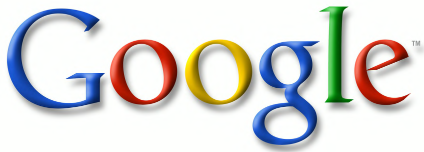
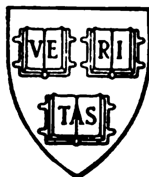

VE
RI
TAS

Via
From J.R.Y.
many thanks!

Valletta,
Malta,
Dec. 4, 1935

V. Busuttil

DIZIUNARIU

MILL

INGLIS GHALL MALTI

GIABRA TA DWAR

90,000 CHELMA

MFISSRIN MILL INGLIS GHALL MALTI

BIL

FRASEOLOGIA

MALTA
Stamperia tal Malta, 16, Strada Zecca.

1900.

genb ta trianglu jew dac il genb ta trianglu li jigi kuddiem l-*angolo retto*.

Hypothesbs—supposizionijiet (plural ta *hypothesis*).

Hypothesis—supposizioni.

Hypothesize — tissopponi, tagħmel supposizioni.

Hypothetic } Hypothetical } ipoteticu, tas-supposizioni, magħmul, basat jew kiegħed fuk is-supposizioni.

Hypothetist—min jifforma, (jagħmel) jew jokgħod fuk, supposizioni.

Hyppish—li isofri (ibati) bl-ipocondria jew bil marda tas-swied il kalb.

Hypsometry—is-sengħa tat tchejjil tal għoliet (muntanji etc.) ta fuk wiċċ l-art.

Hyrse—karabocc.

Hyrst—bosc, maħtab, masġar.

Hyson—xorta ta Tè, qualità tajba ferm, li jicber fic-Cina.

Hyssop—isem ta pianta jew ħaxixa li jusawha wisk fil medicina.

Hysteranthous—hecc imsejħin dawc il pianti li joħorġu il werak kabel ma jiftħu il fiuri.

Hysteria } Hypterics } strelca, rekt ir-ruħ, convulsioni.

Hysterical—ta li strelca, rekt ir-ruħ jew convulsioni.

Hysterocele—bażwa fil ġuf.

Hysterotomy—descrizioni tal ġuf.

Hystrics—xorta ta annimali bħal fniec.

Hythe—daħla żgħira (mandraġg) fejn isorġu jew jischennu id-dgħajjes.

I

I—hia id-disa; ittra tal alfabett Inglis, it-tielet fost il vocali.

I—jen, jena; pronom ta l-ewwel persuna; *I said so*, jena għedt hecc; *who, I?* min? jena?

Iacchus—xorta ta xadini li jinsabu f'xi artijet tal America t'Isfel.

Iacinth—ara *hyacinth*.

Iambs—vers *jambic* (ara).

Iambic—chejl ta vers fil poesia Inglisa; tal *jambus* (ara).

Iambize—ticteb poesia bil versi *jambic* jew bl-*jambus*; ticteb versi (poesia) satirici.

Iambographer — min jicteb versi *jambic* (jew bl-) *jambus*.

Iambus—pied (chejl ta vers fil poesia) ta zewġ sillabi, waħda min għajr accent u l-oħra bl-accent; vers li l-accenti tiegħu jakgħu fuk l-ewwel sillaba lè u l oħra iva.

Ianthina—xorta ta bebbuxa tal baħar.

Iatrical—tal medicina, li għandu x'jaksam mal medicina; tat-tobba.

Iatro—tabib.

Iatro chemist—tabib spiżżiar (tabib li iservi ta spiżżiar ucoll).

Ibex—xorta ta mogħż (mogħża) salvaġġ.

Ibid—f'loc *ibidem* (ara).

Ibidem—fli stess loc; hemm stess.

Ibis—isem ta għasfur jew tajra, il velleran.

Ibycter — xorta ta ajcla li tinsab fl-America ta Isfel.

Icarian—li jissogra jitla fil għoli wisk.

Ice—ilma magħkud, silġ (magħmul bil macna), ġlata, ġelat, manticata; gelu jew zoccor magħkud fuk il ħwejjeġ ħelwa; tgħakkad b'is-silġ, tgħatti bis-silġ. trezżah; tagħmel il gelu fuk il ħwejjeġ ħelwa.

Iceberg—biċċa silg cbira, muntanja tas-silġ tmewweġ f'wiċċ il baħar.

Icebird—xorta ta għasfur li igħammar fl-artijiet tas-silġ, l-actar fil Groenlandia.

Iceblink—bjuda, dawl li jiddi jew jilma, li jidher ma l-orizzont, li isir mir-raggi tax-xemx li jirriflettu fuk is-silġ.

Iceboat—dgħajsa, bastiment, magħmul biex jimxi minn ġo is-silġ.

Icebound—mdawwar minn cullimchien bis-silġ.

Ice box (jew ice chest) — caxxa għas-silġ.

Icebreaker — macna, moll, bastiment etc. għall apposta armat biex ichisser is-silġ li jaħbat miegħu.

Icebrook — xmara żgħira bl-ilma magħkud, xmara żgħira magħkuda.

Icebuilt—mibni bil bicciet cbar tas-silġ.

Icecalorimeter—chif issib (metudu

biex issib) is-sħana naturali jew specifica ta xi ħwejjeġ per mezz tas-silġ.

Icecap—bużżieka etc., mimlia bis-silġ mfarrac li jagħmlu fuk ir-ras ta min icun marid bid-deni.

Icecold—chiesaħ silġ, chiesaħ daks is-silġ; *and ice cold grew the night* (**Longfellow**, *sir Humphrey Gilbert*), u il-lejl chesaħ daks is-silġ.

Ice cream }
Iced cream } ġelat.

Ice fender — biċċa cull naħħa li icollu il bastiment mal prua biex bihom ichisser is-silġ u icun jista jimxi il kuddiem.

Icefern — l-ilma maghkud jew il gelu li jisbaħ mal ħgieġ tat-twieki tad-djar fil ghodu fix-xitwa, meta icun il csieħ; hecc msejjaħ għaliex icollu għamla ta werak tal felci.

Ice float—biċċa silġ cbira f'wiċċ il baħar.

Ice hill—(ara) *iceberg.*

Ice island—gżira tas-silġ, biċċa silġ cbira f'wiċċ l-ilma.

Icelander—wieħed mill Islanda.

Icelandic — lsien (il-lingua) tal Islandisi.

Iceland spar—xorta ta gir, jew gebel tal gir, li jinsab fil gżira tal Islanda.

Iceman—min jaf jiżżerżak u jimxi jiġri fuk is-silġ; min jinnegozia, ibigh etc. is-silġ.

Icemanship—il ħila, il ħabta li wieħed icollu li jimxi jew jivviaggia fuk is-silġ, jew fuk il muntanji għoljin mghottijin bis-silġ.

Ice plain—pianura tas-silġ.

Iceplant—xorta ta pianta (ħaxixa), il Cristallina (fil Botanica magħrufha bl-isem ta: *Mesembryanthemum crystallinum).*

Ice quake—dawc ll ħsejjes bħal ta terremot li jinstemgħu meta jibda jinkasam, kabel ma jibda jitgherbeb, is-silġ jew l-*icefloats* (ara).

Icespar—xorta ta mineral.

Ich dien (bit-Tedesc)—Jena nservi; il *motto* jew il chelmiet li naraw fl-arma tat tliet rixiet tal *Prince of Wales*, magħżulha mil *Black Prince* u bakgħu sa'l-lum.

Ichneumon — (akra: *ichniùmon*) isem ta annimal, bħal ballottra, msemmi għaliex jidħol fil bejtiet tal cuccudrill u jisraklu il baid.

Ichneumon fly—dubbiena li tiecol (tgħix b-) insetti oħra.

Ichneumonidæ — xorta ta insetti bħad dubbiena *Ichneumonfly* (ara).

Ichnite—sinjal tal fossili fil blat etc. *ornithichnite* sinjal ta sakajn il għasafar fossili fil blat etc.

Ichnocarpus — isem ta ħaxix li l-India jusawh f'loc is-sarsaparilja.

Ichnograph — (fl-architettura jew bini) il pianta tal pian t'isfel ta dar, ħażż ta pianta ta dar etc.

Ichnographic }
Ichnographical } tal *Ichnography* (ara).

Ichnolite—gebla fil blat li għandha jew li jidru fiha il marchi jew is-sinjali tas-sakajn (il pedati) ta xi ghasafar jew annimali.

Ichnolithological—(jew *ichnological*) tal, jew li għandu x'jaksam ma l-*ichnolithology* jew l-*ichnology* (ara).

Ichnology }
Ichnolithology } (fil geologia) trattat, chitba, studiu fuk is-sinjali tas-sakajn (il pedati) li iħallu l-annimali jew għasafar fuk il blat tal art.

Ichor — dac l-umur bħal ilma li inixxi minn xi gerħa jew ferita.

Ichorous (jew Ichorose) — bħal *ichor* (ara).

Ichthelidæ — xorta ta ħut taxxmajjar

Ichthyic—li għandu x'jaksam mal ħut; li jixbeh il, jew li donnu, ħut.

Ichthyocol }
Ichthyocolla } colla tal ħut; gomma li issir mil li msaren etc tal ħut.

Ichthyodorulites — xewc tan-nofs tal hut fossilizzat.

Ichthyography—descrizioni (chitba) fuk il ħut.

Ichthyoid—li jixbeħ il, bħal, hut.

Ichthyolite — ħut fossilizzat jew petrificat, ħut li isir gebel billi icun ilu mirdum fil blat.

Ichthyologist—wieħed mħarreġ fil, jew li jaf, il *Ichthyology* (ara).

Ichthyology—ix-xienza jew li studiu fuk il ħut.

ICHTHYOMANCY—induvnar fuk dac li għandu jiġri, jew isir, jew igħaddi, minn bniedem etc billi dac li icun jistudia jara rjus, jew il gewwieni (msaren etc), tal ħut.

ICHTHYOMARPHA — amfibi (annimali li igħejxu fl-art u fl-ilma, bħal cuccudril etc) bid-demb.

ICHTHYOMARPHIC — magħmul sewwa (u collu) bħal ħuta.

ICHTHYOPHAGIST — min igħejx bil (jecol il) ħut biss.

ICHTHYOPHAGOUS — li jecol il, jew igħejx bil, ħut biss.

ICHTHYOPHAGY—ichel tal ħut biss.

ICHTHYORNIDÆ — xorta ta għasafar fossili.

ICHTHYOSAURUS — ħuta gremxula (gremxula cbira ferm bħal ħuta li chienet tesisti fl-antic u li illum isibu fdal tagħha fil blat).

ICHTHYOSIS—marda fil gilda li titla u issir kxur kxur bhal tal ħut.

ICHTHYOTONIST—min ikatta u jiddissetta il ħut.

ICHTHYOTOMY — anatomia, dissezioni jew taktiħ, tal ħut (chif tkatta il ħut biċċa biċċa).

ICHTHYS—chelma scolpita, maħżuża, etc. fuk xi ħwejjeġ antichi, bħal, ngħejdu aħna, ċriechet, sigilli, gebel ta fuk okbra etc. tal Insara antichi. Din il chelma *Ichthys* jissopponu li chienet tħisser xi ħaġa għażira billi littri tagħha (ta din il chelma) huma il bidu tal chelmiet Griegħi li huma: *G*esù *C*ristu l-*I*ben, t'*A*lla, il *F*iddej.

ICICA—xorta ta siġar twal li fihom sugu bħal raża tfuħ.

ICICLE—biċċa silġ bħal beżżul jew côn mdendla; ilma li wakt li icun nieżel (jiscula mil blat jagħkad u jibka mdendel).

ICILY—chiesaħ ferm, bi csuħa cbira bhal tas-silġ.

ICINESS—csuħa tas silġ.

ICING - gelu, tiżjin bil gelu (bħal dac li naraw fuk il biscuttini; torti tal ħelu etc)

ICKER (bli Scoccis)—zbula tal kamħ

ICKLE—*icicle* ara

ICON—Immaġni, xbia, ritratt, quadru.

ICONICAL—tal immaġni, xbija, ritratt jew quadru.

ICONISM—figura, rappresentazioni.

ICONOCLASM—csur jew tifric (tfarric) tal idoli, immaġni etc; *chapel and church towers, still supreme in their beauty in spite of the rigid iconoclasm of the sixteenth century* (J. S. **Brewer.** *English Studies*), cnejjes u campnari għadhom jesistu sbiħ fil cobor tagħhom, għalavolia chien hemm dic il kirda (csur etc) collha tal affarijet għeżies fis-seculu sittax.

ICONOCLAST—min ichisser, ifarrac, u jekred idoli, immaġni, statwi, etc; min juri ħwejjeġ karrieka jew ħwejjeġ b'ohra.

ICONOCLASTIC—tal *iconoclasm* (ara).

ICONOGRAPHIC — tal *iconography* (ara).

ICONOGRAPHY — ix-xienza (studiu) fuk is-sengħa antica tal pittura tal quadri, għamil ta statwi, busti, figuri etc.

ICONOLATER—min jadura jew jati kima lil li statwi.

ICONOLATRY—adurazioni jew għati ta kima lil li statwi, immaġni etc.

ICONOLOGY—descrizioni fuk li statwi immaġni, vari etc.

ICONOPHILIST—min jifhem fil quadri jew fil ħaġar prezius; min jiġbor jew jagħmel collezioni (collezionista) tal quadri, stampi etc.

ICONOMACHY—gwerra għal li statwi; opposizioni għal dawc li huma statwi, vari, immaġni, santi etc.

ICONOMICAL—li hu contra il vari, immaġni, statwi etc.

ICOSAHEDRAL — li għandu għoxrin faċċata jew genb magħmulin jew gejjin trianglu equilateru (jew bit-tliet ġnieb daks wieħed).

ICOSAHEDRON—figura solida tal Geometria li għandha (b') għoxrin genb daks wieħed (daks xulxin); figura (geometrica) solida magħmula minn għoxrin piramida ta għamla triangulari li it-truf ta fuk tagħhom (ta dawn it-trianguli) imissu ma li sfera jew dawra ta ma dwarhom, (maħżuża minn barra).

ICOSANDRIA—xorta (taksima) ta fjuri

biex issib) is-ħana naturali jew specifica ta xi ħwejjeġ per mezz tas-silġ.

Icecap—bużżieka etc., mimlia bis-silġ mfarrac li jagħmlu fuk ir-ras ta min icun marid bid-deni.

Icecold—chiesaħ silġ, chiesaħ daks is-silġ; *and ice cold grew the night* (**Longfellow**, *sir Humphrey Gilbert*), u il-lejl chesaħ daks is-silġ.

Ice cream } ġelat.
Iced cream }

Ice fender — bicċa cull naħħa li icollu il bastiment mal prua biex bi-hom ichisser is-silġ u icun jista jimxi il kuddiem.

Icefern — l-ilma maghkud jew il gelu li jisbaħ mal ħgieġ tat-twieki tad-djar fil għodu fix-xitwa, meta icun il csieħ; hecc msejjaħ għaliex icollu għamla ta werak tal felci.

Ice float—bicċa silġ cbira f'wicċ il baħar.

Ice hill—(ara) *iceberg.*

Ice island—gżira tas-silġ, bicċa silġ cbira f'wicċ l-ilma.

Icelander—wieħed mill Islanda.

Icelandic — lsien (il-lingua) tal Islandisi.

Iceland spar—xorta ta gir, jew ge-bel tal gir, li jinsab fil gżira tal Islanda.

Iceman—min jaf jiżżerżak u jimxi jiġri fuk is-silġ; min jinnegozia, ibigh etc. is-silġ.

Icemanship—il ħila, il ħabta li wie-ħed icollu li jimxi jew jivviaggia fuk is-silġ, jew fuk il muntanji għoljin mgħottijin bis-silġ.

Ice plain—pianura tas-silġ.

Iceplant—xorta ta pianta (ħaxixa), il Cristallina (fil Botanica magħrufha bl-isem ta: *Mesembryanthemum crystallinum).*

Ice quake—dawc ll ħsejjes bħal ta terremot li jinstemgħu meta jibda jin-kasam, kabel ma jibda jitgħerbeb, is-silġ jew l-*icefloats* (ara).

Icespar—xorta ta mineral.

Ich dien (bit-Tedesc)—Jena nservi; il *motto* jew il chelmiet li naraw fl-arma tat tliet rixiet tal *Prince of Wales*, magħżulha mil *Black Prince* u bakgħu sa'l-lum.

Ichneumon — (akra: *ichniùmon*) isem ta annimal, bħal ballottra, msem-mi għaliex jidħol fil bejtiet tal cuccu-drill u jisraklu il baid.

Ichneumon fly—dubbiena li tiecol (tgħix b-) insetti oħra.

Ichneumonidæ — xorta ta insetti bħad dubbiena *Ichneumonfly* (ara).

Ichnite—sinjal tal fossili fil blat etc. *ornithichnite* sinjal ta sakajn il għasafar fossili fil blat etc.

Ichnocarpus — isem ta ħaxix li l-India jusawh f'loc is-sarsaparilja.

Ichnograph — (fl-architettura jew bini) il pianta tal pian t'isfel ta dar, ħażż ta pianta ta dar etc.

Ichnographic } tal *Ichnography*
Ichnographical } (ara).

Ichnolite – ġebla fil blat li għandha jew li jidru fiha il marchi jew is-sinjali tas-sakajn (il pedati) ta xi għasafar jew annimali.

Ichnolithological—(jew *ichnological*) tal, jew li għandu x'jaksam ma l-*ichnolithology* jew l-*ichnology* (ara).

Ichnology } (fil geologia) trat-
Ichnolithology } tat, chitba, studiu fuk is-sinjali tas-sakajn (il pedati) li iħallu l-annimali jew għasafar fuk il blat tal art.

Ichor — dac l-umur bħal ilma li inixxi minn xi gerħa jew ferita.

Ichorous (jew Ichorose) — bħal *ichor* (ara).

Ichthelidæ — xorta ta ħut tax-xmajjar

Ichthyic—li għandu x'jaksam mal ħut; li jixbeħ il, jew li donnu, ħut.

Ichthyocol } colla tal ħut; gom-
Ichthyocolla } ma li issir mil li msaren etc tal ħut.

Ichthyodorulites — xewc tan-nofs tal ħut fossilizzat.

Ichthyography—descrizioni (chitba) fuk il ħut.

Ichthyoid—li jixbeħ il, bħal, ħut.

Ichthyolite — ħut fossilizzat jew petrificat, ħut li isir ġebel billi icun ilu mirdum fil blat.

Ichthyologist—wieħed mħarreġ fil, jew li jaf, il *Ichthyology* (ara).

Ichthyology—ix-xienza jew li stu-diu fuk il ħut.

ICHTHYOMANCY—induvnar fuk dac li għandu jiġri, jew isir, jew igħaddi, minn bniedem etc billi dac li icun jistudia jara rjus, jew il gewwieni (msaren etc), tal ħut.

ICHTHYOMARPHA — amfibi (annimali li igħejxu fl-art u fl-ilma, bħal cuccudril etc) bid-demb.

ICHTHYOMARPHIC — magħmul sewwa (u collu) bħal ħuta.

ICHTHYOPHAGIST — min igħejx bil (jecol il) ħut biss.

ICHTHYOPHAGOUS — li jecol il, jew igħejx bil, ħut biss.

ICHTHYOPHAGY—ichel tal ħut biss.

ICHTHYORNIDÆ — xorta ta għasafar fossili.

ICHTHYOSAURUS — ħuta gremxula (gremxula cbira ferm bħal ħuta li chienet tesisti fl-antic u li illum isibu fdal tagħha fil blat).

ICHTHYOSIS—marda fil gilda li titla u issir kxur kxur bħal tal ħut.

ICHTHYOTONIST—min ikatta u jiddissetta il ħut.

ICHTHYOTOMY — anatomia, dissezioni jew taktiħ, tal ħut (chif tkatta il ħut biċċa biċċa).

ICHTHYS—chelma scolpita, maħżuża, etc. fuk xi ħwejjeġ antichi, bħal, ngħejdu aħna, ċriechet, sigilli, gebel ta fuk okbra etc. tal Insara antichi. Din il chelma *Ichthys* jissopponu li chienet tfisser xi ħaġa għażiża billi littri tagħha (ta din il chelma) huma il bidu tal chelmiet Grieghi li huma: *G*esù *C*ristu l-*I*ben, t'*A*lla, il *F*iddej.

ICICA—xorta ta siġar twal li fihom sugu bħal rażа tfuħ.

ICICLE—biċċa silġ bħal beżżul jew côn mdendla; ilma li wakt li icun nieżel (jiscula mil blat jagħkad u jibka mdendel).

ICILY—chiesaħ ferm, bi csuħa cbira bħal tas-silġ.

ICINESS—csuħa tas silġ.

ICING - gelu, tiżjin bil gelu (bħal dac li naraw fuk il biscuttini; torti tal ħelu etc)

ICKER (bli Scoccis)—zbula tal kamħ

ICKLE—*icicle* ara

ICON—Immaġni, xbia, ritratt, quadru.

ICONICAL—tal immaġni, xbija, ritratt jew quadru.

ICONISM—figura, rappresentazioni.

ICONOCLASM—csur jew tifric (tfarric) tal idoli, immaġni etc; *chapel and church towers, still supreme in their beauty in spite of the rigid iconoclasm of the sixteenth century* (J. S. Brewer. *English Studies*), cnejjes u campnari għadhom jesistu sbiħ fil cobor tagħhom, għalavolia chien hemm dic il kirda (csur etc) collha tal affarijet għeżies fis-seculu sittax.

ICONOCLAST—min ichisser, ifarrac, u jekred idoli, immaġni, statwi, etc; min juri ħwejjeġ karrieka jew ħwejjeġ b'obra.

ICONOCLASTIC—tal *iconoclasm* (ara).

ICONOGRAPHIC — tal *iconography* (ara).

ICONOGRAPHY — ix-xienza (studiu) fuk is-sengħa antica tal pittura tal quadri, għamil ta statwi, busti, figuri etc.

ICONOLATER—min jadura jew jati kima lil li statwi.

ICONOLATRY—adurazioni jew għati ta kima lil li statwi, immaġni etc.

ICONOLOGY—descrizioni fuk li statwi immaġni, vari etc.

ICONOPHILIST—min jifhem fil quadri jew fil ħaġar prezius; min jiġbor jew jagħmel collezioni (collezionista) tal quadri, stampi etc.

ICONOMACHY—gwerra għal li statwi; opposizioni għal dawc li huma statwi, vari, immaġni, santi etc.

ICONOMICAL—li hu contra il vari, immaġni, statwi etc.

ICOSAHEDRAL — li għandu għoxrin faċċata jew genb magħmulin jew gejjin trianglu equilateru (jew bit-tliet ġnieb daks wieħed).

ICOSAHEDRON—figura solida tal Geometria li għandha (b') għoxrin genb daks wieħed (daks xulxin); figura (geometrica) solida magħmula minn għoxrin piramida ta għamla triangulari li it-truf ta fuk tagħhom (ta dawn it-trianguli) imissu ma li sfera jew dawra ta ma dwarhom, (maħżuża minn barra).

ICOSANDRIA—xorta (taksima) ta fjuri

li għandhom (magħmulin minn) 20 biċċa.

Icteria—xorta ta għasafar li għandhom mil malvizz u igħannu bħal l-għasafar collha li jisimgħu (bħal ècora).

Icterias—ħaġra preziusa, gemma.

Icteric | Icterical } li għandu is-suffejra, marid bis-suffejra; tajjeb għas-suffejra, (li ineħħi jew ifejjak is-suffejra).

Icteritious — isfar, safrani, lewn wieħed marid, bis- (li għandu is-) suffejra.

Icteroid – isfar, wiċċ ta wieħed marid bis-suffejra : wiċċ is-suffejra.

Icterus—isem ta għasfur (*American Oriole*); suffejra; werak tal kamħ, dwieli etc meta icunu (morda) sofor u rotob.

Ictic — għal għarrieda, ta malajr, f'dakka.

Ictinia — xorta ta ghasafar (tjur) bħal seker.

Ictus · cadenza, emfasi, saħħa (bħal meta nagħmlu jew nitfgħu accent fuk sillaba f'chelma) *ictus solis*, xemxata.

Icy—bis-silġ, resħan, chiesaħ.

Icy cold—chiesah silġ, gelat, nġazzat.

Icypearled—micsi, mimli, mgħotti jew collu frac (trab etc) tas-silġ (bħal ġawhar tal katriet tal ilma magħkud).

Id—f'loc *idem* (ara).

I'd—f'loc *I would*, *I'd* (*I would*) *sooner go there than stop here*, nipprefe-rixxi (actar nieħu piacir jew irrid) immur hemm milli nibka hawn.

Idea – idea, ħsieb, ħjel, taħjil; *have you any idea how it is done?* għandec xejn x'idea (xi ħjel) chif inhu magħmul.

Ideal—ideali, tal idea, tal ħsieb, mentali, li jistħajjel, m'hux reali.

Idealess – bla idea, bla ħsieb.

Idealise (jew idealize) — tagħmel ideali jew mentali; tidealizza, tifforma bl'idea fil moħħ jew fl-immaginazioni.

Idealism — idealismu, it-teoria li tiċħad l-esistenza tal materia.

Ideality – (fil frenologia) it-talent li wieħed icollu (il moħħ) ghal poesia u chitba oħra tal immaginazioni.

Idealize—timmagina, tagħmel idea, jew ħsieb f'rasec.

Idealizer—min jidealizza, jimmagina jagħmel idea immaginazioni jew ħsieb.

Ideally—idealment, bil moħħ, bil ħsieb.

Idealogic – ta *idealogue* (ara).

Idealogue—teorista, min jimmagina biss f'moħħu jew f'rasu, min joħlom, ħalliem.

Ideate – t'idea, tagħmel idea, timmagina; *I could ideate nothing, which could please*, (Donne, *To Sir Henry Watson*), ma stajt nicconcepixxi (innissel f'moħħi xejn) li jista jogħgob jew jati piacir.

Idem—li stess.

Identic | Identical } li hu ħaġa waħda ma, li stess ħaġa li ma iħalli xejn, fula maksuma.

Identicalness—xebħ li ma iħalli xejn, xebħ esatt.

Identifiable — li jista icun magħruf.

Identification—taghrif, wiri li ħaġa, bniedem, etc. tcun hia nfisha jew hia stess; *they were exposed there for identification*, ħallewhom (keghduhom jew esponewhom) hemm biex in-nies jagħrfuhom (jaraw minn huma jew jagħarfuhom li huma huma stess).

Identify — taghmel li stess ħaġa jew li stess zewġ ħwejjeġ etc. li icunu li stess f'collox (fula maksuma); tagħraf, turi li ħaġa, bniedem, etc. icunu huma stess; tcun takbel li stess ħaġa jew f'collox, interess, fehma etc. ma; *they cannot subsist in one another, or be identified, they must be conceived as distinct from one another* (*Law, Enquire*); ma jistgħux icunu iccunsidrati li stess ħaġa jew jidru li huma ħaġa wahda ; jinħtieġ icunu miżmuma mifrudin minn xulxin • bħala zewġ ħwejjeġ għalihom ; *let us identify, let us incorporate ourselves with the people* (Burke, *on the Economical reform*) nakblu mela, insiru li stess, ħaġa waħda) mal poplu ; *no body could identify these stolen goods*, ħadd ma sata jagħraf dawn il ħwejjeg misruka.

Identism | Identity } tagħrif (għarfa), wiri li ħaġa bniedem etc. icun

hu in-nifsu jew hu stess; *the identity of the stolen goods was proved*, il għarfa tal ħwejjeġ misruka chienet ippruvata (ippruvaw li dawc il ħwejjeġ misruka chienu tassew huma stess)

Ideo—tal idea, tal ħsieb jew tal moħħ.

Ideo-motion—(fil Fisica); ċaklik li isir (jibda) minn idea li icollu jew inissel wieħed f'rasu.

Ideogram } Ideograph } simblu, sinjal, figura, ħażż etc li juric, li jnissillec f'rasec għamla etc ta xi ħaġa (ta oggett etc) minn għajr iżda ma icun dac (minn għajr iżda ma icun hecc.)

Ideographic } Ideographical } tal *ideography* (ara)

Ideography — ideografia, sistema, studiu etc ta chitba bil ħzuż jew bissinjali; il wiri ta idei (ta dac li wieħed icollu f'rasu) per meżż ta figuri jew ta ħżuż etc li jiġuh f'rasu; *ideographic were the ancient hieroglyphics of the Egyptians*, tal ideografia (ideografica) chienet il chitba antica tal Egiziani

Ideological—tal *ideology* (ara).

Ideologist — ideologista, min jokgħod għat-tagħlim tal *ideology* (ara).

Ideopraxist—dac li, min, jagħmel (jitħabat jew iħabrec biex jagħmel) dac li jigih f'moħħu.

Ides—(akra *aids*) il jum 13 ta Jannar, Frar, April, Gunju, Awwissu, Settembru, Novembru u Decembru; u'l 15 il jum ta Marzu, Mejju, Lulju u Ottubru (chif chienu miżmumin fil Calendariu jew Almanacc antic Ruman.)

Id-est—cioè; jigifieri.

Idiocracy — il fehma, it-tempra, il buri, it-temperament (chif icun magħmul etc) bniedem.

Idiocy—bluha, nukkas ta moħħ (ta intelligenza etc.)

Idiograph—ara *trademark*.

Idiolatry — l-adurazioni, kima li wieħed jati lilu in-nifsu.

Idroelectric—elettricu minnu innifsu; li fih l-elettricità mnissla minnu stess.

Idiom—idioma, lingua, lsien, frasi, espressioni; *he has flourished in an idiom not his own*, għadda il kuddiem fi lsien (lingua) m'hix tiegħu.

Idiomatic } Idiomatical } tal *idiom* (ara).

Idiopathethic—ara *idiopathic*.

Idiopathic } Idiopathical } tal *idiopathy* (ara).

Idiopathy—idiopatia; certu ħass li wieħed jibda iħoss meta tcun gejja xi marda fuku; l-ewwel ħass ħażin ta kabel marda; gibda, mħabba, xeħta particulari li icollu bniedem.

Idiorepulsive — (fil fisica) tefgħa lura, tiċħija (tcheċċija) naturali ta ħaġa (għall ħaġa) minnha in-nifsha.

Idiosyncracy — natural, temperament, tempra, għaġna (chif icun magħġun jew magħmul bniedem, għal dawc li huma fehmiet etc) caratteristica.

Idiosyncratic } Idiosyncratical } tal *idiosyncracy* (ara).

Idiot—belhun, ibleħ, ħaġa belha; secular jew bniedem privat (li m'hux xi sacerdot jew x'impiegat); il poplu, l'illeterati jew l-analfabeti (dawc li ma jafux jakrau u jictbu); ta ibleħ, ta ħaġa belha; *every one came in, idiots or private person*, cullħadd daħal, idioti jew nies privati (seculari u m'humiex fis-servizz tal cnisia etc); *an idiot, or natural fool, is one that hath no understanding from his nativity* (**Blackstone**, *Comment*), belhun jew bniedem ibleh naturali (veru) hua dac li beda biex ma jifhimx (bla moħħ) mit-twielid tiegħu (hwa bniedem li twieled mil l-ewwel bla moħħ).

Idiotcy—bluha.

Idioted — magħmul, mgħoddi ta ibleh, ta belhun jew ħaġa belha; *much befooled and idioted* (**Tennyson**, *Aylmer's Field*).

Idiothalamæ — xorta ta ħass jew ħażiż (li jicber fuk il bjut etc fixxitwa).

Idiotic } Idiotical } belhieni, ta ibleh, ta ħaġa belha.

Idiotically—bil bluha.

Idioticon—diziunariu ta dialett particulari; diziunariu ta chelmiet, għajdut etc li jitchelmu xi nies ta xi pajjis.

IDIOTISH—ta ibleh, bħal ibleh.

IDIOTISM—idioma, espressioni (f'lingua); bluha; *scholars sometimes give termination and idiotisms suitable to their native language unto words newly invented* (**Hale**), li sculari (studenti) xi dakkiet jatu terminazionijet jew jgħejdu idiomi (espressionijiet), jew jesprimu rwieħhom bi cliem li ghandhom huma fi lsien (fil-lingua) tagħhom, jew bi cliem (b'chelmiet) li icunu għadhom chemm in-nies bdew jusawhom (b'chelmiet li icunu għadhom chemm hargu); *the running that adventure is the greatest idiotism* (**Hammond**, *Works*), jecc tagħmel (li tissogra dac collu) hia, jew tcun, l-acbar bluha.

IDIOTIZE—issir stupidu, ibleh, jew ħaġa belha.

IDIOTLIKE—donnu ibleh, ta ibleh.

IDIOTRY—bluha.

IDLE—għażżien, battâl, m'hux usat, li m'hux jaħdem; titgħażżen, titniccher; taħli iż-żmien etc. fil għażż; ħawli, li m'hux ghammiel (art, raba): ħaġa żgħira, li m'hi xejn; *children generally hate to be idle*, (**Locke**, *on Education*), it-tfal actarx jobgħodu jokgħodu jew icunu battala (ma jagħmlu xejn jew kegħdin), *an idle man is like a place that hath no walls where devils may enter on every side*, (**Chaucer** *Persones Tale*), bniedem għażżien (il għażżien) hua bħal (kisu) post minn għajr hitan minn fejn ix-xiaten jcunu jistgħu jidħlu minn cullimchien; *the idle spear and shield were high up hung*, (**Milton**, *Nativity*), il-labarda u it-tarca li chienu mistrieħa (jew m'humiex usati) chienu mdendlin fil għoli; *of antres vast and deserts idle*, ((**Shakespear**, *Othello*) ta gherien cbar u boschijet ħawlin; *this idle story became important*, (**Macaulay**, *History of England*, *Chap. II*) din li storia li m'hi xejn, m'hi xejn, bdew imbagħd jatu cas tagħha; *this is an idle thing*, din ħaġa żgħira, bagatella; *I hate to see him idling away his time*, ma n hmlux meta narah jaħli żmienu hecc (jitgħażżen jew jitniccher ma jagħmel xejn); *an idle story*, ħrafa, ħmerija; *to be idle*, tcun ozius, għażżien, ma tagħmel xejn; titgħażżen; *to idle time away*, titgħażżen, titnicher, taħli iż-żmien ma tagħmel xejn

IDLE-BRAINED } ibleh, belhieni, babbu.
IDLE-HEADED }

IDLE-WHEEL—għażżien.

IDLELY—ara *idly*.

IDLENESS—għażż; nukkas ta ħidma; kghad (ta art jew raba li jibka żmien minn ghajr maħdum); mistrieħ, m'hux wakt ix-xogħol, il ħin battâl; *he spends whole weeks in idleness*, jaħli (igħaddi) gimgħat sħaħ fil għażż; *sterile with idleness or manured with industry* (**Shakespear**, *Othello*), ħawli bil kagħd jew bin-nukkas tax-xogħol, jew mdemmel bil hidma u il għakal.

IDLEPATED—ibleh, belhieni, belhun, ħaġa belha.

IDLER — għażżien; rota bis-snien kegħda bejn żewġ roti ohra f'macna biex tmexxihom waħda mil l-oħra; ragel ta abbord li billi jaħdem u jagħmel għassa bi nhar, il ġurnata collha, bil-lejl imur jistrih u ma imissu jagħmel ghassa katt.

IDLES BY—ragel, bniedem għażżien.

IDLESHIP—għażż.

IDLY—bil għażż; għal xejn; minn għajr ma jagħmel ħsara jew effett; bit-trascuraġni; ta ibleh, bla sens, fieragħ; *How idly do they talk?* (**Shakespear**, *Comedy of Errors*), chemm jitchelmu fieragħ (ta boloħ etc); *the javelin idly fled and hissed innoxious o'er the hero's head* (**Pope**, *Homer, Iliad*), il labarda intefgħet ghal xejn (ma għamlitx ħsara jew ma laktitx) u għaddiet tvenven minn fuk ras dac il kalbieni (bla ma għamlitlu xejn).

IDLY BUSY—mħabbat ghal xejn; *he is one of the idly busy men here*, hua wieħed minn dawc li jithabtu ħafna u imbagħad ma jagħmlu xejn li hawn.

IDOCRASE—isem ta mineral li jinsab fuk il *Vesuviu* jew il monte *Somma*.

IDOL—idlu, statwa etc li jatuha kima bħal Alla; il maħbub tal kalb; il għażis; tati kima l-allat foloz, tadura l-idoli; *gold is the idol of covetous men*, id-deheb hua l-idlu tan-nies rgħab (li dejjem iridu u li katt ma ghandhom xaba) *he had then been the idol of the nation* (**Macaulay**, *History of England*),

allura hua sar il mahbub tal kalb tannies tal pajjis collu (sar il ghaxka jew il għażis tan-nazion collha).

IDOLANT } idolatra, wieħed li jati
IDOLATER } kima l-allat foloz jew li jadura l-idoli; min jitgħaxxak b'haġa jew b'xi ħadd; *Jonson was an idolater of the ancients*, (**Hurt**), *Jonson*, chien jitgħaxxak wisk bl-antichi (chien jinħall jew jitlef għaklu warajhom jew għalihom).

IDOLATRESS—mara idolatra, mara li tadura l-idoli jew tati kima l-allat foloz.

IDOLATRICAL—tal idolatria.

IDOLATRIZE—tati kima l-allat foloz tadura l-idoli.

IDOLATROUS—tal idolatria, li jadura l-idoli jew jati kima l-allat foloz; mħabba żejda, ġenn, telfa għal ħaġa; *I have an idolratrous veneration for antiquity*, għandi ġenn daks chemm inħobbhom il ħwejjeġ antichi.

IDOLATRY — idolatria, kima l-allat foloz, adurazioni tal idoli.

IDOLIFY—tagħmel haġa idlu.

IDOLISH—ara *idolatrous*.

IDOLISM—(ara *idolatry*) fehmiet tal moħħ; fehmiet fiergħa; *how wilt thou reason with them, how refute their idolisms, traditions etc* (**Milton**, *Paradise Lost*), chif trid tirraġuna magħhom, chif trid ticconfuta (turi li huma foloz etc) il bluhat ta moħħom, it-tradizionijiet etc?

IDOLIST—ara *idolater*.

IDOLIZE—tadura l-allat foloz, tati kima l-idoli, tħobb ferm ta ibleh, għal l-aħħar etc; *to war with pleasures idolized before* (**Cowper**, *Expostulation 410*), tmur contra il piaciri li kabel cont mġennen għalihom (jew mitluf warajhom).

IDOLOCLAST — min ichisser jew jekred l-idoli jew statwi tal allat foloz.

IDOGRAPHICAL — li jitchellem jew jitħaddet fuk l-idoli u l-idolatria.

IDOLOUS—ara *idolatrous*.

IDONEOUS — tajjeb, adattat, li jokgħod jew jakbel għal (dic il ħaġa); li jixrak; *find some one else, he is not idoneous*, sib lil xi ħadd jeħor, hua m'hux tajjeb għal dan ix-xogħol (post etc).

IDRIALINE—certa sustanza li takbad li tcun fil minieri tal argentu vivu fl-*Idria*.

IDRIALITE—xorta ta mineral abjad.

IDYL } poema (poesia) kasira, pa-
IDYLL } storali (tal campania etc); *Goldsmith's Deserted Village is an idyl*, id-*Deserted Village* li chiteb *Goldsmith* hua idillo.

IDYLLIC—tal *idyl* (ara).

I. E—(i. e. f'loc *id est*); cioè, jigifieri.

IEROE (bli Scoccis)—bin ta ben ta l-iben dac li icun.

IF—jecc, basta, bil patt; mkar; *if you please*, jecc jogħġboc; *if it pleases God*, jecc Alla jogħġbu; *if you do but come*, basta (bil patt) li tigi; *I'll do it if I should die for it*, nagħmlu mkar naf (jecc naf) li immut; *I must have it, if it cost ever so much*, irridu mkar icun jiswa chemm icun jiswa; *as if one should say*, bħal ma wieħed igħejd (bħal ma ngħejdu aħna!...); *he made as if he were dead*, għamel ta bir-ruħu (deher kisu li stess) mejjet.

I' FAITH—tassew, sgur, fuk chelmti, fuk l-unur tiegħi, fuk ruħi.

IGASURIC—Il jinsab fil, jew li gej (magħmul) minn noce vomica.

IGASURIC ACID—acidu li jinsab finnoce vomica.

IGLOO — capanna, għarix tas-silġ magħmul mill Eschimò; bejta tal bumerin mħaffra fis-silġ.

IGNARO—bniedem ħmar, injurant, stupidu, ma jaf xejn.

IGNATIUS BEAN—iż-żerrigħa ta pianta (ħaxixa) msejħa fil Botanica *Ignatia amara*, jew in-*noce vomica*.

IGNEOUS—tan-nar, li jitfa jew jixħet in-nar; li jixbeh in-nar, bħan-nar.

IGNEOUS CAUSES—il vulcani, terremoti etc.

IGNESCENT—li jitfa ix-xrar tan-nar, li joħroġ minnu ix-xrar tan-nar (bħal azzar meta tħabbtu jew iċ-ċechċcu mal ħaġra taż-żniet etc).

IGNICOLIST — min jadura in-nar, wieħed li jati kima in-nar bħala Alla tiegħu.

IGNIFEROUS—li inissel jew igib innar.

IGNIFY—tagħmel (tbiddel) f'nar.

IGNIGENOUS—mnissel min-nar.

IGNIPOTENCE—setgħa fuk in-nar.

IGNIPOTENT—li jiflaħ għan-nar, li għandu setgħa fuk in-nar.

IGNIS FATUUS — il fuochi fatwi, ilsna tan-nar li jidru jiġru jew jittajru actarx fis-sajf f'xi bnadi fejn icun hemm għadajjar ilma kiegħed etc. (igħedulhom ucoll *Jack-a-lantern* u *Will-with-the-wisp*).

IGNITE—tati in-nar; tchebbes, tixgħel, tkabbad; tieħu in-nar, ticbes, tixgħel, takbad.

IGNITIBLE — li jista jeħu in-nar, jakbad jew jixgħel.

IGNITION—kbid, ħruk.

IGNIVOMOUS—li jivvomta (jitfa jew jixħet minn gewwa fih) in-nar, *the volcanoes are ignivomous mountains*, il vulcani huma muntanji li jixħtu in nar minn gewwa fihom.

IGNOBILITY — wild min-nies baxxi jew li m'humiex nobbli.

IGNOBLE—li m'hux gej minn gidd jew wild nobbli; umli, baxx; tiddisunura, tagħmel disunur, tniżżel, tibbaxxa; *to ignoble many shores and points of land by shipwreck*, (**Bacon**, *Disc in Praise of Queen Elisabeth*), biex jagħmlu disunur, jatu fama ħażina lil ħafna xtut u ponot (rjus) tal art billi jitfgħu il bastimenti jitchissru fukhom.

IGNOMINIOUS—disunurat, li għandu għajb, li jagħmel għajb; infami.

IGNOMINY—infamia, disunur, għajb, għarucasa.

IGNOMINOUS—ara *ignominious*.

IGNOMY—ara *ignominy*.

IGNORAMUS—wieħed ħmar, ma jaf xejn, injurant, stupidu, ras kargħa.

IGNORANCE—injuranza, bluha, stat ta wieħed (bniedem) li ma jaf xejn, ħmar; *he did it through ignorance*, għamilha (għamel hecc) għaliex ma chienx jaf; *where ignorance is bliss it is folly to be wise*, fejn hemm in-nies cuntenti bl-injuranza tagħhom (man-nies henjin bil bluha tagħhom) tcun bluha għal dac li iħanbak biex juri għerfu (għal dac li juri chemm jaf).

IGNORANCY—(bħal *ignorance*) *rocked in blindness and ignorancy* (**Tyndall**, *Works*), mxaħxħin fil għama u fl-injuranza.

IGNORANT—injurant, ibleħ, ħmar, balalu, stupidu, bniedem li ma jaf xejn; magħmul m'hux apposta, bla ma taf; moħbi, li ma jafux bih; *imprisoned in ignorant concealment* (**Shakespear**, *Winter's Tale*), moħbi f'post li ma jafux bih (mwarrab); *what ignorant sin have I committed?* (**Shakespear**, *Othello*), xi dnub hu, li ma nafx bih, għamilt jena?

IGNORANT—bniedem injurant, bniedem li ma jafx jakra u jicteb, bniedem li ma jaf xejn; ħmar; *till we know these first notions we are still but ignorants* (**Glanvill**), sa chemm ma incunux nafu dawn l-ewwel tagħlimiet aħna ma incunux ħlief nies njuranti.

IGNORANTINES—is-società tal *Christian Brothers* jew tal patrijet li igħalmu lil fkar, ordni fundat minn *della Salle* fis-sena 1680.

IGNORANTLY — bl-injuranza; minn għajr ma tcun taf; m'hux għax trid.

IGNORE — ma tafx, ma tagħrafx; tgħaddi minn kuddiem bniedem li tcun tafu u tagħmel ta bir-ruħec ma tafux; ma tatix cont (ta bniedem etc): (filligi) ma ticcundannax għaliex ma icollocx xhud biżżejjed li igagħluc tara il fatt (l-accusa jew id-delitt).

IGNOSCIBLE—li jista icun maħfur, li ħakku il maħfra.

IGNOTE—m'hux magħruf, bniedem li m'hux magħruf, li ma jafuħx nies; bniedem li ħadd ma jati cas tiegħu, li m'hu xejn, li m'hux iccalculat.

IGUANA—xorta ta gremxul sabiħ li jinsab fl-actar artijet sħan tal America.

IGUARIAS (bli Spanjol)—ichel, affariet tal ichel.

IHRAM—lbies tat-Toroc (Maumettani) ħaġġieġa.

I. H. S.—f'loc *Jesus Hominum Salvator*, Gesù Salvatur (Fiddej) tal bniedmin (tal bniedem).

ILE (f'loc AISLE) — navi tal cnisia, mogħdija, passaġġ; żbula tal kamħ; l-interjuri (msaren etc.) tan-ngħaġ etc.

ILEAC (jew ILIAC)—tal *ileum* (ara).

ILEUM—dac it-tarf tal musrana rkie-,

ka (musrana rkieka) li tinfed mal imsaren l-ohra, maghmula mil *peritoneum*.

ILEX—ruvlu, xorta ta balluta (siġra) cbira li ticber l-actar fl-America t'Isfel.

ILIAC—tal imsarem (żghar); *Iliac passion*, colica (ugigh cbir u kalil) tal imsaren.

ILIACUS—isem ta (wiehed mill) musclu ta kuddiem tal coxxa.

ILIAD (ILIADE)—il poema (poesia) Epica Griega ta Omeru.

ILK—li stess; ta li stess, cull wiehed; *and ilk of them etc...* (**Chaucer**), u cull wiehed minnhom; *of that ilk*, ta li stess (isem etc)

ILKOONE—cull wiehed.

ILL—hażin, marid; hażen, hsara, deni, mard, hażin; ta swied il kalb; bil chemm, bil hniena; *there is nothing ill can dwell in such a temple*, (**Shakespeare**, *Tempest*), xejn ma hemm hażin (l-ebda haġa hażina) li jista jokghod f'tempiu bhal dana; *an ill woman*, mara hażina; *you look very ill to-day, what ails you?*, inti tidher marid illum, x'ghandec? xi thoss?; *young men to imitate all ills are prone*, (**Dryden**), iż-żaghżah huma dejjem lesti (moghtjin biss) biex jimitaw il hażen collu (jaghmlu biss il hażen li jaraw); *God sends not ill, if rightly understood*, (**Pope**. *Essay on Man*), Alla ma jibghatilna xejn li hu tal hsara (deni), jecc ahna nifhmu sewwa x'jibghatilna; *we can ill spare him*, ahna bil chemm (bil hniena) nistghu nghaddu minn ghajru; *ill news*, ahbarijet hżiena; *to bear an ill will to one*, tcun tobghod lill xi hadd, icolloc f'kalbec ghal, jew contra xi hadd; *to return ill for good*, taghmel id-deni lill min jaghmillec il gid (tcun ingrat); *to do a thing with an ill will*, taghmel haġa contra kalbec, (bil fors); *you have done very ill*, inti ghamilt hażin wisk; *to speak ill of one*, tghejd contra xi hadd; *he spoke very ill of her*, tchellem wisk hażin minnha (kal bosta xorta contra taghha); *I am ill*, jena marid, nhossni hażin hafna; *you must not take it ill*, tiehodix hecc hażin (tehux fastidiu); *it is an ill wind that blows no body good*, cull deni hudu b'gid.

ILL ADVISED—moghti parir hażin, bla ghakal, bla ma wiehed ikisa; ta addoċċ; *an ill adviced action*, ghamil ta wiehed bla ghakal (ta wiehed li jaghmel haġa bla ma ikisha).

ILL AFFECTED—contra kalbu, li ma ghandux aptit.

ILL BLOOD—mibgheda, thanfis, dispiacir.

ILL BODING—tal mal auguriu, hażin, ta ahbar hażina.

ILL BRED—malcriat; mrobbi hażin, pastas, goff f'ghamilu, li ma jafx igib ruhu; ohxon.

ILL BREEDING—mal crianza; nukkas ta mgiba tajba.

ILL CONDITIONED—fi stat hażin; mkalleb, mharbat, bil hsara; ta natural hażin jew mgiba hażina; *a very ill conditioned and idle sort of people*, (**Bunyan**, *Pilgrim's Progress*), nies ghażżiena u ta natural (mgiba) hażina wisk; *don't accept the boxes if they are ill canditioned*, taċċettahomx il caxex jecc huma mharbtin (ghandhom xi hsara etc)

ILL CONSIDERED—maghmul addoċċ, minn ghajr studiu jew attenzioni.

ILL DEFINED—m'hux mfisser sewwa ċar; mfisser hażin.

ILL DOING—ghamil hażin, hsara.

ILL FACED—wiċċ ta bniedem hażin, wiċċ ta malfattur, wiċċ icreh.

ILL FARING—li kieghed hażin, li sejjer (imur) hażin.

ILL FATED—xortih hażina, sventurat.

ILL FAVOURED—b'wiċċ icreh, icreh, wiċċu ma ighejnux.

ILL FAVOUREDLY—hażin, m'hux sewwa (b'mod li tgharrak haġa); goff; bl-ahrax; *mar no more of my verses with reading them ill favouredly*, (**Shakespear**, *As you like it*), tgharraklix actar il versi tieghi (li ctibt jena) billi takrahomli hecc hażin; *he shook him very ill favouredly*, (**Howell**, *Letters*), ċakalku (heżżu) bl-ahrax, bil goff.

ILL FEATURED—icreh.

Ignify—tagħmel (tbiddel) f'nar.
Ignigenous—mnissel min-nar.
Ignipotence—setgħa fuk in-nar.
Ignipotent—li jiflaħ għan-nar, li għandu setgħa fuk in-nar.
Ignis fatuus — il fuochi fatwi, ilsna tan-nar li jidru jiġru jew jittajru actarx fis-sajf f'xi bnadi fejn icun hemm għadajjar ilma kiegħed etc. (igħedulhom ucoll *Jack-a-lantern* u *Will-with-the-wisp*).
Ignite—tati in-nar; tchebbes, tixgħel, tkabbad; tieħu in-nar, ticbes, tixgħel, takbad.
Ignitible — li jista jeħu in-nar, jakbad jew jixgħel.
Ignition—kbid, ħruk.
Ignivomous—li jivvomta (jitfa jew jixħet minn gewwa fih) in-nar, *the volcanoes are ignivomous mountains*, il vulcani huma muntanji li jixħtu in nar minn gewwa fihom.
Ignobility — wild min-nies baxxi jew li m'humiex nobbli.
Ignoble—li m'hux gej minn gidd jew wild nobbli; umli, baxx; tiddisunura, tagħmel disunur, tniżżel, tibbaxxa; *to ignoble many shores and points of land by shipwreck*, (**Bacon**, *Disc in Praise of Queen Elisabeth*), biex jagħmlu disunur, jatu fama ħażina lil ħafna xtut u ponot (rjus) tal art billi jitfgħu il bastimenti jitchissru fukhom.
Ignominious—disunurat, li għandu għajb, li jagħmel għajb; infami.
Ignominy—infamia, disunur, għajb, għarucasa.
Ignominous—ara *ignominious*.
Ignomy—ara *ignominy*.
Ignoramus—wieħed ħmar, ma jaf xejn, injurant, stupidu, ras kargħa.
Ignorance—injuranza, bluha, stat ta wieħed (bniedem) li ma jaf xejn, ħmar; *he did it through ignorance*, għamilha (għamel hecc) għaliex ma chienx jaf; *where ignorance is bliss it is folly to be wise*, fejn hemm in-nies cuntenti bl-injuranza tagħhom (man-nies henjin bil bluha tagħhom) tcun bluha għal dac li iħanbak biex juri għerfu (għal dac li juri chemm jaf).
Ignorancy—(bħal *ignorance*) *rocked in blindness and ignorancy* (**Tyndall**, *Works*), mxaħxħin fil għama u fl-injuranza.
Ignorant—injurant, ibleħ, ħmar, balalu, stupidu, bniedem li ma jaf xejn; magħmul m'hux apposta, bla ma taf; moħbi, li ma jafux bih; *imprisoned in ignorant concealment* (**Shakespear**, *Winter's Tale*), moħbi f'post li ma jafux bih (mwarrab); *what ignorant sin have I committed?* (**Shakespear**, *Othello*), xi dnub hu, li ma nafx bih, għamilt jena?
Ignorant—bniedem injurant, bniedem li ma jafx jakra u jicteb, bniedem li ma jaf xejn; ħmar; *till we know these first notions we are still but ignorants* (**Glanvill**), sa chemm ma incunux nafu dawn l-ewwel tagħlimiet aħna ma incunux ħlief nies njuranti.
Ignorantines — is-società tal *Christian Brothers* jew tal patrijet li igħallmu lil fkar, ordni fundat minn *della Salle* fis-sena 1680.
Ignorantly — bl-injuranza; minn għajr ma tcun taf; m'hux għax trid.
Ignore — ma tafx, ma tagħrafx; tgħaddi minn kuddiem bniedem li tcun tafu u tagħmel ta bir-ruħec ma tafux; ma tatix cont (ta bniedem etc): (filligi) ma ticcundannax għaliex ma icollocx xhud biżżejjed li igagħluc tara il fatt (l-accusa jew id-delitt).
Ignoscible—li jista icun maħfur, li ħakku il maħfra.
Ignote—m'hux magħruf, bniedem li m'hux magħruf, li ma jafuhx nies; bniedem li ħadd ma jati cas tiegħu, li m'hu xejn, li m'hux iccalculat.
Iguana—xorta ta gremxul sabiħ li jinsab fl-actar artijet sħan tal America.
Iguarias (bli Spanjol)—ichel, affariet tal ichel.
Ihram—lbies tat-Toroc (Maumettani) ħaġġieġa.
I. H. S.—f'loc *Jesus Hominum Salvator*, Gesù Salvatur (Fiddej) tal bniedmin (tal bniedem).
Ile (f'loc Aisle) — navi tal cnisia, mogħdija, passaġġ; żbula tal kamħ; l-interjuri (msaren etc.) tan-ngħaġ etc.
Ileac (jew iliac)—tal *ileum* (ara).
Ileum—dacit-tarf tal musrana rkie-,

ka (musrana rkieka) li tinfed mal imsaren l-ohra, maghmula mil *peritoneum*.

ILEX—ruvlu, xorta ta balluta (siġra) cbira li ticber l-actar fl-America t'Isfel.

ILIAC—tal imsarem (żghar); *Iliac passion*, colica (ugigh cbir u kalil) tal imsaren.

ILIACUS — isem ta (wiehed mill) musclu ta kuddiem tal coxxa.

ILIAD (ILIADE)—il poema (poesia) Epica Griega ta Omeru.

ILK—li stess; ta li stess, cull wiehed; *and ilk of them etc...* (**Chaucer**), u cull wiehed minnhom; *of that ilk*, ta li stess (isem etc)

ILKOONE—cull wiehed.

ILL—hażin, marid; hażen, hsara, deni, mard, hażin; ta swied il kalb; bil chemm, bil hniena; *there is nothing ill can dwell in such a temple*, (**Shakespeare**, *Tempest*), xejn ma hemm hażin (l-ebda haġa hażina) li jista jokghod f'tempiu bhal dana; *an ill woman*, mara hażina; *you look very ill to-day, what ails you?*, inti tidher marid illum, x'ghandec? xi thoss?; *young men to imitate all ills are prone*, (**Dryden**), iż-żaghżah huma dejjem lesti (moghtjin biss) biex jimitaw il hażen collu (jaghmlu biss il hażen li jaraw); *God sends not ill, if rightly understood*, (**Pope**. *Essay on Man*), Alla ma jibghatilna xejn li hu tal hsara (deni), jecc ahna nifhmu sewwa x'jibghatilna; *we can ill spare him*, ahna bil chemm (bil hniena) nistghu nghaddu minn ghajru; *ill news*, ahbarijet hżiena; *to bear an ill will to one*, tcun tobghod lill xi hadd, icolloc f'kalbec ghal, jew contra xi hadd; *to return ill for good*, taghmel id-deni lill min jaghmillec il gid (tcun ingrat); *to do a thing with an ill will*, taghmel haġa contra kalbec, (bil fors); *you have done very ill*, inti ghamilt hażin wisk; *to speak ill of one*, tghejd contra xi hadd; *he spoke very ill of her*, tchellem wisk hażin minnha (kal bosta xorta contra taghha); *I am ill*, jena marid, nhossni hażin hafna; *you must not take it ill*, tiehodix hecc hażin (tehux fastidiu); *it is an ill wind that blows no body good*, cull deni hudu b'gid.

ILL ADVISED—moghti parir hażin, bla ghakal, bla ma wiehed ikisa; ta addoċċ; *an ill adviced action*, ghamil ta wiehed bla ghakal (ta wiehed li jaghmel haġa bla ma ikisha).

ILL AFFECTED—contra kalbu, li ma ghandux aptit.

ILL BLOOD—mibgheda, thanfis, dispiacir.

ILL BODING—tal mal auguriu, hażin, ta ahbar hażina.

ILL BRED—malcriat; mrobbi hażin, pastas, goff f'ghamilu, li ma jafx igib ruhu; ohxon.

ILL BREEDING—mal crianza; nukkas ta mgiba tajba.

ILL CONDITIONED — fi stat hażin; mkalleb, mharbat, bil hsara; ta natural hażin jew mgiba hażina; *a very ill conditioned and idle sort of people*, (**Bunyan**, *Pilgrim's Progress*), nies ghażżiena u ta natural (mgiba) hażina wisk; *don't accept the boxes if they are ill canditioned*, taċċettahomx il caxex jecc huma mharbtin (ghandhom xi hsara etc)

ILL CONSIDERED—maghmul addoċċ, minn ghajr studiu jew attenzioni.

ILL DEFINED—m'hux mfisser sewwa ċar; mfisser hażin.

ILL DOING—ghamil hażin, hsara.

ILL FACED—wiċċ ta bniedem hażin, wiċċ ta malfattur, wiċċ icreh.

ILL FARING—li kieghed hażin, li sejjer (imur) hażin.

ILL FATED — xortih hażina, sventurat.

ILL FAVOURED—b'wiċċ icreh, icreh, wiċċu ma ighejnux.

ILL FAVOUREDLY — hażin, m'hux sewwa (b'mod li tgharrak haġa); goff; bl-ahrax; *mar no more of my verses with reading them ill favouredly*, (**Shakespear**, *As you like it*), tgharraklix actar il versi tieghi (li ctibt jena) billi takrahomli hecc hażin; *he shook him very ill favouredly*, (**Howell**, *Letters*), ċakalku (heżżu) bl-ahrax, bil goff.

ILL FEATURED—icreh.

ILL GOT } micsub ħażin, m'hux
ILL GOTTEN } bis-sewwa, misruk.

ILL LOOKING—icreħ, li għandu wiċċu isawtec.

ILL MANNED — m'hux equippaggiat tajjeb, equipaggiat ħażin; (bastiment) li ma icollux nies biżżejjed jew equipaġġ tajjeb.

ILL MANNERED—goff, pastas, ta azionih ħażina.

ILL MATED—mlakkgħa ħażin; *those ill mated marriages thou sawest*, (Milton, *Par. Lost*), dawc iż-żwiegijet mlakkgħin ħażin li inti rajt.

ILL MINDED—li għandu fehma ħażina.

ILL NATURE—natural ħazin.

ILL NATURED — bisbetcu, burus, li jitħanfes jew jitfantas minn xejn; żorr.

ILL NURTURED — malcriat, pastas, goff, ta mgiba ħażina; mrobbi ħażin.

ILL OMENED—tal mal auguriu.

ILL STARRED—xortih ħażina, xortih tħabbtu, sventurat.

ILL TEMPERED—burus, bisbetcu, li jitħanfes jew jehu fastidiu jew jiżbel minn xejn.

ILL TREAT—taħkar.

ILL TREATMENT } mohkrija.
ILL USAGE }

ILL USE—taħkar; tkighed (taddatta) ħażin.

ILL WILL—astiu, mibgħeda (li icollu bniedem f'kalbu contra xi ħadd).

ILL WILLER — għadu, min icollu l-astiu, l-odiu, il mibgħeda contra xi ħadd.

ILL WORTHY—ara *Unworthy*.

ILLABILE — infallibli, li ma jistax jitkarrak jew jisbalja.

ILLABILITY—infallibiltà.

ILLACERABLE—li ma jistax jitkarrak jew jiċċarrat.

ILLAPSABLE—li ma jistax jisbalja, li ma jistax jitkarrak.

ILLAPSE—ħaġa li tigi għal għarrieda; disgrazia; taka fuk; tiġri.

ILLAQUEABLE—li jista icun mnassas, mħabbel jew mxeblec (f'nassa).

ILLAQUEATE—iddaħħal f'nassa, tonsob; *I am illaqueated*, ninsab mgherfex (mħabbel) f'nassa.

ILLAQUEATION—nassa, tnassis; trabocc.

ILLATION—inferenza, deduzioni, conclusioni.

ILLATIVE—tal *illation* (ara).

ILLAUDABLE—m'hux ta min ifaħħru, li ma ħakkux tifħir.

ILLECEBROUS—li iħajjar, li jistieden, li iġagħal, li jiġbed, li ikankal.

ILLECEBRUM—xorta ta ħaxixa li ticber fil mrasi, fl-artijet fejn hemm l-ilma (f'Devon u Cornwall l-Ingħilterra).

ILLECT—tħajjar, iddewwak.

ILLEGAL—m'hux scond il-ligi, contra il ligi, illegali; m'hux xierak, immorali.

ILLEGALIZE—turi li ħaġa hi contra il ligi, tagħmel contra il-ligi, ma tagħmilx scond il-ligi.

ILLEGALLY — contra il-ligi, m'hux chif titlob jew trid il-ligi, illegalment.

ILLEGALNESS (*illegality*) — għamil contra il-ligi (li m'hux scond il-ligi).

ILLEGIBLE—li ma jistax jinkara, li ma hux ċar biżżejjed (ma jingħarafx) biex jinkara.

ILLEGIBLY—b'mod li ma jistax jinkara, li m'hux ċar biżżejjed li jista jinkara.

ILLEGITIMATE — tiddichiara, turi, tgħejd li m'hux legittimu; ma taccettax li it-tfal icunu tiegħec (uliedec); ma tillegittmax; bagħal, m'hux legittimu, li m'hux ben is-Sacrament.

ILLIQUEFACT—ara *moisten*.

ILLEVIABLE—li ma jistax icun miġbur (flus, taxxi etc.)

ILLIBERAL—baxx, vili, m'hux galantom; m'hux eleganti, ma jokgħodx (cliem etc f'componiment jew f discors).

ILLIBERALIZE—tagħmel *illiberal* (ara).

ILLIBERALLY—bix-xeħħa, bit-tiġbid.

ILLICIT—li m'hux xierak, li m'hux sewwa, li ma jixrakx, m'hux xierak.

ILLICITNESS—għamil li m'hux xierak.

ILLICITOUS—ara illegal.

ILLIGHTEN—ara *lighten*.

ILLIMITABLE } bla limti, bla tarf, li
ILLIMITED } ma fihx limti jew tarf, bla kies.

ILLINITION—għerik, dlic b'żejt etc.

fuk xi mchien fil gisem fejn icolloc l-ugiħ ; żejt etc. għal għerik; dic il koxra, scorċa etc. li issir fuk il minerali.

Illiquation—il ħalla (tidwib) ta ħaġa f'oħra.

Illish—marid, iħossu ħażin, li ma iħossux fiha.

Illision—hbit ma, lkit, lakta, ħabta.

Illiteracy—nukkas ta scola jew ta tagħlim, injuranza; żball; *the many illiteracies of the first publishers of his works,* (**Pope**, *Preface to Shakespear*), il bosta żbalji ta l-ewwel nies li ippublicaw ix-xogħlijet tiegħu.

Illiteral – li m'hux *literal* (ara).

Illiterate -- analfabeta ; li ma jafx jakra u jicteb ; li ma jafx scola.

Illiterature — nukkas ta tagħlim tal kari u chitba, injuranza.

Illness - mard, marda ; ħażen, ħżunija.

Illocable —li ma jistax jitkigħed ; li ma jistax jinchera.

Illocality — nukkas ta post jew loc.

Illogical—illogicu, li m'hux scond il-logica ; contra ir-raġuni.

Illude—tkarrak ; *he wanted to illude me with such bait,* ried ikarrak bia billi iħajjarni (jiġbidni) b'dic il-lisca (jagħmini b'xi ħaġa li itini etc.)

Illume—ara *illuminate.*

Illuminable—li jista icun fih id-dawl jew mdawwal ; li jista icun milhum.

Illuminant—ħaġa li tati id-dawl ; li jati id-dawl ; li jilhem ; *the great illuminant,* ix-xemx.

Illuminary—li idawwal, tad-dawl.

Illuminate – tixgħel, tati jew tagħmel id-dawl ; iddawwal, tilhem, tagħmel luminaria, luminazioni jew mixgħela ; tillumina, ticteb indirizz etc fuk carta b'ħafna disinji ornamenti etc tfisser ; turi ċar; tispiega ; *the sun illuminates the world,* ix-xemx tilhem (tati id-dawl) id-dinja.

Illuminate } mixgħul, milhum, Illuminated } mdawwal ; illuminat, mżejjen (indirizz etc.) b'ħafna disinji u lewnijet sbiħ.

Illuminati—setet, religion etc. nies fil Germania.

Illumination — luminazioni, mixgħela, luminaria ; dawl, ħaġa li tati id-dawl, li turi bid-dawl tagħha; disinn bil culuri etc. li naraw fuk il carta etc. għal xi ħadd ; ġmiel, sbuħia; *the illumination of the houses could not be better,* l-illuminazioni ma setgħetx tcun aħjar ; *the sun is but an illumination created,* (**Raleigh**, *History*), ix-xemx, m'hix ħlief ħaġa li tati id-dawl (li turi bid-dawl tagħha) maħluka ; *I like the illumination of the other address better than I do this,* id-disinn etc. tal indirizz l-jeħor jogħġobni actar minn dana; *the illuminators of manuscripts borrowed their title from the illumination which a bright genius giveth to his work,* (**Felton**, *On the Classics*), dawc li jilluminaw (isebbħu b'lewnijet u disinji sbiħ) balċmini u indirizzi etc. ħadu l-isem tagħhom (huma msejħin hecc) mil ġmiel jew sbuħija li xi ħadd bravu ferm għal dana ix-xogħol wera fixxogħlijet tiegħu.

Illuminatism—it-tagħlim id-dutrina tal *illuminati* (ara).

Illuminative – li jati id-dawl, li juri; tat-tiżjin (disinn bil culuri etc.) tal manoscritti (indirizzi etc.)

Illuminator—dac li juri jew jati id-dawl ; dac li jitfa jew jixħet dawl fuk xi ħaġa ; dac li jillumina (jicteb u iżejjen b'disinji sbieħ u b'lewnijiet etc.), manoscritti, indirizzi etc ; (fl-ottica) lampa li tixħet raġġi tad-dawl f'telescopiu.

Illumine — tati id-dawl, tilhem ; tħaġġeġ bid-dawl (bil vampi tan-nar); *the sudden blaze, far round illumined hell,* (**Milton**, *Par. Lost*), il vampa li tfaċċat għal għarrieda tat id-dawl (ħaġġet bid-dawl) l infern collu.

Illuminee—wieħed mil li *illuminati* (ara).

Illuminer—min jillumina; min jati id-dawl jew jilhem.

Illuminism—id-dutrina, it-tagħlim ta l-*illuminati* (ara).

Illuminous—ċar, sabiħ, bid-dawl.

Illure – tħajjar, biex tiġbed jew tistieden lejc.

Illusion—kerk, ħaġa b'oħra; wiri ta ħaġa b'oħra; li ikarrak.

Illusionable — li jista ikarrak; li jista juri ħaġa b'oħra; li jista jidħac bic (jingannac).

Illusionist — wiehed mogħti għal kerk jew għal wiri ta ħaġa b'oħra; illusionista, min juri jew jara ħaġa b'oħra.

Illusive—li ikarrak, li juri ħaġa b'oħra.

Illusively—bil kerk, b'wiri ta ħaġa b'ohra.

Illusiveness — kerk, wiri ta ħaġa b'ohra.

Illusory — karrieki, li ikarrak, li juri ħaġa b'oħra.

Illustrable—li jista icun illustrat jew mfisser.

Illustrate—tfisser, turi ċar, tispiega; tgħolli bl-unuri, tfaħħar; tagħmel stampi etc. fi ctieb biex turi u iġġagħal jidru aħjar descrizionjiet f'cotba etc; ċar, mfisser; msemmi, rinomat, magħruf (għal għerf etc.) illustri.

Illustration—tfissir.

Illustrative—li ifisser, juri ċar.

Illustrator—dac li (min) ifisser jew juri ċar.

Illustrious — msemmi għal cobor tiegħu, famus, cbir, nobbli, magħruf; *his illustrious descent,* in-nisel tiegħu (il gidd) nobbli u cbir (msemmi).

Illustrous—minn għajr lustru, ma ilekkx; ma jilmahx; *an eye base and illustrous,* (**Shakespear**, *Cymbeline*), għajn ta bniedem baxx (vili) u m'hiex vivaci (ma tlekkx, bla lustru etc.)

Illuxurious—li ma tantc jati wisk, li m'hux rjal wisk; li m'hux għammiel bosta.

Illy—marid, ħażin; *how illy they took it, it may be seen by what their chairman said,* chemm ħaduh ħażin (dan il għamil etc), tista tarah minn dac li kal il president tagħhom.

Ilmenite — mineral msejjah hecc għax jinsab fil muntanji *Ilmen,* biċċa mil *Urali* fil provincia ta *Orenburg* (fis-Siberia, Asia).

I'm—(f'loc *I am*) Jena, jen hu.

Image — xbieha, dehra, hiel; idlu, alla falz, vara, statwa, immagini; tixbeh, tistħajjel, taħseb, tobsor; turi fic, tiehu ix-xbia; *he saw his own image in the water,* ra ix-xbieha tiegħu fl-ilma; *images of death,* (**Shakespear**, *Macbeth*), dehra ta mewt; *we speak of a figure of a thousand angles but I can hardly have an image of such a figure,* aħna nsemmu u ngħejdu figura ta elf anglu, iżda jena bil chemm jista icolli ħjel ta figura hecc; *brazen images of canonized saints,* (**Shakespear**, *Henry II*), statwi, vari tal kaddisin tal bronż; *he is the very image of his father,* wiċċ missieru li mkaxxar (ma iħalli xejn minn missieru, jew wiċċ missieru il maħluk); *I cannot image to my mind how they could possibly live,* ma nistax nifhem (naħseb) chif chienu katt jistgħu igħixu hemm; *the lake images the mountains around,* il lago (il għadira) juri fih (fwiċċ l-ilma tiegħu) il muntanji ta mad-dwar; *thou shalt not make into thee any graven image (Exodus),* ma għandux icolloc (tagħmel) ebda idlu scolpit; *image that you are there,* sthajjel li inti hemm.

Imageable—li jista icun magħmul fi statwa, immaġni jew vara, li jista icun mxebbaħ fi statwa, f'immaġni, f'vara jew f'idulu.

Image-breaker—ara *iconoclast.*

Image-graver (jew *image maker*)—scultur jew dac li jagħmel il vari, statwi, immaġni etc.

Image-monger—min jadura l-idoli, idolatra.

Image-worship — kima l-idoli jew l-allat foloz.

Imager—pittur (ta immaġni), scultur.

Imagery — statwariu; statwi, vari etc li jagħmel scultur etc; xebħ, dehra, imitazioni, għamil ta; *what can thy imagery of sorrow mean?* (**Prior**, *Solomon*). xi trid tgħejd biha dic id-dehra (li kiegħed turi) li inti mgħolli?; *imagery,* sthajjil jew staħil; ħsiebijiet, *the imagery of a melancholic fancy,* il ħsebijiet ta moħħ ta bniedem trist (ta kalbu sewda).

Imagilet —xbiha, vara, statwa, immaġni żgħira; idlu żgħir.

Imaginable — li jista icun maħsub fil moħħ, mistħajjel, mibsur.

Imaginal — tal ħsieb, ta li statui.

Imaginant — li jaħseb, jistħajjel, jew jobsor.

Imaginary – mistħajjel, li jinsab fil ħsieb biss; immaginariu.

Imaginative — ara *imaginative.*

Imagination — staħil, ħsieb.

Imaginative — li jistħajjel, li jaħseb; li jissuspetta; tal ħsieb; l-immaginativa; is-setgħa tal moħħ (li biha bniedem jaħseb).

Imagine — tistħaj'el, taħseb; tagħmel ħsieb; tissoponi, icolloc f'rasec; *imagine you are there,* stħajjel (kis, għamel cont) li inti hemm; *what I do imagine let it be,* li naħseb erħilu, icun; *it touches me deeper than you can imagine,* (Shakespear, *Richard III*), jokrosni (imissni fil laħam il ħaj) wisk actar milli tissoponi (milli tifhem jew għandec f'rasec) int.

Imaginer – min jaħseb jew jistħajjel min italla u iniżżel biex jagħmel conġuri etc

Imaginous – ara *imaginative.*

Imago - l-insett (duda) chif narawh aħna (magħmul u lest).

Imam — kassis tat-Toroc (Maumettan).

Iman – tiscomunica.

Imband — tingħakad gemgħa; gemgħa.

Imbank - floc *Embank* jew *Embankment* (ara).

Imbannered — magħmmar bil bandieri.

Imbarn — taħżen fil fosos jew fli mħażen tal kamħ.

Imbecile — imbecilli, ibleħ, belhieni; tagħmel deboli, tiffiacca, tagħmel il ħsara fir-ras jew fil moħħ.

Imbecility — bluha.

Imbellic – m'hux tajjeb għal gwerra; li mhux gwerrier; m'hux tal ġlied.

Imbellish - f'loc *Embellish* (ara).

Imbenching — xogħol magħmul fil għoli bħal banc.

Imbezzle — f'loc *Embezzle* (ara).

Imbibe — tixrob, tarda, tieħu; *to imbibe good principles,* tieħu (tarda jew icolloc) principî tajba).

Imbiber — min, dac li, jixrob jew jeħu gewwa fih.

Imbibition — xorb, rdigħ.

Imbitter — f'loc *Embitter* (ara).

Imbolish — f'loc *Abolish* (ara).

Imbonity – nukkas ta tieba jew ta qualità tajba (fi bniedem etc).

Imbosk — tinħeba, tokgħod jew tcun mistoħbi; tistaħba; *they would imbosk in the dark forest,* (Milton), jokgħodu mistoħbija fil foresti (boschijet) mudlama.

Imbosom — iżżomm mal ħdan, filħdan; tgħatti tarbija etc bi ħwejgec, ti djulec etc.

Imbosture — xogħol maħdum mkabbes il barra (ara *Embosso*).

Imbow — tagħmel ħnejja, sakaf, troll jew arcata.

Imbower – tgħatti b'cannizzata.

Imbowered — mgħotti b'cannizzata.

Imbowment - ħnejja, arcata, sakaf, troll.

Imbrace — f'loc *Embrace* (ara).

Imbrangle — ara *entangle.*

Imbricate — mkigħed, mriccheb fuk xulxin, xifer fuk l-jeħor, bħal ma icunu mkabbdin ix-xoroc f'sakaf, (f'bejt).

Imbrication — tkegħid ta xoroc mricchbin xifer fuk xifer fuk xulxin chif narawhom f'xi bejt etc.

Imbrocade — imbruccat (drapp fin minsuġ bil ħarir, ħajt tad-deheb etc.) bħal dac li minnu jagħmlu l-apparati (capep, pianeti etc) tal cnejjes.

Imbroglio — (bit-taljan) nassa, conġura mħawda f'romanz, opra, dramma, etc.

Imbrown — issewwed, toscura, iddallam.

Imbrue – issappap fl-ilma, ixxarrab, tgħaddas fl-ilma; tagħmel għasra jew suppapa waħda.

Imbrute — tagħmel bħal bhima, tħażżen; issir bħal bhima, teħżien, issir ħażin.

Imbue – tieħu, tixrob, tarda; tlewwen, tiżboħ scur jew kawwi.

Imbuement — rdigħ, xorb; lewn jew żebgħa scura.

Imburse — toħroġ flus; tagħmmar jew tati (tislef jew toħroġ) flus.

Imbursement — ħruġ ta flus.

Imbution—rdigħ, xorb.

Imitable—li jista jintgħamel bħalu, ta min jimitah jew jagħmel bħalu, li jistħokklu icun imitat; *a great example imitable by all Princes* (**Taylor**, *Rule of Conscience*), esempiu cbir li jisthokklu icun imitat (li hu ta min jagħmel bħalu) mil Prinċpijet collha.

Imitancy—xeħta, ħabta li wieħed icollu biex jimita jew jagħmel bbal (ħaġa etc, li icun ra).

Imitate—timita, tagħmel bhal.

Imitation—imitazioni, ghamil bħal; xebħ, copia, xbieha.

Imitational—li jixbeh, li hu bħal

Imitationist—min jimita jew jagħmel bħal; wiehed li (min) dac li ma għandux il ħila jivvinta jew johlok minn rasu.

Imitative—li jaf jimita, li għandu il hila, li jinkala biex jagħmel bħal; li donnu, li jixbeh; *man is an imitative annimal*, il bniedem hua annimal li jaf jimita (li jinkala, tajjeb, biex jagħmel bħal ma jara); *some minerals are imitative of a cluster of grapes*, xi minerali jidru donnom għanieked tal ghaneb.

Imitative -(fil musica) li jesprimi, li juri xi tcun tħoss il kalb etc.

Imitator—min jaghmel bhal, min jimita jew jiccoppia xi ħaġa.

Imitatress—mara li tagħmel bhal ma jagħmel ħadd jeħor; mara li timita jew ticcopia.

Immaculate—bla tebgħa, pur, ċar, safi, trasparent; *they kept their faith immaculate and pure* (**Cowper**, *Expostulation*), żammew il Fidi taghhom bla tebgħa u safia; *thou dear, immaculate and silver fountain*, (**Shakespear**, *Richard II*), inti nixxigħa tal ilma ċar, safi, trasparenti etc.

Immaculate Conception—il Cuncizioni—id-dogma definita mill Papa Piu IX fit-8 ta Dicembru tal 1854—li issa hua articlu tal Fidi li nemmnu li il Madonna chienet imnissla minn għajr tebgħa tad-dnub originali.

Immaculateness—ġmiel,ndafa pura, bla ebda tebgħa.

Immailed—(gwerrier) liebes il corazza, l-armar tiegħu tal gwerra etc.

Immaleable — li m'hux *malleable* (ara).

Immanacle — timmanettia, tkajjad, tkigħed fic-cipp, fil ħadid jew fil manetti; ixxecchel.

Immanation—dħul fi, xhit fi.

Immane—ta cobor cbir, li ma bħalu; *what immane difference there is between this day and that day*, x'differenza cbira, u cbira bil bosta, hemm bejn illum (din il ġurnata) u dac inhar.

Immanely—wisk, ferm, għal l-aħħar, għal darba, li ma ngħidlecx; *a man of excessive strength liberal and fair of aspect, but immanely cruel*, (**Milton**. *History of England, Bk. I*), bniedem (ragel) ta saħħa cbira li ma bhala, galantom u sabih, iżda kalbu ħażina għal darba (li ma ngħejdlicx).

Immanent—li hu fi, minn gewwa, f'dac li icun.

Immanifest—li ma jidhirx, li m'hux ċar.

Immanity—ħruxija.

Immanuel (bħal Emmanuel) Manueli (Alla magħna).

Immarcescible—li ma jidbielx.

Immar inate (fil Botanica) li ma ghandux xifer jew xfar.

Immartial — m'hux tal guerra; m'hux tajjeb għal guerra, m'hux marziali.

Immask—tgħatti b'mascra; taħbi.

Immatchable—li ma iħabbatha mieghu ħadd; li ma ibattih jew ma jeħdu ħadd.

Immatchless—li ma tistax tħabbatha mieghu; li ma tistax tiddakkas mieghu.

Immaterial — bla gisem xejn, li m'hux bil materia; bir-ruh biss; m'hux importanti.

Immaterialism—idealismu, fenomenalismu; taghlim ta xi settarii.

Immaterialist—immaterialista, min jemmen fit-tagħlim tal immaterialismu jew tal *idealism* (ara).

Immateriate—ara *immaterial*.

Immature—m'hux misjur, li ghadu nej; bla misjur; bicri, ta barra minn żmienu; m'hux complut; żgħażuħ, li għadu fiż-żmien; *though immature I end my glorious days*, (**Rowe**, *Lucan*),

għad illi għadni żgħażuħ, sejjer immut; *we call not that death immature if a man lives till seventy,* (**Taylor.** *Holy living and dying*), aħna ma nsejħuliex mewt ta barra minn żmienha (jew bicrija) meta wieħed imut ta sebgħin sena.

Immatured—m'hux misjur, m'hux sewwa m'hux comp'ut.

Immaturely—ta kabel iż-żmien.

Immaturity — nukkas ta żmien li imiss.

Immeasurable—li ma jistax jinkies jew jitchejjel; bla kies, bla tarf.

Immeasurably—ta bla kies.

Immeasured—ara *immeasurable.*

Immechanical—li m'hux meccanicu li m'hux scond il-ligijet tal meccanica.

Immediacy—korob, krib.

Immediate—ta dlonc, ta malajr; dirett; *this note requires an immediate answer,* din littra trid min jirrispondiha (min jati risposta tagħha) malajr; *the murder of the consul was the immediate cause of war,* il ktil tal conslu chienet il causa diretta tal guerra.

Immediately—malajr, dlonc, minnu fiħ; *when I whistled he came immediately,* meta saffart giè minnufiħ (malajr).

Immediateness— ħeffa; nukkas ta, (xejn) telf ta żmien.

Immedicable—li ma jistax icun imfejjak; li ma jiddewwiex; li ma jitfejjakx; *he had some deep and immedicable wounds,* (**Byron,** *Childe Harold*), chellu xi feriti fondi u la ma jiddewwewx.

Immelodious — li m'hux *melodious* (ara).

Immemorable—li m'hux ta min jiftacar fih; m'hux ta min jiftacru.

Immemorial—ta min dejjem; *it has been the custom, from time immemorial, to bound the dead in gravė clothes,* chien l-usu, minn dejjem, li icheffnu il mejtin.

Immense—ta cobor li ma bħalu; cbir wisk; daks jex; bla tarf; *the works of God are immense,* il għemil ta (il ħwejjeġ li ħalak) Alla hua ta cobor li ma bħalu (cbar wisk); *he has an immense power,* għandu setgħa bla tarf; *there is an immense piece of land,* hemm biċċa art daks jex.

Immensely—wisk, ferm, bla tarf; *he is immensely rich,* hu għani ferm.

Immenseness—cobor bla tarf

Immensible—ara *immeasurable*

Immensity—cobor jew wisa bla kies, ta bla tarf.

Immensive—ara *huge*

Immensurability—ara *immensity*

Immensurable—ara *immeasurable*

Immensurate—ara *infinite*

Immerd—tgħatti, timla, bil ħmieġ (biż-żibel).

Immerge—tgħaddas; *take about a glassful of lukewarm water and in it immerge a quantity of the leaves of senna,* hu mimli tazza ilma fietel u għaddas fih ftit werak taz-zena.

Immergent (f'loc Emergent)—li ħiereġ barra minn, li tiela jew ħiereġ minn; li jinkala bla ħsieb.

Immerit—nukkas ta mertu.

Immerited / Immeritous } li ma ħakkux

Immerse—tgħaddas; tniżżel fl-ilma etc.; mgħaddas, mniżżel; tintilef (b'mħħoc fuk ħaġa jew f'ħaġa) tidħol il gewwa; *the queen immersed in such a trance, and moving thro' the past unconsciously,* (**Tennyson,** *Guinevere, 398*), ir-regina mitlufa f'dehwa bħal dic, u bdiet taħseb u iggib kuddiem għajnejha (u igħaddu minn rasha) x'għadda minn għaliha fli mgħoddi bla ma chienet taf.

Immersed—mgħaddas, mniżżel; mitluf f'dehwa.

Immersion — tgħaddisa fl-ilma etc. telfa f'dehwa; telfa jew ħabi ta (meta ma tibkax tidher) xi chewcba etc. meta tidħol jew tistaħba wara xi chewcba oħra jew tinħeba fid-dell ta xi chewba oħra;

Immersionist — wieħed li jemmen (għandu f'rasu jew li igħejd) li trid tgħaddas ras it-tarbija etc. fl-ilma biex tcun tgħodd il magħmudija.

Immesh — titħabbel, tinkabad, fil malji ta xbiec, xibca, nassa etc.

Immethoded—ta bla metodu, li ma għandux metodu; mħawwad, li jagħmel il ħwejjeġ addoċċ jew chif giè giè.

Immethodical—mħawwad, bla metodu; minn għajr ordni jew sistema.

Immethodicalness—nukkas ta metodu jew sistema; ghemil ta ħaġa etc. bla metodu, chif giè giè.

Immethodize—taghmel *immethodical* (ara).

Immigrant—wiehed li jemigra jew iħalli pajjisu biex imur jokghod u igħejx f'pajjis jeħor.

Immigrate—temigra; tħalli il pajjisec u tmur tgħammar (takla x'tiecol etc) f'art oħra.

Immigration—emigrazioni, tħollia ta pajjisec biex tmur f'art oħra (biex tghammar u tgħejx ghal collox hemmec).

Imminence—dac li hu fil krib sewwa, li wasal (periclu etc); *I do not speak of flight, of fear, of death, but dare all imminence* (**Shakespear**, *Troilus & Cressida)*, jena ma nsemmix u la ħrib u la biża, u l-ankas mewt, iżda niffronta sidri għal cull periclu li hua fil krib (li wasal fuki jew li m'hu xejn bogħod minni).

Imminent—li wasal, li m'hux fil bogħod, fil krib; li hu maghna, li riesak sewwa; *when we saw that the danger was imminent we left the place at once*, meta rajna li il periclu magħna (korob sewwa) aħna tlakna minn hemm minnufiħ.

Immingle—ara *mingle* u *mix*.

Imminution—nukkas, tnakkis.

Immiscible—li ma jistax jitħallat, li ma jitħallatx.

Immission—dħul, xħit gewwa, tfiħ gewwa.

Immit—iddaħħal, titfa jew tixħet gewwa.

Immitagable—li ma jistax jittaffa jew jitnakkas; li ma jittaffiex jew ma jitnakkasx; li ma jistax jibred, li jibka dejjem kalil jew aħrax; li ma jinżillux; *the immitigable ministers that shower down vengeance on these latter days* (**Coleridge**, *Religion musings)*, il ministri kliel (li ma jibirdux, li ma jinżlilomx jew li ma jeħlielhom katt) li jixħtu (juru) bla mistrih il vendetti tagħhom f'dawn il ġranet ta l-aħħar (f'dawn l-aħħar ġranet).

Immix—tħallat flimchien jew ma xulxin.

Immixable—li ma jitħallatx, li ma jistax jitħallat.

Immixed—m'hux mħallat, pur, safi.

Immixture—purità, ħaġa m'hix mħalta.

Immobile } ara *immovable*
Immoble }

Immobility—kaghd dejjem f'post wieħed; *some speak of the immobility and rest of the earth*, (**Derham**, *Astro Theology)*, x'uħud jitchelmu (isemmu) fuk it-twakkif jew il kagħd dejjem f'post (f'loc) wieħed tal art (tad-dinja).

Immoderacy } ara *Excess*
Immoderancy }

Immoderate—ara *Excessive*

Immoderately—bla kies, bla regula, iżżejjed.

Immoderateness—ara *Excess*

Immoderation—iżżejjed, cull ma joħroġ barra mil kies; stravaganza.

Immodest—iżżejjed, actar milli imiss, li m'hux xierak; indecenti, faħxi; bla mistħija.

Immodestly—bla mistħija xejn.

Immodesty—indecenza, oxxenità.

Immolate—toktol u toffri sacrificiu (vittma); iddebbeh, tissagrifica; toktol u toffri annimal etc. (vittma) sacrificiu; maktul u offert sacrificiu; maghmul vittima.

Immolation—dbih, debħa, ktil u offerta ta sacrificiu jew vittma; sacrificiu, vittma.

Immolator—debbieħ, dac li joktol u joffri sacrificiu jew vittma; bniedem (Russu) fanaticu li jemmen jew li għandu f'rasu li jista isalva ruħu billi jaghmel sacrificiu tiegħu in-nifsu, billi jew jakta barra biċċa minn gismu stess, jew saħansitra billi ineħħi ħajtu b'idejh.

Immoment—m'hux impurtanti, ħaġa ċajta; ħaġa żgħira; li m'hu xejn, ta l-ebda valur; *I some lady trifles have reserved, immoment toys*, (**Shakespear**, *Antony and Cleopatra)*, jena żammejt xi ħwejjeġ żgħar tan-nisa, ħwejjeġ tallogħob li ma jiswew xejn.

Immomentous—li m'hux impurtanti li m'hux ta conseguenza.

Immonastered—li jokghod (kieghed) maghluk f'cunvent jew f'monasteru.

Immoral—immorali, contra il morali, disonest, fahxi; *his writing is immoral and condemned,* il chitba tieghu hia faħxija u iccundannata (b'hażina li ma tistax tinkara).

Immorality—immoralità, faħx.

Immorally—contra il morali.

Immorigerous — disubbidient, goff, pastas; li ma jafx igib ruħu, ta mgiba ħażina.

Immorigerousness — mgiba ħażina, disubbidienza.

Immortal—li ma imut katt, li ma jispiċċax; ta dejjem; *immortal be the verse, forgot the poet's name,* (**Scott**, *Don. Roderick*), l'isem tal poeta jintesa iżda il chitba (il versi jew il poesij tieghu) jibkghu għal dejjem (ma jispiċċaw katt).

Immortality—ħajja ta dejjem; għajxien ta dejjem.

Immortalize — taghmel immortali; tħalli għal dejjem; tagħmel b'mod li wieħed (ħaġa etc) tibka tissemma dejjem u ma tintesa katt.

Immortally — eternament; għala dejjem: għall-aħħar, ferm, iżżejjed chemm jista icun.

Immortelle—is-sempreviva safra.

Immortification—nukkas ta tgħakkis jew mortificazioni.

Immould—tagħmel f'forma; tifforma tati jew tkieghed fil għamla.

Immovable—li ma jitkankal xejn, li jibka ċass; li ma jiċċaklakx; li ma jidbiddilx, sħiħ; *an immovable resolution,* risoluzioni sħiħa (kawwija, ferma li ma titbiddilx).

Immovably — b'mod li jibka ċass, f'locu għal dejjem, li ma jiċċaklakx.

Immund—maħmuġ, mcasbar.

Immundicity—ħmieġ, tcasbir, tkagħbir, kżież.

Immunity—ħlusija, ħelsien, privileġġ; li wieħed ma jistax għal min jiscansa f'xi cnisia; *a long immunity from grief and pain,* (**Cowper**, *Expostulation*), ħelsien ta żmien twil mid-dwejjak u mil l-ugigħ; *the dignities and immunities of the nobility were regarded with no friendly feelings,* (**Macaulay**, *History of England*), id-dinjità u il privileggi tan-nobbli ma chenux milkugħa b'wiċċ tajjeb min-nies (mil poplu).

Immure—tagħlak, tibni b'ħajt; iddawwar b'ħajt; iddawwar minn cullimchien; *this huge convex of fire, outrageous to devour, immures us round,* (**Milton**, *Paradise Lost*), dan ic-circu cbir ta nirien, kalil bil herra li jiddevora collox, idawwarna magħlukin gewwa fiħ minn cullimchien.

Immurement—għeluk; calzri; *the chains of earth's immurement,* il ctajjen tal calzri ta din l'art.

Immusical—li m'hux musicù; scurdat, aħrax fil widna.

Immutability—nukkas ta tibdil.

Immutable—li ma jidbiddilx; li jibka dejjem chif icun.

Immutate—chif in hu; li ma tbiddilx.

Immutation—bdil, bidla, tibdil.

Immute—tbiddel, tvaria, tkalleb.

Imp - fergħa, rimja, tilkima; wild, nisel, frott, tifel; fergħun, xitan, tifel scumnicat, li dejjem sejjer ma jiżba minn xejn; żieda, ġonta fi xlief, f'bejta tan-naħal, f'gewnaħ ta għasfur etc; tlakkam; tarma b'rix ġdid; iżżid, iġġongi, tcabbar, issaħħaħ; *to imp their serpent wings,* (**Milton**), biex jarmaw, jew igħammru bir-rix, il ġwienaħ tagħhom ta sriep.

Impacable — li ma jistax jiccwieta, jiscot jew jisha.

Impacably—b'mod li ma jistax jiscot, jiccwieta jew jisha.

Impackment — gheluk ferm, kawwi jew sħiħ, b'mod li ma jistax imur il kuddiem jew lura (bħal meta icun kieghed bastiment mdawwar f'baħar maghkud (fis-silġ).

Impact—tross, trassas, tagħfas, tissicca minn cullimchien.

Impact—tefgħa, imbuttatura; ħabta kawwija, investitura ta żewġ ħwejjeġ ma xulxin f'macna etc.

Impair—tgħarrak; tħażżen; tagħmel id-deni jew ħsara; ħsara, għamil ħażin; ħażin, ma jixrakx, ma imurx, m'hux sewwa.

Impairer — min igħarrak, iħażżen jew jagħmel il ħsara.

IMPAIRMENT — ħsara, deni; *to the service of my country and the impairment of my health*, (**Dryden**, *Character of Polybius*), għal gid ta pajjisi u ħsara; ta saħti.

IMPALATABLE—li ma jtegħimx.

IMPALE—tinfed bniedem b'alabarda, seffud etc. f'żakku biex toktlu; iddawwar, taghlak b'pali, lasti, zcuc etc; iddawwar, tagħlak, minn cullimchien, b'ħajt; *impale him with your weapons round about*, (**Shakespeare**, *Troilus & Cressida*), għalku (dawru) mibni cullimchien bl-armi tiegħec (b'mod li ma icun jista joħroġ minn mchien).

IMPALEMENT—ktil ta bniedem billi tinfdu jew iddeffislu ġo żakku alabarda etc. li twaħħlu biha mal ħajt u tħallih hemm (nifda f'żakk bniedem b'alabarda etc.); għalka, biċċa art magħluka jew mdawra b'ħajt etc., ħajt; għalka, ħurdura; (fl'armi) tkegħid ta żewġ armi f'arma waħda b'mod li l-waħda tcun mifruda mill-oħra b'sinjal, faxx, jew linja, verticali jew wiekfa.

IMPALLID—tagħmel isfar jew issaffar.

IMPALM—taħfen, takbad fil pala ta idec.

IMPALPABLE—li ma jinħassx bl-idejn; tkil biex wieħed jifhmu; tkil għal moħħ, difficili.

IMPANATE — tcun (icolloc il gisem) fil ħobż.

IMPANATION—consusastazioni, incarnazioni.

IMPAQUET—tagħmel f'sorra jew pacc

IDPARADISE—tkigħed fis-sema jew fil genna, thenni.

IMPARALLELED—li ma hawnx bħalu li ma hawnx chifu, li ma jicsru ħadd.

IMPARDONABLE—li ma jinħafirx, li ma hux tal maħfra; li ma jintesix, m'hux ta min jinsiħ.

IMPARDONABLY—minn għajr maħfra.

IMPARIDIGITATE—annimal li għandu swaba jew dwiefer bil fart—ngħejdu aħna difer wieħed, tlieta jew ħamsa, bħal ma hu iż-żiemel, ir-rinoceront etc.

IMPARISYLLABIC—li ma għandux sillabi xorta waħda.

IMPARITY—differenza fid-daks, sproporzioni, differenza fil grad.

IMPARL — titchellem ma, titħaddet, tagħmel taħdita jew conversazioni ma; *the two generals imparled together*, (**North**, *Plutarch*), iż-żewġ generali kabdu jitchelmu (jitħaddtu) flimchien; *imparl* (fil-ligi) icolloc żmien tirranġa f'cawsa jew taghmel transazioni; jatuc iż-żmien biex tirranġa f'cawsa li icolloc fil korti.

IMPARLANCE — iż-żmien tad-differiment (tħollija) ta causa minn ġurnata għal l-oħra jew minn darba għal l-oħra.

IMPARSONEE—pussess ta rettur, cappillan etc. f'locu.

IMPART—tati biċċa minn, tati; tgħarraf; tagħmel conferenza; *he imparted his benediction*, ta il benedizioni jew il barca tiegħu; *impart some portion of thy bliss*, (**Byron**, *to Thyrza*), ati biċċa mill hena tiegħec; *he imparted his mind to me as his friend*, għarrafni x'chellu f'rasu, bħala ħabib tiegħu.

IMPARTANCE } IMPARTATION } għati biċċa minn; tgħarrif.

IMPARTER—min jati, min igħarraf

IMPARTIAL— imparziali, li jati lill culħadd li imissu; li ma iżomm u la ma 'l wieħed u l-ankas ma l-ieħor.

IMPARTIALIST—wieħed li hu *Impartial* (ara).

IMPARTIALITY—ħakk, is-sewwa, imparzialità, għati lil culħadd li imissu.

IMPARTIALLY—imparzialment, sewwa bil ħakk, bla ma iżomm u la ma l-wieħed u l-ankas ma l-ieħor.

IMPARTIALNESS—ara *impartiality*.

IMPARTIBILITY—żamma; nukkas ta għati jew ta tgħarrif.

IMPARTIBLE — li ma jintgħatax; li ma jistax icun mgħoti, jew icun mgħarraf; li ma jistax jinkasam, li ma jinkasamx; *an impartible estate*, art li ma tistax tinkasam (titferrak).

IMPARTMENT—għati, tgħarrif; dac li wieħed jati jew li igħarraf.

IMPASSABLE—li ma jgħaddix, li ma jistax icun mgħoddi; li ma iħallix min igħaddi minnu; *impassable is that gate*, dac il bieb ma iħallix min igħaddi minnu.

IMPASSIBLE—li ma iħossx, ma ibatix, ma isofrix, ma iġarrabx ugigħ, dwejjak etc.

IMPASSION—iġġagħal lil min iħoss; tkankal il kalb (bil bichi, talb etc).

IMPASSIONABLE — li jiżbel, ifur, jew jitilgħulu (jincorla) malajr.

IMPASSION — timla bid-dwejjak, blugigħ tal kalb, etc.

IMPASSIONATE—li ma iħossx.

IMPASSIONATE—li kalbu tħoss malajr.

IMPASSIONED — mkankal, li ghandu kalbu tħoss.

IMPASSIVE—li ma iħossx, li ma ibatix; li ma jistax jinħass; apata, mejjet, m'hux mkankal, ma iħossx.

IMPASSIVENESS }
IMPASSIVITY } apatia, bruda cbira.

IMPASTATIN—għagin.

IMPASTE—tgħagen, tagħmel għagina, tlewwen (tati culuri, tpingi) b'culuri carghi u li jidhru ċari u tajjeb.

IMPASTO — il qualità taż-żebgħa li jusa il pittur fix-xogħol tiegħu; *Renbraudt, Salvator Rosa and others used a thick impasto; Raphael, Guido, and others used an impasto so thin that the threads of the canvas and the crayons outlines may be seen through it., Ranbraudt, Salvator Rosa*, u oħrajn chienu jusaw pasta jew culuri carghi (magħkudin): *Raffaello, Guido* u oħrain chienu jaħdmu b'lewniet hecc maħlula (ħfief) illi il ħjut tax-xokka u 'l ħżuż tal quadru chienu jibkgħu jidru minn taħt iż-żebgħa etc.

IMPASTURE — tirgħa, toħroġ tirgħa (ngħaġ etc).

IMPATIBLE—li ma jista ħadd jissaportih; la ma iħossx, ma ibatix

IMPATIENCE — nukkas tal pacenzia, incwiet; nukkas ta sabar, corla, għadab; ħrara, ħeġġa.

IMPATIENT—bla pacenzia; bla sabar, fuk ix-xwiec, li ghandu mitt sena, collu ħrara jew ħeġġa; li jiżbel, jincorla, jishon jew jitilgħulu malajr; *impatient for their hour*,(**Shakespear**, *Henry IV*), chienu fuk ix-xwiec (chellhom, mitt sena) biex tasal segħethom.

IMPATIENTLY—bla pacenzia, bil herra, bis-suppervia; b'mod li dejjem sejjer, bla xejn mistriħ.

IMPATRONIZATION—tkegħid f'pussess (ghati ta pussess) ta benifiziu lil xi ħadd.

IMPATRONIZE—tieħu taħt idejc, tieħu b'tiegħec, tieħu pussess, tieħu setgħa fuk (ħaġa etc); *the ambition of the French King was to impatronize himself of the duchy*, l-ambizioni (ix-xewka cbira biss) li chellu ir-Re Francis (ta Franza) chienet li jeħu taħt idejħ id-(jeħu pussess tad-) ducat.

IMPAVE — tiċċanga, tagħmel pavimént.

IMPAVID—li ma jibża minn xejn.

IMPAWN—tirħan.

IMPEACH—tfixchel; tixli għal; tugża il ħati; turi li ma ħakkux; titfa screditu jew għajbfuk bniedem jew ħaġa etc; tfixchil, xili għal, accusa; xħit ta screditu jew disunur, għajb; *the victory was much hindered and impeached* (**P. Holland**,*Livius*),il vittoria chienet imfixcla wisk; *I will impeach the villain* (**Shakespear**, *Richard II)* jena nugżah lil dac il briccun; *they impeached him with avarice*, gżawh (kalu) li hu xħiħ; *doth impeach the freedon of the State* (**Shakespear**, *Merchant of Venice*), u tifta discreditu (disunur, tebgħa) fuk il-libertà ta li Stat; *why what an intricate impeach is this?* (**Shakespear**, *Comedy of Errors*) x' in hu, x' accusa mħabbla (mgherfxa) bia din?

IMPEACHABLE—li jista icun accusat jew mixli; *considered by the House of Commons as an impeachable offence*, (**Macaulay**, *History of England*), chienet magħduda, mil camra tal parlament (mil camra baxxa) bħala offisa li ħakka accusa (li hakka min jugżaha).

IMPEACHER—min jaccusa, jugża, jew jagħmel accusa.

IMPEACHMENT—tfixchil; accusa (f'korti, ta ħati etc) nukkas ta fidi jew ta twemmin għal cliem ta xi ħadd (xhud etc); ċanfira; *to march on to Calais without impeachment*, (**Shakespear**, *Henry V*), biex nimxu għal *Calais* minn għajr tfixchil xejn; *he is afraid of being now made the subject of vindictive impeachments* (**Lewis**), issa jibża li iżommuh bħal wieħed li għa-

mel accusi (accusatur) tal vendetta jew vendicativ; *the impeachment of a witness*, scredtu (nukkas ta twemmin) ta dac li ighejd xhud (wieħed mix-xhieda), *let him spend his time no more at home, which would be great impeachment to his age*, (**Shakespear**, *Two Gentlemen of Verona*) tħallihx jaħli żmien actar fid-dar, dan icun disunur, (ċanfira) għal età tiegħu.

Impearl—tagħmel, tgħakad, tgħakkad, bħal ġawhar, iżżejjen bil ġawhar; *dew drops which the sun impearls on every leaf*, (**Milton**), ktar tan-nida li ix-xemx tagħmel jidru bħal ħafna ġawhar.

Impeccability—nukkas ta ghemil ta dnub jew dnubiet; nukkas ta setgħa li tidneb.

Impeccable—li ma jistax jidneb; li ma jidnibx; bniedem (wieħed) li ma jistax jidneb (ma jistax jagħmel dnub).

Impeccance—infallibiltà, nukkas ta setgħa li tagħmel dnub, jew li tidneb; nukkas ta ħtija.

Impeccant—infallibli, bla ħtija, bla dnub.

Impecuniosity—nukkas ta flus, fakar.

Impecunious—li ma għandux flus, bla flus, fkir.

Impede—ma tħallix, ixxecchel, tfixchel, timpedixxi, tmatal.

Impedible—li jista icun mfixchel, mxecchel.

Impediment—tfixchil, xchiel, matal; difett; *impediment in the speech*, difett fil cliem (meta wieħed ma icunx jista jitchellem ċar jew sewwa li jista jiftiħem.

Impedimental—li ifixchel, ixecchel, ma iħallix.

Impedite—ara *impede*

Impedite—mfixchel, mxecchel

Impedition—tfixchil, tixchil, impedizioni.

Impeditive—li ma iħallix, li ifixchel jew ixecchel.

Impel — titfa, timbotta, iġġagħal; *together we impelled the flying ball* (**Byron**, *Childish Recollections*), flimchien tfajna il ballun li chien gej fl'aria; *he was impelled to do so*, hu chien mġagħal biex għamel dan (biex jagħmel hecc).

Impellent—li jitfa, li jimbotta, li iġagħal.

Impeller—min jitfa, jimbotta jew iġagħal.

Impen—tagħlak (ara *pen*).

Impend—tħallas, tati, tonfok; tasal, tersak, tross, tkarreb; *we were afraid of the impending storm*, conna imbeżżgħin mit-tempesta li chienet rieska (li chienet fuk rasna, li chienet waslet seww).

Impendence — dac li icun wasal, korob sewwa, lahak, resak jew li icun iross (rass, lħik).

Impendent—mdendel fuk rasec; li kiegħed iħedded, li wasal, jew korob sewwa.

Impending—li għoddu wasal, li hu magħna; li riesak.

Impenetrability—ebusija ta ras (ta moħħ) meta wieħed ma icun jista idaħħal xejn f'rasu jew f'moħħu; (fil fisica) meta żewġ ħwejjeġ ma jistgħux jokgħodu it-tnejn fli stess post.

Impenetrable—li ma iħalli jidħol xejn fih; li ma tniffdu b'xejn; li ma tistax tifhmu; li ma ihossx, li ma jirrendix; li ma iħallix ħaġ'oħra (sustanza oħra) tieħu il post li fih icun kiegħed hu jew li ma iħallix li ħaġa ohra tidħol f'locu.

Impenitence—ebusija ta kalb; stinazioni fid-dnub; nukkas ta sogħba jew ndiema.

Impenitent—m'hux soghbien jew niedem; midneb, stinat fid-dnub.

Impenitently—minn għajr soghba jew ndiema.

Impenetrated — li għadhom ma daħlux fih; li ghadu ma daħal fih ħadd; li għadhom ma rifsux fih nies; art m'hix misjuba u m'hix maghrufha min-nies (li għadu ma rifes ħadd fiha).

Impennate—li għandu ġwienaħ ksar libsin (mghottija) b'rix kasir jew żghir bħal scwam.

Impennes — xorta ta għasafar jew tajr tal ilma bħal bugħaddas etc.

Impennous—bla ġwienaħ

IMPEOPLE — timla, tgħammar, binnies.

IMPERANT (f'loc COMMANDING)—li jiccmanda, li jaħchem.

IMPERATE — ordnat, magħmul birrieda ta xi ħadd.

IMPERATIVAL—tal mod imperativ.

IMPERATIVE—li jaħchem, jiccmanda; imperativ, ta bil fors; obbligatoriu, imperativ (mod tal verb); *this is an imperative duty*, dana dmir obbligatoriu (ta bil fors).

IMPERATIVELY—bil cmand, bl-autorità.

IMPERATOR—ara *Emperor*.

IMPERATORIAL—li jiccmanda, li jaħchem, li juri cmand, jew autorità; ta imperatur; *imperatorial laurels*, unuri (vittoria) ta imperatur.

IMPERATORIN } IMPERATORINE } sustanza (chimica) minn għair riħa u togħma) biss taħrak il grieżem, issir mil għeruk ta ħaxix isimha *masterwort*.

IMPERATORIOUS—ta imperatur, imperiali.

IMPERATORY—li jiccmanda, li juri li fih cmand, setgħa jew autorità.

IMPERCEIVABLE— li ma jidhirx, li ma jistax jidher.

IMPERCEIVED—li ma jidhirx.

IMPERCEPTIBLE—impercettibli, li ma jidhirx, daks nitfa; li ma jinħassx; li ma jiftiehimx.

IMPERCEPTIBLY—b'mod li ma jidhirx.

IMPERCEPTION — nukkas ta *perception* (ara).

IMPERCEPTIVE —li ma iħossx, ma jifhimx.

IMPERCIPIENT —li ma jistax iħoss jew jifhem.

IMPERDIBLE—li ma jispiċċax, li ma jinkeridx.

IMPERFECT—niekes, m'hux perfett, m'hux complut; m'hux sewwa chif għandu icun, ibtar; *imperfett* — temp tal verb fil grammatica; "*was*" *is the imperfect tense of* "*be*", *was* hua ittemp tal verb *be*; *this is an imperfect pieces of work*, din il biċċa xogħol m'hix compluta (dana xogħol niekes); *I call this an imperfect book*, jena dana ma ngħejdlux ctieb complut, (dana ngħejdlu ctieb niekes jew jonksu xi ħaġa).

IMPERFECTION—nukkas

IMPERFECTLY—bin-nukkas

IMPERFECTNESS—ara *imperfection*

IMPERFORABLE—li ma jistax icun mitkub jew mtakkab, minfud minn banda għall-oħra.

IMPERFORATE } IMPERFORATED } bla tokob, m'hux mitkub jew mtakkab; bla pori.

IMPERIAL—imperiali, ta imperu jew ta Imperatur; caxxa loc għal bagalji fuk celu ta carrozza; post barra (ghal passiggieri) f'carrozza, omnibus, diligenza etc.; dakna (troffa xagħar li iħallu ticber fi lħit, hecc msejħa mil l-Imperatur Napuljun li chien jużaha; coppla, sakaf ta palazz; daks ta carta, *imperial*, twila xi 30 pulzier b'xi 22 wisa.

IMPERIAL CHAMBER—korti stabilita (magħmulha fil Germania) mill-Imperatur Massimiljanu I fis-sena 1495, u li damet dwar tliet mitt sena biss.

IMPERIAL DOME (IMPERIAL ROOF) — fl-Architettura) sakaf jew coppla li gej bħal bil ponta, bħal ta capanna jew tinda tas-suldati.

IMPERIALISM — imperialismu, sistema ta Gvern taħt Imperatur jew f'Imperu; autorità, cmand jew setgħa ta Imperatur; politica ta dawc li iridu dejjem iresku u igħakkdu fl'imchien il colonji u jagħmluhom ħaġa waħda mal Imperu Inglis jew il *British Empire*.

IMPERIALIST—imperialista, sudditu ta Imperatur; wieħed li ipoggi jew iżomm ma l-Imperialismu, wieħed li (dac li) irid jew iżomm ma l-*Imperialism* (ara).

IMPERIALITY—setgħa, cmand ta Imperatur; dritt li icollu imperatur fil kligħ li jatu il minieri tal Imperu tiegħu.

IMPERIALIZE—tati setgħa ta Imperatur, tagħmel Imperatur; tagħmel Imperu.

IMPERIALLY—b'mod imperiali.

IMPERIALITY—setgħa, cmand ta Imperur.

IMPERIABLE—f'loc *imperishable* (ara)

IMPERIL—ittarraf, tissogra, tesponi fil periclu, tippericula.

IMPERIOUS—li jiccmanda, li jiddetta il-ligijiet, jaħkar, tirann, kalil, aħrax, supperv, arroganti, cburi; imperiali, cbir, ta Imperatur; tal bżonn, li jokros, urgenti, li jagħfas, tal premura; *imperious need which cannot be withstood* (**Dreden**), bżonn li jokros li ma tistax tibka minn għajru jew tħallih igħaddi.

IMPERIOUSLY — bil cburija, bl-arroganza.

IMPERIOUSNESS—cburija, arroganza.

IMPERISHABLE—li ma jistax jintemm jew jintilef; li ma imut katt, li ma jispiċċa katt; li ma jinħeliex.

IMPERIWIGGED — liebes il parrocca, bil parrocca; li igib il parrocca.

IMPERMANENT — li ma jidumx, li m'hux permanenti, li ma jibkax.

IMPERMEABLE—impermeabli, li ma jinfidx minnu; li ma iħallix igħaddi ilma minnu.

IMPERMISSIBLE—li m'hux permess, li ma iħallix.

IMPERSCRUTABLE—imperscrutabbli, li ma tistax issibu, tfittxu jew tifliħ, li ma tistax tara x'fih.

IMPERSEVERANT—li m'hux sod, li m'hux perseveranti, li ma icomplix sa l-aħħar.

IMPERSONAL—impersonali; *impersonal verb*, verb impersonali jew li hu icconjugat biss fit-tielet persuna singular bħal: *it rains*, nieżla ix-xita, *it thunders* kiegħed irigħed (ir-ragħd).

IMPERSONATE — tagħmel personali, tippersonifica.

IMPERSPICUITY — nukkas ta dehra ċara fil moħħ; nukkas ta moħħ ċar; moħħ mħawwad; taħwid fil moħħ.

IMPERSPIOUOUS—li m'hux ċar; mħawwad għal moħħ; vâg, oscur, mudlam, mhawwad.

IMPERSUADIBLE } li ma tistax tipper-
IMPERSUASIBLE } suadih jew tfehmu.

IMPERTINENGE—impertinenza, mgiba ħażina; iggib ruħec ħażin, goff, ta pastas.

IMPERTINENT—impertinent, pastas, li igib ruħu ħażin, ta mgiba ħażina, mkareb; li ma għandux x'jagħmel ma jew ma għandux x'jaksam ma; li m'hux f'locu; *this is impertinent* (*this is not pertinent*) *to the question*, dana ma għandu x'jaksam xejn ma 'l custioni (mal biċċa li għandna f'idejna); *it would not be impertinent here to say something about agriculture*, tcun ħaġa f'locha chiecu ngħejd xi ħaġa hawn fuk il biedia; *you are an impertinent*, inti bniedem intriganti, pastas;

IMPERTRANSIBLE—li ma jistax icun mgħoddi; li ma tgħaddi minnu katt, li ma tistax tgħaddih.

IMPERTURBABLE—li katt ma jitħawwad, li dejjem cwiet, calm, kiegħed ġwejjed; li ma jinkata xejn; frisc bħal warda.

IMPERTURBATION—cwiet, fiacca.

IMPERTURBED — m' hux disturbat, m'hux mħawwad jew incwietat; kiegħed bi cwietu frisc bħal warda.

IMPERVIABLE } li ma iħallix igħaddi
IMPERVIOUS } minnu jew minn ġo fih; li ma tistax tgħaddi minn ġo fih; impermeabli; trux; li ma jismax, li ma idaħħalx f'moħħu.

IMPEST—tinpesta, timpesta.

IMPESTER—tittanta, takla kalb dac li icun, tivvessa, tifni bil fastidiu.

IMPETIGINOUS—tal *impetigo*.

IMPETIGO — dawc it-tbajja, bħal ġdiem, li jitilgħu jew jidru fil wiċċ tat-tfal jew tan-nies.

IMPETIABLE—li jista jinkala bit-talb.

IMPETRATE—takla (grazia etc) bit-talb, (billi titlob).

IMPETRATION—kligħ ta grazia etc bit-talb.

IMPETRATIVE — li jakla grazia etc bit-talb.

IEPETRATORY—li fih, li juri, talb jew talba biex wieħed jakla grazia.

IMPETRE—ara *impetrate*.

IMPETUOSITY—sfiċċa, herra.

IMPETUONS—sfiċċus, bil herra.

IMPETUOSLY—bil herra, bli sfiċċa.

IMPETUOUSNESS—sfiċċa, herra.

IMPETUS—il forza, is-saħħa f'macna li timbotta iċċaklak jew tħaddem; moviment, ċaklik.

IMPEYAN PHEASANT—isem ta tajra, il Fagan li jinsab fil muntanja Malaja fl-Asia.

Imphee — xorta ta pianta, kasba, bħal cannamiela.

Impicture — tpingi bħal, tagħmel quadru, ritratt etc ta xi ħadd; tisboħ, tħożż; *his pallid face impictured with death* (Spenser, *Astrophel*), il wiċċ isfar tiegħu chien misbuħ bil mewt (chellu il mewt pinġuta fuk il wiċċ tiegħu safrani).

Impierceable—li ma tistax tinfdu jew tgħaddi minn gewwa fih.

Impiety—ħażen, daħc bil ħwejjeġ t'Alla, nukkas tar-religion; għamil ħażin; nukkas ta imħabba li l-iben għandu icollu lejn missieru jew lejn il benefatturi tiegħu.

Impignorate—tirhan.

Impignoration—rahan.

Imping—tlakkam.

Impinge — taħbat ma, tolkot ma, tigi fuk, taka fuk.

Impingment—ħbit, lkit.

Impingent—li jaħbat, jolkot, jaka jew jigi fuk ħaġa etc.

Impinguate—issemmen.

Impinguation—simna.

Impious—ħażin, li jidħak bil ħwejjeġ t'Alla; li ma għandux religion.

Impiously—bil ħażen, bid-daħc fil ħwejjeġ għeżież, jew fil ħwejjeġ t'Alla.

Impiousness—ħażen, daħc fil ħwejjeġ għeżież, t'Alla, jew tar-Religion.

Impire—ara *umpire*.

Impish — li għandu mil fergħun, mix-xiaten, mkareb, ma għandux cwiet, scumnicat, fastidius etc.

Impiteous—bla ħniena, kalb ħażina, chiefer, kalil; *in the waves of the roaring and impiteous sea*, fil mewġ tal baħar incurlat u kalil.

Implacable—li ma jibred katt; li ma jiscot katt; li ma jiccwetax; kalil; li ma jaħfer katt; li ma jinżillu katt.

Implacably—bla ħniena, bil killa.

Implacental—li ma għandux (bla) *placenta* (ara).

Implant—tħawwel, tnissel, twaħħal; *I wish I could implant this into his mind*, nixtiek li cont nista nwaħħallu dana f'rasu, (jew f moħħu); *all these plants have to be implanted*, dawn il pianti collha iridu icunu mħawlin (da 'x-xtieli collha għat-tħawwil).

Implantation—twaħħil fil moħħ.

Implate—tinforra, ticsi bi piangi.

Implausible—li m'hux tant ta min jemmnu, li ma jitwemminx.

Impleach—timmalja, taħdem bħal malji tax-xagħar jew tax-xogħol tattrizza.

Implead—tagħmel causa contra xi ħadd; tfittex lill xi ħadd bil korti, tugża, tagħmel causa; *they impleaded him of impiety*, huma gżawh fuk il ħażen tiegħu (gżawh li hu daħac bil ħwejjeġ t'Alla).

Impleadable — li ma tistax tagħmillu causa.

Impleader—min jugża, min jagħmel cawsa, accusatur.

Impleasing—li ma jogħġobx, m'hux sabiħ, li ma jatix piacir jew ma jingħoġobx.

Impledge—tati b'rahan; twiegħed; tirhan.

Implement—biċċa għodda; bżonn; *more implements of agriculture are wanted*, għodda oħra tal biedia (għax-xogħol jew ħidma tar-raba) li iridu jew li hemm bżonn; *unto life many implements are necessary*, (Hooker), għal ħajja (biex wieħed igħejx) jinħtieġu bosta xorti (bżonnijiet).

Implement—tcompli, tagħmel; iżżomm; *he did not hold himself under any moral obligation to implement an oath that had been extracted by force* (Russell, *Haigs of Bemersyde, pag. 78*), hu ma deherlux li chien obligat li iżomm ġurament (li jokgħod għal, jew icompli ġurament) li ġagħluh jeħu bil fors.

Implemental—tal għodda.

Implementiferous—li fih il għodda.

Implete—timla.

Impletion—mili.

Implex — mgħerfex, mħawwad, mħabbel, mnassas.

Implexion—tgħerfix, taħwid, taħbil.

Implexous — mitni, mitwi, minsuġ bħal trizza.

Impliable—li m'hux *pliable* (ara).

Impliable — li jista icun *implied* (ara).

Implicate — mħabbel, mgħeżwer, mwaħħal, mdaħħal fin-nassa etc; *he*

was implicated in the transaction, chien mdahhal fil bičča.

Implicated — mdaħħal, mgheżwer, mnassas ma.

Implication — tgħeżwir, dħul, finnassa ma, tgherfixa; inferenza, li wieħed jigbed, jeħu, igħejd minn; deduzioni.

Implicit — li jiftiehem waħdu bla taħbit xejn; li ma fieħx dubiu shiħ, kawwi; obbidient; li imejjel rasu jew jokghod għal l-ordnijet jew għal li wieħed ighejd; mħabbel, imgheżwer, mnassas, mħawwad ma; *the humble shrub and bush with frizzled hair implicit,* (**Milton**, *Par. Lost*), ixxitla żgħira u 'l għarma tax-xewc (jew għolliek) mhabblin flimchien mill ħjut mibruma (tagħhom); *we ought to have an implicit believing in whatever Catholic Church proposes to be believed,* għandu icolna fidi shiħa (kawwija) f'dac collu li tgħallem il Cnisia Cattolica.

Implicitly — m' hux direttament, minn triek oħra, xort'oħra, per mezz ta ħaġ'oħra; b'fidi (fiducia) shiħa jew kawwija; bla dubiu ta xejn; minn għajr ebda biża, *it is too imperfect an instrument to be relied on implicitly* (**Herschell**, *Astronomy*), ma tantc hua strument tajjeb wisk (esatt) biex wieħed jokghod fuku bla biża ta xejn (jorbot fuku jew għalih).

Implictness — fidi shiħa u kawwija; fiducia minn għajr ebda dubiu ta xejn.

Implied — mfisser, li jinsab fi, mgheżwer, miġbur, milwi; *he was with his knee implied adoring,* chien kiegħed bi rcubteih milwia (għar-rcubtejh) jadura (jati kima).

Imploration — talb bil kalb, supplica.

Implorator — min jitlob bil kalb jew jagħmel supplica.

Imploratory — li jitlob bil kalb.

Implore — titlob bil kalb; *let us implore his assistance,* ejja nitolbu ferm, bil kalb, il għajnuna tieghu.

Implorer — min jitlob bil kalb, jagħmel supplica.

Imploring — talb bil kalb, supplica; li jitlob bil kalb, li jissupplica.

Implosion — (cuntlariu ta *explosion*) sparatura għan-naha ta gewwa.

Implory — f'loc *emplory* (ara).

Implumed - bla rix.

Implunge — ara *immerse.*

Impluvium — (fl-architettura jew bini Ruman) ħofra, bħal ħawt cbir fl-art fin-nofs ta intrata jew bitħa ta palazz, fejn imur l-ilma tax-xita.

Imply — tfisser, trid tgħejd; turi tgħodd ma, twaħħal fi, tati lill.

Impoison — tivvelena, tintosca, issemmem.

Impolarily } m'hux lejn il poli, li
Impolarly } ma jatix għal, jew lejn il poli.

Impolicy — imprudenza, malchirianza, għamil ħażin, politca ħażina.

Impolite — m'hux pulit, pastas, goff; *that was an impolite behaviour,* dic chienet mgiba ħażina.

Impolitely — ta pastas, ta goff.

Impoliteness — mgiba ħażina, mal chirianza, pastasata.

Impolitic } li m'hux politicu, li ma
Impolitical } jilħaklux, bla għakal, li ma għandux mid-dinja.

Impolluted — nadif, m'hux imċappas jew mcasbar, bla tebgħa.

Imponderable } bla pis, bla tokol, li
Imponderous } ma jistax jintiżen.

Impone — tħalli, tati, tkigħed b'rahan; tati flus għal mħatra.

Impoor — tfakkar.

Imporous — bla pori, lixx, samm, imsammam, minsuġ marsus, bla ebda tokba rkieka xein.

Import — iddaħħal fil port, iggib minn pajjis għal l-ieħor: tfisser, trid tgħid; iggib ma; jimporta, tcun ta impurtanza jew ta conseguenza; importazioni, ħwejjeġ li jidħlu f'pajjis, li jiġu minn pajjisi oħra; impurtanza; *you have to know what are the exports and imports of all the British possessions,* trid tcun taf x'jidħol minn pajjisi oħra u x'joħroġ għal pajjisi oħra mil Colonji Inglisi collha; *we import most of our wheat from Odessa,* il bičča il cbira tal kamħ li jidħol Malta ingibuh (jigi) minn Odessa; *unwelcome*

news came from the north and thus it did import (**Shakespear**, *Henry IV*), ahbarijet coroh gew (waslu) mit-Tramuntana (mil pajjisi ta fuk) u hecc fissru (chienu riedu ighejdu) tassew ; *it imports not, I do know my route well* (**Byron**, *Manfred*), ma jimpurtax (xejn ma ġara), jena nafha triekti sewwa (naf tajjeb mnejn ghandi nghaddi.

Importable—li ma tistax tissaportih jew issofrih ; li jista icun migiub jew imdahhal minn pajjis ghal l-iehor; *beware of the importable burdens of the high minded Pharisees* (**Bale**, *English Votaries, Part I*), okghodu attenti ghal imgiebet (ghamil) insopportabli (li hadd ma jista igerrghu jew jokghod ghalih) tas-suppervi Farisei.

Importance—impurtanza, pis, hsieb; xi haġa cbira ; *this is a matter of no little importance*, din affari ta impurtanza cbira ; *he is a man of a great importance*, dac xi haġa cbira (bniedem m'hux taċ-ċajt, hu xi haġa).

Importancy—conseguenza, impurtanza, x'jiswa ; *the importancy of Cyprus to the Turk* (**Shakespear**, *Othello*), chemm jiswa (ta liema impurtanza hu) Cipru ghat-Torc.

Important—impurtanti, li jinhtieġ wisk, tal hsieb ; m'hux taċ-ċajt, li jiswa, li jiflah, li jista hafna ; *the assailants were sure of one important ally within the walls*, (**Macaulay**, *History of England*), dawc li chienu jahbtu ghal post chienu sguri (chienu jafu tajjeb, b'mohhom mistrieh), li chellhom habib li jiswa hafna misswar il gewwa.

Importation—importazioni, dhul ta affarijiet (mercanzia etc.) f'pajjis minn pajjis iehor ; l-affarijet li jidhlu minn pajjis ghal iehor.

Importer — min igib jew idahhal oggetti, mercanzii etc. minn pajjis ghal l-iehor.

Importless—li ma fieh ebda sustanza, li m'hux importanti, insinjificanti ; li m'hu xejn.

Importunàble—li itakkal, li idejjak, li jincwieta.

Importunacy—ara *importunity.*

Importunate—lhih ; csir ir-ras ; li jicser ir-ras ; li idejjak jew jissicca (lill dac li icun) ; *visitors in Malta complain against the importunate mendicancy*, il passiggieri li jiġu Malta ighemgmu bil csir ir-ras tat-tallaba.

Importunateness—ara *importunity*

Importunator — lhih, csir ir-ras, bniedem fitt, li jicser ir-ras, idejjak, jiffitta jew jissicca (nghejdu ahna, dubbiena, xidia etc.)

Importune — tiffitta, ticser ir-ras, titlob ta lhih ; tfisser, trid tghid ; *it importunes death*, (**Spenser**), fisser (jigifieri) mewt ; *as time and our concernings shall importune*, (**Shakespeare**, *Measure for Measure*), scond chif jitlob iż-żmien u chif jitolbu il bżonnijiet taghna ; *both cabmen and boatmen are importunes here*, sewwa tal carrozzini chemm ucoll il barclori collha nies fitti, hawn.

Importunely—barra miż-żmien, li m'hux f'waktu ; bil-lehha, bil fittaġni.

Importuner—lhih, min jitlob u jarġa jitlob li jicser ras dac li icun.

Importunity—lehha, csir ir-ras, fittaġni, siccatura.

Importuous—bla port, li ma fiehx port.

Imposable — li tista iddahhlu fixxcora jew tidhac bih malajr ; *he is a weak, imposable wretch*, (**North**, *Life of Lord Guildford*), dac bniedem msejchen li tista tidhac bih malajr (chif trid).

Impose—tkieghed fuk, tirranġa fuk xulxin ; tistiva ; tkarrak ; tidhak bi ; tati, taghmel taxxa, twahhal taxxa ; tordna, iġġaghal ; ticcompaġna (taghmel il paġni mill-ewwel strixxi composti, li icollu stampatur), tirranġa il paġni fuk it-torchiu ghal li stampa) ; cmand, ordni ; *cakes of salt and barley did impose within a wicker basket*, (**Chapman**, *Homer, Odissey IV*), stivat bicciet tal melh u xghir fuk xulxin f'koffa tal virghi ; *he imposed some name to it*, tah xi isem ; *he is not to be easily imposed upon*, ma tantċ tidhac bih malajr (chif gieb u lahak) ; *new taxes are about to be imposed*, sejrin isiru taxxi ġodda ; *impose me to*

what penance your invention can lay upon my sin (**Shakespear,** *Much ado about nothing V, 1*), atini, ordnali liema penitenza tista tivvinta (tigic f'moħħoc) għad-dnub (ħtija) tiegħi.

IMPOSE—ordni, cmand; *according to your ladyship's impose,* (**Shakespear,** *Two Gent. of Verona*), scond il cmand (l-ordni) tas-sinjuria tiegħec, Sinjura

IMPOSEMENT—ara *imposition.*

IMPOSER — min ikiegħed fuk, min jordna, iġagħal jew jagħfas; min jidħak bi, min idaħħal fix-xcora lil, min ikarrak bi.

IMPOSING — tkegħid fuk; ordnar, ġagħil, cmand; daħk bi, tkarrik; cbir, li jagħmel impressioni; *an imposing spectacle,* spettaculu li jagħmel impressioni (cbir,sabiħ ferm, imponenti).

IMPOSING STONE (IMPOSING TABLE)—il wiċċ jew ic-ċangatura tar-torchiu ta stampatur fejn icunu marbuta il facciati composti bit-tipi ta ctieb etc. lesti għal ġbid jew għal li stampa.

IMPOSITION—tkegħid fuk; twaħħil fi; għamil ta taxxi etc.; haraġ, sisa; chitba, xoghol etc. li jatu penitenza jew castig lil li studenti fi schejjel etc.; kerk, daħc bi, takrik.

IMPOSITOR—ara *imposer.*

IMPOSSIBILITATE—tagħmel, tirrendi, jġġagħal li icun impossibli (li ma jistax icun.

IMPOSSIBILITY — haġa li ma tistax tcun, jew li ma jistax icun li issir.

IMPOSSIBLE—li ma jistax icun; *nothing is impossible for you,* għalic collox jista icun; *impossible,* ħaġa li ma tistax tcun; *this is an impossible,* dina ħaġa li ma tistax tcun.

IMPOSSIBLY—b'mod li ma jistax icun.

IMPOST—taxxa, sisa, ħaraġ; il post (ras ta colonna) fejn l-ewwel gebla ta ħnejja tcun poġġuta fuk colonna jew ħajt; il post fejn tcun poġġuta l'ewwel filata ta ħnejja ta arc f'bini.

IMPOSTHUMATE—tigbor il materia, ġbir ta materia jew marċa (meta jiġbor xi axxess jew tumur); minfuħ u mimli bil marċa jew bil materia; mdenni, li fih il marċa, li ġabar il marċa; demla.

IMPOSTUMATION—gerħa, demla; ferita mdennija li fiha il marċa jew il materia.

IMPOSTHUME—ġabra (ġbir) ta marċa jew materia; demla axxess jew tumur (ferita mdennija, li ġabret jew għamlet il marċa); tagħmel jew tiġbor il marċa (ferita etc).

IMPOSTOR — impustur, karrieki, li jidħac bin-nies, li juri ħaġa b'oħra; *don't you believe him, he is an impostor,* temmnux, dac impustur (jidħak bic).

IMPOSTORSHIP—ix-xogħol; is-sengħa, il carattru ta impustur, ta karriek ecc.

IMPOSTRESS—mara impustura, karrieka li tidħac bic, jew li turi ħaġa b'oħra.

IMPOSTURE—impostura, kerk, wiri ta ħaġa b'ohra, ingann.

IMPOSTUROUS—karrieki, impostur, li juric haġa b'oħra.

IMPOSTURY—kerk, ingann, wiri ta ħaġa b'ohra.

IMPOTENCE—impotenza, nukkas ta ħila, debulizza, fiacchizza; nukkas ta siwi (sewwa f'ragel chemm ucoll f'mara).

IMPOTENT—li ma jistax, ma għandux ħila, ma jiswiex; marid, deboli, fiacc.

IMPOUND—tagħlak f'makiel, f'razzett etc.; tagħlak.

IMPOUNDAGE — għeluk ta bhejjem, f'makiel etc.

IMPOUNDER—min jagħlak bhejjem f'makiel etc.

IMPOVERISH — tfakkar; ma thallix art actar għammiela; *the payment of one shilling a week will not impoverish you, I am sure,* jena naf li xelin fil gimgħa m'hux sejjer ifakkrec; *these impoverished lands will not yield good crops this year,* dawn l-artijet (irraba) għajjien ma jatix uċuħ tajbin dis-sena.

IMPOVERISHER—min ifakkar.

IMPOVERISHMENT—fakar, għaks.

IMPOWER—tati is setgħa.

IMPRACTICABLE—li ma jistax isir, li ma jistax icun, li ma jistax jintgħamel; ta rasu, stinat, li ma tistax tghaddi minnu; *this plan although specious is impracticable,* dan il pian (progett) għad illi sabiħ, iżda ma

jistax icun li isir (li jintghamel); *he is a man of an irritable and impracticable temper*, dac bniedem li jiżbel minn xejn u stinat (ta rasu); *that is an impracticable road*, dic triek li ħadd ma jista ighaddi minnha (triek li ma jistgħux igħaddu minnha nies).

Impractical—li m'hux pratticu, li ma għandux mid-dinja; li m'hux prudenti, li ma għandux għakal biżżejjed.

Imprecate—tixtiek id-deni, tidgħi lill xi ħadd; tixtiek, titlob li jiġri xi deni, xi disgrazia lil xi ħadd, (tghejd narrac jew narraħ imut jeghrek, tixorbu sajetta etc.)

Imprecation — dagħwa, dagħa; xewka ta deni jew disgrazia lil xi ħadd (bħal meta tghejd lill xi ħadd: narrac tmut etc)

Imprecatory— tad-dagħa, tax-xewkat tad-deni lill xi ħadd; li jidgħi jew jixtiek id-deni jew disgrazï lil xi ħadd.

Imprecision — nukkas ta esattezza jew precisioni.

Impregn—tħabbel; taghmel, għammiel; timla.

Impregnable — li ħadd ma jiflaħ għalih, li ħadd ma jeħdu, li ħadd ma jegħelbu; li ma jintrebaħx, sħiħ ferm, kawwi; *the battery, guarded well, remains as yet impregnable*, (**Byron**, *Siege of Corinth*), il batteria (fortizza) magħmmra tajjeb bis-suldati u'l canuni, bakghet s' issa ma ittehditx (keghda iżżomm li ma għelbuhix.)

Impregnant—li m'hix tkila jew hobla; dac li jimla, dac li jagħmel art etc. ghamniela.

Impregnate—tħabbel; tagħmel art etc għammiela; timla; ixxabba, toħbol; *to impregnate the hearts with hatred*, biex timla il klub bl-odiu, Lil mibgħeda.

Impregnate — tkila, ħobla; ghammiela (art etc.)

Impregnation—ħbiela; milja, tilja.

Imprejudicate — li ma iżomm ma ħadd; li ma hu maklub jew miżmum lejn ħadd; imparziali, tal ħakk.

Imprenable—ara *impregnable*.

Impreparation—nukkas ta tħejjia.

Impresa—chelmiet, scrizioni li nara·raw fuk xi arma.

Impresario — Impresariu, dac li imixxi l-andament ta teatru.

Imprescriptible — li ma għandux prescrizioni; li ma jispiċċalux iż-żmien; li ma hux suggett għal *prescription* (ara); naturali, li m'hux gej minn, jew li ma għandux x'jaksam ma, ħaġ'oħra; minnu in-nifsu, ċar; *the imprescriptible laws of reason*, il-ligijet ċari (naturali etc.) tar-raġuni.

Imprese—impresa ta teatru; chelmiet, scrizioni li icun hemm f'xi arma (fl-armi tal cunjomijet etc.)

Impress—tistampa, titba; timpressa (tistampa billi tagħfas timbru etc); tagħfas tross l-isfel; tagħmel impressioni cbira; twaħħal, tħalli mwaħħal fil moħħ; iġġagħal sħiħ jew ferm; tingaġġa in-nies fis-servizz bil fors; tarfa, twarrab flus, provision etc. għas-servizz tal poplu (tal pubblicu); stampa, marca; rassa; għafsa, sinjal, impronta; ingaġġar, ġbir ta nies bil fors għas-servizz; chitba, scrizioni dwar arma (tal cunjiomijet etc); *they are the image of his own mind impressed on our souls* (**Sharp**, *Vol. III Sermon I*), huma ix-xbija stess tiegħu (ta moħħu, tr chif jaħsibha) stampata fina stess; *his air impressed a troubled memory in my breast* (**Byron**, *Giaour*), l-aria (il ħarsa jew l-imgiba) tieghu stampatli (ħallietli) tifchira ħazina (mkalba) f'kalbi (gewwa fia); *impress upon him the necessity of coming*, ġagħlu jara sħiħ il bżonn cbir li hemm biex jigi; *the chief his foot impressed on the strong neck of that destructive beast*, (**Dryden**), il cap għafas l-isfel (rass) b'sieku il għonk ta dac l-annimal kerried (li jagħmel tant ħsara); *his duty was to impress seafaring men for the service by the King's Commission* (**Blackstone**, *Commentaries*), xogħlu chien li jingaġġa bil fors nies tal baħar ghas-servizz ta fuk il baħar bl-ordni tas-Sultan (tar-Re); *they had to impress sums of money and provisions for the troops*, Chellhom iwarrbu flejjes u provisionijet għas-suldati; *why such impress of men?* għa·

liex dan l-ingaġġar collhu ta nies bil fors?

Impressible—li jeħu, li iżomm fil, suxxettibli.

Impression—twaħħil, rass, għafis; ħiel; idea; tbih, stampa, marca; edizioni, ħarġa ta ctieb etc.; impressioni; *the impression of an obiect upon the mind*, l'impressioni li jibkagħlec (li tħallilec) ħaġa f'moħħoc; *soft wax yields to every light impression*, ix-xama artab iciedi (jistampa fih) cul għafsa żgħira; *it still bears the impression*, għadu igib il marca (għadu imbullat jew stampat).

Impression—lewwel passata jew il culur (iż-żebgħa) tal fond ta quadru dic il passata żebgħa li jatu l-it-travi tal ħadid etc biex ma isaddux.

Impressionable — li jimpressiona ruħu, li jeħu, li iħoss malair.

Impressionless — li m'hux *impressionable* (ara).

Impressive—li jagħmel impressioni, li iwaħħal fil moħħ; suxxettibili.

Impressment—ingaġġar fis-servizz ta bil fors; servizz ta bil fors jew obligatoriu.

Impressure—għafsa, rassa; tixlifa, tagħtina.

Imprest—flus mislufa, self ta flus; flus li wieħed jati jew iħallas kuddiem; capparra; tislef flus.

Imprest money—ix-xelin etc. li jehdu l-ewwel darba dawc li jingaġġaw suldati.

Imprest office—l-Officiu tal Armiraljat minn fejn joħorġu il flus (jinsilfu il flus) kuddiem lil *pay masters* (pagaturi) u ufficiali oħra li icollhom bżonn.

Imprevalence — nukkas ta setgħa jew kawwa fuk, nukkas ta cmand; nukkas ta siwi jew ħila f'dac li icun.

Imprevaricable—għal culħadd; li jaħtieġlu culħadd jokgħod għalih; *it is an imprevaricable law with all bodies*, (**Digby**), hia ligi għal culħadd (li ħadd ma jista jeħles minnha).

Impreventable — inevitabli li ma tistax teħles minnu; li ma tistax iżżommu li ma isirx

Imprimatur—in-*Nihil Obstat* jew il permess li għandhom ic-censuri li jatu biex wieħed icun jista jistampa ctieb etc għal publicu wara li icunu rawh u flewh li ma icun fih xejn immorali etc; marca, sinjal ta approvazioni ta censur.

Imprimery — stamperia; stampa, stampar jew is-sengħa ta stampatur.

Impriming—l-ewwel, il bidu; bidu.

Imprimis — lewwelnett; *imprimis, pray observe his hat* (**Goldsmith**, *A new Simile*), lewwelnett, jecc jogħġboc ara sewwa il cappell tiegħu.

Imprint—tistampa; timprimi (tħalli il marca jew is-sinjal bil għafis); twaħħal, tħalli impress jew stampat fil moħħ; l-isem ta li stampatur jew ta li stamperia, id-data etc. li icun hemm (li jagħmlu li stampaturi) fil frontispiziu ta ctieb etc; *he was fined £ 5 for issuing that pamphlet with out the printer's imprint*, weħel hames liri għaliex ħareġ dac il ctieb żgħir (librett) minn għajr l-isem ta li stamperia fejn hu stampat, id-data etc; *I found imprinted there the shape of her dainty foot*, (**Drayton**, *inquest of Cynthia*), sibt stampata hemm il marca (is-sinjal jew il forma) tas-siek tagħha żgħira (ċchejcna); *there is the science of imprinting and the craft of making paper*, (**Sir T. More**, *Utopia*), hemm ix-xienza ta li stampa (ta li stampar) u is-sengħa li tagħmel il carta.

Imprison—ticcalzra, taħbes, id-daħħal il ħabs; *they took the prince and imprisoned him*, kabdu il princep u iccalzrawh (daħħluh il ħabs).

Imprisoner—min jiccalzra, iżomm calzrat jew idaħħal il ħabs.

Imprisonment—calzri, żamma (għeluk) f'ħabs; *he was condemned to perpetual imprisonment*, mar (bagħtuh) il ħabs għal għomru.

Improbability—improbabiltà, ħaġa etc li ma tantc tista tcun; dac li ma tantx jista icun, li isir, jew jiġri; jew li ma jistax jingħata.

Improbable—improbabli, li ma tantc jista icun, li ma jistax icun li wieħed ma jistennihx; li m'hux ta min jemmnu; li ma jistax jingħata.

Improbate—ma tipprovax, ma tħallix li isir (li issir ħaġa).

Improbation—disapprovazioni; (filligi) prova ta xbieda falza jew ta ħaġa falza, ta frodi etc.

Improbity — disonestà, ħażen, ħżunija.

Improduced—m'hux migiub.

Improficience — nukkas ta *proficiency* (ara).

Improgressive—li ma igħaddix il kuddiem, li m'hux ta l-avanz.

Improlific — li ma jagħmilx frott; ħawli.

Improlificate—tagħmel għammiel; tagħmel mod li iż-żerrigħa tinbet u tagħmel il frott etc.

Impromptu—m'hux lest, m'hux mhejji; *so impromptu to stand the shock* (**Sterne**, *Tristram Shandy I, 219*), hu ma chienx hecc mhejji ghall din li scossa.

Impromptu—bla mhejji, bla tħejjia jew studiu xejn; għal għarrieda; improvvisat; *everybody was surprised at the impromptu speech he delivered to the assembly*, culħadd baka mistgħageb għal dac id-discors improvisat (bla studiu xejn u għal għarrieda) li għamel f'dic il lakgħa ta nies.

Impromptuist — improvisatur, min jagħmel discors etc. għal għarrieda, bla studiu xejn: *he is a most prolific impromptuist*, dac bniedem (wieħed) li jagħmel discorsi etc. minn għajr xejn ma ilestihom kabel, u mil l-isbaħ (li jatu piacir, sbiħ ferm etc.)

Improper—generali, comuni, m'hux propriu, m'hux adattat, m'hux sewwa, m'hux xierak; ħażin, cuntlariu, m'hux tajjeb; *this is an improper medicine for you*, din il medicina ħażina għalic (contra li għandec bżonn int); *he delivered an improper speech*, għamel discors m'hux adattat li ma jokgħodx, m'hux tajjeb, jew li ma jiswiex għalecc; *his conduct is an improper conduct*, il condotta tiegħu hia condotta ħażina; *and did him service improper for a slave*, (**Shakespear**, *Lear*) u għamillu azioni li ma tixrakx lil wieħed rsir; *it is improper speech to say he died, say: he was exhaled*, (**Dryden**), tgħejd ħażin meta tgħejd li hu miet, għandec tgħejd spira (ħarget ruħu).

Improper fraction—frazioni (vulgari) impropria—frażioni li in-*numeratur* icun acbar mid-*denominatur* bħal $\frac{9}{5}$.

Improperation—cliem jebes, insulti, tmegħir, tmakdir; *omitting these improprerations and terms of scurrility*, (**Brown**, *Webster*), iuħallu barra (ma ngħoddux) dan it-tmegħir u'l cliem ħieragħ u li iwaġġa.

Improperly—ħażin, m'hux sewwa, b'mod li ma jixrakx jew li ma imurx.

Impropitious—li m'hux *propitious* (ara).

Improportionable—li m'hux scond id-daks sewwa chif imur, jew scond il proporzioni.

Improportionate—m'hux mdakkas m'hux scond il proporzioni.

Impropriate—tieħu f'idejc, tagħmel ħaġa tiegħec, tieħu għalic jew taħt idejc; titlak, tħalli ir-renti etc. ta cnisia etc f'idejn wieħed secular; mħolli, mitluk (procura, renti etc. ta cnisia) f'idejn secular.

Impropriation— thollija ta procuri, dħul ta renti etc. ta cnisia f'idejn wieħed secular; renti etc. ta cnisia mħollijn fidejn wieħed secular; *all the impropriations might easily have been purchased in those days*, (**Nelson**, *Life of Bishop Hall*), ir-renti collha etc. tal cnisia li chienu mħollijn f'idejn isseculari setgħu inxtraw collha f'dawc il ġranet

Impropriator—secular li għandu mħollijin f'idejħ ir-renti etc. ta cnisia (benefizii etc.)

Impropriatrix— mara li għandha mħollijin f'idejha ir-renti etc. ta cnisia (benefizi).

Impropriety—ħaġa ħażina, m'hix f'loca, m'hix xierka, li ma tmurx.

Improsperity—nukkas ta *prosperity* (ara)

Improsperous—li m'hux *prosperous* (ara).

Improsperousness—nukkas ta *prosperity* (ara).

Improvable—li jista icun mgħmul

aħjar irranġat jew migiub il kuddiem, ighaddi il kuddiem ; li jista jitieb.

Improve—tagħmel aħjar ; iggib il kuddiem, ittajjeb ; tgħaddi il kuddiem, titjeb; iżżid jew tcabbar; *to improve one's estates*, tcattar dejjem l-artijet etc. li icolloc ; *prices improve*, il prezziet joctru, jiżdiedu, jew jogħlew; *the writing of these boys might be improved*, il chitba (il calligrafia) ta dawn it-tfal tista tcun jew issir aħjar; *if you can improve on my work I shall be only two pleased*, jecc inti għandec il ħila li tagħmel ix-xogħol tiegħec aħjar minn tiegħi jena nieħu piacir cbir.

Improve—turi li hu falz ; tipprova il cuntlariu; tmakdar, tmiegher, twaħħal fi, issib xi tgħejd fi ; tati il ħtia ; *there is always something that he improves*, dejjem isib xi ħaġa xi igħejd (xi makdar jew imiegħer).

Improvement — mogħdija il kuddiem, titjib.

Improver – min igħaddi il kuddiem min icattar jew iżid ; min jagħmel aħjar jew itajjeb ; lavrant, apprendista ma ħajjat jew ħajjata.

Improvided—li wieħed ma chienx jistennih ; ta bla ħsieb; li m'hux lest ; li m'hux mheiji ; *he was not to hope for any aid from Maximilian, for that be was altogether improvided*, (**Bacon**, *Henry VII*), ma chellux għaliex jittama li icollu ebda għajnuna minn għand Massimilianu, ghaliex dana ma chien mhejji xejn affattu.

Improvidence — nukkas ta *thrift* (ara), nukkas ta *forethought* (ara).

Improvident—li ma jaħsibx għal li gej; li ma jaħsibha xejn ; li ma għandu għakal xejn ; trascurat bla cont ; *improvident soldiers ! had your watch been good, this sudden mischief could never have fallen*, (**Shakespear**, *Henry VI*), suldati trascurati, li chiecu għassistu tajjeb, chiecu din il ħsara ma ġratx.

Improving—li għaddej il kuddiem; li kigħed miexi aħjar.

Improving lease—cens (ghata ta art etc.) bil patt li isiru il beneficati minn għand dac li jeħu ic-cens.

Improvisate — improvisat ; magħmul bla studiu xejn kabel ; bħal *impromptu* (ara) ; timprovisa, tgħejd, titchellem ticteb poesia etc. millewwel min għajr ma tokgħod tahseb xejn jew tistudia kabel.

Improvisation—recitar, chitba etc. ta poesia etc. minn għajr studiu xejn kabel.

Improvisator—min (dac li) jicteb jew jgħejd poesia etc. mil-lewwel minn għajr ma jistudia jew jaħseb kabel.

Improvise —timprovisa (ara *improvisate*.

Improviser—ara *improvisator*.

Improvision—ara *improvidence*.

Improviso—li m'hux mħejji jew li ;cun lest kabel (bħal *impromptu* (ara.)

Improvisatore—chittieb jew min jirrecita poesia, versi etc. min għajr xejn ma icollu żmien kabel, poeta estemporaneu.

Improvisatrix — mara li tirrecita jew ticteb versi, poesia etc. bla ma taħseb jew icollha żmien xejn kabel poetessa estemporanea.

Imprudence — nukkas ta ghakal, imprudenza.

Imprudent—imprudent, bla prudenza, bla ghakal.

Impuberal—li għadu ma wasalx fl-età (fis snin) tal *puberty* (ara).

Impudence — nukkas ta mistħija, sefka, wiċċ tost ; *I can't bear his impudence any longer*, ma nistax għalih actar il wiċċ tost li għandu (għat-tustaġni jew ghas-sefka ta wiċċu).

Impudent—tost, wiċċ bla misthija; sfik ; *don't be so impudent* ! la tcunx hecc tost (wiċċ ta bla mistħija).

Impudicity — tustaġni, nukkas ta mistħija.

Impugn—iżomm jebes ; tiekaf lill ; tmieri, tħakkak ; *to impugn them with arguments...* (**Boyle**, *Works*); imierihom (iħakkakha magħhom) b-argumenti jew ragiunijet... ; *the Venetian law, cannot impugn you* (**Shakespear**, *Merchant of Venice*) ; il-ligi ta Venezia ma tistax iżżomloc jebes.

Impugnable—li jista icun mħakkak

li tista tmerih; li jista icun miżmum jebes.

IMPUGNATION—bħal *opposition* ara.

IMPUGNER—ara (*opponent*); *he is one of the impugners of the King's authority* (**Strype**, *Memorials*), hua wiehed minn dawc li marru (ħaduha) contra is-setgha tar-Re.

IMPUGNMENT—żamm jebes; thakkik, tmerija.

IMPUISSANCE—nukkas ta kawwa jew saħħa; impotenza, debulizza; *I felt myself so safe in impuissance and despair* (**E. B. Browning**, *Aurora Leigh, IX*), jena sibt ruħi aħjar form fid-debulizza u id-disperazioni tiegħi (meta cont deboli u mdejjak).

IMPUISSANT—li ma jiswa xejn; deboli.

IMPULSE—tefgha, tixjira; sfiċċa, ħsieb ta mument, attacc; ħabta għall; promozioni, avanz; *the first impulse is wanted now*, lewwel tixjira jonkos issa; *you acted under the impulse of the moment*, inti għamilt chif gietec li sfiċċa f'rasec minn għajr ma kgħadt taħsiba jew tirriflettì xejn); *you have to sustain the impulse and receive the war* (**Prior**, *Ode to the Queen*), icolloc tokgħod għall attacc u issofri il gwerra.

IMPULSIVE—li jitfa jew jimbotta, li jati it-tixjira; li imixxi jew isuk il kuddiem.

IMPULSOR—min (dac li) jitfa jew jimbotta jew li jati ix-xejra.

IMPUNCTATE—m'hux bil ponti; itticchiat jew mnicchet (li ma fihx nichet jew nictiet).

IMPUNCTUAL—li m'hux *punctual* (ara).

IMPUNCTUALITY—nukkas ta *punctuality* (ara).

IMPUNIBLY—bla castig.

IMPUNITY—ħelsien (mil ħlas ta castig jew piena); *he had not escaped with impunity*, ma ħelesiex ħafif, jew b'xejn.

IMPURATION—ħmieġ, tidnis, ingiez; tcasbir, titbigħ.

IMPURE—m'hux safi; mokżież, maħmuġ, mnigges; faħxi; bil ħtija, ħati; tkażżeż, tħammeġ, tnigges, tcasbar.

IMPURENESS—(bħal *impurity* ara)—sbalji fil grammatica.

IMPURITY—ngiesa, ħmieġ, tcasbir.

IMPURPLE (tagħmel *purple*)—tati il-lewn ħamrani, tħammar, tiżboħ aħmar.

IMPUTABLE—ta min jwaħħal fih; ta min jugżah.

IMPUTATION—twaħħil fi, cawża; xi ħaġa, xi sinjal, xi chelma; *have you heard my imputation to the contrary?*, (**Shakespeare**, *Merchant of Venice*), smajt xi ħaġa oħra cuntlariu?

IMPUTATIVE—li jwaħħal fi, li jixli għall.

IMPUTE—twaħħal fi; tixli għall; *this cannot be imputed to me*, dana ma jistgħux iwaħħlu fia li għamiltu jena (ma jistgħux igħejdu li dan għamilta jena).

IMPUTER—min iwaħħal fi, min jugża, min jixli għall.

IMPUTRESCIBLE—li ma jintinx; li ma jitħassarx u jinten.

IMRICH } (akra *imrich*) xorta ta
IMRIGH } soppa jew brodu li jagħmlu li Scozzisi b'biċċa mil gewwieni ta għendus.

IN—fi, fil, gewwa; *in a week*, f'gimgħa; *in time*, fil ħin, fil wakt; *come in*, għaddi (idħol) gewwa; *is he in?*, hua gewwa?; *in blank*, voit, m'hux mimli (bla isem u bla numri, bħal ma icun *cheque*), *in name of*, bħala; *money paid in name of damages*, flus mħalsin bħala ħsara; *in the name of*, għall; *to keep in with*, tibka ħabib ma, iżżom il ħbeberija ma; *to keep a ship in with the land*, iżżomm dejjem (b'bastiment) lejn l-art jew mal l-art il-l-art; *in-and-in*, tiegħec f'tiegħec, fli stess nies, bejn li stess nies tal familja jew ta gewwa.

IN—iddaħħal, tigbor gewwa, taħżen (ħsâd etc.); *he treshed and inned*, (**Tusser**, *Husbandrie*), hua dires u ħażen (ġabar gewwa) il kamħ etc.

INABILITY—nukkas ta setgha, ħila jew kawwa.

INABLEMENT—ara *ability*

INABSTINENCE—nukkas ta astinenza (ara).

INABUSIVELY—minn għajr *abuse* (are).

INACCESSIBLE—li ħadd ma jista jersak lejh; li m'hux lkugħi jew dħuli, li ma tistax tieħdu; *he is an inaccessible person,* dac bniedem żorr, increpativ, m'hux dħuli, li ħadd ma jersak lejh; *that document you asked me for is inaccessible,* dac id-document li tlabtni ħadd ma jista isibu (ma tistax tieħdu), ma jinsabx.

INACCURACY—nukkas ta *accuracy,* (ara).

INACCURATE — li m'hux magħmul bir-rekka; li m'hux deħwien; niekes, m'hux magħmul sewwa; jonksu xi ħaġa.

INACQUAINTANCE — nukkas ta *acquaintance* (ara).

INACT—iġġagħal, tħaddem; iċċaklak għax-xogħol.

INACTION — għass, nukkas ta xogħol; kgħad.

INACTIVE—li ma jagħmel xejn; li kiegħed kgħad, għażżien; ċass, li ma jistax jiċċaklak; li ma jagħmilx l-effett li imissu jew li icun soltu jagħmel.

INACTIVITY—għażż, kgħad.

INACTOSE—zoccor li jinsab f'xi werak ta siġar (bħal ma hu il werak tas-siġra tat-tabacc etc.)

INACTUATE — iġġagħal, iċċaklak għax-xogħol; tħaddem; tkankal.

INACTUATION—xogħol, għemil, ħidma.

INADEQUACY—nukkas, insufficienza.

INADEQUATE — li m'hux tajjeb, li m'hux adattat, li m'hux biżżejjed, li m'hux mdakkas.

INADHERENT—li ma iżommx ma; li ma iwaħħalx ma.

INADMISSIBLE — li m'hux ta min idaħħlu jew jilkgħu, li m'hux ammessibli.

INADVERTENCE / INADVERTENCY } inavvertenza, nukkas ta attenzioni, nukkas ta deħwa jew ta għakal; trascuraġni; tħollija (ta xi ħaġa); *small faults and inadvertencies should be excused,* ħtijet żgħar, u tħollia ta xi ħwejjeġ żgħar, għandhom icunu maħfura (huma ta min jaħfirhom).

INADVERTENT—li m'hux deħwien, bla għakal.

INAFFABLE—li m'hux *affable* (ara).

INAIDABLE—li ma jistax icun mgħejun; li ma jistax icollu għajnuna; bla għajnuna.

INAJA—xorta ta palma (siġra tal palm) li ticber (togħla) fuk il mitt pied fil widien tax-xmara *Amazoni* (fl-America).

INALIENABLE—li ma jistax jitneħħa jew jimbiegħ; li ma jistax igħaddi minn idejn bniedem għal l-jeħor.

INALIMENTAL—li ma jatix (ma fihx) għajxien jew sustanza; li ma iżommx, ma isostnix, ma igħajjix.

INALTERABLE—li ma jistax jimbidel, li ma jistax icun mibdul; li ma hux ta min jibdlu.

INAMISSIBLE — li ma jistax icun mitluf.

INAMORATA — namrata (għarusa); *the fair inamorata, who from far had spied the ship,* (**Sherburne,** *Forsaken Lydia*), is-sbejħa xbejba namrata, li mil bogħod chienet rat il bastiment (gej).

INAMORATO — namrat; *these gentlemen are of that sort of inamoratoes who etc.* (**Steele,** *Spectator*), dawn issinjuri huma minn dic ir-razza ta namrati illi etc.

INANE — fieragħ, vojt; ibleħ, bla sens, stupidu.

INANGULAR—li m'hux bla anguli jew bil cantunieri.

INANILOQUENT—li ma igħejdx ħlief ħafna discors jew cliem fieragħ, bla sens, bla sugu jew bla sustanza; paċpaci.

INANIMATE — tati ir-ruħ; tkankal, tati il ħajja.

INANIMATE—bla ruħ, mitruħ; *stones, rocks etc. are what we commonly call the inanimate parts of the creation,* gebel u blat huma dawc li aħna actarx insejħu il ħwejjeġ ta bla ruħ (li ma fihomx ruħ) fil ħolkien.

INANIMATED—bla ruħ, bla ħajja, li m'hux ħaj; *a senseless corpse an inanimated clay,* (**Pope,** *Homer, Iliad, XXII*), gisem mejjet, bla ħajja (coċċ trab bla ruħ).

INANITIATE—tħalli min inin (imut rkiek rkiek) bil ġugħ (bin-nukkas ta ichel jew għajxien),

INANITION — fruha; tmewwit binnukkas ta ichel jew għajxien.

INANITY — frugħa; loc jew post vojt jew fieragħ; bluha, moħħ fieragħ; frugħa ta moħħ.

INAPERTOUS—(fjur) m'hux miftuħ, li ma jiftaħx (għad illi icun imissu jiftaħ).

INAPPEALABLE—li ma jistax icun appellat; inappellabli; li ma jokgħodx għal appell.

INAPPETENCE—inappetenza, nukkas ta ġugħ jew ta aptit.

INAPPLICABLE—li m'hux tajjeb, li m'hux adattat; li ma jokgħodx għalecc.

INAPPLICATION—nukkas ta applicazioni jew ta xogħol; għass.

INAPPOSITE — li m'hux f'locu, li m'hux adattat, li m'hux tajjeb; li ma jakbilx; *this is an inapposite argument,* dana argument li ma għandu xejn x'jaksam (m'hux tajjeb etc) għal custioni li għandna f'idejna.

INAPPRECIABLE—li m'hux *appreciable* (ara).

INAPPREHENSIBLE — li wieħed ma jistax jifhmu; li m'hux ta min jifhmu.

INAPPREHENSION—nukkas ta *apprehension* (ara).

INAPPREHENSIVE — li ma jakbadx, li ma jifhimx; stupidu, indifferenti.

INAPPROACHABLE—li ħadd ma jista jilħak miegħu, li hadd ma ibattih, jicsru, jew jista jagħmillu xejn.

INAPPROPRIATE—li m'hux xierak; li ma imurx; m'hux sewwa; li m'hux adattat.

INAPT—m'hux adattat, m'hux tajjeb.

INAQUATE—magħmul ilma; mibdul f'ilma.

INARABLE—li ma jistax jinħarat

INARCH — tlakkam billi tressak u torbot ma xulxin il frieghi tas-siġar.

INARCHING — tilkim ta siġar billi tressakhom lejn xulxin (u torbot il friegħi ta siġra waħda ma l-oħra).

INARM—thaddan ġo dirgħajc.

INARTICULATE—li m'hux ċar jew distint fil cliem (li m'hux ippronunziat jew maħruġ mill fomm, b'mod ċar li jiftihem); li ma jitchellimx ċar, li għandu lsienu iżomm; *the poor earl who is inarticulate with palsy* (**Walpole** *in Annandale*), li msejchen conti għandu lsienu iżomm (ma jitchellimx ċar) billi magħtub (marid bil għotba).

INARTICULATELY — m'hux ċar jew distint li jista jiftihem fil cliem.

INARTICULATENESS }
INARTICULATION } nukkas ta cliem ċar.

INARTIFICIAL—m'hux magħmul bissengħa jew scond (chif titlob) issengħa; semplici, naturali.

IN AS MUCH—billi.

INATTENTION — nukkas ta attenzioni jew ta dehwa, trascuraġni; *this is due to inattention,* dana sar mħabba nukkas ta attenzioni (mħabba fittrascuraġni).

INATTENTIVE —m'hux attent, trascurat li m'hux dehwien.

INATTENTIVENESS—ara *inattention*

INAUDIBLE—li ma jinstamax; li ma jistax jinstama.

INAGUR—ara *inaugurate*

INAUGURAL—tal inaugurazioni; li jinaugura: (tiftah stabiliment, ufficio, xogħol etc. b'festa, b'cerimonia sabiħa biex tibka jew thalli tifchira); *my brother read the inaugural address,* ħia kara (indirizz tal inaugurazioni (tal ftuħ).

INAUGURATE—tibda, tati bidu, tiftaħ (ufficiu, renju etc. b'festa jew b'cerimonia solenni li tibka tifchira ta dic il ġurnata); *to inaugurate a reign,* tibda renju jew saltna; *to inaugurate a statue,* tagħmel festa meta tcun lesta statwa billi turiha fil pubblicu etc.

INAUGURATION—bidu, ftuħ ta ufficiu, tkegħid u l-ewwel bidu ta xogħol f'ufficiu, f'impieg etc.; wiri ta l-ewwel darba ta statwa etc.; *I happened to be in Paris on that occasion and I remember I was invited to assist at the inauguration of the exhibition,* inzertajt cont Parigi dic il ħabta, u niftacar cont mistieden għal ftuħ tal Esibizioni.

INAUGURATOR—min jinaugura, jiftaħ jew jibda xi ufficiu, xogħol etc.

INAUGURATORY—ara *inaugural*

Inaurate — durat; micsi, mghotti bid-deheb; mdieheb; tindura; tati id- (jew ticsi bid)-deheb, iddieheb.

Inauration — doratura, chisi bid-deheb.

Inauspicate—li juri sfortuna, jew xorti hażina; li iħabbar ħażin ta mal auguriu.

Inauspicious—sventurat, sfortunat, xortiħ ħażina.

Inauthoritative—min għajr autorità, omand jew setgħa.

Inbarge—timbarca, titla fuk barcun, dgħajsa, gondla etc; *his friends she caused him to imbarge* (**Dreyton**, *Miseries of Queen Margaret*); hia ġagħlitu li jimbarca (italla) il ħbiebu fuk il gondla.

Inbeaning — dħul ta raggi tax-xemx minn xi xakk, tokba jew fetha.

Inbeing—proprietà ta ħaġa li tcun bil fors fiha stess (meta il ħaġa tcun, chif ngħejdu aħna, isimha magħha); *we say the bowl is round because it has a sort of inbeing in the substance itself,* (**Watts**, *Logic part. I, Chap. II*), ngħejdu il boċċa tonda, għaliex isimha magħha.

Inbind—tagħlak gewwa, iddawwar (b'ħaġa).

Inboard—il gewwa mil genb, jew il murata ta bastiment; abbord gewwa fuk bastiment.

Inbond—tkegħid ta gebla mit-tul fil bini ta ħajt (cuntlariu ta *outbond* jew tkegħid ta gebel parallel jew faċċata tal (mal wiċċ) ħajt.

Inborn—mnissel fi, mwieled fi.

Inbound common—raba, artijet etc., immarcati biss sa fejn jaslu ta min huma b'sinjali, u m'hux bil ħitan.

Inbreak—tidħol fuk xi hadd, billi tiscassa u tchisser; tidhol bil forza.

Inbreaking — dħul fuk xi ħadd (f'dar jew x'imchien) bil forza.

Inbreathe—tati, titfa, man-nifs.

Inbreathing—tfiħ man-nifs.

Inbred—mnissel jew mwieled fi; fid-demm.

Inbreed—tnissel.

Inburst—xcattar, sparatura minn gewwa.

Inca—Inca, jew chif dari chien jis-sejjah ir-Re tal Perù (America); xor-ta ta wirdien

Incage—tagħlak f'gaġġa.

Incagement—għeluk f'gaġġa.

Incalculable—cbir ferm jew tal għageb; li ma jistax jitchejjel jew li ma jistax jingħadd; li m'hux ta min jati cas tiegħu; *they may even in one year of such false policy do mischiefs incalculable,* (**Burke**, *On Scarcity*), għallavolia f'sena ta politica hecc falsa (karrieka) huma jistgħu jagħmlu ħsara cbira ferm.

Incal scence / **Incalescency** — bidu tas-sħana, sħana li tibda tielgħa jew cull ma tmur tiżdied.

Incalescent—dejjem iżid fis-sħana; li cull ma imur dejjem jisħon actar.

Incambration — tkegħid f' camra jew f'ufficiu; żieda ta artijet etc. ma l-artijet tar-renju tal Papa.

Incandescence—chiwi nar.

Incandescent—li hu micwi nar, mi-cwi li juri bħal dawl.

Incandescent lamp—lampa tal *luce elettrica* (tad-daul elettricu).

Incanescent / **Incanous** — li bjad, sar abjad; abjad.

Incantation—seħer, magħmul

Incantatory—tas-sħarijet; li jagħmel is-sħarijet; *fortune tellers and the like incantatory impostors, daily delude them,* (**Browne**, *Vulgar Errours*), nies li jakraw il venturi u saħħarin (nies li jagħmlu is-sħarijet jidħcu bihom ta cull jum

Incanting—li isaħħar, li igħaxxak.

Incapability—nukkas ta ħila.

Incapable —bla ħila, dgħajjef; li m'hux capaci, li ma jistax; li ma jasax iżjed; li m'hux tajjeb actar; *he was drunk and incapable,* chien fis-sacra mormi (li ma chellux ħila jiċċaklak etc.); *he is incapable of dishonesty,* m'hux capaci jagħmel ħaġa li ma tixrakx (li icun disonest); *decrepit age... incapable of pleasures,* (**Dryden**, *Art of poetry*), xjuħija għacca ma tistax actar tgawdi (tieħu sehem fid-divertimenti etc.); *incapable of more, replete with you,* (**Shakespear**, *Sonnet 113*), ma jasax iżied, mimli bic; *he should be incapable of ever holding an*

office, ma ghandux icun tajjeb actar biex iżomm ufficiu (jew biex icollu impieg).

Incapacious—dejjak, ma jasax; li moħħu ma jarfax.

Incapacitate—tneħħi il ħila; ma tħallix tajjeb jew jiswa actar; *old age incapacitates man for work*, ix-xjuħja tneħħi il ħila (mil bniedem) għax-xogħol; jew ma tħallix actar il bniedem tajjeb għax-xogħol.

Incapacitation } Incapacity } nukkas, taħlita

Incarcerate—ticcalzra, tibgħat jew iżżomm f' ħabs; calzrat, miżmum f'ħabs; *when they no longer be incarcerate in this dark dungeon*, (Nort), meta huma ma jibkgħux actar calzrati f'dan il ħabs mudlam.

Incarceration—calzrar, żamma fil ħabs, prigunia.

Incarcerator—calzrier

Incardinate—ara *incarnate*

Incarn—tgħatti bil laħam (meta fil gisem jitla laħam ġdid wara li icolloc xi katgħa jew ferita etc.), *the flesh will soon arise in that cut of the bone and incarn it* (Wiseman, *Surgery*), il-laħam dal wakt jitla f'dic il katgħa tal għadma u jgħattiha.

Incarnadine—lewn il laħam, ħamrani; tlewwen aħmar, tiżboħ lewn il-laħam jew ħamrani rosa.

Incarnate—tincarna, tieħu il gisem u issir bniedem; trabbi jew ittalla laħam ġdid (fejn icun hemm ferita etc.); lewn il-laħam, ħamrani; *some of them are of a glittering incarnate and rosate colour*, (P. Holland, *Plinie*), x' uħud minnhom huma ta lewn ħamrani (rosa) lewn il warda ilekk.

Incarnation — Incarnazioni (meta sar bniedem l-Iben t'Alla); il veru xebħ; lewn il-laħam; ħamrani (bħal wardiet tal ħaddejn); *he is the incarnation of mischief*, hua il veru ħsara (il veru deni); *how lovely he appears! his little cheeks, in their pure incarnation, vying with the rose leaves*, (Byron, *Cain III, 1*), chemm jidher sabiħ! il ħaddejn żgħar tiegħu b'dac il veru lewn aħmar li donnom il werak tal warda.

Incarnative—li italla laħam ġdid, dua li ittalla laħam ġdid fil gisem.

Incarnification—ara *incarnation*.

Incase—tgħalak f'caxxa, ticsi jew tkiegħed f' inforra.

Incasement—għeluk f'caxxa; għata.

Incask—tagħlak f-bittja

Incastellated } Incastelled } magħluk f'castell

Incatenation—rbit (b'catina), rabta ma xulxin.

Incaution—trascuraġni, nukkas ta għakal jew ta prudenza.

Incautious—bla għakal, li ma ikisa xejn; ibleh.

Incautiousness—nukkas ta għakal.

Incavate—tħaffer.

Incavation—ħofra.

Incavern—tagħlak gewwa għâr.

Incedingly—maestusament; bħala Re, ta Re.

Incend—tkabbad, taħrak, tati in-nar.

Incendiarism—ħruk.

Incendiary—li jixgħel, ikabbad, jew jati in-nar; tal ħruk ta dawc li jatu in-nar jew li jaħarku (ikabbdu) id-djar; wieħed li b'vendetta etc. jati in-nar (ikabbad) dar etc.: dac li ixewwex, ikankal in-nies għal li rvell; xuxxatur, rvellatur; *he is the writer of those incendiary letters*, hua li chien chiteb (il chittieb) ta dawc littri xewwiexa (li kajmu in-nies etc għar-rvell.

Incendious — xuxxatur, rvellatur, li jirvella jew ixewwex in-nies; li ikabbad, li jati in-nar.

Incensant—(fl-armi tal cunjomijet) ħanżir salvaġġ li jidher incurlat jew irrabiat.

Incensation—incensar (bic censier jew bl-incens) ta xi ħaġa fi cnisia.

Incense—incens, lubien; tincensa, toffri incens lill; taħrak, tkabbad, tati in-nar; tkankal, iġġagħal; tinbex, iġġagħal, issewwes, ixxewwex, issaħħan; *the altar is to be incensed first*, lewwel ma tincensa l-altar; *I still smell the perfumes of incens*, għadni inxomm ir-riħa (tad-duħħan) tal incens; *virtue is like precious odours, most fragrant when they are incensed*

or crushed, (**Bacon**, *Essay of Simulation*), il virtù (il għemil it-tajjeb) hua bħal fwejjah preziusi) ifuħu l-actar meta icunu meta maħruka (meta taħrakhom) jew tfarrachom (tisħakhom); *by which speech he incensed the English to go on with him*, (**Fuller**, *Holy War*, *book IV*, *Chap. VIII*), b'dan id-discors hua ġagħal (ħajjar) lil Inglisi li icomplu (sejrin) miegħu; *the knight was much incensed by these lewd words*, (**Spenser**), il cavalier actar sibel (saħan jew xegħel) b'dan il cliem faħxi.

Incensed — incensat; mxewwex, msaħħan, mgiegħel, incurlat; (fl-armi tal cunjonijiet etc.) annimal etc. incurlat, b'għajnejh imkabbżin il barra donnom żewġ xrariet.

Incensement — corla, killa, rabia, saħna.

Incenser — min iġagħal jincorla jew jisbel lil ħadd jeħor; vessatur, minn isaħħan jew igħaddab.

Incension — ħruk, kbid, għati innar.

Incensive — li isaħħan, iġagħal lil min jisbel jew jincorla.

Incensor — ara *incenser*.

Incensory — censier

Incensurable — li m'hux ta min igħejd xejn fih (li m'hux ta min imakdru, li ma ħakkux tmakdir); li isewwes, li isaħħan.

Incentive — li igighel; li jakbad malajr, li jeħu in-nar malajr; *incentives*, ħwejjeġ li iġagħlu jew iħajru (incentivi).

Incepting — li kieghed jibda; tal bidu.

Inception — dħul; bidu; *the inception of water into the lungs*, id-dhul tal ilma fil pulmuni; *at the inception*, fil bidu (għal-lewwel).

Inceptive - tal bidu, li jibda, ewlieni, *the grand inceptive caution is to think*, (**Byron**, *Art of English Poetry*), l-ewwel ħaġa cbira (l-ewwel attenzioni tal bidu) biex tibda hia li taħseb.

Inceptor — wieħed li għadu chemm jibda; principiant; wiehed li sejjer (li wasal biex) jeħu il lawria tal *Arti*.

Inceration — incirar; għati, jew ghata ta xama; dlic bix-xama.

Incerative — li idellec jew iwaħħal bħax-xama; li ghandu mix-xama, bħax-xama.

Inceremonious — bla cumplimenti xejn; semplici, semplici.

Incertain — li m'hux żgur, dubbius, li għandu id-dubiu.

Incertainty } dubiu
Incertitude }

Incertum — bini ta ħajt tas sejjeħ; ħajt tas-sejjeh.

Incessable — li ma jiscot katt, li sejjer dejjem.

Incessant — li ma jakta xejn; *the roar of the musketry was incessant*, **Macaulay**), li sparar tal canuni ma kata xejn.

Incessantly — bla mistrieħ

Incession — mixi, mgħodija il kuddiem.

Incest — taħlit ta (żwieġ bejn) nies li icunu jiġu minn xulxin, l-actar iżda bejn il parrinjiet u il filiozzi; iżżamma ta (li icollu) kassis ta żewġ benefizi (f'idejh) li benefiziu wieħed icun dependenti mill-jħor.

Incestuous — ħati tal *incest*

Incestuousness — żwieġ ta tnejn minnies — ragel u mara — li ma icunux jistgħu iżżewġu billi icunu jiġu minn xulxin (l-actar bejn il filiozzi u'l parrinijiet).

Inch — pulzier (kies); tal pulzier; *an inch board*, tavla tal pulzier (ta pulzier ħxuna); *inch stuff*, fallacchi tal pulzier (twavel isserrati pulzier ħxuna; *an inch breaks no square*, ħaġa l'hawn u l'hemm ma jimpurtax (ma hemmx bżonn li wieħed jissicca wisk); *he is a gentleman every inch of him*, dac hu il veru sinjur, jew dac sinjur sa kaddisu (sa ruħu); *death by inches*, mewta bil mod il mod; *we watched you at an inch*, rajniec fil wakt sewwa.

Inch — gżira (żghira, actarx minn dawc ta ma dwar Scozia); *Inchcolm*, il gżira ta Malcolm; *to inch and rock the sea etc* (**Scott**, *Lay of the last minstrel*), mal gżejjer u mal blat, il baħar etc.

Inch—titfa il barra, issuk bil mod il mod, timxi bil mod; timxi bil mod il kuddiem jew lura; *he gets too far into the soldiers graces, and inches out my master*, (**Dryden**, *Cleomenes*), hua diehel il gewwa jinhabb mas-suldati u kieghed jitfa il barra ġmielu bil mod il mod lil xi mgħallem tiegħi; *he with low paces measures back the field, and inches to the wall*, (**Dryden**, *Virgil Æneid*), hua b'pass bil mod kiegħed jarġa ichejjel il għalka (il camp) u jarġa lura bil mod lejn il ħajt.

Inchain—tincatna, tkiegħed jew torbot fil ctajjen.

Inchamber—tokgħod, tkiegħed, f'camra.

Incharitable—m'hux tal carità, bla ħniena, li ma ihennx.

Incharity—nukkas ta carità.

Inched—tal pulzieri, ta pulzieri; *four inched bridges*, pontijet ta erba pulzieri (tul jew wisa).

Incheer—tferraħ, thenni il kalb

Inchest — tarfa, tgħalak, f'bagoll, f'caxxa.

Inchoate—mibdi, m'hux complut

Inchoation—bidu

Inchoative—tal bidu, li juri bidu, li tibda bih.

Inçicurable—li ma jistax jimmansa; li ma tistax timmansah.

Incide—takta, tfellel, ixxokk

Incidence—chif tigi jew taħbat ħaġa meta taka jew taħbat fuk oħra; ġrajja, ħaġa li tiġri (taħbat jew issir).

Incident—li jaka jew li jaħbat (chif jaħbat) fuk ħaġ'oħra (bħal ma jaħbat raġġ tad-dawl fuk xi ħaġa li tcun tlekk, bħal mera etc); li jiġri; ġrajja; biċċa li ġrat; li jista jiġri; ta; incidentali; *an incident proposition* jew *additional proposition, is introduced by the pronouns; "who, which, whose, whom etc"*, proposizioni incidentali jew miziuda bil pronomi *who, whose, whom* etc.

Incidental—li isir, jiġri, bla ħsieb li ma icunx maħsub; li isir, li tagħmlu, tgħejdu etc, xħin tcun tagħmel jew tgħejd ħaġ'oħra, x'ħin tcun titchellem.

Incidentary—li isir, li jiġri, li jaħbat darba fill, jew fil bogħod.

Incinderment—tibdil fi rmied, mgiba fi (meta iggib ħaġa jew tagħmilha) rmied.

Incinerable — li tista tagħmlu rmied.

Incinerate — taħrak u tagħmel rmied; maħruk għal collox, magħmul rmied.

Incipience—bidu.

Incipient—tal bidu, li beda (jidher etc).

Incircumspect — bla għakal, bla moħħ li ma jkesiex, ibleħ.

Incircumspection—nukkas ta għakal, bluha.

Incise—takta, tiscolpi, tfellel, ixxokk; *I on thy grave this epitaph incise*, (**Carew**, *on the death of Dr. Dorme*), jena niscolpi fuk kabrec dawn il chelmiet.

Incised — bid-daħliet, bil katgħiet, mfellel, maktugħ; scolpit.

Incision—katgħa, tfellila.

Incisive—li jakta, li ifellel; li jidħol.

Incisive-bones — il għadam taxxedak tal ħalk ta fuk, fein icun hemm (minn fejn joħorġu) is-snien ta kuddiem.

Incisor—sinna ta kuddiem.

Incisorium—dic is-sodda, mejda etc. fejn it-tabib imidd lill dac (il marid) biex jagħmillu xi operazioni, ifellillu etc gismu; gisem lest għat-taktiħ (dissezioni) għal li studiu u esami etc tat-tobba.

Incisory — li jakta, bħas-snien ta kuddiem.

Incisure—katgħa, tfellila.

Incitant—li ikankal, li isewwes, li inigghes.

Incitation — tkankil, tiswis, tniggħis.

Incitative—li ikankal, li iġagħal, li isewwes.

Incite—ixxewwex, iġġagħal, tkankal, tħajjar; tagħmel il kalb.

Incitement—tkankil, tixwix, ġagħil, għemil il kalb.

Inciter — min (dac li) ixewwex, iġagħal ikankal jew jagħmel il kalb.

Inciting—ara *inciment*.

Incivil—bħal *Rude* (ara).

Incivility—mgiba ħazina, nukkas ta chirjanza; *I had been treated with some incivility*, ittrattauni ftit ħażin (giebu rwieħħom ftit ħażin miegħi).

Incivilization — nukkas ta *Civilization* (ara).

Incivism – nukkas ta mhabba jew gibda lejn il patria jew il pajjis fejn wieħed icun twieled.

Inclamation—ghajta; *these now rend their throats with inclamations*, (**Bishop Hall**), dauna issa iċarrtu griżmeihom bil għajjât.

Inclandent—(fjur etc) li ma jagħlakx.

Inclavated—mwaħħal fil post li ma jistax jiċċaklak.

Inclave — (fl-araldica fl-armi tal cunjomijet etc.) li gej bħal, li ghandu ghamla ta, *cul di rondni.*

Inclemency — killa, hruxija; *they all complained against the inclemency of their late chief*, huma collha lmentaw contra il killa (jew il ħruxija ta kalb) ta l'aħħar Cap li chellhom; *we had to withstand the inclemencies of the season*, chelna nokgħodu għal killa jew il ħruxija ta li staġuni.

Inclement — kieraħ, aħrax, jebes; m'hux ħami, bla ħniena, kalil; *inclement and boisterous days* (**Wordsworth** *Excursions*), il ġranet kliel u tempestusi; *we spent the inclement winter among those mountains*, ghaddejna ixxitwa il kiergħa kalb dawc il muntanji.

Inclinable — li hu immejjel jew mixħut lejn; mħajjar, miġbud.

Inclinableness, Inclination — ġibda, bajra, timjila lejn; rieda, raj; *he did it of his own inclination*, għamlu minn rajh (jew minn kalbu); *inclination of the orbit*, (fl-astronomjia) l-anglu li fih l'orbita (jd-dawra li tagħmel ix-xemx, etc.) tiltaka ma l-eclittica (jew ic-circu li nistħajlu li mieghu ixxemx iddur).

Inclinatory – li jitmejjel jew jinxtehet lejn.

Incline — tmejjel, tiġbed, tħajjar; tmil, tingibed, titħajjar, *he seems inclined to go*, iħossu mħajjar li imur; *they were taught to incline their head before the prince as an act of reverence*, għalmuhom imejlu (ibaxxu) rashom kuddiem il princep bħala sinjal ta kima; *our hearts were inclined to keep this law*, chelna kalbna miġbuda biex nobdu (nokgħodu għal)dawn il-ligijiet.

Incline—niżla, żurżieka, telgħa (jew niżla).

Inclined—mħajjar; *I was not inclined to go*, ma contx mħajjar li immur.

Inclinometer—strument biex tara chemm hi cbira it-timjila (chemm hu it-timjil), l'element verticali tal forza tal calamita.

Inclip – tħaddan.

Incloister—tagħlak f'cunvent etc., tagħlak.

Inclose—tiġbor fi, tagħlak fi, issorr, tgheżwer; tkieghed carta, document etc magħluk gewwa carta oħra, envelopp etc magħluk; *I now dispatch the inclosed copies of the treaty*, (**Sir W. Temple**, *Letter to Lord Arlington*), issa jena nibgħat (issa bgħattlec) il copi tat-trattat li hawn magħluka hawn gew.

Inclosure—ghalka; ħajt li idawwar jew jaghlak biċċa art jew raba, ħaġa (ittra, document etc) mibgħuta magħluka gewwa ittra ohra.

Include—iddaħħal, iggib ma.

Includible—li jista icun mdaħħal jew migiub ma.

Inclusive—mdaħħal, migiub ma, li jinsab ucoll fi; *justice is inclusive of all other virtues*, il giustizia (il hakk) fiha ucoll fiha stess il virtù l-oħra collha.

Inclusively—li jiġbor ucoll, magħdud ucoll, li hu mdaħħal ma; *from the first to the sixteenth page inclusively*, mil l-ewwel pagina sa is-sittax ucoll magħduda.

Incoact—m'hux obligat, m'hux mgigħel bil fors.

Incoagulable—li ma jaghkadx; li ma jistax jagħkad.

Incocted—m'hux misjur fli stoncu, m'hux digerit.

Incoercible—li ma jistax icun obligat jew mgigħel bil fors.

Incog—chelma li jusaw floc *incognito* (ara).

Incogitable – li ma tistax tahsbu; li ma jistax icun maħsub.

Incogitance—nukkas ta ħsieb.

Incogitant – li ma jaħsibx, bla cont; li jagħmel addoċċ bla ma ikis xejn

Incogitantly — bla ħsieb, addoċċ bla ma wieħed ikisha xejn; *I do not incogitantly speak of irregularities*, jena ma nitchellimx addoċċ (chif gie gie jew bla l-ewwel ma inkisha) fuk l-irregularitajet, jew il ħwejjeġ li m'humiex sewwa.

Incogitative—li ma jahsibx; li ma għandux il ħila jahseb.

Incogitativity — nukkas tal ħsieb jew tas-setgħa li wieħed jista icollu biex jahseb.

Incognita—mara li m'hix mgħarufa; liebsa b'mod biex ma tingħarafx xi tcun.

Incognito—m'hux magħruf, ragel li icun ħaġa u jidher b'isem jew b'titlu jeħor; *the King is travelling as an incognito*, ir-Re kiegħed idur m'hux b'ħala Re, b'isem iehor privat; *he preserved his incognito*, żamm ma weriex min hu (ħadd ma għarfu min hu).

Incognizable—li ma jistax jingħaraf jew icun magħruf; li ma jistax icun misjub jew mifli

Incognoscible – li wieħed ma jistax jagħarfu; li ma jintgħarafx.

Incoherence — incoerenza, nukkas ta kbil ma; ħalla, firda ta bicciet, ta frac, trab etc. minn xulxin.

Incoherent—ma jakbilx ma.

Incoherentific—li igib *incoherence* (ara).

Incoherentness—ara *incoherence*.

Incohering—li ma jakbadx, li ma jakbilx ma.

Incoincidence—nukkas ta kbil.

Incoincident – li ma jakbilx fil hin, fiż-żmien, jew fil principiu.

Incolumity — sliema, saħħa, salvezza; sicurtà; *the incolumity and welfare of a country*, (Howel, *Letters*), is-sliema u il mogħdija il kuddiem ta pajjis.

Incombine – ma takbilx.

Incombrous—li iħabbat, li idejjak; li inicchet; incwiet.

Inconbustible—li ma jakbadx binnar, li ma jicbisx; li ma jixgħelx.

Income—daħla, dħul; renta; *pain pays the income of each precious thing* (Shakespear, *Rape of Lucrece*), l-ugigħ (id-dwejjak, mrar etc.) iħallas id-dħul ta cull ħaġa għażisa jew li tcun għal kalb dac li icun; *he lives on his own income*, igħix bir-renti tiegħu; *what is his income?* chemm għandu renta?

Income tax—taxxa fuk is-salariu, renti etc. li icollu bniedem.

Incomer—wieħed li (min) jidħol; min jidħol wara ħadd jeħor fil chera ta dar jew fil kbiela ta għalka etc; wieħed li icun jokgħod f'pajjis iżda ma icunx minn dac il pajjis; min jidħol sieħeb (sieħeb ġdid) f'cumpanija etc.

Incoming—li jidħol, li jicri, li jeħu pussess ta artijet etc renta; dac li jidħol, dħul; li jigi wara; *the incoming week*, il gimgħa li giet (jew li tigi) wara; il gimgħa ta wara.

Incomity—guffaġni fli mgiba; nukkas ta ħlewwa fli mgiba.

Incommensurable—bla kies, m'hux mdakkas, li ma jistax icun mdakkas.

Incommensurate—(bħal *incommensurable*) li m'hux biżżejjed; bla kies, *his improvement grows continually more incommensurate to his life* (*Rambler*, *No. 127*), il mogħdija tiegħu il kuddiem (il progress tiegħu) jicber dejjem actar milli kiegħed jicber hu fis-snin.

Incommiscible — li ma jistax icun mħallat flimchien.

Incommixture – tgħarbil, naka (tnokkija) ta ħaġa mill-oħra.

Incommodate—tincomoda tati l-incomodu, tfixchel.

Incommode—tincwieta, tati fastidiu, iddejjak, tincomoda, tissicca; incwiet, siccatura; *to avoid incommodes and inconveniences that might follow thereof*, (Strype, *Memorials*), biex wieħed jeħles mis-siccatura u l-inconvenienzi li jistgħu jiġu wara mħabba f'hecc.

Incivility—mgiba ħażina, nukkas ta chirjanza; *I had been treated with some incivility,* ittrattauni ftit ħażin (giebu rwieħħom ftit ħażin miegħi).

Incivilization — nukkas ta *Civilization* (ara).

Incivism – nukkas ta mħabba jew gibda lejn il patria jew il pajjis fejn wieħed icun twieled.

Inclamation—għajta; *these now rend their throats with inclamations,* (**Bishop Hall**), dauna issa iċarrtu griżmeihom bil għajjât.

Inclandent—(fjur etc) li ma jagħlakx.

Inclavated—mwaħħal fil post li ma jistax jiċċaklak.

Inclave — (fl-araldica fl-armi tal cunjomijet etc.) li gej bħal, li għandu għamla ta, *cul di rondni.*

Inclemency — killa, ħruxija; *they all complained against the inclemency of their late chief,* huma collha lmentaw contra il killa (jew il ħruxija ta kalb) ta l'aħħar Cap li chellhom; *we had to withstand the inclemencies of the season,* chelna nokgħodu għal killa jew il ħruxija ta li staġuni.

Inclement — kieraħ, aħrax, jebes; m'hux ħami, bla ħniena, kalil; *inclement and boisterous days* (**Wordsworth** *Excursions*), il ġranet kliel u tempestusi; *we spent the inclement winter among those mountains,* għaddejna ixxitwa il kiergħa kalb dawc il muntanji.

Inclinable — li hu immejjel jew mixħut lejn; mħajjar, miġbud.

Inclinableness } **Inclination** } ġibda, ħajra, timjila lejn; rieda, raj; *he did it of his own inclination,* għamlu minn rajh (jew minn kalbu); *inclination of the orbit,* (fl-astronomjia) l-anglu li fih l'orbita (jd-dawra li tagħmel ix-xemx, etc.) tiltaka ma l-eclittica (jew ic-circu li nistħajlu li miegħu ixxemx iddur).

Inclinatory — li jitmejjel jew jinxteħet lejn.

Incline — tmejjel, tiġbed, tħajjar; tmil, tingibed, titħajjar, *he seems inclined to go,* iħossu mħajjar li imur; *they were taught to incline their head before the prince as an act of reverence,* għalmuhom imejlu (ibaxxu) rashom kuddiem il princep bħala sinjal ta kima; *our hearts were inclined to keep this law,* chelna kalbna miġbuda biex nobdu (nokgħodu għal)dawn il-ligijiet.

Incline —niżla, żurżieka, telgħa (jew niżla).

Inclined —mħajjar; *I was not inclined to go,* ma contx mħajjar li immur.

Inclinometer—strument biex tara chemm hi cbira it-timjila (chemm hu it-timjil), l'element verticali tal forza tal calamita.

Inclip – tħaddan.

Incloister—tagħlak f'cunvent etc., tagħlak.

Inclose—tiġbor fi, tagħlak fi, issorr, tgħeżwer; tkiegħed carta, document etc magħluk gewwa carta oħra, envelopp etc magħluk; *I now dispatch the inclosed copies of the treaty,* (**Sir W. Temple**, *Letter to Lord Arlington*), issa jena nibgħat (issa bgħattlec) il copi tat-trattat li hawn magħluka hawn gew.

Inclosure—għalka; ħajt li idawwar jew jagħlak biċċa art jew raba, ħaġa (ittra, document etc) mibgħuta magħluka gewwa ittra oħra.

Include—iddaħħal, iggib ma.

Includible—li jista icun mdaħħal jew migiub ma.

Inclusive —mdaħħal, migiub ma, li jinsab ucoll fi; *justice is inclusive of all other virtues,* il giustizia (il ħakk) fiha ucoll fiha stess il virtù l-oħra collha.

Inclusively—li jiġbor ucoll, magħdud ucoll, li hu mdaħħal ma; *from the first to the sixteenth page inclusively,* mil l-ewwel pagina sa is-sittax ucoll magħduda.

Incoact—m'hux obligat, m'hux mgiegħel bil fors.

Incoagulable—li ma jagħkadx; li ma jistax jagħkad.

Incocted—m'hux misjur fli stoncu, m'hux digerit.

Incoercible—li ma jistax icun obligat jew mgigħel bil fors.

Incog—chelma li jusaw floc *incognito* (ara).

Incogitable – li ma tistax tahsbu; li ma jistax icun mahsub.

Incogitance—nukkas ta hsieb.

Incogitant – li ma jahsibx, bla cont; li jaghmel addoċċ bla ma ikis xejn

Incogitantly — bla hsieb, addoċċ bla ma wiehed ikisha xejn; *I do not incogitantly speak of irregularities*, jena ma nitchellimx addoċċ (chif gie gie jew bla l-ewwel ma inkisha) fuk l-irregularitajet, jew il hwejjeġ li m'humiex sewwa.

Incogitative—li ma jahsibx; li ma ghandux il hila jahseb.

Incogitativity — nukkas tal hsieb jew tas-setgha li wiehed jista icollu biex jahseb.

Incognita—mara li m'hix mgharufa; liebsa b'mod biex ma tingharafx xi tcun.

Incognito—m'hux maghruf, ragel li icun haġa u jidher b'isem jew b'titlu iehor; *the King is travelling as an incognito*, ir-Re kieghed idur m'hux l-hala Re, b'isem iehor privat; *he preserved his incognito*, żamm ma weriex min hu (hadd ma gharfu min hu).

Incognizable—li ma jistax jingharaf jew icun maghruf; li ma jistax icun misjub jew mifli

Incognoscible - li wiehed ma jistax jagharfu; li ma jintgharafx.

Incoherence — incoerenza, nukkas ta kbil ma; halla, firda ta bicciet, ta frac, trab etc. minn xulxin.

Incoherent—ma jakbilx ma.

Incoherentific—li igib *incoherence* (ara).

Incoherentness—ara *incoherence*.

Incohering—li ma jakbadx, li ma jakbilx ma.

Incoincidence—nukkas ta kbil.

Incoincident – li ma jakbilx fil hin, fiż-żmien, jew fil principiu.

Incolumity — sliema, sahha, salvezza; sicurtà; *the incolumity and welfare of a country*, (Howel, *Letters*), is-sliema u il moghdija il kuddiem ta pajjis.

Incombine – ma takbilx.

Incombrous—li ihabbat, li idejjak; li inicchet; incwiet.

Inconbustible—li ma jakbadx binnar, li ma jicbisx; li ma jixghelx.

Income—dahla, dhul; renta; *pain pays the income of each precious thing* (Shakespear, *Rape of Lucrece*), l-ugigh (id-dwejjak, mrar etc.) ihallas id-dhul ta cull haġa ghażisa jew li tcun ghal kalb dac li icun; *he lives on his own income*, ighix bir-renti tieghu; *what is his income?* chemm ghandu renta?

Income tax—taxxa fuk is-salariu, renti etc. li icollu bniedem.

Incomer—wiehed li (min) jidhol; min jidhol wara hadd iehor fil chera ta dar jew fil kbiela ta ghalka etc; wiehed li icun jokghod f'pajjis iżda ma icunx minn dac il pajjis; min jidhol sieheb (sieheb ġdid) f'cumpanija etc.

Incoming—li jidhol, li jiġri, li jehu possess ta artijet etc renta; dac li jidhol, dhul; li jigi wara; *the incoming week*, il gimgha li giet (jew li tigi) wara; il gimgha ta wara.

Incomity –guffaġni fli mgiba; nukkas ta hlewwa fli mgiba.

Incommensurable—bla kies, m'hux mdakkas, li ma jistax icun mdakkas.

Incommensurate –(bhal *incommensurable*) li m'hux biżżejjed; bla kies, *his improvement grows continually more incommensurate to his life (Rambler, No. 127)*, il moghdija tieghu il kuddiem (il progress tieghu) jicber dejjem actar milli kieghed jicber hu fis-snin.

Incommiscible — li ma jistax icun mhallat flimchien.

Incommixture - tgharbil, naka (tnokkija) ta haġa mill-ohra.

Incommodate – tincomoda tati l-incomodu, tfixchel.

Incommode—tincwieta, tati fastidiu, iddejjak, tincomoda, tissicca; incwiet, siccatura; *to avoid incommodes and inconveniences that might follow thereof*, (Strype, *Memorials*), biex wiehed jehles mis-siccatura u l-inconvenienzi li jistghu jiġu wara mhabba f'hecc.

INCOMMODIOUS — li jissicca, jdejjak jew li jati fastidiu, li igib ngara.

INCOMMODIOUSNESS — ngara, siccatura.

INCOMMODITY—ngara, siccatura.

INCOMMUNICABLE—li ma jistax icun iccumnicat jew magħarraf.

INCOMMUNICATING—li m'hux iccomunicat jew mgħarraf.

INCOMMUNICATIVE—li ma jistax icun iccomunicat jew mgħarraf; magħmul għalih, li ma iridx icollu x'jaksam jew jagħmilha ma ħadd jeħor; li ma iridx jissieħeb ma ħadd jeħor.

INCOMMUTABLE—li ma jistax jitbiddel.

INCOMPACT — m'hux ħaġa waħda, m'hux solidu, m'hux magħmul flimchien.

INCOMPARABLE — li ma jistax icun mxebbaħ, mkabbel jew ipparagunat; ħadd bħalu, li ma hawnx chifu.

INCOMPARABLENESS — tieba li ma hawnx bħala, tieba li ma tistax tixxebbaħ.

INCOMPARABLY—bla xebh, bla takbil

INCOMPARED—li ma jistax jixxebbah icun mxebbaħ jew mkabbel; li ma hawnx bħalu.

INCOMPASSION—nukkas ta ħniena.

INCOMPASSIONATE — kalbu ħażina li m'hux hanin; li ma għandux ħniena.

INCOMPASSIONATENESS — nukkas ta ħniena.

INCOMPATIBILITY — inconsistenza; nukkas ta kbil jew kabla, wetka jew għakda.

INCOMPATIBLE—li ma jakbilx, li ma imurx.

INCOMPENSABLE—li ma jistax jitpatta jew jitħallas.

INCOMPETENCE—nukkas ta ħila jew ta setgħa; incompetenza ta magistrat jew mħallef, nukkas ta setgħa scond il-ligi li magistrat etc. ma icunx jista jakta sentenza jew jisma causa.

INCOMPETENT—li ma jistax; li ma għandux kawwa jew setgħa.

INCOMPLETE—niekes, bla mitmum; m'hux complut; li għadu m'hux lest.

INCOMPLETENESS } nukkas
INCOMPLETION }

INCOMPLEX—semplici.

INCOMPLIABLE—li ma jagħmilx collox għal kalbec; li ma jokgħodx għal cull ma tgħejdlu; li m'hux compiacenti.

INCOMPORTABLE—ara *intolerable.*

INCOMPOSED — li m'hux f'locu, incwiet, li m'hux f'sictu.

INCOMPOSITE—semplici.

INCOMPOSITE NUMBER — ara *prime number.*

INCOMPOSSIBLE—ara *incompatible.*

INCOMPREHENSIBILITY — nukkas ta fehma.

INCOMPREHENSIBLE—li ħadd ma jista jifmu; li ma jasax jew li ma jokgħodx fil-loc jew fil-limiti (li icun hemm lest għalih).

INCOMPREHENSION — nukkas ta fehma.

INCOMPREHENSIVE — li wieħed ma jistax jifmu; limitat.

INCOMPRESSIBLE — li ma jistax jintrass jew jingħafas.

INCOMPUTABLE — li ma jistax jingħadd; li ma jistax icun magħdud.

INCONCEALABLE — li ma jistax jinħeba.

INCONCEIVABLE } li ma tistax tifmu; li
INCONCEPTIBLE } ma jistax inhaseb; li ma jistax icun mfisser.

INCONCERNING - li m'hu xejn; ħaġa żgħira, bagatella.

INCONÇINN—li ma jakbilx, li ma jaħbatx, li ma ighejdx għall; li m'hux adattat.

INCONCINNITY—nukkas ta kabla jew kbil.

INCONCINNOUS - li ma jakbilx, li ma imurx; li ma igħejdx għall.

INCONCLUSIVE } li ma jagħlakx, li ma
INCLUDENT } jicconcludix; li iħalli custioni etc. minn għajr m'hi decisa jew mitmuma.

INCONCOCT—nej, m'hux misjur.

INCONCOCTION—nukkas ta sajran.

INCONCRETE—astratt; li jinsab biss fil moħħ.

INCONCURRING—li ma jakbilx, li ma imurx ma.

INCONCUSSIBLE — li ma jiċċaklakx; li ħadd ma jista jċakalku.

INCONDENSABLE—li ma jistax jcun

migbur flimchien, li ma jistax icun mgħakkad flimchien.

Incondite — mħawwad, li m'hux magħmul scond jew chif titlob is-sengħa; li għadu m'hux rfinut.

Inconditional—ara *unconditional.*

Inconditionate—li ma fihx pattijet.

Inconform — li ma jakbilx ma, li m'hux bħal.

Inconformity — nukkas ta kgħad għal, nukkas ta kbil jew ta kabla.

Inconfused – m'hux mħawwad jew mħabbel; ċar.

Inconfutable—li ma tistax tmerih jew tiċħdu; li ma tistax tgħeid li m'hux hecc.

Incongealable—li ma jistax jagħkad jew jingazza.

Incongenial—li ma jakbilx, li m'hux bħal; li m'hux mil li stess ħaġa.

Incongruence—nukkas ta kbil jew ta kabla; nukkas ta xerka.

Incongruous } li m'hux xierak, li
Incongruent } m'hux adattat, li ma imurx; *shall not be incongruent to our matter*, imur (icun xierak għal custioni (għall affari) tagħna.

Inconnected } li m'hux magħkud, li
Inconnexed } ma għandux x'jaksam ma.

Inconscionable—li ma jagħrafx il gid mid-deni; li ma jafx jara; li għâdu ma jifhimx.

Inconscious—li ma jafx cull ma sar; li m'hux mgħarraf.

Inconsequence — nukkas ta argument logicu.

Inconsequential—li m'hux ta impurtanza, jew ta conseguenza.

Inconsequentness — ara *inconseguence.*

Inconsiderable—insignificanti; ta xejn, li m'hux ta min jati contu; li hua u xejn xejn; li ħadd ma ikisu.

Inconsiderableness — impurtanza żgħira, ħaġa żghira; ħlieka.

Inconsiderate—li ma jaħsibha xejn; li ma ikisha xejn.

Inconsideration—nukkas ta ħsieb, għemil ta addoċċ, ta chif giè giè.

Inconsistence } bdil, tkallib, nuk-
Inconsistency } kas ta sodizza f'ħaġa; assurdità; nukkas ta xerka jew ta kbil (kabla) f'xi ħwejjeġ; contradizioni.

Inconsistent—li m'hux utiek jew sod f'ħaġa; li ibiddel cull mument; li m'hux xierak; li ma jokgħodx, li ma jakbilx ma; *he had never been taught inconsistent with the duty of a Christian,* (**Macaulay**, *History of England*), katt ma għalmuh ħwejjeġ li huma cuntlarji (li ma jakblux) mad-dmirijiet tiegħu ta Nisrani; *the conduct of his followers was as inconsistent as his own,* (**Macaulay**, *History of England*), li mgiba tas-seguaci tiegħu chienet titbiddel (chienet ftit soda jew utieka) daks dic tiegħu.

Inconsistible—li ibiddel; li m'hux sod.

Inconsolable — li ħadd ma jista isabbru.

Inconsonant — li ma idokkx, ma imurx; li m'hux xierak, tajjeb jew adattat.

Inconspicuous—li ma jidhirx ma-lajr; li m'hux milħuk mil għajn; li m'hux f'post fejn jidher sewwa; li ma jidhirx; li ma taralux b'għajnejc; mħawwad, li m'hux ċar biżżejjed.

Inconstancy—bidla, bdil, nukkas ta sodizza jew wetka; nukkas ta xebħ, differenza.

Inconstant—li m'hux sod; li ibiddel; li idur ma cull riħ; *inconstant man, that loved all he saw,* (**Spenser**), bniedem li idur ma cull riħ, li habb lil cull min ra.

Inconsummate—m'hux mitmum, lest jew spiċċat.

Inconsumptible—li ma jistax icun cunsmat, mohli jew spiċċat; li ma jistax jigi fix-xejn.

Incontaminate—nadif, bla tebgħa.

Incontaminateness—ndafa.

Incontentation—nukkas ta contentizza; dieka, għokla; għali.

Incontestable—li ma tistax tmerih, li ma tistax tgħojd li m'hux hecc.

Incontested — sod, shiħ, li ma tistax tmeriħ.

Incontiguous—li m'hux mniffed ma; li ma jinfidx ma; li ma imisx ma.

INCONTINENCE — żina, oxxenità; *the fairest capital of all the world, by riot and incontinence the worst,* (Cowper, *Task I, 699*), l'isbaħ belt capitali tad-dinja, iżda għal rvelliet (ġlied etc.) u l-oxxenità hia l-agħar.

INCONTINENCE — rlaxxatura (marda meta wieħed ma icunx jista iżomm l-awrina,għalecc icollu dejjem l-urina nieżla miegħu).

INCONTINENT—ara *lewd.*

INCONTINENT—rlaxxât, wieħed (marid) li ma jistax iżomm l-urina; li icollu dejjem l-urina nieżla miegħu.

INCONTINENT—malajr, minnufih, dicment, dic sigħa; *come, and put on sullen black incontinent to mourn with me,* (Shakespear, *Richard II*), ejja u ilbes malajr l-iswed (ta swied il kalb) biex tibchi miegħi.

INCONTRACTED—m'hux mkassar.

INCONTROLLABLE—li ma tistax trażżnu.

INCONTROVERTIBLE — li ma tistax tmerih, indubitabli, sod, sħiħ

INCONVENIENCE—ngara, siccatura; csir ir-ras; xcbiel, tfixchil; tincomoda; ticser ras dac li icun, tissicca, tingara; timbarazza, tfixchel.

INCONVENIENT — inconvenienti, li igib ngara jew siccatura: li m'hux tajjeb, m'hux adattat; li ma imurx.

INCONVERSABLE - ta waħdu (babaw) li ma jagħmiliex (ma jitchellimx) ma nies; m'hux minn tagħna; żorr.

INCONVERSANT—li m'hux mħarreġ

INCONVERTED—li m'hux mibdul

INCONVERTIBLE—li ma jistax jinbidel, li ma jistax icun mibdul; li ma jitbiddilx; li ma jinkalibx.

INCONVINCIBLE—li ma tistax turih u tfehmu; li ma tfehmux; li ma tistax iggibu capaci jew tippersuadih.

INCONY—li m'hux istruit, li ma jafx scola; li m'hux mgħallem; svinturat; xortiħ ħażina.

INCORNISHED — mżejjen (bi gwarnici etc)

INCORPORAL — bla gisem, bla sustanza'(bħal aria).

INCORPORATE—li għandu il gisem, bil gisem; magħmul ħaġa waħda ma; mgħakkad ma; mdaħħal (magħmul) f'xirca jew società waħda; mdaħħal sewwa (sod u sħiħ) fir-ras (fil moħħ); tgħakkad, tiġbor flimchien; tagħmel ħaġa waħda ma; tati il gisem; twaħħal sħiħ (ħaġa fil moħħ).

INCORPOREAL — bla gisem, li ma għandux għamla materiali; (fil-ligi) intangibli, li jesisti biss fil għajnejn tal-ligi.

INCORPORING – tgħakkad,tiġbor f'ħaġa waħda.

INCORPSE—tiġbor u tgħakkad f'gisem wieħed jew f'ħaġa waħda.

INCORRECT—m'hux sewwa, bli sbalji, ħażin; m'hux xierak.

INCORRECTLY—m'hux sewwa, ħażin.

INCORREGIBLE — incorreggibli; li ma tistax ticcoreggih; li ma tistax issewwih; ħażin fermi (bla tama li jiftaħ għajnejh u jara li sbalji tiegħu.

INCORRUPT — m'hux minsus, bla mtiefes, bla mħassar xejn; m'hux mixtri bir-rigali (m'hux mxaħħam biex jagħmel ħwejjeġ ingusti etc.) li hadd ma jista jgħejd akkal mil l-isem tiegħu.

INCORRUPTED—safi, pur.

INCORRUPTIBLE } li ma jitħassarx, li
INCORRUPTIVE } jibka iżomm; li ma jiġrilu xejn; li ma jinxtarax bir-rigali.

INCORRUPTNESS - tieba, purità.

INCOURAGE – are *Encourage.*

INCRASION - taħlita.

INCRASSATE – tħaxxen, tagħmel iżjed carg jew magħkud; *to incrassate fresh water with ashes etc.,* (P. Holland), tagħmel l-ilma actar grass jew magħkud bli rmied etc.

INCRASSATE – grass, oħxon, magħmul actar carg.

INCRASSATIVE—li iħaxxen.

INCREASABLE—li jista icun miżjud.

INCREASE – żieda, cotra; ulied, tfal; mgħax; mili jew nukkas tal kamar; iżżid; tcattar; tcabbar; tiżdied, toctor; ticber; *we are all to have some increase in our pay this year,* aħna ilcoll sejjer icolna xi ħaġa taż-żieda fis-salariu tagħna dis-sena; *I see increase of people this year here,* kie-

għed nara cotra ta nies (nies actar) dis-sena hawn; *all the increase of this house shall die in the flower of their age* (*I. Samuel, II, 3*), it-tfal collha tiegħec imutu collha fl-aħjar taħħom (żagħżaħ); *take thou no usury of him, nor increase,* (*Leviticus XXV, 36*) la teħodlux usura u l-ankas mgħax; *hair, nails, herbs etc. will grow soonest if cut in the increase of the moon,* (**Bacor**, *Natural History*), ix-xagħar, id-dwiefer, il ħxejjex etc. jicbru malajr meta taktaħhom fil mili tal kamar; *fishes are more numerous or increasing than beasts or birds,* il ħut joctor actar mil bhejjem jew l'għasafar; *by this you will increase your riches,* b'dana iżżid (tcattar etc) il gid tiegħec.

INCREASEFUL — ghammiel; li joctor, li icattar.

INCREASEMENT — ara *increase.*

INCREASER — min iżid, icabbar jew icattar.

INCREASING — għammiel li kiegħed jicber jew jiżdied.

INCREATE, INCREATED — m'hux maħluk.

INCREDIBILITY — nukkas ta twemmim.

INCREDIBLE — li ma jitwemminx; numru (għadd) cbir ferm; *this story is not incredible,* din li storia m'hux ta min ma jemminiex; *the plague swept away incredible numbers of people,* (**Temple**, *United Promises*), il pesta ħasdet (ġabret) numru cbir ferm ta nies.

INCREDITABLE — li m'hux ta min jemmnu

INCREDITED — m'hux mwemmen.

INCREDULITY — nukkas ta twemmin.

INCREDULOUS — li ma jemmen b'xejn.

INCREDULOUSNESS — nukkas ta twemmin.

INCREMABLE — li ma jinħeliex jew ma jinkeridx bin-nar (bil ħruk).

INCREMATE — taħrak (tekred bin-nar) iġsma ta mejtin.

INCREMATION — ħruk.

INCREMENT — żieda; *he is entitled to £ 5 increment every two years,* għandu id-dritt ta ħames liri żieda cull sentejn.

INCREPATE — iċċanfar.

INCREPATION — ċanfira.

INCRESCENT — li jicber; (fl-armi jew fl-araldica) chelma usata biex turi li il kamar kiegħed fit-truf jew il krun tiegħu iħarsu lejn il-lemin tal arma.

INCRIMINATE — tixli għal; twaħħal fi, tati il ħtia; taccusa.

INCRIMINATORY — li iwaħħal fi; li jati il ħtija, li jaccusa.

INCRUCIATED — li m'hux ifflagellat; li hu ħieles mit-turturi u 'l castighi etc.

INCRUENTAL — m'hux taċ-ċarcir (tixrid) tad-demm.

INCRUST — tagħmel, tgħatti b-koxra.

INCRUSTATE — bil koxra.

INCRUSTATION — koxra, chisia; dic iż żliega bħal koxra li iħalli l'ilma f'caldarun ta macna.

INCUBATE — tokgħod fuk il bajt (bħal ma tagħmel krokka etc) biex tfakkas.

INCUBATION — tkegħid fuk il bajd biex ifakkas; issajran ta ħaġa li iggib il mard fil gisem; *artificial incubation,* tfakkis ta bajd bis-sħana artificiali; *the period of incubation in small pox is twelve days,* iż-żmien li irid igħaddi minn meta wieħed jattacca u joħroġlu il gidri hua tnax il ġurnata

INCUBATIVE — tal *incubation* (ara).

INCUBATOR — min juri li irid jokgħod fuk il bajd biex ifakkas (tigieġa li trid jew waslet biex tokgħod krokka); incubatur (armar jew macna) għat-tifkis tal bajd bis-sħana artificiali (li tagħmel int u m'hux li tagħmel il krokka).

INCUBATURE — ara *incubation.*

INCUBE — tagħmel ħaġa cubu; ticcuba; twaħħal ħaġa sħiħ (għal darba) f'post.

INCUBUS — pis, ħaġa li ittakkal il moħħ; certu ħass (dwejjak) li wieħed iħoss wakt li icun rieked; bħal ħaddiela, jew ħmar il-lejl.

INCULCATE — tisħak fuk, twissi; *your first duty is to inculcate good behaviour in the house of God,* l-ewwel dmir tie-

ghec hua li tishak ferm (twissi tajjeb) fuk l-imgiba (fuk chif wiehed ghandu igib ruhu) fid-dar t'Alla, jew fil Cnisia.

INCULCATION—twissija, shik fuk...

INCULCATOR—min iwissi, min jishak fuk.

INCULK—ara *inculcate*.

INCULP—twahhal fi, tati il htija lill.

INCULPABLE—bla htija, li ma jahtix, li m'hux ta min iwahhal fih jew jatih il htija, m'hux hati.

INCULPABLENESS—nukkas ta htija.

INCULPABLY—bla htija.

INCULPATE—twahhal fi, tati il htija lill.

INCULPATORY — li jati il htija, li iwahhal fi.

INCULT—m'hux mahdum (raba etc.); goff, rozz m'hux (bniedem li ma jafx igib ruhu).

INCULTIVATE—m'hux mahdum (raba etc) bniedem li m'hux mingur (rozz, goff fli mgiba tieghu).

INCULTURE—nukkas ta hidma (tal art) jew coltivazioni.

INCUMBENCY—pis, dmir, hsieb, cura, li wiehed icollu; iż-żmien li wiehed iżomm f'idejh jew igawdi benefiziu.

INCUMBENT—li kieghed ipoggi mixhut jew mistrieh fuk: mxabbat ma; li nieżel ma (min fuk) li kieghed fuk spallejn bniedem (pis, dmir, hsieb jew cura); wiehed li icun igawdi benefiziu.

INCUMBITION—ara *incubation*.

INCUMBROUS—difficili, tkil; li ifixchel, li jisrom.

INCUNABULUN—ctieb stampat ghal l-ewwel żmien li bdiet is-sengha ta li stampa; ctieb stampat kabel is-sena 1500.

INCUR - taghmel spejjes etc; tidhol fi, ghal; icolloc taghmel; *who is to incur the expenses?* min sejjer jaghmilhom (jidhol ghalihom) dawn li spejjes; *if you go there you will incur his displeasure*, jecc tmur hemm jiġri li tatih dispiacir (tcun taghmel contra kalbu); *I have to incur a debt*, icolli naghmel dejn.

INCURABLE—li ma hemmx fejkien ghalih; li ma ifik katt, incurabli.

INCURABLY—bla ebda tama ta fejkien, bla ebda tama ta correzioni.

INCURIOSITY—nukkas ta cursità jew secsic.

INCURIOUS—li m'hux secsiechi jew curius.

INCURIOUSNESS—ara *incuriosity*.

INCURSION—dhul fi; dhul ta suldati etc f'raba jew fi hwejjeġ hadd jehor ghal serk jew hsara; *to make an hostile invasion or incursion upon their havens* (**Bacon**, *War with Spain*) biex jidhlu biex iharbtu fil portijet taghhom.

INCURSIVE—li jidhol fi; li jidhol fl-art jew fi hwejjeġ hadd jehor biex jisrak etc.

INCURTAIN—iddawwar (taghlak) bil purtieri jew bit-tapizzerija.

INCURVATE — tghawweġ, tilwi, tittondia.

INCURVATE—mghawweġ jew milwi il fuk.

INCURVATION—tghawwiġ, liwi, tundiar il fuk; liwija, taghwiġa tal gisem bhal meta taghmel riverenza jew xi tislima ta rispett lill xi hadd; inchin; taghwiga, liwja.

INCURVE—tghawweġ, tilwi, tittondia taghmel tislima jew inchin.

INCUS—incwina; isem ta wahda mil ghadmiet tal widna (tal widnejn).

INCUSE—timmartella, tati bil martell biex tistampa munita (biċċa flus etc.)

INCUSSION—stampar; theżżiż.

INCUTE—tati b'martell etc. fuk munita etc. biex tistampaha.

INDAGATE — issecsec; tfittex birrekka; tindaga; titchixxef.

INDAGATION—secsic, tfittix bir-rekka, indagar, tchixxif.

INDAGATIVE—li isecsec, secsiechi; li jitchixxef, li jindaga.

INDIGATOR—min (dac li) jitchixxef jew isecsec; secsiechi.

INDAMAGED — li ma ghandu ebda hsara; bla hsara; li ma ghandu jew ma ġralu xejn.

INDE—(f'loc *indigo*) cahlani, ichal (lewn cahlani fl-armi tal cunjomijiet etc.)

INDEBT — tagħmel id-dejn; icolloc id-dejn ma, jew obbligazioni lejn.

INDEBTED — mdejjen ma; obbligat lejn; li jibka jafulec; *I am indebted to your father for this situation I am now holding*, jena obligat lejn missierec (jena nibka nafulu il missierec) għal dan il post li għandi illum jena.

INDEBTEDNESS } dejn ma, obligazio-
INDEBTMENT } ni lejn.

INDECENCY — indecenza, dac li m'hux xierak, nukkas ta ħwejjeġ xierka; nukkas ta xerka jew ta mgiba tajba jew sewwa.

INDECENT — li ma jixrakx, li m'hux xierak, indecenti; *indecent book*, ctieb projbit għaliex fih ħwejjeġ (chitba, stampi etc.) mokżieża; *indecent exposure*, svergonjar (meta wieħed icun jew jidher svergonjat kuddiem in-nies); *he was fined £2 for indecent exposure*, waħħluh £2 talli chien svergonjat (talli svergonja ruħu kuddiem in-nies)

INDECENTLY — indecentement, b'mod li m'hux xierak jew li ma jixrakx.

INDECIDUOUS — (werak etc.) li ma jakax jew li ma jinżax; *indeciduous trees*, siġar li ma jinżgħu katt mil werak tagħhom; siġar li dejjem iħaddru.

INDECIMABDE — li m'hux suggett għal ħlas tad-dieċmi.

INDECIPHERABLE — li ma tistax tiddecifrah, tagħirfu, takrah jew tagħirfu x'inhu; indecifrabbli; li ma jistax jiftiehem jew jitfisser x'inhu.

INDECISION — indecisioni, stat ta meta tcun bejn ħaltejn jew bejn iva u lè.

INDECISIVE — li m'hux sgur, li hu bejn ħaltejn, jew bejn iva u lè, m'hux decisiv (li ma tafx min rebaħ sewwa); *the campaign had everywhere been indecisive*, (**Macaulay**, *History of England*), il gwerra bakgħet indecisiva (bla ma rebaħ ħadd għaliex ma spiċċatx).

INDECLINABLE — li m'hux suggett għad-declinazioni; indeclinabli, li ma tistax tiddeclinah.

INDECOMPOSABLE — li m'hux suggett għat-tħassir jew għal corruzioni; li ma jitħassarx; li jibka iżomm dejjem.

INDECOROUS — li m'hux xierak; li ma jixrakx; li ma għandux mgiba tajba; goff fl-imgiba tiegħu, pastas, oħxon, goff li ma jafx igib ruħu sewwa; li jonkos mir-rispett jew mil kima.

INDECOROUSNESS — nukkas ta mgiba sewwa, guffaġni fli mgiba.

INDECORUM — nukkas ta mgiba tajba jew sewwa; nukkas ta rispett jew kima lejn min hu acbar minnec, lejn ix-xjuħ etc.

INDEED — tassew, tabilħakk, *a friend in need is a friend indeed*, ħabib tassew hu dac li issibu meta tcun fil bżonn.

INDEFATIGABILITY — nukkas ta għeja jew ta ktiħ ta kalb; perseveranza.

INDEFATIGABLE — li ma igħejjiex; li dejjem sejjer (jaħdem) bla mistrih; *he was indefatigable and at length successful in his attempt*, (**Macaulay**, *History of England*), ma għejjiex (ma katax kalbu, baka perseveranti) u fl-aħħar rnexxielu dac li ried hu.

INDEFATIGABLENESS — ara *indefatigable*.

INDEFATIGATION — nukkas ta għeja, perseveranza.

INDEFEASIBLE — li ma jistax jitħassar jew jitneħħa.

INDEFECTIBLE — li ma jistax jithassar, jispiċċa jew icollu difetti.

INDEFECTIVE — sħiħ, complut, bla xejn ħażin; li ma jonksu xejn.

INDEFENSIBLE — li ma jistax icun difis jew mħares; li ma jistax jiddefendi ruħu; li ma tistax takbes għalih.

INDEFENSIVE — li ma għandux x'jiddefendih; bla difisa.

INDEFICIENT — li ma jonksu xejn, complut, sewwa, mimli.

INDEFINABLE — li ma tistax tfissru, inesplicabbli.

INDEFINITE — li m'hux mfisser sewwa; infinit.

INDEFINITELY — indefinitament; li ma hux mfisser sewwa; bla precisioni.

INDEFLOURISHING — dejjem miftuħ (fjur) li ma jagħlak jew ma jidbiel katt.

INDEHISCENT — (fil botanica) frotta li ma tiftaħx meta issir, bħal ġellewż etc.

INDELAYED—m'hux miżmum, m'hux mħolli għal darb'ohra.

INDELAYEDLY — bla dewmien ta żmien.

INDELECTABLE—li m'hux maħbub, li ma jatix gost jew piacir, li m'hux ta min iħobbu.

INDELIBERATE—magħmul bla ħsieb; magħmul m'hux għax wieħed icun ried.

INDELIBERATELY—minn għajr ħsieb minn għajr ma wieħed icun ried.

INDELIBILITY—nukkas ta tħassir.

INDELIBLE—indelibili, li ma jitħassarx; li ma imur katt; li jibka għal dejjem; *we always use indelible pencils now*, aħna issa (daż-żmien) dejjem nusaw (nieħdu b') lapsijiet indelibli (tal anelina jew tal-linca).

INDELIBLENESS—nukkas ta tħassir.

INDELIBLY—b'mod li ma jitħassarx jew li ma imur katt.

INDELICACY — indelicatezza, indecenza, ħaġa (mgiba) li ma tmurx; li ma tixrakx.

INDELICATE—oħxon, goff fli mgiba; faxxug.

INDEMNIFICATION — ħlas, tgħarrim; indennizz; ħlas jew tpattija tal ħsara jew danni li wieħed icollu

INDEMNIFY — ħallas, tgħarram, tindennizza; tagħmel tajjeb ħsara, telfa etc.

INDEMNITY — ara *indemnification*

INDEMONSTRABLE—li ma jistax icun mfisser jew irraġunat; li ma tistax turih jew tfissru.

INDENT — tħanxar, ixxellef; takta bix-xfar jew bis-snien; torbot b'cuntratt; timxi żigżaż; patt; ingastatura fli njam; fli stampa dac il wisa fil faċċata kabel ma tibda il vers ta paragrafu ġdid; *the best to do is to indent the apprentices*, l-aħjar ħaġa li tagħmel hia li torbot l-apprendisti bil cuntratt

INDENTED — bix-xfar, bid-daħliet (bħal xifer ta serriek); *the coast seemed to be indented into creeks and projecting points*, (Cook, *Second Voyage, Bk. III*), ix-xtajta chienet donnha mħanxra mimlija bid-daħliet u ilsna tal art maħrugin il barra.

INDENTED CHISEL—scalpell jew furmatur bis-snien (bħal ħadid taċ-ċana denti etc.)

INDENTMENT—cuntratt, att għand nutar etc.

INDENTURE—torbot b-cuntratt; *to indenture an apprentice*, torbot b'cuntratt apprendista.

INDENTURE—timxi żigżag; issallab fil mixi; *by indenturing still the good man escaped*, (Haywood, *Annandale*), bit-tislib (billi baka isallab fil mixi) ir-raġel tajjeb scappa (ħeles).

INDEPENDENCE—independenza, ħelsien.

INDEPENDENCY — independenza, ħelsien.

INDEPENDENT—(li hu) independenti, meħlus; li ma għandux x'jaksam ma; barra minn; li m'hux suggett; li jagħmel li irid; rajh f'idejh; *he is very independent*, jagħmel dac collu li irid (ma hu marbut ma ħadd, għandu rajh collu f'idejh); *independent of this I have other reasons*, barra minn din, jena għandi raġunijiet oħra.

INDEPENDENT PIECE—(fil costruzioni tal bastimenti) il biċċa njam tal prua ta bastiment.

INDEPENDENTLY — independentement; barra minn; *independently of this you are also to be blamed*, barra minn dana inti għandec tort ucoll (inti ta min ilumec ucoll).

INDEPOSABLE—li ma jistax icun *deposed* (ara).

INDEPREVATE—pur, bla tebgħa, safi, li ma fieh ebda tebgħa; li m'hux mtabba.

INDEPREHENSIBLE—li ma tistax ticxef fejn hu; li ma tistax tinduna bih.

INDEPRIVABLE—li ma jistax jittieħed; li ma jistax icun mċaħħad.

INDESCRIVABLE—li ma tistax tiddescrivih; li ma jistax jitfisser.

INDESCRIPTIVE—li ma jiddescrivix; li ma fihx descrizioni tajba jew sewwa.

INDESERT—bla meritu, bla ma ħakħu; li ma jistħokklux; nukkas ta meritu

INDESIVENT—li ma jispiċċax; li ma jiscotx; li ma jaktax, li jibka sejjer.

INDESTRUCTIBILITY—nukkas ta kerda, dewmien ta haġa (li tibka tesisti żmien bla ma tinkered).

INDESTRUCTIBLE—li ma jispiċċax, li ma jinkeridx.

INDETERMINABLE—indeterminabbli; li ma tistax turi liema hu; li ma tistax tiffissah, jew tfissru; li ma jispiċċax; li ma tistax tispiċċah.

INDETERMINATE—indefinit; li m'hux mfisser sewwa; li m'hux precis.

INDETERMINATENESS — nukkas ta precisioni.

INDETERMINATION—nukkas ta risoluzioni; nukkas ta fehma sħiħa u kawwija (jew soda).

INDETERMINED — li m'hux sod; li m'hux decis; li m'hux limitat; infinit.

INDEVOTE—li m'hux devot; li m'hux religius.

INDEVOTION—nukkas ta devozioni.

INDEVOUT — li m'hux religius jew devot.

INDEX — werrej, indici; li juri, li jicxef; tindecsia, tagħmel l-indici, turi bl-indici; *my lips might prove to index my fault*, (**Drayton**, *Rosamunda to King's Henry*), xuftejja jistgħu jicxfu il ħtija tiegħi; *an index is the bag and baggage of a book* (**Fuller**, *Pisgah Sight*), l-indici (werrej), ta ctieb hua collox tal ctieb.

INDEX—prologu, prefazioni; il cliem ta kabel il bidu ta xi cummidia, farsa jew storia; *an index and obscure prologue to the history of lust and foul thoughts*, (**Shakespear**, *Othello, II. 1*), prefazioni u prologu oscur għal li storia ta żina u hsebijiet mokżieża.

INDEX—fli stampa (☛); dic l-id li turi jew il werrej.

INDEX-EXPORGATORIUS—ctieb li fih il Cnisia tagħna turi u issemmi liema huma il cotba projbiti, u li ticcundanna bħala ereticali.

INDEX FINGER—is-saba il werrej.

INDEX GLASS — mera werrej f'nofs *quadrant* jew *sextant*.

INDEX-LEARNING—tagħlim fuk fuk, superficiali (billi wieħed jakra biss l-indici ta ctieb biex jara x'fih).

INDEXER—min jagħmel indici jew werrej; min jindecsia.

INDEXICAL—tal indici; tal werrej.

INDEXING—is-sengħa (li studiu) li tagħmel l-indici; li tindecsia; li turi chif jew fejn huma il materji ittri etc. fi ctieb.

INDEXTERITY — nukkas ta ħila jew ħabta; guffaġni.

INDIA—India, l-India (penisula cbira cbira f'nofs inħar tal Asia).

INDIA MATTING—ħsajjar, passaggi li isiru mil papirus.

INDIA-RUBBER—gomma li nħassru biha is-sinjali tal-lapes tal carta.

INDIA MAN—vapur, bastiment mercantil cbir fil cummerċ tal India.

INDIAN—Indian, tal India; mill-India.

INDIAN-BAY — isem ta ħaxixa (jew pianta) magħrufa ucoll bl-isem ta *Laurus Indica*.

INDIAN BERRY—isem ta ħaxixa (pianta), il *Cocculus Indicus*.

INDIAN CORDAGE — ħbula, cimi etc. magħmula mil ħjut tal koxra tal gewż tal India.

INDIAN CORN—il kamħirrum.

INDIAN FIG—il bajtar tal India.

INDIAN FIRE—xorta ta logħob tannar (gassijet etc) għal ġogdifogu.

INDIAN INK—*Indian ink*, xorta ta inca sewda ferm (magħkuda) li jusaw għad-disinn u għal *acquarella*, ighedulha ucoll *Chinese ink*.

INDIANLIKE—bħal Indian.

INDIANEER—*Indiaman* (ara)

INDIANITE—xorta (isem) ta mineral.

INDICAL—tal *index* (ara).

INDICAN — culur (lewn) ichal jew indigo.

INDICANT—li juri (werrej; ta) marda jew ir-rimediu ta marda.

INDICATE—turi; tati sinjali f'marda (jew ta marda).

INDICATED—muri, immarcat.

INDICATION — wiri, sinjal, marca; sintòm.

INDICATIVE — li juri; indicativ (fil grammatica, il mod indicativ fil verb).

INDICATIVELY — b'mod li (jew biex) juri.

INDICATOR—li juri, li jimmarca, indicatur, werrej; dac li f'macna juri x'forza ta żwiemel (jew il forza ta

chemm il żiemel) icollha il macna; xortá ta għasfur li għandu mill *cuckoo.*

Indicator muscle—dac il musculu fl-id li iżomm miftuħ is-saba il werrej.

Indicatory — li juri; li iservi ta werrej.

Indicavit—indicativ, digriet li toħroġ il cnisia biex ma tħallix li issir causa fil krati taħħa.

Indice (*index*)—indici, werrej.

Indicia—(fil-ligi) sinjali,marchi etc. li juru.

Indicible—li tista turih; li wieħed jista jurih; li tarah; *the calamity will be indicible,* (**Evelyn,** *Memoirs*), il flagell icun jista jidher (tcun tista tarah).

Indicolite—(xorta) isem ta mineral ta lewn caħlani.

Indict (akra *indajt*)—tugża, tagħmel accusa; tipproclama, tippublica, tniedi; tagħmel pruclama; *the Consuls used to indict a meeting of the Senate,* (**Milton,** *Defence of the people of England*), il Conslijiet chienu soltu iniedu lakgħa tas-Senat.

Indictable (akra *indajtabl*)—li jista icun gżat; ta min jugżaħ jew jagħmillu accusa; *he is an indictable offender,* hua wiehed milli għamlu delitt ta min jugżah (li ħakku accusa).

Indictee (akra *indajti*) — bniedem li hu accusat, li għandu accusa; mixli.

Indicter—min jugża, min jagħmel accusa; min jixli għal.

Indiction — proclama, tnedija; dichiarazioni publica; *cycle of indiction,* (fil calendariu) żmien ta ħmistax il sena, iffissat (magħmul jew stabilit) minn Costantinu il Cbir bħalaranġament fiscali, beda f'Jannar tas-sena 313—il Papiet usawh fis-sena 1582—meta il calendariu chien riformat—u dic is-sena chienet il 10 sena tal *indiction.*

Indictive—proclamat, mniedi, publicat.

Indictment—accusa, xili.

Indictor—min jaccusa (jugża) jew jagħmel l-accusa.

Indifference } Indifferency } indifferenza, bruda, csuħa; *it is oar indifferency and lukewarmness that makes it so natural,* (**Bishop Taylor,** *Works Vol. I, Sermon 13*), l-indifferenza u'l bruda tagħna li tagħmilha (iġġagħla issir hecc naturali); *he always does his work with great indifference,* hua dejjem jagħmel ix-xogħol tiegħu b'indifferenza (bi bruda) cbira.

Indifferent —indifferenti, chiesaħ, biered, li ma jimpurtahx, imparziali, li ma iżomm u la ma dan u l-ankas ma dac; tal ħakk; moderat, u hecc; passabli, mediocri, li m'hux ta impurtanza; *one is so energetic and zealous and the other so indifferent,* l-wieħed hu hecc fuk ruħu, ħaddiem, u mimli ħrara, u l-jeħor tant biered (indifferenti) jew ma jimpurtah minn xejn; *no judge indifferent,* (**Shakespear,** *Henry VIII*), ebda mħallef imparziali; *they may flatter an indifferent beauty,* (**Dryden,** *Don Sebastian*), jistgħu imellsu (ifaħħru biex jonfħu) ġmiel hecc hecc (mediocri) etc.; *it is indifferent cold, indeed, my Lord,* (**Shakespear,** *Hamlet V, 2*), hua bard passabli (m'hux tant kalil); *I am indifferent whether he comes or not,* jena ma jimpurtanix (għalija xorta waħda) jigi jew ma jigix.

Indifferentism — indifferentismu, bruda, nukkas ta hrara.

Indifferentist—wieħed li hu indifferenti; biered jew chiesaħ; wieħed li ma jimpurtaħ minn xejn; wieħed li jaħseb illi tcun ta liema religion tcun xorta waħda, basta, dac li icun, icun persuas li dic ir-religion li icun josserva tcun il vera religion.

Indifferently — minn għajr ma iżżomm u la ma banda u l-ankas ma oħra; bl-imparzialità; bl-indifferenza, bil bruda; bil csuħa; minn għajr ma wieħed jimpurtah; *view well my camp and speak indifferently* (**Marlowe,** *Tamburlaine*), ara sewwa il camp tiegħi u tchellem minn għajr ma iżżomm ma ħadd (għejd il ħakk); *he was treated indifferently,* ma taw l-ebda cont tiegħu (ittrattawh bl-indifferenza).

Indifulcin—(fil chimica) xorta ta raża li titfarrac, ta lewn hamrani li jati fl-isfar.

Indigence—fakar, bżonn.

Indigene — indigenu, l-ewlieni animal jew ħaxix (pianti) li icunu jicbru f'art jew f'pajjis; *those are indigenes of British India*, dawc indigeni (ewlenin li saru, tnisslu, u chibru) fl-India Inglisa.

Indigenous—indigenu, nativ ta pajjis; tal pajjis; li jicber fil pajjis.

Indigent—fil bżonn, fkir; li għandu bżonn, batut; li jonksu; *indigent of many things for his satisfaction and welfare* (**Barrow**, *Sermons*), li għandu bżonn ta ħafna hwejjeġ għas-sodisfazion u il gid tiegħu; *there are more indigent than rich people*, hemm actar nies fkar (fil bżonn) milli hemm nies għonia.

Indigest — m'hux digerit; m'hux misjur fli stoncu; m'hux mgħoddi mil li stoncu; li m'hux kieghed irranġat sewwa; li kiegħed mgherfex jew mharbat; mħawwad; *a chaos rude and indigest*, tgherfixa (taħlita) mkallba u mhawda.

Indigested—m'hux digerit; m'hux msajjar jew mgħoddi mil li stoncu; m'hux regulari, m'hux chif imur (scond il metudu); li m'hux f'locu, mkalleb, mħawwad, mgherfex; bla għamla; (musmar,tumur etc.) li ghadu ma sarx jew ma wasalx ghal ftuħ; *his wound was indigested and inflamed* (**Wiseman**, *Surgery*), il ferita tiegħu chienet ghadba ma saritx u infiammata.

Indigestable—li ma igħaddix malajr mil li stoncu; li li stoncu ma isajrux malajr.

Indigestion—indigistioni; dispepsia, marda ta li stoncu meta ma isajjarx malair.

Indigestive—li għandu, li ibati b'iddispepsia; li ghandu li stoncu ma isajjarx malair.

Indigitate—turi b'subgħajc, titchellem, turi, tfisser b'subgħajc; tgħodd fuk subghajc jew b'subgħajc.

Indigitation—wiri bis-swaba; *that I consider a mere indigitation of providence*, dac niccunsidrah wiri ċar (wiri bis-swaba) tal providenza (tas-Sema stess).

Indign (akra *indajn*)—m'hux denn, li ma ħakkux; li ma jistħokklux; tad-disunur; *she herself was of his grace indign*, (**Spenser**), hia stess ma chienx jistħokkilha il grazzia tiegħu (li icun jgibha u jirrispettaha); *the most indign and detestable things*, (**Joye**, *Exposition of Daniel*), l-iżied ħwejjeġ tad-disunur u ta min jobgħodhom.

Indignance—għadba, corla.

Indignant—ncurlat, mgħaddab; *he was very much indignant at all this*, għadab wisk (ncorla sħiħ) għall dana collu.

Indignantly—bil herra, bil corla, bil għadba.

Indignation — corla, ghadba; vendetta; *he was filled with shame and indignation*, (**Macaulay**, *History of England*), chien mimli bil mistħija u bil corla; *let them hurl down their indignation on thee*, (**Shakespear**, *Richard III*), erħilom jitfgħu il vendetta tagħhom fukec.

Indignantly—indenjament, bid-dissunur.

Indignity—indinjità, ħaġa jew mgiba li ma tistħokkx; mgiba, ta bniedem ma jeħor li ma tcunx tistħokklu; mgiba ħażina.

Indigo—icħal, blù; nir.

Indigometer—strument biex jaraw (biex tara) il kawwa tal lewn icħal.

Indigotic (fil chimica) — li jurio li fih acidu mnissel mill-*indigo*.

Indiligence — għażż, indifferenza, trascuraġni.

Indirect—li m'hux dirett; li m'hux gej dritt; *that was an indirect accusation*, dic chienet accusa indiretta (ma tistax tgħejd li hi ghalic).

Indirect evidence—(fil-ligi) xhieda, provi li ma icunux minn xhieda li raw huma stess, iżda provi minn xi circustanzi oħra li igħejnu, jew circustanzi collaterali.

Indirected—li m'hux dirett; li ma hux dritt ghal.

Indirectly—indirettament,li m'hux dritt; b'mod li m'hux sewwa jew chif imur; m'hux bix-xerka jew chif jixrak; *your crown and kingdom indirectly held*,

(Shakespear, *Henry V.*), kiegħed iż-żomm il curuna u ir-renju tiegħec m'mux bid-dritt.

Indiscernible—li ma jiftihemx; li ma jidhirx, li ma jingħarafx; *these small and almost indescernible signs*, dawn is-sinjali żgħar li quasi (tista tgħejd) ma jidrux (ma jingħarfux).

Indiscernibly — b'mod li ma jiftihemx, li ma jidherx, jew li ma jingħarafx.

Indiscerpible—li ma jinfiredx minn xulxin; inseparabli.

Indiscerptible — li ma jinfiridx minn xulxin; li ma tistax tekerdu; li ma jinkeridx, li ma tħassrux.

Indisciplinable—li ma tistax iggibu għal idejc; li ma jitrażżanx, li ma tistax taħcmu.

Indiscipline—nukkas ta dixxiplina, ubbidienza għal ordnijiet.

Indiscoverable— li ma jistax jinsab.

Indiscreet—bla għakal, niekes mil melħ, ibleħ, li jagħmel minn għajr ma ikis.

Indiscreetly—ta wieħed bla għakal; ta wieħed li ma għandux dehen jew melħ.

Indiscreetness—nukkas ta għakal ta dehen jew ta melħ, bluha.

Indiscrete — m'hux magħżul minn xulxin; ħallata jew għasida waħda; bla għakal, bla dehen, bla melħ, ibleħ; *it was an indiscrete mass of confused matter*, (Bownal), chien taħwida waħda ta ħafna ħwejjeġ mħaltin (confusi) flimchien jew ma xulxin; *that was an indiscrete way of doing things*, dac chien xogħol ta wieħed bla għakal.

Indiscretion — nukkas ta għakal jew ta dehen; imprudenza.

Indiscriminate — m'hux magħruf, m'hux magħżul; mħallat.

Indiscriminating — li ma jagħmel ebda għażla jew distinzioni.

Indiscriminative—li ma jagħżilx.

Indiscussed—m'hux discuss; m'hux esaminat; m'hux mifli, m'hux mgħarbel.

Indispensable—indispensabli; li ma tistax tgħaddi minn għajru; *his presence here was indispensable on that day*, ma stajniex ingħaddu minn għajru (chelna bżonnu bil fors jew assolutament) hawnec dac inhar; *another room is indispensable here*, hemm bżonn bil fors camra oħra hawn (ma jistax icun li ngħaddu minn għajr camra oħra hawn).

Indispensably — b'mod li ma jistax icun li tgħaddi minn għajru.

Indispersed—m'hux mxerred, miġbur.

Indispose — ma tħallix li wieħed icun jew jibka miġbud; ma tħallix li wieħed icun jew jibka mixħut (għal ħaġa); tmarrad; iggib ħass ħażin.

Indisposed — m'hux mħajjar, bla kalb; li ma għandux kalb jew ħajra jew aptit, li iħossu ħażin.

Indisposedness, Indisposition — ħass ħażin; nukkas ta ħajra jew aptit għal ħaġa jew biex tagħmel ħaġa.

Indisputable—li ma tistax tiċħdu, li ma jistax jitmiera.

Indisputed — sod, li hecc hu; li m'hux ta min jiddubita minnu; m'hux ta min imieri li m'hux hecc.

Indissoluble — li ma jinħalx; li ma jistax jinħall; li jibka għall dejjem; marbut għal darba.

Indissolvable—li ma jinħalx fl-ilma; marbut għal dejjem; li ma jista jinħall katt.

Indistinct—li m'hux dieher jew ċar sewwa; li ma tagħarfux sewwa; li ma tistax tisimgħu sewwa jew ċar; li tisimgħu chemm chemm.

Indistinctness — confusioni, dlam jew dalma (li ma tħallicx tara ħaġa sewwa jew ċara).

Indistinguishable—li ma jintgħaraf, li ma jistax jingħażel jew jingħaraf jew icun magħżul.

Indisturbance—quiet, schiet, calma.

Indite—ticteb, ticcomponi; tistieden, tiddetta; *wounded I sing, tormented I indite* (Herbe.t, *Joseph's Coat*), ferut incanta, itturmentat nicteb (niccomponi); *she will indite him to some supper* (Shakespear, *Romeo and Juliet*), hi tistiednu għal xi cena; *he was to indite his speech*, chellu jiddattah iddiscors li għamel.

Indite—ara *indict.*

Inditer — min (dac li) jicteb jew jiccomponi; min (dac li) jistieden jew li jiddotta.

Inditment—ara *indictment.*

Indium — xorta (isem) ta mineral rari wisk—li cull tant jinsab imħallat maż-żingu.

Individable—li ma jistax icun mifruk, maksum jew divis.

Individed—m'hux mifrud, maksum jew separat.

Individual — individuali, bniedem waħdu biss, individwu; ħaġa waħda biss; waħdu, wieħed; ta wieħed; inseparabli, li ma jinfiridx minn.

Individualism — individualismu, socialismu; dic li cullħadd jaħseb għal rasu.

Individually—għaliħ, separat, għaliħ waħdu.

Individuate—m'hux divis jew mifrud; m'hux maksum.

Individuate — tkassam lill dac u'l dac; tkassam lill cull wieħed; titkassam f'tant nies; titkassam wieħed wieħed cullħadd għalih jew għal rasu?

Individuum—ara *individual.*

Indivisible—indivisibli; li ma jitkassamx; li ma jistax jinkasam jew jitkassam.

Indocible—li ma tistax tgħalmu; li ma jistax jitgħallem; li m'hux ta min igħalmu; m' hux taijeb għat-tagħlim; mkit; żorr li m'hux ta min jagħmilha mieghu; li m'hux ta man-nies.

Indocile—mkit, żorr.

Indoctrinate—tgħallem.

Indoctrination—tgħallim (turi jew tgħallem il bidu ta xienza).

Indolence—indolenza,għażż, reħwa, bruda, jew csuħa għax-xogħol etc.

Indolent — għażżien, indifferenti, mejjet; chiesaħ, jew biered, għax-xogħol etc.

Indolently — bil għażż, bl-indifferenza.

Indomable—li ma jistax jigi għal idejn dac li icun; li ma jitmannasx; li ma jitrażżanx, li ma jintrighinx.

Indomitable — li ma jitrażżanx, li ma jintrighinx; li ma jintrebaħx; li ħadd ma jista għalih; *his indomitable courage*, (**Longfellow**, *Song of Hiawatha IV*), il curaġġ tiegħu li ma bħalu.

Indoor—ta gewwa; tad-dar; ta taħt is-sakaf, ta ġo id-dar; *indoor work*, xogħol ta gewwa id-dar (li isir ġo 'd-dar; *indoor servant*, seftur għal ġo 'd-dar; *indoor amusements*, divertimenti ta gewwa id-dar.

Indoors—gewwa; id-dar; *in winter you'll find him indoors all day long*, fixxitwa issibu id-dar il ġurnata collha.

Indorse — tkiegħed, tpoġġi fuk iddahar; ticteb ismec fuk id-dahar ta (jew wara, minn wara) carta; tindorsa.

Indorsed (fl-armi)—kieghed dahar ma dahar.

Indorsee—dac li lilu jiffirmaw (jindorsaw) cambiali.

Indorsement — chitba wara (cambiali etc.)

Indorser / Indorsor — min jicteb ismu wara cambiali etc., min jindorsa.

Indrought—daħla tal baħar.

Indrawn — miġbud jew mdaħħal gewwa.

Indrench—issappap (ghasra); tagħmel għasra.

Indubious — m'hux dubius; cert, sgur.

Indubitable — indubitabli; ta bla dubiu.

Induce—iġġagħal; tħajjar, iggib; tnissel; *to induce another state by degrading the present*, (**Cranmer**, *Letter to Mr. Hooker*, tnissel stat jeħor (ġdid) billi tħassar dana ta issa; *nothing will induce me to leave this place now*, xejn ma iħajjarni li nħalli dan il post, issa; *he induced me to go*, hua li ġagħalni immur.

Inducing—li iġagħal; li iħajjar, li igib; li inissel.

Inducement—ġagħil; tħajjir, ħajra.

Inducer—min iġagħal; min iħajjar; min igib.

Induct—iddaħħal, iggib gewwa; tintroduci; tati pussess.

Inductile — li ma jistax jinħareġ jew jinħadem ħjut ħjut bħal xi metalli bħad-deheb, fidda etc.

Induction — dħul, pussess; bidu;

(**Shakespear,** *Henry V.*), kiegħed iż-żomm il curuna u ir-renju tiegħec m'mux bid-dritt.

INDISCERNIBLE—li ma jiftihemx; li ma jidhirx, li ma jingħarafx; *these small and almost indescernible signs,* dawn is-sinjali żgħar li quasi (tista tgħejd) ma jidrux (ma jingħarfux).

INDISCERNIBLY — b'mod li ma jiftihemx, li ma jidherx, jew li ma jingħarafx.

INDISCERPIBLE—li ma jinfiredx minn xulxin; inseparabli.

INDISCERPTIBLE — li ma jinfiridx minn xulxin; li ma tistax tekerdu; li ma jinkeridx, li ma tħassrux.

INDISCIPLINABLE—li ma tistax iggibu għal idejc; li ma jitrażżanx, li ma tistax taħcmu.

INDISCIPLINE—nukkas ta dixxiplina, ubbidienza għal ordnijiet.

INDISCOVERABLE— li ma jistax jinsab.

INDISCREET—bla għakal, niekes mil melħ, ibleħ, li jagħmel minn għajr ma ikis.

INDISCREETLY—ta wieħed bla għakal; ta wieħed li ma għandux dehen jew melħ.

INDISCREETNESS—nukkas ta għakal ta dehen jew ta melħ, bluha.

INDISCRETE — m'hux magħżul minn xulxin; ħallata jew għasida waħda; bla għakal, bla dehen, bla melħ, ibleħ; *it was an indiscrete mass of confused matter,* (**Bownal**), chien taħwida waħda ta ħafna ħwejjeġ mħaltin (confusi) flimchien jew ma xulxin; *that was an indiscrete way of doing things,* dac chien xogħol ta wieħed bla għakal.

INDISCRETION — nukkas ta għakal jew ta dehen; imprudenza.

INDISCRIMINATE — m'hux magħruf, m'hux magħżul; mħallat.

INDISCRIMINATING — li ma jagħmel ebda għażla jew distinzioni.

INDISCRIMINATIVE—li ma jagħżilx.

INDISCUSSED—m'hux discuss; m'hux esaminat; m'hux mifli, m'hux mgħarbel.

INDISPENSABLE—indispensabli; li ma tistax tgħaddi minn għajru; *his presence here was indispensable on that day,* ma stajniex ingħaddu minn għajru (chelna bżonnu bil fors jew assolutament) hawnec dac inhar; *another room is indispensable here,* hemm bżonn bil fors camra oħra hawn (ma jistax icun li ngħaddu minn għajr camra oħra hawn).

INDISPENSABLY—b'mod li ma jistax icun li tgħaddi minn għajru.

INDISPERSED—m'hux mxerred, miġbur.

INDISPOSE — ma tħallix li wieħed icun jew jibka miġbud; ma tħallix li wieħed icun jew jibka mixħut (għal ħaġa); tmarrad; iggib ħass ħażin.

INDISPOSED — m'hux mħajjar, bla kalb; li ma għandux kalb jew ħajra jew aptit, li iħossu ħażin.

INDISPOSEDNESS } ħass ħażin; nuk-
INDISPOSITION } kas ta ħajra jew aptit għal ħaġa jew biex tagħmel ħaġa.

INDISPUTABLE—li ma tistax tiċħdu, li ma jistax jitmiera.

INDISPUTED — sod, li hecc hu; li m'hux ta min jiddubita minnu; m'hux ta min imieri li m'hux hecc.

INDISSOLUBLE — li ma jinħalx; li ma jistax jinħall; li jibka għall dejjem; marbut għal darba.

INDISSOLVABLE—li ma jinhalx fl-ilma; marbut għal dejjem; li ma jista jinħall katt.

INDISTINCT—li m'hux dieher jew ċar sewwa; li ma tagħarfux sewwa; li ma tistax tisimgħu sewwa jew ċar; li tisimgħu chemm chemm.

INDISTINCTNESS — confusioni, dlam jew dalma (li ma tħalliex tara ħaġa sewwa jew ċara).

INDISTINGUISHABLE—li ma jintgħaraf, li ma jistax jingħażel jew jingħaraf jew icun magħżul.

INDISTURBANCE—quiet, schiet, calma.

INDITE—ticteb, ticcomponi; tistieden, tiddetta; *wounded I sing, tormented I indite* (**Herbert,** *Joseph's Coat*), ferut incanta, itturmentat nicteb (niccomponi); *she will indite him to some supper* (**Shakespear,** *Romeo and Juliet*), hi tistiednu għal xi cena; *he was to indite his speech,* chellu jiddattah iddiscors li għamel.

Indite—ara *indict*.

Inditer — min (dac li) jicteb jew jiccomponi; min (dac li) jistieden jew li jiddotta.

Inditment—ara *indictment*.

Indium — xorta (isem) ta mineral rari wisk—li cull tant jinsab imħallat maż-żingu.

Individable—li ma jistax icun mifruk, maksum jew divis.

Individed—m'hux mifrud, maksum jew separat.

Individual — individuali, bniedem waħdu biss, individwu; ħaġa waħda biss; waħdu, wieħed; ta wieħed; inseparabli, li ma jinfiridx minn.

Individualism — individualismu, socialismu; dic li cullħadd jaħseb għal rasu.

Individually—għaliħ, separat, għaliħ waħdu.

Individuate—m'hux divis jew mifrud; m'hux maksum.

Individuate — tkassam lill dac u'l dac; tkassam lill cull wieħed; titkassam f'tant nies; titkassam wieħed wieħed cullħadd għalih jew għal rasu?

Individuum—ara *individual*.

Indivisible—indivisibli; li ma jitkassamx; li ma jistax jinkasam jew jitkassam.

Indocible—li ma tistax tgħalmu; li ma jistax jitgħallem; li m'hux ta min igħalmu; m' hux taijeb għat-tagħlim; mkit; żorr li m'hux ta min jagħmilha mieghu; li m'hux ta man-nies.

Indocile—mkit, żorr.

Indoctrinate—tgħallem.

Indoctrination—tgħallim (turi jew tgħallem il bidu ta xienza).

Indolence—indolenza, għażż, rehwa, bruda, jew csuħa għax-xogħol etc.

Indolent — għażżien, indifferenti, mejjet; chiesaħ, jew biered, għax-xogħol etc.

Indolently — bil għażż, bl-indifferenza.

Indomable—li ma jistax jigi għal idejn dac li icun; li ma jitmannasx; li ma jitrażżanx, li ma jintrigħinx.

Indomitable — li ma jitrażżanx, li ma jintrigħinx; li ma jintrebaħx; li ħadd ma jista għalib; *his indomitable courage*, (**Longfellow**, *Song of Hiawatha IV)*, il curaġġ tiegħu li ma bħalu.

Indoor—ta gewwa; tad-dar; ta taħt is-sakaf, ta ġo id-dar; *indoor work*, xogħol ta gewwa id-dar (li isir ġo 'd-dar; *indoor servant*, seftur għal ġo 'd-dar; *indoor amusements*, divertimenti ta gewwa id-dar.

Indoors—gewwa; id-dar; *in winter you'll find him indoors all day long*, fixxitwa issibu id-dar il ġurnata collha.

Indorse — tkiegħed, tpoġġi fuk iddahar; ticteb ismec fuk id-dahar ta (jew wara, minn wara) carta; tindorsa.

Indorsed (fl-armi)—kiegħed dahar ma dahar.

Indorsee—dac li lilu jiffirmaw (jindorsaw) cambiali.

Indorsement — chitba wara (cambiali etc.)

Indorser } min jicteb ismu wara cambiali etc., min jindorsa.
Indorsor }

Indrought—daħla tal baħar.

Indrawn — miġbud jew mdaħħal gewwa.

Indrench—issappap (għasra); tagħmel għasra.

Indubious — m'hux dubius; cert, sgur.

Indubitable — indubitabli; ta bla dubiu.

Induce – iġġagħal; tħajjar, iggib; tnissel; *to induce another state by degrading the present*, (**Cranmer**, *Letter to Mr. Hooker*, tnissel stat jeħor (ġdid) billi tħassar dana ta issa; *nothing will induce me to leave this place now*, xejn ma iħajjarni li nħalli dan il post, issa; *he induced me to go*, hua li ġagħalni immur.

Inducing—li iġagħal; li iħajjar, li igib; li inissel.

Inducement—ġagħil; tħajjir, ħajra.

Inducer—min iġagħal; min iħajjar; min igib.

Induct—iddaħħal, iggib gewwa; tintroduci; tati pussess.

Inductile — li ma jistax jinħareġ jew jinħadem ħjut ħjut bħal xi metalli bħad-deheb, fidda etc.

Induction — dħul, pussess; bidu;

prefazioni; prologu (ta opra etc); *he is now ready for his induction*, issa hua lest għad-dħul (biex jidħol jew biex jeħu pussess; *every one liked the induction of that play*, lil culħadd għoġbot chif tibda l-opra (culħadd għoġbu il bidu jew id-dħul tal opra); *our induction is full of prosperous hope*, (**Shakespear**, *Henry IV*), il bidu taghna hua mimli b'tama sabiħa, sħiħa, u kawwija.

Induction pipe — (f'macna ta li *steam*) il cannol (il *pipe*) li minnu igħaddi li *steam* għac-cilindru.

Inductional } li iħajjar, li igagħal, li
Inductive } igib; li jeħu għall.

Inductor — min idaħħal, min jati pussess.

Inductorium (jew *Induction coil*) — fili tal elettricità mchebbin ma dwar biċċa ħadid — l-itwal fili li hawn fiddinja.

Inductric } tal induzioni (elettri-
Inductrical } cità).

Indue — tilbes, tlibbes; tati pussess; iżżejjen; *indued with robes of various hue she flies*, (**Dryden**), mlibbsa bi hwejjeġ ta bosta lewnijiet hia tittajjar; *not less indued with every gentle grace*, (**Hoole**, *Orlando Furioso*), m'hux ankas mżejjen b'cull grazii (doni) sbieħ.

Induement — tiżjin; lbies.

Indulge — tati ruħec għal; tagħmel għal kalb xi ħadd; togħġob; tati, ticconciedi; icolloc (tama); *he might perhaps indulge a hope that he will be sent free*, jista forsi icollu (inissel f'kalbu) xi tama li jeħles ħafif (li johroġ franc).

Indulgence — li wiehed jaghmel għal kalb xi ħadd; ħniena, maħfra, indulgenza.

Indulgent — li jaħfer, ħanin; kalbu tajba.

Indulgential — tal indulgenzi.

Indulgently — tal ħniena, m'hux bil killa jew bil herra.

Indument — lbies, ghata (bix-xagħar bħal tal annimali); għata jew lbies bir-rix (bħal tal għasafar).

Indurascent — li jebies bil mod il mod (bħal koxra ta xi frottijiet etc.)

Indurate — twebbes, tagħmel jebes; tebies.

Induration — ebusija; ebusija ta kalb; *they be children of induration and of blasphemy*, (**Barnes**, *Works*, *p. 282*), icunu tfal ta kalb jiebsa u jidgħu (midgħija).

Indus — isem ta għankud cwiecheb fl-Astronomija.

Industrial — tal industria, industriali.

Industrious — ħawtiel, bieżel; industrjus; li iħaddem moħħu.

Industriously — bil ħidma tal moħħ; bil bżulija.

Industriousness } tħawtil, indu-
Industry } stria; ħidma bil moħħ; bżuljia.

Inebriant — li isaccar; li jistordi; *opium is a powerful inebriant*, l-oppiu isaccar (jistordi) ferm (hua kawwi ferm biex jistordi jew irakkad).

Inebriate — issaccar; iggennen (bil ġmiel etc.) toħroġ wieħed barra minn sensieħ (bil ġmiel etc.) tgħaġġeb sħiħ; fis-sacra; sacran; sacranazz.

Inebriation — sacra.

Inebriety — sacra, socor.

Inebrious — fis-sacra.

Inedited — li m'hux publicat, li għad m'hux stampat; li għad ma ħariġx fli stampa; li għadu manoscritt (biss), *he left some inedited manuscripts*, ħalla xi manoscritti bla ma stampati.

Ineffable — li ma jistax jingħad jew jitfisser bil cliem, li ma tistax tiddescrivih, indescrivibili.

Ineffaceable — li ma jistax jitħassar; li ma imur katt.

Ineffectible — li ma jistax isir.

Ineffective — li ma jiswiex; li ma jagħmilx effett; li hu għal xejn.

Ineffectiveness — inefficienza; nukkas ta siwi.

Ineffectual — li ma iseħħx; għal xejn; li ma jiswiex; li ma jiswa xejn; li ma jagħmel ebda effett; *all his doings proved ineffectual*, cull ma għamel chien għal xejn (ma seħħ xejn milli ghamel, jew milli għamel ma rnexxielu xejn).

Ineffectually — għal xejn; inutili; *he took several mineral water baths ineffectually*, ħa ħafna banji tal ilma minerali, collu għal xejn.

Ineffervescent—li ma jitlax jew ma ifexfix meta tixħtu fl-ilma etc. (li m'hux effervescenti).

Inefficacious—ma jiswiex, ma jinkalax; m'ħux tajjeb għal dic il ħaġa.

Inefficaciousness—ara *inefficacy.*

Inefficacy — nukkas ta efficienza, ħila jew siwi; li ħaġa ma isseħħx; *all the experience of their inefficacy does not in the least discourage them,* (**Burke**, *On the French Revolution*), l-esperienza collha li għandhom (li jafu) li huma ma jiswewx (li huma bla ħila) ma ticconfondilhom rashom (ma taktgħalhom kalbhom) xejn.

Inefficient—inefficienti, li ma jiswiex; li ma jinkalax; li m'hux tajjeb; *both as chief and as an assistant he proved quite inefficient,* sewwa bħala cap, chemm ucoll bħala assistent wera li ma jiswiex (li ma jinkalax jew li m'hux tajjeb); *that was an inefficient force for them,* dic chienet forza m'hix kawwija biżżejjed għalihom (dic il forza ma chienitx biżżejjed għalihom).

Inelaborate — m' hux maħdum sewwa jew bil gost; magħmul addoċċ, bla gost; magħmul fuk-fuk; schizzat.

Inelegance—nukkas ta ġmiel jew pulitezza ; ineleganza; cruha ; nukkas ta gost (fi lsien etc); *there are many inelegancies in his language,* hemm bosta nukkas ta gost (ta ħlewwa etc.), fil cliem li igħejd (jew f'discorsu).

Inelegant—li m'hux sabiħ,li m'hux ħlejju ; li m'hux mirkum ; li m'hux xierak ; li ma jixrakx ; li ma imurx, li ma jokgħodx ; li m'hux tajjeb għal.

Ineligible—li m'hux eligibbli ; li ma jistax jinħatar jew jingħażel ; li m'hux ta min jagħżlu, li m'hux tajjeb biex icun magħżul ; *the votes given to a man inelegible are votes given in vain,* il voti li jingħataw lil bniedem li m'hux eligibli (li ma jistax icun maħtur jew magħżul) huma voti mogħtija għal xejn (huma voti mitlufa).

Ineloquence — schiet ; nukkas ta ħila għad-discors.

Ineloquent—li lsienu ma jaktax ; li m'hux tajjeb biex igħejd xi ħaġa jew jagħmel xi discors ; li ma jicconvincix bil cliem jew bid-discors tiegħu.

Ineluctable—inevitabli, li ma tistax teħles minnu sgur ; *the damnation of sinners is ineluctable and eternal,* iddannazioni tal midinbin hia sgura u għal dejjem.

Ineludible—li ma tistax tiscartah, jew taħarbu.

Inenarrable—li ma tistax tgħejdu jew tirraccuntaħ ; m'hux ta min igħejdu jew jirraccuntah; li ma nghejdlecx; *he is to be loved best, for his inenarrable goodness,* (**Fisher**, *Seven Psalmes*), hua hu ta min iħobbu l-actar għat-tieba tiegħu li ma nghejdlecx (li ħadd ma jista igħejd chemm hi cbira)

Inept—m'hux tajjeb, m'hux adattat, inutili ; ibleħ, bla għakal, bla deħen ; ma jiswiex ; *the Aristotilian phylosophy is inept for new discoveries,* (**Glanvil**, *Variety of Dogmatizing*), il filosofia ta Aristotele m'hix tajba għal scoperti ġodda (biex ticxef ħwejjeġ ġodda biha).

Ineptitude } bluha; ħmerija; nuk-
Ineptness } kas ta siwi ; inutilità.

Inequal – ara *unequal.*

Inequality } nukkas ta xebħ (fid-
Inequation } daks, qualità etc.) incompetenza ; nukkas ta siwi.

Inequidistant—m'hux bogħod xorta waħda.

Inequitable – m'hux sewwa; m'hux scond il ħakk ; m'hux *fair.*

Inequity—nukkas ta ħakk ; ingustizia.

Ineradicable—li ma tistax tekirdu, li ma tistax takilgħu mil għeruk.

Inergetic — m'hux energeticu li m'hux bieżel jew fuk ruħu.

Inergetically—minn għajr energija jew bzulija ; bla ruħ ; mejjet mejjet ; bir-reħwa.

Inerm—m'hux armat; (fil botanica) minn għajr xewc.

Inerrability—infallibiltà; li wieħed ma jistax jarra jew jagħmel żball ; *no body doubts of the inerrability of that Council,* ħadd ma jiddubita mill-infallibilta ta dac il Cunciliju.

Inerrable – infallibli ; li ma jistax jisbalja jew jeħu żball ; *through the guidance of God's Spirit, in the acts of his function, or when he is ex-cathedra,*

the Pope is inerrable, bil għajnuna ta li Spiritu Santu, il Papa meta icun *ex cathedra* icun (hua) infallibli.

Inerrableness—infallibiltà.

Inerrably – infallibilment; bla ma tista tieħu żball, bla ma tista tisbalja.

Inerratic—li ma jiġrix; li kiegħed dejjem f'post wieħed; ċass.

Inerring – li ma għandu ebda żball; bla żball; li ma jarrax.

Inert—kiegħed, li ma jistax jiċċaklak; li ma jiċċaklakx; ċass; għażżien; ma jagħmel xejn.

Inertia — inerzia (fil Fisica) in-nukkas ta setgħa tal materia (jew ta ħaġa) li tbiddel li stat tagħha, sewwa tcun kegħda u sewwa meta tcun tiċċaklak u sejra; jigifieri; jecc ħaġa tcun kegħda tiċċaklak (titbandal etc) din il ħaġa chienet chiecu tibka sejra tiċċaklak jew titbandal etc. li ma chienitx xi forza oħra, bħal dic tal gravità, li ma tħallihiex; u li chiecu din il ħaġa chienet wiekfa, ċassa, jew kegħda ma tcunx xi ħaġa oħra, jew xi ħadd li iċaklaka jew imexxiha.

Inertion—nukkas ta mot; għażż; nukkas ta xogħol jew ta ħidma.

Inertitude } (bħal *inertia*) għażż,
Inertness } reħwa fix-xogħol jew għax-xogħol; bruda għax-xogħol.

Inerudite—m'hux bravu fli scola, m'hux għaref; m'hux erudit.

Inescapable—li ma tistax teħles minnu; li ma tistax taħarbu jew tiscartah; li bil fors icolloc tgħaddi minnu.

Inescate—tillixca jew tillisca; tħajjar; *to inescate and beguile young women*, biex iħajjar lejh (jillisca) biex ikarrak b'nisa żgħażaħ (bix-xbejbiet).

Inescation—lixca, lixcar; tħajjir.

Inescutcheon—(fl-armi jew fl-araldica); arma żgħira f'nofs ta arma oħra.

In esse — (bil Latin) l-esistenza, meta wieħed icun jesisti ħaj icun fiha (ħaj, li iħoss, jesisti).

Inessential—li ma jesistix; li ma għandux esistenza jew ħajja; li m'hux essenziali; li ma jinħtieġx: li tista tgħaddi minn għajru, li m'hux tal bżonn.

Inestimable—li jiswa wisk; li ma fihx prezz; ta prezz li ma bħalu; *a man who had rendered inestimable services to the cause of liberty*, **Macaulay**, *History of England*), bniedem li għamel xogħol li ma bħalu (li ma fihx prezz) għal dic li hi libertà.

Inevasible – li ma tistax tiscartah, jew teħles minnu, inevitabbli.

Inevidence — nukkas ta provi; dlam.

Inevident—m'hux ċar; oscur.

Inevitable—inevitabli; li ma tistax teħles minnu jew taħirbu; li għandu jiġri jew isir bil fors; li tagħmel x'tagħmel għandu igħaddi (isir) bil fors; *a speedy restoration was inevitable* (**Macaulay**, *Hist. of England*), ranġar ta malajr bil fors chellu isir (ma satax icun li igħaddu minn għajru).

Inexact — m'hux veru; li m'hux sewwa sew; li m'hux hecc sewwa.

Inexactness – nukkas ta esattezza, jew verità.

Inexcellence — disunur; *let no baseness in thy haughty breast sustain a shame of such inexcellence*, (**Marlowe**, *Tambourlaine*), la tħallix il viltà gewwa fic, cburi chif int, iżżomm disunur bħal dana.

Inexcitable – li ma iħossx; mejjet; li ma jkanklu xejn, indifferenti.

Inexcusable – li m'hux scusabli, li m'hux ta min jaħfirlu; li ma hakkux jew ma jistħokklux maħfra.

Inexecrable—li jistħokklu l-acbar saħta jew mibgħeda cbira, misħut, esecrabli għall'aħħar (ferm, chemm jista icun); *be thee damned, inexecrable dog*, (**Shakespear**, *The Merchant of Venice*) tcun misħut (narrac indannat) ja chelb l-actar mibgħud (infami jew esecrabbili).

Inexecutable — li ma jistax isir jew icun eseguit.

Inexertion — kagħd, nukkas ta mot.

Inexalable—li ma jistax jittieħed jew jintafa man-nifs li ma jistax isir fwar.

Inexhausted — m'hux spiċċat, m'hux voit; m'hux moħli; ma hux spiċċat; li ma jispiċċax, li ma jigix niekes; li ma jonkosx.

Inexhaustible —li ma jintemx, li ma jispiċċax; li ma jonkos katt; li dejjem gej.

Inexistent — li jokgħod, li icun gewwa (jew minn gewwa).

Inexorability—nukkas ta ħniena.

Inexorable—li ma jaħfira lill ħadd; inesorabli; li ma icedix għal ħniena.

Inexorably — bla ħniena; minn-għajr maħfra.

Inexpansible—li ma jixxerridx, ma jichirx, ma jiġrix.

Inexpectable—għall għarrieda, li ma tcunx tistenniħ.

Inexpected—ara *unexpected*.

Inexpedience—nukkas ta espedienza, xerka, jew rikma.

Inexpensive — rħis, li ma jiswiex, li ma tonfokx wisk fih.

Inexperience—nukkas ta esperienza, pratca, taħriġ, jew tiġrib; *the ignorance and inexperience of the hot headed Royalists*, (**Macaulay**, *History of England)*, l-injuranza u in-nukkas ta esperienza (taħriġ fl-affarijiet tal pulitca etc) tar-Realisti li għandhom rashom sħuna.

Inexperienced—bla esperienza; li m'hux mħarreġ, li ma għandux pratca; *it was very stupid of you to leave your business in the hands of an inexperienced youth*, cont stupidu wisk inti li tlakt l-affarijiet collha (in-negoziu) tieghec f'idejn ġuvnott li m'hu mħarreġ xejn (li għad ma ghandux ebda esperienza*)*.

Inexperiencedness — nukkas ta esperienza, taħriġ, jew tiġrib.

Inexpert—li m'hux mharreġ jew mġarrab; li għad ma ghandux esperienza, jew pratca.

Inexpertness—nukkas ta esperienza, tiġrib, jew taħriġ.

Inexpiable — li ma jistax jitpatta jew jitħallas (dnub jew ħtija); *that was an inexpiable wrong*, dac chien delitt *(*dnub, jew tort li ma jistax jitħallas.

Inexpiable (*inesorable*)—inesorabli; li ma jipplacax, kalil li ma jaħfirha lill ħadd; *waging inexpiable war*, (**Burke**, *French Revolution*), jagħmlu gwerra l-actar kalila.

Inexplainable—li ma tistax tfissru; li m'hux ta min ifissru, li ma jistax jitfisser.

Inexpleably—li ma jixba katt; li ma għandux xaba.

Inexplicable—li ma tistax tfissru; li ma jitfissirx; *inexplicable thy justice seems* (**Milton**, *Paradise lost*), il ġustizia tieghec tidher li (donnha) ħadd ma jista ifissirha (li ma tistax titfisser).

Inexplicables — (f'loc *trousers*) kliezet.

Inexplicably—b'mod li ma jistax jitfisser.

Inexplicit—m'hux ċar; li m'hux dieher.

Inexplosive — li ma itirx, li ma jisparax u itajjar, m'hux esplosiv.

Inexpressible—li ma tistax turih jew tesprimih; *distance inexpressible by numbers (***Milton**, *Paradise lost)*, bogħod li ma tistax turih fin-numri.

Inespressibles — (f'loc *trousers*) kliezet.

Inexpressive—m'hux expressiv; li ma ifissirx; li ma jurix; li ma igħidx, li ma tistax tfissru.

Inexpugnable—ara *impregnable*.

Inexsuperable — li ma igħaddih ħadd; insuperabli.

In extenso (*in full*)—collu chemm hu; fit-tul collu tiegħu; mil bidu sa l-aħħar, shiħ, minn għajr taksir jew abbreviazionijiet.

Inexterminable—li ma jinkeridx; li ma jistax jinkered jew icun stradicat.

Inextinct—m'hux mekrud; m'hux mneħħi għal collox; m'hux spiċċat jew mneħħi.

Inextinguible } li ma jintefiex;
Inextinguishable } li ma jistax jintafa; *the inextinguible fires* (**P. Holland**, *Phutarch, p. 1076)*, in-nirien li ma jintfew katt *(*li dejjem sejrin iħaġġu).

Inextirpable—li ma jistax jinkered jew jigi mekrud.

In extremis — fl-aħħar; fl-aħħar mumenti *(*tal ħajja, tal mezzi etc.)

Inextricable—li ma jistax jinħeles, icun meħlus, jew maħlul; inevitabli; li ma tistax toħroġ minnu.

In eye—tlakkam (siġra f'ohra, billi

iddaħħal files jew rimja ta siġra f'zokk ta siġra oħra); tarmi, toħroġ il ghajun (siġra).

Infabricated—m'hux maħdum.

Infall — daħla il gewwa, dħul; invasionijiet; dħul ta nies f'artijiet jew proprietà ta ħadd jeħor.

Infallibilism—żamma mal (twemmin, kagħd għal) infallibiltà tal Papa.

Infallibilist — (nisrani, cattolicu) wieħed li (min) jemmen fli (u jokgħod għal) infallibiltà tal Papa; min jemmen jew dac li jokghod għal l-infallibiltà tal Papa; min jemmen li il Papa—bħala Papa u meta icun *ex catedra*—ma jistax jitkarrak.

Infallibility—infallibiltà; li wieħed ma jistax jitkarrak.

Infallible—infallibli, li ma jistax jitkarrak.

Infallibleness — infallibiltà; li wieħed ma jistax jitkarrak; *in the infallibleness of his judgment*, fl-infallibiltà tal ħakk tiegħu.

Infallibly—infallibilment; b'mod li wieħed ma jistax jitkarrak.

Infamation—ċanfira.

Infame—tinfama, tati malafama; tagħmel infami; infami; tal fama.

Infamed — screditat; disunurat; *this very last voyage...... is already become infamed for piracie* (**Bacon**, *Report of Spanish Grievances*), dan il viaġġ ta l-aħħar nett...... gia ħa disunur (gia hu disunurat) mħabba fisserk tal furbani (tal ħallelin ta fuk il baħar).

Infamed—(fl-armi jew fl-araldica) chif isejħu lil xi ljun jew xi annimal jeħor li icun bla denb.

Infamize } tati malafama, tiddisunura, tagħmel disunur; ittabba fil giegħ;
Infamonize } *to infamize the name of the King's brother*, biex ittabba il gieħ (tagħmel disunur) ta l-isem ta ħu is-Sultan; *dost thou infamonize me among potentates?* (**Shakespear**, *Love's Labour lost*), inti tiddisunurani mannies cbar.

Infamour — min jagħmel disunur, min itabba il gieħ, min jiddisunura, min jitlef il gieħ ta ħadd ieħor.

Infamous — infami, vili, bla gieħ, giehu mitluf; li għandu fama ħażina; msemmi (fil ħażin jew għal ħwejjeġ ħżiena); *the witnesses against him were men of infamous character*, (**Macaulay**, *History of England*), ix-xhieda li chellu contra tiegħu chienu nies ta carattru l'actar ħażin jew infami; *caverns infamous for beasts of prey*, (**Dryden**), gherien li għandhom fama ħażina għal annimali li igħixu bisserk.

Infamousness } infamia, infamità; telfa jew nukkas tal gieħ, disunur cbir.
Infamy }

Infancy—tfulija; iż-żmien tat-tfulija; età minorenni (tal-ligi); il bidu l-ewwel żmien, l-ewwel snin; *the art of woodcarving was then in its infancy*, is-sengħa ta li scultura fli njam chienet għada fl-ewwel żmienijet (fl-ewwel snin jew fil bidu) tagħha; *infancy, according to the law, is the period from a person's birth until he attains the age of 21*, l-età minorenni (tfulija) scond il-ligi hua iż-żmien ta bniedem minn mindu jitwieled sa chemm jagħlak il 21 sena.

Infandous — mokżież; orribili; li ichexchex; li m'hux ta min isemmih; *the infandous custom of swearing has become very common now-a-days in Malta*, il viziu orribili (mokżież jew li ichexchex) tal ħalf sar wisk comuni daż-żmien hawn Malta.

Infanglement—ara *Scheme*.

Infangthef—(scond il ligi Inglisa taż-żmien antic) id-dritt jew il priviléġġ li il-ligi tati lil proprietariu li jiccundanna hu stess lill dac il ħalliel, jew ħallelin, li jakbad fi ħwejġu (fi-artijiet tiegħu).

Infant — tarbija; tfajjel princep; tat-trabi; tat-tfal; (scond il-ligi) wieħed li għandu ankas minn wieħed u għoxrin (21) sena; *died when he was an infant*, miet meta chien għâdu tarbija; *here was the queen and also the infant that hearkened to her tale*, chien hemm ir-Regina, u'l princep (binha) li chien jisma x'chienet tgħejd (tirracconta); *an infant school*, scola infantili (tat-tfal żgħar).

Infant — iggib fid-dinja; tnissel;

this motto has been infanted out of the same fears, (**Milton**, *Reform in England, Bk. II*), dan il motto (chelmiet etc) chien mnissel mil li stess biża.

Infanta—Infanta, principessa Spanjola jew Portughisa—bint ir-Re ta Spanja jew tal Portugal (dic iżda li ma tcunx il cbira, jew il werrieta tat-Tron), (principessa miż-żgħar).

Infante—infante; princep, bin ir-Re jew ir-Regina ta Spanja jew tal Portugall—dac iżda li ma icunx il cbir jew il werriet tat-Tron; (princep miż-żgħar).

Infanthood—ara *infancy*

Infanticidal—tal *infanticide* (ara).

Infanticide—infanticida, min joktol it-trabi jew tarbija; ktil ta tarbija; *she is an infanticide,* dic katlet tarbija; *she has been accused of infanticide,* accusata fuk ktil ta tarbija (li katlet tarbija).

Infantile—infantili, stat ta tarbija tat-trabi.

Infantine—tat-trabi, tarbija; *what wert thou then? a child most infantine,* (**Shelley**, *Revolt of Islam*), x'cont inti dac iż-żmien? tifel żgħir, tarbija.

Infantlike — tat-tfal żgħar, bħal tfal żgħar; bħat-trabi; *your abilities are so infantlike,* (**Shakespear**, *Cariolanus*), l-abiltà tiegħec hia bħal dic tat-tfal żgħar.

Infantry — fanterija, suldati bla recbin (m'hux cavallerija); ħafna trabi jew tfal żgħar flimchien.

Infarct—demm magħkud f-arteria li ma iħallix id-demm l-jeħor jiġri jew jiccircula.

Infake—trattament li actarx jagħmlu żewġ għarajjes meta jidħlu igħammru fid-dar il ġdida.

Infashionable—li m'hux moda; li ma għadux moda; antic.

Infatigable—li m'hux għajjien; li ma igħajjix; *the infatigable hand that never ceased,* (**Daniel**, *Civil Wars, Bk. VI*), l-id ma tgħejjix, ma sichtet katt.

Infatuate— tbellaħ, issaħħar, iggennen; ibleħ; msaħħar, miġnun; *she want listen to any of my advices, she is strongly infatuated,* ma tridx tati widen għal pariri tiegħi, iggennet (tbellgħet) għal collox.

Infatuated—ibleħ, miġnun, mitluf wara ħaġa; mbellaħ, msaħħar għal.

Infatuation—bluha, genn; *the infatuation common in all ages to exiles,* (**Macaulay**, *History of England*), il genn (bluha cbira) fiż-żmienijet collha għall-esilj.

Infaust—sinistru, ħażin, ta malauguriu, ta swied il kalb; mgħawweġ.

Infausting—malauguriu, swied il kalb; xorti ħażina; *he brought a kind of malediction and infausting upon the marriage,* (**Bacon**, *Henry VII*), gieb speci ta saħta u malauguriu fuk it-tieġ.

Infeasible— li ma jistax isir; li m'hux possibili; li ma jistax jingħamel.

Infect—tricckeb mard, tati mard, tinfetta, tħażżen; tmiss b'dac li hu ħażin (b'mard li jittieħed etc.), tħassar, tivvelena; *poor worm thou art infected etc.* (**Shakespear**, *Tempest*), msejchen dudu inti infettat (ivvelenat); *he can't come out now he is infected,* ma jistax joħroġ issa, infetta richeb il mard; *and bad men's hopes infect the good with fear,* (**Coleridge**, *1, Zapolya I*, u it-tama tan-nies ħżiena tħassar tat-tajbin bil biża.

Infectible—li jista icun nfettat.

Infection—infezioni, rchib, għati ta mard; tħassir; mħabba, gibda; *her husband has a marvellous infection for the little page,* (**Shakespear**, *Merry Wives*), żewġha għandu mħabba cbira għal paġġ iż-żgħir.

Infectious—contagius, li jintricheb jew jittieħed (mard); li jittieħed, li jiddaccar; *grief or joy are infectious,* isswied il kalb (il għali) jew il ferħ jiddaccru (jittieħdu); *an example is infectious,* esempiu jittieħed; *plague is an infections disease,* il pesta hia marda contagiusa.

Infective—infettiv, contagius.

Infecund—ħawli, m'hux għammiel.

Infecundity — infecundità, (meta art tcun ħawlija jew m'hix għammiela).

iddaħħal files jew rimja ta siġra f'zokk ta siġra oħra); tarmi, toħroġ il għajun (siġra).

Infabricated—m'hux maħdum.

Infall — daħla il gewwa, dħul; invasionijiet; dħul ta nies f'artijiet jew proprietà ta ħadd jeħor.

Infallibilism—żamma mal (twemmin, kagħd għal) infallibiltà tal Papa.

Infallibilist — (nisrani, cattolicu) wieħed li (min) jemmen fli (u jokgħod għal) infallibiltà tal Papa; min jemmen jew dac li jokgħod għal l-infallibiltà tal Papa; min jemmen li il Papa—bħala Papa u meta icun *ex catedra*—ma jistax jitkarrak.

Infallibility—infallibiltà; li wieħed ma jistax jitkarrak.

Infallible—infallibli, li ma jistax jitkarrak.

Infallibleness — infallibiltà; li wieħed ma jistax jitkarrak; *in the infallibleness of his judgment*, fl-infallibiltà tal ħakk tiegħu.

Infallibly—infallibilment; b'mod li wieħed ma jistax jitkarrak.

Infamation—ċanfira.

Infame—tinfama, tati malafama; tagħmel infami; infami; tal fama.

Infamed — screditat; disunurat; *this very last voyage...... is already become infamed for piracie* (**Bacon**, *Report of Spanish Grievances*), dan il viaġġ ta l-aħħar nett...... gia ħa disunur (gia hu disunurat) mħabba fisserk tal furbani (tal ħallelin ta fuk il baħar).

Infamed—(fl-armi jew fl-araldica) chif isejħu lil xi ljun jew xi annimal jeħor li icun bla denb.

Infamize } tati malafama, tiddisunura, tagħmel disunur; ittabba fil giegħ; *to infamize the name of the King's brother*, biex ittabba il gieħ (tagħmel disunur) ta l-isem ta ħu is-Sultan; *dost thou infamonize me among potentates?* (**Shakespear**, *Love's Labour lost*), inti tiddisunurani mannies cbar.
Infamonize }

Infamour — min jagħmel disunur, min itabba il gieħ, min jiddisunura, min jitlef il gieħ ta ħadd ieħor.

Infamous — infami, vili, bla gieħ, giehu mitluf; li għandu fama ħażina; msemmi (fil ħażin jew għal ħwejjeġ ħżiena); *the witnesses against him were men of infamous character*, (**Macaulay**, *History of England*), ix-xhieda li chellu contra tiegħu chienu nies ta carattru l'actar ħażin jew infami; *caverns infamous for beasts of prey*, (**Dryden**), gherien li għandhom fama ħażina għal annimali li igħixu bisserk.

Infamousness } infamia, infamità; telfa jew nukkas tal gieħ, disunur cbir.
Infamy }

Infancy—tfulija; iż-żmien tat-tfulija; età minorenni (tal-ligi); il bidu l-ewwel żmien, l-ewwel snin; *the art of woodcarving was then in its infancy*, is-sengħa ta li scultura fli njam chienet għada fl-ewwel żmienijet (fl-ewwel snin jew fil bidu) tagħha; *infancy, according to the law, is the period from a person's birth until he attains the age of 21*, l-età minorenni (tfulija) scond il-ligi hua iż-żmien ta bniedem minn mindu jitwieled sa chemm jagħlak il 21 sena.

Infandous — mokżież; orribili; li ichexchex; li m'hux ta min isemmih; *the infandous custom of swearing has become very common now-a-days in Malta*, il viziu orribili (mokżież jew li ichexchex) tal ħalf sar wisk comuni daż-żmien hawn Malta.

Infanglement—ara *Scheme*.

Infangthef—(scond il ligi Inglisa taż-żmien antic) id-dritt jew il priviléġġ li il-ligi tati lil proprietariu li jiccundanna hu stess lill dac il ħalliel, jew ħallelin, li jakbad fi ħwejġu (fi-artijiet tiegħu).

Infant — tarbija; tfajjel princep; tat-trabi; tat-tfal; (scond il-ligi) wieħed li għandu ankas minn wieħed u għoxrin (21) sena; *died when he was an infant*, miet meta chien għadu tarbija; *here was the queen and also the infant that hearkened to her tale*, chien hemm ir-Regina, u'l princep (binha) li chien jisma x'chienet tgħejd (tirracconta); *an infant school*, scola infantili (tat-tfal żgħar).

Infant — iggib fid-dinja; tnissel;

this motto has been infanted out of the same fears, (**Milton**, *Reform in England, Bk. II),* dan il motto (chelmiet etc) chien mnissel mil li stess biża.

INFANTA—Infanta, principessa Spanjola jew Portughisa—bint ir-Re ta Spanja jew tal Portugal (dic iżda li ma tcunx il cbira, jew il werrieta tat-Tron), (principessa miż-żgħar*)*.

INFANTE—infante; princep, bin ir-Re jew ir-Regina ta Spanja jew tal Portugall—dac iżda li ma icunx il cbir jew il werriet tat-Tron; (princep miż-żgħar).

INFANTHOOD—ara *infancy*

INFANTICIDAL—tal *infanticide* (ara).

INFANTICIDE—infanticida, min joktol it-trabi jew tarbija; ktil ta tarbija; *she is an infanticide,* dic katlet tarbija; *she has been accused of infanticide,* accusata fuk ktil ta tarbija (li katlet tarbija*)*.

INFANTILE—infantili, stat ta tarbija tat-trabi.

INFANTINE—tat-trabi, tarbija; *what wert thou then? a child most infantine,* (**Shelley**, *Revolt of Islam*), x'cont inti dac iż-żmien? tifel żgħir, tarbija.

INFANTLIKE — tat-tfal żgħar, bħal tfal żgħar; bħat-trabi; *your abilities are so infantlike,* (**Shakespear**, *Coriolanus*), l-abiltà tiegħec hia bħal dic tat-tfal żgħar.

INFANTRY — fanterija, suldati bla recbin (m'hux cavallerija); ħafna trabi jew tfal żgħar flimchien.

INFARCT—demm magħkud f-arteria li ma iħallix id-demm l-jeħor jiġri jew jiccircula.

INFARE—trattament li actarx jagħmlu żewġ għarajjes meta jidħlu igħammru fid-dar il ġdida.

INFASHIONABLE—li m'hux moda; li ma għadux moda; antic.

INFATIGABLE—li m'hux għajjien; li ma igħajjix; *the infatigable hand that never ceased,* (**Daniel**, *Civil Wars, Bk. VI),* l-id ma tgħejjix, ma sichtet katt.

INFATUATE— tbellaħ, issaħħar, iggennen; ibleh; msaħħar, miġnun; *she want listen to any of my advices, she is strongly infatuated,* ma tridx tati widen għal pariri tiegħi, iggennet (tbellgħet*)* għal collox.

INFATUATED—ibleħ, miġnun, mitluf wara ħaġa; mbellaħ, msaħħar għal.

INFATUATION—bluha, ġenn; *the infatuation common in all ages to exiles,* (**Macaulay**, *History of England),* il ġenn (bluha cbira*)* fiż-żmienijet collha għall-esilj.

INFAUST—sinistru, ħażin, ta malauguriu, ta swied il kalb; mgħawweġ.

INFAUSTING—malauguriu, swied il kalb; xorti ħażina; *he brought a kind of malediction and infausting upon the marriage,* (**Bacon**, *Henry VII),* gieb speci ta saħta u malauguriu fuk it-tieġ.

INFEASIBLE—li ma jistax isir; li m'hux possibili; li ma jistax jingħamel.

INFECT—triccheb mard, tati mard, tinfetta, tħażżen; tmiss b'dac li hu ħażin (b'mard li jittieħed etc.*)*, tħassar, tivvelena; *poor worm thou art infected etc.* (**Shakespear**, *Tempest*), msejchen dudu inti infettat (ivvelenat); *he can't come out now he is infected,* ma jistax joħroġ issa, infetta richeb il mard; *and bad men's hopes infect the good with fear,* (**Coleridge**, *1, Zapolya I,* u it-tama tan-nies ħżiena tħassar tat-tajbin bil biża.

INFECTIBLE—li jista icun nfettat.

INFECTION—infezioni, rchib, għati ta mard; tħassir; mħabba, gibda; *her husband has a marvellous infection for the little page,* (**Shakespear**, *Merry Wives*), żewġha għandu mħabba cbira għal paġġ iż-żgħir.

INFECTIOUS—contagius, li jintricheb jew jittieħed (mard*)*; li jittieħed, li jiddaccar; *grief or joy are infectious,* is-swied il kalb (il għali*)* jew il ferħ jiddaccru (jittieħdu); *an example is infectious,* esempiu jittieħed; *plague is an infections disease,* il pesta hia marda contagiusa.

INFECTIVE—infettiv, contagius.

INFECUND—ħawli, m'hux għammiel.

INFECUNDITY — infecundità, (meta art tcun ħawlija jew m'hix għammiela).

INFECUNDOUS—ħawli, m'hux għammiel, ma jagħmilx frott.

INFEEBLE—ara *Enfeeble*.

INFELICITOUS—kalbu sewda, m'hux ħieni, trist; *that was an infelicitous choice*, dic chienet għażla ħażina (sventurata).

INFELICITY—swied il kalb; nukkas ta hena; tristezza.

INFELONIOUS—m'hux briccun; m'hux suggett għal castig tal korti (jew għal sentenza criminali).

INFELT—li jinħas (maħsus) minn gewwa; fil kalb.

INFER — tiġbed, tieħu, tgħid minn, turi, tipprova; *what do you infer from that?* x'tieħu (x'tiġbed jew ticconcludi) minn dac? *this doth infer the zeal I had to see him* (**Shakespear**, *2, Henry IV*) dana juri il ħrara li jena chelli biex narah.

INFERABLE—li tista tiġbed jew tieħu minnu; li tista tiddeduci minnu.

INFERENCE—deduzioni, conclusioni li wieħed jiġbed, jeħu, jgħejd minn; *my inference is that they cannot either command or be there at all*, il conclusioni tiegħi hi (cull ma nista ngħejd jena hu biss) illi huma u la jistgħu jiccmandaw u l-ankas jokgħodu hemm.

INFERIOR — ankas, iċċhen, actar baxx; inferjuri; min hu ankas, iċċhen, actar baxx jew inferjuri; ta taħt; taħt; *certainly not inferior in probity*, certament m'hux ankas fit-tieba; *he is your inferior*, hua iċċhen (ankas) minnec; *she is inferior to none*, hia ma terhija (ma iccediha) lill ħadd; *Inferior Courts*, il Krati t'isfel tal Magistrati jew tal Pulizia; *Inferior letters, inferior figures*, (fli Stampa) ittri jew figuri li icunu ma tipi oħra iżda actar l-isfel minnhom hecc: 4_1, A_2.

INFERIORITY — inferiorità, ċocon, nukkas ta.

INFERNAL — tal infern, infernali; *the infernal regions*, l'abissi tal infern; *there was an infernal machine ready to explode*, chien hemm machina infernali lesta biex tfakka (u ittajjar collox).

INFERNAL STONE — pietra infernali; ħaġra tal infern (li jusaw biex jaħarku il għajnejn etc); *infernal stone or the lunar caustick*, (**Hill**, *Materia Medica*), ħaġra infernali jew causticu.

INFERNALLY—tal infern, tad-demoniu; tal għadu; tax-xiaten.

INFERRED—miġbud minn, miġbud, meħud.

INFERTILE — li m'hux għammiel, ħawli; *stiff clay is an infertile soil*, ittafal jebes (art taflija mbattma) hia art ħawlija.

INFEST— iddejjak sħiħ, tincwieta, ticser ras dac li icun; tati is-salt, tidħol fi hwejjeġ ħadd jeħor; tħuf jew tmur spiss f'post, f'loc, bil feħma li tati is-salt (biex tisrak etc.); tindara; aħrax; kalil; *the cases that infest the day*, (**Longfellow**, *the Day is Done*), il ħsebijiet id-dwejjak u ix-xogħol li jincwietawc sħiħ ma'l ġurnata (cull jum); *infest his dwelling but forbear to slay*, (**Byron**, *Corsair*), idħlu f'daru biex tisirku iżda iftħu għajncom li toktlu; *an aerial hunter who infested the forest of Fontainebleau*, (**Scott**, *the Chase*), caċċatur tal aria li chien jigi spiss fil maħtab ta Fontainebleau biex jisrak; *accursed custom so grown and infested*, (**Fuller**, *Church History*), għâda misħuta li chibret u indrat wisk.

INFESTATION—inquiet, għati ta fastidiu; csir ir-ras, dwejjak.

INFESTIVE—m'hux hieni, m'hux tal festa; li dejjem trist jew bil buri.

INFESTIVE—li idejjak; li jissicca; li jicser ir-ras; li jagħmel il ħsara.

INFESTUOUS — li jagħmel il ħsara, malinn, cattiv.

INFEUDATION—għata ta artijiet jew *fewdi* lil ħadd jeħor.

INFIBULATION—kfil b'boccla.

INFIDEL—li ma jemminx, bla fidi.

INFIDELITY—nukkas ta fedeltà, ta ragel ma martu jew tal mara ma żewġha; nukkas ta twemmin.

INFIELD—tagħlak biċċa art; tagħmel għalka.

INFILE — tkiegħed, tirranġa f'fila jew f'filliera.

INFILLING—dac il material li jimla jew isodd tokba jew ħofra.

Infilter—issaffi, tgħarbel.
Infiltrate —tiffiltra; tgħaddi mil-filtru.
Infiltration—tisfija, mogħdija mil filtru.
Infinite—li ma jispiċċa katt; bla tmiem, infinit, li ma għandux tmiem; bla tarf; *the goodness of God is infinite* it-tieba t'Alla hia infinita (bla tmiem jew bla kies); *infinite*, bosta, sħiħ, katiħ; għall-aħħar; *a fellow of infinite jest* (**Shakespear**, *Hamlet*); wiehed li jiċċajta għal l-aħħar (ċajtier ferm).
Infinite decimal—numru decimali li ma jispiċċa katt.
Infinitely—ferm, sħiħ, hafna ħafna; għall-aħħar; *I was infinitely pleased with him*, ħadt piacir ferm (sħiħ jew li ma ngħidlecx) bih.
Infiniteness—cobor bla tarf jew bla kies.
Infinitesimal—żgħir, ċchejchen li ma jistax icun actar; *infinitesimally small*, żghir (ċchejchen) li ma ngħejdlecx jew li ma jistax icun actar; żgħir li ma jidhirx (li bil chemm jidher).
Infinition—bħal *infinity* (ara).
Infinitival — tal *Infinitive Mood*, (tal Mod Indicattiv, fil grammatica).
Infinitive—bħal *infinite* (ara); il Mod Infinit; "*to go" is a verb intransitive in the Infinitive Mood*, "To go" hua verb intransitiv fil Mod Infinit.
Infinito — perpetwu, għal dejjem.
Infinitude } infinità, numru bla kies
Infinity } li ma jispiċċa katt, bla tmiem; *there is infinity in His Goodness*, hemm cobor bla kies (bla tarf) fit-tieba Tiegħu (it-tieba t'Alla hia bla kies).
Infirm — marid; mgħallel; m'hux f'saħtu; m'hux sod, jilgħab, m'hux sħih; tmarrad; tgħallel; *he is now old and infirm*, issa xiħ u marid; *I don't think he will persevere he is so infirm*, ma nemminx li icompli, m'hux sod (jew sħiħ fil ħehma tiegħu) xejn; *the waters of the deluge had not only destroyed but also infirmed the nature of vegetables*, l'ilma tad-diluviu, m'hux biss li kerdu iżda marrdu ucoll il ħxejjex.

Infirmarian—infermier; wieħed li jdur ma 'l morda.
Infirmary — infirmerija; post, loc, (sptar) fejn iżommu il morda għal cura.
Infirmative—li jiddebolixxi, li ineħħi jew iħassar.
Infirmatory—bħal *infirmary* (ara).
Infirmity — mard, marda, għilla, debulizza; *he is so weak through infirmity*, hua hecc deboli mħabba fil mard.
Infirmily—bil mard, ta marid.
Infirmness—bħal *infirmity* (ara)
Infix — twaħħal, iddaħħal fi; *he tried to infix his spear into my chest*, ried iwaħħal l-alabarda tiegħu f'sidri; *I always tried to infix good principles into their minds*, dejjem ridt (rajt chif għamilt), indaħħal principii tajba f'moħħom.
Inflame—tchebbes; tħaġġeg, tkabbad, taħrak; tbelgħen, issaħħan; tati in-nar; tcabbar, iżżid; *we saw the inflamed fleet*, rajna il flotta tħaġġeġ (takbad jew tinħarak); *But oh! inflame and fire our hearts*, (**Dryden**, *Veni Creator*), iżda oh! kabbad u heġġeġ il klub tagħna; *it will inflame you, it will make you mad*, (**Shakespear**, *Julius Caesar*), isaħħnec, (ibelgħec) igennec jew jitilfec minn sensic; *a friend exaggerates a man's virtues, an enemy inflames his crimes*, (**Addison**), ħabib icabbar il virtù ta bniedem, u għadu icattar id-delitti tiegħu.
Inflamed — mkabbad, mixgħul, mħaġġeġ, msaħħan 'ncurlat, mimli għal, li kiegħed jakbad jew iħaġġeġ, bil fiammi.
Inflamer—min (dac li) iħaġġeġ jew jati in-nar.
Inflammable — li jicbes; li jista jakbad jew jixgħel jew jeħu in-nar; *saltpetre is an inflammable substance*, is-salnitru hua sustanza (ħaġa) li ticbes (takbad bin-nar).
Inflammable air (f'loc *hydrogen*)—idrogenu.
Inflammation—ħrik, cbis; infiammazioni jew nefħa (marda).
Inflammative—ara *inflammatory*.

Inflammatory—li jiobes jew icheb-bes; li jixghel il moħħ.

Inflatable—li jista icun minfuħ.

Inflate—tonfoħ (timla bużżieka etc bir-riħ); tonfoħ (timla wieħed jew iġġagħlu jintela bih in-nifsu); *he has been inflated with pride*, intela bih in-nifsu (bis-suppervia); *to inflate prices*, tgħalli il prezziet (fli *stocks*, xiri etc. ta cupun).

Inflated — minfuħ (mimli bl-aria jew bir-riħ); bombasticu, għoli (stil ta chitba etc.); mgħolli fil prezz (ta xiri etc. ta cupuni, *stocks* etc); *prolyx & inflated style of a bad pamphlet* (Macaulay, *History of England*), li stil (il mod tal chitba) twil (li jiġbed fit-tul) u bombasticu ta *pamflet* (ctieb librett etc.) ħażin.

Inflation—nfiħ (mili ta bużżieka etc. bl-aria jew bir-riħ).

Inflatus—(nefħa fi); ispirazioni.

Inflect—tilwi, tgħawweg, tmejjel lejn; ticser; tiddeclina nom jew pro-nom; ticconjuga verb.

Inflected — milwi, mgħawweġ; micsur lejn, iddeclinat (nom jew pro-nom) icconjugat bħal verb; *inflected arch*, arc jew ħnejja li kegħda, minn f'loc il fuk, gejja hecc ‿; jew ħnejja li tispiċċa hecc ⁀

Inflection—tagħwiġa, chisra; de-clinazioni ta nom jew pronom, conju-gazioni ta verb; modulazioni jew chisra tal-leħen fil cant, chif tbiddel (tgħalli jew tbaxxi) il-leħen sewwa fil cliem chemm ucoll fil cant.

Inflectional (jew Inflexional)—tal, jew li fih il; *inflections* (ara).

Inflesh—tati jew tieħu gisem ta bniedem.

Inflexed — milwi, mgħawweġ, mi-csur.

Inflexible—li ma jitgħawwiġx; li ma tistax tgħawwġu jew ticsru, ma idurx; ta rasu, stinat, li ma iddawru b'xejn.

Inflexibly—jebes li ma idurx; bla ħniena.

Inflexion—ara *inflection*.

Inflexive—ara *inflexible*.

Inflexure—liwja, tagħwiġa, chi-sra.

Inflict—tati castig, titfa, tixħet; *you can't inflict corporal punishment*, ma tistax issawwat (tati castig bis-swat).

Inflicter—min jiccastiga jew jati castig.

Infliction—għati ta castig; castig.

Inflictive—li jati il castig, li jic-castiga.

Inlorescence—il ħruġ u it-taksim tal (chif icunu kegħdin il) fjuri fuk iz-zcuc jew il frieghi tas-siġar.

Influence—influenza, kawwa, set-gha li wieħed icollu fuk ħadd jeħor li iġagħlu jagħmel jew imixxiħ chif icun irid; setgha li icollu bniedem fuk bniedem jeħor; tagħmel li trid ma ħadd jeħor, tmixxiħ chif trid; *he has great influence there, ask him*, hua jista wisk (chelmtu mismugħa wisk hemm) itlob, jew għeid, lilu; *he tried to in-fluence me but he found out that he was mistaken*, hua ried imixxini hu (ried li iġagħalni nagħmel chif irid hu) iżda sab li chellu żball (mar żball b'rasu); *he was under the influence of wine*, chien xurban (chien fis-sacra).

Influencer — min jinfluenza, min iġagħal li icollu setgħa fuk ħadd je-ħor; min jista fuk ħadd jeħor; min iġagħal li jagħmel chif irid hu.

Influencive — ara *influential*.

Influent—(li jiġri jew imur fi) jew *influential* (ara).

Influential — li iġagħal lil ħadd jeħor jagħmel chif irid jew jixtiek hu; li għandu influenza jew setgha fuk ħadd jeħor.

Influenza—influenza (marda jew mxija).

Influx — dħul (giri) fi; fawra (minn tfur); il post tal lakgha ta (fejn jil-takgħu) żewġ xmajjar flimchien; il post fejn l-ilma ta xmara jiltaka ma ilma ta xmara oħra, jew fejn jintafa meta jasal fil baħar; kawwa, setgħa, autorità, influenza; pìs, importanza.

Influsion — dħul fi, giri (ta ilma) f'jeħor.

Infold — tgħeżwer, tliff, issorr; tagħlak gewwa, iddawwar; tħaddan (bejn dirgħajc; *noble Banquo, let me infold thee and hold thee to my heart*,

(**Shakespear**, *Macbeth)*, nobbli Banquo, ħallini nħaddnec gewwa dirgħajja u inżommoc (nrossoc) ma kalbi; *the Trojans had been infolded in their walls like week lambs*, (**Chapman**, *Homer)*, in-nies ta Troja għalkuħom (żammewħom magħluka) gewwa isswar tagħhom bħala ħrief mansi.

Infoliate – tlibbes, ticsi, jew tgħatti bil werak.

Inform—tati il għamla; tati ir-ruħ jew il ħajja; *who fills, informs, and agitates the whole?* (**Thomson**, *Castle of Indolence*), min jimla, jati ir-ruħ (jew il ħajja) u ićaklak (imixxi) collox?

Inform—tgħarraf, tgħallem, tgħid; *I beg leave to inform you that I am unable to come to my duties to-day*, nieħu l-ardir ngħarrfec illi illum ma nistax nigi għax-xogħol (għal l-ufficiu); *inform him of all this*, għejdlu, (għarrfu) b'dana collu.

Informal—m'hux sewwa scond irregula; m'hux scond ir-reguli ta ufficiu etc; irregulari, m'hux sewwa; li moħħu m'hux sewwa jew m'hux f'locu; *these poor informal women are no more but instruments of some more mightier member*, (**Shakespear**, *Measure for Measure*), dawn li msejcnin nisa bla moħħ m'humiex ħlief strumenti f'idejn xi ħadd (xi nies) kawwija.

Informant – min jati ir-ruħ jew il ħajja, min igħarraf jew igħid; min jati informazioni.

In forma pauperis – causa bil *Pepè; to sue in forma pauperis*, tagħmel causa bil pepè (wieħed li icollu dritt jagħmel causa fil korti u ma icollux mezzi, jeħu ġurament li ma għandux b'chemm jiswa 5 liri u il-ligi tatih avucat etc. b'xejn).

Information—informazioni; tgħarrifa, għarrfa; *I have given him some information*, għarraftu xi ħaġa (tajtu xi informazionjiet).

Informative—li jati ir-ruħ jew il ħajja.

Informatory—collu tagħrif, collu informazionijiet; li igħarraf sewwa, li jati informazionijiet; li igħallem.

Informed—mgħarraf, infurmat; bla għamla; magħmul ħażin; *I have been informed that......* għarrfuni (kaluli) illi......

Informer – min igħarraf; igħid jew igħallem; min jati informazioni; min jati ir-ruħ jew il ħajja; min jeħu il proclama (somma li joffri ir-Re biex jicxef min icun għamel xi delitt u jeħles hu).

Informidable — li m'hux ta min jibża minnu; li ma ibażżax.

Informity — nukkas ta għamla, cruha.

Infortunate—xortih ħażina, sventurat.

Infortune, Infortunity } ara *misfortune*

Infossous—mħaffer, mniżżel bħal xi għeruk (vini etc) f'xi werak.

Infra—ta taħt, ta gewwa; *infra costal*, ta taħt il custilji etc.; *infra territorial*, ta gewwa it-territoriu.

Infract—ticser, ticser ligi jew ordni; shiħ, m'hux micsur.

Infractible—tal csur; li jista jinchiser.

Infraction — csur (ta ordni, ligi etc); *to prevent the infraction of that law*, biex ma iħallux tinchisser dic il ligi.

Infractor –min jicser ligi etc.

Infradig (f'loc *infra dignitatem*)—li ma jistħokklux icun stmat (jew li ma ħakkux stima).

Infragrant—bla riħa; ma ifuħx.

Infralapsarians — setta ta Calvinisti.

Inframundane—li kiegħed taħt jew l-isfel mid-dinja.

Infranchise – ara *Enfranchise.*

Infrangible—li ma jistax jinchiser; li m'hux tal csur.

Infrapose — tkigħed taħt jew l-isfel.

Infraposition—tkegħid (kagħda) taħt jew isfel.

Infrequence—rarità, ħaġa li ma tidhirx spiss; li m'hux comuni; solitudini.

Imfrequent — li m'hux tas-soltu, rari, li m'hux ta spiss; ta darba fill.

Infrigidate – ticsaħ, tchessaħ, tinġazza.

INFRINGE — ticser ligi, patt etc; tekred, tchisser; tidħol (minn għajr dritt, tagħmel jedd); *to infringe upon one's rights*, tagħmel jedd fuk id-drittijet ta ħadd jeħor.

INFRINGEMENT — csur ta ligi etc; dħul fi jew għamil ta jedd fid-drittijet ta ħadd jeħor.

INFRINGER—min jicser ligi; min jagħmel jedd fid-drittijiet jew ħwejjeġ ħadd jeħor.

INFRINGIBLE—li ma jistax jinchiser, li m'hux tal csur.

INFRUCTUOSE—li ma jagħmilx frott, ħawli; li ma jiswiex, li m'hux tajjeb.

INFRUGAL—ħali,

INFRUGIFEROUS — li ma jagħmilx frott, li m'hux ghammiel.

INFUCATE — iċċappas, tiżboħ; iċċellak.

INFUCATION—żebgħa, tiċpis, tiċlik ta wiċċ.

INFULA—bħal turbant tas-suf li issacerdoti Rumani chienu dari idawru ma rashom; il pendenti ta wara ta mitra.

INFUMATE / INFUME } iddaħħan tati il proprofum; tnixxef bid-duħħan.

INFUNDIBULAR / INFUNDIBULIFORM } (fil botanica) li gej bhal, li għandu għamla ta, lembut.

INFUNERAL—tagħmel funeral; tidfen.

INFURIATE—issaħħan, iġġagħal lill min jishon, jiżbel jew jincorla sħiħ; ncurlat, irrabiat.

INFUSCATE — iddallam, issewwed, tagħmel mudlam, toscura.

INFUSE—tghaddas (fl-ilma etc) iddahħal ġo; twebbel, tħallem; timla, ixxerred, tixħet; *those clear rays which she infused on me* (**Shakespear,** *Henry VI*), dawc ir-raggi ċari li hia xerrdet (xeħtet) fuki; *infusing him with self and vain concert* (**Shakespear,** *Richard II*), jimlih bi cburija u bih in-nifsu; *take the leaves and infuse them in spirits of wine*, hu il werak u għaddashom fli spirtu di vinu.

INFUSIBLE—li ma jinħalx, li ma idubx; li jista icun mdaħħal jew mgħaddas fi; li jista icun mwebbel jew mħallem; li jista icun mxerred jew mitfugħ.

INFUSION—xħit, tbiddid ta ilma etc. tgħaddis ta ħaġa, fjur, frotta etc fli spirtu biex tieħu l-essenza tagħha; infusioni, decott (dic is-sustanza ta frotta, fiuri, werak etc li tieħu wara li tcuu kegħda mgħaddsa fli spirtu etc); ispirazioni, ħolma, twebbila.

INFUSIVE—li jispera, iwebbel firras jew iħallem.

INFUSORIA — dawc il ħafna annimali, dud etc. rkâk rkâk li ma jidrux bil ghajn biss, li icun hemm fl-ilma u xi liquidi oħra.

INFUSORIAL—tal *infusoria* (ara).

INFUSORIAN—duda etc wieħed mil intusori jew minn dac id-dud etc. irkiek li icun hemm fl-ilma.

INFUSORY—tal *infusoria* (ara).

INGALLEY — ticcundanna għaxxwieni (għal kdif fix-xwieni).

INGANNATION—kerk, wiri ta ħaġa b'oħra.

INGATE—mogħdija, passaġġ, daħla.

INGATHERING — il ħażna (id-dħul gewwa fli mħażen, rziezet etc) tal kamħ jew tai ħsad.

INGEALABLE—li ma jistax jagħkad jew jinġazza.

INGEMINATE — doppiu, għal tnejn, għal darbtejn; tirripeti, tirdoppia, tagħmel jew tgħejd ħaġa darbtejn; *now he often did imgeminate those sad predictions* (**Bishop Taylor**), issa hua irripeta (kal, semma għal bosta drabi dawc it-tħabbiriet ta swied il kalb).

INGENERABLE—li ma jistax jitnissel jew icollu nisel, li jista icun mnissel; li jista icollu nisel, li jista jitnissel.

INGENERATE—tnissel, trabbi minn gewwa; mnissel, mrobbi minn gewwa.

INGENERATE—m'hux mnissel, bla nisel.

INGENIATE—tingenia, tivvinta, takla xogħol etc minn moħhoc.

INGENIOSITY—ħila, habta, tħawtil.

INGENIOUS—ingenjus, ħawtiel, habriechi, li moħħu jatiħ; tal moħħ, tal intellett, *a course of learning and ingenious studies*, (**Shakespear,** *Taming*

of the Shrew), cors ta tagħlim u studï tal moħħ (intellettwali).

Ingeniously - bil ħila, bil moħħ; bil capacità; ta wieħed ħawtieli, ħabriechi, jew li moħħu jatih.

Ingeniousness — *ingenuity* (ara).

Ingenite mnissel; fid-demm.

Ingenue — tifla sinciera; attrici (dic li icollha parti ta waħda sinciera f'opra).

Ingenuity — ħila, tħawtil, tħabric; li wieħed moħħu jatih jew jilħaklu.

Ingenuous — li m'hux ħajjen, sincier; li gej min-nisel nobbli, ingenjus, meħjel; li għandu il ħila, ħabriechi, ħawtieli; li moħħu jatih, capaci.

Ingenuosly — sincerament; ta wieħed igħidha chif iħossha, candidament, ċar, ċar; ċar u tond

Ingenuosness — (ara *ingenuity*) sincerità; *he relates with amusing ingenuousness his own mistakes* (**Macaulay**, *History of England*), hua jirracconta b'sincerità (b'fedeltà) li iġġagħlec tidħac (li tatic piacir) li sbalji collha li jagħmel.

Ingeny — ħila, ħabta, moħħ.

Ingest — titfa, tixħet fli stoncu.

Ingesta — ichel.

Ingestion — xħit, dħul ta ichel etc fli stoncu.

Inghamites — setta tal *Metodisti* fundata minn *Benjamin Ingham*.

Ingine — moħħ, ħila, talent.

Ingirt — mdawwar (b'ħitan etc.)

Ingle — nar; ċumnija, chenur binnar.

Ingle nook — ir-rocna taċ-ċumnija.

Inglorious — li m'hux glorius, jew magħruf; li m'hux imsemmi; oscur, moħbi, li ħadd ma jaf bih; disunurat, avvilut; *some mute inglorious Milton here may rest* (**Gray**, *Elegy*), hawnec jista icun li jinsab midfun xi Milton li m'hux magħruf (li ħadd ma chien jaf bih); *that strife was not inglorious, though the event was dire* (**Milton**, *Paradise Lost*), dic il ġlieda ma chienitx ta disunur għad illi il ġrajja chienet tal biża (waħxija, jew kalila).

Inglut — mimli, mrassas, marsus.

Ingoing — li daħal, dieħel, li għadu chemm daħal; ġdid fil post; daħla, dħul; *that is the ingoing tenant*, dac il cherrej il ġdid jew li ghadu chemm daħal fil post.

Ingot — ingott, biċċa deheb jew fidda lesta għax-xogħol.

Ingrace — ara *ingratiate*.

Ingraft — bħal *engraft* (ara)

Ingrafter — lakkâm, min ilakkam siġar etc.

Ingraftment — tilkim; tilkima.

Ingrain — tiżboħ, tivvina; ixxabba raba etc. bl-ilma etc.; jissappap; tagħmel suppapa waħda; msappap; miżbuħ; ħajt tal insiġ miżbuħ kabel ma hu minsuġ; *ingrain carpet*, tapit minsuġ (m'hux stampat) minsuġ bil ħajt miżbuħ minn kabel.

Ingrapple — takbad, taħfen, takbad f'idec; titkabad, tigi fl-idejn.

Ingrate / Ingrateful — aħrax, li ma jatix piacir; ingrat, li iħallas il gid b'deni, li ma jaflicx il gid li tagħmel miegħu.

Ingratiate — tħabbeb ma; tressak lejn; iddaħħal fil ħbeberija etc.

Ingratefulness / Ingratitude — ingratitudni, ħlas tal gid b'deni; gid mħallas b'deni.

Ingravidate — tħabbel.

Ingravidation — ħbiela.

Ingreat — tcabbar; tfaħħar, tgħolli.

Ingredience — daħla, intrata, mogħdija ghal gewwa.

Ingredient — ingredient; biċċa minn ħaġa; cull ma jidħol f'xi ħaġa u lilha iħawwar.

Ingress — dħul, tidħol.

Ingression — dħul, daħla.

Ingrowing — meta jicber id-difer tas-saba tas-siek u jidħol fil-laħam tas-saba; meta id-difer jincarna.

Inguilty — bla ħtija, innocenti.

Inguinal — tal *groin* jew tar-rkiek ta bejn il coxxa u iż-żakk.

Ingulf — tibla (bħal ma tagħmel belliegħa, riefnu etc.); tixħet gewwa golf.

Ingurgitate — tibla bħal serduk għama; tixrob jew tbecbec sħiħ; tinxteħet fil fond; tidħol, tingolfa ruħec; *let him ingurgitate himself never so deep*, (**Fotherby**), la tħallih katt

jidħol hecc fil fond (la tħallih katt jingolfa ruhu daks hecc).

Inhabile — m'hux tajjeb jew adattat, ma igħoddx għall; ma jiswiex jew ma jinkalax (biex jagħmel haġa etc.)

Inhabit — tgħammar, tokgħod, tabita.

Inhabitable — li m'hux ta min igħammar jew jokgħod fih; *that is an inhabitable house*, dic dar mhux li jokgħdu fiha in-nies.

Inhabitable — li jokgħdu, li igħammru fih; li tokgħod jew li tgħammar fih; *all which live in the inhabitable world*, li colla chemm huma igħixu fid-dinja li igħammru fiha in-nies.

Inhabitance — kgħad, għamara f'belt, pajjs etc.; dar, għamara jew post fejn wieħed jokgħod jew igħammar.

Inhabitant — ghammâr, min jokgħod jew igħammar; *the first inhabitants of Malta were the Phoenicians*, lewwel nies li chienu igħammru f'Malta chienu il Fenici.

Inhabitate — ara *inhabit*.

Inhabitation — għamara, kgħad f'dar etc.; dar, post, loc, fejn wieħed jokgħod jew igħammar.

Inhalation — ġbid il gewwa tal aria (man-nifs); l-aria li wieħed jiġbed il gewwa man-nifs.

Inhale — tiġbed fil pulmuni l-aria man-nifs (tieħu, tiġbed in-nifs il gewwa.

Inhaler — min jiġbed in-nifs, (min jeħu in-nifs) min jirrespira; biċċa tal filtrù (filtru) li ikegħdu ma ħalkhom dawc li jaħdmu f'xi minieri, cloachi etc. biex iżommu l-aria ħażina u velenusa ma tidħolx f'sidirhom.

Inharmonic } m'hux armonicu,
Inharmonious } m'hux ħelu fil widna; scurdat, aħrax fil widna, stunat.

Inhaul — isem ta cima li jisaw biha (jew idaħħlu) il bastun tal flocc etc. abbord.

Inhaust — tixrob bil għaġla; tibla bħal serduk għama.

Inhere — tcun ta, twaħħal ma, tcun dejjem ħaġa waħda ma.

Inherent — mwaħħal, mghakkad, li ma jinfired kadd minn; li jitwieled ma bniedem, li icun natural fih (fiddemm).

Inherit — tiret.

Inheritable — li jista jintiret.

Inheritance — wirt.

Inheritant — ara *inherent*

Inheritor — werriet.

Inheritress }
Inheritrice } werrieta; mara li tiret.
Inheritrix }

Inherse — tkigħed f'tebut.

Inhibit — iżżomm, ma tħallix, tgħakkes, timpedixxi; trażżan, tliggem; tissospendi kassis (li ma ikaddisx etc).

Inhibition — żamma, lġim, rażna, impediment, sospensioni ta kassis (li ma icunx jista ikaddes etc).

Inhospitable — li ma jilkax il barranin għandu; li ma jehenninx, li ma jatix chenn.

Inhuman — chiefer, kalbu ħażina, bla ħniena; li ma iħossx.

Inhumanity — chefrija, kalb ħażina, nukkas ta ħniena.

Inhumate — tidfen.

Inhumation — dfin.

Inhume - tidfen; (fil chimica) tgħaddas tubu, flixcun, jew buccetta, b'xi haġa fit-trab sħun biex li icun hemm fit-tubu etc. jisħon flimchien u xorta waħda.

Inial — tal *inion* (ara).

Inimical — tal ghadu, cuntlariu, tan-nemic.

Inimitable — li ma jistax jintgħamel bħalu; li ħadd ma jista jimitah.

Inion — il ħofra tal għonk.

Iniquitous — ħażin.

Iniquity — hażen, ħżunija.

Iniquous — ħażin.

Inisle — iddawwar (art bl-ilma, li tagħlaka minn cullimchien bħal gżira.)

Initial — tal ewwel, ewwel; tagħmel l-iniziali jew l-ewwel ittri ta ismec u cunjomoc ; *those were the initial symptoms of the disease*, dawc chienu l-ewwel sinjali tal marda tiegħu ; *initial this paper and go*, għamel l-iniziali tieghec (l-ewwel ittra ta ismec u ta cunjomoc) u mur.

Initially — għal l-ewwel, għal bidu

Initiate—tibda, tati bidu; iddaħħal għal l-ewwel darba, tibda biex iddaħħal; tgħallem, turi jew tati il principiu (bidu ta tagħlim, xogħol etc.) ; iddaħħal f'xi società sigrieta billi tibda tgħallem bil mod il mod is-sigrieti u il principii ta dic is-società li tcun ; wieħed li hu mdaħħal ġdid f'società

Initiation—il bidu, id-dħul (f'società etc.)

Initiative—li jibda, li jati bidu, li idaħħal.

Initiator — min jibda, jati bidu, idaħħal.

Initiatory—ara *initiative*.

Inition—bidu.

Inject—titfa, tixħet gewwa; twaħħal fir-ras jew fil moħħ; iddeffes.

Injection — tfiħ, xhit, twaħħil ta ħaġa fir-ras jew fil moħħ.

Injector—armar (apparat) biex jinla il caldarun ta macni, l-actar imma tal vapuri tal art, bl-ilma, sewwa wakt li icun miexi chemm ucoll meta ma icunx.

Injeer — twebbel fir-ras, iddaħħal.

Injudicial—m'hux scond il-ligi.

Injudicious—bla ghakal, li jagħmel collox addoċċ, bla ma ikis.

Injunction—ordni; *my injunction was to bar the doors*, l'ordni tiegħi (li tajt chienet li tagħalku il bwieb bil gebel (timbarrawhom).

Injure—taghmel il ħsara jew deni; tgħarrak, twaġġa, tmiegher, tinġuria, tagħmel inġuria ; *when have I injured thee? when done thee wrong*, (**Shakespear**, *Richard III)*, meta għamiltlec xi ħsara, meta għamiltlec id-deni? *Erasmus that great injured name* (**Pope**, *Essay on Criticism)*, Erasmu dac ilcbir isem immiegher.

Injurer—min (dac li) jagħmel il ħsara jew deni; min imiegher jew icasbar isem ħadd jeħor.

Injuria—inġuria (fil ligi).

Injurious—li jaghmel il ħsara jew id-deni; li imiegher; ħażin, pernicius

Injuriousness—ara *injury*.

Injury—hsara, deni, tmegħir, inġuria; tagħmel il hsara, id-deni, tmiegħer.

Injustice—inġustizia ; għamil li ma hux scond il ħakk ; nukkas tas-sewwa jew tal ħakk ; *he committed an injustice in giving him that post*, għamel inġustizia (ma għamilx sewwa) li taħ dac il post.

Ink—linca, inchiostru, iċċappas, ittabba bil-linca.

Ink bag—fejn iżomm il-linca il clamar tal baħar.

Ink blurred—mċappas, collu tiċpis, bil-linca.

Ink-bottle—flixcun tal-linca.

Ink cylinder—cilindru ta l-inchiostru ta li stampaturi.

Ink eraser—gomma li tħassar illinca.

Ink fish—il clamar (tal bahar).

Ink pot—clamar ; affettat, pedanticu ; *thought by his ink-pot terms to get a good parsonage*, (**Wilson**, *Art of Rhetorique*), deherlu li bil cliem tiegħu affettat (pedanticu) sejjer icollu xi post tajjeb ta cappillan.

Ink slice—rħama etc fejn iħabbtu l-inchiostru bic-cilindru li stampaturi.

Ink well — clamar (vasett għallinca)

Inkhorn—clamar.

Inking—iċċappas bil, (tati il) linca.

Inking table—fejn iħabbtu l-inchiostru bic-cilindru li stampaturi.

Inkle—ara *murmur*.

Inkle — xorta ta ħajt tar-raccmu; xorta ta curdicella spinata.

Inkling—xamma, riħa, ħjel.

Inknot—torbot (b'għokda).

Inkshed—tixrid, ħala ta linca.

Inkstand—clamar tal linca.

Inky—tal-linca, bhal linca, iswed daks il-linca, iswed, mudlam.

Inlaid—intarsiat.

Inlaid work—xogħol intarsiat, intarsiar, intarsiatura.

Inland—ta ġo l-art, ta gewwa ; leju l-art ; tal pajjis, (m'hux ta barra, jew ta pajjis jeħor) ; bniedem minġur, pulit, li jaf igib ruħu, *an old religious uncle of mine was in his youth an inland man*, (**Shakespear**, *As you like it*), ziu xiħ, ragel tajjeb, li chelli, chien, fi żgħużitu ragel pulit ħafna.

Inlander—wieħed li igħammar il gewwa, fl-intern, ġo l-art, f'pajjs.

INLAPIDATE — issir ħaġar, tbiddel jew titbiddel f'ħaġar, tippetrifica ruħec.

INLARGE—ara ENLARGE.

INLAY—tintarsia, (taħdem disiniji b'injam ta lewn fuk njam ta lewn jeħor maktub għal dawc id-disiniji biex jidħlu ingastati fih); tħawwar (iżżejjen) storia, raccont etc.

INLAYER—intarsiatur, min jintarsia

INLAYING — intarsiar, xogħol tal intarsiar, intarsiatura.

INLEEK—tokba mnejn inixxi l-ilma

INLET—daħla ta baħar, mogħdija.

INLY—sigriet, ta gewwa, tal kalb; minn gewwa, fil kalb, internament; *save him my God! she inly cries* (**Moore**, *Fire Worshippers*), ehilsu o Sinjur! hia tcun tgħid bil mod fil kalb taħħa.

INMATE—min jgħammar, jokgħod f'dar, cherrej; wieħed min-nies li icun hemm fi sptar, ospiziu etc; *what is the number of the inmates in the Lunatic Asylum now?*, chemm hemm nies li Spiziu issa?

INMEAT—il gewwieni, l-interjuri ta tigieġ, tal porcu etc.

INMESH—tħabbel; titħabbel f xibca.

INMEW—tagħlak f'caġġa etc.

INMOST—ta gewwa nett; l-actar sigriet, moħbi; *still there within the inmost thought he grew* (**Byron**, *Lara*), ma dana collu hemm fl actar ħsiebijiet sigrieti (moħbija) hu chiber.

INN — lucanda, alloġġ; talloggia, tmur tirtira f'lucanda; taħżen.

INNASCIBILITY — esistenza ta minn dejjem.

INNATE—naturali, fid-demm, mwieled jew mnissel fina.

INNER — actar ta gewwa; dic il marca sinjal f'*target* li tcun il barra mill *bull's eye*, (mil marca fejn għandu wieħed jolkot); balla li tolkot il barra mil *bull's eye* f'*target*

INNER PARTS—(fil musica) biċċiet mil (tal) armonia li ma icunu u la fuk u l-ankas isfel.

INNERLY—actar il gewwa, actar lejn in-nofs.

INNERMOST—ta gewwa nett.

INNERVATION—nervi, nerviar, eccitament nervus, (meta wieħed jinnervia jew iħoss ruħu li hu nervus).

INNERVE—issaħħaħ; tati is-saħħa.

INNHOLDER—lucaudier, tal alloġġ.

INNIN—ġbir tal ħsad (tgħam etc) iż-żmien li wieħed jagħmel impiegat f'ufficiu; fil *cricket*, il ħin li wieħed jilka bil pala f idu (jew minu gewwa).

INNITANCY—għafis, rass.

INNKEEPER—lucandier, tal lucanda, sid l-alloġġ.

INNOCENCE—innocenza, nukkas ta cull ħtija.

INNOCENT—innocenti, bla ħtija; semp'ici, belhieni, moħħu ħafif, imbecilli; tifel żgħir, tarbija; *Herod caused the massacre or slaughter of the Innocents*, Erodi ġagħal li jinkatlu it-tfal collha żgħar.

INNOCENTS-DAY—il festa tal Innocenti (li tigi fit-28 ta Decembru).

INNOCENTLY — bl-innocenza, m'hux bil malizia; innocentement.

INNOCUOUS—li ma jagħmilx ħsara; innocenti.

INNOCUOUSLY—bla ħsara, innocentement.

INNODATE—torbot, tagħmel għokda.

INNOMINABLE—li ma jissemmix, innominabli; *trousers are also called innominables or inexpressibles*, il kliezet (kalziet) igħedulu ucoll "innominables" jew, "inexpressibles".

INNOMINATE — m'hux msemmi; bla isem; isem ta arteria; l-*innominate artery*, l-arteria li titla mil l-aorta (jew waħda mit-taksimiet tal kalb) għal carotide jew l-arteria tal għonk.

INNOVATE—iġġedded, tbiddel ħaġa billi tagħmel oħra ġdida f'loca.

INNOVATION — geddid, bdil (fil botanica) rimia li għada ma chibritx sewwa (li għada ma laħkitx biżżejjed).

INNOVATOR — min igedded, ibiddel billi idaħħal dejjem ħwejjeġ ġodda.

INNOXIOUS — li ma jagħmilx ħsara (bħal *innocuous*).

INNOXIOUSNESS — nukkas ta ħsara, innocenza.

INNUATE—tfissor, tati l-wieħed x'jifhem.

INNUBILOUS — bla sħab, li m'hux msaħħab, ċar.

INNUENDO — insinuazioni, chelma jew cliem għal xi ħadd (fuk xi ħadd).

INNUMERABLE — li ma jistax jingħadd, li ħadd ma jista igħoddu.

INNUMERABLY — bla għadd.

INNUTRITIOUS — m'hux nutritiv; li ma iżommx, ma igħajjix.

INOBEDIENCE—disubbidienza.

INOBSERVANT—ara *heedless*.

INOCULABLE — li jista jitlakkam jew icun mlakkam.

INOCULATE—tlakkam il gidri.

INOCULATION—tilkim, tilkima.

INOCULATOR — min ilakkam is-siġar, min ilakkam il gidri.

INODIATE — tbigħed; iggib mibgħeda.

INODORATE } bla riħa.
INODOROUS }

INOFFENSIVE—li ma jagħmilx ħsara; cwiet, innocenti, li ma jagħmillec xejn (deni jew ħsara).

INOFFICIAL—li m'hux *official* (ara).

INOFFICIOUS — li ma jobligacx, li m'hux attent jew li ma jokgħodx għad-dmir tiegħu jew għal dac li għandu jagħmel; li m'hux compit jew compiacenti.

INOIL — tidlec biż-żejt.

INOLITE —isem ta ħaġra (mineral).

INOPERATIVE—mejjet, li ma jagħmel ebda effett, li m'hux tajjeb għal fejn tridu.

INOPERCULATA—dac il frott tal baħar, bebbux etc li ma għandux ħlief koxra waħda (li m'hux b'zewġ koxriet jew tebkat).

INOPERCULATE—bla għatu; frott tal baħar etc li ma għandux ħlief koxra waħda, m'hux bħal arzell jew il gandoffli.

INOPINABLE—li m'hux ta min jistennieh.

INOPINATE — li ma tistennihx, ta bla ħsieb; *these are casual and inopinate cases*, dawna casi tal cumbinazioni (li jiġu darba fill) u ma li ma tistennihomx (li jiġu bla ħsieb).

INOPPORTUNE—ta barra miż-żmien; li m'hux fil wakt, jew fil ħin.

INOPULENT—m'hux għani, fkir.

INORDINACY—disordini, irregularità.

INORDINATE—żejjed, ta barra mill kies, irregulari.

INORDINATENESS—ara *inordinacy*.

INORGANIC—bla sensi; inorganicu; li ma għandux ħajja, li ma iħossx; *inorganic chemistry*, chimica inorganica (tal metalli, ħaġar, melħ etc.) chimica li m'hix tal pianti jew tal animali).

INORGANIZED—bla ħajja, bla għajxien, *inorganic* (ara).

INOSCULATE—tingħakad, issir ħaġa waħda ma; tilkim (tas siġar).

INOSCULATION — għakda ta żewġ ħwejjeġ ma xulxin li isiru ħaġa waħda.

INOWER—ekreb lejn, ma genb sewwa, ħdejn.

INOXIDIZABLE — li ma jagħmilx sadid, li ma isaddadx.

IN PARTIBUS—(f'pajjisi ta nies infidili, li m'humiex Insara); "bishop in partibus" *is a bishop consecrated to a see formely existing, but which, owing chiefly to the rise of Mohammedanism, has long been lost to the Roman Catholic Church*, Iskof "*in partibus*" hua iskof iccunsagrat għal xi diocesi li chienet dari tesisti iżda li tcun spiċċat mħabba filli dic l-art tcun wakgħet taħt idejn l-Infidili jew Toroc etc., u li għalecc ma tcunx iżied f'idejn il Cnisja tagħna.

INPATIENT—wieħed marid li sptar; wieħed mil morda ta li sptar.

INPRAVABLE—incorruttibili.

INPUT — contribuzioni, għati ta flus etc.

INQUARTATION—ara *quartation*.

INQUEST—access; tiftixa, ftakida, secsic, fili, mistoksija; *that man was found dead and so he cannot be moved before the Coroner's inquest*, dac ir-ragel sabuh mejjet għalecc ma jistax jintmess kabel ma isir (jigi) l-access (il magistrat etc. biex igħid chif u biex miet).

INQUIETUDE—inquiet, inquietudni.

INQUILINE—min jokgħod f'dar ħadd jehor, cherrej.

INQUINATE—ara *pollute*.

INQUINATION—ara *pollution*.

INQUIRABLE—li jista wieħed ifittex,

jistaksi, jew jifli fuku; *this is an inquirable case*, dana cas (biċċa) li wieħed imissu jistaksi u jara sewwa chif in hi.

INQUIRENDO—setgħa illi tati il-ligi lill xi ħadd biex jifli u jara fuk xi ħwejjeġ li huma tal gvern.

INQUIRENT—li ifittex, li jifli, curius, li isecsec, secsichi.

INQUIRER—min jara, jifli sewwa il biċċa chif in hi, min jagħmel inchiesta.

INQUIRING—curius, li iħobb jistaksi, jifli, isecsec jew jara sewwa il ħaġa chif in hi, secsiechi; *he is of a very inquiring disposition*, secsiechi wisk (iħobb ferm jara sewwa il ħaġa chif in hi etc.)

INQUIRIST—ara *inquirer*.

INQUIRY—inchiesta, esami, fili, tfittix bil mistoksijet biex tara sewwa il ħaġa chif in hi.

INQUISIBLE — suggett għal inchiesta li hakku inchiesta.

INQUISITE—ara *inquire*.

INQUISITION — inghisizion, inghisizioni (fili, tfittix fl-ordni tas-Santu Uffiziu ta delitti, abusi etc. li chienu isiru contra ir-Religion).

INQUISITIVE—curius, secsiechi; *how inquisitive you are!* chemm inti curius (chemm tħobb issecsec; jew chemm int secsiechi).

INQUISITIVENESS—cursità, secsic.

INQUISITOR—inghiżitur; min ifittex jew isecsec fuk xi delitt jew fuk xi ħadd li icun għamel xi delitt; bniedem curius jew secsiechi.

INQUISITORIAL—tal inghisizioni; li ifittex, li jesamina; secsiechi.

INQUISITRESS—mara curiusa, secsieca.

INQUISITURIENT - ara *inquisitorial*.

INRACINATE — tħawwel, tghaddas zocc ta siġra bil għeruk fl-art biex jeħu.

INRAIL—tagħlak gewwa rixtellu, iddawwar b'rixtellu.

IN RE—fil causa ta.

IN REM (fil-ligi) ta ħaġa; *civil actions are divided into actions "in rem" and actions "in personam"*, il causi civili huma ta żewġ xorta, causi għal ħwejjeġ (proprietà etc.) u causi "in personam".

INROAD—tidħol fi ħwejjeġ ħadd jeħor; tattacca, taħbat għal; attacc; dħul fi ħwejjeġ ħadd jeħor (minn għajr ma icolloc dritt); *the Saracens conquered Spain, inroaded Aquitaine*, (**Fuller**, *Church History*), is-Saracini daħlu gewwa Spanja u attaccaw (kabtu għal) Aquitaine.

INRUNNING - il post fejn jiltakgħu, u jinxteħtu gewwa xulxin, żewġ xmajjar; il post fil baħar fejn jintafa ilma ta xmara.

INSALIVATION—it-taħlit tar-rik mal ħwejjeġ tal ichel fil ħalk wakt li incunu nomgħodu jew nieclu.

INSALUBRIOUS, INSALUTARY } li m' hux tajjeb għas-saħħa.

INSANABLE—li ma ifikx, li ma jitfejjakx; m'hux tal fejkien.

INSANE—miġnun, mherwel, tal imgienen; *an insane hospital*, ospiziu tal imgienen; ta francuni; *an insane action*, għemil ta mherwel.

INSANE ROOT—ic-cicuta (ħaxixa).

INSANELY—ta miġnun, ta mherwel.

INSANENESS, INSANITY, INSANIE } genn.

INSANITARY—li m'hux tajjeb għas-saħħa, li jagħmel il ħsara fis-saħħa.

INSAPORY—bla togħma, insipidu.

INSATIABILITY—chilba.

INSATIABLE—li ma jixba katt, li għandu chilba; miclub.

INSATIABLENESS—chilba.

INSATIABLY—li ma jixba katt.

INSCIENCE — injuranza, nukkas ta għerf.

INSCIENT—injurant, m'hux għaref, li ma jaf xejn; għaref, bravu.

INSCRIBE—ticteb, tniżżel, iddaħħal ma, jew fi ctieb; ticteb indirizz lill; tħożż fi, tagħmel figura tal geometria etc. gewwa figura oħra; *can you inscribe a pentagon in a circle?*, taf tagħmel pentagonu f'circulu?

INSCRIPTIBLE—li jista icun *inscribed* (ara).

INSCRIPTION—chitba, scrizioni, tniżżil fi ctieb; dedica, ħażż; (fil ligi) obligazioni bil chitba.

INSCROLL—ticteb fuk żagarella etc. jew fuk scartoċċ.

INSCRUTABLE—li ma jistax jinsab; li ma jistax jitfisser; moħbi, mistur.

INSCULP — tħożż, ticteb, tiscolpi chitba etc.

INSCULPTION—ara *inscription.*

INSEA—iddawwar bil baħar.

INSEAL—tissigilla.

INSEAM—tħalli sinjal ta gerħa jew cicatrici; tmerrec.

INSECABLE—li ma jistax jinkata.

INSECT—insett; duda.

INSECTATION—persecuzioni.

INSECTATOR - persecutur.

INSECTICIDE - min (dac li) joktol jew jokred l-insetti; trab tal briegħed etc.

INSECTILE—li għandu mill; (li donnu) insett jew duda.

INSECTION — katgħa, tiflila, (fillaħam etc)

INSECTIVORA—annimali, tjur etc, li igħixu bl- (li jeclu l-) insetti.

INSECTIVORE—annimal (tajra etc) igħejx bid-dud jew bl-insetti.

INSECTIVAROUS—li jecol jew ighix bl-insetti; tal *insectivora* (ara).

INSECTOLOGER — (jew *entomologist*) min jistudia fuk l-insetti jew id-dud.

INSECTOLOGY—(*entomology*) studiu, chitba, trattat fuk l-insetti jew id-dud.

INSECURE - li m'hux sigur, li jibża minn xi disgrazia.

INSECURITY—periculu.

INSECUTION—ara *pursuit.*

INSEER—spettur, esaminatur.

INSEMINATE—tiżra, timla.

INSEMINATION—żriegħ.

INSENSATE — bla sens, bla dehen, iblell.

INSENSATENESS—bluha, genn.

INSENSE - tgħallem.

INSENSELESS - li ma iħossx.

INSENSIBLE—li ma iħossx, indifferenti; li ma jinħassx; *insensible as steel,* jebes (ma jiħossx) bħal azzar.

INSENSIBLIST— bniedem indifferenti, li ma iħossx; jebes.

INSENSIBLY—bil chemm il chemm; bil mod il mod, ftit ftit; *they insensibly subdued the fears,* huma neħħew bil mod il mod il biża li chellhom.

INSENSITIVE—ara *insensible.*

INSENSUOUS—m'hux tas-sensi.

INSENTIENT—li ma iħossx, li ma jarax.

INSEPARABLE —inseparabli, li ma jinfiridx; li icun (jibka) dejjem ma; *the faults inseparable from poverty, ignorance, and superstition,* (**Macaulay,** *Hist. of England*), il ħtijet li huma inseparabli (li ma jinfirdu katt) mil fakar, injuranza, u superstizionijet.

INSEPARATE—m'hux mifrud; magħkud ma.

INSEQUENT—ara *subsequent.*

INSERT—iddaħħal, tkiegħed bejn; iggib fi; *please insert this letter in your paper,* jecc jogħgboc gib din l-ittra fil ġurnal (gazzetta) tiegħec.

INSERTED — mdaħħal; migjub fi.

INSERTING } dħul; tidħil; gvornizion
INSERTION } ta lbiesi tan-nisa etc.; *that letter was ready for insertion in yesterday's number,* dic littra chienet lesta għad-dħul (biex tcun migiuba fin-numru (tal ġurnal) tal bieraħ; *I paid more for the insertions than for the stuff,* ħallast actar tal gvornizion milli ħallast tad-drapp tal-libsa (actar swieli il gvornizion, mid-drapp tal-libsa).

INSERVE—tiswa għal, isservi.

INSERVIENT—li iservi, jiswa għal.

INSESSION—kagħad bil kegħda fi jew fuk ħaġa; dac, dic il ħaġa li wieħed jokgħod fuka; fejn wieħed jokgħod bil kegħda.

INSESSORES — dawc il għasafar li għandhom sakajhom magħmulin biex jokgħodu fuk iz-zocc tas-siġar jew fuk passiggiera.

INSET — tkiegħed, twaħħal ħaġa f'oħra; tkiegħed fi; inserzioni, dħul fi.

INSEVERABLE—li ma jistax jinħall jew jinfired minn.

INSHADED—bil-lewnijiet scala.

INSHAVE—sicchina, bokxiex tal buttara (għax-xogħol ta gewwa il btieti).

INSHEATHE—iddaħħal fil għant; iżżomm fil għant.

INSHORE—mal moll.

INSICCATION—nixfa.

INSIDE— gewwa fi; il gewwieni, l-interiuri ta annimal, tigieġa etc, il fehma (sigrieta) ta bniedem ; *come inside*, ejja (idħol jew għaddi gewwa) ; *inside a circle*, f'circulu.

INSIDE CALIPERS — cumpass għal chejl ta tokob minn gewwa.

INSIDE SCREW — vit bil cammini minn gewwa.

INSIDIATE—tágħmel il għassa biex takbad ; tgħasses mistoħbi.

INSIDIATOR—min igħasses biex jakbad jew idaħħal fin-nassa.

INSIDIOUS—li jistad, jonsob, igħoss jew jokgħod għassa ghal xi ħadd; karrieki, ħażin, nassies.

INSIDIOUSNESS — kerk, ħażen, wiri ta ħaġa b'oħra.

INSIGHT—deheu, ħila li icollu bniedem li jara jew jagħraf sewwa il ħaġa chif inhi ; għarfa ta ħaġa sewwa minn għankudha.

INSIGHTED—bniedem li għandu iddehen ; capaci, jew li għandu il ħila jara chif inhi il ħaġa minn għankudha.

INSIGNIA — insinja; sinjal; marca (biex tagħraf ir-ranc jew l-ufficiu ta bniedem minn jeħor).

INSIGNIFICANCE—nukkas ta impurtanza ta pis; nukkas ta tifsir.

INSIGNIFICANT — insignificanti ; m'hux ta impurtanza, żgħir, m'hux impurtanti, li m'hux ta min jati contu ; li ma ifisser xejn.

INSIGNMENT—sinjal, tagħlima, biex tagħraf żewġ ħwejjeġ jew actar minn xulxin.

INSIMULATE—taccusa,tagħmel causa, tugża.

INSINCERE—falz, m'hux sincier,karrieki.

INSINCERITY—wiri ta ħaġa b'oħra, kerk, ipocrisija, falsità.

INSINEW — is-saħħaħ, tgħakkad il musculi jew tati is-saħħa lill gisem.

INSINUANT—insinuanti, li jaf jindihies jew jingieb ma, li jaf jidħol bil mod il mod.

INSINUATE—iddaħħal bil mod; iddaħħal f'ras xi ħadd ; tberren ; twebbel ; tħallem ; tidħol ftit ftit (binnakra in-nakra) tindiehes.

INSINUATING—dħuli, li jaf jindihes, li jidhol bil mod il mod, li iwebbel, idaħħal fir-ras, (fellus etc).

INSINUATION—insinuazioni, li chif wieħed jidħol jew jindihes, dħul; tberrin, twebbil, tħallim.

INSINUATIVE—ara *insinuating*.

INSINUATOR—min *insinuate* (ara).

INSINUATORY—ara *insinuating*.

INSIPID — bla togħma, bla ebda togħma, togħma ta xejn, insipidu, bla benna ; chiesaħ ; indigest ; ibleh ; *an insipid writer*, wieħed li jicteb bla gost (bla benna).

INSIPIDITY—nukkas ta togħma jew benna; csuħa.

INSIPIENCE—bluha, nukkas ta melħ jew ta għakal.

INSIPIENT—ibleh, bla għakal, bla melħ.

INSIST—tinsisti, tokrom fuk ; issus fuk ; tlaħħ; iżżomm sħiħ fil fehma li icolloc biex issir ħaġa ; *I insist on what I said yesterday*, ninsisti (nibka insus) fuk dac li għedt il bieraħ.

INSISTENCY—żamma sħiħ fil fehma biex issir ħaġa chif tcun għedt jew tcun trid; insistenza.

INSITU (fil geologia) fil-loc tiegħu sewwa li chien fih mil-lewwel.

INSNARE—ara *Ensnare*.

INSNARING—ara *Ensnaring*.

INSNARL—tħabbel, tgħakkad (ħabel etc.).

INSOCIABLE — magħmul għalih, m'hux fabbli, mkit, żorr.

INSOLATE — issajjar jew tnixxef, (tkadded) fix-xemx, tkigħed għaxxemx.

INSOLATION — xemxata ; tixmix, tkaddid (tkegħid ta ħaġa fix-xemx biex tinxef jew biex issir.

INSOLE—suletta (f'żarbuna).

INSOLENCE — insolenza, tmegħir, żeblił, mgiba ħażina jew insolenti (ta wieħed mcabbar u li irid iżeblaħ lil culħadd) ; tinsulta.

INSOLENT — insolenti, li imigħer jew icasbar lill culħadd ; cburi, impertinent.

Insolently—ta insolent, bl'insolenza.

Insolidity—debulizza, nukkas ta saħħa.

Insolido—flimchien, f'dakka.

Insoluble—li ma jinħallx, li ma idubx fl-ilma jew fil mishun; li ma jistax jitfisser jew icun spiegat.

Insolvable—m'hux solvibbli, li ma jistax jitfisser jew icun spiegat; problem etc. li ma jistax icun maħdum, li ma jistax jitħallas jew icun meħlus; li ma jistax jinħall jew icun maħlul.

Insolvent—li ma għandux flus biżżejjed biex iħallas; li ma iħallasx dejjem.

Insomnia—nukkas ta ngħas; marda li wieħed ma jistax jorkod.

Insomnious—mkajjem, li ma jistax jorkod; li ma jitħollux ngħas.

Insomnolence—nukkas ta ngħas.

Insomuch—tant illi; *insomuch that there could not be found a single one*, tant illi ma setgħux isibu wieħed biss.

Insouciance (akra *ansusîan*)—trascuraġni, indifferenza; csuħa, bruda.

Insouciant (akra *ansusîan*)—indifferenti, trascurat, biered, chiesaħ, li ma jimpurtah xejn.

Inspan — torbot fil maħanka jew madmad żewġ gniedes jew bakar etc. flimchien.

Inspect—tispeziona; tagħmel spezion; tifli sewwa; tara, tiftakad.

Inspecting - li jispeziona, jifli jew jagħmel spezion; *an inspecting officer*, ufficial li jispeziona; spettur.

Inspection—spezzion, filja, ftakida.

Inspective—tal *inspection* (ara).

Inspector—spettur; fellej; min, dac li, jispeziona scheijel etc.

Inspectorate } spetturat, il post,
Inspectorship } l-ufficiu ta spettur.

Inspectress—ispettrici.

Insperse—ixxerred, tbixx, troxx.

Inspersion—tixrid, bexx, traxxix.

Inspirable—li tista tieħdu mannifs (aria, duħħan etc).

Inspiration — ispirazioni, leħma, nebħ, dawl tal moħħ.

Inspiratory—tal *inspiration* (ara).

Inspire—tati il ħajja bin-nifs, tilhem, tnebbeh, tati id-dawl tal moħħ; tonfoħ fi strument biex id-dokk; tispira; tati lewn, xeħta etc. f'articulu ta ġurnal jew ta periodicu; *a paragraph, obviously inspired, appears in a local journal this evening and runs as follows...* (*Daily Telegraph*), il-lejla deher f'ġurnal locali paragrafu, li milli naraw, ispirat (iddettat) minn xi ħadd ufficiali, li igħejd hecc...

Inspired—spirat, mnebbeh.

Inspirer—min (dac li) inebbeh jew jati id-dawl (jispira).

Inspirit — tati il ħajja, tkankal, tħeġġeġ, tkawwi il kalb.

Inspissate—tħaxxen; tagħmel actar carg, kawwi jew grass; *the sugar doth inspirate the spirits of the wine,* (**Bacon**, *Natural History*), iz-zoccor jiggrassa (jagħmel actar magħkud jew dens) li spiritu di vinu.

Inspissate—iggrassat, actar grass jew magħkud.

Inst—(f'loc *instant*) ta dan ix-xahar li aħna fih; *on the 15th inst*, fil 15 ta dan (ix-xahar li aħna fih).

Instability—nukkas ta saħħa; nukkas ta żamma fil fehma; dawran bħal pinnur (li wieħed jaħseb jew igħejd issa ħaġa u issa oħra); dawran ma cull riħ; *I lament your instability*, nibchi id-dawran ma cull riħ tiegħec.

Instable — incostanti, li idur ma cull riħ, li m'hux sod; li ibiddel.

Instableness—ara *instability*.

Install—tati post; tkighed fil post; tati pussess.

Installation—pussess; tkeghid ta xi ħadd f'postu jew f'locu; armar, tkeghid fil loc ta affarijiet ta macchina, tagħmira ta lampi etc. tal-luce elettrica.

Instalment—pussess, tkegħid ta xi ħadd f'post; post, loc, fejn wieħed jokgħod meta jeħu pussess; ħlas ta somma ta dejn etc. bil ftit il ftit; bit-tant fix-xahar etc.; *I told him to pay his debt of £ 20 by instalments, say 5 shillings a week*, għeddtlu iħallas il għoxrin lira li għandu jati ftit ftit, ngħejdu aħna (mkar) ħames xelini fil gimgħa; *the instalment of this noble duke in the seat royal*, (**Shakespear**, *Richard III*), il pussess ta dana id-duca

nobbli fil post reali; *all the chair and instalments were engaged*, is-siggiet u'l postijet collha chienu meħudin.

Instamp—tistampa b'sigill, côn etc.

Instance—esempiu, turija; lehħa; talb bla mistriħ; raġuni, scusa il għaliex, causa jew motiv; sinjal, prova; proverbiu; provar, argument; turi, iggib esempiu; *now, for instance, take the case we have before us*, issa per esempiu, hu dan il cas li għandna kuddiemna; *this was done at my instance*, dana sar tant chemm cont lħih jen (chemm tlabt jew ħakkakt jena); *his fears are shallow, wanting instance*, (Shakespear, *Richard III*), il biża tiegħu hu fieraħ, ma għandux caġun (il għaliex); *full of wise saws and modern instanees*, (Shakespear, *Much ado about nothing*, mimli (collu) għajdut u proverbi sbieħ u ġodda (ta daż-żmien); *what instance of the contrary?* (Shakespear, *Two gentlemen of Verona*), xi prova (argument) hi diu tal cuntrariu? *I shall not instance that author*, jena ma ngibx esempiu lill dac l-autur.

Instant—wakt; hin; urgenti; ta malajr; malajr; dana, li miexi; li aħna fih; *come now, at this very instant*, ejja issa issa dal wakt; *that was an instant business*, dic chienet affari urgenti; *we are to leave on the 20th inst.*, għandna nitilku (nsiefru) fil 20 ta dan (ix-xahar li aħna fih).

Instant—malajr, bla telf ta żmien; *come Philomelus! let us instant go*, (Thompson, *Castle of Indolence*), ejja Philomelus, isa ejja immorru malajr.

Instantaneity— ara *instantaneousness*.

Instantaneous — magħmul f'dakka waħda, f'hin wieħed; ta malajr malajr, ta ħeffa cbira; bla telf ta żmien xejn.

Instantaneously — ta malajr malajr, ta ħin wieħed; b'ħeffa cbira.

Instantaneousness—ħeffa, żmien ta malajr malajr.

Instanter—malajr malajr; bla telf ta żmien xejn; *there their hearts would sadden instanter*, hemmec huma idejku klubhom (jiddejku) malajr (minnufiħ).

Instantly—f'dakka waħda, malajr malajr; bla ebda telf ta żmien; issa dal wakt; *come instantly*, ejja issa dal wakt.

Instar—ittabba; timla (werak etc.) ticchi ticchi.

Instate—tkiegħed fil post, iddaħħal fil loc (bniedem etc.)

Instatement - tkegħid fil post.

Instaurate—iggedded, tirriforma, tirristaura; issewwi.

Instauration—riforma; ristaur, tiswija.

Instead—minn f'loc, f'loc; *come in my stead (instead of me)*, ejja minn flochi; *milk instead of beer*, ħalib f'loc birra.

Insteadfast—li m'hux sħiħ jew sod.

Insteep—tgħaddas fl-ilma.

Instep—għaksa tas-siek; xichel.

Instigate—tagħwi, issewwes; iġġagħal; tipprovoca; *he did it because he was instigated*, għamlu (għamel dan) għaliex chien mgiegħel (chien mogħwi jew provocat).

Instigation—għawi, ġagħil; provacazioni; *at his instigation*, bil għawi tiegħu.

Instigator—min jagħwi, min isewwes, iġagħal, jew jipprovoca.

Instil—tnissel, tħallem; twebbel; twaħħal fil moħħ; tkattar; titfa katra katra; *the juice is boiled and then dropped or instilled into the head, is good for the pains thereof*, (P. Holland), is-sugu jitgħalla u imbgħad ikattruh (jixtuh katra katra) fir-ras, icun tajjeb għal ugigh; *thus you will be instilling into their minds good principles*, u hecc (b'dan il mod) tcun kiegħed twebblilom (tnisslilom jew twaħħlilhom) f'rashom principi tajba.

Instillation — twebbil, tnissil, twaħħil fil moħħ.

Instillator } min inissel, iwebbel,
Instiller } jew idaħħal fir-ras.

Instimulate—ara *stimulate*.

Instimulation—ġagħil.

Instinct — istint, gibda; għakal, dehen li icollom il għasafar etc li jagħmlu il ħwejjeġ.

INSTINCTIVE—ta l-istint, spontaneu; li wieħed (annimal, għasafar etc) jagħmlu waħdu għaliex icun jaf li għandu icun hecc.

INSTINCTLY—bl-*istinct* (ara).

INSTIPULATE—bla *stipules* (ara)

INSTITORIAL-POWER — setgħa, autorità, li icollu scrivan li jimmaniġġa u imixxi l-affarijiet tan-negoziu jew l-avviament ta ħanut jew stabiliment.

INSTITUTE—tibda, tiftaħ xirca jew ħaġ'oħra; tagħmel, twakkaf, tgħallem; tinnomina, tagħmel jew tagħżel bniedem (wieħed) għal post f'ufficiu; *our Lord Jesus instituted the Holy Sacrament of Eucharist,* Sidna Gesù għamlu is-Sacrament tat Tkarbin Mkaddes; *the end for which all Governments had been instituted,* (Macaulay, *History of England,* il fini li għalih il Gvernijet collha gew (chienu) magħmula; *I had to institute an inquiry,* chelli nibda (niftaħ) inchiesta; *your duty is simply to institute the lads,* id-dmir tiegħec hu biss (m' hux ħaġ'oħra ħlief (li tgħallem il ġuvnotti); *we institute your grace to be our regent,* (Shakespear, *Henry VI),* aħna nagħżlu lilec biex tcun il cap tagħna.

INSTITUTE—stitut, xirca; massma, principiu, precett, tagħlima; *Soldiers and Sailors institute,* stitut, (xirca) tassuldati u'l baħrin, *we all have to meet at the institute this evening,* aħna il coll irridu niltakgħu fli stitut il-lejla.

INSTITUTES—ctieb elementari (jew l-ewwel elementi, il bidu) tal ligi.

INSTITUTER - min jistituixxi; jagħmel, jibda, jew jiftaħ xirca etc., min igħallem, għalliem, surmast.

INSTITUTION—għamil, bidu; ftuħ; tagħlim; fundazioni; istituzioni; *the Institution of the Blessed Sacrament of Eucharist,* l-Istituzioni tas-SSmu. Sacrament tal Altar; *at the institution of the enquiry,* fil bidu (il ftuħ) tal inchiesta; *I am compiling a Dictionary for the institution of the people,* kiegħed nagħmel Diziunariu għat-tagħlim tal poplu.

INSTITUTIONAL } (tal *institution*), e-
INSTITUTIONARY } lementari; tat-tagħlim, tal bidu, tal ftuħ.

INSTITUTIST—chittieb l-elementi tal istruzioni; min (dac li) jicteb il bidu tat-tagħlim.

INSTITUTIVE—li jistabilixxi, jati bidu, jiftaħ; stabilit bl-autorità.

INSTITUTOR — istitutur, fundatur, min jistabilixxi, jibda, jew jiftaħ (xirca etc.); min igħallem, surmast, għalliem.

INSTITUTRESS—fondatrici, istitutrici; majjistra, mara (dic li) tgħallem

INSTOP—tagħlak, issodd.

INSTRUCT—tgħallem, tgħarref; tati ordni, tordna, iġġagħal li wieħed jagħmel ħaġa; tautorizza avucat li jidher f'cawsa f'loc avucat ieħor, iggib xhieda favur; ticconferma; tipprova; *to instruct a claim against a bankrupt,* tipprova dritt li għandec contra wieħed li icun iddichiara falliment; *your duty as a teacher is to educate and to instruct,* id-dmir tiegħec bħala surmast hua li teduca u tgħallem; *she being before instructed of her mother, said: give me here John Baptist's head on a charger,* hia, billi kabel chienet mgħarrfa mn'omma x'għandha tagħmel, kalet: atini hawn ir-ras ta Ġwanni Battista, fi platt cbir.

INSTRUCT — mgħammar, armat; mgħallem; *ships instruct with oars,* (Chapman), bastimenti mgħammrin (armati) bli mkadef.

INSTRUCTER—f'loc *instructor* (ara).

INSTRUCTRESS—f'loc *instructress* (ara)

INSTRUCTION — tagħlim, istruzioni, tagħrif; *I went to England for a course of instruction,* mort l-Ingħilterra għal cors ta tagħlim (studiu); *he is waiting to receive your instructions,* kiegħed jistenna xi tgħejdlu jagħmel inti, (jistenna li tgħarrfu inti, x'għandu jagħmel).

INSTRUCTIONAL — tat tagħlim, tal educazioni, li igħallem jew jeduca.

INSTRUCTIVE—istruttiv, li igħallem.

INSTRUCTIVENESS—is-setgħa li icollu wieħed li jgħallem; is-setgħa tat tagħlim.

INSTRUCTOR—għalliem, min (dac li) igħallem, surmast, istruttur.

INSTRUCTRESS—dic li tgħallem, majjistra (sinjura) ta li scola.

Instrument — strument, (sturment tad-dakk) għodda; mezz, agent, autur; att pubblicu, cuntratt, digriet; *the violin is a string instrument*, il violin hua strument tal corda; *I had for a prize a box of mathematical instruments*, klajt caxxa għodda, cumpassi etc. premiu; *your brother was the instrument of my ruin*, ħuc chien il mezz (il causa, il caġun) tar-rovina tiegħi; *he, however, had, under the authority of this instrument, been consecrated* (**Macaulay**, *History of England*), hua iżda, b'dan id-digriet, chien icconsagrat (Iskof).

Instrumental – li igħejn, il mezz, il caġun, li jiswa biex issir ħaġa.

Instrumentalise—tagħmel, toħlok, tifforma.

Instrumentalist—dakkâk ta (min idokk) strument.

Instrumentality—mezz, caġun.

Instrumentary — bħal *instrumental* (ara).

Instrumentation —strumentazioni; li strumenti tad-dakk collha flimchien is-sengħa tad-dakk (chif wiħed idokk) fuk strument.

Instrumentist — bħal *instrumentalist*.

Instyle — tati isem; issejjaħ, issemmi.

Insuavity--nukkas ta ħlewwa; imgiba żorra jew mkita; mkata (meta wieħed icun mkit, m'hux ħelu).

Insubordinate – disubbidient; li ma jobdix; li ma jokgħodx għalli wieħed igħejdlu.

Insubordination — dissobbidienza.

Insuetude—inconsuetudini, li ma icunx soltu, li m'hux tas-soltu.

Insufferable—insoffribbli, li ħatt ma jista isofriħ, jew igerrgħu, li m'hux ta min isofriħ; *we are having insufferable heat this summer*, kiegħed icolna sħana tremenda (li ħadd ma jista jissoportiha) das-sajf.

Insufficience — nukkas; li m'hux biżżejjed; nukkas ta setgħa jew kawwa; incompetenza.

Insufficient—li m'hux biżżejjed, li ma iservix; li m'hux capaci, li ma jinkalax; li m'hux tajjeb biex jagħmel ħaġa; *a single hand is insufficient for such a harvest*, bniedem waħdu m'hux biżżejjed għal din il ħasda ta kamħ collha.

Insufflate — titfa in-nifs, tonfoħ fuk xi ħaġa.

Insufflation — nfiħ, tfiħ tan-nifs fuk xi ħaġa (meta is-sacerdot li icun igħammed jitfa in-nifs tiegħu fuk it-tarbija).

Insuitable — li m'hux adattat, li m'hux tajjeb; li ma igħoddx jew ma jakbilx għal dic il ħaġa.

Insular — ta gżira, mdawwar bil baħar minn cullimchien; tan-nies ta gżira; dejjak, ċchejchen, żgħir, m'hux liberali; min igħammar fi gżira; *our insulars who think so much for themselves*, in-nies tal gżira tagħna li jaħsbu tant għalihom stess.

Insular climate – (fil Meteorologia) il clima ta gżira, li fis-sajf ma icunx hemm sħana wisk u fix-xitwa bard wisk mħabba fil baħar ta mad-dwar.

Insularity—tal gżejjer jew ta gżira; l-opinioni baxxa u'l mod żgħir u baxx li biħ jaħsbu in-nies ta gżira; *they know no better, you must excuse their insularity*, ma jafux aħjar, trid tiscusahom billi huma nies ta gżira (ma jistgħux jaħsbu ħlief ċchejchen jew baxx).

Insulate—tagħmel bħal gżira; tbiddel fi gżira; tagħlak jew iddawwar port etc. minn cullimchien biex dan il port ma jista icollu comunicazioni ma ħadd u ma mchien; tissepara, tifred post etc. għal collox minn postijiet etc. oħra.

Insulated columm—colonna kiegħda għaliha (li magħandiex x'taksam ma 'l ħitan etc. ta 'l bini l-jeħor fejn tcun.

Insulated wire — fildiferru miżmum fuk ħwejjeġ li ma jigbdux l-elettricità, biex ma iħallix li il current tal elettricità igħaddi jew jinżel fl-art.

Insulation — insulazioni; firda, għażla.

Insulator—min jifred jew jagħżel; ħaġa li ma tħallix tgħaddi elettricità jew sħana minn gewwa fiha, li tit-

kiegħed dwar oggett bix dana ma icunx mimsus bil current elettricu jew bis-sħana.

Insulous—mimli gżejjer.

Insulphured—mimli jew collu cubrit

Insulse—insipidu, stupidu, chiesaħ, li ma fih ebda gost.

Insult — insult, tmegħir, żebliħ; tinsulta, tmiegħer, iżżeblaħ; *some of you offered me gross personal insults*, x'uħud minncom insultajtuni bil bosta (sħiħ); *why do you insult me?* għaliex tinsultani (tmegħirni jew iżżeblaħni)?

Insultance—insult, insolenza, tmegħira.

Insulter—min jinsulta, imiegħer jew iżeblaħ.

Insulting — insolenti, li jinsulta, jew imiegħer.

Insultingly — bl-insolenzi, b'mod insultanti, li imiegħer.

Insultment—ara *insult*.

Insume—tieħu fi, iddaħħal fi.

Insuperable—li ħadd ma jisbku, jegħelbu, jicsru, jeħdu, jew ibattih; li ħadd ma jagħmillu xejn; li ħadd ma igħaddih.

Insupportable — li ħadd ma jista isofrih jew jokgħod fih; *the cold in England in winter is almost insupportable*, il bard l-Inghilterra fix-xitwa tista tgħejd ħadd ma jista isofrih.

Insuppressible—li ma tistax taħbih jew iżżommu moħbi; li ma jistax jokgħod feju ma jidhirx jew moħbi.

Insurable—li jista icun assigurat (għal xi ħruk, mewt etc.)

Insurance — assicurazioni, sicurtà, għamil tajjeb.

Insurance policy—il polza, il carta, il cuntratt li jatu il cumpannija tas-sicurtà lil dac li iħallas flusu biex jisgura hajtu, ħwejġu etc.

Insure—tassigura, tagħmel tajjeb; *why don't you insure your life? I have already insured mine;* il għala ma tassicurax ħajtec jena ġa assicurajt ruħi; *we insured our house and shop*, aħna assicurajna id-dar u'l ħanut tagħna.

Insurer—min jassicura jew jagħmel tajjeb.

Insurge—tkum, tirvella.

Insurgence—kawmien għall, rvell.

Insurgent — min ikum għal jew jirvella; *we drove away the insurgents*, aħna checcejna lill dawc li rvellaw.

Insurmountable—li ma jintrebaħx, li ma jisbku, jeħdu, jgħaddih jew jicsru ħadd; li ħadd ma jagħmillu xejn.

Insurrection—kawma għall; rvell; *all efforts to quell the insurrection proved fruitless*, cull ma sar biex jiccuetaw rvell chien għal xejn.

Insurrectional — tal *insurrection* (ara).

Insurrectionary—li igib rvell, li ikankal rvell; tar-rvell; *that was a murderous insurrectionary system*, (Burke), dac chien sistema tal ktil u tar-rvell (li igib il ktil u tar-rvell).

Insurrectioner / Insurrector } wieħed li (min) ikum għall jew jagħmel rvell.

Insusceptible / Insusceptive } li ma iħossx; li xejn ma ikanklu.

Insusurration—tgħergħir.

Inswathe—tgeżwer (fil fiskija etc)

Intact—li m'hux mimsus; li ma fih jew li ma ġralu xejn; kawwi sħiħ.

Intactable—li ma jinħassx.

Intaglio—intall, scultura, incisioni ta disinn; figura etc. mħaffra f dic il biċċa njam jew ġebla li tcun stess.

Intake—dħul, dac li wieħed idaħħal.

Intaker—min (dac li) iżomm għandu ħwejjeġ misruka (li icunu ta ħadd jeħor biex jerfaħħom għandu).

Intaminated—safi, m'hux mħallat b'xejn.

Intangible—li ma jinħassx li ma tħossux b'subgħajc jew bit-teftif ta idejc.

Intangle—ara *Entangle.*

Intastable—bla togħma.

Integer — numru sħiħ, collox, intier; *four integers and a half*, ($4\frac{1}{2}$) erba intieri jew numri sħaħ u nofs ($4\frac{1}{2}$).

Integrable—li jista icun *integrated.*

INTEGRAL—collu, shih; is-shih, collox.

INTEGRANT—li jinhtieg biex numru isir jew icun shih.

INTEGRATE—taghmel shih, taghmel haġa shiha; tiġbor collox u taghmel f'haġa wahda; *the soul and the body go to compound and integrate the man*, (**South**) ir-ruh u'l gisem flimchien jaghmlu il bniedem.

INTEGRATE—turi, timmarca, is-somma collha jew collox.

INTEGRATION—integrazioni; il chif taghmel numru somma jew quantità shiha; (fil Matematica) ix-xoghol chif issib l-intier jew in-numru shih ta żewġ quantità differenti li icunu moghtija.

INTEGRITY—is-shih, is-sewwa; purità, tisfija; *language continued long in its purity and integrity*, (**Hall**), il-lingua damet ghal żmien safia safia u sewwa m'hi mhalta b'ebda cliem ta lsien jehor.

INTEGRO—shih.

INTEGUMENT—il koxra, il gilda, irrita, il fosdka ta żerrigha.

INTEGUMENTARY—tal, jew maghmul mil *integument* (ara).

INTEGUMENTATION—il ghata b'*integument* (ara).

INTELLECT — mohh, dehen, fehma, ghakal; *he is disordered in the intellects*, ghandu mohhu m'hux f'locu (rasu mhawda); *the intellect of a country*, in-nies collha bravi (bil ghakal u tal iscola), ta pajjis; *he is a man of great intellect*, hua bniedem ta dehen cbir.

INTELLECTED—intelligenti, li ghandu il mohh, id-dehen, jew bil ghakal.

INTELLECTIVE—tal *intellect* (ara).

INTELLECTUAL—intellettuali, tal intellet, tal mohh; bid-dehen, bil ghakal; *he is pursuing a course of intellectual studies*, kieghed jaghmel cors ta studï tal mohh (jebsin).

INTELLECTUALIZE — tidealizza; tati jew iżżejjed bl-intellett jew bid-dehen; tirraġuna bid-dehen jew bil ghakal.

INTELLIGENCE—intelligenza, ghakal, fehma; ahbar; gharrfa; *he is a lad of great intelligence*, hua ġuvnott ta intelligenza cbira (jifhem malajr cull ma tghejdlu jew cull ma jara jew jakra); *no sooner did this sad intelligence reach him than he rushed out like a madman*, ma lahkitx waslitlu f'widnejh din l-ahbar hażina, illi ma harigx jigri il barra bhal wiehed miġnun.

INTELLIGENCE DEPARTMENT—(fil militar) l-ufficiu tal intelligenza minn fejn jatu it-tgharifiet u l-informazionijet collha li icun hemm bżonn, sewwa bis-sinjali sewwa bil chitba etc lill official cmandant (general etc).

INTELLIGENCE OFFICE—uffiziu, post, minn fejn wiehed icun jista imur jehu xi informazionijiet jew jistaksi fuk xi sefturi li icun irid idahhal mieghu.

INTELLIGENCER—min igharraf jew jati informazioni; spiun, messaggier.

INTELLIGENCY—f'loc *intelligence*, ara.

INTELLIGENT—intelligenti, li ghandu mohhu tajjeb, li jifhem malajr; mżejjen bid-dehen.

INTELLIGENTLY—bl-*intelligence* (ara)

INTELLIGIBILITY—intelligenza, mohh tajjeb; li icolloc mohh tajjeb.

INTELLIGIBLE—ċar, hafif biex tifmu, li jiftiehem.

INTEMERATE—nadif, safi, bla tebgha, pur.

INTEMERATENESS—ndafa, purità.

INTEMPERANCE — iżżejjed; ichel u xorb bla kies; *his malady has been aggravated by intemperance*, (**Macaulay**), il marda tieghu żdiedet bix-xorb iżżejjed li chien jixrob.

INTEMPERANT—wiehed li (min) jixrob iżżejjed (sicran, sponża).

INTEMPERATE—li ma ghandux kies jew regula fil ghemil tieghu; li jixrob etc. iżżejjed; kalil, kawwi; *we are having an intemperate weather this winter*, kieghed icolna tempijiet kliel (horox) dix-xitwa.

INTEMPERATELY—iżżejjed, bla kies.

INTEMPEROUS—ara *intemperate*.

INTEMPESTIVE—li m'hux taż-żmien; ta kabel il wakt; ta kabel żmienu; *I am afraid your question has been intempestive*, nibża li il mistoksija tieghec chienet kabel il wakt.

INTENABLE—li m'hux *tenable* (ara).

INTEND—tifhem, icolloc il fehma

jew il ħsieb; iżżid, tcattar; tiġbed lejn, tmur; *do you intend what I am saying?* kiegħed tifhem x'kiegħed ingħejd? *I don't intend going abroad this year,* ma feħsibnix nsiefer dis-sena; *the magnified quality of this star, conceived to cause or intend the heat of this season (*Brown, *Vulgar Errours),* il cobor ta din il chewcba kiegħed biex igib jew icattar is-sħana ta dan li staġun; *and to Tarsus I intend my travels* (Shakespear, *Pericles*), u lejn Tarsus jena niġbed (immur jew nimxi); *the man was quiet and sober and intended no body any harm,* ir-ragel chien cuiet u m'hux xurban u ma ried jagħmel ħsara (jew deni) lil ħadd

INTENDANCE — attenzioni, cura, ħsieb.

INTENDANCY—uffiziu, impieg, post ta intendent; id-distrett ta intendent, jew suprintendent.

INTENDANT—attent, bil ħsieb; li jeħu ħsieb jew il cura; intendent, suprintendent, jew dac li għandu il ħsieb ta post (tarzna, istitut etc) fuk spallejh.

INTENDED—maħruġ il barra; billi icollu il ħsieb; magħmul għal apposta, bil fehma, ġħarus; miżżewweġ, *my intended wife,* marti; *that young man is her intended,* dac il ġuvni hua il għarus tagħha.

INTENDER—min icollu jew jagħmel il fehma jew il ħsieb, min jagħmel jew igħejd għal apposta; tagħmel tari, artab, jew ħlejju (li icollu kalbu żgħira).

INTENERATE — trattab, tagħmel ħlejju, artab, ħelu; li kalbu tħoss.

INTENSE—kawwi, aħrax; kalil, cbir; ħarr; scur; *intense potion,* xorb kawwi; *intense study,* studiu kalil; *intense cold,* bard cbir jew kalil; *intense pain,* ugigħ cbir, aħrax jew kalil; *intense affection,* mħabba cbira; *intense blue,* ic̄hal scur (carg).

INTENSELY—ferm, bil kawwi; *the more ardently and intensely a man loves God,* actar ma bniedem iħobb l-Alla bil ħrara u ferm.

INTENSENESS—kawwa; *with intenseness of desire in her upward eye of fire,* (Wordsworth, *Kitten*), b'xewka l-actar kawwija fil għajnejn taħħa li donnom mimlija nar.

INTENSIFIER—sustanza li tkawwi jew tcabbar l-opacità fil fotografija.

INTENSIFY—tcabbar, tkawwi.

INTENSION — saħħa, kawwa, forza tal-leħen etc.; cobor.

INTENSITY—kawwa, forza; *she could prove to him the intensity of her affection,* hia setgħet turih (tippruvalu) il cobor ta mħabbitha lejh (għalih).

INTENSIVE—li jista jicber, jissaħħaħ jew jitkawwa; li iżid, icattar, li jati is-saħħa; isaħħaħ jew ikawwi; cbir; assidwu, attent ferm.

INTENSIVENESS—ara *intensity*

INTENT — fehma; ħsieb, għajn; mxiegħel, deħwien, attent; *the village of Plymouth, woke from the sleep, and arose, intent on its manifold labours* (Longfellow, *Miles Standish*), il villaġġ ta Plymouth stembaħ min-ngħas tiegħu, kam, dgħewien (attent) għal bosta xogħliet li chellu (li in-nies chellhom biex jagħmlu); *to the intent that* (floc *in order that*), sabiex; *to all intents,* jew *to all intents and purposes,* realment, praticalment, verament.

INTENTION — fehma, ħsieb, għajn, intenzioni; *he announced his intention to help them,* il fehma tiegħu chienet (kal) li irid igħinhom; *that was his only intention,* għal dac biss chienet għajnu (jew il fehma tiegħu); *what is your intention?,* xi ħsieb għandec? (x'inhi il fehma tiegħec ?); *to heal by the first intention,* (fil chirurgia) għeluk jew fejkien (nxief) ta ferita minn għajr ma tcun għamlet il materia; *to heal by the second intention,* tagħlak (għeluk) jew fejkien ta ferita wara li tcun rabbiet il marċa jew il materia.

INTENTIONAL—bil fehma, bil ħsieb, għal apposta.

INTENTIONALLY—għal tal apposta; *he has done it all intentionally,* cull ma għamel għal tal apposta għamlu.

INTENTIONED—bil fehma (ħsieb); *well-intentioned,* bil fehma tajba; li għandu il ħsieb li jagħmel ħwejjeġ tajba (il gid).

INTENTIVE —attent, moħħu fil ħaġa li icollu jagħmel.

INTENTIVELY — bl-attenzioni; bil għakal.

INTENTLY—bil ħrara, b'attenzioni cbira.

INTENTNESS—ħrara, attenzoni cbira; *every one admires his intentness upon business*, culħadd jitgħaxxak bil ħrara (attenzioni) cbira tiegħu għal affarijiet.

INTER — tidfen; *he was interred outside the churchyard*, difnuh barra mic-cimiteru.

INTER —bejn, fost; *interarticular*, ta bejn il-għekiesi; *interauricular*, ta bejn il ħofor jew it taksimiet tal kalb; *interaxis*, (fl-architettura) il wisa ta bejn it-travi jew fusien; *interbrachial*, bejn id-dirgħajn.

INTERACT—il ħin ta bejn l-atti ta opra f'Teatru.

INTERBREED—trabbi, tnissel minn żewġ razez.

INTERCALAR —mdaħħal; mkigħed, mdeffes, li kiegħed bejn oħrajn.

INTERCALATE—tkiegħed, iddaħħal, iddeffes bejn oħrajn; iddaħħal ideftes, iżżid ġurnata, xahar etc. f'calendariu jew almanacc.

INTERCALATIVE—li ikigħed, idaħħal, iżid, jew ideffes bejn.

INTERCALATION—żieda, dħul, tkegħid (ta ġurnata etc. f'calendariu).

INTERCEDE —tinterciedi, tidħol għal jew bejn miggeldin; titlob għal; (żmien etc.) li jigi jew igħaddi bejn ġrajja u oħra; *he supposes that a vast period interceded between that origination and the age wherein he lived*, (Hall, *Origin of Mankind*), jissopponi li għadda żmien twil bejn dac in-nisel u iż-żmien li fih chien igħejx hu.

INTERCEDENT—li *intercede* (ara).

INTERCEDENTLY — bl-intercessioni, bit-talb għall.

INTERCEDER—min jitlob għal, min jinterciedi.

INTERCEPT—tintercetta, tilka, iżżomm f'nofs triek, ittri mercanzija etc. takta, tifred (linja lil oħra fil geometrija).

INTERCEPTER — min jintercetta, iwakkaf iżomm ittri, mercanzia etc.

INTERCEPTION — intercezioni, żamma, twakkif ta ittri etc. ktugħ, twakkif

INTERCESSION — intercessioni; dħul bejn; talb għal.

INTERCESSIONAL—tal intercessioni.

INTERCESSIONATE—titlob għal.

INTERCESSOR —ara *interceptor*.

INTERCESSORY—li jinterciedi, jitlob għal, jidħol għal.

INTERCHANGE—tpartat, tibdel, bdil, tpartit; bidla.

INTERCHANGEABLE — li jista jinbidel, tal bdil; li jista icollu bidla; li jigi sewwa sew wara xulxin (wieħed wara l-ieħor); *the interchangeable weather of spring and autmun*, it-temp li jigi sewwa sew wieħed wara l-ieħor tar-rebbigħa u tal ħarifa.

INTERCHANGEMENT—bdil, bidla.

INTERCIDENCE—cumbinazioni.

INTERCISION—ktiħ, katgħa; żamma.

INTERCLAVICULAR—ta bejn il claviculi jew il għadmiet tal għonk.

INTERCOLLINE — (fil geologija) li kiegħed bejn il għoliet jew coni magħmulin mil vulcani (mil-lava li jixtu il vulcani).

INTERCOME—tindaħal, tidħol bejn tnejn (li icunu jiggieldu etc.)

INTERCOSTAL—ta bejn il custilj.

INTERCOURSE — ftehim, li wieħed icollu x'jaksam ma ħadd ieħor; taħlit ta ragel ma mara; *they proposed have an intercourse before long*, iddecideu li jiltakgħu biex jiftehmu ma idumux; *we had very little intercourse with the Japanese*, aħna ftit chelna x'naksmu, għal dac li hu cummerċ etc., mal Giappunisi.

INTERCUTANEOUS—li hu, jew icun bejn jew taħt il gilda.

INTERDEAL—cummerċ, trafcu, tagħmel cummerċ ma jew tittrafica.

INTERDENTEL—il wisa bejn is-snien (żewġ sinniet) ta rota.

INTERDICT — timnosta, ma tħallix; iżżomm, twakkaf; tipproibixxi.

INTERDICTION - żamma, proibizioni, twakkifa.

INTERDICTIVE—li jimnosta; jimna',

ma iħallix, li iżomm jew iwakkaf ħaġa li ma tistax issir.

INTERDICTORY — li iservi biex *interdict* (ara).

INTERDIGITAL — bejn (ta bejn) isswaba tal idejn.

INTERDIGITATE — tinseġ; iddaħħal f'xulxin (bħal ma tagħmel bis-swaba ta id ma dawc tal id l-oħra).

INTERDIGITATION — ħabla, tħabbila (bħal meta iddaħħal is-swaba tal idejn gewwa xulxin).

INTERESS - interess, tinteressa; tieħu interess.

INTEREST — interess, mgħax; lucru, gid, vantaġġ; dmir, impenn; il għaliex; tagħmel jew iġġagħal lil min jagħmel id-dmir jew l-impenn tiegħu; tokros, timporta, tinteressa; *those twenty pounds are the interest on my capital*, dawc il għoxrin lira huma li mgħax fuk il capital tiegħi (fuk flusi li ħriġt); *I am doing this for every body's interest*, kiegħed nagħmel dana għal gid ta cullħadd; *that is my only interest*, dac hu l-uniou impenn tiegħi; *nothing will interest him more than this work*, xejn ma jinteressah (jokorsu jew jimpurtah) actar minn dana ix-xogħol.

INTERESTED — interessat, li għandu minn, miġbud lejn

INTERESTING — interessanti; li jinteressa; impurtanti.

INTERFERE — tindaħal; tfixchel; *don't interfere*, tindaħalx; *this will not interfere with your work*, dana ma ifixclicx (ma ifixchilx li kiegħed tagħmel int).

INTERFERENCE — tfixchil, xchiel; dħul; li wieħed jindaħal jew icollu x'jaksam fi.

INTERFERER — min jindaħal, min ifixchel.

INTERFERING — li jindaħal, li ifixchel.

INTERFRETTED — (fl-araldica jew ittpingija tal armi) disinn ta ngħejdu aħna żewġ mfietaħ etc f'arma li icunu mdaħħlin ġo xulxin.

INTERIM — iż-żmien, il wakt, il ħin bejn ħaġa u oħra; sa (ta) certu żmien.

INTERIOR — ta gewwa, gewwieni.

INTERJECT -- tixħet jew titfa bejn.

INTERJECTION — interjezioni, chelma jew għajta li toħroġ weħida bħal: Ah! Ajma! Uff! etc. etc.

INTERJOIN — tgħakkad jew torbot flimchien; iżżewweġ.

INTERLACE — tħallat, tinseġ ġo xulxin; iddaħħal ħaġa f'oħra, tahdem bħal cannizzata jew il makgħad tassiggijiet maħdumin sarvetta; *interlacing arches*, ħneijet għaddejjin wahda ġo l'oħra.

INTERLAMINATED — mkighed kalb, jew bejn il pianci.

INTERLAPSE — intervall, żmien li igħaddi bejn hin u iħor.

INTERLARD — tħallat il-laħam polpa mal-laham grass jew bix-xaħam; tkighed jew iddeffes bejn; tħallat; *they interlard their native drinks with the strongest brandy*, (**I. Philips**, *Cider*), iħalltu ix-xorb tagħhom, li jagħmlu huma, bl-aħjar brandi.

INTERLARDMENT — taħlita, taħlit.

INTERLAY — tkiegħed bejn jew kalb.

INTERLEAF - folja carta, actarx bajda, li ma fiha xejn, li idaħħlu bejn il folji ta ctieb jeħor biex wieħed icollu fejn jicteb xi ħaġa.

INTERLEAVE — iddaħħal folji tal carta bejn il folji ta ctieb.

INTERLIGNIUM — (fil bini) il wisa, li spaziu bejn rjus tat-travi.

INTERLINE — tistampa jew ticteb vers iva u vers lè; tistampa jew ticteb takbes vers cull darba; tistampa jew ticteb bejn il versi (meta icolloc ticcorriegi jew iżżid xi ħaġa).

INTERLINEAL — ta bejn il versi.

INTERLINEAR — mictub, mdaħħal bejn il versi.

INTERLINEARY — bl-*interlineations*.

INTERLINEATION — dħul jew chitba ta cliem bejn il versi jew il cliem li icun hemm ġa mictub.

INTERLINING — ara *interlineation*.

INTERLINK — tagħkkad ħolka jew malja ma l-oħra; trassas, tiffitta, malja ma l-oħra.

INTERLOCATION — tkegħid bejn.

INTERLOCK — tgħakkad jew iggib flimchien.

INTERLOCKING — il meccanismu għassinjali fuk il-linji tal vapur tal art,

meccanismu li jaħdem sigur u precis b'mod li ma jistax icun li isiru sinjali ħżiena biex ma isirux disgrazzi; *interlocking signals* jew *interlocking switches*, meccanismi għas-sinjali u tibdil ta binarj għal vapur tal art

INTERLOCUTION—discors, cliem, cunversazioni; cant bħal dac li isir fil cor li nofs in-nies icantau biċċa flimchien u l-oħrajn il biċċa l-oħra, vers cull naħħa tal cor, wieħed jibda u l-jeħor jispiċċa.

INTERLOCUTOR—min icun jitchellem f'xi cunversazioni.

INTERLOCUTORY—discors, cliem, xi osservazioni li issir wakt li tcun għadha issir il causa f'korti etc. kabel is-sentenza.

INTERLOPE — tindaħal fejn ma jesgħecx; tagħmel xogħol etc, minn għajr permess; tfixchel jew takta idejn ħadd jeħor (f'xi xogħol, negoziu etc.

INTERLOPER—wieħed deffusi, li jindaħal fejn ma jesgħux.

INTERLUCATE—tagħmel id-dawl billi takta il friegħi tas-siġar.

INTERLUCATION—tiżbor, takta il frieghi folti tas-siġar biex tagħmel id-dawl (tati id-dawl fit-triek etc.)

INTERLUDE—intermezz, biċċa musica etc. li issir bejn att u jeħor f-teatru, biex iżżomm in-nies alienati wakt li l-atturi icunu jilbsu u jidbiddlu ix-xeni fuk il palc.

INTERLUNAR—ta dawc il ġranet meta il kamar icun wasal biex jispiċċa u jarġa igedded ma icun jidher xejn; *and silent as the moon hid in her vacant interlunar cave*, (**Milton**, *Samson Agonistes*) u hiemed daks meta il kamar icun mistoħbi f'dac il għar fejn ma jidher xejn.

INTERMARRIAGE—żwieġ ta nies ta nazion ma oħra; żwieġ ta l-aħwa lil aħwa.

INTERMARRY—tiżżewweġ għand xulzin, nies ta nazion ma oħrajn, jew l-aħwa 'l-aħwa.

INTETMEDDLE — tindaħal fejn ma jesgħecx.

INTERMEDDLER — wieħed deffusi li jindaħal fejn ma jesgħux.

INTERMEDDLESOME — deffusi, intriganti.

IMTERMEDE—ara *interlude*.

INTERMEDIARY—mediatur,mezz,wieħed li jidħol bejn tnejn min-nies etc. biex jirranġa; li kiegħed bejn, li jigi bejn.

INTERMEDIATE — li kiegħed jew li jigi bejn ; ta bejn ; mbejjen ; ħaġa, sustanza li l-ispiżżiar iħallat ma taħlita ta medicini sabiex dawna jitħalltu sewwa flimchien.

INTERMEDIATE STATE—(fit Teologia) li stat tar-ruħ tal bniedem li fiħ tcun minn xhin toħroġ mil gisem sa chemm tarġa tasal għal kawmien; jew xi igħaddi mir-ruħ tal bniedem minn xhin din toħroġ minn gismu sal ġudiziu universali.

INTERMEDIATE TERMS — (fil progressioni tal aritmetica jew algebra) innumri li jiġu bejn l-oħrajn; bħal, fil proporzioni 3 : 6 : : 4 : 8, in-numri 6 u 8 huma l-*intermediate terms*.

INTERMELL— tħallat; tindaħal; *the life of this wretched world is always intermelled with much bitterness*,(**Fisher**, *Psalms*); *to boldly intermell with holy things*, (**Morston**), biex jindaħal b'wiċċu tost collu, fi ħwejjeġ għeżies.

INTERMENT—dfin, difna.

INTERMESS — (ara *interlude*), *some other intermesses which might divert within doors*, (**Evelyn**, *Memoirs*), xi intermezzi oħra li setghu jatu gost in-nies gewwa (fit-teatru).

INTERMETACARPAL—ta bejn l-għekisi jew il gioghi tal idejn.

INTERMEZZO—intermezz (ara *interlude*).

INTERMICATE—tiddi bejn.

INTERMIGRATION—bidla li jagħmlu in-nies ta meta imorru il wieħed fil pajjs ta l-jeħor jew fid-dar ta xulxin.

INTERMINABLE — li ma għandux tmiem; li ma jispiċċa katt; il cbir Alla.

INTERMINATE—bla tarf; bla tmiem ; thedded.

INTERMINATE DECIMAL—ara *repeater*.

INTERMINATION—theddid, theddida.

INTERMINED—collu mini minn taħt.

INTERMINGLE— tħallat, titħallat.

INTERMINGLEDOM—taħlit, taħlita.

INTERMISS—intervall.

INTERMISSION—wakfa, ktigħ; katgħa ta żmien għal ftit; *they answerd one another without intermission*, wieġbu (bdew jirrispondu) lill xulxin bla ma jaktgħu xejn.

INTERMISSIVE—li jigi jew jaħdem etc. cull tant (li m'hux sejjer dejjem iżda li għandu il mistriħ tiegħu cull tant).

INTERMIT—twakkaf, takta, tati xi nifs jew mistrieħ.

INTERMITTENT—intermittenti; li jakbad u jitlak; li jerħic u jarġa jakbdec (bħad-deni); *intermittent fever* jew *ague*, deni intermittenti, deni li jakbdec u jerħic, deni biered; *intermittent action of the heart*, (fil patologia) stat li fih tcun tinsab il kalb, jgifieri meta it-taħbit ma icunx regulari, jew meta wara cull tant taħbitijiet li tagħmel takbes taħbita waħda; *intermittent gear*, rota ta macna etc. b'xi snien nieksa; *intermittent light*, dawl bħal dac tal fanali tal port etc. li iduru u juru cull tant dawl kawwi u cull tant lè.

INTERMITTING — bħal *intermittent* (ara).

INTERMIX—tħallat, titħallat.

INTERMIXTURE—taħlit, taħlita.

INTETMONDANE—bejn zewġ dinjet.

INTERMONTANE—bejn il muntanji.

INTERMURAL — li kiegħed bejn il ħitan.

INTERN—ta gewwa; tad-dar; intern, student li jecol u jorkod fil culleġġ fejn icun jistudia; tibgħat, titfa nies (suldati etc. fi gwerra) f'pajjis il gewwa minn għajr ma icunu jistgħu joħorġu jew imorru minn hemm għal pajjishom.

INTERNAL—ta gewwa, gewwieni; tal pajjis; *internal gear*, rota bis-snien mad-dawra ta gewwa.

INTERNALLY—minn gewwa.

INTERNATIONAL — internazionali; ta bejn in-nazionijiet; *international law*, ligi internazionali.

INTERNATIONALIST—min (dac li) jokgħod għal-ligi internazionali.

INTERNEÇINE—kirda ta xulxin, kirda ta wieħed lill jeħor; ktil ta nies bejniethom.

INTERNECTION—rabta, rbit, rbat.

INTERNMENT—għeluk ta nies prigiunieri tal gwerra f'art jew f'pajjis minn fejn ma icunux jistgħu joħorġu.

INTERNODE—il wisa bejn għaksa u oħra f'zocc ta sigra, kasba etc.

INTERNODIA—il bicciet li minnhom huma magħmulin is-swaba tal id jew il għekiesi.

INTERNUNCE—chif tibgħat messaggi bejn tnejn; il mezz chif tibgħat messaggi bejn tnejn min-nies etc.

INTERNUNCIAL—tal *internuncio* (ara).

INTERNUNCIESS—messaggiera.

INTERNUNCIO — messaggier, wieħed li (min) iwassal risposti etc. bejn tnejn min-nies etc.

INTEROCULAR — li kiegħed bejn il għajnejn.

INTEROPERCULUM — waħda mit-tebkat jew bicciet tal gargi ta ħuta.

INTERPAUSE—ara *intermission*.

INTERPEAL—tindaħal; titlob għal.

INTERPELLATE—tinterpella; tistaksi, tagħmel mistoksija (f'cunsill).

INTERPELLATION—interruzioni, takta (ktigħ) cliem xi ħadd li icun jitħaddet; dħul għal, talb għal xi ħadd; intercessioni; citazioni; interpellanza jew mistoksija li cunsiljer etc. jagħmel lil gvern jew lil president etc. ta cumitat etc.

INTERPOLATE — iddaħħal, iddeffes jew iżżid cliem li ma icunx intkal f'minuti ta seduta, fi ctieb etc.; iddaħħal jew tkiegħed cliem żejjed li ma icunx intkal; tbiddel minuti ta seduta billi iddaħħal jew iżżid cliem minn żniedec.

INTERPOLATED — miżjud bi cliem; m'hux il veru document; minuta bi cliem miżjud.

INTERPOLATOR — min (dac li) *interpolate* (ara).

INTERPOSE—tkiegħed bejn; tbejjen; tindaħal; tidħol bejn; titlob għal.

INTERPOSER—min (dal li) *interpose*.

INTERPOSITION—tkegħid bejn, kgħad bejn, dħul jew talb għall.

INTERPRET / INTERPRETATE — tfisser; tifhem.

Interpretation — tifsira, interpretazioni, chif wieħed jifhem ħaġa.

Interpretative—li ifisser, li ifihem.

Interpreter—min ifisser, min ifihem, interpreti; min jakla biċċa sewwa fuk il palc ta teatru (attur li juri li kiegħed jifhem u li kiegħed iħoss dac li icun jagħmel f'opra ta teatru)

Interred — midfun.

Interregnum — interrenju, dac iż-żmien li tron jibka vacanti, jigifieri dac iż-żmien li igħaddi minn xħin imut jew iħalli (jabdica) re u isir iħor ta warajh; iż-żmien li ix-xoghol tal gvern icun wiekaf sa chemm jingħażlu u isiru ministri ġodda.

Interrer—deffien.

Interrex—reggent, min (dac li) icun magħżul li jokgħod fit-tron f'*interregnun* (ara).

Interrogate — tistaksi, tagħmel mistoksija; mistoksija.

Interrogatee—dac li icun mistoksi.

Interrogation — mistoksija; *point* jew *note of interrogation (?)*, pont interrogativ (?)

Interrogative — li jistaksi, li juri mistoksija; *an interrogative pronoun*, pronom interrogativ; *an interrogative sentence*, proposizioni (cliem) li juri mistoksija.

Interrogator—min (dac li) jistaksi jew jagħmel mistoksija.

Interrogatory—li jistaksi; li fih (magħmul) mistoksija; inchiesta, esami, fili etc. magħmul bil mistoksijiet; (fil-ligi) mistoksija magħmula bil mictub.

In terrorem — magħmul biex ibażża jew irigħed bil biża.

Interrupt—takta, twakkaf; iżżomm għal ftit; tfixchil; interrott; maktuh li ma jibkax sejjer; li fih xi ftuh, xi kasma etc; kasma, fetha; *you have no business to interrupt him in his talk*, ma għandicx takgħtalu discorsu; *don't interrupt him at his work*, tfixclux fix-xogħol tiegħu.

Interrupted — maktuħ, mwakkaf; mfixchel.

Interrupter — min jakta discors ħadd jeħor; min iwakkaf, min ifixchel.

Interruption – twakkif, ktigħ taddiscors ta ħaddjeħor; tfixchil.

Interscapular—li kiegħed bejn (ta bejn) il għadmiet ta li spalla

Intersecant — li isallab, jakta, li jaksam.

Intersect—takta, taksam; issallab.

Intersection — intersecazioni, katgħa, kasma.

Intersert—ara *interpolate*.

Intersertion—ara *interpolation*.

Interset—tkigħed, tagħmel bejn.

Intersiderbal — ta bejn, il cwiecheb.

Interspace — wisa ta bejn żewġ ħwejjeġ.

Intersperse—ixxerred (l-hawn u l-hemm) iżżewwak (bil-lewnijiet).

Interstice — xakk; interval (dac iż-żmien ta bejn att u jeħor).

Interstticed - mxakkak; bix-xkuk; bl-intervalli.

Interstitial — (fl-anatomija, fil Fisica) bix-xkuk; li fih ix-xkuk.

Interstitium — interval, żmien li igħaddi bejn ġrajja u oħra.

Intertex—tinseġ.

Intertexture — nisġa.

Intertie—travu li icun gej mindud li jorbot fi rius zewġ travi arbulati jew wiekfa.

Intertissued — minsuġ mżewwak bil culuri.

Intertropical—li kigħed bejn ittropici.

Interturber—disturbiatur; *an interturber of the peace (Henry VIII to Wyatt)*, disturbiatur tal paci pubblica.

Intertwine } tobrom; tgħakkad,
Intertwist } iggongi, tlakka u twaħħal billi tinseġ zewġ ħwejjeġ (ħabel etc) flimchien; nisġa, barma.

Interval — intervall, wisa bejn żewġ ħwejjeġ; ħin jew nifs bejn żewġ ġrajja; ħin ta mistriħ (f'marda, bejn wegħa u oħra); *at intervals*, bl-intervalli, cull tant żmien, cull tant.

Intervallum - bħal *interval* (ara).

Intervene—tidħol, tiġri, tcun bejn; tiġri, tingħata, titlob għal; *on the hills that intervene between the two valleys*, fuk il għolijet li jiġu bejn iż-żewġ widien; *many things may intervene*

between this day and that, bosta ħwejjeġ jistgħu jiġru bejn din il ġurnata u dic ; *mediators desired by both parties to intervene for some amicable arrangement,* mediaturi mitlubin (incaricati) miż-żewġ naħħiet biex jindaħlu (jitolbu) biex isir ftehim bil cwiet.

INTERVENE—lakgħa ta nies (għal cumitat etc) flimchien.

INTERVENIENCE—dħul bejn.

INTERVENIENT—li jigi, jidħol jew icun bejn, li jiġri jew jingħata.

INTERVENT—ifixchel, tfixchel.

INTERVENTION—dħul bejn, tibjin ; talb għal.

INTERVENTOR—mediatur, min jidħol bejn tnejn min-nies biex jirranġahom u jagħmilhom paci.

INTERVIEW — lakgħa, conferenza, taħdita ; tiltaka ma, titħaddet ma ; *in both interviews we had he spoke well,* fiż-żewġ lakgħiet li chelna hua tchellem tajjeb ; *he asked to interview the chairman,* hu talab biex jitchellem mal pres'dent ; *to grant an interview to,* tati udienza, tħalli lill min jitchellem (jiltaka) ma.

INTERVIEWER—min jiltaka, min jitchellem ma (biex jeħu xi informazionijet għal ġurnali).

INTERVIEWING — ġbir ta informazionijet min-nies biex icunu mgħarfin lil pubblicu fil ġurnali.

INTERVISIBLE—li jidher minn banda u mill-oħra, stazionijiet ta sinjali etc. li waħda tara lil (jew tidher) mil oħra.

INTERVOLVE—titgħeżwer ma, jew bejn

INTERWEAVE—tinseġ flimchien.

INTERWISH—tixtiek wieħed lil jeħor jew lill xulxin.

INTESTABLE—li (scond il-ligi) ma jistax jagħmel testment.

INTESTACY—li wieħed imut minn għajr ma icun għamel testment.

INTESTATE—mewt (tmut) bla testment ; min imut bla testment ; m'hux mħolli f'it-testment, m'hux mirut ; *an intestate estate,* art (proprietà) li m'hix mħollija f'testment.

INTESTINE—dud, ħniex etc li icunu fiż-żakk jew msaren tal annimali.

INTESTINAL—ta li msaren.

INTESTINE—ta gewwa.

INTESTINES—imsaren, gewwieni.

INTEXT—(bħal *contents*) dac li icun fih ctieb ; il contenut ta ctieb.

INTHRAL—tjassar, ixxecchel, timmalja.

INTIMACY — dħulija ; ħbubija ta gewwa, tal kalb.

INTIMATE — ta gewwa, tal kalb ; ħabib ta gewwa tal kalb; tgħarraf ; mgħarraf.

INTIMATELY—ta gewwa ferm, tal kalb tassew.

INTIMATION—tgħarrif, tgħarrifa.

INTIMIDATE—tbażża.

INTIMIDATION—biża, tbeżżiħ.

INTIMIDATORY—li ibażża, li igib jew inissel biża.

INTINCTION—żebgħa ; it-tkarbin tal Insara ta Lvant fl-antic li chienu jitkarbnu bi mgħarfa imbit li icollu ucoll il ħobż iccunsacrat gewwa fih.

INTINE—rita rkieka fejn icun miġbur it-trab tal fiuri.

INTITULED — li għandu isem jew titlu ; li għandu dritt, intitolat.

INTO—ta gewwa, ġo, gew' ; fi ; *he fell straight into the water,* waka (giè) dritt ġo l-ilma ; *this leads you into bad habits,* dana iwasslec (igibec) f'vizziet ħżiena ; *he had five shillings into the bargain,* ħa ħames xelini żieda.

INTOLERABILITY — ħżunija, ħażen bla tarf, bla kies, li ħadd ma jista għalih actar ; intollerabli ; cbir ferm, dakshiex ; *one half penny worth of bread to this intolerable deal of sack,* (Shakespear, *I, Henry IV*), b'sitta ħobż gewwa xcora cbira daks hiex

INTOLERANCE—nukkas ta pacenzia ; li wieħed ma icunx jista jissaporti.

INTOLERANT—li ma jistax isofri li ma iħallix, ma jaħmilx ; ma igerraħx, bigotta, wieħed li ma iħallix, ma jaħmilx lill ħadd jeħor jipprofessa religion oħra barra minn tiegħu (minn dic li jipprofessa hu).

INTONATE — triegħed (tagħmel irragħad) ; tintona; tcanta intunat jew bit-tôn.

INTONATION — ragħad ; intonazioni, intunar fil musica (dakk jew cant).

INTONATOR — intonatur; strument b'corda waħda għal li studiu tal intunar (intonazioni) tal widna.

INTONE—tcanta b'leħen monotonu jew leħen wieħed (nota waħda) bla ma tbiddel xejn il-leħen.

INTORSION—liwja, barma, liwi, brim.

INTORT—tobrom, tilwi.

INTORTION—ara *intorsion.*

INTOTO—collu, collox.

INTOXICABLE — li jista jischer, li tista issaccru bix-xorb.

INTOXICANT—li isaccar (licur, spiritu).

INTOXICATE—issaccar bix-xorb spiritus; titlef bniedem minn sessih, iggennen bil ferħ etc; fis-sacra; maħruġ minn sessih bil ferħ etc.

INTOXICATING—li isaccar.

INTRA—gewwa; *intracranial,* li kiegħed gewwa li scutella tar-ras (gewwa ir-ras).

INTRACTABLE — intrattabli, li ma tistax tiftihem jew tagħmilha migħu; żorr, mkit, jebes, goff, f'għamilu jew fl-imgiba tiegħu man-nies.

INTRADOS—il wiċċ tal hnejja (chif narawha aħna mil-lart jew min isfel).

INTRAMURAL—ta gewwa il ħitan, ta mil ħitan ta belt etc il gewwa; *an intramural cemetery,* cimiteriu li kiegħed gewwa il belt (m'hux barra mill).

INTRANQUILLITY—nukkas ta cwiet.

INTRANSCALENT—li ma iħallix jidħol sħana fih.

INTRANSIGENT—li ma jiftiħem ma ħadd u li ma jiftiħem miegħu ħadd; li ma icedix l-ebda ftit; li ma jakbel ma ħadd u li ma jakbel miegħu ħadd

INTRANSIGENTES — nies ta partit pulitcu ta Spania (bħal Comunisti ta Franza jew l-estrema sinistra tal Italia).

INTRANSITIVE — intransittiv (verb); li ma igħaddix minn banda għal ohra; "*live*", "*walk*", "*run*", *are intrantive verbs,* "tgħejx", "timxi", "tiġri", huma verbi intransitivi.

INTRANSITU—fil viaġġ, fil mogħdija (wakt li ħaġa tcun sejra minn post għal jeħor); *the goods were lost in transitu,* l-oggetti intilfu fil ġarr minn banda għal oħra.

INTRANSMUTABLE—li ma jistax jitbiddel jew icun mibdul b'sustanza oħra.

INTRATHORACIC — gewwa is-sider; fis-sider minn gewwa.

INTREASURE—tgħezzez, taħżen, tarfa flus (tfaddal sħiħ).

INTRENCH — iddawwar b'gandott; tagħmel jedd fuk ħwejjeg ħadd jeħor; tindaħal; *we dare not on your privilege intrench etc.,* (Dryden), aħna ma neħdux l-ardir nindaħlu fil (jew nagħmlu jedd fuk) privileggi tiegħec.

INTRENCHMENT—tidwir (dawran ma post) b'gandott.

INTREPID—li ma jibża minn xejn, jew minn ħadd.

INTREPIDLY—bla biża ta xejn; b'curaġġ li ma bħalu

INTRICACY—taħbila, taħwida.

INTRICATE — mħabbel, mħawwad, mwiegħer, mbixchel; tħabbel, tħawwad, twiegħer, tbixchel; *the sense is intricate,* is-sens mħawwad; *that was an intricate business,* dac chien xogħol imbruljat (mbixchel); *this will intricate the passage of affairs,* dan iħawdilna it-triek mnejn ingħaddu.

INTRICATENESS - ara *intricacy.*

INTRIGUE—tnassisa, tbixchila, nisġa ta għajdut ta ctieb; mħabba ta bil moħbi; intrigu; tnassas, tbixchel minn taħt; tħobb bil moħbi.

INTRIGUER—dac li (min) inassas, ibixchel; min jinseġ għajdut ta ctieb; min iħobb bil moħbi.

INTRINSECAL — intrinsicu; ta gewwa, familjari.

INTRINSECATE—mgħakkad; *who is to try and untie this intrinsecate knot?* min sejjer jara jistax iħoll din ir-rabta mgħakkda (għokda).

INTRINSIC — ta gewwa, intrinsicu; li jiswa chemm ikum jew chemm isarraf, *what is the intrinsic value of this piece of silver?,* chemm issarraf (tiswa) din il biċċa fidda?

INTRODUCE — iddaħħal, tintroduci, iggib l-ewwel darba; tgħarraf; *who introduced this habit here?* min daħħala (gieba l-ewwel darba) din iddrawwa hawn? *introduce your finger into this crevice,* daħħal sebgħec f'dan

ix-xakk ; *you had better introduce the work with a preface*, aħjar icun chiecu tgħarraf dan ix-xogħol bi prefazioni (b'chelmtejn lil min jakra) ; *your duty was to introduce the gentleman to the lady*, id-dmir tiegħec chien (chien imissec) tintroduci (tippresenta) is-sinjur lis-sinjura.

INTRODUCEMENT — *introduction* (ara).

INTRODUCER — min idaħħal jew jintroduci.

INTRODUCT — ara *introduce*.

INTRODUCTION — tidħil ; dħul ; introduzioni ; presentar ; *this serves as an introduction to the history*, dan iservi bħala dħul (introduzioni għal li Sto-storia ; *a letter of introduction*, littra ta introduzioni (biex tippresenta bniedem li iġġagħlu icun magħruf minn jeħor).

INTRODUCTIVE } li idaħħal ; li jin-
INTRODUCTORY } troduci.

INTROGRESSION — dħul, daħla.

INTROIT } l-introitu jew il bidu
INTROITUS } (id-dħul) tal kuddiesa.

INTROMISSION — dħul, tidħil.

INTROMIT — iddaħħal, iddeffes ; tindaħal ; tiddeffes.

INTROMITTENT — li jidħol ; li jindaħal, li jiddeffes.

INTROMITTER — dac li (min) jindaħal jew jiddeffes.

INTRORSE — lejn in-naħa ta gewwa il gewwa, għan-naħa ta gewwa.

INTROSPECT — tħares lejn gewwa, tara x'hemm gewwa.

INTROSPECTION — ħarsa il gewwa, esami, tili, tal ħsebijet jew ta dac li icun iħoss bniedem.

INTROVENIENT — li jigi jew jidħol bejn.

INTROVERT — iddawwar il gewwa.

INTRUDE — tiddeffes, tidħol fejn ma jesgħecx.

INTRUDER — min jiddeffes, jidħol fejn ma jesgħux ; min jersak fuk nies li icunu jitħaddtu bla ma imissu ; *I hope I am not an intruder*, nispera li nista nersak fukcom, ma nfixchilcomx : jew ma jimpurtax xħin nidħol fil conversazioni magħcom.

INTRUSION — dħul, tidfis.

INTRUSIVE — deffusi, li jidħol fejn ma jesgħux.

INTRUSIVENESS — deffis ; dħul fejn wieħed ma jesgħux

INTRUST — tafda ; tħalli jew terħi ħaġa f'idejn dac li icun.

INTUITION — ħiel, ħass.

INTUITIVE — li jidħer bil moħħ, li wieħed iħossu (iħoss ħaġa) li għandu icun hecc ; li tarah, li jidħer mill ewwel minn għajr ma hemm bżonn li tokgħod tifliħ jew tistudiah xejn ; li għandu is-setgħa li juri jicxef x'inhu is-sewwa minn għajr raġun jew argumenti ta xejn.

INTUMESCE — ticber bis-sħana (bħal ħadid etc. fin-nar jew fis-sħana).

INTUMULATE — tidfen.

INTUMULATE — m'hux midfun.

INTUSE — tbengila, ferita, darba (minn tidrob),

INTUSSUSCEPTION — dħul (tidħil) ta tarf ta cannol, musrana etc. f'jeħor jew f'oħra.

INTWINE — tobrom.

INTWINEMENT - brim.

INTWIST tobrom.

INULA - xorta ta ħaxixa medicinali li ticber fl-Asia (fl-India).

INULIN } trab abjad donnu lamtu
INULINE } li jinsab f'xi ħxejjex jew frottijiet (bħal ma hi it-tfiefa, ic cicwejra ; l-arcimisa jew il ħaxixa tal cabuccini ; il patata etc)

INUMBRATE — tgħatti b'dell ; tixħet dell fuk xi ħaġa biex tgħattiha.

INUMBRATION — dell.

INUNDATE — tgħarrak, tgħawwem.

INURBANE — li m'hux *urbane* (ara).

INURBANITY — nukkas ta mgiba tajba, guffaġni fl-imgiba ; nukkas ta ħlewwa fl imgiba.

INURE - iddarri, tħarreġ ; trawwem ; *he did inure them to speak little*, hua ħarriġhom (darriħom) li jitchellmu ftit.

INUREMENT — drawwa, tħarriġ ; trawwim.

INURN — tidfen, tkigħed f'kabar.

INUST — taħrak (b-ħaġa micwija).

INUSTION — ħarka (ħruk) b'ħadida micwija.

INUTILE — inutili, għal xejn.

INUTTERABLE—li ma jingħadx.

IN VACUO—f'vacwu; f'post fejn ma icunx hemm aria.

INVADE—tidħol bħal għadu f'pajjis ħadd jeħor; taħbat għal.

INVADER—min (dac li) jidħol bħala għadu f'pajjis ħadd jeħor; min jaħbat għal.

INVAGINATE—tkigħed f'għant, ticsi b'għant.

INVALESCENCE—saħħa, kawwa, forza

INVALETUDINARY — m'hux f'saħtu, m'hux kawwi, m'hux tajjeb mis-saħħa.

INVALID — invaldu, marid; ħażin, m'hux tajjeb; ma jiswiex.

INVALIDATE — tħassar, twakka; tneħħi, ma tħallix li jiswa jew li icun tajjeb actar (testment, cuntratt etc).

INVALIDATION — tħassir. tneħħija, twakkigħ (ta testment, ligijet etc.)

INVALIDITY—nukkas ta siwi; mard

INVALOROUS—bla ħila, bla curaġġ.

INVALUABLE—bla prezz; li ħadd ma jista ighid chemm jiswa.

INVARIABLE—li ma jitbiddilx, li ma jitbiddel katt, li jibka dejjem xorta waħda.

INVARIABLENESS—nukkas ta bdil, sodizza, wetka f'ħaġa.

INVARIABLY—ta dejjem xorta; xorta waħda dejjem; b'mod li ma ibiddilx.

INVASION—dħul bil forza tal għadu f'pajjis ħadd jeħor; ħbit għal.

INVECTIVE—attacc jew accusa insolenti li wieħed jagħmel lill, jew contra, xi ħadd; accusa infami; satiricu; li jigdem jew iwaġġa bi cliemu; *invective writing*, chitba li twaġġa (insolenti).

INVEIGH — tgħejd cliem li iwaġġa, taccusa; tgħejd contra xi ħadd cliem l-actar li iwaġġa u li joffendi; tgħajjar, titchellem jebes contra xi ħadd; *I inveigh against the increase of our luxuries*, jena ngħejd shih u nghemghem contra il-lussu tagħna (ta pajjisna).

INVEIGHER—min igħajjar, jew igħejd cliem jebes contra xi ħadd.

INVEIGLE—tidħac bi, iddaħħal fix-xcora, tinganna, tkarrak bi; *he made use of me to inveigle my country fellows and list them in the service*, hu isserva bija biex nidħac (inkarrak) bin-nies ta pajjisi u jingaġġaw għas-servizz.

INVEIGLEMENT—kerk; ingann. daħc.

INVEIGLER—min (dac li) jidħac bi, idaħħal fix-xcora iew ikarrak bin-nies (lill xi ħadd).

INVEIL—tgħatti b'velu.

INVENDIBLE—li m'hux għal bejħ.

INVENT — issib, tinventa; toħroġ ħaġa ġdida.

INVENTER — min (dac li) jivvinta, isib jew joħroġ ħaġa ġdida.

INVENTION — tinsib, ħruġ ta ħaġa ġdida, kalgħa minn ras; *the feast of the Invention of the Cross falls on the 3rd of May*, il festa ta meta sabu is-Salib (Santu Cruċ) taħbat (tigi) fit-3 ta Mejju; *don't you believe it, this is only a develish invention*, la temminx din il kalgħa (invenzioni) tax-xitan.

INVENTIVE—li moħħu jatih biex jivvinta jew jakla (jagħmel) ħwejjeġ ġodda.

INVENTOR—min (dac li) jinvinta, isib, jagħmel jew joħroġ ħaġa ġdida; ħarrieġ.

INVENTORIAL—tal *inventory* (ara).

INVENTORY—inventariu; lista mictuba ta mobbli u ħwejjeġ oħra (li icun hemm f'dar, fi stabiliment etc.); tagħmel inventariu; tniżżil (ticteb lista ta) l-affarijiet, mobbli etc. li icun hemm f'dar, fi stabiliment etc.

INVENTRESS—mara li tivvinta, issib tagħmel jew toħroġ ħaġa ġdida.

INVERISIMILITUDE — improbabilità; ħaġa li ma tistax issir, tiġri, jew tingħata.

INVERNACULO · post, loc (camra tal ħgieġ etc) fejn iżommu il pianti fix-xitwa.

INVERSE—maklub, contra, mibdul.

INVERSED—maklub.

INVERSELY—bil maklub.

INVERSION—bdil, bidla; tkegħid ta ħaġa minn postha għal post jeħor.

INVERT—takleb, tbiddel; iddawwar għal band'oħra.

INVERT—ħnejja wiċċa il fuk, bħal passaġġ jew mogħdija ta canal, drenaġġ etc.

INVERT SUGAR—xorta ta zoccor, li isir billi igħallu il cannamieli mħaltin

ma ftit acidu sulfuricu u imbagħad ineħħu l-acidu bil gibs.

INVERTEBRAL—*invertebrate* (ara).

INVERTEBRATA — l-annimali li ma għandhomx sinsla tad-dahar.

INVERTEBRATE / INVERTEBRATED } li ma għandux (bla) sinsla tad-dahar.

INVERTE—maklub, bil maklub, ta fuk taħt.

INVERTED ARCH — ħnejja wiċċa il fuk li gejja hecc ◡

INVERTED COMMAS—virguletti bħal dawn " " (usati biex tkigħed bejniethom chelma jew cliem precis li wiehed icun kal.

INVERTEDLY · bil maklub.

INVERTIBLE—li jista jinkaleb, icun maklub, mbiddel jew mdawwar.

INVERTIBLE—li ma tistax tbiddlu jew iddawru; li ma iddawrux, li ma jirrendix, ma icedix, jew ma idurx.

INVEST—tlibbes, tilbes; ixxidd, iżżejjen bi ħwejjeġ ta lbies etc., tati; tislef flus bli mgħax; tati pussess; iddawwar belt b' assediu, tassedia, tħaxchen.

INVESTIENT—lbies, għata.

INVESTIGABLE—li jista icun mfittex, msecsec, misjub jew micxuf bil mistoksijiet u issecsic minn hawn u minn hemm.

INVESTIGABLE—li ma jinsab katt; li ma jintlaħakx; *through the investigable deep*; fil fond li ma jintlaħakx (fond abbiss).

INVESTIGATE—tfittex, issecsec; issib, ticxef (titchixxef) bil mistoksija, bittgħarrix etc.

INVESTIGATION—tficcija; esami, fili, secsic, tchixxif bil mistoksija minn hawn u minn hemm; inchiesta.

INVESTIGATIVE—secsiechi, curius; li jħobb jitchixxef; li iħobb jifli u jara sewwa ħaġa chif in hi, mnejn hi gejja etc.

INVESTIGATOR—min (dac li) jagħmel *investigation* (ara).

INVESTION / INVESTITURE } tati (għati) ta pussess, ufficiu, impieg, dinjità; ħwejjeġ, lbies.

INVESTIVE—ħwejjeġ, għata, lbies.

INVESTMENT—għati ta pussess, għati ta lbies; assediu; self ta flus bli mgħax; *which do you consider the best investment of money, in railway shares or in land?* fejn jidhirlec li timpiega (tkiegħed bli mgħax) flusec l-aħjar, f'azionijet tal vapur tal art jew f'bini etc.? *the investment of that town lasted two whole months,* l-assediu ta dic il belt dam xagħrejn shaħ.

INVESTOR—min jagħmel *investment* (ara).

INVESTURE—tlibbes; tati pussess.

INVETERACY — stinazioni, ebusija; żamma sħiħ f'ħaġa.

INVETERATE—antic, li ilu żmien, kadim (f'viziu jew drawwa ħażina), stinat; jebes, mkabbad bil għeruk fil fond; *he is an inveterate gambler,* hua lagħab kadim (antic fil viziu); *it is rather difficult to eradicate all these inveterate abuses,* ħaġa tkila wisk biex tekred dawn l-abusi collha hecc stinati (li għamlu għeruk cbar).

INVEXED (fl-araldica)—bil ħnejja, li gej bħal ħnejja.

INVICT—invitt, li m'hux mirbuħ; li ma jintrebaħx.

INVIDIOUS—għajjur; invidius.

INVIDIOUSLY—bil ghira.

INVIDIOUSNESS—ghira.

INVIGILANCE—nukkas ta tħabric jew għamil ta għassa (attenzioni).

INVIGORATE -- tati ir-ruħ jew is-saħħa; issaħħaħ; tkawwi.

INVIGORATION—kawwa, saħħa.

INVINCIBLE—invincibbli, li ma jintrebaħx; li ma jirbħu ħadd; li ħadd ma jegħilbu, li ħadd ma jeħdu.

INVINCIBLENESS — kawwa (saħħa) li ħadd ma jista għaliha.

INVIOLABLE — li ma jistax jittiesef jew jintmess b'xejn; li ma jinchisirx jew ma jistax jinchiser.

INVIOLATE—m'hux mittiesef (mtiesef) jew minsus b'xejn.

INVIOUS—li ma jistax jintrifes, li ma tistax tirfes jew tgħaddi minn fuku.

INVIRILITY—nukkas ta rġulija.

INVISCATE—tidlec, jiċċappas bil colla jew b'xi ħaġa li iddellec

INVISCERATE—tniżżel ferm (tħawwel l-isfel) fil kalb etc. mniżżel l-isfel, mħawwel bil għeruk l-isfel ferm.

Invised—li ma jidhirx.

Invisibility—dac li ma jidhirx.

Invisible—li ma jidhirx; *the Invisible*, Alla l-Imbierec.

Invision—nukkas ta setgħa li tista tara.

Invitation—stedina; tħajjir, ħajra.

Invitatory—li jistieden. li jħajjar.

Invite—tistieden, tħajjar (biex jigi bniedem etc. lejc)

Invite (f'loc *invitation)* stedina.

Invitement—stedina.

Inviter—dac li (min) jistieden jew iħajjar.

Inviting—li jistieden, jħajjar, isejjaħ jew jiġbed lejh; stedina, stedin; *this is an inviting prospect*, dan prospett li iħajrec.

Invitingly — li jistieden, b'mod li iħajjar, li iġagħal.

Invocate—issejjaħ.

Invocation—sejħa; talba, ordni tal korti; *the invocation of papers into the court*, l-ordni (tal imħallef etc.) biex jidru (jingiebu) il carti fil korti.

Invocatory—li isejjaħ.

Invoice—fattura, cont li jinbagħd mid-dar jew mil fabbrica mal mercanzija lix-xerrej; ticteb jew tibgħat il fattura.

Invoke—issejjaħ; titlob, trid, tordna li jingieb; *to invoke documents into court*, titlob (tordna) li jingiebu documenti (carti etc) fil korti.

Involuble—li ma jitbiddilx, li ma jirrendix, li jibka chif icun (bli stess fehma.)

Involucel } fosdka.
Involucre }

Involucred—bl-*involucre* (ara).

Involucrum—ara *involucre*.

Involuntarily—m'hux għax wieħed icun irid, m'hux apposta.

Involuntary — li m'hux magħmul għaliex wieħed icun irid, jew għal apposta; contra ir-rieda ta dac li icun; *what a difference between their obedience, his is spontaneous but hers is involuntary*, x'differenza bejn l'ubbidienza tagħhom, l'ubbidienza tiegħu hia minn rajh (minn kalbu) u taħħa ubbidienza contra kalba (ta bil fors).

Involute — mibrum in-nabħa ta gewwa; mitni għal gewwa.

Involution—brim, liwi (il gewwa) ġbir fi; dac li icun mibrum, mdawwar, jew mchebbeb ma.

Involution (fl-aritmetica) chif issib chemm jati numru moltiplicat bieh innifsu għal tant drabi.

Involve – tgħeżwer, tħabbel, iddawwar ma, biex issorr; tħawwad; *he is very much involved in financial difficulties*, jinsab mħawwad wisk għal flus.

Invulnerable—li ma tinfdu b'xejn, li ma tagħmillu xejn; li ma tistax twakkgħu jew iġġarfu bir-raġunijiet; *the argument I brought forward was invulnerable*, l-argument li gibt jena ħadd ma sata iġarrfu bir-raġunijiet.

Inwall — iddawwar jew tagħlak b'ħajt; ħajt ta gewwa (il gewwa).

Inward—il gewwa, ta gewwa, gewwieni; tal kalb, tal moħħ; *I was an inward of his*, (Shakespear, *Measure for Measure)*, jena cont ħabib ta gewwa tiegħu.

Inwards fits – dawc l-accessionijet li jatuhom it-trabi meta icunu għadhom ta ftit ġranet.

Inwardly—il gewwa, lejn in-naħa ta gewwa; bil mod, f'kalbu; *he shrunk and muttered inwardly* (Wordsworth, *White Doe of Rylstone*), hua ingibed lura u kal (xi ħaġa) bil mod (f'kalbu, chemm chemm jinstama).

Inwardness—cunfidenza, li wieħed icun ħabib ta gewwa jew tal cunfidenza.

Inwards – il gewwa.

Inweave—tinseġ, tobrom.

Inwheel—iddawwar, tagħlak gewwa dawra.

Inwrap—tgħeżwer; tleff.

Inwreathe—iddawwar b'curuna tal ward jew b'ghirlanda.

Inwrought — maħdum mżejjen b'figuri, uċuħ etc.

I-o—għajta ta ferħ bħal, urre!

I-o – isem ta waħda mil cwiecheb il cbar (asteroide li insabet wara 84 bħala) waħda mis-satelliti ta Giove.

Iodal—taħlita ta jodiu mal alcool u l-acidu nitricu.

Iodic — tal jodiu ; ii fih l-jodiu.

Iodine—jodiu.

Iodize — ticcura billi ixxammem l-jodiu.

Iodoform—jodoform.

Iolite—xorta ta mineral (ħaġra) ta lewn viola.

Ionian—tal ġzejjer Joní.

Ionian School — Scola (fl-ewwel tagħlim) tal filosofia tal Grieghi (jew Griega) fuk dac collu li minnu hi magħmula jew x'fiha id-dinja.

Ionic—tal gżejjer Joní.

Ionic order—l-ordni Jonicu (fl-architettura).

Iota—ftit, ftit li xejn ; ticca, ponta, nitfa ; *he doesn't care a jota*, ma jimpurtah xejn, ebda nitfa.

I. o. u — f'loc *I owe you*, għandi natic ; issilni ; jew debitur lejc.

Ipecacuanah — ipecacuana, għeruk morri ferm ta certa siġra li ticber fl-artijiet tal America t-isfel u li jatuba bħal medicina jew contra velenu.

Ips—xorta ta dud li jinsab (idewwed) fi zcuc tas-siġar msewsin jew morda.

Ipsedixit — ħaġa li wieħed ighejd (ighejda biss) iżda ma jipprovahix.

Ipsissima verba—li stess cliem ; il cliem collu (chelma b'chelma) li wieħed ighejd (li icun kal bniedem).

Iracund—ara *irascible*.

Irade - digriet, ordni, ligi li joħroġ (li jati) is-Sultan (il Gran Sinjur) tat-Turchia.

Iranian — tal Ariani ; wieħed mil l-Iran (Persia).

Iranian language—il lingui Ariani.

Irascibility — tfantis, li wieħed jisħon, jiżbel, jew jitlagħlu malajr.

Irascible—li jitfantas, jiżbel, jisħon jew jitlagħlu malajr.

Irascibleness—ara *irascibility*.

Irate—ncurlat, mgħaddab, mħanfas.

Ire – corla, għadab.

Ireful—ncurlat, mgħaddab, mħanfas.

Irene — Irena (fil mitologia) Alla falz (mara) tal paci.

Irene—*Irene*, isem ta waħda mil cwiecheb cbar jew asteroidi, misjuba minn *Hind* f'Mejju tas-sena 1851.

Irenic — pacificu, quiet, għakli li igib il (tal) paci.

Irestone—(fil mineralogija) ħaġra (blata) jebsa ferm ; ħaġra samma.

Irian tal *Iris* (ara).

Iricism—biċċa, mgiba etc. tal Irlandisi ; biċċa, ħaġa etc. Irlandisa.

Irid—id-dawra ma dwar il mimmi tal għajn.

Iridal—tal (jew li jixbeħ il) kawsalla.

Iridectome—(isem ta biċċa għodda tat-tobba) xorta ta sicchina għal operazioniet tal għajnejn.

Iridectomy—xorta ta operazioni tal għajnejn.

Iridiscence—wiri ta lewnijiet bħal dawc tal kawsalla.

Iridescent—bħal kawsalla.

Iridian—tal kawsalla.

Iriodiscope — tromba għal l-esami tal għajnejn

Iridium - isem ta mineral.

Iris—il kawsalla ; id-dawra ta dwar il mimmi tal ghajn ; il kalba tal għajn, il fjur du-lis.

Iris disease — xorta ta marda fil gilda li tidher fuk wiċċ l-idejn etc.

Iris root - ara *Orris root*.

Irisated—li donnu (bħal) kawsalla.

Iriscope—xorta ta strument (invintat minn Dr. Reade) biex juri jew isib il culuri jew il-lewnijiet prismatici.

Irised—li fih lewnijiet bhal dawc tal kawsalla.

Irish—Irlandis ; tal Irlanda ; lsien Irlandis ; l-Irlandisi ; *the Irish Flag*, il bandiera Irlandisa ; *does she speak Irish too?* titchellem bl-Irlandis ucoll ?

Irishism—ara *Iricism*.

Irishman—Irlandis, wieħed (ragel) mill-Irlanda.

Irishry—in-nies tal Irlanda, il veri Irlandisi.

Irite—xorta ta mineral.

Iritis—xorta ta marda tal għajn.

Irk—tgħajja ; iddejjak ; ixxabba tgħeja ; tixba ; tiddejjak.

Irksome — li idejjak ; li ixabba ; mxabba ; mdejjak ; *irksome of life he...* (Spenser), mxabba minn ħajtu hu...

Irksomness—xaba, dwejjak, għeja.

Iron—ħadid; tal ħadid; ħadida tal mogħdija; jebes ferm; *an iron hand*, id jebsa ferm (id tal ħadid); tkiegħed fil ħadid, timmanettia; tarma bil ħadid; *in irons*, fil ħadid; bil manetti, immanettiat; *to have many irons in the fire*, icolloc ħafna facendi ma hiex tilħak.

Iron age—iż-żmien tat-tbatija, vizi, ġuħ etc.; (fil mitologia) l-aħħar erba seculi tad-dinja).

Iron bark / **Iron bark tree** } xorta ta siġar tal *eucaliptus*.

Iron bound — mdawwar bil ħadid jew bil blat jebes jew samm; *we landed on the iron bounded shore*, nżilna fl'art tal blat l-actar jebes.

Iron cased / **Iron clad** } micsi, nfurrat bil ħadid (bil piangi tal ħadid).

Iron crown—curuna (tar-renjanti, tal Lombardia) tad-deheb mżejna collha ġawhar u ħaġar prezius, fiha iżda circu żgħir f'nofsha tal ħadid, li igħejdu hu magħmul minn wieħed minn li msiemer li salbu il Sidna bihom.

Iron fisted — xħiħ, wieħed idu magħluka ferm.

Iron founder—fundatur.

Iron foundry—funderija, post fejn idewbu il ħadid.

Iron framed—tal ħadid, armat bil ħadid; kawwi ferm.

Iron handed—kalil; li iħobb jaħkar, aħrax.

Iron-hearted—kalb jebsa; ta kalb jebsa, chiefer.

Iron-horse—macna tal vapur tal art; bicycle jew volocipied, ir-rota.

Iron-mask—xorta ta mascra tal bellus iswed, li chienu jilbsu xi prigiunieri fil ħabs ta Franza fis-seculu 17.

Iron-ore — trab (chif jinkata mil miniera) tal ħadid.

Iron paper—fuljetti rkâk rkâk tal ħadid.

Iron rations—razion ta żewġ libri laħam fil-landi, u żewġ libri galletti (biscott) li jatu cull jumein lis-suldati meta jinżlu mit-*transport* u jokogħdu l-art.

Iron-sheated — nfurrat, micsi bil ħadid.

Iron shod—mnigħel bil (li ghandu in-nagħal tal) ħadid.

Iron-witted - li ma jifhimx; li ma iħossx.

Ironer—min (dac li) ighaddi bil ħadid,

Ironic — ironicu, tal ironi'a; li igħejd ħaġa u icun irid ifisser oħra.

Ironically - bl-ironia.

Ironing — mogħdija (tal ħwejjeġ, komos etc) bil ħadida.

Ironing board—tavla biex ighaddu fukha il ħwejjeġ (komos etc.) bil ħadida

Ironish—li hu ftit u xejn bħal ħadid; li ghandu mil ħadid.

Ironist—wieħed mgħoti għal ironia.

Ironmaster—min jaħdem fil, mgħallem fix-xogħol tal, ħadid

Iron monger—min ibiħ (jinnegozia) fil ħadid

Ironmould—tebgħa tas-sadid fuk il ħwejjeġ; ittabba il ħwejjeġ bis-sadid.

Irons—ħadid; manetti etc.

Ironside—suldat xiħ kalbieni.

Ironsmith (bħal *blacksmith* u *locksmith*) ħaddied.

Iron ware—aflarijiet (għodda, ħwejjeġ etc) tal ħadid.

Ironwood — xorta ta njam jebes ferm.

Ironwort—xorta ta ħaxixa.

Irony — tal ħadid; magħmul mil ħadid; li fiħ il ħadid, bħal ħadid; *it has an irony taste*, fiħ togħma tal ħadid; *the irony particles carried off*, (Woodward, *on Fossils*), il frac tal ħadid mneħħija.

Irony—ironija; cliem maklub fittifsir.

Irp—tgħawiġ (tal ġisem).

Irradiance—dawl, dija.

Irradiant—li jiddi, li jitfa id-dija.

Irradiate—tiddi; li jiddi; tati iddawl, tillumina; iżżejjen.

Irradiation—dija, dawl.

Irradicate — twaħħal ferm, shiħ; tniżżel l-għeruk l-isfel.

Irrational—bla fehma, bla raġuni.

Irrationality — nukkas ta fehma jew ta raġuni.

Irrationally—ta ibleħ, ta bniedem bla fehma jew bla raġuni.

Irreceptive — li ma jircevix, ma jehux.

Irrecognizable — li ma jingħarafx, li ma tagħarfux.

Irreconcilable—li ma jiscotx ; ma jiccuetax ; ma jibridx ; li ma jagħmilx paci ; li ma jistax jitpatta

Irreconcile — ma thallix issir il paci, jew li wieħed jagħmel paci.

Irreconciled — mhux mpatti ; li għadu ħadd ma pattieh.

Irrecoverable—li ma jistax jinsab; li ħadd ma jista isibu ; irrimediabili ; li ma jistax jissewwa ; li ma tistax teħles minnu.

Irrecuperable — irremediabili, li ħadd ma jista isewwih ; li ma jistax jissewwa ; li bil fors icollu jibka hecc.

Irredeemable — li ma jistax jinbeda ; li ma jistax jinxtara bil prezz tiegħu (li jiswa).

Irredeemably — b'mod li ma jista jinfeda katt.

Irredentist — irredentista, wieħed tal pulitca u tal partit msejjaħ tax-Xellug ; jew tal "Italia Irredenta" jigifieri ta Trieste u Trentino fl-Austria; it-Ticino fli Svizzera ; Nizza tal Francis, u Malta tal Inglis.

Irreducible } m'hux riducibbli ; li
Irreductible } ma jistax jiccecchen; jitkassar jew icun ridott

Irreflective—li ma jirreflettix; ma jaħsibx.

Irrefragable — li ma jistax icun ippruvat li hu falz ; li ma jistax icun mwakka, mġarraf jew icconfutat ; li ħadd ma jista ighejd li m'hux hecc ; li ħadd ma jista jiċħdu.

Irrefrangible —li ħadd ma jista jicsru ; li ma jistax jinchiser.

Irrefutable—li hadd ma jista jicconfutah, iwakkgħu, iġarrfu jew imieriħ.

Irregular — irregulari ; li joħroġ barra mil kies jew mir-regula; li m'hux sewwa chif titlob is-sengħa ; *an irregular building*, bini ħażin (m'hux sewwa) ; *an irregular life*, ħajja fil vizi ; *irregular attendance in a school*, scola fejn it-tfal ma imorrux cull jum u meta jmisshom.

Irregularist—min (dac li) hu irregulari.

Irregularity—irregularità ; għamil irregulari ; impediment li wieħed icollu li ma jistax jordna (sacerdot).

Irregularly—minn għajr ordni jew regula.

Irregulous—bla condotta, bniedem li igħaddi ħajja debuxxata jew ħażina.

Irrelative—li ma għandux x'jaksam ma.

Irrelevant—li m'hux tajjeb ; li ma għandux x'jaksam ma; li ma jokgħodx, m'hux adattat għal cas jew l-argument li wieħed fuku icun kiegħed jitchellem etc.

Irreligion — nukkas ta religion ; dahc bil ħwejjeġ t'Alla.

Irreligionist } min hu niekes mir-
Irreligious } religion ; min jidħak jew jiddiehec bil ħwejjeġ t'Alla jew għeżies.

Irreligiousness – ara *irreligion*.

Irremeable—li ma ihallix lil min jarġa lura; li ma ihallicx tarġa tmur f'postoc jew fejn tcun.

Irremediable—irremediabli ; li ma jistax jissewwa, jirranġa, jew icun mfejjak.

Irremissible—li ma jinħafirx.

Irremissing—li ma jaħfirx.

Irremittable—li ma jinħafirx.

Irremovable — li ma jiċċaklakx minn chif in hu; li ma jitharricx ; li ma jitbiddilx.

Irrenowned — m' hux mgħaruf ; m'hux msemmi ; li ma jafux biħ.

Irreparable—irreparabli ; li ma jistax jissewwa ; li ma jitfejjakx ; li ma tistax teħles minnu; li ma tistax tarġa iggibu.

Irrepealable—irrevocabli ; li ma jitbiddilx ; ma jitħassarx.

Irreprehensible—li ħadd ma jista ighejd xejn fuku ; li ħadd ma jista ilumu.

Irrepressible—li ma tistax trażżnu; li ma jitrażżanx.

Irreproachable } ara *irreprehen-*
Irreprovable } *sible*

Irreptitious—ara *Surreptitious*.

Irresistible } li ma tistax iżżom-
Irresistless } mlu jew tiekaflu.

IRRESOLUBLE—li ma jistax jinħafer jew icun maħlul.

IRRESOLUTE—li m'hux risolut jew decis; li ma jafx jakta barra; li jibka bejn iva jew lè; indecis.

IRRESOLVED—li m'hux sod, li ma hux decis.

IRRESPECTIVE — li ma iħares lejn xejn; ma jimpurtah minn xejn; *I pay 2/- per trip irrespective of distance and detention of the cab*, nħallas żewġ xelini il vieġġ, immur fejn immur, u inżomm li inżomm il carrozzin; *I noticed his irrespective behaviour*, osservajt (kgħadt nara) li mgiba tiegħu ta bniedem li ma jimpurtah minn xejn (bla ebda rispett); *irrespective of*, barra minn; *irrespective of that, there are other reasons*, barra minn dic hemm raġunijiet oħra.

IRRESPONSIBLE—li m'hux responsabli; li ma iridx (ma għandux) iwiegeb għal ħaġa, xogħol etc. li isir.

IRRETENTIVE—li ma iżommx; *irretentive memory*, moħħ li ma iżommx; ma jittacarx.

IRRETRACEABLE—li ma tistax issib minn fejn icun gej.

IRRETRIEVABLE—li ma tistax teħles minnu; li ma tistax issiblu rcaptu; li tagħmel x'tagħmel għal xejn.

IRRETRIVABLY—bla tama li iggibu jew issewwih; *you are irretrievably stupid*, inti stupidu u minn għajr ebda tama li tigi (li ma tibkax stupidu).

IRREVERENCE—nukkas tal kima.

IRREVEREND, IRREVERENT—bla kima; li ma għandux, ma igibx, rispett.

IRREVERSIBLE, IRREVOCABLE—irrevocabbli, li ma jitbiddilx, ma jtħassarx.

IRRIGATE—issakki.

IRRIGATION—tiskija; tkattir (nżul jew tixrid) tal ilma fuk ferita jew xi infiammazioni fil gisem.

IRRIGUOUS—bl-ilma; mxarrab, niedi; li jidħol (jinxtorob) ftit ftit (bil mod il mod) fl-art.

IRRISION—daħk.

IRRITABILITY—li wieħed jiżbel jisħon jew jitilgħulu malajr.

IRRITABLE - ara *irascible*.

IRRITANT—irritanti, li igib l-uġigħ, li iġagħlec twaġġa.

IRRITANT—li iwakka; li ineħħi, li iħassar; *irritant clause*, clausula li twakka xi pattijiet etc. li icunu magħmula f'cuntratt etc.

IRRITATE—tħanfes, issaħħan, tkarrah; iġġagħal lil min jincorla jew jiżbel.

IRRITATE—twakka, tħassar, iġġarraf pattijiet etc. f'cuntratt etc.

IRRITATION — tħanfis; tidris; ħrik, ħarka.

IRRITATIVE - li jirrita; jeccita; iħanfes jew iġagħal lill minn jiżbel jew jincorla.

IRRITATORY—li igib *irritation* (ara).

IRRORATE—tbill, ixxarrab; tagħmel niedi bin-nida.

IRRORATION — tixrib, bell bin-nida.

IRRUBRICAL — m'hux scond irrubrica.

IRRUGATE — tchemmex.

IRRUPTED—micsur bil ħerra, scassat bis-salt.

IRRUPTION — dħul għal għarrieda fuk xi ħadd; dħul f'pajjis ħadd ieħor.

IRRUPTIVE—li jidħol fuk ħadd ieħor għal għarrieda; li jidħol f'art jew f'pajjis ħadd ieħor.

IS—hua, hia; *he is a bad man*, hua ragel ħażin; *can you tell me who she is?* tista (taf) tgħejdli min hi (min hia).

ISABEL—Isabella (isem ta mara); lewn safrani mitfi li jati fil cannella.

ISAGOGIC, ISAGOGICAL—Isagogicu, introdutoriu (tal bidu).

ISAGOGICS—il bidu, li studiu elementari jew tal bidu fit-Teologia, kabel ma wieħed jibda l-*hermeneutics* u il *exegesis*.

ISAGON—figura fil geometria li għanda l-anguli taħħa daks xulxin.

ISAIAH — Isaja, wieħed mil profeti cbar.

ISATINE—(fil chimica) sustanza li issir mil l-*indigo*.

ISATIS—isem (xorta) ta ħaxixa li minnha jagħmlu żebgħa ta lewn blù.

ISCHIAGRA — (xiatica) gotta jew pullagra li tinħass fil genbejn.

ISCHIAL—tal għadam (ġunturi) tal genbejn.

ISCHIATIC } tal għadmiet tal gen-
ISCHIADIC } bejn.

ISCHIUM — il għadma tal genbejn.

ISCHNOPHONY—(akra *iscnòfoni*) leħen mejjet, li m'hux tant kawwi; debulizza tal vuci.

ISCHURY (jew ISCHURIA) - żamma tal urina (marda meta iżżomloc l-urina).

ISERINE—xorta ta mineral.

ISHMAELITE—Ismaelita.

ISINGLASS—xorta ta gelatina, bħal gomma li issir mil li msaren jew il gewwieni tal ħut; il *mica* (xorta ta mineral li donnu ħgieġ).

ISIS—isis, isem ta waħda mil pianeti.

ISLAM — Maumettan.

ISLAMISM—ir-religion tat-Toroc jew maumettana.

ISLAMATIC—ta Maumettu, tar-Religion Maumettan.

ISLAMIZE — tagħmel (takleb għal religion ta) Maumettana.

ISLAND — gżira; *Island of the blest*, (fil mitologia Griega) il post, gżejjer fil punent, fejn imorru in-nies it-tajba wara mewthom.

ISLANDER — wieħed li twieled u igħammar (igħix) fi gżira; *I never liked to mix with the Islanders*, jena katt ma ridt nagħmilha man-nies tal gżira.

ISLANDY—tal gżejjer; collu (mimli) gżejjer.

ISLE—gżira; gżira żghira.

ISLESMAN—ara *Islander*.

ISLET—gżira ċchejchna; tebgħa ta lewn f'gewnaħ ta farfett, etc. li tcun fuk lewn jeħor.

ISMAELITES — Ismaeliti (razza ta nies mnissla minn Ismaeli).

ISNARDIA - certa (isem) ta ħaxixa li ticber fl-ilma.

ISOBAR } linji maħżużin fuk il glo-
ISOBARS } bu biex juru li dawc il il pajjsi li imissu maħħom għandhom li stess pressioni tal barometru.

ISOBARIC } li għandu (ta li) stess pressioni ba-
ISOBAROMETRIC } rometrica.

ISOCHIMAL } li għandu li stess
ISOCHEIMAL } temperatura fix-xi-
ISOCHIMENAL } twa; ta xitwa xorta waħda.

ISOCHIMENAL LINES—linji maħżużin fuk il globu li igħaddu minn fuk dawc il pajjisi collha li għandhom it-temperatura taħhom fix-xitwa xorta waħda.

ISOCHROMATIC—ta li stess lewnijet.

ISOCRONAL } li għandu li stess (li
ISOCHRONOUS } iżomm li stess) ħin.

ISOCHRONON—arloġġ li iżomm dejjem ħin tajjeb u esatt (ma arloġġ jeħor).

ISOCHROUS—ta lewn xorta waħda collu.

ISOCHINAL—li għandu li stess inclinazioni (jew timjil) fil manjetismu.

ISODOMON—bini bil filati collha ta għoli wieħed.

ISODYNAMIC—ta forza (kawwa) xorta waħda.

ISOGEOTHERMAL—li għandu (ta) li stess temperatura taħt il wiċċ tal art.

ISOGOMIC—li għandu l-anguli tiegħu collha xorta waħda (jew daks wieħed).

ISOGRAPHY — imitazioni fil chitba (xebħ fil chitba jew meta wieħed jicteb bli stess calligrafia li jicteb ħadd jeħor.

ISOLATE — tifred minn; tissepara, tagħżel minn xulxin, tagħmel il culħadd għalih.

ISOLATED — isolat, mifrud minn; mkigħed għalih.

ISOLATION — isolazioni, tkeghid ta bniedem etc waħdu jew għalih (mifrud minn ħadd jeħor).

ISOLOMA — xorta ta felci li jicbru f'it-tropici (fil pajjisi sħan).

ISOLOGOUS—li fih, li għandu (ta) li stess proporzionijet.

ISOMERIC—(fil chimica) ta li stess (li fih elementi ta li stess) proporzionijiet, iżda li fih qualitajet chimici distinti.

ISOMERIS — xorta ta fjuri ta lewn isfar.

ISOMETRICAL — li għandu (ta li) stess daksijiet.

ISOMORPHOUS - ta li stess għamla.

ISONOMY—isonomia; drittijiet u ligijet xorta waħda (bħal xulxin).

ISOPERIMETRY isoperimetria; geometrija li tittratta fuk id-dawran jew cobor taċ-ċirculi.

ISOPOD—isem ta insett jew duda bil gilda ħoxna jew jebsa.

ISOPYRE—xorta (isem) ta mineral li jitfarrac bħal ħgieġ, ta lewn sewdieni bellusi jew griż.

ISOSCELES — (trianglu) li għandu żewġ ġnieb minn tiegħu daks xulxin.

ISOSEISMAL—li għandu (ta) li stess scossi jew theżżiżiet (tal art) ; *Isoseismal-lines*, linji, ħżuż, fuk il globu li juru li il pajjisi li minn fukhom icunu għaddejjin icollhom (ihossu jew isofru) li stess theżżiżiet (terremoti).

ISOTHERAL—li ghandu li stess temperatura fis-sajf ; ta li stess sħana (ta shana xorta waħda) fis-sajf

ISOTHERE — linja fuk il globu li tghaddi (maħżuża) fuk dawc il pajjisi collha li icollom li stess temperatura fis-sajf.

ISOTHERMAL - ta li stess sħana jew temperatura ; *isothermal-lines*, linji, ħżuż, magħmulin fuk il globu li juri li dawc il pajjisi etc. li minn fukhom icunu għaddejjin għandhom li stess shana (li stess temperatura).

ISOTHROPIC—li għandu (ta) li stess elasticità (li jiġġebbed xorta wahda) minn cullimchien.

ISOTROPIS—xorta ta pianti li jicbru taħt il ħgieġ.

ISPRUK—xorta ta trab għaż-żebgħa

ISRAELITE—Israelita, Lhudi.

ISRAELITIC } tal Israeliti, Israelita;
ISRAELITICH } Lhudi, tal Lhud.

ISSUABLE—li jista joħroġ, icun maħruġ jew jinħareġ.

ISSUANT—li ħiereġ.

ISSUE—bruġ, tmiem, chif tispiċċa il ħaġa jew biċċa ; nisel, ulied, tfal; funtanella ; toħroġ, tibgħat, teħles, tintemm ; *who knows what will be the issue of all this ?* min jaf chif sejjer jispiċċa dana collu (din il biċċa) ; *a good issue*, tmiem tajjeb; *he died without any issue*, miet bla tfal (ma ħalliex tfal) ; *he had an issue in his right leg*, chellu funtanella f'riġlu tal-lemin ; *we must find a means to issue out of this difficulty*, jaħtieġ insibu mezz tal ħruġ (biex noħorġu) minn din id-difficultà ; *the matter in issue is this*, il custioni (li għandna f'idejna) hi din ; *the money must not be issued out without order*, il flus ma għandhomx jinħarġu minn ghajr ordni.

ISSUELESS - bla tfal, bla ulied ; *she died issueless*, mietet u ma ħallietx (ma chelliex) tfal

ISSUER—min (dac li) joħroġ, jibghat jew jeħles.

ISSUES — il flus li jinħarġu għasservizz militar.

ISTHMITIS — infiammazioni (nefħa) tax-xdiek (xedak, tal wiċċ).

ISTHMUS—istmu, mogħdija, passaġġ ta art dejka li tgħakkad żewġ artijet cbar flimchien.

IT—hu, hia ; *did you see it?* raithu ; *where is my pen?—it is on the desk*, fejn hi il pinna tiegħi? (hia) fuk iddesc.

ITALIAN—Taljan ; lsien Taljan ; *is he an Italian or a Frenchman?* hu x'inhu, Taljan jew Francis? *she speaks Italian beautifully*, titchellem bit-Taljan tajjeb ferm.

ITALIANIZE - tagħmilha ta Taljan.

ITALIC—tal Italia ; tat-Taljani ; corsiv (mictub jew stampat corsiv, jew b'tipi immejlin) ; *the word " book " is in italics*, il chelma *ctieb* mictuba corsiv.

ITALICIZE—ticteb jew tistampa bil corsiv.

ITCH—icheI ; ħakk fil gisem ; tiecol (il gisem) *my arm itches*, driegħi jecolni (biex inħokku) ; *my hands itch to be at him*, idejja jecluni biex natih is-salt (inhebb jew immur għalih biex natih xebgħa) : *a sulphur bath is the best remedy for the itch*, banju tal cubrit hu l-aħjar rimediu għal (min għandu il) ħakk.

ITCHING—ħakk, ichel.

ITCHY—li għandu il ħakk, li ibati bil ħakk.

ITEM—li stess, ucoll ; biċċa, ħaġa mniżżla fi ctieb, oggett ; tniżżel (fi ctieb etc) ; *item two lips red, item two gray eyes* (**Shakespear**, *Twelfth Night*) li stess żewġ xoffiet (xuftejn) homor ; u li stess ucoll żewġ għajnejn griżi ; *I have itemed it in my memory* (**Addison**, *the Drummer*), niżżiltu f'moħħi (biex niftacru).

ITERABLE — li jista icun ripetut (jarġa isir darb'oħra jew mil ġdid).

ITERATE—tarġa tagħmel.

ITERATIM—reġġha.

ITINERANT—wieħed li (min, dac li) jiġġerra jew imur minn banda għal oħra.

ITENERARY—itinerariu; ctieb li juri il ħinijiet tat-tluk ta vapur etc; li jitchellem, magħmul, fuk viaġġ jew viaġġar.

ITINERATE — tiggiera, tmur minn banda għal oħra, minn pajjis għal jeħor.

ITS—tiegħu. taħħa.

ITSELF—hu, jew hia, stess; hu, hia in nifsha.

IVIED—mimli (collu) liedna.

IVORY—avoriu, tal avoriu; *an ivory handle*, mancu tal avoriu.

IVY—liedna.

IXIA—icsia, pianta.

IXODES—xorta ta dud bħal ħorriek jew poċpieċ li icollom it-tigieġ jew xi annimali oħra, dud rkiek bħal furrax li igħejx mkabbad mal gilda tal annimali.

ISOLITE—isem ta mineral.

IZZARD—isem li bieh isejħu ucoll il littra Z.

J

J—Hia l-għaxar ittra u is-seba' consonanti tal Alfabett; J hia usata f'loc 1 mit-tobba fil prescrizionijiet li jictbu, bħal Vj f'loc 6, u Vjj f'loc 7 etc.

JAAL GOAT—xorta ta mogħża salvaġġa li tinsab fil muntanij tal Abissinja, fl-Egittu ta fuk, u actarx ucoll fil Persia.

JABBER—tlablab, tgħejd jew titchellem bla hedu u bla sens, tpaċpaċ, isserser; tlabliċ, tpaċpiċ, sersir.

JABBERER—lablabi, paċpaci, sersur.

JABBERING } tpaċpic, tlablib, di-
JABBERMENT } scors bla sens; *paroli*.

JABBLE—iċċaflas, ċaflis (tal ilma).

JABIRU — xorta ta tajra (għasfur) bħal għarnuk cbir, li jinsab fl-artijiet tal America t'Isfel.

JABORANDI — isem ta pianta (bħal fejgel) li ticber fil Brażil.

JABUTI—xorta ta pianta li tagħmel frott tajjeb wisk li jeħduh deserta fil Brażil.

JABUTICABA — xorta ta pianta jew siġra li ticber fil Brażil u tati frott tajjeb wisk għal l-ichel, magħrufa ucoll bl-isem ta *Eucalyptus Cauliflora*.

JACAMAR—isem ta għasfur b'munkaru twil, li jinsab wisk fl-artijiet tal America ta Isfel u fil West Indies, jixbeh il għasfur ta San Martin.

JACANA—xorta ta tajra, bħal gallina, li tinsab fil Brażil.

JACENT—li kiegħed mindud jew mixħut minn tulu; mkiegħed mit-tul.

JACK—f'loc *John* (Ġanni); *jack* f'loc baħri (igħedulu ucoll *Tar*) *Jack* chelma ta disprezz, ngħejdu aħna, ċaccar; *don't take any notice of that jack*, tatix cont ta (tatix wieden) jew la teħux għal) dac iċ-ċaccar; seffud li idur fuk in-nar għax-xiwi tal laħam ecc.; *jack*, ġacc, bandiera Inglisa; *we hoisted at once the Union Jack*, tallajna (fl-arblu) malajr il bandiera *jack*; *Jack* chejl xi drabi *terz* u xi drabi ucoll pinta; *jack*, cavastvali (biċċa għodda biex tgħejnec takla li sdvali minn riġlejc; *jack*, kannata, (recipient għall-ilma, bħal dorga li dari chienu jagħmlu tal gild incirat, u issa daż-żmien tal metal (bukar); *jack*, biċċa inginji bħal dussies f'macna tax-xogħol tal malja jew tal calzetta; *jack*, bħal manuella jew macina biex ittalla tagħbi tkal (xi ħaġa tal pis cbir); spnar jew files tal ħadid li jusaw fil minjeri biex joforku il gebel (f'ċangatura etc); *jack*, dac li fi pianu etc. italla il martell għal fuk il corda; *jack*, dic li strippa etc. tasserraturi (biex jisserraw travi etc. minn fuka), *jack*, cavall jew valè (f'mazz tal carti tal-logħob; *the jack of hearts or the Jack of spades*, il valè tal cori (jew coppi) jew il cavall tal pichi (jew spadi); il-licch jew il-lozzu (fil logħob tal bocci); *I tried to hit the jack but I missed my aim*, ridt nolkot il-lozzu iżda fallietli il mira (ma immirajtx sewwa; *jack*, (f'newl) dic il caxxa (bħal moxt) li minnha ighaddi il ħajt tal medda tax-xokka etc.; *jack*, l-annimal ragel; ir-ragel; *jack hare*, liebru ragel; *jack ass*, ħmar; *Jack*,

(f'loc *pike)* isem ta huta bħal lizz; *sometimes poor jack and onios are his dish,* (King, *art of Cookery*), xi drabi lizz ta sold u basal huma l-ichel tiegħu; *jack at a pinch,* wiehed (bniedem jew ragel) li isejħulu biex jagħmel ħaġa malajr malajr (li kiegħed għal xi bżonn jew għal xi xogħol li jista jinkala u hemm bżonn li isir malajr); kassis li ma għandux impieg f'parroċċa iżda li iservi hawn u hemm cull meta u cull fejn isejħulu; *jack in a basket,* koffa f'lasta li tcun kegħda bħala sinjal f'xi moll jew f'xi xtajta tal baħar; *jack in office,* wieħed li icun għadu ferħan b'xi post żgħir jew ċchejchen li icun fih (li icun iddobba); *jack in the box,* dac il pupu wiċċ ta xadin etc. li icun magħluk f'caxxetta u malli tneħħilu il gangetta jitla bis-salt (caxxa bil molla li ittalla bis-salt pupu wiċċ ta xadin etc. li icun marsus gewwa fiha); *Jack in the box,* biċċa ghodda tal ħallelin (ta dawc li jiftħu id-djar biex jisirku) li jusaw biex itajru jew jitfgħu gewwa is-serratura ta bieb etc.; *jack of all trades,* wieħed li jinkala għal cull xogħol (għal cull ma ticcmandah); wieħed li jaf imidd ideih f'collox; *jack of the clock,* figura (ragel, torc etc.) tal metal etc. li jati b'mazza etc. fuk kampiena jew fuk il kniepel ta arloġġ; *jack with a lantern* jew *Jack-a-lantern,* il fuochi fatwi, dawc il fiammi jew ilsna tan-nar li jidru jittairu mar-riħ (ma l-art) f'xi cimiteru jew fuk xi mżiebel etc.; *Jack of all trades and master of none,* wieħed li jidhirlu jaf (imidd idu f') collox u ma icun jinkala f'xejn.

Jack—libsa, bħal sidrija, tal malji tal ħadid jew azzar li dari chienu jilbsu il gwerrieri.

Jack adams—ibleħ, ħaġa belgħa.

Jack-a-dandy—wieħed petitu, arani u la tmissnix; żabicott giuvni li iħobb jippetitia.

Jack-a-lent—ħaġa belha, bniedem balalu, li igħaddu iż-żmien in-nies bih; *you little jack-a-lent have you been true to us?* (Shakespear, *Merry Wives of Windsor*), inti ja ħaġa belgħa ċchejcna bkajt fidila magħna?

Jach-arch — ħnejja tal ħxuna ta cantun jew madum wieħed.

Jack-ass—ħmar, stupidu, injurant.

Jack-back - recipient f'birrerija fejn jaka il werak wara ll jehdu dac li għandhom jehdu dawc li jagħmlu il birra.

Jack-block—buzzell li italla u iniżżel l-arbulett f'arblu ta bastiment etc.

Jack cap – elmu,cappell ta suldat etc.

Jack-cross-tree — biċċa ħadida kegħda bħal salib fl-arbulett.

Jack-hare—liebru (fenec) ragel.

Jack-ketch—bojja.

Jack knife—mus tal baħrin.

Jack ladder - sellum tal ħabel bli scaluni tal għuda bħal dawc tal bastimenti tal guerra li jitghilu maħħom il baħrin minn fuk xi frejgatina għal abbord.

Jack saw—isem ta tajra (għasfur) donnu papra jew borca.

Jack screw — vit li italla, biċċa ghodda li taħdem b'vit biex ittalla xi ħwejjeġ.

Jack snipe — xorta ta beccaċċ ta daks żgħir li jidher l-Inghilterra.

Jack-spaniard—scorpiun.

Jack staff—dac l-arblu żgħir li fih itellgħu dac il *Jack* żgħir fil puprest (fuk il prua) ta freigata etc.

Jack stay—tokob fil pinnur ta arblu fejn iżommu il klugħ.

Jack towel — dac ix-xugaman li naraw mdendel (f'xi sagristia jew f'xi lucanda) idur fuk romblu għal imsiħ tal idejn.

Jackal—ġacal, isem ta annimal salvaġġ li għandu wisk mil chelb.

Jackanapes — xadin, ghedmejmun; wieħed li jippretendiha, wieħed ridiclu fi lbiesu, petitu, wieħed li iħobb jiddandan, żabicott, għandur; *that jackanapes with scarfs* (Shakespear, *All's well that ends well*) dac il petitu bil buxacca.

Jackass—ħmar; stupidu, injurant.

Jack boots—sdvali bit-tromba ghalja bħal dawc ta li skallin jew in-nies tal baħar.

Jack daw—ċawla, ċawlun.

Jacket—ġlecc, ġacchetta; *to dust*

one's jacket, tati xebgħa (tidlec) lil xi ħadd.

Jacket — tlibbes il ġacchetta; tgħatti jew tinforra; *to jacket a steam boiler*, ticsi caldarun bid-drapp oħxon; *jacket* tati xebgħa, tidlec lil xi ħadd.

Jack plane—ċana jew varloppa tal mastrudaxxi.

Jack pudding — wieħed li idaħħak in-nies bih; pulcinella, ħaġa belgħa; *he is only a drunken jack pudding* (**Macaulay**, *History of England*), dac m'hux ħlief ħaġa belgħa (balalu) sacran.

Jackstraw — ragel tat-tiben (bħal dawc li jagħmlu fil għelieki biex ibeżżgħu bih); ragel, bniedem li ma jiswa xejn, li ma jati ebda suggizioni; ragel taparsi, ragel tal isem; dic is-sulfarina, tibna ect. li biha—f'dic il-logħba li nitfgħu ħafna sulfarini etc fuk mejda chif giò giò — irridu nagħżluhom u nakalgħuhom minn fuk xulxin minn għajr ma nċakalku l-oħrajn.

Jacob — Ġacobb.

Jacob's ladder — sellum tal ħabel bli scaluni tal injam bħal dac ta abbordijiet etc.

Jacob's staff—bastun tas sejf, bastun tal pellegrini; *in his hands a jacob's staff, to stay his wearied limbs upon*, (**Spenser**), f'idejh bastun tal pellegrini biex iserraħ il gisem għajjen tiegħu fuku; *the police has the right to take away that stick from you if they know it is a jacob's staff*, il pulizia għandha id-dritt collu li teħodloc dac il bastun jecc tinduna li hu bastun tassejf; *jacobs staff*, biċċa għodda tal periti li tcun gejja hecc *T* għal kesien tagħhom li icunu jeħdu tat-torok etc.

Jacob's membrane — isem ta biċċa mir-rita jew ir-retina tal għajn.

Jacobean—xorta ta architettura jew stil ta bini ta żmien ir-Regina Elisabetta u ir-Rè Ġacbu I tal Inghilterra.

Jacobin—ġacbin; membru tal casin tal ġacbini; società hecc msejħa għaliex chellhom il-lakgħiet tagħhom fittriek ta San Ġacbu f'Parigi (fis-sena 1789); ġacbin, rivoluzionariu; wieħed li chien sħiħ contra il gvern fiż-żmien l-aħħar snin tas-seculu tmintax.

Jacobin—xorta ta ħamiem bit-toppu.

Jacobinic, Jacobinical } rivoluzionariu; ħawwadi, wieħed li ma għandux quiet, wieħed minn tal ġacbini ta Franza.

Jacobite—(fl Storia) wieħed mil partitarji tar-Re Ġacbu II tal Inghilterra; wieħed minn dawc li chienu contra ir-Rivoluzioni tas-sena 1688 (fl-Inghilterra) favur ta William u Mary.

Jacobite — Ġacobita, patri (tallàb) tal ordni tal Ġacobiti li chienu jesistu biss fi żmien il Papa Innocenziu III; patri Dumnican.

Jacobitic, Jacobitical } tal Ġacobiti.

Jacobus—biċċa munita Inglisa taddeheb, li chienet tiswa ħamsa u għoxrin xelin, li chienet timxi fl-Inghilterra fi żmien ir-Re Ġacbu (James) I.

Jaconet — xorta ta cambrò fin, rkiek.

Jacquard-loom—nowl għal li nsiġ ta drapp, xokka etc, iffiurat jew bil figuri etc.

Jacquerie—rvell ta raħħala.

Jactation — dac il kbis, żeglig etc ta wieħed li icun riecheb u miexi fuk żiemel.

Jactitation—ċaklik tal gisem (meta wieħed icun dejjem sejjer bla ma għandu quiet f'gismu); ftaħir.

Jaculable—tajjeb biex tixħtu, tajjeb għax-xħit jew għat-twaddib.

Jaculate—titfa, tixħet, twaddab.

Jaculation—xħit, twaddib, tvenvin.

Jaculater — min (dac li) jixħet, iwaddab jitfa jew ivenven; isem ta ħuta.

Jade—żiemel magħcur; żiemel għajjen; zocc ta żiemel; ċerċura, mara tad-dinja; *a faded old woman a heathenish jade?* (**Longfellow**, *Musician's Sale*), xiħa spicata, ċerċura mill-agħar.

Jade—tgħajji, tchidd, tħabbat, takta in-nifs; tinchedd, tgħeja, takta nifsec; *it is a dull thing to tire and jade anything too much* (**Bacon**), hia ħaġa cherha li tgħejja u tħabbat (tchidd) icun x'icun iżżejjed (jew bosta).

Jade—tgħaddi ta ibleħ, ta imberlina, iżżeblaħ; toħroġ wieħed ta balalu, ta

ħaġa belgħa, ta wieħed magħcur jew ibleħ; *on my wedding night am I thus jaded?* (**Beaum & Flet**, *Woman's Prize*) nhar it-tieġ tiegħi hecc jena mgħoddi biż-żmien jew ta ħaġa belgħa?

Jadish — vizius, sfiċċus; li jiżbel malajr, li jitfantas minn xejn; disonest, bla gih; *a jadish woman*, mara disonesta, li m'hix fidila ma żewġa.

Jag—tixlifa, kasma, tiċrita; ixxellef; tingħiża, tniggheż; *affliction may give him a jag* (**Scott**, *Heart of Midlothian*), is-swied il kalb icun tingħiża għalih.

Jag - tgħabija ta ħaġa ħafifa; tagħbija tiben ħuxlief etc; iġġorr jew tieħu tagħbija ħafifa; dic il borsa, ċurniena, jew ħorġ li icun marbut mal berdgħa (bħal tal ħmir jew bgħula etc tan-nies raħħala).

Jagatai—id-dialett li jitchellmu in-nies tal Turkestan (fl-Asia); *I could speak Jagatai fairly well* (**E. O'Donovan**, *Mer. Oasis, Chapter XXXVI*).

Jager—xorta ta gawwi.

Jagged—bix-xfar, mxeffer, mxellef; (fl-armi jew fl-araldica) li jidher donnu bix-xfar jew tarf ta ħaġa mċarrta jew maktugħa (miġbuda) bis-salt.

Jaggedness—ktigħ bix-xfar jew bit-tixlif; tixlif.

Jagger—rota bil pizzi għal ktigħ tal għagina tar-ravjul etc.; scalpell bis-snien; bejjegħ il cobob u 'l marelli (fit-triek); min idur b'tilar (bit-tilar).

Jaggery—xorta ta zoccor li jagħsruh mil fjuri jew miz-zcuc tas-siġar tal ġewż tal India, u xi palm jeħor.

Jagging — takta bix-xfar jew bil pizzi; takta bit-tixlif.

Jagging iron—ir-rota tal ktigħ tal għagina; għar-ravjul etc.

Jaggy—collu tixlif, mxellef.

Jaghir—art li il Gvern jati (fl-India) lill militari, lill dawc li jaħdmulu.

Jaghirdar — militar (wieħed) li għandu biċċa art rigal mil Gvern (fl-India).

Jaguar—ġagwar, xorta ta annimal salvaġġ bħal kattus.

Jah—f'loc *Jehovah* (Alla, il Mulej).

Jail—ħabs, calzri; ticcalzra, tagħlak (takfel) f'ħabs; *one whose bolts that jail you from free life* (**Tennyson**, *Queen Mary III, 5*), wieħed illi il firrolli tiegħu jiccalzrawc (jagħalkuc f'calzri) u ma iħallulecx ħajja libera actar.

Jail bird—ħabsi; wieħed li dieħel u ħiereġ il ħabs.

Jailer—(bħal *gaoler*) calzrier.

Jakes (f'loc *privy*) lochi comdu.

Jakie—xorta ta żrinġ ta lewn ħadrani mtabba bl-iswed (bit-ticchi suwed).

Jalap—ġalappa, porga.

Jalap plant—siġra (pianta) tal ġalappa—bħal campanella li tixxeblec u tagħmel fjuri tawwalin cremisi.

Jalapate—acidu tal ġalappa (li isir mil ġalappa).

Jalapic—tal *jalapine*.

Jalapin, Jalapine — sustanza grassa li tinsab fil basal tas-siġra tal ġalappa.

Jalouse - tinzerta, takta, tissoponi, taħseb, tissuspetta; *I jaloused him, Sir, not to be the friend to Government he pretends*, (**Scott**, *Old Mortality, Chap. IX*), Sinjur, jena ktajtu li m'hux dac il ħabib tal Gvern li juri li hu.

Jalousie—ġlusia, tieka bil persiani, persiana.

Jam — cunserva; folla, ħafna nies jagħfsu u jiffullaw fuk xulxin; xorta ta libsa tal musulina li jilbsu in-nies tal India; libsa (blusa etc.) ta tarbija; tagħfas, tross, iddeffes bil fors; trassas; *the poor old man was jammed between two bulky bodies, there being no more room in the carriage*, l-imsejchen xwejjaħ chellhom irossuh (ideffsuh etc.) bejn tnejn min-nies daks hiex il għaliex ma chienx baka wisa iżjed fil vagun.

Jam—tbattam (l-art bi rfis tas-sakajn il bhejjem).

Jamnut — scorfina ta fuk biex iżżomm ma iddurx scorfina oħra.

Jamaica—Ġamajca, l-isem ta waħda mill acbar gżejjer li hemm fil West Indies (l-Indi tal Punent).

Jamaican—mil Ġamajca, tal Ġamajca; wieħed min-nies li jokogħdu fil, jew mnisslin mil, Ġamajca.

JAMB—coxxa ta bieb, ta ċumnija etc. colonna (munzell) tat-trab tal metalli li jaktghu jew li isibu fil minjeri.

JAMBSTONE — coxxa (tal gebel) ta bieb.

JAMBE — armar tal azzar etc. tal gwerrieri ghal kasba tas siek; *one for his legs and knees provided well, with jambeaux armed and double plates of steel*, (Dryden, *Palamon and Arcite)*, waħda għal riġlejh u rcubtejh armat tajjeb, bil ghetti mgbammar u il pianci doppi tal azzar.

JAMBEE—bastoncin ; bastun.

JAMBEUX—plural ta *jambe* (ara).

JAMES—Ġacbu.

JAMESTOWN—belt, loc, post fil Virginia.

JAMPAN—siġġu tal virghi etc. li icun marbut jew miżmum bejn żowġ bsaten (tal bamboo) biex jerfghuh erba irgiel b'idejhom.

JAMPANEE—wieħed mir-reffigħa tal *Jampan* (ara).

JANE — Ġanna, Ġannina (isem ta mara); biċċa munita (flus) Ginwisa (ta Genova).

JANE-OF-APES—tfajla fuk ruħha, hajja, ferrieħa.

JANGADA—xorta ta ċattra li jaghmlu f'loc dghajsa in-nies tal Brażil u tal Perù (America t'Isfel).

JANGLE—tgħajjat, twerżak, tiggieled; għajjât, twerżik, ġlied.

JANGLER— min jiggieled, iwerżak jew igħajjat (meta jitchellem); *a jangler is to God abominable*, bniedem gelliedi Alla stess ma jaħmlux.

JANGLERESSE— mara gellieda li twerżak jew tghajjat (meta titchellem).

JANGLERY / JANGLING } għajjât, ġlied, twerżik.

JANISSARY—ara *Janizary*.

JANITAR—purtier ; wieħed li icollu ħsieb (li jagħlak u jiftaħ) il bieb, il bewwieb

JANITRIX—mara li icollha il ħsieb li tiftaħ u tagħlak il bieb ; purtinara, bewwieba ; (fil medicina) isem ta waħda mil vini il cbar jew il maġġuri, magħrufha ucoll bl-isem ta *vena porta*.

JANIZARIAN—tal Ġannizari.

JANIZARY—Ġannizzaru, suldat tal fanteria Torca—li dawn chienu icunu rsiera mdorrijin jew mħarrgin miċċocon għal l-armi (biex icunu suldati) ; il Ġanizzari chienu ir-riġment magħżul tas-Sultan, saru l-ewwel darba mis-Sultan Oscar għal ħabta tassena 1330 u imbagħad spiċċaw fissena 1360 billi chienu rvellau contra is-Sultrn.

JANKER—arblu twil fuk żewġ roti biex iġorru il ħatab fuku.

JANNOCK—ħobż tal ħafur.

JANUARY—Jannar ; *January is the first month of the year and has 31 days*, Jannar hua l-ewwel xahar tas-sena u fih 31 ġurnata.

JANUS—Ġano, (fil Mitologia) wieħed mill allat foloz (ta Ruma antica) cbar.

JANUS CLOTH — xorta ta xokka (drapp) b'żewġt ucuħ (bla wiċċ jew maklub).

JANUS FACED — faċċol, bniedem b'żewġt ucuħ ; bniedem karrieki.

JAPAN—il Ġappun ; *Japan* xorta ta verniċ jebes iswed ; canna ta lown iswed, tati il verniċ iswed bħal dac tas-sodod tal ħadid etc.

JAPAN BLACK—lewn iswed tal Ġappun.

JAPAN EARTH—xorta ta trab, magħruf bl-isem ta *Terra Japonica* li jusaw il cunzaturi (għal cunzar tal gild).

JAPAN INK—linca sewda grassa li meta tinxef tibka tlekk.

JAPAN LACQUER — xorta ta verniċ iswed ferm, jebes li jusaw għal fajjenza u għas-sodod tal ħadid etc.

JAPANESE—Ġappunis, wieħed mil Ġapan ; lsien Ġappunis ; *do you speak Japanese too ?* inti taf (titchellem) bil Ġappunis ucoll ? *is he a Japanese or a Chinese ?* dac Ċinis jew Ġappunis ?

JAPANNER—wieħed li jati il verniċ, li jaħdem fil verniċ tal *Japan* ; li jivvernicia bil verniċ tal *Japan* ; minn jibblacca jew jillostra iż-żraben.

JAPE — tilgħab, tiċċajta, tgħaddi ftit taż-żmien; tidħak bi, tkarrak bi, tgħaddi iż-żmien bi ; ċajta, ħlieka, żuffjettata.

Japer—min jiċċajta, jiżżuffietta jew idaħħac in-nies.

Japery—ċajt, żuffiet, mogħdija ta żmien.

Japhetic—ta Japhet (wieħed min ulied Noè).

Japanic—*Japan earth* (ara).

Jar—ġarra; mimli ġarra; kolla; mimli kolla; vasett; ċechcich; żakżik (bħal ta bieb jew rota meta ma icollomx xaħam fukhiex iduru) stunar; tectic (bħal dac ta meta icun jaħdem l-arloġġ), ġlied, tweghir, nukkas ta kbil fil fehma; taħwid; iżżakżak, iċċechcech; ma togħġobx; aħrax fil widna jew m'hux li jati piacir lill min jisimgħu; ma takbilx fil fehma ma; tiggieled, titwiegħer; toffendi; tati dispiacir; ittectec; tistona; *we received two jars of preserve and one big jar of pickles, besides a jar of olive oil*, rcevejna żewġ vasetti cunserva, vasett cbir pickles, barra min ġarra żejt taż-żebbuġ; *he doesn't want a little, send him a jar*, ma iridx ftit, ibgħatlu mimli ġarra; *he grins with wonder at the jar the chord makes*, (**Cowper**, *Conversation*), jidħac infiscat, mgħaggeb, għal li stunar li tistona il corda; *I love thee not a jar of the clock behind what lady she her Lord*, (**Shakespear**, *Winter' tale*), jena ma nħobbiex tectica ta arloġġ ankas milli is-sinjura tħobb is-sinjur tagħha; *o fie! the treble jars*, (**Shakespear**, *The Taming of the Shrew*, oh! x'waħda din, ittenur kiegħed jistona; *what are all these jars for?* dana il ġlied collu għaliex (għal fejn)? *that saying jars you, let us only say—It were better that he never had been born*, (**Byron**, *Cain III, 1*), dac il cliem joffendilec widnejc (ma tantx tieħu gost tisimgħu) ħalli mela, ngħejdu biss—Chien icun aħjar li chiecu ma twieled xejn; *both the doors jar*, iż-żewġ bebiet iżakżku; *perhaps my heart and harp have lost a string and both may jar* (**Byron**, *Childe Harold*), forsi sewwa kalbi chemm ucoll l-arpa tiegħi tilfu (naksitilhom) corda, u it-tnejn ma jakblux flimchien (jistunaw); *instead of harmony, is jar and tumult and intestine war*, (**Cowper**, *Mutual forbearance*), minn f'loc armonia (kbil bejniethom) hemm ġlied, rvell u gwerer bejniethom; *on the jar (ajar)*, socchius, mbexxak xifer ma xifer; *when I was passing I saw his street door on the jar*, xħin cont għaddej rajtlu il bieb ta barra socchius.

Jarble—tmiegheċ fit-trab, jew fil ħmieġ; tħammeġ, tagħmel pesta bil ħmieġ.

Jarde—xorta ta tumur jebes (callu) li jitrabba fiż-żwiemel.

Jardiniere—ġardiniera; ornament (bli xcafef tal għuda, kasab tal bambù etc.) li jagħmlu fis-swali etc. għal ksari jew għal fjuri.

Jargle—titchellem minn għajr ma tista tiftiehem; tħawwad ħafna dicors; tghedwed.

Jargogle—tħawwad, tgherfex ma xulxin.

Jargon—cliem mħawwad u li ma tantx jiftiehem, titchellem b'mod li ma jifmucx; *he is jargoning like a foreigner at his food*, (**Longfellow**, *Poet's Sale*), kiegħed jitchellem u igħejd minn għajr ħadd ma jifhmu kishu xi frustier wakt l-ichel.

Jargonelle- xorta ta lanġasa bicrija.

Jarl — Gvernatur ta provincia, Conti; *sing no more, ye bards of the North, of Jarls!* (**Longfellow**, *Segner's Death*), la tcantawx actar, għal gvernaturi tal provincia intcom ja poeti, u dakkaka tal arpa, tan-Nord!

Jarrah—xorta ta njam jebes ferm donnu cawba li jiċber (jinsab) fl-Australia tal Punent, magħruf bl-isem ta *Eucalyptus rostrata*.

Jarred—preservat, cunservat, merfuh f'ġarra jew vasett; *jarred fruit*, frott cunserva (fil vasetti).

Jarvey — cuccier, vetturin (min isuk) carrozzi tal chiri; carrozzin jew carrozza tal chiri; *the assembled Londoners placed more faith in the loquacious jarvey (Daily Telegraph, Dec. 16th. 1883)*, in-nies ta Londra (il-Londonisi) li chien hemm miġbura actar taw widen għal vetturin li chien ilablab u igħejd.

JASEY—parrocca bix-xagħar innucclat.

JASHAWK—seker żgħir, ferħ ta seker.

JASHER — (fil letteratura Ebraica jew Lhudia) — il ctieb tas-sewwa (ctieb mitluf li igħejdu li chien chitbu Giosuè.

JASMIME—giżimin.

JASP—f'loc *Jasper* (ara).

JASPACHATE—isem ta ħaġra preziusa, il ġaspru agata.

JASPER – ġaspru (ħaġra preziusa ta lewn aħdar); xorta ta rħam ta lewn ħadrani bi tbajja rkak ħomor; tal ġaspru.

JAUNDER -- tħuf,jew tiggerra l'hawn u l'hemm għal xejn; titgħażżen billi tiggerra l'hawn u l'hemm.

JAUNDER — giri l-hawn u l'hemm giri tal għażż, jew ta wieħed għażżien.

JAUNDICE — suffejra; dao collu li iħawwad ir-ras jew igħerfex il moħħ b'mod li iġagħlec tara collox ħażin; *and jealousy the jaundice of the soul*, (**Dryden**), u'l għira li tmarrad il kalb (u iġġagħlec tara collox icreħ etc.)

JAUNDICED – bis-suffejra, marid bis-suffejra.

JAUNT—tiggerra l'hawn u l'hemm ma tagħmel xejn; takbeż, titkabeż, tiġri: tagħmel giria; toħrog giria bil carrozza; giria, viaġġ cchejchen; mawra sa xi mchien; giria il barra bil carrozza; il curvu (corvu) ta rota (it-tond ma fejn ipoġġu li mgħażel ta rota).

JAUNTILY—bil kbiż; bil ferħ.

JAUNTINESS— ħeffa għal kbis jew għal giri.

JAUNTING CAR—bħal Irish car (carrozzin jew carrettun fuk żewġ roti bis-sedili dahar ma dahar).

JAUNTY—fuk ruħu, ferrieħ, disinvolt; cuntent; li iħobb juri ruħu jew jiddandan; petitu.

JAUP—tagħmel dac il ħoss li jagħmel l-ilma meta tħabbtu gewwa flixcun; tintela colloc raxx tal ilma jew bit-tajn; tefgħa jew buttata ilma.

JAVA—Ġava; waħda mill gżejjer Sunda; ta Ġava.

JAVAN—minn Ġava, ta Ġava.

JAVANESE—wieħed minn Ġava, jew Ġavanis; lsien tan-nies tal Ġava jew tal Ġavanisi.

JAVEL—iċċappas, tcasbar, tħammeġ bit-tajn etc.; wieħed li jiggerra ma jagħmel xejn; bniedem mkatta u mcewlaħ (maħmuġ) li jiggerra mattorok; *these two javels should render up a reckoning of their travels*, (Spenser, *Mother Hubberds tale*), dawn it-tnejn min-nies maħmuġa li kegħdin jiggerrew għandhom (imisshom) jatu soddisfazion tal giri taħħom.

JAVELIN—xorta ta labarda li tinxteħet (titwaddab) bl-idejn li chienet usata mil gwerrieri antichi; tati, tinfed bil ġavelin.

JAVELIN BAT—xorta ta farfett illejl li jinsab fl-America max-xmara Amazoni.

JAVELIN SNAKE — xorta ta lifgħa bħal gremxula.

JAVELINIER, JAVELOTTIER — suldat armat bil *Javelin* (ara).

JAW—xedak, ħalk; mewġa, tefgħa jew xeħta ilma; cliem insolenti, insultar, cliem li inigħeż u li igib il ġlied; iċċanfar, tgħajjat ma; titfa salt ilma f'dakka; tebkat ta morsa; it-tarf tal lasta tal bûm li tispiċċa bħal furchetta u li tidħol (taħtu) l-arblu.

JAW-BONE — il għadma tax-xedak (fejn icunu is-snien).

JAW BREAKER—chelma difficili jew tkila biex tgħejda jew tippronunziaha; chelma twila u tkila li trid takla ruħec biex tgħejdha jew takraha.

JAW-FOOT — sentina, mejjilla ta chcina etc. bit-tokba għal ilma maħmuġ.

JAW TOOTH—darsa.

JAWED—bix-xedak, mxeddak; *long jawed*, li għandu xedku twil; *lantern jawed*, fakmi.

JAW FALLEN—kalbu sowda, mdejjak; mgħaggeb, scantat, mibluħ; niexef u scantat.

JAWY—tax-xedak, tal ħalk.

JAY—xorta ta għasfur tal għana bħaċ-ċawla bajda.

Jazel—xorta ta ħaġra preziusa ta lewn caħlani.

Jealous—għajjur, gelus; *the jealous lover swore over his wine at a tavern, that he would stab the villain*, (**Macaulay**, *History of England*), in-namrat għajjur ħalef fuk l-imbid li chellu kuddiemu fid-dverna li jinfed bi stallet lill dac il bricoun; *I have been always very jealous for the preservation of these documents*, jena dejjem cont gelus ferm biex inżomm kawwijin shaħ (li ma jiġux neksin) dawn id-documenti.

Jealously—bil għejra; bil ħrara; b'attenzioni l-actar cbira.

Jealousy—għira, gelusija.

Jeames—ara *footman*.

Jean—xorta ta drapp (xokka etc).

Jears—xorta ta armar bil buzzelli (b'erba roti) għal majnar etc. tal pinnuri fuk l-arbli.

Jedding axe—mterka ta dawc li jaħdmu fil ġebel jew tan-naġġara.

Jeel—għadira m'hux fonda.

Jeer — titmasħar, ticculjuna, tidħac bi, tiddieħec bi; tmasħir, daħc bi, culjunar ħriġ ta wieħed ta pulcinella.

Jeerer—min jidħac bi; min jicculjuna, min joħroġ jew igħaddi lill xi ħadd ta pulcinella.

Jeering—daħc bi, culjunar.

Jeg—biċċa għodda tal armieri biex jesaminaw ix-xogħol n il meccanismu ta xcubetta etc. minn gewwa.

Jegget—xorta ta zalzet.

Jehovah—Alla l-Imbierec, il Mulej.

Jehu—cuccier, vetturiu, burdnar, wieħed li iħobb isuk.

Jeistiecor (jew Justicoat) — ġacchetta,ġlecc (bħal sidrija) minn għajr cmiem.

Jejune—rkiek, mgħalub, dgħajjef; biċċa xogħol chitba etc. li m'hix interessanti jew chiesħa.

Jejuneness — nixfa, għelubija, csuħa fil chitba etc.

Jellied—magħmul ġlatina.

Jelloped—(fl-armi jew fl-araldica) hecc jissejjaħ xi serduk li icun f'xi armi li icollu il għalla miżbuħa lewn jeħor m'hux il-lewn ta gismu.

Jelly—ġlatina, issir ġlatina, tagħkad bħal ġlatina.

Jemidar—ufficial tenent fl-armata Indiana (tal India).

Jemminess—ndafa.

Jemmy — nadif, xummiema, biċċa ħadida jew scarpellina li jusaw dawc li jiftħu jew jiscassaw id-djar biex jisirku; ras ta nagħġa; xorta ta scoccisa (drapp Scoccis).

Jennet—ġannett, żiemel, żgħir spanjol.

Jennetting — xorta ta tuffiħa bicrija.

Jenny (jew spinning jenny) — raddiena tal ħalġ.

Jenny—ħmara.

Jeofail—żball li avucat jew procuratur jagħmel meta icun jiddefendi xi cawsa; meta avucat jew procuratur jaccetta jew jammetti li icun għamel żball (f'xi procedura etc.)

Jeopard—tissogra, tirrisica li titlef, tippericula; *I am content to jeopard the horse*, cuntent nissogra (li nitlef) iż-żiemel.

Jeoparder—min (dac li) jilgħab, jissogra, jirrisica li jitlef, li jippericula.

Jeopardize—bħal *jeopard* (ara).

Jeopardless — ħieles, fis-sigur; bla periculu li jitlef; li ma jilgħabicx.

Jeopardous – periculus; li fih il periclu.

Jeopardy—periclu, logħba.

Jereed—lanza tal njam biss, li jusaw fil Persia għat-taħriġ tal maniġġar tal armi, ġavlin (javelin) tal għuda.

Jeremiad—geremiade, bichi, lment, tghemghim jew treddin (bħal bichi jew lment) ta Geremia.

Jeremiah—Geremia (il profeta Geremia).

Jerguer — wieħed (ufficial) taddwana impiegat biex ifittex fil bastiment.

Jericho—Gerico, belt li keghda fil wied li jigi għal punent tax-xmara Ġurdan (fil Palestina).

Jericho-rose—xorta ta warda.

Jerk—gibda, salt, xeħta bil herra; tħeżżiża, kabża; dakka sewwa (kaw-

wija); tiġbed (bis-salt jew bli scossi), tixħet bil herra; theżżeż, tkabbeż; *to give one a jerk*, timbotta, tati scossa jew theżżiża, *at one jerk*, f'salt, b'gibda; *he jerked the ball and ran away*, tafa il ballun bil herra (bil ferm) u telak jiġri.

Jerk — tkatta il-laħam flieli flieli (bicciet bicciet twal) u tkogħdu jitkadded fix-xemx.

Jerked beef—laħam mkatta flieli u mkadded jew mnixxef fix-xemx.

Jerkin — ġacchetta kasira kasira (sidrija issiccata jew dejka dejka).

Jerkin head—sakaf ta dar, għarix, etc. li icun gej hecc ∧

Jerking — xħit bis-salt, ġbid bil herra, kbis, tħeżżiż.

Jerkingly – bil *jerks* (ara).

Jerky—li jimxi jew jersak bis-salti jew bil kbiż (salt, salt).

Jerry—f'loc *Jeremiah* (ara).

Jerry builder — bennej tad-djar tat-tużżana (ta djar mibnija b'material mil l-agħar u chif giè giè).

Jerry built — (dar etc) mibnija malajr u chif gie giè b'ħaġar, njam, etc. ħżiena u mill-agħar; *two lumps of plaster fell from the roof of the jerry built palace then the curse began to work* (*Pall Mall Gazette, Feb. 1884*), żewġ ċapep gir (tiċħil) wakgħu mis-sakaf tal palazz mibni mil l-agħar u imbagħd is-saħta bdiet taħdem (bdiet ticber).

Jerry shop—ħanut baxx tal birra.

Jersey—gersi, flocc bħal dawc li jilbsu l-Inglisi etc meta icunu jakdfu jew jilgħabu il ballun; xorta ta ħajt tas-suf, suf mimxut; l-aħjar qualità tas-suf (is-suf prim jew il fiur tas-suf) is-suf magħżul.

Jerusalem—Gerusalemm.

Jerusalem-pony—ħmar.

Jerusalem-artichoke — artiċocc (xorta ta patata).

Jess—għollieka tal gild biex jorbtu is-seker tal ġoga (fli nsib) biha.

Jessamine—giżimin.

Jessamy — petitu, wieħed spaccun (miġbud caramella jew donnu warda).

Jessant—li ħiereġ, li kiegħed jisponta (bħal rimja ta siġra).

Jessant de lis—(fl-armi jew fl-araldica) hecc msejħa ir-ras ta leopard (annimal salvaġġ) li għandha fjurdulis għaddejja minnha.

Jesse — linfa b'ħafna brazzi tal cnejjes.

Jesse window—xorta ta disinn ta tieka tal ħgieġ (magħmula li turi l-arblu tar-razza jew in-nisel ta Gesse li chien missier David).

Jest – ħrafa; ħlieka, ċajta, daħca, żuffiettata; pulcinella, wieħed li iservi biex idaħħac in-nies bih; mascarat; m'hux seriu, bniedem li jiċċajta dejjem u li ma jafx x'jigifieri sodizza jew serietà; tidħac, tiċċajta; tiżżuffietta, tagħmel żuffiettata, tilbes mascarat; *don't believe him, that is only one of his jests*, la temmnux, dic m'hix ħlief waħda mil ħrejjef tiegħu; *too bitter is thy jests*, (**Shakespear**, *Love's Labour's lost*), morra (kalila jew velenusa) wisk iċ-ċajta tiegħec (tiċċajta ta malinn wisk); *the earnest of each was the jest of the other*, (**Macaulay**, *History of England*), is-serietà ta cull wieħed serviet biex ġagħlet jidħac lill jeħor; *T"is no jest that I do hate thee* (**Shakespear**, *Midsummer Night Dream*), m'hux ċajt li jena nobgħodoc (cun af li jena nobgħodoc bis-sod jew tassew); *in jest*, biċ-ċajt (m'hux bis-sod); *I was only in jest when I said so*, biex niċċajta għedt hecc; *is that in jest or in earnest?* dac biċ-ċajt jew bis-sod? *one jests in order to make others laugh, one jokes in order to please one's self*, wieħed jiċċajta biex idaħħac (iġagħal jidħac) lil ħadd jeħor; u wieħed jilgħab (igħaddi iż-żmien) biex jeħu piacir.

Jest monger — ċajtier, wieħed li kiegħed għaċ-ċajt, li jiċċajta dejjem.

Jester—dac li jiċċajtaw miegħu; dac li bih jidħcu; min icun mgħoddi ta pulcinella, dac li icollu isofri iċ-ċajta.

Jester—min iħarref, ħarrief; wieħed li kiegħed biss għal ħrejjef; ċajtier, buffun, pulcinella, wieħed li idaħħac in-nies bih.

Jestful—collu logħob, ċajt, daħc jew ħlieka; ċajtier għall-aħħar, buf-

fun chemm jista icun; li ma jagħmilx ħlief jidħac u jiċċajta.

JESTING — taċ-ċajt, tad-daħc, taż-żuffiett; li jiċċajta, li jidħac, li jiżżuffietta; *He will find that these are no jesting matters* (**Macaulay**, *History of England*), isib (hua jara) li dawna m'humiex ħwejjeġ taċ-ċajt.

JESTING BEAM — travu li kiegħed biex jidher biss u m'hux biex iservi biex jarfa.

JESTING STOCK—ara *laughing stock.*

JESTWORD—bħal *jestee* (ara); *the jestword of a mocking band* (**Whittier**), il pulcinella jew dac li igħaddi iż-żmien bih cullħadd.

JESUATE—wieħed minn tal ordni ta dan l-isem li meta chien fundat fis-sena 1368, chien magħruf bl-isem ta "Apostolic Clerks" Abbatini jew Chierici Apostolici.

JESUIT—Giswita, patri Giswita; tal Giswiti; tagħmel giswita, timxi (tagħmel) ta Giswita jew chif jagħmlu il Giswiti; *the Jesuit order, called also the Society of Jesus (S. J.) was founded by Ignatius Loyola in 1534*, l-ordni tal Giswiti, magħrufa ucoll bl-isem ta "Society of Jesus" (ix-xirca ta Gesù) chienet fundata min Sant'Jnjaziu ta Loyola fis-sena 1534.

JESUIT'S BARK—xorta ta medicina bħal china.

JESUITESS—ordni ta sorijiet Giswiti li chien neħħa il Papa Urbanu 1630.

JESUITIC } JESUITICAL } tal Giswiti; Giswita

JESUITISM — Gisuitismu, il għamil etc. u chif jaħsbu etc. il Giswiti.

JESUS — Gesù; *Our Lord Jesus*, Sidna Gesù; *Society of Jesus (S. J.)*, il Cumpannja ta Gesù jew il Giswiti.

JET—merżuk, żennuna; toħroġ il barra, tiżżaccar, timxi mżaccar; moda, katgħa, scop, pont (ta argument); cannol, canal f'funderia minn fejn igħaddi il metall mdewweb għal gewwa il forma; gett (ħaġra sewda li jagħmlu ċappotti, msielet, zibeġ etc. tan-nisa minnha); *a jet of water*, merżuk (żennuna) tal ilma; *they are all of the new jet*, (**Chaucer**), collha tal katgħa ġdida.

JET ANT—xorta ta nemla sewda li tinsab fl-Inghilterra.

JET BLACK—iswed tuta.

JETSAM—ix-xħit il baħar tat-tgħabija etc. minn fuk bastiment f'maltemp (biex iżżomm ħafif u isalva il bastiment); it-tagħbija li jixħtu fil baħar minn fuk bastiment f'maltemp.

JETTEAU — nixxiegħa, merżuk tal ilma.

JETTEE—isem ta pianta li tixxeblec (bħal asclepia).

JETTER — min jiżżaccar f'mixithu; petitu, wieħed spaccun fil mixia.

JETTINESS—swied.

JETTING—żacchir fil mixi, mixi ta wieħed li jippretendiha, ta xi wieħed spaccun.

JETTINGOUT—ħaġra maħruġa il bar-ra bħal saljatura ta gallaria etc.

JETTISON — tħaffef bastiment f'xi maltemp billi tixħet it-tagħbija etc. il baħar; *the captain succeeded to save the ship after having jettisoned a large quantity of her cargo* (*Daily Telegraph, Oct. 30 1882*), il captan rnexxielu isalva il bastiment wara li xeħet salt mit-tagħbija li chellu il baħar.

JETTON—marcatur għal xi partita fil-logħob tal carti.

JETTY—iswed bħal gett, iswed tuta; gebla, ornament etc. li f'bini etc. icun sporġut jew maħruġ il barra; speci ta moll, bħal pont etc. maħruġ il barra li iservi biex igħabbu etc. minn fuku; *amongst the Moors the jetties black are deemed the beautifull'st* (**Drayton**, *Poly Olbion*), Fost in-nies suwed, jew il Mori, l-actar wieħed iswed tuta hua miżmum bl-actar bniedem sabiħ.

JEU DE MOTS (akra *ġe de mô*), għej-dli x'inhu, indovinell.

JEU DE SPRIT—biċċa għerf; twegib bil melħ, f'waktu jew spiritus (bħal *witticism* (ara).

JEW—Lhudi.

JEW BAITING — persecuzioni contra Lhud.

JEWS APPLE—bringiel.

JEW'S EAR—xorta ta fakkigħ.

JEW'S EYE—xi ħaġa li tiswa mitkla deheb; xi ħaġa li tiswa ferm.

Jews frankincense—benzina.
Jews harp—il biambò.
Jew's harp shakle—bitta fejn idawru (jorbtu) il gumna biex iżommu l-ancra.
Jews pitch—xorta ta asfalt.
Jewsbrush—isem ta ħaxixa li għandha mit-tengħud li jusaw jatu bħala medicina għal xi mardijiet ħżiena.
Jewel — ġojjell, ħaġra preziusa, ġojja; rubin (fein jaħdmu il fusien ta macna ta arloġġ tal but etc.); iżżejjen, tinġasta bil ġojjelli jew bil ħaġar għani.
Jewel case—caxxa għal ġojji.
Jewel house — ir-Regalia, il post fejn jinżammu il ħwejjeġ preziusi tar-Renjanti.
Jewel like—li ilekk donnu ġojja jew ħaġra preziusa.
Jewel proof—li ma jinxtarax birrigali etc.
Jeweller—ġojjier, min ibigħ jew jinnegozia (jaħdem etc) il ħaġar prezius.
Jeweller's gold—taħlita ta cull mil-75 waħda deheb, il 25 waħda ram aħmar; deheb li fih il 25 waħda fil mia ram aħmar.
Jewellery (jew Jewelry)—fejn jinżamm il ħaġar prezius, ġojjellerja, issengħa jew ix-xogħol tal ġojjièr.
Jewess—lhudija.
Jewise—hakk, castig.
Jewish—lhudi, tal lhud; *the jewish era,* l-era (iż-żmien) ta lhud.
Jewishly—bħal ta lhud, ta lhudi.
Jewry—il Giudea jew l-art mnejn huma mnisslin lhud; ghett, triek, quartier etc. fejn igħammru lhud collha flimchien, f'belt.
Jezebel—Gezabella, il mara ħażina ta Achab (wieħed mis-slaten ta Israeli); mara ħażina; mara viziusa.
Jib—biċċa klugħ, il flocc; tmixxi il klugħ (iddawwar il kala scond irriħ).
Jib-boom—il bastun tal flocc.
Jib iron—holka fil bastun tal flocc.
Jibber—żiemel li ma għandux quiet żiemel li dejjem sejjer jati b'rasu, l-hawn u l-hemm.
Jick a jog — ċaklika, theżżiża, imbuttatura.
Jiffy — mument wieħed, minuta waħda, nifs.
Jig — għanja mkabbla (bit-takbil jew poesia); żuffiettata, ċajta; isem, xorta, ta żifna (bħal dic li jisfnu il baħrin etc.); tisfen (bħal baħrin Inglisi), tisfen, tokmos, takbes; tcanta scond it-temp taż-żifna il *jig*; tidħac bi, tkarrak, tinganna.
Jigger — min jisfen il *jig* jew il *gigher*; min jisfen bħal baħrin (Inglisi) il rest jew fejn ipoġġu il bastun, li sticca, dawc li jilgħabu il biljard (meta ma jcunux jilħku b'idejhom); sicchina tal buttara; macna biex jagħmlu il gild cuscsu cuscsu fil wicc; l'isem ta biċċa kala; xorta ta foxxna jew gulpara għal kbid tal ħut (li tixħeta u ittellaħħa bis-salt biex tisrak il ħuta); dic il biċċa strixxa taż-żingu etc. li il compposituri fi stamperija idendlu nieżla fuk l-original biex iżommuh f'postu u tmixxihom fil versi tal biċċa li icunu jiccomponu.
Jigger knife—biċċa għodda bħal bokxiex ta dawc li jaħdmu fil (li jagħmlu il) carrettuni.
Jiggle—tiżżcgleg, titkabeż.
Jiggumbol— ara *knick knack* jew *trinket.*
Jigjog—kbiż ta tlugħ u nżul bħal meta tcun riecheb fuk carrettun tal molol.
Jig maker—min jicteb il *jigs* jew xi ballata bil versi jew poesia.
Jill—tifla fuk ruħħa, moħħa fuk il werka, li tinnamra.
Jill flirt—namura, namriċes, tifla li tinnamra sħiħ, li dejjem tinnamra jew li moħħa fin-namrar biss.
Jillet—ara *jill.*
Jilt—tifla, xebba li tinnamra biss, tinnamra m'hux biex tiżżewweġ; mara bebbuxa jew fraxchetta.
Jim crow—biċċa għodda biex jiddrittaw jew igħawġu il ħadid tal ferrovia.
Jimp—ara *Jump.*
Jimp—sabiħ, pulit; bil chemm, bil ħniena.

Jimply — bil chemm, bil ħniena, j'Alla; *we are jimply provided for in beds* (**Scott**, *Old mortality*), aħna bil chemm għandna (aħna ipprovduti) bis-sodod.

Jimps—curpett tan-nisa.

Jimpy—nadif, pulit.

Jingle—iċċekċek il flus jew metalli ma xulxin; tioteb versi ħżiena, versi tal poesia; cekcik, dakk ta flus ma xulxin, jew cekcik ta bcejjeċ tal metalli ma xulxin; vers hecc hecc tal poesija; biċċa poesija dgħajfa (ngħejdu aħna bħal dic tal carti tas-sitt ħabbiet); xorta ta carrettun b'żewġ roti.

Jingler—min, jew dac, li icekcek jew jagħmel dac il ħoss ta meta jaħbtu flus jew xi bcejjeċ ta metalli oħra ma xulxin.

Jingo — gingu, chelma li l-inglisi jusawha bħal meta ngħejdu aħna: *ħakk it-Toroc ect.*, l-Inglisi igħidu: *by Jingo*; *Jingo* chienu msejħin dawc l-Inglisi tal partit li chienu iżommu mat-Toroc fil guerra tat-Turchia mar-Russia fis-sena 1877-8, u chienu jusau isemmuha f'din il għania li chienet dac iż-żmien f'ħalk cullħadd, l-Inghilterra—*We don't want to fight, but by Jingo if we do, we've got the ships, we've got the men, we've got the money too.* aħna ma irridux niggieldu (nagħmlu gwerra) iżda *by* gingu (ħakk it-Toroc) jecc katt aħna incunu irridu, għandna il bastimenti, għandna innies u għandna il flus ucoll; *Jingo*, xorta, isem, ta idlu jew Alla falz ta dawc in-nies tal partit li semmejna.

Jingoism—il pulitca jew il fehma tal gingos (tal *Jingo* ara).

Jink—tkarrak bi, tidħak bi, iddaħħal fix-xcora; tinganna; sguċċatura, scappatura, (chif tiscappa jew tisghiċċa bis-salt jew malajr biex ma jakbducx); tidħol xi mchien (f'xi post, għal għarrieda (bis salt); *I did n't like his jinking in that fashion* (**Scott**) *Antiquary)*, xejn ma ħadt piacir chif daħal hecc għal għarrieda.

Jinker—min idur (idawwar wiċċu) ħafif ħafif, malair jew għal cull xejn; tifla (tfajla) fuk ruħha, jew ferferrixa.

Jinny road — niżla (triek jew mogħdija biż-żurżieka) f'miniera għal mogħdija tal carrijet etc li icunu mgħobbija bil faħam tal ħaġra etc.

Jippo—ceppun, xorta ta sidrija jew curpett ta mara.

Jirble — iċċarċar, ixxerred dac li icun hemm fil flixcun (billi timmaniġġa ħażin jew iċċaklak l-ilma etc li icun fih).

Jirkmitt—ġlecc ta taħt (bħal curpett bla balieni etc) ta mara.

Jo / **Joe** } namrat, maħbub jew maħbuba ta xi ħadd, ħanini il ħanina.

Joan—Ġannina, Ġanna (isem ta mara).

Joan-silver-pin—ix-xaħxiħa li fiha l-oppiu u trakkad.

Joannite (jew **Johannite**) — wiħed minn tal Ordni ta San Ġwann Crisostmu (li spiċċat fis-sena 438).

Job—teftifa xogħol; fettuka; impieg; chemm wieħed icollu x'jagħmel jew jaħdem xi ħaġa; biċċa xogħol; ħaġa tal chiri (li tinchera jew li tingħata b'chiri); biċċa (facenda); xorti; *it was a good job for him not to find the man there*, chienet biċċa tajba għalih (chellu xorti) li ma sabx irragel hemm; *job*, xogħol li taparsi kiegħed tagħmlu għal ħadd jeħor u icun għalic; *job*, tagħmel teftifa xogħol; icolloc teftifa x'tagħmel; icolloc ħafna ftietak; ticri, tati b'chiri; tagħmilha ta sensal; taħdem għalic għal taparsi għal publicu; tixtri all'ingrossa (tagħbi sħaħ ta oggetti) u tbieħhom bli mnut, jew lot lot lil min irid jarġa ibiħhom; *I did a job for him once*, għamiltlu teftifa xogħol darba; *he has done many a good job for me*, ħadimli (għamilli chemm il fettuka xogħol) bosta drabi; *he has got a good job now in the Yard*, sab impieg tajjeb issa it-Tarzna; *let him job horses for £ 150 a year* (*Miss Edgeworth*, *The Lottery*) erħilu (ħallih) jeħu żwiemel tal chiri (jew jicri żwiemel) bil mia u ħamsin lira fis-sena; *no cheek is known to blush or heart to throb, save when they lose a question or a job* (**Pope**, *Essays on Criticism*), l-ebda wiċċ ma sar

ahmar, u l-ankas ebda kalb katt ma bdiet thabbat, hlief biss meta huma jitilfu xi custioni jew xi bicca xoghol li icunu actar hadmu ghalihom milli hadmu ghal hadd jehor (jew ghal publicu): *he jobs largely in the season*, jicri hafna (ferm) carrozzi etc fli staġun; *and judges job* (**Pope**, *Moral Essays*), u l-Imhallfin actar jahdmu ghalihom ghad illi juru li keghdin jahdmu ghal pubblicu; *he jobs large quantities of lace every year*, cull sena jixtri taghbi shah ta bizzilla biex jarġa ibihha lil min irid jarġa ibihha; *to do the job for one*, toktlu (toktol bniedem jew tnehhilu hajtu); *To do odd jobs*, taghmel xi facenda l'hawn u l'hemm (xi facendi żghar fid-dar); *to do a thing by the job*, tiehu bicca xoghol bli mkietgha, tiehu ix-xoghol (tahdem) bli mkietgha.

Job — dakka b'bicca ghodda bil ponta; titkob (tati dakka) b'bicca ghodda bil ponta; iddahhal stallet etc.

Job—tirrifrouta, tghajjat shih ma xi hadd, tati rifront cbir, iccanfar bla hniena; tati hasla.

Job—Ġobb; (patriarca); *Job was a patriarch notable for his patience*; Ġobb chien patriarca msemmi ghal pacenzia tieghu.

Job—Ġobb, il ctieb ta Ġobb (f'li scrittura); *Job is the third book in the Hebrew Scripture*, Ġobb hua (jigi) it-tielet ctieb fl'Scrittura Ebrajca (tal Lhud).

Job-lot—partita, lot hwejjeġ, praspura li tal hwienet ibighu cull tant f'dakka u ighejdu huma bir-*ribass* (meta jaghmlu ir-*ribass*); *He bought the job lot of draperies and I bought the job lot of ties*, hua xtara il lot taddrappijiet u jena xtrajt il-lot (il partita) tax-xalpi.

Job-master—min ghandu (iżomm) il carrozzi ghal chiri; l-imghallem tal carrozzi jew tal carrozzini li jatihom b'chera lill carrozzieri, u jobbliga ruhu li it-tiswija u iż-żebgha u ittibdil taż-żwiemel meta ighejjew icunu ghalih.

Job-printer—stampatur ta xi affarijiet żghar; ta xi teftifiet ta xoghol.

Job watch—arloġġ bil lancettini tal minuti li jusaw abbord tal bastimenti f'loc il cronometru meta icunu jaghmlu xi osservazionijiet.

Job-work—teftif ta xoghol, xoghol ta cull taut; xi teftifa xoghol.

Job's conforter—habib falz, wiehed li ghal taparsi juric li kieghed jaghli u jiccunslac meta jiġrilec xi hsiġa iżda f'kalbu icun kieghed jifrah.

Job's news—ahbarijiet hżiena, ahbar hażina; *from home there can nothing come except Job's news*, (**Carly e**, *French Revolution*, *Part III*, *Book III Chap. IV*), min pajjisna ma jistax jigi hag'ohra hlief ahbarijiet hżiena.

Job's post—kaddej, messaggier, tal ahbarijiet hżiena.

Job's tears—iż-żerrigha jebsa tal hxejjex.

Jobation—hasla chif tmiss, canfira bil ghakal.

Jobber—min jahdem bli mkietgha, min jahdem teftifiet ta xoghol, min jaghmel xi tiswijiet (isewwi xi arloġġ etc.): *a watch jobber*, min jirrapazza (isewwi fuk fuk) l-arloggi, min jicri iż-żwiemel jew carrozzi etc ghal ftit taż-żmien; mercant, minn jixtri ogget-ti,etc. bit-taghbi u imbaghad ibihhom lil min irid jarġa ibihhom; min ihawtel jew jinnegozia fli *stocks*, fl-azionijiet, f'carti tal flus etc; *his brother is a stock jobber*, huh jinnegozia fl-aziozijiet, cupuni etc.; wiehed li ghal taparsi icun kieghed jahdem ghal patria jew ghal gid tal pajjis u ma icunx hlief kieghed jahdem ghalih; bniedem tal pulitca (pulitcu) disonest; *some hackneyed jobber in boroughs*,(**Macaulay** *Essays Hallam*), xi wiehed pulitcu disonest (li ghal taparsi kieghed jithabat ghal poplu etc. u ma icunx hlief kighed jahseb ghar-rasu) micri fis-sobborghi,

Jobbernowl—wiehed stupidu ghal l-ahhar; ras kargha ghal darba; stupidu chemm jista icun.

Jobbery—xoghol disonest; xoghol falz (li juri li icun ghal gid ta hadd jehor iżda li ma icunx hecc).

Jocantry—is-sengha jew il hila li

icollu wieħed li idaħħac in-nies; is-sengħa u ix-xogħol tal *jester*.

Jock—f'loc *jockey* (ara).

Jockey—gerrej; wieħed li ibigħ u jixtri iż-żwiemel (li jinnegozia fiż-żwiemel); karrieki, berbiexi, għabbej; min igħabbi jew jidħac lin-nies; tkarrak, tberbex, tgħabbi, tidħac bi.

Jocose—ċajtier, ħluki, tad-daħc, li idaħħac.

Jocosely—biċ-ċajt, bil ħlieka; biż-żuffiett.

Jocoseness—ċajt, ħlieka, daħc.

Jocoserious—seriu comicu; li isewwed il kalb u idaħħac fli stess żmien; tas-swied il kalb (trist) u żuffiettus fli stess wakt.

Jocosity—ċajt, ċajta, ħlieka, żuffiett, daħc.

Jocteleg—mus cbir.

Jocular—mogħti għaċ-ċajt, ċajtar, żuffiettus, taż-żuffiett; li idaħħac, tad-daħc; hieni, dejjem jidħac.

Jocularity — hena, daħc, żuffiett, ċajt, ħlieka.

Joculator—wieħed li kiegħed biss biex idaħħac in-nies bih; buffun, pulcinell.

Jocund—ferħan, ħlieki, ċajtier; ferħan, hieni, kalbu ferħana; *while their hearts were jocund* (**Milton**), wakt li kalbhom chienet ferħana.

Jocundity—ferħ, hena, daħc, ċajt.

Jocundly—bil ferħ, bil hena, bid-daħc, biċ-ċajt.

Jocundness—ara *jecundity*.

Jog — namrat, ħanini, il ħanina; biċċa flus (munita) Portughisa jew Brażiliana; (ara *Johannes*).

Joe — (f'loc *Joseph*), Giuseppi, Giusè.

Joel—Ġojeli (isem ta profeta); *the Book of Joel*, il ctieb ta Ġojeli (ctieb profeticu, tal profeta Ġojeli fit-Testment il kadim).

Joe Miller—Giusè Miller; attur ċajtier antic; ċajt chiesaħ, ċajt li ma idaħħacx.

Joe Millerism—ċajta antica, kadima, jew chiesħa.

Jog—tati dakka ta mincheb, tinvesti (lill xi ħadd biex iġġagħlu iħares lejc) timbotta; titfa, tkabbes, takbeż; tefgħa; dakka ta mincheb; ċaklika; investitura; timxi pass il pass; timxi kajla kajla bil fiacca (b'mixja ta wieħed għażżien); *the good old ways our sires jogged safely o'er* (**Browning**, *Paracelsus, IV*), is-Sinjuri tagħna mxew pass il pass (għaddew kajla kajla) kawwijin u sħaħ għan-naħħa l-oħra; *jog*, tgħaddi il kuddiem (fid-dinja) bil kajla il kajla; *this coach jogs horribly*, din il carrozza tkabbeż għal darba; *to be jogging*, titlak għal viaġġ (għal xi mchien) titlak, issiefer; terħila għal xi mchien; *you may be jogging while your boots are green*, (**Shakespear**, *Taming of the Shrew*), inti tista titlak issa li iż-żarbun għadu tajjeb; *to jog one's memory* jew *to jog one's elbow*, tfaccar lill xi ħadd xi ħaġa (xi wegħda li icun għamel) li jagħmel ta bir-ruħu li icun nesa; *jog jog*, kajla kajla; ċaklak ċaklak, bil mod il mod, pass il pass; *For then the farmer comes jog jog along the wiry road*, (**Cowper**, *Yearly Distress*), għaliex imbagħd jigi il bidwi pass il pass (kajla, kajl) mit-triek collha tajn.

Jog trot—xogħol li isir bil mod għax ta bil fors, f'ufficiu; xogħol bil fiacca u ta bil fors.

Jogger — min jimxi bil mod jew kajl kajla; min jati bil mincheb, jitfa, jew jimbotta b'minchu lill xi ħadd biex iġagħlu iħares etc.

Joggle—tati bil mincheb, timbotta titfa, tinvesti; torbot jew tgħakkad flimchien biċtejn njam bil minċotti; timxi m'ħux sod; ġuntatura fi travu jew f'cantun; iġġannat b'mod li torbot tajjeb (li ma jiġux neksin) żewġ biċċiet tat-travi, jew tal cantun li tagħmel biċċa waħda.

Johanna—Ġwanna, Ġannina; isem ta għankud cwiecheb.

Johannes—Ġanninu, Ġanni; biċċa flus (munita) tad-deheb antica tal Portugall (Portughisa) li chienet tiswa dwar sitta u tletin xelin; *Johannes* chienu ighedulha ucoll *Jo* jew *Joe*; *precisely like a Guinea or a Jo* (**Walcot**, *Peter Pindar*), sewwa bħal biċċa ta Ghinea (wieħed u għoxrin

xelin) jew *ġo* (biċċa ta sitta u tletin xelin).

Johannesberg—xorta ta nbid fin u tajjeb wisk li isir fl-artijiet ta dwar ix-xmara *Reno* fil Germania.

John-a-nokes / John-at-the oakes } isem qualunque li jatu l-avucati etc. f'xi causi tal korti, ngħejdu aħna " Tiziu " " Semproniu " " Cajju " etc.

John-a-stiles / John-at-the-stiles } ara *John-a-nokes.*

John-Bull – l-isem li jatu lil-Inglis jew l-Inghilterra.

John cheese—paljazzu; *clown,* wiehed li idaħħac in-nies f'circlu etc.

John dory — il pixxi San Pietru (ħuta)! xort ta moxt tal baħar.

John apple — xorta ta tuffiħa li iż-żomm żmien twil, u issir bil mod wara li tinkata mis-siġra.

Johnnie / Johnny } Ġanninu ; isem ta huta

Johnny Cake — ftira tal kamħ-irrum, magħġuna bl-ilma u misjura fil forna (fil fuclar) tal chenur.

Johnsonese – li stil tal chitba ta Dr. Samuel Johnson stil, (fil chitba) bombostitcu jew għali.

Johnsonian — li jixbaħ li stil (chitba) ta Dr. Samuel Johnson ; bombasticu, gholi.

Join — tgħakkad, torbot, iddenneb (taghmel żieda jew denb); issieħeb, tmur jew takleb ma, tordna, iġġagħal li isir ; takbel ma; *join these two ends together,* ghakkad dawn iż-żewġ truf (rjus) flimchien ; *it framed and burnt like twenty torches joined,* xegħlet u ħaġġet daks għoxrin torċa marbutin flimchien ; *do you wish to join us ?* tixtiek tissieħeb magħna ; *he joined the army,* daħal suldat (fl-armata), *be perfectly joined together in the same mind,* kisu li takblu sewwa f'collox (tcunu fehma waħda); *they join them penance,* ordnawlhom penitenza (ġagħluhom jaghmlu penitenza) ; *what God hath joined together, let no man put assuder,* dac li rabat Alla (li jorbot Alla, jew is-Sacrament taż-żwieġ) ma iħollu ħadd ; *to join in matrimony,* iżżewweġ; *he joined his virgin in matrimony,* żewweġ it-tifla (ix-xebba) tiegħu ; *to join battle,* tissieħeb (tidħol sieħeb jew fl-alleanza) fi guerra.

Joinder—għakda, rabta, conġunzioni ; għakda ta zewġ causi fil korti flimchien; għakda ta tnejn jew tlieta min-nies biex jagħmlu cawsa waħda contra xi ħadd (fil korti).

Joiner—mastrudaxxa (mgħallem li jaħdem twieki, ċaċċis, gallarij ta li njam etc etc tad-djar) ; xorta ta macna tal mastrudaxxi (li tagħmel ix-xogħol tal mastrudaxxa) bħal ma hu serrar, cumenti, ċanar, ċanfrin, inglettar etc.

Joiner's clamp—davit, ħadida biex iżżomm zewġ bicciet njam ncullati flimchien sa chemm jinxfu.

Joinery – ix-xoghol jew is-sengħa tal mastrudaxxa, xogħol tal gallarji, twieki, ċaccisi, bwieb tal injam etc.

Joining—li igħakkad, jorbot, iġannat flimchien ; biċċa, ġonta ; *I don't want it with any piece or joinings,* ma irridiex bil bicciet jew bil ġonot.

Joining hand (jew Join hand) — chitba li littri icunu imissu ma xulxin m'hux bl-ittri maktugħin minn xulxin jew waħda waħda għalihom.

Joint — twaħħil, tidniba ; żieda (biċċa mizjuda) ; għaksa, katgħa laħam ; mwaħħal, mgħakkad flimchien; twaħħal, iddenneb, tgħakkad flimchien ; *a butting joint,* cument, għakda ta żewġ bicciet njam li icunu mwaħħlin contra il vina biċċa hecc ≡ u biċċa hecc ||| ; *bevel joint,* imboitura ; *dove tail joint,* cudadirrendla ; *mitre joint,* ġonta inglettata ; *out of joint,* slugat, maklugħ minn locu, maklugħ; *the boy's thigh is out of joint not broken;* siek it-tifel maklugħa m'hux micsura.

Jointer — bħal cazzola (strument jew biċċa għodda) tal bennejja għal mili tal fili (bit-tajn).

Jointer-plane – xorta ta ċana tal mastrudaxxa.

Jointng-plane — ċana għal cumenti.

Jointless—bla għekiesi.

Jointly – flimchien.

Jointress — mara li għandha, li kegħda tgaudi, *jointure* (ara).

ioollu wieħed li idaħħac in-nies; is-sengħa u ix-xogħol tal *jester*.

Jock—f'loc *jockey* (ara).

Jockey—gerrej; wieħed li ibigħ u jixtri iż-żwiemel (li jinnegozia fiż-żwiemel); karrieki, berbiexi, għabbej; min igħabbi jew jidħac lin-nies; tkarrak, tberbex, tgħabbi, tidħac bi.

Jocose—ċajtier, ħluki, tad-daħc, li idaħħac.

Jocosely—biċ-ċajt, bil ħlieka; biż-żuffiett.

Jocoseness—ċajt, ħlieka, daħc.

Jocoserious—seriu comicu; li isewwed il kalb u idaħħac fli stess żmien; tas-swied il kalb (trist) u żuffiettus fli stess wakt.

Jocosity—ċajt, ċajta, ħlieka, żuffiett, daħc.

Jocteleg—mus cbir.

Jocular—mogħti għaċ-ċajt, ċajtar, żuffiettus, taż-żuffiett; li idaħħac, tad-daħc; hieni, dejjem jidħac.

Jocularity—hena, daħc, żuffiett, ċajt, ħlieka.

Joculator—wieħed li kiegħed biss biex idaħħac in-nies bih; buffun, pulcinell.

Jocund—ferħan, ħlieki, ċajtier; ferħan, hieni, kalbu ferħana; *while their hearts were jocund* (**Milton**), wakt li kalbhom chienet ferħana.

Jocundity—ferħ, hena, daħc, ċajt.

Jocundly—bil ferħ, bil hena, bid-daħc, biċ-ċajt.

Jocundness—ara *jecundity*.

Joe—namrat, ħanini, il ħanina; biċċa flus (munita) Portughisa jew Brażiliana; (ara *Johannes*).

Joe—(f'loc *Joseph*), Giuseppi, Giusè.

Joel—Ġojeli (isem ta profeta); *the Book of Joel*, il ctieb ta Ġojeli (ctieb profeticu, tal profeta Ġojeli fit-Testment il kadim).

Joe Miller—Giusè Miller; attur ċajtier antic; ċajt chiesaħ, ċajt li ma idaħħacx.

Joe Millerism—ċajta antica, kadima, jew chiesħa.

Jog—tati dakka ta mincheb, tinvesti (lill xi ħadd biex iġġagħlu iħares lejh) timbotta; titfa, tkabbes, takbeż; tefgħa; dakka ta mincheb; ċaklika; investitura; timxi pass il pass; timxi kajla kajla bil fiacca (b'mixja ta wieħed għażżien); *the good old ways our sires jogged safely o'er* (**Browning**, *Paracelsus, IV*), is-Sinjuri tagħna mxew pass il pass (għaddew kajla kajla) kawwijin u shaħ għan-naħħa l-oħra; *jog*, tgħaddi il kuddiem (fid-dinja) bil kajla il kajla; *this coach jogs horribly*, din il carrozza tkabbeż għal darba; *to be jogging*, titlak għal viaġġ (għal xi mchien) titlak, issiefer; terħila għal xi mchien; *you may be jogging while your boots are green*, (**Shakespear**, *Taming of the Shrew*), inti tista titlak issa li iż-żarbun għadu tajjeb; *to jog one's memory* jew *to jog one's elbow*, tfaccar lill xi ħadd xi ħaġa (xi wegħda li icun għamel) li jagħmel ta bir-ruħu li ioun nesa; *jog jog*, kajla kajla; ċaklak ċaklak, bil mod il mod, pass il pass; *For then the farmer comes jog jog along the wiry road*, (**Cowper**, *Yearly Distress*), għaliex imbagħd jigi il bidwi pass il pass (kajla, kajl) mit-triek collha tajn.

Jog trot—xogħol li isir bil mod għax ta bil fors, f'ufficiu; xogħol bil fiacca u ta bil fors.

Jogger—min jimxi bil mod jew kajl kajla; min jati bil mincheb, jitfa, jew jimbotta b'minobu lill xi ħadd biex iġagħlu iħares etc.

Joggle—tati bil mincheb, timbotta titfa, tinvesti; torbot jew tgħakkad flimchien biċtejn ujarn bil minċotti; timxi m'hux sod; ġuntatura fi travu jew f'cantun; iġġannat b'mod li torbot tajjeb (li ma jiġux neksin) żewġ biccict tat-travi, jew tal cantun li tagħmel biċċa waħda.

Johanna—Ġwanna, Ġannina; isem ta għankud cwiecheb.

Johannes—Ġanninu, Ġanni; biċċa flus (munita) tad-deheb antica tal Portugall (Portughisa) li chienet tiswa dwar sitta u tletin xelin; *Johannes* chienu ighedulha ucoll *Jo* jew *Joe*; *precisely like a Guinea or a Jo* (**Walcot**, *Peter Pindar*), sewwa bħal biċċa ta Ghinea (wieħed u għoxrin

xelin) jew ġo (biċċa ta sitta u tletin xelin).

Johannesberg—xorta ta nbid fin u tajjeb wisk li isir fl-artijiet ta dwar ix-xmara *Reno* fil Germania.

John-a-nokes } isem qualunque li jatu
John-at-the oakes } l-avucati etc. f'xi causi tal korti,ngħejdu aħna " Tiziu " " Semproniu " " Cajju " etc.

John-a-stiles } ara *John-a-*
John-at-the-stiles } *nokes.*

John-Bull – l-isem li jatu lil-Inglis jew l-Inghilterra.

John chesse—paljazzu; *clown*, wiehed li idaħħac in-nies f'circlu etc.

John dory — il pixxi San Pietru (ħuta)! xort ta moxt tal baħar.

John apple – xorta ta tuffiħa li iż-żomm żmien twil, u issir bil mod wara li tinkata mis-siġra.

Johnnie } Ġanninu ; isem ta huta
Johnny }

Johnny Cake — ftira tal kamħ-irrum, magħġuna bl-ilma u misjura fil forna (fil fuclar) tal chenur.

Johnsoness – li stil tal chitba ta Dr. Samuel Johnson stil, (fil chitba) bombostitcu jew għali.

Johnsonian – li jixbaħ li stil (chitba) ta Dr. Samuel Johnson ; bombasticu, gholi.

Join – tgħakkad, torbot, iddenneb (tagħmel żieda jew denb); issieħeb, tmur jew takleb ma, tordna, iġġagħal li isir ; takbel ma; *join these two ends together*, għakkad dawn iż-żewġ truf (rjus) flimchien ; *it framed and burnt like twenty torches joined*, xegħlet u ħaġġet daks għoxrin torċa marbutin flimchien ; *do you wish to join us ?* tixtiek tissieħeb magħna ; *he joined the army*, dahal suldat (fl-armata), *be perfectly joined together in the same mind*, kisu li takblu sewwa f'collox (tcunu fehma waħda); *they join them penance*, ordnawlhom penitenza (ġagħluhom jagħmlu penitenza) ; *what God hath joined together, let no man put assuder*, dac li rabat Alla (li jorbot Alla, jew is-Sacrament taż-żwieġ) ma iħollu ħadd ; *to join in matrimony*, iżżewweġ; *he joined his virgin in matrimony*, żewweġ it-tifla (ix-xebba) tiegħu ; *to join battle*, tissieħeb (tidħol sieheb jew fl-alleanza) fi guerra.

Joinder—għakda, rabta, conġunzioni ; għakda ta zewġ causi fil korti flimchien; għakda ta tnejn jew tlieta min-nies biex jagħmlu cawsa waħda contra xi hadd (fil korti).

Joiner—mastrudaxxa (mgħallem li jaħdem twieki, ċaċċis, gallarij ta li njam etc etc tad-djar) ; xorta ta macna tal mastrudaxxi (li tagħmel ix-xogħol tal mastrudaxxa) bħal ma hu serrar, cumenti, ċanar, ċanfrin, inglettar etc.

Joiner's clamp—davit, ħadida biex iżżomm zewġ biccict njam ncullati flimchien sa chemm jinxfu.

Joinery – ix-xogħol jew is-sengħa tal mastrudaxxa, xogħol tal gallarji, twieki, ċaccisi, bwieb tal injam etc.

Joining—li igħakkad, jorbot, iġannat flimchien ; biċċa, ġonta ; *I don't want it with any piece or joinings*, ma irridiex bil bicciet jew bil ġonot.

Joining hand (jew Join hand) — chitba li littri icunu imissu ma xulxin m'hux bl-ittri maktugħin minn xulxin jew waħda waħda ghalihom.

Joint — twaħħil, tidniba ; żieda (biċċa mizjuda) ; għaksa, katgħa laħam ; mwaħħal, mgħakkad flimchien; twaħħal, iddenneb, tgħakkad flimchien ; *a butting joint*, cument, għakda ta żewġ bicciet njam li icunu mwaħħlin contra il vina biċċa hecc ≡ u biċċa hecc ||| ; *bevel joint*, imboitura ; *dove tail joint*, cudadirrendla ; *mitre joint*, ġonta inglettata ; *out of joint*, slugat, maklugħ minn locu, maklugħ; *the boy's thigh is out of joint not broken*; siek it-tifel maklugħa m'hux micsura.

Jointer — bħal cazzola (strument jew biċċa għodda) tal bennejja għal mili tal fili (bit-tajn).

Jointer-plane – xorta ta ċana tal mastrudaxxa.

Jointng-plane — ċana għal cumenti.

Jointless—bla għekiesi.

Jointly – flimchien.

Jointress — mara li għandha, li kegħda tgaudi, *jointure* (ara).

Joint tenancy — żamma, għati ta art kbiela lil tnein min-nies jew actar li iżommuha flimchien.

Joint worm — id-duda jew il verme solitariu.

Jointure — legat li jitħalla mir-ragel lil mara għal wara mewtu; ticteb, tħalli, dan il legat.

Joist — serratiz, travu rkiek; tingasta twavel jew serratizzi oħra f'serratizz.

Joke — ċajta, ħlieka, daħca, loghob; titħalak, tiċċajta, titliegħeb; *to crack a joke*, tagħmel, tgħeid, ċajta: *in joke*, biċ-ċajt; *to put all these books in order is no joke*, biex tkiegħed dawn il cotba collha f'lochom m'hix ħaġa taċ-ċajt.

Joker — ċajtier, ħluki.

Joking — ċajt; biċ-ċajt.

Jokingly — biċ-ċajt, bil hlieka.

Jole — ħadd, wiċċ; ras, tħabbat rasec ma; *cheek by jole*, ras ma ras, wiċċ ma wiċċ; *he jolled his head against the wall and fell dead*, habbat rasu mal hajt u waka mejjet.

Joll — tħabbat rasec ma.

Jollification — ferħ.

Jolly — ferħan, ħieni, cuntent, dahcan.

Jolly-boat — frejgatina ta bastiment.

Jolt — tkabbeż, iċċaklak, theżżeż, theżżiża, ċaklika.

Jolthead — stupidu, ras kargħa.

Jolting — kbiż bħal dac ta carrettun, carrozza etc li icun miexi fi triek bil ħotob.

Jongleurs — dakkaka li jiggerreu idokku issa hawn issa hemm.

Jonquilla — xorta ta fjur, il gunchilja.

Jook — titbaxxa, titmejjel.

Jookery-pawkery — briccunata.

Jordan — xorta ta awrinar (recipient) għal camra tar-rkad.

Jordan almonds — xorta ta lewż twil ħelu.

Jorden — ara *Jordan*.

Jarum — xorta ta biekia, jew scutella għax-xorb; mimli biekia jew scutella.

Joseph — Giuseppi, Giusè; libsa twila tan-nisa għal meta jircbu fuk iż-żiemel; libsa tar-rchib tan-nisa, magħluka s'isfel bil buttuni.

Joseph's coat — xorta ta fjur, *amaranti* ħomor.

Joseph's flower — il bastun ta San Ġusepp.

Joshua — Ġosuè.

Jos } l-allat foloz (l-idoli) li iżommu
Joss } fid-dar taħħom ic-Cinisi.

Joss house — tempiu, cnisia, tac-Cinisi.

Joss reed — kasba mimlija, bit-trab ta incens etc. li ic-Cinisi jaħarku kuddiem l-iduli taħħom.

Jossaite — isem ta mineral.

Jostle — taħbat, tirrocca ma; ħabta ruccatura; tiffolla, tati, timbotta b'mincbejc fil folla.

Jostlement — mbuttar fil folla, fullar.

Jot — tniżżel, timmarca fi ctieb; tieħu nota, ticteb biex ma tinsiex; ħaġa żgħira, nitfa, daks xejn: ftit chemm xein, nakra; *whenever I hear a good idiomatic phrase I soon jot it down in my pocket book*, malli nisma xi frasi (espressioni) sabiħa malajr inniżżilha fil cartiera; *"you do mistake me, sir"—"No, sir, no jot"* (**Shakespear**, *Twelfth Night*), inti tħallatni sinjur, hux tassew?—lè, sinjur, l-ebda nakra.

Jotting — memorandum, nota li wieħed jagħmel (iniżżel jew jicteb) fil ctieb tiegħu etc. biex jiftacar.

Jounce — theżżiża, ċaklika.

Joup — timbotta, iċċaklak, theżżeż.

Journal — ġurnal, registru, ctieb li wieħed iniżżel fih collox cull jum; ġurnal, gazzetta, foll, li joħroġ cull jum; *journal book*, il ctieb ta cull jum, il ġurnal (li wieħed iniżżel cull ma jidhol u joħroġ cull jum).

Journalist — ġurnalista, wieħed li (min) jicteb il ġurnali.

Journalism — ġurnalismu; il chitba (ħruġ) tal ġurnali.

Journalize — ticteb f'ġurnal.

Journey — viaġġ bl-art; tivviaġġa bl-art; iż-żmien li bniedem igħaddi f-din id-dinja mit-twelid sa'l mewt; *He is gone to a long journey*, mar (telak) għal viaġġ twil; *after 40 days journey we reached Moscow*, wara viaġġ

(mixi bl-art) ta 40 ġurnata wasalna Mosca; *let us take a journey*, ejja nagħmlu viaġġ.

Journeyman—ħaddiem tal ġurnata jew bil ġurnata.

Journey weight—(chelma li jusaw in-nies taz-Zecca jew tal post fejn jagħmlu il flus); tokol ta 15 il-libra jew ta 701 lira tad-deheb, jew b'mot-kol 60 libbra fidda (792 biċċa ta ħames xelini, jew 1584 tmintax irbigħi jew 8960 xelin, jew 7920 biċċa ta *sixpence*.

Journey work—xogħol bil ġurnata.

Journeyer—viaġġatur, dac li (min) jivviaggia.

Joust—sarâr, ġlied bejn il cavaljeri biex jitħarrġu.

Jousting-helmet—elmu li jusaw il cavaljeri fil ġlied taħħom (jew meta icunu jissaraw jew jiccumbattu biex jitħarġu).

Jove — Giove, l-ewlieni Alla falz tar-Rumani antichi; l-aria, l-atmosfera.

Jovial—ferrieħi; *he is a man of a jovial disposition*, bniedem ta natural ferrieħi jew allegru.

Jovialist—bniedem magħmul ferrieħi.

Jovially—bil ferh.

Jovialness - ferħ.

Jovian—ta Giove.

Jovis (bħal *Jove*)—Giove.

Jowl (bħal *Jole*) – ir-ras.

Jowler – chelb tal caċċa.

Jowter – bejjegħ il ħut fit-triek.

Joy—ferh, hena, għaxka; tifraħ; tferraħ; *to leap for joy*, takbeż bil ferh; *I wish you joy*, nifraħlec; *it joys my heart to see you well*, nifraħ ferm meta narac tajjeb; *you are our glory and joy*, inti hua il gloria u'l hena (għaxka) tagħna.

Joyance—ferħ, hena.

Joyful—ferħan, hieni

Joyfully – bil ferħ, bil hena

Joyfulness – ferħ

Joyless—bla ferħ, li m'hux ferħan; trist; kalbu sewda; li isewwed il kalb.

Joyous—ferħan, hieni; li iferraħ li ihenni.

Jub (f'loc *jug*) — bukar, kannata għal l-ilma jew għax-xorb.

Juba—ix-xagħar twil ta fuk għonk iż-żiemel.

Jube — bħal pulptu, loc fil għoli f'cor ta cnisia fejn jitla dac biex icanta il *Jube Domine benedicere*, tal bidu tal compieta.

Jubilant – mtajjar bil ferħ, ferhan se'r itir.

Jubilar – tal ġublew

Jubilate—tifraħ

Jubilation – ferħ

Jubilee—ġublew

Judaic—tal Lhud, Lhudi

Judaism —il Ġudaismu jew ir-Religion Lhudia (tal Lhud).

Judaize —tagħmel, tosserva, ir-religion tal Lhud.

Judas-tree—isem ta siġra żgħira li tagħmel il fjuri.

Judcock—xorta ta beccaċċ żgħir

Judean – wieħed mil Ġudea; Lhudi.

Judge—mħallef, kâdi; tifhem, taħseb, takta; tagħmel ħakk; *he was one of H. M. Judges*, chien wieħed mil-l-Imħalfin tal Korti ta fuk (tagħna); *Our Lord is to come again to judge the living and the dead*, Sidna għandu jarġa jigi biex jagħmel hakk għal ħajjin u għal mejtin; *you can only judge a man by his actions*, tista tifhem (tgħejd, takta) bniedem x'inhu mil għemil (azioni) tiegħu.

Judgement—ara *judgment*

Judger—min jagħmel ħakk

Judgeship — l-ufficiu ta mħallef, ġudicatura.

Judgment — raj, fehma, sentenza; castig; *she in my judgment, was as fair as you*, hia, scond il fehma tiegħi chienet sabiħa daksec; *this is for the direction of future judgments*, dan hua (iservi jew jiswa) għal sentenzi oħra li għad jingħataw il kuddiem; *this judgment of the heavens that makes us tremble*, dana il castig tas-sema li iregħedna (iwerwirna bil biża).

Judgment day - il jum tal ħakk jew tal ġudiziu.

Judgment seat—it-tribuna, il post, is-siġġu, fejn jokgħod li mħallef fil korti.

JUDICABLE—li jista icun ġudicat jew jagħmlu ħakk minnu.

JUDICATIVE—li għandu is-setgħa li jagħmel il ħakk; li jista jiddecidi.

JUDICATORY—il post fejn isir il ħakk; il korti tal ġustizia jew tal ħakk; li jagħmel il ħakk.

JUDICATURE — għemil, xogħol ta mħallef, ġudicatura; il korti.

JUDICIAL—tal korti, tal ħakk

JUDICIARY — il korti, il post (loc) mnejn (fein) isir il ħakk.

JUDICIOUS — bir-raj; bil għakal; għakli.

JUDICIOSNESS—għakal, raj

JUFFERS—bicciet tal injam hoxnin quadri.

JUG—bukar; għajta bħal dic tal usinjol; issajjar fenec etc fil bakra (recipient tal fuħħar għamla ta bakra); titfa il ħabs jew ticcalzra.

JUGAL—tal għadma tal ħaddejn

JUGATE — werak etc ħergin tnejn tnejn flimchien.

JUGGED HARE—fenec salvaġġ mkatta u msajjar stuffat.

JUGGERNAUT — loc msemmi fein imorru isallu u jadurau l-iduli taħħom l-Indiani.

JUGGLE—logħob tal bussolotti jew tal ħeba tal id; tilgħab, tagħmel il bussolotti; turi ħaġa b'oħra, tkarrak.

JUGGER—min (dac li) jilgħab jew jagħmel il bussolotti.

JUGGLING—kerk, wiri ta ħaġa b'oħra

JUGLANS—is-siġra tal ġewż.

JUGULAR — tal grieżem, tal għerżuma.

JUGULATE—toktol billi takta il grieżem; takta grieżem xi hadd u toktlu.

JUICE—sugu; merak jew sugu tal frott jew ħwejjeġ oħra; ixxarrab tbill.

JUICEFUL—ara *juicy*.

JUICELESS—bla sugu, bla merak, niexef jew xott.

JUICENESS—għasel

JUICY—immerrak, bis-sugu

JUJUBE—iż-żinżli

JUKE—għonk ta għasfur; tokgħod (bħal ma jokgħod għasfur) fuk il passiggiera; zocc ta siġra etc.; iċċaklak rasec.

JULEP—ġlepp, ġulepp

JULIAN — ta, jew mnissel minn, Ġuliu Cesare.

JULIAN PERIOD—żmien ta 7980 sena li beda jingħadd 4713 sena kabel ittwelid ta Cristu.

JULIENNE—xorta ta soppa; soppa *julienn* bil ħaxix ħafifa ħafifa.

JULUS—il fjur li donnu ġummiena tas-siġar tal ġellewż etc.

JULY—Lulju; *July is the seventh month of the year*, Lulju hua is-seba xahar tas-sena.

JUMART—ferħ, bagħal ben il għendus u id-debba.

JUMBLE — taħwida, taħlita, tgħerfixa; tħawwad, tħallat, tgħerfex jew tgħassed flimchien (ma xulxin).

JUMBLING—taħwid, taħlit

JUMP—kabża; takbeż; takbel ma, tissogra: ittakkab jew tħaffer il blat f'barriera; titlih (promozioni) minn classi għall-oħra jew kabża; xorta ta ġlecc kasir; *he tried to jump from the very top*, ried jakbeż mil kuċċata (minn fuk nett); *in short it jumps with my humour* (**Shakespear**, *Henry IV*) fi ftit cliem (insomma) jakbel miegħi; *now he made a jump*, issa kabeż (tala); *you that wish to jump a body with a dangerous physic*, (**Shakespear**, *Coriolanus*), inti li trid tissogra (tippericula) bniedem b'medicina li tagħmel id-deni.

JUMPER—min jakbeż; kabbież; biċċa għodda bħal spnar għat-taħfir fil blat, fil barrieri.

JUMPING—kbiż; kabża

JUNCACÆ—il ġummar

JUNCACEOUS — tal ġummar, bħal ġummar.

JUNCAGO—ġummar

JUNCOUS—mimli, jew collu, ġummar.

JUNCTION—għakda (fejn jiltakgħu jew icunu ġonġuti żewġ ħwejjeġ ma xulxin); il post fejn jiltakgħu ma xulxin żewġ ferroviji jew binarī tal vapur ta l-art.

JUNCTION PLATE—circu fil caldarun biex jirbatti jew iżomm sħiħ il pianci flimchien.

JUNCTION RAILS—il binarji tal va-

pur tal art li jimxu jew jingibdu minn binarji għal oħra biex il vapur jakbeż minn fuk binariu għal jehor.

Juncture — għakda, għaksa; ġoc (tal għadma); rabta; il ħin precis; il wakt sewwa sew; *It happened that just at that juncture was published a ridiculous book against him*, (**Pope**, *Dunciad*), ġara illi f'dac il ħin (żmien) sewwa sew ħareġ ctieb collu żuffiet fuku (contra tiegħu).

Jundie — titfa, timbotta b'minċbejc

June — Ġunju; *summer sets in on the 21th of June*, is-sajf jidħol fil 21 ta Ġunju.

Juneating (bħal *Jenneting*) — xorta ta tuffieħ li jibda (isir) f'Ġunju.

Jungle — xagħra; art cbira fejn jicbru kasab u ħaxix jeħor ħażin etc.

Jungle cat — xorta ta kattus salvaġġ.

Jungle fever — xorta ta deni (remittenti).

Jungly — collu xagħri.

Junior — ic-ċċhejchen; iż-żgħir; iċ-chen, (iżgħar (fiż-żmien); *that is Mr. Smith, junior*, dac is-sur Smith iż-żgħir; *he is my junior just by one year*, dac iżgħar minni (ankas minni) fiż-żmien (servizz etc.) sena sewwa.

Juniper — il għârgħâr (ġnipru, siġra).

Junk — isem (xorta) ta bastiment tal kluħ tal China (taċ-Ċinisi); bcejjeċ tal ħbula, cimi, gherlini etc. kodma mkattgħin li minnhom issir li stoppa; laħam immellaħ ta abbordijet (hecc msejjaħ għaliex xi drabi icun xieref u jebes donnu bcejjeċ taċ-cimi għal li stoppa).

Junk ring — ħolka li jinvitaw biex iżżomm tajjeb li stoppa etc. li icun hemm ma piston ta macna.

Junkwad — stoppin għal canuni

Junker — wieħed min-nobbli (sinjur, aristocraticu) Tedesc jew tal Prussia.

Junket — crema, bakta ħelwa (mħawra biz-zoccor etc.); ħaġa tal ħelu; banchett; xalata (picnic etc.) bil moħbi; tixxala; tagħmel banchett bil moħbi.

Juno — isem ta pianeta miż-żgħar (asteroide) li sabuha fis-sena 1804; Alla falz tar-Rumani antichi.

Juno's tears — il " verbena officinalis " xorta ta pianta.

Junta — cunsill (il Cunsill tal Gvern tal Ispanjoli).

Junto — cunsill sigriet (bħal esecutiv) cunsill (lakgħiet) li isiru bil moħbi; confeffa.

Jupe — xorta ta mantell (cappa, pelliċċa) kasir.

Jupiter — Alla falz tar-Rumani (ben Saturno u Rhea); (fl-astronomia) l-acbar pianeta tas-sistema tax-xemx.

Jupiter's hard — xorta ta (pianta) sempreviva.

Jupon — xorta ta ġlecc (bħal sidrija) bla cmiem.

Jura — Ġura, isem ta muntanji li jiġu beju Franza u li Svizzera, għal punent tal-lago ta Ginevra.

Juramentally — b'ġurament, b'ħalfa

Jurassic — tal muntanji *Jura* (ara)

Jurat — ġurat; magistrat, bħal sindcu (li jidħol fl-impieg bil ġurament).

Jurate — ġurat, xhud, li igħejd x'jaf, fuk il ġurament.

Juration — ħlif; għati ta ġurament

Juratory — tal ġurament

Jure divino — bid-dritt divin tas-sema.

Juridic } tal korti, tal-ligi
Juridical }

Juridical days — il ġranet li fihom isiru seduti fil (taħdem il) korti.

Juridically — scond chif titlob jew jew trid il korti, jew il-ligi.

Jurisconsult — ġureconsult; wieħed mħarreġ (li jaf tajjeb) il-ligi jew il ġurisprudenza.

Jurisdiction — ġurisdizion; jedd (setgħa li wieħed jamministra il-ligi, li jagħmel il ħakk).

Jurisdictive — li għandu il jedd

Jurisprudence — ġurisprudenza il-ligi; ix-xienza tal avucati (li icunu jafu il-ligijiet etc.)

Jurisprudent — li jaf il-ligi

Jurisprudential — tal *jurisprudence*

Jurist — avucat, wieħed (min) li jaf il-ligi; li jicteb il-ligijet.

Juror — ġurat (f'ġuri); wieħed minn

dawc li jaraw biex jagħżlu minn ħakku il premiu f'wiria etc.

Jury — ġurì (ġurin) ; il ġurati (f'ġuri); *the jury retired at 6 p. m. to consider their verdict,* il ġurati daħlu biex jiddeliberau fis-sitta ta fil għaxia.

Jury—rapazzar f'bastiment; tavla, arblu etc li jagħmlu chemm jiddubbaw f'xi bastiment etc f'loc dac li icun intilef jew tchisser.

Jurybox—il banc (il post) fejn icunu kegħdin il ġurati (f'ġurin).

Jury list — lista tal ismijiet ta dawc in-nies li jistgħu icunu msejħin biex iservu ta ġurati; il lista tal ġurati.

Jury-mast—arblu li jagħmlu abbord ta bastiment, għal ftit, biex iservi f'loc dac li icun inchiser jew tkaċċat b'xi tempesta etc.

Jury rigged—bastiment armat bissarsi biex jiddobba f'loc dawc li icunu tkattgħu u intilfu f'xi tempesta etc.

Juryman — ġurat, wieħed min tal ġurì.

Jus—ligi, drittijiet

Jus gentium—il-ligi tal bnedmin; il-ligi internazionali.

Jussi—xorta ta drapp (bħal musulina) fin, għal ħwejjeġ tan-nisa.

Just — sewwa; tajjeb; tar-ruħ; xierak; sewwa sew; issa; dal wakt; *he is a just man,* dac (hu) raġel sewwa tar-ruħ; *his just design,* il fehma tiegħu xierka; *he shall receive a just recompense of reward,* jircievi (jehu jew icollu) ħlas xierak (li jistħokklu); *the just shall live by faith,* it-tajbin igħixu bil fidi; *he came in just at the time appointed,* daħal sewwa sew fil ħin; *just so,* sewwa sew (hecc hu); *just as,* li stess (sewwa sew) bħal; *just now,* issa dal wakt; *he is gone out just now,* għadu chemm ħareġ.

Just — ġlieda ta tnejn min-nies (għal taparsi biex wieħed jitħarreġ) fuk iż-żwiemel.

Justice—ġustizia; ħakk; mħallef, kâdi; *the chief Justice,* il president (tal korti tal Appell etc).

Justices of the peace – magistrati; mħallfin.

Justiceship - ufficiu (post impieg) ta mħallef.

Justicia—isem (xorta) ta siġra jew pianta, il ġustizzia.

Justiciary—dac li (min) jamministra jew jagħmel il ħakk; dac li (min) jiftaħar bil ħakk li jagħmel hu.

Justico } gistacor (igħedulu
Justicoat } ucoll: *tail coat* jew
Juste-au-corps } *dress coat*).

Justifiable—li jintgħader, li jinħafer scusabbli.

Justification—għadra, maħfra, ġustificazioni; attenzioni li jagħmlu illibrari fil legar tal cotba li ikegħdu u icollom il pagini collha tal manetti wara xulxin chif imisshom; fli stampa, l-attenzioni li iridu jagħmlu il compozituri li icollhom il versi etc mkegħdin wisa wieħed u bis-simitrija.

Justificative—li jagħder, li jaħfer, li jiscusa.

Justificator } min (dac li) jagħder
Justifier } jew jaħfer.

Justify—tagħder, taħfer; tiscusa, tiġġustifica; tgħallak, tiġġustizia; turi, tipprova ċar; *he tried to justify his follies by a thousand lies,* ried jiscusa (igħatti) il blugħat tiegħu b'elf għidba; *I cannot justify whom law condems,* (Shakespear, *Henry IV*), ma nistax naħfer lil dac li lilu il-ligi ticcundanna; *your uncle that was justified at Dumbarton,*(Scott, *Rob Roy*), iz-ziu tigħec li chien iġġustiziat (mgħallak) f'Dumbarton; *I'll thus justify you traitors,* (Shakspear, *Tempest*), u hecc jena nuri lilcom ċar (nipprovalcom) ja tradituri.

Justify—tiġġusta; tagħmel jew iggib biċtejn tavla etc wiċċ jew livell wieħed.

Justinian – Ġustinianu, wieħed mill-Imperaturi Rumani.

Justle—ara *jostle.*

Justly — sewwa sew, sewwa chif imur.

Justness—tieba; is-sewwa.

Jut — toħroġ il barra; tisporgi; ħarġa (ħaġa maħruġa) il barra.

Jut window—tieka li kedgħa ibbuzzata jew maħruġa il barra.

JUTE—xorta ta ħaxixa jew pianta li mil ħjut tagħha jagħmlu drappijet etc.

JUTLAND—isem ta penisola (fil baħar ta ma dwar id-Danimarca.

JUTLANDER—wieħed minn *Jutland* (ara).

JUTLANDISH — tan-nies ta *Jutland* (ara).

JUTTING—li ħiereġ (jew jisporgi) il barra.

JUTTINGOUT — ħaġa sporgiuta jew maħruġa il barra fil bini, bħal saljatura, gwarniċa etc.

JUTTY—moll, biċċa mix-xatt, maħruġa il barra.

JUVENAL—żagħżuħ, ġuvnott.

JUVENALIA—logħob għaż-żagħżaħ li chien għamel (daħħal l-ewwel darba f'Ruma) Neruni.

JUVENESCENCE — cobor għaż-żgħuzija.

JUVENESCENT—li kiegħed jiober lejn (għaż-) żgħuzija.

JUVENILE—żagħżuħ, żagħżugħi, ta żgħażuħ.

JUVENILENESS—iż-żgħużija.

JUVIA - is-siġra tal ġewż tal Brazil.

JUXTAPOSE } tkiegħed ħdejn jew
JUXTAPOSIT } ma ġenb.

JUXTAPOSITION — tkegħid ta żewġ ħwejjeġ etc ħdejn, jew ma genb, xulxin.

JUZAIL—xorta ta azzarin tan-nies tal Afganistan (Asia).

K

K — hia il ħdax il-littra tal Alfabett Inglis; K. hia usata f'loc il chelma *Knight* (Cavalier) bħal K. G. (*Knight of the Garter*), Cavallier tal Ġarrattiera; K. T. (*Knight of the Thistle*), Cavalier tat-*Thistle* jew tal Cardo; K.C.B. (*Knight Commander of the Bath*), Cavalier tal Banju; K.C.M.G. (*Knight Commander of St Michael and St George*), Cavalier ta San Michiel u San Ġorġ; K (bħala numru Ruman) tiswa 250 u meta il K icollha il gibda fukha hecc (K̄) tiswa 250,000; K fil Chimica hia kegħda f'loc il chelma " Kalium " jew *potassium*; K hi usata ucoll f'loc il chelma "King" (sultan) u f'loc il chelma "Kilogramm" jew "Kilo" piż, użin.

KABARO—xorta ta tambur (tamburlin) żgħir tal Egiziani jew l-Abissini.

KABASSOU—isem ta annimal, l-Armadillo.

KABBELON — baccaliaw niexef, patata mgħollija u caboċċi mgħafgin ma xulxin.

KABBOS—isem ta ħuta bħal sallura.

KABIN—żwieġ tat-Toroc bil patt li meta ir-ragel jixba mill mara jatiha xi ħaġa tal flus u jerħila tmur, u iż-żwieġ icun maħlul.

KABYLE — Cabili, nies tal Africa (Għarab) li ighammru fl-Algeria.

KADARITE—xorta ta Toroc (Maumettani) li scond ir-religion tagħhom ma jemmnux bil predestinazioni.

KADI } kâdi, mħallef Toro
KADIASTER }

KADRIS — driewex Maumettani, li ikattgħu gisimhom bid-dixxiplini.

KAFFER—wieħed li ma jemminx; wieħed (ragel) mil Caffri jew minnies tal Caffraria.

KAISER—Imperatur

KAJAK—cajjic

KAKOXENE—isem (xorta) ta mineral

KALE (jew KAIL) - xorta ta caboċċi; tisjir bil caboċċi.

KALEIDOPHONE—isem ta strument tad-dakk (idokk dakk ħelu).

KALEIDOSCOPE—calejdoscopiu; strument bħal tromba bi tliet ħgiegiet marbutin hecc △ mit-tul, li juric ħafna figuri ta fjuri etc. sbiħ.

KALENDAR—calendariu, almanacc

KALEYARD—ġardina

KALI—kali, ħaxixa tal baħar hecc msejħa li bir-rmied tagħha isir il ħgieġ.

KALIUM—potassium

KALLIFTHORGAN—strument tad-dakk bħal pianu

KALLIGRAPHY—calligrafia, chitba

KALMIA—rand American

KALMUCK—xorta ta drapp muswaf mchemmex.

KALSOMINE—xorta ta żebgħa.

KAM—mgħawweġ, werċ, sgwinċ.

KAMMECRITE—xorta ta mineral ta lewn viola.

KAMSIN — il *hamsin* jew l-eħtriek, isem ta riħ jaħrak li igħedulu ucoll is-*Simoon*.

KAN (jew KANN)—cap

KANASTERE—cannestru

KANGAROO—cangarù (annimal)

KANTIAN } ta *Kant*, (Filosofu Te-
KANTIST } desc).

KAOLINE—xorta ta tafal (purcillana) li jaħdmu bih ic-cinisi.

KAPAS—koton (tajjâr) tal India tal punent.

KAPITIA—xorta ta murdent li fih ir-raża.

KARAGAN—xorta ta volpi li tinsab fit-Tartaria (Asia).

KARMARTHIANS—setta tal Maumettani.

KARN—gozz blat

KAROB—pis tal argentieri li fih (jiżen l-24 waħda ta *gran*.

KARPHOLITE—isem (xorta) ta mineral.

KAS — għarbiel tax-xghar (lanżit taż-żwiemel).

KATHETOMETER — strument biex ichejlu (għal chejl tad-differenza) ta għoli (jew għoliet) perpendiculari.

KATYDID—xorta ta ġrad

KAVA—xorb (licur) li isaccar ferm

KAVAS—puliziott armat tat-Toroc

KAWN—lucanda, alloġġ tat-Toroc

K. B—*Knight Bachelor*; *King's bench*.

K. C. B—*Knight Commander of the Bath*, Cavalier tal Banju.

K. C. H—*Knight Commander of the Hanoverian Guelphic Order*, Cavalier tal Ordni tal Guelfi ta Hannover.

K. C. M. G—*Knight Commander of St. Michael & St. George*, Cavalier ta San Michiel u San Ġorġ.

K. C. S. I.—*Knight Commander of the Star of India*, Cavalier ta li Stilla tal India.

KECK—titkalla, toun sejjer tivvomta; tkalliħ.

KECKLE—iddawwar gumna b'cima biex il gumna ma tittechilx (ma tiżżarradx u ma jiġrila xejn).

KECKLING—dic ic-cima li idawru mal għerlin jew gumna biex dawna iżommu ma jitteclux (ma jiżżardux).

KECKSY—(bħal *Hemlock*) cicuta (siġra).

KEDGE—ancra żgħira; terħi bastiment jinżel jew jitla mal current (mili jew frugħa) tax-xmara.

KEDGE—ħafif; *I feel myself so kedge to day !* illum inħossni ħafif ħafif.

KEDGE—wieħed smin (żakku cbira, oħxon).

KEDGER—ancra żgħira.

KEDLACK—haxixa ħażina bħal ġarġir.

KEEK—(bħal *Peep*) tittawwal.

KEEL—carina; prim ta bastiment etc.

KEELAGE—il ħlas (dritt) ta vapur meta jidħol fil port.

KEELBOAT—dgħajsa biċ-ċan ċatt.

KEELER—fejn il klafat iżommu il katran etc. għat-tkalfit tal bastiment etc.

KEEL HAUL—il castig li jatu abbord meta idendlu lill xi ħadd (b'castig) mal prim tal bastiment.

KEELING—xorta ta baccaljau (ħut) żgħir.

KEELIVINE—lapes tal carta li jicteb iswed jew aħmar.

KEELSON—primiżan (biċċa għuda fuk il prim tal bastiment).

KEEN—mxeffer (bix-xifer jakta) misnun; mislut; rkik; kieraħ, chiesaħ li jidħol fil għadam; hajjen; li jilħaklu; ixxeffer; toħroġ ix-xifer ta sicchina etc; issonn; *keen edged*, bixxifer misnun; jakta sħiħ; *keen-eyed* li għandu għajnejh jinfdu bil ħarsa li jati.

KEEN—newħ, tnewwaħ fuk il mejtin.

KEENER — newwieħ, wieħed minnewwieħa (minn dawc li icunu jibcu wara xi mejjet).

KEENLY—bl'astuzia.

KEENNESS—ħżunija tal moħħ; xifer misnun li jakta; l-ogħla pont, l-akwa; li ma jistax icun actar; *in the keenness of grief*, fl-akwa tad-dulur.

KEENWITTED—li jilħaklu, ħajjen li moħħu jatih.

KEEP—iżżomm,iddum, tokgħod, iżżomm taħt idejc; iżżomm f'moħħoc; icolloc (għal bejħ); tindocra; tħares,

taghmel (festa); żamma; ichel; idejn; ħabs; calzri; *you can keep the book for two weeks more,* tista iżżomm il ctieb għal gimgħatejn oħra; *she cannot keep the school by herself,* hi ma tistax iżżommha li scola weħedha; *what, keep a week away!,* x'inhu, sejjer iddum (tibka) gimgħa sħiħa ma tcunx hawn! *keep your bed for at least two days more,* okgħod fis-sodda mil-lankas għal jumejn oħra; *God put him (Adam) into the Garden of Eden to keep it (Genesis),* Alla kiegħed lill Adam fil ġnien Genna tal art biex iżommu taħt idejh (jinducrah hu); *does he keep ham?,* għandu perżut għal beiħ?; *I can't keep this verse in my head,* ma nistax inżomma din li strofa f'rasi; *you shall keep this day,* inti għandec (imissec) tħares din il ġurnata; *to keep at it,* tibka taħdem sħiħ; tibka sejjer bix-xogħol minn għajr xejn mistriħ sa chemm tispiċċa; *to keep back,* iżżomm lura, tgħakkes; *to keep a person company,* tagħmel cumpanjia, tmur ma xi ħadd; *to keep company with,* tagħmila ma; *to keep down,* tgħakkes; *to keep good hours,* tirtira (tinġabar) cmieni id-dar (ma tittardax barra fil għaxija); *to keep house,* tokgħod iddar, tokgħod irtirat; *ill health compels me to keep house,* bil ħass ħażin (billi ma niflaħx) icolli nokgħod irtirat (id-dar); *to keep in,* iżżomm gewwa magħluk jew calzrat; tgħakkes; trażżan; *to keep on,* tcompli, tissocta, tibka sejjer; *keep on, please,* ibka sejjer (issocta, compli) jecc jogħġboc; *to keep one going,* tati il wieħed xogħol biżżejjed li ma jistax jistriħ (tati il wieħed x'jagħmel); *to keep one's hand in,* iżżomm ruħec fil pratca; *to keep under,* iżżomm taħt idejc jew taħt is-suggizioni ta; taħkar, tgħacches; *to keep to one's self,* iżżomm ruħec għalic, ma tagħmiliex ma; *to keep in view,* iżżomm kuddiem għajnejc; ticconsidra; *to keep in with,* tibka ħabib ma; ma ticsiriex ma; *I found everything in good keep,* sibx collox miżmum tajjeb (collox sewwa, kiegħed tajjeb); *the keep for cattle cost most,* l-ichel biex iżżomm l-annimali jiswa l-actar.

Keeper—min, dac li, iżomm ħares; guardian; min, dac li, jokgħod miġbur fid-dar; min iħobb il kagħad tad-dar; circhett żgħir u actarx dejjak li jintlibes fuk circhett jeħor li icun ftit u xejn cbir jew laxc; *Keeper of the great seal* jew il *Lord Chancellor,* il Cancillier; *who is the keeper of these books?* min għandu ħsieb (min hu il gwardian) ta dawn il cotba?

Keeping—żamma; *in keeping with,* scond; li jakbel ma; *it was in keeping with the scenery around,* chien scond (jew li jakbel ma) ix-xeni (il veduti) li chien hemm mad-dwar.

Keeping room—il camra f'dar fejn wieħed jilka in-nies li icunu iridu ichelmuh; il camra tad-discors jew il parlatoriu, f'Università, culleġġ etc.

Keepsake—tifchira, ricordiu

Keepworthy—ta min iżommu; *there were other keepworthy documents,* chien hemm ducumenti actar ta min iżommom.

Keeslip—ara *keslop.*

Keeve—vasca għax-xogħol (għamil) tal birra etc; tħalli fil vasca birra etc. biex tiffermenta; tgħalli il-lasti ta, jew tarbula, carrettun biex titfa fl-art f'dakka it-tagħbija li icollu fuku.

Keg—barlotta

Kelk — tati xebgħa chif imiss; tidlec dilca (xebgħa) sewwa; gebla cbira; biċċa blata cbira; dakka; il bajt tal hut

Kelled—li għandu is-swaba tassakajn magħkudin flimchien b'rita bħal dawc tal papri etc.

Kelp—rmied, bħal gir, ta ħaxix tal baħar li minnu isir (joħroġ) il carbonat tas-soda, u l-jodiu.

Kelpie—bħal fatat li igħejdu jidher jiggerra f'għamla ta żiemel f'xi daħliet tal baħar f'xi maltemp cbir.

Kelson—primiżan '

Kelt—xorta ta drapp għal gżiewer; is-salamun (hut) wara li ibid.

Kemp—tiggieled biex tirbaħ il vittoria; gwerrier, gellied, dac is-suf (ħjut) ordinariu jew oħxon li ma jiswiex; suf jew pil ordinariu (b'xi għekiedi).

Kemper—dac li jaħdem (jaghmel)

l-actar biex igħaddi lil ohrain fixxogħol tal ħsad etc.

Ken—harsa; tħares; tara, tagħraf, tilmaħ post, dar, rocna etc fejn jiltakgħu id-disculi jew il briccuni.

Kenna—ma nafx (bli Scoccis); *I kenna* etc. ma nafx, (Scott, *Guy Mannering*).

Kennel—markad il clieb; canal; tkiegħed il clieb f'markadhom.

Kenning—dehra; *they said that the boats were with in there kenning*, kalu illi bastimenti chienu fejn jidru (fejn jistgħu jarawhom huma).

Kent — bastun, għakkies, ħatar; timbotta, titfa jew tmexxi dgħajsa etc b'bastun, b'lasta.

Kent-bugle — xorta ta trumbetta bić-ćwievet.

Kentish—tal contea ta *Kent*

Kentish fire—frattarija bit-taħbit (ćapcip) tal idejn u taħbit bis-sakajn, bħal applaus, f'xi cuncert, teatru etc.

Kentish glory — xorta ta farfett żgħir (bhal tal camla) li għandu il lewnijet tal ġwinaħ tiegħu sbieħ wisk.

Kentle—kantar (inglis) — pis 50 ratal jew mitt libra.

Kentledge — casdvall tal hadid saborra ta bastiment.

Kept—balla; tilka (takbad) f'idec ballun meta icun għadu fl-aria; takbad jew tilka balla.

Kept— żammejt etc.; miżmum; *I kept him here*, żammejtu hawn; *he was kept there*, żammewh (chien miżmum) hemm.

Kept down — pinġut b'mod li ma jatix wisk fil għajn; li ma jidhirx wisk.

Kept-mistress — mara miżmuma (mantnuta) minn ragel li m'hux żewġha.

Keramographic—li tista ticteb fuku, bħal lavanja etc.

Kerana—karn jew cornu li (il persiani) idokku meta tgħib ix-xemx, u f'nofs il-lejl.

Kerasine jew Kerasite — isem ta mineral.

Keratin (fil chimica) — dic is-sustanza ewlenia li minnha hu magħmul ix-xagħar, ir-rix, id-dwiefer etc.; sustanza li ma iddubx (ma tinħalx) u la fl-ilma, u la fl-alcool u l-ankas f'acidu aceticu.

Keratitis—infiammazioni fil ħabba tal għajn.

Keratoda—xorta ta sponoż

Keratone—sicchina (bićća għodda) tat-tobba għal operazioni fil għajnejn (tneħħija ta catarratti etc.)

Kerb—ara *Curb*

Kerb stone—ħerża (gebla) tal bir

Kercher—f'loc *kerchof* (ara)

Kercheered—mgħotti, misrur, f'mactur.

Kerchief—mactur tar-ras; sinjura (tal korti jew palazz ta reujant).

Kerchiefed—bil mactur f'rasu.

Kereen (bħal Kerana) — trumbetta tal Lhud.

Kerf — katgħa, felli; il katgħa minn fejn igħaddi is-serriek fli njam.

Kerfing—ktigħ, katgħa (bħal dic ta minn fejn igħaddi is-serriek.

Kerite wire—il fildiferru tat-telegraf.

Kermes—xorta ta dud rkiek ferm li jusaw bħal cocinilja, għaż-żebgħa; isem ta mineral lewn ic-ćirasa.

Kern — bniedem vagabond, għażżien li jitlajja mat-torok.

Kern baby — bħal pupa liebsa li chienu iżommu (bħal idlu) kuddiemom il ħassada l-Ingħilterra wakt il ħażna tal kamħ.

Kern—tagħkad u tibies bħal meta icun jimla il kamħ fiż-żbula.

Kernel—kalba ta gellewża; għadma tal frott; il kalba, is-sustanza, il pont ewlieni ta ħaġa.

Kerosene — petroliu safi, pur, fin jew distillat.

Kersey—drap tas-suf ohxon minsuġ.

Kerseymere—casimir; drapp għal ħwejjeġ tar-rġiel.

Keslop—it-tames (stoncu ta ħaruf li ikattru minnu fil ħalib biex dana jagħkad u isir bakta).

Kestrel — spanjulett (pappagall żgħir).

Ket—ħmieġ, kżież.

Ketch—xambecc.

Kettle—kitla.

Kettle-drum — tabal; tambur tal banda tal cavlaria magħmul bħal kitla.

Kettle hat—cappell tal ħadid li dari chienu jilbsu il gwerrieri.

Kettle stitch—pont tal ħjata tal librari (meta iħitu il manetti).

Ketupe—xorta ta tajra (bħal gawwi) li tgħix bil ħut etc.)

Kex – ic-cicuta (ħaxixa).

Kexy—collu (mimli) ħaxix ħażin.

Key – muftieħ, traversa f'tavla etc; takfel; issaccar; torbot sħiħ; *the keystone*, iċ-ċavi (il gebla li tagħlak ħnejja); *to have the key of a street*, ma icollocx fejn tidħol jew iddeffes rasec (tcun mixħut f'nofs ta triek, bla dar etc.)

Keyboard – tastiera (ta pianu etc.)

Key cold — chiesaħ silġ; donnu mejjet.

Key colour—(fil pittura) il culur ewlieni.

Keyed—biċ-ċwievet; *a horn is a keyed instrument*, cornu hua strument biċ-ċwievet.

Keyed harmonica – cimblu tal ħġieġ.

Keyhole—it-tokba tal muftiħ.

Keyhole saw—denb il far rkiek.

Keyless — bla muftiħ; *a keyless watch*, arloġġ *remontoir*, li tatih il ħabel bla muftiħ, billi iddawwarlu il pum ta fuk.

Keys—gżejjer żgħar, scolji li jidru chemm chemm minn wiċċ il baħar.

K G.—f'loc *Knight of the Garter*, Cavalier tal Garrattiera.

Khaki—culur lewn it-tafal; caichi lewn għad-drapp ta l-uniformi tassuldati etc.

Khalsa – ufficiu tal culletterija Indiana.

Khan—princep, cap, ras; re tat-Tartaria, (Asia).

Khan—xorta ta lucanda, alloġġ fil Persia għal pellegrini.

Khanate — distrett, art taħt il *Khan* (ara).

Khedive—chediv, il baxa jew gvernatur Egizian.

Khedivial – tal *Khedive* (ara).

Khilat – xorta ta libsa li (fi-India) jatu il cbarat biex tintlibes bħala sinjal ta unur, lill dawc in-nies li icunu leali etc.

Khenna—xorta ta lewn għax-xagħar (biex jiżbgħu ix-xagħar bih).

Kibble — barmil tal ħadid li fih itellgħu dac li jaktgħu mil minieri għal fuk.

Kibbling-mill — mitħna għal piselli, ful etc.

Kibe – xakk is-safra; xkuk tas-safra.

Kiblins—ħut rkik etc. mkatta għal lisca.

Kibitka — xorta ta carrozza tar-Russi.

Kiby—li għandu (marid b') ix-xakk tas-safra.

Kick—dakka ta siek, jew ta żewġ; tati bis-siek jew biż-żewġ; *to kick one out*, tchecci bniedem il barra (minn post) bis-sakajn; *to kick off*, tati lewwel dakka lill *football*, (f'partita).

Kick—titfa jew timbotta lura bħal ma tagħmel xcubetta etc. meta tispara; *this gun kicks*, din li xcubetta titfa (timbotta).

Kick shaws — platt; xi ħaġa msajra jew xi ħaġa ta l-ichel li ma tgħejd xejn; li ma icun fiha l'ebda sustanza.

Kid—ghidi; tferragħ (teħles) mogħża; tfajjel; gild tal ghidi; torbot katta virghi, zcuc etc.; tgħarraf.

Kidderminster—xorta (qualità) ta tapit.

Kiddle—barrada; nassa għal ħut.

Kiddy—ghidi jew tfajjel żgħir.

Kidling – ghidi zgħir.

Kidnap — tisrak: tisrak (tieħu) it-tfal żgħar.

Kidnapper—min (dac li) jisrak jew jeħu it-tfal.

Kidnapping—serk tat-tfal.

Kidney — chilwa; bħal (li għandu għamla ta) chilwa; *kidney potato*, patata chitnija (li għanda għamla ta chilwa jew *kidney*).

Kidney bean—fażola.

Kidney vetch—isem ta ħaxixa.

Kidney wort—isem ta ħaxixa.

Kilderkin—barlotta; barmil, chejl Inglis tal imbit li jasa 18 il gallun.

Kill—toktol; tnakkas; titfi; tgħaddi iż-żmien; *he kills the cow himself*, joktola hu stess il bakra; *the great rage*

is killed in him, (**Shakespear**. *Lear*), il corla (killa) il cbira li chellu birdet (nakset); *our only labour there was to kill the time*, xogħolna hemm chien biss li ngħaddu iż-żmien; *to kill two birds with one stone*, takdi żewġ facendiet f'kadia waħda.

KILDEE } għasfur (tajra) bħal plu-
KILDEER } viera.

KILLER—kattiel.

KILLING—ktil; li joktol; *the killing of beasts*, il ktil tal bhejjem (annimali); *this is killing stuff*, dana ix-xorb (jew l-ichel) joktol in-nies.

KILN — calcara; *kiln dry*, tnixxef f'calcara.

KILNMAN—dac li jagħmel il madumi jew iċ-ċlamit.

KILOGRAMME — chilogramma; pis Francis li jiżen 2 libbri 3 ewiek u 5 drammi (daks ratal u quart).

KILOLITRE—elf (1000) litru.

KILOMETRE—chilometru; elf metru, daks ⅝ ta mil.

KILT — gheżwira (tas-suldati etc. Scozzisi).

KIMBO—mgħawweg; milwi.

KIN—karib; kraba; *next to kin*, kraba (li jigi minn) sewwa; *are you any kin to him?* tigi xi ħaġa minnu? *he is no kin to me*, ma jigi xejn minni.

KIND — tal piacir; ħlejju; ta kalbu tajba, compiacenti; tajjeb; qualità, xorta, gens; *he is very kind*, hua bniedem tal piacir (kalbu tajba); *he had a kind reception*, chien milkuħ tajjeb ferm (bil ħlewwa collha); *will you be so kind as to come to see me?* icolloc il compiacenza (il bontà) li tigi tarani; *I suppose you know by this time what kind of a man my brother is*, nissopponi li sa issa rajt x'razza (xi qualità) ta bniedem hua ħia; *how many kinds of nouns are there?* chemm il qualità (xorta) ta nomi hemm?; *in kind*, oggetti (affarijiet) m'hux flus; *you can have your interest (money) from the stores in kind (not cash)*, tista tieħu il flus ta li mgħax tiegħec mil li *Stores*, f'oggetti (m'hux flus).

KINDERGARTEN—*kindergarten*; tagħlim lit-tfal żgħar bi bcejjeċ tal carti culuriti etc. billi jiffurmaw b'dawn il bcejjeċ tal carti, tiben etc. għamla ta oggetti u disinji; tagħlim ivvintat minn *Frobel* fis-snin 1782-1852 flimchien ma *Ronge* (sinjura Tedesca).

KIND HEARTED—ta kalbu tajba, ħanin; minn tagħna; tal piacir.

KINDLE—tkabbad; tixgħel, tchebbes, tati in-nar; tiebes; tixgħel; takbad; tieħu in-nar; tferragħ (fenca).

KINDLINESS—mħabba, tieba.

KINDLING—li ikabbad, li jixgħel; mkabbad; mixgħul; ħruk; xgħil; ħaġa li biha tkabbad in-nar.

KINDLING-COAL—ġamra nar.

KINDLY—bil ħlewwa fl-imgiba; bittjubija; *I thank you kindly*, nirringraziac bil kalb collha.

KINDNESS—ħlewwa fl-imgiba; tjubija.

KINDRED—gebbieda; razza; karib; jigi minn; *he has many good and rich kindred*, għandu bosta nies li jiġu minnu tajbin u għonja.

KINE—bakar.

KINE POX—bakla (gidri).

KINEMATICS (fil Fisica) — ix-xienza taċ-ċaklic jew tal moviment.

KINESIPATHY — cura billi iċċaklak jew tħaddem gismec jew bil gennastica; tħaddim tal gisem li jordnaw xi tobba għal fejkien ta xi mardijiet.

KINETIC—li iċaklak, li igib iċ-ċaklik.

KINETICS (fil Fisica)—ix-xienza tal meccanica li titchellem fuk iċ-ċaklik biss minn għajr ma issemmi xejn fuk dac li igib jew inissel dana iċ-ċaklik.

KING—sultan, re; *the king of hearts* ir-re (is-sultan) cori; *king's counsel*, avucat.

KINGDOM—saltna; renju; *the animal and vegetable kingdoms*, ir-renjù annimali u ir-renju vegetali (tal ħxejex, siġar etc.)

KING FISHER — il għasfur ta San Martin.

KINGLING—re ċchejchen.

KINGS (*the Book of Kings*) — fli Scrittura, żewġ cotba tat-Tastment antic, hecc msejħin.

KING'S EVIL—il ġarab (ħniezer).

KINGSHIP—li stat ta re; il post iddinijità ta re.

KING'S STONE — isem ta ħuta.

KING WOOD — xorta ta njam sabiħ wisk għax-xogħlijiet tal carpintieri, li jigi mil Brażil (America).

KINK — barma f'corda ta violin etc. barma jew għaksa f'gumna, ħabel jew gherlin, li ma tgħaddix mil buzzell etc.; estru, fellus, fehma; mogħża tad-daħc; batticata sogħla; tobrom corda jew cima, bil għekiedi jew brim bħal ghekiesi; tieħu in-nifs il gewwa bħal meta tcun biex tisghol; tidħac bla kies, tidħac ferm, takbdec il mogħża tad-daħc.

KINKHAUST (bħal *hooping cough*) — is-sogħla convulsiva.

KINKLE — batticata sogħla kawwija.

KINLESS — bla kraba; li ma għandu min jigi minnu ħadd.

KINO - xorta ta gomma tas-siġar, li jusawha li spiżżiari bħala astringenti (li iżżomm id-diarrea).

KINOLOGY — chinologia, dic il parti tax-xienza tal Fisica li titchellem fuk iċ-ċaklik.

KINSFOLK — kraba, nies tal familja, li jigu minn xulxin.

KINSMAN — karib.

KINTAL (f'loc QUINTAL) — kantar.

KIOSK — *chiosc*, tinda, ħanut armat bli iniam colonni etc. barra fit-triek fejn ibiegħu xorb, fjuri, gazzetti etc.

KIOTOME — xorta ta sicchina li jusaw it-tobba ghal xi operazionijet.

KIP — gild (cunzat) tal għegiela etc.

KIPE — xorta ta nassa għal ħut.

KIPPER — salamun (ħuta) li jcun għadu chemm ibid; niexef magħlub; ħafif, fuk ruħu.

KIPS — ġlud (cunzat) ta għegiela, ghidien etc.

KIPSKIN — gild (cunzat) ta għoġol.

KIRK — Cnisia; il Cnisia ta li Scozia.

KIRTLE — il għonnella ta lbies, illibsa jew dublett ta fuk (tan-nisa).

KIRWANITE — xorta ta mineral lewn iż-żebbuġa.

KISS — bewsa; xcuma (tal ħelu, magħmula bl-abjad tal bajt mħabbat, zoccor etc. u msajra fil forn); tbus; tmiss ma; *the towers kissed the clouds*, (Shakespear, *Pericles*), it-torrijiet chienu imissu mas-sħab; *to kiss the dust*, tmut; *to kiss the ground* (jew *earth*) tbaxxi rasec, tumilja ruħec b'sinjal ta kima, ta ndiema, jew ta sommissioni; *to kiss the rod*, tokgħod (tħejji ruħec bil cwiet collu) għal castig.

KISSABLE — ta min ibusu; li ħakku il bews.

KISSEE — dac li jakla bewsa (jew bews).

KISSER — min ibus.

KISSING — bews, bewsa.

KISSING COMFITS — pruna, żbib etc. mħawwar biex min jeclu iħallilu togħma tajba u riħa ħelwa f-ħalku.

KISSING-CRUST - dac il genb ta' ħobża fejn fil forn icun mwaħħal ma ħobża oħra.

KISSMISS — xorta ta għeneb żgħir.

KIT — violin żgħir; barmil jew satal għal ħalib etc.; flixcun cbir; il borsa jew barżacca (dic is-sorra) fejn suldat iżomm merfugħin biex iġorr miegħu l-affarijiet meħtieġa; il gewlak jew caxxa tal għodda ta mgħallem; kattus żgħir, ferħ ta kattus, pejxu; *the whole kit of them*, collha chemm huma.

KITCAT — xorta ta xokka jew luna għat-tpingija tar-ritratti fukha.

KITCAT-LIKENESS — ritratt ta bniedem pinġut *mezzo bust*, li jidru idejh biss.

KITCHEN — chcina; *galley*; tal chcina.

KITCHEN GARDEN — ġardin, biċċa art mad-dar fejn wieħed icollu il ħass, ġdur, tursin etc.

KITCHEN-LATIN — Latin tal chcina, Latin ħażin, sbaljat, baxx.

KITCHEN LEE — ilma tas-sapun maħmuġ.

KITCHEN MAID — seftura (għal chcina).

KITCHEN RANGE — chcina, fuglar, armat bil forn, caldarun etc.

KITCHEN STUFF — ix-xaħam tal cochi (xaħam li ikattar mil-laħam tac-cànġa etc. li icun jinxtewa).

KITCHEN WENCH — ara *kitchen maid*.

KITCHEN WORK — tisjir; ix-xogħol tal chcina jew tat-tisjir (tal còc).

KITCHENER—còc, jew *kitchen range* ara.

KITE—(ghasfur) *astun;* tajra tal carti etc. li jtellgħu fl-aria it-tfal; biċċa kala li itellgħu fl-arblu fuk nett.

KITH—kraba, ħbieb etc.; *kith and kin*, ħbieb u kraba.

KITHARA—chitarra.

KITLING—ferħ ta kattus jew ta xi annimal jeħor.

KITTEN — pejxu, ferħ ta kattus; tferraħ il ktates (teħles kattusa).

KITTIWAKE—gawwija.

KITTLIS—ara *Ticklish*.

KIVE—mastella, jew mejjilla għal ħasil tal ħwejjeġ etc.

KLEPTOMANIA — duda obira għas-serk, cleptomania, meta wieħed, minn għajr ma icun jista jagħmel jeħor, jisrak cull ma jara.

KLEPTOMANIAC—min għandu il *kleptomania* (ara).

KLICK—tectic bħal ta arloġġ; it-tectec; tisrak, taħtaf ħaġa bis-salt.

KLICKET—bieb, mogħdija f'rixtellu jew palizzata ta ma dwar fortezza.

KLINOMETER—strument għal chejl taż-żerżik ta li strati tal blat.

KNAB (akra *nabb*)—tigdem; takbad, taħtaf.

KNACK—ħabta, ħila, teftifa; ħaġa tax-xogħol; *he has got a peculiar knack that way*, hu għandu ħeffa (ħabta) obira għalecc; *you haven't got the knack to do such things yet*, int għad ma għandecx il ħila (il ħabta) li tagħmel dana.

KNACK—tfakka subgħajc.

KNACKER—min jagħmel l-affarijiet tal logħob u xi xarbitelli oħra tat-tfal; min jagħmel il maħanki etc taż-żwiemel; (sillar): min jinnegozia (jixtri u ibiħ) żwiemel xjuħ (xi zocc ta żiemel: min joktol iż-żwiemel.

KNACKISH—ħażin; ta macacc.

KNACKISHNESS — ħażen, macaccherija.

KNAG—għokda, ngropp fil għuda; *peg* jew musmar fi spalliera ta fejn iddendel xi ħaġa; fergħa f'karn ta cerv: kuċċata mħattba ta għolia.

KNAGGED — bli ngroppi jew għekiedi.

KNAGGY—collu ngroppi jew għekiedi; li jiżbel malajr.

KNAP—ħotba, għolia; muntanja jeu għolia żgħira, kuċċata; tkaċċat, ticser bis-salt; taksam (fuk rcobtoc etc): iċ-ċakċak; tigdem, taħtaf bi snienec.

KNAP BOTTLE—isem ta pianta li fil Botanica hı magħrufa bl-isem ta *Silene inflata*.

KNAPPING HAMMER — martell etc. għat-tchissir tal ġebel.

KNAPSACK—siccapan, ħorġ, barżacca ta suldat etc.

KNAPWEED—xorta ta siġra li tagħmel il fjur taħha bħal tat-tfiefa.

KNAR }
KNARE } ngropp f'zocc ta siġra

KNAVE—briccun; ħażin; lokma, coċċ brodu; ċmajra; tifel; seftur; il cavall jew *valè* (f'mazz carti tal logħob).

KNAVE BAIRN—tifel.

KNAVERY—ħżunija, ħażen.

KNAVISH—briccun, ħajjen, ħażin; ta briccun, ta ħażin.

KNAW—f'loc *Gnaw* (ara)

KNAWTS—il ġnieb ta tinda di campo (tinda tas-suldati).

KNEAD—tagħgen; *who is to knead the dough?* min se'r jagħgen il għagina?

KNEADER—għaggien.

KNEADING—għagin, għaġna.

KNEADING TROUGH — mejjilla (lembija etc.) għal għagin.

KNECK—barma f'għerlin, cima etc.

KNEE—rcobba; brazzoll, genuflissioni; riverenza; *to sit on one's knees*, tokgħod għar-rcubtejc.

KNEE BREECHES—kalziet kasir sar-rcobba.

KNEE CAP—it-tukkala jew il għadma tar-rcobba; il cuxxinett li jorbtu ma rcubtejn iż-żwiemel biex jecc jakgħu ma jaktuħomx.

KNEE DEEP } sar-rcobba; li jasal jew
KNEE HIGH } jilħak sar-rcobba.

KNEEL—tokgħod għar-rcubtejc.

KNEELER—min jokgħod għar-rcubtejh, min jadura mixħut għar-rcubtejh; cuxxinett, banchetta etc. għal taħt rcubtejn.

KNEELING — kgħad għar-rcubtejn; genuflessioni, jew riverenza.

KNEEPAN—ara *Kneecap*.

KNELL—tnakkir bil kampiena, ħabar, (dakk ta) mewt jew transtu; tnakkar bil kampiena; iddokk ħabar, mewt jew transtu.

KNELT—(temp jew particip passat tal verb *kneel*); *I knelt* jena kgħadt għar-rcubtejja.

KNEW—(temp passat tal verb *know*) cont naf, għaraft; *I knew my lesson well* cont naf il-lezioni tiegħi tajjeb ħafna; *I knew him at once*, għaraftu malajr.

KNICKER — ballun tat-tfal għal logħob tat-tfal.

KNICKERS } kalziet kasir tat-
KNICKERBOCKERS } tfal.

KNICK KNACK—ħaġa tal-logħob, ħaġa żgħira bħal dawc li wieħed ikiegħed fuk xi suttaspecchiu, xi *brackets* sa biex bihom iżejjen.

KNICK-KNACKERY } hwejjeġ tal logħob etc. (ara
KNICK KNACKS } *knick knack*).

KNIFE — sicchina; tati jew takta b-sicchina; takta il frieghi; tiżbor.

KNIFE BLADE—xafra.

KNIFE BOARD—għuda għat-tnaddif tas-schiechen.

KNIFE GRINDER—min isonn is-schiechen; mola (għas-sann tas-schiechen).

KNIFE HANDLE—mancu ta sicchina.

KNIFE POLISHER—fejn inaddfu u ibajdu is-schiechen.

KNIFE REST—biċċa tal ħġieġ jew tal fidda fejn ipoġġu it-tarf tas-sicchina u il furchettun tal-laħam etc. fuk il mejda (biex ma tiċċappasx id-dvalia.)

KNIGHT — cavalier; tagħmel cavalier; (fil logħob ta li scacchi) il pedina ras ta żiemel.

KNIGHT BACHELOR (K. B.)

KNIGHT COMMANDER OF THE BATH (K. C. B.)—Cavaljer tal Banju.

KNIGHT COMMANDER OF THE HANOVERIAN GUELPHIC ORDER (K.H.) — Cavalier tal Ordni tal Guelfi ta Hanover.

KNIGHT COMMANDER OF ST. MICHAEL AND ST. GEORGE (K.C.M G.)—Cavalier ta San Michiel u San Giorġ.

KNIGHT COMMANDER OF THE STAR OF INDIA (K.C.S.I.)—Cavalier ta li Stilla tal India.

KNIGHT OF THE GARTER (K.G.) Cavalier tal Garrettiera.

KNIGHT OF THE GRAND CROSS (K.G.C.) Cavalier tal Cruċ.

KNIGHT OF THE GRAND CROSS OF THE BATH (K. G. C B.) — Cavaljer Gran Cruċ tal Banju.

KNIGHT OF THE GOLDEN FLEECE (K.G.F.)

KNIGHT OF ST PATRICK (K. P.)—Cavaljer ta San Patriziu.

KNIGHT OF THE THISTLE (K.T.)—Cavaljer tal Cardo (warda tax-xewc).

KNIGHTAGE — il Cavaljeri (il corp collu tal Cavaljeri) flimchien; ctieb (registru) bl-isem tal cavaljeri collha.

KNIGHT HEADS—apostli (njam) mal contra roti tal prua ta bastiment.

KNIGHTHOOD — cavaljerat, ufficiu, stat ta Cavalier.

KNIGHTLY—ta Cavalier.

KNIT—taħdem il calzetta; tgħakkad, torbot; maħdum calzetta.

KNITSTER — mara li taħdem il calzetta jew il malja.

KNITTABLE—li jista jinħadem bħal calzetta (jew malja).

KNITTING — xogħol tal malja jew tal calzetta.

KNITTING NEEDLE — labra tal calzetta.

KNITTLE — borsa (tal flus etc.) li tinfetaħ u tingħalak bil vajjina; biċċa kafla (lenza, rumnell rkieka, gharrbit ta xi branda etc. abbord).

KNIVES—schiechen.

KNOB—għokda, ngropp f-għuda; gundalla; pum.

KNOBBED—bil għekiedi, bli ngroppi; bil pum (jew pumi).

KNOBBING—li ngir fuk fuk tal gebel min-nies tal barriera.

KNOBBY — collu (mimli) għekiedi jew ngroppi; stinat; jebes, rasu jebsa.

KNOB STICK—dac (ħaddiem) li ma imurx ma sħabu meta dawn jagħmlu *strike* (jew ftehima biex ma jaħdmux kabel ma icollom li jitolbu).

KNOCK—dakka, taħbita, ħabta; tati dakka; tħabbat, taħbat; *who is knocking at the door?*, min kiegħed iħabbat

il biebè; *he knocked his head against the wall,* ħabbat rasu mal ħajt.

KNOCK ABOUT—tiggerra, tħuf l'hawn u l'hemm tati is-salt (bil ferm) għal għarrieda.

KNOCK DOWN—tixħet, titfa ma l-art

KNOCK DOWN—bićća għamara li tiżżarma b'mod li tcun tista tistivaha sewwa jew tajjeb; *a knock down blow,* dakka li biha tħabbat wieħed ma l-art; l-aħħar dakka; id-dakka ta l-aħħar f'bićća xogħol; *a knock down argument,* argument, raġuni li biha tagħlak ħalk dac li icun (li biha issoddlu ħalku).

KNOCK OFF — titlak, terħi mix-xogħol; tispićća malajr ix-xogħol li icolloc f'idejc; *he soon knocked the work off,* malair spiććah (lestih) ix-xogħol li cbellu.

KNOCK OUT — ittajjar b'dakka ta ponn etc.

KNOCK UNDER—icciedi, terħi ruħec b'mirbuħ.

KNOCK UP—tgħeja, ma tcunx tiflaħ iżied bil gheja; *I feel completely knocked up,* nħossni għajjen mejjet.

KNOCK ON THE HEAD—tisfratta, tħassar (haġa li tcun lesta biex issir).

KNOCK KNEED — wieħed li għandu rcubtejh mgħawgin il gewwa b'mod li meta jimxi jaħbatom ma xulxin.

KNOCKER — ħabbata, battall; min (dac li) iħabbat).

KNOCKING—taħbit.

KNOL KOHL—xorta ta caboćća.

KNOLL—ara *Knell.* kuććata ta għolja żgħira.

KNOLLER—min idokk transtu jew mewt.

KNOP—il werak f'capitell ta colonna; pum; buttuna.

KNOPPED—mahful bil buttuni.

KNOSP—blanzun jew werka tal gebel etc. fli scultura (tal bini etc.) li tcun għada mhix miftuħa sewwa.

KNOT—għokda, rabta, ngropp; salt; gozz; tgħakkad; torbot; titgħakkad; beżbuża jew kabda lanżit etc. lesta għal tokba fi xcupilja (waħda mil ġumminiet li minnom tcun magħmula xcupilia jew frenża; spalletta (tal uniformi militari); (fin-nautica) mil; mil geograficu; (l-isem ta għastur) il għirwiel rmiedi; *can you untie this knot?* tista tħoll din il għokda?; *this trunk is full of knots,* dan iz-zocc collu ngroppi; *he was one of the knot,* chien wieħed mill cricca (mil gozz etc.); *she is knitting knots for fringes,* kegħda taħdem (tagħmel) il fiocchi għal frenza; *we were going at the rate of 15 knots an hour,* conna kegħdin nagħmlu 15 il mil fis-sigħa; *running knot,* ngassa.

KNOT GRASS } lewża tar-raba (ħaxi-
KNOT WEED } xa ħażina).

KNOTTER—għarbiel għat-tisfia tal għekiedi etc. fil manifattura tal carta.

KNOTTING — il passata li jatu bil bianchett etc. lil ingroppi ta bićća njam kabel ma jibdgħu jiżbuha.

KNOTTY—mimli għekiedi jew ngroppi; bil għokod jew ingroppi.

KNOUT — xorta ta frosta li jusaw għat-turturi (għas-swat tal ħatjin etc,) ir-Russi; issawwat bin-*knout.*

KNOW—taf, tagħraf; tgħarraf; *do you know him?* tafu (tagħarfu)? *let me know,* għarrafni; *to know of,* titchixxef (tcun taf); *know of the Duke this...* (Shakespear, *Lear*), tchixxef dana minn għand id-Duca; *I shall make him know who I am,* nurih jena min jen; *mind, I know better things,* cun af li jena m'inhiex ibleħ; *I have more than I know what to do withal,* għandi actar milli għandi bżonn (milli ninħtieġ); *you cannot but know it,* int ma tistax tiċħdu (tiċħad dana).

KNOWABLE — li wieħed jista icun jafu; li jista jingħaraf; ta min jagħarfu; li min icun jafu.

KNOW ALL — wieħed li jaf collox; *sapitutto.*

KNOWING—li jaf; *my little baby is so knowing,* it-tarbija (it-tifel jew tifla tiegħi żgħira) chemm taf.

KNOWLEDGE — għerf, għarfa, ħila; *he has some knowledge of French,* jaf xi ftit Francis; *he is a man of great knowledge,* hua ragel ta għerf cbir (bniedem li jaf ħafna); *you did it without my knowledge,* inti għamiltu minn għajr ma cont naf jena; *as soon as it came to my knowledge, I wrote,*

malli cont naf (malli wasalli f'widnejja) jena ctibt; *nobody has passed, to my knowledge*, hadd ma għadda, sa fejn naf jena; *he is the only one that has a knowledge of the sea*, hua biss li hemm li għandu il ħila (li jinkala) għal baħar.

Known—magħruf; *he is well known there*, jafuh (magħruf) tajjeb (hu) hemm; *it is not known yet*, ma jafux (ħadd ma jaf) għad; *this is a thing easy to be known*, din hi ħaġa li wieħed malajr jista icun jafha. *the like was never known*, ħaġa bħal din katt ma saret (ħadd katt ma sama li saret ħaġa bħal din).

Knt—f-loc *knight* (ara)

Knub—tati, tħabbat bil għekiesi.

Knuckle—għaksa (ta saba); il għaksa (rcobba) ta rigel ta għoġol; il għaksa ta zocc ta pianta; tati dakka ta ponn (li tolkot bil għekiesi ta subgħajc); icciedi; *we had to knuckle down* chelna nciedu; *he got a hard rap with a stick on his knuckles* iddobba (kala) dakka sewwa bil bastun fuk il għekiesi ta subgħajh.

Knuckled—bil għekiesi.

Knur—għokda, ngropp f'gebla jew f'zocc ta siġra.

Knurling—nanu;

Knurly } mimli għekiesi, ħotob jew
Knurry } ngroppi.

Koala—isem ta annimal li għandu mil fenec u mil ġurdien.

Kob } xorta ta cerv (antelopp).
Koba }

Kobellite - isem (xorta) ta mineral ta lewn griż li jinsab fil minieri tal *cobalt* fli Svezia.

Koff—ferilla tas-sajd (hecc msejħa) tal Olandisi.

Kokob—serp velenus li jinsab f'xi artijiet tal America.

Kollyrite—xorta ta tafal.

Koodoo—xorta ta cerv (antelopp).

Kopek—biċċa munita tar-ram Russa.

Koran—il Kurghan jew il Bibbia ta Maumettu.

Kos—chejl ta dwar erba' pulzieri cubu.

Koster—isem ta ħuta.

Koul—cuntratt, patt.

Kraal — raħal, villaġġ magħmul mid-dwejriet (capanni) tal Ottentoti (fl-Africa).

Krama— zucletta li jilbsu in-nisa Indiani.

Krang—il-laħam tal gisem tal baliena.

Kremlin—il palazz tal Imperatur tar-Russia, fil belt ta Mosca.

Kroomen — haddiema tad-dgħajjes (hecc msejħa) fuk ix-xtajtiet tal punent tal Africa.

Kruka—isem ta għasfur li jinsab fir-Russia u fli Svezia.

Kruller — xorta ta sfinġa (biċċa għagina moklija f'ħafna xaħam jagħli).

Krumhorn—isem ta strument taddakk (bħal *cornu*).

Kumiss—xorta ta xorb li in-nies tat-Tartaria (Asia) jagħmlu mil ħalib tad-debba.

Kumkuma—xorta ta pianta aromatica—iż-żagħfran.

Kummel—xorta ta xorb li jisir, fil Germania u fir-Russia, mil carwiżit.

Kumquat—xorta ta siġra bħal dic tal larinġ, li ticber fiċ-Cina u fil Ġappun.

Kurd—Kurdi, wieħed mil Kurdistan.

Kuriologic } xorta ta chitba bis-
Kuriological } sinjali (hieroglifici), b'mod illi sinjal ifisser chelma (bħal circu jew kagħka f'loc ix-xemx, żewġ idejn l wahda bil vleġġa u l-oħra bittarca li jigifieri, gwerra etc.).

Kurteera—xorta ta gomma (tinsab fl-India).

Kyan—bżar (il *cayenne pepper*).

Kyanize—taħsel li njam bis sublimat biex iżomm ma isewwisx.

Kyriologic } ara *Kuriologic*.
Kyriological }

L

L—it-tnax il littra tal alfabett Inglis; L tfisser jew tiswa 50; L̄ tfisser jew tiswa 50,000; L f'loc *liber* (ctieb); L f'loc *libra* (£, lira, flus), Lb, f'loc *pound*, libbra, pis; LL.D, f'loc *Legum Doctor*, Avucat; D.C.L. f'loc *Doctor of Civil Law*, Avucat.

LA—ħares! ara!

LA—la, is-sitt nota.

LAAGER—trunciera dwar camp.

LA BEMOL—la bemoll, li l-Inglisi isejħu *A flat*.

LAB—tħarref, tpaċpaċ; ħarrief, paċpaċ, wieħed li iħobb ilablab u igħejd.

LABADIST—labadista, wieħed minn tas-setta ta Labadie (protestant Francois).

LABARUM — standard, bandiera tal Imperu ta Ruma magħmula minn Costantinu, bil monogrammi ta Gesù Cristu.

LABDARUM—xorta ta rasa.

LABEFACTION—debulizza, mawrien lura, tinkis jew nukkas fis-saħħa etc.

LABEFY — tindebulixxi, tixħet jew iġġagħal li wieħed imur lura jew jonkos fis-saħħa etc.

LABEL—ticchetta (carta bl-isem tal ħaġa li tukha tcun mwaħħla); twaħħal it-ticchetti; fama; strixxa bil pendenti bħal ġmiemel, li icun hemm f'xi armi tal cuniomijet; strixxa fl-architettura (bini) li jagħmlu fuk il bwieb etc.

LABELLER—min jagħmel jew iwaħħal it-ticchetti.

LABELLUM—it-tielet werka tal fjur orchidea.

LABIA—ix-xuftejn; ħaġa li għanda għamla ta xoffa.

LABIAL—tax-xuftejn; *b. p. v. etc. are labial letters;* il *b. p. v.* etc. huma labiali (littri li jinkraw bix-xuftejn).

LABIALLY — bix-xuftejn, per mezz tax-xuftejn.

LABIATE — li gej bħal, li għandu għamla ta, xuftejn; bix-xuftejn.

LABIODENTAL—magħmul jew ippronunziat bil għajnuna tax-xuftejn u is-snien flimchien.

LABIPALPI — il mustaċċi tal (ixxagħra li icollom fuk xuftejhom l-) insetti.

LABIUM — ix-xoffa ta isfel jew ta gewwa.

LABORANT (f-loc *chemist*) — spiżżiar.

LABORATORY — laboratoriu, loc ixxogħol; fejn wieħed jaħdem; il camra fejn il-professur etc. jispiega jew igħallem il chimica.

LABORIOUS—ħaddiem; (xogħol) jebes jew kawwi.

LABOUR—ħedma, xogħol; dwejjak; ugigħ tal ħlas; tħaddem, taħdem; titħabat, tbati bi; icolloc ugigħ ta; icolloc, tcun bil fehma etc.; *you will then enjoy the fruits of you labour,* inti imbagħd tgawdi il frott tal ħedma (ix-xogħol) tiegħec; *what labour is't to leave the thing we have not?* (**Shakespear**, *Complaint of a Lover*), hemm xi dwejjak meta tħalli ħaġa li ma għandicx? *not one woman in two hundred died in labour,* (**Graunt**, *Bills of Mortality*), f'mitejn ma mietitx mara bl-ugigħ tal ħlas; *she is in labour,* bl-ugigħ (tal ħlas); *you are labouring in vain,* kiegħed taħdem għal xejn; *he did labour might and main,* ħadem sħiħ tassew; *we were labouring under great difficulties,* aħna chelna ħafna diffICULtajiet (tfixchil); *she laboured of an ulcer in her left hip,* (**Wiseman**, *Surgery*), chellha ulcera f'genba in-naħħa tax-xellug; *the ship did labour for two days and nights in the storm,* il bastiment tħabat (irrolja) ferm għal jumejn u żewġ ljeli fit-tempesta; *I am afraid you labour under a mistake,* nibża li inti għandec żball f'rasec.

LABOURED — maħdum, spiċċat; mħabbat, bit-taħbit.

LABOUREDLY—bit-taħbit; bil biża; bl-ugigħ.

LABOURER—ħaddiem, lavrant.

LABOURING—li kiegħed jaħdem jew jitħabat; tat-taħbit.

LABOURLESS—ħafif, m'hux tkil; li tagħmlu malajr, bla taħbit.

LABOUR SAVING—li iħaffef, inakkas jew jiffranca ix-xogħol.

LABOURSOME—ara *laborious.*

LABRAX—xorta ta ħut.

LABROSE—li għandu xuftejh ħoxnin

LABRUM—xoffa ta fuk.

LABRUS—xorta ta ħut bħal mirli.

LABURNIC—li jigi mil (tal) *laburnum.*

LABURNUM—isem ta siġra ic-*cytisus.*

LABYRINTH—labirint, loc mwiegħer u collu mgħawweġ, b'liwijiet u daħliet, li minnu ma issibx rcaptu toħroġ bil giri; taħbila.

Labyrinthal, **Labyrinthian** mhabbel, mħawwad collu tagħwiġ u liwi.

Labyrinthic, **Labyrinthical** tal *labyrinth* (ara).

Lac—cira, ncira.

Lace—bizzilla, kafla; iżżejjen, iddawwar bil bizzilli; taktel; torbot b'kafla; tħallat cafè bir-rum jew b'xi spirti oħra; issawwat, iddokk xebgħa; *I bought some Malta lace,* xtrajt ftit bizzilla ta Malta; *stay lace,* kafla tal curpett; *boot lace,* kafla taż-żraben; *if I were you I'd lace the petticoat with black lace,* li cont minnec cont inżejjen (ndawwar) id-dublett bil bizzilla sewda; *she is of opinion that laced coffee is bad for the head,* (**Addison**, *Spectator*); tgħejd illi il cafè mħallat bli spiriti hu (jagħmel) ħażin għar-ras; *I'll lace your coat for you,* (**L'Estrange**), ndokkloc (natic) xebgħa.

Laced—makful, marbut b'kafla; bil bizzilla, mżejjen, mdawwar bil bizzilla.

Lace boot—żarbun bil kfieli.

Lace border—xorta ta farfett li icun fuk il merdkux, nagħnieħ u issaghtar.

Lace maker — min jagħmel jew jaħdem il bizzilla.

Lace making—għax-xogħol tal bizzilla; xogħol tal bizzilla.

Lace man — dac li jinnegozia bil (jixtri jew ibigħ il) bizzilla.

Lace paper—bizzilla tal carti.

Lace piece—ir-rota tal prua ta bastiment; cima għar-rbit tal kluħ mal pinnuri.

Lace pillow—imħadda tal bizzilla.

Lace trimming—gvornizion tal bizzilli.

Lacerable—li jiċċarrat.

Lacerate—tkatta, iċċarrat.

Laceration—tkattiħ, tiċrit.

Lacerta — il gremxula; isem ta għankud cwiecheb.

Lacertian, **Lacertive** tal gremxul.

Lacertus—il gremxula tal baħar.

Laches—(fil ligi) trascuragni.

Lachesis—xorta ta sriep velenusi.

Lachrymable—tad-dmugħ, tal bichi, tas-swied il kalb.

Lachrymae Christi—xorta ta nbit ħelu li isir mil għeneb li hemm jiėber fuk il *Monte Somma,* ħdejn il Vesuviu, f'Napli,— il *lacrima Christi.*

Lachrymal—tad-dmugħ, tal bichi, tal glanduli tad-dmugħ.

Lachrymal duct — il canal taddmugħ.

Lachrymate—tibchi.

Lachrymation — tixrid tad-dmugħ, bichi, tidmigħ.

Lachrymatory—lacrimatoriu; vasett dejjak bħal stoċċ etc. tal ħgieġ jew fuħħar fejn l-antichi chienu jerfgħu jew jiġbru id-dmugh.

Lachrymental — tal bichi, taddmugh, tas-swied il kalb.

Lachrymose — tal bichi, li donnu kigħed jibchi; tal kalb sewda.

Lacing—rbit b'kafla.

Laciniate—mxellef (bħal werak ta xi siġar).

Laciniated — li għandu ix-xifer tiegħu mxellef li ġej donnu frenża bħal werak ta xi siġar.

Laciniform—irregulari u mriċċheb fuk xulxin.

Lacinula—liwia (bħal ganġ) f'tarf ta werka ta fjur.

Lack—nukkas, bżonn; tonkos icun hemm bżonn; *a lack of rupees* jew £ 12,000 (tnax il elf lira Inġlisa); *he lacks energy,* jonksu (għandu bżonn ta) l-energija; *what do you lack?* x'jonksoc?

Lack — tgħaddi min-nofs sewwa, bid-dimis; tgħaddi, tinfed ħaġa b'balla minn banda għal l-oħra.

Lack-a-day!—jaħasra! ah, jaħasra! (għal dac iż-żmien!)

Lack-a-daisical — (husbien fuk xi ħadd li iħobb), sentimentali, li iħoss.

Lack brain—bla moħħ, niekes mil għakal.

Lacker – mistura (verniċ tac-Cina).

Lackey — lacchè, seftur, *footman,* kaddej, paġġ; tagħmilha jew isservi ta paġġ jew ta kaddej.

Lack love — bniedem indifferenti, biered; bla imħabba, li ma iħobbx.

Lack-lustre—matt, li ma ilekkx.

Laclak—lewn bħal tal ncira.

Laconic } kasir (discors kasir)
Laconical } m'hux fit-tul (discors kasir iżda li icun ifisser bosta).

Laconicism—laconismu, stil ta discors etc. fil kasir.

Laconics—xogħol tal chitba (opra) fuk Lacedemonia jew Sparta mictub minn Pausanias.

Lacquer—mistura, xorta ta verniċ.

Lacquered—mogħti il mistura jew verniċ.

Lacquerer—min (dac li) jati il mistura etc.

Lacrimoso—(bil musica) tal bichi, li ibicchi, trist ; li iġagħlec tħoss ; li igħaffiġlec kalbec.

Lacrosse—logħba tal ballun bħal pulu etc.

Lacs d'amour—(fl-armi) dawra ta cima bil għekiedi jew ngases li icun hemm fl-armi tan-nisa romol jew li m'humiex miżżewġa.

Lactage — l-affarijet (ħwejjeġ) li isiru mil ħalib tal annimali.

Lactarine—preparativ tal (ħaġa li ilestu dawc li jistampau) l-indjana, calicò etc.

Lactory—bil halib, mimli ħalib, li fih il grass bħal ħalib; loc fejn jinħalbu il bakar ; loc fejn jinżamm għal bejh il ħalib tal bakar.

Lactation—ħin rdigħ.

Lacteal —tal ħalib.

Lactean } li donnu ħalib, bħal ħa-
Lacteous } lib; tal halib.

Lactescent—li isir ħalib, li fih sustanza bhal ħalib ; li jati ilma etc. bhal ħalib.

Lactic—li isir mil (li jigi mil) ħalib kares ; li jinsab fil ħalib kares.

Lactiferous } ħalliebi, li jati il ħalib,
Lactifical } li jagħmel il ħalib.

Lactifuge—medicina li iżżomm jew tnakkas it-tixrid tal halib mis-sider.

Lactine—ara *Milk sugar.*

Lactobutyrometer — apparat (armar) biex tara chemm icun hemm butir f'tant ħalib.

Lactodensimeter — apparat (biċċa għodda jew strument) biex tara iddensità tal halib, jew tara jecc il ħalib icunx mħallat bl-ilma etc.

Lactometer—strument biex jaraw il ħalib chemm icun grass.

Lactoscope—lattoscopiu, strument (tromba tal ħġieġ) biex tara chemm hu grass il halib.

Lactuca—ħassa.

Lacuna—fetħa, wesgħa, tiċrita, loc miftuħ m'hux mimli, post vojt ; vojt.

Lacunal—tal *lacuna* (ara).

Lacunar—li fih il fetħat jew xi vojt, jew xi tiċritiet.

Lacune—bhal *lacuna* (ara).

Lacunette — foss żgħir dwar fortizza.

Lacustral—tal ghadira, tal *lag.*

Lacustrine dwelling — djar etc. dwar xtajtiet ta lag jew għadira.

Lad—żgħażuħ, żinżill, ġuvnott għażis jew namrat, għarus (bli Scoccis).

Ladage —żgħużija.

Ladder—sellum, *ladder work,* xogħol tas-sellum (bhat-tibjid,tichil etc.) *ladder way,* passaġġ ta li scala.

Laddess—ara *lass.*

Laddie—tfajjel, ġuvnott żgħir.

Lade—tarfa, tiggotta u tixħet barra ilma b-pala, sassla etc. ; tagħmel l-ilma (bħal bastiment li icun miftuħ); canal għal l-ilma; tgħabbi, titgħabba.

Lademan— ir-ragel li jiccunsinna ittħin (il kamħ mitħun u lest mil mitħna).

Laden - mgħobbi; *laden in bulk,* bastiment mgħobbi bil kamħ, melħ, zerrigħa etc. li ma tcunx fix-xchejjer etc. iżda li tcun mixħuta fli stiva fuk xulxin.

Ladies—plural ta *Lady* (ara).

Ladies -lavanji tad-daks 15 il pulzier tul u 18 wisa.

Ladies'man—ragel li dejjem issibu mas-sinjuri jew man-nisa.

Lading — tagħbija ; *bill of lading,* polza di cargu.

Lading hole — tokba, mogħdjia f'calcara fejn jagħmlu il ħġieġ.

Ladkin—giuvnott, żagħżuħ.

Ladle — cuċċarun ; biċċa għodda biex joħorġu il balla minn canun; tarfa, tkassam bil cuċċarun.

LADLEFUL—mimli cuċċarun; cuċċarun.

LADY — Sinjura; *Lady*, il padruna tad-dar, il majjistra; *she is a perfect lady*, hia il vera Sinjura; *I spoke to Lady Burke about you*, jena tchellimt ma Lady Burke fukec; *our Lady*, il Madonna, il Verġni Mkaddsa; *he cast himself on his knees before our Lady*, xteħet għar-rcubtejh kuddiem il Madonna; *Lady Altar*, l-altar tal Madonna.

LADY BIRD, LADY BUG, LADY CLOCK, LADY COW — il cola.

LADY CRAB — xorta ta granċ bħal għaġusa li icollu il pil bħal bellus fuk dahru.

DADY DAY — il festa tal Lunziata (fil 25 ta Marzu).

LADY DAY IN HARVEST - hecc isejħu il festa ta Santa Maria (fil 15 ta Awissu) f'xi bnadi fl-Irlanda u l-Inghilterra.

LADY FLY—(bħal *lady bird*) il cola.

LADY KILLER—wieħed li igennen innisa warajh; dac li in-nisa jiunamrau minnu.

LADY LIKE — ta sinjura; pulit, ta mgiba pulita (bħal dic ta vera sinjura).

LADY LOVE — namrata, għarusa.

LADY PSALTER — l-Uffiziu tal Madonna.

LADY'S COMB—siġra (fjur) tal bellus

LADY'S FINGERS—xorta ta gallettini (li donnom saba jew swaba).

LADY'S MAID — camriera.

LADYSHIP—sinjurija (il grad etc. ta sinjura.

LÆTITIA—isem ta waħda mil pianeti li sabu milhomx.

LÆVIGATE—żerrigħa lixxa.

LAG—titniccher, tibka l-aħħar; jew lura; timxi bil mod; ta l-aħħar, l-aħħar wieħed; dac li jigi jew jilħak l-aħħar; għażżien, (wara culħadd); il ghata jew chisi tal caldaruni etc. ta macna biex dawna jibkgħu sħan.

LAGAN—dawc l-oggetti (mercanzija li) tegħrek fil baħar.

LAG BELLIED — li għandu żakku cbira.

LAGER BEER—il birra tal Germania.

LAGGARD, LAGGER — min jibka lura, min jitniccher, min jitgħażżen jew jitgħażżeż.

LAGOON—għadira cbira.

LAGOPEDE—xorta ta pernici (tajra).

LAGOPHTALMY—isem ta marda tal għainejn.

LAGOPUS — xorta ta pernici.

LAGOTHUX — xorta ta xadin.

LAIC—secular; wieħed li m'hux u la kassis u l-ankas patri.

LAICAL—tas-seculari, li m'hux tal kassisin jew tal patrijiet.

LAID — mkiegħed, poġġut.

LAIDLY—icreħ, li iwaħħxec.

LAIR—bejta tal annimali feroci; xagħra fejn jirgħaw il bhejjem; kabar; biċċa art għad-dfin.

LAIRD—f'loc *Squire* (ara).

LAIRDSHIP—art, proprietà (ta wieħed sinjur).

LAISM—il Buddismu jew ir-Religion tal Buddisti fil Mongolia u fit-Tibet (Asia).

LAITER—it-takgħida bajd ta tigieġa kabel ma tokgħod krokka.

LAITER — seculari, jew in-nies collha li ma humiex u la kassisin u l-ankas patrijet.

LAIVE—il fdal, cull ma jibka minn ħaġa.

LAIZE — il wisa ta biċċa drapp etc.

LAKE — għadira, lag; tilgħab, titliegħeb; tmakdar; tati tort; tonkos, icun jonkos; lewn aħmar.

LAKE POET — poeta li jicteb fuk il ġmiel etc. tal laghi.

LAKER — min imur iżur (idur ma) il laghi.

LAKY—ta għadira, ta lag.

LALLATION — il pronunzia tal (meta wieħed jippronunzia bil) littra *r* f'loċ *l*.

LAMA—il cap tal Buddisti fit-Tibet (Asia); isem ta annimal bħal mogħża.

LAMANTINE — il bakra tal baħar.

LAMB—ħaruf; il haruf t-Alla l-Iben t-Alla; is-Salvatur; tferragħ jew teħles nagħġa.

LACONIC } kasir (discors kasir)
LACONICAL } m'hux fit-tul (discors kasir iżda li icun ifisser bosta).

LACONICISM—laconismu, stil ta discors etc. fil kasir.

LACONICS—xogħol tal chitba (opra) fuk Lacedemonia jew Sparta mictub minn Pausanias.

LACQUER—mistura, xorta ta verniċ.

LACQUERED—mogħti il mistura jew verniċ.

LACQUERER—min (dac li) jati il mistura etc.

LACRIMOSO—(bil musica) tal bichi, li ibicchi, trist; li iġagħlec tħoss; li igħaffiġlec kalbec.

LACROSSE—logħba tal ballun bħal pulu etc.

LACS D'AMOUR—(fl-armi) dawra ta cima bil għekiedi jew ngases li icun hemm fl-armi tan-nisa rumol jew li m'humiex miżżewġa.

LACTAGE — l-affarijet (ħwejjeġ) li isiru mil ħalib tal annimali.

LACTARINE—preparativ tal (ħaġa li ilestu dawc li jistampau) l-indjana, calicò etc.

LACTORY—bil ħalib, mimli ħalib, li fih il grass bħal ħalib; loc fejn jinħalbu il bakar; loc fejn jinżamm għal bejh il ħalib tal bakar.

LACTATION—ħin rdigħ.

LACTEAL—tal ħalib.

LACTEAN } li donnu ħalib, bħal ħa-
LACTEOUS } lib; tal ħalib.

LACTESCENT—li isir ħalib, li fih sustanza bħal ħalib; li jati ilma etc. bħal ħalib.

LACTIC—li isir mil (li jigi mil) ħalib kares; li jinsab fil ħalib kares.

LACTIFEROUS } ħalliebi, li jati il ħalib,
LACTIFICAL } li jagħmel il ħalib.

LACTIFUGE—medicina li iżżomm jew tnakkas it-tixrid tal ħalib mis-sider.

LACTINE—ara *Milk sugar.*

LACTOBUTYROMETER — apparat (armar) biex tara chemm icun hemm butir f'tant ħalib.

LACTODENSIMETER — apparat (biċċa għodda jew strument) biex tara iddensità tal ħalib, jew tara jecc il ħalib icunx mħallat bl-ilma etc.

LACTOMETER—strument biex jaraw il ħalib chemm icun grass.

LACTOSCOPE—lattoscopiu, strument (tromba tal ħgieġ) biex tara chemm hu grass il ħalib.

LACTUCA—ħassa.

LACUNA—fetħa, wesgħa, tiċrita, loc miftuħ m'hux mimli, post vojt; vojt.

LACUNAL—tal *lacuna* (ara).

LACUNAR—li fih il fetħat jew xi vojt, jew xi tiċritiet.

LACUNE—bħal *lacuna* (ara).

LACUNETTE — foss żgħir dwar fortizza.

LACUSTRAL—tal għadira, tal *lag.*

LACUSTRINE DWELLING — djar etc. dwar xtajtiet ta lag jew għadira.

LAD—żgħażuħ, żinżill, ġuvnott għażiż jew namrat, għarus (bli Scoccis).

LADAGE—żgħużija.

LADDER—sellum, *ladder work,* xogħol tas-sellum (bħat-tibjid, tiċħil etc.) *ladder way,* passaġġ ta li scala.

LADDESS—ara *lass.*

LADDIE—tfajjel, ġuvnott żgħir.

LADE—tarfa, tiggotta u tixħet barra ilma b-pala, sassla etc.; tagħmel l-ilma (bħal bastiment li icun miftuħ); canal għal l-ilma; tgħabbi, titgħabba.

LADEMAN— ir-ragel li jiccunsinna ittħin (il kamħ mitħun u lest mil mitħna).

LADEN - mgħobbi; *laden in bulk,* bastiment mgħobbi bil kamħ, melħ, zerrigħa etc. li ma tcunx fix-xchejjer etc. iżda li tcun mixħuta fli stiva fuk xulxin.

LADIES—plural ta *Lady* (ara).

LADIES - lavanji tad-daks 15 il pulzier tul u 18 wisa.

LADIES'MAN—ragel li dejjem issibu mas-sinjuri jew man-nisa.

LADING — tagħbija; *bill of lading,* polza di cargu.

LADING HOLE — tokba, mogħdjia f'calcara fejn jagħmlu il ħġieġ.

LADKIN—giuvnott, żagħżuħ.

LADLE — cuċċarun; biċċa għodda biex joħorġu il balla minn canun; tarfa, tkassam bil cuċċarun.

LADLEFUL—mimli cuċċarun; cuċċarun.

LADY — Sinjura; *Lady*, il padruna tad-dar, il majjistra; *she is a perfect lady*, hia il vera Sinjura; *I spoke to Lady Burke about you*, jena tchellimt ma Lady Burke fukec; *our Lady*, il Madonna, il Verġni Mkaddsa; *he cast himself on his knees before our Lady*, xteħet għar-rcubtejh kuddiem il Madonna; *Lady Altar*, l-altar tal Madonna.

LADY BIRD, LADY BUG, LADY CLOCK, LADY COW — il cola.

LADY CRAB — xorta ta granċ bħal għaġusa li icollu il pil bħal bellus fuk dahru.

DADY DAY — il festa tal Lunziata (fil 25 ta Marzu).

LADY DAY IN HARVEST - hecc isejħu il festa ta Santa Maria (fil 15 ta Awissu) f'xi bnadi fl-Irlanda u l-Inghilterra.

LADY FLY—(bħal *lady bird*) il cola.

LADY KILLER—wieħed li igennen innisa warajh; dac li in-nisa jiunamrau minnu.

LADY LIKE — ta sinjura; pulit, ta mgiba pulita (bħal dic ta vera sinjura).

LADY LOVE—namrata, għarusa.

LADY PSALTER — l-Uffiziu tal Madonna.

LADY'S COMB—siġra (fjur) tal bellus

LADY'S FINGERS—xorta ta gallettini (li donnom saba jew swaba).

LADY'S MAID—camriera.

LADYSHIP—sinjurija (il grad etc. ta sinjura.

LÆTITIA—isem ta waħda mil pianeti li sabu milhomx.

LÆVIGATE—żerrigħa lixxa.

LAG—titniccher, tibka l-aħħar; jew lura; timxi bil mod; ta l-aħħar, l-aħħar wieħed; dac li jigi jew jilħak l-aħħar; għażżien, (wara culħadd); il ghata jew chisi tal caldaruni etc. ta macna biex dawna jibkgħu sħan.

LAGAN—dawc l-oggetti (mercanzija li) tegħrek fil baħar.

LAG BELLIED — li għandu żakku cbira.

LAGER BEER—il birra tal Germania.

LAGGARD, LAGGER — min jibka lura, min jitniccher, min jitgħażżen jew jitgħażżeż.

LAGOON—għadira cbira.

LAGOPEDE—xorta ta pernici (tajra).

LAGOPHTALMY—isem ta marda tal għainejn.

LAGOPUS—xorta ta pernici.

LAGOTHUX — xorta ta xadín.

LAIC—secular; wieħed li m'hux u la kassis u l-ankas patri.

LAICAL—tas-seculari, li m'hux tal kassisin jew tal patrijiet.

LAID—mkiegħed, poġġut.

LAIDLY—icreħ, li iwaħħxec.

LAIR—bejta tal annimali feroci; xagħra fejn jirgħaw il bhejjem; kabar; biċċa art għad-dfin.

LAIRD—f'loc *Squire* (ara).

LAIRDSHIP—art, proprietà (ta wieħed sinjur).

LAISM—il Buddismu jew ir-Religion tal Buddisti fil Mongolia u fit-Tibet (Asia).

LAITER—it-takgħida bajd ta tigieġa kabel ma tokgħod krokka.

LAITER—seculari, jew in-nies collha li ma humiex u la kassisin u l-ankas patrijet.

LAIVE—il fdal, cull ma jibka minn ħaġa.

LAIZE—il wisa ta biċċa drapp etc.

LAKE—għadira, lag; tilgħab, titliegħeb; tmakdar; tati tort; tonkos, icun jonkos; lewn aħmar.

LAKE POET—poeta li jicteb fuk il ġmiel etc. tal laghi.

LAKER—min imur iżur (idur ma) il laghi.

LAKY—ta għadira, ta lag.

LALLATION—il pronunzia tal (mota wieħed jippronunzia bil) littra *r* f'loc *l*.

LAMA—il cap tal Buddisti fit-Tibet (Asia); isem ta annimal bħal mogħża.

LAMANTINE—il bakra tal baħar.

LAMB—ħaruf; il ħaruf t-Alla l-Iben t-Alla; is-Salvatur; tferragħ jew teħles nagħġa.

LAMB ALE—festa li issir meta igiżżu in-nghaġ.

LAMBATINE—li jista jintlagħak jew jinxtorob (ittieħed) bi lsien.

LAMBDACISM—difett fil pronunzia li icollu wieħed li littra *r* igħejda jew isemmaħħa *l*.

LAMBDOIDAL—ta ghamla Λ jew li jixbeh il littra L bil griec.

LAMBENT — li jilgħak, li imiss; lagħiek.

LAMBKIN } ħaruf żghir.
LAMBLING }

LAMBREQUIN—biċċa ċarruta li jagħmlu fuk l-elmu għax-xemx (biex tilka ix-xemx); pavaljun tad-damasc etc. li icun hemm mas-supraporti fuk il purtieri ta sala etc ; ghirlanda ta elmu.

LAMBSKIN—gild ta ħaruf.

LAMBSWOOL—suf tal ħaruf jew tannghaġ.

LAMDOIDAL—ara *lambdoidal*.

LAME — zopp, mgħatub, mferċaħ; mriggel; tghattab, tizzoppia; li ma idokkx tajjeb fil widna, aħrax fil widna (vers ta poesija etc.); vers difettus; li m'hux sodisfacenti, li m'hux biżżejjed biex jiscusa ghamil etc. ; *yours was a lame excuse*, li scusa tieghec ma chienet tajba xejn (li scusa li gibt ma chienitx biżżejjed).

LAME DUCK—wieħed sensal tal cambiu li tfallilu xi operazioni.

LAMELLA—koxra rkieka, scalda.

LAMELLAR — magħmul kxur kxur jew scaldi scaldi.

LAMELLATE } micsi collu kxur kxur
LAMELLOSE } jew scwam.

LAMELLICORN — xorta ta dudu (insett).

LAMELLIFEROUS — li fih jew li jagħmel il *lamella* (ara).

LAMELLIROSTRAL—xorta ta għasafar ghawwiema.

LAMENESS—għadba, tferciħ, zappip.

LAMENT—ħasra, bichi, lment; titħassar, tibchi, tigreż; tnewwaħ.

LAMENTABLE—tal bichi, tal ħasra li fih jew li igib ħasra; ta swied il kalb; *trist*.

LAMENTATION—bichi, newħ; nwieħ ħasra, lamentazioni.

LAMENTER—bicchej, min jitħassar jew jibchi (mewt ta xi ħadd).

LAMENTING—li jibchi, li jitħassar.

LAMETER — zopp, magħtub ; mferċaħ ; *he would have been a lameter for life* (**Galt**, *the Provost*), chien jibka chiecu zopp għomru collu.

LAMETTA—lametta, lama (drapp etc minsuġ bil ħajt tad-deheb jew tal fidda).

LAMIA—saħħar, fatat, ta barra min hawn ; għafrit li icollu għamla ta serp.

LAMINA—pianċa, folja tal metall.

LAMINABLE—li jista isir pianci.

LAMINAR — magħmul (tal) pianci jew folji folji.

LAMINIFEROUS – magħmul, jew li hu gej, pianci pianci jew folji folji.

LAMISH—ftit u xejn zopp.

LAMMAS—lewwel ta Awwissu; *at latter lammas*, meta id-dubbien jilbes il gistacor ; katt ; Alla jaf meta.

LAMMER—għambra (ambra) jew tal ghambra ; *lammer beads*, żibec tal ambra.

LAMMERGEJER } xorta ta ajcla jew
LAMMERGEYER } seker cbir bir-rix twil f'wiċċu (li donnu bil baffi).

LAMNA } xorta ta ħut bħal chelb
LAMNIDÆ } il baħar ; is-snien ta xi ħut li isibu fil blat.

LAMP — lampa, mnara, musbieħ ; dawl ; tixgħel ; tati id-dawl ; turi.

LAMP BRACKET — fergħa, brazz ta lampa ; ħadid etc ghal fanal.

LAMP BURNER—il beżżul fejn tcun il ftila fejn tixgħel f'musbieħ etc.

LAMP CHIMNEY — tubu ta lampa ; *lamp chimney cleaner*, biċċa (jew xcupilia) għal msieħ tat-tubi tal lampi.

LAMP POST — pilastru ta fanal fi triek (bħal fanali tal gas etc).

LAMP SHADE—paralum.

LAMP WICK—ftila tal lampa ; isem ta ħaxixa li dejjem tħaddar li fil botanica hi magħrufa bl-isem ta *Phlomis Lychnitis*.

LAMPAD—musbieħ, candlier.

LAMPADIST — min jirbaħ premiu f'*Lampadrome* (ara).

LAMPADITE—xorta ta mineral, taħlita ta ram etc.

Lampadrome—tiġrija tan-nies ġuvnotti (li chienet issir mir-Rumani antichi) bix-xama mixgħul f'idejhom, jirbah dac li jasal l-ewwel bix-xemgħa tixgħel.

Lampass—isem ta marda taż-żwiemel meta jitgħilhulom għakiedi f'sakaf ħalkhom jew bħal pustumetti fuk il ħanec.

Lamp blac—ġmied.

Lamper eel—ara *lamprey*.

Lampern—isem ta ħuta tax-xmara, bħal kalfat jew buwaħħâl.

Lampers—ara *lampass*.

Lampic—(fil chimica) li juri acidu li jsir meta taħdem jew tusa lampa.

Lamping — li ilekk, jiddi jew juri daks lampa tixgħel.

Lampion—lampa żgħira, tazza tixgħel (għal luminaria etc.).

Lampit—mħara.

Lamp light—dawl ta lampa jew fanal.

Lamp lighter—min jixgħel il fanali jew il lampi.

Lampoon—versi (chitba) satirici; satira, tagħmel jew ticteb satira lill; *ribald poets had lampooned him* (Macaulay, *History of England*), poeti vili chitbulu xi versi satirici (biex jinsultawh).

Lampooner — chittieb tal *lampoon* (ara).

Lamprel / **Lampron** / **Lamprey** — isem ta ħuta; il kalfat jew buwaħħâl.

Lampyridae — isem ta insetti jew dud.

Lampyris—xorta ta dud jew insetti bħal musbieħ il-lejl.

Lana — xorta ta (isem ta) siġra li ticber fil Gwiana Inglisa li mil frott tagħha jagħmlu xorta ta żebgħa li in-nies ta hemm jiżbgħu jew ipinġu gisimhom biha.

Lanary—maħzen tas-suf.

Lanate—muswaf, bis-suf.

Lancashire — *Lancashire*, isem ta waħda mil contei tal Ingħilterra.

Lance—lanza; tati, tniffed bil-lanza jew bil lanzetta, suldat bil lanza; sicchina żgħira li il griegħi chienu jaksmu il ħobs iccunsagrat biha; gassijet' tal culùr għal faċċati tal giogdifogu.

Lance corporal — suldat li icun iservi Capural.

Lance shaped—għamla ta lanza.

Lancelet—isem ta ħuta, il bugħerriem.

Lanceolar / **Lanceolate** — werak għamla ta, jew li gej bħal, lanza.

Lancer — suldat armat b'lanza; lanzetta.

Lancers—lancieri (sfin) bħal quadrilj.

Lancet—lanzetta, sicchina bil ponta tat-tobba.

Lancet arch—ħnejja ħmejsija; ħnejja li tispiċċa bil ponta jew bħal ras ta lanza.

Lancet windows—twieki għoljin u dojjok li jispiċċaw bil ponta.

Lance wood—xorta ta njam li jaħdmuh dawc li jagħmlu il carrozzi.

Lanciform—li għandu għamla ta, li gej bħal, lanza.

Lancinate—iċċarrat, tkatta.

Lanch f'loc *launch* — lanċa (vapurett); tvara.

Land — art, pajjis; tinżel l-art, tisbarca; *to travel by land*, tivviaġġa bil vapur ta l-art etc (bl-art); *he lived about ten years in that land*, għax dwar għaxar snin f'dac il pajjis (f'dic l-art); *the men were ready to land*, in-nies chienu lesti biex jinżlu (jisbarcau); *to make land* jew *to make the land*, tilmaħ l-art (meta bastiment jibda jara l-art); *to lay the land*, titbiegħed mil l-art, b'mod li tara l-art dejjem tonkos sa chemm tgħejb għal collox; *to raise the land* (il cuntrariu ta *to lay the land*) *land of the leal*, il genna, l-art tal beati.

Land-agent—agent, bniedem incaricat minn proprietariu biex jicrilu, ibegħlu etc l-artijiet tiegħu.

Land blink—lewn ċar, dija, tal aria li tidher fl-artijiet tal Articu.

Land box-tortoises — xorta ta fchieren tal art.

Land breeze — żiffa tal art, riħ ħelu li jonfoħ mil l-art għal fuk il baħar.

LAMB ALE—festa li issir meta igiżżu in-ngħaġ.

LAMBATINE—li jista jintlagħak jew jinxtorob (ittieħed) bi lsien.

LAMBDACISM—difett fil pronunzia li icollu wieħed li littra *r* igħejda jew isemmaħħa *l*.

LAMBDOIDAL—ta għamla ∧ jew li jixbeh il littra L bil griec.

LAMBENT — li jilgħak, li imiss; lagħiek.

LAMBKIN / LAMBLING } ħaruf żgħir.

LAMBREQUIN—biċċa ċarruta li jagħmlu fuk l-elmu għax-xemx (biex tilka ix-xemx); pavaljun tad-damasc etc. li icun hemm mas-supraporti fuk il purtieri ta sala etc ; għirlanda ta elmu.

LAMBSKIN—gild ta ħaruf.

LAMBSWOOL—suf tal ħaruf jew tan-ngħaġ.

LAMDOIDAL—ara *lambdoidal*.

LAME — zopp, mgħatub, mferċaħ; mriggel; tgħattab, tizzoppia; li ma idokkx tajjeb fil widna, aħrax fil widna (vers ta poesija etc.); vers difettus; li m'hux sodisfacenti, li m'hux biżżejjed biex jiscusa għamil etc. ; *yours was a lame excuse*, li scusa tiegħec ma chienet tajba xejn (li scusa li gibt ma chienitx biżżejjed).

LAME DUCK—wieħed sensal tal cambiu li tfallilu xi operazioni.

LAMELLA—koxra rkieka, scalda.

LAMELLAR — magħmul kxur kxur jew scaldi scaldi.

LAMELLATE / LAMELLOSE } micsi collu kxur kxur jew scwam.

LAMELLICORN — xorta ta dudu (insett).

LAMELLIFEROUS — li fih jew li jagħmel il *lamella* (ara).

LAMELLIROSTRAL—xorta ta għasafar għawwiema.

LAMENESS—għadba, tferciħ, zappip.

LAMENT—ħasra, bichi, lment; titħassar, tibchi, tigreż; tnewwaħ.

LAMENTABLE—tal bichi, tal ħasra li fih jew li igib ħasra; ta swied il kalb; *trist*.

LAMENTATION—bichi, newħ; nwieħ ħasra, lamentazioni.

LAMENTER—bicchej, min jitħassar jew jibchi (mewt ta xi ħadd).

LAMENTING—li jibchi, li jitħassar.

LAMETER — zopp, magħtub ; mferċaħ ; *he would have been a lameter for life* (Galt, *the Provost*), chien jibka chiecu zopp għomru collu.

LAMETTA—lametta, lama (drapp etc minsuġ bil ħajt tad-deheb jew tal fidda).

LAMIA—saħħar, fatat, ta barra min hawn ; għafrit li icollu għamla ta serp.

LAMINA—pianċa, folja tal metall.

LAMINABLE—li jista isir pianci.

LAMINAR — magħmul (tal) pianci jew folji folji.

LAMINIFEROUS – magħmul, jew li hu gej, pianci pianci jew folji folji.

LAMISH—ftit u xejn zopp.

LAMMAS—lewwel ta Awwissu; *at latter lammas*, meta id-dubbien jilbes il gistacor ; katt ; Alla jaf meta.

LAMMER—għambra (ambra) jew tal għambra ; *lammer beads*, żibec tal ambra.

LAMMERGEJER / LAMMERGEYER } xorta ta ajcla jew seker cbir bir-rix twil f'wiċċu (li donnu bil baffi).

LAMNA / LAMNIDÆ } xorta ta ħut bħal chelb il baħar ; is-snien ta xi ħut li isibu fil blat.

LAMP — lampa, mnara, musbieħ ; dawl ; tixgħel ; tati id-dawl ; turi.

LAMP BRACKET — fergħa, brazz ta lampa ; ħadid etc għal fanal.

LAMP BURNER—il beżżul fejn tcun il ftila fejn tixgħel f'musbieħ etc.

LAMP CHIMNEY — tubu ta lampa ; *lamp chimney cleaner*, biċċa (jew xcupilia) għal msieħ tat-tubi tal lampi.

LAMP POST — pilastru ta fanal fi triek (bħal fanali tal gas etc).

LAMP SHADE—paralum.

LAMP WICK—ftila tal lampa ; isem ta ħaxixa li dejjem tħaddar li fil botanica hi magħrufa bl-isem ta *Phlomis Lychnitis*.

LAMPAD—musbieħ, candlier.

LAMPADIST — min jirbaħ premiu f'*Lampadrome* (ara).

LAMPADITE—xorta ta mineral, taħlita ta ram etc.

LAMPADROME—tiġrija tan-nies ġuvnotti (li chienet issir mir-Rumani antichi) bix-xama mixgħul f'idejhom, jirbah dac li jasal l-ewwel bix-xemgħa tixgħel.

LAMPASS—isem ta marda taż-żwiemel meta jitgħilhulom għakiedi f'sakaf ħalkhom jew bħal pustumetti fuk il ħanec.

LAMP BLAC—ġmied.

LAMPER EEL—ara *lamprey.*

LAMPERN—isem ta ħuta tax-xmara, bħal kalfat jew buwaħħâl.

LAMPERS—ara *lampass.*

LAMPIC—(fil chimica) li juri acidu li jsir meta taħdem jew tusa lampa.

LAMPING — li ilekk, jiddi jew juri daks lampa tixgħel.

LAMPION—lampa żgħira, tazza tixgħel (għal luminaria etc.).

LAMPIT—mħara.

LAMP LIGHT—dawl ta lampa jew fanal.

LAMP LIGHTER—min jixgħel il fanali jew il lampi.

LAMPOON—versi (chitba) satirici; satira, tagħmel jew ticteb satira lill; *ribald poets had lampooned him* (**Macaulay**, *History of England*), poeti vili chitbulu xi versi satirici (biex jinsultawh).

LAMPOONER — chittieb tal *lampoon* (ara).

LAMPREL, LAMPRON, LAMPREY — isem ta ħuta; il kalfat jew buwaħħâl.

LAMPYRIDAE — isem ta insetti jew dud.

LAMPYRIS—xorta ta dud jew insetti bħal musbieħ il-lejl.

LIANA — xorta ta (isem ta) siġra li tiċber fil Gwiana Inglisa li mil frott tagħha jagħmlu xorta ta żebgħa li in-nies ta hemm jiżbgħu jew ipinġu gisimhom biha.

LANARY—maħżen tas-suf.

LANATE—muswaf, bis-suf.

LANCASHIRE — *Lancashire*, isem ta waħda mil contei tal Inghilterra.

LANCE—lanza; tati, tniffed bil-lanza jew bil lanzetta, suldat bil lanza; sicchina żgħira li il griegħi chienu jaksmu il ħobs icconsagrat biha; gassijet' tal culur għal faċċati tal giogdifogu.

LANCE CORPORAL — suldat li icun iservi Capural.

LANCE SHAPED—għamla ta lanza.

LANCELET—isem ta ħuta, il bugħerriem.

LANCEOLAR, LANCEOLATE — werak għamla ta, jew li gej bħal, lanza.

LANCER — suldat armat b'lanza; lanzetta.

LANCERS—lancieri (sfin) bħal quadrilj.

LANCET—lanzetta, sicchina bil ponta tat-tobba.

LANCET ARCH—ħnejja ħmejsija; ħnejja li tispiċċa bil ponta jew bħal ras ta lanza.

LANCET WINDOWS—twieki għoljin u dojjok li jispiċċaw bil ponta.

LANCE WOOD—xorta ta njam li jaħdmuh dawc li jagħmlu il carrozzi.

LANCIFORM—li għandu għamla ta, li gej bħal, lanza.

LANCINATE—iċċarrat, tkatta.

LANCH f'loc *launch* — lanċa (vapurett); tvara.

LAND — art, pajjis; tinżel l-art, tisbarca; *to travel by land,* tivviaġġa bil vapur ta l-art etc (bl-art); *he lived about ten years in that land,* għax dwar għaxar snin f'dac il pajjis (f'dic l-art); *the men were ready to land,* in-nies chienu lesti biex jinżlu (jisbarcau); *to make land* jew *to make the land,* tilmaħ l-art (meta bastiment jibda jara l-art); *to lay the land,* titbiegħed mil l-art, b'mod li tara l-art dejjem tonkos sa chemm tgħejb għal collox; *to raise the land* (il cuntrariu ta *to lay the land*) *land of the leal,* il genna, l-art tal beati.

LAND-AGENT—agent, bniedem incaricat minn proprietariu biex jiċrilu, ibegħlu etc l-artijiet tiegħu.

LAND BLINK—lewn ċar, dija, tal aria li tidher fl-artijiet tal Articu.

LAND BOX-TORTOISES — xorta ta fchieren tal art.

LAND BREEZE — żiffa tal art, riħ ħelu li jonfoħ mil l-art għal fuk il baħar.

LAND FORCE—suldati, truppi etc.
LAND GABEL—kbiela.
LAND HUNGER—regħba (ta general, suvran etc.) għal l-art, li jirbaħ jew jeħu taħt idejh artijiet chemm jara b'għajnejh.
LAND LEAGUE—società jew xirca magħmula mill-Irlandis Parnell fissena 1879, fejn ried illi il cherrej jibka dejjem bli stess ħlas ta chera; li il chera (kbiela) tal art etc icun m'hux għali, u li wieħed jista ibih chif irid.
LAND LEAGUER—wieħed minn tax-xirca tal *land league* (ara).
LAND MEASURER — (bħal *land surveyor)*, perit, dac li (min) ikejjes l-art (raba etc).
LAND RAKER—vagabond, min jiggerra mat-torok.
LAND-RAT—ġurdien ta l-art; ħalliel.
LAND ROLLER—romblu biex iwitti l-art (ħamrija etc.)
LAND SERVICE—servizz militari.
LAND SHARK—avucat (chif isejħulu in-nies tal baħar).
LANDSHIP—ara *landscape*.
LAND SOLE—il bugħarwien (aħmar)
LAND SURVEYING—chejl etc u ix-xogħol collu tal perit.
LAND SURVEYOR—perit, surmast.
LAND TENANT—wieħed li icollu taħt idejh bi kbiela, biċċa art biex jaħdima.
LAND-TARTOISES } fecruna (fchieren)
LAND-TURTLE } ta l-art.
LAND-URCHIN—il kanfud.
LAND-WIND—ara *land breeze*.
LANDAU—carrozza li tingħalak bil mantici; landò.
LANDAULET—landò żgħir; carrozza żgħira bil mantici.
LANDED — ta l-art, art; bini etc. *landed property*, beni stabili.
LANDER—dac li (min) jisbarca jew jinżel l-art.
LANDFALL—mogħdija ta beni etc. minn għand bniedem għal jeħor wara il mewt tal proprietariu; l-ewwel art li jilmħu dauc li icunu jivvjaġġaw fuk il baħar.
LAND FLOOD—għarka fl-ilma meta l-art tcun mgħawma jew mgħargħra fl-ilma għaliex tfur xi xmara etc.
LAND-GRABBER—hecc isejħulu fl-Irlanda lill dac illi jixtri jew jeħu taħt idejh l-art ta wieħed li icun mcħecci minnha.
LAND GRAVE — gvernatur, cap ta provincia fil Germania (chif chienu dari isejħulhom); titlu ta wieħed mit-8 prinċpijiet tal Germania li chellhom it-territorij (l-artijiet) taħħom msejħin *landgraviates*.
LAND GRAVIATE—l-art jew il proprietà u is-setgħa ta *landgrave* (ara).
LAND GRAVINE—il mara tal *landgrave* (ara).
LANDHOLDER—proprietariu.
LANDING—sbarcar, nżul (ta nies etc) l-art; moll, loc, post, fejn jisbarcaw in-nies.
LANDING NET—copp tas-sajjeda.
LANDING PLACE — moll, loc, post fejn jisbarcaw in-nies; scal.
LAND JOBBER—min jinnegozia fl-art (jixtri jew ibih għalih jew għal ħadd jeħor, beni etc.
LAND LADY — proprietaria; sid il chera; mara, sid il-lucanda.
LANDLESS — fkir, bla art; li ma għandux beni etc).
LAND LOCK—tagħlak bl-art iddawwar bl-art.
LAND LOCKED — mdawwar jew magħluk minn cullimchien bl-art.
LANDLOPER — vagabond, min jiggerra dejjem l'hawn u l'hemm.
LAND LORD — proprietariu, sid il chera.
LAND MAN — wieħed li għandu xogħlu l-art (cuntlariu ta *seaman*, ara).
LAND MARK—sinjal fl-art; ħitan ta għalka; xfar.
LANDOLPHIA — xorta ta siġra, li tagħmel il frott tajjeb għal l-ichel (ticber fl-Africa).
LAND OWNER — proprietariu, min għandu l-artijiet etc. tiegħu.
LANDRAIL—il gallozz.
LANDREEVE—bidwi li jeħu ħsieb raba ta ħadd jeħor.
LANDSCAPE — pajsaġġ, veduta; tal veduti, tal pajsaġġi; *she is a good landscape painter*, hia taf tpingi il paisaġġi tajba (waħda minn dawc li ipinġu il il paisaġġi, mit-tajbin).

LANDSCAPIST —min ipingi il (pittur tal) veduti jew paisaġġi.

LANDSCRIP—rcevuta li jeħu meta iħallas dac li jixtri l-artijiet.

LANDSKIP—ara *landscape*.

LANDSLIP—biċċa art, blata li taka titgherbeb minn muntanja jew minn xi moll (plajja) għal baħar.

LANDSMAN—wieħed li icun għadu chemm beda is-servizz ta fuk il baħar (li icun għadu chemm beda ibaħħar).

LANDWARD —lejn l-art.

LANDWEHR—il Milizia ta li Stati tal Germania.

LANE — skâk, żenka; triek dejka; mghodija dejka bejn żewġ għelieki etc.

LANGATE—faxxa, strixxa (tal għażel etc.) biex tinfaxxa ferita.

LANGRAGE } bħal balla collha mi-
LANGREL } mlia msiemer etc. li dari chienu iwaddbu għal bastiment biex ikatgħulu is-sarsi etc.

LANGSYNE—ilu, ilu ħafna, ilu żmien, żmien ilu.

LANGUAGE—lsien, lingua; cliem li wieħed ighejd jew jitchellem; xirca, membri jew nies ta nazion ta waħda mil Ordni tal Cavalieri (ta San Ġwann) *the French language is more difficult for us than the Italian*, lsien Francis hua itkal għalina mit-Taljan; *he speaks 6 different languages*, jitchellem sitt lingwi (jaf b'sitt lingwi); *the Order (fraternity) of the Knights of St. John was separated into 8 languages*, l-Ordni tal Cavalieri ta San Ġwann chienet mifruda fi 8 lingwi.

LANGUAGED – li għandu lingua jew lsien; li jaf ħafna lingwi, li jaf il-lingwi.

LANGUAGELESS—mutu.

LANGUE DE BŒUF—biċċa arma tal militari, bħal lanza li gejja għamla ta lsien tal ghendus.

LANGUE D'OC—lsien li chienu jitchelmu in-nies ta Provenza (Franza).

LANGUED—(fl-armi jew fl-araldica) meta annimal jew għasfur ta arma icollu il-lewn ta lsienu differenti minn dac ta gismu jew rixu.

LANGUENTE (fil musica)—ħelu ħelu, li jinżel jew jispiċċa bil mod il mod.

LANGUET— għamla ta lsien; dac collu li għandu għamla ta lsien.

LANGUID—midbiel, mgħaxxex, mejjet mejjet.

LANGUIDNESS—tgħaxxix.

LANGUIFY—ara *languish*.

LANGUISH — titbiel; titgħaxxex, tgħaxxex; iddebbel; ħarsa ta wieħed mgħaxxex.

LANGUISHER — min igħaxxex jew idebbel.

LANGUISHMENT — ħarsa b'għajnejn tal ħniena.

—LANGUOR — għeja, debolizza obira.

LANIARD—ara *lanyard*.

LANIARIFORM—li għandu għamla ta (li gej bħal) nejba ta chelb etc.

LANIARY — suk tal-laħam; nejba, sinna twila tal annimali li gejja bil ponta.

LANIATE—tkatta bċejjeċ, iċċarrat.

LANIATION—tkattih bċejjeċ, tiċrit.

LANIDÆ — xorta ta għasafar; il bugħajjât etc.

LANIFEROUS } bis-suf, bil pil (bħal xi
LANIGEROUS } werak tas-siġar).

LANIFICAL—li jaħdem fis-suf.

LANK — magħlub, niexef, mixrub; merħi, m'hux stirat, midbiel, mgħaxxex; tinxef, togħlob; tinxtorob; tonkos.

LANKNESS—ghelubjia, nxufija.

LANKY—niexef, magħlub, mixrub.

LANNER—seker (mara).

LANNERET — seker, (ragel, li icun iżgħar fid-daks mil mara).

LANSEN (jew LANGSAL) — isem ta siġra li tagħmel frott tajjeb wisk għal l-ichel, u tiċber fil gżejjer tal Arcipelago Indian.

LANT—(bħal *loo*) isem ta logħba tal carti.

LANT — urina, bewl; ixxarrab bl-urina jew bil bewl.

LANTANA—isem ta ħaxixa bil werak taħħa bħal dawc tat-tè, li tiċber wisk fil Gżejjer Bermuda.

LANTCHA (lanċa) — lanċa; dgħajsa jew bastiment żgħir tal Malisi (innies tal Malajja).

Lanterloo—(f'loc *loo*) logħob tal carti, il *loo*.

Lantern — fanal, anterna; isfar mewt; magħlub; tarma b'anterna jew b'fanal; *lantern jaws*, wiċċ magħlub, wiċċ ta musbiħ; *a tall lantern jawed man*, ragel twil, magħlub wiċċu donnu musbiħ.

Lantern fly—il musbiħ il-lejl.

Lanthanum — isem ta metall (li m'ilhux wisk li nsab).

Lanuginous—sufi, muswaf, bis-suf, mżajbar.

Lanyyard—biċċa cima jew sflasca biex jorbtu il buzzelli, mattiaturi etc. ta bastiment.

Laodicean—biered fil ħwejjeġ tar-religion.

Laodiceanism — bruda fil ħwejjeġ tar-religion.

Lap—ħoġor, dejl; tgħeżwer; tgħatti; tilgħak; pianċa li tintrabat bir-*rivets* fuk żewġ pianci oħra; rota li icun fiha trab li inaddaf il ħaġar prezius etc.; tnaddaf (bi trab għal apposta) il ħaġar prezius; *the little baby was sitting in her lap*, it-tarbija żgħira chienet kegħda f'ħoġorha; *then David arose and cut of a lap of Saul's cote etc*, (**Bible**), imbagħad David kam u kata biċċa mid-dejl tal libsa ta Saulle; *Joseph lapped it in a clean sheet* (**Wycliffe**), Ġuseppi għezwru f'liżar nadif.

Lap—dac il ħoss (ħsejjes, ċafcif) li jagħmel il mewġ żgħir tal baħar meta jobrom fuk il plajja.

Laparocele — fetka (bażwa) fil genb (taż-żakk).

Lap dog—chelb tal ħoġor, chelb żgħir, ġeru.

Lapel—il bavru ta glecc.

Lapful — ħoġor; mimli ħoġor; chemm jasa ħoġor.

Lapicide—min jakta il ħaġar; ħaddiem tal barriera.

Lapidarian—mictub (maħżuż) fuk il gebel.

Lapidarious—tal gebel.

Lapidary — min jakta u inaddaf (biex igib ilekk) il ħaġar prezius; min jinnegozia jew jifhem fil gemmi; jew il gebel prezius (jew għani); tall okbra; monumentali.

Lapidate - tħaġġar.

Lapidation - tħaġġir.

Lapideous—tal gebel, bħal gebel.

Lapidescent—li jicber, isir, jew jinbidel f'gebel.

Lapidific / Lapidifical } li jibdel, li jagħmel, li iġagħal isir gebel.

Lapidify—iġġagħal isir, issir, tibdel f'gebla.

Lapidist—min jinnegozia jew jifhem fil gemmi jew il ħagar għani.

Lapilli—lapilli, rmied, ħaġar żgħir, li jitfa il (joħroġ mil) vulcan.

Lapis (Lapides)—gebla, ħaġra.

Lapis lazuli — lapislazzlu, gebel (rham) fin, ta lewn ichal.

Lapmude — libsa magħmula mil gild taċ-cerv.

Lappa—xorta ta drapp,' mbruccat, Taljan.

Lapper—min (dac li) jilgħak, min igħeżwer.

Lappet—dejl, patta żgħira.

Lappice - li nbiħ ta (meta jinbaħ) chelb għal xi tajra jew caċċa li jara.

Lappic—tal Lapponia, tal Lapponisi; il Lapponis, il lingwa jew lsien tal Lapponisi jew in-nies tal Lapponia

Lapping—tgħeżwir; għata; tnaddif jew għati ta lustru lil gebel prezius.

Lappish—bħal *lappic* (ara).

Lapsable—li jista jaka, jiżlok, jew jidneb.

Lapse — żelka, wakgħa; nukkas; dnub żgħir; tiżlok; taka; tonkos tidneb; takbad, tinkabad; *for which, if I be lapsed in this place, I shall pay dear*, (**Shakespear**, *Twelfth Night*), għalecc, jecc ninkabad f'dan il loc (hawnecc) nħallasha nkares.

Lapsed—mwakka; mgħoddi (mħolli) minn wieħed għal l-ieħor; *lapsed legacy*, (il-ligi) meta dac li lilu icun mħolli il-legat (il werriet tal legat), imut kabel dac li jagħmel it-testment (jew it-testatur); *if the legatee dies before the testator, the legacy is a lost, or lapsed legacy*, jecc il werriet tal le-

gat imut kabel dac li jagħmel it-testment (it-testatur tal legat) il legat icun legat mitluf jew *lapsed legacy*.

Lapstone — il ħadida etc. li iżomm f'ħoġru biex fuka iħabbat il gilda li scarpan.

Lapsus — ara *slip*.

Lapwing — il venewwa (għasfur, tajra).

Lacquear — panew mnižžel l-isfel f'sakaf.

Larboard — in-naha tax-xellug (ix-xellug) ta min icun wiċċu lejn il prua fuk bastiment (mas-sinistra), il cuntlariu ta *star board* il-lemin jew id-dritta.

Larcenous — mogħti għas-serk.

Larceny — serk, furtu.

Larch — larici, xorta ta siġar li jatu njam tajjeb għax-xogħol bħal pin.

Lard — ardu, xaħam; timla bl-ardu jew bil fetti tal *bacon* jew bojchen; issewwi bl-ardu; tismen.

Lardaceous — tal ardu; li donnu ardu jew xaħam.

Larder — il post fejn jinżam (jew fejn wieħed jarfa) il laħam; ħażna ta provisionijet jew affarijiet tal ichel; *he always keeps a good larder*, dejjem iżomm provision sewwa.

Larderer — dac li f'dar icollu il ħsieb tal caxxa etc fejn icun miżmum il laħam.

Lardery — ara *larder*.

Lardon — felli laħam tal ħanżir immellaħ, felli beichen.

Lardy — bix-xaħam, bil grass; mxaħħam, grass.

Large — cbir, oħxon, wasa; *a large house*, dar cbira; *a large courtyard*, bitħa wisgħa; *at large*, merħi; mitluk fil libertà tiegħu; liberu; *he is now a gentleman at large*, hua issa sinjur fil libertà tiegħu (minn għajr ma għandu xejn xi xecclu); *to go large*, icolloc ir-riħ għal prua; *to give large*, meta icolloc (fil bastiment) ir-riħ gej la genba li il kluħ icunu mimlija sewwa chemm jista icun; *large eared*, b'widnejn twal; *large hearted*, galantom, ħanin; m'hux xħiħ; kalbu tajba.

Largely — bil bontà, ħafna, wisk.

Largeness — cobor, wisa.

Largess — rigal; għati bla kies; idejn miftuħa.

Larghetto — (fil musica) ftit actar mgħaggel mil-*largo* (ara).

Larghissimo — (fil musica) bil mod ferm, chemm jista icun.

Largish — ftit u xejn (actar) cbir, oħxon jew wasa.

Largition — għati ta rigal.

Largo — (fil musica) bil mod.

Lariat — ara *lasso*.

Lark — alwetta; logħba, logħob; mogħdija taż-żmien; tilgħab; tgħaddi iż-żmien.

Lark spur — pedidalwett (fjur).

Larrup — iddokk, issawwat jew tidlec xebgħa ħabel.

Larry — vagun tal faħam tal ħaġra vojt.

Larum — sinjal tal periclu, jew tal allarmi; arloġġ sveljarin; iddokk jew tagħmel sinjal għal l-allarmi.

Larus — xorta ta gawwija (tajra tal ilma).

Larva — duda (chif tcun meta toħroġ mil bajda jew mil fosdka fejn tcun kegħda); ruħ; ħares.

Larval — tal *larva* (ara).

Larvate — bil mascra, liebes bil mascra.

Larviform — li għandu għamla ta duda.

Larvipara — insetti, dud, li minn floc li ibid jagħmel id-dud żgħir millewwel.

Laringeal — tal-*larynx* (ara).

Laringitis — laringite, infiammazioni jew nefħa tal cannol tal gerżuma minn fejn igħaddi in-nifs.

Laryngology — laringologia jew dic il fergħa tax-xienza (studji tat-tobba) li titħellem fuk il *larynx* u 'l mardijiet tal-*larynx* (ara).

Larynx — il cannol jew il gerżuma li minna tgħaddi l-aria man-nifs li nieħdu.

Lascar — għascri jew baħri Indian (mil *East Indies*) impiegat fuk bastiment tal Europei; *labourer* (ħaddiem) impiegat f'tarznar.

Lascivious — ħarrieki, żieni.

Lase—chejl tal art (tar-raba) li jusaw f'*Cornvall* (fil Cornovalja).

Lases—xorta ta gomma li isibu fl-Africa.

Lash — il kafla tal frosta; sawt, dakka, flagell, dixiplina; issawwat (bi frosta etc), taħbat; iżżomm, marbut (chelb etc.) b-kafla; tissatirizza, tagħmel satira; tniggheż fil cliem, *here we are, under the lash*, hawn aħna taħt il flagell (taħt id-dixxiplina).

Lash—artab fit-togħma (togħma ta ilma jew togħma ta xejn); *fruits being unwholesome and lash before the fifth year* (**Browne**, *Garden of Cyrus*), il frottijiet icunu bla sustanza (jagħmlu id-deni) u togħma ta xejn kabel il ħames sena.

Lasher—min isawwat, jati is-swat jifflagella jew jaħbat; li scorfna (bħal *father lasher*); dic ic-cima jew ħabel li iżomm marbut il canun f'locu abbord ta bastiment.

Lashing—swat, flagellar; cimi li bihom jorbtu u iżommu sodi f'lochom l-affarijiet, kluħ, etc. abbordijiet tal bastimenti; rbit ta żewġ ħwejjeġ flimchien jew ma xulxin.

Lass—tfajla, xbejba.

Lassie (bli Scoccis)—tfajla, xbejba.

Lassitude — għeja (jew għaja), telka.

Lasslorn—dac li icun abbandunat minn namrata jew mil mara li icollu miegħu; wieħed li toun ħallietu ħabibtu jew in-namrata.

Lasso—ħabel b'ingassa (li li Spanjoli tal America jew tat-Texas jusaw biex jakbdu bih il bhejjem, żwiemel etc.); takbad (bhejjem etc) bil ħabel bl-ingassa.

Lassock — tfajla ċchejcna; daks xejn ta xbejba.

Last—ta l-aħħar, l-aħħar; tmiem; l-ankas (l-inkas); forma ta żarbuna; tagħbija; iddum; ittul; *he is the last one*, hua l-aħħar wieħed; *it is the last thing I should expect*, din l-ankas ħaġa li jena cont (nista) nistenna; *a last is a wooden mould on which shoes are fashioned*, il forma ta li scarpan hia forma (zarbuna tal għuda) li fukha issir iż-żarbuna; *how long do you thing will these provisions last?* chemm jidhirlec li idumu iservu dawn il provisionijiet? *these colours do not last*, dawn il culuri jitfgħu (ma idumux dawn il-lewnijiet); *at last*, sa fl-aħħar; *to the last*, sa l-aħħar; *the last but one*, ta kabel l-aħħar; *the last but two*, ta kabel ta kabel l-aħħar; *last week*, il gimgħa l-oħra, il gimgħa li ħarget; *last night*, il bieraħ fil għaxia; *how long is it since you saw him last*, chemm ilec ma taraħ? (meta rajtu l-aħħar?)

Lastage—daziu (dwana li wieħed iħallas) tat-tagħbija ta bastiment.

Lastery—lewn aħmar.

Lasting—li idum, dewwiemi; ta dejjem; sempiterna, xorta ta suf (drapp) għaż-żraben; *lasting cloth*, pannu (drapp) tajjeb, li fih xi tchidd.

Lasting pincers—tnalja ta li scrapan (biex itellgħu il forma biha).

Lastingness—dewmien.

Lastly—fl-aħħarnett.

Latch—lucchett; issaccar; tagħlak bil-lucchett.

Latches—bcejjeċ ta cimi ghar-rbit tal klugħ.

Latchet—kafla taż-żarbun.

Latch-key — ċavetta (tal bieb ta barra).

Late—tard; mwaħħar; waħħari; mgħoddi; il mejjet; l-aħħar; l-jehor; *it is late now*, sar tard issa; *in the late times*, fl-aħħar żmenijiet; *the late Queen of England was Victoria*, il mejta regina ta l-aħħar tal Inghilterra chienet Vittoria; *better late than never*, aħjar tard inchella katt; *it was late in the night*, chien daħal il-lejl sewwa; *these are late figs*, dana tin mwaħħar (li laħak tard fli staġun); *of late*, dan l-aħħar, milħux; dari; *that was of late an heretic*, (**Shakespear**, *Merry Wives of Windsor*), dac dari chien ereticu.

Lated—(f'loc *belated*) wieħed li laħku il-leil jew li ittarda barra.

Lateen—latin (kala għamla triangulari), *we saw two latin sail boats*, rajna żewġ dgħajjes tal latini.

Lately—da l-aħħar; m'ilhux; minn ftit taż-żmien il hawn.

Latent—moħbi; mgħotti.

LATER—biċċa madum; ċlamit.

LATER—actar tard; *we came in later than you,* aħna dħalna actar tard minnec.

LATERAL—laterali, ta mal genb.

LATERAN—(San Gwann Laterano) l-ewwel cnisia u waħda mil basilichi ta Ruma, il Cnisia tal Papa, mibnija minn Costantinu il Cbir.

LATERE—messaggier tal Papa (wieħed delegat baxxâr, jew ambaxxatur tal Papa).

LATERITIOUS—li jixbaħ il (donnu) madum jew ċlamit.

LATEWAKE — ballu (sfin) f'funeral (meta imut xi ħadd).

LATEWARD—lura; ftit u xejn tard.

LATEX—l-ilma li icun fih il ħaxix.

LATH—fuljetta tal għuda.

LATHBRICK—maduma jew ċlamita ta għamla tawwalija.

LATHE—torn.

LATHER—ragħwa tas-sapun; tirgħa jew tirgħi (bħal ma jagħmel is-sapun meta jagħmel jew italla ir-ragħwa).

LATHING — għata bil fuljetti ta l-injam.

LATIBULIZE — tischenn (tirtira) fil għerien etc. biex torkod fix-xitwa (bħal ma jagħmlu xi annimali etc).

LATICLAVE—faxxa wiesgħa li jilbsu fuk sidirhom fuk il kwejjeġ minn fuk is-Senaturi ta Ruma.

LATIN—Latin, lsien Latin jew Ruman (tar-Rumani); tfisser bil, jew iggib fi lsien Latin; *I am studying Latin now,* kiegħed nistudia il Latin issa.

LATINISM—idioma, frasi jew espressioni bil-Latin; latinismu.

LATINIST—latinista, wieħed li jaf tajjeb bil Latin.

LATINIZE—tillatinizza, tusa espressionijiet, cliem etc bil Latin.

LATION — tneħħija ta oggett minn postu għal post ieħor.

LATISH—actarx mwaħħar; ftit u xejn mwaħħar jew tard.

LATITANCY — ħabi, għata (ta ħaġa fejn toun miżmuma li ma tidhirx).

LATITAT—digriet, ordni, fil ligi etc. li tista iggib bniedem mil post fejn ioun kiegħed moħbi jew mistoħbi.

LATITUDE — latitudini; il bogħod sew mit-tramuntana, jew il fuk, chemm ucoll lejn nofs inhar, jew l-isfel mil l-equatur.

LATITUDE — wisa, spaziu; *there is only a little latitude for its motion,* ftit hemm wisa fejn jiċċaklak.

LATITUDINAL—tal *latitude* (ara).

LATITUDINARIAN—liberu, meħlus, li m'hux magħluk jew marbut f'limiti (għal post, loc, jew wisa stabilit); liberali; wieħed minn tas-setta (religion) tal *latitudinarians* jew liberali.

LATRANT—li jimbaħ.

LATRATE—tinbaħ.

LATRIA — l-ogħla grad tal adurazioni jew kima li tistħokk l-Alla biss.

LATRINA — ħarrajja, gagazziera, lochi comuni (actarx iżda fil quartieri tas-suldati, f'xi tarznar, ħabs etc).

LATROBITE — isem ta mineral ta lewn rosa mitfi, li jinsab fil Labrador (America ta Fuk).

LATROCINY—serk.

LATRUNCULUS - isem ta ħuta bħal mazzun ta lewn bajdani.

LATTEN—pianci, fuljetti tal metall; landa etc.

LATTER—ta l-aħħar; l-aħħar wieħed; l-jeħor; (dan, minn tnejn); *I went there towards the latter end of the month,* mort hemm għal l-aħħar ġranet tax-xahar; *the former was new and the latter was old,* l-wieħed chien ġdid u l-jeħor (dan ta l-aħħar) chien kadim.

LATTICE—grada; tagħlak bi grada; *lattice window,* tieka bil grada jew bil gradiljar.

LAUD—tfaħħir; tfaħħar; tgħolli.

LAUDABLE — ta min ifaħħru; li jistħokklu foħrija; li jista jitfaħħar.

LAUDANUM—laudnu (oppiu maħlul fli spirtu, jew tintura tal oppiu).

LAUDATION—tfaħħir.

LAUDATOR—dac li, min, ifaħħar jew jati tifħir.

LAUDATORY—li fih it-tfaħħir; li ifaħħar; li jati tifħir.

LAUDER—min ifaħħar, min igħolli jew jesalta.

LAUGH—daħka; tidħak; tidħak bi; tidher hieni u sabiħ; *to laugh at,* tid-

ħak bi, tiddieħec bi; *I laughed the affair off*, ħadt il biċċa biċ-ċajt (għaddejt il biċċa bid-daħc); *to laugh in one's sleeve*, tidħac minn taħt, tidħac f'kalbec b'xi ħadd (b'dac li wieħed jagħmel); *to laugh to scorn*, tidħac b'mod li ma jimpurtac xejn li tgħaddi iż-żmien sewwa b'dac li icun; *laugh worthy*, tad-daħc; ta min jidħac bih tassew.

Laughable—tad-daħk; li iġagħlec tidħac.

Laugher— min, dac li, jidħak; daħħak.

Laughing — li jidħak; daħk; *stop your laughing now*, biżżejjed issa tidħakx actar; *laughing is proper to man*, il bniedem għad-daħc (il bniedem biss li għandu id-daħk).

Laughing stock — pulcinella, wieħed li idaħħak in-nies bih; *I am not your laughing stock*, jena m'hiniex etc. pulcinella tiegħec (bia ma tidħakx).

Laughter—daħk; *he broke out into laughter*, intexx jidħak, fakka daħka.

Launch — tvara; twaddab, titfa; tvenven; tinxteħet actar il kuddiem; varar ta bastiment; lanċa; *there are two more big ships ready to be launched*, hemm żewġ bastimenti oħra cbar lesti biex ivaraw (għal varar); *he was about to launch his lance to them*, chien sejjer iwaddbilhom il lanza; *he then launched further into business*, hu imbagħd inxteħet actar il kuddiem finnegoziu; *that is the biggest launch of the company*, dic l-acbar lanċa tal cumpannija.

Launching — varar (ta bastiment etc.)

Launching planks—posti.

Laund—xagħra, parc (fejn jiggerrew criev etc.)

Launder—ħassiela; taħsel il ħwejjeġ; passaġġ jew canal għal l-ilma f'miniera (għal ħasil tat-trab tal metalli etc.)

Launderer—ħassiel (ragel li jaħsel il ħwejjeġ).

Laundress—ħassiela.

Laundry—loc, camra etc. fejn isir il ħasil (il post fejn jaħslu il ħwejjeġ).

Lauraceæ—siġar bħal tar-rand etc.

Laureate—tillauria; tati il lauria; tincuruna b'curuna tar-rand.

Laureation – lauria.

Laurel—rand.

Laurel-bay—ir-randa; is-siġra tar-rand.

Laurelled—incurunat b'ghirlanda tar-rand; mżejjen bir-rand.

Laurine—il grass li icun hemm fil cocci li tagħmel is-siġra tar-rand).

Laurustine—il viburnu (siġra).

Lava—lava (fluidu li jixħtu il vulcani, li meta jicsaħ jebies f'ħaġar l-actar kawwi).

Lavacre — fonti tal magħmudija; banju, post għal ħasil.

Lavange—f'loc *avalanche* (ara).

Lavaret — ħuta (bħal-salamun) li tinsab f'xi għadajjar (lagħi) tal Europa, barra iżda mill-Inghilterra.

Lavateria—ħaxixa bħal ħubbejża.

Lavatic—tal-lava; li jixbeħ il lava.

Lavation—ħasil.

Lavatory – lavatoriu, il post, camra etc. fejn isir il ħasil.

Lavature—ħasla.

Lave—li jibka; il fdal.

Lave—taħsel (bħal ma jagħmel il baħar meta jaħbat jew jitla mal moll); tinhasel; tiggotta l-ilma (b'pala etc. minn ċan ta dgħajsa etc).

Lavement—ħasil; clistier.

Lavender—spica; *spirits of lavender* spirtu tal lavanda li jatu biex ixommu dawc li ibatu bli strelca.

Laver—mejjilla, lembija etc. għal ħasil; il platt, bacin etc fejn is-sacerdoti Lhud chienu jaħslu idejhom u riġlejhom kabel ma jagħmlu is-sacrificiu; isem ta ħaxixa tal ilma (li ticber fl-ilma).

Laverock—alwetta.

Lavic—ara *lavatic.*

Lavipedium—pediluviu (banju tarriġlejn fil mishun etc.)

Lavish—ħali, berbieki; taħli; tberbak; ittajjar flus etc u cull ma icolloc.

Lavisher—ħali, berbieki, wieħed li jonfok u jtajjar cull ma icollu.

Lavishly—bil ħala, bit-tberbiek.

Lavishment } ħala, tberbiek.
Lavishness }

Lavolt—*lavolta* isem ta żifna Taljana antica bħal valz.

Lavoltateer—min jisfen il *lavolta* (ara).

Law—ligi; digriet, ordni, bdil ta gvernatur jew tal Gvern; ħakk, ġustizia; regula, regulamenti, takta iddwiefer u 'l cuxxinetti ta kiegħ issakajn (ta kuddiem) ta chelb; *this is the law of nature,* din hi il-ligi tannatura; *the Divine and human laws,* il-ligi t'Alla u tal bnedmin; *I shall have law in Ephesus,* (Shakespear, *Comedy of Errors*), irrid li isir il ħakk f'Efeso; *he wants to study law,* irid jistudia il-ligi (isir Avucat); *he doesn't know yet the laws of versification,* għadu ankas biss jaf ir-regula tal versi (ta chif jincbitbu il versi tal poesija); *he was fined because his dog was found to be not lawed yet,* chellu iħallas il multa għaliex sabulu li il chelb ma chellux għad id-dwiefer (ta sakajh ta kuddiem) maktugħa; *to go to law,* tmur bil korti; tipprocessa; *a man learned in the law,* avucat, ġureconsult; *a thing good in law* ħaġa valida, (magħrufa, mgħoddija filligi); *a father in law,* ħaten; *mother in law,* ħtint; *brother in law,* cunjatu; *sister in law,* cunjata.

Law abiding—li jobdi jew josserva il-ligi.

Law binding—legatura semplici bil gild (m'hux culurit).

Law book—ctieb tal ligi.

Law breach—csur tal ligi.

Law day—ġurnata tal korti (li fiha isiru is-seduti).

Law latin—Latin ħażin (chif jusawh fid-documenti legali jew in-nies tal korti).

Law-maker—legislatur; min jagħmel il-ligijiet.

Lawful—scond il-ligi, chif tati illigi; legali.

Lawful days—ġranet utili (ġranet tax-xogħol, m'hux il Hadd jew Cmandati etc.)

Law giver—legislatur.

Lawing—il ktigh tad-dwiefer tassakajn ta kuddiem ta chelb (scond chif titlob il-ligi msejħa tal boschijiet).

Lawless—li m'hux scond jew chif titlob il-ligi; illegali.

Lawlore — tagħlim tal-ligijiet antichi.

Lawn—wesgħa f'bosc; raba (xagħra) m'hux maħrut jew maħdum; xokka ta Olanda; tax-xokka tal Olanda; għarbiel fin tal ħarir għax-xogħol tal fajjenza fina.

Lawn-mower—il macna (romblu u mkass) li ikarwes il ħaxix li icun hemm jicber fil ġonna jew fi rkajja mfasslin apposta biswit il bieb ta xi palazz etc.

Lawn-sleeve—il cmiem ta alba etc. ta Iskof.

Lawn-tennis—*lôntennis,* logħba bil ballun li jintafa l'hawn u l'hemm bil pala minn fuk xibca li tintlagħab fuk il *lawn,* ara.

Lawsuit—cawsa il korti; liti.

Lawyer—avucat.

Lax—mitluk, artab, merhi; miftuħ; (bil fetħa); għajjien; ħafif (m'hux folt); mictub wasa; ambigwu, li jista jiftihem xort'oħra; *the flesh of that sort of fish being lax and spongy,* il-laħam ta dac il ħut hua artab u donnu sufra (xott, xott); *the lax foliage of these trees,* il werak ħafif ta dawn is-sigar; *your manuscript indeed is close, and I do not reckon mine very lax,* (Cowper, *Works, page 128*), inti ticteb tassew mrassas iżda il chitba tiegħi ma tantx hi wiesgħa (ma tantx nicteb wasa jena, ankas).

Laxation—reħwa, telka.

Laxitive — li iħoll (li msaren) li jipporga; purganti.

Laxity
Laxness } reħwa, telka.

Lay — tkiegħed, trakkad; tmidd; tbid; tagħmel mħatra; tħawwad; tarma (tagħmel); tidfen; ticcalma, tipplaca jew trakkad (riħ, tempesta); tixħet, titfa; iggib; tferrex; titfa (taxxa etc.) fuk xi ħaġa jew xi ħadd; tirraccma; tati, takra sentenza; titlob drittijiet, tirreclama; tagħmel ħabel (tobrom li sflaschi flimchien); *the King himself came to lay the foundation stone,* ir-Re stess giè biex ikiegħed l-ewwel gebla; *this shower will lay the dust,* din il ħalba xita trakkad it-trab; *I am*

afraid this wind will lay all the corn in the fields, nibża li dan ir-riħ imidd il kamħ collu li hemm fil għelieki; *we had a hen that used to lay an egg a day*, chelna tigieġa li chienet tbid bajda cull jum; *I'll lay my head that she will not go*, nagħmel għonki mħatra li hi ma tmurx; *the best time of laying these plants is in July*, l-aħjar żmien biex tħawwel dawn il pianti hu Lulju; *he laid a bridge of tin boats on the river*, (**Macaulay**, *History of England*), għamel (rama) pont tad-dgħajjes tal-landa fuk ix-xmara; *he was laid in the same grave*, difnuh fli stess kabar; *with one word he laid the winds*, b'chelma rakkad l-irieħ; *they tried to lay upon us greater burdens*, riedu jixħtu fukna pisijiet acbar; *the husband found no charm to lay the devil*, (**L'Estrange**), ir-ragel ma sabx mezz biex jiscongra (ichecci id-demoniu); *that was laid on with a trowel*, (**Shakespeare**, *As you like it*), dac chien mferrex b'cazzola (tal caħħala); *a scarlet cloak, laid down with silver lace three inches broad*, (**Scott**, *Monastery*), mantell scarlat, irraccmat b'bizzilla tal fidda wiesgħa tliet pulzieri; *and lay a sentence*, (**Shakespeare**, *Othello*), u akra (ati) sentenza; *to lay damages*, tirreclama, titlob drittijiet jew danni; *to lay a ghost*, iżżomm li ma jidhirx il ħares; *to lay apart*, tkiegħed jew tixħet f'genb; *to lay aside*, tagħmel jew tpoggi f'genb; twarrab, tarfa; *to lay at one*, tħebb għall, ixxejjer dakka (ta ponn) lill xi ħadd; *to lay away*, tarfa; *to lay by*, tarfa għal xi bżonn; tibgħat, tiddismetti jew tchecci; *let not brave men be laid by as persons unnecessary*, (**Bacon**, *War with Spain*), kis li in-nies curaġġusi (li swew għal xi ħaġa, ma jiġux mcheccija (mibgħutin) bħala nies li ma jiswew għal xejn; *to lay down*, titlak, terħi minn idejc; timmarca; tħażżeż; tati ħajtec; tagħmel tajjeb il ħajja tiegħec; *for her, my lord, I dare my life lay down*, (**Shakespeare**, *Winter's Tale*), għaliha, Sinjur jena nissogra (irrid) nati ħajti (nakta rasi għaliha); *to lay down*, tgħejd, tiddichiara; *he lays it down as a principle that...*, hu jiddichiara (jafferma jew igħejd) bħala principiu, illi...; *to lay for*, tokgħod mistoħbi; *to lay forth*, tcheffen (tlibbes għad-dfin); *embalm me, then lay me forth etc.*(**Shakespeare**, *Henry VIII*), imbalzmawni, imbagħd libbsuni għad-difna (cheffnuni); *to lay hold of*, jew *on*, takbad taħt idejc; *they went out to lay hold on him*, huma marru biex jakbduh (jeħduh) f'idejhom; *to lay in*, taħżen, tiġbor; tagħmel reclam, tirreclama; *to lay it on*, tagħmel iżżejjed; tcun stravaganti; *to lay on*, ticcomunica, iddaħħal (gas, ilma etc.) f'dar; tati (dakkiet, ponnijet etc.) bis-saħħa, bil ferm jew kawwia; *to lay one's hand on anything*, cull ma tfittex issib; *to lay open*, turi, ticxef; *a fool layeth open his folly* (*Proverbs*), l-ibleħ juri il blugħat tiegħu; *to lay over*, tgħatti bi scorċa jew b'passata żebgħa etc.; *to lay out*, tkiegħed fejn jidher, tesponi; tagħmel pian; tkiegħed sewwa fil post; tlibbes għad-difna jew tcheffen; taħli, tonfok; *to lay to*, tmidd idejc bis-saħħa; tattacca, tħebb għall; *to lay to heart*, tħoss sħiħ; *to lay up*, tarfa, taħżen; tcun marid fis-sodda mixħut; iżżarma (bastiment) u iddaħħal fil bacin, jew fid-*dock*; *to lay siege to*, tħaxchen, iddawwar b'assediu, tassedia; iddejjak; tissicca; tiecol kalb dac li icun bit-talb (titlob u tarġa titlob).

Lay — filliera; għanja; poesija, (poema); secular (m'hux clericali).

Lay brother — ajc f'cunvent.

Lay clerk — min iservi fil cnisia biex igħejn il kuddies etc.

Laydays — ġranet stabiliti li il mercant icollu biex igħabbi jew iħott tagħbija ta bastiment.

Layer — saff; tirkida (fergħa ta siġra; giżimina etc mrakkda jew mgħoddija minn gewwa il ħamrija li icun hemm f'kasrija biex tieħu u tnissel siġra oħra).

Layering — tirkid.

Layer out — min joħroġ il flus, sbursant.

Layfigure — statua, figura ta bniedem etc. bħala mudell għand artist.

Laying — passata tiċħil etc.

LAYLAND—art keghda, raba mistrieħ m'hux maħdum għal xi żmien.

LAYMAN—secular, la kassis u l-ankas patri.

LAYSTALL—miżbla; gozz żibel.

LAZAR — mgiddem, bniedem marid bil ġdiem.

LAZARETTO } LAZARHOUSE } Lazarett, post loc fejn iżommu nies etc. quarantina biex jiddisinfettau ħwejjeġ etc. mniġġsa b'xi mardiet li jittieħdu.

LAZARISTS— Lazzaristi, Patrijet ta San Vincenz de Paula.

LAZARLIKE } LAZARLY } mimli ġriehi jew feriti; mgiddem.

LAZARONI—fkar, tallaba; nies fkar, bla dar, li jorkdu barra.

LAZE — titgħażżen, tgħejx ħajja ta għażżien.

LAZINESS—għażż, għaccarija.

LAZULI—il lapislazuli, ħaġra preziusa (rħam) ta lewn caħlani.

LAZULITE—mineral ta lewn blù.

LAZY—għażżien; għaccari.

LEA—bur, għalka collha bħat li actarx isservi għal mergħa ta ngħaġ etc.

LEACH — tgħaddi l-ilma mir-rmied biex tagħmel il-lissija; irmied tal lissija; tiffiltra.

LEACHTUB—conca għal lissija.

LEAD—(akra *ledd*) ċomb: ic-ċomb għal li scandaljar; spaziu, interlinia ta stamperia; *leads* sakaf ta camra etc. mgħotti jew micsi bil folji tac-ċomb.

LEAD PENCIL—lapes tal carta, igħejdulu ucoll *black lead pencil.*

LEAD POISONING—avvelenament tazzebbigħa (ta dawc li jiżbgħu) billi maż-żmien javvelenau demmhom biċ-ċomb li jeħdu man-nifs f'gisimhom.

LEAD POT—grigiol.

LEAD SHOT—pritcuna (ċomba).

LEAD—(akra *lìd*); twassal, tieħu; tmexxi; iġġagħal, tgħaddi; toħroġ b'culur fil-logħob tal carti; precedenza; lewwel ħruġ, il ħruġ ta lewwel wieħed jew ta min icun kuddiem: mogħdija għal bastiment minn kalb is-silġ jew ilma magħkud jew minn xi baħar gelat; *who is to lead her home?* min sejjer iwassala id-dar? *lead him with you,* ħudu (mexxih) miegħec; *envy led him to do all this,* il għejra ġagħlitu jagħmel dana collu; *we expect to lead an agreeable life there,* aħna għandna f'rasna li ngħaddu ħajja tajba (sabiħa, tal piacir) hemm; *I wish you did lead hearts or diamonds,* xtakt li ħriġt cori (coppi) jeu denari; *who is to take the lead?* min sejjer joħroġ kuddiem (jew l-ewwel); *diamonds is the lead,* denari l-ewwel carta li intlagħbet (denari il ħruġ jew il-logħob).

LEADED — armat fiċ-ċomb jew biċ-ċomb; bl-interlinji (stampat).

LEADEN—taċ-ċomb, lewn iċ-ċomb; tkil; ma jiċċaklakx, għażżien, stupidu; kalbu sewda, trist; *leaden pipes,* cannoli taċ-ċomb; *a leaden sky,* semà lewn iċ-ċomb; *leaden slumber,* ngħas tkil.

LEADEN HEARTED—kalb jebsa, bniedem li ma iħossx.

LEADER — mexxej, dac ta kuddiem, daħħâl (min idaħħal jew jidħol kuddiem) rajjes; general, lewwel wieħed; ir-rota ewlenia jew principali f'macna; articulu di fondo, jew il *leader* ta ġurnal jew gazzetta, igħejdulu ucoll *leading* jew *editorial article;* iż-żiemel jew żewġ żwiemel ta kuddiem f-tandem jew xi carrozza oħra ta charat etc. li icun fiha bosta żwiemel; il prim violin, prim curnetta etc. f'orchestra jew f'banda; il cannoli tal carti li tcun għaddejja minnhom il miċċa f'faċċata jew muschetterija ta ġogdifogu; dawc it ticchi jew ponti hdejn xulxin linja waħda li icun hemm fl-indici ta ctieb biex tara il pagina ta fein tcun dic il ħaġa, bħal:

It-tuelid ... ... paġ 6.

LEADERETTE — articolu editoriali żgħir f'gazzetta.

LEADERSHIP — il post ta kuddiem, l-ewwel wieħed; tal cap, tal mexxej.

LEADING—li imixxi kuddiem, li iwassal; li iservi ta guida; ewlieni; ta kuddiem; *leading part,* il parti ewlenija f'opra, f'teatru.

LEADING ROD — il virga, bacchetta, lasta etc. għat-taħmil ta canna ta xcubetta.

LEADING STAFF—il bastun tal marixxall (*field marshall*).

LEADING STRING — ic-cinghi etc li

bihom iżommu minn taħt spallejhom it-trabi meta jibdew biex jitilku jimxu; *to be in leading strings*, tcun dependent għal collox minn hadd jeħor; tcun kiesec pupa f'idejn xi ħadd (ma tcunx tista tagħmel li trid).

Leadless—bla ċomb, bla balla (ic-cargat in bianc).

Leads—sakaf ta dar etc micsi jew nfurrat biċ-ċomb; interlinji ta li stampatur.

Leadsman—dac li icollu li scandall f'idu abbord.

Leadspar—sulfato di piombo.

Leaf—werka, folja ta ctieb; bieba, gewnaħ ta mejda (li jitla u jinżel); tagħmel jew toħroġ il werak; traħħas; *the fall of the leaf*, il ħarifa (li staġun ta meta jaka il werak); *turn over the leaf and read a new tale*, akleb il folja u akra ħrafa ġdida; *you must turn over a new leaf now*, jaħtieġ li issa tibda hajja ġdida; *to take a leaf out of one's book*, tagħmel bħal ma tara jagħmel ħadd jeħor; timita.

• Leaf metal—pannella.

Leafage—il werak.

Leaflard—ix-xaħam tal gisem ta annimal bħal każkuż.

Leaflet—folja carta stampata.

Leafy—bil werak.

League—għakda, rabta, xirca, lega, (ta nies flimchien); lega jew tliet mili; tingħakad; tintrabat ma; tagħmel xirca, jew cunfederazioni.

Leaguer—wieħed minn tax-xirca; iddawwar b'assediu; tassedia, thaxchen.

Leak—xakk, falla; tnixxi, tkattar, tagħmel l-ilma; *after the storm the ship sprang a leak*, wara it-tempesta il bastiment beda jagħmel l-ilma; *the roof of this room leaks*, is-sakaf ta din il camra ikattar.

Leakage—tnixxija, tkattir.

Leaky—li inixxi, ikattar jew jagħmel l-ilma; mxiegħer, mixkuk.

Leal—fidil.

Leam — kafla biex iżżomm chelb marbut mil cullar etc.

Leamer—chelb, chelb tal caċċa.

Lean—dgħif, magħlub, rkiek; mixrub, xipli; dgħajjef, batut, titmejjel; iżżomm, tpoġġi ma; (fli stampa), xogħol li ma iħallix kligh; *lean meat*, laħam dgħif; *lean soil*, art (raba) batuta; *to lean on a stick*, tpoġġi fuk bastun; *the tower of Pisa leans 13 feet from the perpendicular*, it-torri ta Pisa jitmejjel jew hua mixħut il barra 13 il pied mill art fejn jibda tiela; *lean faced*, wiċċ magħlub jew xipli; *lean witted*, ta ftit moħħ, li moħħu ma tantx jarfa, dgħajjef minn rasu.

Leanly—bir-rekka.

Leanness—nxufija, għelubija.

Leanto—camra etc. li it-travi tas-sakaf taħħa ipoġġu fuk ħajt (jew ma dac) ta camra oħra; għarix; tinda (għal bakar jew annimali oħra, etc.)

Leap — takbeż, togħla; tkabbeż; kabża, kabż; *my heart leaps for joy*, kalbi kegħda takbeż (togħla) bil ferh.

Leaper—kabbież, min, dac li jakbeż.

Leap frog — takbeż (ħaġa) b'sakajc miftuha; tilgħab bħal ma jilgħabu it-tfal meta jakbżu lill xulxin b'riġlejhom miftuha (bħal taż-żrinġ).

Leapful (jew *lepfull*)—mimli koffa.

Leaping house—burdell.

Leaping time—iż-żgħużija.

Leap year—sena bisestil.

Lear—f'loc *lore* (ara).

Lear—vojt, fieragħ.

Lear—ara *learn*.

Learn—titgħallem; titgharref, tisma, tcun taf, issib sewwa; tgħallem; *I should like to learn French too*, nixtiek nitgħallem bil Francis ucoll; *I am glad to learn from your last that you are well*, ghandi piacir wisk li naf mil l-aħħar ittra tiegħec li inti tajjeb; *never too old to learn*, dejjem ticber u titgħallem.

Learned—għaref, mgħallem, erudit (li jaf ħafna scola).

Learner—wieħed li għadu jitgħallem; tifel ta li scola, student.

Learning — tgħalim, gherf, erudizioni.

Leasable—li jista jintgħata jew jittieħed b'chera.

Lease—chera, cuntratt tal chera; tiori; *all his property has been leased out to farmers*, cull ma għandu (ir-raba collu) criħ (tah b'chera) lill bdiewa,

Lease—tiġbor jew tlakkat iż-żbul li jhallu warajhom il ħassada.

Leasehold—chera, b'chera.

Leaseholder—cherrej.

Leaser—min ilakkat iż-żbul li iħallu warajhom il ħassada.

Leash — biċċa gilda biex iżżomm chelb marbut mil cullar etc. f'idejc; biċċa, kafla, siegla; torbot.

Leasing — ghidba, chelma b'ohra, żelka fin-niexef.

Leasing monger—ghiddieb.

Leasow—ara *meadow*.

Least—l-inkas, l-iċchen; *I am the least of all*, jena l-inkas fost culħadd; *of two evils choose the least*, minn tnejn ħżiena għażel l-iċchen (l-ankas ħażin jew l-aħjar), *at least*, għal l-inkas, almenu; *not in the least*, xejn affattu; *I have not wronged him in the least*, ma għamiltlu l-ebda tort ta xejn; *least said is soonest mended*, ankas ma wieħed jitchellem aħjar.

Leasy — karriek; laxc, magħlub, midbiel, mitluk, mċajpar, artab.

Leat—canal, mogħdija għal l-ilma għal, jew minn, xi mitħna.

Leather—gild, tal gild (iccunzat); tati xebgħa gilda; tidlec, issawwat, jew tliff b'gilda, cinturin etc.; *the upper leathers of a shoe*, l-uċuħ (il wiċċ) ta żarbun; *where is thy leather apron?* (Shakespear, *Julius Cæsar*), fejn hu il fardal tiegħec tal gild?

Leather awl—xifa ta scarpan.

Leather bottle—utru (gild ta annimal għal l-ilma).

Leather coat— tuffiħa jew patata bil koxra jebsa.

Leather-dresser—cunzatur.

Leather jacket — ġlecc tal gild; isem ta ħuta li tinsab fl-Oceanu Pacificu.

Leather mouthed — dac il ħut li għandu is-snien fi grieżmu (minn f'loc f'ħalku).

Leather punch—tnalja għat-tokob fil gild.

Leather winged—li għandu il ġwienaħ bħal dawc tal farfett il-lejl.

Leatherette—xokka etc. bħal gild minn dic li jusaw il librari jew dawc li jillegaw il cotba.

Leathern—tal gild.

Leathery—bħal gild, jebes donnu gilda.

Leathery turtle—xorta ta fecruna.

Leave — permess, tħollija, sensia; *liv;* tħalli; twarrab; ticteb jew tħalli fit-testment; titlob minn (issiefer); *I asked for two weeks leave*, tlabt permess ta gimgħatejn; *by your leave*, bis-sensia tiegħec; *we will leave for England next week*, nitilku (nsiefru) għal l-Inghilterra il gimgħa li gejja; *to take leave of one*, tħalli, titbiegħed minn, bniedem; *to leave off*, tiscot; *to leave off crying*, tiscot mil bichi; *to leave off a dress*, ma tibkax tilbes libsa jew biċċa ħwejjeġ (li tcun soltu tilbes); *to leave alone*, tħalli; *leave me alone*, ħallini minnec (erħini waħdi); *to leave out*, tħalli barra (ma tagħmilx jew tkegħidx ħaġa fejn imissa, sewwa fil chitba etc.)

Leave—f'loc *levy* jew *raise* (ara).

Leaved—bil werak.

Leaveless—bla permess jew sensia; bla werak.

Leaven—ħmira; tehmer jew titla bil ħmira (bħal għagina tal ħobż); iċċappas; tħassar, tnigges; *the cruel something corrodes and leavens all the rest*, (Prior, *The Ladle*), dic il ħaġa tremenda tħassar (tgħarrak) u tnigges collox (cull ma jibka).

Leavened—fermentat, magħġun bil ħmira, mtalla bil ħmira.

Leavenous—bil ħmira, magħġun bil ħmira; mnigges; mħassar, mgħarrak.

Leaves—werak, paġni jew folji ta ctieb jew tal pannella.

Leaving—tħollija.

Leavings—il fdal, il kiegħ (dac li jibka).

Leavy—bil werak.

Lecher—bniedem ħarrieki, mgħoti għaż-żina.

Lecherous—ħarrieki, żieni, mgħoti għad-dnub taż-żina.

Lecherousness (lewdness jew lust) —żina; ħorma.

Lection—kari, lettura.

Lectionary — ctieb li fih bcejjeċ (passaġġi) ta li Scrittura li jakrau fil cnejjes.

Lector—lettur, karrej.

Lectual—(fil patologija) li iżomm fis-sodda, tas-sodda.

Lecture—lettura, kari, karja; għajdun; discors; takra, tgħid (biex tgħallem) fil pubblicu; twiddeb; tati ħasla.

Lecturer — min jagħmel *lecture* (ara).

Lectureship—l-ufficiu, il grad ta *lecture* (ara).

Lecturn—desc minn fejn jakra il-*lecturer* (ara).

Led—(it-temp u il particip passat tal verb *to lead)* wassalt, ħadt etc.; mwassal, meħud etc. *I led him there*, jena ħadtu (jew wassaltu) hemm.

Leda—leda, isem ta waħda mil pianeti il ġodda (li sabu milħomx).

Ledge—xcaffa; xifer; sarbut; catina ta muntanjii jew għoljiet.

Ledgement—għemil ta pianta jew pianta.

Ledger—leger, ctieb (cbir) li fih in-neguzianti etc. iniżżlu dac collu li jidħol u joħroġ fin-nogoziu taħħom; lasta minduda jew orizzontali marbuta mat-travi arbulati biex iżżomm il fallacca (armar tal bennejja, bajjada etc.); gebla ċatta, jew ċangatura cbira, bħal dic ta fuk kabar etc.

Ledger bait—lixca soda (li kegħda f'post wieħed, ma tiċċaklakx) għassajd ta xi ħut tax-xmajjar.

Ledger book—il-leger (ctieb ta negozianti).

Ledger—dawc il-linji li icun hemm il fuk jew l-isfel mil ħames linji tannoti tal musica.

Ledgy—collu xfar, jew ctajjen ta għoljet.

Ledhorse—żiemel li iġorr it-tgħabija jew il carru tal provisionijet ta suldati etc.

Lee—taħt ir-riħ ta bastiment, għarrdoss (rdoss) tal art; il chenn, għal chenn; kiegħ; font.

Lee-lurch — ruljata ta bastiment għan-naħa ta taħt ir-riħ.

Leech—tabib; sanghisuga; il genb (il banda) ta kala, ta għamla quadra; *leach rope*, il ħabel jew ic-cima fixxifer jew bordura ta kala; *leech*, tfejjak, iddewwi; *and solace sought he none from priest nor leech*, (Byron, *Lara I, 15*), u ma fettex ebda confort u la mis-sacerdoti u l-ankas mittobba.

Leech tub - conca (għar-rmied) tallissija,

Leechee — isem ta frott li jiceber fl-India ta'Lvant.

Leef—bil kalb; bil kalb collha; għażis; kalbi, ruħi.

Leefange—ħadida (traversa) għal kluħ.

Leek—currata, l-emblema ta Galles (Wales).

Leer—ħarsa sgwinċa jew biċċiera; tħares biċ-ciera jew sgwinċ; fieraħ; bla sens; chiesaħ; għeri (żiemel waħdu, b'xejn, bla gerrej); disclu; sfrenat; bla lgiem xejn; li jagħmel li irid.

Leering — ħars sgwinċ, biċ-ciera.

Leery—hażin, macacc.

Lees — kieħ, tartru, font, morga taż-żejt.

Leese—tagħmel il ħsara; tekred.

Leeshore—l-art għal taħt ir-riħ; l-art bi rdoss.

Leesome—minn tagħna; tal piacir.

Leeward— għan-naħa ta taħt ir-riħ, għal taħt ir-riħ.

Leeway - scarrozzar jew il mixi ta bastiment il barra mir-rotta.

Left—(it-temp u il particip passat tal verb *to leave*), ħallejt, mħolli; *there is no more hope left for him*, ma bakgħalu ebda tama; *he was left in the lurch*, ħalleuwh bħal erbgħa fost il gimgħa, jew bħal Arrigu quartu.

Left — xellug; *left handed*, xellughi; wieħed li jaħdem, jicteb etc. b'idu ix-xellughija.

Left handed—xellughi, li jaħdem b'idu ix-xellughija; bniedem goff; ħaddiem li għadu jebes fix-xogħol; wieħed li ma tantx jinkala għax-xogħol; stupidu, li m'hux f'locu; malizius, li m'hux sincier jew fidil; *he is a very left handed workman*, dac ħaddiem bla grazia ħafna; *that was a left handed arrangement*, dac chien rangament stupidu; *his was a left handed compliment*, il cumpliment tiegħu ma chienx sincier (chien cumpliment falz).

Left handed marriage—ara *Morganatic.*

Left off—scartat; *left off clothing,* ħwejjeġ scartati (li wieħed ma jilbishomx actar).

Leftward — lejn ix-xellug, għax-xellug; in-naħħa tax-xellug.

Leg — rigel; genb kasir (wieħed mil ġnieb ksar) ta trianglu; (fil *cricket*) dic in-naħħa li tigi għal wara u għax-xellug ta min icollu il pala; dac li fil logħob tal *cricket* icun kiegħed għal wara dac li icollu il pala, biex jakbad il ballun; biċċa cima fl-armar ta bastiment għat-tluħ etc. tal kluħ; *to change the legs,* tibdel il pass; *to fall on one's legs,* tcun fortunat; icolloc xorti; teħles b'wiċċ il gid minn xi tgħerfixa jew facenda mgħarka; *to feel one's legs,* tibda timxi jew tati xi pass (bħat-trabi meta jitilku jimxu); *to give a leg to,* tgħejn wieħed jircheb iż-żiemel; *to make a leg,* tagħmel riverenza jew inchin; *to have not a leg left,* ma jibkgħalec xejn, tmur il baħar għal collox (mil mezzi); *to get on one's legs,* tkum bil wiekfa biex titchellem; *on one's legs,* bil wiekfa; wiekaf.

Leg bail—ħarba (ħrib) minn ħabs etc.; *to give leg bail,* taħrab.

Legable—li jista jitħalla f'legat.

Legacy—legat, tħollija (ta xi flus etc. lill xi ħadd).

Legal—legali, li hu scond il-ligi.

Legalism—kagħda (meta wieħed jokgħod), sħiħa għal ligi, jew għal dac collu li titlob u trid il-ligi; dutrina legali.

Legalist—wieħed li, min, jokgħod għal dac biss li trid il-ligi; wieħed li (min) jitma li isalva billi jokgħod għal-ligi t'Alla.

Legality—legalità, għemil tal-ligi għal għejjun in-nies, minn għajr ma tcun gejja mil kalb.

Legalize— tagħmel legali, tautorizza.

Legally—legalment, scond il-ligi.

Legatary—ara *legatee.*

Legate—ambaxxatur li jibgħat il Papa għand xi potenza oħra.

Legatee—werriet ta legat.

Legatine — magħmul jew mħolli b'legat; ta legat.

Legation — deputazioni; Cummissioni.

Legato - (fil musica) li għandu jitcanta jew jindakk m'hux staccat; biċċa musica (noti) li icunu magħkudin b'sinjal hecc ⌒ jew hecc ‿

Legator—min iħalli xi legat.

Legatura—(fil musica) nota li torbot jew tgħakkad.

Legend—ħrafa, legenda; scrizioni (chitba) fuk xi midalja jew xi biċċa munita.

Legendary — fabulus, tal ħrejjef, legendariu, ctieb tal legendi; ħrejjef, racconti etc.

Leger—ħaġa li tcun kegħda jew mixħuta f'post xi mchien.

Leger book—(bħal *ledger*) registru, ctieb ta cunvent etc.

Legerdemain—bussolotti.

Legerdemainist — min jagħmel il bussolotti.

Legerity - ħeffa.

Legged — bir-riġlejn; *long legged* bir-riġlejn twal.

Legget—biċċa għodda li jaħdmu biha dawc li isakkfu jew igħattu l-oskfa bit-tiben.

Leggiadro—(fil musica) allegru.

Legging—għetta.

Leghorn—il malja, trizza, li jusau fit-Toscana (l-Italja) għal cpiepel tan-nisa etc.; tiben tal cpiepel ta Livornu.

Legible—leggibli; li jista jinkara.

Legion — legion; riġment suldati Rumani ta dwar 3000 ruħ; ħafna, salt, katiħ; *Legion of honour,* legion d'onore, ordni tal meritu magħmul (stabilit) minn Napuliun Bonaparti meta chien l-ewwel Conslu ta Franza.

Legislate — tagħmel il-ligi, tillegisla.

Legislation—għemil ta ligi (ligijet)

Legislative — li għandu is-setgħa li jagħmel il-ligijiet; legislativ.

Legislator—legislatur, min jagħmel ligijiet.

Legislature—dawc in-nies li flimchien jagħmlu, ineħħu, jew isewwu il-ligijiet ta pajjis.

Legist—ara *lawyer*.

Legitimacy — legittma, li stat ta wieħed (tarbija) li icun bin is-sagrament (ben missier u omm li icunu miżżewgin chif imisshom).

Legitimate—legittmu, li hu bin is-Sagrament; bin missier u omm miżżewgin chif trid il cnisia; tagħmel legittmu, tillegittma.

Legitimize—tillegittma.

Legless—bla riġlejn.

Leglook—kofol għar-riġlejn; cipp.

Legume } Legumen } żrieraħ, agumi.

Leguminous—taż-żrieraħ, tal agumi

Leisure—cumdità, kagħad tajjeb; btala, wesgħa fil ħajja; *at your leisure*, meta tcun tista; meta tcun comdu; *marry in haste repent at leisure*, għaggel iżżewweġ biex icolloc żmien tindem milli għamilt; *at your leisure hours*, meta ma icollocx x'tagħmel.

Leman — namrat, namrata; ġbint jew ħabibt dac li icun.

Lemer—umur (bħal ilma abjad) fil għajnejn.

Lemma — (fil geometrija) proposizioni li isservi ta għajnuna biex turi (tagħmel jew tiddemostra) proposizioni oħra.

Lemming—annimal bħal ġurdien bil pil iswed jew isfar.

Lemniscate — (fil geometria) linja curva jew mgħawġa li ġejja hecc: 8 (bħan-numru tmienia).

Lemon—lumi, lumija; lewn il lumija, isfar; *lemon juice*, kares, merak tal-lumi; *lemon peel*, kxur tal-lumi.

Lemonade—luminata.

Lemon kali—xorb, lumi magħsur bis-soda water etc.

Lemur—isem ta annimal li għandu erba idejn bħax-xadin.

Lemures—frieġħen; għefiered.

Lend—tislef; *to lend a hand*, tati għajnuna, tgħejn; tati dakka ta id.

Lendable—li jista jinsilef.

Lender—min jislef (flus etc).

Lending—self.

Lene—(fil filologija) tal leħen (li għandu il-leħen) tal littri *k*, *p*, u *t*.

Length—tul; *at length*, fl-aħħar; *to write a name at length*, ticteb l-isem u 'l cunjom sħiħ; *at full length*, min tulu collu; collu chemm hu; *in length of time*, maż-żmien; *the horse won the race by two lengths*, iż-żiemel tala kuddiem (fit-tiġrija) minn tulu darbtejn; *the bicyclist won by three lengths* tar-rota rebaħ (tala kuddiem) minn tul tliet darbiet ir-rota tiegħu.

Lengthen—ittawwal, titwal.

Lengthened—mtawwal.

Lenghtening—li itawwal.

Lengthening bar — carfusa (dic il biċċa ram żieda għal cumpass, għal lapes f'caxxa tad-disinn).

Lengthful—ta tul cbir.

Lengthways } Lengthwise } mit-tul

Lengthly—twil; li jiġbed fit-tul.

Lengthiness—tul.

Lenience—rtuba, tnakkis, tħollija; ħlewwa fl mġiba; (meta wieħed icun ħelu jew ħanin).

Lenient—li irattab, itaffi, inakkas, iħalli; ħanin, m'hux kalil wisk; *be lenient this time this is only his first fault*, cun ħanin (tcunx aħrax wisk) din id-darba, dan l-ewwel dnub (ħtija) li għamel.

Lenify—trattab, ittaffi.

Lenitive—li irattab; itaffi, inakkas, medicina (dua) li tnakkas, ittaffi jew tberred l-ugigħ.

Lenity—ħniena.

Lenò—linò.

Lenocinant — mogħti għad-dnub taż-żina; żieni.

Lenocinium — meta ir-ragel icun cuntent bil condotta ħażina ta martu; jew meta ir-ragel iġagħal jew igħejd lil martu hu stess biex din ma tcunx fidila miegħu.

Lens — lenti; ħġieġa li tcabbar; *double convex lens*, lenti jew ħġieġa ta nuċċali ħoxna fin-nofs u rkieka fit-truf jew mad-dawra; *double concave lens*, ħġieġa ta nuċċali jew tromba etc. li tcun mħaffra miż-żewġ bnadi għan-nofs, u ġejja bix-xifer oħxon.

Lenses—ħgieġ tal lenti; lenti.

Lent—(temp u particip passat tal verb *lend*) jena etc. slift, misluf.

Lent — bâti (nar) m'hux kawwi artab.

Lent (f'loc *lento*)—bil mod.
Lent—Randan.
Lenten—tar-Randan; ħafif; li ma jiswiex jew ma ikumx wisk; *with a lenten salad she cooled her blood* (**Dryden,** *Hind and Panther),* u b'insalata ħafifa hia berrdet demmha.
Lenticel } **Lenticelle** } għazza żgħira (bhal żerrigħa li icun hemm taħt il werak tal felci.
Lenticula — għazza (nemxa, nemex).
Lenticular--li għandu għamla ta għazza.
Lenticular fever—deni bi sbroff.
Lentiform—bħal lenti, li għandu għamla ta lenti, jew ta għazza.
Lentiginous—bil kxur, bil brija; mimli kxur, brija; bil falza.
Lentigo — sbroff bhal nemex jew falza fuk il gilda.
Lentil—għazz.
Lentisk—isem ta siġra; deru.
Lentitude—rtuba.
Lento—(fil musica) bil mod.
Lentor—rtuba, dac li icun magħkud fid-demm, id-demm magħkud.
Leo—Leone; ljun (fl-Astronomija, wieħed mis-sinjali, il ħames wieħed taz-Zodiacu).
Leonine—ta ljun, bħal ljun, *so full he is of leonine courage,* hua hecc mimli b'curaġġ ta ljun.
Leontodon — isem ta ħaxixa, ittfiefa.
Leopard — leopardu, annimal salvaġġ bil gilda bit-tbajja.
Lepadite—kxur bhal coccli li jinsabu fil blat.
Lepas—coċċla (bħal dic li titrabba mal blat, njam, xi dahar ta fecruna etc.)
Leper—mgiddem.
Lepered—ġdiem.
Leperous—mgiddem.
Lepidodendrum—dac il werak ta pianti etc. fossilizzat li jidher fil faħam tal ħaġra.
Lepidoptera—insetti b'erba' ġwienaħ bhal farfett, il farfett tal camla.
Lepidopteral—tal *lepidoptera* (ara).
Lepidosis—ħruġ ta kxur fuk il ġilda, falza.
Leporidæ—annimali bħal fenec u il liebru.
Leporine—li għandu mil liebru; bħal liebru.
Lepra } **Leprosy** } **Leprosity** } ġdiem; *don't go near that man he is affected with leprosy,* la tersakx lejn dac ir-ragel għaliex għandu il ġdiem (mgiddem).
Leprous—bil ġdiem; mgiddem.
Leptides—insetti li għandhom par ġwienaħ biss.
Leptodactyl—għasfur jew annimal li għandu is-swaba ta sakajh żgħar.
Leptology — discors fuk ħwejjeġ żgħar.
Leptophina—serp twil rkiek.
Lepus—il fenec tal liebru.
Lere—fieragħ; lest; mħejji, titgħallem, tgħallem.
Lerista—xorta ta sriep.
Lernean—id duda tal ħut; id-dud li igħix mkabbad jarda mil gisem tal ħut.
Lesion—ħabta, ferita, piaga,gerħa.
Less—ankas; iċċhen; żgħir; actar żagħżuħ.
Lessee—dac li jeħu il cuntratt tal chera; dac li, min, jicri.
Lessen—tnakkas, icceċċhen; tagħmel iżgħar jew iċċhen.
Lesser—ankas,iżgħar, iċċhen.
Lesser dodder — (ħaxixa) pittma.
Lesses—il ħmieġ tal bhejjem (ors, ħanżir salvaġġ u il-lupu) li jitħalla jew jibka fl-art.
Lesson—tagħlima, lezioni; tgħallem; tati lezioni; *this will be a lesson to him,* din isservih tagħlima.
Lessor—cherrej, min jew dac li, jati art etc. b'chera lil ħadd jeħor.
Lest—għal biża li; li ma; *tell him now, lest he go away,* għejdlu issa, li ma imurx.
Let—tħalli; ticri; *let me go,* ħallini immur; *he wont let me come,* ma iħallinix nigi; *this house to let,* din id-dar għal chiri; *he lets out horses,* hua jicri iż-żwiemel; *he had a house that lets for £50 a year,* chellu dar li tinchera (iggib chera) 50 lira fis-sena; *let me alone,* ħallini minnec; *to let blood,* tifsad; tisvina; *to let down,* tniżżel, tmaj-

ħa; trattab azzar ta mwies etc. bit-tempra; *to let drive*, twaddab; *he let drive his arrows at once*, hu beda iwaddab (ivenven) il vlegeġ tiegħu minnufih; *to let fall*, tħalli joħroġ minn fommoc; tgħejd cull tant; *she lets fall a remark every now and then*, hia tagħmel xi rimarca cull tant; *to let fly*, twaddab, tixħet, tvenven; *to let go*,, titlak, terħi (tħalli imur); *to let in*, iddaħħal; tħalli jidħol; iddeffes; *to let loose*, tħoll, terħi; *to let off*, taħfer, ma tatix penitenza; tispara; *I'll let him off the bargain*, naħfirlu (nħollu) mill accordiu; *to let out*, terħi ħaġa; tmur jew toħroġ; twassa biċċa ħwejjeġ; ixxandar; tiċri; tati dar etc. b'chera; *to let the cat out of the bag*, tgħejd xi ħaġa li tcun miżmuma b'sigriet; *to let slide*, tħalli ħaġa tgħaddi, terħila tgħaddi; *to let slip*, tittrascura (ma tagħmilx ħaġa fil wakt u terħila tmur jew tgħaddi); tinsa; *let us go*, ejja immorru; *let him speak*, erħilu (ħallih) jitchellem.

Let—ostaclu, tfixchil.

Letch—conca tal lissija; rmied tal lissija; lissija.

Letchtub—conca tal lissija.

Lethal—letali; tal mewt, fatali; mortali.

Lethality—mewt.

Lethargic / **Lethargical** — tal *lethargy* (ara) *lethargic sleep*, ngħas tkil.

Lethargied—rieked, msaħħar.

Lethargize — trakkad fil fond; trakkad fi ngħas ta żmien twil u fil fond.

Lethargy—ngħas twil u fil fond (caġun actarx ta xi marda).

Lethe—(fil mitologija Griega etc) isem ta waħda mix-xmajjar li igħejdu li hemm fl-infern; tnissija; mewt.

Lethean—tax-xmara *Lethe* (ara) li inissi; *in the oblivious Lethean gulf* (Cowper, *To his father*), fil golf ta *Lethe* li inissi.

Lethiferous—li igib il mewt; li joktol.

Letification—ferħ.

Leto—isem ta waħda mil pianeti li sabu ma ilhomx.

Letter—littra, ittra, għerf, tagħlim, scola; *how knoweth this man letters having never learned* (*John VII, 15*), chif jaf li scola (chif in hu għaref) dan ir-ragel jecc katt ma tgħallem? *letter*, l-espressioni tal cliem; dac li ifisser il cliem f'chitba etc; il veru significat; *we must observe the letter of the law*, għandna naraw xi tgħejd il-ligi sewwa; *letter*, tistampa bil littri; *dead letter*, ittra li tibka il posta għax ħadd ma imur għaliha; *letter of credit*, ittra tal creditu (ittra raccmandazioni li jatic xi ħadd biex lil min turiha jatic il flus li icolloc bżonn); *letters patent*, littri patenti, document mogħti mir-Re (firmat taħt il cbir sigill jew bil firma tar-Re).

Letter board—tavla bħal vantaġġ cbir fejn li stampaturi ipoġġu strixxi, pagini etc li icollhom composti.

Letter book — il ctieb tal ittri f'ufficiu.

Letter box—caxxa tal ittri.

Letter carrier — dac li ikassam etc. littri; ir-ragel tal posta.

Letter case — caxxa tat-tipi fi stamperija.

Letter copying machine—pressa għal littri (biex tistampa littri fil ctieb, copia littri).

Letter foundry — fejn isiru it-tipi.

Letter lock—catnazz (li jinfetaħ bit-tkegħid) ta littri.

Letter office—il posta tal littri

Letter paper — (bħal *note paper*) carta ta littri.

Letter press — stampa; pressa għal cupjar ta littri.

Letter sorter — dac li jagħzel littri fil posta.

Letter writer—min jicteb littri; ctieb tal ittri.

Letter writing—chitba tal littri.

Lettered—stampat; bravu, għaref, jaf li scola, letterat.

Lettering—is-sengħa tal għamil ta littri; stampar ta ittri jew littri stampati fuk xi ħaġa; scrizioni, chitba, chelmiet stampati fuk munita, midalja jew ħaġa ta fuk kabar.

Lettering box — caxxa tat-tipi li jusaw il-librari għal li stampar ta t-titlu tal ctieb etc. fil koxra etc.
Letterize — ticteb littri.
Letterless — analfabeta, wieħed li ma jafx scola.
Lettern — legiu għal ctieb.
Letterwood — njam fin għax-xogħol tal mobbli.
Letting — tħollija; chiri.
Lettuce — ħassa, ħass.
Leucæmia — bjuda tad-demm (demm abiad jew bajdani).
Leucine — (fil chimica) sustanza bħal trab bajdanija li issir billi tixħet l-acidu sulfuricu fuk il fibri musculari.
Leucisous — xorta ta ħut tax-xmajjar.
Leucite — mineral bajdani (tal vulcani).
Leucoethiopic — iswed u abjad (wieħed min-nies tal Etiopia).
Leucoma — bħal bjada fil għajn, catarratta.
Leucophane — mineral ta lewn ħadrani
Leucorrhœa — tisfija (umuri) tal gisem.
Leucothiop — bniedem iswed, abjad (min-nies tal Etiopia).
Levancy — kawmien.
Levant — lvant, ta lvant; il costa ta Lvant tal baħar Mediterran.
Levanter — riħ lvant kawwi li jonfoħ fil baħar Mediterran; wieħed li jaħrab u ma iħallasx il flus li icollu jati tat-telf fli mħatri tat-tiġrija taż-żwiemel.
Levantine — ta lvant, levantin.
Levator — dac il musculu (fil gisem) li jarfa; strument tat-tobba biex italla.
Levee — ħin il kawmien; levè, visita li xi cbarat, xi sinjuri etc. jcollom fil għodu (jew mal ġurnata); moll, xatt; tmur il *levês.*
Level — witja: wita; nvell (biċċa għodda tal bennejja etc); mwitti wieti; twitti; tferrex; tinvella; ħaġa waħda, f'ilma wieħed etc, *the time is not far off when we shall be upon the same level,* (Atterbury *to Pope*), iż-żmien m'hux fil bogħod biex incunu xorta waħda; jew ħaġa waħda.
Leveller — min iwitti jew jippiana.
Levelling — twittija, pianar; mgiba ta bosta ħwejjeġ f-għoli wieħed.
Levelness — wita, għoli wieħed.
Leven — ħmira.
Lever — lieva, kalliegħa, *liver;* biċċa għodda ta dawc li jakalgħu is-snien biex biha igibu il friegħi (tad-dras): il forceps jew li mkass tat-tobba jew tal kwiebel; actar minn tagħna, actar ħelu jew għażis; actar, wisk aħjar; *we had lever to dry them etc.* (*Song of Roland*), chien icun wisk aħjar li innixxfuhom etc.
Leveret — żarmuġ tal fenec tal liebru; fenec tal liebru żgħir.
Leviable — li jista icun miġbur suldat bil fors (fil-leva) li jista icun miġbur f'ħaraġ jew f'taxxa.
Leviathan — bniedem jew annimal cbir, ta cobor li ma bħalu: mostru tal baħar; il cuccudrill tax-xmara Nil; is-serp il baħar.
Levied — minn *levy* (ara).
Levigate — togħrok, tixcana; tħerreż; tiżħak; timmacina; magħruc; il-lixxat.
Levigation — macinar (bħal tal inchiostru ta li stampaturi bic-cilindru), għeriek.
Leviner — xorta ta chelb tal caċċa (ħafif ferm għal giri).
Leviration — l-obbligu (l-usu) tal Lhud li il hu jizzewweż il mara ta ħuh (wara il meut tiegħu).
Levite — Levita; wieħed mit-tribù jew ir-razza ta Levi.
Levitical — tal-leviti: tas-Sacerdoti.
Levitious — il Leviticu, it-tielet Ctieb ta Mosè.
Levity — ħeffa, frugħa.
Levy — ħaraġ; taxxa; leva tas-suldati; tiġbor ħaraġ; taghmel leva tas-suldati.
Lewd — ħarrieki, żieni, ħorman.
Lewdness — żina.
Lewis — bħal anell cbir għar rfiħ (titliħ) tal gebel cbir li chienu juzaw ir-Rumani.

Lex—ligi.

Lexical—ta *lexicon* (ara).

Lexicographer — min jicteb id-Diziunariji.

Lexicographic } tal *lexicography*
Lexicographical } (ara).

Lexicography—chitba, damma ta cliem, f'Diziunariu.

Lexicology—ix-xienza tal cliem.

Lexicon — diziunariu, diziunariu Griek.

Lexiconist—min jicteb il *lexicon* (ara).

Lexigraphy—wiri (tifsir jew chitba) ta cliem per mezz (bi tgħakkid flimchien) ta cliem (chelmiet) jeħor.

Lexipharmac—contra velenu

Ley (f'loc *lea*)—mergħa, art fejn jirgħaw il bhejjem.

Leyden phial—flixcun tal ħgieġ armat għal li sperimenti tal Elettricità.

Leze majesty — lesa maestà; delitt li wieħed jagħmel contra is-setgħa tar-Re.

Li—chejl tal art taċ-Cinisi li fih 1879 pied Inglis.

Liable—suggett għall; li jista jaka (f'xi dnub jew marda); mhux esenti; *we are all liable to err*, aħna il coll suggetti nisbaljaw; *this expression is liable to misconstruction*, din l-espressioni wieħed jista jeħodha (jifħima) xort'oħra.

Liaison—rabta, għakda, flimchien.

Liar—għiddieb, xelliel.

Lias—bix-xagħar abjad.

Lib—issewwi; taħsi.

Libant—li jixrob.

Libation—tixrid, tferriħ ta mbit fl-art (biex wieħed jati kima lill xi Alla falz), tixrid, tferriħ ta imbit.

Libavius—spirtu li jusaw għal li stampa tal indiana etc.

Libel — libell; chitba contra xi ħadd, li biha tnakkaslu jew tneħħilu l-unur jew il giħ; ticteb f'gurnal etc. contra xi ħadd b'mod li tneħħilu jew tnakkaslu il giħ: tagħmel libell jew cawsa għas-soddisfazion għal din il chitba; *to set forth a libel against one, to exhibit a charge against*, tagħmel libell,

Libella—miżien żgħir, nvell żgħir.

Libellant—min jagħmel libell.

Libellee—dac li lilu jagħmlu libell (dac li icollu il cawsa, jew icun mħarrec) il convenut.

Libeller } ara *libellant*.
Libellist }

Libellous—libellus, li jinfama; li ħakku jew jistħokklu libell, li tista tagħmillu libell.

Libellula—il mazzarelli (insetti xorta ta dubbien).

Liber—il koxra il ġdida jew ta l-aħħar ta gewwa ta zocc ta siġra.

Liberal—liberali, idejh miftuħa; li iferrak, jati, jew ikassam chemm icollu; li m'hux xħiħ jew rkik; pulit fl-imgiba tiegħu; sinjur, educat; abbondanti; ħafna; liberali, m'hux conservativ; *a liberal education*, educazioni tajba; *a liberal flow of water*, ħafna (salt) ilma.

Liberalism—il principi tal liberali.

Liberality—għati bla kies; fetħa tal idejn, liberalità; galantomismu.

Liberalize—tcabbar; tagħmel *liberal* (ara).

Liberate—teħles.

Liberated - meħlus.

Liberation—ħelsien.

Liberator — ħellies; min, dac li jeħles.

Libertarian—wieħed li jipprietca u irid il-libertà.

Liberticide—kerda, katla tal libertà; min (dac li) jekred jew ineħħi il-libertà.

Libertinage—libertinaġġ.

Libertine — libertin, disclu, wieħed li igħejx ħajja liberali jew libertina, wieħed mogħti għal ħażen.

Libertinism—ara *libertinage*.

Liberty—libertà, lâla, ħlusija, permess; licenza, sensia; cunfidenza żejda; dic ittundiatura fil brilja jew ħadid ta ħalk iż-żiemel biex jokgħod lsien (taż-żiemel etc); *he was told to give his slaves their liberty*, kalulu biex jati il ħlusija (il-libertà) lil irsiera tiegħu (li chellu); *the nonjurors ventured to take unusual liberties*, (**Macaulay**, *History of England*), dawc li ma humiex ġurati ħadu ftit tal lâla (confi-

denza zejda); *the liberties of a city*, il privileggi (franchigia) ta belt; *at liberty*, li jagħmel li irid; meħlus, franc, ma għandux x'jagħmel; *to send at liberty*, tibgħat il barra, teħles għal collox; titlak minn taħt idejc, terħi bniedem etc. jagħmel li irid; *liberty of the press*, libertà ta li stampa (iddritt li tista ticteb u tistampa f'gurnal etc. il verità, jew dac collu li icun veru).

Libidinist — ħarrieki.

Libidinous—ara *lewd.*

Libra — miżien, fl-astronomija isseba sinjal taż-Zodiacu.

Libral—ta libra tokol.

Librarian — bibliotecariu, cap ta libreria.

Librarianship—post, ufficiu etc. ta bibliotecariu jew cap ta libreria.

Library—libreria, biblioteca, post fejn icun hemm gemgħa ta cotba għal kari.

Librate — twieżen.

Libration—tweżin.

Libretto—librett, ctieb żgħir.

Libs—lbiċ (riħ lbiċ).

Lice—(plural ta *louse*) kamel.

Lice bane—isem ta ħaxixa, bħal pedidalwett.

Licensable —- li jista jintgħata, li jista icun permess jew sensiat.

License—sensia, permess, licenza, supplica (supilca) ta ħanut tax-xorb; tati sensia, permess jew licenza; tħalli, tippermetti: tati is-supplica (permess li f'ħanut jista jimbiħ ix-xorb, licuri etc.); tillicenzia, tchecci, tibgħat il barra.

License—libertà zejda, lâla: abbus ta libertà.

Licensed—bil permess, bis-sensia, bis-supplica (bil permess li jista ibiħ licuri etc.)

Licensee —dac li lilu tigi mħollija is-sensia jew is-supplica; ragel (bniedem) supplicant (bil permess li jista ibih il licuri etc.)

Licentiate—wieħed li għandu il licenza jew lawria tal Università ta Spanja; min għandu il *warant* (permess jew setgħa) li jesercita professioni; tħalli, tippermetti, tati il permess jew sensia.

Licentious—ħarrieki, żieni, ħażin.

Lich—(f'loc *like*) bħal, li jixbaħ; caronja, gisem mejjet ta annimal; gisem mejjet, cadavru.

Lich gate—porticu, loġoġ f'daħla ta cimiteru; il mogħdija minn fejn jeħdu il cadavru il cnisia.

Lichen—ħass jew ħażiż li jicber fix-xitwa fuk il blat, zcuc tas-siġar, fuk il bjut etc.; marda tal gilda; sbroff.

Lichenic—tal *lichen* (ara).

Lichenography — descrizzioni tal *licheni* (ħażiż).

Lichi—isem ta frott tajjeb wisk tac-Cinisi.

Lichnite—rħam abjad fin ferm.

Lich owl—xorta ta cocca (li igħejdu li tħabbar il mewt).

Licit—ara *lawful.*

Licitation — toffri prezz (tgħolli jew iżżid il prezz) fi rcant.

Lick— tilgħak; taħbat, issawwat, lagħka, tidlec xebgħa; tliff; iccellak, tati tiċlieka; *to lick up*, tiddevora, tibla; *to lick into shape*, tati il għamla, tifforma, tati gost, issawwar; *to lick the dust*, taka, tmut f'battalja; tcun servili, tilgħak it-trab ta l-art biex isservi bniedem; *to lick the spittle of*, tilgħak għajn dac li icun.

Lick box — bniedem żakkiek; li jagħmel għal żakku.

Lick penny — bniedem xħiħ, għal ħabba jagħmel collox.

Licker—min, dac li, jilgħak; min jati jew jidlec xebgħa, min isawwat jew iliff.

Licker in — rota bli mxat maddawra biex tomxot it-truf tal ħjut tat-tajjâr.

Lickerish —delicat fl'ichel; tajjeb fit-togħma; grazzius; ta togħma tajba u delicata; żakkiek, rgħib għal l-ichel; li itigħem tajjeb; ħorman; ħarrieki, zieni.

Lickin—xebgħa, dilca.

Licnon—koffa għal frott.

Licorice—għud is-sus jew sugu.

Lictor — ufficial Ruman li chien icun mal Conslu biex jakbad il ħatjin

LEX—ligi.

LEXICAL—ta *lexicon* (ara).

LEXICOGRAPHER — min jicteb id-Diziunariji.

LEXICOGRAPHIC } tal *lexicography*
LEXICOGRAPHICAL } (ara).

LEXICOGRAPHY—chitba, damma ta cliem, f'Diziunariu.

LEXICOLOGY—ix-xienza tal cliem.

LEXICON — diziunariu, diziunariu Griek.

LEXICONIST—min jicteb il *lexicon* (ara).

LEXIGRAPHY—wiri (tifsir jew chitba) ta cliem per mezz (bi tgħakkid flimchien) ta cliem (chelmiet) jeħor.

LEXIPHARMAC—contra velenu

LEY (f'loc *lea*)—mergħa, art fejn jirgħaw il bhejjem.

LEYDEN PHIAL—flixcun tal ħgieġ armat għal li sperimenti tal Elettricità.

LEZE MAJESTY — lesa maestà; delitt li wieħed jagħmel contra is-setgħa tar-Re.

LI—chejl tal art taċ-Cinisi li fih 1879 pied Inglis.

LIABLE—suggett għall; li jista jaka (f'xi dnub jew marda); mhux esenti; *we are all liable to err*, aħna il coll suggetti nisbaljaw; *this expression is liable to misconstruction*, din l-espressioni wieħed jista jeħodha (jifhima) xort'oħra.

LIAISON—rabta, għakda, flimchien.

LIAR—ghiddieb, xelliel.

LIAS—bix-xagħar abjad.

LIB—issewwi; taħsi.

LIBANT—li jixrob.

LIBATION—tixrid, tferriħ ta mbit fl-art (biex wieħed jati kima lill xi Alla falz), tixrid, tferriħ ta imbit.

LIBAVIUS—spirtu li jusaw għal li stampa tal indiana etc.

LIBEL — libell; chitba contra xi ħadd, li biha tnakkaslu jew tneħħilu l-unur jew il giħ; ticteb f'gurnal etc. contra xi ħadd b'mod li tneħħilu jew tnakkaslu il giħ: tagħmel libell jew cawsa għas-soddisfazion għal din il chitba; *to set forth a libel against one, to exhibit a charge against*, tagħmel libell,

LIBELLA—miżien żgħir, nvell żgħir.

LIBELLANT—min jagħmel libell.

LIBELLEE—dac li lilu jagħmlu libell (dac li icollu il cawsa, jew icun mħarrec) il convenut.

LIBELLER } ara *libellant*.
LIBELLIST }

LIBELLOUS—libellus, li jinfama; li ħakku jew jistħokklu libell, li tista tagħmillu libell.

LIBELLULA—il mazzarelli (insetti xorta ta dubbien).

LIBER—il koxra il ġdida jew ta l-aħħar ta gewwa ta zocc ta siġra.

LIBERAL—liberali, idejh miftuħa; li iferrak, jati, jew ikassam chemm icollu; li m'hux xħiħ jew rkik; pulit fl-imgiba tiegħu; sinjur, educat; abbondanti; ħafna; liberali, m'hux conservativ; *a liberal education*, educazioni tajba; *a liberal flow of water*, ħafna (salt) ilma.

LIBERALISM—il principî tal liberali.

LIBERALITY—għati bla kies; fetħa tal idejn, liberalità; galantomismu.

LIBERALIZE—tcabbar; tagħmel *liberal* (ara).

LIBERATE—teħles.

LIBERATED - meħlus.

LIBERATION—helsien.

LIBERATOR — ħellies; min, dac li jeħles.

LIBERTARIAN—wieħed li jipprietca u irid il-libertà.

LIBERTICIDE—kerda, katla tal libertà; min (dac li) jekred jew ineħħi il-libertà.

LIBERTINAGE—libertinaġġ.

LIBERTINE — libertin, disclu, wieħed li ighejx ħajja liberali jew libertina, wieħed mogħti għal ħażen.

LIBERTINISM—ara *libertinage*.

LIBERTY—libertà, lâla, ħlusija, permess; licenza, sensia; cunfidenza żejda; dic ittundiatura fil brilja jew ħadid ta ħalk iż-żiemel biex jokgħod lsien (taż-żiemel etc); *he was told to give his slaves their liberty*, kalulu biex jati il ħlusija (il-libertà) lil irsiera tiegħu (li chellu); *the nonjurors ventured to take unusual liberties*, (**Macaulay**, *History of England*), dawc li ma humiex ġurati ħadu ftit tal lâla (confi-

denza zejda); *the liberties of a city*, il privileggi (franchigia) ta belt; *at liberty*, li jagħmel li irid; meħlus, franc, ma għandux x'jagħmel; *to send at liberty*, tibgħat il barra, teħles għal collox; titlak minn taħt idejc, terħi bniedem etc. jagħmel li irid; *liberty of the press*, libertà ta li stampa (iddritt li tista ticteb u tistampa f'gurnal etc. il verità, jew dac collu li icun veru).

Libidinist — ħarrieki.

Libidinous—ara *lewd.*

Libra — miżien, fl-astronomija isseba sinjal taż-Zodiacu.

Libral—ta libra tokol.

Librarian — bibliotecariu, cap ta libreria.

Librarianship—post, ufficiu etc. ta bibliotecariu jew cap ta libreria.

Library—libreria, biblioteca, post fejn icun hemm gemgħa ta cotba għal kari.

Librate — twieżen.

Libration—tweżin.

Libretto—librett, ctieb żgħir.

Libs—lbiċ (riħ lbiċ).

Lice—(plural ta *louse*) kamel.

Lice bane—isem ta ħaxixa, bħal pedidalwett.

Licensable — li jista jintgħata, li jista icun permess jew sensiat.

License—sensia, permess, licenza, supplica (supilca) ta ħanut tax-xorb; tati sensia, permess jew licenza; tħalli, tippermetti: tati is-supplica (permess li f'ħanut jista jimbiħ ixxorb, licuri etc.); tillicenzia, tchecci, tibgħat il barra.

License—libertà zejda, lâla: abbus ta libertà.

Licensed—bil permess, bis-sensia, bis-supplica (bil permess li jista ibiħ licuri etc.)

Licensee —dac li lilu tigi mħollija is-sensia jew is-supplica; ragel (bniedem) supplicant (bil permess li jista ibih il licuri etc.)

Licentiate—wieħed li għandu il licenza jew lawria tal Università ta Spanja; min għandu il *warant* (permess jew setgħa) li jesercita professioni; tħalli, tippermetti, tati il permess jew sensia.

Licentious—ħarrieki, żieni, ħażin.

Lich—(f'loc *like*) bħal, li jixbaħ; caronja, gisem mejjet ta annimal; gisem mejjet, cadavru.

Lich gate—porticu, loġoġ f'daħla ta cimiteru; il mogħdija minn fejn jeħdu il cadavru il cnisia.

Lichen—ħass jew ħażiż li jicber fix-xitwa fuk il blat, zcuc tas-siġar, fuk il bjut etc.; marda tal gilda; sbroff.

Lichenic—tal *lichen* (ara).

Lichenography — descrizzioni tal *licheni* (ħażiż).

Lichi—isem ta frott tajjeb wisk tac-Cinisi.

Lichnite—rħam abjad fin ferm.

Lich owl—xorta ta cocca (li igħejdu li tħabbar il mewt).

Licit—ara *lawful.*

Licitation — toffri prezz (tgħolli jew iżżid il prezz) fi rcant.

Lick— tilgħak; taħbat, issawwat, lagħka, tidlec xebgħa; tliff; iccellak, tati tiċlicka; *to lick up*, tiddevora, tibla; *to lick into shape*, tati il għamla, tifforma, tati gost, issawwar; *to lick the dust*, taka, tmut f'battalja; tcun servili, tilgħak it-trab ta l-art biex isservi bniedem; *to lick the spittle of*, tilgħak għajn dac li icun.

Lick box — bniedem żakkiek; li jagħmel għal żakku.

Lick penny — bniedem xħiħ, għal habba jagħmel collox.

Licker—min, dac li, jilgħak; min jati jew jidlec xebgħa, min isawwat jew iliff.

Licker in — rota bli mxat maddawra biex tomxot it-truf tal ħjut tat-tajjâr.

Lickerish—delicat fl'ichel; tajjeb fit-togħma; grazzius; ta togħma tajba u delicata; żakkiek, rgħib għal l-ichel; li itigħem tajjeb; ħorman; ħarrieki, zieni.

Lickin—xebgħa, dilca.

Licnon—koffa għal frott.

Licorice—għud is-sus jew sugu.

Lictor — ufficial Ruman li chien icun mal Conslu biex jakbad il ħatjin

(dawc li jagħmlu id-delitti) jew jimxi kuddiem biex jagħmel il wisa ħalli igħaddu dawn il Conslijiet.

Lid — għatu; it-tebka tal għajn.

Lidded — mgħotti b'għatu; bil għatu; bil buri; kalbu dejka.

Lidless — bla ghatu; wieħed b'għajnejh miftuħa; mkajjem; m'hux rieked; *to an eye like mine, a lidless watcher of the public weal*, (**Tennyson**, *Princess, IV, 306*), għal bniedem bħali ghassies li jibka dejjem b'għajnejh miftuħa ghal gid tal publicu.

Lie — għidba, chelma b'oħra; tigdeb; tgħejd cliem b'jeħor; ixxellel; *to give one the lie*, tghiddeb bniedem.

Lie — tokgħod; tpoggi, tistrieħ, torkod, tindifen (tcun midfun, tcun f'kabar); *I will lie with my fathers and thou shalt carry me out of Egypt etc (Genesis)*, jena ncun midfun ma missijerietħi u inthom iggibuni mil l-Egittu etc; *the wind is loud and will not lie* (**Shakespear**, *Pericles*), ir-riħ kiegħed jonfoħ kawwi u ma jorkodx; *to lie up against a wall*, tpoggi ma ħajt; *I had rather lie in a prison*, (**Shakespear**, *Henry VI*), aħjar nokgħod f'ħabs; *to lie between*, tcun bejn; *to lie by*, tcompli, tibka, terħi, tiscot ghal ftit; *he has the papers laying still by him*, għad għandu il carti kegħdin ħdejh (il carti bakgħu ħdejh); *even the billows of the sea lay by* (**Shakespear**, *Henry VIII*), saħansitra il mewġ tal baħar jistriħ (jehda) għal ftit; *to lie down*, timtedd, tistriħ (tinxteħet biex torkod); *to lie hard* jew *heavy*, tagħfas, tcun ta pis; *to lie in*, tispiċċa (icolloc it-tfal, tcun fis-sodda meta teħles); *to lie in a nutshell*, tispiega ħaġa fi ftit cliem jew fil kasir; *to lie in one*, tcun f'idejn xi ħadd, tcun trid minn, jew dipendenti minn; *to lie in the way*, tfixchel; tcun ta xchiel; *to lie in wait*, tistenna mistoħbi; *to lie on* jew *upon*, tcun tiddependi minn; *our fortune lies upon this jump* (**Shakespear**, *Antony and Cleopatra*), xortina tiddependi minn din il kabża; *to lie on hand*, tibka (ħaġa) għal beiħ, jew ma timbieħx; *to lie over*, tibka m'hux mħallas wara li jasal u igħaddi iż-żmien tal ħlas; tibka (ħaġa) jew titħalla għal darb'oħra; *to lay to*, tiekaf (bastiment) fil mixi; *we then ran plump into a fog and lay to* (**Lord Dufferin**, *Letters from High Latitude*), aħna imbagħad dħalna gewwa ħafna ċpar u wakafna mil mixi; *to lie to one's work*, tirsisti ferm, taħdem sħiħ, biex ittalla ix-xogħol; *to lie under*, tcun suggett għal, tcun taħt; issofri; *to lie with*, tallogġa jew torkod ma; icolloc x'taksam ma mara; icun (ħaġa mezz etc) f'idejc; *it lies with you to remedy the mistake*, f'idejc (minnec jiddependi) biex tirranġa li żball.

Lie a bed — wieħed għażżien; li iħobb jitgħażżen fil għodu fis-sodda.

Lief — għazis, bil kalb; bil kalb collha; izbaħ din.

Liege — marbut b'xi obbligu ta xi feudu; suggett.

Lieger — ambaxxatur li jokgħod (li icun igħammar jew residenti) f'post.

Lien — id-dritt li għandu bniedem, li icollu jenu li iżomm ghandu oggetti ta dac li lilu icollu jati, bħala rahan sa chemm dana iħallas dejnu jew li icollu jati.

Lientery — meta l-ichel jitneħħa mil li msaren li stess, jew quasi li stess, chif icun daħal.

Lier — wieħed li (min) icun kiegħed jew mindud.

Lieu — loc, f'loc; *in lieu of*, minn f'loc.

Lieutinancy - loc, grad, ta tenent; it-tenenti (il corp tat-tenenti) collha flimchien.

Lieutenant — tenent; *deputy*, dac li icollu lewwel post ta cmand wara il cap; *Lieutenant Governor*, Logotenent Gvernatur.

Lieutenantship — ara *lieutenancy*.

Lieve — bil kalb collha, bil kalb, bil ħajra.

Life — ħajja; il veru; ruħ; nies; *our life is short*, ħajjitna hi kasira; *a picture taken from life*, pittura moħuda (magħmula) mil veru; *he has no life in him*, donnu bla ruħ (bla grazia) donnu mejjet; *there was a great loss of life*, marru (mietu jew intilfu) ħafna nies; *high life*, il bontò, l'għola

classi ta nies; *for life*, għal dejjem (għal għomor ta bniedem); *to have a pension for life*, icolloc pensioni għal għomroc.

Life belt—cinturin tal lastcu, sufra etc. li iżommoc f'wiċċ l-ilma.

Life boat—dgħajsa salvauomu.

Life buoy—salvauomu.

Life car—armar, bejn l-art u bastiment etc. li imur fuk il blat f'xi tempesta, għas-salvazzioni tan-nies.

Life cycle—il ġrajja tal bniedem collha ta ħajtu.

Life-Giver — Alla l-Imbierec; il Ħalliek.

Life guard — is-suldati għassa ta ħajjet is-sultan; il għassa ta ma dwar ir-re; armar (bħal xcupi etc.) ma macna tal vapur tal art biex ineħħu xi ħwejjeġ li jistgħu icunu fuk il linja, u hecc ma isirux disgrazi lil vapur tal art.

Life land—art mogħtija cens perpetwu.

Life line—zappapied; cima tul il pinnur fejn il baħrin ipoġġu riġlejhom (jekfu) sa chemm jorbtu il kluħ.

Life long—għal għomor ta bniedem, għal dejjem.

Lifeless—bla ħajja, bla ruħ, mejjet.

Lifer—wieħed li icun calzrat għal għomru.

Life time—għomroc collu; żmien il ħajja.

Lift — refgħa, kawma, għajnuna, tluħ,pis,tokol *lift*; tarfa, ittalla', tkajjem; tisrak, tiġbor; *can't you give me a lift in your vehicle*, ma tistax tricchibni (tħallini nirceb) fuk il carrettun etc. tiegħec?; *he lived by lifting*, (Scott, *Rob Roy*), għax bis-serk tal bakar; *to give a person a lift in his business*, tgħejn (tati għajnuna) lill wieħed fin-negoziu (xogħol) tiegħu; *he is appointed to lift the rent*, lilu għażlu (għamlu) biex jiġbor ir-renti (il chera).

Lifter—reffieħ, min jarfa jew italla; ħalliel; *a cattle lifter*, min jisrak il bhejjem.

Lifting—titliħ, rfiħ.

Lifting-jack — biċċa għodda tarrfiħ jew biex ittalla.

Ligament—rbat; għerk.

Ligamental— tar-rbat; tal għonk jew għeruk; li jorbot.

Ligan — ħaġa mgħarka f'kiegħ il bakar bi rmiġġ, b'sufra etc. sinjal fejn hi biex meta trid ittallaħħa issiba malajr.

Ligation — rbat, rbit; fejn ħaġa tcun marbuta.

Ligature—rabta; fil musica fejn żewġ noti jew actar jitcantaw f'sillaba waħda (f'dakka); fli stampa żewġ ittri f'tipa waħda bħal *fi*, *ff*.

Ligger—twavel, tavla (pont), f'armar tal bajjada jew bennejja.

Light -- dawl, (tieka, fetħa, f'ħajt etc.), dia, għerf; mudwal, bid-dawl; ċar; ħafif; tinżel, tokgħod; tixgħel, tristrieħ fuk il ġwienaħ (tajra); *a light sovereign*, lira scarsa (li ma iggibx fil pis); *northern lights*, l-aurora boreali; *to bring to light*, tgħarraf, tippublica; *to come to light*, toħroġ; tcun magħruf; *to see the light*, tigi fiddinja; *infants that never saw light*, trabi li katt ma twieldu (katt ma gew fid-dinja); *to stand in one's own light*, tfixchel, tisfratta; *to throw light on a subject*, tispiega (tfisser jew turi ċar) ħaġa.

Light barrel—barmil etc. li iservi ta fiaccla.

Light dub—ħlas (dritt) li iħallsu il bastimenti tad-dwal li icollhom sinjali mal costa etc.

Light house—fanal (ta port etc.)

Light port—purtella f'bastiment.

Lighten—tħaffef; tberrak, iddawwal; tati id-dawl, tillumina; *the Lord lighten thee, thou art a great fool* (**Shakespeare**) Alla jatic id-dawl, (għaliex) inti iblaħ wisk; *to lighten a ship of her cargo* (*to unload*) tħaffef bastimet mit-tagħbija (tħott).

Lightening—tati id-dawl; il lustru ta, (chemm tista tcun tlekk) il fidda.

Lighter—min, dac li, jixgħel; sulfarina, cubrita; *a lamp lighter*, dac li jixgħel il fanali; *can you give me a lighter*, għandec tatini sulfarina.

LIGHTER—puntun, ċattra, dgħajsa tat-tagħbija.

LIGHTERAGE—tħott fuk il puntuni jew iċ-ċattri; il ħlas (dritt) tat-tgħabija fuk il puntuni jew iċ-ċattri.

LIGHTFUL — mimli dawl; glorius, ferħan, ħieni.

LIGHTHEADED—b'moħħu ħafif, belhieni, babbu.

LIGHTHEARTED—ħieni, ferħan, ferrieħ.

LIGHT HOUSE — fanal ta port etc. (għan-nies ta fuk il baħar).

LIGHTING — taħrak, turi b'dawl; tati it-tempra metalli.

LIGHT KEEPER — ir-ragel tal fanal (li icollu il ħsieb tal-*light house*).

LIGHTLESS—bla dawl, mudlam.

LIGHTLY — bil ħeffa, malajr, bil ferħa, fuk fuk, ħafif ħafif, minn ghajr impressioni; addoċċ; *all my warnings were lightly received*, it-twiddib tiegħi ma għamilx impressioni (ittieħed ħafif ħafif); *his speech cannot be so lightly criticed*, id-discors li għamel ma tanto tista ticcriticah addoċċ; *seeming to bear it lightly*, (**Shakespear**, *Antony & Cleopatra*), donnu li ħadu (lakghu) bil ferħa; *to behave lightly*, iggib ruħeo ta fraxchetta, m'hux ta bniedem tal galbu.

LIGHT MINDED—li idur ma cull riħ, ibleh; *he that is hasty to give credit is lightminded*, min ighaggel jibla (jemmen) cull ma jisma hua bniedem ibleh.

LIGHTNESS — heffa; sturdament, mejt.

LIGHTNING — berka (sajjetta); *as quick as a lightning*, ħafif daks berka.

LIGHTNING CONDUCTOR — calamita (ghas-sajjetti).

LIGHTNING DISCHARGER—armar fuk il fili tat-telegraff biex ma tistax għaliħ is-sajjetta.

LIGHT ROOM—camra żgħira (abbord ta bastiment) ma genb il porvlista.

LIGHTS—il pulmuni, (ta annimal); *under the heart lie the lights etc.*(**P. Holland**, *Plinie*).

LIGHTSOME—li jati id-dawl, hieni; *Greece is no lightsome land of social mirth* (**Byron**, *Child Harold*), il Grecia m'hix art hienia għad-divertimenti sociali.

LIGNALOES—xorta ta njam (tal aloe).

LIGNEOUS—tal injam, tal għuda.

LIGNIFEROUS—li jati li njam.

LIGNIFORM—li għandu għamla ta njam.

LIGNIFY—issir (titbiddel fi) njam.

LIGNINE—(fil Chimica) il fibri (ħjut rkak) tal injam.

LIGNIPERDONS — (dud) kerried tal injam.

LIGNITE—njam, ħatab, li sar, jew mibdul f'faħam.

LIGNOUS—tal injam.

LIGNUM VITÆ—xorta ta njam jebes ferm li l-Inglisi ighedulu ucoll "*guaiacum*".

LIGULA—rita tal moħħ, rita rkieka (ħliefa) taż-żbula tal kamħ.

LIGULARIA—xorta ta pianti li jagħmlu fjuri sofor.

LIGULATE—bħal (li ghandu) strixxa jew faxxa.

LIKE—bħal, chif; ħaġa bħal oħra, (tixbeħ), sieħeb; togħġob, tħobb; taħmel; *he is very like his brother*, jixbeħ wisk lil ħuh; *like strength I never felt*, saħħa bhal din (jew dic) katt ma ħassejt; *these and the like*, dawna u oħrajn bħalhom (sħabhom); *do you like this?* dan jogħġboc? *I don't like coffee*, ma nħobbux il cafè; *I don't like him at all*, ma naħmlu xejn, (xejn ma naħmlu); *every one has his likes and dislikes*, culħadd għandu xi ħaġa li iħobba u li ma iħobbiex; (wieħed iħobb ħaġa u jobghod oħra, jew culhadd għandu il gosti tiegħu); *you are like to lose your hair*, inti actarx titlef (jakghalec) xagħrec.

LIKE—ixxebbeħ, tixbeħ; *like me to the peasant boys of France* (**Shakespear**, *Henry VI*), xebbuni lit-tfal raħħala ta Franza; *you like none for constant heart*, (**Shakespear**, *Sonnet 53*), int ma tixbaħ il ħadd għal kalb costanti.

LIKELIHOOD — xebħ, debra, probabiltà, provi, circustanzi, evidenzi; *these likelihoods conferm her flight from hence*, (**Shakespear**, *Two Gentleman of Verona*), dawn il provi jew

circustanzi isaħhu (juru ċar) il ħarba taħħa min hawn.

Likeliness—xebħ; probabiltà.

Likely—actarx, priclu; probabbli jista jiġri jew isir; *I never thought it possible or likely*, katt ma ħsibt li dana jista icun; *I am likely to call tomorrow*, actarx ngħaddi ghada.

Liken—ixxebbeħ.

Likeness—xbiha.

Likewise—xorta waħda, ucoll.

Liking—piacir, kalb, għoġba; xewka; *you have broken from his liking*, (Shakespear, *Winter's Tale*).

Lilac—lilà (pianta); lilà (lewn).

Liliaceæ—il gilji.

Liliaceous—tal gilju.

Lilied—mżejjen bil gilju.

Liliputian—nanu, bniedem kasir jew nanu; żgħir ferm.

Lilt—takbes.

Lily—gilju, susann.

Limaceous—tal bebbux.

Limacians—il bugħarwien.

Limacinea—xorta ta bebbux.

Limail } limatura (tal metalli).
Limature }

Liman—salina, għadira żgħira baxxa f'tarf ta xmara fejn isir il melħ.

Limation—limar.

Lima wood—xorta ta njam (ta Lima) mil l-America t'Isfel.

Limax—il bugħarwien.

Limb—biċċa tal gisem; biċċa minn siġra; membru; ix-xiter (tad-dawra) tax-xemx, tal kamar, jew ta xi astru; takta (biċċa mil gisem) tifred; tissepara (bcejjeċ minn xulxin).

Limbec—lampic; tillampica, tgħaddi mil lampic.

Limbed—li għandu il *limb* (ara).

Limber—li jitgħawweġ; li jiltewa; milwi; biċċa mil carru tal canun; twaħħal (torbot) mal carru tal canun.

Limbers—carru b'żewġ roti b'ammunizioniet għal canun; fetħat, tiċritiet ta għamla quadra minn fejn jitla jew igħaddi l-ilma mis-sentina ta bastiment għal pompa.

Limbo—limbu.

Lime — gir, tcaħħal; tbażżar, iddemmel bil gir; lumicell kares; termentina (dic li jidilcu iz-zcuc tassiġar biha biex fejn ipoġġu il għasafar jibkgħu mwaħħlin u jinkabdu; tidleo jew tonsob bit-termentina.

Limehound — chelb tal caċċa tal ħanżir salvaġġ.

Lime kiln—calcara tal gir.

Limestone—żonkor, ġebel tal gir.

Lime water—ilma bil gir, acquacalce.

Liming—tidmil (tbażżir) bil gir.

Limit — limti, tarf, xifer; ħażż; twassal sa; tillimita.

Limited—li għandu il (bil) limiti, limitat, li għandu jasal sa.

Limmer — chelb pastard (mnissel mil chelb tal caċċa u chelb mastin; lasta tal carrettun etc; bniedem briccun, banavolja; mara tad-dinja.

Limn—tpingi bl-acquarella.

Limner—pittur, dac li ipingi bl-acquarella.

Limosis—ġuħ, marda tal ġuħ.

Limous—mtajjan, mdellec, mċaflas.

Limp—izzappap; timxi zopp.

Limpet—mħara.

Limpid—ċar.

Limping—mixi zopp; zuppiar mixi mferċaħ.

Limy—bil gir; li fih il gir; li idellec; mċaflas, mtajjen.

Lin—għadira; icciedi, terħi, titlak.

Linch—xcaffa, xifer.

Linchpin—rpar, musmar li iżomm rota ma toħroġx mil fus.

Lincture } medicina, dua li tin-
Linctus } tlagħk bi lsien.

Lind } is-siġra tal lumicell ka-
Linden } res; it-tilju (siġra) pianta.

Line—linia, ħażż, sing; siegla, rumnell; contorn; linja, serbut suldati; fanteria; sur, fortizza, ħajt ta bennej; gebbieda, razza; ticsi, tinforra; *a ship of the line*, fregata, biċċa tal gwerra; *line rocket*, miġnuna, suffarell (tal ġogdifogu) li jiġri fuk il fildiferru; tħożż; (tiġbed linji biex timmarca); tgħejd (biċċa poesia etc) vers vers; tirranġa, tkiegħed suldati f' linja jew f'ringhiela; *to line bees*, tiġbor ferħ naħal.

Lineage—gidd, gebbieda, razza.

Lineal—tal-linji, lineari, li nieżel mir-razza, tar-razza, li nieżel dritt.

LINEAMENT—għamla tal wiċċ; fattizzi.

LINEAR—lineari, tal linji; magħmul minn linji.

LINEATE—(fil botanica) maħżuż (li gej) mit-tul.

LINEATION—ħażż ta linja.

LINEN—xokka (tal għazel), xkajra; biancheria tal għazel.

LINEN DRAPER — bejjegħ ix-xokka tal għażel.

LINEOLATE — maħżuż (immarcat) b'linji żgħar.

LINER—min ichejjel it-trekat, min iħożż jew jimmarca (chif għandhom jiġu) it-trekat; bastiment (vapur) li jivviaġġa minn post għal l-jeħor; bastiment mercantil.

LINES—cimi, rumnelli; ħajt, lenez; fortizzi.

LING—baccaljau; xorta ta pianta (ħaxix ħażin) li jicber fli mrasi (fil Botanica il *Calluna Vulgaris*).

LING BIRD—ara *titlark*.

LINGEL—biċċa gilda, bħal lsien jew tarf tal gild.

LINGER—titnicċher, iddum; titlajja.

LINGERER — min jitnicċher, min idum jew jokgħod jitlajja.

LINGERING—tnicchir, dewmien (biex tagħmel ħaġa).

LINGET—ngott tal fidda etc, biċċa metall.

LINGLE—ħajt (tal ħjata) ta li scrapan.

LINGO—lsien, lingua (discors).

LINGUACIOUS—ara *loquacious*.

LINGUADENTAL—li tippronunziah bil għajnuna tal lsien u is-snien flimchien.

LINGUA FRANCA—lsien (lingua) Taljan mħallat b'chelmiet (espressioniet etc.) tal lingui oħra li jitchelmu fil pajjisi tal Mediterran (taħlita ta lsien Taljan ma lingui oħra tal Mediterran).

LINGUAL—ta lsien, ittra li tippronunziaha bi lsien; *sh* u *zh* huma *lingual letters*.

LINGUIFORM—li għandu għamla ta lsien.

LINGUIST—linguista, wieħed li jaf (jitchellem) b'ħafna lingui.

LINGUISTIC—ix-xienza (li studiu) li tittratta fuk in-nisel, tifsir, u chif għandu icun usat il cliem.

LINGULATE—(fil Botanica) għamla ta lsien.

LINGY — (bniedem) ħaddiem; tal mazza, li jiflaħ għax-xogħol, li jiflaħ jaħdem.

LINHAY—għarix, għorfa fejn iżommu il carrettuni bil-lejl u meta ma icollomx bżonnom għax-xogħol.

LINIGEROUS — li jagħmel (jati) il għażel.

LINIMENT—ingwent.

LINING—nforra; chisi.

LINK—ħolka ta catina; rabta; basi; ħabel bil katran jixgħel; torbot, tgħakkad b'ħolka.

LINKBOY—tifel li juri (passiggieri etc.) b'torċa.

LINN—cascata (tal ilma).

LINNEAN—ta *Linneus* jew is-sistema tiegħu (chif kassam li Storia Naturali).

LINNET—ġojjin.

LINSEED — chittien; żerrigħa tal chittien; *linseed oil*, żejt tal chittien.

LINSEY—linży (drapp, suff u għażel).

LINT—lent, għażel msellet (ħajt tal għażel) għal feriti.

LINTER—dgħajsa żgħira.

LINTEL—blata ta bieb jew tieka.

LION—ljun.

LION-ANT—xorta ta nemla.

LION CAT—il kattus ta Angora.

LIONCEL (fl-araldica)—ljun żgħir.

LIONCELLES—ljuni żgħar.

LIONEL—ferħ ta ljun.

LIONESS — ljunessa, dorbies (ljun mara).

LION HEARTED—kalbieni ferm.

LIONIZE—iġġagħal li ħaġa tcun ta min iħares lejha (tagħmel li oggett li icun interessanti, curius, li iġġagħal li in-nies iħarsu lejh).

LION METTLED—kalbieni daks ljun.

LION'S LEAF—xorta ta pianta (ħaxixa).

LIP—xoffa; *to make a lip*, iddendel xuftejc, tagħmel ix-xoffa, tagħmel il buri.

LIP—tbus; *lip devotion*, devozioni bil bews (biss); *lip good*, bil cliem biss (għemil xejn); *lip labour*, cliem biss, discors mil fomm il barra; *lip wisdom*, għerf bil cliem (bla fatti).

LIPARIS—il bebbuxa tal baħar.

LIPLET—xoffa żgħira.

LIPOGRAM—chitba ta chelma etc. minn għajr xi ittri jew ittra tal alfabett, chitba ta cliem minn għajr ma issib certa ittra (bħal Odissea ta Tryphiodorus, illi fl-ewwel ctieb ma hemm l-ebda chelma li fiha l-ittra A u fit-tieni ebda chelma bill littra B).

LIPOGRAMMATIST — wieħed li jicteb cliem etc. minn għajr ma idaħħal certa ittra.

LIPOMA—xorta ta tumur.

LIPOTHYMY—stlierca, għaxwa.

LIPP—il lipp, ħuta.

LIPPED — bix-xuftejn; *thick lipped*, bix-xuftejn cbar jew ħoxnin.

LIPPER—mewġ żgħir; ċaklik f'wiċċ l-ilma.

LIPPING—imbuccatura ta strument bħal ma hu il clarinett, etc.

LIPPITUDE — tpeċpiċ (tberfil) tal għajnejn (mard tal għajnejn).

LIPPY—li għandu xuftejh cbar.

LIPSALVE—glicerina.

LIQUATE—tħoll; iddewweb.

LIQUEFACTION—tidwib.

LIQUEFY—tħoll, iddewweb.

LIQUEUR—licur (xorb bħal benedittini, cumin, chartreuse etc)

LIQUID—liquidu, maħtul bħal ilma, ħaġa maħlula; *a liquid consonant as: l, m, n and r*, consonanti liquida bħal *l*, *m*, *n* u *r*.

LIQUIDNESS }
LIQUIDITY } ħalla.

LIQUIDATE—tilliquida; tħallas, takta cont.

LIQUIDIZE—taghmel *liquid*, (ara).

LIQUOR—licur, xorb spiritus; ixxarrab, tbill.

LQUORICE—għud is-sus, sugu.

LIRA—Franc Taljan, (biċċa flus).

LIRIPOOP—cappa bil barnus li chienu jilbsu dari il kassisin l-Inghilterra; bniedem ibleħ, ħaġa belgħa.

LISBON—xorta ta mbit abjad li jigi mil Lisbona (Portugall); xorta ta zoccor.

LISLE GLOVES — ngwanti tal filè għas-sajf.

LISLE LACE—xorta ta bizzilla ħafifa.

LISP—temtim; ittemtem (titchellem tippronunzia *s* b'leħen ta *t* bħal meta wieħed igħejd *tabiħ* f'loc *sabiħ*.

LISPER—min itemtem jew jippronunzia l-*s* bhal *t*.

LISPING—temtim, pronunziar tal s bħal t.

LISSOM—li jitgħawweġ, li jerħi jew iciedi.

LIST—lista, nota; ħażż, xifer; ħaxixa, ċmusa, dic il biċċa pannu etc li icollhom il curdara f'idom biex il ħajt ta li stoppa idur gewwa fiha u ma iwaġġalomx idejhom; xewka, rieda; tingaġġa; ticteb jew iddaħħal suldat; tisma, tissamma, tagħżel; tixtiek; tcun trid; *the wind blew where it listed etc.* (Byron, *Childe Harold*), ir-riħ nefaħ fejn ried; *the bold youth list to every sound* (Scott *Pokely*), il giuvnott kalbieni kagħad jissamma cull ħoss.

LISTEL—faxxa, strixxa.

LISTEN—tisma, tissamma; tati widen.

LISTENER — min jisma, jissamma jew jati widen.

LISTENING—smiħ, widen.

LISTFUL—attent.

LISTLESS—bla cont, bla kalb, trascurat, indifferent.

LISTS — post (magħluk) fejn isiru cumbattimenti, sarâr.

LIT — jena xgħelt, mixghul; *who lit the candle?* min xegħel ix-xemgħa? *the candle was lit*, ix-xemgħa chienet mixgħula.

LITANY—litania; *the Litany of Loreto*, Litania tal Madonna; *Litany of Saints*, Litania it-twila.

LITCHI—xorta ta frott li jicber fiċ-Cina, tajjeb wisk ghal l-ichel.

LITE—ftit, nakra, ponta, daks xejn.

LITERAL — chelma chelma; ċar, m'hux figurativ, jew bil figura.

LITERALLY — letteralment, chelma b'chelma.

LITERARY—letterariu; għaref; tal letteratura, tal kari u'l chitba; tannies xienzati, għorrief jew li jafu li scola.

LITERATE—letterat, bniedem għaref, bravu, li jaf li scola, xienziat (iżda m'hux lauriat).

LITERATI—in-nies xienziati, li jafu li scola, għorrief, bravi.

LITERATIM—chelma b'chelma.

LITERATOR — min jgħallem littri, bniedem xienziat, surmast (precettur jew professur) tal letteratura.

LITERATURE — letteratura, gherf, xienza tal littri (kari u chitba ta nies letterati jew ghorrief) erudizioni.

LITH—biċċa mil gisem.

LITHANTHRAX—laħam, ħaġar bħal faħam.

LITHE — li jitghawweġ, jerħi jew jirteħa; tillixxa, trattab.

LITHER—artab, li iciedi, li jitgħawweġ jew jiltewa.

LITHIA—litia (sustanza alcalina).

LITHIASIS—gebla, ħaġra jew calculu fil bużżieka tal urina jew fil cliewi.

LITHIATE—melħ (trab) li isir mil acidu tal litia u taħlita oħra.

LITHIC—tal gebla, li isir mil gebla.

LITHO—gebla.

LITHOCARP—frotta petrificata..

LITHOCHROMICS — is-sengħa ta li stampar (ta figuri etc) bil culuri minn fuk il gebla.

LITHOCOLLA — siment għal chitba fuk il gebel.

LITHODENDRON—il kroll.

LITHOGENESY—ix-xienza tat tnissil naturali (ta chif jitnisslu weħedhom) il minerali.

LITHOGLYPH—is-sengha tal incisioni fuk il gebel prezius.

LITHOGLYPHIC—tas-sengha tal incisioni fuk il gebel prezius.

LITHOGLYPHITE—gebla bl-incisioni fukha.

LITHOGOGUE—rimediu biex tchecci (tneħħi) il calculi mil canal jew passaġġ ta (fejn tgħaddi) l-urina.

LITHOGRAPH — litografiia, stampa minn fuk (disinnn scolpit fuk) il gebla.

LITHOGRAPHER—litografu, stampatur minn fuk il gebla.

LITHOGRAPHIC—tal *Lithography*.

LITHOGRAPHY — litografia, stampa minn fuk il gebla.

LITHOIDAL—gebli, bħal gebel.

LITHOLABE — strument tat tobba (bħal mkass jew tnalja) għal operazioni tal litotomia biex joħroġ jew igib il frac tal gebla jew ħaġra fil bużżieka tal-urina.

LITOLOGY—litologia, storia naturali tal gebel (jew ħaġar).

LITHONTRIPTIC—medicina li tfarrac jew iddewweb il gebla (ħaġra) li tcun fil bużżieka jew fil cliewi.

LITHONTRIPTIST } LITHOTRIPTIST } min (dac li) jagħmel l-operazioni tal litotrisia (jew tifric tal gebla li tcun fil bużżieka).

LITHONTRIPTER — strument biex ifarrac il gebla li tcun fil bużżieka tal urina (fl-operazioni tal litotrisija).

LITHOPHAGI — annimali li jeclu il gebel.

LITHOPHAGOUS—li jecol il gebel.

LITHOPHOTOGRAPHY—litofotografia, stampar ta ritratti minn fuk il gebla.

LITHOPHYTE—krolla, pianta petrificata jew tal gebel.

LITHOTHRIPTIC—li iħoll (idewweb) il ħaġra jew calculu fil bużżieka tal urina.

LITHOTOME—gebla magħmula b'mod li tcun donna maktugħa bl-idejn.

LITHOTOMIC—tal *lithotomy* (ara).

LITHOTOMY—litotomia, ħruġ tal gebla mil bużżieka bil kasma (tażżakk minn fuk), operazioni bit-tall.

LITHOTIMIST—min jagħmel l-operazioni tal gebla bit-tall.

LITHOTRIPSY } LITHOTRIPTY } litotrisia, l-operazioni tat-tifric tal gebla fil bużżieka tal urina.

LITHOTRITY—litotrisia, l-operazioni tal gebla bit-tifric fil bużżieka stess.

LITHOXYLE—njam petrificat.

LITHY—artab li iciedi li jitghawweġ malajr.

LITIGABLE—li tista tiggieled fuku; ta min jiggieled fuku,

Litigant—min icollu causa fil korti; litigant; gellied, litigus.

Litigate—icolloc x'taksam ma xi hadd fil korti: tiggieled; tillitca.

Litigation—ġlied, ġlied fil korti.

Litigat—bħal *litigant*, ara.

Litigious—li icollu, jew iħobb icollu x'jaksam il korti; li iħobb jillitca jew jiggieled.

Litmus — turnesol; xorta ta ħażiż li jusawh għaż-żebgħa; ilma ta lewn caħlani li isir mil ħaxixa *Roccella tinctoria.*

Litotes — figura rettoricali (taddiscors), figura li fiha l-affermativa tusaha bin-negativa bħal: *a citizen "of no mean city"* jigifieri: *a citizen "of an illustrious* jew *important city"* (bniedem "ta belt m'hix ċchejcna" jigifieri bniedem "minn belt importanti jew cbira".

Litrameter—strument biex jaraw il gravità specifica tal liquidi.

Litre—litru, chejl Francis tal imbit etc.

Litten—post fejn jidfnu il mejtin; kabar, fossa.

Litter—catalett; tixrid ta ħwejjeġ l'hawn u l'hemm (imbarazzi fin-nofs); it-tiben, ħuxlief etc li ixerrdu makgħad taħt il bhejjem; boton bnieżer; ixxerred; tferraħ, teħles każkuża jew kattusa; *a room in a litter*, camra bl-imbarazzi, collox ta fuk taħt; *here is some straw, litter the horse*, hawn ftit tiben ixħtu taħt iż-żiemel (biex icollu fuk hix jorkod).

Litterateur — wieħed (bniedem) letterat.

Little — żgħir, ċchejchen; ftit, daksxejn, nakra; *by little and little*, bil mod il mod; nakra nakra; kajla kajl; *many a little make a muckle*, bil ktajra il ktajra tintela il ġrajra.

Little good—ħaxixa, it-tengħud.

Littleness—ċcunija; żgħurija, ċocon.

Littlest—l-iċchen, l-iżgħar.

Littleworth—bniedem bla carattru; bniedem li ma jiswa xejn.

Littoral—plajja; xatt, littoral; taxxatt, tal plajja; li jicber (ħaxix) fuk il (mal) plajja.

Littorella—isem ta ħaxix li jicber mal (fuk il) plajja.

Lituite — koxra li gejja mgħerba fit-truf jew fil ponot.

Liturgist — wieħed mħarreġ, fil-*liturgy* (ara).

Liturgy — liturgija, għamla (forma) ta talb, ir-ritnal tal cnisja (tiri ta chif għandhom isiru l-affarijet tal cnisja).

Live (akra *livv*)— tgħix, tgħammar, tokgħod; *he cannot live long*, hu ma jistax igħix żmien twil; *where do you live?* fejn tokgħod?

Live (akra *laiv*) f'loc *alive* — ħaj; fuk ruħu, ħafif; *live stock*, il bhejjem (annimali ħajjin) ta razzett etc.

Lived – li għax: ħaj; *long lived*, li għax ħajja twila, li dam ħaj żmien twil.

Livelihood—għajxien, ħajja.

Liveliness—ħajja; ferħ.

Lively – fuk ruħu, ferrieħi.

Liver—min, dac li igħejx.

Liver—fwied; *liver coloured*, lewn il fwied; *liver grown*, li għandu il fwied cbir; *liver plant*, isem ta ħaxixa, xorta ta ħażiż.

Liveried – liebes il livrija.

Livery — livrija, lbies (uniformi) tas-sefturi; għati ta pussess, ħelsien; *he demanded livery of the man who had offended him*, (**North**, *Plutarch*), hua talab il ħelsien (il għati tal-libertà) għal dac ir-ragel li offendih.

Livery—tlibbes il livrija.

Livery man – seftur, bniedem li jilbes il livrija.

Livery-stable — stalla, post fejn iżommu iż-żwiemel għal chiri.

Lives—ħajjiet (plural ta ħajja).

Livid—mbengel.

Lividity } tbengil.
Lividness }

Living – ħajj, ħajja, għajxien; benefiziu ta kassis; mkabbad; *is your father still living?*, missierec għadu ħaj; *I am doing this to get my living*, kiegħed nagħmel dan għal ħajja (għal għajxien jew biex nakla x'niecol); *that clergyman has been turned out of his living*, lill dac ir-reverendu

(kassis tal Inglisi) ħadulu il benefiziu li chellu; *then on the living coal red wine pour*, (Dryden, *Todd*), imbagħad jixħtu imbit abjad fuk il faħam mkabbad (fuk il ġamar).

Livistonia—xorta ta palm (li jicber l'hawn u l'hemm fl-Australia).

Livonian—tal Livonia; wieħed minn Livonia; lsien tan-nies ta Livonia.

Livor—malinjità; ħdura, infamità, bili li wieħed icollu fli stoncu tiegħu contra bniedem jeħor.

Lixivial } tal lissija.
Lixivious }

Lixiviate—tagħmel il-lissija.

Lixivium—lissija.

Lizard—gremxula.

Llama—lama, annimal, li għandu mil gemel u min-ngħaġa, jinsab wisk fil Perù (America t'Isfel).

Llanos—hecc jissejħu dawc il pianuri jew xgħari cbar li hemm dwar ix-xtajtiet tax-xmara Orinoco (America t'Isfel).

LL.D. (Legum Doctor) — avucat, wieħed lawriat fil Ligi (jew fil Ġurisprudenza).

Lloydia—xorta ta pianta bil basal.

Lloyds—hecc msejħa dic in-naħħa tal *Borsa* ta Londra fejn hemm jictbu li scrivani żgħar u is-sensala

Lo!—ara! eccu!

Loach—ħuta żgħira tal ilma ħelu ta dana l-isem.

Load—tghabija, refgħa; tghabbi, ticcarga.

Load-line } il balla, is-sinjal
Loadwater line } f' genb ta bastiment li juri sa fejn għandu jinżel bittaghbija.

Load manage — pilotaġġ, ix-xogħol tal bdot.

Loadman—bdot.

Load star—il chewcba tal pol.

Load stone—il calamita.

Loaf—ħobża; kampiena zoccor.

Loafer—briccun, vagabond; wieħed li jiggerra mat-torok ma jagħmel xejn; banavolja.

Loaf sugar—zoccor tal kampiena.

Loam—art tajba u għammiela, art ramlija u taflija fli stess wakt.

Loamy—li fih art tajba u għammiela (art ramlija u taflija fli stess wakt).

Loan — self, ħaġa mislufa; tislef; skak, mogħdija kalb ir-raba.

Loan office—post, loc, fejn in-nies jirgħanu il ħwejjeġ; loc ir-rahan.

Loaner—min, dac li jislef; sellief.

Loath — immeżmeż; mistcherraħ, mkażżez; *I am loath to-night to go any farther*, jena nistcherraħ li nimxi actar il kuddiem il-lejla.

Loathe — titmeżmeż; tistmerr; tistcherraħ, titkażżeż; tobgħod, ma tistax tara; *my dog loathes his food*, il chelb tiegħi jistmerr (jitkażżeż) jecol; *they loathed him as a revolutionary*, huma ma chienux jistgħu jarawh b'għajnejhom bħala bniedem (wieħed) rivoluzionariu.

Loather—meżmieżi; min jistmerr jew jitkażżeż.

Loathful } immeżmeż, mkażżeż,
Loathsome } mokżież; li ikażżez; ta min jistmerru.

Loathing } stmerra.
Loathness }

Loaves—ħobżiet.

Lob — kecicu; balalu, iblaħ, ħaġa belha; ħanex għas-sajd; titlak, terħi ħaġa taka mn'iedjc etc. bi trascuraġni; tħalli; *lob's pound*, ħabs.

Lobar—tat-tebka (tal pulmun etc ta bniedem; *lobar pneumonia*, pneumonia f'tebka waħda tal pulmun.

Lobate—gej ghamla ta tebka.

Lobby—setaħ.

Lobcock—bniedem stupidu, għażżien.

Lobe—tebka; id-dendula (it-tarf ta isfel l-artab) tal widna.

Lobelia—xorta ta fjur; lobelia.

Lobling—isem ta ħuta.

Loblolly—xorta ta ħelu, bħal crema li jittiechel bli mgħarfa.

Loblolly boy — it-tifel li iservi ittabib abbord (li igħejnu fix-xogħol tiegħu ta li spizzerija).

Lobscouse—laħam immellaħ msajjar bil basal etc chif jecluħ abbord.

Lobster—awwista; għaġusa.

Lobworm—ħanex għas-sajd (lixca).

Local — locali; tal post; ta naħa waħda.

LOCALE—post, loc.
LOCALISM—localismu, chelma li tingħad f'dac il post (tal post).
LOCALITY—naħa, loc, post, banda, posizioni.
LOCALIZE — tagħmel tal post jew tal loc.
LOCATE—tkiegħed; tistabilixxi,tonsob; tmur tokgħod.
LOCATION—tkegħida; kgħad, situazioni, nasba, locazioni, chera.
LOCATIVE—li juric il post, jew loc, fejn saret xi ġrajja etc.
LOCATOR—cherrej, min jati b'chera.
LOCH (bħal LAKE) — lag, għadira; fil medicina, ħaġa maħlula (liquida).
LOCHIA—dac collu li joħroġ mill-omm wara twelid ta tarbija.
LOCK — kofol, tischir, serratura; għafsa ma; tħaddina; troffa xagħar; li sparatur, grillu etc. ta xcubetta; takfel; issaccar.
LOCK—loc fi xmara li jingħalak bejn żewġ bwieb fejn iżommu id-dgħajjes etc.
LOCKAGE—il għemil tal *locks*; id-dritt li iħalsu id-dgħajjes etc. talli igħaddu mil *lock*.
LOCKJAW—tetanu.
LOCKER—min (dac li) jakfel; ħaġa makfula bil muftiħ; caxxun (b'serratura).
LOCKET—lochitt; molla ta ħanniekn, ta cullana jew ta giżirana.
LOCKRAM — xorta ta drapp oħxon ordinariu; drapp tal paljazzi tal chcina etc.
LOCKRAND—faxxa bil gebel.
LOCKRON— xorta ta fjur bħar-ranunculi.
LOCK SMITH — ħaddied (li jagħmel is-serraturi etc.)
LOCO—chelma usata fil musica li turi li dawc in-noti li fukhom tcun kegħda mictuba, ma għandhomx jindakku ottava fuk.
LOCOFOCO—xorta ta sulfarini; sulfarini li jakbdu weħedhom; ir-Radicali (partit politicu) tal America.
LOCOMOTION — tkankil (mixi) minn banda għal l-oħra (minn loc għal-l-jeħor).
LOCOMOTIVE—vapur tal art; locomotiva; li jista imur minn banda għal l-oħra.
LOCULAMENT—il post fi pianta fejn tcun kegħda iż-żerrigħa; miżwed.
LOCULAR—li għandu li mżiewed.
LOCUS—linja li issolvi problem (fil geometria)
LOCUST—ġrad (ġurat); *locust tree*, siġra tal ħarrub, *locust beans*, ħarrub (mżiewed).
LOCUTION—locuzioni; discors,cliem, frasi.
LOCUTARY—camra tal cunversazioni fejn isiru discorsi.
LODE—vina tal metalli jew minerali f'miniera.
LODESHIP—ferilla, dgħajsa, jew bastiment ċchejchen għas-sajd.
LODE STAR (bħal LOAD STAR) — li stilla polari jew tal pol, li isservi biex tmixxi in-naviganti.
LODE STONE—il calamita.
LODGE—dwejra, għarix; dar, loġġa jew il post fejn jiltakgħu il mażuni etc.; il mażuni jew membri ta xi setta oħra li jiltakgħu fil *lodge*; għankud (ħafna ħwejjeġ xorta waħda li icunu grupp ħdejn xulxin) bħal *a lodge of islands*, grupp gżejjer; tkiegħed; tokgħod, tabita, tagħmmar f'dar etc. tilka ġo darec, talloġġa; teħel, issib il post, tibka mwaħħal; *a stone lodged in the roof*, gebla bakgħet mwaħħla fis-sakaf; tmejjel, trakkad kasab tal kamħ etc.
LODGER—min jokgħod, cherrej.
LODGING — alloġġ, dar, cherrejja; *I pay 6 shillings a day for my food and lodging*, inħallas sitt xelini cull jum għal ichel u rkad.
LODGING HOUSE—alloġġ.
LODICULA—dac il kxur bħal ħliefa li icun l-isfel miż-żbula etc tal ħaxix.
LOFT—raff; gallarija tal orgni (fi cnisia etc.)
LOFTINESS—għoli, cburija; *the loftiness of a mountain*, il għoli ta muntanja; *the loftiness of men shall be abased*, il cburija tan-nies ticcecchen (il cburi icollu jumilja ruħu).
LOFTY—għali; cburi; mcabbar; (vers

(kassis tal Inglisi) ħadulu il benefiziu li chellu; *then on the living coal red wine pour*, (Dryden, *Todd*), imbagħad jixħtu imbit abjad fuk il faħam mkabbad (fuk il ġamar).

Livistonia—xorta ta palm (li jicber l'hawn u l'hemm fl-Australia).

Livonian—tal Livonia; wieħed minn Livonia; lsien tan-nies ta Livonia.

Livor—malinjità; ħdura, infamità, bili li wieħed icollu fli stoncu tiegħu contra bniedem jeħor.

Lixivial } tal lissija.
Lixivious }

Lixiviate—tagħmel il-lissija.

Lixivium—lissija.

Lizard—gremxula.

Llama—lama, annimal, li għandu mil gemel u min-ngħaġa, jinsab wisk fil Perù (America t'Isfel).

Llanos—hecc jissejħu dawc il pianuri jew xgħari cbar li hemm dwar ix-xtajtiet tax-xmara Orinoco (America t'Isfel).

LL.D. (Legum Doctor) — avucat, wieħed lawriat fil Ligi (jew fil Ġurisprudenza).

Lloydia—xorta ta pianta bil basal.

Lloyds—hecc msejħa dic in-naħħa tal *Borsa* ta Londra fejn hemm jictbu li scrivani żgħar u is-sensala

Lo!—ara! eccu!

Loach—ħuta żgħira tal ilma ħelu ta dana l-isem.

Load—tghabija, refgħa; tgħabbi, ticcarga.

Load-line } il balla, is-sinjal
Loadwater line } f' genb ta bastiment li juri sa fejn għandu jinżel bittagħbija.

Load manage — pilotaġġ, ix-xogħol tal bdot.

Loadman—bdot.

Load star—il chewcba tal pol.

Load stone—il calamita.

Loaf—ħobża; kampiena zoccor.

Loafer—briccun, vagabond; wieħed li jiggerra mat-torok ma jagħmel xejn; banavolja.

Loaf sugar—zoccor tal kampiena.

Loam—art tajba u għammiela, art ramlija u taflija fli stess wakt.

Loamy—li fih art tajba u għammiela (art ramlija u taflja fli stess wakt).

Loan — self, ħaġa mislufa; tislef; skak, mogħdija kalb ir-raba.

Loan office—post, loc, fejn in-nies jirgħanu il ħwejjeġ; loc ir-rahan.

Loaner—min, dac li jislef; sellief.

Loath — immeżmeż; mistcherraħ, mkażżez; *I am loath to-night to go any farther*, jena nistcherraħ li nimxi actar il kuddiem il-lejla.

Loathe — titmeżmeż; tistmerr; tistcherraħ, titkażżeż; tobgħod, ma tistax tara; *my dog loathes his food*, il chelb tiegħi jistmerr (jitkażżeż) jecol; *they loathed him as a revolutionary*, huma ma chienux jistgħu jarawħ b'għajnejhom bħala bniedem (wieħed) rivoluzionariu.

Loather—meżmieżi; min jistmerr jew jitkażżeż.

Loathful } immeżmeż, mkażżeż,
Loathsome } mokżież; li ikażżez; ta min jistmerru.

Loathing } stmerra.
Loathness }

Loaves—ħobżiet.

Lob — kecicu; balalu, iblaħ, ħaġa belha; ħanex għas-sajd; titlak, terħi ħaġa taka mn'iedjc etc. bi trascuraġni; thalli; *lob's pound*, habs.

Lobar—tat-tebka (tal pulmun etc ta bniedem; *lobar pneumonia*, pneumonia f'tebka waħda tal pulmun.

Lobate—gej għamla ta tebka.

Lobby—setaħ.

Lobcock—bniedem stupidu, għażżien.

Lobe—tebka; id-dendula (it-tarf ta isfel l-artab) tal widna.

Lobelia—xorta ta fjur; lobelia.

Lobling—isem ta ħuta.

Loblolly—xorta ta ħelu, bħal crema li jittiechel bli mgħarfa.

Loblolly boy — it-tifel li iservi ittabib abbord (li igħejnu fix-xogħol tiegħu ta li spizzerija).

Lobscouse—laħam immellaħ msajjar bil basal etc chif jecluħ abbord.

Lobster—awwista; għaġusa.

Lobworm—ħanex għas-sajd (lixca).

Local — locali; tal post; ta naħa waħda.

LOCALE—post, loc.

LOCALISM—localismu, chelma li tingħad f'dac il post (tal post).

LOCALITY—naħa, loc, post, banda, posizioni.

LOCALIZE — tagħmel tal post jew tal loc.

LOCATE—tkiegħed; tistabilixxi,tonsob; tmur tokgħod.

LOCATION—tkegħida; kgħad, situazioni, nasba, locazioni, chera.

LOCATIVE—li jurio il post, jew loc, fejn saret xi ġrajja etc.

LOCATOR - cherrej, min jati b'chera.

LOCH (bħal LAKE) — lag, għadira; fil medicina, ħaġa maħlula (liquida).

LOCHIA—dac collu li joħroġ mill-omm wara twelid ta tarbija.

LOCK — kofol, tischir, serratura; għafsa ma; thaddina; troffa xagħar; li sparatur, grillu etc. ta xcubetta; takfel; issaccar.

LOCK - loc fi xmara li jingħalak bejn żewġ bwieb fejn iżommu id-dgħajjes etc.

LOCKAGE - il għemil tal *locks*; id-dritt li iħalsu id-dgħajjes etc. talli igħaddu mil *lock*.

LOCKJAW—tetanu.

LOCKER - min (dac li) jakfel; ħaġa makfula bil muftiħ; caxxun (b'serratura).

LOCKET—lochitt; molla ta ħanniekΑ, ta cullana jew ta giżirana.

LOCKRAM — xorta ta drapp oħxon ordinariu; drapp tal paljazzi tal chcina etc.

LOCKRAND—faxxa bil gebel.

LOCKRON— xorta ta fjur bħar-ranunculi.

LOCK SMITH — ħaddied (li jagħmel is-serraturi etc.)

LOCO—chelma usata fil musica li turi li dawc in-noti li fukhom tcun kegħda mictuba, ma għandhomx jindakku ottava fuk.

LOCOFOCO—xorta ta sulfarini; sulfarini li jakbdu weħedhom; ir-Radicali (partit politicu) tal America.

LOCOMOTION — tkankil (mixi) minn banda għal l-oħra (minn loc għal-l-jehor).

LOCOMOTIVE—vapur tal art; locomotiva; li jista imur minn banda għal l-oħra.

LOCULAMENT—il post fi pianta fejn tcun kegħda iż-żerrigħa; miżwed.

LOCULAR—li għandu li mżiewed.

LOCUS—linja li issolvi problem (fil geometria)

LOCUST—ġrad (ġurat); *locust tree*, siġra tal ħarrub, *locust beans*, ħarrub (mżiewed).

LOCUTION—locuzioni; discors,cliem, frasi.

LOCUTARY—camra tal cunversazioni fejn isiru discorsi.

LODE—vina tal metalli jew minerali f'miniera.

LODESHIP—ferilla, dgħajsa, jew bastiment ċchejchen għas-sajd.

LODE STAR (bħal LOAD STAR) — li stilla polari jew tal pol, li isservi biex tmixxi in-naviganti.

LODE STONE—il calamita.

LODGE—dwejra, għarix; dar, loġġa jew il post fejn jiltakgħu il mażuni etc.; il mażuni jew membri ta xi setta oħra li jiltakgħu fil *lodge*; għankud (ħafna ħwejjeġ xorta waħda li icunu grupp ħdejn xulxin) bħal *a lodge of islands*, grupp gżejjer; tkiegħed; tokgħod, tabita, tagħmmar f'dar etc. tilka ġo darec, talloġġa; teħel, issib il post, tibka mwaħħal; *a stone lodged in the roof*, gebla bakgħet mwaħħla fis-sakaf; tmejjel, trakkad kasab tal kamħ etc.

LODGER—min jokgħod, cherrej.

LODGING — alloġġ, dar, cherrejja; *I pay 6 shillings a day for my food and lodging*, inħallas sitt xelini cull jum għal ichel u rkad.

LODGING HOUSE—alloġġ.

LODICULA—dac il kxur bħal ħliefa li icun l-isfel miż-żbula etc tal ħaxix.

LOFT—raff; gallarija tal orgni (fi cnisia etc.)

LOFTINESS—għoli, cburija; *the loftiness of a mountain*, il għoli ta muntanja; *the loftiness of men shall be abased*, il cburija tan-nies ticcecchen (il cburi icollu jumilja ruħu).

LOFTY—għali; cburi; mcabbar; (vers

ta poesija etc) sublimi, stupend; *he wrote some lofty verses*, chiteb poesija stupenda.

Log—hatba; zocc ta siġra; ctieb fejn jinżammu mictuba il ġrajja tal ġurnata etc. (abbord ta bastiment, fi scola etc).

Logan—gebla cbira mgherba jew mkegħda b'mod li tista tgherbiba chif trid.

Logarithm—logaritmu; numru li ghandu proporzioni ma numru jeħor.

Logarithmetic }
Logarithmetical } tal logaritmi.
Logarithmic }
Logarithmical }

Logbook — il *logbook*, ctieb (registru) abbord ta bastiment etc. fejn icunu mniżżlin il ġrajja collha ta tul il viaġġ etc.

Loggats—logħba billi iwakkfu lasti fl-art u igaraw ghalihom min iwakka l-actar jirbaħ (ara *nine pins*).

Loggerhead—stupidu, ras kargha; ibleħ; bħal cuċċarun cbir bil mancu twil, fejn idewbu il katran; *to fall* jew *to go to loggerheads*, tiggieled bil ponnijiet; tiggieled, icolloc xi tgħejd ma; titwiegħer, tinchiser ma dac li icun.

Loggerheaded—stupidu, ras kargħa.

Loggia — passaġġ, gallaria cbira f'faċċata ta palazz; belluvidir; gallarija miftuħa (m'hix msakkfa) f'teatru etc.

Logging axe—lexxuna, rixa għattkaccit taz-zcuc tas-siġar.

Logglass—impulletta ta nofs minuta li jusaw abbord ta bastiment.

Logheap—ħatab li jaħarku b'sinjal fuk xi xtajta etc.

Loghouse } gabbana (camra) tal
Loghut } injam.

Logic — logica; ix-xienza tar-raġunar; is-sengħa li tgħallimna nirraġunaw sewwa.

Logical—logicu, tal logica.

Logician—min igħallem, jew li jaf sewwa il logica.

Logistic } tal logaritmi (sessage-
Logistical } simali) li dari chienu jiccalculaw bihom fin-negoziu.

Logline—ħabel, cima, ta 150 kama tul li iżommu marbut bih il *logg* jew dic il għuda ta ghamla triangulari li biha jaraw abbord il mixi tal bastiment.

Logographic } tal *logography*.
Logographical }

Logography—logografia; stenografija jew chitba tal cliem li wieħed icun igħejd (chitba bl-ittri m'hux bissinjali ta li stenografija) chelmiet stampati sħaħ m'hux ittra ittra bit-tipi.

Logomachy—ġlieda fuk il cliem.

Logometer—miżien għal l-affarijet ta li spiżżiari.

Logometric—tal *logometer*.

Logothete—ricevitur general; min iżomm il caxxa tal flus (it-tesor) ta pajjis jew tal pubblicu.

Logotype — żeuġ ittri jew actar f'tipa waħda bħal *ff*, jew *fl*, jew *ffi*.

Logwood—campiċ, xorta ta njam biex jiżbgħu bih.

Lohoch—(fil patologia) medicina li għandha mil ġlepp.

Loimic—tal pesta jew xi mardijet oħra li jittieħdu.

Loimology—ix-xienza (studiu) fuk il pesta u mardijet oħra bħala.

Loimopyra—deni tal pesta.

Loin — flett (laħam); *loins*, il genbejn.

Loiter—titnicchet; tgħakreċ; titlajja; *to loiter away one's time*, taħli iż-żmien.

Loiterer—min jitnicchet, jew jitgħażżen, jaħli iż-żmien.

Lok—il għafrit, tal infern; tal krun.

Loligo—il clamar (tal baħar)

Lolium—is-sicrana, xorta ta ħaxix li jicber mal kamħ.

Loll — timtedd; tpoġġi; tinxteħet ma ħajt; toħroġ lsienec barra bħal clieb fis-sajf.

Lollipop—pinit, ħelu.

Lomagramma—xorta ta folci.

Lombard — wieħed mil-Lombardia (Italia); banchier; ċangier; wieħed li jislef il flus (li joħroġ il flus fuk xi ħaġa tar-rahan).

Loment - legumi, xorta ta legumi bhal fażola etc.

Londoner—Inglis mil Londra.

Londonism — cliem, (chelma) chif jithaddtu in-nies ta Londra.

London pride — xorta ta pianta li dejjem thaddar.

Lone — solitariu; wahdu wahdu; għażeb; wahdieni.

Lonely—wahdu wahdu; mwarrab minn culhadd; mdejjak (għaliex abbandunat); magħmul għalih, li ma iħobbx il cumpannia.

Loneness | kgħad ta wieħed wahdu; solitudini; twarrib min-nies.
Loneliness |

Lonesome — wahdieni; wahdu wahdu.

Long—twil; dewwiemi; li idum; wisk; bosta; żmien twil; tixtiek ferm; tlebleb għall; *a long reign*, renju, saltna, twila; (li damet); *it is a long way thither*, bogħod hafna minn hawn; *long after*, żmien twil (hafna) wara; *long since*, ilu hafna; *how long is it since you went there?* chemm ilu li mort hemm?; *as long as I live*, chemm ndum haj; *so long as*, dment li; *so long as I do my duties I don't care what happens*, dment li nagħmel id-dmir tiegħi xejn ma jimpurtani x'jiġri; *all day long*, il ġurnata collha (chemm hi twila); *ere long*, ma ndumux; quantu prima; dal wakt; *in the long run*, sa fl-aħħar; fl-aħħar mill-aħħar; *I long to go to London*, mlebleb (mixtiek wisk) biex immur Londra; *she longs for a cup of tea*, mejta (mlebilba) għal chiccra tè; *I long to see his back*, ghandi mitt sena sa narah sejjer; *this is the long and the short of it*, dan (chien) collu; din hi il biċċa collha.

Long clothes—lbies (libsa twila) tat-trabi ta fuk id-dirgħajn.

Long dozen — tlettax (tużżana u wahda).

Long eared—b'widneih twal.

Long firm — cumpannia ta neguzianti briccuni li jokgħodu għal xi żmien f'xi post imbagħd wara li igħaltu (jisirku) salt nies jitilku baxx baxx għal band'oħra.

Long home—il kabar.

Long hundred — mia u għoxrin (120).

Long leg — dac li fil logħob tal *cricket* icun kiegħed wara, għan-naħa tax-xellug ta 'l *wicket keeper* (jew dac li icollu ħsieb it-tliet lasti mwakkfa).

Long legged—b'sakajh twal.

Long lived—li igħejx hafna; ta ħajja twila.

Long measure—il chejl tat-tul tat-torok etc. il chejl tal bogħod jew *misura lineari.*

Long poil—xorta ta bellus bil pîl twil u mgiegħed (bhal *plush*).

Long primer - kies (xorta) ta tipi bejn is-*small pica* u il *Bourgeois*.

Long saw—lupa (munxar cbir).

Long sight—vista ta wiehed li jara mil bogħod.

Longsighted—wieħed li jara mil bogħod; wieħed bil għakal, li għandu rasu; li jaf jahseb; ħajjeu.

Longsightedness—vista li tara mil bogħod; għakal, ras tajba.

Long slip—dac li fil *cricket* icun wara u għal lemin tal *wicket keeper*.

Long stop—dac li fil logħob tal *cricket* icun wara il *wickets* biex jilka il ballun.

Long sufferance—pacenzia.

Long suffering—li jistabar.

Long tail—chelb b'dembu m'hux maktuh.

Long tom—canun cbir u twil ta dan l-isem.

Long tongued — li għandu lsienu twil; li għandu lsienu dejjem sejjer.

Long vacation — (fil krati tal Ingħilterra) il feriat li jaħbat mil festa tat-Trinità sa San Michiel.

Long winded — li għandu nifshu twil.

Longwise—mit-tul.

Longan — siġra li ticber fl-artijet tal Arcipelago Indian li tagħmel frott tajjeb għal l-ichel (jinbih fis-swiek taċ-Cinisi).

Longanimity—sabar, pacenzia.

Longe - dakka (nifda) b'xabla; gilda twila, faxxa (strixxa) tal gild twila.

Longer—itwal; wiehed li icun jixtiek ferm ħaġa; li icun mlebleb għall ħaġa.

Longest—l-itwal, l-actar twil; *four hours the longest,* l-actar l-actar li idum èrba sighat.

Longeval—*longevous* (ara).

Longevity—ħajja twila.

Longevous—li għax ħajja twila; ta għomor twil.

Longimanous—li għadu ideih twal.

Longimetry-il chejl (is-sengħa tal chejl) tal bogħod.

Longing—xewka cbira; leblieba.

Longinquity—boghod cbir.

Longirostral-li għandu munkaru twil.

Longish-ftit u xejn twil.

Longitude—longitudini; tul; il bogħod ta pajjis min-naħa ta lvant jew tal punent tal meridian.

Longitudinal—tal longitudni.

Longitudinated—mtawwal; meħud għat-tul.

Longways-mit-tul.

Loo — lù, logħba tal carti ta dan l-isem.

Looby—paliazzu; belhieni, checiuu.

Loof-in-naħħa tal prua ta bastiment (hemm fejn jibda jidjek għannaħħa tal prua; *loof* floc *luff*) fuk irriħ, iżżomm fuk ir-riħ, torza.

Look—ħarsa, dakka ta għajn; wiċċ (chif jidher); tħares; tara, tati dakka ta għajn; tindocra; tkis jew tieħu ħsieb; tidher; tcun tħares lejn jew faċċata ta; tistenna; *a modest look,* ħarsa ta wieħed m'ħux cburi; *just give a look here,* ati dakka ta għajn hawn mument; *by his looks you would take him to be a saint,* minn wiċċu (jecc tħares lejh) taħsbu xi kaddis; *I don't like his looks at all,* wiċċu xejn ma jogħġobni; *look here,* ħares (ara) hawn; *look you bring me in the names,* (**Shakespear**, *Measure for Measure*), kis li iggibli (miegħec) l-ismijiet; *you don't look well to-day,* ma tidhirx li thossoc fiha illum; *how cheerfully she looks,* chemm tidher hienia; *the door that looks towards the field,* il bieb li jigi faċċata tal għalka; *the gifts she looks from me,* (**Shakespear**, *Winter's Tale*), ir-rigali li tistenna minn għandi; *to look about,* tħares ma dwarec; *to look after,* tieħu ħsieb ta; tfittex; tistenna; *to look down upon,* ticcalcula (iżżomm) bniedem etc. ankas minnec jew inferiuri għalic; *to look for,* tfittex; tistenna; *to look forward to,* tistenna (li tasal ħaġa, żmien etc.) bil piacir, bil ħrara; *we are all looking forward to next Christmas Holidays,* aħna il coll kegħdin nistennew bil piacir (għandna mitt sena sa jaslu) il vacanzi tal Milied; *to look into,* tifli. tesamina tajjeb; *to look on,* tara, tħares lejn (f'teatru etc.) tistma, tati cont ta; *none would look on her,* (**Shakespear**, *Pericles*), ħadd ma jistmaha (jati cas taħħa); *to look out,* tindocra; tkis; tgħażel, tiħtar; *look out,* okgħod attent, ara hemm, ittendi; *it is your look out,* affari tiegħec (int trid tokgħod attent); *to look over,* tesamina, tifli (contijiet etc); tittrascura, tħalli igħaddi; takbes, ma tarax; *I can't look over his faults,* ma nistax nħallihom igħadddu il ħtijiet tiegħu (li sbalji li għamel); *to look to* jew *unto,* tistenna; tittendi; tieħu ħsieb; *will you look to those things I told you of,* trid tieħu ħsieb għal dawc il ħwejjeġ li għedtlec; *I'll look to it,* nistenniħ (nokgħod b'moħħi merfuħ għaliħ); *to look through,* tara sewwa; tifhem tajjeb; *to look up,* tfittex sa chemm issib; tagħmel żjara (tmur għand, jew tara lill, xi ħadd); *on my way I intend to call John up,* jena u gej feħsiebni ngħaddi għand Ġanni.

Looker—min iħares jew jara.

Looker on—wieħed li icun jara, min icun iħares.

Looking — ħars; ħarsa, dakka ta għajn.

Looking glass—mera.

Look out—osservar; ħars, attenzioni, għassa; post, loc minn fejn wieħed jokgħod jara jew igħasses; *it is your look out,* inti għandec tokgħod attent; *keep a good look out,* okghod attent (għamel għassa) sewwa; *look out man,* ragel (wieħed) li icun għassa.

Lool-hawt jew nħasa għal ħasil tat-trab tal metalli (fil metallurgia).

Loom—newl; isem ta għastur jew

tajra; tidher cbir, bħal ma jidher bastiment fuk il baħar; il mokdief mil li scalm il fuk (il gilijun tal mokdief); dehra ta (chif tidher) haġa minn ġo iċ-ċpar.

Loomed - maħdum bin-newl ; minsuġ.

Loomgale - żiffa riħ, żiffa sabieħa.

Looming — chif tidher ħaġa (chemm chemm, bejn tingħaraf u lè) fiċ-ċpar.

Loon—wieħed (bniedem) soghbien briccun; banavolja; disclu; isem ta tajra (għasfur).

Loonghis — drapp Indian minsuġ bil ħarir u it-tajjar.

Loop — ngassa; accetta; liwja fil ħadid tal vapur tal art (jew ferrovia) ċappetta ta bieb; torbot b'ingassa.

Looper — biċċa għodda għal ħjata (jew tgħakkid) ma xulxin ta żeuġ bicciet jew rjus ta tapit; id-dudu ta xi friefet jew insetti (dud) li meta jimxi jagħmel gismu bħal ingassa.

Loophole—accetta; xakk fis-swar għal azzarin.

Looping —(fil metallurgija) meta il metalli etc li icun mdewbin isiru ħaġa waħda.

Loopline—il ħadid ta ferrovia li jagħkad (jiġġongi) ma linja ewlenja.

Loord —bniedem għażżien; banc il għażż.

Loose - tħoll, titlak; terħi; merħi; mitluk; maħlul, wasa, meħlus; ħieles, ħarrieki; bniedem disclu; titlak, issiefer (bastiment); *on the loose*, disclu, libertin; *to break loose*, tisfrena għal collox; *to give a loose to*, tati loc biex tisfoga; *to set loose*, terħi, tati il libertà jew teħles.

Loose box—stalla ta żiemel fejn jista idur u imur fejn irid.

Loose bridle — mara m'hix tal galbu.

Loosly—bil libertà, bla xchiel, bla suggizioni.

Loosen—tħoll; tiftaħ, titlak, terħi, tinħall; tinkala; tintelak.

Looseness — telka; reħja; disculaġni; debuxxaġni, sabb; fetħa ; tbażbiż; *he was suffering from looseness of the bowels*, chellu il fetħa,

Loosish—ftit u xejn merħi, jew mitluk.

Loot—sacchiġġ militari (serk tassuldati meta icunu jittaccaw xi mchien) tissacchoggia; tagħmel sacchiġġ.

Loot (bli Scoccis) — tħalli, tippermetti; *I loot nobody sort it but my own hand*, (Scott, *Old Mortality*, ma nħalli lill ħadd jagħżilha ħlief idejja.

Looter — min (dac li) jissaccheggia jew jagħmel sacchiġġ.

Loo-table — mejda tonda (għal-logħob tal *loo*) f'sala etc.

Lootah — satla tar-ram isfar għal l-ilma li jusaw fl-India.

Lop — tkaċċat ; tkassar; tirmonda; tiżbor ; tkaċċat ; iddendel ; tħalli jinżel l-isfel ; żbir ; zcuc li jaktgħu jew jiżbru mis-siġar ; bergħud ; *he had his hands lopped off*, katgħulu idejh barra ; *to lop the ears*, iddendel widnejc.

Loper — macna (għodda) għat-tkegħid tal-linji,

Lophantus—isem ta fjuri (ta lewn aħmar ; icħal jew abjad) li jichbru fl-America ta Fuk.

Lophisdon — xorta ta annimali li isibu petrificati (fil blat).

Loppard — siġra fil kuċċata mkaċċta.

Lopper—żabbâr; gennien li jiżbor is-siġar.

Loppered — magħkud.

Lopping—żabra, zocc ta siġra maktuħ jew mkaċċat, (miżbur).

Lopsided —itkal min-naħa il waħda milli minn l-oħra.

Loquacious — lablabi, laklieki, li iħobb jitchellem ; collu discors; li iħobb igħejd.

Loquacity—tlablib; ħafna discors.

Loranthus—isem ta siġra li njam taħha jusawh għal cunżar tal gild (biex jirtab) fl-India.

Lonate — li gej bħal, li għandu għamla ta, gilda (cinturin jew *straps*).

Lorcha — xorta ta bastimenti tal kluħ li jivviaggiaw fl -ibħra tal Lvant.

Lord—sid, sinjur, sultan, ħachem; milord ; Mulej ; taħchem ; issaltan ;

he is lord of his own self, min hu sidu? *have mercy on me o Lord*, Muleja (o Sinjur) icolloc ħniena minni; *I saw him lording it in London*, rajtu jagħmilha tas-sinjur (tal milord) Londra; *the Lords* (jew *Lords of Parliament*), il Lordi il membri tal Parlament tal Pari tal Inghilterra; *Lords of the Admiralty*, il Lordi tal Ammiraljat.

Lord lieutenant — vicirè; *Lord lieutenent of Ireland*, il Vicirè tal Irlanda.

Lord like — ta sultan; ta milord.

Lordling — sinjur jew milord żgħir.

Lordly — ta sinjur; li jokgħod jew jixrak lil milord; supperv; cburi; cbir.

Lordship — sinjurija; setgħa; cmand.

Lordsupper — ic-cena ta Appostli; it-Tkarbin imkaddes.

Lore — tagħlim; għerf; ammonizioni; twiddib; *folk lore*, tagħlim (għerf jew studiu) fuk id-drawwiet costumi, usanzi, superstizionijiet etc. tan-nies ta pajjis; *most men admire virtue, who follow not her lore*, (**Milton**, *Paradise Regained*), bosta ma jagħmlux li tgħedilom jagħmlu.

Lore — f'loc *left*, mħolli; ħallejt.

Lorel — vagabond; disclu, briccun.

Loresman — surmast, għalliem.

Lorette — mara m'hix tal galbu; prostituta.

Lorgnette — tromba għat-teatru, cannocchiali.

Loric — biċċa (metall etc) għal fuk is-sider ta gwerrier; curazza.

Lorica — curazza; curpett tal metal għal gwerrieri; tafal biex dawc li jaħdmu fil chimica jicsu it-tubi taħħom kabel ma isaħħnuhom (biex ma jinchisrux bin-nar).

Loricate — tlibbes (ticsi sider) b'curazza, ġacc, jew sidrija tal ħadid.

Lorimer — sillar.

Lorist — għasfur tal ħrafa li igħejdu ifejjak is-suffejra.

Lorn — (f'loc *forlorn*) abbandunat, minsi.

Lorrie — carrettun għal faħam tal ħaġra.

Lory — xorta ta għasfur bħal parrucchett jew pappagall; xorta ta xadin.

Losable — li jista jintilef.

Lose — titlef, tirroffa; *I don't want to lose money*, ma irridx nitlef (nirroffa) flus; *he lost his temper*, sibel, telgħulu; *lost his way*, intilef; *to lose one's head*, tiggennen, titlef rasco.

Losenger — karriek wieħed li juri ħaġa b'oħra.

Losh hide — gild ta annimal mogħti iż-żejt biss iżda m'hux iccunzat.

Losing — telf, nukkas, mawrien lura.

Loss — telf, telfa; *to be at a loss*, tcun confus; ma tafx x'takbad tagħmel.

Lost — (temp u particip passat tal verb *lose*), jena tlift etc; mitluf.

Lot — lott, sehem; taksima, xorti, li wieħed icun imissu; praspura, tillottia; *I bought some 10 lots at that auction*, xtrajt xi għaxar lottijet (praspuri) mir-rcant; *we must wait till the lots decide*, nistennew sa chemm naraw x'tagħmel (x'inhi) xortina; *to cast lots*, tagħmel ix-xorti; *you have to lot your goods first before the sale*, icolloc tillottia l-oggetti collha kabel il bejħ (rcant).

Lota } xorta ta sallura.
Lote }

Loth — immeżmeż, mistcherreħ; fuk il kalb; contra kalbu; *I am loth to go*, ma għandix aptit (kalb) immur; *he bade a loth farewell*, (**Keats**, *Endymion*), ta addio b'kalb mejta (contra kalbu; biered biered).

Lotto — Tombla.

Lotus — il gilju tal ilma, tax-xmara Nil.

Lottery — lotteria.

Loud — li ighajjat, b'leħen għali; *loud voiced*, li għandu leħen għali, li jinstama mil bogħod.

Lough — lago (għadira) fl-Irlanda ta dana l-isem.

Louis d'or — biċċa munita tad-deheb Francisa li tisua dwar għoxrin xelin.

Lounge — titniccher; tgħejx ħajja ta għazzien.

Lourier - xorta ta mitraħ.

Louce — kamla; tnaddaf mil kamel; tifli; *hen louse*, ħorriek, poċpieċ (kamel tat-tigieġ.

Lousy—mkammel; bniedem vili, bla giħ.

Lout—ragel hoxni; goff, ċaccar; titmejjel; titbaxxa; tagħmel inchini u cumplimenti; tgħawweġ dahrec biex ticcumplimenta, tgħaddi biż-żmien, tidħac bi; tiddieħec bi.

Louvre — ċumnia (fuk bejt etc) għad-duħħan; tieka bil persiani f'campnar ta cnisia.

Lovable—ta min iħobbu.

Love—mħabba; tħobb; *the love of God*, li mħabba t'Alla; *paternal love*, mħabba ta missier; *I love my neighbour as myself*, jena nħobb il proxxmu tiegħi bħala in-nifsi; *to be in love with one*, tcun tinnamra ma (tħobb lill) xi ħadd; *to make love*; *to fall in love*; tinnamra; *love me love my dog*, min iħobb il chelb iħobb il sidu.

Loved—mahbub.

Love letter - ittra tan-namrati.

Loveliness - ġmiel, sbuħija; mħabba.

Lovelorn—abbandunat minn culħadd (min-namrat jew min-namrata), li ma għandu lill hadd min iħobbu.

Love bird—isem ta għasfur bħal parrucchett.

Lovelies ableeding —(fjuri) dixxiplini.

Lovely — sabiħ, grazius; ta min iħobbu; amabbli.

Lover—namrat.

Love ribbon—xorta ta żagarella fina rkieka.

Loving—li iħobb.

Low—baxx; umli; fil baxx; tbaxxi; tgħajjat bħal bakra.

Lowance—tillimita.

Lowbell—xbiec, xibca (tal għasafar) bil kampiena mwaħħla magħha.

Lowborn — baxx; minn razza ta nies baxxi; mnissel min-nies baxxi, vulgari, njurant; bla scola.

Low church — setta, waħda mirreligionijet tal Inglisi (il cuntlariu ta *High Church*).

Lower — tbaxxi; tnizżel, tnakkas prezz etc; tonkos; tidher bis-sħab; mdallam jew mudlam; tidlam; tħares bic-ciera.

Lower case—(fi stamperia) il caxxa tat-tipi minuscoli (li tcun isfel jew jaħt dic tal majuscoli).

Lowering—nżul; tbaxxija, msaħħab, sema (airu) iccuppat.

Lowery—msaħħab; temp lest għaxxita; temp ix-xita.

Lowest—l-actar baxx; l-actar ta isfel.

Lowing—il għajjât tal bhejjem.

Low land—art baxxa; witia.

Lowly—baxx; m'hux cburi, umli.

Low mass — kuddiesa baxxa jew letta.

Low minded—li jaħseb baxx; vili; vulgari, pastas.

Lown—briccun; stupidu.

Low pressure — pressioni żgħira (ftit).

Low rated — mżeblaħ, immiegħer immakdar, m'hux stmat.

Low spirited—kalbu dejka; kalbu sewda; bil buli.

Low Sunday - Hadd il ġdid; l-ewwel Hadd li jigi fuk il Għejd il Cbir.

Low water—meta il baħar jofroħ.

Low wines—l-ewwel mbit li joħroġ mil-lampic.

Low worm—marda taż-żwiemel.

Loxodon—xorta ta clieb il baħar,

Loy—xorta ta mgħażka.

Loyal—leali, fidil; miġbud bl-imħabba lejn is-sultan tiegħu.

Loyalist — min hu fidil lejn issultan tiegħu.

Loyally—lealment, bil fedeltà.

Loyalness } lealtà, fedeltà, gibda,
Loyalty } mħabba lejn is-Sultan.

Lozenge—mustardina; figura (fil geometria) ta għamla ta rombu jew parallelogramma bl-anguli obliqui (jew mgħawgin bħad-diamanti).

Lozengy—bil fond collu quadrati jew bicciet bħal rombu.

Lubbard—bniedem għażżien.

Lubber — ċaccar; baħri li għadu chemm beda isiefer, spratcu fixxogħol tiegħu ta abbord.

Lubric } mżellak; li jiżlok; li
Lubrical } m'hux sod; li kiegħed jiċċaklak (bħal baħar); li ibiddel; li ikarrak; karrieki.

Lubricant—żejt etc għal macni.

Lubricate — tati iż-żejt jew ix-xaħam lil macni etc; li jiżlok; mżel-lak.

Lubrication—żliek; għati ta xaħam jew żejt lil macni.

Lubricator—min jati iż-żejt etc. lill macni jew ix-xaħam lir-roti ta car-rettun; stanjata etc. taż-żejt (li jatu iż-żejt biha) għal macni.

Lubricity—żliek; incostanza; nuk-kas ta sodizza.

Lubrifaction—lixxâr.

Lucarne—tieka f'camra ta bejt.

Luce—lizz (ħuta).

Lucent—li ilekk, jilma; jiddi.

Lucern—ħaxixa bħas-silla.

Lucernal - tal lampa, ta xemgħa.

Lucet — newl tal bizzilla għan-nisa.

Lucid—ilekk, mudwal; lucidu.

Lucidity—dija; dawl.

Lucifer—lucifru, demoniu, għafrit, tal infern; il chewcba ta fil għodu; sulfarina.

Luciferian — ta lucifru; seguaci tad-demoniu.

Luciferous — li jati jew igib id-dawl tad-demoniu; indemoniat.

Lucific—tad-dawl; li jati id-dawl.

Luciform — li jixbeħ id-(bħad) dawl.

Lucimeter—ara *photometer*.

Luck—xorti; *by good luck*, bix-xorti (Alla ried); *I wish you good luck*, nixtieklec li tgħaddi il kuddiem (bo-nafortuna); *ill luck*, sventura, disgra-zia.

Luckily—fortunatament; bix-xorti.

Luckless — bla xorti, sventurat, xortiħ ħażina.

Lucklest — l-actar sventurat jew ta xorti ħażina.

Lucky—fortunat, li għandu xortih tajba.

Lucrative — li iħalli il kliħ; li irodd.

Lucre—kliħ, lucru, mghax.

Luctation -- lotta, ġlieda; tkabida.

Luctosonous — li għandu leħen (ħoss) icreħ.

Lucubrate—tishar.

Lucubratory — tas-sahra.

Lucubration—sahra.

Lucubrator—min jishar.

Luculent — ċar trasparenti.

Ludibrious - tad-daħc.

Ludicrous — tad-daħc; ridiclu, li idaħħac.

Ludicrousness — daħc.

Ludification—daħc bi; żuffjettar bi; tgħajjib.

Ludificatory - li jiċċajta.

Lues - pesta; velenu; *lues venerea*, il mard ħażin jew veneriu; sifilide.

Luff—il kiegħ tal id; wiċċ l-id; iż-żomm fuk ir-riħ (bastiment); torza.

Luffer—tieka bil lasti jew fuljetti għall-aria, għad-dawl, jew għan-nifs.

Lug—tiġbed, tcarcar (ħaġa tkila): tiġbed, takbad mil widna (jew mil widnejn); iddaħħal jew iddeffes ħaġa f'banda, f'post, bla bżonn; widna; makbad; kasba jew fergħa (virga) ratba li titgħawweġ u tigi għal-locha; chejl tal art jew tar-raba (f'loc *pole* jew *perch*).

Lug-sail—biċċa kala ta dan l-isem.

Luggage—laghiġ; sniedak, caxxi; *portmanteaus*, għal ħwejjeġ tas-safar; il ħwejjeġ cxiexet, sniedak tas-sul-dati etc.

Lugger—lugher; trabacclu; feluga.

Lugget—bil widna, bil makbad.

Luggie - platt tal ghuda żgħir bil widna.

Lugmark—katgħa, tiflila jew kasma f'widna ta chelb, nagħġa etc. bħala sinjal.

Luggs - dudu, ħanex bis-sakajn.

Lugubrious - tas-swied il kalb.

Luke / Lukewarm } fietel (chemm chemm sħun) tepidu; biered, artab.

Lukewarmness / Lukeness / Lukewarmth } bruda; rtubija; in-differenza; sħana chemm chemm.

Lull - tħannen; trakkad; issicchet; torkod; *the wind lulls*, ir-riħ kiegħed jorkod (nieżel, kiegħed iciedi).

Lullaby—għanja biex iħannu it-trabi biex jorkdu jew biex isicctuhom (iżommuhom quieti jew jehdauhom).

Luller—min iħannen biex irakkad, min isicchet.

Lulling—tħannin.

Lum - ċumnija; wied mhattab; għadira fonda.

Lumachel — ħaġra magħmula minn kxur u kroll magħkudin f'ħaġa waħda.

Lumbago — lombaġni, ugigħ fil genbejn; ugigħ reumaticu fil musculi tal genbejn.

Lumbaginous — tal *lumbago* (ara).

Lumbar — tal cliewi, ta mal ħżiem.

Lumber — imbarazz, griefex; tgħerfex; timla bil griefex jew bl-imbarazzi; titcaxcar; timxi bil mod il mod jew kajla.

Lumbered — imbarazzat.

Lumberer — min jimbarazza; min jakta iz-zcuc tas-siġar mill boschijet u ilestihom għas-suk biex jimbigħu għal injam.

Lumber-room — camra tal imbarazzi.

Lumbrical — tad-dud (ħanex), li donnu dudu jew ħanex.

Lumbricals - l-erba muscoli, tnejn tal id u tnejn tas siek, li jidru donnhom ħniex jew dud.

Lumbriciform - li donnu dudu jew ħanex.

Luminary — dawl, chewcba; dac li (min) jati id-dawl jew idawwal.

Luminate — tati id-dawl, iddawwal.

Luminiferous - li jati id-dawl.

Luminous — jiddi, mudwal.

Luminousness — dija; dawl.

Lump — ċappa; ħoxba; tagħmel ċappa waħda; fejn icun kiegħed il biżżul ta xcubetta; *lump sum*, somma f'dakka.

Lumpen — xorta ta ħuta ta lewn ħadrani.

Lumper - dac li iforni (jipprovdi) saborra għal bastimenti.

Lumping } goff, magħmul ċappa
Lumpish } waħda; oħxon, mimli.

Lumps — ċattri ta tarznar.

Lumpy — mimli ċapep ċapep.

Luna — il kamar.

Luna carnea — (fil chimica) il muriato jew chlorato d'argento li jidher jew jinchiteb AgCL.

Lunacy — genn.

Lunar — tal kamar.

Lunar caustic — nitrato tal fidda jew acidu nitricu mħallat mal fidda.

Lunarian — min igħammar fil kamar.

Lunary — tal kamar; ta cul kamar.

Lunate — magħmul, li gej bħal nofs kamar.

Lunatic — miġnun; tal imgienen *Lunatic Asylum*, wied incita, tal imgienen; *he is a lunatic*, dac miġnun.

Lunation — id-dawra tal kamar ma dwar id-dinja.

Lunch } lanċ, calazzion, l-iola
Luncheon } ta bejn il cafè jew il fatra ta fil għodu u il pranzu; tagħmel colazzion.

Lune - ħaġa li għandha għamla ta nofs kamar: rbat, sigla, kafla; colp ta genn; bluha, ħmerijet; *why, woman, your husband is in his old lunes again?* (Shakespear, *Merry Wives of Windsor*), chif, mara, żewġec raġa bil ħmerijet antichi tiegħu?

Lunet — kamar żgħir; nofs kamar żgħir.

Lunette — lunetta; dac collu li għandu għamla ta (li gej bħal) nofs kamar; bħal tieka, fetħa jew tiċrita f'sakaf, trunciera etc.

Lunette — nuċċali ta żiemel; ħgieġa ta arloġġ.

Lunettier — min jagħmel l-uċċalijet.

Lung } pulmun; *lungs*, wiehed li
Lungs } għandu leħen kawwi; *lungless*, bla pulmun; *lunged*, bil pulmuni.

Lunge — tefgħa il kuddiem; xeħta il kuddiem.

Lungeous — dispettus.

Lungis — ċaccar.

Lungs — pulmun.

Lungwort — isem ta ħaxixa, il pulmonaria.

Luniform — li għandu għamla ta kamar.

Lunisolar — tad-dawran tax-xemx u 'l kamar flimchien; *a lunisolar period*; periodu, żmien, tad-dawra li tagħmel ix-xemx moltiplicat ma dic tal kamar, li jati 532 sena, li cull meta jigi dana iż-żmien, l-ecclissi jarġgħu jibdew isiru mil ġdid bħal kabel.

Lunistics — l-ibgħat pont tal kamar mil l-art, fid-dawran tiegħu meta

jilhak ghat-tramuntana u ghan-nofs inhar.

Lunt—il miċċa (għal li sparar) tal canun.

Lunula—dic it-tebgħa bajda għamla ta nofs kamar fid-difrejn tal idejn.

Lunular—li gej għamla ta kamar ġdid, jew nofs kamar.

Lunulate } li għandu għamla ta
Lunulated } (bħal) nofs kamar żgħir

Lunule (jew *Lune*) — fil geometria, figura ta għamla ta nofs kamar.

Lunulites—xorta ta kroll.

Lupercals } il festa ta *Pan* (alla falz) tar-Rumani antichi.
Lupercalia }

Lupercalian—tal *Lupercalia* (ara).

Lupinaster—agumi.

Lupine — agumi (ful, ciċri etc) ġwież għal bhejjem; bħal lupu.

Lupous—bħal lup; ta lupu.

Lurcation—gula.

Lurch—abbandun, telka; tħollija, ruljata cbira ta bastiment f'maltempata; xbiec tal għasafar; ħalliel; briccun; tati (tiehu) ruljata cbira; tixxenghel bhal bniedem fis-sacra; *at lurch*, mistoħbi biex jati is-salt (jisrak xi ħaġa); *to leave in the lurch*, tħalli bħal erbgħa fost il gimgħa; tħalli bniedem waħdu minn għajr ebda għajnuna; *to give a lurch*, tgħejd ħaġa b'oħra, tigdeb; tkarrak bi.

Lurch line—ic-cima, il ħabel tax-xbiec li tiġbed biex takleb fuk il għasafar meta tcun tonsob.

Lurcher—ħalliel ta tjur, annimali etc.; xorta ta chelb li irabbu dawc li jisirku it-tjur etc mil ġonna; żakkiek; wieħed li jagħmel għal żakku.

Lurdan—bniedem stupidu, moħħu kargħa; balalu; checiċu.

Lure—taħjir; hajra; lixca; tħajjar, tillixca.

Lurid—mċajpar; safrani, mahmuġ, mudlam; li idejjak il kalb.

Lurk—tgħoss; tissajja; tinħeba.

Lurker—min igħoss, jissajja jew jinħeba.

Lurking—sajjàr, tgħassis; *lurking place*, post minn fejn wieħed icun mistoħbi igħasses jew jissajja biex jakbad lill xi ħadd; moħba.

Luscious—ħelu li igħaxxi.

Lusciousness—ħlewwa li tgħaxxi.

Lush — bis-sugu jew bil merak bħal għasel; tixrob; xorb.

Lushy—xurban; fis-sacra.

Lusiad—poema epicu (poesija) li chiteb *Camoens*, Portugħis, b'tifchira ta meta il Portugħisi stabilew rwieħhom fl-India.

Lusitanian - tal Portugal antic.

Lusk—għażżien; bniedem li ma irid jagħmel xejn.

Lust—żina; tleblib, xewka cbira; tlebleb; tixtiek wisk.

Lustful—ħarriek, żieni.

Lustfulness—żina.

Lustiness—saħħa, kawwa.

Lustral—li jinġabar cull ħames snin, ta cull ħames snin; tal purificazioni, tat-tnaddif; li inaddaf; jaħsel.

Lustrate — tippurifica; tnaddaf, taħsel.

Lustration—tnaddif, ħasil.

Lustre—dia, dawl; lustru, żlieġa; linfa tar-ram, bli msielet tal ħġieġ; ħames snin; fama, isem.

Lustring—ħarir ilekk (m'hux matt)

Lustrous—li ilekk.

Lustrum—ħames snin.

Lustnut—isem ta ħaxixa, li igħedula ucoll *drosera* jew *sundew*.

Lusty—f'saħtu, kawwi; mibrum, jiflaħ.

Lutanist—min idokk il ljuto.

Lutarious—li igħix fit-tajn; lewn it-tajn.

Lutation—twaħħil.

Lute—ljuto, strument bil cordi li għandu mil mandulina u il chitarra; circu jew ħolka tal lastcu, tafal etc f'għonk flixcun; vasett etc biex ittapp jagħlak tajjeb u ma tgħaddix aria; issodd bit-tafal.

Lutenist—min idokk il ljuto.

Luteous—lewn it-tafal.

Luter } min idokk il ljuto.
Lutist }

Lutestring—corda tal ljuto; xorta ta ħarir.

Lutetia—l-isem ta Parigi (li bih chienu isejħulu fl-antic).

LUTHERAN — Luteran, seguaci ta Luteru; Protestant.

LUTHERN — tieka il fuk mil gwarniċa ta dar etc. li tigi fiż-żurżieka tas-sakaf (tal bejt).

LUTOSE — mtajjan; bit-tajn.

LUTULENT — mtaffal; mtajjen.

LUXATE } takla għadma; tisloga.
LUX }

LUXATED — slugat.

LUXATION — kligħ ta għadma minn loca; slugar.

LUXURIANCE — ġmiel u kawwa.

LUXURIANT — li sejjer ifur bil kawwa u bil ġmiel.

LUXURIATE — tfur bil kawwa u bil ġmiel; titpaxxa; tgħix tajjeb.

LUXURIOUS — li iħobb jitpaxxa jew igħejx tajjeb.

LUXURY } tpaxxija, ħajja tajba; żina; żina żejda; lussu.
LUXURIOUSNESS }

LUZ — għadma tal gisem tal bniedem (actarx tas-sinsla, għan-naħa tal genbejn) li scond il-ligi lhudia ma għandiex tcun mekruda iżda għandha tintrafa.

LUZULA — xorta ta ġummar.

LYAM — gilda, biċċa kafla biex iż-żomm il clieb tal caċċa etc. marbuta minn għonkhom.

LYART — mżewwak; xagħar mżewwak bl-abjad; xagħar abjad.

LYCANTHROPY — xorta ta genn li li mgienen (rgiel) igħajtu bħal lupu.

LYCEUM — liceo, scola; (li scola fli nħawi ta Atene, fejn Aristotele chien igħallem il Filosofia).

LYCHNIS — isem ta pianta li tagħmel fjuri ta bosta xorta.

LYCHNOBITE — min jaħdem, jistudia, jew jinnegozja bi nhar u jorkod bil-lejl.

LYCHNOSCOPE — tieka dejka (fil ħajt ta cnisia) fil baxx ma l-art.

LYCODON — xorta ta sriep li jinsabu fl-Africa t'Isfel.

LYCOPODITE — xorta ta pianti fossilizzati (li isibu fil blat).

LYDIAN — wieħed li iħobb jitħanxel man-nisa; li iħobb in-nisa; mdellel; *lydian stone*, ħaġra jebsa bħal taż-żniet; tocca, ħaġra li fukha jippruvati id-deheb etc. l-argintieri.

LYE — lissija.

LYING — għideb; għidba; cliem b'jeħor, xhit; xeħta; *he was lying full length on the grass*, chien mixħut minn tulu fuk il ħaxix.

LYING IN — ħelsien ta mara (meta teħles jew tispiċċa).

LYNMITE — bebbuxa tal ilma ħelu.

LYMPH — ilma li icolna f'gisimna.

LYMPHATED — mbażża għal aħħar; (miġnun bil biża).

LYMPHATIC — li fih, jew ta 'l-*lymph*, (ara); miġnun, mitluf barra minn sensih.

LYNCEAN — li għandu għajnejn ta (li jara daks) linci.

LYNCH — tillincia; titħallas b'idejc minn dac li jagħmel xi ħaġa, xi delitt etc.; *lynch law*, il ligi ta Lynch, jigifieri li titħallas b'idejc minn bniedem li jagħmel xi delitt.

LYNX — il-linci, annimal bħal kattus li jara ferm.

LYNX EYED — wieħed li jara ferm mil bogħod; li għandu għajnejn ta linci.

LYRA — lira, għankud chwiecheb ta dan l-isem li jidher fit-Tramuntana.

LYRATE — li għandu għamla ta *lyre* (ara).

LYRE — lira, strument tad-dakk bil cordi bħal arpa.

LYRE BIRD — għasfur tal Australia, li għandu ir-rix ta denbu gej għamla ta lira (strument).

LYRIC } liricu, tal poesija etc. li
LYRICAL } titcanta fuk l-arpa.

LYRIC — wieħed li jicteb il poesija lirica jew il versi (takbil) li jitcantaw fuk l-arpa.

LYRIST — min idokk (dakkâk) tal lira jew tal arpa.

LYS — chejl Ċinis li igib 533 jarda.

LYSSA — genn tal clieb.

LYTERIAN — li juri it-tmiem ta, jew li spiċċat, il marda.

LYTHOGENOUS — li jagħmel (inissel) il gebel.

LYTHRODE — isem ta mineral li jinsab fin-Norvegia.

M

M—bħala numru tiswa elf (1000); M bħala abbreviazioni tfisser *Magister* jew *Master* (mgħallem, surmast), *Majesty*, (maestà), *Monsieur* (sinjur), *manuscript*, (manuscritt); *Medicine*, (medicina); *member*, (membru); *meridiem*, (nofs inhar) u *mundi*, (dinja).

M.A.—Magister Artium.

Ma' am—f'loc *madam*, sinjura.

Maasha — biċċa munita (flus) tal Punent.

Mab—ir-regina (tal ħrafa) tas-saħħarin jew tal fatati; mara maħmuġa; tilbes mcewlaħ, ta dendula jew disutli.

Mac—bli scoccis f'loc *Son* (ben) bħal *Mac* Donald, *Mac* Manus etc. (cuniomijet Scoccisi).

Macacus — il macacc, xadin jew ghedmejmun cbir.

Macadamize—ticsi, tiċċanga, triek biż-żrar.

Macadamizing — ċangar, chisi jew tiswija tat-torok biż-żrar.

Macandon—isem ta siġra li ticber fil Malabar (India).

Macaroni—mkarrun; bruncell jew spaghetti.

Maccaronic—taħlita, tgherfixa, cawlata sħiħa; poesija mictuba b'taħlit ta ħafna cliem ta ħafna lingui, l-actar iżda bil-Latin.

Macaroon — biscuttin (tal-lewż morr).

Macauco—isem ta annimal b'erba idejn bhal ghedmejmun.

Macaw—xorta ta pappagall cbir, sabiħ.

Macaw tree—siġra tal palm (palma) li jagħsru iż-żejt (tal palm) minnha.

Maccabean—ta Maccabeu.

Maccoboy } xorta ta tabacc ta li Maccuban } mnieħer.

Mace—mazza, tal mazza (min jew dac li, jarfa il mazza) li sticca hoxna (l-eħxen sticca) tal biljard; nucimuscata.

Mace ale—birra mħawra bin-nucimuscata.

Macebearer—tal mazza; min, dac li, jarfa il mazza.

Mace proof—li għall arrest ma jistgħux għalih; ma jistgħux jarrestauh.

Macer — ufficial impiegat biex iżomm il bon ordni fil krati ta fuk ta li Scozia; *the jury retired preceded by a macer of Court* (Scott, *Heat of Midlothian*) il ġuri (il ġurati) daħal u chellu miexi kuddiem *macer* tal korti.

Macer—bħal nucimuscata (dua) li jgħejdu hia tajba għad-disenteria.

Macerate—ixxarrab fl-ilma; tgħakkes, tgħalleb; timmortifica.

Maceration—tixrib fl-ilma; tgħacchis għelubija; mortificazioni.

Machairodus—annimal bħal ors (li daż-żmien ma ghadux jider).

Machete—biċċa ghodda li Spanjoli jaktgħu (jaħsdu) biha il kasab, il kamħ dwieli etc.

Machetes - xorta ta għasafar tal ilma.

Machiavelian—ħażin, ħajjen, politicu fin (li jaf juri ħaġa b'oħra); li jaf li scola ta Macchiavelli, politicu Taljan meħjel.

Machicolated—(fil bini) li għandu il (mibni bil) parapetti fuk il *machicolations* (ara).

Machicolation — fetħat bejn issaljaturi li fukhom għandhom tiela (mibni) parapett.

Machicoulis — parapett bit-tokob għal li sparar; gallarija hierġa (sporgiuta) il barra; gallarija.

Machinal—tal macni.

Machinate — timmacna; tnassas; tberren; tagħmel il pian; tistudia chif tagħmel ħaġa

Machination—tberrin, tnassis, studiu chif tasal biex tagħmel ħaġa (actarx ħażina); pian; mezz.

Machinator—min iberren, jistudia chif għandu jasal biex jagħmel ħaġa (actarx ħażina); min jiccongura.

Machine—macna; bicicletta, bicycle (ir-rota) etc; is-sistema chif timxi il kuddiem; istituzioni, Gvern etc; *the machine of Government*, il macna Governativa.

Machine-made—magħmul bil macna (m'hux bl-idejn).

Machine minder—dac li għandu il ħsieb imixxi il macna fi stamperia.

Machineel—isem ta siġra cbira li ticber fl-Indi tal Punent.

Machiner—machinista; żiemel li idawwar macna.

Machinery—il bċejjeċ collha li flimchien jagħmlu macna sħiħa.

Machinist—machinista.

Macigno — ħaġra (jebsa ferm) tal mitħna.

Macilency—għelubija; nxufija.

Macilent—magħlub; niexef.

Mackerel—cavall (ħuta).

Mackerel gale — ziffa hajja, riħ actarx kawwi.

Mackerel sky—ajru msaħħab nakxiet il fecruna.

Mackintosh—incirata (għax-xita); *mackintoxx.*

Mackle — tbiħ affarijet tan-newl (tal insiġ) lil tal ħwienet, tbiħ fil ħwienet hwejjeġ tal insiġ; issib; toħroġ; tivvinta; icolloc il ħila; tara chif tagħmel; issib it-tarf; issib rcaptu.

Macropiotic—li igħejx żmien twil.

Macrocephalous—li għandu rasu twila.

Macrocosm—id-dinja collha chemm hi (is-sistema tad-dinja collha chif iddur).

Macrodactylic—(għasafar) li għandhom is-swaba.

Macrology—discors twil u li idejjak lil cull min jisimgħu.

Macrometer — strument bil miria għal chejl tal bogħod ta ħwejjeġ li ma jistgħux jintlaħku (mħabba fil bogħod taħħom).

Macropus—il cangarù.

Macula }
Macule } tebgħa.

Maculate—ittabba; iċċappas.

Maculate }
Maculose } mtabba; bit tbajja.

Mad — miġnun; *mad as a hatter*, miġnun għal l-aħbar; *to make mad*, iggennen; *to be mad, to go mad*, jew *to run mad*, tiggennen, titlef rasec; *mad dog*, chelb irrabjat; *a mad dog is a dog suffering from rubies*, chelb irrabiat igħedulu ucoll idrofobu.

Mad }
Made } duda, hanex tal ħamrija etc.

Madam—sinjura.

Madaroris—li nżul tax-xagħar (meta jibda jaka jew jinżel ix-xagħar) l-actar, iżda, ta xfar il għajnejn.

Mad apple—il bringiel.

Mad brain }
Mad brained } miġnun, ibleh; wiehed bla ras; li għandu moħħu m'hux f'locu.

Mad cap—miġnun għal l-aħħar.

Madden—iggennen; tiggennen.

Madder—alizzari (pianta).

Made—(temp u particip passat ta *make*); għamilt etc, magħmul; *made waste*, arblu magħmul minn bosta bicciet.

Madecass }
Madecassee } wieħed mil gzira ta Madagascar.

Madefy — ixxarrab, tbill; tagħmel niedi.

Madeira—imbit fin ta dan l-isem (li isir fil gżira ta *Madejra.*

Mademoiselle—sinjurina.

Madgehowlet—cocca.

Madid—miblul, niedi.

Madly—ta miġnun, tal genn.

Madman—(ragel) miġnun.

Madness—genn.

Madonna—sinjura; il Madonna (il Virġni Maria).

Madrepore—xorta ta kroll.

Madrier—bhal fallacca ħoxna tal hadid b'tokba għal fomm tal canun li jusaw il militari meta iridu jitfgħu gewwa jew itajru xi bieb ta belt etc; travu armat biex iżomm xi ħajt, sakaf etc fil bini f'xi mina biex meta jisparau ma issirx ħsara.

Madrigal—madrigale; għania (poesia) tar-ragħajja.

Madrigalian—tal *madrigal* (ara).

Madrigalist—min jicteb il *madrigals.*

Madrilenian—min Madrid (wieħed minn Madrid; ta Madrid (il belt Capitali ta Spanja).

Madwoman—miġnuna.

Madwort—isem ta pianta.

Maestoso — (fil musica) bil forza, jew cobor.

Maestro—surmast (tal musica etc).

Maffle—ara *stammer.*

Mag—sitt ħabbiet.

MAGALAIZE—isem ta mineral li ilekk bħal antimoniu.

MAGAS—li scannell tac-citara (strument bil cordi(.

MAGAZINE — maħżen; *magazine*, ctieb bħal gazzetta li joħroġ cull gimgħa, cull xahar etc.

MAGDALEN—mara ta ħajja ħażina li tcun miżmuma f'xi penitenziariu jew riformatoriu.

MAGDALEN HOSPITAL (jew ASYLUM)—post loc fejn jinġabru in-nies li icunu għaddew ħajja ħażina biex jibdew ħajja sewwa; riformatoriu għan-nisa.

MAGDALEON—pinnula; biċċa sticc.

MAGE—ara *magician*.

MAGELLANIC—ta Magellan (isem ta wieħed Portughis li hu msemmi għan-navigazion li għamel).

MAGENTA—Magenta isem ta belt ta l-Italia; *magenta lawn*, (li isir mil anelina).

MAGG (bli Scoccis) — tisrak;... *the carters Magg the coals* (Scott, *Heart of Midlothian*), tal carrettuni (il burdnari) jisirku il faħam tal ħaġra.

MAGG—sitt ħabbiet; xi sitt habbiet etc li jistennew tatihom is-sefturi meta jagħmlu xi kadia jew jehdu xi ħaġa, sorra etc lill xi ħadd.

MAGGIMONIFEET (bl-Scoccis)—centupiedi (duda).

MAGGIORE—fil musica, maġġura.

MAGGOT—duda żgħira; bajd tad-dubbien; fellus, capriċċ; *when to maggot bites*, meta ifettilli.

MAGGOTY—collu dud zgħir, mimli bajd tad-dubbien; collu capricci jew burijiet.

MAGI—il magi, il għorrief ta Lvant; saħħarin.

MAGIAN—tal magi; wieħed mil magi jew in-nies għorrief tal Persia; sacerdot tar-Religion taz-Zorastri; saħħâr.

MAGIC }
MAGICAL } is-sħarijiet, li isaħħar.

MAGICIAN—saħħâr, min jagħmel is-sħarijiet.

MAGIC LANTERN—lanterna magica.

MAGILP—taħlita ta żejt tal chittien mal verniċ biex iħaltu maż-żebgħa.

MAGISTER (f'loc *Master*, *Mister* jew *Mr*)—mghallem, sinjur, sur.

MAGISTERIAL—ta surmastru jew ta *Magister*, ta l-autorità; li jaħdem jew jiccmanda fuk ħadd ieħor; magisteriali; maestus; insolenti.

MAGISTERY — ordni li wieħed jati bis-setgħa li icollu; ordni magisteriali; medicina jew dua li igħejdu tcun tajba wisk biex tfejjak; dua efficaci wisk.

MAGISTRACY—il magistrati collha, il magistratura; l-ufficiu jew il grad ta magistrat.

MAGISTRAL—rimediu (fil medicina) li hu tajjeb wisk; dua tajba wisk; efficaci.

MAGISTRATE—magistrat, kâdi.

MAGISTRATIC — ta magistrat, tal kâdi.

MAGISTRATURE — il magistratura, il magistrati collha flimchien, il corp tal magistrati.

MAGNA CHARTA — il *Magna Carta*, msemmija fli Storia tal Inghilterra li chien iffirma ir-Re Ġanni fis-sena 1215.

MAGNALITY—xi ħaġa cbira.

MAGNANIMITY — ħila, kalb cbira, cobor ta moħħ jew ta ħsieb, ħsieb nobbli.

MAGNANIMOUS—kalbieni, meħiel, ta kalb nobbli; nobbli.

MAGNATE—ras cbira, bniedem cbir, li għandu post jew ranc għoli; cap nobbli.

MAGNESIA—manjesia.

MAGNESIAN—tal manjesia

MAGNESIC—li fih il, jew li jigi mil manjesia.

MAGNESITE—carbonato di majesia.

MAGNESIUM—basi (metall jew melħ tal manjesia.

MAGNET—calamita.

MAGNETIC }
MAGNETICAL } tal calamita, li jiġbed bħal calamità.

MAGNETICS—ix-xienza tal manjetismu.

MAGNETIFEROUS—li jaghmel (igib) il manjetismu.

MAGNETISM — manjetismu, is-setgħa li icollha (għandha) il calamita; ix-xienza (studiu fuk il proprietà tal calamita etc.

MAGNETIST—wiehed li jaf (studia) il magnetismu.

MAGNETOGRAPH — strument li juri waħdu il bdil (taklib etc) u il condizioni tal manjetismu tal art.

MAGNETOMETER—strument biex tara chemm hi cbira il kawwa tal calamita.

MAGNETOMOTOR—armar ta placchi etc fuk l-invenzioni ta *Volta* biex jagħmel current tal elettricità.

MAGNIFIC } cbir, nobbli; manjifi-
MAGNIFICAL } cu; illustri.

MAGNIFICAT — il magnificat, innu (cant) ta ringraziament lill Madonna.

MAGNIFICATE—tfaħħar.

MAGNIFICENCE—cburija, cobor.

MAGNIFICENT - cbir; mill isbaħ.

MAGNIFIER - cabbari; li icabbar.

MAGNIFY—tcabbar, tgħalli; tfaħħar; tgħaggibha.

MAGNIFYING—li icabbar; *magnying glass*, lenti.

MAGNILOQUENCE—discors bil ftaħir, cliem għali; magħżul, bil pompa; ftaħir.

MAGNILOQUENT — li jitchellem bi cliem magħżul, jew bi cliem ta ftaħir.

MAGNITUDE—cobor, cburija.

MAGNOLIA—isem ta siġra.

MAGNUM BONUM—tocca ta pinna (tal azzar) cbira.

MAGPIE—ċawla bajda; sitt ħabbiet; iskof (hecc msejjaħ mil ħwejjeġ bojjod u suwed li icun liebes); balla li tolkot it-targhet fit-taksima ta barra.

MAGOT—għedmejmun ta Barbaria.

MAGREPHA—xorta ta orgni msemmi fit-Talmud (li chien jindakk fit-tieni seclu).

MAGSMAN—briccun, halliel; wiehed li jidħac u jimbrolja in-nies; imbruljun.

MAGUS—wieħed mil *Magi* (ara).

MAGYAR—l-Ungaris, lsien tan-nies tal Ungheria; Ungaris.

MAGYDAR—ħaxixa.

MAHABHARAT—poesia epica tal Indiani.

MAHALEB — xitla (siġra żgħira) li tagħmel frott jati lewn viola.

MAHARAJAH — princep (sultan) tal Indiani (Indian).

MAHOGANY—cawba (njam ta siġra li ticber fl-America in-naħa tat-tropici).

MAHOMEDAN } Maumettan; Toro; se-
MAHOMETAN } guaci ta Maumettu.

MAHOMETANISM — Maumettanismu, ir-religion ta Maumettu chif in hi mictuba fil Kuran.

MAID—xbejba; seftura; kaddejja; *maid of all work*, seftura li tagħmel collox (il facendi collha tad-dar).

MAIDEN—xbejba, tfajla; serva, seftura; biċċa għodda għal hasil tal ħwejjeġ; macna għal ktih ir-ras (bħal ghiljottina); ta xebba; ta waħda virġni; virġni; *a maiden speech*, discors ġdid li sar lewwel darba (li katt ma chien għadu sar kabel); *maiden*, (fil cricket) meta il ballun icun *over* u ma isirx giri u għalecc ma jingħaddux ponti; *maiden*, li katt ma icun għadu ittiehed b'assediu; *that was the only maiden fortress*, dic chienet l-unica fortizza li ma ittieħditx b'assediu; *maiden name*, il cunjom ta mara miżżewġa ta meta tcun xebba; *what is your mother's maiden name?*, x'chien cunjoma ommoc meta chienet xebba?

MAIDEN'S BLUSH—il warda.

MAIDEN HAIR—tursin il bir.

MAIDENHEAD } virginità, xbubija, li
MAIDENHOOD } stat ta xebba.

MAIDENLINESS—mgiba ta xbejba; mistħija (li icollha xebba fli mgiba taħħa).

MAIDENLY — ta xbejba, ta xebba; gentili; *this is not maidenly*, dana m'hux għamil li jixrak fuk xebba (jew m'hux galbu ta xebba).

MAID MARIAN - żifna ta dana l-isem; ir-regina ta Mejju.

MAID SERVANT—seftura, kaddejja.

MAIDSHIP—xbubija, li stat ta xebba.

MAIGRE—magru, tisjir etc. magru (bil butir etc f'loc bix-xaħam); magħlub; niexef; mixrub; *when he saw the young gentleman so maigre and indisposed*, (Carlyle, *Letters and Speeches of Cromwell*), meta ra is-sinjur żgħażuħ hecc magħlub u marid; *maigre dishes*, ichel (tisjir) tal magru.

MAIL (bli Scoccis) — sieheb, cumpann,

Mail—valiġġa; xcora ghal littri; portmanteau (pòrtmantò); lbies bħal sidrija twila minsuġa malji malji tal ħadid jew azzar għal gwerrieri; (bli Scoccis) renta, ħlas tal chiri ta dar, biċċa art etc.; tinposta, tkighed it-tra etc fil posta; tibgħat bil posta; tlibbes bil *mail* ghal gwerra; ticri, tlibbes; torbot il primi (rixiet cbar) tal ġwienaħ ta seker etc; *mail bag*, xcora tal ittri (tal posta); *mailclad*, liebes il *mail*; *mailboat*, il vapur etc tal valiġġa; *mailcoach*, carrozza tal valiġġa (li dari, kabel ma inventaw il vapur tal art chienet tieħu il valiggi minn pajjis għal jeħor).

Mailable—li jista jittieħed bil valiġġa.

Mailed—liebes jew armat bil *mail* (lbies tal gwerra); mtabba, mnakkax; mħallat.

Mailin—kasam; biċċa raba cbira.

Maille noble—biċċa munita tad-deheb Inglisa, in-nofs *noble* ta żmien ir-Re Dwardu III tal Ingħilterra, li chienet tiswa żewġ scuti jew tliet xelini u erba soldi.

Maim—tgħatib; għotba; tgħattab; timmanca, tistronca; tisfregia.

Maimed — magħtub; immancat; struppiat.

Main—il biċċa il cbira; l-akwa; il baħar il cbir; l-akwa; ewlieni, principali; l-actar pont importanti; paletta tal flus ta banchier; l-arblu tan-nofs (il cbir, ta bastiment ta tliet arbli); *the main body of an army*, il biċċa il cbira tal armata (tas-suldati), *the sailor that had sailed the Spanish Main* (**Longfellow**, *Wreck of the Hesperus*), il baħri li siefer (ferak) il baħar il cbir (l-oceanu).

Main—saħħa, kawwa, forza; *with might and main*, bil forza collha, b'chemm icolloc saħħa.

Main—ħafna, ferm; *I must be main cautions*, **A Murphy**, (*The Apprentice*), jeħtieġ icoun attent ferm.

Main — ġlieda tas-sriedek; tigbor tchebbeb, tagħlak il kluħ; *a tempest maketh them main all their sails* (**J. Stevens**, *English Farmer*), tempesta ġagħlitom jagħlku il kluħ collha.

Main body—it-truppi, riġmenti etc li imarċaw bejn il għassa avanzata u il għassa ta wara; il biċċa il cbira tal armata.

Main deck—il cverta ta bastiment.

Main guard—il għassa ewlenija, jew principali.

Main hatch—il buccaport il cbir ta bastiment.

Mainland—terra ferma; continent.

Mainly — principalment; l-ewwel nett; fuk collox.

Main mast—arblu tal majjistra.

Mainour — ħaġa misruka li tcun ghadha (isibuha) f'id dac li icun; *to be taken with the mainour*, jakbduc tis-ruk fil fatt (b'dac li tcun srakt f'idec)

Mainpernable — li tista tagħmillu garanzia; ta min jagħmillu garanti.

Main pernor—garanti ghal wieħed li icollu jidher biex igħaddi magistrat etc. għal causa.

Main prize—garanzia li biha joħroġ wieħed li icollu citazioni u li icollu jidher ġurnata kuddiem il magistrat etc. għal causa.

Mainprizer—garanti

Main rail—il filar

Mainsail — kala tal majjistra, il majjistra.

Mainstay — appoġġ ewlieni, principali.

Main swear — tixhed falz; tieħu ġurament falz.

Maintain—iżżomm tajjeb; issostni dac li tgħejd; tħakkek; takbeż għal; tgħajjex, tmantni.

Maintainer — min iżomm, isostni; iħakkak; iżomm, jitma, ighajjex; min imantni.

Maintenance — żamma, għajxejn manteniment; ichel, ħajja, ghajnuna bil flus etc lill xi ħadd li icollu xi causa il korti.

Manitop—l-arbulett tal arblu tal majjistra.

Maize—kamħirrum

Maizebird—li sturnell (għasfur)

Maizena—lamtu tal kamħirrum

Majestic } maestus, cbir; sublimi; tas-sultan, sultani;
Majestical } *we heard his majestic tread*, smajna il pass tiegħu maestus; *the expression*

is so majestic, l-espressioni hia hecc sublimi (cbira).

Majestically — bil maestà collha, maestusament, bil cobor collu ta sultan.

Majesty — maestà (titlu ta Sultan); cburija; *His Majesty the King*, il maestà, ir-rè; *their Majesties (the kings) were present*, ir-rejiet chienu hemm.

Majolica—majolica, fajjenza

Majoon — pasta bħal panidispanja (ghagina bil butir).

Major—maġġur, ufficial grad għola minn captan, u ankas minn curunell, f'rigiment; maġġura (fil musica); acbar, ghola il biċċa il cbira; l-ewwel proposizioni tas-sillogismu; ġuvni li għalak il wieħed u għoxrin sena; *the major part of your syllables*, (Shakespear, *Cariolanus)*, il biċċa il cbira tas-sillabi tiegħec; *a major thira consists of four semitones*, terza maġġuri fiha erba semitoni.

Majordome — maġġurdomu; stuett, (*steward*), dispensier, ħażnadâr.

Major general — maġġur general, grad ankas minn tenent general.

Majorat—privileġġ li wieħed jiret mat-twelid tiegħu.

Majorate — maġġurât, l-ufficiu ta maġġur.

Majority — il biċċa il cbira; maġġuranza; post ta maġġur; l-età meta wieħed scond il-ligi isir jew jibda icun magħdud b'ragel u ma jibkax minurenni; *the majority of them*, il biċċa il cbira minnhom; *the bill was passed by a majority of five*, l-ordinanza għaddiet b'maġġuranza ta ħames voti; *to join* jew *to go over to the majority*, tmut.

Majuscule—majusculu, ittra cbira jew capitali.

Make — tagħmel, toħlok, taħlak; issawwar; iġġagħal; għamla; sura; *they will make a new law*, huma jagħmlu ligi ġdida; *let us make man in our image* (*genesis*), noħolku il bniedm xbija tagħna; *he will make you go*, hu iġagħlec tmur; *he is strong of a giant make*, hu f'saħtu għandu għamla (sura) ta ġgant; *to make against*, tcun cuntlariu; *even my own confession make against me*, (Dryden, *Virgil*, *Æneid)*; sahansitra dac li stkarrejt jena stess hua contra tiegħi; *to make as if*, tidher, tagħmel ta bir-ruħec; *they made as if they were beaten and fled*, għamlu ta bir-ruħħom li chienu mirbuha u ħarbu; *to make at*, tiġbed lejn; *to make away*, tekred; *he made away all his property*, ta (ħela) cull ma chellu; *he made away all his money*, kered (ħela, għarrak) chemm chellu flus; *to make account of*, tistma; *to make believe*, turi li int; *to make doors*, issaccar bieb; *to make free*, tieħu il libertà; *to make free with*, tittratta lill xi ħadd bil-libertà collha; ma tagħmilx cumplimenti; *to make friends*, tagħmel ħbieb; tagħmel paci; *to make good*, tagħmel tajjeb għal ħsara jew għalli icun hemm niekes; tpatti; *to make head* jew *headway*, tgħaddi il kuddiem, tavanza; *to make light of*, tieħu ħaġa bħalli chiecu xejn, jew tgħaddi ħaġa ħafifa jew bhala ħaġa żgħira; *to make little of*, tistma ftit, ma tantx ticcalcula ħaġa etc; tifhem ħaġa ftit u m'hux tajjeb; *to make love*, tinnamra; *to make much of*, tistma ferm, iggib (bniedem jew ħaġa) ferm; tifhem sewwa jew tajjeb ferm (chemm jista icun); *to make nothing of*, tieħu (ħaġa etc) bl-indifferenza; ticcunsidra (ħaġa etc) bħalli chiecu m'hi xejn; tieħu collox bic-ċajt; *to make of*, tifhem; *I don't know what to make of it*, ma nafx x'nista nifhem minn dan; *to make off*, titlak tiġri; tgħasfar; *to make out*, tifhem, tiddistingui, takra; *I can't make him out*, ma nistax nifhmu; *can you make out these bills?* tista takrahom dawn il contijet?; *to make over*, tati, ticcunsinna lill ħadd jeħor; *to make sail*, iżżid il kluħ; issiefer, titlak; *to make sure of*, tassicura; tcun sigur; *to make up*, tiġbor flus collha li wieħed icollu jati l-hemm u l-hawn f'somma (f'dejn jew debitu) waħda; tati il għamla; tifforma, tagħmel; tpatti; *to make up a loss*, tpatti għat-telf; *to make up accounts*, tagħlak, tħallas contijet; *to make up one's mind*, tirsolvi; *to make up*, tifforma, tgħakkad; *to make up a story*, tifforma storia; *to make up*, ticcumpagina (tagħ-

mel strixxi stampati f'pagini); *to make up to*, tersak leju, tokrob lejn; tinnamra; titħanxel; *to make up for*, tpatti; *this will make up for that*, dana ipatti għal dac; *to make water*, tpixxi, tagħmel l-awrina; tagħmel l-ilma; tnixxi; *that boat makes water*, dic id-dgħajsa tagħmel l-ilma; *to make way*, tgħaddi; tiftaħ jew tagħmel passaġġ jew moghdija; tgħaddi il kuddiem; tavanza, tagħmel progress; *to make with*, takbel ma, tcun ta li stess fehma ta.

Make bate—min igib il ġlied

Make believe—pretensioni, wiri ta ħaġa b'oħra.

Make up—(stamperija) tkegħid ta strixxi colonni stampati f' kies tal paġni.

Maker—għammiel, sawwâr, ħalliek; il Halliek (Alla).

Make weight — dac li tixħet fil miżien biex tinżel il cheffa (u tara x'icun jonkos għal pis).

Making—għamil, composizioni

Mal—(chelma li titkiegħed fil bidu ta chelma oħra u tfisser ħażin) bħal *mal administration*, amministrazioni ħażina.

Malabar—Malabar, isem ta distrett fil punent tal India.

Malacatune—xorta ta ħawħa

Malachite — malachita (ħaġra ta lewn ichal jew aħmar).

Malacoderm—xorta ta ħanfus.

Malacologist — wieħed li (min) jistudia u jicteb fuk il molluschi (dawc l-annimali li għandhom gisimhom artab, bħal bebbuxa etc).

Malacology — malacologia, studiu fuk il molluschi (bebbux etc).

Malacostion—rtuba tal għadam; għadam artab.

Malacostimous — li għandu ix-xedak (xdiek) artab, bħal tal ħut.

Malacostracology — ix-xienza tal Crustacei (l-annimali etc. li għandhom il koxra).

Maladministration — amministrazioni ħażina; trigija jew mixi ħażin tal affarijet.

Malady—marda

Malaga—Malaga (imbit ta Malaga fi Spanja).

Malagma—ġbara, cataplasma

Malander—marda f'riġlejn iż-żwiemel bħal kxur tal ġrieħi jew ġdiem.

Malapert — mkareb, imprudent; wiċċu tost, sfiek.

Malapropos—li m'hux f'waktu; li m'hux f'locu, m'hux adattat.

Malar—tal ħaddejn, tal ħadd.

Malaria—malaria, aria ħażina.

Malaxate—trattab

Malay—wieħed mil Malacca; lsien tan-nies tal Malacca.

Malcontent — fuk il kalb; li m'hux għal kalbu.

Male—raġel, ir-raġel; *male screw*, il vit (li jidħol fli scorfina etc)

Male spirited—li għandu mir-raġel; *she is a male spirited woman*, dic mara raġel.

Maledicted—misħut.

Malediction—saħta

Malefaction—delitt, għemil ħażin

Malefactor—malfattur, raġel ħażin (li jagħmel il ħsara, id-deni jew xi delitt).

Malefic—li jagħmel il ħsara, jew id-deni, ħażin.

Maleficence—ħsara, għamil ħażin, deni.

Maleficiate — tagħmel seħer jew magħmul lill.

Malet—ċurniena, borża.

Malevolence—bagħda, malinjità.

Malfeasance—(fil-ligi) għamil ħażin; ħsara, deni.

Malformation—għamil ħażin.

Malic—li gej (mnissel) mit-tuffiħ.

Malice—malizia, ħażen; ħajna.

Malicious — malizzius, ħażin, ħajjen.

Malign—malinn, ħażin, dispettus, għajjur, tobgħod, tgħir; tnassas; tkassas.

Malignancy — ħażen, ħajna; malizia.

Malignant — malinn, li jagħmel ħsara jew deni cbir; li jista joktol.

Malignity—ara *malice*.

Malinger—tagħmilha ta bir-ruħec marid (jew tħossoc ħażin) biex tiscarta mix-xogħol, mil għassa etc (bħal ma jagħmlu xi drabi is-suldati).

MALINGER—suldat etc li jagħmilha ta bir-ruħu li iħossu ħażin biex jiscarta mil għassa jew mix-xogħol.

MALISON—saħta.

MALKIN—paljazza għal cnis ta kigħa ta forn; mara maħmuġa (m'hix tal galbu) nittiena, cerċura.

MALL—mazzola, martell tal għuda; tħabbat, tati jew issammar bil mazzola; mall, ġnien jew passaġġ bis-siġar fejn jistgħu jippassiġġaw innies.

MALLARD—culuvert, papru salvaġġ.

MALLEABLE—artab li jista jinħadem (iciedi u jitwassa) bill martell; *gold is malleable*, id-deheb jinħadem bil martell.

MALLEATE—taħdem (tħabbat tati bil) martell.

MALLEOLAR — tal għaksa tas-siek; *malleolar arteries*, arterij (vini) tal għaksa tas-siek.

MALLEOLI—kattiet tal ħatab etc li is-suldati (militari) jixgħelu jew ikabbdu bil-lejl fid-dlam biex jarau fejn icun (isibu) il camp tal għadu.

MALLET — mazzola (martell tal għuda); biċċa (suddieda) li id-dentista ikiegħed biex isodd darsa mħassra (mtakkba).

MALLEUS—waħda mil għadam (karkuċa) tal widna, ta ħdejn it-tambur.

MALLINDERS—ara *malenders*.

MALODOUR—riħa ħażina.

MALLOW / MALLOWS } ħubbejża (ħaxixa)

MALMSEY—inbid musctell; għeneb musctell.

MALOPE— (ħaxixa) bħal ħubbejża.

MALPIGHIA — ic-cirasa tal gżejjer Barbadoes (West Indies).

MALPOSITION—tkegħida (posizioni) ħażina jew falza..

MAL PRACTICE — drawwa, għâda ħażina.

MALT—xgħir mxarrab u lest għal birra; ixxarrab u tlesti ix-xgħir għal birra

MALTESE — Malti (minn jew ta Malta); lsien Malti; *Maltese stone*, il ħaġra (ratba, tal bini) ta Malta.

MALTHA — żift (minerali) li jinsab ġo l-art.

MALTHUSIAN — ta Malthus, (Reverendu Tomasu Robertu Malthus li għâx mis-sena 1766 sal 1834); tattagħlim jew fehma ta *Malthus* li chiteb trattat fuk il popolazioni żejda jew cbira tad-dinja, u x'hemm bżonn li isir biex il popolazioni ma ticbirx wisk jew iżżejjed.

MALTING—għamil tal *Malt* (ara)

MALTKILN—il forn fejn inixxfu ixxgħir għal birra.

MALTREAT—taħkar, timmaltratta

MALTREATMENT — ħkir, maltrattament, moħkrija.

MALTSTER (jew MALTMAN)— min ixarrab u ilesti ix-xgħir għal birra.

MALTWORN—sponża, sacra; wieħed li jixrob

MALVA—ħubbejża

MALVACEOUS—tal ħubbejża

MALVADA—biċċa munita (flus) Spanjola.

MALVERSATION—abusi, għamîl ħażin, mgiba ħażina; taħwid u tgħerfix f'documenti, trigija, etc ta ufficiu.

MAM (f'loc MAMMA)—omm

MAMELUKES — mammalocchi, is suldati għarab (it-truppi) tal Egittu ta dari.

MAMMA—mamma, omm.

MAMMA — beżżula, sider, żejża ta mara.

MAMMAL—annimal li iradda

MAMMALIA—l-annimali li ireddgħu

MAMMALOGY — ix-xienza li tittratta fuk l-annimali li ireddgħu.

MAMMALOGIST — min jistudia jew jaf etc il *Mammalogy* (ara).

MAMMARY — tal beżżula, tas-sider taż-żejżiet.

MAMMEA—siġra ta dana l-isem li ticber fl-America.

MAMMER—tcun bejn ħaltejn, jew bejn iva u lè.

MAMMET—pupu, pupa (bniedem li iħalli il ħadd jeħor jagħmel li irid bih).

MAMMIFER—annimal li iradda.

MAMMILLARY—tal bżieżel, tas-sider, taż-żejżiet, tal ħobb.

MAMMILLATED—li għandu bħal bżieżel jew żejżiet żgħar.

mel strixxi stampati f'pagini); *to make up to*, tersak leju, tokrob lejn; tinnamra; titħanxel; *to make up for*, tpatti; *this will make up for that*, dana ipatti għal dac; *to make water*, tpixxi, tagħmel l-awrina; tagħmel l-ilma; tnixxi; *that boat makes water*, dic id-dgħajsa tagħmel l-ilma; *to make way*, tgħaddi; tiftaħ jew tagħmel passaġġ jew mogħdija; tgħaddi il kuddiem; tavanza, tagħmel progress; *to make with*, takbel ma, tcun ta li stess fehma ta.

MAKE BATE — min igib il ġlied

MAKE BELIEVE — pretensioni, wiri ta ħaġa b'oħra.

MAKE UP — (stamperija) tkegħid ta strixxi colonni stampati f' kies tal paġni.

MAKER — għammiel, sawwâr, ħalliek; il Halliek (Alla).

MAKE WEIGHT — dac li tixħet fil miżien biex tinżel il cheffa (u tara x'icun jonkos għal pis).

MAKING — għamil, composizioni

MAL — (chelma li titkiegħed fil bidu ta chelma oħra u tfisser ħażin) bħal *mal administration*, amministrazioni ħażina.

MALABAR — Malabar, isem ta distrett fil punent tal India.

MALACATUNE — xorta ta ħawħa

MALACHITE — malachita (ħaġra ta lewn ichal jew aħmar).

MALACODERM — xorta ta ħanfus.

MALACOLOGIST — wieħed li (min) jistudia u jicteb fuk il molluschi (dawc l-annimali li għandhom gisimhom artab, bħal bebbuxa etc).

MALACOLOGY — malacologia, studiu fuk il molluschi (bebbux etc).

MALACOSTION — rtuba tal għadam; għadam artab.

MALACOSTIMOUS — li għandu ix-xedak (xdiek) artab, bħal tal ħut.

MALACOSTRACOLOGY — ix-xienza tal Crustacei (l-annimali etc. li għandhom il koxra).

MALADMINISTRATION — amministrazioni ħażina; trigija jew mixi ħażin tal affarijet.

MALADY — marda

MALAGA — Malaga (imbit ta Malaga fi Spanja).

MALAGMA — ġbara, cataplasma

MALANDER — marda f'riġleju iż-żwiemel bħal kxur tal ġrieħi jew ġdiem.

MALAPERT — mkareb, imprudent; wiċċu tost, sfiek.

MALAPROPOS — li m'hux f'waktu; li m'hux f'locu, m'hux adattat.

MALAR — tal ħaddejn, tal ħadd.

MALARIA — malaria, aria ħażina.

MALAXATE — trattab

MALAY — wieħed mil Malacca; lsien tan-nies tal Malacca.

MALCONTENT - fuk il kalb; li m'hux għal kalbu.

MALE — raġel, ir-raġel; *male screw*, il vit (li jidħol fli scorfina etc)

MALE SPIRITED — li għandu mir-raġel; *she is a male spirited woman*, dic mara raġel.

MALEDICTED — misħut.

MALEDICTION — saħta

MALEFACTION — delitt, għemil ħażin

MALEFACTOR — malfattur, raġel ħażin (li jagħmel il ħsara, id-deni jew xi delitt).

MALEFIC — li jagħmel il ħsara, jew id-deni, ħażin.

MALEFICENCE — ħsara, għamil ħażin, deni.

MALEFICIATE — tagħmel seħer jew magħmul lill.

MALET — ċurniena, borża.

MALEVOLENCE — bagħda, malinjità.

MALFEASANCE — (fil-ligi) għamil ħażin; ħsara, deni.

MALFORMATION — għamil ħażin.

MALIC — li ġej (mnissel) mit-tuffiħ.

MALICE — malizia, ħażen; ħajna.

MALICIOUS — malizzius, ħażin, ħajjen.

MALIGN — malinn, ħażin, dispettus, għajjur, tobgħod, tgħir; tnassas; tkassas.

MALIGNANCY — ħażen, ħajna; malizia.

MALIGNANT — malinn, li jagħmel ħsara jew deni cbir; li jista joktol.

MALIGNITY — ara *malice*.

MALINGER — tagħmilha ta bir-ruħec marid (jew tħossoc ħażin) biex tiscarta mix-xogħol, mil għassa etc (bħal ma jagħmlu xi drabi is-suldati).

MALINGER—suldat etc li jagħmilha ta bir-ruħu li iħossu ħażin biex jiscarta mil għassa jew mix-xogħol.

MALISON—saħta.

MALKIN—paljazza għal cnis ta kigħa ta forn; mara maħmuġa (m'hix tal galbu) nittiena, cerċura.

MALL—mazzola, martell tal għuda; tħabbat, tati jew issammar bil mazzola; mall, ġnien jew passaġġ bis-siġar fejn jistgħu jippassiġġaw innies.

MALLARD—culuvert, papru salvaġġ.

MALLEABLE—artab li jista jinħadem (iciedi u jitwassa) bill martell; *gold is malleable,* id-deheb jinħadem bil martell.

MALLEATE—taħdem (tħabbat tati bil) martell.

MALLEOLAR — tal għaksa tas-siek; *malleolar arteries,* arterij (vini) tal għaksa tas-siek.

MALLEOLI—kattiet tal ħatab etc li is-suldati (militari) jixgħelu jew ikabbdu bil-lejl fid-dlam biex jarau fejn icun (isibu) il camp tal għadu.

MALLET — mazzola (martell tal għuda); biċċa (suddieda) li id-dentista ikiegħed biex isodd darsa mħassra (mtakkba).

MALLEUS—waħda mil għadam (karkuċa) tal widna, ta ħdejn it-tambur.

MALLINDERS—ara *malenders.*

MALODOUR—riħa ħażina.

MALLOW } MALLOWS } ħubbejża (ħaxixa)

MALMSEY—nbid musctell; għeneb musctell.

MALOPE— (ħaxixa) bħal ħubbejża.

MALPIGHIA — ic-cirasa tal gżejjer Barbadoes (West Indies).

MALPOSITION—tkegħida (posizioni) ħażina jew falza..

MAL PRACTICE — drawwa, għâda ħażina.

MALT—xgħir mxarrab u lest għal birra; ixxarrab u tlesti ix-xgħir għal birra

MALTESE — Malti (minn jew ta Malta); lsien Malti; *Maltese stone,* il ħaġra (ratba, tal bini) ta Malta.

MALTHA — żift (minerali) li jinsab ġo l-art.

MALTHUSIAN — ta Malthus, (Reverendu Tomasu Robertu Malthus li għâx mis-sena 1766 sal 1834); tattagħlim jew fehma ta *Malthus* li chiteb trattat fuk il popolazioni żejda jew cbira tad-dinja, u x'hemm bżonn li isir biex il popolazioni ma tiċbirx wisk jew iżżejjed.

MALTING—għamil tal *Malt* (ara)

MALTKILN—il forn fejn inixxfu ixxgħir għal birra.

MALTREAT—taħkar, timmaltratta

MALTREATMENT — ħkir, maltrattament, moħkrija.

MALTSTER (jew MALTMAN) — min ixarrab u ilesti ix-xgħir għal birra.

MALTWORN—sponża, sacra; wieħed li jixrob

MALVA—ħubbejża

MALVACEOUS—tal ħubbejża

MALVADA—biċċa munita (flus) Spanjola.

MALVERSATION—abusi, għamil ħażin, mgiba ħażina; taħwid u tgħerfix f'documenti, trigija, etc ta ufficiu.

MAM (f'loc MAMMA)—omm

MAMELUKES — mammalocchi, is suldati għarab (it-truppi) tal Egittu ta dari.

MAMMA—mamma, omm.

MAMMA — beżżula, sider, żejża ta mara.

MAMMAL—annimal li iradda

MAMMALIA—l-annimali li ireddgħu

MAMMALOGY — ix-xienza li tittratta fuk l-annimali li ireddgħu.

MAMMALOGIST — min jistudia jew jaf etc il *Mammalogy* (ara).

MAMMARY — tal beżżula, tas-sider taż-żejżiet.

MAMMEA—siġra ta dana l-isem li tiċber fl-America.

MAMMER—tcun bejn ħaltejn, jew bejn iva u lè.

MAMMET—pupu, pupa (bniedem li iħalli il ħadd jeħor jagħmel li irid bih).

MAMMIFER—annimal li iradda.

MAMMILLARY—tal bżieżel, tas-sider, taż-żejżiet, tal ħobb.

MAMMILLATED—li għandu bħal bżieżel jew żejżiet żgħar.

Mammook - tkatta, iċċarrat tchisser bcejjec.

Mammodir—xorta ta indiana (musolina) rkieka.

Mammon—għana cbir, Alla tal għana u il gid ta din id-dinja; tal gid jew tal għana (id-demoniu).

Mammoth — xorta ta ljunfant li chien jesisti dari fl-antic u li illum isibu petrificat (igħejdulu ucoll *Mertodon*).

Mammothrept—tifel mrobbi (mħassar bil fsied u bil ħejm) min-nantu.

Man—ragel, bniedem; seftur, wieħed; tgħammar bin-nies; tarma; *you are a man*, inti ragel; *there is no man alive that will climb up there*, ma hawnx bniedem fid-dinja li jista jitla sa hemm fuk; *where is my man gone to?* fejn mar is-seftur tiegħi? *a man would expect to find some antiquities*,(Addison, *on Italy*), wieħed (bniedem) chien jistenna li isib xi ħwejjeġ antichi; *they have to man their ships now*, issa icollhom igħammru bin-nies il bastimenti li għandhom; *manned himself with dauntless air* (Scott, *Lady of the Lake*) rama ruħu b'aria ta bniedem kalbieni (li ma jibża minn xejn), *to man the yards*, timla (tarma) il pinnuri bin-nies, (baħrin) bħal ma jagħmlu il bċejjeċ tal gwerra f'xi festa tar-Re etc; *a man or a mouse*, jew collox jew xejn.

Man-at-arms - suldat

Mancase—gisem

Man-dram — xorta ta xorb *bitter* għal aptit (li jixorbu fil West Indies).

Man eater—wieħed (bniedem) li jecol in-nies; cannibalu.

Man engine—lift biex itellgħu u iniżżlu in-nies, il ħaddiema, f'fossa etc

Man midwife — ostetricu, tabib li jagħmel ix-xogħol tal kabla (igħejdulu ucoll *accoucher*).

Man mountain—ġgant

Man-of-war — fregata, biċċa tal gwerra.

Man-of-straw—ragel tat-tiben, pupu, wieħed li culħadd jagħmel li irid bih.

Man rope — il ħabel etc li icun hemm ma dic il-lasta maħruġa il bara fil genb ta fregata biex jitilgħu u jinżlu migħu il baħrin; li scala tal baħrin ta fuk il bastimenti tal gwerra.

Man worship — kima lil bnedmin f'loc l-Alla.

Manade—manetta, kmat; ix-xidd jew tkiegħed il manetti lill; tkammat.

Manage—tieħu, icolloc il ħsieb ta; tħarreġ, tgħakkal; issib it-tarf; tara chif tagħmel; maniġġ; taħriġ; mgiba.

Manageable—maniġġabli, li tista timmaniġġah; għakli.

Management—trigija; il ħsieb tal ħaġa.

Manager — manager, min icollu ħsieb ta ħaġa; suprentendent; dac li imixxi jew icollu il ħsieb li jara jimxu sewwa l-affarijet ta dipartiment, società etc.

Manakin — ragel żgħir kasir jew nanu; għasafar żgħar li għandom irrix taħħom sabiħ wisk, jinsabu ktajja ktajja fil boschijet tal America t'isfel.

Manatee } il bakra tal baħar, ħuta
Manatus } bħal baliena li tiecol il ħaxix ucoll.

Manche (bil Francis, akra *manx*) — comma.

Manchet—ħbejża tas-smid.

Manchild – tarbija tifel.

Manchineel – siġra velenusa ferm bħal tengħud li ticber fil West Indies.

Mancipate – tjassar, iżżomm irsir, marbut, jew mjassar.

Mancipation—jasar.

Manciple — dac li f'cunvent etc jagħmel li spisa (jixtri l-affarijet tal ichel etc).

Mandarin—magistrat, sinjur nobbli jew xi ufficial pubblicu (impiegat tal gvern għali) Ċinis.

Mandatary } dac li lilu jimbgħat
Mandatory } il mandat jew ordni.

Mandate – cmand, twissija, ordni, cummissioni.

Mandator — direttur, min jordna jew jati il cummissionijet.

Manderilla — isem ta pianta li tagħmel il fjuri.

Mandible—ix-xedak

Mandibular – tax-xedak, tax-xdiek

Mandibulate—li jomgħod

MANDILION — cappa (bħal ġlecc) tas-suldati, xorta ta capott għas-suldati.

MANDISO — il cassava, pianta tat-tapioca.

MANDLESTONE—il għadma tal frott

MANDOLIN — mandulina, strument tad-dakk bil cordi.

MANDORE — mandola ; strument tad-dakk b'erba cordi.

MANDRAKE } xorta ta bettiħ
MANDRAGORA }

MANDREL—il għuda jew il ħadida tat-torn li iddur mar-rota u id-dawwar dac li tcun trid tintornia.

MANDRILL—l-acbar u l-actar aħrax fost il għedmejmuni.

MANDUCABLE — li jista jintmagħd jew jittiechel; li tista tomgħodu jew tieclu.

MANDUCATE — tiecol, tomgħod.

MANDUCATION - ichel ; mgħid

MANDUCATORY—tal ichel

MANE—ix-xagħar ta fuk għonk iż-żiemel.

MAN EATER—min jecol il-laħam tal bnedmin ; min jecol il bnedmin ; cannibalu.

MANED — bil *mane* (ara).

MANEGE—maniġġ, post fejn isir it-tagħlim ta rchib fuk iż-żiemel ; loc fejn iħarġu iż-żwiemel għar-rchib.

MANEH—pis (użin) tad-deheb tal Lhud.

MANEQUIN—mudell ta artist.

MANES — ruħ li tcun ħarget mill gisem ; il mejtin, rwieħ il mejtin.

MANE SHEET — il-libsa taż-żiemel li tgħattilu minn għonku il fuk.

MANFUL — rġuli, kalbieni, meħjel.

MANFULLY — ta ragel, ta wieħed meħjel.

MANFULNESS—rġulija, ħila

MANG—tħin (zgħir u ħafur) għal kżiekeż.

MANGABY—xorta ta xadini li għandhom it-tebkat ta fuk għajnejhom bojjod.

MANGAL — stufa tar-ram li tista iġġorra miegħec fejn trid.

MANGANESE — Manganîs, mineral iswed jew griż sgur, jebes, jitfarrac malajr u ma idubx (ma jinħallx) malajr bin-nar,

MANGANESIAN } tal *Manganese* (ara)
MANGANESIO }

MANG CORN — maħlut (kamħ mitħun mħallat ma tkiek jeħor).

MANGE—ichel, il marda tal ħacc fil bhejjem.

MANGEL WURZEL—ħaxixa bħal pitravi tajba wisk għal l-ichel tal bhejjem.

MANGER — maxtura

MANGINESS — il marda tal (min icollu il) *mange* (ara).

MANGLE— tkatta, ittertak; mangnu, tgħaddi bil mangnu ; tillixxa.

MANGLER—tal mangnu; min igħaddi bil mangnu.

MANGLING — mangnar, mogħdija bil mangnu.

MANGO—isem ta siġra cbira li tinsab fl-artijet tal West Indies u tagħmel frott cbir ta dan l-isem (*mango*).

MANGO FISH—isem ta ħuta li tinsab fix-xmara Ganges (Asia).

MANGONEL — macna li twaddab ħaġar cbir.

MANGONUS — macna għat-twaddib tal ġebel fil gwerra.

MANGOOSE - xorta ta xadin ta dan l-isem.

MANGROVE—xorta ta siġar cbar li jicbru fit-tropici.

MANGY—li għandu il *mange* (ara).

MANHADEN—xorta ta aringa

MANHATER — wieħed li (min) jobgħod il bnedmin ; misantropu.

MANNHEIM — taħlita ta cull tliet parti ram aħmar parti deheb (ma cull, nghejdu aħna, ukijà deheb tliet ewiek ram aħmar).

MANHOLE — ħofra, tokba jew daħla f'lochi jew drenaġġ mnejn jista igħaddi ragel biex inaddaf etc.

MANHOOD — rġulija.

MANIA—mania, genn ; *he has a mania for collecting old china*, għandu genn jiġbor fajjenza etc kadima, antica (għal collezioni).

MANICARIA — il palma tal imbit

MANICHEAN } Manicheu, seguaci
MANICHEE } ta Manes, Persian li chien igħjx fis-seculu tlieta, li chien

igħejd (igħallem) illi hemm żewġ allat, wieħed tajjeb (tal gid) u l-jeħor ħazin (tad-deni).

MANICHORD — strument tad-dakk (b'corda waħda li jindakk bl-idejn).

MANICOON -- isem ta ħaxixa velenusa ferm (bħal *nightshade*).

MANIFEST — manifest, polza tat-tgħabija ta bastiment; dieher; ċar; turi bid-dieher jew biċ-ċar; tberraħ, ixxandar; *for there is nothing hid, which shall not be manifested* (*St. Mark IV*), għaliex ma hemm xejn moħbi li ma jigix (ma ghadx icun) mxandar.

MANIFESTABLE — li jista icun mxandar ċar jew imberraħ (fid-dieher)

MANIFESTATION — wiri; turija; tperriċ, tberriħ did-dieher; wiri fiċ-ċar.

MANIFESTO — manifest, proclama notificazioni to gvern etc biex ixandar u igħarraf l-opinionijet jew il fehmiet tiegħu fuk xi ligi etc li tcun harget jew sejra toħroġ; toħroġ, tippublica dan il *manifesto.*

MANIFOLD — bosta; wisk actar; ta bosta xorta; variu, complicat; *the reasons were manifold,* ir-ragiunijet chienu bosta (jew ta bosta xorta), *this life so manifold in cares,* (Cowper, *Task*), din il ħajja hecc varia fil ħsiebijiet etc (jew li fiha cull xorta ta taħbit etc); *there is no man who shall not receive manifold more etc (St. Luke XVIII),* ma hemmx bniedem li ma jeħux wisk actar (bosta drabi actar).

MANIFOLDLY — f' bosta xorta; b'chemm il mod.

MANIFORM — mgħamul bhal id; ta għamla ta id.

MANIGLIONS — żewġ manilji jew ħabbatiet (ħolok jew manchijet) li icun hemm wara f'carru ta canun.

MANIKIN — nanu, ragel kasir.

MANILJA — bħal ċappetta (manilja) li is-suwed tal Africa jaghmlu f'dirgħajhom jew ma riġlejhom.

MANILLA — il belt Capitali jew ewlenija tal Gżejjer Filippini; sigarru manilla; biċċa flus (munita) ta dan l-isem.

MANIOC — il lamtu tat-tapioca, it-tapioca.

MANIPLE — ħafna, mimli id; kabda, ftit suldati.

MANIPULAR — tal *maniple* (ara).

MANIPULATE — timmanipula; taħdem (tħawwad etc) b'idejn.

MANIPULATION — xogħol (taħwid etc) bl-idejn.

MANIS - isem ta annimal (bla snien ta kuddiem) li iradda.

MANKIND — kabil il bniedem, il bnedmin tad-dinja collha; il genere uman collu.

MANKIND — li ghandu mir-ragel (li jixbeh ir-ragel) u m'hux il mara.

MANKS — Isien (il-lingua) tan-nies tal gżira Isle of Man (li tigi fil baħar Irlandis (bejn l-Inghilterra u l-Irlanda).

MANLINESS — rġulija

MANLY — ta ragel, rġuli, meħjel; *he behaved himself manly,* gieb ruħu ta ragel.

MANNA — manna (bħal gomma ħelwa li tiscula mil koxra tas-siġra tal *fraxinus ornus.*

MANNED — mghammar bin-nies (b'equipaġġ etc.)

MANNER — għamla, sura, mgiba; maniera; mezz; il chif; môd; *in this manner,* b'dan il mod; *that man wants manners,* dac il bniedem (ragel) ma għandux mgiba tajba; *what manner of man is this?,* x'għamla (x'sura) ta bniedem hu dana? ; *by any manner of means,* b'cull mod, b'cull mezz; *he has no manners,* ma jafx igib ruħu (pastas fl-imgiba tiegħu); *I shall teach you better manners,* inghalmec jen chif iggib ruħec; *in like manner,* ucoll, li stess; hecc ucoll.

MANNERED — li għandu il maniera; li jaf igib ruħu; pulit fli mgiba tiegħu.

MANNERLY — civil, pulit, ta mgiba tajba u ħelwa.

MANNERS — mgiba tajba

MANNING - armar (tagħmira) ta bastiment.

MANNISH - uman; ta bniedem.

MANNITE — mannite (zoccor li isir mil manna).

MANŒUVRE — Manuvra; taghlim tas-suldati; timmanuvra.

MAN OF WAR—fregata, bastiment jew biċċa tal guerra.

MANOMETER — manometru, strument ghal chejl tar-rarefazioni tal fluidi elettrici.

MANON — xorta ta zoofiti (dud li għandhom mil hxejjex u mill annimali).

MANOR—fiegu, kasam

MANORIAL—tal *manor* (ara)

MANOSCOPE — strument biex juri chemm tħeff (issir rarefatta), jew chemm titkal, l-aria.

MANSE—razzett bl-artijiet (raba etc.) ta ma dwaru ; dar ta cappillan, reverendu, Inglis.

MAN SERVANT—seftur, kaddej.

MANSION — dar cbira, palazz; *the mansion house*, il palazz fejn jokgħod il mèr (*Lord Mayor*) ta Londra.

MANSLAUGHTER — omicidiu, ktil ta bniedem.

MANSLAYER—kattiel, omicida.

MAN STEALER — min jisrak u ibiħ in-nies.

MAN STEALING — serk u bejħ tannies.

MANSUETE - quiet, ġwejjed.

MANTA—ħuta ċatta ta dan l-isem.

MANTEAU (akra *mantò*)—mantell.

MANTEAUX (akra *mantòu*)—mantelli.

MANTEL — niam, serratizz etc. ta coxxa ta ċumnija.

MANTEL PIECE — xcaffa, faxxa etc. fuk il coxox ta ċumnija.

MANTELET } MANTLET } mantelletta, parapett li jiżżarma u jintrama f'fortizza ; bħal paraventu tal ħbula minsuġa biex jilka il balal li ma jolktux in-nies li icunu fit-truncieri.

MANTIGER—xadin, ghedmejmun ta dan l-isem.

MANTILLA—bħal għonnella jew barnus tal bizzilla etc. li jilbsu fuk rashom in-nisa Spanjoli ; mantilja.

MANTIS—xorta ta insett bħal ġrad cbir.

MANTISSA—il frazioni decimali ta logaritmu.

MANTLE — mantilja, cappa ; tliff; tgħatti b'mantilja etc ; taħbi; tiftah il ġwienaħ bhal ma jagħmel seker etc, titbaħrad ; tixxala ; tixxeblec (bħal dielja), tagħmel ir-ragħwa; tiffermenta; tagħmel bħal żliega fil wiċċ.

MANTLING—pavaljun tad-drapp etc, li icun hemm dwar jew fuk xi arma (tal cuniomijiet etc.)

MANTO - (bit-talian) mant

MANTOLOGY — mantologia ; id-don jew is sengħa tal profezia (is-setgħa li wieħed icollu li jindovna x'għad irid jiġri).

MANTON—xcubetta jew azzarin ta dan l-isem (li għamel *Joe Manton*).

MANTUA — lbies (libsa) ta mara (tannisa) ta dan l-isem.

MANTUA MAKER—ħajjata.

MANTUAN — tal belt ta Mantua ; (fl-Italia) minn Mantua.

MANUAL—ctieb żghir, manual ; tal idejn ; ghal l-idejn ; magħmul bl-idejn ; macna tat-tifi tan-nar (*fire engine*) li iħaddmuha bl-idejn ; it-tastiera tal orgni.

MANUAL ALPHABET — l-alfabett tal muti u turxien.

MANUAL EXERCISE — ctieb tad-drill (tat-tagħlim tas-suldati).

MANUAL KEY — it-tastiera tal orgni tal idejn.

MANUALIST — ħeddiem, ragel tassengħa.

MANUALLY—bl-id, bl-idejn

MANUBIAL — tas-sacchiġġ (li jaka taħt idejn in-nies f'xi guerra).

MANUBRIAL—tal *manubrium* (ara).

MANUBRIUM—mancu, makbad ; biċċa minn waħda tal għadmiet tas-sider hecc imsejħa mil għamla ta mancu li għandha.

MANUCAPTOR — min jidħol garanti, min jagħmel garanzia ghal bniedem jeħor ; garanti.

MANUDUCTION — mixi, turija (meta tmexxi bniedem iżżommu minn idu biex turih it-triek); *now this is a direct manuduction to all kinds of sin* (South, *Sermons*), dana issa m'hux ħaġ'oħra ħlief li tmexxi il bniedem minn idu għal cull xorta ta dnub.

MANUDUCTOR — min imixxi (bniedem jeħor minn idu) ; mexxej, guida ; cappillan tal cor ; mastru di cappella jew direttur tal cor.

MANUFACT—magħmul bl-idejn.

Manufactory — fabbrica ta (dar fejn jinhadmu jew isiru) xakak, sigarri, siggijiet etc, etc.

Manufactural — tal manifatturi.

Manufacture — manifattura; xogħol tal idejn (maħdum jew magħmul bl-idejn); taħdem, tagħmel bl-idejn.

Manufacturer — ħaddiem; ragel tax-xogħol jew tas-sengħa.

Manul — kattus (li jinsab fl-artijiet tas-Siberia u tat-Tartaria) ta lewn actarx safrani, rasu iffaxxiata jew birrighi u dembu ħolok ħolok suwed.

Manumise } **Manumit** } teħles mill jasar.

Manumission – ħelsien mill jasar

Manumotive — mħaddem, immixxi bl-idejn (bl-id).

Manumotor — carrozza żghira birroti titmexxa bl-idejn.

Manurable – li tista taħdmu; li tista iddemmlu jew tatih il bżar.

Manurage – ħidma tal art, tar-raba.

Manure — bżar, demel; tbażżar, tati il bżar; iddemmel, tati id-demel ghalka etc.

Manure hook — bħal pala, furchetta għat-tixrid jew tgħezziz tad-demel.

Manurement — tidmil, għati tal bżar jew demel f'għalka.

Manurer – min idemmel; demmiel.

Manurial – tad-demel, tal bżar.

Manuscript — chitba, manuscritt mictub bl-idejn (m'hux stampat); *manuscript*, tinchiteb ucoll MS. jew MSS.

Manx — bħal *manks* (ara).

Many — ħafna, bosta; *many a* jew *many an*, chemm il; *many a time*, chemm il darba; *many an hour*, chemm il siegħa; *the many*, il poplu, il folla; *so many*, tant (ftit); *take so many of these and so many of the others*, ħu tant (ftit) minn dawn u ftit (tant) mil l ohrajn; *too many*, bosta, wisk; *good many*, ħafna, salt; *good many of them were absent*, salt minnhom chienu neksin; *twice as many*, daks hecc darbtejn; *so many men so many minds*, mitt bniedem mitt fehma; *many sided*, li għandu bosta faċċati jew ġnieb; *this is a many sided question*, din custioni li fiha ħafna naħħiet (li tista tħares lejha minn bosta bnadi).

Many saints Day – Għejd il Ħamsin, Pentecoste.

Maori — wieħed min-nies tan-Nova Zelanda (New Zealand).

Maori rat — ġurdien iswed tan-Nova Zelanda.

Map — mappa; tħożż, tpingi mappa; *map(out)*, turi, timmarca sewwa, post etc.; *I am near to the place where they should meet, if Pisanio have mapped it (out) truly* (Shakespear, *Cymbeline*), jena krib lejn il post fejn għandhom jiltakgħu, jecc Pisanio immarcah sewwa.

Map mounter — min jimmonta, jistira etc. il mappi fuk ix-xokka etc.

Maple – aġġru (xorta ta njam).

Mappery } **Mapping** } is-sengħa tal ħażż (tad-disinjar jew tpingija) tal mappi.

Mar tħassar; tgħarrak; titlef; *I hope nothing will mar your festal mirth*, nittama li xejn ma iħassar (ebda ħaġa ma iġġagħalcom titilfu) il piacir tal festa tagħcom.

Mar tebgħa, taħsira, tiċpisa.

Mara — Alla tal ħrafa (mara) li innies tan-Norvegia igħejdu li tħallimhom ħażin u tbażża in-nies bil-lejl.

Marabou — xorta ta ciconja ta dana l-isem.

Marabout — Torc, maumettan, li jati ruħu għal li scrupli u l-affarijiet tar-religion tiegħu; kaddis torc.

Marah — mrar; ilma morr; isem ta loc fuk ix-xtajta ta Lvant tal Baħar l-Aħmar; *slaked its thirst with marah of its tears* (Longfellow), taffha (kata) il għatċ bli mrar tad-dmuħ tiegħu.

Marai — tempiu, cnisia (chif isejħula in-nies tal gżejjer tal Oceanu Pacificu).

Maranatha — icun misħut; narraħ misħut — saħta chif jisħtu Lhud.

Maranta — ararut Indian.

Marasca — xorta ta frotta bħal cirasa li minnha jagħmlu xorb msejjaħ *maraschin*.

Maraschino – maraschin (xorb ħelu)

Marasmus — għeulubija, marda li bniedem jibka jogħlob sa chemm jicconsma fix-xejn.

Maraud — tisrak, tissaccheggia.

Marauder — ħalliel.

MARAUDING—serk.

MARBLE—rħam; ta rħam; boċċa ta rħam (tal-logħob tat-tfal); gebla ċangatura ta rħam etc li fuka jimmacinau iż-żebgħa; traħħam; tpingi rħam jew bħal rham; *marble hand saw*, serriek għal ktiħ tar-rħam; *marble hearted*, li għandu kalb jebsa u bierda.

MARBLED – itticchiat u bil vini bħal rħam; *marbled paper*, carta ta rħam.

MARBLER—min jisboħ carti etc. bħal rham.

MARBLY – li fiħ rham, li donnu rħam; bħar-rħam.

MARCASSIN (fl-araldica)—ħanżir salvaġġ żgħir.

MARCELINE — ħarir fin rkiek għal inforor tal lbiesi tan-nisa.

MARCESCENT } li jitfa (il lewn); li
MARCESCIBLE } jidbiel.

MARCH—Marzu (it-tielet xahar tassena); mixja; marċa; progress, mogħdija il kuddiem; timxi, tmarċa; tmixxi; tieħu; twassal; tmiss ma; *I know the estates well they march with my own* (Scott, *Bride of Lamermoor*), il bini (id-djar) nafu tajjeb għaliex jigi ħdejn (ma genb) tiegħi sewwa; *they wanted to strike up a march*, riedu idokku *march* (marċ); *mad as a march hare*, ibleh ħsara, miġnun għal l-aħħar; *the march of intellect*, il progress (mogħdija il kuddiem) tal moħħ.

MARCH—tursin.

MARCHING—mixi, marċar; *marching out*, ħarga il barra bil mixi.

MARCH MAD — miġnun shiħ; mitluf għal collox.

MARCH PAST — marċ past; riġmenti suldati etc li igħaddu jimxu minn kuddiem xi Re etc. biex jarahom (rivista).

MARCHES — il limiti, truf, ta pajjis etc.

MARCHIONESS—marchisa.

MARCH PANE—pasta tal biscuttelli; biscuttin.

MARCID — niexef, magħlub, iccunsmat, mbiddel; li jicconsma, igħalleb, jew ibiddel.

MARCIDITY — għelubija, cunsmar, nxufija.

MARE—debba; ħaddiela.

MAREMMA — maremma; (postijet fl-Italia) art li mħabba fi rwejjaħ tal cubrit u tax-xebb il ġmiel li icunu ħargin mill-art fis-sajf in-nies titbiegħed minnhom.

MARE'S NEST—ħrafa, ċajta, ħmerija cbira.

MARESHAL —marixxall.

MARE'S TAIL—isem ta pianta.

MARGARINE — ix-xaħam tal każkuż; xorta ta butir ordinariu li isir billi iħaltu ix-xaħam tal annimali maz-zejt.

MARGARITE—perla, margherita.

MARGARITIFEROUS — li jagħmel (li jati jew inissel) il perli, jew il ħaġar prezius.

MARGAY—annimal tal Brażil li jixbeh il kattus.

MARGE } ticteb, tagħmel xi nota etc.
MARGIN } fil marġni ta ctieb etc.; tagħmel marġni; marġni, somma ta flus f'cont etc imħollija għal dac li jista jinkala minn għajr ħsieb.

MARGINAL tal marġni.

MARGINALIA—noti (chitba) mniżżlin jew mictubin fil marġni ta ctieb; noti fil marġni tal cotba.

MARGINATE—tagħmel il marġni jew ix-xifer (xfar).

MARGINATED } bix-xfar; bil marġni.
MARGINED }

MARGODE—xorta ta ħaġra jebsa ta lewn caħlani.

MARGRAVE — titlu ta princep (jew marchis) tal Germania.

MARGRAVINE—il mara tal *margrave*, (ara).

MARIAN — ta Maria, tal Madonna; tar-Regina Mary (bint ir-Re Enricu VIII) tal Inghilterra.

MARIANTHUS — xorta ta pianti li jagħmlu il fjuri.

MARIET } xorta ta violi (fjuri).
MARIETS }

MARIGOLD—il kronfol tat-Toroc.

MARIGOLD WINDOWS—twieki ta għamla tonda li naraw f'xi cnejjes (catidrali etc.)

MARINATE — timmarina; tagħmel marinat (tgħaddas u iżżomm merfuħ crafes, cabocci, ħjar, basal etc. fil ħall); tmellaħ (tgħaddas u tħalli haġa issir) fl-ilma baħar.

Manufactory — fabbrica ta (dar fejn jinhadmu jew isiru) xakak, sigarri, siggijiet etc, etc.

Manufactural — tal manifatturi.

Manufacture — manifattura; xoghol tal idejn (mahdum jew maghmul bl-idejn); tahdem, taghmel bl-idejn.

Manufacturer — haddiem; ragel tax-xoghol jew tas-sengha.

Manul — kattus (li jinsab fl-artijiet tas-Siberia u tat-Tartaria) ta lewn actarx safrani, rasu iffaxxiata jew birrighi u dembu holok holok suwed.

Manumise } tehles mill jasar.
Manumit }

Manumission — helsien mill jasar

Manumotive — mhaddem, immixxi bl-idejn (bl-id).

Manumotor — carrozza żghira birroti titmexxa bl-idejn.

Manurable — li tista tahdmu; li tista iddemmlu jew tatih il bżar.

Manurage — hidma tal art, tar-raba.

Manure — bżar, demel; tbażżar, tati il bżar; iddemmel, tati id-demel ghalka etc.

Manure hook — bhal pala, furchetta ghat-tixrid jew tghezziz tad-demel.

Manurement — tidmil, ghati tal bżar jew demel f'ghalka.

Manurer — min idemmel; demmiel.

Manurial — tad-demel, tal bżar.

Manuscript — chitba, manuscritt mictub bl-idejn (m'hux stampat); *manuscript*, tinchiteb ucoll MS. jew MSS.

Manx — bhal *manks* (ara).

Many — hafna, bosta; *many a* jew *many an*, chemm il; *many a time*, chemm il darba; *many an hour*, chemm il siegha; *the many*, il poplu, il folla; *so many*, tant (ftit); *take so many of these and so many of the others*, hu tant (ftit) minn dawn u ftit (tant) mil l obrajn; *too many*, bosta, wisk; *good many*, hafna, salt; *good many of them were absent*, salt minnhom chienu neksin; *twice as many*, daks hecc darbtejn; *so many men so many minds*, mitt bniedem mitt fehma; *many sided*, li ghandu bosta faċċati jew ġnieb; *this is a many sided question*, din custioni li fiha hafna nahhiet (li tista thares lejha minn bosta bnadi).

Many saints Day — Ghejd il Ḥamsin, Pentecoste.

Maori — wiehed min-nies tan-Nova Zelanda (New Zealand).

Maori rat — ġurdien iswed tan-Nova Zelanda.

Map — mappa; thożż, tpingi mappa; *map(out)*, turi, timmarca sewwa, post etc.; *I am near to the place where they should meet, if Pisanio have mapped it (out) truly* (Shakespear, *Cymbeline*), jena krib lejn il post fejn ghandhom jiltakghu, jecc Pisanio immarcah sewwa.

Map mounter — min jimmonta, jistira etc. il mappi fuk ix-xokka etc.

Maple — aġġru (xorta ta njam).

Mappery } is-sengha tal hażż (tad-
Mapping } disinjar jew tpingija) tal mappi.

Mar — thassar; tgharrak; titlef; *I hope nothing will mar your festal mirth*, nittama li xejn ma ihassar (ebda haġa ma iġġaghalcom titilfu) il piacir tal festa taghcom.

Mar — tebgha, tahsira, tiċpisa.

Mara — Alla tal hrafa (mara) li innies tan-Norvegia ighejdu li thallimhom hażin u tbażża in-nies bil-lejl.

Marabou — xorta ta ciconja ta dana l-isem.

Marabout — Torc, maumettan, li jati ruhu ghal li scrupli u l-affarijiet tar-religion tieghu; kaddis torc.

Marah — mrar; ilma morr; isem ta loc fuk ix-xtajta ta Lvant tal Bahar l-Ahmar; *slaked its thirst with marah of its tears* (Longfellow), taffha (kata) il ghatċ bli mrar tad-dmuh tieghu.

Marai — tempiu, cnisia (chif isejhula in-nies tal gżejjer tal Oceanu Pacificu).

Maranatha — icun mishut; narrah mishut — sahta chif jishtu Lhud.

Maranta — ararut Indian.

Marasca — xorta ta frotta bhal cirasa li minnha jaghmlu xorb msejjah *maraschin*.

Maraschino — maraschin (xorb helu)

Marasmus — gholubija, marda li bniedem jibka joghlob sa chemm jicconsma fix-xejn.

Maraud — tisrak, tissaccheggia.

Marauder — halliel.

MARAUDING—serk.

MARBLE—rħam; ta rħam; boċċa ta rħam (tal-logħob tat-tfal); gebla ċangatura ta rħam etc li fuka jimmacinau iż-żebgħa; trabħam; tpingi rħam jew bħal rham; *marble hand saw*, serriek għal ktiħ tar-rħam; *marble hearted*, li għandu kalb jebsa u bierda.

MARBLED—itticchiat u bil vini bħal rħam; *marbled paper*, carta ta rħam.

MARBLER—min jisboh carti etc. bħal rham.

MARBLY—li fiħ rham, li donnu rħam; bhar-rħam.

MARCASSIN (fl-araldica)—ħanżir salvaġġ żghir.

MARCELINE — harir fin rkiek għal inforor tal lbiesi tan-nisa.

MARCESCENT } li jitfa (il lewn); li
MARCESCIBLE } jidbiel.

MARCH—Marzu (it-tielet xahar tassena); mixja; marċa; progress, mogħdija il kuddiem; timxi, tmarċa; tmixxi; tieħu; twassal; tmiss ma; *I know the estates well they march with my own* (Scott, *Bride of Lamermoor*), il bini (id-djar) nafu tajjeb għaliex jigi hdejn (ma genb) tiegħi sewwa; *they wanted to strike up a march*, riedu idokku *march* (marċ); *mad as a march hare*, ibleh ħsara, miġnun għal l-aħħar; *the march of intellect*, il progress (mogħdija il kuddiem) tal moħħ.

MARCH—tursin.

MARCHING—mixi, marċar; *marching out*, ħarga il barra bil mixi.

MARCH MAD — miġnun shiħ; mitluf għal collox.

MARCH PAST — marċ past; riġmenti suldati etc li igħaddu jimxu minn kuddiem xi Re etc. biex jarahom (rivista).

MARCHES — il limiti, truf, ta pajjis etc.

MARCHIONESS—marchisa.

MARCH PANE—pasta tal biscuttelli; biscuttin.

MARCID — niexef, magħlub, iccunsmat, mbiddel; li jicconsma, igħalleb, jew ibiddel.

MARCIDITY — għelubija, cunsmar, nxufija.

MARE—debba; ħaddiela.

MAREMMA — maremma; (postijet fl-Italia) art li mħabba fi rwejjaħ tal cubrit u tax-xebb il ġmiel li icunu ħargin mill-art fis-sajf in-nies titbieghed minnhom.

MARE'S NEST—ħrafa, ċajta, ħmerija cbira.

MARESHAL—marixxall.

MARE'S TAIL—isem ta pianta.

MARGARINE — ix-xaħam tal każkuż; xorta ta butir ordinariu li isir billi iħaltu ix-xaħam tal annimali maz-zejt.

MARGARITE—perla, margherita.

MARGARITIFEROUS — li jagħmel (li jati jew inissel) il perli, jew il ħaġar prezius.

MARGAY—annimal tal Brażil li jixbeh il kattus.

MARGE } ticteb, tagħmel xi nota etc.
MARGIN } fil marġni ta ctieb etc.; tagħmel marġni; marġni, somma ta flus f'cont etc imħollija għal dac li jieta jinkala minn għajr ħsieb.

MARGINAL tal marġni.

MARGINALIA—noti (chitba) mniżżlin jew mictubin fil marġni ta ctieb; noti fil marġni tal cotba.

MARGINATE—tagħmel il marġni jew ix-xifer (xfar).

MARGINATED } bix-xfar; bil marġni.
MARGINED }

MARGODE—xorta ta ħaġra jebsa ta lewn caħlani.

MARGRAVE — titlu ta princep (jew marchis) tal Germania.

MARGRAVINE—il mara tal *margrave*, (ara).

MARIAN — ta Maria, tal Madonna; tar-Regina Mary (bint ir-Re Enricu VIII) tal Ingħilterra.

MARIANTHUS — xorta ta pianti li jagħmlu il fjuri.

MARIET } xorta ta violi (fjuri).
MARIETS }

MARIGOLD—il kronfol tat-Toroc.

MARIGOLD WINDOWS—twieki ta għamla tonda li naraw f'xi cnejjes (catidrali etc.)

MARINATE — timmarina; tagħmel marinat (tgħaddas u iżżomm merfuh crafes, cabocci, ħjar, basal etc. fil ħall); tmellaħ (tgħaddas u tħalli haġa issir) fl-ilma baħar.

Marine — tal baħar, tal marina; merîn; suldat ta fuk fregata jew biċċa tal guerra; *tell that to the marines*, m'hux jena nemmen dan li kiegħed tgħejd.

Mariner — baħri; bniedem (ragel) tal baħar.

Marinorama—veduta tal baħar.

Mariolatry – adurazioni lil Madonna (chif isejħula il protestanti).

Marionettes — mariunetti, pupi li jisfnu meta igebbdulhom il ħajta.

Marish—moxa mgħaddar u mtajjen; għadira; tal għadajjar; tal moxa.

Marital—ta ragel miżżewweġ.

Maritime—tal baħar, marittmu, li imiss ma (mad-dwar) il baħar; *maritime law*, il-ligi tan-nies etc tal baħar (il-ligi fuk il portijiet, navigazioni, bastimenti u baħrin).

Maritorious—mara li tħobb ir-ragel.

Marjoram—merdkux

Mark—marca, stampa; boll; sinjal; ħażż; versall; is-salib li jagħmel wieħed li ma jaxf jicteb minn f'loc ismu; marca, pis jew użin, għad-deheb u'l fidda; biċċa flus (munita) Inglisa li tiswa tlettax il xelin u erba soldi (13/4); biċċa munita (flus) Tedesca jew tal Germania li tiswa ħdax il sold u disa' ħabbiet (-/11 ¾); *set a mark upon the forheads of the men*, agħmel sinjal fuk il ġbin tan-nies; tgħallem (tagħmel sinjal); tħożż; timmarca; tokgħod attent għal; tieħu nota; *mark what he is saying*, ara (ħu nota) x'kigħed igħejd; *mark my words*, ara x'kiegħed ingħejdlec; *to mark out*, tagħżel; tipponta, titfa għajnejc fuk ħaġa etc; *that marks thee out for hell* (Shakespear, *Richard II*), dac jagħżlec għall infern; *to mark time*, iżżomm it-temp tal mixi b'sakajc (billi tarfa l-waħda u tniżżel l-oħra wara xulxin); *to be up to the mark*, tcun chif imissec tcun; *he is not up to the mark*, m'hux tajjeb biżżejjed (chif imissu icun).

Mark—Marcu, San Marc Evangelista; *the Gospel according to St. Mark*, l-Evangeliu ta San Marc.

Markab—isem ta Chewcba.

Marker—min (dac li) jimmarca jew jħożż; marcatur.

Market—suk, fiera; tixtri u tbiħ; is-suk (il bejħ u ix-xiri); *market day*, ġurnata tas-suk (tal beiħ u ix-xiri).

Market folks—nies tas-suk.

Market house—is-suk (il loc magħluk u mgħotti bis-sakaf) fejn jinbigħu l-affarijet tal ichel etc).

Market overt—suk micxuf, għal beraħ.

Market price—prezz current, ta chif tcun sejra il ħaġa.

Marketable—li tista tinnegoziah, li jista jimbiħ u jinxtara.

Marketing—xiri u bejħ fis-suk, l-affarijet li hemm għal beiħ f'suk.

Markhoor—xorta ta mogħża li tidher fil boschijet tal India.

Marking — marca, marcar, ħażż; stampar; għamil ta sinjali; tagħlima; *marking ink*, linca tal marchi (tal imcatar, komos etc); *marking tool* jew *marking gauge*, singatur (biċċa għodda tal mastrudaxxi).

Marksman — min jolkot il versall min jagħmel salib f'loc ismu.

Marl—xorta ta art bil gir; ħamrija jew art magħmulha minn taħlita ta carbonat tal gir u tafal; art (ħamrija) tafIija; iddemmel (issewwi) art b'ħamrija *marl*; iddawwar ħabel b'cima jew bi sflasca.

Marlaceous } tal *marl* (ara)
Marly }

Marline—sflasca, spaga b'żewġ capi għal ħjata tal kluħ etc; iddawwar tarf ta ħabel bi sflasca.

Marline-spike—lakxa, files etc għal ftuħ tal ħabel biex tiċċombaħ

Marmalade—cunserva (tal kxur) tal larinġ jew ta li sfargel.

Marmoraceus – ta rħam; bħal rħam.

Marmorate — marmurat, micsi bi rħam; mtabba jew mnakkax bħar-rħam.

Marmoration – chisi bi (b'ċangaturi ta) rħam; żebgħa bit-tbajja jew tinkix bħal ta rħam.

Marmoratum — bħal siment (tajn) magħmul mit-trab ta rħam u gir magħġun flimchien għal bini; abjad tal bajd u gir virġni magħġunin flimchien; siment (pasta) tad-dentisti magħmul minn pannella tal-landa u

u mercuriu li dari chienu jusaw biex isoddu bih xi darsa imħassra jew mtakkba.

MARMOREAL—tar-rham, bħal rham li donnu rħam.

MARMOSE—*opussum* (ara).

MARMOSET—xadin żgħir.

MARMOT—marmotta; xorta ta ġurdien cbir tal muntanji (tal Alpi, Italia ta fuk).

MARONE—cremisi scur.

MAROON—rsir isued maħrub; tħalli baħri jew xi nies fuk xi art (gżira etc) deserta, b'castig.

MARPLOT—min (dac li) icun fil gvern, xi impiegat gholi li iħassar jew jisfratta xi pjan jew xi ħaġa li tcun sejra issir.

MARQUE—permess għal priża; setgħa li tingħata bil mictub lil xi nies biex dawna jidħlu f'pajjis etc. u jagħmlu priża minn cull ma isibu; *letters of marque and reprisals*, ittri, ordnijiet li joħorġu għan-nies biex dawna jistgħu jidħlu f'art u jaghmlu il prejjeż li iridu.

MARQUEE—tinda di campu; canvass; tinda ta ufficial meta icun fil camp.

MARQUETRY—intarsiar (b' injam etc ta bosta lewnijiet).

MARQUESS / MARQUIS } marchis; *the marquess was the falsest and the most pusillanimous of mankind*, (Macaulay, *History of England*) il marchis chien l-actar bniedem falz u beżżieghi fost in-nies collha; *lady marquess*, marchisa.

MARQUISATE— marchisat; id-dinjità ranc jew posizioni ta marchis.

MARQUISE—marchisa.

MARRED—mħassar, mgħarrak.

MARRER—min iħassar jew igħarrak.

MARRIAGE—żwieġ; għors; *marriage articles*, affarijet tat-tieġ, *marriage bond* jew *tie*, rabta taż-żwieġ; *marriage bed*, sodda tal għamara; *marriage brokage*, ħotba (flus ta huttab ta għarajjes); *marriage contract*, cunsens, rabta; *marriage lines*, carta, certificat taż-żwieġ; *marriage portion*, dota; *marriage vow*, is-sinjur sì.

MARRIAGABLE — taż-żwieġ, li wasal fl-età li jista jiżżewweġ.

MARRIED — miżżewweġ; *a married man*, ragel miżżewweġ.

MARRIER—min iżewweġ.

MARRON— bomba ta li spag għal ġogdifogu, muschetterija etc.

MARROT—isem ta tajra (għasfur) tal ilma.

MARROW—mudullun; il kalba; il fiur; is-sustanza; l-aħjar biċċa ta ħaġa; *the spinal marrow*, il mudullun tas-sinsla tad-dahar; *vegetable marrow*, kara xitwi jew bagħli; sieħeb; wieħed minn par; titħallat jew tissieħeb (issir ħaġa waħda) ma.

MARROW BONE—għadma tal (bil) mudullun.

MARROWISH — li donnu, jew bħal, mudullun.

MARROWLESS — li ma tistax tilħak mieghu, li ħadd ma jista iħabbatha miegħu; bla mudullun.

MARROWY—artab bħal mudullun.

MARRUBIDAE—ħaxix, il marubia.

MARRUBIUM — marrubja, haxixa li jeħdu in-nies (l-ilma tahha) mgħollija għas-sogħla.

MARRY — tiżżewweġ, iżżewweġ; titgħarras; tgħarras; tiċċomba (habel).

MURRY!—iva! tassew! sgur!

MARRYING — taż-żwieġ, lest għażżwieġ; li irid jiżżewweġ jew jitgħarras.

MARS—Marte, Alla (falz) tal gwerra; il ħadid (chif chienu isejħulu fl-antic).

MARSALA — Marsala, belt fi Skallia; marsala (imbid) li jigi minn Marsala.

MARSH—moxa mgħaddar jew mtajjen; ghadira.

MARSHY — (bil *marshes*) mgħaddar, bil għadajjar, collu għadajjar; mtajjen.

MARSHAL—marixxall; grad ta ufficial għoli fil militar; min ikassam processioni etc. (tas-surgentina): dac li jitlak jew imur kabel ma jitlak princep biex iħabbar il migia tiegħu u jgharraf l-innies li ilestu biex jilkgħuh; *the Earl Marshal of England*, il conti marixxall tal Inghilterra, l-ufficial li jigi it-tmien wieħed fli Stat.

MARSHAL — tirranġa, tlesti in-nies f'fillieri; tigbor in-nies u tlestihom flimchien għal battalja.

MARSHALSHIP — ir-ranc, il post, il grad ta marixxall.

MARSHMALLOW—altea, ħaxixa.
MARSHROCKET — xorta ta crexxuni jew sija (ħaxixa).
MASUPIAL—annimal li il mara għanda (iggib) borsa taħt għonkha fejn tkiegħed (iġġor) il frieħ taħħa.
MARSUPIALIA — dawc l-annimali li għandhom (igibu) bħal borsa taħt għonkom fejn jistgħu ikegħdu il frieħ taħħom.
MART—suk; tixtri jew tbiħ.
MARTAGON—xorta ta gilju.
MARTEL—tati dakka.
MARTELINE CHISEL—scarpell ta scultur li jaħdem fi rham.
MARTELLO—torri, guarda costa, ta għamla tonda.
MARTEN (jew MARTIN)—ħuttafa.
MARTEXT—predicatur injurant.
MARTIAL—marziali, tal gwerra, militari; gwerrier; tajjeb adattat għas-suldati; *martial sports* (Wordsworth) logħob adattat għas-suldati; *martial law*, ligi militari, marziali li issir (tcun proclamata) fi żmien gwerra, jew xi rvell.
MARTIN—ħuttafa; għedmejmun.
MARTINET — huttafa; ufficial strett wisk (aħrax jew fitt) għas-servizz; cima għar-rbit tal kluħ mal pinnur etc.
MARTINGALE—martingana,biċċa mixxedd taż-żiemel (strixxa tal gild li tgħaddi mil biċċa tal brilja, minn bejn sakajn iż-żiemel ta kuddiem, għal cinga ta taħt żakku.
MARTINNASS—nhar San Martin.
MARTLET—ħuttafa.
MARTYR—martri; tati il martiriu; titturmenta.
MARTYRDOM—martiriu.
MARTYRIZE — timmartirizza, tagħmel martri.
MARTYROLOGY—martirologiu, registru jew lista ta l-ismijet, hajja, martiriu etc tal kaddisin collha.
MARTYROLOGICAL—tal martirologiu.
MARUT—Alla (tal ħrafa) tar-riħ.
MARVEL—għageb, tistgħageb.
MARVEL OF PERU—il ħommejr.
MARVELLOUS—tal għageb.
MARVER—rħama jew pianċa ħoxna lixxa tal ħadid fejn dawc li jaħdmu fil ħgieġ jaħdmu u idawru il ħgieġ fil għamla li iridu, ta cilindru etc.
MARY—Maria, Marì.
MARYBUD - kronfol tat-Toroc.
MARYLAND—Maryland, wieħed mil li Stati ta li Stati Uniti (America).
MARZUOTA—xorta ta kamħ li jicber fl-Italia ta fuk u mit-tiben tiegħu jagħmlu it-trizza għal cpiepel.
MASCAGNINE—sulfato tal ammonia li jinsab fl-artijet fejn hemm il Vulcani.
MASOLE—quadru għamla ta mustardina f'nofs arma.
MASCULATE - issaħħaħ.
MASCULINE — mascolin, ragel; li jingħata l'ir-ragel.
MASDEU—xorta ta mbid Francis.
MASH - taħlita; tgħafiġa; tħallat; tgħaffeġ; għasida (nuħħala mgħasda fil misħun) għaż-żwiemel.
MASH TUB } hawt jew vasca fejn
MASH VAN } dawc li jagħmlu il birra iżommu ix-xgħir biex jiffermenta.
MASHALLAH—icun imbierec Alla!; jalla!
MASHER—min igħassed jew igħaffeġ; petitu, għandur.
MASHLUM—mħallat; taħlita ta ħafna xorta ta kmuħ (maħlut); *the mashlum bannocks will suit their stomachs well* (Scott, *Old Mortality*), il ftajjar tal kamħ mħallat (tal maħlut) huma tajbin għalihom.
MASK — mascra; carnival; ixxidd mascra lill; tlibbes mascarat, taħbi; tilbes mascra; tilbes mascarat.
MASLACH — medicina li issir mil l-oppiu.
MASLIN—taħlita ta bosta xorta ta tkiek (ta kmuħ); mħallat, maħlut.
MASON — bennej, mażun; tal mażuni; *mason lodge*, loġġa (dar) fejn jiltakgħu il mażuni.
MASONIC - tal mażuni.
MASONRY—bini, ix-xogħol tal bennej; mazunerija.
MASOOLA — xorta ta dgħajsa tal costa tal Coromandel.
MASARITE — Masarita, wieħed mil Lhud antichi, jew minn dawc li jokgħodu biss għal kari ta li Scrittura

Lhudia; xogħol criticu li fih rimarchi fuk it-test Lhudi tal bibbia.

Masque—dramma (tal musica) bil cant u iż-żfin.

Masquerade—ballu bil mascra; carnival; cumpannija mascarati; tilbes mascarat.

Masquerader—mascarat, min jilbes mascarat.

Mass—kuddiesa; gozz; ċappa; katih; tiġbor; tkaddes; *capitular mass*, kuddiesa conventuali (cantata f'collegiata); *high mass*, kuddiesa cantata bil ministri; *low mass*, kuddiesa baxxa jew letta; *manual mass*, kuddiesa li wieħed jati l-elemosina taħħa biex issir scond l-intenzioni tiegħu; *mid night mass*, l-aħħar kuddiesa mit-tlieta li ikaddsu fil Milied; *messa cantata*, kuddiesa cantata, m'hux bil ministri; *parochial mass*, il kuddiesa li il cappillan ta cull parroċċa ikaddes b'xejn (minn għajr ma jeħu elemosina taħħa) għal bżonnijet tal poplu; *to hear mass*, tisma kuddies; *mass bell*, kampiena għad-dakk tas-*Sanctus* tal kuddiesa; *mass book*, missal; *the mass of the people*, il poplu, il gozz; *the masses*, il poplu; il biċċa il cbira tan-nies; innies tax-xogħol.

Massacre — massacru; taktigħa; ktil; tkatta; toktol; tagħmel massacru.

Massacrer — min ikatta u joktol in-nies etc. chif giè giè (addoċċ).

Massed—miġbur flimchien; *massed bands*, baned flimchien.

Masseter — musclu tax-xedak ta isfel.

Masseteric—tal *masseter* (ara)

Massicot — ossidu taċ-ċomb, meta jissaħħan jew jisħon li isir aħmar jissejjaħ *miniu*.

Massiness—cobor, tokol

Massive—mimli, mastizz; tkil, cbir

Massuelle—mazza, bastun cbir li is-suldati tal crociati chellhom biex jiggieldu.

Massy—ara *massive*

Mast—arblu; tkiegħed jew tarma bl-arbli.

Mast—il ġandar, il frott tal balluta u ta siġar oħra; tiecol jew titma il ġandar; *masting themselves like hogs*, (Bacon, *Works*), jeclu (jimlew żakkhom) bil ġandar bħal ħnieżer.

Mastacembelus—xorta ta sallura (tal ilma ħelu).

Mastage—il ħlas (id-dritt) li iħalsu lis-sid tal post dawc li jibgħatu il kżiekeż taħhom jirgħaw il ġandar.

Masted—bl-arbli, armat bl-arbli; *two masted*, b'żewġ arbli; *a four masted ship*, bastiment (vapur) b'erba arbli.

Master—sid,sinjur, cap; mgħallem, surmast; captan ta bastiment; il padrun, siniorinu (titlu ta *sinjur* jew *sur* li jatu lit-tfal meta icunu għadhom żgħar); *I am my own master*, ħadd m'hu sidi; *who is your master here?* min hu is-sinjur (il cap) tiegħec hawn? *the village master taught his little School* (Goldsmith, *Deserted village*), is-surmastru tar-raħal għallem li scola żgħira tiegħu; *the Apostles said: Master we perish*, l-apostli kalu: Mgħallem sejrin negħerku; *when you go on board speak to the master yourself*, meta tmur abbord tchellem mal padrun (mal captan); int stess; *Master John, your son, is about 6 years old I suppose*, inbnec Ġanni nissoponi laħak is-sitt snin issa; *master of arts* (*M. A.*), Mgħallem tal arti; *the old masters*, il pitturi cbar antichi bħal ma huma Raffaello, Rubens etc; *the little master*, il lozzu jew il licc fil logħob tal bocci; *master at arms*, il cap tas *Ship's Corporals* jew nies tal pulizia ta abbord; *Master of the Ceremonies*, mastru di cerimonji; *master tailor*, l-imgħallem tal ħajjata; *master attendant*, l-ufficial li jigi fil cmand wara is-Suprintendent ta Tarznar; *master builder*, l-imgħallem, il bennej; *master chord*, il prima (corda) ta violin etc; *master hand*, mgħallem bi rġulija; mgħallem tas-sengħa tassew; il veru mgħallem; *master mariner*, wieħed (baħri, tal baħar) li għandu warant ta captan; *master stroke*, id-dakka tal imgħallem; bicca xogħol bil chif; *master touch*, id-dakka tal imgħallem.

Master—tagħleb; taħchem, issaltan; tcun padrun ta, titgħallem sewwa ħaġa; *his passion masters him*, il corla tiegħu tegħelbu; *I can't master him*

yet, ma nistax naħcmu għad; *he is master of the French language now*, issa tgħallmu sewwa (jipposidih sewwa) il Francis; *you will soon master the English language*, dal wakt titgħalmu sewwa l-Inglis.

Masterdom – ħacma.

Masterly - ta mgħallem.

Mastery – ħacma, cmand fuk; jedd; sengħa; ħabta; ħila.

Mastful — collu ġandar

Masthead — il ponta jew il kuċċata tal arblu.

Mastic – deru; bħal gomma jew verniċ li jiscula minn zocc ta certa siġra bħal tal pistaċċi, li iwaħħal; bħal gomma; tajn, għat-ticħil, bħal siment.

Masticable - li jista jintmgħad

Masticate — tomgħod

Mastication – mgħid

Masticator – min jomgħod

Masticatory — li jomgħod tajjeb; għal mgħid; medicina biex tomgħoda biss, m'hux biex tiblaħħa.

Mastiff — mastin, chelb tal andar jew tal inducrar.

Mastigophorous – li igib, li icollu bacchetta, virga jew frosta.

Masting – armar jew mattiar tal arbli.

Mastitis — infiammazioni, nefħa, fil bżieżel (sider jew ħobb) ta mara.

Mastlin — maħlut (kamħ u xgħir flimchien).

Mastodon — xorta ta ljunfant li chien jesisti fl-antic, u li il-lum ma isibux ħlief il kafas ta gismu (għadam tiegħu) fil blat.

Mastoid -- bħal rjus is-sider jew ħobb in-nisa; tar-rjus tal bżieżel ta mara.

Mastology — studiu, xienza, (trattat, li storia) fuk l-annimali li ireddgħu.

Mastress — ara *mistress*.

Masturbation – ara *onanism*.

Masty — collu ġandar.

Mat — ħasira; tiben etc li bih igħattu baxix pianti jew ksari biex ixxemx ma teħodomx; paljett; *a mat of hair*, xagħar iffullat, malja xagħar; passpartù għall ma dwar ritratt; tgħatti b'ħasira; *matted hair*, xagħar immaliat.

Matgrass / Matweed } ban.

Matador — matador, dac li fis-saràr mal ghendus fi Spanja icollu il ħsieb li joktol il ghendus meta dana jisħon u jirrabia sewwa, billi waħħallu li stalet fil ħofra ta għonku, bejn krunu.

Match — sulfarina; żwieġ, sieħeb, pariġġ; ta mpar, partita logħob; ftila; miċċa; iżżewweġ; issieħeb, takbel ma; tkabbel ma; tippariġġa; tilħak; tħabbatha ma; *he has not his match*, ma jagħmillu ħadd xejn; ħadd ma għandu min iħabbatha miegħu jew min ibattih; *I can't find a vase to match*, ma nistax insib vasett li jakbol (ma dan li għandi); *these colours match*, dawn il lewnijiet jakblu; *if he marries that girl it will be a very good match*, jecc hu jeħu lill dic it-tifla icun żwieġ tajjeb; *we are going to have a football match soon*, ma ndumux ma icolna partita tal *football*; *to prime a match*, tlesti miċċa bil porvli etc. (tgħaddas ftila fil porvli magħġun niedi).

Match box — caxxa tas-sulfarini.

Match boarding — twavel li icollom fi rjus l'waħda lsien u l-oħra maktuħ biex jidħlu f'xulxin u jingastaw għat-tavlar ta l-art etc.

Match gearing – roti bis-snien u il loc maktuħ biex jidħlu is-snien meta tcun iddur ir-rota.

Matchable – li jakbel

Match cloth - drapp ordinariu.

Matcher — min ikabbel jew iġongi flimchien; min iżewweġ.

Matchless — hadd bħalu; li ħadd ma jagħmillu xejn; li ħadd ma ibattih jew jeħdu.

Matchcock — il grillu ta li xcubetti etc. ta dari.

Match maker — min jagħmel issulfarini; ħuttab tal għarajjes (għażżwieġ).

Mate – sieħeb, (ir-raġel jew il mara) għammiel; xriec; scrivan ta bastiment; second; assistent; *It seemed, like me, to want a mate* (**Byron**, *Prisoner of Chillon*), deherli, li donnu chellu bżonn ta sieħeb bħali; *the mate*

is in the captain's room, is-second kieghed fil camra tal captan; *her mate is not with her*, żewġha m'hux magħha (ħalliha).

Mate—scaccomatt (fil-logħob ta li scacchi).

Mate—tiżżewweġ; iżżewweġ; tilħak sa, jew ma; iddakkas; tisrom; tbellaħ ir-ras; tgħaggeb; tistgħageb; tibka mghaggeb jew scantat; *if she be mated with an equal husband*, (Shakespeare, *Timon of Athens*), chiecu hia tiżżewweġ ma ragel ta mpara; *tall ash and taller oak that mates the skies*, (Dryden, *Virgil*, *Georgic*), siġra tal fraxxnu għolja u oħra tal ġandar (balluta) actar għolja li jilħku ma (jibkgħu telgħin sa) is-smewiet; *not mad, but mated, how I do not know* (Shakespear, *Comedy of Errors*), m'hux miġnun iżda mbellaħ, chif ma nafx.

Mated—ibleħ, scantat.

Mateless—bla sieħeb, waħdu waħdu; abbandunat, solitariu.

Metelote—platt (tisijir, jew ichel) ta ħut msajjar la Francisa.

Meteology—discors jew cliem fieraħ; mistoksijiet boloħ bla sens jew fierghin.

Mateotechny—sengħa ta ebda profitt; sengħa li ma tiswa għal xejn.

Material—il biex issir il ħaġa; material; rcaptu; ħwejjeġ, (drappijiet, nforor etc.) tan-nisa etc.; li għandu gisem biss; bla ruħ; li jinħtieġ, impurtanti; *rags are the material of paper*, biċ-ċraret kodma isiru il carti; *the material well being of a person*, il gid materiali (corporali, tal gisem) ta bniedem.

Materialism — materialismu; itteoria ta x'uħud li igħejdu li cull ma hawn fid-dinja sar waħdu u jicber etc. waħdu; li ir-ruħ ma tesistix.

Materialist—materialista, wieħed li jammetti il *materialismu* jew min ma jemminx bir-ruħ.

Materialize—tagħmel, tibdel f'materia.

Materiamedica (fil Patologia)—it-taksima tax-xienza tat-tobba li tittratta (titchellem) fuk il medicini.

Materiel — provvisionijiet, armi, bagalji etc. tas-suldati etc. jew tal baħrin.

Maternal—ta l-omm, ta omm.

Maternally—bħal omm.

Maternity — maternità, li stat ta omm.

Maternity hospital — sptar fejn imorru jeħelsu in-nisa.

Mateship—ħbeberija.

Matgrass—spartu (ħaxixa).

Math—ħasda, ħsad.

Matharins—Matarini, ordni ta patrijiet magħmul min San Ġwann ta Malta għal fidwa tal irsiera nsara.

Mathematic } tal *mathematics*; second
Mathematical } il matematica; esatt, precis; matematicu, wieħed li jaf il matematica.

Mathematician— matematicu; wieħed li (min) jaf il matematica.

Mathematics — matematica; ixxienza tal għadd, tal chejl, jew kies; jew ta dac collu li jista jingħadd u jitchejjel jew jinkies bħal ma huma l-aritmetica u 'l geometria.

Mathesis—it-tgħalim jew li studiu tax-xienzi, l-actar iżda tal matematica.

Matico—il werak ta pianta li ticber fil Peru (America).

Matin—għodwa, ta fil ghodu; tal għodwa, cant ta fil għodu; xorta ta chelb, bħal dac tar-rgħajja.

Matinal—ta fil għodu, tal għodwa.

Matinee—matinè, trattament, riceviment li jintgħata mal ġurnata (cmieni, m'hux bil-lejl).

Matins—matutin (tal kassisin etc.)

Matrass — tubu jew flixcun tal ħgieġ li jusaw li spiżżiari jew dawc li jistudiau il chimica biex jiddistillau etc; ħgieġa biex tgħatti il pianti, fiuri etc mix-xemx jew ix-xita.

Matress—mitrah tar-rix.

Matriarchal—li hu gejj, imnissel, min-nisa.

Matricaria — arcimisa jew ħaxixa tal capuccini.

Matrice—il matrici, il ġuf, reħem.

Matrice—il matrici, il forma għal ghamil tat-tipi ta stamperia; il forma fejn jixħtu il metall biex isiru il flus;

yet, ma nistax naħcmu għad; *he is master of the French language now*, issa tgħallmu sewwa (jipposidih sewwa) il Francis; *you will soon master the English language*, dal wakt titgħalmu sewwa l-Inglis.

MASTERDOM – ħacma.

MASTERLY – ta mgħallem.

MASTERY – ħacma, cmand fuk; jedd; sengħa; ħabta; ħila.

MASTFUL – collu ġandar

MASTHEAD – il ponta jew il kuċċata tal arblu.

MASTIC – deru; bħal gomma jew verniċ li jiscula minn zocc ta certa siġra bħal tal pistaċċi, li iwaħħal; bħal gomma; tajn, għat-tichil, bħal siment.

MASTICABLE – li jista jintmghad

MASTICATE – tomgħod

MASTICATION – mgħid

MASTICATOR – min jomghod

MASTICATORY — li jomgħod tajjeb; għal mgħid; medicina biex tomgħoda biss, m'hux biex tiblaħħa.

MASTIFF – mastin, chelb tal andar jew tal inducrar.

MASTIGOPHOROUS – li igib, li icollu bacchetta, virga jew frosta.

MASTING – armar jew mattiar tal arbli.

MASTITIS — infiammazioni, nefħa, fil bżieżel (sider jew ħobb) ta mara.

MASTLIN – maħlut (kamh u xgħir flimchien).

MASTODON — xorta ta ljunfant li chien jesisti fl-antic, u li il-lum ma isibux ħlief il kafas ta gismu (għadam tiegħu) fil blat.

MASTOID -- bħal rjus is-sider jew ħobb in-nisa; tar-rjus tal bżieżel ta mara.

MASTOLOGY – studiu, xienza, (trattat, li storia) fuk l-annimali li ireddghu.

MASTRESS – ara *mistress*.

MASTURBATION – ara *onanism*.

MASTY – collu ġandar.

MAT – ħasira; tiben etc li bih igħattu ħaxix pianti jew ksari biex ixxemx ma teħodomx; paljett; *a mat of hair*, xagħar iffullat, malja xagħar; passpartù għall ma dwar ritratt; tgħatti b'ħasira; *matted hair*, xagħar immaliat.

MATGRASS }
MATWEED } ban.

MATADOR – matador, dac li fis-saràr mal ghendus fi Spanja icollu il ħsieb li joktol il ghendus meta dana jisħon u jirrabia sewwa, billi waħħallu li stalet fil ħofra ta għonku, bejn krunu.

MATCH — sulfarina; żwieġ, sieħeb, pariġġ; ta mpar, partita logħob; ftila; miċċa; iżżewweġ; issieħeb, takbel ma; tkabbel ma; tippariġġa; tilħak; tħabbatha ma; *he has not his match*, ma jagħmillu ħadd xejn; ħadd ma għandu min iħabbatha miegħu jew min ibattih; *I can't find a vase to match*, ma nistax insib vasett li jakbel (ma dan li ghandi); *these colours match*, dawn il lewnijiet jakblu; *if he marries that girl it will be a very good match*, jecc hu jehu lill dic it-tifla icun żwieġ tajjeb; *we are going to have a football match soon*, ma ndumux ma icolna partita tal *football*; *to prime a match*, tlesti miċċa bil porvli etc. (tgħaddas ftila fil porvli magħġun niedi).

MATCH BOX – caxxa tas-sulfarini.

MATCH BOARDING — twavol li icollom fi rjus l'wahda lsien u l-oħra maktuh biex jidħlu f'xulxin u jingastaw għat-tavlar ta l-art etc.

MATCH GEARING – roti bis-snien u il loc maktuh biex jidħlu is-snien meta tcun iddur ir-rota.

MATCHABLE – li jakbel

MATCH CLOTH - drapp ordinariu.

MATCHER – min ikabbel jew iġongi flimchien; min iżewweġ.

MATCHLESS – hadd bħalu; li ħadd ma jagħmillu xejn; li ħadd ma ibattih jew jeħdu.

MATCHCOCK – il grillu ta li xcubetti etc. ta dari.

MATCH MAKER — min jagħmel issulfarini; ħuttab tal għarajjes (għażżwieġ).

MATE – sieħeb, (ir-ragel jew il mara) għammiel; xriec; scrivan ta bastiment; second; assistent; *It seemed, like me, to want a mate* (**Byron**, *Prisoner of Chillon*), deherli, li donnu chellu bżonn ta sieħeb bħali; *the mate*

is in the captain's room, is-second kieghed fil camra tal captan; *her mate is not with her,* żewġha m'hux magħha (ħalliha).

Mate—scaccomatt (fil-logħob ta li scacchi).

Mate—tiżżewweġ; iżżewweġ; tilħak sa, jew ma; iddakkas; tisrom; tbellaħ ir-ras; tghaggeb; tistgħageb; tibka mghaggeb jew scantat; *if she be mated with an equal husband,* (Shakespeare, *Timon of Athens),* chiecu hia tiżżewweġ ma ragel ta mpara; *tall ash and taller oak that mates the skies,* (Dryden, *Virgil, Georgie*), siġra tal fraxxnu għolja u oħra tal ġandar (balluta) actar għolja li jilħku ma (jibkgħu telgħin sa) is-smewiet; *not mad, but mated, how I do not know* (Shakespear, *Comedy of Errors),* m'hux miġnun iżda mbellaħ, chif ma nafx.

Mated—iblieħ, scantat.

Mateless—bla sieħeb, waħdu waħdu; abbandunat, solitariu.

Metelote—platt (tisijir, jew ichel) ta ħut msajjar la Francisa.

Meteology—discors jew cliom fieraħ; mistoksijiet boloħ bla sens jew fierghin.

Mateotechny—sengħa ta ebda profitt; sengħa li ma tiswa għal xejn.

Material—il biex issir il ħaġa; material; rcaptu; ħwejjeġ, (drappijiet, nforor etc.) tan-nisa etc.; li għandu gisem biss; bla ruħ; li jinħtieġ, impurtanti; *rags are the material of paper,* biċ-ċraret kodma isiru il carti; *the material well being of a person,* il gid materiali (corporali, tal gisem) ta bniedem.

Materialism — materialismu; itteoria ta x'uħud li igħejdu li cull ma hawn fid-dinja sar waħdu u jicber etc. waħdu; li ir-ruħ ma tesistix.

Materialist—materialista, wieħed li jammetti il *materialismu* jew min ma jemminx bir-ruħ.

Materialize—tagħmel, tibdel f'materia.

Materiamedica (fil Patologia) — it-taksima tax-xienza tat-tobba li tittratta (titchellem) fuk il medicini.

Materiel — provvisionijiet, armi, bagalji etc. tas-suldati etc. jew tal baħrin.

Maternal—ta l-omm, ta omm.

Maternally—bħal omm.

Maternity — maternità, li stat ta omm.

Maternity hospital — sptar fejn imorru jeħelsu in-nisa.

Mateship—ħbeberija.

Matgrass—spartu (ħaxixa).

Math—ħasda, ħsad.

Matharins—Matarini, ordni ta patrijiet magħmul min San Ġwann ta Malta għal fidwa tal irsiera nsara.

Mathematic } tal *mathematics*; scond
Mathematical } il matematica; esatt, precis; matematicu, wieħed li jaf il matematica.

Mathematician— matematicu; wieħed li (min) jaf il matematica.

Mathematics — matematica; ixxienza tal għadd, tal chejl, jew kies; jew ta dac collu li jista jingħadd u jitchejjel jew jinkies bħal ma huma l-aritmetica u 'l geometria.

Mathesis—it-tgħalim jew li studiu tax-xienzi, l-actar iżda tal matematica.

Matico—il werak ta pianta li ticber fil Peru (America).

Matin—għodwa, ta fil ghodu; tal għodwa, cant ta fil għodu; xorta ta chelb, bħal dac tar-rgħajja.

Matinal—ta fil għodu, tal għodwa.

Matinee—matinè, trattament, riceviment li jintgħata mal ġurnata (cmieni, m'hux bil-lejl).

Matins—matutin (tal kassisin etc.)

Matrass — tubu jew flixcun tal ħgieġ li jusaw li spiżżiari jew dawc li jistudiau il chimica biex jiddistillau etc; ħgieġa biex tgħatti il pianti, fiuri etc mix-xemx jew ix-xita.

Matress—mitrah tar-rix.

Matriarchal—li hu gejj, imnissel, min-nisa.

Matricaria — arcimisa jew haxixa tal capuccini.

Matrice—il matrici, il ġuf, reħem.

Matrice—il matrici, il forma għal ghamil tat-tipi ta stamperia; il forma fejn jixhtu il metall biex isiru il flus;

il ħames lewnijiet semplici hecc msejħin miż-żebbigħa.

Matricidal—tal *matricide* (ara).

Matricide — ktil tal omm, dac li joktol l-ommu; *he is a matricide*, dac katel l-ommu.

Matricula—ctieb, registru, jew roll.

Matriculate—tniżżel (tidħol) ismec jew tcun fir-registru ta Università jew xi culleġġ; timmatricula, icolloc ismec mniżżel (registrat) fil ctieb tal Università.

Matriculation — matricula, registrar; tniżżil ta isem ta dac li igħaddi biex isir wieħed mil membri (student) ta Università jew ta Culleġġ; *he passed successfully his matriculation examination*, għadda l-esami tal matricula.

Matrimonial—taż-żwieġ.

Matrimony—żwieġ.

Matrix—matrici, forma, reħem, ġuf.

Matron — mara miżżewġa, mara magħmula (mdaħħla fiż-żmien) u tal cmand; is-servienta principala tal furmarija etc; omm ta familja.

Matronage—il qualità ta *matron*, il *matrons* collha flimchien.

Matronal—ta *matron* (ara) ta omm.

Matronize—tagħmilha ta *matron*.

Matross—suldat artillier, li jaħdem mal bumadier fil cargar jew it-tnaddif tal canun.

Matt—matt, (li ma ilekkx jew li m'hux imbornut); metall bħal ma hu ir-ram li icun għadu mballat mal ħwejjeġ l-oħra chif isibuh fl-art.

Mattamore—fossa għal kamħ.

Matted—immaljat.

Matter—materia; il biex issir il ħaġa; material, rcaptu; gisem, issuggett; tokros; timporta; *what is the matter?* x' ġara?; *what does it matter to you whether he goes or not?* x'jimpurtac int jecc imurx jew lè?; *no matter*, ma jimpurtax; xejn ma jimporta; *it is a matter of some miles off*, hu, ngħejdu aħna, xi ħames mili bogħod; *I will debate this matter at more leisure*, nitchellem fuk dan issuggett (fuk din il materia) aħjar; *there is no matter of (for) complaint*, ma hemmx għal fejn wieħed ighemghem (jew għaliex jitchellem).

Matter — materia, marċa; *I had a whitlow and when I saw that the matter was suppurated I opened it*, chelli dieħes u meta rajt li ġabar materia (marċa) biżżejjed, ftaħtu.

Matter—originali jew manuscritti composti bit-tipi lesti stampati jew għal li stampa; originali jew manuscritti għal composizioni ta li stampa fi stamperia.

Matter of course — indifferenti, chiesaħ; għax hecc; *I won't have that sort of matter of course acquiescence*, (Hughes, *Tom Browne at Oxford*), ma irridx icolli dic ix-xorta ta stabir (pacenzia etc.) hecc flemmaticu (chiesaħ, jew indifferenti).

Matter of fact—fatt, sigur, mhux forsi; *he is a matter-of-fact man*, dac bniedem li jokgħod għal fatti (tal fatti) biss.

Mattery - li jagħmel jew li jiġbor il marċa jew il materia; importanti, tal impurtanza.

Matting—dac collu li minnu isiru il ħsajjar; ħasira; passaġġ; paspartù għal ritratt.

Mattock—fies.

Mattress—mitraħ tas-suf, tat-tiben, tal ban etc.

Maturant—ġbara etc. li issajjar ferita jew li tiġbed u tiġbor il marċa.

Maturate — issajjar, issir (frott; musmar, tumur etc.)

Maturation—sajran (tal frott, musmar, tumur etc)

Maturative—li isajjar.

Mature — misjur; bniedem magħmul, li chiber, li sar raġel sewwa; lest, complut; wasal għal ħlas; għaluk; *he is a man of mature years now*, sar raġel magħmul issa; *the plan is mature*, il pian (progett) lest complut; *the bill is mature*, iż-żmien għal ħlas tal cont għalak; *the boil is mature*, il musmar sar (ġabar li chellu jiġbor).

Maturely—bil għakal, bl-attenzioni; cmieni, bicri.

Matureness } sajran.
Maturity }

Maturescent—li wasal biex isir; li għoddu sar.

MATUTINAL—tal għodwa ta fil għodu.

MATY—seftur (ragel li jagħmel il facendi collha) Indian.

MAUD—xall scoccis (bħal dac li jilbsu li Scoccisi).

MAUDLE - tħawwad, tistorba; tgherfex, tagħmel confusioni; issaccar, tbelleh bix-xorb.

MAUDLIN—mbicchi; għajnejh mgelbin fid-dmuħ; sturdut, fis-sacra; xurban.

MAUGRE—b'dana collu; mkar, għallavolia.

MAUKIN — biċċa ċarruta, paljazza għal cnis tal kiegħa ta forn; biċċa ċarruta li iwaħħlu ma lasta f'nofs ta għalka bil kamħ etc. biex igherrxu biha il għasafar; liepru (fenec); *it will be my lot to be shot down like a maukin* (Scott, *Old Mortality*), nispiċċa biex jisparawli u naka mejjet bħal fenec tal liepru.

MAUL—mazza; tati bil mazza; issammar.

MAULSTICK—il lasta li fukha iżommu idhom rpusata il pitturi meta icunu ipinġu (jew jaħdmu xi quadru etc.)

MAUNCH—comma wiesgħa.

MAUND—koffa, bixchilla; gewlak; tghergher; tgħejd xi cliem bil mod, tomgħodu b'mod li ma tistax tiftihem; tomgħod il cliem.

MAUND—użin fl-India li f'Madras hu 25 libbra (dwar 12 ir-ratal u nofs); u Bombay 28 libbra jew dwar 14 irratal.

MAUNDAY THURSDAY — Ħamis ix-Xirca.

MAUNDER—tghemghem; tgorr; titchellem addoċċ minn għajr ma taf xi tcun tgħejd; tgħejd ħmerijiet.

MAUNDER—tallàb.

MAUNDERER—ghemgumi, min (dac li) igorr jew ighemghem.

MAUNDING—cmand.

MAUNDRILL—biċċa għodda bħal bakkun.

MAUNDY—ġellied; ħaj; fuk ruħu; mkareb.

MAUNNA (jew MANNA) (bli Scoccis)—f'loc *must not*, ma għandicx, ma imissecx.

MAURESQUE—(fl-architettura jew il bini) stil Moresc tal Mori, tal Għarab jew tas-Suwed.

MAUSOLEAN—tal musuleu

MAUSOLEUM — musuleu; kabar jew monument cbir, hecc msejjah minn *Mausolus* re tal Caria.

MAVIS—il malvizz (tal għana)

MAVIS SKATE—(ħuta) rajja, l-acbar waħda li tidher fl-ibħra ta ma dwar l-Inghilterra.

MAW—ħawsla; stoncu tal annimali

MAWK—dudu; mara maħmuġa

MAWKISH — li ikalla jew italla li stoncu; li idardar.

MAWKISHNESS—takliħ, tkàlliħ ta li stoncu.

MAWMISH—li ikażżeż; li ikalla li stoncu.

MAW SEED—ix-xaħxiħa

MAW WORM - dud rkik tal imsaren

MAX—ġnibru

MAXILLA—ix-xedak; maxxella

MAXILLARY—tax-xedak

MAXIM—massma, kawl, kwiel, proverbiu.

MAXIMIST—massimista; min igħeid etc. il massmi.

MAXIMIZE — tcabbar ferm chemm jista icun.

MAXIMUM — il massmu, l-ogħla, l-actar; *the maximum number of marks is 500*, l-actar li tista tieħu (icolloc) marchi, jew punti, hua ħames mija.

MAY—tista; *may I go?* nista immur; *long may he live*, jalla ighejx ferm (ix-xewka tiegħi) hi li ighejx żmien twil; *one of these may be worth 10 pounds*, wieħed minn dawn jiswa forsi għaxar liri; *as much as may be*, chemm jista icun.

MAY — Mejju; ix-xahar ta Mejju; *May-day*, l-ewwel ta Mejju; *May-pole*, l-arblu ta Mejju.

MAY - tfajla, xbejba fl-aħjar; xbejba donna warda jew bucchett.

MAY—tagħmel il festi ta Mejju, tiġbor il ward fl-ewwel ghodwa ta Mejju.

MAY BE—jista icun, forsi, actarx.

MAY FLY—nemus tal fjuri.

MAY LILY—il gilju tal widien, il gilju ta Mejju.

MAY HAP—jista icun, forsi,

MAYING—ġbir tal fjuri f'Mejju.

MAYOR—l-ewlieni maġistrat ta belt fl-Inghilterra; il mêr.

MAYORALTY — il grad, l-ufficiu ta *Mayor*; iż-żmien li jagħmel il *Mayor* fl-ufficiu.

MAYORESS—il mara tal *Mayor.*

MAZAGAN—fula tal Mazagan (belt tal Marocco, Africa).

MAZAMA — xorta ta mogħża, bħal cerv, li tidher fil muntanji *Rocky* tal America.

MAZARD—xorta ta cirasa li jaghmlu biha ic-*cherry brandy*; ras, il għadam tar-ras; tati (il-lewż) fuk ir-ras; *and when flushed with wine they scored Charley's mazard,* (Punch, *March 25, 1882),* u meta chienu xurbanin bdew jatu xita ta lewż fuk ras Carlu.

MAZARINE—lewn ichal scur; tirranġa għal l-ichel (tħawwar) tigieġ etc.

MAZE — labirint, loc collu liwi u tgħawiġ ta mogħdijiet li minnu ma issibx tarf toħroġ bil giri; taħbila; sarma, tħabbel ir-ras, ticconfondi; tisrom; ticconfondi, tithawwad, tinsaram; thabbel rasec.

MAZED—misrum,icconfondut,mħawwad.

MAZER—tazza cbira; kannata.

MAZINESS—taħwid, srim il moħħ, taħbil.

MAZOLOGICAL—tal *mazology.*

MAZOLOGIST—li jaf il *mazology.*

MAZOLOGY—mażologia; dac li studiu taz-Zoologia li jittratta fuk l-annimali mammiferi jew li ireddgħu.

MAZURKA } mażorka, polca (żifna
MAZOURKA } jew dakka).

MAZY—collu torok jew mogħdijiet mgħawġa; li jisrom jew ihabbel il moħħ, collu srim jew taħbil il moħħ.

M.D. (Medicinæ Doctor) — Tabib; *mano destra* (fil musica) l-id il leminija.

ME—lili; *give it to me,* atih lili; *do you love me?* tħobbni? (tħobb lili?); *love me love my dog,* min ihobb il chelb ihobb il sidu; *come with me,* ejja miegħi; *for me,* għalija.

MEACOCK—bniedem (wieħed) donnu balalu; ibleħ, checiċu, gifa; wieħed li dejjem ma djul in-nisa.

MEAD—xorta ta xorb, ghasel fil misħun mħallat ma xi ħwawar ohra u iħalluh jiffermenta.

MEAD—f'loc *meadow,* għalka, bur, marġ.

MEADOW—marġ, bur, biċċa art bħal għalka m'hix mahduma fejn jicber il ħaxix salvaġġ u fjuri li meta jinxef jiġbruh ħuxlief.

MEADOW SAFRON—(ħaxixa) busiek.

MEADOWY—li fih il *meadows.*

MEAGRE—niexef, magħlub, magru; bil ġuħ.

MEAGRENESS — nxufija, ghelubija, scarsizza.

MEAL—icla, ichel.

MEAL TIME } ħin l-ichel; *he came just*
MEAL TIDE } *at meal time,* gie ħin l-ichel sewwa.

MEAL—tkik; tidħan fi tkiek; tinfarina jew iggelben fit-tkiek; troxx (ittkiek).

MEAL ARK — caxxa għat-tkiek (fejn jżżomm it-tkiek).

MEAL BEETLE—il bumellies (dudu tat-tkiek).

MEAL MANN } neguziant (bejjeħ)
MEL MONGER } tat-tkiek.

MEAL SIEVE—għarbiel għat-tkiek.

MEAL WORM—il bumellies (dudu tattkiek).

MEALED POWDER — porvli mħallat mal alcool (spiritu di vinu).

MEALIES—il kamhirrun (chif isejħulu fl-Africa ta Isfel)

MEALY — bħat-tkiek, donnu tkiek; tkieki.

MEALY MOUTHED—(fjur etc) li għandu fuku kxur rkiek bhat-tkiek; li jitbażża jitchellem; li jibża igħejd il ħaġa chif tcun sewwa li jibża (jitbażża) igħejd is-sewwa.

MEAN—vili, baxx, vulgari; li m'hux ta min jati contu; servili; bla hila; gifa; ħażin; mħassar; li jagħmel disunur; daksieni; nofs nofs; moderat, m'hux wisk wisk; li jiġi bejn (ta bojniet) mediocrità; setgħa, libertà; moderazioni; media; il media; mediatur; mezzan; mezz; strument; *means,* mezzi, renta; icolloc f'rasec, jew f'moħħoc; trid, tixtiek, icolloc fehma; tfisser; trid tgħejd; *that was a very mean trick,* dic

chienet biċċa vili wisk li għamel; *how mean he is*, chemm hu vili; *early habits, those false links which bind, at times, the loftiest to the meanest mind* (**Byron**, *A Sketch*), id-drawiet bicrija, dawc il ħolok (malji) ħżiena (foloz) li xi drabi, jorbtu (igħakkdu) flimchien l-ictar bniedem għali u nobbli ma dac li icun ħażin u mħassar; *that is a mean conduct*, dic mgiba (condotta) li tagħmel disunur; *mean born*, li gej (mnissel) min-nies baxxi; *in the mean time*, sa dat-tant (u fil ħin li jigi bejn għamil u jeħor); *our Lady is the mean and mediatrix between the sinner and her Son*, Siddtna Maria hia il bejjena bejn (li tidħol għal) il midneb u binha; *fortune made sad havoc on my means* (**Shakespeare**, *Much ado about nothing*), il fortuna (ix-xorti) għamlet ħsara cbira fuk il mezzi tal għajxien (ir-renti) tiegħi, jew fuk ħwejġi; *tell me some good mean*, għejdli xi mezz (chif); *the mean temperature*, it-temperatura media; *I mean to go to-morrow*, għandi f'rasi li immur għada; *yow know what I mean*, inti taf x'irrid ngħejd; *I mean him well*, nixtieklu il gid; *I don't mean that*, m'hux dac li irrid ngħejd; *I mean it, yes*, iva, hecc irrid ngħejd (chif għedt) *I mean what I say*, irrid li isir (għandi f'rasi, f'moħħi) dac li kiegħed ngħejd; *by all means*, certament, mela, sigur; *by any means*, b'xi mod; *by means of*, per mezz ta, bil; *by no means*, għal xejn.

Meander—(ara *maze*) timxi, tilwi, u iddur issa l-hawn u issa l-hemm (timxi f'laberint).

Meaning—tifsir, sinjificat, fehma; *what is the meaning of all this?* dana collu x'ifisser (x'inhu)? *what is the meaning of the word...?* xi tfisser il chelma...? *this is the meaning of it*, dan hu is-sinjificat ta dan; *a meaning look*, ħarsa li għandha xi sinjificat (li wieħed irid igħejd biha xi ħaġa).

Meaningless } li ma ifisser xejn; bla
Meanless } tifsir; bla sinjificat.

Meaningly—li ifisser xi ħaġa; li għandu sinjificat; b'sinjificat.

Meanly—msejchen; fkajjar, batut; ftit, u hecc; hecc hecc; vilment, baxx; ta wieħed li ma għandux carattru; *he acted very meanly*, gieb ruħu vilment (ta bniedem baxx li ma għandux carattru); *in the reign of Domitian, poetry was but meanly cultivated* (**Dryden**, *Dufresnoy*), fis-Saltna ta Domizianu il poesia ma chienitx iccoltivata wisk.

Meanness—viltà; ċcunija; gejfien; fakar; xeħħa.

Meanor—mgiba; *as if his meanor were not a little culpable* (**Hacket**, *life of Williams*) bħallichiecu li mgiba tiegħu ma chienitx xi ftit ta min isibilha ħtija.

Means—mezzi; flus etc; *I have no means*, ma għandix mezzi; *by all means*, sigur, bla dubiu; *by no means*, għal xejn, bl-ebda mod.

Meant—(temp u particip passat tal verb *mean*) *I meant to do so*, jena ridt (chelli f'moħħi) li nagħmel hecc.

Meantime } fil wakt, fl-intirvall; fli
Meanwhile } stess ħin; sat tant, sa da't tant.

Mear—għadira; limti; truf; bidu (ta art etc.)

Mease—ħames mitt aringa, għadd ta ħames mia aringhi.

Measled—bil ħosba; li għandu il ħosba.

Measles—ħożba.

Measly—bil ħożba, collu ħożba.

Measurable—li jista jitchejjel jew jinkies.

Measure—chejl, chejla, kies, kaisien, kasba, saff faħam tal haġar f'miniera; tkejjes, tchejjel; tofrok, tittraversa, tgħaddi; *I want to have my measure token for a suit of clothes*, irrid nieħu kies ta libsa; *nuts are being sold for twopence a measure*, il lewż (gellewż) kiegħed jimbiħ żewġ soldi il chejla; *how much is this staff per measure?* chemm hu il kasba dan id-drapp? *beyond measure*, barra mil kies; iżżejjed; *within measure*, bil kies, m'hux iżżejjed; *in some measure*, b'xi mod; *wise measures*, precauzionijiet (passi) bil għakal jew prudenti; *lineal measure*, kies tat-tul etc; *with what measure you mete, it shall be measured to you again* (*St. Matthew*), bil kies li tkis il ħadd jeħor int, ikisu lilec;

what seas they measured and what fields they fought, (**Pope**, *Homer*), x'ibħra huma ghaddew u x'campijet jiccumbattew; *the tree measures 6 feet in diameter*, is-siġra fiha 6 piedi diametru; *to measure one's length*, taka fl-art (tmur) minn tulec; *to measure strength*, tiggieled (biex tara min jiflaħ l-actar int jew dac li mieghu tiggieled); *to measure swords*, tiggieled bix-xabla, tiddwella.

Measured — mchejjel, mekjus; magħdud; sod (pass, mixia); *and the measured tread of the grenadiers etc.* (**Longfellow**), u'l pass sod tal granatieri; *he spoke in no measured terms*, hu ma kagħadx ikis il cliem li se'r ighejd; tchellem bla biża ta xejn.

Measureless—bla tarf; bla kies.

Measurement—kies, chejl, kejsien, tichjil, tikjis, aria, cobor; *measurement goods*, oggetti, affarijiet, ħfief li jittħalsu (għal posta etc) bil kies m'hux bil pis (jew bl-użin).

Measurer—min ichejjel jew ikejjes, chejjiel; kejjies.

Measuring—li igib, li fih (ta chejl jew ta kies).

Measuring chain—il kies tal periti.

Measuring tape—ir-rutella.

Meat—laħam, ichel; dac li jittiechel (tajjeb għal l-ichel) ta ħaġa; *the meat of an egg*, dac li jittiechel (tajjeb għal ichel) mil bajda; *meat and drink*, ħajja tajba (xalar, ichel u xorb tajjeb); *to sit at meat*, tokgħod fuk mejda għal l-ichel.

Meat chamber—il post, abbord, fejn iżommu il-laħam frisc fis-silġ għal viaġġ collu.

Meat chopper - cappuljatur.

Meat cutter — cappuliatur, macna għat taktiħ tal laħam għaz-zalzett.

Meatfly—id-dubbiena tal laħam.

Meat offering—sacrificiu li chienu jagħmlu Lhud l-Alla, ta affarijet tal ichel, tkik etc u m'hux tal annimali.

Meatsafe — caxxa għal laħam bil ġnieb tal fildiferru etc. biex tgħaddi l-aria.

Meatspit—seffud għax-xiwi tal laħam.

Meated—bil laħam; li għandu il laħam; mitmuħ, msemmen.

Meath—ara *mead*.

Meatpie—pastizz tal laham, jew bil laħam.

Meatus—passaġġ, canal, mogħdija (fl-Anatomia); *meatus knife*, sicchina rkieka tat-tobba għal operazionijet tal canal tal widnejn etc.

Meaty – bħal laħam li donnu laħam; mlaħħam (m'hux smin).

Mechanic—ragel tas-sengħa, ħaddiemi; meccanicu.

Mechanical—meccanicu, ħaddiem; tas-sengħa; vili, servili.

Mechanician — min jaħdem jew jagħmel il macni.

Mechanics—meccanica, tagħlim tal macni.

Machanism—meccanismu in-nisġa ta, chif in hi magħmula biex taħdem, il macna.

Mechanist—min jaħdem il macni, min jagħmel il macni; machinista; filosofu li għandu f'rasu li it-taklib collu li isir fid-dinja isir biss meccanilcament waħdu.

Mechanograph – copia (minn ħafna f'dakka li isiru f'macna li tistampa) ta ħaġa stampata.

Mechanographic — tal *mechanography*.

Mechanography—stampar jew chitba ta ħafna copii (ta ħaġa manoscritt etc.) f'dakka bil macna.

Meche—sflasc, ħarir etc li jusaw ittobba biex iżommu ferita jew gerħa miftuħa.

Mechlin—xorta ta bizzilla tal Belgiu, ta dana l-isem.

Mecistops—xorta ta cuccudrilli li jidru fl-Africa.

Mecometer—strument (biċċa għodda) tat-tobba biex biħ ikisu it-trabi tat-tuelid.

Meconine—sustanza bajda li igibu (joħdu) mill oppiu.

Meconite—xorta ta gebla tal mola.

Meconium—is-sugu (merak) tal pepprin jew xaħxiħ abjad; l-ewwel ħmieġ tat-tarbija.

Medal—midalja, domna.

Medalist — min jagħmel jew jistampa il midalji, jew domni.

Medallet — domna jew midalja żgħira.

Medallic — tal midalji, tad-domni jew ta domna.

Medallist—ara *medalist.*

Medallurgy—is-sengħa tal għamil stampar tal midalji jew tad-domni.

Meddle — tindaħal ; tiddeffes fi ; tbaghbas, tmiss; *don't meddle*, tindaħalx, tintrigax.

Meddler — li jindaħal, deffusi, li iħobb jintriga.

Meddlesome — intrigus, li iħobb jindaħal fl-affarijet ta ħadd jeħor.

Meddling—li jindaħal ; li jiddeffes fejn ma jesgħux.

Mede — wieħed mil Media (renju antic tal Media).

Media—plural ta *Medium*

Mediæval — mediovali, tal medio evo taż-żmienijiet tan-nofs.

Medial—tal media, ta wieħed ma l-jeħor.

Median — (fl-anatomia) li kiegħed f'nofs il gisem.

Mediant—(fil musica) il corda terza maġġura jew terza minuri għola minnota (msejħa *key note*).

Mediate tidhol bejn jew mediatur; tindaħal bejn tan-nofs ; in-nofs ; li jigi bejn ; ta bejn.

Mediation—mediazioni, dhul bejn, intercessioni, dhul għal.

Mediatize—tgħakkad renju żgħir ma jeħor cbir, tkiegħed renju żgħir taħt il protezioni ta renju acbar.

Mediator—mediatur, bejjen, minn (dac li) jindaħal bejn.

Mediatorial, Mediatory } tal *mediatur* (ara)

Mediatress, Mediatrix } mediatrici, bejjiena ; mara li tindaħal bejn.

Medicable—li jista jitfejjak, jiddewwa jew ifiek.

Medical — li idewwi, li ifejjak ; tat-tobba.

Medicament — dua, medicament

Medicaster—wieħed li jagħmilha ta tabib ; tabib tat-tużżana.

Medicate—ticcura ; iddewwi, ittabbab.

Medication—tidwija, cura ; titbib (tabbib).

Medicinable—li ifejjak ; tajjeb bħala dua jew medicina.

Medicinal—li ifejjak; tat-tobba, tal medicini; tad-dua.

Medicine—medicina, dua; porga; il medicina, li studiu u il lawria ta tabib (tat-tobba), tfejjak, iddewwi.

Medicine chest — caxxa għal medicini, fliexchen, strumenti u ħwejjeġ oħra li icollhom bżonnom għax-xogħol tagħhom it-tobba.

Medico—tal medicina; *medico legal*, tal medicina legali.

Medics ix-xienza (studiu) tal medicina jew tat-tobba.

Mediety — in-nofs; nofs.

Medimnus—chejl tal kamħ Griek (*il buskel* tal Grieghi).

Medino — biċċa flus (munita) tal Egittu, l-erbgħin waħda ta *piastre* (ara).

Mediocral, Mediocre } mediocri, u hecc, nofsi, hecc hecc; nofs, 'nofs; li la hu tajjeb l-ankas ħażin; fit-triek tan-nofs.

Mediocrist—wieħed li jinkala (għax xogħol etc) hecc hecc.

Mediocrity — ħaġa hecc hecc jew fit-triek tan-nofs.

Meditate—titħasseb; ittalla u tniżżel; tkassat; timmedita, ticcontempla.

Meditation — meditazioni, ħsieb, tkassit.

Mediterranean — li kiegħed bejn l-artijiet; ta bejn l-artijiet ; il Mediterran ; il baħar Mediterran (għan-nofs inhar tal Europa, fejn jinsabu kegħdin il Gżejjer ta Malta).

Mediterraneous—tal Mediterran.

Medium — il chif, mezz, il biex; moderazioni ; in-nofs (fil logica) it-terminu tan-nofs ta sillogismu; xorta ta carta tad-disinn etc. il kies tagħha 22¼ pulzier bi 17 ½, u li tiżen minn 20 sa 34 libra cull riżma ; *medium printing paper*, carta ta li stampa ta dan l-isem tad-daks 19 b'24 pulzier (19 × 24 il pulzier) ; *medium size*, cobor (kies) tan-nofs bejn il cbir jew l-acbar, u l-iżgħar.

Medjidie—ordni ta Cavaljerat Torc li sar fis-sena 1852 fi żmien is-Sultan

Torc Abdul Medjid; biċċa munita (flus) Torca li tiswa minn 17/9 sa 18 il xelin.

MEDLAR — in-nespula (siġra tannaspli) nespli.

MEDLEY—taħlita; takbida (ġlieda) sider ma sider; mħallat, confus, mhawwad; *the medley continued above three hours etc* (**P. Holland**), it-tkadida damet actar minn tliet sighat.

MEDOC—medocc (xorta ta mbid li isir fil belt ta Medoc fid-Dipartiment ta Gironda, Franza.

MEDULLA—mudullun.

MEDULLAR, MEDULLARY } tal mudullun.

MEDUSA—brama tal baħar

MEDUSIFORM—li għandu għamla ta, li gej bħal, brama jew bħal kampiena.

MEED — ħlas, premiu, ricompensa, għati; timmerita; icun ħakkec jew jistħokkloc; *my body meeds a better grave* (*Haywood*), gismi jistħokklu kabar aħjar.

MEEDFUL—li jistħokklu, li ħakku.

MEEK — mans, umli, quiet; għakli; tinnamra; tgħakkel; tumilja.

MEEKSPIRITED—sommess, ubbidient, umli.

MEEKEN — tumilja, tibbaxxa, timmansa, tgħakkel.

MEEKLY—umilment, bl-umiltà.

MEEKNESS—umiltà, timnis, tgħakil.

MEER—princep (bl-Indian) titlu ta nobiltà etc; *Meer Jaffer*, il princep (Meer) Jaffer.

MEERSCHAUM — xcuma (tal pipi) *meerschaum pipe*, pipa ta li xcuma.

MEET—xierak; tajjeb; adattat, tintaka; tinġama, tinġabar; tilka; tlesti ruħec jew wiccec għal; *we have to meet there*, għandna nintakgħu hemm; *the crowds began to meet before dawn*, il folol bdew jinġabru (jingemgħu) kabel it-tbexbix; *let us meet the wave etc* (**Byron**) illestu rwieħna biex nilkghu il mewġa; *we were ready to meet the great foe*, conna lesti biex nilkgħu ghal sidirna (niccumbattu ma) il cbir għadu; *to meet one's views*, takbel mal fehma ta wieħed, ticcuntenta fix-xewkat (dac li icun irid) wieħed; *to meet a demand*, tagħmel chif jitolboc xi ħadd; ticcuntenta it-talba ta; *to be meet with*, tpatti, tcun paci; *niece, you tax Benedick too much but he'ill be meet with you*, neputija, inti tintaxxa lil Benedic wisk, iżda hua ipattjielec (li stess jagħmel lilec), *it is meet that we should go ourselves*, hia ħaġa xierka (jixrak) li immorru aħna.

MEETEN — tagħmel adattat, tajjeb jew li icun jixrak.

MEETING — mitin, ġabra ta nies, tlakkigħa ta nies f'post flimchien; lakgħa; migimgħa.

MEGACEROS — ic cerv Irlandis (tal Irlanda).

MEGACOSM —id-dinja collha, il globu,

MEGALITH —monument mibni b'ħaġar cbir tal antichi.

MEGALITHIC —tal (mibni bil) ħaġar cbir, bħal monumenti tal Grieghi antichi jew taċ-Ciclopi; okbra tal antichi maghmulin b'gebel cbir.

MEGALOPOLIS — (bħal *Metropolis*), belt ewlenija jew capitali; *Paul and his wife are back in the precincts of the Megalopolis* (**M. Collins**, *The Ivory Gate*), Paulu u martu reġgħu gew fittruf (mad-dwar) tal belt ewlenija.

MEGALOCAURUS—xorta ta annimal ta dan l-isem li għandu għamla ta gremxula cbira tul ta dwar tletin pied, li daż-żmien isibu biss il għadam tiegħu fil blat.

MEGAMETRE — megametru, jew micrometru, strument biex isibu il longitudini bil chejl mil chwiecheb (per mezz tal cwiecheb).

MEGAPHONE — megafonu, strument bħal telefonu, ivventat min Edison għat-torox.

MAGASCOPE — megascopiu, strument (tromba) tal ħgieġ għal fili (esaminar) ta ħwejjeġ cbar; microscopiu tax-xemx.

MEGASEME—li għandu ras etc ta cobor actar mil kies comuni; ta kies cbir.

MEGASS — il kasba tal cannamiela magħsura u meħud il merak minnha.

MEGASTOME — koxra (ta frotta tal baħar etc.) b'tebka jew biċċa waħda.

MEGLIP—żebgħa biex tiżboħ li njam lewn il balluta (jew l-injam tal gandra).

Mᴇɢʀɪᴍ—sturdament, mejt; (li jati liż-żwiemel meta teħodhom ix-xemx); sturdament jew ugigħ ta ras bid-dardir; capriċċ, fellus, sfiċċa, sanfilep.

Mᴇɪʙᴏᴍɪᴀɴ—li juri li hemm glanduli (għokod żgħar) fit-truf jew fixxfar tal bicciet ta fuk il għajnejn.

Mᴇɪᴏᴄᴇɴᴇ—ara *Miocene.*

Mᴇɪᴏsɪs—(fir-Rettorica) figura taddiscors, bħal *iperbole,* li biha turi li ħaġa tcun ankas milli tassew tcun; iż-żmien (l-epoca) ta marda li fih issintomi jibdgħu jonksu.

Mᴇɪᴛʜ (jew Mᴇᴀᴛʜ)—sinjal (sa fejn jaslu il-limiti jew it-truf), marca, limiti.

Mᴇɪᴡᴇʟʟ—xorta ta baccaliau (ħut) ċchejchen.

Mᴇɪᴢᴏsᴇɪsᴍɪᴄ—chelma li turi (li jusawha) meta it-terremot icun kawwi ħafna; *the line indicating the maximum disturbance of an earthquake is termed the "Meizoseismic" curve (Encyclopædia Britannica Vol. XV. d. 610).*

Mᴇʟᴀ (jew Mᴇʟᴀʜ)—fjera tal pellegrini, gemgħa tal pellegrini (Indiani) li jiġu fil Mahratta etc. biċċa biex iħaġġu u oħrajn għan-negoziu.

Mᴇʟᴀᴅᴀ—iz-zoccor meta icunu għadhom kegħdin jaħdmuh.

Mᴀʟᴀᴇɴᴀ — vomtu iswed, mħallat mad-demm, meta wiehed icun marid bil *febbre gialla.*

Mᴇʟᴀɪɴ—il-linca tal clamar jew tassiċċa.

Mᴇʟᴀᴍ—sustanza, taħlita, ta carbon (faham) nitrogenu u ossigenu.

Mᴇʟᴀɴᴀɢᴏɢᴜᴇ — medicina (dua) li jatu għal bili sewda (vomtu tal cholera) u għal melanconija.

Mᴇʟᴀɴᴄʜᴏʟɪᴀ — melanconija, swied il kalb cbir.

Mᴇʟᴀɴᴄʜᴏʟɪᴄ—melancolicu, bil buli, li għandu kalbu sewda; mnicchet.

Mᴇʟᴀɴᴄʜᴏʟɪᴢᴇ— issewwed il kalb; tagħmel il buli; tnicchet; tagħmel melancolicu jew iggib il melanconija.

Mᴇʟᴀɴᴄʜᴏʟʏ — melanconija, buli; swied il kalb; nichet.

Mᴇʟᴀɴɢᴇ—ara *Midley.*

Mᴇʟᴀɴɪᴀ — xorta ta bebbux taxxmara (li jinsab fix-xmajjar ta nofs inhar tal Europa, tal India, u fil gżejjer tal Pacificu).

Mᴇʟᴀɴɪᴛᴇ—melanite, xorta ta ħaġra bħal cristall lewn ħamrani jew iswed.

Mᴇʟᴀɴᴏsɪs—isem ta marda kalila bil vomtu jew ħmieġ iswed.

Mᴇʟᴀsᴍᴀ — isem ta marda actarx tax-xjuħ li tibda billi l-ewwel titla bħal tebgħa sewda fil gisem u din imbgħad issir piaga cbira.

Mᴇʟᴀᴛᴀ—cunserva tat-tuffieħ.

Mᴇʟéᴇ—takbida, ġlieda.

Mᴇʟɪᴄ—liricu, tal cant.

Mᴇʟɪᴄᴇʀɪs—tumur bħal żirma jew cista.

Mᴇʟɪᴄᴇʀᴏᴜs—li għandu il materia magħkuda bħal għasel.

Mᴇʟɪᴄᴇᴛ—isem ta ħuta.

Mᴇʟɪᴄᴏᴛᴏᴏɴ—xorta ta ħawħ.

Mᴇʟɪʟɪᴛᴇ—mineral lewn il għasel.

Mᴇʟɪʟᴏᴛ—ħaxixa bħas-silla li fiha il għasel; bħal mammazejza.

Mᴇʟɪᴏʀᴀᴛᴇ—tagħmel aħjar, ittajjeb, tagħmel itieb.

Mᴇʟɪᴏʀᴀᴛɪᴏɴ — agħmil aħjar jew itieb.

Mᴇʟʟ—tħallat, tħawwad; għasel.

Mᴇʟʟᴀʀᴏsᴇ—il bergamotta; il larinġ tal bergamott.

Mᴇʟʟɪꜰᴇʀᴏᴜs } li igib jew jati il
Mᴇʟʟɪꜰɪᴄ } għasel.

Mᴇʟʟɪꜰɪᴄᴀᴛɪᴏɴ—tnissil jew għati ta għasel.

Mᴇʟʟɪꜰʟᴜᴇɴᴄᴇ—ċarcir ta għasel.

Mᴇʟʟɪꜰʟᴜᴇɴᴛ } mgħassel; collu għa-
Mᴇʟʟɪꜰʟᴜᴏᴜs } sel; ħelu.

Mᴇʟʟɪɢᴇɴᴏᴜs—bħal għasel.

Mᴇʟʟɪʟᴏǫᴜᴇɴᴛ — li għandu lsienu ħelu (bil għasel); cliemu bil għasel, jew ħelu fi cliemu.

Mᴇʟʟɪᴛ—marda f'sakajn iż-żwiemel, meta f'riġlejhom ta kuddiem jitla bħal ġdiem jew falza (u icollhom ħafna kxur).

Mᴇʟʟɪᴛᴇ } il gebla tal għasel (hecc
Mᴇʟʟɪʟɪᴛᴇ } msejħa għaliex safra lewn il għasel); mineral safrani cristallizzat.

Mᴇʟʟᴏɴ—sustanza magħmula minn taħlita ta carbon u nitrogenu, lewn il lumija.

Mᴇʟʟᴏᴡ—(frott) misjur; tari; artab; issajjar; ittarri; trattab; issir; tirtab.

Mᴇʟʟᴏᴡɴᴇss—sajran; rtuba, tirtib.

Mellowtoned — li għandu leħen (jew leħnijet) ħelu jew sabiħ.

Melocoton—sfargel.

Melodeon—organett.

Melodious—ħelu għal widna; li jakbel fil leħen u fid-dakk.

Melodiously—bil ħlewwa fil-leħen u fid-dakk.

Melodiousness—ħlewwa fil leħen u fid-dakk; melodia, takbil fid-dakk u fil leħen.

Melodrama } **Melodrame** } melodramma; biċċa (dramma) tat-teatru, bil musica u bil cant.

Melodramatic—tal *melodrame.*

Melodramatist—min jicteb jew jaf il melodrammi.

Melody—ara *melodiousness.*

Melon—bittiħa.

Melon tree—isem ta siġra li igħeidulha ucoll il *papaw.*

Melophonist—min icanta melodija.

Melopœia — il musica; is-sengħa li ticteb biċċa musica.

Melosis—is-sengha tal esaminar tal feriti; esaminar ta ferita.

Melotype — process (is-sengħa tal fotografia) (tal għamil tar-ritratti) fejn il camra scura ma jusawhiex iżda jisviluppaw f'ħin liema icun.

Melrose—għasel tal ward.

Melt—tħoll, iddewweb; tinħall; tiddewweb; *melt away*, iddub, ma tidhirx iżied; *the host which had been the terror of Scotland melted fast away* (**Macaulay**, *History of England*), l-esercitu li chien iwerwer li Scozia bil biża dieb, mar, ma deherx actar; *to melt one down*, trattab il kalb ta: iġġagħal li wieħed iħoss, iħenn.

Meltable—li jista jiddewweb jew jinħall.

Melter—min idewweb jew iħoll il metalli; min irattab li rjus jew li mħuħ; *thou melter of strong minds*, (*Beam & Flet*), inti li trattab li mħuħ jew rjus jebsa.

Melting — li iħoll, li idewweb, li jinħall jew idub; *melting point*, dac il grad fit-termometru li juri li is-shana telgħet li iddewweb u tħoll.

Meltioth (bli Scoccis)—ħin l-ichel.

Melton—melton, drapp għal ħwejjeġ.

Melusine — xbejba, fatata sabiħa wisk, tal ħrafa.

Member — biċċa tal gisem jew ta ħaġ'oħra; wieħed minn xirca jew cumpannija, cumitat, etc.; membru.

Membered—li għandu il *members*; fl-araldica, għasfur (tajra), f'arma, li għandu sakaih m'hux lewn gismu.

Membrane—rita.

Membraniferous — li għandu (fih) jew li inissel rita.

Membranous — ta rita, bħal rita, magħmul minn rita.

Memento—tifchira, facra, memoria.

Memoir—(akra *memwar*) tifchira, storia mictuba, biografija; ġrajja ta bniedem, familja, etc. mictubin bħala storia.

Memoirist—min jicteb *memoir.*

Memorabilia—ħwejjeġ ta min jibka jiftacarhom.

Memorable—memorabbli; ta min jibka jiftacru; ta min ma jinsih katt; m'hux ta min jinsih; li ma jistax jintesa.

Memorableness—ftachir.

Memorandum — memorandu, facra, ticteb ħaġa biex tfaccarha jew tiftacarha; *memorandum book*, ctieb, librett etc. fejn wieħed iniżżel dac li icun irid jiftacar jew ifaccar.

Memorate—tfaccar.

Memorial — monument; tifchira; memorial; tifchira; petizioni; li ifaccar faccari.

Memorialist—min jicteb memorial jew tifchira.

Memorialize—tippetiziona, tagħmel petizioni, memorial, jew tifchira.

Memoriter—bl-amment, a memoria.

Memorize—tfaccar; iġġagħal il min jiftacar.

Memory—moħħ, memoria; tifchira, ricordiu; *if my memory serves me right*, jecc niftacar sewwa; jecc m'hiniex kiegħed nisbalja; *from memory*, bl-amment, a memoria; *beg a hair of him for memory*, (**Shakespear**, *Julius Caesar*) itolbu xagħra tiegħu tifchira; *this occurred within my memory*, dan

ġara li niftacru jena (fi żmieni); *it is not of my memory*, ħareġ minn rasi; ma għadnix niftacru (jew niftacar); *to commit a thing to memory*, tistudia ħaġa bl-amment.

Memphian—tal *Memphis* (belt antica tal Egittu); Egizian; tal Egittu.

Men (plural ta *man*) — rġiel; bnedmin; *men pleaser*, dac li ifittex jati piacir jew jogħġob lil bnedmin u m'hux l-Alla.

Menace—theddida; thedded.

Menacer—min ihedded.

Menacing—li ihedded: theddid.

Menacingly—bit-theddid.

Menage—maniġġ, fejn iżommu u igħalmu iż-żwiemel, jew igħalmu rchib; trigija ta dar; fejn jinżammu l-annimali feroci (tigri, ljuni etc.); ticcontrolla; taħchem, triegi, tmixxi (l-affarijet ta dar etc).

Menagerie — ġabra ta annimali feroci (tigri, ljuni etc): loc fejn jinżammu dawn l-annimali feroci għal xi esibizioni. (biex jarawhom in-nies f'xi circlu etc).

Menagogue — medicina għan-nisa biex tgħejnom meta jaslu fiż-żmien ta li svilupp taħħom.

Mend—issewwi, trakka; iddabbar, iġġannat; ticcoriegi; *mend your faults*, iccorriegi id-difetti (li sbalji) tiegħec; *he must mend his life*, jaħtieġ ibiddel ħajtu; *it is never too late to mend*, dejjem jista wieħed jirravedi (jiccorriegi) ruħu, jew dejjem tista issewwi il ħsara jecc tcun trid; *in the end things will mend*, sa fl-aħħar collox jissewwa.

Mend—tiswija; rimediu.

Mendable—li jista jissewwa, rimediabbli.

Mendacious—ghiddieb, falz; karrieki; li juri ħaġa b'oħra.

Mendacity—għideb; kerk; wiri ta ħaġa b'oħra.

Mender—min isewwi.

Mendicant—tallâb, li jitlob.

Mendicancy—talb; fakar.

Mendicate—titlob (il carità).

Mendication—talb (tal fokra).

Mendicity—talb, fakar.

Mending—ħwejjeġ li iridu it-tiswija; ħajt tat-tiswija tal ħwejjeġ; li isewwi; li m'hux ħażin fis-saħħa; li kiegħed jeħu saħtu.

Mendment (f'loc *Amendment*) — tiswija.

Mendose—falz, spuriu.

Menial — kaddej; seftur; tad-dar; tas-servi, tas-sefturi.

Meninges—(fl-Anatomia) zewġ riti li hemm mal moħħ; l-waħda msejħa rita *pia mater* u l-oħra ir-rita *pura mater*.

Meningitis— meningite, infiammazioni tar-rita tal moħħ.

Meniscus—lenti, ħġieġa ibbuzzata min-naħa l-waħda u mħaffra minnaħa l-oħra.

Meniver — xorta ta annimal fir-Russia li jakbduh għal pil tiegħu; pil ta dana l'isem.

Menology—registru tax-xhur; calendariu tal ħajja tal kaddisin ta cull ġurnata li fiha is-sena li iżommu il Grieghi fil cnisia tagħhom.

Menopause—iż-żmien ta (meta) innisa ma jibkgħux jaraw.

Menorrhagia – menorragjia; menstruazioni.

Menostatis — meta iżomm il cors tax-xahar tan-nisa; l-uġigħ li tħoss mara meta jasal iż-żmien tal purgazioni taħħa ta cull xahar.

Mensal—tal mejda; ta cull xahar.

Mense — xerka, manjera jew mod chif wieħed igib ruħu; chirianza; *but we have mense and direction* etc. (**Scott**, *Rob Roy*), iżda aħna għandna il chirianza u id-discrizion etc.

Menseful—li jaf igib ruħu; li għandu il chirianza; (lbies) onest; pulit.

Menseless—goff fl-imgiba; imprudent, pastas, malchiriat.

Menses—il purgar tan-nisa ta cull kamar; xhur.

Menstrual—ta cull xahar; tal purgar tan-nisa ta cull kamar.

Menstruate—tipporga (bħan-nisa) cull kamar.

Menstruation—il purgar tan-nisa ta cull kamar.

Menstruous — ara *menstrual*; li idum xahar; ta cull xahar żmien.

Menstruum — liquidu, ilma, li iħoll etc. (li idewweb fih) ħaġa jebsa.

Mensurable—li jista jitchejjel jew jitkejjes.

Mensural—tal chejl jew tal kies.

Mensurate—tkejjes; tchejjel; tieħu il kiesien ta.

Mensuration—mensurazioni, dac li studiu tar-reguli fil geometria chif insibu it-tul tal-linji, l-aria tas-superpici (il cobor tal wiċċ ta figuri etc) u il cobor tas-solidi; tikjis; tichjil; chejl.

Mentagra—isem ta marda fil gilda bħal ħżież.

Mental — mentali, tal moħħ, bil moħħ; *mental arithmetic*, aritmetca mentali (li tinħadem bil moħħ biss, m'hux bil carta u 'l pinna etc).

Mental—tal lħit; *mental artery*, l-arteria tal lħit; *mental fossa*, dic il għafsa jew ħofra fix-xedak in-naħa t'isfel fejn jagħkdu flimchien il musculi.

Mental—xorta ta barmil, magħmul bħal koffa għal mili tal ilma fixxmajjar jew f'xi wied, ghat-tiskija tarraba.

Mental alienation—alienazioni tal moħħ; genn.

Mentally—bil moħħ, fil moħħ.

Mentha—ħaxixa, nagħnih (li minna jagħmlu il pepermint).

Menthol—mentol, gamfra tal pepermint.

Menticultural — li jiccoltiva il moħħ.

Menticulture — coltivazioni tal moħħ; jew tal facultà mentali.

Mention—titrif, ittarraf; issemmi; issemmi fuk.

Mentionable—ta min isemmih; li tista issemmih.

Mentition—cliem b'jeħor; ghideb.

Mentonniere—biċċa fil viziera ta gwerrier biex tħares lħit.

Mentor — cunsilier bil ghakal; li jilħaklu; monitur, li iwiddeb u jiftaħ għajn l-oħrajn.

Mentorial—tal pariri tajba.

Menu—lista tal platti (ichel) li icun hemm għal pranzu; menù.

Mephitic / **Mephitical** } li jinten.

Mephitis / **Mephitism** } intiena, riħa tinten.

Meracious—safi, pur, m'hu mħallat b'xejn; genwin.

Mercable—li jista jinbih u jinxtara.

Mercantile—mercantili; tal cummerċ.

Mercaptan — (fil Chimica) ilma, liquidu, magħmul mil (li fih il) cubrit, carbon u idrogenu.

Mercatante—neguziant frustier.

Mercature—cummerċ.

Mercenary—min jinxtara bil flus; li jinxtara bil flus; micri bil flus; *mercenary troops*, suldati (nies f'armata) micrija jew mixtrija.

Mercer—bejjeħ il ħarir; wiehed li (min) ibih l-affarijiet (ħwejjeġ tassuf, tajjâr; cobob, marelli, etc.)

Mercery—il bejħ tal ħarir u ħwejjeġ (drappijiet etc.) tas-suf, tajjâr etc.; il bejjiegħa collha tal ħarir etc. flimchien; il ħarir, suf etc. li ibiħ il *mercer*.

Merchand—tittrafca, tinnegozia.

Merchandize—mercanzija; biegħa; negoziu, tinnegozia; tittrafica; *I can make what merchandize I will* (Shakespear, *Merchant of Venice*) nista nagħmel in-negoziu li irrid.

Merchandizer — neguziant; trafficant.

Merchant—mercant, bejjeħ, negoziant; bastiment mercantil jew mercant; *the master of some merchant*, il captan (il mitt) ta xi mercant.

Merchant man / **Merchant ship** } mercant; bastiment mercantil jew mercant.

Merchant tailor—ħajjât li icollu id-drappijet ucoll.

Merciful—ħanin, collu ħniena, li iħenn.

Mercifully—bil ħniena.

Mercifulness—hniena.

Merciless—bla ħniena; li ma għandux ħniena; kalbu ħażina.

Mercurial — ferħan, hieni, fuk ruħu; ta Mercuriu, tal flus; li jagħmel (jakla etc.) il flus; (medicina) mercuriu.

Mercurial finger — (fil *Palmistry* jew *Chiromancy*) is-saba iż-żgħir.

MERCURIAL OINTMENT — id-dua tal baħrin.

MERCURIALIZE — timla bil mercuriu; tagħmel li trid, li ifittillec f'rasec min għajr ma tkisba xejn; (fil fotografia) taħdem (tati) il mercuriu; tħalli fil fwar tal mercuriu.

MERCURIC — li jinsab fil; li fiħ il, mercuriu.

MERCURY — mercuriu, il pianeta l-ekreb lejn ix-xemx; mercuriu jew argentu vivu (metall maħlul) għat-termometru, miria etc., ħeffa; ferħ; hena; ħabbâr, messaggier currier, ġurnal, gazzetta; ħaxixa, il buricba; taħsèl bil mercuriu.

MERCY—ħniena; maħfra; *our Mother of mercy*, il Madonna tal ħniena; *I cry your worship's mercy* (**Shakespear**, *Midsummer Night's dream*), nitlob il maħfra tiegħec, Sinjur; *in the mercy of...* f'idejn ta... *the offender's life lies in the mercy of the Duke*, il ħajja tal ħati kegħda f'idejn id-Duca.

MERCY SEAT—fejn chienu kegħdin it-Twavel tal ligi fl-arca.

MERCY STROKE—l-aħħar weġgħa.

MERD (jew MERDA)—ħmieġ, ħara.

MERE—biss; waħdu; pur, safi, li ma hu mħallat b'xejn; genwin; collu chemm hu; limti, xifer, tarf; għadira, lag; *we had the mere names of the men*, aħna chelna l-ismijiet biss (weħedhom) tan-nies; *this wine is mere and unmixed*, dan l-imbit hu pur (safi) u m' hu mħallat b'xejn; *this is a mere falsehood*, din ghidba collha chemm hi (sa kaddisha); *don't touch that stone it is a mere stone*, la tmissx dic il gebla, għaliex kegħda sinjal tal limiti.

MERELY - biss.

MERETRICIOUS—li ikarrak; żieni, ħarrieki, ħorman.

MERGANIDAE—il *mergansers* (ara).

MERGANSER— serra (tajra, għasfur tal ilma).

MERGE — tgħaddas; tniżżel l-isfel; tgħarrak; tegħrek; tinbala; tintilef; tinżel fil kigħ, tgħerek.

MERGUS—(tajra, għasfur, tal ilma) il margun.

MERIDIAN—ta nofs inhar; meridian; linja circlu (li idur ma dwar il globu) fejn ix-xemx taħbat sewwa sew f'nofs inhar, u minn fejn ucoll jgħoddu il longitudini jew il bogħod li icun pajjis etc., lejn lvant jew 'l punent ta dan il meridian; l-għola pont ta ħaġa; meta ħaġa tcun fl-ogħla pont (post) taħha, li ma tistax tcun actar; *in the blaze of a meridian day* (**Cowper**), fix-xemx kawwija ta nofs inhar; *the meridian glory*, l-għola gloria; *a meridian villain* (**North**, *Examen*), disclu (briccun) perfett, li ma jistax icun actar, il veru disclu.

MERIDIONAL—tal meridian; ta nofs inhar; meridionali.

MERINO—mogħża ta Spanja; is-suf li isir mil mogħz ta Spanja; milinoss (drapp tal għenienel jew ċlieken tannisa).

MERIONES—xorta ta ġurdien li jakbeż (jidher fil Canada, America).

MERIT—mertu, ħakk; tistħokk; timmerta; tħallas; tati lil wieħed li icun imissu jew li ħakku; *the king will merit it with gifts* (**Chapman**); ir-re iħallasha bir-rigali; *a man of merit*, ragel tal meritu (bravu; li ħakku tifħir etc); *the merits of our Saviour*, il meriti tas-Salvatur tagħna.

MERITABLE — li ħakku premiu, ħlas etc.

MERITEDLY—li ħakku (ta min isemmiħ għal); *that little town is much more meritedly famous for its ruins now* (**Boyle**, *Works*), dic il belt żgħira actar hia ta min isemmiha għat-tħarbit li hi mħarbta.

MERITER—min ħakku, imissu, jew jistħokklu.

MERITORIOUS—li jistħokk; li għandu il meritu; li jakla il flus; prostituta; wieħed li jinchera jew jinxtara bil flus.

MERITOT—ħabel tal kbiż għat-tfal; il kbiż tal ħabel tat-tfal.

MERKIN—il moppa tal canun (biċċa biex inaddfu il canun minn gewwa biha).

MERLE—il merill.

MERLIN—seker; smerill.

MERLON — il ġnieb tat-trunciera; il ħajt ta bejn l-imburżuni.

MERMAID—sirena; mara min-nofsha l-isfel ħuta.

Merman—ir-ragel tal *mermaid.*

Meropidan—xorta ta għasafar tar-razza tal kerd in-naħal.

Merrily—bil ferħ; ferħan; *merrily sang the birds*, l-għasafar cantaw (saffru) ferħanin.

Merrimake—tifraħ; tixxala; tiddeverti; ferħ, xalar, divertiment; *We have feasts, merrimakes, and wars* (E.B. Browning, *Drama of Exiles*), icolna festi, xalar, u gwerra.

Merriment
Merriness } ferħ, xalar.

Merry-ferħan; ferrieħi; bid-daħc; *a merry jest*, ċajta, żuffiettata li iġ-ġagħlec tidħac; *to make merry*, tcun ferħan, takbeż etc bil ferħ; tidħac (tifraħ) b'ħaġa li wieħed jagħmel; *they all made merry at my mistake*, huma ilcoll daħku bli żball li għamilt.

Merry andrew — buffun, buffu; wieħed li kiegħed għal apposta biex idaħħak in-nies bih.

Merry dancers — l-aurora boreali jew dic il ħmura li tidher fl-aria xi drabi fil għaxija wara nżul ix-xemx.

Merry go round—ħafna żwiemel tal għuda mwaħħlin ma zcuc ħergin bħal friegħi jew mgħazel ta rota minn arblu li jircbu fukhom it-tfal biex iduru f'xi xalata.

Merry go sorry-daħc u biċħi flimchien.

Merry thought—dic il għadma tassider ta tigieġa etc li ġejja għamla ta V (li f'xi pranzu tnejn min-nies, actarx ragel u mara, jakbdu tarf cull wieħed, jiġbdu jicsruha fi tnejn u dac li tibkgħalu l-acbar biċċa f'idu, igħidu li icollu ix-xorti li jiżżewweġ l-ewwel jew dac li tixtiek kalbu.

Mersion—tgħaddisa.

Merulidan—il merill.

Mesaraic—tal *mesentery* (ara).

Meseems—jidhirli.

Mesembry-anthemum—ħaxixa, xuxet il Madalena.

Mesenteric—tal *mesentery.*

Mesentery — rita li biha huma mwaħħlin li msaren mas-sinsla taddahar.

Mesh — malja (ħolka, tokba) ta xbiec; takbad fix-xbiec; ixxebbec, takbad fil mansab; *the lion was found entangled in the meshes of the net*, ljun sabuħ mħabbel fil malji tax-xibca.

Meshy - bħal xibca.

Mesial—fl-anatomia hia hecc msejħa dic il-linja li tgħaddi minn fuk għal isfel u li tofrok il gisem f'żewġ bċejjeċ.

Meslin—taħlita ta kamħ u xgħir; maħlut; ħafna mrieħel (ngħaġ etc.) flimchien.

Mesmerism – mesmerismu; manjetismu tal annimali (hecc msejjaħ minn Franz Anton Mesmer, tabib Svizzeru li miet fis-sena 1815); rkâd bil manjetismu.

Mesmerist—min jagħmel il *mesmerism.*

Mesmerize—timmesmerizza; trakkad bil manjetismu.

Mesmerizer—min irakkad bil manjetismu, min jimmesmerizza.

Mesne-tan-nofs; li jigi bejniet jew bejn; *mesne lord*, wieħed li jieħu kbiela artijiet minn għand sinjur proprietariu u jarġa ikabbel biċċa minnhom lil ħadd jeħor; *mesne process*, fil-ligi; il process f'cawsa li isir kabel l-aħħar sentenza.

Meso carp - l-indana, tan-nofs, mittliet indani li icollha frotta.

Mesogastric — taż-żakk; tan-nofs tal gisem tal *mesogastrium* (ara).

Mesogastrium—ir-rita, li imbagħad issir cannol jew musrana, li biha ittarbija tgħix f'ġuf ommha.

Mesoleucos—ħaġra (gebla) preziusa ta lewn iswed b'faxx jew strixxa bajda f'nofsha.

Mesomphalion—iż-żocra.

Mesosperm — (fil Botanica) ir-rita taż-żerrigħa.

Mesozoic—(fil Geologia) hecc msejjaħ iż-żmien li saret il koxra (faxxa, strat, jew saff) tan-nofs tal art (taddinja).

Mess—mess, ptanza, platt (ichel); mess, nies li jagħmlu ħajja waħda, jeclu f'mejda jew flimchien; siett, platt; (chemm jasa platt); tiecol flimchien, f'mejda waħda (bħal ma jagħmlu il baħrin etc. abbord, jew il fizziali etc. l-art), taħlita; taħwida; cawlata, ċaflisa; mess, erbgħa min-nies, ħwejjeġ, etc.

gastell; *where are your mess of sons*, fejn huma l-erba uliedec;(Shakespear) *there lacks the fourth thing to make up the mess*, tonkos ir-raba biċċa (jew haġa) biex jagħkad gastell; (Latimer, *Sermon V,) the captain does not like to mess with the officers*, il captan ma iridx jecol f'mejda waħda mal fizziali; *we always messed together*, dejjem immessiajna (chilna f'mejda waħda) flimchien; *you have made a regular mess of it*, għamilt ċaflisa bil għakal (għarrakt u sħett collox); *the officers mess*, il mess tal fizziali (fejn jiltakgħu il fizziali għal ichel.

Message—bxara, kadia; iggib bxara; takdi.

Message—(fli Stati Uniti tal America) id-discors li jagħmel President tar-Republica lil Cunsill (fil ftuħ jew fl-apertura).

Messenger—messaggier, min jeħu bxara; min jeħu jew igib risposti etc; kaddej, baxxâr, ħabbâr.

Messiad—Messiade, poema epicu li chiteb Klopstock (Tedesc) fuk il Messia.

Messiah—il Messia, Cristu.

Messieurs (bil Francis) — sinjuri; (tinchiteb ucoll *Messrs*); *write to Messrs Adams and sons*, icteb lis-sinjuri *Adams and sons*.

Messmate—wieħed (sieħeb) li jecol fli stess mejda; wieħed minn tal mess, li jagħmel ħajja waħda ma ħadd jeħor.

Messuage — id-dar, il post, ta sid kasam etc li tcun ma 'l proprietà tiegħu (fli stess kasam etc).

Mestee—wild ta mara bajda (Europea) u wieħed,ragel, tal West Indies (inchella cuntlariu).

Mestino (jew **Mestizo**) — Mestizo, wild mara Spanjola u Indian (tal West Indies) inchella cuntlariu.

Mestoup—pacc ħarir.

Met — (temp u partecip passat tal verb *meet*); *I met your brother going to London*, iltkajt ma ħuc jena u sejjer Londra.

Metabasis — (fir-Rettorica) figura, meta dac li icun jitchellem igħaddi minn haġa għal l-oħra; (fil medicina) tibdil ta cura jew ta rimediu.

Metabismuthic—li fih il, jew li gej mil, bismut.

Matabola — (fil medicina) bidla, cambiament tal aria, tal mard etc; dawc l-insetti li jibdlu (jagħmlu bidliet kabel) ma jilħku: bħal friefet, lewwel icunu duda imbagħd jsiru fosdka etc.

Metabolian—dudu, insett, li igħaddi (icollu) ħafna bidliet jew tibdil.

Metacarpal—tal *metacarpus* (ara).

Metacarpus—il għadam tal pala tal id; l-id bejn is-swaba u il polz.

Metachronism — żball fil cronoloġija.

Metacism — metacismu, ripetizioni tal littra *m*, meta icun hemm ħafna chelmiet bil littra *m*; difett li icollu wieħed biex jippronunzia il littra M.

Metage—chejl tal faħam.

Metagrammatism — tkegħid, tibdil, ta ittri minn banda għal l-oħra biex tagħmel chelmiet ġodda.

Metal—metall.

Metaleptic / **Metaleptical** } tal *metalepsis* (ara)

Metalepsis—(fir-Rettorica)—il continuazioni ta tropu (jew cliem figurattiv) f'chelma waħda.

Metallic—tal metalli jew tal metall.

Metalliferous—li jati il metalli.

Metalliform — li għandu għamla ta, li donnu, metall.

Metalline—tal metal, jew metalli.

Metalling—ticsi bil metall, ticsi jew issewwi it-torok biż-żrar; iż-żrar etc. għat-tiswija tat-torok.

Metallochrome—għati ta lewn lill metalli bill galvanismu.

Metallographist—min jicteb fuk il metalli.

Metallography — chitba, studiu, fuk il metalli.

Metalloid—li jixbeh il, li donnu jew għandu għamla ta metall.

Metallurgic—tal *metallurgy*.

Metallurgist—min jaħdem fil, jew il, metalli.

Metallurgy—metallurgia; is-sengħa ta min jaħdem fil metalli (jifred, jaħsel u isaffi etc.il metalli mit-trab etc.

Merman—ir-ragel tal *mermaid.*

Meropidan—xorta ta għasafar tarrazza tal kerd in-naħal.

Merrily—bil ferħ; ferħan; *merrily sang the birds*, l-għasafar cantaw (saffru) ferħanin.

Merrimake—tifraħ; tixxala; tiddeverti; ferħ, xalar, divertiment; *We have feasts, merrimakes, and wars* (E.B. Browning, *Drama of Exiles*), icolna festi, xalar, u gwerra.

Merriment } **Merriness** } ferħ, xalar.

Merry - ferħan; ferrieħi; bid-daħc; *a merry jest*, ċajta, żuffiettata li iġġagħlec tidħac; *to make merry*, tcun ferħan, takbeż etc bil ferħ; tidħac (tifraħ) b'ħaġa li wieħed jagħmel; *they all made merry at my mistake*, huma ilcoll daħku blî żball li għamilt.

Merry andrew — buffun, buffu; wieħed li kiegħed għal apposta biex idaħħak in-nies bih.

Merry dancers — l-aurora boreali jew dic il ħmura li tidher fl-aria xi drabi fil għaxija wara nżul ix-xemx.

Merry go round—ħafna żwiemel tal għuda mwaħħlin ma zcuc ħergin bħal frieghi jew mgħazel ta rota minn arblu li jircbu fukhom it-tfal biex iduru f'xi xalata.

Merry go sorry-- daħc u bichi flimchien.

Merry thought—dic il għadma tassider ta tigieġa etc li ġejja għamla ta V (li f'xi pranzu tnejn min-nies, actarx ragel u mara, jakbdu tarf cull wieħed, jiġbdu jicsruha fi tnejn u dac li tibkgħalu l-acbar biċċa f'idu, igħidu li icollu ix-xorti li jiżżewweġ l-ewwel jew dac li tixtiek kalbu.

Mersion—tgħaddisa.

Merulidan—il merill.

Mesaraic—tal *mesentery* (ara).

Meseems—jidhirli.

Mesembry-anthemum—ħaxixa, xuxet il Madalena.

Mesenteric—tal *mesentery.*

Mesentery — rita li biha huma mwaħħlin li msaren mas-sinsla taddahar.

Mesh — malja (ħolka, tokba) ta xbiec; takbad fix-xbiec; ixxebbec, takbad fil mansab; *the lion was found entangled in the meshes of the net*, ljun sabuh mħabbel fil malji tax-xibca.

Meshy - bħal xibca.

Mesial—fl-anatomia hia hecc msejħa dic il-linja li tgħaddi minn fuk għal isfel u li tofrok il gisem f'żewġ bċejjeċ.

Meslin—taħlita ta kamħ u xgħir; maħlut; ħafna mrieħel (ngħaġ etc.) flimchien.

Mesmerism - mesmerismu; manjetismu tal annimali (hecc msejjaħ minn Franz Anton Mesmer, tabib Svizzeru li miet fis-sena 1815); rkâd bil manjetismu.

Mesmerist—min jagħmel il *mesmerism.*

Mesmerize—timmesmerizza; trakkad bil manjetismu.

Mesmerizer—min irakkad bil manjetismu, min jimmesmerizza.

Mesne—tan-nofs; li jigi bejniet jew bejn; *mesne lord*, wieħed li jieħu kbiela artijiet minn għand sinjur proprietariu u jarġa ikabbel biċċa minnhom lil ħadd jeħor; *mesne process*, fil-ligi; il process f'cawsa li isir kabel l-aħħar sentenza.

Meso carp - l-indana, tan-nofs, mittliet indani li icollha frotta.

Mesogastric — taż-żakk; tan-nofs tal gisem tal *mesogastrium* (ara).

Mesogastrium—ir-rita, li imbagħad issir cannol jew musrana, li biha ittarbija tgħix f'ġuf ommha.

Mesoleucos—ħaġra (gebla) preziusa ta lewn iswed b'faxx jew strixxa bajda f'nofsha.

Mesomphalion—iż-żocra.

Mesosperm — (fil Botanica) ir-rita taż-żerrigħa.

Mesozoic—(fil Geologia) hecc msejjaħ iż-żmien li saret il koxra (faxxa, strat, jew saff) tan-nofs tal art (taddinja).

Mess—mess, ptanza, platt (ichel); mess, nies li jagħmlu ħajja waħda, jeclu f'mejda jew flimchien; siett, platt; (chemm jasa platt); tiecol flimchien, f'mejda waħda (bħal ma jagħmlu il baħrin etc. abbord, jew il fizziali etc. l-art), taħlita; taħwida; cawlata, ċaflisa; mess, ergħa min-nies, ħwejjeġ, etc.

gastell; *where are your mess of sons,* fejn huma l-erba uliedec;(Shakespear) *there lacks the fourth thing to make up the mess,* tonkos ir-raba bićća (jew haġa) biex jagħkad gastell; (Latimer, *Sermon V,) the captain does not like to mess with the officers,* il captan ma iridx jecol f'mejda waħda mal fizziali; *we always messed together,* dejjem immessiajna (chilna f'mejda waħda) flimchien; *you have made a regular mess of it,* għamilt ćaflisa bil għakal (għarrakt u sħett collox); *the officers mess,* il mess tal fizziali (fejn jiltakgħu il fizziali għal ichel.

Message—bxara, kadia; iggib bxara; takdi.

Message—(fli Stati Uniti tal America) id-discors li jagħmel President tar-Republica lil Cunsill (fil ftuħ jew fl-apertura).

Messenger—messaggier, min jeħu bxara; min jeħu jew igib risposti etc; kaddej, baxxâr, ħabbâr.

Messiad—Messiade, poema epicu li chiteb Klopstock (Tedesc) fuk il Messia.

Messiah—il Messia, Cristu.

Messieurs (bil Francis) — sinjuri; (tinchiteb ucoll *Messrs*); *write to Messrs Adams and sons,* icteb lis-sinjuri *Adams and sons.*

Messmate—wieħed (sieħeb) li jecol fli stess mejda; wieħed minn tal mess, li jagħmel ħajja waħda ma ħadd jeħor.

Messuage — id-dar, il post, ta sid kasam etc li tcun ma 'l proprietà tiegħu (fli stess kasam etc).

Mestee—wild ta mara bajda (Europea) u wieħed,ragel, tal West Indies (inchella cuntlariu).

Mestino (jew Mestizo) — Mestizo, wild mara Spanjola u Indian (tal West Indies) inchella cuntlariu.

Mestoup—pacc ħarir.

Met — (temp u partecip passat tal verb *meet*); *I met your brother going to London,* iltkajt ma ħuc jena u sejjer Londra.

Metabasis — (fir-Rettorica) figura, meta dac li icun jitchellem igħaddi minn haġa għal l-oħra; (fil medicina) tibdil ta cura jew ta rimediu.

Metabismuthic—li fih il, jew li gej mil, bismut.

Matabola — (fil medicina) bidla, cambiament tal aria, tal mard etc; dawc l-insetti li jibdlu (jagħmlu bidliet kabel) ma jilħku: bħal friefet, lewwel icunu duda imbagħd jsiru fosdka etc.

Metabolian—dudu, insett, li igħaddi (icollu) ħafna bidliet jew tibdil.

Metacarpal – tal *metacarpus* (ara).

Metacarpus – il għadam tal pala tal id; l-id bejn is-swaba u il polz.

Metachronism — żball fil cronoloġija.

Metacism — metacismu, ripetizioni tal littra *m*, meta icun hemm ħafna chelmiet bil littra *m*; difett li icollu wieħed biex jippronunzia il littra M.

Metage—chejl tal faħam.

Metagrammatism — tkegħid, tibdil, ta ittri minn banda għal l-oħra biex tagħmel chelmiet ġodda.

Metal—metall.

Metaleptic / Metaleptical } tal *metalepsis* (ara)

Metalepsis – (fir-Rettorica) – il continuazioni ta tropu (jew cliem figurattiv) f'chelma waħda.

Metallic—tal metalli jew tal metall.

Metalliferous—li jati il metalli.

Metalliform — li għandu għamla ta, li donnu, metall.

Metalline—tal metal, jew metalli.

Metalling—ticsi bil metall, ticsi jew issewwi it-torok biż-żrar; iż-żrar etc. għat-tiswija tat-torok.

Metallochrome—għati ta lewn lill metalli bill galvanismu.

Metallographist—min jicteb fuk il metalli.

Metallography — chitba, studiu, fuk il metalli.

Metalloid—li jixbeh il, li donnu jew għandu għamla ta metall.

Metallurgic—tal *metallurgy.*

Metallurgist – min jaħdem fil, jew il, metalli.

Metallurgy—metallurgia; is-sengħa ta min jaħdem fil metalli (jifred, jaħsel u isaffi etc.il metalli mit-trab etc.

li miegħu icunu mħaltin meta jinsabu fil minieri).

METALMAN – ħaddied.

METAMORPHIC—tal *metamorphosis* li jimbidel, tal bdil.

METAMORPHISM (fil geologia) li stat tal bdil tal blat etc.

METAMORPHIZE – tibdel, tbiddel.

METAMORPHOSE—tibdel jew tbiddel il għamla; bidla.

METAMORPHOSIS – bidla; tibdila tal forma jew tal għamla.

METAMORPHOSIC — tal *metamorphosis.*

METAPHOR — metafora, figura tarrettorica, biha chelma li tfisser ħaġa natuha lill oħra li maħħa għandha xi xebh; bħallichiecu: bnazzi żejt, jew *that man is a fox*, dac (ħażin daks) macacc.

METAPHORIC
METAPHORICAL } tal metafora.

METAPHORICALLY—metaforicament, bil metafori, m'hux letteralment.

METAPHORIST—min jicteb jew igħejd il metafori.

METAPHRASE—traduzioni, tibdila ta biċċa minn lsien għal l-jeħor chelma b'chelma chif icun l-original.

METAPHRAST—min (dac li) jittraduci biċċa mil lsien għal jeħor chelma b'chelma.

METAPHYSICO-THEOLOGICAL — tal metafisica u teologia flimchien.

METAPHYSIC · tal *metaphsics.*

METAPHYSICIAN —min hu mħarreg, min studia ix-xienza tal *metaphysics* (ara).

METAPHYSICS—metafisica, ix-xienza jew il filosofia (studiu) tal affarijet li ma tistax tarahom u takbadhom jew tal ħwejjeġ li tista tifhimom bil moħħ biss, bħal ma hi l-esistenza tagħna, l-esistenza t'Alla, li hu il bidu u ittmiem ta collox; il filosofia intellettuali (tal moħħ) jew psicologia.

METAPHYSIS—bidla, tibdil.

METAPLASM—bidla ta chelma, b'bidla ta ittra (tkegħida ta ittra f'post minn f'loc f'jeħor).

METAPTOSIS — il bidla ta marda f'marda oħra; meta marda tmur (timbidel) minn post għal jeħor.

METATARSUS — il għadam tas-siek mis-swaba sal għaksa; is-siek (wiċċ issiek) mil bidu jew minn fejn joħorġu is-swaba sal għaksiet.

METATHESIS—trasposizioni, bdil fil posizioni ta cliem (chelmiet) jew ittri bħal *brid* f'loc *bird* etc.

METATOME—(fil bini) li spaziu (il wisa) bejn sinna u oħra fi gwarniċa etc.

METAYER—bidwi li iħallas il kbiela b'sehem mil l-uċuħ; ħlas ta kbiela lissid il għalka etc b'sehem mil l-uċuħ.

METE – tkis, tchejjel.

METE CORN—wejba jew modd kamħ (ħlas li dari chienu jatu il proprietari tar-raba lil dawc li chienu jagħmlulhom xi xogħol).

METEMPSYCHOSIS — il mawrien ta ruħ minn gisem għal l-jeħor (minn bniedem għal l-jeħor).

METEMPTOSIS — in-nukkas ta ġurnata, cull 134 sena, fis-sena meta imissha tcun bisestil.

METEOR—meteora, chewcba cbira li cull tant naraw tiġri fl-aria; chewba cbira li tilma u tiddi actar mil l-oħrajn.

METEOROGRAPH—strument biex jaraw (josservaw) il fenomeni jew ittaklib tal ajru jew tat-temp.

METEOROGRAPHY — descrizioni fuk it-temp, l-ajru etc.

METEORITE — meteora għamla ta gebla (ħaġra li taka mil cwiecheb).

METEOROLOGY — meteorologia; li studiu (ix-xienza) fuk l-ajru, it-temp u il fenomeni collha tal aria.

METEOROLOGIC
METEOROLOGICAL } tal meteorologia.

METEOROMANCY—tħabbir (inzertar) fuk il meteori, tħabbir fuk dac li għandu jiġri billi wieħed iħares lejn il meteori.

METEOROSCOPE — meteoroscopiu; strument (tromba) għal chejl u il bogħod tal meteori u il cwiecheb.

METER—miter, chejl; chejjiel; arloġġ li juri il consum ta gas, ilma etc.; *gas meter*, arloġġ tal gas etc.

METESTICK—lasta biex ichejlu (għal chejl) tal għoli tas-saborra f'bastiment; u 'l għoli ta li stiva ta bastiment.

METEWAND—xibrejn; nofs kasba; pied etc. (kasba, għuda għal chejl).

METHINKS—jidhirli.

METHOD—metodu, kies; chif tgħallem, timxi jew tagħmel ħaġa; sistema; mod, regula.

METHODIC } tal metodu, metodicu.
METHODICAL }

METHODICALLY—bil metodu; bissistema (b'maniera jew b'mod sewwa, chif imur biex wieħed igħaddi il kuddiem).

METHODISM — metodismu; it-tagħlim jew id-Dutrina tal *Metodists* (setta jew religion tal protestanti).

METHODIST—metodista; wieħed misseguaci ta *Wesley* jew *Whitefield*.

METHODISTIC } tal *Metodisti*.
METHODISTICAL }

METHODIZE—tagħmel il metodu jew bil metodu; tirranġa sewwa, tissistema; tagħmel jew tkiegħed ħwejjeġ etc. sewwa chif imorru.

METHODIZER—min jissistema, jirranġa jew ikiegħed ħwejjeġ etc. sewwa chif imorru.

METHOUGHT—deherli, ħsibt.

METHYLATED SPIRIT —spirtu di vinu (li icollu il ħamsa u nofs fil mija actar kawwa) mħallat man-nafta etc.

METHYLENE—ilma, taħlita ta carbon u idrogenu.

METIC—wieħed li icun igħammar f'dar, f'camra jew f'belt etc. ma hadd jeħor.

METICULOUS — meticulus; beżżiegħi, li jibża.

METICULOUSLY - bil biża.

METIF — ben mara bajda u ragel Indian (tal West Indies) jew cuntlariu.

METIS (fil Mitologia)—Alla (falz) tal prudenza; bint *Oceanus* l-ewwel mara ta Giove.

METOCHE—il wisa bejn sinna u oħra fi gwarniċa ta capitell tal ordni Jonicu.

METONIC — ta Meton (astronomu griec minn Atene); dawra ta cull 19 il sena.

METONYMY—metonimia, figura tar-Rettorica, biha chelmiet li għandhom x'jaksmu ma xulxin jitkegħdu l-waħda f'loc l-oħra, bhallichiecu: *marret il belt b'ħaġarha*, jigifieri in-nies tal belt collha; *jena l-ewwel ma naħseb għal mejda*, jigifieri għal żakki jew għal ichel.

METOPOSCOPY—is-sengħa li takra il bniedem x'inhu (x'fehmiet għandu etc.) billi takralu fuk ġbinu; li studiu tal Fisonomia.

METRALGIA—ugigħ fl-utru.

METRANSTROPHE—klib ta (meta jinkaleb) l-utru.

METRE—metru, kies tal versi; metru, chejl Francis (il chejl tal Francisi) li igib ftit ankas minn 39 pulzier u nofs Inglisi.

METRICAL—tal metru, tal chejl tal versi.

METRIC SYSTEM—is-sistema metrica jew tal chejl bil metri; sistema li beda fi Franza fis-sena 1795 li bih cull chejl ta tul, bogħod etc. u l-użin collu giè iffissat (stabilit) fuk it-tul ta quadrant tal meridian mchejjel mill-Equatur għal pol u mill 10,000,000 waħda ta dan il quadrant giet msejħa il "metru"

METRICIAN — chittieb tal versi tal poesia.

METRICIZE — tusa jew taħdem bil *metric system*.

METRICIST—ara *metrician*.

METRIFICATION—chitba jew composizioni ta versi tal poesia.

METRIFIER—ara *metrician*.

METRIFY—ticteb, ticcomponi il poesija jew versi.

METRIST—ara *Metrician*.

METRITIS—infiammazioni tal utru.

METROLOGY—trattat fuk il chejl u l-użin.

METROMANIA— heġġa, żejda (genn) għal chitba tal poesia.

METRONOME — strument għal chejl, temp, u battuti etc ta biċċa musica.

METRONOMY—il chejl tal musica (ta biċċa musica) bil *metronome*.

METROPOLIS — il belt ewlenia ta pajjis.

METROPOLITAN — tal belt ewlenia; Arciskof, Iskof ta Cnisia Matrici.

METROPOLITIC } tal *metropolis*, ta
METROPOLITICAL } *metropolitan* (ara).

METRORRHAGIA — purgar irregulari

(jigifieri li m'hux ma cull kamar chif imissu), tan-nisa; emorragia tal utru.

Metroscope — metroscopiu, strument tat-tobba biex tara chemm tcun kegħda tħabbat il kalb tat-tarbija meta tcun għadha fil ġuf.

Metrotomy—kasma, tall, jew katgħa fl-utru.

Mettle—ħeġġa, ħrara, bżulija, ħila.

Mettlesome – bieżel, bil ħrara, ħabriechi, mheġġeġ, fuk ruħu.

Metusiast—min jemmen bit-transustansazioni.

Mew—gaġġa; kafas; isem ta tajra tal ilma (tal baħar); tagħlak ġo gaġġa; tbiddel ir-rix; tnewwaħ (il kattus); *mews*, stalla għaż-żwiemel.

Mewl—tgħajjat, tnewwah (tibchi u tingħi) bħal ma jagħmlu it-trabi mgħaddbin.

Mews—stalel taż-żwiemel.

Mexican—wieħed mil Messico; tal Messico; Messican.

Mezercon—pianta li ticber fl-Inghilterra, tagħmel fiuri bojjod jew rosa ifuħu ħafna, u żibeġ ħomor.

Mezzanine—mezzanin, pian f'dar bejn is-sular ta fuk u ta isfel.

Mezzo—nofs; in-nofs.

Mezzo tint, Mezzo tinto — mod chif tiscolpi jew tagħmel incisioni fuk ir-ram, tincisi fuk ir-ram.

Mezzotinter—min jaf (jaħdem) il mezzotint.

M. F.—(fil musica) f'loc *mezzo forte* (nofs kawwi).

M. G. — (fil musica) — f'loc *main gauche* li bil Francis tfisser; l-id ixxellughija.

Mhorr—xorta ta cerv jew antilopp.

Mi—mi, it-tielet nota ta li scala; *mi bemol*, il *mi* bemoll (dic li l-Inglisi isejħula *E flat*.)

Miana — Miana, isem ta belt tal Persia.

Miasm—riħa ħażina; riħa tinten li tagħmel jew iggib id-deni; malaria.

Miasmal, Miasmatic, Miasmatical — tal *Miasm* (ara); li fih il (tal) malaria; *miasmatic remittent fever*; deni remittenti caġunat mil malaria.

Miaul—tgħajjat bħal kattus.

Mica—mica, mineral jixbeh il ħgieġ.

Micaceous—tal, il jixbeh il *mica*, li ilekk, li jilma.

Mice—(plural ta *Mouse*) ġrieden.

Michael—Michiel; xorta ta larinġ hecc msejjaħ għaliex jigi (jicber) mil gżira ta San Michiel fl-*Azores* (gżejjer fl-Atlanticu).

Michaelmas—il festa ta San Michiel Arcanġlu li tigi fid-29 ta Settembru, żmien il ħarifa.

Miche · tiscarta, tistaħba; tokgħod fejn ma tidhirx; tagħmel xi ħaġa bil moħbi; tisrak ħwejjeġ żgħar; itteftef.

Micher — scartatur, min jokgħod mistoħbi fejn ma jidhirx; min jagħmel xi ħaġa bil moħbi; min jisrak xi ħaġa żgħira; min iteftef.

Mickle—ħafna, bosta, salt.

Microbe — microbu,; dudu rkiek ferm.

Microcosm — dinja żgħira; il bniedem bħala taksira jew compendiu tad-dinja jew l-univers; ġabra ta nies, comunità, società, xirca ta nies miġburin flimchien.

Microcosmic – tal bniedem.

Microcosmography — id-descrizioni tal bniedem (tal bnedmin) li ifformaw biċċa (taksira jew compendiu) taddinia.

Microcoustic – li iżid il kawwa tal ħoss.

Micrography — descrizioni ta dawc il ħwejjeġ li nistgħu narawhom biss bil microscopiu.

Micrology – trattat fuk il pianti u annimali rkâk li jidru bil microscopiu.

Micrometer—micrometru, strument li iwaħħlu mat-teloscopiu jew mal microscopiu biex ichejlu distanzi żgħar ferm.

Microphone (fil musica) — microfonu, strument biex bih iżidu il-leħen baxx.

Microphony—leħen batut, fiacc; leħen m'hux kawwi.

Microscope—microscopiu, żgieġa li tcabbar.

Microscopic, Microscopical — tal microscopiu żgħir ferm ċchejcun chemm chemm jidher.

Microscopy—is-sengħa li biha ħwejjeġ żgħar iġġagħalhom jidru cbar.

Micturition — għemil tal urina, tbewwil, nżul continwu tal urina; urinar spiss.

Mid—nofs; *about the mid of night*, (Shakespear; *Richasd III*), għal ħabta ta nofs il-lejl; *mid* f'loc *midshipman* (ara).

Mid-day } nofs inhar.
Mid hour }

Mid noon—nofs inhar; l-oghla pont; ic-centru; l-akwa; *from his midnoon of manhood to old age*, (Wordsworth, *Excursion*), mill-akwa (il fjur) ta rġulitu sa chemm xjiħ.

Midas—xorta ta xadini tal America.

Midden—miżbla.

Middle— nofs; nofsi, tan-nofs, il wistani jew fustani; tkiegħed fin-nofs; tibbilancia.

Middle age—nofs iż-żmien ta ħajjitna, meta nilħku f'nofs għomorna; iż-żmien (l-età) tan-nofs; tal *middle ages* jew medioevali.

Middle aged — li għandu bejn il ħamsa u tletin u erbgħa u ħamsin sena; la żagħżuħ u l-ankas xiħ.

Middle ages—iż-żmienijet tan-nofs; epoca jew żmien ta dwar elf sena li beda (li igħodd) mil wakgħa jew il kirda tal Imperu Ruman sa's-secolu hmistax wara it-twelid ta Cristu.

Middle class — il medio ceto, innies li jiġu bejn in-nies tax-xogħol jew tas-sengħa u l-aristocrazia jew issinjuri cbar).

Middleman—agent bejn żewġ djar jew cumpannji, jew bejn min jagħmel l-affarijet (oggetti etc.) u dac li isefirhom; min jeħu biċċiet ta art cbar kbiela infaċċ tiegħu u jarġa jatihom kbiela hu biċċiet biċċiet; wieħed (ragel) min tal *middle class*.

Middlemost — l-actar lejn in-nofs (li hu) fin-nofs sewwa.

Middler—mediatur, min jidħol finnofs, bejn bniedem u jehor etc. biex jakla xi grazia etc

Middling—u hecc; hecc hecc; daksieni.

Middlings—l-aħrax (smid oħxon u nuħħala rkieka etc.) tal kamħ.

Middlingly—hecc hecc.

Midly—f'loc *midshipman* (ara).

Midge—katgħa nemus rkiek (jittajjar flimchien fl-aria); nemusa rkieka.

Midget—ħaġa ċchejcna, bniedem żgħir li donnu ticca jew ċchejchen ċchejchen; nemusa mil mutu.

Midheaven—nofs is-sema.

Midland—ta ġo l-art; mdawwar bl-art, bħal *Mediterranean*; *the midlands*, il contei ta l-intern li jiġu f'nofs l-Inghilterra.

Midleg—li rcobba; sa rcobba; *Ay, more than once I have seen him midleg deep* (Wordsworth, *The Brothers*) anzi, actar minn darba rajtu mniżżel sa rcubtejh.

Midlent—nofs ir-randan; *Midlent Sunday*, ir-raba Ħadd tar-Randan (li l-Inglisi isejħulu ucoll *Mothering*.

Midless— minn għajr nofs.

Midmorrow } nofs il għodwa.
Midmorn }

Midmost—ara *middlemost*.

Midnapore—Midnapore, isem ta belt tal Inglisi fil Bengal (India).

Midnight—nofs il lejl; ta, li jiġi jew isir etc. f'nofs il lejl; dlam ferm; iddlam tal lejl; *dark as midnight*, dlam ċappa.

Midrash—li studiu u it-tifsir ta li scrittura fl-antic,minn Elieser ben Jose, Lhudi mil Galilea, fit-tieni seculu.

Midrip—il vina jew il għerk maġġur ta nofs il werka.

Midriff—id-diaframma; ir-rita li tifred (jew tigi bejn) il kalb u il pulmuni mil li stoncu u iż-żakk l-isfel.

Midship—ta nofs, li jigi f'nofs il bastiment.

Midshipman — miċmen, ufficial tal baħar tifel, ankas minn tenent, jew l-ogħla ranc ta *petty officer* fuk bastiment tal guerra.

Midship man butter — il frott ta siġra magħrufha bl-isem ta *Persea gratissima*.

Midships—f'nofs il bastiment.

Midst—in-nofs; nofs, fin-nofs; *in our midst*, f'nofsna (magħna).

Midsummer — nofs is-sajf, l-akkal tas-sajf; il solstiziu tas-sajf li jaħbat għal ħabta tal 21 ta Ġunju.

Midsummer-day—nhar San Ġwann, il 24 ta Ġunju.

MIDSUMMER EVE — lejliet San Ġwann.

MIDWARD—lejn in-nofs, għan-naħa tan-nofs.

MIDWAY—nofs triek.

MIDWIFE—kabla; tagħmilha jew isservi ta kabla.

MIDWIFERY—(akra *mid'wifri*) ostetricia; ix-xogħol li jagħmlu il kwiebel.

MIDWINTER— nofs ix-xitwa; is-solstiziu tax-xitwa, fil 21 ta Dicembru;

MIEN — bixra, wiċċ, ħarsa, ciera, mgiba.

MIFF—tmegħira żgħira; pica, ġlieda żgħira (bħal meta wieħed jarfa ftit mil prua).

MIFF—tati il wieħed x'igħejd, tincwieta, toffendi, tati dispiacir.

MIGHT—setgħa, kawwa, saħħa; sata'; *he cried out with all his might*, għajjat chemm chellu saħħa; *might overcomes right*, il cotra tagħleb il kawwa; *with might and main*, b'chemm wieħed għandu saħħa u ħila; b'chemm wieħed għandu mnejn; *they fought with might and main*, iccumbattew bl-acbar ħrara; *she might have come*, setgħet giet; *if it might be*, chiecu sata icun.

MIGHTFUL—kawwi, putent; li jiflaħ.

MIGHTILY—bil kawwa; bis-setgħa.

MIGHTINESS - setgħa, kawwa; cburija, titlu ta dinjità; *will 't please your mightiness to wash your hands*, (Shakespear, *Taming of the Shrew*), jogħġobha il cburija (is-sinjurija) tiegħec taħsel idejha.

MIGHTLESS—li ma jiswa xejn; li ma jiflaħ xejn; bla saħħa, bla ebda kawwa.

MIGHT NA (bli Scoccis)—f'loc *might not*, ma jistax.

MIGHTY—li jista, kawwi, li jiflaħ; impurtanti, cbir ferm; *there arose a mighty famine in the land*, waka hemm ġuħ cbir ferm f'dic l-art; *a mighty rock*, blata cbira ferm (daks hiex); *and the Lord turned a mighty strong west wind etc...* (Shakespear, *Comedy of Errors*), u il Mulej ġagħal li jonfoħ riħ kawwi mil punent.

MIGNARIZE — iżżigħel bi; tmelles; tfissed.

MIGNIARD—tajjeb, li jdub fil fomm, ħelu, grazzius; delicat; li iħobb jitħanxel.

MIGNIARDISE — ħlewwa, delicatezza, fsied, hejm; thejjem, tieħu bil ħlewwa jew bid-delicatezza.

MIGNONETTE—resedà (fjur ifuħ).

MIGRANT — li jemigra, ibiddel jew imur minn post għal ieħor; li ipassi.

MIGRATE—tpassi, tmur, minn pajjis għal ieħor.

MIGRATION—passa, mawrien ta nies etc. minn pajjis għal jeħor; bidla ta post jew ta pajjis.

MIGRATORY — li ipassi, tal passa; li imur minn post (pajjis) għal jeħor; *to lead a migratory life*, tagħmel ħajja tiggerra (minn post jew pajjis għal jeħor).

MIGRATORY CELLS — hecc xi drabi igħedulu id-demm li icun bla lewn jew bajdani.

MIHRAB—Moschea, cappella, fi cnisia tat-Toroc, li tħares dejjem lejn il Mecca.

MIKADO—l-Imperatur tal Ġappun, il Micado; il cap ewlieni spirituali u temporali tal pajjis (tal Imperu tal Ġappun).

MILAN—Milan, belt sabiħa fl-Italia ta Fuk.

MILANESE — Milanis, wieħed mill belt ta Milan (Taljan); ta Milan, il Milanis jew id-Ducat ta Milan.

MILCH—li taħleb, ħallieba, tal ħalib; li tati il ħalib; li jibchi, li ixerred iddmuħ.

MILCHY—li tati il ħalib; li taħleb; *three milchy goats etc.*, tliet mogħżiet li jaħalbu (ħallieba).

MILD—mans, quiet, għakli, ħelu; ħelu fli mgiba m'hux aħrax; *a mild look*, ħarsa ħelwa; *a mild winter*, xitwa m'hix ħarxa; *mild air*, aria m'hix kawwija; *so mild a master we never had before*, katt ma chelna surmast jew mgħallem hecc quiet (kalbu tajba jew mans); *mild hearted*, ta kalb tajba jew ħanina (ħanin); *mild tempered*, ħelu fli mgiba, li ma jiżbilx; tal pacenzia.

MILDEW—sadid; moffa; taħsir tażżara jew tal kamħ; tagħmel (trabbi) is-sadid; titħassar (żara): tittabba b'dawc it-tebgħat sofor bħal ma jagħ-

mlu il carti tal cotba meta idumu magblukin.

Mildewy—bis-sadid; bil moffa; immuffat.

Mildly—bil ħelu, bil ħlewwa, bil mod.

Mildness — ħlewwa, tjubija; *the mildness of the climate*, it-tieba (ħlewwa) ta clima.

Mile—mil; tul 1760 jarda.

Mile mark / Mile post / Mile stone } plier tal mili; haġra arbulata ma ħajt li turic il bogħod tal mili minn belt etc.

Mileage—il bogħod (chemm icun hemm mili bogħod) tal mili flimchien ta tul linja tal vapur tal art etc. il ħlas, dritt, li wieħed iħallas tal mili li jivviaġġa fuk vapur tal art.

Milesian – tal Irlanda, tal Irlandisi antichi; Irlandis; bniedem (wieħed) mill-Irlanda; tal belt ta Miletus (fl-Asia Minore); wieħed (bniedem) minn Miletus.

Milestone—plier tal mili.

Miletus — xorta ta farfett żgħir sewdieni bit-ticchi bojjod fuk ġwienhu, li jidher fl-Indji ta Lvant.

Mil foil—isem ta pianta li tagħmel il fjuri, u ħafna werak li hu tajjeb għaliex astringenti.

Miliary—rkiek, ħbub ħbub (bħal tal karaboċċ); *miliary eruption*, sbroff ta ħafna ponot rkak ħdejn xulxin.

Miliolite—koxra (ta frotta tal baħar) li tidher biss bil microscopiu (ċchejcna ferm).

Militancy—ġlied, gwerer.

Militant— li jiccumbatti jew jiggwerra.

Military—militar; tal militar; tassuldati; il militar; is-suldati; *the military were called out*, is-suldati collha ħarġuhom barra.

Military top — koffa f'arblu ta bastiment tal gwerra.

Militate – tiggwerra, tiggieled, teħodha ma.

Militia — milizia; nies ta pajjis li jidħlu biex jitgħalmu jservu ta suldati jew biex icunu mħarrgin fl-armi bħala suldati.

Militia man — wieħed (suldat) tal milizia.

Milium—il karaboċċ.

Milk—ħalib; taħleb, tradda; tixrob demm xi hadd; tisirku; *condensed milk*, ħalib tal bottijiet; *milk and water*, togħma ta ilma, insipidu; artab fittogħma (igħejdu ucoll: *wishy washy*).

Milk abscess—tumur, axxess tal ħalib; *milk fever*, deni tal ħalib.

Milk hedge—il tengħud (il ħalib tat-tengħud).

Milk meats — latticini; butír, ġobon etc.

Milk molar — id-dras li jitbiddlu (l-ewwel dras tat-tfal jew annimali li jitilgħu u imbagħd jakgħu u jarġgħu jitilgħu oħrajn f'locħom).

Milk pap—ir-ras tal beżżula ta mara.

Milk sickness – marda li tigi għal min jixrob jew icollu il ħalib ħażin.

Milk tooth—sinna tal ħalib (li taka wara żmien li titla u imbagħad tarġa titla oħra f'loca); is-sinna ta kuddiem ta felu, li titla meta dan icollu tliet xhur u taka wara sentejn jew tlieta.

Milk walk — id-distrett, torok, li icollu biex iservi wieħed tal ħalib.

Milk warm—sħun, fietel, bħal halib.

Milken—tal halib, bil ħalib; *milken way*, it-triek ta Sant' Anna u San Ġacbu.

Milker—ħallieb, min jaħleb; bakra li taħleb (tati il ħalib); *that cow is a very poor milker*, dic il bakra taħleb ftit wisk.

Milkful—għammiel, li jati il ħalib, collu ħalib.

Milkiness – il bjuda tal ħalib; rtuba, rtubija.

Milkmaid—mara li tbiħ il ħalib jew li tahleb il bakar etc.

Milkman—tal ħalib (dac li ibiħ il ħalib).

Milksop—biċċa ħobż, (ftieta) msappa jew miblula fil ħalib; ħaġa ratba; bniedem checiċu, donnu bajtra.

Milk weed—l-asclepia (siġra, pianta).

Milk-woman — mara tal ħalib (li tbiħ il ħalib).

Milky—tal ħalib, bħal ħalib; bil

ħalib; li jati il ħalib; *those milky mothers*, dawc l-ommijiet li jatu il ħalib (li ireddgħu).

Milky way — it-triek ta Sant'Anna u San Ġacbu; dic il faxxa bħal sħab abjad li naraw fis-sema bil-lejl fis-saif.

Mill — biċċa flus ta li Stati Uniti, America, li tiswa mil ħames waħda ta tliet ħabbiet.

Mill — mitħna; titħan; tagħmel ic-circu bis-snien tax-xelini, liri etc, tħabbat bir-ragħwa (ittalla ir-ragħwa; tati bil ponn, issawwat, tati xebgħa ponnijiet; tgħum taħt wiċċ l-ilma (bħal ma tagħmel xi dakkiet il baliena); *he had milled a policeman*, (Thackeray, *Shabby Genteel Story*), ta xebgħa ponnijiet lil connestabli; *half pence are not milled etc.* (Swift, *Drapier's Letters*); is-sittiet m'humiex magħmulin bic-circu bis-snien.

Mill board — cartun oħxon jebes (għal koxra tal cotba etc.)

Mill cake — il porvli magħmul pasta, jew ftira tal porvli magħġun u lest kabel ma ifarcuh.

Mill cog — snien ta rota ta mitħna.

Mill doll — tħabbat il kanneb; taħdem sħiħ bħal chelb; *I am sent here to mill doll*, (Fielding, *Amelia*), bagħtuni ħawn biex naħdem bħal chelb.

Milled — mitħun, mgħoddi mill mitħna; bix-xifer jew ic-circu bis-snien bħal ta xelin jew lira etc.

Mill hand — bniedem (ragel jew mara) li jaħdem fil mitħna; ragel jew mara tal mitħna.

Mill tooth — darsa.

Mill ward — sid il (tal) mithna.

Millenarian — ta elf, li għandu elf sena; wieħed mil *millenarians* jew li jemmen bil *millennium*, jigifieri nies li għandhom f'rashom li is-saltna ta Cristu Sidna f'din id-dinja hia ta elf sena.

Millenary } li fih, jew li idum, elf
Millennial } sena; tal *millennium*.

Millennianism — millennianismu; id-dutrina jew it-tagħlim tal *millennians* (ara).

Millennium — żmien ta elf sena, l-elf sena li x'uħud igħejdu li Sidna Gesù jagħmel fid-dinja mal kaddisin tiegħu.

Milleped } dudu, ic-centupiedi;
Millipede } dudu li għandu ħafna sakajn.

Miller — taħħàn, ir-ragel tal mitħna tat-tkiek; xorta ta farfett tal camla jew baħrija mgħabbra collha.

Miller's dog — ħuta, bħal mazzola.

Miller's thumb — il mazzun tal ħagra.

Millesimal — millesimali, mil l-elf waħda; li fih elf biċċa.

Millet — karaboċċ; millieġ.

Millhorse — żiemel (bagħal) tal mitħna.

Milliard — miljard, elf miljun jew 1000,000,000; erbgħin miljun (£ 40,000,000) lira Inglisa igibu miljard franchi.

Milliary — tal mil Ruman, li fih elf (1000) pass jew ħamest elef (5000) pied Ruman; plier tal mili, ħagra wiekfa bin-numru taì mili bogħod mill belt etc.

Millifold — għal elf darba..

Milligram — millegramma, mil l-elf waħda ta gramma li iggib .0154 tal granell (pis) Inglis.

Millilitre — chejl francis tal imbit etc. li fih mill elf waħda ta litru, jew .06103 ta pulzier ilma etc. cubu.

Millimetre — millimetru; chejl tattul etc. Francis, il l-elf waħda ta metru jew .03937 ta pulzier.

Milliner — mudista, min jagħmel, jimmonta etc il cpiepel tan-nisa.

Millinery — cpiepel (muntar etc. tal cpiepel) tan-nisa.

Milling — tħin; għamil tac-circu tax-xelini etc; taħbit tal pannu jew tal ħarir biex iħaxxnuh kabel ma ilestuh; ix-xifer (circu) bħal tax-xelini liri etc; *milling in the darkmans* (Scott, *Guy Mannering*), ktil bil-lejl.

Milling machine — macna biex ilestu il metalli għax-xogħol.

Millingtonia — sigra li tati is-sufra (ticber fl-India).

Million — elf l-eluf (1,000,000).

Millionaire — miliunariu, wieħed li għandu miljun lira jew actar tiegħu; ragel sinjur (għani) ferm.

MILLIONARY—tal miljuni; magħmul mil (li fih il) miljuni.

MILLIONED—li għandu flus il miljuni, miljunariu: għal miljun darba; innumerabili, li ma fihx għadd jew li ma jistax jingħadd.

MILLIONTH—il miljun waħda, li jigi wara id-999,999.

MILL POND—ġabra tal ilma fi xmara etc. lesta biex tħaddem mitħna.

MILLREA } bicca flus (munita) Portu-
MILLREE } ghisa li tiswa tliet xelini u nofs (3/6).

MILL STONE—ħaġra ta mitħna.

MILL TOOTH—darsa.

MILL RIGHT—mghallem li jagħmel li mtieħen.

MILORD—(f'loc *My Lord*) milord.

MILSEY — passatur għat-tisfija tal ħalib.

MILT—milsa; attun jew bajd tal ħut; tingalla il bajd tal huta.

MILTER—ħuta ragel, bl-attun.

MILTONIC—ta Milton, jew tal chitba tiegħu.

MILVAGO—isem ta tajra bħal ċawla jew seker li igħejx bil laħam tal iġsma mejtin fil La Plata (America t'Isfel).

MILVUS—isem ta tajra, l-astun jew seker.

MIMAS—l-ewwel waħda mis-satelliti ta Saturno.

MIMBAR — pulptu f'moschea jew Cnisia tat-Toroc.

MIME — ticcummidia, tibbuffunia; iddaħħac in-nies; tagħmel bhal; tippulcinella bi; tgħajjeb.

MIMER—buffun, wieħed li idaħħak in-nies, li igħajjeb.

MIMESIS—għamil bhal (imitazioni) tal leħen u il gesti ta ħadd jeħor.

MIMIC — taghmel bhal, tidhac bi, tgħajjeb.

MIMICKER — min ighajjeb, jagħmel bħal, idaħħak in-nies jew jibbuffunia.

MIMMATION—ripetizioni ta ħafna M ħdejn xulxin.

MIMOGRAPHER—min jicteb il farsi.

MIMOSA—is-sensittiva (pianta).

MINA—xorta ta pianti li jagħmlu il fiuri bħal campanelli; biċċa munita (flus) u pis (użin) griec.

MINACIOUS—collu theddid.

MINACITY—xeħta (ħabta) li wieħed icollu biex ihedded (għat-theddid).

MINARET - campnar jew torri għoli (bil gallarij) ta Moschea jew cnisia tat-Toroc minn fejn il widdien jitla isejjaħ il poplu biex jingabar għal Cnisia.

MINATORIAL—li ihedded.

MINATORILY—bit-theddid.

MINATORY—li ihedded.

MINCE — ticcapulja; tkatta rkiek; tkassar id-discors biex taħbi xi ħaġa li ma tridiex tissemma.

MINCE MEAT } cappuljat, laham
MINCEE MEAT } mkatta rkiek.

MINCE PIE—pastizz tal cappuljat.

MINCED CALLOPS—cappuljat.

MINCING—cappuljar; tkattiħ tal laħam f'bicciet rkak.

MINCING KNIFE—cappulljatur.

MINCING MACHINE — macna għat-tkattiħ tal-laħam għal mili taz-zalzett.

MINCINGLY — f'ħafna bicciet żghar jew rkak; rkiek rkiek; m'hux sħiħ, jew complut; niekes.

MIND—moħħ, hsieb; xewka; kalb; fehma; dehwa; tidha; tieħu hsieb jew cont; tindocra, tara; tkis jew tittendi. *I can't give my mind to that work yet*, ma nistax nati moħħi għal dac ix-xoghol ghad; *my mind is tossing on the Ocean now*, ħsiebi issa kiegħed fuk l-Oceanu; *my mind is altered*, biddilt il ħsieb jew il fehma, *speak your mind*, għejd x'inhu il ħsieb tiegħec jew x'għandec f'rasec; *I have a mind to learn French*, ghandi xewka jew kalb nitt għallem bil Francis; *I have a grea mind to go*, għandi xewka cbira li immur; *mind well what I say*, ifta għajneic tajjeb (okghod attent sewwa) għal dac li kiegħed ngħejd; *mind your business*, ilħak l-affari tiegħec; *mind this place till I come*, indocra ftit dan il post sa chemm nigi jena; *this is all he minds*, ta dana biss li jati cont; *mind the fire*, okgħod attent għal (ara in-) nar; *time out of mind*, żmien ilu ferm (li ħadd ma jiftacar fih actar); *it comes now to my mind*, issa kiegħed niftacar; *so many men so many minds*, mitt bniedem mitt fehma; *out of sight out of mind*, bogħod mil għajn bogħod mil

kalb; *to be of great many minds*, ma tcunx sod fil fehma (issa tgħejd, jew tagħmel ħaġa u issa oħra); *my mind gives me that he won't come*, kalbi tgħejdli li ma jigix; *to be in two minds*, tcun bejn ħaltejn, tcun indecis jew bejn iva u lè; *to have half a mind*, icolloc nofs xewka; *to put in mind*, tfaccar, tiftacar; *this puts me in mind of those days*, dana ifaccarni f'dawc il ġranet; *he does not mind*, ma jatix cas; ma jimpurtahx.

Minded—notat, osservat; *as every one is minded*, cullħadd chif irid jew jogħġbu; *high minded*, supperv, cburi, li jidhirlu li hu xi ħaġa; *well minded*, li irid, bil fehma li, jagħmel ħaġa; *ill minded* b'fehma ħażina, bla cont.

Mindful—attent, bil ħsieb, li jindocra jew jara; li jeħu ħsieb; li jiftacar; *mindful of his promise he sent me the book, I wanted*, ftacar fil wegħda li ghamilli, bagħatli il cotba li ridt.

Minding—hsieb, cura, attenzioni, inducrar.

Mindless—bla moħħ, bla ħsieb, bla ras, trascurat, indifferent.

Mine—tiegħi; *this is your book that is mine*, dan hu il ctieb tiegħec, dac tiegħi; *like mine*, bħal tiegħi.

Mine—mina, miniera; tħaffer; tagħmel mina; *mine digger* jew *mine man*, ragel tal minieri, min jaħdem jew iħaffer fil minieri.

Miner—min jaħdem (jakta jew iħaffer) fil minieri, fil fossijiet ta dwar fortizza.

Mineral — mineral, (ħadid, fidda, ċomb, deheb etc.); tal minieri, minerali; *mineral water*, ilma minerali (li jigi mil minieri).

Mineralist—ara *mineralogist*.

Mineralization—tibdil f'mineral.

Mineralize—tibdel f'mineral, tmur iddur u tiġbor (tfittex u issib) minerali, tagħmel studiu u collezioni tal minerali.

Mineralogic / Mineralogical } tal *mineralogy*.

Mineralogist—min jaf il, jew mharreġ fil, *mineralogy* (ara).

Mineralogy — mineralogia, studiu fuk il minerali.

Minerva—Minerva (alla falz mara tar-Rumani).

Minerval—rigal li jati scular lissurmastru tiegħu.

Minery—distrett, art tal minieri; il minieri ta art, ta pajjis.

Minever—isem ta annimal u il pil tiegħu (ta dan l-isem).

Ming - tħallat; issemmi.

Mingle—tħallat, tħawwad; titħallat; titħawwad; taħlita, taħwida; confusioni; *trumpeters make mingle with our rattling taburines*, (Shakespear, *Antony and Cleopatra*), trumbettieri jagħmlu confusioni mat-tnabar tagħna wakt li icunu idokku.

Mingle mangle—taħwida jew cawlata waħda, għasida waħda; tgherfixa waħda; tħallat jew tagħmel cawlata waħda

Mingleable — li jista jitħallat jew icun mħallat.

Mingled—mħawwad, mħallat.

Minglement — taħlit, taħlita, taħwida.

Mingler—min iħallat, min iħawwad; ħawwadi.

Miniard—artab, ħelu.

Miniate—tiżboħ bil miniu (aħmar), miżbuħ bil minju.

Miniature—miniatura; pittura bil minju; ritratt (wiċċ ta mara etc) żgħir.

Minify—icceċċhen; tnakkas.

Minikin—ċchejchen; ċchejcna; bażużu; fessud tal kalb; labra tar-ras żgħira.

Minim—ragel żgħir jew kasir, nanu jew kirkni; minima, nofs semi breve; l-iżgħar chejl tal imbit etc.

Minimum—l-ankas.

Mining—ix-xogħol tal minieri.

Minion—għażis, bażużlu; tal kalb; servili, bniedem vili, li jilgħak it-trab ta ma dwar bniedem jeħor etc.; xewka, għaxka; xorta ta tipi (ta li stampa), *minions of the moon*, ħallelin (minn dawc li iwakkfu in-nies fit-triek biex jisirkuhom).

Minion—miniu, trab aħmar, cinabru.

Minionette—helu, simpaticu; *his minionette face* (Walpole, *Letters*), il wiċċ tiegħu simpaticu.

MINIOUS—aħmar.

MINISH—tnakkas, icceċċhen.

MINISTER—ministru, wieħed ta ma dwar ir-Re jew is-sultan; agent, ambaxxatur; delegat; kassis; min igħejn il kuddiesa; tilħak xogħol ħadd jeħor; tgħin; tati; tnewwel.

MINISTERIAL—ministeriali, tal ministru; li igħejn; *ministerial dress*, lbies tal cnisia, jew tal kassisin; *ministerial flames* (Prior, *Solomon*), fiammi (nirien) li igħejnu.

MINISTERIALIST—(fil pulitica) wieħed milli iżomm mal ministri (ma dac li jagħmlu il ministri).

MINISTERING—li igħejn, li jati il għajnuna.

MINISTRATION—(f'loc *administration*) amministrazioni; cura.

MINISTRATIVE—li igħejn, li jati għajnuna.

MINISTRY—il ministeru, il ministri collha; servizz, funzioni tas-sacerdoti, (sacerdotali jew tal cnisia).

MINIUM—miniu, żebgħa ħamra.

MINIVER—pil abjad ta li *Squirrel* (animal bħal fenec) tas-Siberia.

MINK—ġurdien abjad tal ilma (tal America).

MINNESINGERS—il poeti antichi tal Germania.

MINNIE (bli Scoccis)—mamma, ma; *but my minnie said etc.* (Scott, *Antiquary*), iżda ommi (il mamma) kalet

MINNOW — ħuta żgħira ta dana l-isem.

MINOR—iżgħar, iċċhen; inferiuri; wieħed li għadu ma għalakx il wieħed u għoxrin sena.

MINORATE—tkassar, icceċċhen.

MINORESS—tifla li ma għalkitx iż-żmien li tcun magħduda b'mara.

MINORITE—minorita, Patri Franciscan.

MINORITY—ċocon, età minorenni.

MINOR ORDER—l-ordni minuri, il minuri (ordinazioni) ta kabel is-suddiaconat.

MINOR PREMISE—(fil logica) dac li fih il *minor term*.

MINOR TERM—(fil logica) is-suggett tal conduzioni ta sillogismu.

MINOTAUR—minotauru, għageb nofsu bniedem (ragel) u nofsu għendus.

MINSICAL—delicat; *a woman of a minsical countenance* (Sidney), mara ta wiċċ delicat.

MINSTER—monasteru, Catidral, convent.

MINSTREL—għannej u dakkâk.

MINSTRELSY—il ħajja jew ix-xogħol tal *minstrel*; cant (għana) u dakk; ħafna, jew ġabra ta, poesji tajbin għal cant.

MINT—zecca, post fejn jistampau jew jagħmlu il flus; tistampa il flus; nagħnieħ; ħafna, salt; *a mint of money*, salt flus; *a mint of trouble*, salt incwiet jew taħbit; *mint*, takla minn żniedec; tivvinta.

MINT-MARK—is-sinjal li icun hemm fuk il flus biex icunu jafu fejn saru.

MINT MASTER / MINT WARDEN } il cap taz-zecca.

MINTAGE—flus stampati; stampier tal flus; dritt, daziu, ħlas għal li stampar tal flus.

MINTER / MINT MAN } dac li, min, jistampa il flus; stampier.

MINUEND—il vers ta fuk f'somma tat-tnakkis; in-numru il cbir li minnu tnakkas numru iżgħar.

MINUETT — minwett, żifna ta dan l-isem (li nbdiet tinżifen fi *Poitou*, Franza, għal bidu tas-seclu 17 u bakgħet moda l-Inghilterra saż-żmien issultan Ġorġ III); dakka għaż-żifna minuett.

MINUS—hecc hu msejjaħ is-sinjal tas-sotrazzioni (–) jew tar-regula tat-tnakkis.

MINUSCULE — żgħir ħafna; żgħir; minusculu; ittri minusculi jew żgħar.

MINUTARY—magħmul minn minuti; tal minuti.

MINUTE—(akra *majniùt*) ċchejchen; rkiek.

MINUTE— (akra *mi'nit*) minuta (issittin waħda ta sigħa, ta grad, jew ta grad ta circlu (hecc ′); minuta; noti, appunti etc. ta xi discors etc. f'cumitat jew f'lakgħa ta Cunsill etc.; tieħu noti ta seduta etc.; *the minutes of the preceding sitting were read and confirmed in less than five minutes*, il minuti

tas-seduta ta kabel inkrau u icconfermauhom f'ankas minn hames minuti.

Minute bell — ħabar, trapassioni, transtu (tocchi bil kampiena ta cull minuta, sinjal li miet xi ħadd).

Minute book—ctieb, registru tal minuti tal conferenza, cumitat etc.

Minute glass—impulletta ta sittin second jew ta minuta.

Minute gun—canun li il bastimenti jisparaw cull minuta meta jiġrilhom xi ħaġa biex jitolbu l-ajjut.

Minute hand—il minutiera, il lancettina il cbira ta arloġġ, (dic li iddur id-dawra ta arloġġ f'sigħa).

Minute jack—figura, ragel etc. li f'arloġġ idokk (b'mazza etc. li icollu f'idu) il quarti u is-sigħat fuk il kniepel ta li stess arloġġ; wieħed li m'hux sod fil fehma tiegħu ; li issa igħejd ħaġa u issa oħra ; bniedem li ibiddel cull mument.

Minute while—minuta waħda; minuta żmien.

Minutely—bir-rekka, minutament bl-esattezza.

Minutely—cull minuta.

Minuteness—rekka, precisioni ; attenzioni cbira.

Minutiæ—rkakât.

Minx—mara m'bix tal galbu ; żiemla ; isem ta annimal ara *mink*.

Miny—collu mini ; jew minieri ta taħt l-art.

Miocene—fil geologia ; tat-tieni taksima tal epoca terziaria.

Mirable—tal għageb.

Miracle—miraclu, ghageb, tagħmel tibdel f'għageb jew f'miraclu ; tagħmel tal għageb.

Miracle monger—impustur, briccun; wieħed li jippretendi li jagħmel il miracli.

Miracle proof—wieħed li l-ankas il miracli ma jippersuaduh.

Miraculous—miraculus, tal għageb; li jagħmel il miracli ; *that was a miraculous escape*, dac chien ħelsien miraculus (scappajt tassew b'miraclu).

Miraculously — miraculusament, b'miraclu.

Miraculousness—għeġubijet.

Miradore—gallarija (mnejn jittawlu in-nies).

Mirage—miraġġ; illusioni ottica jew dehra fil għajnejn ta xi biċċa desert, siġar, xi lag etc, fl-aria, f'nofs iddesert.

Mirbane—żejt bħal dac tal lewż morr jew *nitrobenzol*.

Mire—tajn, ċaflis, tlewwit; iċċappas bit-tajn; iċċaflas; tlewwet.

Mire crow — ciefa (gawwija jew ċawla tal baħar).

Mire drum—ir-russett (tajra).

Mirific—li jagħmel l-egħġubijet ; tal għageb.

Mirificent—tal ghageb, li igħaggeb.

Mirk—mudlam, scur.

Mirksomeness—dlam, dalma.

Mirky—mudlam, scur.

Mirror — mera; esemplar, xempiu (ħaġa biex tara fukha u tagħmel bħala); tirrifletti, turi bħal mera ; *he was a mirror of faith*, hu chien esempiu tal fidi.

Mirth—ferħ.

Mirthful—ferħan, mimli bil ferħ, hieni; tal ferħ, li ihenni u idaħħac, tad-daħc; *told mirthful tales that filled the room with laughter*, kalu ħreijef li mlew il camra collha bid-daħc (li ġagħlu in-nies collha tal camra jidħcu).

Mirthfulness—hena, ċajt, ferħ.

Miry—collu tajn mtajjen; bit-tajn; maħmuġ.

Mirza—bħal *Sir*, titlu li jatu lissinjuri jew cbarat tal Persia; *Mirza*, meta tcun mal cunjom jew mal isem jigifieri Princep.

Misacceptation } **Misacception** } tieħu jew tifhem ħaġa ħażin ; ftehim ħażin.

Misaccompt — ticcalcula, tagħmel cont ħażin.

Misachievement—għamil ħażin.

Misact—tagħmel ħażin.

Misadjust—tkiegħed ħażin ; tpoggi, tagħmel, jew tkieghed, ħaġa m'hux f'locha.

Misadventure—disgrazia, ħsara.

Misadventurous—disgraziat, sventurat, xortiħ ħażina; li xortih tħabbtu.

Misadvice—parir ħażin.

Misadvise—tati parir ħażin; tmixxi ħażin.
Misadvised—immixxi ħażin.
Misaffirm — tafferma (tħakkak jew tgħejd iva) ħażin.
Misallegation — għajdut, raccont ta chif ġrat ħaġa, ħażin.
Misallege — issemmi, tiċċaita jew turi ħaġa ħażin.
Misallot—tkassam ħażin.
Misallotment—tkassim ħażin.
Misanthrope } min jobgħod il bnedmin, misantropu.
Misanthropist }
Misanthropy – mibgħeda għal bnedmin.
Misapplication—tkegħid ħażin.
Misapply—tapplica, tkiegħed ħażin.
Misapprehend – tifhem ħażin.
Misapprehension — ftehim ħażin ; ghilt, żball.
Misapprehensively — bil ftehim ħażin.
Misappropriate—tagħmel ħaġa tiegħec jew tieħu taħt idejc, ħaġa ħażin ; tkabbel jew taddatta ħażin.
Misappropriation — tkegħid taħt ideic ta ħaġa li m'hix tiegħec jew tieħu għalic ħaġa m'hix tiegħec.
Misbecome — ma jixrakx; ma tixrakx.
Misbecoming—li ma imurx, li ma jixrakx.
Misbefitting—li m'hux adattat: li ma imurx; li jokgħod ħażin.
Misbegot—mnissel ħażin.
Misbehave—iggib ruħec ħażin.
Misbehaved—li ma jafx igib ruħu sewwa; mal criat, pastas.
Misbehaviour—mgiba ħażina, mal chirianza.
Misbelief—twemmin ta ħaġa b'oħra; nukkas tal fidi.
Misbelieve – temmen ħaġa b'oħra; tonkos mil fidi.
Misbeliever— min jemmen ħaġa b'oħra, min jonkos mill fidi.
Misbelieving – ara *misbelief.*
Misbeseem - ara *misbecome.*
Misbeseeming—ara *misbecoming.*
Misbirth—corriment (fil ħlas).
Misborn—mwieled biex jagħmel il ħsara jew għal ħajja ħażina.
Misborne—ara *misbehaved.*

Miscalculate—tkis ħażin; tagħmel il cont ħażin.
Miscalculation—cont ħażin; għadd ħażin.
Miscall—tgħajjat jew issejjaħ ħażin (b'isem ieħor) ; tati isem b'ieħor ; tati malafama; taħkar.
Miscarriage—titriħ; fsid (ta ħaġa meta ma tirnexxix jew tifsed) meta ħaġa ma tasalx, tintilef; mgiba ħażina; corriment (ta mara tkila); *she had a miscarriage,* corriet, rmiet.
Miscarry — titraħ, tifsed, takta; tcorri (mara tkila); tonkos; ma tasalx ittra; *my letter must have been miscarried,* l-ittra tiegħi sgur ma waslitx (intilfet, marret jew ħaduha banda oħra).
Miscast — tixħet ħażin ; ticcalcula, tgħodd, jew tagħmel cont ħażin; calclu jew għadd ħażin.
Miscellanarian—min jicteb il *miscellanies* (ara).
Miscellaneous – li fih minn collox li fih ħafna xorti; mħallat.
Miscellaneonsness—taħlita.
Miscellanist—min jicteb issa fuk ħaġa u issa fuk oħra f'xi *magazine* etc.
Miscellany—mixxellania ; taħlita; chitba tal ħwejjeġ m'hux xorta waħda, issa fuk ħaġa issa fuk oħra; ctieb, *magazine,* li fih ġabra ta bcejjeċ (suggetti) diversi jew m' humiex xorta waħda, u li ma icunux ta chittieb jew autur wieħed.
Miscentre—tkiegħed, tiffissa ħażin.
Mischance — xorti ħażina, ħsara, disgrazzia.
Mischaracterize — tati certificat (tal condotta) ħażin.
Mischarge—twaħħal f'wieħed li ma icunx hu; tucċa ħażin.
Mischief—ħsara, deni, ħażen; tagħmel il ħsara jew id-deni; *he is always in mischief,* dejjem b'xi ħsara (dejjem b'xi ħaġa ħażina); *he has done a lot of mischief,* għamel ħafna ħsara; *to play the mischief,* tagħmel ħsara cbira jew deni cbir.
Mischief maker—min jagħmel il ħsara; igib il ġlied u l-inquiet; nassies.
Mischievous—ħażin ; li jagħmel il ħsara jew id-deni; ħajjen, cattiv.

Mischievously - għal tapposta (bil ħsieb) biex jagħmel id-deni jew il ħsara.

Mischievousness — ħsara, għamil ħażin.

Mischna — it-test tat-Talmud (il bibbia) tal-Lhud.

Mischoose—tagħzel ħażin.

Mischosen — muħtar jew magħżul ħażin.

Miscible - li jista jitħallat jew icun mħallat.

Miscite—issemmi (ticcita) ħażin; iggib cliem f'loc jeħor.

Misclaim—jedd ħażin.

Miscognizant—(fil-ligi) li ma jafx.

Miscomprehend—tifhem ħażin.

Miscompute - tgħodd ħażin.

Miscomputation - cont, jew għadd, ħażin.

Misconceit - opinioni falza, fehma ħażina.

Misconceive — tifhem jew taħseb ħażin.

Misconceiver—min jifhem jew jaħseb ħażin.

Misconception — fehma jew hsieb ħażin.

Misconduct—condotta jew mgiba ħażina; tmixxi, jew timmaniġġa ħażin; iggib ruħec ħażin; *he misconducted himself*, gieb ruħu ħażin.

Misconjecture — kalgħa, inzertar ħażin; takta, tinzerta ħażin.

Misconstruct - tifhem jew tfiħem ħażin (billi tkiegħed il cliem b'mod li jiftihem xort'oħra).

Misconstrue - tfisser, tfiħem, ħażin.

Misconstrued - miftiħem jew imfisser ħażin.

Miscorrect — ticcorriegi (issewwi) ħażin.

Miscounsel - tati parir ħażin.

Miscount — tgħodd, tagħmel cont, ħażin; cont jew għadd ħażin.

Miscreance - nukkas tal fidi, nukkas tat-twemmin.

Miscreant—min ma jemmen b'xejn; briccun; banavolia.

Miscreate } magħmul ħażin.
Miscreated }

Miscu — trab (għat-tnaddif) tassnien li jusaw fl-India.

Misdate - tagħmel (tati) data ħażina; data ħażina.

Misdeed - għamil ħażin; ħtija.

Misdeem - tagħmel fehma ħażina; taħseb ħażin fuk.

Misdemean—iggib ruħec ħażin.

Misdemeanour - mgiba ħażina.

Misdescribe - tiddescrivi ħażin.

Misdisposition - gibda għal ħażen.

Misdo - tagħmel ħażin; tilgħet; tisbalja.

Misdoer - min jaghmel ħażin, min jisbalja.

Misdoing - ghamil ħażin; ghelt, sbaljar.

Misdoubt — titħasseb jew tagħrec ghajnec min xi kerk jew tiġrif (periclu); tcun bejn haltejn; tiddubita, thassib fuk (biża minn) xi kerk jew tiġrif (periclu).

Mise - spisa, spejjes, hruġ (sbursar) ta flus; misa.

Misemploy — tisserva ħażin; tagħmel usu ħażin b'ħaġa; ma tafx tisserva bi.

Mise en scene — ħruġ in scena (ta opra, farsa etc)

Misentry - dħul ta cont etc. ħażin.

Miser - xħiħ; bħal trapan ebir għattaħfir tal art (fix-xogħlijiet ta molijiet).

Miserable - fkir, maghcus, batut, imsejchen, mnicchet; kalbu dejka; mdejjak; xħiħ.

Miserableness - fakar, ghaks.

Miseration - ħniena.

Miserere — il Miserere (psalm); lment; dic il biċċa bħal xcaffa li icun hemm taħt il makgħad tas-sedia ta cor biex tpoggi tistriħ (bil keghda) fukha meta tcun wiekaf.

Miserly — ta xħiħ, bix-xeħħa; *a miserly person*, bniedem xħiħ.

Misery—fakar, għaks

Misesteem—tmakdir; megħra.

Misfare - tmur, tgħaddiha, ħażin.

Misfashion - issawwar jew tagħmel ħażin.

Misfeasance — (fil-ligi) għamil ħażin htija.

Misfortunate — sventurat, xortih ħażina.

Misfortune—xorti ħażina; hsara, disgrazzia.

Misgive—timla bid-dubiu; iġġagħal lill min ma jemminx jew li jiddubita minn ħaġa etc.; tbażża.

Misgotten—mħassel, (micsub), ħażin.

Misgovern—taħchem, tmixxi,ħażin.

Misgovernance } Misgovernment } trigija ħażina.

Misguide—tmixxi ħażin.

Mishap—disgrazzia, ħsara.

Mishmash — cawlata, taħlita jew taghfiġa waħda.

Misinform—tgharraf ħażin; tati informazioni ħażina.

Misinformation } Misintelligence } informazioni jew tgħarifa ħażina.

Misinterpret — tfisser ħażin; tfihem jew tifhem ħażin.

Misinterpretation — fehma, tifsira ħażina.

Misjoinder—(fil-ligi) it-tgħakid ħażin ta nies (ta bosta nies) bħala atturi f'cawsa; tgħakida ta bosta domandi li ma għandhomx x'jaksmu ma xulxin f'domanda (jew dichiarazioni) waħda.

Misjudge—taħseb ħażin fuk

Miskin—żakk (cirimella) żgħira.

Mislay—tkiegħed ħażin.

Misle—(akra *miżl*) traxxax (ix-xita); meta tinżel (ix-xita) rxiex, rkieka rkieka; ċpar (nida rkiek bħal borra).

Mislead — tmixxi ħażin; tkarrak turi ħaġa b'oħra.

Misleader — min ikarrak, imixxi jew juri ħażin.

Misleading—li ikarrak, juri ħażin jew ħaġa b'oħra.

Mislen—kamħ maħlut.

Misletoe—ara *mistletoe*

Mislike—tobgħod; ma tħobbx; ma taħmilx.

Misly — meta tcun nieżla rxiexa (xita rkieka).

Misluck—ara *misfortune.*

Mismanage—timmaniġġa ħażin.

Mismatch—tkabbel ħażin.

Miscall—ara *misname.*

Misnomer—isem ħażin; isem f'loc jeħor; isem b'jeħor; issemmi, tati isem ħażin (isem f'loc jeħor).

Misogamy—mibgħeda għaż-żwieġ.

Misogymist—min-jobgħod in-nisa.

Misogyny—mibgħeda għan-nisa.

Misopinion—fehma falza, jew ħażina.

Misorder—tmixxi, tirregula ħażin; disordni.

Misotheism—mibgħeda ta, jew lejn, Alla.

Mispractice — prattica (għamil) hazin.

Misprint—żball ta li stampa; tistampa ħażin.

Misprise — tisbalja; tieħu żball; tmakdar, tmiegħer.

Misprision — trascuraġni, tħollija, habi ta ħaġa (delitt, nukkas etc).

Misprize—tmakdar, tmiegher.

Mispronounce—tippronunzia ħażin.

Misquote—tgħid (iggib cliem li kal hadd jeħor) ħażin.

Misrate—tipprezza ħażin.

Misremember—tiftacar ħaġa b'oħra.

Misreport—tirraporta jew tagħmel rapport, ħażin; rapport ħażin.

Misrepresent—turi jew tgħeid ħaġa b'oħra.

Misrepresentation — wiri ta ħaġa b'oħra.

Misrepresenter — min juri jew igħejd ħaġa b'oħra.

Misrule—cmand jew gvern ħażin; storbiu, rvell, frattarija (li jiġu fejn icun hemm cmand ħażin).

Misruly—storbius, mkarkaċ; li ma jokgħodx jew ma jobdix għal cmand.

Miss—tonkos; ma tolkotx; tħalli; tħossha (telfa); ma tilħakx; tonkos; tilgħet; tisbalja, żball; żball cbir; sinjurina (xbejba); sidt (mara li tcun tgħejx ma ragel jeħor m'hux żewġha); *he missed his aim,* ma lakatx (għal fejn immira); *it missed fire,* ma ħax (in-nar, ma sparax); *you missed one,* ħallejt waħda; *he left yestesday and all of us miss him,* hu telak (siefer) ilbieraħ u aħna il coll ħassejna il firda tiegħu; *Miss Brown sent him a letter,* is-Sinjurina Brown baghtitlu ittra; *she is not his sister, she is his miss,* dic m'hix oħtu, iżda keghda miegħu (mantenuta).

Miss—il mess (it-tliet carti li jitħallew fuk il mejda) fil logħob tal *loo* biex minn icun irid jeħodhom, biex jilgħab f'loc il carti ta idu, jista.

Missal—missal (ctieb cbir tal kuddiesa).

Missay—tgħejd ħażin; tgħejd contra xi ħadd; timgħer, ticcensura.

Missayer—min igħejd jew ikaskas fuk in-nies.

Misscript—chelma mictuba sbaljata (ħażin).

Missel bird } il canġu ta Filfla
Missel thrush } (għasfur).

Misseltoe—ara *Mistletoe.*

Misshape—issawwar (tati għamla) ħażin; għamla ħażina.

Missile—ħaġa li titwaddab; li jitwaddab.

Missing—niekes, li jonkos; *there are two books missing,* hemm żewġ cotba nieksin.

Mission—missioni, (baghta); nies mibgħutin (biex jipprietcaw jew jitchixfu xi ħaġa); il ħaġa li għaliha jimbaghtu dawn in-nies; cummissioni; *that was his mission,*għalecc bgħatuh hemm (dac chien xogħlu, għalecc giè hemm).

Missionary — Missiunariu; min hu mibgħut biex ixandar il Fidi; tal missioni; tal missiunarji.

Missive—tajjeb biex jimbaght; li jista jitwaddab.

Misspeak — titchellem bli sbalji; tgħejd il ħmerijiet meta titchellem.

Misspell—tispelli ħażin

Misspend—tonfok ħażin; taħli; tberbak.

Misstate—tgħejd (tirracconta etc) ħażin.

Misstatement—raccont falz.

Misstay—tisbalja il buzzell; tieħu buzzell b'jeħor abbord.

Misswear—taħlef falz.

Mist—ċpar; xita rkieka, traxxix, tgħatti biċ-ċpar; traxxax (xita) rkiek.

Mistakable—li jista icun sbaljat.

Mistake - żball, ghelt; tilgħet, tisbalja; tieħu ħaġa b'oħra; tifhem ħażin; *you are mistaken,* kieghed tisbalja (għandec żball); *no mistake,* sgur (daks chemm jena sgur hawn); ma hemmx dubiu, bla dubiu.

Mistaking—żball, errur; żbaljar.

Mist-encumbered — mgħotti collu biċ-ċpar.

Mister—(f'loc *Master,* jew *Mr.*); sur (sinjur); *Mr. Jones is gone out,* is-sur Jones ħareġ.

Mistery—sengħa; xogħol; occupazioni.

Mistful—collu ċpar.

Mistico—bastiment żgħir, bħal feluga li jidher fil Mediterranean.

Mistily—biċ-ċpar.

Mistiness—għajbur, ċpar; dlam.

Mistle — traxxax ix-xita rkiek rkiek.

Mistletoe—misiltou; isem ta pianta (ħaxixa) li ticber fuk iz-zcuc tas-siġra tal balluta jew tat-tuffieħ, fl-Inghilterra etc.

Mistrain — tħarreġ jew tgħallem ħażin.

Mistreading—mixi ħażin, pass ħażin.

Mistress - sinjura (f'loc *Mrs*); majjistra ta li scola; sinjora; sidt; mara li tcun tgħix ma ragel li m'hux żewġha.

Mistress piece—l-aħjar biċċa ornament; l-aħjar biċċa xogħol li taghmel (taħdem) mara; biċċa xogħol, bil chif, ta mara.

Mistrust—ma tafdax; ma torbotx għall, tissuspetta.

Mistrustful—li jiddubita; li ma jafdax; li iħasseb; li ibażża.

Mistune—tiscorda; tistona.

Misty—mċajpar; biċ ċpar.

Misunderstand - tifhem ħażin.

Misunderstanding—ftehim ħażin; għawġ; ġlied.

Misusage—chedda, moħkrija; għemil (usu) ħażin.

Misuse—tchidd, tusa jew taghmel ħażin; taħkar, chedda għamil ħażin; moħkrija.

Miswed — ma tiżżewwiġx sewwa; tiżżewweġ ħażin.

Miswork—taħdem ħażin.

Miswrought—maħdum ħażin.

Misy—xorta ta mineral li ghandu mil vitriol.

Mitchell—cantun(gebel ta *Purbeck*) minġur għal bini.

Mite—duda tal ġobon; bumunkar; ħaġa ċchejcuna (donnha ticca jew nitfa), dinjer; ħabba (biċċa munita żgħira żgħira).

Mitella— faxxa (terħa) li tiddendel mil għonk biex tpoġġi driegħec meta icun marbut etc. mit-tabib.

Miter—are *Mitre.*

Mithras — ix-xemx, alla tal Persiani.

Mithridite — sanapa; ġbara etc. bis-sanapa.

Mitigable—li jista jittaffa jew jitneħħa.

Mitigant—li itaffi, li inakkas.

Mitigate—ittaffi, tnakkas.

Mitigative / Mitigatory } li itaffi, li inakkas.

Mitra—bebbuxa bħal brancutlu.

Mitral — tal valvi, tat-taksimiet tax-xellug tal kalb; bħal mitra.

Mitre—mitra; għakda ta zewġ twavel bi rjus inglettati.

Mitre block / Mitre box } caxxa tal inglett; inglett.

Mitre wheel — rota mkegħda b'mod li taħdem (iddur) f'rota oħra.

Mitriform - li gej bħal mitra.

Mitten—inguanta tan-nisa etc. bla swaba.

Mittent - li jibgħat.

Mittimus—warant li bih magistrat, mħallef etc jibgħat għal bniedem u jixħtu il ħabs.

Mitts (jew *mittens*)—ngwanta bla swaba jew b'saba wieħed.

Mity—collu dud rkiek.

Mix—tħallat, titħallat, tindaħal.

Mixable—li jista jitħallat.

Mixed—mħallat.

Mixer—ħallât, min iħallat.

Mixtly—bit-taħlit.

Mixtilinear — magħmul (li fih) linji dritti u curvi mħaltin jew ma xulxin.

Mixtion—taħlit, taħlita.

Mixture taħlita.

Mizzen—il mezzana (biċċa kluħ).

Mizzen mast—l-arblu tal mezzana.

Mizzle — tkattir tax-xita rkieka, traxxix; tagħmel rxiex.

Mizzy—għadira mtajna, post mċaflas.

Mnemonic—(akra *nemonic*) — tan-*Mnemonics.*

Mnemonics—(akra *nemonics*) — issengħa chif tagħmel biex iżżomm jew tħaddem il memoria (chif tiftacar, jew iżżomm f'moħħoc.

Mnemotechmy—mod (chif) tgħejn il memoria jew x'tagħmel biex tibka iżżomm f'moħħoc.

Moan — titniehed; tocrob; tgorr; tnehida, carba; garr.

Moanful—mniehed, collu tnenid, tat-tnehid jew tal crib.

Moaning—tnehida, carba, garr.

Moat—foss, handak (dwar trunciera jew fortizza); tħandak; iddawwar fortizza etc. b'foss.

Mob — tajfa, carfa, marmalja; il poplu baxx flimchien; bħal scufia li jilbsu in-nisa (ix-xjuħ jew il camrieri); issewwes it-tajfa jew ixxewwex (tirvella) il poplu baxx jew il marmalja; tgħatti b'velu jew b'barnus (wiċċ); *they had their faces mobbed in hoods and long coats like petticoats* (**More,** *on the Seven Churches*), chellhom wiċċhom mgħotti b'barnus etc.

Mobbify—tiffolla; tingabar il marmalja.

Mobbish—tat-tajfa; tal marmalja jew tal carfa; gelliedi.

Mob story—storia, jew ħrafa li tisma min fomm il poplu biss.

Mobby (jew Mabby)—isem ta xorb li jagħmlu mil patata fl-America; issugu tat-tuffieħ jew tal ħawħ li jiddistillaw għal brandi (għal *apple* brandi jew *peach* brandi).

Mob cap—xorta ta scufia li jilbsu f'rashom in-nisa.

Mobile—li jiċċaklak; il poplu baxx; it-tajfa, il marmalja jew il carfa.

Mobility—ċaklik; taklib; il poplu baxx; il carfa jew il marmalja (f'loc il chelma *mob*).

Mobilize — timmobilizza; tlesti, tkassam is-suldati (riġmenti) għal battalja.

Mobilization—tħejjia; tkassim tar-Riġmenti għal gwerra.

Moble — tgħezwir (tgħatti) ras b'barnus etc.

Moccasin—papoċċ jew scarpin tal gild artab fin li jilbsu l-Indiani.

Mocha coffee — cafè tal Moca, l-aħjar cafè tal Arabia

Mock— tiddieħec bi; titmasħar jew tippulcinellia bi; tgħajjeb; titmellaħ bi; ma tistmax; daħc; tmasħir jew purcinelliar bi; tad·daħc; taparsi; falz; *this mock royalty was of short duration*, din iż-żamma ta re (reali) falza ma damitx wisk; *they mocked at her proverbs*, bdew jiddieħcu (igħaddu biż-żmien) il proverbi li bdiet tgħejd.

Mocker — min jiddieħec bi, jew igħajjeb.

Mockery—daħc; tmasħir bi.

Mocksun—ara *parhelion*.

Mock turtle — soppa tal-laħam tar-ras tal bakra minn f'loc tal fecruna.

Mocking—li jgħajjeb; jiddieħec bi.

Mocking bird—għasfur bħal merill li jimita (isaffar bħal) l'għasafar li jisma.

Mocking stock — bamboċċ, wieħed li idaħħac in-nies bih.

Mockish—falz.

Modal—tal forma, tal għamla (tal chif); m'hux tal essenza (jew tal original).

Modalism—modalismu; id-dutrina li it-Tliet persuni tas-SSma. Trinità, huma tliet persuni distinti minn xulxin.

Modality — differenza accidentali; differenza fil għamla.

Mode—ghamla; mod tal verb; iż-żomm il moda; tmur mal moda; tagħmel ħaġa scond chif tcun il moda; *he could not mode it with the Italians*, (**Fuller**, *Worthies*), ma satax iżomm il moda ma (jilbes bħal ma jilbsu etc.) it-Taljani.

Model — mudell, mera, għamla; tagħmel mudell, timmudella.

Modeller—mudellatur.

Modelling — mudellar; għamil ta forma.

Moder—matrici; tipplaca; ticcalma; timmansa.

Moderate—iddakkas; twieżen; timmodera; ticcwieta; tnakkas mil killa jew mir-rabia; moderat, u hecc; m'hux kalil jew rigorus; m'hux ħażin; hecc hecc; makjus; daksieni, ħelu.

Moderately — hecc hecc; m'hux wisk wisk; bil kies.

Moderateness — it-triek tan-nofs (la wisk u l-ankas ftit).

Moderation—kies; tweżin; m'hux il ħafna; economia.

Moderato (fil musica)—hecc hecc, la mgħaggel wisk u l-ankas bil mod wisk.

Moderator—min jiddirigi; dac li fl-esamijiet għal-lawrija f'Cambridge icollu il ħsieb li jissorvelja il candidati; (dawc li jersku ghall-esami għal grad ta B A. f'Dublino (Irlanda).

Moderatrix—mara li tiddirigi, tkis jew twieżen id-decisioni ta cumitat etc.

Modern—mudern, ġdid; taż-żmien li aħna fih; ta daż-żmien; bniedem mudern m'hux antic; ta żmiennha.

Moderns—il muderni, in-nies jew il poplu li tnissel, li ġej mil popli Grieghi jew Latini antichi; il Latini (Rumani) il Grieghi etd. ta daż-żmien.

Modernism – frasi, idioma, ghajdut etc. ta daż-żmien jew ġdid

Modernist — min jammira jew jitgħaxxak bil *moderns* (ara).

Modernize - tagħmel ġdid jew mudern; iggedded.

Modest — li m'hux cburi; umli; rżajjen; mistħi.

Modestly—bl-umiltà, bil misthija.

Modesty—umiltà; nukkas ta cburija; mistħija; modestia.

Modesty piece — biċċa bizzilla (finiment tal bizzilla) fil curpett ta mara kuddiem biex tistorha ftit.

Modiation - chejl.

Modicum—ftit, nakra, nitfa.

Modifiable—li jista icun mbiddel jew modificat.

Modification—modificazioni; tibdil

Modificative—li ibiddel.

Modified—mibdul, mbiddel, (mnakkas) mwieżen.

Modify—tbiddel.

Modillion — midaljun jew rusun (disinn f'nofs ta sakaf).

Modiola—ħaxixa bħal ħubbejża.

Modiolar — li ghandu għamla ta *bushel*, chejl inglis tal kamħ, bħallichiecu il modd tagħna.

MODISH—scond il moda.
MODIST—min imur jew jagħmel mal moda.
MODULATE—timmodula jew ticser il-leħen; tħannen.
MODULATION—modulazioni, regular jew chif ticser il-leħen fil cant; tħannin.
MODULATOR—min jimmodula jew jicser il-leħen fil cant; min iħannen.
MODULE—ftit, nakra; mudell, forma; timmodella, tagħmel forma; timmodula, taddatta, tirregula.
MODULET—mudell żgħir.
MODULIZE — timmudella.
MODUS—mod, maniera, il chif; (filligi) tpattija ta, jew għati ta ħaġa oħra f'loc dieċmi; ftehima ta cuntratt jew patt.
MODUS OPERANDI—chif wieħed għandu jagħmel jew jaħdem.
MODUS VIVENDI—chif wieħed igħejx (chif jiftiehem li igħejx ma ħadd jeħor).
MODWALL — għasfur, il kird innaħal.
MOE — titcherraħ; tagħmel wiċċ icreħ.
MOELLINE - pumata (dlic, żejt etc.) għax-xagħar.
MOELLON—mazcan (gebel) għal bini tal ħitan etc.
MOFF—drapp tal ħarir mil Caucasia.
MOGAR—il kasba niexfa tal cannamiela.
MOGGANS—cmiem twal (bħal manicotti) tan-nisa; calzetti minn għajr is-siek, tromba jew pixxun ta calzetta li tintlibes minn fuk iż-żarbun.
MOGRABIAN—tal Africa ta Fuk jew tal Africa tal Lbiċ; wieħed mill-Africa (African) tal artijet ta Fuk u tal Lbiċ.
MOGUL—wieħed mil Mongolia; *the great Mogul*, hecc chien jisseijaħ l-Imperatur tal-Industan fis-sena 1525 (u baka sal 1806).
MOGUNTINE—ta, jew min *Mentz* (fil Germania).
MOHAIR—moħêr, is-suf jew ix-xagħar tal mogħża tal Angora (fl-Asia Minore).
MOHAWK—isem ta tribù tal Indiani tal America ta Fuk; hecc ucoll chienu msejħin dawc in-nies carfa li chienu għamlu ħabta jiggerrew mat-torok ta Londra fl-aħħar snin tas-seclu sbatax.
MOHR—xorta ta cerv (antilopp) li jinsab fl-Africa.
MOHRIA—xorta ta felci (li jicbru fisserer) bħal fidlokkom, u fihom riħa ta benzina, jinsabu fl-Africa t-Isfel.
MOIDER—tfixchel, tħabbel; ticconfondi jew tisrom ir-ras.
MOIDORE—biċċa munita (flus) Portughisa li tiswa sebgħa u għoxrin xelin.
MOJETY—nofs; in-nofs.
MOIL—tħammeġ bit-tajn; tcasbar; tgħajji; titħabat; tinchedd bix-xogħol ticpisa (tebgħa) bit-tajn.
MOINEAN—parapett jew sur baxx kuddiem fortizza.
MOIRE—ħarir oħxon, mxarrab.
MOIST—niedi.
MOIST, MOISTEN } tniddi, tagħmel niedi jew ixxarrab chemm chemm.
MOISTNESS—umdità, ndewwa.
MOISTRY, MOISTURE } nida, rtuba; tira; ċlamp.
MOISTURE — ixxarrab chemm chemm; tniddi.
MOISTY—ġdid, frisc; *moisty beer*, birra ġdida jew frisca.
MOITHER—taħdem bħal chelb, taħdem u titħabat (f'xogħol jebes jew kalil); ticconfondi; tħallat ħaġa ma l-oħra; tagħmel tgħerfixa.
MOCKADAR—mactur, vavalor.
MOKAH—tabib, duttur (bit-Torc).
MOKE—ħolka, malja ta xibca.
MOKY—temp li igħallec, u fosc, tarriħ isfel; *moky weather*, temp fosc tarriħ isfel.
MOLAR—tad-dras; tal, jew biċċa mil corp collu jew mil biċċa sħiħa.
MOLARIS—darsa.
MOLASSE—xorta ta gebla bħal tal mola.
MOLASSES—għasel iswed.
MOLD—marca, tebgħa, ticca.
MOLDWARP—talpa.
MOLE—għatża, tebgħa (fil wiċċ etc.); għolia, munzell; xehwa; fortizza jew

ċastell (bhal Sant'Anġlu ta Ruma etc); talpa (annimal); moll (f'xatt); mola (li titrabba fl-utru).

MOLE CAST—il munzell, il għolia jew it-tumbata tat-trab etc. li taghmel fejn tcun it-talpa.

MOLE CRICKET—il buħarrat (duda).

MOLE EYED — li għandu għajnejh żghar; li ma jarax sewwa.

MOLE HILL—bhall *mole cast* (ara); *to make a mountain out of a mole hill*, haġa żgħira taghmilha cbira; tghaggiba.

MOLECULAR—tal *molecule* (ara).

MOLECULE—mollecula, farca, atomu, biċċa żgħira chemm tista tcun.

MOLENDINACEOUS—li gej bhal antinni ta mitħna tar-riħ.

MOLEST—iddejjak, ixxabba, tissicca, siccatura.

MOLESTATION—siccâr, għati ta fastidiu; siccatura.

MOLESTER—min jissicca, ixabba jew idejjak.

MOLESTFUL—li idejjak, ixabba jew jissicca.

MOLIMINOUS—impurtanti, cbir.

MOLINE—il ħadid magħmul salib li iżomm il ħaġra ta fuk ta mitħna.

MOLLAH—titlu li jatu it-Toroc lill xi ragel kaddis minn tabhom; mħallef Torc.

MOLLE—(fil musica); bemoll.

MOLLIENT—li irattab; li jiccalma jew itaffi l-ugigh.

MOLLIFY—ittaffi, trattab.

MOLLINET—mulinett, mithna żghira

MOLLUSC } molluschi, annimali
MOLLUSK } (ħut etc) li għandhom gisimhom artab, bhal ma huma il bebbuxa, is-siċċa, il karnita etc.

MOLLUSCAN — tal molluschi; annimal ħuta etc. li għandu il laħam ta gismu artab.

MOLLUSCOUS—ta, bhal, molluschi.

MOLLY—isem ta tifla (mara) floc *Mary*.

MOLLYCODDLE — wieħed li iħobb jitħanxel man-nisa; ħaxxamanana.

MOLOCH—idlu (alla falz) tal Ammoniti.

MOLOKAN—wieħed mis-setta, (religion) li hemm fir-Russia li ighejxu bil ħalib biss.

MOLOSSUS - chejl tal vers tal poesia Griega, pied ta tliet sillabi cbar.

MOLTEN - mdewweb, maħlul.

MOLY—isem ta ħaxixa li ighejdu għandha il għeruk suwed u fjuri bojjod, tajba għas-sħarijiet.

MOME — buffun, pulcinella, ħaġa belgha, balalu, stupidu, ras kargħa.

MOMENT—ħin, wakt, mument, siwi, kawwa; impurtanza, valur jew conseguenza; *these are matters of great moment*, dawna huma affarijet ta impurtanza cbira.

MOMENTAL } ta mument ta
MOMENTANEOUS } żmien kasir; ta ftit żmien

MOMENTARY — ta mument li isir f'mument; ta malajr.

MOMENTOUS—impurtanti, li jiswa, li jinħtieġ.

MOMENTUM - (fil Meccanica) il forza li icollha ħaġa meta tcun tiċċaklak miexia jew sejra; il quantità ta mot (is-saħħa) li bih tcun sejra ħaġa.

MONACHAL—tar-rhieb; tal patrijet; ta Cunvent; solitariu, ta waħdu.

MONACHISM—il ħajja ta patri etc. f'cunvent.

MONAD—għabra, tentuxa, atomu.

MONADIC } tal *Monad* (ara)
MONADICAL }

MONANDRY — żwieġ ta ragel ma mara waħda.

MONARCH—Sultan, re.

MONARCHIC } tal *Monarch* (ara)
MONARCHICAL }

MONARCHISM—il principii tal monarchia.

MONARCHIST — min iżomm ma (irid) il monarchia.

MONARCHIZE — tirrenia, issaltan ta Monarca.

MONARCHY — monarchia, gvern f'idejn Sultan waħdu.

MONASTERIAL—tal monasterij.

MONASTIC } tal cunvent, tal pa-
MONASTICAL } trijet.

MONASTICON—ctieb li fih cull ma wieħed jrid icun jaf fuk il cunventi, monasteri etc.

MONDAY — it-tnein ; *Whit Monday*, it-Tnejn ta Għejd il Hamsin.

MONDE—globu, dinja.

MONETARY — tal flus; bil flus.

MONETARY UNIT—il flus ewlenin li jimxu f'pajjis; bħal ma huma'il-liri fl-Inghilterra ; it-talleri l-America ; franchi fi Franza etc.

MONETIZE—tagħmel il (tati il valur, jew tistabilixxi chemm tisua biċċa) flus.

MONEY — flus; gid, għana; *ready money*, flus kabd; *to make money*, takla, tagħmel il flus, *to take eggs for money*, jidħcu bic malajr, idaħħluc fix-xcora; *money bag*, portmoni; *money broker*, jew, *money changer*, ċanġier; *money grubber*, xħiħ, bniedem ghadma, idu magħluka; *money lender*, min jislef il flus; *money making*, li iħalli il kliħ jew il flus; *money monger*, min jislef il flus bl-usura ; *money order*, carta li tissarraf flus f'posta; *money's worth*, li jiswa, li ħakku daks hecc.

MONEYED — tal flus; li għandu il flus; *moneyed capital*, capital tal flus.

MONEYER—banchier; min għandu is-setgħa li jistampa il flus.

MONEYLESS — bla flus ; bla sold, fkir; batut.

MONG-CORN - maħlut (kamħ u xgħir etc.)

MONGER—bejjeh ; tinnegozia ; *fishmonger*, tal ħut (bejjeħ il ħut).

MONGIBELL — il Munġbell (Vulcan, Etna, ta Catania.

MONGOL / MONGOLIAN — tal Mongolia, tas-suwed ; ragel iswed mil Mongolia.

MONGREL — pastard, chelb li ma icunx mnissel minn missier u omm ta razza waħda.

MONGRELIZE — tippastardia (tnissel annimali etc. minn ommijet u missierijiet li ma humiex ta razza waħda).

MONILIFORM—li gej bħal, li ghandu għamla ta, ġiżirana.

MONIMENT – ara *monument*.

MONIPLIES — hecc msejħa it-tielet taksima ta li stoncu ta dawc l-annimali li jixtarru.

MONISH—twiddeb (f'loc *admonish*).

MONITION—twiddiba ; gharifa.

MONITIVE — li iwiddeb.

MONITOR — munitur; widdieb; tifel li igħallem tfal iżgħar minnu fi scola; xorta ta bastiment għamla ta ċattra li ċhienu jusaw fl-America ta Fuk (fis-sena 1861).

MONITOR CAR · xorta ta vagun tal vapur ta l-art.

MONITORIAL — tal *monitor*.

MONITORSHIP — post, grad, ufficiu ta munitur.

MONITORY—li iwiddeb.

MONITRESS — monitrici.

MONK—patri, raheb; biċċa mċappsa (bl-inchiostro) fli stampa; tiċpisa f'pagina etc. bl-inchiostru.

MONK SEAM – ħjata (bli 'rbattitura) tal kluħ.

MONKERY — il ħajja tal patrijiet f'cunvent.

MONKEY – xadina, ghedmejmun; ħames mitt lira (chif isejħulom dawc li jagħmlu li mħatri fit-tiġrija taż-żwiemel) ; catnazz (chif isejħulu innies tal ħaps); barmil tat-tajn (chif isejħulu il bennejja); timita ; tagħmel bħal; tixximiotta.

MONKEY BAG — borsa, li jusaw il baħrin mdendla f'għonkhom, għal flus.

MONKEY BLOCK — xorta ta buzzell.

MONKEY BOARD — it-tarġa ta omnibus fejn jokgħod dac li isuk.

MONKEY BOAT — id-dgħajsa, ċattra li jusaw fil bacin.

MONKEY JACKET — ġlecc kasir tal luna etc. tal baħrin.

MONKHOOD — li stat ta patri.

MONKING / MONKISH — ta patri, tal patrijet, monasticu.

MONOCEROUS — ara *unicorn*.

MONOCHORD – strument b'corda waħda ta dana l-isem.

MONOCHROME — pittura, disinn magħmul bħal bass rilief (b'lewn wieħed iżda bil chiar oscur).

MONOCOTYLEDON—pianta li miż-żerrigħa taħħa tisponta werka waħda biss.

MONOCRACY — gvern f'idejn bniedem wieħed biss.

MONOCULAR — b'għajn waħda, li għandu għajn waħda biss.

Monody—canzunetta ghal sulu (jew cantant wahdu).

Monogamic—tal *monogamy* (ara).

Monogamist } dac li irid li iż-żwieġ
Monogamous } isir darba biss, u m'hux ghal actar minn darba.

Monogamy — żwieġ ta darba biss (jigifieri min jormol ma ghandux, jew ma jistax, jarġa jiżżewweġ).

Monogastric — li għandu stoncu wieħed.

Monogram—monogramma, ciffra ta lewwel ittri ta l-isem u 'l cuniom minsugin flimchien.

Monogrammal } tal *monogram*
Monogrammic }

Monograph — descrizioni ta ħaġa waħda biss.

Monographer — min jicteb *monograph*.

Monographic } tal *monograph*, mahżuż linji biss,
Monographical } bla culuri.

Monography—abbozz ta disinn (bla culuri).

Monolatry—adurazioni, kima, lill Alla wieħed biss.

Monolith—colonna biċċa waħda.

Monolithal } magħmul minn biċċa
Monolithic } (gebla) waħda.

Monologist — min jitchellem jew jirraġuna waħdu.

Monologue — scena etc. f'teatru fejn jitchellem wieħed biss; discursata li jagħmel xi ħadd waħdu biss u ma iħallix il ħadd jeħor jiftah halku.

Monology—viziu li icollu wieħed li jitchellem waħdu.

Monomachy — cumbatt (ġlied) ta wieħed waħdu ghar-rasu (dwell).

Monomania — genn, fissazioni fuk ħaġa waħda biss.

Monomial—li għandu isem wieħed biss.

Monophanous—li jixbeh wieħed lill jeħor.

Monophonic—ta leħen wieħed.

Monophthong—leħen ta vocali waħda biss; żewġ vocali ħdejn xulxin li jinkraw kisħom waħda.

Monophyletic—ta, mnissel minn, familja jew razza waħda biss.

Monophyllous—magħmul min (fih) werka waħda biss.

Monopoler } min jagħmel mono-
Monopolist } poliu.

Monopolize — tagħmel monopoliu (tixtri cull ma icun hemm fis-suk u tbigħu chif trid.)

Monopolizer—min jagħmel monopoliu.

Monopoly—monopoliu, dritt li wieħed iżomm li jixtri affarijet, kmuħ ta pajjis etc. u ibiħhom chif irid; l-oggett tal monopoliu; *opium is a government monopoly in India*, in-negoziu tal oppiu fl-India kiegħed f-idejn il gvern biss.

Monopteral — magħmul bħal, ta għamla ta, *Monopteron* (ara).

Monopteron—cnisia etc. li gejja tonda mdawra bil colonni f'loc bil ħitan.

Monosperm—pianta li għanda żerrigħa (żergha) waħda.

Monospermous—b'żerrigħa (żergħa) waħda.

Monostich—biċċa poesia bi strofa waħda.

Monostyle — (bini) ta stil (gost jew disinn) wieħed.

Monosyllabic } ta, li fih, jew li hu
Monosyllabical } magħmul min sillaba waħda.

Monosyllable—chelma ta sillaba waħda.

Monotheism — it-tagħlim (twemmin) f'Alla wieħed.

Monotheist — min jemmen f'Alla wieħed jew li hemm Alla wieħed biss.

Monotheistic - tal *Monotheism*.

Monothelism } id-dutrina jew il
Monothelitism } fehma tal *Monoteliti* li igħeidu li f'Alla hemm biss natura waħda, u m'hux tnejn.

Monotone — leħen wieħed; ħaġa waħda, monotonia.

Monotonist—min igħejd jew jitchellem dejjem fuk li stess ħaġa.

Monotonous—monotonu, li fih dejjem leħen wieħed, dejjem ħaġa waħda.

Monotonously — bla xejn tibdil; dejjem ħaġa waħda.

Monotousness } monotonia, dejjem
Monotony } ħaġa waħda li stess.

Monoxylous — magħmul minn biċċa njama waħda.

Mons — muntanja.

Mons veneris — dic il għolia li tigi l-isfel miż-żakk ta mara.

Monseigneur — monsinjur.

Monsieur — sur, sinjur.

Monsoon — isem ta riħ li jonfoħ fl-India; razza ta żwiemel tat-tiġrija.

Monster — għageb, mostru; ta, li fih, numru cbir (ta nies etc.); tgħaggeb; twaħħax.

Monsterer — għaggieb.

Monsterful — tal għageb.

Monstrance — Ostensoriu, sfera fejn jesponu l-Ostia mkaddsa.

Monstration — wiria, prova.

Monstre — cbir.

Monstrosity — cruha.

Monstrous — tal għageb.

Mont-de-pietè — il monti tar-rahan.

Montagnard - wiehed li igħammar fil muntanji.

Montanic — tal muntanji.

Montant — traversa tal injam etc. f'rixtellu.

Monte — il monti (l-erba carti etc. li jibkgħu fil logħob tat-trisett, câmar etc) isem ta logħba tal carti.

Montefiasco — mbit, *montefiasco* li isir f'Montefiascone (Italia).

Montepulciano — mbit, *montepulciano*, li isir f'Montepulciano (Toscana, Italia).

Montero — berritta, bil widnejn, tal caċċaturi.

Monteth — post għal ħasil tat-tazzi.

Montgolfier — ballun tal carti etc. li itellgħu fl-aria billi isaħħnu l-aria ta ġo fih bli spiritu.

Month — xahar; *solar month*, wieħed mit-tnax il xahar tas-sena; *calendar month*, wieħed mix-xhur tas-sena, xahar shih; *nodical month*, xahar tal kamar jigifieri 27 ġurnata, 5 sighat, 5 minuti u 36 second; *sidereal month*, iż-żmien li irid il kamar biex igħaddi minn ħdejn chewcba sa chemm jarġa jasal ħdejn dic li stess chewcba darb'oħra, jew 27 ġurnata, 7 sighat, 43 minuta u 11.5 seconda.

Month's mind — kuddiesa etc. li issir għeluk ix-xahar ta min imut; xewka cbira (li tibda fl-ewwel xahar ta mara li icun se'r icolla it-tfal.

Monthling — li għandu xahar; li idum xahar biss.

Monthly — ta cull xahar; ta darba fix-xahar, li joħroġ darba fix-xahar.

Monthly nurse — kabla.

Montia — ħaxixa, il haxixa bajda.

Monticle — għolia żgħira.

Monticulate — li fih għoliet żgħar.

Montigenous — li isir fuk muntania.

Montoir — gebla biex titla fukha ħalli tilħak tircheb żiemel.

Monton — gozz, munzell trab chif jinkata mil miniera.

Monture — żiemel għar-rchib ta fuk id-dahar.

Monument — monument, tifchira, kabar.

Monumental — ta fuk il kabar, tal okbra, faccari; li faccar.

Moo — tgħajjat bħal bakra; għajta ta bakra; *moo cow*, il bakrambù (chif isejhu lil bakra it-tfal).

Mood — buli, mod tal verb.

Moodily — bil buli, bil gheddum.

Moodiness — buli, gheddum.

Moody - bil gheddum, li għandu il buli jew il gheddum.

Mools — it-trab, il kabar; *that head let it rest, it is now in the mools*, (Tannahill) ħallih bi cwietu lill dac il bniedem, issa kiegħed taħt it-trabi.

Moon — kamar, xahar; iddawwar bl-okmra; tkiegħed fil kamar; tiggerra bħal miġnun; *full moon*, kamar quinta; *half moon*, nofs kamar; *blue moon*, katt; *once in a blue moon*, darba fill.

Moon beam — raġġ tal kamar.

Moon blind — ara *purblind*.

Moon blink — tgħammix tal għajnejn jew għama għal ftit li iħossu dawc li jorkdu b'wiċċhom lejn il kamar fl-artijet tat Tropici.

Moon calf — bniedem immancat, għageb; laħam żejjed li jitrabba fl-utru; stupidu, ħaġa belgħa, balalu.

Moondial — sfera tal arloġġ tal kamar.

Moondown — meta ighejb jew jinżel il kamar.

Monody—canzunetta ghal sulu (jew cantant waħdu).

Monogamic—tal *monogamy* (ara).

Monogamist } dac li irid li iż-żwieġ
Monogamous } isir darba biss, u m'hux ghal actar minn darba.

Monogamy — żwieġ ta darba biss (jigifieri min jormol ma ghandux, jew ma jistax, jarġa jiżżewweġ).

Monogastric — li għandu stoncu wieħed.

Monogram—monogramma, ciffra ta lewwel ittri ta l-isem u 'l cuniom minsugin flimchien.

Monogrammal } tal *monogram*
Monogrammic }

Monograph — descrizioni ta ħaġa waħda biss.

Monographer — min jicteb *monograph*.

Monographic } tal *monograph*, maħżuż linji biss,
Monographical } bla culuri.

Monography—abbozz ta disinn (bla culuri).

Monolatry—adurazioni, kima, lill Alla wieħed biss.

Monolith—colonna biċċa waħda.

Monolithal } magħmul minn biċċa
Monolithic } (gebla) waħda.

Monologist — min jitchellem jew jirraġuna waħdu.

Monologue — scena etc. f'teatru fejn jitchellem wieħed biss; discursata li jagħmel xi ħadd waħdu biss u ma iħallix il ħadd jeħor jiftaħ ħalku.

Monology—viziu li icollu wieħed li jitchellem waħdu.

Monomachy — cumbatt (ġlied) ta wieħed waħdu ghar-rasu (dwell).

Monomania — genn, fissazioni fuk ħaġa waħda biss.

Monomial—li għandu isem wieħed biss.

Monophanous—li jixbeh wieħed lill jeħor.

Monophonic—ta leħen wieħed.

Monophthong—leħen ta vocali waħda biss; żewġ vocali ħdejn xulxin li jinkraw kisbom waħda.

Monophyletic—ta, mnissel minn, familja jew razza waħda biss.

Monophyllous—magħmul min (fih) werka waħda biss.

Monopoler } min jagħmel mono-
Monopolist } poliu.

Monopolize — tagħmel monopoliu (tixtri cull ma icun hemm fis-suk u tbigħu chif trid.)

Monopolizer—min jagħmel monopoliu.

Monopoly—monopoliu, dritt li wieħed iżomm li jixtri affarijet, kmuħ ta pajjis etc. u ibiħhom chif irid; l-oggett tal monopoliu; *opium is a government monopoly in India*, in-negoziu tal oppiu fl-India kiegħed f-idejn il gvern biss.

Monopteral — magħmul bħal, ta għamla ta, *Monopteron* (ara).

Monopteron—cnisia etc. li gejja tonda mdawra bil colonni f'loc bil ħitan.

Monosperm—pianta li għanda żerrigħa (żergħa) waħda.

Monospermous—b'żerrigħa (żergħa) waħda.

Monostich—biċċa poesia bi strofa waħda.

Monostyle—(bini) ta stil (gost jew disinn) wieħed.

Monosyllabic } ta, li fih, jew li hu magħmul min sil-
Monosyllabical } laba waħda.

Monosyllable—chelma ta sillaba waħda.

Monotheism — it-tagħlim (twemmin) f'Alla wieħed.

Monotheist — min jemmen f'Alla wieħed jew li hemm Alla wieħed biss.

Monotheistic - tal *Monotheism*.

Monothelism } id-dutrina jew il
Monothelitism } fehma tal *Monoteliti* li igħeidu li f'Alla hemm biss natura waħda, u m'hux tnejn.

Monotone — leħen wieħed; ħaġa waħda, monotonia.

Monotonist—min igħejd jew jitchellem dejjem fuk li stess ħaġa.

Monotonous—monotonu, li fih dejjem leħen wieħed, dejjem ħaġa waħda.

Monotonously — bla xejn tibdil; dejjem ħaġa waħda.

MONOTOUSNESS } monotonia, dejjem
MONOTONY } ħaġa waħda li stess.

MONOXYLOUS — magħmul minn biċċa njama waħda.

MONS — muntanja.

MONS VENERIS — dic il gholia li tigi l-isfel miż-żakk ta mara.

MONSEIGNEUR — monsinjur.

MONSIEUR — sur, sinjur.

MONSOON — isem ta riħ li jonfoħ fl-India; razza ta żwiemel tat-tiġrija.

MONSTER — għageb, mostru; ta, li fih, numru cbir (ta nies etc.); tgħaggeb; twaħħax.

MONSTERER — għaggieb.

MONSTERFUL — tal għageb.

MONSTRANCE — Ostensoriu, sfera fejn jesponu l-Ostia mkaddsa.

MONSTRATION — wiria, prova.

MONSTRE — cbir.

MONSTROSITY — cruha.

MONSTROUS — tal għageb.

MONT-DE-PIETÈ — il monti tar-rahan.

MONTAGNARD - wieħed li igħammar fil muntanji.

MONTANIC — tal muntanji.

MONTANT — traversa tal injam etc. f'rixtellu.

MONTE — il monti (l-erba carti etc. li jibkgħu fil logħob tat-trisett, câmar etc) isem ta logħba tal carti.

MONTEFIASCO — mbit, *montefiasco* li isir f'Montefiascone (Italia).

MONTEPULCIANO — mbit, *montepulciano*, li isir f'Montepulciano (Toscana, Italia).

MONTERO — berritta, bil widnejn, tal caċċaturi.

MONTETH — post għal ħasil tat-tazzi.

MONTGOLFIER — ballun tal carti etc. li itellgħu fl-aria billi isaħħnu l-aria ta ġo fih bli spiritu.

MONTH — xahar; *solar month*, wieħed mit-tnax il xahar tas-sena; *calendar month*, wieħed mix-xhur tas-sena, xahar shih; *nodical month*, xahar tal kamar jigifieri 27 ġurnata, 5 sigħat, 5 minuti u 36 second; *sidereal month*, iż-żmien li irid il kamar biex igħaddi minn ħdejn chewcba sa chemm jarġa jasal ħdejn dic li stess chewcba darb'oħra, jew 27 ġurnata, 7 sighat, 43 minuta u 11.5 seconda.

MONTH'S MIND — kuddiesa etc. li issir għeluk ix-xahar ta min imut; xewka cbira (li tibda fl-ewwel xahar ta mara li icun se'r icolla it-tfal.

MONTHLING — li għandu xahar; li idum xahar biss.

MONTHLY — ta cull xahar; ta darba fix-xahar, li joħroġ darba fix-xahar.

MONTHLY NURSE — kabla.

MONTIA — ħaxixa, il ħaxixa bajda.

MONTICLE — għolia żgħira.

MONTICULATE — li fih għoliet żgħar.

MONTIGENOUS — li isir fuk muntania.

MONTOIR — gebla biex titla fukha ħalli tilħak tircheb żiemel.

MONTON — gozz, munzell trab chif jinkata mil miniera.

MONTURE — żiemel għar-rchib ta fuk id-dahar.

MONUMENT — monument, titchira, kabar.

MONUMENTAL — ta fuk il kabar, tal okbra, faccari; li faccar.

MOO — tgħajjat bħal bakra; għajta ta bakra; *moo cow*, il bakrambù (chif isejħu lil bakra it-tfal).

MOOD — buli, mod tal verb.

MOODILY — bil buli, bil gheddum.

MOODINESS — buli, gheddum.

MOODY - bil gheddum, li għandu il buli jew il gheddum.

MOOLS — it-trab, il kabar; *that head let it rest, it is now in the mools*, (Tannahill) ħallih bi cwietu lill dac il bniedem, issa kiegħed taħt it-trabi.

MOON — kamar, xahar; iddawwar bl-okmra; tkiegħed fil kamar; tiggerra bħal miġnun; *full moon*, kamar quinta; *half moon*, nofs kamar; *blue moon*, katt; *once in a blue moon*, darba fill.

MOON BEAM — raġġ tal kamar.

MOON BLIND — ara *purblind*.

MOON BLINK — tgħammix tal għajnejn jew għama għal ftit li iħossu dawc li jorkdu b'wiċċhom lejn il kamar fl-artijet tat Tropici.

MOON CALF — bniedem immancat, għageb; laħam żejjed li jitrabba fl-utru; stupidu, ħaġa belgħa, balalu.

MOONDIAL — sfera tal arloġġ tal kamar.

MOONDOWN — meta ighejb jew jinżel il kamar.

Monody—canzunetta ghal sulu (jew cantant waħdu).

Monogamic—tal *monogamy* (ara).

Monogamist } **Monogamous** } dac li irid li iż-żwieġ isir darba biss, u m'hux ghal actar minn darba.

Monogamy — żwieġ ta darba biss (jigifieri min jormol ma ghandux, jew ma jistax, jarġa jiżżewweġ).

Monogastric — li għandu stoncu wieħed.

Monogram—monogramma, ciffra ta lewwel ittri ta l-isem u 'l cuniom minsugin flimchien.

Monogrammal } **Monogrammic** } tal *monogram*

Monograph — descrizioni ta ħaġa waħda biss.

Monographer — min jicteb *monograph*.

Monographic } **Monographical** } tal *monograph*, maħżuż linji biss, bla culuri.

Monography—abbozz ta disinn (bla culuri).

Monolatry—adurazioni, kima, lill Alla wieħed biss.

Monolith—colonna biċċa waħda.

Monolithal } **Monolithic** } magħmul minn biċċa (gebla) waħda.

Monologist — min jitchellem jew jirraġuna waħdu.

Monologue — scena etc. f'teatru fejn jitchellem wieħed biss; discursata li jagħmel xi ħadd waħdu biss u ma iħallix il ħadd jeħor jiftaħ ħalku.

Monology—viziu li icollu wieħed li jitchellem waħdu.

Monomachy — cumbatt (ġlied) ta wieħed waħdu għar-rasu (dwell).

Monomania — genn, fissazioni fuk ħaġa waħda biss.

Monomial—li għandu isem wieħed biss.

Monophanous—li jixbeħ wieħed lill jeħor.

Monophonic—ta leħen wieħed.

Monophthong—leħen ta vocali waħda biss; żewġ vocali ħdejn xulxin li jinkraw kishom waħda.

Monophyletic—ta, mnissel minn, familja jew razza waħda biss.

Monophyllous—magħmul min (fih) werka waħda biss.

Monopoler } **Monopolist** } min jagħmel monopoliu.

Monopolize — tagħmel monopoliu (tixtri cull ma icun hemm fis-suk u tbigħu chif trid.)

Monopolizer—min jagħmel monopoliu.

Monopoly—monopoliu, dritt li wieħed iżomm li jixtri affarijet, kmuħ ta pajjis etc. u ibiħhom chif irid; l-oggett tal monopoliu; *opium is a government monopoly in India*, in-negoziu tal oppiu fl-India kiegħed f-idejn il gvern biss.

Monopteral — magħmul bħal, ta għamla ta, *Monopteron* (ara).

Monopteron—cnisia etc. li gejja tonda mdawra bil colonni f'loc bil ħitan.

Monosperm—pianta li għanda żerrigħa (żergħa) waħda.

Monospermous—b'żerrigħa (żergħa) waħda.

Monostich—biċċa poesia bi strofa waħda.

Monostyle—(bini) ta stil (gost jew disinn) wieħed.

Monosyllabic } **Monosyllabical** } ta, li fih, jew li hu magħmul min sillaba waħda.

Monosyllable—chelma ta sillaba waħda.

Monotheism — it-tagħlim (twemmin) f'Alla wieħed.

Monotheist — min jemmen f'Alla wieħed jew li hemm Alla wieħed biss.

Monotheistic - tal *Monotheism*.

Monothelism } **Monothelitism** } id-dutrina jew il fehma tal *Monoteliti* li igħeidu li f'Alla hemm biss natura waħda, u m'hux tnejn.

Monotone — leħen wieħed; ħaġa waħda, monotonia.

Monotonist—min igħejd jew jitchellem dejjem fuk li stess ħaġa.

Monotonous—monotonu, li fih dejjem leħen wieħed, dejjem ħaġa waħda.

Monotonously — bla xejn tibdil; dejjem ħaġa waħda.

Monotousness } monotonia, dejjem
Monotony } ħaġa waħda li stess.

Monoxylous – magħmul minn biċċa njama waħda.

Mons—muntanja.

Mons veneris—dic il għolia li tigi l-isfel miż-żakk ta mara.

Monseigneur—monsinjur.

Monsieur—sur, sinjur.

Monsoon – isem ta riħ li jonfoħ fl-India; razza ta żwiemel tat-tiġrija.

Monster—għageb, mostru; ta, li fih, numru cbir (ta nies etc.); tgħaggeb; twaħħax.

Monsterer—għaggieb.

Monsterful – tal għageb.

Monstrance—Ostensoriu, sfera fejn jesponu l-Ostia mkaddsa.

Monstration—wiria, prova.

Monstre—cbir.

Monstrosity – cruha.

Monstrous—tal għageb.

Mont-de-pietè – il monti tar-rahan.

Montagnard - wieħed li igħammar fil muntanji.

Montanic—tal muntanji.

Montant — traversa tal injam etc. f'rixtellu.

Monte—il monti (l-erba carti etc. li jibkgħu fil logħob tat-trisett, câmar etc) isem ta logħba tal carti.

Montefiasco — mbit, *montefiasco* li isir f'Montefiascone (Italia).

Montepulciano — mbit, *montepulciano,* li isir f'Montepulciano (Toscana, Italia).

Montero—berritta, bil widnejn, tal caċċaturi.

Monteth—post għal ħasil tat-tazzi.

Montgolfier – ballun tal carti etc. li itellgħu fl-aria billi isaħħnu l-aria ta ġo fih bli spiritu.

Month—xahar; *solar month,* wieħed mit-tnax il xahar tas-sena; *calendar month,* wieħed mix-xhur tas-sena, xahar shih; *nodical month,* xahar tal kamar jigifieri 27 ġurnata, 5 sighat, 5 minuti u 36 second; *sidereal month,* iż-żmien li irid il kamar biex igħaddi minn ħdejn chewcba sa chemm jarġa jasal ħdejn dic li stess chewcba darb'oħra, jew 27 ġurnata, 7 sighat, 43 minuta u 11.5 seconda.

Month's mind—kuddiesa etc. li issir għeluk ix-xahar ta min imut; xewka cbira (li tibda fl-ewwel xahar ta mara li icun se'r icolla it-tfal.

Monthling—li għandu xahar; li idum xahar biss.

Monthly—ta cull xahar; ta darba fix-xahar, li joħroġ darba fix-xahar.

Monthly nurse—kabla.

Montia—ħaxixa, il ħaxixa bajda.

Monticle – għolia żgħira.

Monticulate – li fih għoliet żgħar.

Montigenous—li isir fuk muntania.

Montoir — gebla biex titla fukha ħalli tilħak tircheb żiemel.

Monton—gozz, munzell trab chif jinkata mil miniera.

Monture—żiemel għar-rchib ta fuk id-dahar.

Monument — monument, tifchira, kabar.

Monumental—ta fuk il kabar, tal okbra, faccari; li faccar.

Moo—tgħajjat bħal bakra; għajta ta bakra; *moo cow,* il bakrambù (chif isejħu lil bakra it-tfal).

Mood – buli, mod tal verb.

Moodily—bil buli, bil gheddum.

Moodiness—buli, gheddum.

Moody - bil gheddum, li għandu il buli jew il gheddum.

Mools – it-trab, il kabar; *that head let it rest, it is now in the mools,* (Tannahill) ħallih bi cwietu lill dac il bniedem, issa kiegħed taħt it-trabi.

Moon — kamar, xahar; iddawwar bl-okmra; tkiegħed fil kamar; tiggerra bħal miġnun; *full moon,* kamar quinta; *half moon,* nofs kamar; *blue moon,* katt; *once in a blue moon,* darba fill.

Moon beam – raġġ tal kamar.

Moon blind – ara *purblind.*

Moon blink—tgħammix tal għajnejn jew għama għal ftit li iħossu dawc li jorkdu b'wiċċhom lejn il kamar fl-artijet tat Tropici.

Moon calf — bniedem immancat, għageb; laħam żejjed li jitrabba fl-utru; stupidu, ħaġa belgħa, balalu.

Moondial—sfera tal arloġġ tal kamar.

Moondown—meta ighejb jew jinżel il kamar.

Moon eye — marda f'għainejn iż-żwiemel.

Moon face — wiċċ sabiħ ta mara.

Moon fish — il pixxiluna (ħuta).

Moon like — li m'hux sod; li ibiddel siewit bħal kamar.

Moonlit — bid-dawl tal kamar.

Moon raker — biċċa kala ta fuk nett ta arblu; ħaġa belgħa; balalu.

Moon raking — ġbir tas-suf.

Mooned — bħal kamar.

Mooner — min jiġġerra mat-torok ma jagħmel xejn, vagabond.

Moonery — ġenn.

Moonglade — id-dija li jagħmel il kamar fuk wiċċ il baħar etc.

Moonish — capriċċus li ibati bil bulijiet.

Moonlight - dawl tal kamar; *it was a beautiful moonlight night*, chienet lejla sabiħa bid-dawl ta kamar.

Moonlighter — wieħed mil *moonlighters*, cumpannia ta rgiel li chienu ltakgħu fl-Irlanda biex jibdew idaħħlu u imixxu il kuddiem *is-societajet* segrieti, xogħolom chien bil-lejl iheddu in-nies li ma iridux jidħlu magħħom.

Moonlighting — ix-xogħol tal *moonlighters*.

Moonrise — tluħ, li spuntar, tal kamar.

Moonset — nżul il kamar.

Moonshee } **Monshi** } wieħed li jgħallem il-sien Industani jew Torc.

Moonshine — dawl ta kamar; duħħan bla xiwa; ħafna discors jew wiri u sustanza xejn; spirtu mdaħħal b'cuntrabandu; mdawwal bil kamar; *it was a fair moonshine night*, (**Clarendon**), chienet lejla ġmiela tal kamar.

Moonshiner — wieħed mil *Moonshiners* jew American tal cumpannia li idaħħlu jew jagħmlu whisky b'cuntrabandu.

Moonsiff — mħallef Indian.

Moonstruck - miġnun.

Moony — tal kamar, bħal kamar; fis-sacra, biħa, mċaklak, xurban; ibleħ, balalu.

Moop — tiecol, (tkaċċat bħal ma tagħmel nagħġa).

Moor — Torc iswed; moxa mgħaddar; għadira; magħluk (art privata) għall caċċa; tirmiġġa.

Moorage — rmiġġ.

Moorcock — ħaġla sidritha ħamra (tajra).

Mooress — mara Torca sewda.

Moorhen — gallozz.

Mooring — rmiġġar.

Mooring black — il mażżra ta rmiġġ.

Moorish — mgħaddar, collu għadajjar; tat-Toroc suwed.

Moose — xorta ta cerv li jidher fl-India.

Moot — tiddiscuti; iġġib ħaġa, custioni etc. f'cunsill etc. biex issir discussioni fukha; ta min jiddiscutih; *this is a moot case*, dan cas ta min jitchellem fuku.

Moot — ħolka, circu, tal ħadid; chejl għal ħxuna li jusaw abbord għax-xogħol tal buzzelli etc.

Mootable — ta min jiddiscuti (jitchellem u jirraġuna) fuku, discutibli.

Mooter — min jiddiscuti, jitchellem, jew jirraġuna fuk argument etc.

Moothill — għolia, tumbata fejn jinġabru in-nies għal *meeting*.

Mop — moppa, xcupa taċ-ċraret għal ħasil tal art; wiċċ mkarras; wiċċ icreħ; togħroc b'moppa; tagħmel wiċċ mkarras; titcherraħ; tkarras wiccec.

Mope — tgħaddi ħajja ta swied il kalb; tiddejjak; tagħmel il buli; bniedem dejjem b'għeddumu imdendel; dejjem wiċċ ta bużżieka; dejjem bil buli.

Mope eyed — b'għajnejh mpeċpċa, corta vista.

Moped — stupidu, balalu, belhun, ħaġa belgħa.

Moppet — trajbu, pupu, taċ-ċraret; xorta ta chelb muswaf; takris tal wiċċ.

Mopsey — mara dendula.

Mopus — għażżien, wieħed li jittiechel bil għażż; banc il għażż.

Moquette — xorta ta tapiti fini tal Brusellès (Belgiu).

Mora — il morra; *to play at mora*, takta il morra.

Moraine — it-trab, xaħx etc. collu li icarcru u iġibu magħħom fil widien il

glacieri jew ix-xmajjar tal ilma magħkud.

Moral—morali, virtus, tajjeb, sewwa; tal morali (tat-tagħlim fuk id-dmirijiet tal bniedem; *moral courage*, curaġġ morali.

Morale - il morali jew li stat tal moħħ, ħrara, heġġa li jirbaħ etc. li icollu bniedem suldat etc. f'xi gwerra etc.

Moralism—tagħlim, morali, tifsira.

Moralist—moralista, min igħallem il morali jew x'inhuma id-dmirijiet tal bniedem.

Morality—moralità, morali (tagħlim fuk id-dmirijiet tal bniedem.

Moralize—tfisser, tispiega, tgħallem il morali; turi il morali jew x'inhuma id-dmirijiet tal bniedem; titchellem fuk il morali.

Moralizer—ara *moralist.*

Morally—moralment, scond il morali; sewwa, tajjeb; *to live morally*, tgħeix ħajja sewwa; effettivament, praticalment.

Morals— morali, filosofia morali; condotta, mgiba, ħajja; *a man of very low morals*, ragel debuxxat, li igħaddi ħajja ħażina.

Morass — muxa mgħaddar; għadira.

Morat — xorb bħal cappellier bil għasel u il ġlepp tat-tut.

Morate—li għandu drawwiet tajba.

Moration—dewmien.

Moratorium — permess, setgħa li titlob biex tieħu żmien actar biex tħallas pagament.

Moravian—tal Moravia.

Morbid—marradi.

Morbidity - mard.

Morbidezza (bit-Taljan)—fil pittura lewn tal-laħam tal wiċċ etc.

Morbidity
Morbidness } mard.

Morbific — li imarrad, li igib il mard.

Morbilliform - li donnu ħożba.

Mobillous - tal ħożba.

Morboss—marid.

Morbosity—mard.

Morbus — mard; *Morbus Brightii (Bright's disease)*, nefrite, mard tal cliewi; *cholera morbus*, il corla (cholera).

Morceau - (akra *morsò*) biċċa, għidma, buccun; biċċa musica żgħira, daks xejn ta composizioni musicali

Mordacious—għiddiem, niggħież; li jigdem jew inniggheż bil cliem, sarcasticu.

Mordant — murdent, tati il murdent.

More - actar, iżjed; *no more*, katt iżied; *to be no more*, tmut; *more and more*, actar u actar.

Moreen - drapp oħxon tas-suf għal purtieri.

Morel—faħxia, xorta ta fakkiħ tajjeb għal l-ichel.

Moreland—muxa.

Morello—cirasa sewda.

Moreover - actar, ucoll; barra minn dan, minn fuk.

Moresque — Moresc; stil tal Mori jew tas-Suwed (Għarbi, tal Għarab) disinn jew ornat bil werak, fjuri etc. ħergin minn xulxin.

Morganatic - żwieġ bejn ragel li icun nobbli etc. u mara li ma tcunx tal condizioni tiegħu; (*morganatic marriage*, igħejdulu ucoll: *left handed marriage*).

Morganatical—ara *morganatic.*

Morgay—xorta ta chelb il baħar itticchiat li jidher fl-ibħra ta dwar li Scozia.

Morglay—xabla b'zewġ manchijiet.

Morgue—morg, camra fejn iħallu il mejtin li isibu mgħarkin etc. mixħutin fuk rħama biex in-nies jagħarfuhom min icunu.

Moria - ġenn, bluha.

Moribund—kiegħed imut.

Morigerate—ubbidient, li jokgħod għalli tgħeidlu.

Morigeration—ubbidienza.

Moril—ara *morel.*

Morilleform—li għandu għamla ta, bħal, *morel* (ara).

Morillon—il birwina (tajra).

Morion—mirjun, elmu bħal tal cavaljeri ta San Ġwann etc.

Morisco - moresc, tal għarab; tas-suwed, tal mori tas-Spanja; ta lsien

(lingua) tal mori ta Spania; żifna għarbija.

Morkin—annimal li imut għax icun marid jew ġralu xi ħaġa.

Morling—suf ta ngħaġa mejta.

Mormal—cancru, cancarena; periculus, ħażin ferm.

Mormo—biża, biża bil babaw.

Mormon—tajra tal ilma, bħal papra, bi ġwienaħ żgħar, ta dan l-isem.

Mormops — xorta ta farfett il-lejl, wiċċu icreħ ferm.

Morn—għodwa, għodu.

Morne — lanza bil ponta milwija biex lil min tolkot. ma tgħmillux ħsara.

Morne (fl-araldica) — ljun wiekaf fuk sakajh ta wara, bla lsien, bla snien, u bla difrejn.

Morning — għodu, għodwa; l-ewwel żmien; *the morning of life*, l-ewwel żmien ta ħajjitna.

Morning glory — campanelli (fjur).

Morning gown — bluża tad-dar.

Morning land—lvant (mnejn titla ix-xemx fil għodu).

Morning star — il chewcba ta fil għodu, Venere.

Morning tide—il għodwa; il ħin ta fil għodu.

Moro — axxess, tumur żgħir daks tuta.

Moroccan—tal Morocco; tal Morocchini jew in-nies tal Morocco.

Morocco – gild fin għaż-żraben tannisa, ~~għal-librari~~ etc.

Morology – discors bla sens; cliem fieraħ.

Morone—moron, lewn it-tut li icun għadu ma sarx, cremzi scur.

Morose — fonkla, mkit, bisbetcu, burus.

Morosis—genn, bluha.

Morphean — tal Morfeo, alla ta ngħas jew ta rkâd u tal ħolm.

Morpheus—Morfeo, alla ta rkâd u tal ħolm.

Morphew – ħmewwa (marda).

Morphiamania—leblieba għal, mania għax-xorb tal *morphia* jew għal l-oppiu.

Morphine—morfina.

Morphologic } Morphological } tal *morphology* (ara).

Morphologist—chittieb tal *morphology*.

Morphology—morfologia, ix-xienza li tittratta fuk it-tibdil, il għamla u chif inħuma magħmulin etc. l-annimali u 'l ħxejjex; ix-xienza tal għamla u it-tibdil tal organi tal annimali ħxejjex etc.

Morphosis — il chif, il mod chif jisviluppa ruħu, organu ta annimal etc.

Morrhua — stoccafixx, baccaliau, merluzz.

Morrhua oil – żejt tal merluzz.

Morris; Morrice } Morrisdance } żifna tal mori ta Spanja li jisfina wieħed waħdu actarx bid-dakk ta tamburlin u il castanjoli

Morris pike—xorta ta labarda tal mori jew tal għarab.

Morrow—għada; *the morrow*, l-għada; *to morrow*, għada.

Morrowing—tħollija ta xogħol etc. mi'l-lum għal għada.

Morse—żiemel tal baħar (ħuta).

Morse—il boccli ta cappa tal cnisia.

Morse—l-alfabett tat-telegraff, ticchi u linji (bħal . — f'loc A etc.) hecc msejjaħ għal Professur *Morse* li ivvintah.

Morsel – għidma, ħalk, buccun.

Morsing horn — karn għal porvli fin tal miccia jew għal beżżul ta xcubetta etc.

Morsure—għidma, gdim.

Mort – dakka bil karn li idokku il caċċaturi sinjal li ic-cerv miet (inkabad u inkatel); gild ta nagħġa jew ħaruf mejtin.

Mort cloth—vadrappa tal mejtin.

Mortal — mortali, mewwieti, li imut, bniedem; li joktol, li igib il mewt; mejjet; *mortal sin*, id-dnub il mejjet; *think mortal what it is to die*, (Parnell, *Night piece, on Death*), aħseb, ja bniedem x'jigifieri li għandec tmut.

Mortal sin—dnub mejjet.

Mortality—mewt; bnedmin; in-numru tan-(chemm) nies imutu.

Mortalize—tagħmel *mortal* (ara).

Mortally—għal mewt; għal l-aħħar, ferm, chemm jista icun; *he was mortally wounded*, chien ferut (midrub) mortalment; *Adrian, the Emperor, mortally envied poets and painters*, (Bacon, *Essays, on Envy*), Adrianu, l-Imperatur, chien jobgħod ferm il poeti u'l pitturi.

Mortar—mehrież; bus, murtar, canun kasir; tajn tat-tichil; lampa żgħira tal idejn jew lucerna; xemgħa kasira u ħoxna bħal dac ta abbord tal bastimenti tal guerra etc; tcaħħal jew twaħħal bit-tajn.

Mortar bed—carru ta murtar, bus, jew canun kasir.

Mortar board—hecc xi drabi isejħula il berritta ta għamla quadra ta li studenti.

Mortar engine—macna għal għaġin tat-tajn għal bini.

Mortgage—ipoteca, jedd li wieħed jagħmel fuk beni ta ħadd jeħor għal xi dejn; tipoteca.

Mortgagee dac li lilu tipoteca il beni talli icun ħariġlec xi flus jew li icolloc tatieħ.

Mortgageor } min jipoteca jew jati
Mortgager } il beni tiegħu biex jagħmel tajjeb għad-dejn li icollu.

Mortiferous—li joktol, li igib il mewt.

Mortification — mortificazioni; moħkrija; tgħacchis; cancru, cancrena.

Mortifier — min igħacches jew jaħkar.

Mortify—toktol, tmewwet; timmortifica, tgħacches, taħkar, twaġġa il kalb ta; ticcancra; iggib cancru.

Mortise—fimna; (tokba jew ħofra fejn jingasta il minċott); timminċottia, tingasta li njam (iddaħħal il minċott fil fimna).

Mortise-chisel—pedan.

Mortise wheel—rota bit-tokob fejn jidħlu is-snien ta rota oħra.

Mortling—ara *morling*.

Mortmain—vinglu, beni ivvinglat li ma jistax j mbigħ.

Mortpay—paga (flus) li tibka żejda ta suldati etc. li icunu mietu jew spiċċaw mis-servizz etc.

Mortress — laħam mkatta jew misħuk għal *croquet*.

Mortuary—zuntier, loc għad-dfin; dritt, ħlas, li jeħu il cappillan meta imut xi ħadd fil parroċċa tiegħu; taddfin; tal mejtin.

Morus—is-siġra tat-tut; tuta.

Morvant—razza ta ngħaġ.

Mosaic—musaic; tal musaic; disinn; figura etc. magħmula b'ħafna bċejjeċ; tal ħġieġ, ġebel etc. ingastati jew intarsiati ma ħajt etc.

Mosaic } ta Mosè jew tal chitba
Mosaical } etc. tiegħu.

Moschus—annimal, xorta ta cerv li jidher fil muntanji tac-Cina u tas-Siberia.

Moselle—xorta ta mbid abjad tal Germania.

Moslem — Mislem, Torc, Maumettan.

Mosque—moschea, cnisia tat-Toroc.

Mosquito—nemusa.

Mosquito bar—zanzariera; purtieri tal filoxx li igħattu is-sodda collha jew li jitkiegħdu fit-twieki etc. biex iżżomm li ma jidħolx nemus jew dubbien; muschettiera.

Mosquito-canopy }
Mosquito-curtain } muchettiera, zanzariera.
Mosquito-net }

Mosquito fleet—ħafna bastimenti żgħar flimchien; flotta ta bastimenti żgħar.

Moss—ħass; ħażiż; ħaxix ħażin; muxa; tagħmel (trabbi) il ħass jew il ħażiż; *moss clad*, collu, mimli bil ħass.

Moss rose—il warda tac-centufoliu.

Moss bush—ġummar Inglis.

Mossed—collu, mimli, ħażiż.

Mossy—bil ħass jew bil ħażiż, donnu, bħal, ħass jew ħażiż.

Most — il biċċa il cbira; actar; l-actar; *at most*, m'hux actar tard; *the Most High*, Alla l-Imbierec, il Cbir Alla.

Mostly—actarx; il biċċa, il cbira.

Mostra—sinjal hecc V̄ fil musica biex juri lill dac li icun idokk meta tidħol il parti tiegħu.

MOT—kawl, motto; chelma, cliem bis-sugu, sustanzius li ifissru xi ħaġa.

MOTACILLA—il ġarnell (għasfur).

MOTE—dakka bil karn, sinjal li iċ-ċerv miet; dakka bil karn tal caċċaturi sinjal li iċ-ċerv miet (inkabad etc.); lakgħa, cumitat; *folk mote*, lakgħa (ghal cumitat) tan-nies.

MOTE—ticca, farca, għabra; nitfa chemm xejn li bill chemm tidher.

MOTELLA—il ballottra (ħuta).

MOTET } MOTETT } mutett; biċċa musica sacra (tal cnisia).

MOTH—camla; *moth eaten*, iccamlat, mecul bil camla.

MOTHED—mecul bil camla, camlat.

MOTHER—omm; tagħmilha ta omm, tieħu biex trabbi; il *madre* (superiura) abadessa; tal pajjis fejn wieħed jitwieled; il kiegħ jew it-tartru tal ħall etc.; tagħmel it-tartru; *he is ashamed to speak his mother tongue*, jistħi jitchellem il-lingua tiegħu; *mother cell*, il mamma, iċ-ċella il cbira fejn icun hemm (isiru) celol oħra; *mother church*, il cnisia ewlenia, il paroċċa, il matrici.

MOTHER COUNTRY — l-art, il pajjis fejn wieħed jitwieled; il patrija.

MOTHER IN LAW—ħmiet; (omm il mara jew omm ir-ragel).

MOTHER LAND—il patrija, l-art fejn wieħed jitwieled.

MOTHER MAID—il Madonna.

MOTHER NAKED - gharwien laħam.

MOTHER OF PEARL—madriperla.

MOTHER QUEEN—omm ir-regina jew ir-re tal pajjis.

MOTHER SPOTS—tbajja fil gisem (fil gilda).

MOTHER TONGUE — lsien li wieħed jitgħallem minn ghand ommu sa minn meta icun ċchejchen.

MOTHER'S MARK—għazza fil gilda.

MOTHERED—li ghandu omm.

MOTHERHOOD — li stat ta omm; li tcun omm.

MOTHERING—l-usu li hemm l-Inghilterra li wieħed imur jagħmel żjara lill ommu u 'l missieru nhar il Hadd ta nofs ir-Randan.

MOTHERLINESS—li mħabba li icollha omm.

MOTHERLY — ta omm, bħal omm, ħanina.

MOTHERWORT—isem ta ħaxixa.

MOTHY—collu camla; camlat.

MOTION — taħric; ċaklik; inclinazioni; gibda; mozioni, proposta; tnaddif ta li msaren; tagħmel sinjal, turi; tagħmel proposta jew mozioni; *then there was a motion for the adjournment*, imbgħad chien hemm proposta għall aġġornament; *I motioned him to his seat*, urejtu fejn hu postu.

MOTIONER } MOTIONIST } min jagħmel proposta jew mozioni.

MOTIONLESS—kiegħed, ċass.

MOTIVE—mottiv, il ghaliex, il ħtija, caġun; *am I the motive of these tears*, (Shakespear, *Othello*). jena hu il caġun ta dan id-dmugħ.

MOTIVITY—dac li igib iċċaklik.

MOTIVO (fil musica) mottif.

MOTLEY—mnakkax, cull lewn; maġħmul minn bosta ħwejjeġ li m'humiex xorta waħda; mlakkat; libsa ta pulcinell (b'ħafna culuri); buffun; *will you be married, motley?* (Shakespear, *As you like it*), int tiżżewweġ ja buffun?

MOTO CAR } MOTOR CAR } carrozza automobbili, motor car, carrozza li timxi bli *steam* etc.

MOTOR—minn, dac li, imixxi—bhal ma hu l-ilma, li *steam* etc.

MOTORIAL—li jati iċ-ċaklik, li iċaklak, li imixxi, li iħaddem.

MOTORPATHY—cura tal mard bil movimenti ta (billi tħaddem il) gismec.

MOTTLE—tnakkax, tlewwen b'bosta lewnijiet.

MOTTLE FACED—b'wiċċu mtabba.

MOTTLED—mtabba, collu tbajja.

MOTTO—motto, kawl, cliem, chelmiet li fihom xi sustanza, li ifissru xi ħaġa.

MOTTOKISSES—ċojciet; ħelu mgheżwer f'carti b'xi ħaġa mictuba fihom (b'xi chelmiet ta cumplimenti, ta mħabba etc.)

MOTTOED—li fih motto.

MOUCH—tiggerra, tgħejx jew tghaddi ħajja ta vagabond.

MOUCHARD—spiun tal pulizia, widna (chif isejħulhom fi Franza).

Moucher — min igbejx jiggerra l-hun u l-hemm; vagabond.

Mould — ħamrija; tinwir, moffa; ghamla, forma; tagħmel; issawwar; tixħet fil forma; tfondi; tnawwar; timmoffa.

Moulder — fonditur; min jixħet fil forma; issir trab; tagħmel trab.

Mouldiness — moffa, tinwir.

Moulding — fundar, xħit ġo 'l forma; bacchetta, bsaten (bastun) ta gwarniċa.

Mouline — argnu; ir-romblu li italla gebel etc. billi iddawwar miegħu il ħabel.

Moult — toħrof; tbiddel ir-rix jew ix-xagħar; tbiddil tar-rix jew xagħar.

Moulten — bir-rix mwakka; li ħorof.

Mound — borġ, sies; il balla jew globu bis-salib fuku, is-sinjal tas-setgħa tar-Rejet; tbarraġ; issejjes.

Mount — muntanja, gebel; gholia, ħajt, sur, monti (tar-raħan); għajnuna biex wieħed jista jircheb fuk żiemel; żiemel armat ghar-rchib fuk id-daħar; tircheb; titla, triccheb, ittalla, iżżejjen; timmonta; tlesti (opra etc.) għal teatru; *that fort mounts more than twenty guns*, dic il fortizza għandha actar minn għoxrin canun.

Mountable — li tista titilgħu; li tista tarmaħ jew timmuntaħ.

Mountain — muntanja; tal muntanji bil muntanji, collu muntanji; *the mountain districts*, id-distretti (artijiet) muntanjusi (collhom muntanji), *mountain goats*, mogħż tal muntanji.

Mountain chain — catina ta muntanji; ħafna muntanji ħdejn xulxin sarbut.

Mountain high — mogħla muntanja.

Mountaineer — min igħammar kalb il muntanji; min iħobb jitla mal muntanji; titla il muntanji jew għal piacir jew biex tagħmel xi studiu.

Mountainous — muntanjus, collu muntanji; mgebbel.

Mountebank — min f'xi fiera jitla fuk xi mejda etc. fil għoli u jibda jircanta il ħwejjeġ li icollu, igħajjat biex dejjem jiġbor in-nies ma dwaru; saltambanc.

Mounted — riecheb fuk iż-żiemel; immuntat fi gwarniċ etc.; *mounted police*, pulizia fuk iż-żiemel.

Mounting — tluħ; rchib fuk żiemel muntar; muntatura; il ħadid tac-ċana.

Mourn — titħassar, tibchi; tagħmel vistu.

Mourner — min jitħassar; min jibchi lil xi ħadd li icun miet, min jagħmel il vistu; min imur wara xi mejjet jew f'accumpanjament.

Mournful — mħassar; mbicchi; mnicchet; ta swied il kalb.

Mournfully — bin-nichet; bis-swied il kalb.

Mourning — ħasra, nichet; tal vistu; *mourning garments*, ħwejjeġ tal vistu; *whom are you in mourning for?* għal min int vistus?

Mourning coach — il carrozza tal mejtin, ta funeral.

Mouse — ġurdien; takbad il ġrieden; *to mouse a hook*, torbot cima ma ganċ biex issaħħu li ma jiżlokx; *blackeye*, il cħula li issir ma dwar il għajn wara li wieħed jakla dakka ta ponn fuk għajnu; miċċa ta canun jew ta furnella; *a man or a mouse*, xi ħaġa jew xejn.

Mouse fall }
Mouse trap } nassa tal ġrieden

Mousekin — ġurdien żgħir.

Mouser — kattus sajjed għal ġrieden.

Mousie — ġurdien żgħir.

Mousing — kbid tal ġrieden.

Moust — tgħabbar ix-xagħar; titfa terra etc. fuk ix-xagħar.

Moustache — mustaċċ, suldat xiħ kalbieni; mustaċċun.

Mousted — bit-terra, mgħabbar bħal ma icun xi dakkiet ix-xagħar tar-ras.

Mouth — fomm; kalk; il fetħa f'ċana varloppa etc. fejn icun il ħadid u tgħaddi ic-ċana; titchellem, titħaddet b'leħen għali; takbad b'ħalkech jew bi snienec; titcherraħ, titkarras, tkarras wiccech.

Mouthful — mimli ħalk, ħalk.

Mouthpiece — il bucchin ta strument, dic il biċċa ta li strument li wieħed jagħmel f'ħalku biex idokk; bocchin.

MOUTHY—collu discors jew cliem.

MOVABLE — li jista jiććaklak jew icun mćaklak; mobbli (festa); *Easter is a movable feast*, Il Għejd hua festa mobbli (li ma taħbatx dejjem f'ġurnata waħda).

MOVABLED—bil mobbli, mgħammar (f'loc *furnished)*.

MOVABLES—għamara, mobbli.

MOVE—ćaklika; tkankila; tħarrica; iććaklak; tkankal; tħarrec; iddawwar; tmiss; ticser il kalb; tiććaklak, titkankal; titħarrec; *the letter moved him*, il littra kanklitlu kalbu (ġagħlitu iħoss) *to be on the move*, tiććaklak; *he is always on the move*, dejjem sejjer (ma għandux mistrieħ); *to take a move*, titlak.

MOVEABLE—ara *movable*.

MOVEMENT—ćaklika, tkankila; xewwiexa.

MOVENT } ćaklieki, ħarriechi, min
MOVER } iċaklak xi ħaġa u igibha il kuddiem; causa, caġun.

MOVING—li jiććaklak, iħarrec, ikankal, ibiddel; li jicser jew imiss il kalb.

MOW — ħalla; munzell; camra tal ħażna tas-silla etc.; tikrisa tal wićć; taħsad; tkarras wiccec; tgħezzez; tagħmel kattiet tas-silla etc. fuk xulxin; timmunzella.

MOWER — hassâd; macna tal ħsad; min ikarras wićću.

MOWING—ħsad; għalka li għadhom chemm ħasduha.

MOWING MACHINE—macna tal ħsad

MOWN—maħsud.

MOXA—ħaxixa, bħal ħass jew ħażiż li dari chienu jaħarku fuk xi mchien fejn icolloc l-ugigħ biex ittaffi u tfejjak.

MR. (floc *Mister*)—sur; *Mr. Smith*, is-sur Smith.

MRS. (floc *Mistress*)—sinjura, *Mrs. Ash*, is-sinjura Ash.

MS. (floc *Manuscript*)—manuscritt ħaġa (carta) mictuba (m'hix stampata.

MSS. (f'loc *Manuscript*)—ara.

MUBBLE FUBBLES — swied il kalb, buli, ipocondria li wieħed igib fuku għal xejn.

MUCH — wisk, ħafna, salt, bosta, katiħ, xebgħa; *much about it*, quasi xorta, tista tgħejd xorta waħda; *too much*, iżżejjed; *too much of a thing is good for nothing*, iżżejjed imbidded; *how much*, chemm; *as much*, daks; *so much*, tant; *to make much of*, tieħu ħaġa bi cbira, tati impurtanza.

MUCID } muawwar, immuffat.
MUCIDOUS }

MUCILAGE - bħal gomma li icollhom iż-żrieraħ u il għeruk ta xi siġar.

MUCILAGINOUS—li iwaħħal; li idellec; mgħaccar.

MUCIN—dic il gomma li icollu il kamħ (tinħass meta icun imxarrab).

MUCIPAROUS—li inissel jew igib li mħat.

MUCK—demel, bżar; żibel (li icun għadu niedi); gozz ħaxix li icun kiegħed isir għaż-żibel; ħmieġ; iddemmel; tati il bżar; tħammeġ; tneħħi id-demel jew il ħmieġ minn post.

MUCKENDER—mactur ta li mnieħer.

MUCKER — wieħed mis-setta tal *Muckers* tal Germania li chienet fundata minn zewġ Luterani li imbagħd spiććaw biex marru il ħabs.

MUCKER—tigbor, tgħezzez flus bittkankić, usuri etc.

MUCKERER—xħiħ, kanćieć; għadma; wieħed idu magħluka sħiħ.

MUCKHEAP } miżbla.
MUCKHILL }

MUCKINESS—ħmieġ, tgħacchir.

MUCKLE—bosta, ħafna, katiħ; *many a little makes a muckle*; ftit, ftit, u ftit jagħmlu ħafna, jew bil ktajra il ktajra tintela il ġrajra.

MUCK SWEAT—salt għarak, għarak li jinzel ćraćar.

MUCKWORM — bniedem xħiħ chemm jista icun; ħanzir; xħiħ; dudu, ħanex ta li mżiebel.

MUCKY—maħmuġ mgħaccar; mokżież, vili.

MUCOSITY—tgħallic.

MUCOUS — ta, li igib, li mħat; li igħallec jew idellec.

MUCOUSNESS—tgħallic.

MUCRO—ponta, tarf.

MUCRONATE—li gej bil ponta.

MUCULENT—li igħallec; ta li mħat.

Mucus – mħat.

Mud — tajn, ħama, tal ħama; timla bit-tajn, jew bil ħama; *muddredger*, carracca tal ħama.

Mud fish – ħuta, bħal murina.

Mud lark – tifel jew ragel li jinżel fil canali jew fejn iżomm il ħmieġ, f'xi daħla tal baħar, biex ifittex xi bicciet tax-xaħam, xama, faħam etc.

Muddiness—titjin, ċaflis

Muddle—ittajjen, tkankal, iddardar ilma; tħawwad; tħassar, tgherfex, tgħarrak; tgherfixa, taħwida; *there is no management in that house, there is nothing but muddle*, ma hemmx ħlief taħwid u tgherfix (confusioni) f'dic id-dar; *he has muddled the whole affair*, gherfex (ħawwad) u għarrak il biċċa collha.

Muddled — mħawwad, mkankal; sturdut ma jafx x'inhu jagħmel, fissacra.

Muddy — mtajjen; collu tajn jew ħama, mċaflas; lewn it-tajn; bħattajn; maħmuġ; vili, bla giħ; b'moħħu mħawwad, sturdut, confus; oscur m'hux ċar; *a muddy style of writing*, stil, (xorta) ta chitba li m'hix ċara biżżejjed; *you muddy knave*, (Shakespear, *Henry IV*), ja briccun bla giħ.

Mudir—Gvernatur.

Mue - toħrof, twakka ir-rix jew ix-xagħar biex tbiddlu; tgħajjat bħal bakra.

Muezzin—widdien, Torc.

Muff—manxò, borsa bħal but, tal martora etc. biex issaħħan l-idejn; romblu bħal lembuba biex jiċċattiaw il ħgieġ fil fabbrichi; holka jew circu tac-ċomb li iġongi zewġ cannoli u jagħmilhom biċċa waħda; tgħarrak; tħawwad, tgherfex.

Muffettee—manicotta jew pulzier tal martora etc. biex iżżomm il polzijet sħan.

Muffin ftira tal għagina li tittiechel mixwija sħuna bil butir mat-tè jew mal cafè fil għodu (mal breakfast).

Muffineer—platt għal fejn iżżomm sħan, il *muffins* (ara).

Muffle — tliff, tcabbaż (tgħezzez f'cabozza); tgħammad; tgħatti, taħbi il wiċċ; cabozza, xall etc. biex titleff jew tliff biha; ingwanta cbira u ħoxna tas-sarâr jew tal bucsjar; *for sometimes we must box without the muffle* (Byron, *Don Juan*), għaliex xi drabi icolna nibbucsiaw minn għajr l-ingwanta.

Muffle it-tarf tal imnieħer bejn li mnifsejn ta bakra, nagħġa etc.

Muffled—milfuf, mleff, (leħen jew ħoss) maħnuk jew fgat; mgħammad; *muffled drum*, catuba issiccata biex tcun maħnuka; chif tcun f'xi funeral ta xi suldat etc.; *muffled peal*, dakk tal cniepel li icollom lsien taħħom mgheżwer biċ-ċraret.

Muffler — xalla tal għonk biex wieħed jintleff fiha; ngwanta, cbira ħoxna, tal bucsjar.

Mufti - sacerdot, kassis tal Indiani maumettani; magistrat; avucat Indian; *in mufti*, la pajsana.

Mug—bukar tal birra etc.; il fomm il wiċċ; ħaġa belgħa, balalu; *to mug up*, tkarras wiċċec, titcherraħ; tiżboħ wiċċec (biex tidher aħjar).

Mugget—kmis bix-xabò; biċċa mil chirxa (it-tames).

Muggy—niedi; mgħaccar, mnawwar; mċajpar.

Mughouse - ħanut tal birra.

Mugient—li igħajjat bħal bakra.

Mugil – ħuta, bħal mulett.

Mugwort—haxixa, l-artemisia.

Muils — żraben tad-drapp għal gotta (għal min ibati bil pullagra).

Mulatto—ben ragel iswed u mara bajda jew mara sewda u ragel abjad.

Mulberry—cewsi.

Mulberry tree — siġra tac-cewsi, cewsa.

Mulch—il ħaxix, ħuxlief etc. li icun taħt il bhejjem li imbagħd isir demel jew bżar; titfa ħuxlief etc. taħt il bhejjem biex dana isir demel.

Mulct—multa, ħaraġ, ħlas ta flus li ticcundannac tħallas il korti għal xi contravvenzioni etc.; timmulta; twaħħal multa.

Mulctuary—tal multi, tal ħlas tal multa jew ta haraġ.

Mulctuary—li jiccastiga bil multa.

MULE—bagħal (ben il ħmar u id-debba jew ben il-żiemel u 'l ħmara); macna tal brim tal ħajt; (fil Botanica) pianta ibrida.

MULE DRIVER } burdnar, carrettu-
MULETEER } nar.

MULJENNY—raddiena tal brim tal ħajt.

MULETTE — burdnar; bastiment ċchejchen tal kluħ.

MULIEBRITY—ara *Womanhood.*

MULIER—mara miżżewġa; (fil-ligi) wieħed li jitwieled minn żwieġ regulari iżda li icun mnissel kabel iż-żwieġ.

MULISH—bħal bagħal; stinat, rasu jebsa.

MULL — ixxarrab jew tbixx biex tħawwar stuffat etc. bl-imbid; trab, terrapien; drapp artab tat-tajjâr; cap jew lsien tal art; tabacchiera (actarx tal karn).

MULLAGATAWNY—soppa bil cari u 'l bżar li isajru l-Indiani.

MULLER—gebla għat-tifric tal porvli (biex tisħak biha il porvli etc. fuk gebla oħra); macinell taż-żebgħa.

MULLERIAN FIBRES — ħjut rkak fir-retina tal għajn.

MULLET—mulett; trilja, buras.

MULLETS — molol għan-noccli tax-xagħar.

MULLIGRUBS—liwi fli msaren.

MULLION—li strixxa wiekfa li icun hemm f'nofs tieka, li tofrok it-tieka f'żewġt idwal.

MULLOCK—terrapien, trab, żibel, u cull ma jintrema barra.

MULSE—mbid mgħolli bil għasel.

MULT } wisk, ħafna, bosta.
MULTUM }

MULTANGULAR—b'ħafna anguli jew rocon.

MULTIFARIOUS—ta bosta modi jew manieri; divers; numerus, complicat; ta bosta xorta.

MULTIFID } li għandu ħafna tak-
MULTIFIDOUS } simiet.

MULTIFOLD—ta bosta xorta.

MULTIFORM — li għandu ħafna għamliet.

MULTIGENEROUS—li għandu bosta xorta jew qualità.

MULTIJUGOUS—li hu magħmul minn (li fih) bosta pari jew żwieġ.

MULTILATERAL — li għandu ħafna ġnieb jew naħħiet.

MULTILOCULAR — li għandu ħafna ċelel.

MULTILOQUENCE - discors jew cliem żejjed; tlablib.

MULTILOQUOUS—paċpaci, lablabi; li għandu ħafna discors.

MULTINODATE } li fih ħafna għe-
MULTINODOUS } kiedi.

MULTINOMIAL—(fl-Algebra) li għandu bosta termini jew ismijiet.

MULTIPAROUS—li icollu ħafna friħ f'wild wieħed; li jiled bosta f'dakka.

MULTIPLE — numru li idaħħal fih numru ieħor sewwa bosta drabi (li jiddividi ruħu sewwa b'numru ieħor, bħal 12 hu *multiple* ta 3); li jiccomprendi (jiġbor) fih bosta drabi; mcattar.

MULTIPLEX—li għandu bosta tinjet jew piegaturi.

MULTIPLICAND — in-numru li trid tcabbar jew timmoltiplica.

MULTIPLICATE—moltiplicat, mcabbar.

MULTIPLICATION — moltiplicazioni; tactir ta numru b'ieħor, somma tat-tcattir; tcattir.

MULTIPLICATION TABLE—tavola tal moltiplicazioni.

MULTIPLICATIVE — li jimmoltiplica; tal moltiplicazioni.

MULTIPLICATOR — in-numru li bih timmoltiplica jew tcattar numru ieħor.

MULTIPLICITY—multiplicità, tcattir, cotra, ħafna.

MULTIPLIED — moltiplicat, mcattar.

MULTIPLIER—li icattar.

MULTIPLY—tcattar, timmultiplica.

MULTIRADIATE — li għandu ħafna raggi.

MULTISILIQUOUS — li għandu ħafna mżiewed taż-żerrigħa.

MULTISTRIATE — issingħiat b'ħafna strixxi.

MULTITUDE—gemgħa cbira ta nies; folla; cotra; ruxxmata jew għeġwigija nies.

MULTITUDINARY } tal folla, tal cotra
MULTITUDINOUS } numerus; ħafna.

MULTIVERTANT — li għandu ħafna tibdil.

MULTUNGULATE—li għandu id-dwiefer ta sakajh maksumin f'actar minn tnejn, bħal tal ħanżir.

MULTURE — taħna; xcora tħin chemm tithan mitħna għal għaġna; ħlas; dritt; tal mitħna talli jithanlec għaġna ħamħ.

MUM—mutu, siecliet, quiet; iss !, iscot !, basta !, sicchet ilsienec; xorta ta birra li issir mil kamħ.

MUMBLE—tomgħod il cliem, titchellem b'ħalkec jew b'xufteje magħluka tgħergħer, tigdem bil mod.

MUMBLER—min jomgħod il cliem; ghemgumi.

MUMCHANCE — logħb tar-rest, biddadi.

MUMM—tilbes mascra, tgħatti wiccec; tiċċajta b'wiccec mgħotti.

MUMMER—chemusell, buffun, wieħed li idaħħac in-nies

MUMMERY—bluha, dahc, farsa jew wiria tad-daħc.

MUMMIFY – tkadded mummia.

MUMMING—lbies ta nies mascarati, chif chienu jagħmlu dari l-Inghilterra għal Milied.

MUMMY — mummia, gisem mejjet mkadded u ibbalsmat; xorta ta xama li jusaw il genniena għat-tilkim tassiġar; tkadded u tibbalzma; *to beat to a mummy*, tati xebgħa li tchisser għadam bniedem.

MUMP—tnakkar, tgħerrem; tittallab; tomgħod; titchellem tgħedwed b'mod li ma tiftehimx; tkarrak; titcherrah, tkarras wiccec.

MUMPER · nakkâr, gherriem, tallab; min jomgħod il cliem; karricki.

MUMPS—buli, swied il kalb, nervi; ħnieżer (ġarab) marda.

MUNCH—tomgħod buccuni cbar.

MUNDANE—tad-dinja, ta dina l-art.

MUNDATION—tnaddif, ndafa.

MUNDIFICANT — unguent, dua li tnaddaf.

MUNDIFICATIVE—li inaddaf.

MUNDIFY—tnaddaf,

MUNGCORN—maħlut (kamħ u xgħir).

MUNICIPAL—municipali, tal municipiu.

MUNIFICENCE—għati bla kies, idejn miftuħa; tifrik.

MUNIFICENT—li jati bla kies; idu miftuħa; li iħobb jati u iferrak.

MUNIFY—tiffortifica, issaħħaħ.

MUNIMENT—fortizza, sur; għajnuna mezz; cuntratt, patt bil mictub, document.

MUNIMENT HOUSE } archiviu, camra
MUNIMENT ROOM } fejn jinżammu merfugħa documenti etc. ta xi colleggiata etc.

MUNITION—sur, fortizza; munizioni tal gwerra.

MURAGE — ħlas, taxxa biex jinżammu il ħitan jew swar ta belt (għat-tiswija etc.)

MURAL—ta, bħal, ħajt jew sur; *mural circle* jew *quadrant*, quadrant, strument għal chejl tal anguli.

MURC – il kxur tal frott etc. li jibka wara li jagħsruh.

MURDER—ktil; toktol; tassassna; *to murder a language*, tagħmel massacru minn (tgħarrak etc.) lingua.

MURDERER — kattiel; canun żgħir ta dan l-isem fuk biċċa tal gwerra.

MURDERESS — kattiela, mara li toktol.

MURDEROUS—tal ktil.

MURE—ħajt.

MURENGER—min icollu il ħsieb ta ħajt jew sur.

MURIATE — muriat, melħ magħmul mil acidu muriaticu u basi; *muriate of soda*, il melħ comuni.

MURIATIC — mielaħ, mnissel missalmura jew mil melħ; *muriatic acid*, acidu muriaticu.

MURICATED—collu ponot jew xewc; bil koxra magħmula xewc xewc.

MURINE—razza ta annimali bħal ġrieden.

MURK—dlam, mudlam; ħliefa jew kxur tal frott.

MURKY - mudlam.

MURMUR—għagħa, tgħergħir, tgheġuiġ; tgherwil; tħaxwix; tfesfis; tghemghim; tgheġweġ; tgherwel; tħaxwex; tfesfes; tghemghem.

MURMURER—ghemgumi; gherguri.

MURMURING — tgherghir, damdim jew ħsejjes li jagħmel l-ilma ta l-wied meta icun miexi; li ighemghem, ghemgumi.

MURPHY – patata.

MURR—marda bħal gidri tal bhejjem (bakar etc) ; tgherghar jew tagħżel bħal kattus.

MURRAIN – mxija fil bhejjem, marda bħal pesta.

MURREY—ta lewn aħmar scur.

MURRION—ara *morion.*

MUS – ġurdien.

MUSARD—ħalliem, min joħlom.

MUSCADEL, MUSCADINE — gheneb jew mbid muscatell; lanġasa ħelwa.

MUSCARDINE—bħal moffa li toktol id-dud tal ħarir.

MUSCAT, MUSCATEL, MUSCADEL — xorta ta għeneb u mbid Francis ta dana l-isem.

MUSCLE – musclu, biċċa mil gisem; masclu (frotta) tal baħar.

MUSCOID—bħal ħass jew ħażiż.

MUSCOLOGY—li studiu fuk il ħass jew ħażiż.

MUSCOVADO—zoccor m'hux rfinut.

MUSCULAR, MUSCULOUS — tal musceli, bil musceli; mibrum; f'saħtu; kawwi, jiflaħ.

MUSCULITE—koxra ta arzella etc. li isibu fil blat.

MUSE—Musa, Alla tal poesia ; ħsieb fil fond, contemplazioni; alienazioni tal moħħ; taħseb; titħaseb; timmedita, tistudia fil fond ; taliena ruħec jew rasec.

MUSES—il musi (fil Mitologia) disa aħwa bniet Allat tal poesia, musica, u l-arti l-oħra.

MUSETTE – strument tal musica.

MUSEUM – museu.

MUSH—it-trab li jaka minn ħaġa niexfa u mkarkċa ; ħaġa mħassra jew radba.

MUSHROOM – fakkieħ; li jisponta u imut malajr.

MUSIC – musica, dakk.

MUSICAL — armonius, ħelu għal widna, tal musica, tad-dakk.

MUSICIAN—wieħed li, min, idokk jew jaf il musica.

MUSICOGRAPHY—is-sinjali, simboli, li bihom jictbu il musica.

MUSING – tħasib.

MUSK — misc (fwieħa) ; l-annimal bħal cerv li jati il misc; ħass ; ħażiż ; tfewwaħ bil misc.

MUSKCAT – l-annimal li jati il misc.

MUSKET—azzarin, xcubetta.

MUSKETEER – muschettier, suldat tal azzarin.

MUSKETTOON — xcubetta kasira u ħoxna (b'canna wiesgħa).

MUSKET PROOF – li il balla ta xcubetta ma tistax għalih, ma tinfdux.

MUSKETRY – xcubettti, azzarini etc. (armi tan-nar); muschetterija.

MUSLIN—musolina ; tal musolina.

MUSLINET - musolina ħoxna ordinaria.

MUSNUD — tron, siġġu ta re etc. (hecc msejjah fil pajjisi ta Lvant).

MUSQUASH—annimal li jinsab fl-America li mil pil tieghu jaghmlu il cpiepel.

MUSQUITO—nemusa.

MUSROL—il biċċa tal brilja li tigi fuk imnieher iż-żiemel.

MUSSEL—masclu (frotta tal baħar).

MUSSULMAN—Torc, seguaci ta Maumettu.

MUST - most, mbid ġdid magħsur frisc mil gheneb li għadu m'hux fermentat; għandec, għandi etc.; tnawwar; timmoffa.

MUSTACHE, MUSTACHIO — mustaċċ.

MUSTACHES - mustacci.

MUSTANG – żiemel salvaġġ.

MUSTARD—mustarda.

MUSTARD POT—mustardiera.

MUSTER—migimgħa suldati; brigata; rassenja ; tiġbor, tiġma is-suldati; *to muster up courage,* tagħmel curaġġ.

MUSTER BOOK — rassenja, registru ta l-ismijiet tan-nies.

MUSTER PLACE—fejn jingemgħu innies, suldati etc. għar-rassenja.

MUSTINESS – moffa, tinwir.

MUSTY—mnawwar, immuffat.

MUTABILITY, MUTABLENESS — tibdil.

MUTABLE—li jbiddel, ikalleb.

MUTAGE – chif iżommu il fermentazioni tal gheneb, li icun isir mbit jew tal most, li ma tgħaddix il kuddiem.
MUTATION – tibdila; takliba.
MUTE – mbicchem, mutu, siechet; il ħmieġ tal għasafar; tħammeġ, tcacchi (għasafar).
MUTILATE – takta barra (drigħ, id siek etc).
MUTILATED – maktuħ barra.
MUTILATION – ktiħ ta id etc. barra.
MUTILATOR – min jakta id etc. barra.
MUTINE – tirvella, ixxewwex, xewwiexi, wieħed li icun f'xi tixwixa.
MUTINEER – min ikum xewwiexa, min jirvella, min jindaħal (jeħu parti) f'xewwiexa.
MUTING – ħmieġ tal għasafar.
MUTINOUS – xewwiexi; li kam xewwiexa; li rvella.
MUTINY – xewwiexa, rvell; tkum xewwiexa, tirvella.
MUTTER – tgherwil, tgherghir; titchellem jew tgħejd xi ħaġa li ma tiftehimx; tgherwil, tgherghir.
MUTTERER — min igherwel, igher-gher jew igħejd xi ħaġa minn taħt lsien li ma jiftehimx.
MUTTERING – tgherwil, tgherghir.
MUTTON – muntun (laħam tal muntun; biċċa munita (flus) tad-deheb ta żmien Enricu V, l-Inghilterra, li chienet tiswa 15 il xelin; mara m'hix tal galbu.
MUTTON CHOP – custilja tal muntun.
MUTTON PIE – pastizz bil-laħam tal muntun.
MUTUAL – ta xulxin.
MUTUALLY – wieħed lil jeħor, flimchien; xorta waħda.
MUTUATION — self, mutwu; bidla, bdil.
MUTULE – biċċa quadra, maħruġa il barra fil gwarniċu tal bini, Ordini Doricu.
MUX — ħmieġ; tħawwad, tgherfex, tagħmel tgherfixa.
MUZARAB – nisrani li chien taħt il gvern tal Mori (Gharab suwed) ta Spanja.
MUZZLE – sarima; bocca ta canun jew ta xcubetta; taghmel is-sarima, issarram.

MUZZY – sturdut, scuncertat, iconfondut, donnu fis-sacra, li ma jafx x-inhu jaghmel.
MY – tiegħi.
MYALGIA – ugigh jew bughawieġ fil musculi.
MYCOLOGIC } tal *Mycology*.
MYCOLOGICAL }
MYCOLOGIST – min jaf jew jistudia il *mycology*.
MYCOLOGY — studiu, trattat, fuk il fakkieħ.
MYDRIASIS — marda fil ħabba tal għainejn.
MYNCHERY – abatija, cunvent.
MYNHEER – Olandis.
MYOGRAPHY – descrizioni fuk il musculi.
MYOLOGY — l-anatomia fuk il musculi.
MYOPATHY – rtuba tal musculi.
MYOPE } bniedem corta vista, miope,
MYOPS } li ma jarax mil bogħod.
MYOPY – li tcun jgħar.
MYOSIS – marda tal għajnejn.
MYOSITIS — infiammazioni tal musculi.
MYRIAD – għaxart elef; eluf cbar.
MYRIALITRE – għaxart elef litru.
MYRIAMETER – għaxart elef metru.
MYRIAPOD – dudu bħaċ-centu piedi.
MYRIARCH – Cap; Cmandant ta għaxart elef ruħ.
MYRICINE – dic is-sustanza tax-xama li ma iddubx fl-alcohol.
MYRIORAMA – caxxa bil ħgieġ, lenti li turi ħafna veduti.
MYRMIDON — suldat goff, actarx ta condotta ħażina.
MYROPOLIST – wieħed li ibiħ id-duwa (unguent) u il fwieħa.
MYRRH – morr, mirra.
MYRRHYNE – tal morr, bill morr.
MYRRHITE – gebla preziusa lewn il mirra.
MYRTLE – riħan.
MYSELF – jen stess; jen.
MYSTAGOGIC } tal *mystagogy*.
MYSTAGOGICAL }
MYSTAGOGUE — min igħejd jew jinterpreta xi ifissru il misterii t'Alla.
MYSTAGOGY — interpretazioni, tifsir tal misteri t'Alla.

Mysterious — misterius, li hadd ma jista jifhmu; mistur; mohbi.

Mystery — misteru, haġa mistura jew mohbija; haġa li ma tistax tifhima; mistier, sengha.

Mystic — misticu; mistur, mohbi, li fih xi misteru; allegoricu, emblematicu jew li fih xi xbiha taht tifsir jehor; misticu, wiehed minn dawc (setta) li igħejdu li jiccomunicaw ma Alla dritt

Mystification — mistificazioni, satra.

Mystify — tistor; iżżomm mohbi bħala mistur.

Myth — hrafa.

Mythic } tal hrafa.
Mythical }

Mythographer — min jicteb il hrejjef.

Mythologize — tfisser il hrejjef tal antichi.

Mytholographer — chittieb fuk il *Mythology*.

Mythology — mitologia, trattat jew chitba u tifsir tal hrejjef tal antichi (tal popli) ta cull nazion.

Mythoplasm — raccont ta hrafa.

N

N — f'loc *North*, tramuntana, jew *Number* numru; N bħala numru tiswa 900, u Ñ 9000.

Na — (bli Scoccis) f'loc *no*, le.

Nab — il kuċċata ta għolia jew ta muntanja; cappell; grillu ta xcubetta; fejn iżżomm id-duda tas-serratura; tahtaf; takbad bis-salt.

Nabbe — xorta ta velenu kawwi wisk li jusaw l-Indiani.

Nabit — zoccor (jew helu) imfarrac.

Nablum — strument tad-dakk tal Lhud ta dan l-isem

Nabob — Princep Indian; bniedem għani ferm.

Nacarat — lewn ahmar mitfi; xorta ta ghażel fin ta dan il-lewn.

Nacre — naccra, madreperla.

Nadir — nadir, dic il ponta fl-aria jew tas-smewiet li tigi sewwa sew taht sakajna.

Nag — żiemel zgħir; iċċanfar dlonc; issib dejjem xi tgheid fi bniedem.

Naggy — li jitfantas minn xejn; li ma iridx hlief iċanfar.

Najad — Alla falz (mara) bħal dawc li naraw fuk xi għajn tal ilma etc.; bebbuxa tal ilma helu.

Najant - li kiegħed igħum.

Nail — difer; musmar; chejl tal ta żewġ pulzieri u quart; issammar; tahtaf, tisrak; *on the nail*, fil pront, fil wakt; bla telf ta żmien xejn; *to pay money on the nail*, thallas fil mument, *to hit the nail on the head*, tinzerta haġa sewwa.

Nail brush — xcupilja (għat-tnaddif) tad-difrejn.

Nail file — lima tad-dwiefer.

Nail head — ras ta musmar; *nail headed*, li gej bħal ras ta musmar.

Naive — li m'hux hajjen; bniedem semplici.

Naivete — innocenza, semplicità.

Naked — gharwien, għeri; ċar, li jidher micxuf; semplici, wahdu biss; *the very naked name of love* (Shakespear, *Two Gent of Verona*), l-isem biss, wahdu wahdu, ta imhabba; *all things are naked and open to the eyes of God*, il hwejjeġ collha huma micxufa u katt ma huma mohbija għal għajnejn t'Alla.

Naked eye — il ghajn biss (bla għajnuna ta lenti, trombi etc).

Naked flooring it-tavlar collu ta art jew ta paviment (kigħa) ta camra etc

Nakedness — għera; *to uncover nakedness*, (fli Scrittura) icolloc x'taksam ma mara.

Nakir — weġgha li tiġri issa banda u issa f'ohra fil gisem.

Nakoo — cuccudrill tax-xmara Gange.

Nambypamby — wiehed li icun affettat (chiesah jew fanfru) fi cliemu jew fil chitba; titchellem affettat, ta chiesah jew ta wiehed haġa belgha.

Name — isem, gieh, issemmi; *to call names*, tgħajjar (issejjah bil-lakam etc.) *to take a name in vain*, issemmi fil batal; *to name a day for something*, tiffissa (tagħżel) il ġurnata (għat-tieġ etc.)

Nameless — bla isem; li m'hux magħruf; li ma jissemmiex; m'hux ta min isemmih.

Namely — cioè, jigifieri.

NAMEPLATE — il placca (pianċa) fil bieb bl-isem ta dac li icun jokgħod f'dic id-dar.

NAMER — min isemmi; min jati l-isem.

NAMESAKE—isem li icun moghti għal xi ħadd.

NANDU—li ngħama tal America.

NANKEEN—lanchè (drapp tal koton jew tajjâr aħmar).

NANTES — xorta ta brandi (li isir f'Nantes, Franza).

NAOS—l-apartamenti (cmamar) ta gewwa ta Tempiu tal Grieghi.

NAP—napp, isem ta logħba tal carti; ġħokda tal ħajt li tibka fid-drapp; il pil tad-drapp etc.; nagħsa, għamża; tongħos, tieħu ngħasa jew għamża; tagħmel il pil (fi drapp, cpiepel etc)

NAPE—il cozz jew il ħofra tal għonk.

NAPERY — il biancherija (srievet, dvalji etc.) tal mejda; biancherija.

NAPHA WATER – ilma żagħar; fwieħa li issir miż-żagħar tal larinġ.

NAPHTHA—nafta, xorta ta petroliu.

NAPTHALENE—naftalina.

NAPIFORN — li għandu għamla ta gidra.

NAPKIN – sarvetta; mactur; *napkin ring*, ħolka għas-sarvetta.

NAPLES – Napli (belt fl-Italia).

NAPLESS – bla pil; (drapp) mkagħbar, kadim, mecul etc.

NAPOLEON—napuliun, biċċa munita (flus) tad deheb, Francisa, li tiswa gboxrin franc jew ħmistax il xelin għaxar soldi u tlietħabbiet; logħba tal carti, f'loc *nap*.

NAPOLEONIC—ta Napuliun.

NAPOLEONIST wieħed tal partit ta Napuliun; Bonapartista.

NAPPER — min iħobb jongħos jew jeħu xi għamża; macna għal pil tad-drap, cpiepel etc.; ufficial li f'xi funzioni tar-Re iżomm is-sarvetta jew mactur.

NAPPING – bin-ngħas, li jongħos; *to catch one napping*, takbad wieħed m'hux kiegħed jagħmel għassa tajba jew sewwa.

NAPPY—bil pil; (birra) li tistordi, li iggib ngħas; scutella cbira; żingla żgħira.

NAPUS—nevew.

NARAKA—l-infern (bl-Indian).

NARCISSUS—fiur, rangis.

NARCOSIS — telfa tas-sensi, għaxwa, sveniment; bhal ngħas cbir u twil (li xi drabi jispiċċa ucoll bil mewt) li igib l-usu tal oppiu etc.

NARCOTIC - li irakkad, li jistordi, narcoticu, medicina li trakkad jew tistordi.

NARCOTIZE—trakkad, tistordi binnarcotici (oppiu etc).

NARD—isem ta pianta li fiha riħa tfuħ, jusawha għal ungwent.

NARDUS—xorta ta ban.

NARGHILE – narghilè, pipa (bil-lastcu f'loc il kasba li igħaddi mil l-ilma) tat-Toroc, Persiani etc.

NARIAL—ta li mnifsejn.

NARIFORM—għamla ta mnieħer.

NARINE—ta li mnifsejn.

NARRABLE – li tista tgħejdu jew tirraccontah.

NARRATE – tgħejd, tirracconta; titħaddet fuk.

NARRATION—raccont, taħdita.

NARRATIVE – raccont, taħdita; li jitħaddet, li jirracconta; *he is very clever in narrative*, jinkala wisk biex jirracconta.

NARRATOR — min jirracconta, min igħejd fatt; min jitħaddet.

NARRATORY—li jitħaddet; li jirracconta; tar-racconti.

NARROW—dejjak; xħiħ, rkiek; strett (canal, mogħdija dejka tal baħar); *to be in narrow circumstances*, tcun batut, niekes mil mezzi; *he is in very narrow circumstances now*, issa jinsab batut wisk (niekes mil mezzi jew mil flus); *to have a narrow escape*, teħles (tiscansa) bil ħniena; *he had a narrow, escape*, salva bil ħniena (għal ftit ma corriex; jew ma bakax mejjet); *narrow* iddejjak (tnakkas mil wisa) tidjek; issir dejjak; tispiċċa fi; *the enquiry narrowed itself to one point*, l-inchiesta bakgħet sa spiċċat fuk pont wieħed.

NARROW MINDED—wieħed li jaħseb baxx; li m'hux liberali; bigotta.

NARROW SIGHTED—corta vista; li ma jarax mil bogħod.

Narrowing — diek; puntetta tal calzetta.

Narrowness — diek; xeħħa; fakar; nukkas ta mezzi, għaks.

Narwhal — ħuta bil munkar twil bħal tal pixxispad.

Nas — f'loc *has not* (ma għandux) jew *was not* (ma chienx).

Nasal — ta li mnieħer, bli mnieħer; *nasal bone*, il għadma ta li mnieħer; *nasal irrigator*, siringa għal hasil ta li mnieħer minn gewwa.

Nasal speculum — tromba (strument) li jusaw it-tobba għal l-operazionijet tal mard ta li mnieħer.

Nasalize — titchellem bli mnieħer jew mil li mnieħer; tati leħen (ittra) nasali jew mil li mnieħer.

Nasally — bli mnieher; minn li mnieħer.

Nascal — fettul tas-suf jew tat-tajjar (lint) mgħaddas fid-duwa li it-tobba meta icun hemm bżonn ikegħdu f'vagina ta mara għal medicament.

Nascency — nisel, bidu, ħulkien, twelid.

Nascent — li kiegħed jibda jew jitwieled, li għadu joħlok.

Nash — jebes sħiħ.

Nash gab — lsien ħażin, tgħajjira; insolenzi, cliem insolenti.

Naso palatal — ta li mnieħer u issakaf tal halk jew il palat.

Nastily — bil kżież, bil ħmieġ.

Nastiness — kżież, ħmieġ, ħneżrijiet, togħma ħażina, riha ħażina (li iddardrec jew taklagħlech li stoncu).

Nasturtium — il cabuccinella.

Nasty — mahmuġ, mokżież, icreh;

Natal **Natalitial** **Natalitious**	tat-twelid; li jibda igħodd minn dac inhar tat-twelid.

Natals - it-twelid.

Natant — li igħum f'wiċċ l-ilma.

Natation — għawm.

Natatores — tajr tal ilma, li igħum.

Natatory — tajjeb ghal għawm; li igħejn għal għawm.

Natch — in-natchi; il-laħam tal flett (rump).

Nation — nazion, nies ta pajjis; salt, ħafna, għadd jew numru cbir; *what a nation of herbs he had procured to mollify her humour* (Sterne, *Tristram, Shandy*), x'salt ħxejjex iddobba biex jiccalmala li chienet tħoss.

National — nazionali, tan-nies ta pajjis; li iħobb il pajjisu; *Our King is a thoroughly national and popular sovereign*, ir-re tagħna hua re popolari li iħobb tassew il pajjisu.

National anthem - innu nazionali; *the "God Save the King" is our National anthem*, il *God save*, hua l-innu nazionali tagħna.

National debt - dejn nazionali, flus li jissellef pajjis minn għand pajjis jew pajjisi oħra.

National School — Schejjel Elementari etc. tal Gvern.

Nationalist — nazionalista, wieħed li iħobb il, u jaħdem għal, pajjisu; patriotta.

Nationality — nazionalità; carattru (chif jaħseb etc.) poplu; nazion; mħabba tal pajjis fejn titwieled; patriottismu.

Nationalize — tagħmel nazionali.

Native — pajżan, mwieled, minn; *he is a native of Gozo*, dac minn Għaudex (mwieled Għawdex); *native*, li icun, li minnu icun mnissel; *is this the way to return to my native dust?* (Milton, *Par. Lost*), hecc jena għandi narġa nsir trab minn fejn tnissilt?; *native*, naturali (m'hux artificiali); *native voice*, leħen naturali; *native*, ereditariu, li imiss bid-dritt tat-twelid; *that is his native right*, dac dritt tiegħu li imissu (jirtu).

Nativity - twelid.

Natter — tghemghem, dejjem issib xi tgħejd.

Natterer — bużżieka, ghemgumi; wieħed li dejjem igorr u ma jiccuntentah xejn.

Nattiness — ndafa, pulitizza.

Natty — nadif, pulit, eleganti.

Natural — naturali, maħluk, m'hux magħmul mil bnedmin; kalbu tajba; li iħoss; li iħenn; *natural son*, tifel bin is-sagrament (bon omm u missier miżżewgin sewwa chif trid il cnisja).

Natural born — mwieled f'pajjisu.

Natural History — Storia naturali, li storia tal prodotti collha tal art, jew

tal annimali, tal ħxejjex u tal minerali.

Natural infancy – iż-żmien ta tifel jew tifla minn seba snin l-isfel.

Natural key—il chiavi C (musica).

Naturalist – naturalista; mgħallem fil ħwejjeġ tan-natura.

Naturalize—tagħmel naturali, tieħu lil xi hadd (trabbiħ) ibnec u bin Alla, taddotta.

Naturals—dac collu li għandhom u twieldu bih l-annimali.

Nature – natura, il ħolkien collu, qualità, xorta; ħajja ta bniedem; *your capacity is of that nature* (Shakespear, *Love Labour's Lost*), il ħila tiegħec hia ta dic il qualità; *I'd repent out the remainder of nature*, nibka mgħolli (jibka jiddispiacini) għal għomri collu; *nature grass*, ħaxix ħażin li jitla waħdu; *to go* (jew *to walk*) *the way of nature*, jew *to pay the debt of nature*, tmut; *in a state of nature*, għarwien laħam, chif ħalku Alla; *good nature*, kalb tajba; *a good natured man*, bniedem kalbu tajba, ħanin; *ill nature*, kalb ħażina, temperament ħażin.

Naucrates – il fanfru (ħuta).

Naufragate — tinnaufraga (bastiment); t tchisser mal blat u tgħerek.

Naufrage—naufragiu, rvina.

Naught—xejn; li ma jiswa xejn, *to set at naught*, tmakdar; tmiegħer, iżżeblaħ.

Naughtily – bil ħażen; ħażin.

Naughtiness—ħażen, ħżunija.

Naughty – ħażin.

Naumachy — cumbattiment, ġlieda jew takbida fuk il baħar.

Nauropometer—strument biex jaraw chemm icollu prim bastiment u chemm icun immejjel fil baħar.

Nauscopy – is-sengħa li jaraw bastiment jokrob lejn l-art, jew chemm hi bogħod l-art għal bastiment li icun il barra.

Nausea – tkalliħ ta li stoncu.

Nauseate — tħoss it-tkalliħ jew li stoncu tiela; tkalla li stoncu, tkażżeż; titkalla, titkażżeż.

Nauseous—li ikalla li stoncu; kżużi.

Nautic / Nautical } tal baħar, tan-nautca.

Nautical mile – mil tal baħar li fih 2028 jarda jew 1014 kama.

Nautiloid — li għandu għamla ta *Nautilus*.

Nautilus — dakar, karnita tal fosdka.

Naval—tal baħar, tal bastimenti.

Naval officer – fizzial tal baħar.

Nave – buttun ta rota; cursija ta cnisia.

Navel – żocra; *navel string*, il curdun.

Navew—nevew, leftija, caulicelli.

Navicelle — fregatina, bastiment żgħir.

Navicular—magħmul bħal dgħajsa; ta bastiment jew dgħajsa żgħira.

Navigable – li tista tbaħħar fih; li igħaddu il bastimenti minnu.

Navigate—tbaħħar, issiefer.

Navigation – tibħir, safar, navigazion, ix-xienza tan-nautca.

Navigator – baħħari, min ibaħħar.

Navvy – bakkunier, wieħed li jakta il gebel, iħaffer canali etc.

Navy—in-nies tal baħar; marina; il bastimenti tal guerra, miġfna, flotta.

Navy bill — *bill* jew ligi li igibu l-ammiraljat kuddiem il parlament biex jitħalsu li spejjes biex tinżamm il flotta.

Nawab— Sinjur (titlu) li jatu lill nies cbar fl-India.

Nay – le; m'hux biss; iżda ucoll.

Naze—cap, lsien tal art.

Nead end – it-tarf tal pezza cazimir etc.

Neaf – ponn.

Neal—ara *anneal.*

Neap (jew Nape) – strippa li ikegħdu taħt ix-xatba ta carrettun mgħobbi biex jibka dritt.

Neap—fieraħ (il baħar).

Neaped—li ma ighumx għax ma ipixcax (għax ma icunx hemm fond biżżejjed).

Near—krib; xħiħ; fil krib, fejn; tkarreb; tokrob; *Mr. Barkis was a little near* (Dickens, *David Copperfield*), Mr. Barkis chien daks xejn xħiħ; *very near*, għal ftit; *near hand*, fil krib, fil kabda; *near side*, in-naħa tax-xellug; *near sighted*, corta vista, li ma jarax mill bogħod.

NEARLY quasi, ma dwar, beju.

NEARNESS — korob: gibda għax-xeħħa; ħajra li wieħed icun xħiħ.

NEAT—nadif, safi; laħam il fart (bakar, ghniedes etc.) bakra jew ghendus, fart; *neat cattle*, laham il fart; *neat house*, razzett għal bakar.

NEATH - taħt.

NEATHANDED - ħafif, pulit.

NEATHERD - ragħaj il bakar; ragel tar-razzett.

NEATLY—bl-indafa; pulit, pulit sewwa, bil grazia; bl-eleganza; *an idea neatly expressed*, idea (ħsieb) espress bl-eleganza.

NEATRESS - mara li għandha ħsieb razzett tal bakar.

NEB —munkar ta għasfur, mnieħer.

NEBUS—gild ta cerv li jilbsu il caċċaturi etc.

NEBULA—daks xejn ta shaba; tebgha sewda (scura); ghankud cwiecheb li ma icunux mifrudin sewwa minn xulxin; dehra bħal shaba jew ċpar.

NEBULAR - tan-*nebula*.

NEBULE —(fl-Architettura) ornament li gej hecc ΛΛΛ, iżda minn għajr rocon jew cantunieri.

NEBULOSE } NEBULOUS } bić-ċpar.

NEBULOUSNESS - ċpar.

NECESSARIAN - ara *Necissitarian*.

NECESSARIES — ħwejjeġ meħtieġa, cull ma jinħtieġ għal ħajja; bżonnijet collha.

NECESSARY — li jinħtieġ, li hemm bżonnu; li wieħed ma igħaddix minn għajru.

NECESSARILY—tal bżonn.

NECESSITARIAN—wieħed li jippriedca (li irid, ghax igħejd li tinhtieġ) innecessità filosofica jew fatalismu (jew dac li għandu jiġri, jiġri).

NECESSITATE—tinhtieġ, tambi, icolloc bżonn.

NECESSITOUS—fil bżonn, fkir.

NECESSITOUSNESS - fakar, bżonn.

NECESSITY—fakar, għacs; necessità, bżonn.

NECK—għonk, takta ir-ras; *neck or nothing*, b'cull mod, jecc taf x'taf; *a stiff neck*, midneb jebes, li ma irid jirrendi b'xejn; *on the neck of*, wara bniedem sewwa, li ma terħih xejn; *to lay on the neck of*, twaħħal fi; *to tread on the neck of*; tgħacches; taħkar.

NECK BAND—ic-cinta tal għonk (fi kmis).

NECK QUESTION—quistioni ta ħajja jew mewt; quistioni ta impurtanza cbira.

NECK STRAP — cappestru tal ħabel (ta żiemel).

NECKATEE } NECKCLOTH } NECKERCHIEF } mactur tal għonk.

NECKLACE — ħannieka, cullana, giżirana; biċċa, strixxa, gilda ma arblu għal buzzelli.

NECKLAND - mogħdija dejka tal art li tgħakkad flimchien żewġ bicciet cbar.

NECKWEED - il kanneb (li minnu isiru il ħbula).

NECROLOGICAL - tan-*necrology*.

NECROLOGIST—min jicteb *necrology*.

NECROLOGY—necrologia, chelmtejn fuk min imut.

NECROMANCY - induvnar (seħer) billi jistaksu (li spirtu ta) il mejtin.

NECROMATICAL — tat-taktiħ (dissezioni) tal gisem tal mejtin jew tal cadavri.

NECROPHAGOUS—li jecol il cadavri.

NECROPHOBY—biża cbir mil cadavri.

NECROPOLIS - il belt tal mejtin; cimiteru.

NECROSCOPIC } NECROSCOPICAL } tal ftuħ (għall esami) ta cadavru, tal *post mortem examination*, jew li sbarr.

NECROSIS - meta tinxef jew ticcancra ghadma; meta timrad siġra billi jinxef iz-zocc (cancrena).

NECROTOMY — taktiħ tal cadavri għal li studiu (tat-tobba), dissezioni tal cadavri.

NECTAR — xorb tal allat (foloz); għasel.

NECTAREAL } NECTAREOUS } tan-*nectar* (ara)

NECTARIFEROUS—li inissel jew igib il ghasel jew in-nectare.

NECTARINE - ciprisca; ħelu daks il għasel.

NECTAROUS—ħelu daks il għasel.

Nectary—il għasel ta fjur (li jagħmel għalih in-naħal).

Necturus—annimali bħal sriep u żringijet li jinsabu fil għadajjar tal America ta Fuk.

Need—bżonn; fakar, għaks; taħtieġ; icolloc bżonn; *need-be*, bżonn cbir, jaħtieġ bil fors; *there is a need-be for removing*, (Carlysle), hemm bżonn bil fors li immorru minn hawn; *it must needs*, hemm bżonn, jaħtieġ; *a friend in need is a friend indeed*, il veru ħabib hu dac li igħejn (jakbes għal) min icun fil bżonn.

Needful—li jinħtieġ; tal bżonn; *the needful*, dac li hemm bżonn, flus; flus kabd jew contanti.

Needily — fil bżonn, fil fakar, fil għaks.

Neediness—bżonn, fakar, għaks.

Needle — labra tal ħjata; puntal (biex iżomm bini jew ħajt li icun jissewwa), berrina, timplor għat-tifkib ta li scartoċċ fejn tidħol il miċċa; għoliet cbar tal blat li jidru mil bogħod; travu maħruġ il barra fuk bini etc. li iservi għat-taljola jew paranc biex itellgħu tajn etc.; il-labra manjettizzata tal boxxla; taħdem bil labra, tħit etc.; (blat) titla u ticber, jew togħla, li issir bħal labra; tniggheż, iddejjak, tati fastidiu; *to get the needle*, titniggheż; tiżbel, tiddejjak.

Needle book—cuxxinett, bħal ctieb tal biċċiet tal pannu etc. għal labar tal ħjata.

Needle fish—il gremxula tal baħar.

Needle work — ħjata; xogħol tal hjata u li isir bil labra tal ħjata.

Needleful—il ħajta li iddaħħal f'labra (cull darba biex tħit etc.)

Needle gun—azzarin tal ħaġra tażżniet.

Needless— bla bżonn, minngħajr bżonn; li ma jinħtieġ etc., battâl.

Needlessly—minn għajr bżonn.

Needly—bil ponta; li tniggheż bħal labra; *needly beard*, leħia li tniggheż jew ixxewwec.

Needs—bil fors; bis-sewwa jew biddnewwa; *it must needs be so*, jeħtieġ li bil fors icun hecc.

Needy—fkir, fil bżonn; tal bżonn, li jinħtieġ; *O Lord succour my needy soul*, O Mulej għejn ir-ruħ tiegħi li hi fil bżonn; *stored with corn to make your needy bread*, (Shakespear, *Pericles*), maħżun bil kamħ biex tagħmlu il ħobż tagħcom li tinħtieġu.

Neep—ara *turnip*.

Ne'er—f'loc *never* (ara).

Ne'er be lickit (Scoccis)—xejn affattu; ankas ħniena.

Ne'er do well—wieħed li ma hemm ebda tama għaliħ li jimmenda (jagħmel il għakal jew jiccoriegi ruħu).

Neese—ara *sneeze*.

Ne exeat regus - digriet tal Korti (ligi) li ma tħallix wieħed, li icun għamel xi ħaġa (delitt etc., u icun barra bil garanzia), isiefer jew jaħrab.

Nefand } faħxi; mistħokk il mibgħeda; ta min jistmerru.
Nefandol }

Nefarious—ħażin għall aħħar; infami.

Nefariousness — ħażen cbir, infamità.

Negation—ċaħda, negazzioni.

Negative—ċaħħâd, li jiċħad.

Negativeness—ċaħda.

Neglect—trascuraġni; nukkas tal ħsieb jew tal cont; tittrascura; tħalli; titlak; ma tieħux ħsieb.

Neglected—trascurat, mħolli; mitluk; abbandunat.

Neglectful—trascurat, m'hux attent.

Negligee—bluża, ġobba etc. li tokgħod maħlula jew merħija.

Negligence — trascuraġni, nukkas tal ħsieb jew tal cont.

Negligent—trascurat, bla cont, li ma jeħux ħsieb jagħmel ħaġa.

Negociant } negoziant.
Negotiant }

Negotiable—li jista icun negoziat mibdul jew meħud minn banda għal l-oħra.

Negotiate — tinnegozia; tiftiħem ma.

Negotiation—negoziu, ftehim.

Negotiator—min jiftiħem ma, min jinnegozia.

Negotiatory—tan-negoziu, tal ftehim.

Negotiatrix—mara li tinnegozia.

Negress—mara sewda, Torca,.

Negro—iswed, wieħed mil l-Africa, Torc iswed; tas-suwed (tat-Toroc tal Africa).

Negrophilist—min iħobb u li hu miġbud għan-nies suwed.

Negus—nighes, bħal ponċ bl-imbid, misħun, zoccor, koxra tal lumi u nucimuscata.

Neif—polz, id.

Neigh—tiżher, żhir taż-żiemel.

Neighbour — ġar, ġâra; proxxmu għajr; tal krib, ta ħdejn, krib; *I longed the neighbour town to see*, (Spenser), xtakt wisk li nara il belt li chienet krib; *love your neighbour*, ħobb il proxxmu tiegħec (jew il għajrec).

Neighbour — tcun krib, m'hux fil bogħod; tgħeix, tokgħod jew tgħammar krib lejn (ħdejn xulxin).

Neighbourhood—girien, ġâra; vicinanzi, fil krib, fli nħawi.

Neighbouring — krib, ħdejn; ma genb.

Neighbourly—minn tagħna,li iħobb jakbes; kalbu tajba.

Neighing - żhir taż-żiemel etc.

Neir—chilwa.

Neither — la l-wieħed u l-ankas l-jeħor; ħadd minnhom it-tnejn; l-ankas.

Neive-nick-nack — f'liema id (chif jilgħabu it-tfal).

Nemaline (fil mineralogia)—bil ħjut.

Nemoral—tal boschijiet.

Nenia—għania (cant) tal mejtin.

Neogamist—għarus frisc; wieħed li għadu chemm iżżewweġ.

Neography — sistema ġdid; chitba ġdida.

Neologian
Neologist
Neologic
Neological } tan-*neology*.

Neology—neologia, chelma jew frasi (espressioni) ġdida; l-introduzioni (dħul fid-discors) ta cliem jew frasi ġodda; interpretazioni, tifsira ġdida; termnu ġdid.

Neomenia—iż-żmien tal kamar ġdid (ta meta igedded il kamar).

Neonism — chelma jew espressioni ġdida.

Neonomian — dac li igħejd li l-Evangeliu hu ligi ġdida.

Neophyte — neofitu, nisrani li għadu chemm tgħammed; wieħed li jicconverti għal religion ġdida.

Neorama—strument tal ħgieġ li bih tara dar collha chif in hi minn gewwa.

Neoteric — ġdid, modern; ta dażżmien; ta issa

Nep—ħaxixa li fiha riħa kawwija.

Nepenthe—dua, medicina li tneħħi cull ugigħ.

Nepheline—mineral,ħaġra li tinsab fuk il Monte Somma (Vesuviu, ħdejn Napli).

Nephew—neputi (ben ħuc jew oħtoc).

Nephralgia—marda tal cliewi.

Nephritic—tan-*nephritis*; medicina, dua għal mard tal cliewi.

Nephritis — nefrite, infiammazioni tal cliewi.

Nephrocele — fetka (bażwa) tal cliewi.

Nephography—descrizioni tal cliewi.

Nephrolitic—tal calculi (ħaġar) fil cliewi.

Nephrology—trattat (chitba) fuk il cliewi.

Nephrotomy—nefrotomia, l-operazioni tal ħruġ (kligħ) tal calculi mil cliewi.

Nepotism — nepotismu, mħabba u rispett għan-neputijet u kraba.

Neptune—Nettuno, Alla tal baħar.

Neptunian
Neptunist } min jaħseb (jew għandu f'rasu) li l-art li fiha nghammru, saret mil l-ilma; ta Nettuno, ta Alla tal Baħar.

Nerita - bebbuxa tal baħar.

Neroli—iż-żejt taż-żahar tal-larinġ.

Nervation—nervatura.

Nerve—nerv,saħħa,issaħħaħ; *strong nerved*, f'saħtu; tas-saħħa; li jiflaħ.

Nerveless—bla nervi, bla saħħa.

Nervine—medicina li taħdem fuk in-nervi.

Nervose—nervus; magħmul min-nervi, tan-nervi.
Nervosity—saħħa.
Nervous—tan-nervi, nervus; kawwi; f'saħtu, jiflaħ; wieħed li jiżbel jew jitilgħulu malair, wieħed li jincwetah collox; nervus.
Nervous centre—il moħħ; il mudullun tas-sinsla tad-dahar.
Nervous system - sistema nervus, in-nervi tal gisem collha flimchien.
Nervously — bis-saħħa; bin-nervi, ta bniedem nervus jew beżżiegħi.
Nervousness—saħħa, kawwa; biża, nervi; tregħid li jakbdec meta tigi biex tagħmel xi ħaġa.
Nervure—il vini (ħjut) ta werka.
Nervy—kawwi, f'saħtu; nervus.
Nescience—injuranza, nukkas ta għerf.
Nesh—artab, m'hux f'saħtu.
Nest - bejta; tbejjet, tkiegħed f'bejta, tagħmel bejta; tokgħod f'bejta jew f'post.
Nest cock—għasfur li għadu ma tallax ir-rix (għarwien); bniedem li ma għandu ħila ta xejn.
Nest egg—bajda li iħallu fil bejta biex il għammiela jew il krokka tibka dejjem migbuda għaliha; il ħmira jew ħaġa li wieħed jarfa biex jibda iġamma etc.
Nestle—tbejjet; iżżigħel, tmelles.
Nestling—għasfur żgħir li għadu fil bejta; novell; fellus li għadu ifakkas.
Nestor—min jati parir; Nestore, alla falz li Nettuno jigi nannuh.
Net - xibca; nett (bħal musolina rkika jew drapp tal muschettieri etc.); nassa; nett; nettu, waħdu, biss; *net profit*, klih biss; taħdem ix-xibca; takbad bix-xibca; ixxebbec; takla nett (profitt waħdu).
Net weight—bla tara; pis nett.
Network — xogħol tal malji tax-xibca.
Nether—ta isfel, ta taħt; tal infern.
Netherlings - calzetti.
Nethermost - ta taħt nett, ta isfel nett.
Nethimin — sacristan (seftur tas-sacerdoti Lhud) tat-tempiu ta Lhud.
Netting — xogħol tax-xbiec, jew bħal tax-xbiec; *netting needle*, labra tax-xogħol tax-xbiec.
Nettle—ħurriek; tniggheż.
Nettler—min inigghez.
Net trap—xbiec tal għasafar.
Netty—bħal xbiec.
Neuralgia — nevralgija; marda, ugigħ cbir fin-nervi u 'l għeruk tal gisem.
Neuralgic - tan-*neuralgia* (ara).
Neurapophysis — għadma mkabbża il barra mis-sinsla tad-dahar.
Neurastheny—nevrastenija.
Neurine — dac li minnu huma magħmulin in-nervi jew il għeruk tal gisem.
Neuritis — infiammazioni tan-nervi.
Neurography - descrizioni fuk in-nervi.
Neurological—tan-*neurology*.
Neurology—tifsir fuk in-nervi.
Neuropathy - ħass (ugigħ) fin-nervi.
Neuroptera — dud, insetti, minn għajr xewca.
Neurosis — marda tan-nervi (jew fin-nervi).
Neurospast - pupu jiċċaklak.
Neurotic—tan-nervi.
Neurotics—medicini għan-nervi.
Neurotomy — anatomia, tkattiħ tal għeruk jew tan-nervi.
Neurypnologist — min jagħmel il *Neurypnology*.
Neurypnology—trattat (chitba) fuk il mesmerismu jew rkad nervus.
Neuter—neutru, bla ruħ; la mara u l-ankas ragel; indiffernti, neutrali.
Neutral - neutrali, la mal wieħed u l-ankas ma l-jeħor, li ma iżomm ma ħadd; li ma għandux partit, li ma jimpurtaħ u la minn dan u ankas minn dac; melħ li la hu acidu u l-ankas alcalin.
Neutralize—tagħmel *neutral* (ara).
Never - katt; *never ending*, li ma jispiċċa katt.
Nevertheless—ma dana collu.
New — ġdid; iġġedded; tagħmel ġdid.
New born—li għadu chemm twieled.

New comer—li għadu chemm giè.
Newel — travu (anima) ta taraġ garagor; ħaġa ġdida.
New fangled — msawwar moda ġdida.
New fashion — li għadu chemm ħareġ moda; tal moda ġdida; ġdid.
Newing—hmira.
Newish—actarx ġdid.
New make—tagħmel mil ġdid.
Newness—novità; ħaġa ġdida.
News—aħbar; *what is the news?* x'aħbar għandna? jew x'għandna mil ġdid?
News monger—ħabbâr; dac li igib l-aħbarijiet; babrija.
News paper—gazzetta, ġurnal, folju.
News room—camra tal kari tal gazzetti.
News vendor—min ibiħ il ġurnali.
Newswriter—min jicteb l-aħbarijet f'ġurnal etc.
Newt—wiżgħa.
Newtonian — filosofu, seguaci ta *Newton* (*Sir Isaac*, Inglis).
New year — ta lewwel tas-sena; *New Year's Day*, l-ewwel tas-sena; *new year's gift*, strina.
Nexible—li jista jinħadem bil malja flimchien.
Next—l-jeħor, l-ekreb; ta wara; *next door to*, bieb ma bieb ma; ma genb, jew ħdejn sewwa; *next to* (f'loc *almost*), quasi, tista tgħejd; *this is next to impossible*, dan tista tgħejd li ma jistax icun; *next of kin*, karib, kraba.
Nias—ferħ ta seker.
Nib - pinna żgħira; ponta; munkar ta għasfur; mancu ta mingel.
Nibble—ghidma; messa tal ħut; tigdem, tgherrem; tmiss bħal ma jagħmel il ħut il lisca tas-sunnara.
Nice—sabiħ, ħelu, tajjeb.
Nicely — ħelu helu, sabih sabiħ, sewwa, bil mod, bil ħlewwa, bit-tajjeb.
Nicene—ta Nicea (belt fl-Asia Minore); *Nicene Creed*, il Credu tal kuddiesa.
Niceness — ħlewwa, tielba, delicatezza, fittaġni, esattezza.
Nicety—tidlil, ħlewwa, ġmiel.
Niche — niċċa; *niched*, mkiegħed (merfuħ) f'niċċa.
Nick—il ħin, il wakt sewwa; katgħa, talja; il kasma ta ras f'vit fejn jidħol it-torna vit; tagħtina mitfugħa il gewwa apposta f'chejl tal-landa għal birra etc. biex il chejl icun niekes u tajjeb għal min ibiħ; sinjal fit-tipi (kasma) biex igħejn il compositur ikigħed littri sewwa bla ma iħares lejhom meta icun jiccomponi; takta; tħożż it-talja; tagħmel ħaġa fil wakt sewwa; tiehu, twassal; *he came at the very nick of time*, giè (wasal) fil hin sewwa; *to nick with nay*, tiċħad; tirrifjuta (ma tridx tagħmel ħaġa); *out of all nick*, ferm, actar minn ħadd jeħor; ...*he lov'd her out of all nick*, (Shakespear, *Two Gent of Verona*, ...hu habbha ferm, actar milli nista ngħejdlec (li ma ngħejdlecx).
Nickel—nichel (metall abjad donnu fidda).
Nickelic—tan-nickel.
Nicker—halliel, briccun.
Nicking-file—lima għax-xkuk ta rjus il viti.
Nicknacks } griefex, affarijiet,
Nicknackery } teftif.
Nickname—lakam, tlakkam.
Nicotian—tat-tabacc (tan-nicotina).
Nicotianine } nicotina; bħal żejt
Nicotin } tat-tabacc.
Nictate—tegħmeż.
Nictation—għamża.
Nictitate - tegħmeż.
Nictitation—ghamża.
Nictitating — ghamiż; *nictitating membrane*, dic ir-rita li icollom xi annimali biex iniżżluha fuk il ħabba ta għajnejhom.
Nidary—ġabra ta (ħafna) bejtiet.
Niddicock—wieħed balalu, ibleħ.
Niddle noddle — iċċakklak rasec (għal cull chelma).
Nide — takgħida; tifkisa għasafar żghar etc. f'bejta; bejta.
Nidget—ibleħ, ħaġa belha, balalu; wieħed checicu, li ma ghandu ħila ta xejn.
Nidificate—taghmel bejta; tbejjet.
Niding—vili, infami.

Nidor—rieħa jew togħma tajba ta laħam mixwi jew ichel jeħor tajjeb.

Nidorous—li fih riħa jew togħma ta laħam mixwi etc.

Nidose—li fih riħa ta laħam kadim.

Nidus—bejta.

Niece — neputija (bint il ħu jew l-oħt).

Niello—metudu (chif) ta incisioni fuk il placchi tad-deheb jew tal fidda.

Nigella - siek il brimba (ħaxixa).

Niggard — xbiħ, kancieci, hanżir; idu magħluka, għadma; ixxeħħ, iżżomm idec, tagħlak idejc; tkanceċ.

Niggardish - ftit u xejn xħiħ.

Niggardliness—xeħħa, tkanciċ.

Niggardly—ta xbiħ, bix-xeħħa; bit-tkanciċ.

Niggardness - xeħħa; tkanciċ.

Nigger—f'loc *Negro* (ara); macna bli steam li iħaddmu abbordijet biex itellgħu jew igħabbu xi ħaġa.

Niggle — taħli iż-żmien fiċ-ċajt; tgħaddi iż-żmien bi; tiddieħec bi.

Nigh—krib; quasi; tista tgħejd; *at the village nigh*, fir-raħal vicin (krib tagħna); *well nigh dead*, tista tgħejd (quasi) mejjet.

Nigh—tokrob, tersak lejn.

Nighly—għal ftit, għan-nakra.

Nighness—korob.

Night—lejl; mewt; ta bil-lejl; *good night*, il-lejl it-taijeb; *she closed her eyes in everlasting night* (Dryden), għalket għajnejha għal dejjem (għal mewt), *night angling*, said ta bil-lejl; *night bell*, kampiena għal bil-lejl; *night bird*, l'usinjol (għasfur); ħalliel ta bil-lejl (li joħroġ jisrak bil-lejl); *night cap*, bariola (tas-sodda); katra whisky jew rum li wieħed joxrob kabel ma jidħol fis-sodda; *night dress*, libsa tas-sodda; *night eater*, berghud; *night faring*, li jivviaġġa bil lejl; *night fire*, fuochi fatwi; *night fly*, farfett ta ma dwar il lampa; *night gown*, lbies tas-sodda; *night house*, ħanut tax-xorb li jibka miftuħ bil-lejl; burdell; *night jar* jew *night hawk*, kwakk rmiedi (għasfur); *night light*, xemgħa ta bil-lejl jew lumina; *night long*, li idum lejl sħiħ; lejl collu; *night magistrate*, cuntistabli li icun għassa bil-lejl; *night piece*, stampa li tidher sewwa bil-lejl (fid-dawl) descrizioni ta xi ħaġa bil-lejl; *night snap*, ħalliel ta bil-lejl; *night soil*, il ħmieġ tal-lochi jew tal fossa li jeħduħ għal bżar fil għelieki; *night spell*, seħer contra il ħmar il-lejl jew il ħaddiela; *night trader*, mara m'hix tal galbu; *night walker*, min ibati bil ħmar il-lejl jew bis-sonnambulismu; *night walking*, sonnambolismu jew ħmar il-lejl (il mixi etc ta min icun rieked); *night watch*, għassa ta bil-lejl, *night yard*, għalka fejn jixħtu il ħmieġ tal fossa.

Nighted - scur, mudlam; li laħku il-lejl.

Nightfall—dħul il-lejl.

Nightingale—usinjol (għasfur).

Nightish—ta bil-lejl.

Nightly—li jiġri jew li isir bil-lejl; ta cull lejl; ta bil-lejl.

Nightmare—ħaddiela (meta, x'ħin tcun rieked, tħoss li trid tiġri, tgħajjat etc. u ma tistax).

Nightness - dlam.

Nightshade—gћeneb id-dib; *deadly night shade*, fatata.

Nigrescent—li kiegħed jiswied.

Nigric—iswed.

Nihil—meta wieħed jiċħad li ma għandux jati (fil-ligi).

Nihilism — nichilismu, socialismu tar-Russi.

Nihilist—nichilista, socialista Russu.

Nihilistic—tan-*nihilism.*

Nil—xejn.

Nill—ma tridx, tirrigetta, tirrifiuta ma tcunx trid; stmerra, mibgħeda; dac ix-xrar li itir mil ħadida li tcun ħierġa mil forġa micwija bid-dakkiet tal martell.

Nilometer, Niloscope — strument (armar) għal chejl tal mili tax-xmara Nil.

Nilotic - tax-xmara Nil.

Nim - tisrak, tieħu.

Nimbiferous—li igib (italla) sħab iswed jew tax-xita.

Nimble — ħafif, fuk ruħu, bieżel, lvent.

Nimbleness—ħeffa, bżulija.

Nimbose—msaħħab (bi sħab iswed tax-xita u'l mal temp).

NIMBUS — sħaba tax-xita; diadema ta ma dwar ras kaddis etc.
NIMIOUS — żejjed, il ħala.
NIMMER — ħalliel.
NIMCOMPOOP — ibleħ, miġnun.
NINE — disgħa, 9.
NINEFOLD — għal disa' darbiet.
NINEHOLES — logħba bħal boċċa il ħofra.
NINE-MEN'S-MORRIS } logħba tal bril-
NINE PINS } li, jew twakkaf disa bicciet għuda u tgarr għalihom, min iwakka l-actar jirbaħ
NINE SCORE — disa għexieren.
NINETEEN — dsatax, 19; XIX.
NINETEENTH — id-dsatax il wieħed; XIX.
NINETIETH — id-disgħin wieħed; XC.
NINETY — disgħin, 90; XC.
NINNY } ħaġa belha, babbu,
NINNYHAMMER } babalu.
NINTH — id-disa' wieħed; IX.
NINTHLY — fid-disa loc.
NIOBE — Niobe (bint *Tantalus*) li iż-żewget lill *Amphion*; Re ta Thebes); isem ta waħda mil pianeti li chixfu milhomx; *the Niobe of Nations*, Ruma, (chif isejħila Byron, fil chitba tiegħu ta *Childe Harold*).
NIOBEAN — ta *Niobe*.
NIOBIC — tan-*niobium*.
NIOBIUM — isem ta metall.
NIP — karsa; taħsir fis siġra; sarcasmu; culjunata, niġża b'chelma biex tati l-wieħed x'igħejd; tokros, tħassar siġra; tgħarrak; tniggbeż b'xi chelma biex iġġagħal lil xi ħadd jiżbel.
NIPPER — min jokros; sinna ta kuddiem ta żiemel; ħalliel ċchejchen, tifel; tifel lavrant li inewwel il għodda lill imgħallem; biċċa placca bit-tokob li jużaw il curdara għal chejl tal ħxuna tal ħbula; iġġongi żewġ bicciet cima flimchien
NIPPERKIN — chiccra żgħira.
NIPPERS — tnalja żgħira, dac li f'macna ta stamperia jakbad il folia u imixxija għar-romblu għal fuk it-tipi; socra tal bwieb mal parapetti.
NIPPING — kris; li jidħol fil għadam (bard, csieħ); *we had to shelter from the nipping cold*, chelna nirdussaw għal dac il bard fin, li jidħol fil għadam.
NIPPLE — żeiża żgħira; ras il beżżula; żeiża ta ragel; beżżula tal flixcun tat-trabi.
NIPPLE SEAT — beżżul ta xcubetta.
NISI — jecc le, ħlief illi; għajr jecc.
NISI PRIUS RECORD — (fil-ligi) eccezionijiet f-cawsa civili.
NIT — kuccied, subien; bajda ta kamla jew ta xi insett jeħor.
NITENEY — lustru.
NITID — pulit, nadif, ilekk.
NITRATE — nitrat, melħ magħmul mil l-acidu nitricu u basi.
NITRATINE — nitrat tas-soda.
NITRE — salnitru, nitrato tal putassa, putassa.
NITRIC — nitricu, magħmul mil gas nitrogenu.
NITRIC-ACID — acidu nitricu.
NITRICUM — f'loc *nitrogen* (ara).
NITRIFY — tbiddel f' *nitre*, tagħmel *nitre*.
NITROGEN — nitrogenu, jew gas azotu.
NITROGENOUS — tan-nitrogenu; li jagħmel (igib) in-*nitre*.
NITROMETER — strument biex jesaminaw il qualità u 'l valur tan-*nitre*.
NITROUS — li għandu min-*nitre* "*nitrous" acid has less of oxygen than "nitric" acid*, l-acidu *nitrous*, fih ankas ossigenu milli fih acidu nitricu.
NITRY — ara *nitrous*
NITTY — collu bajd tad-dud (subien).
NITURET — taħlita ta ossigenu, idrogenu u carbon b'farca waħda nitrogenu.
NIVAL — collu silġ.
NIVEOUS — tas-silġ, bħas silġ.
NIVETTE — xorta ta ħawħa.
NIZAM — Gvernatur ta provincia, (jew princep, re) ta l-India.
NO — le; ebda; *no man*, ebda bniedem; ħadd.
NOB — ras.
NOBILARY — storia tal familji nobbli.
NOBILITY — nubiltà, in-nobbli collha ta pajjis; *nobility in England comprises five orders or ranks viz: Dukes, Marquises, Earls, Viscounts, and Barons*, in-nobbli tal Ingħilterra jitkassmu f'Duchi, Marchisi, Conti, Visconti, u Barunijet.

NOBLE—nobbli; wieħed mil cbarat; cbir; nobbli.
NOBLE MAN—bniedem, ragel, nobbli.
NOBLE MINDED—li jaħseb cbir u ta ħanin.
NOBLENESS—nobiltà, cobor; cburija fli mgiba.
NOBLESSE — in-nobbli collha flimcbien.
NO BODY—ħadd.
NOCENT—ħati; li jagħmel il ħsara.
NOCK—kasma, xakk.
NOCTAMBULATION — mixi fi rkad; ħmar il-lejl; sonnambulismu.
NOCTHORA—xorta ta xadin.
NOCTIDIAL—li fih, (ta) lejl u ġurnata.
NOCTILUCA—fosfru, dud rkiek li naraw ilekk fil baħar bil-lejl.
NOCTIVAGANT } NOCTIVAGOUS } li jiġġerra bil-lejl.
NOCTUARY—raccont tal ġrajja ta bil-lejl.
NOCTULE—farfett il-lejl cbir.
NOCTURN—notturn (offiziu).
NOCTURNA—il friefet li iduru ma lampa mixgħula.
NOCTURNAL—ta bil lejl.
NOD—għamża; timjila, ċaklika tarras, tislima; tegħmeż; tmejjel; iċċaklak rasec; issellem; *to nod assent*, tgħejd iva b'rasec.
NODAL—tal għokod.
NODATED—bil għekiedi.
NODDER—bniedem bin-nagħas; min jongħos.
NODDING—għemiż; tmejjil, ċaklik tar-ras.
NODDLE—kargħa, ras; *noddle case*, parrocca.
NODDY—ħaġa belgħa; belhun; carrettun żgħir, b'zewġ roti.
NODE—għokda; il post fil fergħa mneju joħorġu il werak; tokba f'arloġġ tax-xemx li turi il ħin bid-dawl.
NODICAL—tan-*node*.
NODOSE } NODOUS } collu għekiedi.
NODULAR—bħal għokda.
NODULE—il ħotba bħal zibġa jew għokda li fiha tispiċċa il kurrigħa tar-ras; għokda żgħira.
NOEL (bil Francis)—il Milied; dac il cant ta ferħ li icantaw it-tfal wara il bwieb, l-Ingħilterra, nhar il Milied fil għodu.
NOEMATICAL — mentali; tal moħħ, tal intellett.
NAETIC — tal moħħ, tal ħsieb, tal fehma; intelligenti.
NOG — bukal jew kannata żgħira; birra; xorb; cavilja jew pern (musmar) tal injam; files tal injam bħal musmar li ikegħdu f'faċċata ta dar; *nog of a mill*, dic il biċċa għuda bħal cavilja li f'mitħna tmiss u iċċaklak id-delu u hecc jinżel it-tħin.
NOGGEN—jebes, aħrax.
NOGGIN—bukal jew kannata żgħira.
NOGGING — ħajt tal madum mibni bejn tilari tal għuda.
NOILS—għekiedi u bċejjeċ żgħar, li jibkgħu fit-truf fis-suf wara li jomxtuh,
NOISE—ħoss; għagħa, gilba; għageb, frattarija; tagħmel ħoss; għageb jew frattarija; ixxandar; takla xniegħa; iddokk, taccumpania bi strument.
NOISEFUL — frattarius, għaggiebi, min jagħmel frattarjia jew għageb.
NOISELESS—quiet, ħiemed, bla ħoss, bla għageb.
NOISELESSLY—bil quiet, bla ħoss.
NOISELESSNESS—quiet.
NOISEMAKER—għaggieb, frattarjus.
NOISOME—li jagħmel id-deni jew il ħsara.
NOISINESS—rvell, għageb, frattarija, għajjât.
NOISILY—bil għageb, bi rvell; bil frattarija.
NOISY—li jagħmel il ħoss jew għageb; frattarjus; li jitchellem igħajjat.
NOLENS VOLENS—trid jew ma tridx.
NOLITION—ara *unwillingness*.
NOLL—ras, kargħa.
NOMAD } NOMADIC } li jiggerra (bħar-ragħajja).
NOMADES—in-nies (antichi) li chienu jiggerrew mina campanja għal l-oħra bli mriehel taħħom.
NOMADISM—ħajja gerrejja (ta bniedem li jigri biex igħammar issa f'post u issa f'jeħor).

NOMADIZE—tiggerra mal campanji etc. bli mrieħel u 'l bhejjem.
NOMBLES—interjuri ta cerv.
NOMBRIL — ic-centru, in-nofs, ta arma (tar-razza) jew tarca.
NOME—(fl-algebra) quantità (numru) semplici miżjud ma quantità jew numru jeħor; isem ta provincia antica tal Egittu.
NOMENCLATOR — min jati l-ismijiet (sewwa tal ħwejjeġ chemm ucoll tannies).
NOMENCLATURE — vocabulariu; l-ismijiet tal affarijiet; tismija.
NOMIAL—termnu waħdu fl-algebra, termnu wieħed biss.
NOMINAL—nominali; tal isem jew tal ismijiet biss; verb magħmul minnom.
NOMINALLY—nominalment, bl-isem jew tal isem biss, m'hux realment jew tassew.
NOMINATE — issemmi, issejjaħ, tati l-isem, tinnomina; tipproponi candidat għal xi għażla etc.
NOMINATION—isem, tismija.
NOMINATIVE--(fil grammatica) nominativ; li isemmi.
NOMINATOR—min isemmi; semmej.
NOMINEE—wieħed (bniedem) msejjaħ (magħżul) għal post.
NOMINOR—min jinnomina jew jipproponi bniedem għal xi post.
NOMOGRAPHY—trattat fuk il-ligijiet.
NOMOTHETE—min jati il-ligijiet.
NOMOTHETIC / NOMOTHETICAL } legislatur, li jagħmel il-ligijiet.
NON—le; li ma; *non resident*, li m'hux residenti; li ma jokghodx fil post.
NON-ADMISSION—ma hemmx permess għad-dħul.
NON-ADULT—wieħed li għad ma għandux snin biżżejjed li icun magħdud b'ragel.
NON AGE—età minurenni; *non aged* wieħed li għadu fl-età minurenni jew żgħir fl-età (li ma wasalx fl-età li icun magħdud b'ragel).
NONAGENARIAN—wieħed (bniedem) ta 90 sena.
NONAGESIMAL—id-disgħin wieħed.
NONAGON—figura ta disa ġnieb.
NON APPEARANCE—nukkas ta deħra.
NON ATTENTION—nukkas ta attenzioni.
NONCE—scop, fehma.
NONCHALANCE—bruda, csuħa, indifferenza.
NONCHALANT—bired, chiesaħ, indifferent; li ma jimpurtah xejn.
NON COMMISSIONED—bla cummissioni li m'hux (ma għandux) cummissioni (Fizzial).
NON COMMITTAL—nukkas ta għati ta pleġġ, rahan, jew capparra.
NON COMMUNION—nukkas ta (tbegħid mit) tkarbin.
NON COMPLIANCE—nukkas ta kgħad għal dac li wieħed icun irid jew jixtiek li isir.
NON COMPLYING - li ma hux cumpiacenti; li ma jagħmilx jew ma jokgħodx għalli tgħejdlu.
NON CONCURRENCE—nukkas ta ftehim jew ta kbil.
NON CONDUCTOR—li ma imexxix il fluidu elettricu; li ma jiġbidx l-elettricu.
NON CONFORMIST—wieħed li ma jakbilx ma l-oħrajn fir-religion.
NON CONTAGIOUS—li ma jittehidx (mard).
NON CONTEMPORANEOUS—li m'hux ta li stess żmien jew epoca.
NON CONTENT—dac li jivvota cuntrariu fil Parlament (Camra tal Lordi) l-Ingbilterra.
NON DELIVERY—nukkas ta tkassim, ta għati, ta itfri etc.
NON DESCRIPT—li għadu m'hux descritt, mictub, jew registrat, fil classi ta fejn imissu.
NONE--ħadd, ebda wieħed; *none the less*, xejn ankas; li stess ħaġa.
NON ELECT—li m'hux maħtur jew magħżul.
NON ENTITY—xejn; ħaġa li kisha, ma tesistix; li m'hux ta min jiccalculaħ.
NONES—nona (li igħejdu mal uffiziu il kassisin).
NON ESSENTIAL—li m'hux meħtieġ; li tista tgħaddi minn għajru.
NONE SUCH — ħadd bħalu, li ma hawnx għalih.

NON EXISTENT — li ma jesistix.

NON FEASANCE — (fil-ligi) offisa talli wieħed icun messu għamel ħaġa u ma għamilhiex.

NONILLION — għadd ta disa miljun ta miljuni.

NON JURANT / NON JURING — li ma ħalifx fedeltà jew li għandu icun fidil u leali.

NON JUROR — wieħed minn dawc li ma ħalfux lealtà għar-rejiet li saru wara Giacobu II, l-Inghilterra.

NON PAREIL — tieba li ma hemmx bħala, xorta ta tuffiħa; li ma hawnx bħalu.

NON PAYMENT — nukkas ta ħlas.

NON PLUS — sarma jew taħbila tal moħħ; biżżejjed; li ma tistax tgħejd jew tagħmel actar; tħabbel, tħawwad jew tisrom il moħħ.

NON PROFICIENT — wieħed li ma għaddiex il kuddiem (ma għamilx progress) fis-snajja, studiu etc.

NON REGARDANCE — tmakdir, megħra; nukkas ta rispett.

NON SANE — li moħħu m'hux f'locu; miġnun.

NONSENSE — bluha, fruha, ċajt, ħmorija.

NONSENSICAL — tan-*nonsense* (ara).

NONSENSICALLY — bin-*nonsense* (ara).

NONSENSICALNESS — ara *nonsense*.

NONSENSITIVE — li ma iħossx.

NONSOLVENCY — li ma tistax (ma għandecx mnejn) tħallas id-djun.

NONSOLVENT — li m'hux solvibbli, li ma għandux mnejn iħallas.

NONSPARING — bla ħniena; li ma jaħfirha lill ħadd.

NON SUIT — cessioni ta cawsa fil korti; icciedi cawsa.

NOODLE — iblah, ħaġa belha.

NOOK — rocna; rchejna; (fil-ligi) daks 12 l-*acre* u nofs art jew raba.

NOON — nofs inhar; ta nofs inhar.

NOON DAY — nofs inhar.

NOONING — il mistrieħ (twakkif mix-xogħol) ta wakt nofs inhar.

NOONSTEAD — fejn tcun ix-xemx f'nofs inhar.

NOONTIDE — ħin ta nofs inhar.

NOOSE — ingassa; torbot; takbat b'ingassa.

NOR — l-ankas.

NORM — regula, mudell.

NORMA — mudell.

NORMAL — normali; li tista tkis jew timxi fuku; li igħallem (juri) il bidu; *normal school*, scola għat-taħriġ tas-surmastrijiet.

NORMAN — min-Normandija; tan-Normanni; għuda, lasta, tal argnu għat-tchebbib ta gumna.

NORROY — (fl-Araldica) it-tielet re tat-Tramuntana tal Inghilterra (il fuk mix-xmara Trent).

NORSE — tan-Norvegia, Norvegian; lsien tan nies tan-Norvegia.

NORSEMAN — wieħed minn li Scandinavia jew in-Norvegia antica.

NORTH — it-tramuntana.

NORTH EAST — il Grigal; għal Grigal; *north eastern*, lejn il grigal, tal Grigal.

NORTHERLY / NORTHERN — tat-Tramuntana.

NORTHERN / NORTHENER — wieħed li igħammar fil (minn) pajjisi tat-Tramuntana.

NORTHING — id-differenza fil latitudini li bastiment jagħmel meta icun miexi lejn il Pol ta Fuk.

NORTHMAN — ragel tal pajjisi tat-Tramuntana tal Europa.

NORTHPOLE — il pol tat-Tramuntana.

NORTHSTAR — il chewcba polari.

NORTHWARD — lejn it-Tramuntana.

NORTHWEST — majjistral.

NORTHWESTERLY / NORTHWESTERN — tal majjistral; fil majistral.

NORTH WIND — riħ tramuntana.

NORVEGIAN — Norvegian; tan-Norvegia.

NOSE — mnieħer; xamm; riħa; ħajna; għakal; moħħ; spiun (chif igħejdulu il ħallelin); ixxomm; ixxammem; tindaħal (twaħħal mnieħrec) fejn ma jesgħecx; titchellem minn mnieħrec; *nose of wax*, wieħed li culħadd jagħmel bih li irid (li iħalli min imixxih min mnieħru, jew li ma għandux il il ħila igħejd le); *the length of one's nose*, fil krib; taħt għajnec; *to lead by the nose*, tmixxi wieħed minn mnieħru, iġġagħlu jagħmel dejjem chif trid int; *to put one's nose out of joint*,

tgħaddi bniedem (ticsru, tbattih) f'ħaġa; *to take pepper in the nose*, toffendi ruħec; *to thrust* (jew *to put*) *one's nose in the affair of others*, tindaħal fejn ma jesgħecx; jimpurtac mill-affarijet ta ħadd jeħor; *to turn up the nose at*, tmiegħer, tiddisprezza (tchemmex mnieħrec meta ħaġa ma togħġbocx); *to wipe a person's nose*, tidħac bi bniedem, tingannah, tkarrak bih; *to tell noses*, tgħodd in-nies (chemm icun hemm nies xi mchien); *under one's nose*, taħt għajnec, taħt gheddumec.

Nosebag — xcora bil għalf li jorbtu ma ras żiemel biex jecol minnha.

Noseband — biċċa tal brilja ta żiemel li tigi fuk li mnieħer.

Nose bit — trapan.

Nose cloth — mactur tal mnieħer.

Nosed — bli mnieħer; *long nosed*, bi mnieħru twil.

Nosegay — bucchett, mazzett fjuri.

Noseless — bla mnieħer.

Nose painting — tħammar mnieħrec bix-xorb.

Nose ring — misluta li xi nies salvaggi idendlu fi mneħirhom f'loc f'widnejhom; ħolka li idendlu f'gheddum xi ghendus, hanżir etc.

Nosing — gwarniċa, bastun li il mastrudaxxa jagħmel fix-xifer ta fuk ta tarġa.

Nosocomial — ta li sptarijiet.

Nosocomium — sptar għal morda,

Nosography — descrizioni fuk il mardijiet.

Nosological — tan-*nosology* (ara).

Nosologist — min jaf in-*nosology*.

Nosology — it-tagħlim tal (fuk il) mardijiet; it-taksim ta cull xorta ta mardijiet bl-isem taħhom.

Noso poetic — li igib il mardijiet.

Nostalogia — marda (ta min icun msiefer etc.) li tixtiek il pajjisec; nostologia.

Nostomania — meta in-nostologia tiċber li tispiċċa f'ġenn.

Nostril — tokba ta li mnieħer; *nostrils*, mnifsejn.

Nostrum — medicina li dac li jagħmilha ibiħha hu stess u ma igħejd lill ħadd x'fiha.

Nosy — li (għandu) mnieħru cbir; *who is that nosy squire?* (Jarvis, *Don Quixote*), min hu dac is-sinjur ta mnieħru cbir?

Not — le, ma, m'hux; *I will not*, ma irridx; *it is not true*, ma hux tassew.

Not / Nott head — ras kargħa; bix-xagħar maktuħ (mkarwes) kasir.

Nota bene — nota bene, jew ara ucoll tajjeb?

Notable — magħruf, msemmi; ħawtiel, wieħed mil cbarat.

Notability / Notableness — għarfa, fama, li wieħed icun mgħaruf jew msemmi.

Notalgia — ugigħ fid-dahar.

Notarial — ta nutar.

Notary / Notary public — nutar, manifcu

Notation — chitba tan-numri.

Notch — tixlifa; katgħa, talja; ixxellef; takta jew tħożż it-talja.

Notchbord — l-injam fejn jidħlu rjus tat-targiet (f'taraġ).

Note — nota fi ctieb; għeliem; ħażż, sinjal; nota tal musica, tgħallem (tagħmel sinjal) tħożż, tħażżeż; tinnota, timmarca.

Note book — cartiera; scritt jew ctieb ċchejchen għal but fejn tictcb xi ħaġa biex tiftacarha; scritt (ctieb) li tniżżel fih.

Noted — magħruf, nutat; mniżżel immarcat, msemmi.

Notelet — nota żgħira.

Notepaper — carta tal ittri.

Noter — min iniżżel, jinnota jew jimmarca.

Noteworthy — magħruf, msemmi; ta min jati contu, ta min jeħu ħsiebu.

Nothing — xejn; *nothing doer*, wieħed li ma jagħmel xejn; għażżien; *nothing gift*, rigal li ma jiswa xejn, rigal ta ħabba; *nothing worth*, li ma jiswa xejn.

Nothingness — xejn.

Notice — avvis, tagħrifa, tnedija; nebħ; cas, impurtanza, osservazioni, rimarca, tinteħaħ; tinduna; tati cas; *don't take any notice of what he says*, tati cas xejn għal dac li igħejd; *notice to quit*, sensia (biex titlak minn dar),

Noticeable – li tinduna bih ; li tati cas tiegħu (ta minn jati cas tiegħu) mgħaruf, msemmi.

Notice board —għuda, tavla, post fejn iwaħħlu l-avvisi ; tabella għal avvisi.

Noticer – min igħarraf, min javża.

Notification – notificazioni, avvis, tagħrifa.

Notify—tgħarraf, tavża; tniedi.

Notion – ħjel, idea ; fehma, ħsieb, chif.

Notional—tal moħħ, tal idea, tal ħsieb.

Notionist – visionariu ; min inissel jew jagħmel idejet (ħsebijiet) f'rasu li ma jistgħux iseħħu.

Notechord—il mudullun tas-sinsla tad-dahar ta annimal.

Notonecta – insett (duda) li jgħum għal dahru (wiċċu il fuk).

Notoriety—li icun jafec culhadd; li tcun magħruf tajjeb minn culħadd.

Notorious } magħruf, msemmi ; li
Notour } jafu culħadd (bħala bniedem m'hux galantom etc.), *he is a notorious burglar*, dac ħalliel msemmi (magħruf tajjeb).

Nott – mkarwes ; irrappat ; mgiżż, iggiżż, tkarwes; tirrappa.

Notus—ir-riħ isfel, riħ nofs inhar.

Notwithstanding — għal chemm, għad illi ; ma dan collu.

Nougat —kubbajt tal lewż.

Nought—xejn; zero (0) ; *to set at nought*, iżżeblaħ, tmiegħer ; ma ticcalcula, jew ma tistma, xejn.

Noul } il kuċċata jew il kurrigħa
Nowl } tar-ras.

Noun — nom, isem ; *proper noun*, isem propriu (ta persuna, pajjis etc.); *common noun*, nom comun (ta ħaġa).

Nourice - ara *nurse*.

Nourish—tgħajjex ; tmantni; tagħlef ; iżżokk ; teduca.

Nourisher—min igħajjex etc.

Nourishing—li igħajjex; li iżomm; li imantni ; li jati is-sustanzi.

Nouriture — educazioni ; ichel ; manteniment, għalf, għajxien.

Nous—moħħ.

Novation – tiġdida, innovazioni.

Novel — ġdid ; ħrafa, raccont.

Novelist—min jiċteb il ħrejjef jew racconti ; ħarrief.

Novelize—iggedded.

Novelty—ħaġa ġdida.

November— Novembru ; tax-xahar ta Novembru.

Novena – novena (disat ijiem thejjia kabel festa).

Novenary — tan-numru disgħa ; ta disgħa flimchien (f'dakka) ; ta novena jew disat ijiem talb etc.

Novennial—li isir cull disa snin.

Novercal – ta (tajjeb għal, addattat jew li igħodd għal) mart il missier.

Novice—novizz, wieħed li għadu chemm beda; biedi.

Novilunar—tal kamar ġdid.

Novitiate—noviziat; żmien il bidu.

Novitious—ivvintat ġdid milhux.

Novity – ħaġa ġdida ; novità.

Now—issa ; *every now and then*, cull tant.

Now a days—il-lum il ġurnata (fiż-żmienijiet li aħna fihom).

Noway – bl-ebda mod, għal xejn.

Nowed – marbut għokda.

Nowhere – mchien.

Nowise—għal xejn.

Noxious – li jagħmel il ħsara jew id-deni ; ħażin.

Nozle } gheddum ta annimal ;
} mnieħer ; tarf ta *pipe*
Nozzle } (cannol etc.) ta macna.

Nozzle mouth – il fetħa, tokba ta tarf ta *pipe*, cannol, tubu etc.

Nuba—xorta ta manna (nida).

Nubbin – miżwed kamħirrum żgħir.

Nubble—tati il-lewż jew dakkiet bil ghekiesi tas-swaba (magħluka) fuk ir-ras etc.

Nubiferous—li igib is-sħab.

Nubigenous—magħmul (li sar) missħab.

Nubilate—issaħħab ; tissaħħab.

Nubile — tajjeb jew wasal għażżwieġ.

Nubilose } msaħħab ; collu sħab.
Nubilous }

Nuciferous—li jagħmel il gellewż jew il gewż.

Nuclear—magħmul minn kliebi.

Nucleated – bil kalba.

Nucleolus—kalba żgħira.
Nucleus — kalba ta lewża etc. kalba.
Nudation—għera.
Nude—għeri, għarwien; fil-ligi ta bla ebda forza.
Nudge—tmiss chemm chemm bil mincheb etc. tiġbed chemm chemm (bil mod) wieħed minn drigħu etc. b'sinjal biex imur jew jimxi.
Nidibrachiate — b'dirgħajh barra (mxammrin).
Nudification / **Nudity** } ghera.
Nugacity—cliem fieraħ.
Nugæ — ħmerijiet; poesija collha ħmerijiet, bla ebda sustanza.
Nugation--hmerijet, ċajt, frugha.
Nugatory—fieraħ, bla sustanza li ma jiswa xejn.
Nugget—ingott.
Nugify—tiċċajta.
Nuisance—ħmieġ; kżież; siccatura; csir ir-ras; *an Inspector of nuisance*, spettur sanitariu (wieħed li jidħol fid-djar etc. biex jara jecc hemmx indafa biżżejjed).
Nul — xejn (fil-ligi).
Null—mxejjen; li ma jiswiex, li ma igħoddx; tannulla; tħassar; tagħmel ħaġa li ma tcunx tiswa actar.
Nullah—canal tal ilma, wied.
Nullification—taħsira.
Nullifidian – bniedem bla ebda religion, jew bla ebda fidi; disonest.
Nullify — tħassar, tannulla, ixxejjen.
Nullipara—mara li katt ma chellha tfal.
Nullity—nullità, xejn.
Numb—mħaddel; tħaddel.
Numb fish—il ħaddiela (ħuta).
Numbedness—ħedla.
Number—numru, ħafna,salt,għadd; faxxiculu; tgħodd; *there was a large number of them*, chien hemm ħafna minnhom; *to publish a work (a book) in numbers*, toħroġ opra (ctieb) bil faxxiculi.
Numberless—bla għadd; innumerabbli; li ma jingħaddx.
Numberer—min igħodd.
Numberful—numerus, ħafna, bosta.
Numbers— ir-raba ctieb tat-Testment il kadim.
Numbfish—il kaddiela (ħuta).
Numbles—interjuri ta cerv.
Numbness—ħedla.
Numerable—li jista jingħadd.
Numeral--tal għadd; bil għadd; numerali; *the numeral letters are:* (il littri tan-numri huma): I. V. X. L. C. D u M; *the numeral figures* (il figuri numri) are: 1. 2. 3. 4 5. 6. 7. 8. 9. u 0.
Numerary — ta certu numru jew għadd.
Numerate—tgħodd.
Numeration—għadd, numerazioni.
Numerator—min igħodd; in-numru ta fuk (numeratur) ta frazioni vulgari bħal: ¾,3 hua in-numeratur (jigifieri 3 minn l-erba' biccjet li fihom ħaġa tcun maksuma).
Numeric / **Numerical** } tal għadd; bil għadd.
Numerist—wieħed li jaħdem finnumri biss (calculista).
Numero (jew N°)—numru.
Numerous—ħafna, numerus.
Numismatic / **Numismatical** } tan-*Numismatics* (ara).
Numismatics / **Numismatology** } ix-xienza (studiu) fuk il flus jew il muniti; numismatica.
Numismatist / **Numismatologist** } min hu mħarreġ fin-*numismatics* (ara).
Nummary / **Nummular** / **Nummulary** } tal flus, fuk il flus jew il muniti.
Nummulated—li donnu biċċa munita jew flus.
Numskull—ras kargħa, stupidu.
Nun—soru; buċħajla (għasfur).
Nunbuoy - baġa li gejja tispiċċa bil ponot fi rjus.
Nunciate—nunziu (ambaxxatur tal Papa).
Nunciature—nunziatura, ufficiu ta Ambaxxatur tal Papa.
Nuncio—ara *Nunciate*.
Nuncupative—bil fomm; megħud bil cliem, m'hux bil mictub; *a nuncu-*

pative will, (fil ligi) testment magħmul bil fomm, m'hux bil chitba.

Nundinal } ta fiera, ta suk; tad-
Nundinary } disa jum.

Nundinate—tixtri u tbiħ, tagħmel fiera.

Nung—balla (ħwejjeġ etc.) cbira.

Nunnery—abatija.

Nuphar—il gilju tal ilma safrani.

Nuptial—taż-żwieġ.

Nuptials—żwieġ.

Nurse—min irabbi tfal ħadd jeħor; omm li tcun tradda; mara li iddur bil morda; biċċa ta xiħa; trabbi tfal ħadd jeħor; tradda jew titma; iddur bil morda; iggewweż; tibża għall; tagħmel economija; issuk bil mod, titlajja b'omnibus etc. biex tieħu il vieġġ ta ħadd jeħor; *to nurse one's resources*, tibża għar-renti (jew flus) ħadd jeħor.

Nurse child — tarbija tal ħalib; tarbija żgħira.

Nurse maid — governanti ta tfal ċchejcnin.

Nurser—min irabbi tfal ħadd jeħor, min iradda, iżokk jew jitma; min idur bil morda.

Nursery —'camra tat-tfal; mixtla (post fejn irabbu xtieli ta siġar cbar, biex mbagħad jakelgħuhom u iħawluhom fit-torok etc.); scola; art, pajjis li jincoraggixxi snajja etc.; tiġrija taż-żwiemel li icollhom sentejn; *to see fair Padua, nursery of arts* (Shakespear, *Taming of the Shrew*), biex tara is-sabiħa Padova il belt li tincoragixxi l-arti; *winning three nurseries etc.* (*Daily Telegraph, Oct. 26, 1883*), li ħa tliet darbiet l-ewwel fit-tiġrija taż-żwiemel (ta sentejn).

Nursery governess—governanti ta tfal żgħar.

Nursery man—min iżomm mixtla.

Nursing—dawran bil morda; trobbija tat-tfal.

Nursing bottle—flixcun tat-trabi.

Nursling—tarbija.

Nurstle—ara *nuzzle*.

Nurture — ichel, manteniment, tgħam; għalf; tarbija; trabbi, tgħallem, teduca.

Nustle—*to nurse* (ara).

Nut—lewża, gewża; scorfina, biċċa (bicciet) tal faħam tal ħaġra żgħar u mgherbin; tiġbor (tiġma) il-lewż etc. mis-siġar; *a nut to crack*, għadma xi tgherrem; biċċa xogħol jebsa; problem tkil tal aritmetca x'tagħmel etc.; *to be nuts to*, togħġob ferm; tieħu gost bi; *that was nuts to him*, dac tah piacir lilu (chien piacir għalih), *axle nut*, il cappell (gewża, scorfina) ta fus li iżomm ir-rota f'loca.

Nutant—ara *nodding*.

Nutation—theżżiż fil fus tal art.

Nut breaker } bħal tnalja għat-tic-
Nut cracker } sir tal gewż.

Nut gall — galla, ħaxixa, dic li titrabba fuk iz-zocc tal balluta.

Nuthatch }
Nutjobber } isem ta għasfur.
Nutpecker }

Nutmeg—nucimuscata.

Nutoil—żejt tal gewż.

Nutrication—ara *nutrition*.

Nutrient - li iżomm; li igħajjex.

Nutriment } tgħam, ichel, għalf.
Nutrition }

Nutritive } li iżomm; li igħajjex,
Nutritious } li isostni.

Nutshell—koxra ta gewża; ħaġa żgħira; *to be* (jew *lie*) *in a nut shell*, tcun f'post jew loc żgħir, titchellem kasir; tispiega ħaġa fi ftit cliem.

Nutting—ġbir tal gewż.

Nut tree—siġra tal gewż.

Nut wrench - manilja (biċċa għodda biex torbot jew tħoll li scorfina).

Nux—gewża; *nux vomica*, noce vomica (igħejdulha ucoll *strychnos*).

Nuzzle—trabbi,iddur bi tfal żgħar; tfissed; tgħożż; iżżigħel; tkiegħed (twaħħal) ħolka f'gheddum ta każkuż, ors etc; takla bil gheddum bħal ma jagħmel il każkuż.

Nyctalops—wieħed li jara biss tajjeb fiż-żernik u meta jidlam.

Nye—tifkisa pernici etc.

Nylghaw—xorta ta cerv jew antilopp cbir.

Nymph—ninfa, alla tal ilma u tal boschijet; xbejba.

Nymphæa—il gilju tal ilma.

Nymphean—tan-*nymph* (ara).

Nymphiparous — li inissel il gilju tal ilma.

Nymphish — li għandha minn sinjura, minn xbejba; tan-*nymphs*.

Nymphlike } li jixbeħ il (bħal) **Nymphly** } *nymph*.

Nymphomania } marda tan-nisa ta **Nymphomany** } meta icunu iridu ragel bil fors.

Nystagmus — għamża (teptipa) tal għajnejn.

O

O — l-antichi chienu jictbuh f'loc in-numru 11 u bil gibda fuku (Ō) f'loc 11,000; O f'loc *zero* jew xejn; O, fil chimica, kiegħed f'loc *Oxygen* (ossigenu); O, fil musica, figura li tiswa *semibreve;* O kabel cunjom Irlandis jigifieri: ben jew l-iben ta; bħal *O'Brien*, ben *Brien* etc.; O f'loc·Oh! interiezioni Oh! xi ġmiel! etc.; O' f'loc *of* (ta).

Oad — f'loc *woad* ara.

Oaf — tarbija li il fatati iballu f'loc tarbija ohra li jeħdu jew jisirku minnieka etc.; tarbija mibdula; stupidu, balalu, checiċu, ħaġa belgħa.

Oafish — li donnu balalu jew ħaġa belgħa.

Oafishness — bluha, stupidaġni.

Oak — balluta, ġandra; is-siġra tal ġandar jew tal ballut; *an oak table*, mejda (tal injam) tal ballut; *to sport one's oak*, tagħlak il bieb u tgħejd li m'intix id-dar għal xi ħadd li jigi biex jagħmillec żjara u ma icollocx piaċir bih.

Oak apple — galla (ħaxixa).

Oak bark — koxra tas-siġar tal ballut tajba għal conza; il galla, unguent astringenti għal murliti etc.

Oak beauty — xorta ta farfett żgħir (bħal tal camla) b'ħafna culuri fil ġwienaħ.

Oaken — tal ballut.

Oakling — balluta żgħira.

Oakum — stoppa; *to pick oakum*, tfettaħ li stoppa.

Oaky — bħal ballut; jebes daks il ballut.

Oar — mokdief; takdef; *to back the oars*, issija; *back the oars!*, sija!

Oar footed — li għandu sakajh bħal mokdief (bħal tal papri etc).

Oarsman — barclor, kaddief.

Oary — li gej bħal mokdief; li jusa li mkadef, tal imkadef.

Oases - plural ta *Oasis* (ara).

Oasis — oasi, rokgħa bis-siġar u bl-ilma, fejn jekfu jistrieħu u jixorbu l-iġmla u in-nies tal carovana, f'desert tar-ramel.

Oast — calcara fejn inixxfu il werak li jagħmlu il birra bih.

Oaten — tal ħafur, magħmul mil ħafur.

Oath — ġurament, ħalfa.

Oathable — tajjeb biex jaħlef jew jeħu ġurament.

Oath breaking — csur ta ġurament, sperġur.

Oathrite — ic-cerimonia tal għati tal ġurament;

Oathmalt — tagħmel il birra bil ħafur.

Oatmeal — tkiek tal ħafur.

Oats — ħafur.

Obambulate — tiġri (tmur) minn hawn għal hemm.

Obbligato — (fil musica) mictub għal apposta għal dac li strument.

Obcompressed — mgħattan kuddiem u wara.

Obcordate — magħmul bħal kalb kegħda bil maklub.

Obdormition — rkad.

Obduce } tiġbed għata.
Obduct }

Obduracy — jebusija; stinazioni, (ebusia ta ras).

Obdurate — jebes, stinat, li kalbu ma tħossx, twebbes.

Obdurateness } jebusia, stinazzioni.
Obduration }

Obdure — twebbes.

Obeah - seħer li igħejdu jagħmlu in-nies (suwed) tal Indi tal Punent.

Obedience — ubbidienza; kgħad għall; li wieħed jisma minn; *passive obedience*, ubbidienza f'collox; li wieħed jagħmel b'għajnejh magħluka dac collu li igħedulu is-superiuri; *to give obedience*, tobdi.

Obediencary — wieħed ubbidient, min jobdi.

OBEDIENT—ubbidient; li jobdi.

OBEDIENTIAL—tal ubbidienza.

OBEDIENTLY—bl-ubbidienza.

OBEISANCE—tislima, riverenza; rispett.

OBEISANCY—bħal *obeisance*.

OBEISANT—rispettus, li igib rispett, ubbidient.

OBELISCAL—li gej bħal *obelisk* (ara).

OBELISK—obelisk, piramda b'erba faċċati; obelisco, marca hecc †, bħal stallett għal xi noti fil cotba; timmarca b'obelisc jew bil figura †.

OBELIZE—timmarca, tagħmel sinjal bl-*obelus* (ara)

OBELUS—sinjal jew marca, hecc — jew ÷, li chienu dari jagħmlu taħt xi chelma, jew cliem, f'xi cotba jew manoscritti biex juru li dawc il chelmiet huma foloz, dubbiusi, jew li m'hux ta min jemminhom.

OBERON—ir-re (is-sultan) li isemmu fil ħrejjef.

OBERRATION—giri minn hawn għal hemm.

OBESE—smin.

OBESENESS }
OBESITY } simna.

OBEY—tobdi.

OBFUSCATE—iddallam, issewwed; issaħħab jew tgħatti (titgħatta) bis-sħab; mdallam, mgħotti bis-sħab; temp scur.

OBIT — mewt; funeral, uffiziu tal mejtin; *post obit*, wara il mewt.

OBITER — incidentalment, li jiġri (isir) bla ħsieb.

OBITUAL—tal mewt, tal mejtin.

OBITUARY—registru, ctieb fejn jitniżżlu il mejtin; lista ta l-ismijiet tal mejtin; tal mejtin; tal funerali.

OBJECT—ħaġa; oggett, ħsieb, fini, scôp; l-accusativ (fil grammatica); ħaġa cherha (wiċċ icreh); *she has made quite an object of herself*, x'fatta criehet, jew chemm saret cherha; *my main object, to go there, is...* l-ewwel ħsieb tiegħi, li immur hemm hu, li...; *object glass*, il ħgieġa tat-tarf ta telescopiu li tcun lejn l-oggett li lejh trid, jew tcun, tħares; *object lesson*, lezioni fuk xi oggett, xi annimal, pianta etc. mfissra bi stampa, annimal etc.; *object teaching*, tagħlim per mezz tal *object lessons*.

OBJECT'—tiekaf, tilka; iżżomm jebes lill; tagħmel oggezioni, turi li ma tridx li issir ħaġa etc, topponi.

OBJECTION — oggezioni, li wieħed jilka, jekaf, jew iżomm jebes lill.

OBJECTIONABLE—ta min jekaflu jew icun contra tiegħu; ta min iċanfru jew isib x'igħejd fih; *objectionable language*, discors (cliem) ta min jiddisapprovah; ta min jiccundannah.

OBJECTIVE—tal *object*; accusativ.

OBJECTIVE-LINE—fil *prospettiva* (disinn) il-linja miġbuda fuk il pian geometricu li tidher imbagħd fid-disinn tal prospettiva li isir.

OBJECTLESS — mingħajr scop jew fini.

OBJECTOR — minn jagħmel oggezioni, min jopponi jew imur contra progett etc.

OBJURATION—ħlif.

OBJURE—taħlef.

OBJURGATE—iċċanfar.

OBJURGATION—ċanfira.

OBJURGATORY—li iċanfar.

OBLATE—mgħattan fil poli jew fit-truf.

OBLATION — sacrificiu; vittima; għati.

OBLATIONER—min jagħmel (joffri)

OBLATRATE—tinbaħ.

OBLIGATE—tobbliga; torbot, iġġagħal bil fors.

OBLIGATION—ġagħil, rabta, obligazioni.

OBLIGATORY—li iġagħal, li jorbot, li jobliga; obligatoriu.

OBLIGE—iġġagħal, torbot, tobliga; tati piacir, togħġob billi tagħmel ħaġa għal kalb dac li icun.

OBLIGING — li hu compiacenti; li jagħmel ħaġa għal kalb xi ħadd; li jaf jati jew jagħmel piacir; tal piacir.

OBLIGEE—dac li miegħu tcun marbut b'cuntratt.

OBLIGER—min jorbot, iġagħal, jew jati piacir.

OBLIGOR—dac li (min) jintrabat ma ħadd jeħor b'cuntratt.

OLIQUATION—timjil, tgħawiġ.

Oblique—immejjel; mgħawweġ (fil grammatca) il casi collha barra min-nominativ.

Obliquely—immejjel, mgħawweġ.

Obliqueness—timjil, tgħawwiġ.

Obliquity—tgħawwiġ.

Obliterate — tħassar, tiżgassa, tneħħi b'mod li ma tħallix jidher.

Obliterated—mħassar, ngassat.

Obliteration—taħsir; ngassar.

Oblivial—li jinsa, nessej, li inissi.

Oblivion — tinsija; maħfra għal collox ta cull delitt, maħfra generali.

Oblivious—li inissi, nessej.

Oblocutor—min ikassas u jitchellem chif giè giè fuk il proxxmu tiegħu.

Oblong—tawwali.

Oblongness — għamla tawwalija; tul.

Obloquy—taksis; ghideb jew klajja fuk xi ħadd.

Obluctation — opposizioni, resistenza.

Obmutescence—schiet; żamma tal cliem.

Obnoxious—li ħadd ma jaħmlu għal azionih; increpativ, cattiv, li ħakku min jiccastigah; ħażin; li jagħmel iddeni.

Oboe — obue, strument tad-dakk bħal clarinett (igħedulu ucoll; *hautbois*).

Obolitegrit—gebla, bħal tal mola, li hemm fl-artijiet tar-Russia u ta li Svezia.

Obolus } **Obole** } biċċa munita (flus) tal Grieghi; is-sitt waħda ta *drachm*.

Obovate — li għandu għamla ta bajda.

Obreption—migi (migia) ta ħaġa għal għarrieda.

Obscene—oxxen, fahxi, żieni.

Obscenely—b'oxxenità, b'mod faħxi jew żieni.

Obsceneness—żina.

Obscenity—cliem jew għamil faħxi jew żieni; faħx; żina.

Obscurant — wieħed li ifixchel il mogħdija il kuddiem tal għerf jew tat-tagħlim.

Obscuration—dlam, dalma.

Obscure — mudlam; mwiegħer; mħawwad; m'hux ċar; iddallam twiegħer; tħawwad; taħbi.

Obscureness } **Obscurity** } dalma, oscurità; dlam, tweghir.

Obsecrate—titlob bil kalb.

Obsequies—esequi, il cant etc. li isir f'funeral.

Obsequious — ubbidient, umli; li jokgħod għal, u jagħmel li, tgħejdlu; li jagħmel collox għal kalbec, cumpiacenti.

Obsequy—cerimonia ta funeral.

Observable—ta min iħarsu; ta min jagħmlu jew josservah; li jidher sewwa.

Observance } **Observancy** } osservanza; li tħares; li tagħmel; għemil scond chif wieħed irid jew għal kalb ta; ubbidienza.

Observant — li jokgħod għal; li jobdi; li josserva; li iħares jew jagħmel.

Observation—osservazioni; li wieħed jondor, josserva, jew jinduna bi; rimarca, sinjal.

Observational—tal *observation* (ara).

Observator — min josserva, jara jew jagħmel rimarca.

Observatory—osservatoriu, nadur, post, loc għali jew turretta minn fejn dawc li jistudiau l-astronomija etc. jaraw il mixi tax-xemx tal kamar, cwiecheb etc.

Observe — tosserva, tara, tilmaħ, tinduna bi; tondor; tħares, tagħmel, tokgħod għal.

Observer — min, dac li josserva, jara, jinduna bi; jagħmel, jew jokgħod għal.

Obsess—tassedia, tħaxchen, iddawwar belt, post etc. b'suldati etc.

Obsidian—lava (ħaġar) tal vulcani li donnu ħgieġ aħdar tal fliexchen.

Obsidional—ta assediu.

Obsolescent—li sar antic, kadim, jew li ma ghadux usat.

Obsolete — kadim, antic; li ma għadux moda jew usat.

Obstacle—tfixchil; xchiel, stoff.

Obstetric } **Obstetrical** } ta kabla; tal kwiebel.

Obstetricate—tagħmilha ta kabla, tagħmel xoghol ta kabla.

Obstetrician—tabib li jagħmel xogħol ta kabla, ostetricu ; kabla.

Obstetrics— ostetricia; it-tagħlim u ix-xogħol tal kwiebel jew tat-tobba meta iħellsu mara.

Obstetricious – tal *obstetrics* (ara).

Obstinacy—jebusija ta ras, stinazioni.

Obstinate – stinat, jebes; rasu jebsa ; ta rasu.

Obstipation — stitichezza, tbatija biex tisserva.

Obstreperous — frattarius, għaggieb, li jagħmel storbiu, li jitchellem igħajjat.

Ostreperousness — frattarija, għageb, rvell.

Obstriction—obligazioni, rabta.

Obstruct — issodd ; tfixchel ; ma tħallix.

Obstructer – min isodd jew ifixchel.

Obstruction — sadda, tfixchil, impediment.

Obstructive—li ifixchel, li isodd, li ma iħallix ħaġa timxi jew tgħaddi il kuddiem ; tfixchil ; żamma, sadda, ostaclu.

Obstruent – li ifixchel; li isodd.

Obtain—ticseb, tħassel ; takla; iggib ; tiddobba.

Obtainable—li tista ticsbu, tħasslu jew tiddubbah.

Obtainer--min, dac li, jicseb, iħassel jew jiddobba

Obtected—mgħotti.

Obtend — tkiegħed cuntlariu jew contra ta ; topponi.

Obtension - opposizioni.

Obtest — titlob bil kalb ; titlob sħiħ ; tipprotesta.

Obtrectation—taksis, malafama.

Obtrude—iddeffes.

Obtruder—deffusi.

Obtruding—li jiddeffes.

Obtruncate—takta barra biċċa mil gisem (drieħ, id etc.)

Obtrusion—tidfis.

Obtrusive—li iħobb jiddeffes.

Obtund—tneħħi jew takleb ix-xifer jew il ponta.

Obtundent—dua li trakkad l-ugiħ.

Obturator—musclu tal wirk jew coxxa.

Obtuse – bla ponta, bla xifer; moħħ xieref jew jebes, moħħ ta stupidu li ma jarfax ; *an obtuse angle*, anglu ottus miftuħ, jigifieri li fih actar minn 90 grad ; *obtuse angled* jew *angular*, li għandu angulu ottus jew miftuh.

Obtuseness — xrufija tal moħħ, stupidaġġni ta meta il moħħ ma jarfax.

Obumbrate—tgħatti bid-dell, tkiegħed fid-dell.

Obuncous—mgħawweġ ħafna.

Obverse — bil maklub, li għandu isfel idiak minn fuk ; il wiċċ tal munita jew ta domna (flus jew domna fejn icun il wiċċ, il cuntlariu ta *reverse*); *obverse lunate*, werka li gejja għamla ta nofs kamar.

Obvert — iddawwar il wiċċ lejn ; iddur b'wiċċec lejn.

Obviate—tneħħi, twarrab, tilka ittfixchil.

Obvious—ċar, dieher.

Obviously—bid-dieher biċ-ċar.

Obvolute — mgherbeb, mibrum gewwa jew fi.

Ocarina — ocarina, strument taddakk bħal flawt żgħir tal fuħħar (terra cotta etc.)

Occasion—ħtija, bidu, newba ; occasioni ; wakt, ħin, żmien; circustanza; *he was equal to the occassion*, sewa ucoll fic-circostanza, (meta chien hemm bżonn) ; *you embrace the occasion to depart*, inti tapprofitta ruħec mil wakt biex titlak.

Occasion—tcun il ħtija jew il bidu.

Occasionable – li jista isir jew jiġri.

Occasional – ta bla ħsieb ; ta cull tant il tant ; *he is an occasional visitor*, dac wieħed milli jagħmel żiara cull tant il tant.

Occasionally—cull tant il tant.

Occasive—li jinżel jew ighejb bħaxxemx.

Occecation—għama.

Occident—il punent, fejn tgħejb ix-xemx.

Occidental } tal punent.
Occiduous }

Occipital—tar-ras wara (ta li scutella tar-ras).

Occision—ktil.

OCCLUDENT—li jagħlak.
OCCLUSE—magħluk.
OCCULT—moħbi.
OCCULTATION—ħabi.
OCCUPANCY—pussess, żamma, kabda.
OCCUPANT—min icun kiegħed f'post.
OCCUPATION--sengħa, hedma, x'jagħmel bniedem biex igħejx; żamma, kabda; *what is your father's occupation?* x'jagħmel (fejn jaħdem etc.) missierec?

OCCUPIER—min iżomm, jakbad jew jeħu; min jokgħod f'post; *who is the present occupier of the house?* min hemm jokgħod fid-dar issa?

OCCUPY—iżżomm taħt idejc; takbad, tieħu, toccupa; tħaddem, timpiega, tkabbad, iddaħħal nies għax-xogħol; toccupa ruħec, taħdem; tagħmel rasec fuk ħaġa; *he is occupied in the census now*, issa kiegħed jaħdem ficcensiment; *an archbishop may have cause to occupy more chaplains than six* (**Todd**), Arciskof icun jista jimpiega (ikabbad) actar minn 6 cappillani.

OCCUR—tiġri; taħbat; tigi, tintebaħ; tinduna; tigi f'moħħoc, tidher, tinsab; *gold occurs very rarely in Ireland*, iddeheb rari li jidher (jew jinsab) l-Irlanda; *as soon as an opportunity shall occur for the same*, (**Cromwell**, *To Sir T. Wyatt*), malli jigi il wakt għal dan; *it never occurred to me that...*, katt ma giè f'rasi illi...

OCCURRENCE—ġrajja; ħaġa li tiġri jew issir; *of rare occurrence*, li jiġri darba fill.

OCCURRENT — min jopponi, min jilka jew iżomm li ma issirx ħaġa; min imur contra proposta li jagħmel xi ħadd ieħor; ġrajja, fatt, cas.

OCCURSE—taħbat ma.

OCCURSION—ħbit ta ħaġa ma oħra.

OCEAN — Oceanu, baħar cbir; tal Oceanu.

OCEANIC—tal Oceanu, tal baħar il cbir.

OCELLATED—(tbajja) bħal għajnejn żgħar.

OCELOT — pantera (annimal bħal kattus) li tidher fil Messico (America).

OCHLESIS—fullàr, trassis flimchien jew ma xulxin.

OCHLOCRACY—gvern f'idejn il poplu baxx, f'idejn il marmalja.

OCHLOTRATIC – tal *Ochlocracy*.

OCHRACEOUS—lewn it-tafal.

OCHRE – isfar scur; tafal isfar scur; flus tad-deheb (liri etc.)

OCHREOUS, OCHREY } tal *ochre*, safrani scur.

OCTAGON — ottagonu, figura bi tmien ġnieb jew naħiet; fortizza bi tmien faċċati.

OCTAGONAL—ottagonali, li għandu għamla ta *octagon*.

OCTAHEDRAL — li għandu tmien ġnieb jew naħiet collha daks xulxin.

OCTAHEDRON—figura solida li għandu tmien faċċati triangolu.

OCTANDER—pianta bi tmien stami.

OCTANDRIA—pianti li għandhom il fjur bi tmien *stamens* (stami).

OCTANGULAR—li għandu tmien anguli.

OCTANT—it-tmienja waħda ta circu; strument tal ottica bħal *quadrant*, iżda li għandu arc ta 45 grad jew mit-tmienia waħda ta circlu; (fl-astronomija) il posizioni ta chewcba etc. li tcun bogħod minn chewcba oħra etc. 45 grad jew it-tmienia waħda ta circlu.

OCTANUS — deni li jiffaccia cull tmient ijiem.

OCTAPLA — bibbia (Scrittura) mfissra fi tmien lingwi u stampati tmien colonni cull faċċata.

OCTARCHY—gvern f'idejn tmienia min-nies.

OCTATEUCH—hecc jissejjħu l-ewwel tmien cotba tat-testment il kadim.

OCTAVE – ottava, magħmul minn, li fih, tmienia.

OCTAVO—li għandu tmien faċċati cull foll; ctieb ta tmien faċċati cull foll (tinchiteb ucoll: 8vo.)

OCTENNIAL—ta cull tmien snin.

OCTILE (fl-astronomia)—ara *Octant*.

OCTOBER—Ottubru; ta Ottubru.

OCTODECIMAL—tmienia u għaxra.

OCTODECIMO—(ctieb etc.) li icun fih 18 il faċċata cull foll jew manetta.

OCTODENTALE—bi tmien sinniet.

OCTOEDRICAL — li għandu tmien ġnieb jew naħħiet.

Octofid — maksum fi tmien bicciet.

Octogenarian — ta tmenin sena; wiehed li ghandu tmenin sena.

Octogenary—80 sena età.

Octolocular—li għandu post għal tmien żerghat.

Octonary—tan-numru tmienia.

Octonocular — li għandu tmien għajnejn.

Octopod—annimal bi tmien sakajn.

Octopus—karnita.

Octospermous — li għandu tmien żerrighat.

Octostyle — loġġa (porticu) bi tmien colonni.

Octosyllable — chelma bi tmien sillabi.

Octuple—għal tmien darbiet.

Ocular — tal għajneju; ċar, li jidher bil għajnejn.

Oculate } li għandu il għajnejn;
Oculated } bil għajnejn; li għandu tbajja (mtabba bi tbajja) donnhom għajnejn.

Oculiform—li hu bħal għajn.

Oculist—tabib tal għajnejn.

Odd — bil fard; miġnun, stramb, mberfel, mherwel; mfarrad; *there were twenty couples and an odd one*, chien hemm għoxrin żewġ u wiehed farrâd.

Oddness—genn, stramberija; tfarrid.

Oddity — ħaġa stramba, bniedem stramb; *he is a great oddity*, dac (bniedem) ħaġa stramba.

Oddly—bil fard; ta stramb; ta miġnun ta mberfel.

Oddment—fdal; ħaġa żgħira; *oddments*, l-indici, frontispiziu etc. ta ctieb jew dac li ma icunx magħdud bħala pagini tar-raccont, etc. ta ctieb.

Odds—fard, divrenzia, vantaġġ; *at odds*, li ma jakbilx; li ma jingiebx; li ghandu x'igħejd, bl-inghirr inghirr; *odds and ends*, xarbitelli, griefex; fdal, raċanċ.

Ode—Ode (poesija); *ode maker*, min jicteb ode (poesija).

Odeite—xorta ta mica sewda.

Odeum—teatru tal musica.

Odious—mibgħud, mistmerr; *an odious crime*, delitt mibgħud minn culħadd.

Odiously — bil mibgħeda jew stmerra.

Odiousness—mibgħeda, stmerra.

Odium—odiu, mibgħeda.

Odometer—strument li jorbtuh ma rota ta carrozza etc. għal chejl tal bogħod (biex jaraw jew ichejlu il bogħod li icun hemm minn post għal ieħor).

Odometry—chejl tal bogħod, tul ta torok etc.

Odontalgic—rimediu għal ugigħ tad-dras.

Odontalgy—ugigħ ta dras.

Odontalite—sinna jew għadma li isibu fil blat.

Odonto—trab etc. għat-tnaddif tassnien.

Odontograph—strument biex tchejjel jew tħożż is-snien ta rota.

Odontography — trattat fuk issnien.

Odontoid—bħal sinna.

Odontology—l-anatomia u ix-xienza tas-snien.

Odorant }
Odorate } li ifuħ, li fih riħa tfuħ.
Odorating }

Odoriferous } li ifuħ, li fih riħa
Odorous } tfuħ.

Odour—riħa tfuħ, fwieħa.

Odourless—bla riħa; ma ifuħx.

Odyssey—odissea, poema epicu ta Omeru (fejn jiddescrivi il ġrajja ta Ulisse).

Œdema—tumur.

Œdematic—tal *Œdema*.

Œliad—għamża; dakka ta għajn.

O'er—f'loc *over* (ara).

Œsophagus—il gherżuma, tal ħobż.

Of—ta, minn; *of late*, da l-aħħar; *of old*, dari; *of course*, naturalment.

Off — bgħid; barra; barra minn; franc; spiċċa; sfratta; *I'll go farther off*, immur actar fil bogħod; *to cut off*, takta barra; *an off street*, triek li toħroġ il barra minn oħra; *a day off*, ġurnata franc; *off time*, żmien tal franc jew tal mistrieħ; *off!* mur min hawn, isa minn hawn, isa il barra!; *off one's head*, alienat, dehwien; *off*

and on, issa distratt (dehwien) u issa attent; issa jahdem u issa għażżien (kiegħed); *well off*, li kiegħed jew li jagħmilha tajjeb; *badly off*, batut, li għandu bżonn ferm, mejjet għal; *to come off*, tehlisha, tiscappaha (mewt, disgrazia etc.); *to get off*, taħrab; tiscappa; *to go off*, titlak, tabbanduna; tħalli.

OFF CAP—issellem billi takla il cappell lill.

OFF CAST—rmocx; lakx; il fdal.

OFF COLOUR—lewn (ta ħaġar prezius) mitfi; li ma iħossux fiha; iħossu ħażin; li ma iħossux f'sictu.

OFF COME—scusa.

OFFAL—il-laħam li jibka mil platti (fil mejda); truf tal-laħam; fdal.

OFFENCE - offisa, insult, ragħxa; tort.

OFFENCEFUL—li joffendi, li irigħex.

OFFENCELESS—li ma joffendix, li ma jagħmilx offisa; li ma iregħixx.

OFFEND—triegħex, toffendi; tidneb; tagħmel tort; ticser il-ligi; *he hath offended the law* (Shakespear, *Measure for Measure*), chiser il-ligi.

OFFENDANT } min iriegħex, min joffendi; briccun, min
OFFENDER } jicser il-ligi; min jagħmel xi delitt.

OFFENDICLE—ara *stambling block.*

OFFENSIBLE—li joffendi, li irigħex.

OFFENSIVE—li joffendi, li irigħex; li jibda l-attacc (li jibda il gwerra); *to act on the offensive*, tieħu l-offensiva, tibda l-attacc int, tiftel il ġlieda int.

OFFENSIVELY — b'mod li joffendi; bl-offisa.

OFFER—għati; offerta; tati; toffri; thedded; *offer him no violence* (Shakespeare, *Henry VI*); theddux b'ġagħil ta bil fors jew bid-dnewwa; *on offer*, għal bejħ.

OFFERABLE—tajjeb għal offerta; ta min joffriħ.

OFFERER—min joffri, min jagħmel sacrificiu.

OFFERING—għati; offerta; sacrificiu.

OFFERTORY—offertoriu; ħaġa li wieħed joffri; il flus etc. li wieħed jiġbor carità, jew li jatu in-nies f'ġabra.

OFF HAND—mil l-ewwel; lest lest; minn għajr thejjia ta xejn.

OFFICE—ufficiu; xogħol; impieg.

OFFICER — ufficial, tgħammar bil fizziali.

OFFICIAL—ufficiali; li gej minn ras il għaju.

OFFICIARY—ta ufficiu, ufficiali.

OFFICIATE—tagħmel funzioni; tagħmel xogħol jew ufficiu ta ħadd jeħor.

OFFICIATOR—min jagħmel funzioni; min jagħmel xogħol jew ufficiu f'loc ħadd jeħor.

OFFICINAL—ta ufficiu, li jinbih fi spiżżeria bħal ma hi medicina, dua etc.

OFFICIOUS—ħabriechi, ħawtieli, li iħobb jagħmel piacir; tal piacir, cumpiacenti; li iħobb jiccuntenta; li iħobb jindaħal, deffusi, arroganti, li jippretendiha.

OFFICIOUSNESS—ħrara, ħeġġa, biex tagħmel piacir jew biex ticcunteuta; intrigar; dħul fejn wieħed ma jesgħux.

OFFING—il barra, bejn sema u ilma, meta bastiment icun bejn l-art u l-orizzont.

OFFISH—li iżomm ruħu bogħod jew a la larga; mistħi; mgherrex.

OFFLET—tokba ta canal jew mejjilla mnejn joħroġ l-ilma.

OFFSCOURING — dac collu li jibka, jinżel, jew joħroġ, minn xi ħaġa wara li tnaddafa.

OFFSCUM—rmoxc, il carfa, li xcuma.

OFFSET—ferh, tarbija; rimja, fergħa; muntanja ħierġa minn sarbut muntanji; għuda (għodda, nvell) tal periti biex igibu linja waħda ħitan ta għelieki etc. li icunu biż-żakk etc.

OFFSHOOT—fergħa, bagħal.

OFFSPRING—kabil, wild, nisel.

OFFUSCATE — tgħatti bis-sħab; iddallam.

OFFWARD—poġġut il barra.

OFT } spiss, dlonc, sicwit; *often*
OFTEN } *times* jew *oft times*, bosta drabi; *often bearing*, li tagħmel frott actar minn darbtejn fis-sena.

OGEE } (fl-architettura) xorta ta
OGIVE } gwarniċa jew bastun li gej hecc ⁀‿⁀

OGLE—dakka ta għajn; ħarsa (ħelwa) minn taħt il għajn; tati dakka ta għajn; thares (ħelu) minn taħt il għajn.

OGLER — min ihares (helu) minn taħt il għajn.
OGLING—ħars (ħelu) minn taħt il għajn.
OGLIS—taħlita.
OGRE—mostru (annimal icreh etc.) li isemmu fil ħrejjef.
OGRESS—il mara *ogre* (ara).
OH !—oh ! ajma !
OHM—chejl ta liquidi (mbejjed etc) li fih erbghin gallun Imperial.
OHM—l-unità (waħda) ta resistenza fl-elettricità galvanica.
OIL—żejt; tati iż-żejt; *fixed oils*, taħlitiet ta carbon, idrogenu, u ossigenu; *oil of vitriol*, acidu sulfuricu.
OIL BAG—glandula taż-żejt li għandhom l-annimali.
OIL CAKE—dac li jibka (il kigħ) mil chittien wara li jagħsru minnu iż-żejt.
OIL CLOTH—incirata.
OIL COLOUR—żebgħa macinata biż-żejt.
OILER—min jati iż-żejt; ragel taż-żejt.
OILET HOLE—accetta; tokba mnejn igħaddi il-lazz.
OILLET—tokob, fetħat jew ticritiet li chienu jagħmlu fit-torrijet antichi biex ivenvnu il vlegeġ minnhom.
OILMAN—min ibieħ iż-żejt.
OIL PAINTING—pittura (quadru) biż-żejt.
OIL STONE—mejlak, ħaġra tal mejlak.
OILY—grass, żejti; collu żejt; milz.
OILY GRAIN—il ġilġlien.
OINT—tidlec biż-żejt.
OINTMENT—ungwent.
OKER—lewn safrani.
OLD—xiħ, kadim; li għandu rasu; sàrgu, li jilħaklu; *of old*, ta żmien ilu.
OLD AGE—xjuħija.
OLDEN—antic; *in the olden time*, fl-antic, dari.
OLDFASHIONED — antic, li m'hux scond il moda.
OLDISH—xwejjaħ; ftit u xejn xiħ.
OLDMAID—xebba xiħa.
OLDNESS—xjuħja.
OLDWIFE—mara xiħa lsiena twil, li dejjem tgħejd; għarusa (ħuta).
OLEAGINOUS—collu żejt; grass.
OLEAMEN—ingwent magħmul miż-żejt.
OLEANDER—oleandru.
OLEARIA—olearia (siġra) pianta li tagħmel il fjuri.
OLEASTER—żebbuġ salvaġġ.
OLEFIANT—(fil chimica) xorta ta gass, li meta jitħallat mal clorin jagħmel taħlita donnha żejt.
OLEOSE—ara *oily*.
OLERACEOUS—tajjeb għall-ichel (ħaxix).
OLFACTORY—tax-xamm.
OLIBANUM—lubien (incens).
OLID / OLIDOUS } jinten, li fih riħa ħażina.
OLIGARCH—sinjur, nobbli.
OLIGARCHAL / OLIGARCHIC } tal *oligarchy*.
OLIGARCHY — Oligarchia, Gvern f'idejn in-nobbli jew is-sinjuri (l-aristocrazia).
OLIGODON—serp żgħir.
OLIO—taħlita.
OLITARY—tal ġneina mad-dar (fejn wieħed iżomm xi ħaxix; bħallichiecu ġdur, tursin, crafes etc. għal bżonnijet tiegħu.
OLIVASTER—lewn iż-żebbuġa.
OLIVE — żebbuġ, żebbuġa (siġra); lewn iż-żebbuġa.
OLIVE OIL—żejt taż-żebbuġ, żejt tal ichel.
OLIVACEOUS — bħaż-żebbuġa; lewn iż-żebbuġa.
OLIVE BRANCH—fergħa taż-żebbuġ; emblema jew sinjal il paci.
OLIVED—mżejjen bis-siġar taż-żebbuġ.
OLIVET — ġawhar (żibeġ) ordinariu; ġawhar falz.
OLLAPODRIDA—taħlita ta bosta xorta ta laħam msajjar stuffat; taħlita ta ħafna xorti; cawlata sħiħa.
OLYMPIAD—żmien ta erba snin, hecc magħruf mil Griegħi.
OLYMPIC—tal Olympia (logħob li chien icollhom il Grieghi cull erba snin).
OMAGRA—gotta (pullagra) fli spallejn, ugigħ fli spallejn.

Omasum—ir-raba stoncu tal annimali (bakra, nagħġa etc.) li jixtarru.

Ombre—logħba tal carti (Spanjola) li tintlagħab bejn tlieta, jew ħamsa, min-nies.

Ombrometer — pluviometru (strument biex tara chemm niżlet xita).

Omega—il littra Z tal griegh; l-aħħar, it-tmiem.

Omelet—froġa (tal bajt).

Omen—tibsir; basra.

Omentum—il mindil.

Ominate—tobsor.

Omination—basra.

Ominous—li igib aħbar ħażina.

Omission—tħallija, jew tħollija, nukkas; trascuraġni.

Omissive—li iħalli.

Omit—tħalli barra; takbeż.

Omnibus—omnibus.

Omnifarious—ta cull xorta.

Omnific—li jagħmel, li jakla, collox.

Omnigenous—li hu magħmul, li fih, minn cull xorta.

Omnipotence } kawwa, setgħa bla
Omnipotency } tarf.

Omnipotent — Alla l-Imbierec, li jista collox.

Omnipotently — bis-setgħa jew kawwa collha li għandu Alla l-Imbierec.

Omnipresence } is-setgħa ta Alla li
Omnipresency } jinsab cullimchien.

Omnipresent — Alla l-Imbierec, li jinsab cullimchien.

Omniscience } għerf bla tarf.
Omnisciency }

Omniscient — Alla l-Imbierec, li għandu għerf ta bla tarf.

Omnispective—li jista jara collox.

Omnium—li *stocks* collha flimchien tal fondi collha Inglisi.

Omnium gatherum — il kixx u 'l mixx.

Omnivagant — li jiggerra cullimchien.

Omnivorous—li jecol collox.

Omography — chif turi l-oggetti (metudu ġdid minn f'loc l-incisioni, il-litografiija u 'l pittura).

Omoplate—il għadma jew pala ta li spalla.

Omphacine—żejt aħdar (li jagħsru miż-żebbuġ aħdar).

Omphalic—taż-żocra.

Omphalocele—bażwa taż-żocra.

Omphalopter — l-isem li bih dari chienu isemmu il-lenti (ħgieġa li turi cbir).

Omphaloptic—ħgieġa tal-lenti (turi cbir).

Omphalotamy—operazioni tal ktiħ tal curdun taż-żocra.

On—fuk; isa! mixxi!; għal; minn; bi; *on the ship*, fuk il bastiment; *on, my lads*, isa, il kuddiem, mexxu dejjem, l-aħwa!; *a thing to thank God on* (Shakespeare, *Henry IV*), ħaġa ta min jirringrazia l-Alla għaliha; *to have pity on a person*, icolloc ħniena minn bniedem; *to be on*, tagħmel imħatra, icolloc l-imhatra; tcun biha fis-sacra): *on my side*, in-naħħa tiegħi; miegħi; *on fire*, li kiegħed jakbad jew jinħarak; *on hand*, miżmum jew imkiegħed għand (cotba etc) għal bejħ; *on high*, fil għoli; *on the way*, fit-triek, miexi; *on the wing*, sejjer; *put on*, għamel f'rasec, ilbes il cappell etc.; *read on*, ibka akra, compli; *to be on a paper*, tcun fli staff ta, jew wieħed minn dawc li joħorġu xi ġurnal; *he is on the Times*, issa mdaħħal fil publicazioni tal Gazzetta it-*Times*; *on probation*, bi prova; *on leave*, bil permess; *on duty*, għassa; *on condition*, bil patt; *on come*, ħalba xita jew silġ; il bidu (l-akwa) ta negoziu jew xogħol scabrus.

Onager—il ħmar salvaġġ; macna tal militari.

Onanism—masturbazioni; ħsara li tagħmel xebba lil xbubita stess.

Once—darba; ilu, żmien ilu, fl-antic; *go once a week*, mur darba fil gimgħa; *once upon a time*, darba waħda; ilu, etc.; *at once*, minnufiħ, malajr.

Oncometer — strument tat-tobba biex tesamina xi ħaġa minn gewwa fil gisem.

Oncotomy—ftuħ ta tumur.

Ondatra — il kattus tal misc tal Canada.

Ondit (bil Francis, akra *ondì*)—igħejdu; hemm ix-xnigħa.

ONE—wieħed; tgħakkad f'wieħed; tagħmel ħaġa waħda ma; *all one*, collu wieħed, xorta waħda; *it is all one to me what you do or say*, xorta waħda għalija, x' tagħmel jew xi tgħejd; *one day*, ġurnata waħda; darba; xi darba, xi ġurnata; *one by one*, wieħed wieħed; *one another*, lil xulxin; wieħed lil jeħor.

ONE SIDED—parziali; li iżomm ma; li hu mixħut lejn (partit); *that was a one sided speech*, dac chien discors parziali (li żamm actar ma naħħa waħda milli żamm ma l-oħra).

ONESIDEDNESS—żamma ma partit; parzialità, inclinazioni, xeħta leju.

ONEIROCRITIC—min ifisser il ħolm.

ONEIROCRITICS—is-sengħa li tfisser il ħolm.

ONEIRODYNIA—taħwid tal moħħ fil ħolm.

ONEIROLOGY—it-teoria tal ħolm.

ONEIROSCOPIST—min ifisser il ħolm.

ONEIROSCOPY—tifsir tal ħolm.

ONENESS—stat ta wieħed waħdu; li tcun waħdec.

ONERARY—tajjeb għal, li kiegħed għal, ġarr ta ħwejjeġ jew tagħbijiet tkal.

ONERATE—tgħabbi.

ONERATION—tghabija.

ONEROUS / ONEROSE } tkil.

ONGOING—mogħdija il kuddiem; progress, procedura.

ONION—basla.

ONLINESS—kaghd ta wieħed waħdu.

ON LOOKER—wieħed minn dawc li icunu iħarsu.

ONLY—biss; waħdu; *I was the only one there*, jena biss (waħdi) cont hemm; *an only child*, tifel waħdu (li ma hemmx ħliefu).

ONOLOGY—discors ta wieħed ibleh.

ONOMANCY — tħabbir, induvnar x'għandu jiġri, mil littri ta isem.

ONOMASTICON—diziunariu ta l-ismijiet, damma ta cliem (fi ctieb) bit-tifsir tagħhom.

ONOMATOLOGY—studiu (trattat) fuk in-nisel tal cliem.

ONOMATOPŒIA — chelma li meta tgħejda turi il ħoss li tfisser; bħallichiecu: għagħa, tfexfix etc.

ONSET—ħbit; kbid għal; bidu; taħbat għal; tibda.

ONSLAUGHT—attacc, ħbit għal.

ONSTEAD—razzett.

ON TO—għal fuk; ibka dieħel; minn hawn għal fuk.

ONTOLOGIST—min jaf l-*ontology*.

ONTOLOGY—ontologia; metafisica; li studiu tan-natura, l-essenza, il qualità u l-attributi ta dac collu li li jesisti (li għandu ruħ).

ONUS (plural *onera*) — pis, tokol;

ONWARD / ONWARDS } il kuddiem; mgħoddi il kuddiem.

ONYCHA—bebbuxa li fiha riħa tfuħ.

ONYX—isem ta ħaġra preziusa, agata; axxess fuk il ħabba tal għajn.

OOLITE—gebla tal mola magħmula ħbub ħbub għenieked ma xulxin.

OOLITIC—tal *oolite* (ara).

OOLOGY — trattat (chitba) fuk il bajd tal għasafar.

OOLONG—qualità ta tè iswed.

OOMIAK - frejgatina ta għamla quadra tal Eschimò.

OOPAK—ara *oolong*.

OOZE—tajn, ħama; nixxiegħa; dac li icun hemm fil mejjilla ta dac li jicconza il ġlud; tnixxi; tkattar.

OPACATE—ittappan; iddallam.

OPACITY — dlam, tisħib (dalma li tagħmel sħaba).

OPACOUS / OPAQUE } opac; mtappan; li ma igħaddix dawl minnu; li m'hux trasparenti.

OPAH—ħuta cbira ta dan l-isem.

OPAL—opal, ħaġra preziusa bajdanija tlekk.

OPALESCE—tiddi (tlekk) bħal *opal*.

OPE (f'loc *open*)—tiftaħ.

OPEN — tiftaħ, ticxef; turi, ticxef, tgħarraf (ma iżżommx actar sigriet); tibda; miftuħ; micxuf; m'hux mħares; sincier, li għandu kalbu f'idejh, dac li għandu igħejdlec igħeidulec; galantom, liberali; ta kalb ħanina; temp sabiħ; m'hux il ġlata; *open the door*, iftaħ il bieb; *to thee I have opened my cause*, lilec jena urejt għomti (xi ġrali); *the story opens as follows*, li storia tibda hecc; *the debate opened*, il cu-

stioni (fil cunsill etc.) bdiet; *I have always found him open, familiar etc.*, dejjem sibtu sincier, familjari etc.; *an open and warm winter portendeth a hot and dry summer*, (**Bacon**, *Natural History*), xitwa sħuna u bla ġlata tħabbar (hi sinjal ta) sajf xott u sħun; *in open*, fid-dieher, palelli, kuddiem culħadd.

Open air — fil beraħ, għal barra, għall aria, fil miexuf.

Open baptist — wieħed li jemmen fit-Tkarbin mkaddes, iżda li m'hux mgħammed bil ħasil tal ilma.

Open breasted — libsa scullata; scullat.

Open credit — credtu li xi banchieri jatu lil xi clienti tagħhom, jigifieri li jatuhom flejjes fuk xejn u bla garanti.

Open doored — ħanin, li għandu daru dejjem miftuħa għal cull min hu fil bżonn.

Open eyed — attent, b'għajnejh miftuħa.

Open space — biċċa art (sit) m'hix mibnija.

Open tide — lewwel ġranet tar-rebbigħa (żmien il ftuħ tal fjuri).

Opener — min jiftaħ, fettieħ; li jiftaħ, li jibda.

Openhanded — galantom, m'hux xħiħ.

Openhearted — generus, kalbu tajba; dac li għandu igħejd igħejdu; sincier, fidil.

Opening — fetħa; tieka; rewwieħa; xakk; lemħa (dieher) ta xi ħaġa mil bogħod; bidu.

Openingknife — mkass, sicchina etc. biex tiftaħ caxex tal landa, tal cunserva, sardin etc.

Openly — beraħ, bid-dieher; sincement, ċar u tond; chif thossha.

Openness — ftuħ; ċar, dieher, beraħ; sincerità.

Opera — l-opra, it-teatru (fejn isiru l-opri bil musica).

Operable — li jista isir, li jista icun.

Opera glass — cannocchiali; tromba għat-teatru.

Operance } operazioni, għemil.
Operancy }

Operant — li jaħdem.

Operate — taħdem, tagħmel, tagixxi; tagħmel operazioni (tat-tobba); tagħmel effett.

Operation — operazioni (tat-tobba) għamil; xogħol; effett; ċaklik (moviment) ta armata (suldati etc).

Operative — li jagħmel; ħaddiem; bieżel.

Operator — min jagħmel operazioni (tabib, li jopra).

Operatory — laboratoriu, post ix-xogħol (esperimenti chimici etc).

Opercular }
Operculate } mghotti b'għatu.
Operculated }

Operculum — ghatu, tebka (fi pianta) li tghatti.

Operose } li fih ix-xoghol; li hu
Operous } scabrus; li idejkec.

Opetide — żmien iż-żwieġ (żmien li fih jista isir iż-żwieġ) mit-Trerè sa Ras ir-Randan.

Ophicleide — strument tad-dakk, ġdid, tar-ram, ta dan l-isem.

Ophidians — ir-rettili, sriep etc.

Ophidion — ballottra tar-ramel (ħuta).

Ophiolatry — kima (adurazioni) lis-sriep.

Ophiology — li studiu fuk is-sriep.

Ophiomorphus — li ghandu għamla ta serp.

Ophite — xorta ta ħaġra, is-serpentina.

Ophthalgia — ugigħ fil għajnejn.

Ophthalmia — ugigh jew mard (infiammazioni ta) il ghajnejn.

Ophthalmic -- tal *ophthalmia*.

Ophthalmography — descrizioni fuk il ghajnejn.

Ophthalmologist — min jicteb trattat fuk il ghajnejn.

Ophthalmology — trattat (chitba) fuk il għajnejn.

Ophthalmoscope — strument għal fili (esaminar) tal għajnejn minn gewwa.

Ophthalmotomy - dissezzioni (ftuħ, taktiħ) tal ghajn.

Ophthalmy — mard il għajnejn.

Opiane — l-essenza (in-narcoticu) tal oppiu.

Opiate—medicina li iggib ngħas; trakkad, tati l-oppiu biex trakkad.

Opiated—oppiat, illuppiat.

Opifice—xogħol, ħidma.

Opificer—ħaddiem, artista.

Opine — taħseb, icolloc il fehma; tifhem.

Opination—fehma.

Opinator—min jifhem jew icollu fehma.

Opiniaster—opinastru, wieħed stinat fil fehma tiegħu.

Opinion - fehma, dehra, opinioni; tifhem, tidher; *I am of opinion that,* jidhirli,għandi fehma, li; *it is generally opinioned that,* culħadd jifhem, jew bosta jaħsbu, li; *opinion of the press,* x'igħejdu (x'jifhmu) il ġurnali, jew li stampa (fuk xi ctieb etc. li icun ħareġ).

Opinionate } jebes, stinat, fil fehma
Opinionated } li ma jddawru b'xejn.

Opinionative—li jidhirlu li jagħmel hu biss hua sewwa; imaginariu; tal ħsieb biss, li m'hux reali; tal fehma biss.

Opinioned — mimli bih in-nifsu, presentuż.

Opinionist—wieħed li jogħġbuh il fehmiet tiegħu biss.

Opisthography—chitba minn żewġ naħħiet tal carta.

Opitulation—għajnuna.

Opium—oppiu, għafjun.

Opium poppy—xaħxiħa.

Opopanax — xorta ta gomma li tchemmex il ħalk, li jusawha li spiżżiari contra li spasmi.

Opossum—opossum, annimali middaks tal firien sa dac tal ktates, li il mara iggib borsa taħt żakka fejn tarfa il frieħ, jinsabu fl-America.

Oppidan—belti, wieħed mil belt, tal belt.

Oppone—ara *oppose.*

Opponency—opposizioni.

Opponent—min jilka; iżomm jebes; jekaf lill; antagonista; avversariu.

Opportune—tal wakt, tal ħin, fil ħin; taħbat, takbel, tgħid ghal, tixrak, taddatta; tkiegħed għal post jew f locu.

Opportunity — wakt, occażioni; *when on opportunity offers itself,* meta jigi il wakt, meta tigi ix-xokka f'moxtha.

Opposable — li tista tmur contra tiegħu jew ta min jopponih; li tista tiekaflu jew iżżomlu jebes.

Oppose—tilka, tiekaf, iżżomm jebes lill; tmieri.

Opposing—li iżomm jebes.

Opposite—biswit; cuntlariu; maklub; min icun cuntlariu, min jopponi, avversariu; għadu; *he is, indeed, Sir, the most skilful and fatal opposite that you could possibly have found* (**Shakespeare**, *Twelfth Night*), Sinjur, hua tassew l-actar għadu ħajjen u kalil li katt stajt issib; *I am just the opposite,* jena il cuntlariu; *by free consent of all none opposite* (**Milton**, *Paradise regained*), bir-rieda ta culħadd, ħadd ma oppona (ma chien cuntlariu, jew kal le).

Opposition — opposizioni, tfixchil; żamma jebes; wakfa; (fil politica), il partit cuntlariu tal amministrazioni tal Gvern; il partit li icun l-akwa.

Oppositionist—wieħed minn tal opposizioni jew tal partit cuntlariu fil politica.

Oppress—tgħakkes, taħkar, tagħfas.

Oppressed — mgħacches, maħkur, maghfus.

Oppression — tgħacchis, moħkrija; għafis.

Oppressive — li jaħkar, igħakkes jew jagħfas; aħrax, kalbu ħażina m'hux ħanin.

Oppressively — bil moħkrija, bittgħacchis.

Oppressiveness—moħkrija, tgħacchis.

Oppressor—min jaħkar jew igħacches.

Opprobrious—li jagħmel għajb; infami, li iġagħlec tistmerru.

Opprobriousness } għarucasa, għajb
Opprobrium }

Oppugn—topponi, tattacca, iżżomm kawwi contra.

Oppugnant—min jopponi; li jopponi, jattacca, jew imur contra.

Opsimathy — educazioni (tagħlim) li wieħed jibda meta icun cbir.

Opsiometer—strument (ħgieġ) biex tara il kawwa tal vista (ta chemm jaraw il għajnejn) biex taddatta il ħgieġ tan-nuċċali għal vista ta dac li icun.

Opsonation— xiri tal affarijiet tal ichel jew provvisionijiet.

Optate—tagħżel, taħtar, tieħu.

Optation—xewka.

Optative—mixtiek; tax-xewka; xi ħaġa mixtieka.

Optic — strument tal vista (tal għajnejn jew li naraw bih).

Optic } Optical } tal *optics*.

Optician — min jaf l-*optics*, min ibih nuċċalijet, trombi etc.

Optics—ottica, ix-xienza (fisica) li titchellem fuk id-dawl u il għajnejn.

Optimacy—in-nobbli ta pajjis etc.

Optimate—nobbli; tan-nobiltà.

Optimates - il cbarat ta pajjis.

Optime — l-iprem studenti fl-Università ta Cambridge.

Optimism—ottimismu; id-dutrina li cull ma isir, isir biss għall-aħjar; li collor sar u isir għall-aħjar.

Optimist—ottimista; wieħed minn tad-dutrina tal *optimism*.

Option—għażla, ħatra

Optional—li tista taħtru, tagħżlu jew le.

Optometer — (fl-ottica) strument biex tara il kawwa tal vista.

Opulence } Opulency } għana, gid.

Opulent—għani, li għandu il gid.

Opuscle - opusculu, ctieb, librett; opra (chitba) żgħira.

Or—jew, inchella.

Or—(fl-araldica) deheb.

Ora—flus (munita) tal Anglo Sassoni li tiswa scut (20 sold).

Orach—għobbejra (ħaxixa).

Oracle—oraclu,(twegiba tal allat); profeta; titchellem, twiegeb bħal ma iwieġbu l-allat.

Oracular } Oraculous } tal oracli; positiv; li tista tokgħod fuku jew għalli igħejd.

Oral—orali, verbali, bil fomm, bil cliem.

Orally—ta bil fomm,

Orange—laringa; siġra tal laring; laring; lewn il laringa.

Orangeade—laringata.

Orange blossom } Orange flower } żahar tal laring; *orange blossom water*, ilma żahar.

Orange list—bajjetta (drapp, pannu) wiesgħa.

Orange man—wieħed minn dawc li darba chienu kamu fl-Irlanda favur tal protestantismu.

Orange oil—żeit tal laring (l-ilma bħal għarak li icun hemm fil koxra tal laring).

Orange peel—kxur tal laring.

Orange pekoe—xorta ta tè iswed taċ-Cina li icun fih riħa tfuħ.

Orangery—ġnien cbir etc. fejn ma hemmx ħlief siġar tal laring.

Orange tawny—lewn bejn l-isfar u il cannella (cannella ċar).

Orangoutang— orangutang, xadin jew ghedmejmum cbir.

Oration—discors, għajdun.

Orator—oratur, wieħed li jaf jipprietca tajjeb; li jinkala għal pulptu jew biex jagħmel discorsijiet.

Oratorial } Oratorical } tar-Rettorica, tas-sengħa tal prietchi, jew discorsi; eloquenti.

Oratorio—biċċa musica sacra.

Oratorize—taghmilha ta *orator*.

Oratory — oratoria, is-sengħa li wieħed icollu li jippriedca tajjeb; jew li imiss il kalb bil cliem jew id-discors li jaghmel; oratoriu, loc it-talb.

Oratress } Oratrex } oratrici, mara li tippriedca jew li taf tagħmel discorsi sbieħ u li imissu il kalb.

Orb—globu; tittondia, tgherbeb fi globu.

Orbate—bla tfal, abbandunat.

Orbed } Orbic } li gej bħal globu; tond.

Orbicle—globu żgħir.

Orbicular } Orbiculate } li għandu għamla ta, li gej bħal, globu.

Orbit—id-dawra li tagħmel chewcba; il ħofriet il għajn; dic id-dawra (circu) li icun hemm ma għajn għastur.

Orbital } tal orbita.
Orbitual }

Orbitude } telfa tal omm jew tal
Orbity } missier (li stat ta ltim); telfa tal ulied jew iċ-ċańda tal genituri mill ulied.

Orblike } bħal globu.
Orby }

Orc—xorta ta baljena (ħuta).

Orchard—ġnien bil frott rkiek.

Orcharding — coltivazioni, ħidma tal ġonna bil frott (rkiek etc.)

Orchel — mineral bħax-xobb il ġmiel.

Orchesography—trattat fuk iż-żfin.

Orchestra— orchestra (musica); il post fejn idokku tal orchestra (palc etc.)

Orchestral—tal orchestra.

Orchid – orchidea.

Orchil – il ħażiż taż-żebgħa.

Orchis – pianti mir-razza tal orchidea.

Orchiotomy — castrar, ħasi (minn taħsi).

Orchites } infiammazioni tat-testiculi.
Orchitis }

Ordain—tordna (sacerdot); tordna, trid; tistabilixxi; tagħmel; tirranġa; tlesti; tħejji jew tipprepara; *he was ordained priest*, ordna sacerdot; *they ordained a feast to be held*, ordnaw (riedu li issir) festa; *all things that we ordained for the festival etc.*,(Shakespear, *Romeo and Juliet)*, cull ma lestejna għal festa etc.; *the cause why music was ordained*, (Shakespeare, *Taming of the Shrew)*, ir-raġuni li għaliha chienet magħmula (istituita) il musica.

Ordained—ordnat, sacerdot.

Ordaining—li jordna.

Ordainer—min jordna.

Ordeal—tiġriba, prova.

Order— ordni, regula; metudu; galbu; ordni tal bini; tusija; rikma; ordni; cmand; ordni ta religiusi (patrijiet); tirranġa, tkiegħed f'locu jew bl-ordni; tmixxi, twissi, taħchem; tordna, ticcmanda; *I found everything in order*, sibt collox f'locu (in ordni, jew sewwa); *I gave this order*, jena tajt din l-ordni; *the order of St. Augustine*, l-ordni (tal patrijiet) ta Santu Wistin; *in architecture there are five orders*, fl-architettura hemm ħames ordnijiet.

Orderer—min jordna.

Ordering—li jordna.

Orderly—sewwa, bil metudu; regulari; *orderly*, suldat (baxx fizzial) li jagħmel id-*duties* militari (hecc msejjaħ).

Orders—l-ordni sacru.

Ordinal—ordinali, li juri liema fil għadd (bħal: l-ewwel, it-tieni, il ħames etc.)

Ordinance – ordinanza, ligi.

Ordinant—l-Iskof etc. li jordna il kassisin etc.

Ordinary – ordinariu, comuni; oħxon; ta cull jum, ta dlonc, tas-soltu; cappillan tal ħabs; mħallef li kiegħed għal causi tal affarijiet tal cnisia; ichel li issib lest f'lucanda; lucanda, dverna; *in ordinary*, impiegat ma; li kiegħed biss għall; *who is the chaplain in ordinary to the Bishop, now?* min hu il cappillan ta l-Iskof issa; *ordinary of the mass*, ic-cerimoni collha tal kuddiesa ta kabel u ta wara il canoni.

Ordinary seaman — baħri li għad milhux fis-servizz wisk; li icun għadu ma wasalx biex icun magħdud bħala *able seaman*.

Ordinate—regulari, metodicu, sewwa, f'locu.

Ordinately — sewwa, chif imissu, chif imur.

Ordination—ordni; metudu; ranġar f'locu; ordinazioni ta kassis etc.

Ordinative — li jordna, li irid, li iġagħal.

Ordinator—min jordna, direttur.

Ordnance—canuni.

Ordonnance—l-ordni, it-tkegħid ta figuri f'locom fi quadru; it-taksim chif imissu collox f'locu f'bini, f'fabbrica, f'biċċa xogħol jew f'opra.

Ordure—ħmieġ, ħara.

Ore—metalli bit-trab b'collox chif jinkatgħu mil miniera.

Oread—*Oread*, alla falz, xbejba tal muntanji.

Oregon—Oregon, wieħed (isem) mil li Stati Uniti (America).

Oreodaphne – pianti, bħar-rand, li jicbru fis-serer.

Ore weed—alca tal baħar.

Orf gild—cunsinjar, għati lura ta flus etc. li icunu misruka.

Orfrays—frenża tad-deheb.

Orgal—kiegħ tal (dac li jokgħod mil) imbid.

Organ—orgni; biċċa tal gisem, organu; mezz (biex tgħarraf jew tħabbar, bħal ġurnal); *the tongue is the organ of speech*, lsien hua l-organu tal cliem; *can you play the organ?* taf iddokk l-orgni?

Organ blowers—neffieħ tal orgni.

Organ builder min jagħmel l-orgnijiet.

Organ loft - gallarija tal orgni.

Organ pipe—suffara tal orgni.

Organ stop—registru tal orgni.

Organic } organicu, tal bicciet tal
Organical } gisem, *organic desease*, mardijiet tal bicciet tal gisem.

Organic chemistry— chimica organica; il chimica ta dawc il ħwejjeġ li huma mħaltin mal carbon, li fihom l-idrogenu u in-nitrogenu flimchien mal carbon.

Organific—li jagħmel l-organi.

Organism — l-organismu, il bicciet collha li jifformaw il gisem.

Organist — organista, min idokk l-orgni.

Organization—ranġar, tkiegħid ta collox f'locu; rikma.

Organize—tirranġa, tkiegħed f'locu; tirkem.

Organized — organizzat, irranġat, mirkum.

Organography—descrizioni tal għamla ta (chif in huma magħmulin) il pianti.

Organzine—xorta ta ħarir.

Orgasm—xgħil tal gisem; meta jixgħel il gisem għal xi xewkat taż-żina.

Orgeat—orzata (ilma tax-xgħir, bil lewż misħuk, bis-silġ).

Orgies—xalar (xorb, ichel, u żina) ta bil-lejl.

Orgillous—supperv, cburi.

Orgues — serratizzi bil ponta tal ħadid li icunu wekfin f'bieb ta fortizza lesti biex jitfgħuhom fuk rjus il għadu meta jigi biex jidħol.

Orichalch - ram isfar (donnu deheb) li jinsab f'xi muntanji.

Oriel — tieka maħruġa il barra (bħal tad-djar antichi).

Orient—lvant, ta lvant; li ilekk jew ilellex, li igħammex il għajn.

Oriental — ta lvant; li jigi mil lvant; wieħed li jokgħod fl-artijiet ta lvant; orientali.

Orientalist—orientalista, min jaf il-lingui ta lvant; min jokgħod fil pajjisi tal lvant.

Orientalize—tokgħod għal; tidra jew iddarri għal costumi etc. tan-nies ta lvant.

Orifice—tokba żgħira, fetħa, xakk, ħalk.

Oriflamb } standard tad-deheb, o-
Orifiamme } rifiamma.

Origan—merdkux salvaġġ.

Origin—bidu, nisel, oriġni.

Originable—li jista icollu nisel, jew icun mnissel.

Original — original, dac li minn fuku ticcopia jew tieħu copia; l-ewwel wieħed, ewlieni, l-ewwel.

Original sin—id-dnub original, tal bidu jew ewlieni, dac li bih jitwieldu il bnedmin collha bħala ulied Adam.

Originally—mil bidu, għal lewwel.

Originary—li inissel, li jati bidu, li jaħlak.

Originate—tnissel; tibda; toħlok.

Origination - bidu, nisel.

Originator—min inissel, jew johlok.

Orillon — trunciera, għolia, tattrab mdawra bil madum, f'fortizza.

Oriole—tajra safra, għasfur.

Orion—għankud cwiecheb ta dan l-isem fl-emisferu ta isfel.

Orismology—glossariu, tifsira tattermini (chelmiet) li jinsabu fix-xienza, fli Storia Naturali etc.

Orison—talba, supplica.

Ork—ħuta cbira (ta dan l-isem).

Orle—orlu.

Orleans—orleans, drapp ħafif għal ġlecchijiet etc.

Orlop - cverta li tiżżarma (levatizza) f'bastiment tal guerra.

Ormolu—doratura (ħasil) bir-ram jew bil bronż.

Ornament—ornament, żina, rikma iżżejjen ; tirkem.
Ornamented—mżejjen.
Ornamental—taż-żina, għaż-żina.
Ornate—mżejjen, sabiħ.
Ornithichnite—sinjal ta siek għasfur f'gebla.
Ornitholite—ghasfur petrificat.
Ornithology—trattat (studiu) fuk il għasafar.
Ornithologist—min jaf l-*ornithology*.
Orographic } tal *orography*.
Orographical }
Orography — descrizioni tal muntanji.
Orology — trattat, għerf (studiu) fuk il muntanji.
Orotund—lijippronunzia jew igħejd ċar cliem jew id-discors.
Orphan—ltim.
Orphanage—li stat ta ltim (ta wieħed li icun tilof il missieru u l-ommu).
Orphaned—bla omm u missier.
Orphanet — ltima jew ltim żgħir (tarbija).
Orphanism—ara *orphanage*.
Orphanotrophy—orfanotrofiu, post għal li ltiema.
Orphean—ta *orpheus* (ara).
Orpheus — alla (falz) tal musica u tal poesia.
Orpiment—żebgħa culur safrani.
Orphine—lewn isfar ħamrani (żebgħa).
Orrery—macna li turi il mixi u'l bogħod minn xulxin tal cwiecheb.
Orris—frenża tad-deheb; it-trab tal *orris* (pianta tfuħ) li iħaltu mat-terra, ma't-tabacc ta li mnieħer etc.
Orse due—xorta ta pannella (taddeheb) ordinaria.
Ortolan—ortulan (għasfur).
Orthodox — ortodoss, li jokgħod għat-tagħlim collu u il fidi tal cnisia.
Orthodromy—tivviaġġa (tmixxi vapur etc.) f'linja dritta (fid-dritt).
Orthoepy—ortoepia, pronunzia tajba.
Orthogon—figura rettangulari.
Orthographer } min jaf l-*ortography*.
Orthographist }
Orthgraphy — ortografia ; tagħlim fuk it-taksima u'l chitba tal cliem sewwa ; chif tispelli il cliem.
Orthology — ortologia, il għati tal ismijiet sewwa tal ħwejjeġ.
Orthometry — il-ligijiet jew ir-reguli tal (chitba tal) versi fil poesia.
Orthopedy—id-drittar, tiswija, rangar ta driħ, siek etc. magħwġa li icollhom it-tfal.
Orthopœa—marda tan-nukkas tannifs, meta tista tieħu in-nifs xħin tcun wiekaf biss.
Orthoptera—it-taksima ta insetti bħal ma huma wirdien, wrieżak, ġrati etc.
Orthostyle—ringhiela dritta ta colonni.
Ortive—ta fejn tiffaċċa ix-xemx, ta lvant.
Ortolan—(għasfur) ortulan.
Orts—il frac tal ħuxlief, silla niexfa etc., fdal.
Orvietan—contra velenu (ta dan l-isem).
Oryza—is-siġra tar-ross; ir-ross.
Os—għadma.
Oschitis—infjammazioni (nefħa) tal borsa (ta rgiel).
Oscillancy—tbandil, tixjir.
Oscillate—tixxejjer; li jixxejjer.
Oscitancy—titwib (ta meta wieħed icun bin-ngħas).
Oscitant—li jittewweb bi ngħas ; għajjien.
Oscitate—tittewweb.
Osculate—tbus.
Osculatory—reliquia, osculu (teca b'xi għadam tal kaddisin etc. għal bews).
Ospray—(tajra) arpa.
Osseous—mgħaddam.
Osside—għadma żgħira.
Ossifragous—li ichisser il għadam.
Ossify—tgħaddam ; titgħaddam.
Ossivorous—li jecol il għadam.
Ossuary—carnioria (fejn jiġbru il għadam tal mejtin).
Ostagra—mkass tat-tobba biex igibu xi frac tal għadam mil gisem.
Osteal—tal għadma.
Ostealgia—ugigħ fil għadam.
Ostensible—li jidher, ċar.
Ostensive—li juri, li iħabbar.

OSTENT—debra.

OSTENTATION—frugħa, nefħa, tlellix.

OSTENTATIOUS — fieraħ, minfuħ bih in-nifsu, l' iħobb juri ruħu, li ilellex, li igħajjat.

OSTEOGRAPHY — trattat fuk il għadam.

OSTEOPHYTE — tumur mgħaddam, għadma mkabbża.

OSTEOTRITE — strument tat-tobba biex joħorġu mil gisem il ghadam marid.

OSTEOSARCOMA — tibdil ta ghadma f'haġa bħal laħam.

OSTEOTOMY—descrizioni fuk il għadam.

OSTIARY — hemm fejn tispiċċa ix-xmara (fejn ix-xmara tinxeħet fil baħar); fomm xmara.

OSTITIS —infiammazioni tal għadam.

OSTLER—tifel, ragel ta li stalla.

OSTMEN (f'loc *eastmen)*—in-nies ta lvant, chif chienu msejħin id-Danisi li marru biex igħammru fl-Irlanda.

OSTRACISM — ostracismu, censura pubblica ; titrif, tchiccija, esilju.

OSTRICH—li ngħama; *ostrich feathers*, ir-rix ta li ngħama.

OTACOUSTIC—li igħejn is-smigħ.

OTACOUSTICON— trumbetta tal widna (ghat-turxien biex tgħejnom jisimgħu).

OTALGIA / OTALGY } ugigħ fil widna.

OTALGIC— rimediu għal ugigħ tal widnejn.

OTHER — jeħor, oħra; *some other time*, xi darb'oħra ; *some body or other*, dac jew dan, xi ħadd (icun min icun); *every other day*, ġurnata iva u oħra lè ; *every other year*, sena iva u oħra lè, cull sentejn.

OTHERS — oħrajn, *the others*, l-oħrajn.

OTHERWISE— xort'oħra, inelelè, inchella.

OTIC—tal widna.

OTIOSE—għażżien, ozius.

OTITIS — infiammazioni tal widna, ugigħ tal widnejn.

OTOGRAPHY—descrizioni tal widna.

OTOLOGY — chitba (trattat) fuk il widna.

OTOPLASTIC — operazioni tal widna (biex wieħed jigih is-smiħ).

OTOSCOPE – otoscopiu, strument għal esami tal widnejn.

OTTAR — quintessenza; *the ottar of roses*, il quintessenza tal ward (fwieħa).

OTTER — annimal bħal bumerin li jakbduh għal pil tiegħu.

OTTOMAN — Torc ; ottoman, sufà la Torca; tat-Toroc.

OUCH—id-dudu (tad-deheb ta ghonk in-nisa) ; sartixur (loc, f'circhett etc. fejn ikegħdu id-diamant).

OUGHT — xejn; zero; chien imiss, chien imur, jew jixrak; *he ought to have come*, chien imissu (chien messu) gié.

OUNCE – ukija (użin) ; *four shillings an ounce*, erba xelini l-ukija.

OUNCE – annimal li jixbeh il pantera; il linci.

OUR—tagħna; *our father*, missierna.

OURANOGRAPHY — descrizioni tassmewiet u tal chwiecheb etc. li jidru fihom.

OURETIC—tal urina.

OUROLOGY / OUROSCOPY } il għarfa tal marda (xi tcun il marda) mil esami tal urina.

OURS — tagħna.

OURSELVES – aħna stess.

OUST—tvaca; tneħħi, tixħet barra.

OUT—barra ; kiegħed (m'hux jaħdem); *who loses, who wins, who is in, who is out*, (Shakespeare, *King Lear*), min jitlef, min jirbaħ, min hu impiegat (gewwa) min hu barra (kiegħed) ; *what will you do when the coals are out*, x'tagħmel meta jispiċċalec il faħam ; *speak out*, tchellem, għejd li ghandec tgħejd; *murder will out*, id-dnub ma jorkodx (id-delitt jibka sachemm fl-aħħar jinchixef) ; *I am out*, mitluf (misrum) jena ; *I have forgotten my part and I am out*, (Shakespear, *Cariolanus*), insejt il parti tiegħi u issa rasi m'hix f'loca actar ; *to be out*, icolloc żball ; *he was out in his calculations*, chellu żball ; *out of sight*, bogħod mil ghajn (fejn ma tarax jew ma jarawcx) ; *out of sight out of mind*, bogħod mil għajn bogħod mil kalb ; *to be out of*, tcun niekes minn ; ma icollocx ; *I am out of friends*, ma

għandix ħbieb; *out of breath*, bla nifs; *out of reach*, fejn ma tilħkux (fejn ma jintlaħakx); *out of hearing*, fejn ma tismax (jew ma jinstamax; *out of frame*, mħawwad, mkalleb, mgħerfex collu; *out of hand*, malajr malajr, mill actar fis; *gather we our forces out of hand* (**Shakespear**, *Henry*, niġbru il forzi tagħna bla telf ta żmien (malajr, malajr); *out of joint*, makluħ, slugat; *out of print*, esaurit (ctieb etc. li ma bakax minnu, spiċċa); *out of sorts*, m'hux f'sictu; iħossu ftit ħażin; m'hux fiha; *I feel out of sorts to-day*, illum ma nħossnix fiha; *out of temper*, bi-ħom; bin-nervi; mħanfes; *out of trim*, (bastiment) m'hux immattjat (armat) tajjeb għas-safar; *out of tune*, stunat; *out to out*, minn barra għal barra; chif in hu sewwa ħxuna, tul, wisa etc.; *out of the way*, mwarrab, li m'hux soltu, iżżejjed; *the price is not out of the way*, il prezz m'hux għali tal għageb; *out of door*, ta barra (m'hux ta gewwa id-dar) li m'hux ta idejc; *this questions out of door* (**Dryden**, *Juvenal*), din il custioni m'hix ta idejna; *out of pocket*, lura; mil but; *I was two shillings out of pocket*, bkajt żewġ xelini lura; (chel-li noħroġ żewġ xelini mil but, jena); *out and out*, il veru; *he is the out and out swindler*, hua il veru ħalliel; *the inns and outs*, ir-rocon, il ftietak col-lha; *I know all the inns and outs of it*, naf il biċċa collha chif in hi; *the fire is out*, in-nar intafa; *the barrel is out*, il barmil svojta (spiċċa); *out of order*, mkalleb; *my stomach is out of order*, għandi li stoncu tiegħi mkalleb; *a way out*, il ħruġ (ħarġa, post mnejn joħor-ġu in-nies f'teatru etc.); *time out of mind*, ilu ferm (li ankas bniedem jif-tacar); *out with him*, ixħtu (checcih) il barra; *let him out*, iftaħlu (erħilu imur il barra); *out of one's depth*, fejn wie-ħed ma jilħaklux (fil baħar etc.); *he found himself out of his depth, and could not swim, was drowned*, sab ruħu fejn ma jilħaklux, ma jafx igħum, u għerek; *out patient*, marid li imur jid-dewwa li sptar iżda ma jokgħodx hemm.

Out—tixħet, titfa barra.

Out asked — li nedewh għat-tielet darba.

Outbalance — tiżen actar, tissor-passa; tegħleb; tiscorri.

Outbargain—taħbat jew tmur taj-jeb f'negoziu.

Outbeg — titlob iżżejjed; titlob ferm.

Outbid—iżżid fuk ħadd jeħor (fil prezz).

Outblown—minfuħ (mimli bir-riħ).

Outbrave—tgħaddi fil ħila jew fil curaġġ; tisbok fil ġmiel.

Outbreak— scoppiar, fakgħa; tif-kigħa; *at the outbreak of cholera*, meta scuppiat (feġġet jew bdiet) il cholera.

Outbuild — tibni aħjar (actar sod u li idum).

Outburst — ħamba, għajjàt, għa-geb.

Outby — ftit bogħod; ħdejn; ma gemb.

Outcast — tixħet, tchecci jew tib-għat il barra; mtarraf; turrufnat; esi-ljat.

Outclassed—ta qualità inferjuri; ta qualità li hemm wisk aħjar minnha.

Outcome—risultat, conseguenza; il frott.

Outcry — għageb, rvell, storbiu, ħamba.

Outdo—tegħleb, tgħaddi.

Out doors—fil beraħ, barra; għall aria.

Outer—ta barra; *an out-and-outer*, l-iprem; ta kuddiem nett; l-aħjar f'collox.

Outer most—ta barra nett.

Outfall—fomm ix-xmara; bocca ta canal jew drenaġġ etc.

Outfit— tagħmira ta ħwejjeġ etc. li jinħtieġu il baħrin jew is-suldati; tiħjija.

Outfitter — min kiegħed biex i-għammar baħrin, suldati etc. jew ba-stimenti b'dac collu li għandhom bżonn.

Outflank—tieħu l-aħjar post f'ma-novra jew fuk camp ta battalja.

Outflow—xħit barra; dac li joħ-roġ, imur jew jinxteħet il barra.

Outfly—taħrab.

Outgive—tati actar minn.

OUTGO — tgħaddi; tħalli lura jew warajc; tispiċċa; tigi il-aħħar; in-nefka dac li wieħed jonfok jew joħroġ (il cuntrariu ta *income*).

OUTGOING — li icun ħiereġ, li icun wasal jew kiegħed lest biex joħroġ; nefka; it-truf; ix-xifer.

OUTGROW—tgħaddi fit-tul; ticber jew titwal actar; tisbok il cobor.

OUTHEROD — tgħaddi; tbatti; *it out-herod's Herod*, (Shakespear, *Hamlet*), ibatti li stess Erodi.

OUTHIRE—ticri, tati b'chiri.

OUTHOUSE—dar mibnija għaliha.

OUTING—ħarġa il barra (fil campanja jew għal l-aria).

OUTLAID — micxuf, mkiegħed barra fejn jidher.

OUTLANDER—frustier, strangier.

OUTLANDISH — ta barra, strangier, m'hux tal pajjis; stramb, curius.

OUTLASH—tesagera.

OUTLAW—wieħed li il-ligi ma tipprotegihx; sbandut; wieħed (briccun) li ma hux protett mil ligi.

OUTLAY—nefka; ticxef; turi.

OUTLEAP — sfog; *youth must have some outleap*, il ġuvintù irid icollhom xi sfog (fejn iderru jilgħabu etc)

OUTLET—tokba, fetħa, sfog, tiċrita mnejn jista joħroġ ilma etc.

OUTLIE—tisbok fil ghideb.

OUTLIER—wieħed li ma jokgħodx f'dac il pajjis, raħal etc, fejn hu l-ufficiu tiegħu.

OUTLINE — l-ewwel ħażż, contorn; tħożż il contorn; tagħmel il contorni; tħożż il għamla tal ħaġa.

OUTLIST—ic-ċmusa; ix-xifer ta barra.

OUTLIVE—tgħejx actar minn.

OUTLOOK—għassa; post minn fejn wieħed igħasses; debra.

OUTLOOKER—wieħed li issa iħares lejn (iħobb lill) din u issa lejn dic; wieħed li m'hux costanti fli mħabba.

OUTLYING — staccat; li kiegħed fil libertà (barra), li m'hux mgħaluk.

OUTMAN—ara *outdo*.

OUTMANTLE—tisbok fil lbies jew fiżżina.

OUTMARCH — timxi actar minn; tgħaddi fil mixi; tħalli lura.

OUTMOST—ta barra nett.

OUTMOUNT—tgħaddi, tbatti, tegħleb, tisbok.

OUTNUMBER — tgħaddi, tegħleb fil għadd.

OUTPACE—tgħaddi (tħalli lura lill) fil mixi.

OUTPORT—l-ibgħat port, port li icun bogħod għall cummerċ.

OUTPOST—il camp, jew post tassuldati il barra mil camp il cbir; għassa avanzata.

OUTPOUR—tfawwar; ixxerred barra; tokba, sfog, mnejn joħroġ l-ilma etc. meta jintela bir etc.

OUTPUT—il prodott ta (dac li tati) miniera jew mitħna.

OUTRAGE—triegħex; regħxa; *outrage on common decency*, attentat għal giegħ ta tifla.

OUTRAGEOUS—kalil; aħrax; chiefer, li ħadd ma jista isofrih; atroci.

OUTRAGEOUSNESS — killa, ħruxija; chefrija.

OUTRICK — munzell ħuxlief f'għalka etc. fil boraħ.

OUTRIDE— tgħaddi, tisbok, biż-żiemel; ħarġa il barra fuk iż-żiemel jew riecheb; post, mogħdija għaż-żwiemel ta rchib; spedizion.

OUTRIDER – dac li riecheb fuk iż-żiemel imur kuddiem il carrozza ta xi princep etc.

OUTRIGGER – grabia (armar, arblu, lasta, etc. maħruġa il barra f'ħajt tal bini etc. biex jisaw migħu, f' taljola, bramel tat-tajn etc.); ir-rota tac-cinturini li iddawwar il macna, torn etc.; il fergħa (dic li tarfa) ta macna; tangun, buttafora jew il-lasta ta ma żakk fregata etc. bic-cimi mdendlin magħha għar-rbit tal fregatini etc.; bum (lasta) abbord fejn iżommu cimi jew kluħ stisi.

OUTRIGHT – għal l-aħħar, għal collox, chemm jista icun; dlonc, malajr.

OUTRIVAL—tgħaddi, tegħleb, tbatti, tisbok.

OUTWAR – tagħmel frattarija; ħamba, rvell, storbiu tal għajjat.

OUTRUN—tiġri actar minn, tgħaddi bil giri; tiscorri; tecciedi.

OUTRUNNER—fergħa, rimja.

OUTSALE—rcant.

OUTSCOURING — dac li jibka meta taħsel jew tnaddaf xi ħaġa; il fdal.

OUTSELL — tbiħ ogħla.

OUTSENTRY — għassa avanzata.

OUTSET — il bidu ta negoziu etc., bidu.

OUTSHINE — tlekk; tiddi actar,tisbok.

OUTSHOT WINDOW — tieka sporġuta (maħruġa) il barra.

OUTSIDE — barra, il wiċċ; *the outside*, l-actar, l-iżied; *there are fifty at the outside*, l-actar li hemm ħamsin.

OUTSIDER — barrani, minn barra; wieħed li m'hux tal partita, li ma jifhimx; tnaljetta żgħira tal ħaddieda biex jiġbdu id-duda ta serratura u jifthu minn barra.

OUTSKIRT — limti, tarf, xifer: *they were seen watching at the outskirts*, rawhom igħassu fit-truf tal pajjis (fil confini).

OUTSPAN — tneħħi (tħoll) il madmad minn għonk il gniedes armati f'carru etc. biex tistrieħ fil viaġġ (chif jagħmlu fl-Africa t'Isfel); il mistrieħ tannies u il gniedes f'xi viaġġ.

OUTSPEND — nefka, spisa.

OUTSPOKEN — li jitchellem ċar; li ma jokghodx itegħemha; ta żakku f'fommu.

OUTSPRING — li nieżol minn, mnissel.

OUTSTAND — iżżomm jebes; tiekaf lill; tisporgi; toħroġ il barra.

OUTSTANDING — li għadu m'hux meħlus; li għadu m'hux mħallas jew persaldu; *outstanding debts*, djun li għadhom ma tħalsux; *outstanding documents*,documenti,carti (ta officiu etc.) li icunu għadhom ma iddecidewx fukhom, li għadhom barra.

OUTSTAY — iddum actar.

OUTSTEP — waħdu waħdu; solitariu; għajr jecc; *outstep the king be miserable*, (**Heywood**, *Edward IV*), għajr jecc ir-re ma idejjakx kalbu.

OUTSTRAIN — titħabat actar minn; tgħaddi fix-xogħol u it-taħbit.

OUTSTRETCH — titfa, tistendi; toħroġ, tisporgi il barra; tiftaħ ferm; wesgħa, cobor.

OUTSTRIP — tgħaddi, tegħleb; tisbok; tħalli wara biċċa cbira.

OUTTOILED — micdud (maktul) bix-xogħol.

OUTVIE — tgħaddi, tegħleb, tbatti, tisbok.

OUTVOTE — tgħaddi bin-numru tal voti, icolloc voti actar.

OUTWARD — ta barra; li jidher tal wiċċ; *the outward man*, il gisem tal bniedem (it-temporal).

OUTWARD BOUND - (bastiment) li ħiereġ, siefer, minn pajjisu għal pajjis jeħor.

OUTWARDLY — minn barra.

OUTWARDS — barra, minn barra.

OUTWASH tnaddaf.

OUTWAY — sfog, tokba etc. għal ħruġ ta ilma etc.

OUTWEAR — iddum jew isservi actar, tati iż-żmien; tgħaddi il ġurnata ma tagħmel xejn; *the sun is high and we outwear the day*,(**Shakspear**,*Henry V*); ix-xemx telgħet u aħna kegħdin nitgħażżnu.

OUTWEED — takla, tekred il ħaxix ħażin.

OUTWEIGH — tiżen actar; tiscorri fl-użin.

OUTWELL — tferraħ, ixxerred.

OUTWIN — teħles, toħroġ barra minn.

OUTWIT — tkarrak; tidħac bi.

OUTWORK — is-swar ta barra; taħdem actar; tgħaddi fix-xogħol jew fil ħidma.

OVAL — tawwali, ovali, għamla ta bajda; għamla ta ellissi.

OVALBUMEN — l-abjad tal bajd.

OVARY — ovariu, il għankud tal bajd ta tigieġa etc.; miżwed etc. fejn tcun iż-żerrigħa ta pianta.

OVATE / OVATED } li għandu għamla ta bajda.

OVATION — ovazioni, għajjât, applaus (trionf, imma m'hux cbir).

OVEN — forn.

OVER — fuk; actar minn; min-naħa għall-oħra; barra; żejjed; collu, mil bidu sa l-aħħar; spiċċa, għadda; *the evils that hung over our heads*, il gwai li għandna fukna; *he lost over a hundred pounds*, tilef actar minn mitt lira; *to jump over a ditch*, takbes foss minn banda għall-oħra; *don't pour any more water or else it will run over*, la tferraħx

ilma actar għaliex imur barra (ifur); *he had nothing over*, ma bakagħlu xejn żejjed; *I have heard the speach over*, smajt id-discors collu mil bidu sa l-aħħar; *when the feast is over*, meta tispiċċa (tgħaddi) il festa; *over again*, mil ġdid; *over against*, biswit sewwa; *over and above*, minn fuk, actar, barra minn; *my work is over*, ix-xogħol spiċċajtu; *all the world over*, id-dinja collha chif iddur; *twenty times over*, għal għoxrin darba; *to be indebted over head and ears*, icolloc dejn chemm jasa gildec; *over and over*, chemm il darba; *to carry over*, tieħu (iggib) minn banda għal oħra; *ta make over*, icciedi, tati, twelli; *to give over one's office*, titlak, tħalli minn post; *to make over an estate*, tivvingla kasam (art, proprietà); *to say over*, tarġa tgħejd; *to turn over*, takleb (pagna etc); *to turn over a new leaf*, tibda ħajja ġdida (tbiddel ħajtec); *now he promised to turn over a new leaf*, issa wiegħed li jibda ħajja ġdida (li ibiddel ħajtu); *all over*, spiċċa collox; *over the left*, għan-naħa ta (lejn) ix-xellug; *to put one over the door*, tchecci wieħed il barra.

OVERACT—tagħmel iżżejjed.

OVERALLS—kliezet wesgħin li jilbsu minn fuk in-nies tax-xogħol biex ma iħamġux il ħwejjeġ li iridu joħorġu bihom.

OVERAWE—tbażża.

OVERBALANCE—tiżen actar; tegħleb fl-użin.

OVERBEAR — tagħleb; tgħacches, tagħmel ħafna frott; tcun għammiel ħafna.

OVERBEARING—li iħobb igħacches; arroganti, kalil; li iħobb jaħkar; cburi; mżarġan.

OVERBIAS—tingibed (tmil) lejn bniedem, partit etc. minn għajr ma imissec, għal xi interess etc.

OVERBLOW — tonfoħ sħiħ; ittajjar, tchecci bħall ma jagħmel riħ kawwi.

OVERBOARD—il baħar, jew minn abbord għal isfel (għal baħar); *a man fell overboard*, mar ragel il baħar (minn fuk il bastiment).

OVERBOIL—iddecchec, issajjar dicca.

OVERBOLD—ardit iżżejjed.

OVERBOOKISH — li iħobb jistudia ferm; li jistudia iżżejjed.

OVERBRED—pulit iżżejjed, compiacenti ferm.

OVERBRIDGE—pont minn naħa għal oħra fi stazion tal ferrovia, xi canal etc.

OVERBRIM—tfur, tixxerred barra.

OVERBROW—ara *overhang*.

OVERBUILD — tibni djar mrassin ħdejn xulxin.

OVERBUY—tixtri bil għali.

OVERCAST—tgħajjar, tgħarrex, tgħatti bis-sħab; mgħajjar; mgħajjeb; mgħarrex; mgħotti bis-sħab; tkis (tgħodd) li għandec, actar milli għandec, bosta; ixxeccec (tgħaddi b'ponti cbar xifer ta biċċa drapp etc. biex ma tissellitx).

OVERCASTING—dalma, dlam ta meta icun it-temp msaħħab; liwi (tinja) ta folja, stampa etc. li jagħmlu dawc li jillegau il cotba biex ikabbdu il ħajt (il pont) maħħa; tixchich, sarsir, ponti f'xifer (tarf) ta biċċa drapp biex ma tissellitx.

OVERCATCH—tilħak, tidħac bi, tkarrak.

OVERCHARGE—tgħabbi iżżeijed; taħkar, tgħacches; timla iżżejjed; tesagera; iżżid; tcabbar; titlob prezz għali; tagħbija żejda; moħkrija; mili żejjed (cargar ta xcubetta actar milli imiss); prezz żejjed, għoli.

OVERCLOUD — tgħatti bis-sħab; tgħajjeb; tgħajjar, jew tgħarrex.

OVERCLOY — tiecol (timla żakkec) iżżejjed.

OVERCOAT—overcout; overall (ġlecc cbir twil oħxon li jintlibes fuk collox).

OVERCOME — tegħleb, tirbaħ, tieħu (vittoria); trażżan.

OVERCOMER—rebbieħ

OVERDO — tagħmel iżżejjed; toktol bil għeja; issajjar iżżejjed; iddecchec.

OVERDOSE—doża żejda; iżżid doża actar milli imiss.

OVERDRAW—tcabbar, iżżid, tesagera; tiġbed flus minn banc actar milli icolloc mkiegħed (tiscorri is-somma).

OVEREYE — tissorvelia, tgħarrex b'għajnejc biex tara x'inù isir.

OVERFALL — sicca periculusa ghal bastimenti ghaliex tcun fil wiċċ wisk; il mewġ tal baħar kawwi li jicser fuk din is-sicca.

OVERFLOAT — tgharrak, tgħargħar.

OVERFLOW — tfawwar; tgħarrak, tgħaddar; tifwir.

OVERFLOWING – tifwir; *filled to overflowing*, mimli saċ-ċmiek; mimli saxxifer; mfawwar.

OVERFULL — mimli (mxabba) sal ponta ta mnieħru.

OVERGO—tiscorri; tgħacches; tniżżel l-isfel bil pis.

OVERGROW — ticber iżżejjed; timla, tgħatti bil ħaxix.

OVERHANG—iddendel fuk.

OVERHAUL — tifli, tesamina (xogħlijiet etc.) u tara għandhomx bżonn ta xi tiswijiet; tifli, tesamina, contijiet; tilħak bastiment li icun kuddiem; tinvista bastiment biex tara għandux xi contrabandu; esàmi, spezzion (ta ħaġa biex tara għandiex bżonn ta xi tiswijiet).

OVERHEAD—fuk; fuk rasec, fil gholi.

OVERHEAR – tisma collox, tisma ħaġa sewwa mil bidu sa l-aħħar; tissamma.

OVERJOY—tati ferħa cbira; iggennen bil ferħ; ferħa cbira.

OVERLAND—bl-art.

OVERLAP — tixxakleb fuk; tilħak (tarf jew xfar tal ħaġa) għal fuk (ħaġa oħra).

OVERLASH—tiftaħar, tcabbar, iżżid, tesagera.

OVERLAY — tgħatti, ticsi, tcopri; tgħabbi, ittakkal.

OVERLEAP—takbeż minn naħa għal l-oħra; tiscorri, taghmel actar milli imiss; thalli barra, takbeż; tibka ma tagħmilx; *to overleap one's self*, taghmel actar milli imissec (jew iżżejjed).

OVERLEATHER—il wiċċ (l-uċuħ) tażżarbun.

OVERLIGHT — dawl żejjed; *an overlight makes the eye dazzle*, id-dawl zejjed igħammex il ghajnejn.

OVERLINESS—trascuraġni.

OVERLOAD—tgħabbi iżżejjed.

OVERLONG—twil iżżejjed; għal żmien twil.

OVERLOOK—tħares mil gholi; tokghod; tigi fuk; tindocra, tati dakka ta ghajn; tagħlak ghajnejc; taghmel ta bir-ruħec la tara l-ankas tisma; tħalli barra; takbeż; tagħder.

OVERLUSCIOUS – ħelu li igħaxxi.

OVERMATCH—tcun akwa, ma tcunx ta mpar; min hu akwa jew m'hux ta mpar; tiżżewweġ jew iżżewweġ lil min hu ogħla (jew aħjar fil posizioni etc) minnec.

OVERMUCH—iżżejjed, wisk, il hela, bosta.

OVERNIGHT—il lejl ta kabel; tal-lejl ta kabel; il-lejl collu; *he stayed overnight*, baka il-lejl collu.

OVERPAMPERED — mlibbes mżejjen ferm.

OVERPASS — thalli barra, takbeż; tghaddi; tiżbok.

OVERPAY—tħallas iżżejjed, tati paga wisk tajba.

OVERPLANT—takla u tħawwel band'oħra.

OVERPLUS – iżżejjed (li jibka actar mis-somma mitluba etc).

OVERPOISE—tegħleb fl-użin.

OVERPOWER—tegħleb; trażżan, taħchem.

OVERRATE—tieħu iżżejjed flus; tistma iżżejjed.

OVERREACH - tghaddi, takbeż; tilħak; tkarrak, tidħak bi; tghabbi.

OVERREACHER — min ikarrak jew jidħak bin-nies, jgħabbi lill xi ħadd (ikarrak bih).

OVERRUN—tiġri actar; tidħol f'pajjis tisirku u tħarbtu collu; tgharrak, billi tirfes u tisħak taħt sakajc.

OVERSEE—tgħasses, tindocra; (ara *overlook*).

OVERSEER — għassies, indocratur; suprastant; *overseer of deliveries*, suprastant tal kamħ (impiegat tad-dwana li jara chemm joħroġ etc. middepost).

OVERSET—takleb ta taħt fuk.

OVERSHADE — taghmel id-dell, iddellel.

OVERSHAVE—biċċa għodda tal buttara (bħal bokxiex gej fit-tond) għaċċanar tad-dugħ tal btieti.

OVERSHOE — galoxxa, ghetta.

OVERSIGHT — żball; kbiż (tħollija barra) ta ħaġa.

OVERSLEEP — torkod żejjed; tieħu għamża żejda.

OVERSMITTEN — tieħu gost (titgħaxxak) ferm b'ħaġa; togħġob bosta; *many lines I'd written, though with their grace I was not oversmitten*, (Keats, *To C. Cowden Clarke*), ctibt bosta versi, iżda ma ħadt xejn piacir bihom (xejn ma għoġbuni).

OVERSOON - cmieni (bicri) wisk.

OVERSPANGLED — mimli, mdewwed bi ħwejjeġ jilmaw (ilekku).

OVERSPENT — għajjien mejjet.

OVERSPREAD — ixxerred, tgħatti.

OVERSTATE - iżżid; tesagera, tcabbar f'raccont (meta tcun tirracconta x'ġara).

OVERSTEP — tiscorri, takbeż barra minn; tħalli; tinsa tgħejd; *I overstept to mention the ringing of bells*, insejt insemmi id-dakk tal kniepel.

OVERSTOCK — ħażna żejda; iżżejjed, il ħala; actar milli hemm bżonn; timla, tagħmel ħażna bix-xaba.

OVERSTREW — ixxerred.

OVERT — micxuf; ċar, dieher; (fl-araldica) bil ġwienaħ miftuħa, kiegħed itir (għasfur); *market overt*, suk fil beraħ; *overt word*, chelma ċara biżżejjed li ma tistax ma tiftihemx.

OVERTAKE - tilħak, takbad.

OVERTAKEN — xurban, meħud bl-imbid etc.

OVERTASK - tħaddem iżżejjed.

OVERTHROW — tkalleb; takleb; tħawwad; tgħarrak; taħwida; takliba.

OVERTHWART — tmur cuntrariu ta; tiscontra; cuntrariu.

OVERTIME — ħin wara il ħinijet (tax-xogħol etc.) stabiliti; sahra; barra mil ħin; *to work overtime*, taħdem barra mil ħin; tishar.

OVERTIMELY — cmieni jew bicri wisk, kabel il ħin.

OVERTIPPLER — xurban, fis-sacra.

OVERTLY — biċ-ċar; palelli, bid-dieher.

OVERTURE — bidu, ftuħ; sinfonia.

OVERTURN — ixxakleb; takleb ta taħt fuk; tirwina, tekred, twakka jew tisspiċċa ħaġa, bniedem etc.; klib ta taħt fuk; rwina, kirda, wakgħa ta bniedem, stat etc.

OVERWEEN — tintefaħ, tintela bic innifsec.

OVERWEENING — prusuntus, minfuħ bih in-nifsu.

OVERWEIGHT — użin actar.

OVERWHELM — tgħaddar, tgħarrak, tagħleb; tagħfas; ticber, toktol.

OVERWIND — tati dawra żejda l-arloġġ (meta tatih il ħabel).

OVERWORK - tħaddem iżżejjed; toktol bix-xogħol; xogħol żejjed; taħdem żejjed; tinkatel bix-xogħol; *you are overworking yourself, be careful*, okgħod attent, kiegħed tinkatel bix-xogħol (kiegħed taħdem iżżejjed).

OVIFORM — għamla ta bajda.

OVIGEROUS — li fih (li igib) il bajd.

OVINE — tan-ngħaġ.

OVIPAROUS - li ibid.

OVIPOSITION — it-tkegħid tal bajd ta (meta ibidu) l-insetti, dud etc.

OVOID — li għandu għamla ta bajda.

OVOLO — waħda mil l-erba parti ta circulu, figura (gwarniċa) li jusaw fli stil tal bini goticu.

OVOVIVIPAROUS — li il bajda tfakkas meta tcun għada ma imbaditċ u 'l fellus jew l-insett etc. li icun jibka ħaj.

OVULE — iż-żerrigħa meta tcun għadha chemm ħolkot.

OVUM -- bajda, ornament għamla ta bajda.

OWE — icolloc tati; tibka taf jew tcun obligat lejn; *I owe my present position to him*, minnu nafha il posizioni li għandi illum; *you owe me three shillings*, għandec tatini tliet xelini.

OWING — mħabba fi; *owing to my illness*, imħabba fil marda tiegħi.

OWL — cocca (tajra); tagħmel contrabandu.

OWLER — min jagħmel cuntrabandu.

OWLISH — li donnu, li għandu mil, cocca.

OWL LIGHT - dawl inemnem.

OWN — tistkar, icolloc; tagħmel minn; hu in-nifsu, stess; *you'd better own your fault*, aħjar tistkarr il ħtija tiegħec (li għandec tort); *his father would never own him for his son*, missieru katt ma

ried igħejd li hu (iżommu b') ibnu; *who owns that house?*, ta min hi (min jagħmel minnha) dic id-dar?

OWNER — proprietariu, sid; min għandu.

OWNERSHIP—pussess

OWSE } il kxur tal ballut mkatta
OWSER } rkik li jusaw għal conza.

OX—ghendus.

OXALIC—ossalicu, li isir mil l-acidu tal ħaxixa inglisa, jew agretta.

OXALIS—il ħaxixa Inglisa, il kares, jew l-agretta.

OXEYED—li ghandu għajnejh bħal tal bakra.

OXFLY—dubbiena, bhal xidia.

OXGOAD—nigghieża għal bakar.

OXHIDE — gild tal bakar jew tal ghendus; chejl ta art (ta raba).

OXIDATE — issaddad, tagħmel issadid.

OXIDE—sadid.

OXIDIZE - issaddad.

OXLIP—isem ta fjur, primula.

OXONIAN — wieħed minn tal Università ta Oxford.

OXPECKER - isem ta għasfur.

OXSTALL—razzett għal bakar.

OXTONGUE — lsien (ta bakra etc) isem ta pianta.

OXYGEN — ossigenu, gass l-actar meħtieġ li jinsab fl-aria.

OXYGON—trianglu li għandu tliet anguli (rchejjen) acuti magħlukin jew ta ankas minn 90 grad.

OXYMEL—taħlita ta ghasel u ħall.

OXYPHONY—rekka ta leħen, leħen acut.

OXYRRHODINE—taħlita ta cull żewġ parti żejt il ward, waħda ħall il ward.

OXYTONE—chelma li l-accent taħħa jaka fuk l-aħħar sillaba.

OYER—smiħ; *a court of oyer and terminer*, korti li tisma u tiddecidi il causi.

OYES—attenti; isimgħu hawn.

OYLET HOLE—accetta.

OYSTER—gajdra; *a stopping oyster*, chelma, risposta, li biha issodd il ħalk ta.

OYSTERBED — rokgħa, il post, fejn jagħmel il gajdri.

OYSTER WENCH }
OYSTER WIFE } ostricara, mara li
OYSTER WOMEN } tbiħ il gajdri.

OYSTERER — l-ostricaro, bejjeħ il gajdri.

OZOENA } ulcera fli (mnifsejn) mnie-
OZENA } ħer; riha tinten fli mnieħer.

OZONE—ossigenu li isir bl-elettricità.

OZONOMETER — strument biex tara jecc hemmx, u chemm hemm, ozone.

P

P—(bil latin) f'loc: *post* (wara) bhal: p.m. *post meridiem*, wara nofs inhar; *at 4 p m.*, fl-erbgħa ta wara nofs inhàr; p s. *(post Scriptum)*, mictub wara; M.P. *Member of Parliament*, membru tal Parlament; *to mind the P's and Q's*, tokgħod attent (tkis) li iggib ruħec sewwa.

PA—f'loc *papa* missier.

PAAS—il Għejd il cbir (chif igħejdu l-America).

PABOUCHES—papuċ.

PABULATION—ichel, għalf.

PABULUM—ichel, għajxien, ħatab li iżomm in-nar sejjer.

PACA — annimal bħal fenec, igħejdulu ucoll *alpaca*.

PACATED—ġwejjed, quiet.

PACE — pass; tkis bil pass; tmur; timxi kalkajl, pass pass.

PACER—min ipassi.

PACED—li ghandu pass, li jimxi bil pass (żiemel).

PACHA—baxa, gvernatur tat-Toroc.

PACHALIC—is-setgħa ta baxa.

PACHYDERM — annimal li ghandu gildu oħxon.

PACHYDERMATA—l-annimali collha li għandhom gildhom oħxon (bħal ma huma ljunfant, ir-rinoceront etc).

PACIFIC—tal paci, cuiet, ġwejjed Pacificu (Oceanu).

PACIFICAL—cuiet, ġwejjed.

PACIFICATION—tiswija bejn il miggeldin, paci.

PACIFICATOR — min jiccwieta jew jagħmel paci.

PACIFY—ticcuieta; issewwi il miggeldin; iggib il, jew tagħmel, paci.

PACING—mixi bil pass.

PACK—sorra, pacc, mazz (carti); salt; ħafna; tagħbija; *a pack of hounds*, katgħa clieb tal caċċa flimchien; *a pack of wool*, tagħbija (ta żiemel) suf jew mitejn u erbgħin libra (mal kantar u għoxrin ratal) suf; issorr; tibgħat bil għaġla.

PACKAGE—balla, sorra, pacc; ħlas tal imballaġġ.

PACKCLOTH—biċċa drapp għas-sarr; involtatura.

PACKDUCK—xokka, bħal luna, għal ħwejjeġ.

PACKER—min jippacchia jew isorr; min jimballa.

PACKET—pacchett, sorra żgħira; bastiment tal valiġġa; issorr, tippacchia.

PACKFONG—il *german silver* (chif isejħulu ic-Cinisi) taħlita ta *nickel* u ram aħmar.

PACKHORSE—żiemel tat-tagħbija.

PACKING—pacchiar, rbit f'sorra.

PACKMAN — min isorr, jew icollu, sorra miegħu cull fejn imur.

PACK SADDLE—sarġ ta fuk dahar żiemel etc. li kiegħed biex tgħabbi xi ħaġa fuku.

PACK STAFF—bastun tal menża.

PACK THREAD—spag.

PACT } PACTION } patt, ftehim, accordiu.

PACTITIOUS — irranġat f'patt, bil ftehim.

PAD — triek, mogħdija, banchina, marca pied; cuxxinett; żiemel li għandu (li jimxi bil) pass sabiħ sabiħ; ħalliel li jisrak in-nies fit-torok; cuxxinett jew sarġ artab (bħal tal *bicycle*); tivviaġġa bil mod jew kajlkajl; twitti; tħabbat mhadda etc. biex trattabha u twittiha, timla b'cuxxinett etc; *a writing pad*, folji ta carta xuga fuk xulxin fuk hix ticteb; *a pad of mackered is 60 fishes*, *pad* cavalli, hut, fih (jigifieri) 60 cavall; *a cricket pad*, il cuxxinett li jorbtu mal kasba ta siekhom dawc li jilgħabu il cricket biex jecc jolkotom il ballun ma iweġġgħux.

PADDING—imbottitura; timla cuxxinett.

PADDLE — palella, mokdief żgħir; gewnaħ ta scrù; takdef, tati (tilgħab, iċċafċaf) fl-ilma b'idejc miftuħa; tilgħab, itteftef, b'subgħaic.

PADDLE BOX—il caxxa tar-roti ta vapur.

PADDLE STAFF—ir-raxcatur, barraxa (ħadida) li takla il ħamrija mil ħadid tal moħrijet.

PADDOCK—għalka fejn iżommu ic-ċriev; żring cbir.

PADDOCK STOOL — fakkigħ (l-actar velenus).

PADDY—ir-ross meta icun għadu fil fosdka jew fil ħliefa; xorta ta russett (tajra); *Paddy*, chif isejħu lill xi ħadd (ragel) l-Irlandisi.

PADISHAH — ix-xhà tal Persia jew is-sultan tat-Turchia.

PADLOCK—catnazz; takfel b'catnazz.

PADRA — xorta ta tè iswed.

PÆAN—innu lill Apollu.

PAGAN—pagan, idolatra, wieħed li jati kima l-allat foloz; tal pagani.

PAGANISM—paganismu, ir-religion tal pagani.

PAGANIZE — tagħmel pagan; iggib ruħec (temmen) bħal pagani.

PAGE—paġġ, paġna jew faċċata ta ctieb; tifel ċchejchen; ticcumpaġna (ctieb).

PAGEANT — turija (wirja) ta żina (armar) u tlellix cbir; mżejjen; ilellex.

PAGINAL—magħmul minn paġni.

PAGINATION — paginar; tkegħid ta figuri (stampi) fuk il paġni ta ctieb.

PAGODA—pagoda, tempiu tal Indiani; idlu (alla falz) tal Indiani; biċċa munita (flus tad-deheb) Indiana, tiswa minn 8 sa 9 xelini.

PAH — trunciera mdawra b'palizzata.

PAID—(temp u particip passat ta *pay*) jena ħallast; mħallas; sodisfatt; persaldu.

PAIL—barmil.

PAIL BUSH—broxc bil mustaċċ.

PAILFUL—mimli barmil.

PAILLASSE—sakku ta 't-tiben.

PAIN—ugigħ, weġgħa; piena (castig) li twaħħal il korti; *on pain of death*

(Shakespear, *Henry II*), b'piena tal mewt; *pains and penalties*, piena li ticcundannac il ligi; *to take pains*, tithabat.

PAIN—twaġġa, tittortura; tħabbat.

PAINFUL—li iwaġġa, tal ugigħ; difficili; jebes, li fih it-taħbit.

PAINLESS – bla ugigħ.

PAINSTAKER—wieħed li (bniedem) habriechi, li, iħobb jahdem; attent għax-xogħol.

PAINSTAKING—wieħed li (bniedem) habriechi għax-xogħol; bieżel; attenzioni għax-xogħol; tħabric biex tagħmel li hemm bżonn isir; taħbit fix-xogħol biex isir bl-attenzioni.

PAINT—żebgħa; tisboħ; tpingi; lewn aħmar (żebgħa) għal wiċċ.

PAINT BOX—caxxa tal culuri.

PAINTED—miżbuħ.

PAINTER—żebbiegħ; pittur; barbetta (biċċa cima li tcun marbuta marrota jew ma prua ta dgħajsa jew fregatina biex tiġbed jew torbot biha); ħabel li iżomm l-ancra marbuta, soda mal bardnell ta dgħajsa etc.

PAINTING—żebgħa, pittura.

PAINTURE - pittura.

PAIR—par; iżżewweġ; tagħmel par; parilja (żwiemel); ragel u mara miżżewgin); *pairing time*, żmien iż-żwieġ tal għasafar; *a carriage and pair*, carrozza taż-żewġ (b'parilja); *a pair of stairs*, indana taraġ.

PAIR ROYAL—tliet carti (tal-logħob) xorta, bħallichiecu: tliet assi, slaten etc. *double pair royal*, erba carti xorta, bħal erba cavalli, erba assi etc.

PAIRING—żwieġ, tiżwiġ.

PAIS — in-nies li icunu mgħajtin biex minnhom jagħżlu il ġurati.

PAIX HANGUN—canun (howitzer).

PALACE—palazz; *the Governor's palace*, il palazz tal gvernatur.

PALACE CAR (bħal *pullman car*)—vagun f'vapur tal art armat bħal camra ta rkad u sala, bil cumdità collha għar-rkad fil viaġġ.

PALACIOUS—reali, nobbli.

PALADIN—sinjur, cap.

PALANKAS — campijiet tat-Toroc fil fortizzi tal fruntieri.

PALANQUIN — caxxa bħal suggetta biex iġorru in-nies fiha, jerfugħa tnejn min-nies b' bastun fuk spallejhom, l-actar fl-India u fic-Cina.

PALATAL—consonanti li tippronunzia bis-sakaf tal ħalk; tas-sakaf tal ħalk (il littri *ch* fil chelma "*church*" għandhom *palatal sound*).

PALATABLE—tajjeb fil fomm.

PALATE—sakaf il ħalk; togħma, palàt, it-tigħim.

PALATIAL — bħal, ta, palazz; cbir, maestus, grandius, sabiħ ferm (beni etc.); *it is built in the palatial style of those days*, mibni bi stil grandius (cbir, ta palazz etc.) ta dac iż-żmien.

PALATIAL } tas-sakaf tal ħalk; tal pa-
PALATIC } lat.

PALATINE—princep, wieħed li għandu l-unuri reali.

PALAVER—discors fieraħ; tifħir; tfaħħar bniedem etc. biex tgħaddi iż-żmien biħ.

PALE — isfar, safrani, pallidu; pal, (lasta etc. mwaħħla fl-art ma moll etc.) rixtellu, sticcat, limti; sicchina biex jippruvau il qualità tal ġobon; pala ta furnar; tisfar; issir pallidu jew isfar; titgħallel; iddawwar, tagħlak, b'pal jew b'rixtellu; *to leap the pale*, tmidd sakajc actar mill friex (tonfok u taħli actar milli tista); *pale dead*, isfar mejjet.

PALE EYED—li għandu għajneih ta mejjet (biż-żlieġa).

PALE FACE—wiċċ midbiel, isfar, jew safrani; *pale faced*, li għandu wiċċu isfar.

PALE HEARTED—beżżiegħi, bla ħila, gigna.

PALE WHITE—sfura, bjuda.

PALEA—tiben ta rkiek; ħliefa.

PALED—iffaxxat.

PALENESS—sfura.

PALEOGRAPHY — is-sengħa li takra chitba tal antichi; descrizioni tal chitba tal antichi; il chitba antica.

PALEOGRAPHIST — min jakra (jagħraf) il chitba tal antichi.

PALEOLOGIST—min jifhem (jicteb etc.) fuk l-affarijiet antichi.

PALEOLOGY—paleologia; trattat (chitba etc.) jew ix-xienza tal antichità jew tal affarijiet antichi.

Palbontologist—min jaf il *paleontology.*

Palbontology — paleontologia, ixxienza li titchellem fuk il fossili jew il fdal tal annimali, ħxejjex etc. li isibu fil blat.

Paleous — bil ħliefa.

Palezoic (fil geologia) — hecc hu msejjaħ is-saff tal blat tal fossili li hu l-actar l-isfel.

Palermitan—Palermitan; ta Paliermu; (wieħed) minn Palermu.

Palestra — loc is-sarâr, post fejn jissaraw u jagħmlu logħob tal ginnastica etc.

Palet—il kurrigħa tar-ras.

Palette—paletta tal culuri (ta pittur).

Palfrey—żiemel żgħir (li jircbu innisa).

Palilogy—ripetizioni ta chelma jew ta proposizioni (frasi etc.) biex tati saħħa fid-discors.

Palmipsest—balċmina jew xi carta oħra li tcun ġa mictuba u jerġgħu jictbu fukha.

Palindrome—chelma jew chelmiet li jinkraw xorta waħda minn kuddiem u minn wara bħal: tut, xorrox, etc.

Paling—rixtellu.

Palingenesia—twelid ġdid jew tieni twelid.

Palinodé—poema (poesija) li fiha (min jictiba ighejd) il cuntlariu ta dac li icun kal jew chiteb kabel, f'xi poesija oħra.

Palisade } palizzata, zcuc marbutin
Palisado } ma xulxin mwaħħlin f'kiħ il baħar u jaslu sa wiċċ l-ilma.

Palish—safrani.

Pall—faldrappa, cutra tal mejtin; paliu ta arciskof, mant; farca li taka u teħel fis-snien ta rota; tgħatti b'faldrappa jew b'cutra; tgheżwer; tintelak; tinteraħ; titlef it-togħma; *the beer and wine have palled,* il birra u l-imbit tilfu it-togħma.

Palladium — sicurtà, protezioni; kbiż għal; difisa; isem ta metall ta lewn bajdani jebes ferm iżda li jista jinħadem bħad-deheb.

Pallah—xorta ta antelopp (cerv).

Pallas—isem ta pianeta (chewcba) żgħira li raw l'ewwel darba fis-sena 1802.

Pall bearer—dac li iżomm it-tarf ta faldrappa (f'funeral).

Pallet—sodda bit-tiben biss; żieda (biċċa miżjuda) f'pendlu ta arloġġ; biċċa għodda tal induratur; paletta, pala żgħira; rota ta wieħed li jahdem il fajjenza.

Pall holder—ara *pall bearer.*

Palliament—libsa.

Palliate—ittaffi, tnakkas; tgħatti billi iggib scusa; iddewwi, issewwi; *to palliate a fault,* tgħatti ħtija billi iggib li scusi; *To palliate dulness etc.,* (Cowper, *Task*), biex tnakkas is-swied il kalb etc.

Palliate — mserraħ mil ugigħ u iżda m'hux mfejjak sewwa.

Pallid—isfar, megħliel, pallidu.

Pallidness—sfura.

Palling—insipidu, bla togħma.

Pallium—palju ta iskof.

Pall-mall (akra *pell mell*) — isem ta logħba bil ballun li titfgħu jew timbuttaħ b'bastun, u tirbaħ meta tgħaddih minn ħolka li icun hemm apposta mdendla ma zocc arbulat fl-art; ħallata ballata, wieħed fuk l-jeħor; *when the boys heard the bell they rushed out pall-mall to the play ground,* meta it-tfal semgħu il kampienu ħarġu jiġru ħallata ballata għal bitħa tal-logħob.

Palm—palma, siġra tal palm; vittoria, rebħa; kigħ id; xiber (chif ichejlu it-tfal fil-logħod tal bocci) jew il chejl mil polz sat-truf tas-swaba; ħolka ta veljer (gilda jebsa li biha jimbotta illabar fil luna); taħbi ġo idec; tkarrak bi; *for you may palm upon us etc.* (Dryden), għaliex inti tista tkarrak bina etc.

Palm oil—żejt tal palm.

Palm Sunday—Hadd il Palm, Għejd iż-Zebbuġ.

Palma Christi—ir-riċċnu (siġra).

Palmapedes — għasafar (tajr) li li ighumu bħal papri, boroc etc.

Palmar—tal pala jew kigħ l-id.

Palmary—ewlieni, ta kuddiem nett, li rebaħ il palju, il premiu, jew il vittoria.

Palmer—pellegrin li mar fit-Terra Santa; virga għal palmati (jew dakkiet fuk l-idejn li jatu b'castig fli Scola); *palmer worm*, xorta ta ġrad

Palmetto — siġra tal palm baxxa (nanija).

Palmiferous—li jagħmel il palm.

Palmine - sustanza li jeħdu miż-żejt tar-riċċnu.

Palmiped - li għandu sakajh għal għawm, bħal tal papri, boroc, etc.; għasfur, tajra li tgħum.

Palmistry—is-sengħa li tinduna jew takra il vintura tal (x'għandu igħaddi mil) bniedem, billi taralu is-sinjali jew il canali ta wiċċ idu.

Palmister—min jaf il *Palmistry*.

Palmy—rebbih, li igib il palma tar-rebħa, vittorius.

Palp—il mustaċċ (bħal saba magħmul għekiesi għekiesi) li bih iħossu l-insetti.

Palpable - li tista tmissu b'idec; li jinħass; li jidher, ċar.

Palpation—ħass.

Palpebral—tax-xfar il għajnejn.

Palpebrous—li għandu xfar għajnejh cbar.

Palpigerous—li fih jew li inissel il ħass.

Palpitate — ittaktak, tħabbat (il kalb).

Palsgrave—conti, li għandu il ħsieb tal palazz ta princep.

Palsgravine - il mara tal *palsgrave*.

Palsied — paralitcu, magħtub, bla saħħa.

Palsy—għatba; tgħattab.

Palter—tbiddel il post; taħli, tberbak.

Paltry—fkajjar, mseichen; batut; *that was a paltry excuse*, dic chienet scusa msejcna (m'hix scusa biżżejjed).

Paludal - tal għadajjar.

Paly - isfar, safrani, mgħeliel.

Pam—hecc jissejjaħ il cava'l fjuri fil logħob tal *loo*.

Pampas — xagħri cbar fl-America t'Isfel.

Pamper—titma, iżżokk; tpaxxi.

Pampered—mitmuħ, paxxut.

Pampero—riħ, lbiċ, li jonfoħ kawwi ferm u jicnes cull ma isib fil *Pampas* tal America.

Pamphlet - pamflet, ctieb żgħir, ticteb pamflet, jew ctieb żgħir.

Pamphleteer—min jagħmel jew jicteb pamflet.

Pampre - fli scultura, ornament bil werak tad-dwieli u'l għenieked tal għeneb.

Pan—tigan, tagen; salina (fejn isir il melħ fi xtajta tal baħar); werka jew folja pannella; li scutella tar-ras (fejn icun il moħħ); il ħmna (ta ċappetta).

Pan — Pan, alla tal biedia jew tal Grieghi.

Pan—taħsel u tnaddaf il metalli (it-trab) mil ħmieġ u taħlit jeħor li icollom maħħom; tgħakkad, iġġongi; tiġġusta flimchien.

Panacea—rimediu, dua, universali jew li isservi għal (tajba biex tfejjak) collox.

Panacean—li ifejjak collox.

Panache—il pjumi jew rix li icun hemm wiekaf fil kuċċata ta elmu.

Panada—ħobż mgħolli biz-zoccor.

Panary—tal ħobż.

Pancake—ftira tal għagina, sfinġa moklija.

Panch—ħasira ħoxna.

Pancratium—pancraziu, pianta.

Pancreas—ara *sweetbread*.

Pandarize—tagħmilha ta *pander*.

Pandect — trattat li icomprendi xienza collha chemm hi

Pandemic (bħal *epidemic*) — ta li mxija jew mard li imiss tista tgħid in-nies collha ta pajjis.

Pandemonium—infern.

Pander—ruffian, meżżan.

Pandiculated—stis, mifrux.

Pandiculation—id-dwejjak, u titwib li iħoss (li icollu) bniedem meta icollu id-deni intermettenti.

Pandora—isem ta waħda mil pianeti.

Pandora—xorta ta *lute* (ra).

Pandoriform—li għandu għamla ta violin.

Pane - żgieġa ta tieka etc.

Panegyric—panegircu, elogiu, discors ta tifħir.

Panegyris—festa, meeting, lakgħa

ta hafna nies (bħal ma jiltakgħu f'xi festa xi mchien).

Panegyrize—tfaħħar.

Panel—panew; ras ta cantun (gebla minġura); lista ta l-ismijiet tal ġurati lesti għal ġuri; pannell (berdgħa jew sarġ ta ħmar) tarma ħmar b'pannell.

Panelless — bla ħgieġ, bla cristall (tieka etc.)

Pang—weġgħa cbira; twaġġa sħiħ; timla iddeffes l-ichel, tballa.

Panic—katgħa, beżgħa; *panic monger*, min jakla xi ħaġa biex ibażża jew jati katgħa in-nies; *panic struck*, mwerwer bil biża; mbażża; maktuħ (li ħa katgħa, cbira).

Panicum—ħaxix (pianta) bħal karaboċċ.

Panivorous—li igħejx bil ħobż.

Pannade—npinnar (kbiż jew għoli fuk sakaih ta wara etc) ta żiemel.

Pannage—il għalf (l-ichel) li jeclu il kżiekeż fil bosc (bħal ma huma ġandar etc.)

Pannary — tajjeb, li jinħtieġ għal (għamil tal) ħobż.

Pannel—berdgħa, pannell, li stoncu tas-seker.

Panniole—pianta bħal tal karaboċċ.

Pannier—koffa, bixchilla, cannestru tal ħobż; il kfief li jixħtu (mdendlin) waħda cull naħa fuk dahar xi ħmar.

Panoplied—armat bil *panoply*.

Panoply—armar, chisi complut għal gisem collu (ta gwerrier).

Panopticon—ħabs li għandu ic-celel tal priġunieri mkegħdin b'mod li issuprintendent jista jara x'icunu jagħmlu minn għair ma jidher mil priġunieri.

Panorama—panorama, veduta sħiħa (ta pajjis etc) ta collox flimchien.

Panpharmacon—medicina, dua, minerali, li tfejjak collox.

Pansophy—għerf universali.

Pansterrorama — mudell ta belt (bid-djar torok etc) collha tas-sufra, cartapesta etc.

Pansy—pensier (fjur).

Pant—tilheġ, lehġa; taħbit tal kalb, tħabbat (kalbec).

Pantalets—sarwan, li jilbsu l'Indiani.

Pantaloon — buffu ta pantomima; kalziet (ta ragel).

Pantamorph—dac li għandu il għamliet collha (ta cull għamla).

Pantechnicon—il post fejn jiġbru ix-xogħlijet (l-opri) collha u jisponuhom għal bejħ.

Panter—min jilheġ jew kalbu tħabbat; xibca, xbiec; nassa; traboċc.

Pantheism — pantejsmu, ir-religion ta dawc li jifhmu li Alla u id-dinja huma ħaġa waħda jew li stess ħaġa.

Pantheon—panteon, tempiu dedicat l'allat collha.

Panther—il pantera, annimal salvaġġ bħal leopard.

Pantile—ċlamita, gebla tal canal.

Panting—taħbit tal kalb, lehġa.

Pantler—dac li f'xi istitut jew stabiliment cbir icollu ħsieb tal ħobż.

Pantochronometer—strument astronomicu li iservi ta boxxla, ta arloġġ tax-xemx etc.

Pantofle—papoċċ, pantoffla.

Pantograph—strument matematicu għal cupjar ta cull xorta ta disinji u ta ħażż.

Pantography — id-descrizioni sħiħa ta ħaġa chif in hi:

Pantology—trattat fuk it-tagħlim universali jew collu chemm hu.

Pantometer — strument għal chejl tal anguli, għoli etc.

Pantomime—pantomima, farsa etc. tad-dahc f'teatru li issir bil gesti (bissinjali tal idejn etc) biss.

Panton shoe—xorta ta nagħala biex issewwi dwiefer iż-żiemel.

Pantophagist—annimal li jecol collox.

Pantry—dispensa; camra, loc għal affarijiet tal ichel.

Pants—kalziet ta ragel.

Panurgy—ħila f'cull xorta ta sengħa jew xogħol.

Pap—ir-ras tal beżżula; ichel (artab) għat-trabi; titma it-trabi bil għasida, ħobż mxarrab fil ħalib etc.

Papa—papà, missier.

Papacy — papat, ufficiu ta papa.

Papagay—xorta ta pappagall.

Papal—papali, tal papa.

Papalin—papalin, wiehed li iżomm mal (li jiccumbatti għal) papa.

Papaver ix-xaħxiħ.

Papaw — xorta ta siġra li ticber f'pajjiżi sħan, u tati frott tajjeb għal l-ichel.

Paper—carta; tal carta; ticsi, tkartas bil carta; ġurnal, gazzetta; *paper currency, bank notes*, carta flus (carta tal banc etc); *paper faced*, li għandu wiċċu isfar jew abjad; *paper hangings*, carti damasc għal chisi tal ħitan tal cmamar etc.; *paper kite*, tajra tal carti (tal logħob etc.); *paper maker*, min jagħmel il (fabbricant tal) carta; *paper money*, flus tal carta; (bħal hames franchi etc tal Italia etc); *blotting paper*, carta xuga; *tissue paper*, carta strazza; *parchment paper*, (carta) balċmina; *paper clip* jew *paper file*, molla biex iżżomm il carti flimchien; *paper collar*, għonk tal carta; *paper cutter*, talja carti (sicchina għal ktigħ tal carti); *paper fastener*, biċċa ram bħal musmar b' żewġ frieghi li iddaħħlu fil carti (folji li trid iżżomm flimchien) u tiftaħ il frieghi li torbot il folji flimchien; *paper glosser*, dac li jati il-lustru lil carta; *paper hanger*, min jicsi ħitan ta cmamar etc bil carti damascati etc; *paper knife*, talja carti; *paper mill*, macna fejn isiru il carti; *paper punch*, strument bħal tnalja biex ittakkab il carti; *paper reed*, il papirus (bordi) pianta; *paper ruler*, macna għar-rigar tal carti; min jirriga il carti; *paper shade*, paralum; *paper weight*, posa carti, biċċa tkila li ikeghdu fuk il carti biex ma itirux.

Papery - bħal carta; tal carta.

Papescent—li fih jew li donnu *pap* (ara).

Paphian—harrieki, ħorman, żieni.

Papier mache—carta pesta; tal carta pesta (statui etc).

Papilio—farfett (tal culuri).

Papilionaceous—tal farfett, li jixbeh il farfett; li għandu mil, li hu bħal, fjur tal piselli; tar-razza tal ful, piselli etc.

Papilla—ras il beżżula.

Papillote—carti għan-noccli (taxxagħar) tan-nisa.

Papism—ara *popery*.

Papist—min iżomm mal Papa, Cattolicu (Nisrani) Ruman.

Pappy ara *papescent*.

Papula—ponta, musmar (li jitla fil gisem).

Papyrocrasy—il flus, il gid, ta nazion f'carti.

Papyrus—il papirus, bordi, (pianta).

Par—daks, xorta waħda; ta prezz wieħed; *at par*, chemm jiswa, bla u la premiu, (kliħ) u lankas scont; *above par* bil ħlas, bil kliħ, bil premiu; *below par*, bli scont.

Para—parà, biċċa flus (munita) Torca li cull sittax minnha jagħmlu sold tagħna.

Parable—parabbla, ħrafa; paragun.

Parabolism — fl-Algebra, riduzioni fi stat equivalenti (jew chemm jiswa).

Paracentesis—il ħruġ tal ilma ta min icun marid bl-idropisia jew binnefħa tal ilma.

Parachute—ballun tal aria, għamla ta umbrella.

Paraclete — Ruħ il kodos, li Spirtu Santu; wieħed li jitlob jew li jidħol għal.

Paracmastic—(fil medicina) li kiegħed jonkos, li nieżel (jinżel jew jonkos) bil mod il mod.

Paracrostic — paracrosticu, biċċa poesia, li fl-ewwel strofa icun fiha keghdin wara xulxin l-ittri li bihom jibdeu li strofi collha l-oħra.

Parade—parata; wirja; il-loc fejn jinġabru is-suldati biex jaħdmu (jagħmlu id-diutis tagħhom militari) tinġabar bħal ma jagħmlu is-suldati, għal li spezion u biex jagħmlu l-esercizi etc; turi, tmixxi is-suldati; tinġama (bħal ma jagħmlu is-suldati).

Paradigm (akra *paradim*)—(fir-Rettorica), esempiu, turija, parabla jew ħrafa biex tati esempiu biha.

Paradisal—tal genna.

Paradise—il genna; il genna tal art.

Paradisial, Paradisian, Paradisic, Paradisical } tal genna.

Parados—għolia, munzell jew borġ trab mtalla wara fortizza biex iħarisha minn xi attacc għal għarrieda.

Paradox—paradoss, ħaġa li ma titwemminx ghal chemm hi tassew.

Paradrome—mogħdija, passaġġ miftuħ.

Paraffine—parafin, xorta ta petroliu.

Parage — dinjità jew titlu wieħed xorta waħda.

Paragoge—żieda ta ittra jew ta ittri ma xi chelma minn għajr ma dic il chelma titlef dac li tcun tfisser bħal *innocency*; f'loc *innocence*.

Paragon—mudell, kies, xebħ, paragun.

Paragram—logħob bil cliem.

Paragraph — paragrafu; tagħmel, tkassam, f'paragrafi.

Paralepsis—figura li biha wieħed jidhirlu li iħalli barra mil cliem etc. xi ħaġa li ġa icun semma.

Paralipomena—xogħlijiet żejda.

Parallax - dehra bil għajnejn ta post f'loc jeħor; id-differenza ta post fejn naraw jew jidrilna tcun kegħda ħaġa mill post li fiħ tcun kegħda tassew.

Parallel — parallel; *parallel line*, linji paralleli li ittawwalhom chemm ittawwalhom jibkgħu dejjem bogħod minn xulxin xorta waħda (jew dejjem wisa wieħed minn xulxin); xebħ; tagħmel parallel, jew li jakbel ma; *parallel bars*, bħal żewġ strippi paralleli ghal genna̋stica.

Parallelism—paragun, xebħ.

Parallelogram— parallelogramma, figura ta erba ġnieb li it-tnejn ta biswit xulxin huma paralleli.

Parallelepiped — figura solida li għanda is-sitt faċċati tagħha sitt parallelogrammi.

Parallels — truncieri wesgħin li iservu biex it-truppi li icunu assediati icunu jistgħu jiccomunicaw mal fortizzi etc. tagħhom bla ma jarahom il għadu.

Paralogism - raġunar falz.

Paralogize—tirraġuna falz.

Paralysis - paralisi, għatba.

Paralytic — paraliticu, megħtub, bla saħħa.

Paralyze — tgħattab, tmewwet, tħaddel.

Parameter — linja dritta tat-tliet sezionijiet tal con.

Paramount—l-ogħla, l-ewwel, ta fuk collox, l-actar importanti; il cap, rajjes; *the lord paramount*, is-sinjur il cbir; *this is of a paramount importance*, dan hu l-ewwel fuk collox (ta l-ewwel importanza).

Paramour - waħda (mara) li tcun tgħejx ma ragel jeħor li m'hux żewġha, jew ragel li icun kiegħed ma mara li m'hix martu.

Paranymph - dac li imur mal għarus biex igib il għarusa id-dar; min igħejn, min jimbotta, iwieżen, iżomm ma, jew min jati il wiċċ, jincoraggixxi.

Parapegm (akra *parapem*) carta, pianta jew tavola, li turi it-tluħ u l-inżul tal cwiecheb, l-eclissi tax-xemx u tal kamar, li staġuni etc.

Parapet - parapett.

Paraph — dic il gibda bħal ċoff, demb etc. li wieħed icompli bil pinna wara ismu (meta jiffirma).

Paraphernalia—il ġocali (deheb etc) tal mara li għandha id-dritt iżżomm wara il mewt ta żewġha.

Paraphonia—bidla (alterazioni) fil leħen.

Paraphrase—parafrasi, traduzioni, tifsir; tfisser u iggib biċċa fi cliem jeħor.

Paraphrast — min jagħmel *paraphrase*.

Paraphrenitis - frenesia, genn.

Paraplegy — paralisi, għatba minnofs gismec l-isfel.

Paraquet } parrucchett, pappagall
Paraquito } żgħir.

Parascenium - il camra tal mistrieħ tal artisti f'teatru.

Paraselene—kamar falz; meteora li donnha (bħal) kamar.

Parasite — li igħix u jicber fuk ħaġ'oħra; siġra pianta li ticber fuk zocc ta siġra oħra; annimal li igħix middemm ta annimal jeħor; wieħed li jiscrocchia jew igħix fuk spallejn ħadd jeħor,

PARASOL — umbrellina għax-xemx.

PARASYNAXIS — (fil-ligi) laqgħa (*meeting*) li m'hux scond il-ligi (il-legali).

PARAVAIL — wieħed li iżomm l-artijiet (kbiela etc) biex jakla minnhom.

PARAVAUNT — kuddiem.

PARBOIL — issajjar nofs sajran; tħalli nofs sajran; ittectet, issajjar dicca; ittalla bżieżak bżieżak (nfafet żgħar) fil gilda bis-sħana.

PARBREAK — vomtu; tivyomta; takla minn ġo fic biex tistriħ.

PARBUCKLE — imbragatura (rabta) biex ittalla bittija etc.; żurżieka (b'fallacca etc) biex tista ittalla xi ħaġa tkila mill baxx għal għoli.

PARCEL — sorra, kartâs, biċċa; taksima; ħafna, salt; biċċa ċarruta jew luna bil katran ma dwar cima etc biex ma tiżżarradx; tkassam biċċa biċċa; tagħmel f'lott wieħed; issemmi ħaġa ħaġa l-affarijiet collha li icolloc; *I am glad this parcel of lovers are so reasonable*, għandi piacir li dawn il ħafna namrati huma hecc raġonevoli; (Shakespear, *Merchant of Venice*); *the lips is parcel of the mouth* (Shakespear, *Merry Wives of Windsor*), ix-xuftejn huma biċċa mil ħalk; *that he should parcel the sum of my disgraces etc* (Shakespear *Ant & Cleop*), li hu għandu isemmi waħda waħda il għarucasijiet tiegħi etc.; *to parcel a seam*, issewwi (issodd jew tagħlak) kasma billi tkiegħed fukha biċċa luna bil katran u tatiha (tidlica b-) iż-żift.

PARCELLING — taksim bicciet bicciet.

PARCENARY — wirt ta proprietà bejn tnejn min-nies jew actar.

PARCENER — min għandu biċċa art etc (li wiret) flimchien ma ħadd jeħor.

PARCH — ixxawwat, tnixxef; *the ground is parched by the sun*, l-art niexfa (mkarkċa) bix-xemx.

PARCHMENT — balċmina; gild ta nagħġa jew mogħża iccunzat u lest għal chitba (biex ticteb fuku).

PARCITY — għaks.

PARD — il-leopard, annimal li għandu gismu (il gild) mtabba.

PARDON — maħfra; scusa; taħfer; *I beg your pardon*, aħfirli, scusani; scusi.

PARDONABLE — li jista jinħafer li ħakku il maħfra; venial.

PARDONER — min (dac li) jaħfer.

PARE - takta; tkaxxar; tnakkas bil mod il mod jew ftit ftit; tobrox (ħaxix ħażin niexef) mill art; *to pare one's nails*, takta dufrejc; *to pare an apple*, tkaxxar tuffieħa; *can you pare off this apple for me*, tista tkaxxarli din ittuffieħa; *the king began to pare a little the priviliges of clergy etc* (Bacon, *Henry VII*), ir-Re beda inakkas (jeħu) bil mod il mod il privileggi tal Cleru etc.

PARE — cumplott, cumpanija, gajj; nies tax-xogħol ta miniera.

PAREGORIC — li iserraħ jew jiccalma l-ugiħ; *anodyne is a paragoric*, l-anodina hia dua li ticcalma (tnakkas) l-ugigħ.

PARENESIS - twiddiba; persuasioni.

PARENT — missier jew omm; causa caġun.

PARENTAGE — nisel, razza, gebbieda, ir-radica.

PARENTAL — tal missier u l-omm.

PARENTATE — tagħmel funeral jew suffragi għal mejtin.

PARENTATION — suffragi, funerali (għal mejtin).

PARENTHESIS — parentesi, sinjal hecc ( ); *parentheses is the plural of parenthesis*, "parentheses" hua il plural ta "parenthesis".

PARENTICIDE - ktil tal missier jew tal omm.

PARENTLESS - bla missier u omm.

PARER — biċċa għodda li biha takta il wiċċ ta ħaġa.

PARES — il proxxmu, għajrec, innies ta mparec.

PARGET — tajn, tichil (għas-sakaf etc); tcaħħal, tbajjad.

PARHELION — meteora li tidher donnha xemx.

PARIAH — Indian msejchen abbandunat, wieħed minn dawc li ma irid jaf bih ħadd; serv mil l-agħar; wieħed li hu minsi minn culħadd, li ma irid jaf bih ħadd; mtarraf, turufnat.

PARIETAL — tal ħajt; tal ġnieb.

PARILITY — xebħ.

PARING - tkaxxir; koxra (ta tuffieħa etc).

PARIS — Parigi, belt ewlenija ta Franza; *Paris Garden* jew *bear garden*, post fein culħadd jagħmel li irid, igħajjat, jiġri etc.

PARISH — parroċċa.

PARISH-PRIEST — cappillan.

PARISHIONAL — tal parroċċa.

PARISHIONER — wieħed minn tal parroċċa; *the parish priest spoke to his parishioners*, il cappillan tchellem mannies tal parroċċa tiegħu.

PARISIAN — Parigin, wieħed minn Parigi.

PARISOLOGY — l-usu tal cliem li jista jiftiħem xort'oħra jew haġ'oħra (ecuivocu).

PARITOR - kaddej, bidell; min jiġbor, isejjaħ jew jiccita.

PARITY — tidkis, daks wieħed; analogia.

PARK — parc, ġnien (bħal għalka cbira fejn jistgħu jirghaw ċriev, ngħaġ etc.); iddawwar bi ġnien jew b'parc; tiġbor flimchien f'post wieħed canuni, munuzionijet, u suldati; *park of artillery*, il canuni, munizionijiet etc li icollhom warajhom ittruppi meta imorru għal xi gwerra etc.

PARKER (*park keeper*) — min għandu ħsieb, jew jindocra, *park*.

PARKISH — li donnu (li jixbeħ) *park*

PARLANÇE — discursata, taħdita, conversazioni, parlata.

PARLE — titchellem, tiddiscuti; conversazioni, discors.

PARLEY — tiftiħem bil cliem, titħaddet fuk ħaġa wiċċ ma wiċċ (bil fomm, m'hux bil chitba); ftehim bil fomm; conferenza.

PARLIAMENT (akra *parliment*) — parlament, il Cunsill tal Inghilterra magħmul mir-Re, mil membri magħżulin mil poplu (jew il Comuni) u mil Lordi.

PARLIAMENTARIAN — wieħed minn dawc li żammeu (l-Inghilterra) mal parlament contra ir-Re Ġorġ I.

PARLOUR — Camra fejn tilka in-nies

PARMESAN — ġobon parmigian (hecc msejjaħ għax isir f'Parma l-Italia).

PARNASIAN — ta parnasso; poetiar.

PAROCHIAL — tal parroċċa, parrocchiali.

PARODY - parodia, poesia li wieħed jicteb bi cliem li jixbeħ dac ta poesija oħra, b'mod li jgħaddi bid-dahc dic il poesija (li icun chiteb ħadd jeħor); ticteb parodia.

PAROL } magħmul bil fomm, chelma;
PAROLE } chelma tal unur.

PARONOMASIA - logħob bil cliem.

PARONYCHIA — dieħes.

PARONYMOUS — (cliem etc) li jakbel fil pronunzia jew fil widna iżda li ma jinchitibx li stess, bħalli chiecu; *son* (iben) u *sun* (xemx).

PAROQUET - parrucchett

PAROTIS — glandula taħt il widna li minnha joħroġ ir-riek; tumur fil glandula ta taħt il widna.

PAROTITIS - il gattoni, nefħa (infiammazioni) tal glanduli ta taħt il widnejn.

PAROXYSM — l-akkal tal marda, l-akwa tal ugigħ; convulsioni.

PARQUETRY — xogħol tal intarsjar; intarsjar, intarsjatura.

PARR - ferħ ta salamuna, salamun żgħir (ħuta).

PARREL — ħolka ta ħabel bix-xaħam li iżżomm il pinnur marbut mal arblu u li icun jista jitla u jinżel.

PARRHESIA — libertà tal cliem; li tista titchellem chif trid.

PARRICIDE — kattiel missieru jew ommu.

PARRIED — mwarrab, mkiegħed f'genb.

PARROCK — għalka żgħira.

PARROT — pappagall; wieħed li għandu lsienu dejjem sejjer; titchellem u tgħid cull ma tisma bħal pappagall.

PARROT FISH — il marzpan (ħuta).

PARROTER — min igħejd ħaġa bl-amment bħal pappagall; min igħejd cull ma jisma bħal pappagall.

PARRY — tilka (dakka); twarrab, tevita, teħles minn; tiscarta; *he lifts his shield and parries with his steel*, (Hoole. *Orlando Furioso*), italla it-tarca u jilka id-dakka bix-xabla; *he tried to parry the question*, ried jevita (jaħrab jew jeħles) mil cu-

stioni; *he managed to go away to parry the payment of his debts,* ra chif għamel u scarta biex jeħles mil ħlas tad-dejn tiegħu.

Parse — tanalizza, tagħmel analisi grammaticali; tara chelmiet x'parti tad-discors huma, jecc humiex nomi, verbi etc. (fil grammatica).

Parsee — wieħed mil Persiani (innies tal Persia) antichi, li jaduraw in-nar.

Parsimonious — li jibża għal dac li icollu, gewwież; tal kies; xħiħ.

Parsimoniousness, Parsimony — kies; tigwiż; tifdil; xeħħa.

Parsing — analisi (grammaticali).

Parsley — tursin.

Parsnip — xorta ta nevew.

Parson — kassis, cappillan tal Inglizi.

Parsonage — il benefiziu jew id-dar fejn jokgħod il *parson*.

Parsoned — li għandu, jew magħmul, minn *parson*.

Part — biċċa, taksima; sehem; parti; naħħa; għemil, mgiba; distrett, post; tkassam; taksam; tifred, tferrak; tofrok jew tagħmel il ferk; tħalli; tinfired minn; titlak, tmur; tmut, tinkasam, titkaċċat, tinkata, takta; *the parts of the body,* il bcejjeċ (il parti) tal gisem; *the parts of speech,* il parti (taksimiet) tad-discors (fil grammatica); *my part of the sport,* is-sehem tiegħi (sehem) f'dan il-logħob; *in what part of the town does he live?,* f'liema naħħa tal belt jokgħod?, *it was a brute part of him to kill so capital a calf,* (Shakespear, *Hamlet*), chien għamil aħrax (ta annimal etc.) tiegħu li katel dac il għoġol hecc sabiħ; *he played his part well,* għamel (jew dakk) il parti tiegħu tajjeb; *part it in pieces,* aksama bcejjeċ; *to part a fray,* tfierak ġlieda; *to part the gold from silver,* tifred id-deheb mil fidda; *why don't you part your hair in the middle?,* għaliex ma tagħmilx il ferk (ma tofrokx xagħrec) finnofs? *our souls must part our body,* ruħna jaħtieġ li tinfired minn gisimna; *he parted well,* (Shakespear, *Macbeth*), miet tajjeb (sewwa); *that ship parted her cable,* dac il bastiment kata il gumna; *the cable will soon part,* il gumna dal wakt tinkata; *to part with a thing,* tneħħi (tati, tbiegħ etc.) ħaġa; *why will you part with your horse?,* għaliex trid tneħħih (tbiegħu etc) iż-żiemel tiegħec? *to part with a thing to the poor,* tkassam, tferrak ħaġa lill fkar; *to part from,* tħalli (titbiegħed minn); *I parted from him an hour ago,* ħallejtu sigħa ilu; *to take one's part,* tieħu il parti ta (takbeż għall, jew tiddefendi lill); *nobody took his part,* ħadd ma kabeż għalih; *for my part,* għalija (ngħejd għalija, jew da parti tiegħi); *a man of parts,* ragel bravu, għaref, li jaf l-affari tiegħu; *the most part,* il biċċa il cbira; *for the most part,* generalment, actarx; *on all parts,* minn cullimchien; *in part,* m'hux collu, biċċa; *part and parcel,* biċċa minn (li ma tistax ma tcunx).

Partable — divisibbli; li jista jitkassam jew jitferrak.

Partage — ksim.

Partake — tidħol fil kasma; icolloc biċċa jew x'taksam ma; icolloc minn; tippartecipa; tieħu sehem; imissec minn.

Partaken — particip passat ta *partake.*

Partan — granċ.

Parted — maksum; mferrak, bil ferk.

Parter — min jaksam jew ikassam; min jofrok jew iferrak.

Parterre — parterr (f'teatru): ħammiela (tal insalata, fjuri etc); mixtla.

Partheniad — poesija (poema) ad unur ta virġni (xebba).

Parthenon — it-Tempiu ta Minerva f'Ateni (fil Grecia).

Partial — parziali, li għandu gibda jew mħabba lejn; ta biċċa, m'hux collu; *a partial eclipse,* eclissi parziali (m'hux totali); *he is partial and that is not fair,* hu parziali (iżomm ma'l wieħed actar milli ma l-jeħor) hecc m'hux sewwa.

Partialist — min hu parziali.

Partiality — gibda lejn, jew mħabba għal, bniedem jew ħaġa milli għal jeħor jew oħra.

Partible — divisibbli, li tista taksmu jew tkassmu.

PARTICIPANT—li għandu sehem; li imissu.

PARTICIPATE—ara *partake*.

PARTICIPATION—dħul fil kasma jew fis-sehem.

PARTICIPLE — particip, chelma mnissla minn verb, u li għandha mil verb u mill aggettiv.

PARTICLE — nitfa, biċċa żgħejra, farca.

PARTICULAR — particulari, speciali, m'hux generali; li jintghata lill wieħed biss; wieħed biss; minut, bil ftietak jew bic-circustanzi collha, dettaljat, precis; fitt; *I gave him a particular account of what I have done*, tajtu descrizioni dettaljata ta cull ma għamilt; *he is very particular in his dress*, fitt wisk (precis etc) fil kies tiegħu (ma jilbisx chif giè giè u li chien chien); *in particular*, specialment.

PARTICULARIZE - tagħżel, tispecifica, issemmi b'mod particulari jew dettaljat; turi bi rkukat collha, il haġa sewwa chif inhi.

PARTING—ksim, divisioni; firda; ferk; meta il bastiment jerħi (jimxi mal current etc) minn fuk l-ancri, jew jiscarrozza etc, meta tinkatagħlu il gumna li magħha icun miżmum.

PARTISAN—min iżomm ma, partitariu. biċċa armi, bħal labarda; bastun ta cmandant.

PARTITE—maksum, mifruk.

PARTITION—bieb etc li jofrok jew jaksam camra mil l-oħra; ksim; dac li jaksam jew jofrok ħaġa mil l-oħra; tkassam; tofrok b'bieb etc camra mil l-oħra; tkassam biċċa art etc sehem sehem; *before the partition of this estate*, kabel il kasma ta dan ir-raba.

PARTITIVE—li ikassam, li jifred.

PARTLET—biċċa (xalla) għal għonk tan-nisa.

PARTLY—xi ftit, xi biċċa, b'xi mod.

PARTNER—sociu, sieħeb, xric; żewġ jew mart; il cavalier jew dama fis-sfin; *she lost her partner*, tilfet il żewġha; *have you a partner for the quadrilles*, għandec ma min tisfinom il (sibt dama jew cavalier għal) quadrilji?; tissieħeb; tagħmel sħab, sociu jew xric ma.

PARTNERSHIP—società, xirca, sħab ma, negoziu etc; *to enter into partnership*, tagħmel società, tidħol sħab ma (f'negoziu etc)

PARTRIDGE—pernici (għasfur); balla ta canun (ta dan l-isem).

PARTURIATE—teħles, tferrak; icolloc it-tfal.

PARTURIENT — li icollu it-tfal; li sejra teħles jew icolla it-tfal.

PARTURIENCY } ħelsien, mgiba tat-
PARTURITION } tfal fid-dinja.

PARTY — wieħed milli għandhom x'jaksmu ma xulxin; wieħed (bniedem, it-tali); xirca; gemgħa ta nies; stedina (fi ġnien, dar etc, ta ħafna ħbieb biex igħaddu sigħa żmien); wieħed minn cumpanija etc; *the judge dismissed both parties*, l-imħallef baghatom it-tnejn (l-imharrec u li harrec) il barra; *I have seen the party you wrote to me about*, rajtu lill dac (l-ittali) li cont ctibli fuku; *have you been to the Governor's garden party yesterday?*, mort li stedina li ta fil ġnien il bieraħ il Gvernatur?; *the joy of the whole party was boundless*, (**Macaulay**, *Hist. of England*), il ferħ tan-nies collha chien tassew bla tarf; *he would never consent to be a party to the oppression*, (**Macaulay**, *Hist. of Eng.*), katt ma ried icun wieħed minn dawc li jaħkru.

PARTY COLOURED — b'ħafna culuri jew lewnijiet.

PARTY GOLD—pannella minn banda fidda u min-naħa l-oħra deheb.

PARTY JURY — ġuri magħmul nofs il ġurati nies tal pajjis u nofs frustieri.

PARTY MAN—partitariu, wieħed tal partit.

PARTY WALL — ħajt divisoriu, bejn żewġt idjar.

PARULIS—musmar, nuffata fuk il ħanec.

PARURE—tagħmira ġawhar, etc.

PARUS—isem ta ghasfur bħal bucħajla.

PARVENU—wieħed ġdid; li għadu chemm beda jidher jew jissemma.

PARVIS — il luġġar ta kuddiem il bieb il cbir (tal faċċata) ta cnisia; il

porticu ta cnisia; camra fuk il porticu ta cnisia.

PARVISE — dibattiment, raġunar fuk custioni għat-tagħlim ta li studenti li isir wara nofs inhar f'xi scola.

PARVITUDE — ċocon, rekka, ċcunija.

PAS — pass, precedenza, mogħdija, mixi il kuddiem.

PASCH — il Għejd il Cbir.

PASCHAL — tal Għejd il Cbir.

PASCH EGG — bajda tal Għejd (tal figolli).

PASCUAGE — rieghi (min tirgħa) tal bhejjem.

PASH — timbotta, tati dakka, tolkot; lakta, mbuttatura, dakka, tchisser.

PASHAW — Baxa, vicerè Torc.

PASIGRAPHY — lingwa, lsien (mictub jew li jesisti fil moħħ ta xi bnedmin biss) universali jew li jistgħu jiftehmu bih il bnedmin collha tad-dinia, bħal-lichiecu l-*Esperanto* jew il *Volapuc.*

PASQUE FLOWER — l-anemoni.

PASQUIL — ticteb versi (poesia) satirici.

PASQUILLANT — min jicteb versi satirici.

PANQUIN — versi satirici, ticteb versi satirici,

PASS — tgħaddi, timxi il kuddiem; takbeż, tħalli (lura jew warajc), tiġri (jiġri); tmut; taka (wirt etc); tispiċċa; tgħaddi; mogħdija; permess mictub biex tgħaddi jew tidħol xi mchien; pass; *you may pass,* tista tgħaddi; *the coach has passed us long ago,* il carrozza kabżitna (għaddietna, ħallietna lura) ilha; *it came to pass that...* ġara illi; *let him pass peaceably,* (Shak·spear, *Henry VI*), ħallih (erħilu) imut bil quiet; *the inheritance of your fathers will pass into them,* il wirt (il gid) ta krabatec jaka fukhom; *let that pass,* dac erħilu imur (igħaddi jew jintesa); *to pass a judgment upon one,* tati sentenza lill; *to pass sentence,* tati sentenza; *to pass a trick upon one,* tagħmel ħlieka; *to pass by,* tħalli igħaddi, tagħlak għajnejc; ma tatix cas ta; *to pass by injuries,* tinsa il ħtijet jew id-deni li wieħed jagħmillec; *to pass for,* tcun miżmum (tgħaddi) ta; *to pass away the time,* tgħaddi iż-żmien; *to pass the bounds,* toħroġ mil limiti; *to pass off,* tagħmilha ta; *he passed himself off as a doctor,* għamilha ta (wera li hu) tabib minn għajr ma chien; *well to pass* li jagħmilha tajjeb, sinjur, igħejx birrenti; *guard the passes,* indocra il mogħdijia; *have you a pass to go into the barracks?* għandec permess (pass) biex tidħol fil quartier?

PASSABLE — li igħaddi, li jimxi; li tista tgħaddih.

PASSABLY — passabilment, li igħaddi.

PASS BOAT — dgħajsa biċ-ċan ċatt (dgħajsa wisgħa).

PASS BOOK — ctieb tal banc, librett tal *grocer* etc. li iniżżlu fih x'tieħu u xi tħallas,

PASS KEY — muftieħ li jakbel għal bosta serraturi (li tista tiftaħ bih bosta bnadi).

PASS WORD — il kaddis; chelma sigrieta (li biha tista tgħaddi minn xi camp tal għadu jew tista tidħol f'xi società sigrieta billi turi li inti wieħed minnhom).

PASSAGE — mogħdija, triek; passaġġ, biċċa minn ctieb; accident, ħaġa li tiġri; *birds of passage,* għasafar tal passa.

PASSAGE BOAT — bastiment għal mercanzija u għal passiggieri.

PASSAGE MONEY — flus (ħlas) tal viaġġ (li passiggier iħallas biex isiefer fuk vapur etc); nôl.

PASSAGE PENNY — ħlas (dritt) biex tgħaddi minn fuk pont etc.

PASSANT (fl-armi) — li għaddej, miexi; *a lion passant,* ljun miexi; li igħaddi; trascurat; *en passant,* fit-triek; xħin tcun għaddej.

PASSENGER — passiggier, wieħed li icun fuk vapur sejjer minn pajjis għal l-jeħor; min icun għaddej (min igħaddi) minn triek.

PASSEPARTOUT — paspartù, dac iccircu tal cartun etc li ikegħdu ma dwar ritratt etc; muftieħ li jakbel għal bosta serraturi.

PASSER BY — min igħaddi minn ħdejn jew minn triek; *no one of the passers by took any notice of the dying man,* ħadd minn dawc li għaddew

minn hemm ma taw cas ta dac ir-ragel agonizzant.

PASSERINE —il għasfur tal bejt.

PASSIBLE —li iħoss.

PASSIFLORA—il fjur (warda) tal passioni.

PASSIM —cullimchien,hawn u hemm.

PASSING—li igħaddi, li jisbok; eminenti, gholi; li igħaddi malajr; ta kasir żmien; mogħdija, *in the passing of a day*, f'ġurnata (ta ġurnata); *the passing of a bill*, il mogħdija ta ordinanza

PASSING BELL—trapassioni, transtu, ħabar, mewt

PASSING NOTE - nota (ħelwa bil mod) bejn żewġ noti oħra.

PASSION — corla; għadab; tbakbika; gibda, mħabba, namur; ħrara; passioni, tbatija cbira, *to be in a passion*, tcun incurlat; *he flew into a passion*, sibel, incorla; *to vent your passion*, tisfoga il corla tiegħec; *Our Lord's passion*, il passioni (tbatijet) ta Sidna Gesù Cristu; *Passion flower*, fjur (warda) tal passioni; *passion week*, il gimgħa tal passioni; il gimgħa tal Gimgħa il Cbira jew l-aħħar gimgħa tar-Randan.

PASSIONATE —ħanin, li iħoss, li jin corla jew jiżbel malajr ; furjus; li jitilgħulu malajr.

PASSIONATELY--bla kies, ferm, il ħela; chemm jista icun, li ma jistax iżied; *I am passionately fond of that boy*, jena nħobbu ferm (miġnun warajh) dac it-tifel; *he was passionately in love with my sister*, chien miġnun wara (iħobb lill) oħti.

PASSIONLESS - biered, li ma iħossx; li ma għandu ebda gibda jew namur.

PASSIVE—passiv; li igerraħ; li isofri li ma jittiefes xejn, li jokgħod għal ; verb passiv; *passive obedience*, ubbidienza għal collox; li wieħed jagħmel cull ma igħedulu bla ma igħejd xejn.

PASSIVE DEBT—dejn passiv, flus li wieħed icollu jati iżda kegħdin (bil ftehim ta bejn dac li ghandu jati u li għandu jeħu) sa chemm jitħalsu minn għajr mgħax.

PASSLESS — li ma għandux (bla) mogħdija.

PASSOVER—il Għejd tal Lhud, ittifchira ta meta għadda l-anġlu u kered (katel) l-imwildin l-ewwel collha tal Egiziani u kabes il bwieb tad-dar tagħhom.

PASS PAROLE — il kaddis, chelma sinjal li biha tgħaddi minn xi mchien.

PASSPORT — passaport, permess li tista issiefer u tgħaddi minn pajjis għal l-jeħor.

PAST - li għadda, li chien, li mgħoddi, il warrani, l-hinn minn ; li dakk (ħin) u; *half past six*, is sitta u nofs; *five minutes past one*, is sigħa u ħames minuti; *the time past*, il warrani, iżżmien li mgħoddi; *in times past*, dari; *she is past marrying now*, issa scorriet, bolkot (biex tiżżewweġ); *past danger*, fuori periclu; *past cure*, irremediabili, li ma hemmx fejkien għalih; *he is past recovery*, it-tobba katgħulu l-jies (għandu jesu maktuħ, ma ifiekx sgur); *I have not seen him there two months last past*, ili ma naraħ xahrejn.

PASTE —colla ; għaġin; twaħħal bil colla (tat-tkiek) ; pasta, composizioni bħal gebel jew ħaġar prezius ; *pasted*, mwaħħal bil colla, incullat.

PASTE BOARD - cartun; tal cartun.

PASTEL—pastell, lapes culurit; isem ta pianta li jagħmlu l-ichal minnha.

PASTERN —pastur, il għadma f'siek iż-żiemel bejn id-difer u l-ewwel għaksa; xchiel li jorbtu f'sakajn iż-żwiemel biex ma jaħarbux wakt li icunu jirgħaw.

PASTICCIO—pastizz, cawlata; tgherfixa ; opra, cantata etc tlakkita ta ħafna bicciet ta ħafna auturi, jew mil bicciet ta autur wieħed, mlakkta biċċa minn hemm biċċa minn hawn ; pittura, xogħol ta pittur, bli stil u l-idea misruka minn ta pitturi oħrajn.

PASTIL } pastell, lapes tal culur
PASTILLE } tal pitturi ; pastilja ; pinit ; ħelu, tfewwaħ bil pastilja

PASTIME - passatemp, mogħdija tażżmien ; farga, ricreazioni.

PASTOR—ragħaj, iskof, cappillan.

PASTORAL —tar-ragħaj; tar-raghajja; pastorali; tal campanja; ittra pastorali (ta Iskof etc); pastorali,poesija, poema fuk ir-ragħajja u li mrieħel tagħhom etc.

PASTORALE—pastorali, dakka bħal dic tal Milied; xorta (isem) ta żifna.

PASTRY—ħwejjeġ tal għagina (pastizzi, pastizzotti etc); *pastry cook*, coc, min jaf jagħmel ħwejjeġ tal għagina.

PASTURABLE — tajjeb biex l-annimali jirgħaw fuku jew fih.

PASTURAGE — għalf, ir-regħa tal bhejjem; art fein jirgħaw il bhejjem.

PASTURE—marġ, għalf; tirgħa.

PASTY—ftira tal-laħam; li donnu għagina, bħal għagina.

PAT—adattat, fil wakt, esatt, tal ħin sewwa; sewwa, tal pis; li jaħbat sewwa; biċċa, ċappa żgħira, butir; taptipa; ittaptat; *that is to my purpose pat*, dac tajjeb ferm (adattat ħafna) għal fejn irridu jena; *you shall see, it will be full pat, as I told you* (Shakespear, *Mids. Night's Dream*), inti tara, illi chif għeddtlec, icun jakbel ferm.

PAT, f'loc *Patrick*—Patriziu.

PATACA—patacca, biċċa flus (munita) Spanjola li tiswa dwar erba xelini u nofs; jew munita Algerina li tiswa dwar xelin u nofs.

PATACOON—*patacca* (Spanjola) ara.

PATARERO — canun żgħir ta dan l-isem.

PATAVINITY—idioma (chif jitchelmu) ta Provincia.

PATCH—rokgħa (fil ħwejjeġ jew art, raba etc); tebgħa fil wiċċ jew ħâla; biċċa ħarir sewda bħal taba, jew tebgħa sewda bħal għazza biex in-nies iħarsu lejha u ma igħajnux; ħaġa belgħa, balalu; *thou scurvy patch*, (Shakespear, *Tempest*), ja ħaġa belgħa li ma tinkala għal xejn, li int; *patch*, trakka; iġġannat, iddabbar; tagħmel tebgħa f'wiccec bħal għazza (bħalma chienu jagħmlu ix-xjuħ ta dari); *there are several women of honour who patch out of principle*, (Addison, *Spectator*), hemm bosta nisa tal galbu illi jagħmlu it-tebgħa f'wiċċhom għaliex jaraw u jafu li ħadd jeħor jagħmilha.

PATCHED—mrakka, bi rkajja; ibleh, balalu.

PATCHER—min irakka.

PATCHERY—wiri ta xogħol b'jeħor.

PATCHING — trakkiħ; wiri ta ħaġa b'ohra; falzità; ipocrisija.

PATCHOULI — paxulè, riħa tfuħ li jagħmlu mill għeruk ta pianta li tiċber fil Penang msejħa: *Pogostemon Patchouli*.

PATCHWORK—xogħol tal mostri, ta ħafna biċċiet ċraret ta cull lewn meħjutin flimchien; *a patchwork quilt*, cutra tal mostri.

PATCHY — collu rkajja; li jitfantas malajr; bużżieka.

PATE—ras, kargħa; rokgħa piattaforma li jagħmlu kuddiem xi bieb ta xi fortizza.

PATED—bir-ras, b' kargħa; *shallow pated*, moħħ jew ras kargħa.

PATEE—(fl-armi, fl-araldica) salib li għandu it-truf tal erba frieghi tiegħu jinfetħu gejjin għal wisa, hecc: ✠

PATEFACTION—ftuħ, ħruġ għal wisa.

PATELLA—il għadma ta rcobba; li mħara.

PATELLITE—il kxur ta li mħar li isibu fil blat.

PATEN—patena ta Calici.

PATENT—digriet, b'digriet; dieher, ċar; toħroġ, tati digriet; *letters patent* (akra *patent*), littri patenti.

PATENTEE dac li jeħu jew icollu iddigriet.

PATENTLY—bid-dieher, biċ-ċar.

PATERA—pagna jew cazzola tal fuħħar bil widna.

PATER FAMILIAS — missier, cap, ta familia.

PATERINI—hecc chienu msejħin il Manichei eretici li gew mil Bulgaria fl-Italia fis-seculu ħdax.

PATERNAL—ta missier, ereditariu, li jintiret (mil patrimoniu).

PATERNALLY—bħal missier.

PATERNIAN—tal *paterniani*.

PATERNIANI—setta tal Manichei eretici li chienu iccundannati mil Cnisia Mkaddsa fil Conciliu li sar f'Ruma fis-sena 367.

PATERNITY—paternità, stat ta missier; li icollu x'jaksam il missier ma l-ulied; nisel ta iben minn missier; bidu, nisel, jew l-autur ta ctieb; *the paternity of a book*, l-autur, in-nisel ta (min chiteb il) ctieb.

PATERNOSTER--il Pater Noster, jew il Missierna; il gloria fil curuna tar-

rusariu; curuna tas-Rusariu; ornament bħal żibeġ żibeġ fi guarniċa etc fl-Architettura; conz tas-sajd; *in a paternoster while*, f'minuta, f'ankas milli tgħejd *Gesù Maria !*; f'chemm ili ngħejdlec etc.

Path — mogħdija, triek; passaġġ, mgiba, chif wieħed igħaddi ħajtu jew igib ruħu; timxi; tmur, wara xi ħadd; tmur fit-triek li minnha icun għadda ħadd jeħor; tivviaġġa; issiefer.

Pathan — wieħed (Maumettan) mnissel mill Afganistan (Asia).

Pathematic—li iħoss (ugigħ etc).

Pathetic / Pathetical } pateticu, li imiss il kalb; li iħolloc; collu ħlewwa u mħabba.

Pathetic nerves—hecc huma msejħin ir-raba żewġ (par) nervi jew għeruk li imorru għal għadam, jew il kuċċata, tar-ras.

Patheticus—hecc hu msejjaħ irraba nerv li jibka tiela fir-ras sal ħabba tal għajn.

Pathetism—il mesmerismu.

Pathic—il pazient f'cas ta sodomia (igħedulu ucoll *catamite* jew *ingle*).

Pathless—bla mogħdija jew triek.

Pathogenetic / Pathogenic } tal *pathogeny*, li inissel jew igib il mard.

Pathogeny—(fil medicina) dic il fergħa tal patologia li tittratta fuk innisel u chif jisviluppa ruħu il mard.

Pathognomonic—li jati il bixra tal marda; sinjal li bih jew fuku it-tabib jiddecidi xi tcun il marda.

Pathognomy—espressioni ta dac li wieħed icun iħoss; ix-xienza tas-sinjali li bihom il passionijiet tal bniedem jidru.

Pathology—patologia, trattat fuk il mardijiet (fuk chif jiġu l-effetti tagħhom u ta chemm il xorta huma).

Pathologist—min jaf il *pathology*, wieħed mħarreġ tajjeb fix-xienza tal mardijiet.

Pathopœia — figura tad-discors li biha jitkanklu il passionijiet.

Pathos—ħeġġa, mħabba, namra.

Pathway — banchina, mogħdija, marċapied; triek.

Patible—li wieħed jista isofrih.

Patibulary—tal forca, jew tal patiblu.

Patibulated—mgħallak.

Patience—pacenzia, sabar; pacenzia, isem ta logħba tal carti; *patience would have remedied our evils*, aħjar wieħed jeħu pacenzia (il pacenzia tista issewwi il ħsara, jew li wieħed, jiġrilu etc); *you wear out my patience*, inti titlifli il pacenzia tiegħi.

Patient—marid; sieber, bil pacenzia; *the doctor is going round to see his patients*, it-tabib kiegħed idur il morda.

Patiently—bil pacenzia.

Patina—dac it-trab sadid etc. li icollom il flus antichi li isibu taħt l-art, fit-trab etc.

Patly - bil cumdità, li jokgħod sewwa, comdu, tal-loc.

Patness—cumdità.

Patois (akra *patuà*)—patwà dialett ta (chif jitchelmu) in-nies tar-raħal etc.

Patriarch — patriarca, missier ta familja; missier il missierijiet; l-ixieħ wieħed f'familja jew f'comunità; arciskof.

Patriarchal—tal *patriarch* (ara).

Patriarchal cross — salib li gej hecc ‡.

Patriarchate—l-ufficiu jew il grad (id-dinjità) ta patriarca.

Patriarchic / Patriarchical } tal patriarca, patriarcali.

Patriarchism — gvern b' patriarca; cap tal gvern kassis.

Patrician — nobbli, għani, senatoriali; nobbli Ruman.

Patricide—ktil ta missier; kattiel (min joktol il) missieru.

Patrimonial — tal patrimoniu, tal wirt li gej minn gidd għal gidd.

Patrimony—patrimoniu, wirt li gej minn gidd għall gidd.

Patriot — patriotta, min iħobb il pajjisu.

Patriotic—ta patriotta.

Patriotism—patriottismu, mħabba għal pajjiżna.

Patrist - wieħed li jaf il, jew mħarreġ fit-tagħlim, jew dutrina *patristic*.

Patristic—tas-santi padri tal Cni-

sia; *the patristic writings*, il chitba tas-santi padri.

PATRISTICS—dac li studiu tat-teologia basat fuk il chitba tas-santi padri.

PATRIZATE—toħroġ tixbeh il missier, icolloc minn missierec.

PATROCINATE—ara *patronize*.

PATROCINATION } patrociniu.
PATROCINY }

PATROL—battulja, għassiesa ta bil-lejl; tagħmel battulja; *the police patrolled the streets all night*, il pulizia kagħdet tagħmel battulja (għassa) mattorok il lejl collu.

PATRON—patrun (ta dgħajsa, xambecc etc.); min jidħol, jakbeż, għal xi ħadd; titular ta parroċċa jew ta cnisia; caxxa għal balal ta pistola; mudell, esempiu; isem ta ħuta; avucat difensur.

PATRON SAINT—il kaddis titular ta parroċċa jew ta Cnisia.

PATRONAGE — għajnuna, kbiż għall, protezioni, tutela; tidħol, takbeż għall xi ħadd; iggibu tajjeb; id-dritt tal presentazioni għal xi benefiziu (tal cnisia).

PATRONAL - tal *patron*.

PATRONESS—padruna.

PATRONIZE—tipprotiegi, tgħejn; tidħol, takbeż għal xi hadd; iggibu tajjeb; tcun parruċċan (f'ħanut etc).

PATRONIZER — min jipprotiegi jew igħejn; min jidħol jew jakbes għal xi ħadd; min igib tajjeb lill xi ħadd.

PATRONIZING—li juri li hu cmand fuk ħadd jeħor; li jippretendi li hu superiur ta.

PATRONLESS—bla patrun.

PATRONOMATOLOGY—dic il fergħa ta li studiu fuk l-ismijiet tan-nies u innisel tagħhom.

PATTEN—zucletta, żarbun, papoċċ bil kieħ tal għuda; l-ewwel filata ta pedament ta ħajt; zocclu ta colonna.

PATTER — ittaptap, ittectec (bħal ma tagħmel ix-xita jew silġ fuk il ħgieġ jew fuk xi sakaf (bejt); tgħejd ħaġa tgħaggel għal bosta drabi wara xulxin; tgħergħer, tgħemgħem.

PATTERN—mudell, esemplar, mostra, campiun, turija; festa (li issir tal kaddis f'parroccia); ticcopia; tagħmel bħal; taħdem fuk il mudell; tcun jew isservi ta mudell jew esempiu, ixxebbaħ; tlakka.

PATTY — pastizzott, pastizz ta li sfoll.

PATULOUS — li jinfetaħ jew jicber; miftuħ; mixkuk.

PAUCILOQUY—cliem (discors) ftit u ta darba fill; cliem ftit; discors kasir, fi ftit cliem.

PAUCITY—ftit, nakra.

PAUGHTY—supperv, minfuħ jew mimli bih in-nifsu; li jitfantas malajr.

PAUNCH—żakk; tneħħi li msaren miż-żakk; tisvixxra.

PAUPER—fkir, wiehed li igħejx bil carità; wiehed li jagħmel causa fil korti bil pepè (jew *in forma pauperis*).

PAUPERESS—mara fkira, li tgħejx bil carità.

PAUPERISM—fakar; il fkar ta belt etc collha flimchien.

PAUPERITIOUS—fkir, batut, li donnu kiegħed imut (pianta etc).

PAUPERIZATION — fakar; mgiba fil fakar; tfakkir (minn *tfakkar*).

PAUPERIZE—tfakkar.

PAUPEROUS—tal fkar, għal fkar.

PAUSE—wakfa, nifs; mistrieħ; tiekaf; tieħu in-nifs; tistrieħ ftit; tistenna, titbażża; *pause a day or two before you hazard* (Shakespear, *Merchant of Venice*), stenna ġurnata jew tnejn kabel ma tissogra; *why does the Jew pause?* (Shakespear, *Merchant of Venice*), għaliex kiegħed jitbażża (iżomm idu) il Lhudi?

PAUSER — min jistenna, jekaf, jew jistriħ ftit.

PAUSING — pausa, twakkif, wakfa, mistrieħ, serħan.

PAVE—tiċċanga, tagħmel kiegħa; *to pave the way*, tlesti jew tħejji it-triek.

PAVE'—mara m'hix tal galbu, mara li dejjem tiggerra mat-torok.

PAVED—iċċangat.

PAVEMENT—kiegħa, ċangar; banchina; marċapied biċ-ċangar; art.

PAVER—min jiċċanga art.

PAVESADE—bħal purtiera tal luna ma tul il partighetta ta bastiment biex fi żmien battalja in-nies ta abbord ma jidrux mil għadu x'icunu jagħmlu.

Pavese — tgħatti, tabbi b'biċċa kluħ etc.

Paviage — taxxa, ħlas ta flus, għaċ-ċangar tat-torok f'belt etc; ħlas, dritt, li wieħed icollu iħallas talli igħaddi minn fuk art ta ħadd ieħor.

Pavid — beżżiegħi, checicu; *the lamb or the pavid kid*, (**Thackeray**, *Round about papers)*, il ħaruf jew il għidi beżżiegħi.

Pavidity — biża.

Pavillion — pavaljun, tinda; bini li jispiċċa b'coppla; bandiera, sanżacc, standard ta riġment; tgħatti b'pavaljun jew b'tinda; ticcampa, tiġbor (għal chenn) nies taħt tinda etc; biċċa mil widna, li tidher.

Paving — ċangar.

Paving beetle - madaffa.

Paving-stone — ċangatura.

Pavior / Pavier — min jiccanga (l-art etc.); ċangatura; madaffa għaċ-ċangar.

Pavise — tarca cbira li tgħatti il gisem tal gwerrier.

Pavisor — suldat, gwerrier, li icollu il *pavise* (ara).

Pavon — pagun.

Pavon bandiera żgħira, għamla ta trianglu li il cavalieri dari chienu igibu f'idejhom bl-arma tagħhom.

Pavonia — xorta ta friefet.

Pavonian — tal pagun.

Pavonine — li jixbeh il pagun; bħal demb tal pagun, b'ħafna lewnijiet.

Paw — siek ta annimal (ljun, kattus etc.) id; tħarbex (bħal ma jagħmel kattus etc.) b'sakajh; tifrah bi (bħal ma jagħmel chelb b'sidu); timmaniġġa goff, bla grazzia.

Pawk — sengħa, ħabta, ħżunija; awwista ċchejcna.

Pawkiness — ħżunija, malizia.

Pawky — ħażin, malizius, li jilħaklu.

Pawl — lasta etc., fren biex iżżomm rota li tcun iddur li ma tarġax lura; lasta li iżżomm sħiħ l-argnu.

Pawn — rahan, tirhan; *in pawn* jew *at pawn*, mirhun; *my honour is at pawn*, l-unur tiegħi jagħmel tajjeb (mogħti b-rahan).

Pawnable — li jista jintrahan.

Pawn broker — min għandu il permess li jislef il flus fuk il ħwejjeġ mirhuna għandu.

Pawnee — dac li għandu tirhan.

Pawner — min jirhan ħwejġu.

Pawper — tajra bħal żinna.

Pax — osclu figura tal crucifiss; il paci; *to give the pax*, tati il bewsa tal paci.

Pay — ħlas, paga; tħallas; tati il paga; taħbat, tirrendi, takbel; tħalli il kliħ; tidlec b' (tati) iż-żift, katran jew termentina; *to pay down*, tħallas flus kabd (fil pront); *to pay off*, tħallas il cont jew is somma collha f'dakka; *to pay off a crew*, tati lin-nies (equipaġġ) il paga collha li icollhom jeħdu u tillicenziahom; *to pay off*, taka taħt ir-riħ (bastiment); *to pay for*, tpatti; tħallas għal; *to pay on*, tati dakkiet kawwija; *to pay out*, tħallas; tithallas minn; tpatti b'castig talli wieħed icun għamillec; *to pay the piper*, tħallas il laħam; teħel bit-tabxa collha int; *full pay*, paga intiera (salariu sħiħ); *half pay*, nofs paga; *pay-day*, il ġurnata tas-salariu, nhar il paga; *paylist*, pagalista.

Payable — li jista jitħallas.

Payee - dac li jitħallas, min jehu il flus.

Payer — dac li iħallas.

Paymaster — min iħallas jew jati issalarji lin-nies; pagatur.

Payment — ħlas, pagament, castig, punizioni.

Paytrel — biċċa placca (pianċa) fuk sider ta żiemel (tal gwerrieri antichi).

Pea — piżella; *green peas*, piżelli ħadra; *he who hath most peas may put most in the pot*, min għandu il bżar iroxxu fuk il cromb.

Peabug / Pea beetle — duda tal piżelli.

Pea chick — fellus tal pagun.

Pea cod — miżwed piżelli.

Peace — paci, ħemda, sliema; tiscot; issicchet lsienec; iżżomm il ħemda; *peace-a your tongue*, (**Shakespear**, *Merry wives)*, sicchet lsienec (żomm il cwiet); *I will not peace*, (**Shakespear**, *Richard II)*, ma niscotx; *to live in peace*, tgħejx fil paci; *to bind one to the peace*, torbot bniedem b'garanzia

li ma jinsultax etc. bniedem jehor; *to hold one's peace*, tokghod bi cwietec jew b'sabrec; *hold your peace!* okghod cwiet, iscot, basta; *to make peace*, taghmel paci; *peace parted*, li miet jew mar ghal mistrieh ta dejjem.

PEACEABLE – fil paci, li ma ghandux gwerra; quiet.

PEACEABLY—bil cwiet.

PEACEBREAKER — disturbiatur tal paci,

PEACEFUL—cwiet, hiemed, ġwejjed; bis-sliema.

PEACH—hawha; *peach colour*, lewn il hawha (hamrani, ahmar ċar sabih); *peach down*, il pil (is-suf) tal hawha; *peach*, tispiuna, tiehu il flus tal impunità, tiehu il proclama; *they all shook hands with me and said I was a good fellow for not peaching*, (**Marryatt**, *Peter Simple, Ch. VII*), collha haduli b'idejja u kalu li jena ragel ghaliex ma nispiunax (x'ghamlu).

PEACOCK—il pagun; pagun, wiehed mimli bih in-nifsu; *a peacock in his pride*, pagun b'dembu miftuh (birronda); *peacock blue*, lewn ir-rix tal pagun.

PEA HEN—paguna.

PEA JACKET – ġamper kasir tal bahrin, sajjeda etc.

PEAK — kuċċata ta gholia jew ta muntanja; gholia, promontoriu; pizz ta berritta etc; isem ta biċċa kluh; il ponta tan-nappa ta ancra; *peak arch*, arc, hnejja gotica; tnin, tisfâr, tidher isfar jew wiċċ ta marid; tittawwal, tiffaċċa rasec chemm chemm.

PEAKING—li kieghed inìn; marid, safrani; wiċċ il hniena; vili, deffusi; xammiem; li ihobb jitchixxef l-affarijet tan-nies.

PEAKISH – maghlub, wiċċ ta wiehed marid; collu ponot jew kuċċati.

PEAL – dandin; hsejjes ta raghad etc; dakk ta kniepel bil cbir; taghmira kniepel scala f'campnar etc; iddamdam, iddokk bil cbir; taghmel il-lehen li jaghmlu il kniepel jew is-sfafar ta orgni; *to peal a pot*, thawwad borma b'cuċċarun meta tcun taghli.

PEANISM – ghana, cant ta ferh wara li tintrebah xi vittoria.

PEAR—lanġasa; *pear shaped*, li ghandu ghamla ta, jew li gej bhal, lanġasa; *pear tree*, siġra tal lanġas jew lanġasa.

PEARL – ġawhra; catarratta fil ghajn; tingasta bil ġawhar; toghdos ghal ġawhar, tal ġawhar; *pear ring*, ċurchett tal ġawhar.

PEARL – daks (xorta) ta tipi żghar ferm ta dana l-isem.

PEARLED — micsi jew mżejjen bil ġawhar.

PEARLIZED — li ghandu il catarratta f'ghajnu.

PEARLIN—xorta ta bizzilla tal harir; ghazel fin; cambrè.

PEARLY—li donnu (bhal) ġawhar.

PEAR MAIN – xorta ta lanġas.

PEAR MONGER — min ibih il-lanġas fit-triek.

PEAS COD—miżwed tal piżelli.

PEASANT—bidwi, rahhâl; tal bdiewa; tar-rahal.

PEASANTRY—il bdiewa collha.

PEASE – piżelli; *pease meal*, tkiek tal piżelli (piżelli mithuna).

PEASE WEEP – il venewwa (ghasfur).

PEAT—tuba tal haxix niexef li meta tinkata mil l-art isservi ghan-nar; bażużlu, ghażis, mahbub tal kalb, fessud.

PEATY—collu *peat* (ara).

PEBBLE — ċaghka; cristall msejjah *di rocca*, ghan-nuċċalijiet.

PEBBLED – ara *pebbly*.

PEBBLING—ix-xoghol ta dawc li jahdmu fil gild chif jiccuscsaw il gild u jaghmluh ahrax jew iccuscsat.

PEBBLY — caghki; collu jew mimli caghak.

PECAN – il gewż, siġar tal ġewż American.

PECCABLE—li jista jidneb.

PECCADILLO — dnub venial; dnub żghir, delitt ċcheichen.

PECCANT — midneb, hati; hażin; m'hux tajjeb ghas-sahha; li jaghmel id-deni; m'hux maghmul tajjeb; difettus.

PECCARY — isem ta annimal bhal hanżir salvaġġ li hemm fil Messico (America).

PECK – chejl Inglis ta dan l-isem; ir-raba wahda ta *bushel*; salt; hafna;

ferm; baħar ta ; *he was in a marvellous peck of troubles*, (North, *Plutarch*), hu chien f'baħar cbir ta incwiet.

Peck dakka ta (jew bill) munkar; ichel; tati bil munkar jew b'xi strument bil ponta; tiecol; tnakkar; tarfa jew tiecol bil munkar; *to peck at*, tniggbeż bil cliem ; tattacca; titlewwem.

Pecker—min itakkab bi strument bil ponta; isem ta għasfur (il *wood pecker*) li itakkab iz-zcuc tas-siġar b'munkaru.

Peckish—bil ġuħ, li għandu aptit jecol xi ħaġa; fjacc ; *I feel rather peckish*, inħossni għandi il ġuħ; jew għandi aptit niecol xi ħaġa.

Peckled—mtabba, itticchiat.

Pecora — l-annimali collha li jixtarru.

Pecten — moxt ; ir-rita li tidher f'għajn għasfur.

Pectin — is-sugu jew l-ilma bħal għasel li icun hemm fit-tuffiħ u frott jeħor misjur.

Pectinal — tal moxt, bħal moxt ; isem ta ħuta li is-snien tagħha donnhom moxt.

Pectinate — li gej bħas snien tal moxt ; mifruk bħal snien il moxt.

Pectination—mxit,

Pectoral — tas-sider ; duwa tajba għas-sider (biex ittaffi l-ugigħ tas-sider jew tal pulmuni); għata għas-(biċċa biex tħares is-) sider ; il boccli ta cappa tal cnisia; il biċċa irraccmata fuk is-sider (kuddiem) fi pianeta ta kassis.

Pectoriloquy—ħoss mis-sider.

Peculate — tgħallat ; tbagħbas fi flus ħadd jeħor (flus tal pubblicu).

Peculation—tbagħbis tal flus (ta xi wieħed impiegat li jimmaniġġa il flus f'ufficiu pubblicu).

Peculiar — ta xi ħadd speciali (m'hux comuni jew ta bosta nies), particulari; proprietà esclusiva.

Peculiarity—particolarità ; xi ħaġa li issib li icollu xi ħadd, hu biss.

Pecuniary—tal flus.

Pecunious—li għandu ħafna flus, għani ferm; li għandu flus chemm jasa gildu.

Ped—gewlak.

Pedagogic } tal imgħallem jew surmastru ta li scola.
Pedagogical }

Pedagogism — tagħlim (xogħol issurmastru ta li scola).

Pedagogue—surmastru jew mgħallem ta li Scola ; tgħallem li scola.

Pedagogy—tagħlim; ix-xogħol tassurmastru.

Pedal – tas-siek; pedâl jew rifs ta orgni jew ta pianu.

Pedalian—tas-sakajn.

Pedality—chejl bit tul tas-siek jew bil passi.

Pedant - surmastru ta li scola ; min ifittex rkakat fi ħwejjeġ żgħar; min jidhirlu li jaf ħafna u icun jaf ħwejjeġ żgħar.

Pedantic } tal *pedant*
Pedantical }

Pedantry - wiri ta ħafna għerf (ta wieħed li icun jaf ftit scola u juri li jaf ħafna) kgħad għal għamil ta ħaġa jew ta xogħol (fi professioni) minn għajr ma tillarga minnu xejn ; għamil ta culljum xorta waħda ta ħaġa, ufficiu etc minn għajr ma tbiddel katt.

Peddle—tbiħ bli mnut fit-triek.

Peddler—min ibiħ (bejjeħ) bli mnut fit-torok.

Peddlery—il ħwejjeġ jew affarijiet (cobob marelli etc) li wieħed ibiħ bli mnut fit-torok.

Peddling—bejħ bli mnut fit-torok.

Pederero—canun żgħir, li idur u jispara.

Pedestal—pedistall.

Pedestrial—tas siek.

Pedestrian—min jimxi, li jimxi jew imur (xi mchien) bil mixi.

Pedestrianize—tmur xi mchien bil mixi; timxi, tivviaġġa bil mixi.

Pedicle—zocc ta fjur.

Pedicular—mkammel.

Pedicularia—mħar.

Pedicularis—kamel tas-siġar; ħxejjex li jicbru u igħejxu fuk il għeruk ta siġar oħra

Pedigerous – li għandu is-sakajn.

Pedigree—nisel, razza, gidd; gebbieda; arblu tar-razza; li gej (mnissel) minn razza tajba; tal vera razza.

Pediluvy—pediluviu; banju (ħasil) tas-sakajn.

PEDIMENT – l-ornament (frontispiziu) fuk il gwarniċa li gej hecc △ (ta għamla triangulari) f'faċċata ta dar, palazz etc.

PEDIMENTAL--tal, jew li hu bħal, *pediment.*

PEDIPALP — insetti (dud) bħal li mkass (scorpiun jew il għakreb).

PEDOBAPTISM — il magħmudija tat-trabi jew ta tfal żgħar.

PEDOMANCY – induvnar (profettizzar) ta dac li għandu igħaddi minn għala bniedem billi taralu (takralu) kigħan sakajh.

PEDOMETER — strument biex tara chemm (bogħod jew tul) mexa bniedem.

PEDUNCLE – zocc ta werka.

PEE – tħares b'għajnec waħda.

PEED — għama minn għajnu 'l waħda.

PEEL — tkaxxar; tisrak; tisloħ; koxra; pala ta furnar.

PEELER—min ikaxxar; ħalliel.

PEELING – il koxra ta larinġa, tal ġobon etc.

PEEP — tgħarrex ; tittawwal, thares bil moħbi; tfeġġ; tpespes jew iccejjak bħal flieles etc; tgħarix; titwil; ħarsa bil moħbi; feġġa; tpespis; ticjik ta flieses etc.

PEEP BO (jew BO PEEP) — noli, tula (logħob tat-tfal).

PEEP HOLE – tokba minn fejn wieħed igħarrex jew jittawwal minn għajr ma icun jidher.

PEER – ta mpar; sieħeb, ta li stess grad jew ranc; pari (lord tal Inghilterra, jew nobbli li jista jokgħod fil camra tal Lordi); tfeġġ; tidher chemm chemm; tittawwal; tagħmel ta mpar; tkiegħed tnejn etc f post għoli jew ranc wieħed.

PEERAGE—il pari jew il lordi collha tal Inghilterra; ir-ranc jew id-dinjità ta pari jew lord tal Inghilterra.

PEERESS—mara ta lord jew ta wieħed mil pari.

PEERLESS—li ma hawnx bħalu; li ma iħabbatha miegħu hadd.

PEEVISH—li jitħanfes jew jeħu fastidiu minn xejn; sfiċċus; mberfel; stramb, stinat.

PEEVISHNESS—tħanfis; stramberija, stinazioni, ebusija ta ras.

PEG—pegg, musmar cbir tal injam etc. fejn iddendel il cappell etc. jew fejn ipoggi *black board* etc. fuk il cavallett; cavilja jew musmar tal injam taż-żraben; dakka (ta ponn etc); grad; stat; scusa; witet; cavilji ta violin, chitarra etc (għat-titlih etc tal cordi) twaħħal b'witet jew bil cavilji (tacci zgħar tal injam), torbot; tillimita taħdem sħiħ u jebes bla mistrieh xejn; *George had up to this time been pegging away with dogged perseverance* (*Daily Telegraph Sept 14, 1885*) Ġorġ chien sa issa sejjer (jaħdem bħal chelb) b'perseveranza cbira; *to take one down a peg* jew *to take one a peg lower*, tumilja, tabbaxxa, iccecchen, tgħacches, lill xi ħadd, tnakkaslu ftit mil cburija li icollu.

PEGASUS — isem ta għankud cwiecheb (costellazion) fl-emisferu ta Fuk; żiemel; żiemel bil ġwienaħ; il musa (il facultà tal poesija).

PEGGER—min isammar jew iwaħħal bil cavilji.

PEGGING—xħit, twaħħil bil cavilji.

PEG STRIKER—min jakbad il fchieren billi l-ewwel jistordihom b'dakka ta musmar cbir tal ħadid.

PEG TOP—żugraga.

PEG TOP—kalziet mfassal fuk wasa u isfel dejjak.

PEIRASTIC—li jipprova; li jittanta.

PEKAN—ballottra (tal America).

PEKOE—tè iswed (prima qualità).

PELAGE—għata ta annimal (gild bil pil jew suf etc).

PELAGIC—tal baħar.

PELERINE—cappa twila tan-nisa.

PELF – għana, gid ; flus.

PELICAN—pelican (għasfur) ta lewn abjad, igħejx bil ħut, ibejjet fl-art fejn hemm l-ilma (xmajjar etc); is-simblu tal mħabba; pellican, isem ta strument ta dawc li jakalgħu is-snien; xorta ta lampic (ta li spiżżiari).

PELIOM } tbengila.
PELIOMA }

PELISSE—pelliċċa, martura, mantell, jew cappa tan-nisa.

PELLAGRA—isem ta marda fil gilda.

Pellet—pritcuna; balla żgħira, bicciet jew ħjut tal għażel għal feriti; ornament goticu; tchebbeb jew tbermeċ balal żgħar.

Pellicle—rita, koxra rkieka.

Pellitory—il ħaxix ir-riħ.

Pell mell—ħallata ballata.

Pells—rombli tal balċmina (documenti tal balċmina mgherbin).

Pellucid — ċar, safi; trasparenti; m'hux mudlam.

Pelt—gild ta annimal m'hux iccunzat; nagħal; xeħta; lakta; tixħet; tolkot; tissotta.

Pelting—suttar.

Peltmonger—min ibigh il ġlud.

Peltry—ġlud tan-nghaġ, ħrief etc.

Peltwool—suf tan-nagħġ meħud wara li tmut in-ngħaġa.

Pelvis—il biċċa ta isfel taż-żakk (ta mara jew ta ragel).

Pemmican—ichel (laħam etc) msajjar u lest bħala provision għal abbordijiet jew għal viaggi twal.

Pen—pinna; ġewnaħ,makjel; ticteb; ticcomponi; tagħmel f'makiel; chittieb; chitba (stil ta chitba); *this description has been penned by himself*, din iddiscrizioni chitibha hu stess.

Pen featherbed—wieħed li għad ma għandux esperienza jew għadu m'hux mħarreġ; li għadu bla għakal, jew li għadu tfal.

Pen name—f'loc *nom de plume* jew pseudonimu.

Penal—li jiccastica; tal castig; *penal code*, codici penali (ligijiet għal castig tad-delitti); *penal servitude*, lavori forzati; *he has been sentenced to 5 years penal servitude*, weħel (mar) 5 snin (ħabs) lavori forzati.

Penality }
Penalty } penalità, castig, multa.

Penance—penitenza, tewba.

Penates — Allat foloz (li chellhom fid-djar tagħħom) ir-Rumani antichi.

Pence—soldi; *four pence*, erba soldi.

Penchant—inclinazioni, timjil jew gibda lejn.

Pencil—lapes; pinzell tax-xgħar; il pittura; ħafna raggi tad-dawl li jinġabru għal fuk post wieħed; tħozz b'lapes; tpingi.

Pencilled — mictub jew maħżus b'lapes.

Pencraft—chitba tal pinna.

Pendant—dendiela ta misluta; fiamma, bandiera twila u dejka (fil bini etc) ornat ħiereġ mis-sakaf bħal lembut.

Pendence—żurżieka.

Pendent—pendenti, mdendel.

Pendentive - il vojt ta fuk fl-erba pilastri ta fejn tcun poggiuta il coppla.

Pendicle - ħaġa mdendla, dendiela.

Pending—bejn ħaltejn; bejn iva u lè; li għadu m'hux decis; li għadu sejjer; sa chemm; *pending enquiry*, sa chemm tispiċċa l-inchiesta.

Pendragon—cap ewlieni.

Pendro—isem ta marda fin-ngħag.

Pendulate—titbandal, tixxejjer firriħ (fl-aria) bħal pendlu.

Pendulum—pendlu t'arloġġ; *pendulum bob*, il pis li icollu il pendlu isfel fit-tarf.

Penelope - isem ta tajra (il gwanc).

Penetrable—li jistgħu jidħlu fih; li iħoss (m'hux jebes)

Penetrale }
Penetralia } l-intern (l-affarijiet ta gewwa) ta tempiu antic.

Penetrant—li jidħol; li jinfed.

Penetrate—iddaħħal; tinfed, tidħol, titkob; ittakkab; tolkot, tifhem ħaġa xi tcun tfisser sewwa.

Penetration—li tagħraf jew tifhem sewwa ħaġa; dehen.

Penetrative—li jifhem; li jara sewwa ħaġa; li għandu id-dehen.

Penfish—li msella (ħuta).

Penguin—isem ta tajra (tal ilma) tal India.

Penicil—biċċa lint (għażel etc) li it-tobba ikegħdu fuk xi gerħa.

Penicillate - li gej bħal pinzell tax-xagħar; li donnu pinġut b'pinzell fin tax-xagħar.

Peninsula—penisola, biċċa art li m'hix mdawra bil baħar għal collox.

Peninsular—tal penisola.

Peninsulate—tagħmel bħal penisola; iddawwar biċċa art bl-ilma minn cullimchien barra minn banda waħda.

Penitence—sogħba, indiema,

Penitent—niedem, sogħbien.

Penitential— li juri ndiema jew sogħba; wieħed (briccun) li icun icconndannat għas-swat; *penitential psalms*, is-salmi penitenziali.

Penitentiary—penitenzier (canoncu); tal penitenza; niedem; li juri sogħba; *a penitentiary letter*, littra ta sogħba (li turi li minn chitibha hu niedem u sogħbien); loc, post (ħabs) fejn iżommu b' castig il vagabondi (casa di correzione).

Penitently — bis-sogħba, bl-indiema.

Penknife—temprin.

Penman—chittieb, autur.

Penmanship—chitba, is-sengħa tal chitba (chif ticteb).

Pennached (fil botanica) — iffaxxat b'righi ta bosta lewnijiet,

Pennant - buzzell biex itellgħu xi tagħbijiet abbord; fjamma (bandiera).

Pennate (fil botanica)—bil werak li jitilgħu waħda contra l-oħra; bil ġwienaħ.

Penned—bil pinni, bir-rix.

Penniform—ta għamla ta rixa, jew pinna.

Pennigerous — li jagħmel (icollu) ir-rix.

Penniless—bla sold, bla ħabba; bla flus; batut, fkir.

Penning—chitba.

Pennistone—drapp tas-suf ordinariu.

Pennon—bandiera żgħira; rixa (mil primi) ta ġewnaħ.

Penny—sold; flus; *four a penny*, erba' sold; *what penny hath Rome borne etc.*, (Shakespear, *King John*), xi flus ħarget Ruma etc.; *to think one's penny silver*, jidhirlec li inti xi ħaġa (li tcun taf ħafna etc.)

Penny-a-liner— wieħed li kiegħed biex jara x'jiġri u x'isir biex imur igħarraf b'dan lill editur tal Gazzetta u ta dan jakla sold il vers; chittieb tat-tużżana f'ġurnal.

Penny-dog — chelb li icun dejjem wara sidu.

Penny dreadful—ġurnal li icun fih, biss, salt aħbarijet ta ġrajja coroħ, delitti, disgrazzi etc.

Penny gaff—teatru baxx, fejn isiru ħwejjeġ comuni, u li għalecc tidħol bi ftit flus.

Penny grass—il plejju.

Penny post—sold pustaġġ (servizz tal posta fejn littri imorru b'sold).

Penny wedding—tieġ fejn il mistednin iħalsu xi ħaġa cull wieħed biex igħammru bil ħwejjeġ etc. il għarajjes.

Penny wise—xħiħ, kancieċ; *penny wise and pound foolish*, ixxerred it-tkiek u tiġbor in-nuħħala.

Penny royal—il plejju.

Pennyweight (jew *dwt.*)—pis Inglis fit-*Troy weight*; *in one penny weight (dwt.) there are 24 grains*, f'*dwt.* hemm 24 granell.

Pennyworth—b'sold.

Penalogy— ix-xienza li titchellem fuk il castighi (tad-delitti etc.)

Pensile—mdendel, sospis mill-art.

Pensileness—dendil.

Pension—pensioni, piazza; *to grant a pension to*, tati pensioni; *he is not entitled to a pension not being on the fixed establishment*, hu m'hux intitolat għal (ma imissux) pensioni, għaliex m'hux fil fiss (m'hux stabilit).

Pensionary — wieħed pensionant, bil piazza, jew piazzant; tal pensioni; tal piazza.

Pensioner - piazzant, bil pensioni.

Pensive—ħusbien, kalbu sewda.

Pensiveness — ħsieb, melanconija; swied il kalb.

Pent—magħluk.

Pentachord — strument b'ħames cordi.

Pentacoccous—b'ħames żergħat.

Pentagon—pentagonu, figura b'ħames ġnieb u ħames anguli.

Pentagonal—b'ħames anguli.

Pentagraph—strument għal cupiar tad-disinji.

Pentahedron—figura b'ħames naħħiet.

Pentameter—vers (poesija) ta ħames piedi.

Pentangle—figura b'ħames anguli.

Pentarchy — pentarchija, gvern f'idejn ħamsa min-nies.

Pentaspast— macna (armâr) b'ħames buzzelli jew taljoli.

Pellet—pritcuna; balla żgħira, bicciet jew ħjut tal għażel għal feriti; ornament goticu; tchebbeb jew tbermeċ balal żgħar.

Pellicle—rita, koxra rkieka.

Pellitory—il ħaxix ir-riħ.

Pell mell—ħallata ballata.

Pells—rombli tal balċmina (documenti tal balċmina mgħerbin).

Pellucid — ċar, safi; trasparenti; m'hux mudlam.

Pelt—gild ta annimal m'hux iccunzat; nagħal; xeħta; lakta; tixħet; tolkot; tissotta.

Pelting—suttar.

Peltmonger—min ibigħ il ġlud.

Peltry—ġlud tan-nghaġ, ħrief etc.

Peltwool—suf tan-nagħġ meħud wara li tmut in-ngħaġa.

Pelvis—il biċċa ta isfel taż-żakk (ta mara jew ta ragel).

Pemmican—ichel (laħam etc) msajjar u lest bħala provision għal abbordijiet jew għal viaggi twal.

Pen—pinna; ġewnaħ, makjel; ticteb; ticcomponi; tagħmel f'makiel; chittieb; chitba (stil ta chitba); *this description has been penned by himself*, din iddiscrizioni chitibha hu stess.

Pen feathered—wieħed li għad ma għandux esperienza jew għadu m'hux mħarreġ; li għadu bla għakal, jew li għadu tfal.

Pen name—f'loc *nom de plume* jew pseudonimu.

Penal—li jiccastica; tal castig; *penal code*, codici penali (ligijiet għal castig tad-delitti); *penal servitude*, lavori forzati; *he has been sentenced to 5 years penal servitude*, weħel (mar) 5 snin (ħabs) lavori forzati.

Penality / Penalty } penalità, castig, multa.

Penance—penitenza, tewba.

Penates — Allat foloz (li chellhom fid-djar tagħħom) ir-Rumani antichi.

Pence—soldi; *four pence*, erba soldi.

Penchant—inclinazioni, timjil jew gibda lejn.

Pencil—lapes; pinzell tax-xgħar; il pittura; ħafna raggi tad-dawl li jinġabru għal fuk post wieħed; tħozz b'lapes; tpingi.

Pencilled — mictub jew maħżus b'lapes.

Pencraft—chitba tal pinna.

Pendant—dendiela ta misluta; fiamma, bandiera twila u dejka (fil bini etc) ornat ħiereġ mis-sakaf bħal lembut.

Pendence—żurżieka.

Pendent—pendenti, mdendel.

Pendentive - il vojt ta fuk fl-erba pilastri ta fejn tcun poggiuta il coppla.

Pendicle - ħaġa mdendla, dendiela.

Pending—bejn ħaltejn; bejn iva u lè; li għadu m'hux decis; li għadu sejjer; sa chemm; *pending enquiry*, sa chemm tispiċċa l-inchiesta.

Pendragon—cap ewlieni.

Pendro—isem ta marda fin-ngħag.

Pendulate—titbandal, tixxejjer firriħ (fl-aria) bħal pendlu.

Pendulum—pendlu t'arloġġ; *pendulum bob*, il pis li icollu il pendlu isfel fit-tarf.

Penelope - isem ta tajra (il gwanc).

Penetrable—li jistgħu jidħlu fih; li iħoss (m'hux jebes)

Penetrale / Penetralia } l-intern (l-affarijiet ta gewwa) ta tempiu antic.

Penetrant—li jidħol; li jinfed.

Penetrate—iddaħħal; tinfed, tidħol, titkob; ittakkab; tolkot, tifhem ħaġa xi tcun tfisser sewwa.

Penetration—li tagħraf jew tifhem sewwa ħaġa; dehen.

Penetrative—li jifhem; li jara sewwa ħaġa; li għandu id-dehen.

Penfish—li msella (ħuta).

Penguin—isem ta tajra (tal ilma) tal India.

Penicil—biċċa lint (għażel etc) li it-tobba ikegħdu fuk xi gerħa.

Penicillate—li gej bħal pinzell tax-xagħar; li donnu pingut b'pinzell fin tax-xagħar.

Peninsula—penisola, biċċa art li m'hix mdawra bil baħar għal collox.

Peninsular—tal penisola.

Peninsulate—tagħmel bħal penisola; iddawwar biċċa art bl-ilma minn cullimchien barra minn banda waħda.

Penitence—sogħba, indiema,

PENITENT—niedem, sogħbien.

PENITENTIAL— li juri ndiema jew sogħba; wieħed (briccun) li icun iccundannat għas-swat; *penitential psalms*, is-salmi penitenziali.

PENITENTIARY—penitenzier (canoncu); tal penitenza; niedem; li juri sogħba; *a penitentiary letter*, littra ta sogħba (li turi li minn chitibha hu niedem u sogħbien); loc, post (ħabs) fejn iżommu b' castig il vagabondi (casa di correzione).

PENITENTLY — bis-sogħba, bl-indiema.

PENKNIFE—temprin.

PENMAN—chittieb, autur.

PENMANSHIP—chitba, is-sengħa tal chitba (chif ticteb).

PENNACHED (fil botanica) — iffaxxat b'righi ta bosta lewnijiet,

PENNANT - buzzell biex itellgħu xi tagħbijiet abbord; fjamma (bandiera).

PENNATE (fil botanica)—bil werak li jitilgħu waħda contra l-oħra; bil ġwienaħ.

PENNED—bil pinni, bir-rix.

PENNIFORM—ta għamla ta rixa, jew pinna.

PENNIGEROUS — li jagħmel (icollu) ir-rix.

PENNILESS—bla sold, bla ħabba; bla flus; batut, fkir.

PENNING—chitba.

PENNISTONE—drapp tas-suf ordinariu.

PENNON—bandiera żgħira; rixa (mil primi) ta ġewnaħ.

PENNY—sold; flus; *four a penny*, erba' sold; *what penny hath Rome borne etc.*, (Shakespear, *King John*), xi flus ħarget Ruma etc.; *to think one's penny silver*, jidhirlec li inti xi ħaġa (li tcun taf ħafna etc.)

PENNY-A-LINER— wieħed li kiegħed biex jara x'jiġri u x'isir biex imur igħarraf b'dan lill editur tal Gazzetta u ta dan jakla sold il vers; chittieb tat-tużżana f'ġurnal.

PENNY-DOG — chelb li icun dejjem wara sidu.

PENNY DREADFUL—ġurnal li icun fih, biss, salt aħbarijet ta ġrajja coroħ, delitti, disgrazzi etc.

PENNY GAP—teatru baxx, fejn isiru ħwejjeġ comuni, u li għalecc tidħol bi ftit flus.

PENNY GRASS—il plejju.

PENNY POST—sold pustaġġ (servizz tal posta fejn littri imorru b'sold).

PENNY WEDDING—tieġ fejn il mistednin iħalsu xi ħaġa cull wieħed biex igħammru bil ħwejjeġ etc. il għarajjes.

PENNY WISE—xħiħ, kancieċ; *penny wise and pound foolish*, ixxerred it-tkiek u tiġbor in-nuħħala.

PENNY ROYAL—il plejju.

PENNYWEIGHT (jew *dwt.*)—pis Inglis fit-*Troy weight*; *in one penny weight (dwt.) there are 24 grains*, f'*dwt.* hemm 24 granell.

PENNYWORTH—b'sold.

PENALOGY— ix-xienza li titchellem fuk il castighi (tad-delitti etc.)

PENSILE—mdendel, sospis mill-art.

PENSILENESS—dendil.

PENSION—pensioni, piazza; *to grant a pension to*, tati pensioni; *he is not entitled to a pension not being on the fixed establishment*, hu m'hux intitolat għal (ma imissux) pensioni, għaliex m'hux fil fiss (m'hux stabilit).

PENSIONARY — wieħed pensionant, bil piazza, jew piazzant; tal pensioni; tal piazza.

PENSIONER - piazzant, bil pensioni.

PENSIVE—ħusbien, kalbu sewda.

PENSIVENESS — ħsieb, melanconija; swied il kalb.

PENT—magħluk.

PENTACHORD — strument b'ħames cordi.

PENTACOCCOUS—b'ħames żergħat.

PENTAGON—pentagonu, figura b'ħames ġnieb u ħames anguli.

PENTAGONAL—b'ħames anguli.

PENTAGRAPH—strument għal cupiar tad-disinji.

PENTAHEDRON—figura b'ħames naħħiet.

PENTAMETER—vers (poesija) ta ħames piedi.

PENTANGLE—figura b'ħames anguli.

PENTARCHY — pentarchija, gvern f'idejn ħamsa min-nies.

PENTASPAST — macna (armâr) b'ħames buzzelli jew taljoli.

Pentaspermous—li għandu ħames żergħat.

Pentastich — poesija bi strofa ta ħames versi.

Pentastyle—bini b'ħames colonni fil faċċata.

Pentateuch -- il pentateucu, l-ewwel ħames cotba tal Bibbia jew ta li scrittura.

Pentecost—Għejd il Hamsin, Pentecoste.

Penthouse — camra żgħira ħierġa mil ħajt.

Pentice—sakaf (bejt) mżerżak.

Pentile—ċlamit għal għata jew tiskif ta djar bil bejt mżerżak.

Penult } is-sillaba ta kabel l-aħ-
Penultima } har ta chelma.

Penultimate—ta kabel l-aħħar.

Penumbra — dell mitfi; dell m'hux ċar biżżejjed; dic id-dawra ta bejn id-dell u id-dawl ta ħaġa.

Penurious — xhiħ li jibża ghal habba, tal ghaks; idu magħluka.

Penury—fakar, għaks.

Pen women—mara li ticteb.

Peon—suldat tal fanterija Indian; seftur; kaddej (Indian).

People — nies; poplu; tgħammar bin-nies; *there were a lot of people*, chien hemm ħafna nies; *all the people revolted*, il poplu collu rvella.

Peplis—xorta ta burdlieka.

Pepper—bżar; troxx il bżar; *cayenne pepper*, bżar tal kartas (tal carta jew mitħun); *pepper*, taghmel bniedem (gismu) gharbiel bid-dakkiet ta mus, stallett etc.; jew bil balal, ċomb etc. ta xcubetta; tispiċċa, tintemm; timla biċċomb (billi tispara fuk bniedem); ittectic tax-xita dejjem nieżla; tinżel ix-ix-xita (continuament); *the peppering of the rain on the tent* (**Field**, *Dec. 6th. 1884*), ix-xita dejjem nieżla (nieżla il ġurnata collha) fuk it-tinda; *the vessel at which we were now peppering away*, (**Cassell's**, *Saturday Journal*, *Sept. 19th. 1885*), il bastiment li fuku conna aħna nisparaw bla ma naktghu xejn; *I am peppered, I warrant, for this world*, (**Shakespear**, *Romeo & Juliet*), spiċċajt jena, naf sgur, minn dindinja; *to have* (jew *take*) *pepper in the nose*, tieħu għalic malajr, tieħu fastidiu, titfantas; *pepper and salt*, drapp tal ħwejjeġ ta lewn abjad u iswed; *a short-tailed pepper-and-salt coat*, (**Dickens**, *Martin Chuzzlewit*), ġlecc kasir ta drapp iswed mnakkax bl-abjad.

Pepper box - caxxa għal bżar (biex troxx il bżar fl-ichel).

Pepper brand — moffa jew sadid (marda) tal kamħ.

Pepper caster } ara *pepper box*.
Pepper pot }

Pepper pot—il filfel, ichel b'ħafna bżar tal Indiani tal Punent.

Peppering—li jiżbel malajr; mkarkaċ, donnu bżara.

Peppermint — pepermint; ħaxixa, xorb ta dan l-isem.

Pepperwort—il burrija (ħaxixa).

Peppery - tal bżar; li fih il bżar.

Pepsine—pepsina.

Peptic—li igib jew igħejn id-digestioni (jew is-sajran tal ichel fli stoncu).

Per—għal, cul; *per day*, culjum; *per annum*, fis-sena (cul sena); *per sè*, waħdu.

Peracute—jakta ferm.

Peradventure — ghalli jista icun; forsi, jista icun; priclu.

Perambulate—timxi.

Perambulator — carrozza tat-tfal ċchejcnin (trabi) li imixxu il camrieri fit-torok etc., min (wieħed li) jimxi; macna għal chejl tat-torok.

Perceivable—li jista jinħass; li wieħed jista jinduna bih; li iġagħlec tinduna bih.

Perceive—tinduna, tara, tħoss; ix-xomm.

Percentage — percentaġġ, tant fil mija.

Per cent } fil mija; cull mija; *he*
Percentum } *lent some money at 5 per cent* (*at 5 p.c.* jew *at 5 %*), silef xi flus bil ħamsa fil mija).

Perceptible—li jidher; li jinħass.

Perception—ħjel; ħass.

Perceptive—li iħoss; li jara; li jinduna; li ixomm.

Perch—id-dott (ħuta); tul ta 16 il pied u nofs; il passiggiera f'ċaġġa, jew

tokgħod (għasfur) fuk il passiggiera, tkiegħed fuk il passiggiera.

Perchance—għal li jista icun; forsi.

Percepience—ħiel, ħass

Percipient — li għandu ħiel, min iħoss.

Percolate—tgħaddi minn filtru jew passatur; tiffiltra; tissaffa.

Percolation — filtrar; mogħdija minn filtru jew minn passatur.

Percursory—li igħaddi fuk fuk, jew chemm chemm.

Percuss—tħabbat fuk (tolkot, bħal musmar mal fulminanta).

Percussion—ħabta, lakta, dakka.

Percussion cap—fulminanta.

Percussive / Percutient } li jaħbat, li jolkot.

Perdifoil—siġra li culltant żmien tinża mil werak taħħa.

Perdition—telfa għal dejjem; dannazioni; mewt ta dejjem.

Perdu — iddisprat, mitluf; moħbi; mistoħbi; mħolli; mgħadud b'mitluf.

Perdulous—mitluf; mormi barra.

Perdurable — li idum; li iservi żmien.

Peregrinate—tmur minn post għal l-jeħor; tivviaġġa; tiggerra.

Peregrination — giri (mawrien) minn pajjis għal jeħor.

Peregrinator—min jiggiera minn pajjis għal l-jeħor.

Peregrine—ta pajjis jeħor; m'hux tal pajjis; xorta ta seker jew bies.

Perempt—toktol; tisħak.

Peremptory—l-aħħar li bih tispiċċa il cawsa u cull dibattiment fuk custioni; decisiv; li jaghlak, positiv; dogmatiċu.

Peremptorily—assolutament, decisivament; sħiħ; *he stood peremptorily in what he first affirmed*, baka sħiħ (minn għajr ma biddel il fehma etc.) f'dac li kal (baka decis f'dac li kal).

Perennial—ta dejjem; pianta li iddum actar minn sentejn.

Perfect — perfe t; sonbor; li ma jonksu xejn; magħmul bir-rekka collha; complut; bla tebgħa; tagħmel ħaġa bir-rekka collha li ma jonkosha xejn; tispiċċa ħaġa minn collox (mirrkakât tagħha collha); *he is a perfect master of the English language*, hu jippossiedi il-lingua Inglisa tajjeb ferm; *she is a perfect beauty*, hi ta ġmiel li ma bħalu; *he is a perfect cheat*, hu il veru briccun li ikarrak bin-nies.

Perfecting—tistampa carta minnaħa l-oħra ucoll jew miż-żewġ naħħiet.

Perfection—perfezioni; għemil birrekka collha li ma jonksu xejn; *to perfection*, complut, sewwa chemm jista icun.

Perfectimist—wieħed (mis-setta) li jemmnu li jista icun li bniedem jista igħejx minn għajr ma jidneb.

Perfectly—sewwa; perfettament; *it seems that you know nothing perfectly*, donnoc ma taf xejn sewwa.

Perficient—wieħed li jagħmel carità.

Perfidious—karrieki; li m'hux ta chelmtu.

Perfidiousness—kerk; nukkas mil chelma.

Perfidy — perfidia, kerk, nukkas mil chelma.

Perforate— ittakkab minn banda għal l-oħra.

Perforative—li itakkab minn banda għal l-oħra.

Perforation — titkid minn banda għal l-oħra.

Perforator — min itakkab minn banda għal l-oħra.

Perforce—bil forz.

Perform tagħmel; ittemm; tcompli; iddokk; tgħanni; tcanta; *to perform one's promise*, tagħmel dac li twiegħed; ittemm wegħda; *I have performed your orders*, complejt l-ordnijiet tiegħec; *he performs well on the violin*, idokk tajjeb il violin, *to perform wonders*, tagħmel il għeġubijiet; *be slow to promise but quick to perform*, kabel ma twiegħed aħsibha sewwa, iżda meta twiegħed ati malajr.

Performance—għemil; cant, dakk, għana: opra f'teatru; *you have the account of my performance*, (Milton, *P.L.)*, intcom għandcom (tafu) cull ma għamilt jena; *there was no one last night for the performance at the theatre)*, ħadd ma chien hemm il bieraħ bil-lejl it-teatru għal l-opra.

PERFORMING — li jagħmel; li jidher jew jaħdem f'opra etc.

PERFRICATE — togħrok u tarġa togħrok.

PERFUMATORY — li ifewwaħ, li jagħmel il fwieħa.

PERFUME — fwieħa; bħur; tfewwaħ, tagħmel li ħaġa tcun tfuħ; tbaħħar.

PERFUMERY — fwieħa (lavanda, misc, violi etc.)

PERFUNCTORY — magħmul bil fors; magħmul għax għandu isir, u m'hux bil kalb; (magħmul) fuk il kalb; indifferenti; chif giè giè, addoċċ; *he always does what he has to do in a perfunctory manner*, dejjem jagħmel li għandu jagħmel bil fors, (fuk kalbu).

PERFUNCTORILY — bil fors, fuk il kalb; bla ħeġġa; bl-indifferenza.

PERFUSE — ixxerred; timla ma cull limchien.

PERGAMENEOUS — magħmul donnu tal balċmina.

PERHAPS — forsi; jista icun.

PERIAPT — xi ħaġa li in-nies iżommu fukhom biex ma igħajnuhomx; (bħal baħbuħa, karn etc.)

PERIBOLUS — għalka (post magħluk, ma dwar tempiu).

PERICARDITIS — infiammazioni tal *pericardium*.

PERICARDIUM — rita rkieka, jew bħal xcora rkieka, li tcun madwar il kalb.

PERICARP — il koxra ta frotta.

PERICHORESIS — dawra (mawra) madwar.

PERICRANIUM — rita ta ma dwar il għadam tar-ras.

PERICULOUS — periculus; li fih ittiġrif jew it-titrif.

PERIDROME — passaġġ, mogħdija, jew triek bejn il colonni jew bejn il ħitan.

PERIERGY — ħafna frattarija u rvell biex wieħed jagħmel ħaġa; għamil ta ħaġa b'ħafna għageb.

PERIGEE } PERIGEUM } dac il pont fl-orbita tal kamar li hu l-ekreb lejn l-art.

PERIGRAPH — ara *sketch*.

PERIHELION } PERIHELIUM } (fil plural *perihelia*) dac il pont fl-orbita ta pianeta jew ta cometa li hu l-ekreb lejn ix-xemx.

PERIL — titrif; tiġrif; periculu, ittarraf, tieħu fit-tiġrif jew fil periculu.

PERILOUS — periculus; li fih it-titrif jew it-tiġrif, li itarraf jew li iġarraf.

PERILOUSNESS — titrif, tiġrif.

PERIMETER — id-dawra (ma dwar) figura piana.

PERINEUM — il perineu.

PERIOD — periodu; żmien; għajdun (periodu) sħiħ; tmiem; *a period of one hundred years*, żmien mitt sena; *time is at his period* (Shakespear, *Antony and Cleopatra*), iż-żmien spiċċa.

PERIOD — pont (.)

PERIODIC } PERIODICAL } ta cull żmien; ta periodicu.

PERIODICAL — periodicu; ctieb etc. li joħroġ dejjem fi żmien wieħed jew cull tant.

PERIODIC FEVER — deni intermittenti.

PERIODICALIST — wieħed li jicteb jew li joħroġ il *periodicals* (ġurnali, magazines etc.)

PERIŒCI — hecc huma msejħin dawc in-nies li igħammru fl-istess zona jew latitudini iżda li huma kegħdin il cuntlariu ta xulxin (b'mod illi dawc ta l-ewwel icollhom nofs inhar, wakt l-oħrajn icollhom nofs il-lejl).

PERIOSTEUM - rita (ħjut ħjut) li tcun mal għadam.

PERIPATETIC — wieħed li jimxi ħafna (msemmi għal mixi); predicatur li jiggerra mad-dinja.

PERIPHERY — periferia, circonferenza jew dawra ta circu.

PERIPHERAL } PERIPHERIC } PERIPHERICAL } tal *periphery* (ara).

PERIPHRASE — tagħmel perifrasi; tesprimi chelma f'ħafna cliem.

PERIPHRASIS — perifrasi; (fir-Rettorica) tusa (tgħejd) ħafna cliem jew discors (żejjed) biex tesprimi chelma waħda jew idea.

PERIPLUS — circumnavigazioni, safar (viaġġar) ma dwar id-dinja etc.

PERIPNEUMONY — infiammazioni tal pulmuni.

PERIPTERY - bini mdawwar bil colonni.

PERIPYRIST — bħal chcina (armar għat-tisjir).

Periscii—nies, bhal dawc li hemm igħammru fiz-zoni tal Articu u tal Antarticu li id-dell tagħhom jidher jimxi mad-dawra collha.

Periscope – veduta ta mad-dawra collha.

Perish—tmut, tintilef; tinfena; tinħela; iddub; tispiċċa fix-xejn; tindanna; *I perish with hunger*, (kieghed) immut bil ġugħ; *like as wax melteth before the fire, so let the wicked perish at the presence of God*; bħal ma ixxama idub ħdejn in-nar, hecc il ħażin jintemm kuddiem Alla.

Perishable—li imut, jintemm; jinfena; jinħela; li jindanna.

Perisperm—l-albumen ta żerrigħa.

Perispheric }
Perispherical } sfericu, tond.

Periscology—(fir-Rettorica) cliem jew discors żejjed; ħafna discors jew cliem għal xejn.

Peristyle }
Peristylium } bini imdawwar collu colonni minn gewwa bitha ta dar mdawra bil colonni.

Peritoneum—ir-rita li hemm ma dwar il vixxri (abdomen) li isservi bħala inforra tal ħofra tal abdomen.

Peritrochium—rota ma fus biex b'ħabel ma dwarha ittalla ħwejjeġ tkal bla xejn tbatija minn isfel għal fuk.

Peritropal—li idur.

Periwig—parrocca żgħira.

Periwinkle — brancutlu; bebbuxa tal baħar; isem ta ħaxixa.

Perjure—taħlef falz; sperġur; wieħed li jaħlef (jeħu ġurament) falz; *he has perjured himself*, ħa ġurament falz; *a perjured person*, sperġur, wieħed li ħa ġurament falz.

Perjurer—min jaħlef falz.

Perjury—ħlif fil falz.

Perk dic il-lasta li fukha iż-żebbigħa idendlu biex inixxfu il ġażżri tal ħajt etc. li jiżbgħu; chejl ta 5 jardi u nofs; mżarġan tħares fitt lejn; tħares sewwa; tara (tifli) ħaġa; twakkaf; *the squirrel perks his ears*, (Cooper, *Task*), li squirrel iwakkaf widnejh.

Perket—lasta żgħira.

Perkin—lanġas żgħir.

Perlaceous - li donnu ġawhra.

Perlustration—ħars (fili) lejn collox; li wieħed jara jew jifli collox.

Permanence }
Permanency } dewmien,bakgħa għal dejjem.

Permanent—li jibka dejjem; permanenti.

Permeable—li igħaddi jew li joħroġ minn; *stone is permeable, but flint is impermeable*, il gebla tħalli li igħaddi l-ilma minnha; iżda il ħaġra taż-żniet lè.

Permeate—tgħaddi, toħroġ minn.

Permiscible—li jista jitħallat.

Permissible—li jista isir; li għandu il permess li isir.

Permixtion – tħallit.

Permit—tħollija; sensia; permess bil mictub.

Permit'—tħalli, tati is-sensia; tippermetti jew tati il permess; *to act as circumstances permit*, tmur jew tagħmel chif jippermettu ic-circostanzi.

Permittance—permess, sensia; tħollija.

Permittee – dac li lilu jingħata il permess jew is-sensia.

Permixtion—tħallit.

Permutable — li jista jimbidel; li jibdel.

Permutation—bidla, bdil; (fl-Algebra) permutazioni.

Permute – tibdel; tagħmel bidla.

Pernancy — tircievi jew iddaħħal (renti, jew taxxi f'oggetti etc.)

Pernicious – ħażin; jagħmel id-deni; perniċus.

Perniciousness—ħażen, deni, għamil ħażin.

Pernicity – ħeffa, għaġġla.

Pernoctation — kghad (ta wieħed) għassa il-lejl collu.

Perone – il fibula; jew il għadma żgħira tar-rigel jew tad-driħ.

Peronospora—marda tal patata (sadid fl-uċuħ tar-raba).

Peroration – perorazioni, il gheluk (conclusioni) ta discors, fejn wieħed jiġbor dac collu li icun kal fi ftit cliem.

Peroxide — l-acbar (logħla) ossidu jew sadid ta metall.

Perpend – tiżen f'moħħoc, ittalla u tniżżel fuk ħaġa.

Perpender — cinta jew gwarnića f'bini jew f ħajt.

Perpendicide — ħaġa mdendla ċomb; il ħajt tal bennejja (biċ-ċomb biex idendlu u iżomm fid-dritt).

Perpendicular — li jaka ċomb; perpendiculari; wiekaf dritt.

Perpension — ħsieb, considerazioni.

Perpetrate — tagħmel (delitt).

Perpetrator - min jagħmel jew jiccommetti delitt.

Perpetual ta dejjem, perpetwu.

Perpetuate — iddewwem, tagħmel għal dejjem.

Perpetuity - dewmien ta dejjem, eternità.

Perplex — tfixchel, tħabbel jew tisrom ir-ras; tgħallet, tgħawweġ; difficultus; scabrus; mħabbel, mfixchel; imbarazzat.

Perplexing — li ifixchel jew jisrom ir-ras; li jicconfondi jew iħabbel.

Perplexedness - srim jew tħabbil tar-ras; tfixchil, imbarazz.

Perplexity — tfixchil, srim il moħħ, confusioni, tħabbil il moħħ.

Perquisites — pircaċċi, kliħ barrani; (fil-ligi) ben acquist, li wieħed jagħmel bil kliħ tiegħu m'hux dac li icun wiret etc.

Perquisition — tfittixa jew tficcija sewwa.

Perrier — macna (militari) għat-tfiħ jew twaddib tal gebel.

Perron — taraġ minn barra f'dar.

Perruquier — parrucchier, min (dac li) jagħmel il parrocchi.

Perry — xorb li jagħmlu mil-lanġas.

Perscrutation — tficcija sewwa.

Persecute — tipperseguita; tagħmel għal xi ħadd u tħabbtu.

Persecuted — ipperseguitat, mħabbat.

Persecution — persecuzioni; li tagħmel għal xi ħadd u tibka tħabbtu.

Persecutor — min jipperseguita jew dac li jagħmel għal xi ħadd u jibka iħabbtu.

Persecutrix — mara *persecutor* (ara).

Perseverance — perseveranza, leħħa, tutik.

Perseverant — min jippersevera, ileħħ jew jibka sejjer f'għamil sa l-aħħar.

Persevere — tlaħħ; titwettak, issaddad; tippersevera; tcompli sa l-aħħar f'għamil li tcun bdejt.

Persevering — perseveranti, li idum sa l-aħħar f'għamil li icun beda.

Persian } persian, tal Persia; lsien
Persic } tal Persiani; wieħed mil Persia; figura (ragel) tal gebel etc f'bini li iservi ta colonna; xorta ta ħarir għal inforor tal ġlecchijiet etc.

Persian blinds - persiani, gelosji.

Persian carpet - tapit tal Persia.

Persian fire - traċna.

Persica — nucipersica.

Persiflage — discors fieraħ; tpaċpiċ.

Persifleur — wieħed li iħobb jitchellem fieraħ jew ipaċpaċ.

Persist — issus wara; tcompli fitt fl-agħmil ta ħaġa; tippersisti; iżżomm shiħ; ma iccedix.

Persistence } li wieħed isus wara
Persistency } jew iżomm shiħ, minn għajr ma iciedi f'ħaġa; persistenza, fittaġni, (fl-Ottica) dic l-impressioni li tibka fil għajn wara li tneħħi għajnejc minn fuk dawl etc. li icun ilec tħares lejh.

Persistent } li isus wara; fitt, li
Persistive } iżomm shiħ u ma icedix; persistenti.

Person - persuna, xi ħadd; bniedem flien, nies; *he came in person*, giè hu stess (in persuna); *a just person he was*, chien bniedem tal ħakk; *cleanly in person*, nadif (f'gismu, bniedem nadif); *if it assume my noble father's persone* (Shakespear, *Hamlet*), jecc hu jeħu il għamla ta (jidher bħal) in-nobbli missieri; *there were other persons too*, chien hemm nies oħra ucoll; *artificial person*, (fil ligi) corporazioni, corp (ta nies) pulitieu.

Personable - li fih persuna; sabiħ (bil katgħa ta gismu sabiħa) li jista jidher kuddiem in-nies; *he was so visited with sickness that he was not personable* (Hall, *Henry VI*), hu chien marad tant li ma chienx sura actar li jidher kuddiem nies; (fil ligi) wieħed li jista, jew għandu il ħila, jiddefendi cawsi fil korti.

PERSONAGE — persunaġġ, bniedem distint, msemmi, cbir; dehra ta bniedem taht aspett jew carattru ieħor; persuna (għamla ta bniedem); *of what personage, and years is he?* (Shakespear, *Twelfth night*), x'persuna fih, u chemm il sena għandu?

PERSONAL – personali; tal persuna jew ta dac li icun, ta bniedem; tal gisem; (fil ligi) mobbli (flus etc m'hux beni u raba); persunalment, *personal property*, flus mobbli (m'hux beni u raba).

PERSONALITY } personalità; rimarca li icollu bniedem
PERSONALISM } jew li wieħed jagħmel fuk bniedem (fuk li mgiba jew il għamil tiegħu privat etc).

PERSONALIZE — tagħmel persunali; tbiddel f'persuna.

PERSONALLY—persunalment (jena).

PERSONALTY (fil-ligi) — proprietà personali jew il ħwejjeġ deheb etc. (m'hux beni u raba) li wieħed icollu.

PERSONATE — tippersunifica; turi ħaġa f'għamla ta persuna, turi ħaġa b'oħra; turi falz jew ħaġa taħt għamla oħra; tagħmilha (tieħu il parti) ta; tiddescrivi; tidher bi, jew tagħmilha ta, (tgħid li int) bniedem jew ħadd ieħor; *several voters had personated others* (*Daily Telegraph, Nov. 27th. 1885*), bosta eletturi jivvotau (falz) għax dehru b'isem ħadd ieħor.

PERSONATION—li wieħed juri ruħu f'loc bniedem ieħor (u jgħejd li hua dac il bniedem); dehra ta wieħed f'loc bniedem ieħor biex jati il vot f'elezioni; *personation is a felony punishable with two years imprisonment* (*Law Journal, Nov. 1885*), il vutar f'elezioni ta bniedem li jidher b'isem ta bniedem jew elettur ieħor hu delitt li min jagħmlu jista imur sentejn calzrat.

PERSONATOR—attur, min jagħmel parti ta xi ħadd f'teatru etc; wieħed li jagħmilha ta (li jidher f'loc) bniedem ieħor.

PERSONE – bniedem, persuna, cappillan jew kassis ta l-Inglisi.

PERSONIFICATION — personificazioni, figura fir-Rettorica li biha ħaġa inbiddluha fi bniedem (igħedulha uçoll; *prosopopœia*) bħal: *confusion heard his voice*, (Milton), il confusioni semgħet leħen.

PERSONIFY— tippersonifica, tbiddel ħaġa fi bniedem.

PERSONNEL — il persunal, in-nies collha impiegati f'ufficiu jew dipartiment; *the personnel is excellent, but the material is no good*, in-nies ufficiali etc. huma tajbin ferm li ma jistgħux icunu actar, iżda il material (ichel, armar etc.) ma jiswa xejn.

PERSPECTIVE — prospettiva, is-sengħa li tgħallimna inħożżu il ħwejjeġ chif jidru fil għajn (fil bogħod etc); telescopiu jew tromba bil ħgieġ, biex naraw il ħwejjeġ tal bogħod; dehra, veduta; *the perspective of life brightens upon us*, (Goldsmith, *Polite Learning*), id-dehra tal ħajja tidher, tilma fukna.

PERSPECTIVE GLASS—telescopiu.

PERSPECTOGRAPH — strument għal ħażż tal prospettiva.

PERSPECTOGRAPHY — ix-xienza jew it-teoria tal prospettiva.

PERSPICABLE – li jidher; ċar.

PERSPICACIOUS—li jara ċar; li jara tajjeb; li għandu vista tajba; ċar; li jara jew li jifhem malajr.

PERSPICACIOUSNESS } li wieħed jara
PERSPICACITY } ċar jew sewwa;
PERSPICACY } vista tajba; ħajna; għakal; moħħ.

PERSPICIL—telescopiu.

PERSPICUITY – li ħaġa tcun trasparenti; meta il moħħ icun ċar li jista jifhem u jakbad malajr; cliem ċar; lucidità; meta il cliem icun ċar minn għajr ma jista jiftiehem xort'oħra; ħajna; għakal; moħħ tajjeb.

PERSPICUOUS trasparenti, ċar; li tista tara minn ġo fih; dieher; pian, lucidu; li ma jistax jiftihem xort'oħra.

PERSPICUOUSLY—ċar; b'mod li wieħed jista jifmu malajr.

PERSPICACITY — dehen, għakal; ħajna, moħħ.

PERSPICUITY—meta il moħħ icun ċar (li jifhem jew jakbad malajr).

PERSPIRABLE—li jista jegħrek jew icun għarkan.

PERSPIRATION – għarak.

PERSPIRE—teghrek, tcun għarkan.

PERSTRINGE—tmiss, issemmi, ticcritica, titchellem fuk ħaġa; tmiss chemm chemm jew fuk fuk.

PERSUADABLE—li tista tippersuadih; li jifhem, li jokgħod għal ħaġa meta tfehemielu.

PERSUADE — tfiehem, tippersuadi; tħajjar; *to persuade from* jew *against*, iddawwar; tbiddel fehmiet ħadd jeħor; tħassarlu; *to persuade into*, tħajjar.

PERSUASIBLE - li wieħed jista ifehmu jew jippersuadih; li jifhem; li jippersuadi ruħu.

PERSUASION—fehma, persuasioni.

PERSUASIVE—li jifhem jew jippersuadi, li iħajjar; li jiġbdec lejħ; *the persuasive gold*, id-deheb, persuasiva, jew argument li ifiehem.

PERSUASORY—li ifiehem; li jippersuadi.

PERSUE—ara *track*.

PERSULTATION—għarak tad-demm (demm li joħroġ bħal għarak mil pori tal gisem).

PERSWAY — trattab, ticcalma; tħaffef, ittaffi, tnakkas.

PERT—ċar; ferrieħi; fuk ruħu; mkareb; ħaj; wieħed wiċċu tost jew sfaċċat; tcun mkareb.

PERTNESS—mkarberija; heffa; tustaġni tal wiċċ.

PERTAIN—tmiss; tcun ta.

PERTINACEOUS — stinat, jebes fil fehma; ta rasu; sħiħ.

PERTINACITY—stinazioni; ebusija ta ras, saħħa f'fehma.

PERTINENCE / PERTINENCY — xerka; li ħaġa tcun addattata jew li tmur (tcun tixrak).

PERTINENT — xierak, adattat; li imur, li hu fuk jew li għandu x'jaksam ma; *this is not pertinent to the question*, dana ma għandux x'jaksam mal custioni; *their pertinent and plain manner of discourse* (**North**, *Plutarch, page 980*), il mod tagħhom ċar u adattat ta chif jitchelmu.

PERTINGENT—li imiss ma, jew li jasal sa.

PERTURB—tħabbel, tħawwad, tgħerfex.

PERTURBATION — tgħerfix, taħwid, taħbil.

PERTUSE—mtakkab minfud minn banda għal l-oħra.

PERTUSION — titkib (nifda) minn banda għal l-oħra.

PERTUSSIS—is-sogħla convulsiva.

PERUKE—parrocca; xagħar falz jew barrani; tilbes (tusa) il parrocca.

PERULE — il koxra (chisi) ta żerrigħa.

PERUSAL — kari bl-attenzioni, fili, esami.

PERUSE—takra bl-attenzioni, tifli, tesamina.

PERUVIAN—tal Perù.

PERUVIAN BARK (jew CINCHONA)—cincona, koxra ta siġra li jusaw fil medicina.

PERVADE—tidħol, tgħaddi minn; li imur ma cullimchien.

PERVADING—li igħaddi, jew jidħol minn, li imur (jinxtered) ma cullimchien.

PERVASIVE—li jidħol jew igħaddi minn cullimchien; li jiġri ma cullimchien.

PERVENE—jiġri, isir; igħaddi minn cullimchien.

PERVERSE—ħażin, mħassar; stinat fil ħażen jew fih għamil ħażin.

PERVERSENESS / PERVERSION / PERVERSITY — ħażen; taħsir; stinazioni fil għamil ħażin.

PERVERSIVE—li iħassar, li iħażżen.

PERVERT—min hu ħażin jew maklub.

PERVERT'—tħassar, tħażżen, takleb; *he in the serpent had perverted Eve*, (**Milton**), hu (is-serpent) kaleb lill Eva fid-dnub.

PERVERTER—min jakleb jew iħassar għal apposta, min juri ħaġa b'oħra; *a wilful perverter of truth*, għiddieb, wieħed li jigdeb jew igħejd il cliem b'jeħor.

PERVESTIGATE—tfittex sewwa ma cullimchien u ir-rocon collha.

PERVESTIGATION—tficcija sewwa ma cullimchien.

PERVICACIOUS — stinat fil ħażen; ħażin għax irid hu.

PERVIGILATION—għassa sewwa.

Pervious—li jgħaddi minnu, li jinfdu; li wieħed jista jarah u jifhmu billi jarah b'għajnejh; *thy cloisters, pervious to the wintry showers*, (Byron, *Newstead Abbey*), il monasteri tiegħec li ma jidħolx fihom l-ilma (tax-xita) tax-xitwa; *God, whose secrets are pervious to no eye*, Alla l-Imbierec li is-sigrieti tiegħu l-ebda għajn ma tista tifhimhom u tarahom.

Pesade—il posizioni taż-żiemel meta jarfa sakajh ta kuddiem u iżomm fermi ta wara.

Pesage—dritt (ħlas) tal użin ta mercanzija.

Pesane—armar b'elmu ta gwerrier.

Pesanted-stupidu, ras kargħa.

Peschito } **Peshito** } il versioni, traduzioni, jew tifsir ta li Scrittura bis-Siriac Antic li saret, bejn wieħed u jeħor, fis-sena 200 wara li twieled Cristu.

Pesky—li jincwieta ferm; li idejjak, li jati ferm wieħed x'jagħmel; csir irras cbir; xewca cbira.

Peso—tallera; piastra jew gorda (munita tal America t'Isfel).

Pessary—bħal cuxxinett tal lint jew ħaġ'oħra disinfettat u bid-duwa li it-tobba jusaw fil cura tal utru.

Pessimist—pessimista, wieħed li ighemghem dejjem.

Pessimistic—li jara jew jeħu collox dejjem ħażin.

Pest—pesta; bniedem jew ħaġa li tagħmel ħafna ħsara jew deni; *pest house*, sptar għal pesta jew għal dawc li icollom mardijet ħżiena u li jittieħdu.

Pester—tifni; iddejjak.

Pesterer—min jifni jew idejjak.

Pesterous-li jifni jew idejjak.

Pestiduct—li igib il mardijiet contagiusi.

Pestiferous—li igib il pesta jew mardijiet oħra li jittieħdu; ħażin ferm; li jagħmel ħafna ħsara.

Pestilence—pesta.

Pestilent } **Pestilential** } tal pesta; tal mard li jittieħed; contagius.

Pestilation—sħik f'mehrież.

Pestle—lida; tisħak bil lida.

Pet—tħanfis; sfiċċa; saħna; fissud; ħanin; bażużlu; tfissed; tħannen; *at first she may frown in a pet*, (Byron, *Reply to some verses*), għal l-ewwel, tista tkarras wiċċha u titħanfes; *a pet child*, tifel fissud jew mbejjem; *to take the pet*, *to take pet*, toffendi ruħec, tieħu għalic, tieħu fastidiu; titħanfes.

Petal—werka ta fjur.

Petaled—bil *petal* (ara) *a many petaled flower*, fjur b'ħafna petali jew werak.

Petaline } **Petaloid** } tal *petal*, li donnu *petal*.

Petard—masclu, canun.

Petasus—cappell wasa' (cbir) taxxemx; il berritta bil ġwienaħ ta Mercuriu.

Petaurus—annimal li jakbeż jew jagħmel salti cbar fl-aria (jinsab fl-Australja t'Isfel).

Petechiæ-ħbub ħbub (tbajja) fil gisem tal gidri; deni cbir etc.

Petechial fever—deni tifu; tifoide.

Peter-xorta ta trab għaż-żebgħa tal wiċċ, xagħar etc; portmanto; valiġia (borsa cbira tad-drapp tat-tapiti etc) għal ħwejjeġ (f'xi viaġġ).

Peter—Pietru; *blue peter*, il bandiera tal partenza.

Peter boat—lozzu (dgħajsa etc. b'żewġ pruwiet).

Peter man—sajjed.

Peter pence—l-obolu ta San Pietru, il flus li jinġabru mil l-Insara biex jimbagħtu lil Papa.

Peter see me—xorta ta mbit tajjeb ferm ta Malaga ta dan l-isem.

Peter's fish—(jew *haddock*) ħuta bħal baccaljaw.

Petiolar—miżmum (werak) fuk iz-zokk; taz-zocc tal werak.

Petiole—zocc ta werka.

Petioled—biz-zocc, (werka) li għandha iz-zocc.

Petit—żgħir, ċchejchen.

Petition-talba, petizioni; memurial; ricors; titlob; tagħmel jew tibgħat petizioni, memurial, jew ricors.

Petitioner—min jitlob jew jagħmel petizioni.

PETITIONING—talb; titlob, tagħmel (għamil ta) petizioni.

PETITIONARY—li jitlob; li fih talba jew petizioni.

PETIT MAITRE — (akra: *peti metr*); żabicott; petitu; pulicaria.

PETRE—salnitru.

PETREAN—ta blata jew ta gebla.

PETREL—canġu ta Filfla (għasfur).

PETRESCENCE—bdil f'gebla.

PETRESCENT—mibdul f'gebla.

PETRIFACTION } bdil f'gebla; petri-
PETRIFICATION } ficazioni; tismim.

PETRIFACTIVE } li jista jibdel f'gebla
PETRIFIC } jew f'ħaġra.

PETRIFY — tbiddel f'ħaġar; issammam.

PETROLEUM } petrolju.
PETROL }

PETROLOGY—discors fuk il blat u 'l ħaġar.

PETRONEL—xorta ta azzarin żgħir li jisparaw dawc ta fuk iż-żwiemel jew is-suldati tal cavlarija.

PETROSTEARINE—is-sustanza (dac) li minnu jagħmlu ix-xama li aħna nghedulu tal baliena.

PETROUS—li donnu (bħal) ħaġar.

PETTICOAT — dublett; mara; *you'll find that a petticoat is the cause of all this*, issib li mara hi il caġun ta dana collu.

PETTIFOG—taghmilha ta *pettifogger*.

PETTIFOGGER—avucat tas-*six pence;* wieħed li dejjem jiggiera fil krati biex jati pariri u jagħmila ta avucat.

PETTINESS — ċcunija; ħaġa żgħira ħaġa li m'hi xejn; m'hix importanti.

PETTISH—li jitħanfes jew li jeħu fastidiu minn xejn; sfiċċus.

PETTITOES — is-swaba tas-siek; is-sakajn ta każkuż żgħir.

PETTO—sider; *in petto*, sigriet, li għadu miżmum f'dac li icun.

PETTREL—is-sidra ta żiemel.

PETTY — żgħir, ċchejchen, ta ftit jew xejn importanza; inferiuri; scular fi classi baxxa jew inferiuri; *he is a Schoolmaster that teaches petties*, (Hackett, *Life of Williams)*, hua surmastru li igħallem it-tfal żgħar.

PETTY CASH—flus li jidħlu u jintefku (fi ħwejjeġ żgħar) ftit, ftit.

PETTY LARCENY—serk ta xelin jew ankas.

PETTY OFFICER—peti offser, baxx fizzial tan-*navy* (ta fuk bastiment tal guerra).

PETTYCHAPS—isem ta għasfur (tal għana).

PETULANCE } leħħa, fittaġni.
PETULANCY }

PETULANT—fitt, lħiħ, petulanti.

PETUNIA—petunia, pianta.

PETUNSE—fajjenza tac-Cina.

PEURMICAN—laħam tal bottijiet.

PEW—sedia, banc ta Cnisia; tarma (cnisia) bil banchijiet.

PEW FELLOW—sieħeb.

PEWIT—il venewwa.

PEWTER—stann; it-tazzi etc ta li stann tal chcina; ta li stann.

PEWTERER—min jagħmel l-affarijiet ta li stann; stanjer.

PEXITY—li pil tal pannu.

PFENNING—biċċa munita (ram) tal Germania.

PHACOSCOPE — strument tal ottica biex jesaminaw l-oggett li icun jidher fil għajn.

PHÆNOGAMOUS—li għandu il fjuri u iż-żerrigha tidher.

PHAETON—xorta ta carrozzin għoli b'erba roti, actarx b'żewġ żwiemel; Fiton, (fil Mitologija Griega) ben Helios li jidher isuk il carrozza taxxemx; isem ta tajra li tidher fit-tropici.

PHAGEDENA—gerha iccancrata.

PHALANGEAN — tal falangi jew il għadam tas-swaba tal idejn u tas-sakajn.

PHALANGES—il għadam tas-swaba.

PHALANSTERIAN—tas-socialismu.

PHALANX—cumpannija suldati.

PHALECIAN — tal versi ta ħdax il sillaba.

PHALLISM—kima li xi nies jatu lil prodotti tal art.

PHANEROGAMIC } pianti li għan-
PHANEROGAMOUS } dhom l-organi taghhom tat-tnissil jidru.

PHANTASCOPE — isem ta strument tal ottica.

PHANTASM } fantasma, fatat, ruħ.
PHANTASMA }

PHANTASMAGORIA } xorta ta lanterna magica; macna li turi il ħwejjeġ cbar jew żgħar chif tridhom.
PHANTASMAGORY }

PHANTASMASCOPE – strument otticu (bil ħgieġ) li juric il ħwejjeġ kegħdin jiċċakalku.

PHANTASMATOGRAPHY — descrizioni ta dac collu li jidher fis-smewiet, bħal ma hi il kawsalla etc.

PHANTASY—fantasija.

PHANTOM — ruħ, fatat, fantasma, dehra ta spirtu etc.; xorta ta għalf u lisca, għal ħut.

PHANTOMATIC – tal *phantom* (ara).

PHARISAIC } tal Farisei, ipocrita.
PHARISAICAL }

PHARISEE—Fariseu; lhudi ipocrita, li jippretendi li hu ragel tajjeb għax josserva sewwa il-ligi.

PHARISEAN—tal Farisei.

PHARISAISM—it-tagħlim tal Farisei.

PHARMACEUTICS — il farmaceutica, jew ix-xienza tal preparazioni (taħlit etc) tal medicini.

PHARMACEUTIC } tal *pharmaceutics.*
PHARMACEUTICAL }

PHARMACEUTIST—spiżżiar.

PHARMACOLOGY—trattat fuk il medicini.

PHARMACON—velenu.

PHARMACOPŒIA — farmacopejja, ctieb li igħejdlec chif għandec tusa u tħallat il medicini; dispensatoriu għal li spiżżiari.

PHARMACOPOLIST—spiżżiar.

PHARMACY — sengħet li spiżżiar; spiżżerija.

PHAROS—fanal tal port jew tal costa.

PHARYNGOGRAPHY — descrizioni tal *pharynx* (ara).

PHARYNGOTONY — operazioni (ktiħ) tal *pharynx* (ara).

PHARYNX—faringe, il biċċa ta fuk tal gherżuma, li tigi taħt il laringe.

PHASE } (plural *phases*) tibdil tal kamar.
PHASIS }

PHASEL—fażola ċchejcna.

PHASM—f'loc *phantasm.*

PHEASANT—gallina (tajra).

PHESANTRY - kafas fejn iżommu il gallini; ħafna gallini flimchien.

PHEESE—tomxot, tistrilja.

PHEESY - li jitħanfes jew jitfantas malajr.

PHENACITE — fenacite, mineral li donnu *quartz.*

PHENGITE - xorta ta alabastru fin.

PHENICINE — trab aħmar ta dan l-isem.

PHENICOPTER – għasfur bil ġwienaħ ħomor, ta dan l-isem.

PHENIX—ara *Phœnix.*

PHENOMENON—fenomenu, bħal berka, kawsalla, meteora, cometa etc.

PHEON—ras ta vleġġa tal ħadid u bil gargi.

PHIAL—cunjett, karrâba; iżżomm (tarfa ħaġa) f'cunjett jew f'karrâba.

PHILANTHROPIC } filantropia, li iħobb il proxxmu tiegħu, ħanin; li iħobb jagħmel il gid.
PHILANTHROPICAL }

PHILANTHROPY—mħabba tal proxxmu, meta wieħed icun ħanin jew iħobb jagħmel il gid.

PHILANTHROPIST—wieħed li iħobb il proxxmu tiegħu, ħanin jew li iħobb jagħmel il gid.

PHILHARMONIC - li iħobb il musica jew id-dakk.

PHILALETHIST—min ihobb is-sewwa.

PHILANDER—tinnamra, tħobb (mara).

PHILANDERER—min iħobb jinnamra, min iħobb id-djul.

PHILHELLENIC — li iħobb il (ħabib ma'l) Grecia..

PHILIPPIC—ċanfira, tgħajjira, ħasla.

PHILISTINE — wieħed mil Filistei, jew min-nies ta Canan l-antic.

PHILOLOGER } filologu, wieħed mħarreġ fix-xienza (nisel etc.) tal lingui.
PHILOLOGIST }

PHILOLOGY—filologia, studiu fuk il-lingui (nisel, grammatica etc.) tal lingui.

PHILOMATH — min iħobb li studiu jew it-tagħlim.

PHILOMATY—genn għal li studiu.

PHILOMEL—l-usinjol (għasfur).

PHILOMOT—lewn werka safra (mejta).

PHILOMUSICAL—li ihobb il musica.

PHILOSOPHASTER—wieħed li jippretendi li jaf il filosofia,

PHILOSOPHER—filosofu.

PHILOSOPHER'S STONE— gebla (ħaġra) li igħejdu chella is-setgħa li tbiddel il metalli comuni f'deheb.

PHILOSOPHIC } tal filosofia.
PHILOSOPHICAL }

PHILOSOPHISM — filosofia falza, raġunar falz.

PHILOSOPHIZE — tagħmilha ta filosofu, tirraġuna.

PHILOSOPHY — filosofia; l-imħabba tal għerf naturali jew morali; *natural philosophy* jew *phisics*, il fisica; *intellectual* jew *mental philosophy*, il metafisica; *moral philosophy* jew *ethics*, il filosofia morali.

PHILOSTORGY — mħabba żejda jew gibda għal kabil, għal wild, jew nisel.

PHILOTECHNIC—li iħobb is-snajja.

PHILTER—xi ħaġa li tgħaxxak, li tħoll, li iġġagħal (tnissel) li mħabba.

PHIZ—il wiċċ, ħarsa tal wiċċ.

PHLEBITIS— infiammazioni (nefħa) tal vini.

PHLEBOGRAPHY — descrizioni tal vini.

PHLEBOLOGY—anatomia tal vini.

PHLEBOTOMY—ftuħ ta vini, fsada.

PHLEBOTOMIZE—tifsad.

PHLEGM—bżiek, bili (dac li wieħed jakta meta jisgħol); rtuba; telka, flemma.

PHLEGMAGOGUE — medicina biex tneħħi (tmexxi) il *phlegm* (ara).

PHLEGMATIC tal, li igib il, *phlegm*; flemmaticu, biered, indifferenti; artab.

PHLEGMON—infiammazioni, tumur, musmar infiammat.

PHLOGISTON—sħana tan-nar.

PHLORIZINE—florizina, materia vegetali li hemm (tinsab) fil koxra tassiġar tat-tuffieħ, lanġas, cirasa, u għajnbakar.

PHOCA—il bumerin.

PHOCINE—tal *phoca*.

PHOCENINE — il grass (xaħam) li icun hemm fiż-żejt tad-delfin.

PHOCENIC—tad-delfin.

PHŒBUS—ix-xemx.

PHŒNIX—il fenice, tajra (tal ħrafa) msemmija wisk mill antichi; l-emblema tal immortalità; bniedem jew ħaġa rari wisk, li ma hawx bħala; xorta ta palm jew siġar tat-tamar.

PHONATION—il fisiologia tal leħen.

PHONETIC } foneticu, chitba bl-ittri li għandhom (jinkraw) bil-leħen tagħhom.
PHONETICAL }

PHONETICS—ix-xienza li titchellem fuk il-leħnijiet tal vuci tal bniedem.

PHONICS — l-acustica; li studiu (ittagħlim) fuk il-leħnijiet.

PHONIC } tal *phonics*.
PHONICAL }

PHONOGRAPH—fonografu, strument li jirrepeti bicciet ta dakk, cant, cliem etc. li icun kal ħadd jehor; carattru, sinjal etc. li jusaw fil *phonography*.

PHONOGRAPHY—fonografia, jew stenografia, is-sengħa li tħożż il chelmiet b'certi sinjali jew ħażż; is-sengħa li tesprimi idei bil musica jew bl-armonia.

PHONOGRAPHER—minħ jaf il *phonography*.

PHONOLOGY—ara *phonics*.

PHONOTOPY—is-sengħa li tistampa bil-leħen jew b'tipi (sinjali) li jirrappresentaw il leħen tal bniedem.

PHORONOMIA } ix-xienza tal mot (taċ-ċaklik)
PHORONOMICS }

PHOSPHATE—fosfat, melħ li isir mil acidu fosforicu.

PHOSPHITE—melħ li isir mil l'acidu fosforu u basi.

PHOSPHOR—fosfru.

PHOSPHORATE—tħallat jew timla bil fosfru.

PHOSPHORESCE — titfa jew tagħmel dawl fosforicu.

PHOPHORESCENCE—forforexxenza.

PHOSPHORUS—fosfru; il chewba ta filgħodu, żahrija.

PHOSPHURET—tahlita ta fosfru ma xi sustanza oħra.

PHOTEL—siġra bħal banana.

PHOTOGENY— is-sengħa li tagħmel ħwejjeġ li stess bħal ħwejjeġ oħrajn; ritratt jew facsimili, bl-azioni chimica tad-dawl fuk pianci tal metall lesti għalecc.

PHOTOGRAPH—ritratt, tagħmel jew tieħu ritratt.

PHOTOGRAPHY—fotografia, is-sengħa tal għamil tar-ritratti.

PHOTOHELIOGRAPH—disinn etc. maghmul jew mehud bil ghajnuna tad-dawl tax-xemx; strument li bih jehdu ir-ritratt tat-tbajja li hemm fix-xemx.

PHOTOLOGY—trattat fuk id-dawl.

PHOTOMETER— fotometru, strument ghal chejl tal kawwa tad-dwal.

PHOTOPHOBIA—beżgha cbira jew mibgheda ghad-dawl.

PHOTOPSY—marda tal ghajnejn meta wiehed jara bhal hafna sriep tannar.

PHRASE— frasi, espressioni b'chelmtejn jew actar; stil, idioma; issemmi; tati l-isem.

PHRASEOLOGY – fraseologia; mod chif wiehed jesprimi ruhu; stil; chif wiehed jusa il cliem fi frasi jew espressionijet.

PHRASEOLOGIC } PHRASEOLOGICAL } tal *phraseology.*

PHRENETIC—mignun, wiehed li hass rasu, mherwel.

PHRENITIS – infiammazioni tal mohh, genn.

PHRENOLOGY frenologia, it-taghlim (studiu) fuk il facultajiet speciali tal mohh li jaraw actarx billi wiehed imiss il hotob li icollu il bniedem fil ghadam tar-ras.

PHRENOLOGER } PHRENOLOGIST } min jaf il *phrenology.*

PHRENSY—genn; iggennen.

PHRONTISTERY – seminariu (loc) it-taghlim.

PHTHISIC — tisi, marsuttin, mard rkiek, mard tas-sider.

PHTHISICAL } PHTHISICKY } tal *phthisic.*

PHTHISIOLOGY—trattat fuk il marsuttin.

PHYLACTER } PHYLACTERY } bicca, strixxa, balċmina mictuba, li il Lhud jorbtu ma dirghajhom biex icunu mharsin mil ghajn etc.

PHYLLITE—werka petrificata.

PHYLLOPHOROUS—bil werak.

PHYLLOSTOME— xorta ta farfett il-lejl.

PHYTOLITE—pianta petrificata.

PHYSETER — xorta ta baliena, mil cbar; filtru.

PHYSIANTHROPY—il filosofia tal hajja tal bniedem u chif tibża ghaliha.

PHYSIC—il medicina, duwa, forza; tfejjak, ticcura, tati forza jew medicina.

PHYSICAL—fisicu, ta *physics*, tan-natura, tal filosofia naturali, naturali, m'hux morali; tal medicina, li igib il cura (fejkien) tal mardijiet.

PHYSICIAN—tabib.

PHYSICIST } PHYSILOGIST } wiehed li jaf tajjeb il *Physics.*

PHYSICOLOGY—fisicologia jew filosofia naturali.

PHYSICS MATHEMATICS—matematichi mhaltin.

PHYSICS—il fisica, ix-xienza tan-natura jew filosofia naturali.

PHYSIOGNOMER } PHYSIOGNAMIST } min jaf il *physiognomy.*

PHYSIOGNOMY—fisionomija; il wiċċ; ix-xebh; il fattizzi; is-sengha li biha taghraf il mohh (il carattru) tal bniedem mil fattizzi tal wiċċ.

PHYSIOGNOTYPE—macna li tiehu il forma ix-xbiha jew il ghamla tal wiċċ ta bniedem etc.

PHYSIOGRAPHY — fisiografia, descrizioni tan-natura.

PHYSIOLOGY—fisiologia, taghlim fuk il gisem tal bniedem; *physiologer* jew *physiologist*, min jaf il fisiologia.

PHYTIVOROUS—li ighejx bil (li jecol il) werak.

PHYTOCHEMISTRY—chimica tal hxejjex.

PHYTOGRAPHY – biċċa mil botanica, descrizioni fuk il pianti.

PHYTOLITE—pianta petrificata.

PHYTOLOGICAL—ral *phytology.*

PHYTOLOGIST—min jaf il *phytology.*

PHYTOLOGY—discors fuk il botanica; ctieb li fih il hxejjex u'l pianti.

PHYTONOMY—il fisiologia tal hxejjex.

PHYTOPHAGOUS—li ighejx bil (li jecol il) pianti.

PI – hafna tipi mhaltin.

PIACLE – delitt cbir ferm.

PIACULAR—criminali, atroci; hażin mil l-aghar; li kieghed ipatti jew jisconta il piena ta delitt.

PIA MATER—ir-rita ta ma dwar il mohh u ta ma dwar il mudullun tassinsla tad-dahar.

PIANET—iċ-ċawla bajda.

Pianist—pianista, wieħed li idokk il pianu.

Piano—pianu, pianuforti; bil mod; ħelu ħelu (fil musica).

Pianoforte—pianuforti, pianu.

Piarist—wieħed minn dawc tal Ordni li għandhom jokgħodu għal l-educazioni bil fors.

Piastre — piastra; munita Torca, jew Spanjola, jew Egiziana, li tiswa ftit actar minn żewġ soldi; il piastra Taljana tiswa ftit actar mn'erba xelini.

Piazza—piazza, wesgħa; mogħdija, passaġġ taħt sakaf miżmum fuk il colonni.

Pibble pabble—discors vojt; tpaċpiċ, tlablib.

Piborn—xorta ta cirimella li idokdu in-nies tal Galles.

Pibroch — dakka bic-cirimella li idokku li Scoccisi.

Pica — għasfur bħaċ-ċawla bajda; (marda), aptit vizziat, li iġagħlec tixtiek tiecol faħam, gibs ect.; *pica*, xorta ta tipi ta dan l-isem.

Picador—li mgħallem ta rchib; wieħed li kiegħed għat-ticsir jew taħriġ taż-żwiemel għar-rchib; dac li icun fuk iż-żiemel fil ġlieda tal ghendus.

Picamar - is-sustanza morra tal katran.

Picaroon—ħalliel.

Piccadil } xorta ta għonk jew
Piccadilly } cinta bil ponot bħal rjus labardi li chienu jilbsu l-Ingbilterra fi żmien Giacbu I; isem ta triek f'Londra.

Piccage—ħlas (dritt) li iħalsu dawc li iridu jarmaw f'fiera talli iħaffru l-art għall-armar.

Pice—biċċa munita (flus) tar-ram żgħira tal India.

Pick—tarfa mill-art; tiġbor; tagħżel, taħtar; tnakkar; ittakkab; tnittef; tnakki; tkaxkax, tmexmex, tgherrem; tixħet, twaddab; tieħu mil but; tisrak; bakkun; sinna jew snien ta boccla; stuzzicadenti, biċċa lasta rkieka għattnaddif tas-snien; għażla; l-aħjar (il magħżul) minn ħaġa; inchiostru magħkud (ħmieġ) fuk it-tipi; tefgħa jew xħit tal meccuc fli nsiġ; *pick up that book*, arfa dac il ctieb; *all the ripe cherries may be picked from the trees*, ic-cirasa il misjura collha tista tinġabar (tinkata) mis-siġar; *pick and choose yourself*, għażel u ħtar int stess; *these figs are left for the birds to pick*, dan it-tin baka biex inakkruh il għasafar; *pick an apple with a pin etc.* (Bacon, *Natural History*), takkab tuffiħa b'labra tar-ras; *the cook has those fowls to pick yet*, il coc bakgħalu dawc it-tigiegiet x'jintef; *to pick a salad*, tnakki l-insalata; *to pick a bone*, tgherrem (tmexmex) għadma; *to give one a bone to pick*, tati il wieħed x'jagħmel, tħabbat bniedem; *as high as I could pick my lance*, (Shakespear, *Cariolanus*), għoli, daks chemm sata icun li nwaddab il lanza; *to pick pockets*, tisrak minn bwiet in-nies; *to pick acquaintance*, tagħmel conoxxenza; *to pick a quarrel*, tiftel ġlieda; *to pick thanks*, tcun servili, tagħmel (taħdem) b'mod li tinħabb ma bniedem; *to pick a hole in one's coat*, issib dejjem xi tgħejd fi bniedem (issiblu dejjem ittort); *to pick oakum*, tfettaħ li stoppa; *to pick in*, tirtocca; *to pick off*, tofrok, tagħżel minn; timmira fuk; *to pick up one's crumbs*, tieħu ir-ruħ, tgħaddi għall-aħjar wara marda; *to pick out*, iggib (takla) b'ħaġa bil ponta, b'pinżetta etc.; *to pick to pieces*, issib xi tgħejd (tort) fi bniedem etc.; *to pick up*, tiġbor minn hawn u minn hemm; *to pick up a living*, takla x'tiecol bittaħbit; *to pick up a room*, tirranġa camra; *to pick up*, tieħu ir-ruħ, tgħaddi għall-aħjar, tirpilja (f'marda); *he was considered the pick of the boys*, hu chien magħdud l-aħjar fost it-tfal collha; *the pick of the basket*, wiċċ il koffa (l-isbaħ u l-aħjar frott etc. li icun fiha).

Pick hammer—martell ta li scarpan.

Pick me up—ristorant (xorb li jarfa li stoncu, li jaħji etc)

Pick may—il gawwija ta rasha sewda.

Pick up — tisjir (pranzu) bil-laħam fdal (li icun baka; ġabra, tlakkita tal laħam msajjar).

Pick wick — mkass għal ftila tal-

lampa (pinzetta biex ittalla ftila); sigarru żgħir tal ħabba.

Pick a back — tarfa (rfigħ) fuk id-dahar, cuccużejt.

Pick axe - bakkun, fies

Pick back - fuk id-dahar, cuccużejt.

Picked — bil ponta, magħżul, mill-aħjar.

Pickeer—tisrak.

Picker—min jati bil bakkun, bakkunier; bakkun, fies.

Pickerel—huta tal ilma helu, ta dan l-isem.

Pickeridge -- tumur ta fuk dahar il bhejjem.

Pickeroon—bastiment tal furbani.

Pickery—serk ta ħwejjeġ żgħar.

Picket—pichet, suldati għassa, li jimxu kuddiem f'rigiment, jew biex jiġbru xi suldati sdingati jew fis-sacra (għassa għal bon'ordni militari); pali, lasti mwaħħlin fl-art biex jimmarcaw il biċċa li trid tinżamm għax-xogħol etc.; twaħħal pali jew lasti fl-art.

Picketthe – kronfla mnakkxa.

Picking—għażil.

Pickle — salmura, immarinat; tkiegħed fis-salmura; tagħmel marinat; taghmel quadri imitazioni tal antichi u tbiħħom b'hecc; basla; tgherfixa, nassa, busillis; *how comest thou in this pickle?* (Shakespear, *Tempest*), u chif dħalt f'dan l-imbarazz (f'din il basla)?

Pickle herring—aringa immelħa; buffun, paljazzu, wieħed li kiegħed biex idaħħak in-nies.

Pickling—marinar; tkieghid ta ħaxix etc. fil ħall jew fis-salmura.

Picklock—hadida f'loc ċavetta għal ftuħ tal bwieb etc.; min jiftah il bwieb (serraturi) b'ħadida maghmula apposta f'loc ċavetta.

Pickpocket } halliel, li jisrak mil
Pickpurse } bwiet.

Picksy—ara *fairy*.

Pickthank—wiehed impustur, servili, jaghmel collox basta jinhabb ma bniedem biex jakla minnu li irid.

Pick tooth — stuzzicadenti, biċċa pinna jew kasba għat-tnaddif tassnien.

Picle (jew pickle)—biċċa art, ġonta, magħluka b'ħajt.

Picnic — xalata, divertita, ta ħafna nies xi mchien li culħadd jaħseb jeħu l-ichel miegħu.

Picromel — il materia chimica li icun hemm fil bili.

Picrotoxine —il velenu morr li icun fih il *Cocculus Indicus*.

Pict —wieħed mil Pitti (nies li chienu mpingija) ta li Scozia.

Pictorial—pinġut, maghmul minn pittur; bli stampi, illustrat.

Pictoric } tal pittura.
Pictorical }

Picture — stampa, figura, quadru, xbiha, tpingi; iggib kuddiem għajnejc (tkis etc.); *picture to yourself a little girl 6 year old*, gib kuddiem ghajnejc tfajla ta sitt snin.

Pictural—tal pittura.

Picturer—pittur, min jagħmel li stampi.

Picturesque —li donnu pittura, ta min ipingih; sabiħ, pittoresc.

Picturize --iżżejjen jew tarma post bli stampi jew bil quadri.

Picul —pis Cinis ta dwar 133 libbra u nofs.

Piddle —min inakkar jew iduk issa minn dic u issa minn dac li jigi fuk il mejda; min jecol ftit minn cull haġa, min iteftef fl-ichel; itteftef, tiecol ftit minn cull haġa; min hu midhji bi ħwejjeġ żgħar jew fil hmerijiet; taħli iżżmien fiċ-ċajt; tagħmel l-urina; tpixxi.

Pie — torta; pastizz; taħlita jew tgherfixa ta ħafna tipi flimchien; ċawla bajda; wieħed li iħobb ilablab u igħejd; is-somma totali; ctieb bħal ordinariu li chienu jusaw il kassisin biex isibu l-uffiziu etc. li icollhom igħejdu tal ġurnata; *by cock and pie*, il ġurament f'loc *by God and the church Service Book*, (Shakespear, *Merry Wives of Windsor*).

Piebald —mtabba; ta bosta lewnijiet; *a piebald steed*, (Dryden, *Virgil, Æneid*), żiemel mtabba.

Piece — biċċa, ġonta, rokgha, munita; quadru; xcubetta; *a fowling piece*, xcubetta tal caċċa; trakka; iġġannat; iżżid, tcabbar jew tcattar; *of a piece* jew *all of a piece*, xorta waħda, mil li stess; *to give a piece of one's*

mind, tati chelmtejn (ħasla) lill bniedem ; *to fall to pieces*, tinstaram, tisfratta; taka bċejjeċ.

Piecbless—sħiħ; biċċa waħda.

Piecemeal — bicciet, trietak; biċċa biċċa, nitfa nitfa; *the Greeks beneath are peacemeal torn*, (Dryden, *Virgil)*, il Grieghi minn taħt huma mkattgħin trietak; *and their masts fell down peacemeal*, (Byron, *Darkness)*, u l-arbli tagħhom wakgħu (niżlu) biċċa biċċa.

Piecer—min irakka jew iġannat.

Piecework — xogħol tal mkietgħa, staljata.

Pied—mżewwak; ta bosta lewnijiet.

Piep – ara *peep*.

Pie poudrè court—korti biex tiddecidi, hemm stess fuk il post, ġlied u custionijiet li jinkalgħu f'xi fiera.

Pier—coxxa ta ħnejja, il ħajt f'dar li jigi bejn it-twieki; moll li joħroġ jew jisporgi il barra fil baħar biex il mewġ jicser fuku.

Pier glass—mera cbir li icun hemm bejn it-twieki; *pier table*, mejda li tcun ma ħajt fil vojt bejn żewġ twieki.

Pierage—ħlas (dritt) li iħalsu talli jagħmlu usu minn *pier* jew moll.

Pierce—tinfed.

Pierceable— li jista jintnifed jew icun minfud.

Piercel — berrina għat-titkib tal crietel tal birra etc.

Piercer—min jinfed; niffied; stallett, xifa (msella) tal ħajjata il kluħ; timplor.

Piercing –li jinfed; li jidħol fil kalb jew fil għadam; li ixokk il għadam; *piercing cold*, bard li ixokk il għadam; *piercing wind*, riħ li jidħol fil għadam; *piercing file*, lima rkieka li jusaw dawc li jaħdmu ix-xogħol tal archett etc.; *piercing saw*, serriek fin rkiek tal argintieri.

Pierian—tal Musi.

Piet jew Piot—ċawla bajda.

Piety – mħabba; kima.

Piezometer—strument biex jaraw il compressibilità tal liquidi.

Piffero— strument tad-dakk bħal obuè.

Pig każkuż; majjal; biċċa ħadid jew ċomb chif tinsab mħalta ma ħwejjeġ oħra fil miniera; tferraħ (ħanżira).

Pigeon—ħamiema, beċċun; tgħallat fil logħob tal carti; *pigeon hearted*, timidu, kalb żgħira, ta beċċun.

Pigeon hole—caselli f'desc etc. fejn wieħed jarfa carti ta bosta xorta.

Pigeon livered —ħanin, cwiet,ħelu, twajjeb.

Pigeon pair — tewmin meta icunu tifel u tifla.

Pigeonry—barumbara, caxxa etc. għal ħamiem.

Piggery—gorboċ, loc għal ħnieżer.

Piggin — borma jew cazzola (tal għuda) bil mancu.

Piggish—li donnu (bħal) jew li għandu mil każkuż jew majjal.

Pigheaded — li għandu rasu bħal tal każkuż; stupidu, stinat.

Pight—risolut, sħiħ fil fehma.

Pigiron—casdvall tal ħadid m'hux maħdum.

Pigling—każkuż żgħir.

Pigmean—kerkni, nanu, kasir.

Pigment—żebgħa, culur li jusaw il pitturi; il ħmieġ (umuri) tal għajnejn.

Pigmy—kasir, nanu.

Pignoration—raħan, ipoteca.

Pignut—il carawett jew cawcawett.

Pigsty—gorboċ, loc għal kżiekeż.

Pigtail—cuda, malja xagħar marbut wara; tabacc tal pipa lest magħmul bħal cuda tax-xagħar.

Pigwidgeon — fatata ; żgħir, ħaġa ċchejcuna ċchejcuna, gustusa.

Pike--lanza; ħuta tal ilma ħelu ta dan l-isem; midra (tal bdiewa) għattiben fuk il kigħa; pern biex iżżomm dac li trid tintornia fit-torn.

Piked—bil ponta, bħal lanza.

Pikelet / Pikelin } sfinġa, (ara *muffin*).

Pikeman — lancier, suldat armat b'lanza.

Pilaster—pilastru.

Pilch—ġlecc tal ġlud; ġobba tal gild tal annimali, flanella għal tarbija.

Pilchard—saraga (ħuta).

Pilcher –ġlecc, libsa etc. nfurrata bil pil jew gild ta annimal; saraga.

PILE—għarma, gozz, borġ, munzell, pal, lasta fl-art, corp ta beni; pila (tal batterija għal elettricità jew galvanismu); pil tal pannu etc.; ras ta vleġġa; naħħa waħda ta munita; murlita; *piles*, murliti; *to make one's pile*, tagħmel il fortuna tiegħec; issir sinjur; *pile*, tgħarram, tbarraġ, tagħmel borġ jew gozz fuk xulxin; iżżomm, tpoġġi fuk il pali; iddaħħal jew twaħħal pali fl-art; *to pile barley*, tidres ix-xgħir (tneħħi il ħliefa jew sifia mix-xgħir).

PILEATE—bir-ras (bħal cappell etc) bħal dic tal fakkiegħ.

PILE DRIVER – macna li issammar il pali fil kiegħ tal baħar etc. b'martell cbir.

PILEMENT—ġabra, gozz.

PILEOUS - tax-xagħar.

PILER—min igħezzez jew ibarraġ.

PILES – murliti, tħir.

PILEUS—ir-ras (bħal umbrella) tal fakkiegħ; xorta ta berritta tar-Rumani antichi.

PILFER—tisrak ħwejjeġ żgħar; itteftef.

PILFERER—ħalliel ta ħwejjeġ żgħar.

PILFERING } serk ta ħwejjeġ żgħar;
PILFERY } teftif.

PILGARLICK — wieħed li wakgħalu xagħru (wara xi marda); wieħed li ma bakgħalux actar snien biex jigdem; avvilut; mwakka.

PILGRIM—Pellegrin; ħaggieġ; tiggerra, tmur minn belt għal oħra etc. bħal pellegrini; tħaggeġ; tal pellegrini jew il ħaggieġa.

PILGRIMAGE—pellegrinaġġ.

PILIFEROUS — li għandu jew italla ix-xagħar.

PILIGEROUS—li inissel ix-xagħar.

PILING IRON—romblu etc. tal ħadid għad-dris tax-xgħir.

PILL—pinnula jew pillula; tkaxxar; tisrak, iżżarma bniedem minn (teħodlu) cull ma icollu; titkaxxar.

PILLAGE – serka, ħatfa; tisrak; taħtaf; colonna li tcun wara pilastru biex iżżomm ħnejja jew arcati.

PILLAR – colonna; il beżżula tal *caps* ta xcubetta; *from pillar to post*, minn hawn għal hemm, minn post għal ieħor.

PILLAU—pilau, ross pilau, tisjir ta ross mgħolli bix-xaħam tal muntun (ichel Torc).

PILLION—sarġ, mħadda għar-rcub fuk żiemel tan-nisa.

PILLORY—berlina; biċċtejn njam bħal salib bit-tokob fejn chienu iżommu marbutin, u fejn jarahom culħadd, lil dawc li chienu jagħmlu xi delitt bħala castig u avviliment.

PILLOW — mħadda; tkiegħed fuk mħadda.

PILLOW BEAR } investa ta mħadda.
PILLOW CASE }

PILLOWY—bħal mħadda.

PILOSE—muxgħar; mimli xagħar.

PILOT—bdot; naucier; tmixxi, tiddirigi (bit-tmun f'idec) bastiment.

PILOTAGE—pilotaġġ; dritt tal bdot.

PILOT FISH—il fanfru, ħmar (ħuta).

PILOT JACK—bandiera li italla vapur etc. sinjal li irid il bdot.

PILOUS—collu, mimli, xagħar.

PILSER—farfett żgħir li jittajjar mal lampa jew max-xemgħa (fejn jispiċċa maħruk).

PILULAR—tal pinnuli.

PILUM – arma li jixħtuha fil guerra, ara *javelin*.

PIMENT—imbit mħallat bil għasel jew b'xi ħwawar.

PIMENTA—bżar tal Ġamajca; xorta ta ħwawar.

PIMP—ruffian; mezzan.

PIMPERNEL—ħarira caħla (ħaxixa).

PIMPLE—coċċ, ponta; musmar żgħir li jitla fil gisem.

PIN—labra tar-ras; tegħmeż (tintacca etc) b'labra tar-ras; cavilja (għal cordi ta violin etc); lembuba; witet; *safety pin*, labra tas-sarwan.

PINACEA—xorta ta siġar (il coniferi).

PINAFORE · fardal (li jitla sa fuk issider) li jintlibes l-actar mit-tfal biex ma jgħarrkux (iżommu ndaf) ħwejjiġhom.

PINASTER—l-arżnu (njam) salvaġġ.

PINCASE—stoċċ tal labar.

PINCERS—tnalja, tnaljetta.

PINCH—tokros; tagħfas; karsa; nascata; iżżomm idec, tcun xħiħ, ixxeħħ; *a pinch of snuff*, niscata tabacc; *pinch*, għacs, miseria, xeħħa.

Pinch beck—tahlita ta ram aħmar u żingu; metall (mħallat) lewn id-deheb.

Pincher—min jokros jew jagħfas.

Pinchers—tnalja, tnaljetta.

Pinchfist / Pinchpenny—xħiħ, idu magħluka, li għal ħabba ikaxxar kamla.

Pinching—kris, għafis; għacs.

Pinchspotted — collu tbajja (tbengil) tal kris.

Pincushion—cuxxinett tal labar.

Pine—arżnu (siġra); njam ta dan l-isem; tnin; titgħaxxex; tinfena; tidbiel.

Pineal—bħal siġra tal arżnu; għolia, (ħotba) bħal għaksa jew glandula fil moħħ.

Pine-apple—frotta bħal prinioli.

Pine marten—annimal (bħal kattus) li jakbduh għal pil tiegħu.

Pinery—post fejn jicbru is-siġar tal *pine-apple.*

Pin feather—rixa ċchejcna, rixa li għadha chemm tielgħa.

Pinfold—razzett, loc fejn iżommu (magħluka) il bhejjem.

Pinfooted—annimali etc li għandhom is-swaba ta sakajhom mgħakkdin b'rita ma xulxin.

Pingle—għalka żgħira (post żgħir magħluk).

Pinguid—smin, oħxon; grass.

Pinguitude—simna, ħxuna.

Pinhold — fejn icun megħmuż b'labra.

Pinhole—tokba ta labra, jew b'labra, tar-ras.

Pinic acid—acidu li isir mir-raża u alcohol (spirtu).

Pinion—rixa; pinna; tarf ta gewnaħ; gewnaħ; rota żgħira bis-snien; tintef jew takla ir-rixiet; pinna tal gewnaħ ta għasfur biex ma icunx jista itir; ixxecchel; torbot id-dirgħajn b'ħabel etc mal gisem (mal gembejn) biex tneħħi is-setgħa ta bniedem li jista jati bil ponnijiet etc.

Pink—kronfla; lewn roża; l-aħjar nett; tajjeb li ma jistax icun actar; ġlecc (aħmar) tal caċċaturi; huta żgħira (nemusa); salamuna żgħira; li spunsun; xorta ta bastiment bħal tartana bil poppa dejka; għajn żgħira, baxxa (ħamra, marida); taħdem ittokob bħal accetti; jittakkab (accetti jew tokob tar-raccmu); tegħmeż b'għajnejc.

Pinkeyed — li għandu għajnejh żgħar.

Pinksterned—(bastiment etc) bil poppa dejka.

Pinmaker—min jagħmel il-labar.

Pinmoney—flus li icollha maħrugin mara għal li spejjes żgħar li icollha bżonn.

Pinnace—lanċa bli mkadef jew frejgatina cbira li jusaw il bastimenti tal guerra.

Pinnacle - kuċċata, turretta; tarma (tibni, dar etc) b'turretta.

Pinnate—mkassam (collu) werak żgħar; li gej bħal (li donnu) rixa; li għandu il ġwienaħ bħal tal ħut.

Pinner—min jagħmel il-labar tar-ras; bavalor; biċċa tal lgħab etc bħal fardal fuk is-sider tat-trabi etc; xorta ta cappell bil bicciet twal mdendlin għal fuk il wiċċ li dari chienu jilbsu in-nisa; min iżomm bhejjem etc. magħluka f'razzett etc.

Pinnet—gewnaħ; turretta; kuċċata.

Pinniform—li gej bħal gewnaħ tal ħut.

Pinning għemiż bil labar tar-ras.

Pinniped—xorta ta ġranċ.

Pinnock - il buċħajla (għasfur).

Pinnule—gewnaħ (tal ħut) żgħir.

Pint—paint, chejl Inglis; mit-tmienia waħda ta gallun; nofs.

Pintado—il farauna; (tigieġa tal America t'Isfel).

Pintail—li għandu dembu jispiċċa bil ponta; silfiun (xorta ta papra, ta dan l-isem).

Pintle—cavilja tal ħadid li iżżomm li il canun ma jarġax lura; il mascolini tat-tmun.

Pintpot chejl (nofs *quart*).

Pioneer—pajunier; suldat guastatur minn dawc li icunu bil-leħja u bli mnanar etc fuk spallejhom li imarċaw kuddiem fir-riġment; min inaddaf u ilesti it-triek għall oħrajn; tmur kuddiem; tlesti (tneħħi l-imbarazzi min-

nofs) it-triek biex jistgħu igħaddu innies.

PIONIED—li fih il (bil) *pionies*.

PIONY (PIONIES)—isem ta pianta li tħaddar dejjem.

PIOUS — min iħobb jew min hu mogħti l-Alla; tajjeb; kaddis; devot; religius.

PIOUSLY—bid-devozioni.

PIP—żerrigħa tat-tuffieħ etc.; marda fit tjur (tigieġ etc.) meta jitilgħulhom bħal nfafet fi lsienom; tpespes; iccejjak (bħal fellus etc).

PIPE—catusa, cannol; *pajp*, pipa; bedbud; żummara; żakk (tad-dakk) bittija,barmil (tal imbid etc); tbadbad, iddokk il bedbud, iż-żummara, jew iż-żakk; iddokk strument di fjato; issejjaħ il baħrin etc għax-xogħol bis-suffara; *pipe (organ)*, suffara, canna, ta orgni; *to go pipe for*, tagħmel ħaġa mitlufa jew li spiċċat għal collox, troddilha is-salib (ħaġa); *we may go pipe for justice* (Shakespear, *Titus Andronicus)*, il ħakk spiċċa (nistgħu inroddulu is-salib); *to pipe one's eye*, tbewwel għajnejc, tibchi.

PIPECHAMBER - post għal l-ilma.

PIPECLAY—tafal għal affarijiet tal fajjenza; *clay pipe*, pipa tal galif.

PIPED—magħmul bħal tubu, catusa, cannol jew *pajp*.

PIPEFISH—gremxula tal baħar.

PIPER—min idokk iż-żummara jew iż-żakk.

PIPERINE — pepejna (il ħruk, is-sustanza tal kawwa tal bżar).

PIPE TREE—siġra tal lilà jew *lilac tree*.

PIPING—li idokk strument di fjato (żakk, żummara etc); li igħajjat jew iwerżak meta jitchellem; ixxettel il kronfol etc; ticjik jew tpespis ta flieles jew għasafar żgħar; il ħoss li jagħmel l-ilma (f'borma etc) kabel ma jiftaħ jagħli jew x'ħin icun jagħli; leħen ta wieħed fjacc li għadu chemm ikum minn marda.

PIPISTRELL — farfett il lejl (miżżgħar) pippistrell.

PIPKIN—borma żgħira tal fuħħar.

PIPPIN—xorta ta tuffieħa.

PIQUANCY—ħruk, togħma karsa.

PIQUANT—piccanti, jaħrak; li imiss sewwa fit-togħma.

PIQUE pica, offisa, tħanfis, puntilia; tippica; toffendi rubec; tieħu b'offisa; titħanfes.

PIQUET—isem ta logħba tal carti.

PIQUETTE—xorb ta dan l-isem; imbit kares (isir billi iħaltu il kxur tal għeneb mal ilma).

PIRACY—serk fuk il baħar; xogħol tal furbani; serk ta chitba ta ħadd ieħor.

PIRATE - furban, *pirata*; ħalliel ta fuk il baħar; bastiment tal furbani; min jisrak ix-xogħol (chitba) li icun għamel ħadd ieħor jew min jeħu il *copyright* ta ħadd ieħor.

PIRATICAL—tal *pirate* (ara).

PIRIMELA—xorta ta granci.

PIRN—il ħajt li icollu mchebbeb in-nissieġ fil meccuc.

PIROGUE—fregatina (canù) magħmula biċċa waħda minn zocc ta siġra.

PIROUTTE — dawra f'żifna (fiż-żfin) dawra fuk siekec il waħda.

PIRRY — tempesta (buffura) kawwija.

PISASPHALTUM—żift minerali.

PISCARY—dritt (permess li wieħed icollu) biex tistad.

PISCATION—sajd.

PISCATORY } tas-sajd; tal ħut.
PISCATORIAL }

PISCES—ħut; (fl-astronomija) it-12 il sinjal taz-Zodiacu.

PISCICOLA—id-duda tal ħuta (duda li takbad fuk dahar il ħuta u tgħejx minn demmha).

PISCINAL—ta għadira tal ħut.

PISCINE—tal ħut.

PISCIVOROUS—li igħix bil, li jecol il, ħut.

PISE—xorta ta tafal; ħajt tas-sejjieħ mcaħħal.

PISH—ixx ! biżżejjed ! !

PISIFORM — li għandu għamla ta piżella.

PISMIRE — xorta ta nemla żgħira (nemel rkiek li jinten).

PISOLITE—xorta ta mineral.

PISS—tpixxi, tagħmel l-urina, tbul; bewl, urina.

PISSABED—fjur isfar (salvaġġ).

Pissburnt—mtabba bl-urina.

Pistachio—pistacci.

Piste—stampa tas-siek (fl-art).

Pistill—pistill (biċċa tal fjur).

Pistillation—sħik.

Pistol—pistola; tispara b'pistola.

Pistolet—pistola żgħira.

Pistolade—tir (ħoss ta sparatura) ta pistola.

Pistole—dobla; biċċa munita (deheb) Spanjola jew Tedesca.

Piston—cilindru kasir tal għuda jew tal metall li jidħol sewwa esatt fil vojt ta pompa etc u li meta jitla u jinżel (jaħdem il fuk u l-isfel) jiġbed jew italla.

Pit—fossa, ħofra; barriera; platea; in-nies tal platea; għadma tal frott (ta cirasa, jew ghanbakar etc); tħaffer; tagħmel tokba; tchesches, iggelled; tkiegħed f'tokba; tbejjet (tkiegħed iż-żerrigħa biex tinbet fil ħofor); *the arm pit*, taħt l-apt; *the pits left by the small pox*, it-tokob (ħofor jew marchi) li iħalli il gidri; *the bottomless pit*, l-abbissi ta l-infern.

Pit saw—lupa (serriek cbir li jaħdmu bih żewġt irgiel għas-serrar tat-travi etc fi twavel jew fallacchi).

Pit a pat—palpitazioni; taptip; pass ħafif mgħaggel; bit-taħbit (bħal tal kalb).

Pitch—żift; asfalt; cobor; daks; xeħta; tefgħa; il għoli etc ta nota; tiżżifta; tati iż-żift; issewwed; iddallam; titfa; tixħet; twaħħal tinda; tiċċanga biċ-ċaghak etc; titla u tinżel (togħla etc) mal mewġ; tinżel, taka u tigi fl-art; taka ghar-rasec; *pitch*, il wisa ta bejn il cammini ta vit; il wisa (l-art) bejn il *wickets* jew il-lasti li jitwaħħlu fl-art fil logħob tal *cricket; to pitch hay*, titfa (twaddab) il kattiet tal ħuxlief; *the highway pitched with pebbles* (*Life of* A. Wood), it-triek iċ-ċangata biċ-ċgħak; *they pitched their tents on the sea shore*, wakkfu it-tined tagħhom f'xatt il baħar; *the ball pitched half way*, il ballun niżel f'nofs it-triek; *going to Sicily we have pitched and rolled terribly last summer*, aħna u sejrin Skallija ma sfinniex ftit is-sajf li għadda; *to pitch a yarn*, tirracconta xi ġrajja (xi fatt) u tesagera (iżżid li tgħaggibha); *to pitch into*, tattacca; tagħmel għal; *to pitch it strong*, titchellem jebes (tgħejd cliem li joffendi); *pitch and pay*, tħallas fil pront, flus kabd; kabbad u kabbad.

Pitch black — iswed dlam; dlam ċappa, dlam li jinkata b'sicchina.

Pitch coal—xorta ta faħam (jebes) tal ħaġra.

Pitcher — min, dac li jixħet jew iwaddab; trapan għat-titkib tal art; ġarra, kolla, żir, dorga.

Pitch fork — midra furchetta tal injam cbira għax-xħit tal kattiet tal ħuxlief etc; corista.

Pitching — tluħ u nżul (sfin) mal mewġ jew fuk il baħar; xħit, tfiħ (m'midra); nżul ta ħaġa ċomb.

Pitch pipe—bedbud għat-ton (għannota f'loc corista) kabel ma tibda biċċa cant.

Pitchstone - ġebla jebsa donna żift li jitfgħu il vulcani.

Pitchy—collu żift; li donnu żift; iswed; mudlam; tetru, li isewwed il kalb.

Piteous—li igib ħniena; li fih ħasra; kalbu sewda; mgħolli.

Pitfall — ħofra; trabocc; mansab għal l-annimali salvaggi; tmixxi għat-trabocc (tkarrak b'xi ħadd billi turih triek b'oħra etc).

Pith—mudullun; kalba tas-siġra; saħħa; kawwa; is-sustanza; il pont principali; impurtanza; *enterprises of great pith and moment*, (Shakespear, *Hamlet*), intrapprisi ta impurtanza cbira; *pith*, tneħħi il mudullun tas-sinsla tad-dahar ta annimal, żrinġ etc.

Pithy—bil, li fil'il, *pith*.

Pithole—ħofra (tokba) tal gidri; gidra.

Pitiable—li fih ħasra; ta min jitħassru.

Pitiful—mgħolli; mnicchet; ħanin; li għandu il ħniena; fkajjar; msejchen; *be pitiful etc.*, cun ħanin; *I should be a pitiful lady*, (Shakespear, *Merry Wives*), cont icun mara msejcna; *pitiful hearted*, li iħoss; li kalbu tħenn.

Pitifully—bil ħniena.

Pitifulness—hniena.

Pitiless—bla hniena.

Pitman—dac li icun jiġbed il-lupa (is-serriek) mn'isfel, fil fossa; wiehed li icun jaħdem f'barriera jew miniera; dac li icollu hsieb tal pompi f'xi barriera.

Pito—xorta ta birra li issir mil kamħirrum.

Pitot's tube — strument biex bih jaraw b'chemm velocità icun jiġri jew għaddej l-ilma minn xi mchien.

Pitpan—xorta ta fregatina (ċanù) ċatta li jusaw fl-America tan-nofs.

Pitsaw—lupa (serriek cbir).

Pittacal — lewn caħlani li joħroġ mil katran (tal injam).

Pittance—bagatella; ħaġa żgħira, miseria; ptanza.

Pitted—wiċċu collu (tokob tal) gidri; *pitted with small pox,* wiċċu bil gidri.

Pituite—bili, mħât:

Pituitary, Pituitous — tal *pituite.*

Pity—ħasra, għadra; hniena; tħenn; tgħader; *it is a pity,* dnub (jaħasra)... *O Lord have pity on us,* Sinjur icolloc hniena minna; *it would pity a man's heart to hear...* iġġagħal bniedem iħoss hasra x'ħin tisma li...; *I pity you,* nagħdrec, tigini hniena minnec; *pitiable,* li igib ħniena.

Più—actar, ftit iżied.

Pivot—pern.

Pix—pissidi; caxxetta, caxxa żgħira.

Pixy—ħaġa bħal fatat jew spirtu.

Pizzicato—pizzicar; (dakk fuk il cordi bis-swaba f'loc bl-arc).

Pizzle—sawt ta annimal (ta ħmar jew żiemel).

Placable — li tista ticcwetah jew tberdu, li igħaddilu malajr.

Placard — avvis, carta stampata mwaħħla mal ħajt etc.; editt; dichiarazioni; twaħħal avvisi jew carti stampati mal ħitan.

Placate—tipplaca; tberred.

Place—loc; mchien; naha; post; impieg; dar; fejn wieħed jokgħod; passaġġ (cliem) fil chitba; tkiegħed; tonsob; tpoggi; tistabilixxi; timpiega; *go to your place,* mur f'lococ; *find your place,* sib postoc; *he gave up his place,* ħalla minn fejn chien (l-impieg jew il post li chellu); *in the first place,* lewwel nett; *to give place,* icciedi il-loc, tati precedenza; tagħmel il wisa għal ħadd jeħor; *to take place,* issir, taħbat, taka (ġrajja etc) isseħħ; *the meeting will not take place,* il "meeting" ma isirx; *if your doctrines take place,* (Berkeley), jecc it-tagħlim tiegħec iseħħ; *to take the place of,* tagħmilha (tidħol) f'loc ħadd jeħor; *to place money in a bank,* timpiega (tkiegħed bli mgħax) flus f'banc; *to be placed,* (f'tiġrija) tieħu lewwel, it tieni, jew it-tielet (tieħu paliu); *his horse was placed second this time,* iż-żiemel tiegħu giè (ħa) it-tieni din id-darba.

Placebo — medicina actar tajba fit-togħma milli tagħmel il gid.

Placeless—bla post, bla impieg.

Place man — impiegat mal gvern, minn ghandu xi mpieg tal gvern.

Placenta—placenta; is-seconda.

Placental—tal *placenta.*

Placid—quiet, siechet, calm; bnazzi.

Placidness — sicta, quiet, calma, hemda.

Placit—digriet, dogma; decisioni ta gvern jew ta xi autorità.

Placita - krati (tal medio evo) digriet, decisioni, ta dawn il krati.

Placitory — ta chif isiru id-difisi (tal avucati etc.) fil krati.

Placket — dublett; fetha (għal but etc.) f'dublett ta mara.

Plackless—bla sold; xott mil flus; bla ħabba.

Placoid—(ħut) li għandu il gilda harxa bħal li xcatlu etc.

Plafond—soffitt; sakaf tal camra.

Plagal—musica antica tal cnejjes; xorta ta melodija; musica, cant pian.

Plagiarism—serk xogħol tal chitba etc. ta hadd jeħor; plagiarismu.

Plagiarist — min jisrak xoghol li icun ghamel jew chiteb hadd jehor.

Plagiary—min jeħu jew jicteb xogħol li icun għamel ħadd jeħor u ighoddu b'tiegħu.

Plagiarize—tisrak xoghol (chitba) ta ħadd jeħor.

PLAGIHEDRAL — li għandu il ġnieb obliqui jew immejlin (mżerżkin).

PLAGIOSTOME - il ħut pistin (gattarelli, rajja; mazzola etc).

PLAGUE—pesta; dieka; triccheb il pesta; iddejjak.

PLAGUY—li idejjak.

PLAICE—ħuta ta dan l isem.

PLAICE MOUTH—ħalk mgħawweġ.

PLAID—(drapp) scoccisa.

PLAIN – witja; pianura; wati; dieher; ċar; bla żina; bla tlellix; twitti; tippiana; tocrob; tilmenta; tinghi jew tixher; *a plain woman*, mara (actarx) cherha; *plain dress*, libsa lixxa (bla tlellix); *plain living*, ħajja bla żina.

PLAINDEALING—onest; ċar fi cliemu, li ma juricx ħaġa b'oħra.

PLAINING – lment, xhir; ċattjar, pianar; twittija jew tutija.

PLAINLY—ċar; bla żina; bla tlellix sewwa; *hear me more plainly*, ismagħni sewwa u ifhimni.

PLAINNESS—tutija; nukkas taż-żina jew tat-tlellix; semplicità.

PLAIN SONG—cant ferm (semplici) tal cor (fil cnejjes).

PLAIN SPOKEN—li jitchellem ċar; li igħejdha chif iħossha; ta żakku f'fommu.

PLAINT – lment; querela; accusa jew dac li għandu igħejd (id-drittijiet etc.) l-attur f'causa fil korti.

PLAINTIFF — l-attur, dac li (min) jagħmel jew jibda il causa.

PLAINTIVE — li jilminta; mbicchi; mħassar.

PLAIN WORK — xogħol comuni tal ħjata.

PLAIT—tiwja; tinja; malja tax-xagħar; titwi; titni; tagħmel malja jew timmalja ix-xagħar.

PLAN—pianta; disinn; ħsieb; pian; progett; tħożż; tagħmel pianta; tagħmel ħsieb jew pian; *to plan a carpet to a room*, taddatta (takta, tfassal) tapit għal camra.

PLANCH—tinforra bit-tavlar jew bit-twavel (paviment ta camra etc).

PLANCHER — plancier; tavlar; min jgħatti paviment etc bit-twavel jew tavlar.

PLANCHET — placca (biċċa metall ċatta).

PLANCHING—tavlar; tkegħid ta tavlar.

PLANE — witja; ċana (għodda tal mastrudaxxi); twitti, tinċana ; *plane geometry*, geometria piana; *plane bit*, l-azzar jew il ħadid taċ-ċana; *plane chart*, il mappa ta *Mercator*; *plain stock*, il varloppa jew li njam (il għuda) taċ-ċana.

PLANEOMETRY — is-sengha chif issib l-aria (cobor, wisa etc.) ta wiċċ ta ħaġa (fil wita)

PLANER—min jinċana; macna taċ-ċanar.

PLANET—pianeta, chewcba ; *a primary planet*, pianeta jew chewcba li iddur ma dwar ix-xemx ; *secondary planet*, waħda mis-satelliti, pianeta chewba li iddur ma dwar *primary planet*.

PLANETARIUM—macna (strument) tal astronomia li juri il mixi etc. tal cwiecheb.

PLANETARY—tal pianeti; li jiġri jew jimxi bħal pianeti.

PLANE TREE—dolf, (siġra).

PLANET STRUCK — milkut (mnixxef) minn pianeta (jew chewcba).

PLANETULE— pianeta jew chewcba ċchejcna.

PLANGENT — li iħabbat ma, bħal mewġ mal blat etc.

PLANI—razza ta ħut ċatt.

PLANIMITRY—dic il geometria li tittratta fuk il figuri piani.

PLANISH—tillixxia, tinċana.

PLANISPHERE--mappa mondu.

PLANK — tavla, fallacca ; ticsi bit-twavel jew bil fallacchi.

PLANO—chelma li titkiegħed kabel chelmiet oħra u li tfisser ċatt, bħal *plano concave*, jigifieri (hgieġ) ċatt minn banda u concavu jew mħaffer mill-oħra.

PLANT — siġra ; xitla, pianta ; il kiegħ tas-siek jew il pianta ; tir (ħsieb li tati is-salt jew tisrak xi ħaġa); tħawwel ; tkieghed f'post, twaħħal; tistabilixxi ; tkiegħel lewwel filata jew il pedament f'fabbrica ; *I was away from London on a plant* (**Dickens**, *Oliver*

Twist), bkajt barra minn Londra ghaliex chelli tir f'rasi (li nati is-salt banda); *to plant a ladder against a wall*, tkieghed (tpoggi) sellum mal ħajt.

PLANTABLE—tajjeb ghat-tħawwil tal pianti.

PLANTAGE—ħxejjex, pianti.

PLANTAIN—il banana; *plantain rib-wort*, il bisbula salvaġġa.

PLANTATION—taħwil; kasam, biċċa raba jew art cbira li tcun collha xtieli tal cannamieli, siġar tal injam etc.; colonia.

PLANT CANE — cannamiela mnissla biż-żerrigħa.

PLANTED - mkiegħed jew mwaħħal f'locu; mħawwel.

PLANTER — min iħawwel jew jippianta.

PLANTICLE—pianta żgħira; xitla.

PLANTIGRADE—annimal li meta jimxi jirfes fuk il pianta collha ta sieku, bħal l-ors.

PLANTING—taħwil.

PLANTLET—pianta żghira; xitla.

PLANT LOUSE kamel tas-siġar.

PLANTULE—pianta żgħira; xitla.

PLASH— ghadira; titjir; tiċlis tat-tajn; ferghħa; ittajjar it-tajn; iċċallas, iċċappas it-tajn; tinseġ il frieghi; tbajjad ħajt b'ħafna ticchi u ċpapes biex tagħmlu granit.

PLASHY—collu ghadajjar; mtajjen.

PLASMA—dic is-sustanza li twaħħal (plastica) tad-demm; it-tgħallic tad-demm.

PLASTER—sticc; tajn (għat-ticħil li jusaw il bajjada); tcaħħal; *plaster of Paris*, tajn bħal gibs; *break my heart and bring me a plaster*, l-ewwel ferini imbagħad iddewwini.

PLASTERER—caħħâl.

PLASTERING—ticħil

PLASTIC } PLASTICAL } li għandu is-setgħa li jati il ghamla jew forma; li tista taħdmu chif trid, bħat-tafal etc; li tista taħdmu jew timmaniġġah chif trid; *youth is more plastic than age*, il ġuvintù, wieħed actar jista jimmaniġġaha mix-xjuħija (meta wieħed icun ghadu ġuvni tista actar ticcoregih malajr milli meta jixjih); *plastic-art*, li Scultura.

PLASTIC CLAY—xorta ta tafal.

PLASTOGRAPHY — is-sengħa tal għamil tal figuri (pasturi) tal gibs etc; chitba falza (imitazioni).

PLASTRON—bħal cuxxinett tal gild li dawc li jagħmlu li sghirma ikegħdu fuk sidirhom biex ma iweġġgħux.

PLAT—timmalja; taħdem it-trizza; biċċa (ġonta) art; għalka żgħira; ħammiela; malja tax-xagħar; trizza; *plat blind*, ghama ghal collox.

PLATA —fidda.

PLATANE—id-dolf (siġra).

PLATANIST—id-delfin (ħuta).

PLAT HAND — guarniċa ta għamla quadra; moghdija (bħal ħajt) tal fiuri ma tul passaġġ fi ġnien.

PLATE—pianċa tal metall; platt; fided jew argenteria; targenta; tati il, ticsi jew taħsel bil, fidda.

PLATEAU (akra *platò)* witia; centru (platt cbir) għal fuk mejda li jitkiegħed fin-nofs.

PLATED—argentat.

PLATEFUL—mimli platt.

PLATE GLASS — cristall (ċanġaturi) ghal mirja etc.

PLATEN—il piana tat-torchiu li tagħfas fuk it-tipi collha fli stampa.

PLATER—min jargenta; żiemel li m'hux prim għal giri.

PLATEY—ċatt.

PLATFORM — blata forma; plancier banchina.

PLATINA } PLATINUM } platinum (metall abjad, l-itkal fost il metalli).

PLATING—ticsi bil pianci.

PLATITUDE — csuħa; ħaġa li tcun chesħet u wieħed igħejdha b'aħbar ġdida.

PLATITUDINARIAN—wieħed li igħejd ħwejjeġ li icunu cheshu; jew ħwejjeġ insipidi bla gost.

PLATITUDINIZE — tagħmel rimarchi chesħin.

PLATONISM--platonismu, il filosofia ta Plato.

PLATOON — fila suldati magħmulin quadrat, jew xort'oħra, kegħdin għaddifissa.

PLATTER—min jimmalja ix-xagħar jew jidfor bil malja; min jaħdem it-

trizza; cavetta; dixx cbir ghal l-affarijet tal mejda.

Platting—trizza (mahduma) ghal cpiepel etc.

Platycephalous — li ghandu rasu wiesgha.

Platyodon — annimal li ghandu snienu wesghin.

Platypod—annimal li ghandu sakajh wesghin.

Plaudit—applaus.

Plausible—li jidher veru jew li jista icun; plausibbli, dieher, ċar; ta min ifahhar; *a plausible speaker*, wiehed li jitchellem ċar (li ighejdha chif ihossha).

Plausible—li japplaudi, li ifahhar.

Play — loghob; ċajt; hlieka; cummidia etc. (f'teatru); xoghol; tilghab; iddokk strument; taghmel f'cummidia; tirrecita; taghmel; *play time*, hin il loghob; *this is only play*, dana ċajt, *the engines are in full play*, il macni sejrin dejjem (bix-xoghol, jew jahdmu); *can you play whist?*, taf tilghab il *whist?*; *I can play the flute*, naf indokk il flawt; *the fire played a sad havoc*, in-nar ghamel hsara cbira; *she plays the part of a servant maid very well*, hia taghmel il parti taghha ta seftura tajjeb wisk; *to play a ball at cricket*, titfa sewwa (chif imiss) ballun fil *cricket*; *to play fast and loose*, ma tcunx sod; tilghab fid-discors; tkalleb jew iddur malajr; *to play off*, turi; *to play off tricks*, tilghab (bussolotti etc.); *to play on* jew *upon*, tghaddi iż-żmien bi; *to play one's cards*, tahdem tajjeb, taghmel l-affarijiet tieghec sewwa; *to play with one's beard*, tkarrak bi; tidhac bi; *to play knaves trumps*, iddokk (issawwat) bla hniena; *she snatched up a fagot stick and began to play knaves trumps*, kabdet ghasluġ u remghet tati la dritta u la sinistra (bla hniena); *play of colours*, il culuri ta diamant chif jidru fid-dawl.

Playbill — avvis tà teatru; cartellun.

Playday—ġurnata tal mistrieh mixxoghol.

Playdebt—dejn ta fuk il-loghob.

Player — attur (f'cummidia); laghàb.

Playfellow / Playmate } sieheb fil-loghob.

Playful—collu loghob; ferhan, allegru; hluki; ċajtier.

Playfully—biċ-ċajt; bil-loghob.

Playgame—loghob tat-tfal.

Playgoer—min ihobb imur dejjem it-teatru jew ghal cummidia.

Playhouse—teatru.

Playsome—ara *playful*.

Plaything—haġa tal loghob.

Playwright / Playwriter } min jicteb il cummiedij.

Plea—scusa; argument; liti; tahkik; raġuni; causa il korti; *he came on the plea of seeing you*, giè bli scusa li jara lilec.

Pleach—tinseġ iz-zcuc tas-siġar etc.

Plead — taghmel cawsa; tiċhad il htija jew le (f'korti); thakkak; tiddefendi (fil cawsa); tati jew iggib ragiuni; iggib scusa; *he pleaded guilty*, kal (ammetta) li hu hati; *I was allowed to plead in court*, hallewni niddefendi il causi tieghi fil korti; *he pleaded ignorance*; gieb scusa li ma chienx jaf.

Pleader—avucat.

Pleasance—piacir; divertiment.

Pleasant—hluki; gustus; ċajtier, piacevoli; li jati piacir.

Pleasantness—ċajt; piacir.

Pleasantry — ċajt, hlieka; cliem (discors) li iddahhak jew li jati piacir.

Please—toghġob; tati gost jew piacir; trid; *if you please*, jew *please*, jecc joghġboc; *please yourself*, ghamel chif trid (chif joghġboc); *to be pleased with*, tapprova (trid dic il haġa jew icolloc piacir biha).

Pleaser—min jati piacir jew irid jaghmel piacir.

Pleasing—li jati piacir jew gost, li joghġob.

Pleasure—ghoġba, gost, piacir; *he can go or come at pleasure*, jista jigi jew imur meta irid; *to take pleasure in*, titghaxxak (tcun thobb); *the Lord taketh pleasure in them that fear him*, Alla ihobb lil dawc li ghandhom il beżgha tieghu.

PLEASURE BOAT—frejgatina etc. għad-divertiment.

PLEASURE HOUSE—dar fil campanja għad-divertiment etc.

PLEASURE LADY — mara m'hix tal galbu.

PLEASURE TRIP - viaġġ divertita.

PLEBEJAN—wieħed min-nies il baxxi; tan-nies il baxxi; baxx.

PLEBEIANCE } PLEBEITY } il poplu baxx.

PLEBICOLIST—wieħed li iżomm jew jagħmilha man-nies baxxi.

PLECTUM — pinna jew biċċa avoriu etc. li biha idokku xi strumenti bħal mandulina etc.

PLEDGE—rahan, capparra; tati rahan jew capparra; tati il chelma li tiegura sħiħ; *here to pledge my vow I give my hand*, hawn, okgħod fuk chelmti, gib idec hawn; *pledge*, tixrob bis-saħħa ta xi ħadd (billi lewwel tixrob int minn tazza imbagħd tatiha f'idejn l-oħrajn biex jixorbu minnha wara xulxin).

PLEDGEE—dac li lilu tati il capparra jew xi haġa b'rahan.

PLEDGEOR—min jati rahan jew capparra.

PLEDGER — min jirhan jew jati capparra; min jixrob bis-saħħa ta xi ħadd jeħor.

PLEDGERY—(fil-ligi) sicurtà.

PLEDGET — biċċa lint (ċatta) li ittobba ikegħdu fuk ferita.

PLEIADES — trajja (għankud cwiecheb ta sebgħa, ta dan l-isem).

PLENAL—mimli; complut, collu.

PLENARTY—(fil-ligi) li stat ta benefizziu etc. meta icun collu (complut) jew sħiħ.

PLENARY — plenaria; collu chemm hu; complut; (fil-ligi) procedura decisiva; (collha chemm hi jew sħiħa); *plenary authority*, autorità, setgħa, shiha (ta collox); *plenary indulgence*, indulgenza plenaria.

PLENILUNAR } PLENILUNARY } tal kamar quinta.

PLENIPOTENCE — kawwa ta setgħa; setgħa ta collox.

PLENIPOTENTIARY—plenipotenziariu; ambaxxatur.

PLENISH — timla mil ġdid; tgħammar.

PLENISHING—għamara.

PLENISHING NAIL—musmar cbir li il mastrudaxxi jusaw meta ikegħdu xi tavlar.

PLENIST — wieħed li igħejd li ma hemmx vojt.

PLENITUDE—mili (żakk mimlia).

PLENITUDINARIAN—ara *plenist*.

PLENTEOUS—tax-xaba; bosta; ħafna; il ħela.

PLENTEOUSLY—bl-abbundanza; bix-xaba.

PLENTIFUL—ara *plenteous*.

PLENTY—ħafna, bosta, xaba; katiħ; *in plenty*, bl-abbundanza, bix-xaba; *the seven years of plenty*, is-seba snin tal abbundanza.

PLEODONT—xorta ta gremxula.

PLEONASM — pleonasmu; chelma żejda.

PLEONAST—min fil chitba etc. iħobb jusa il cliem żejjed.

PLEONASTIC } PLEONASTICAL } tal pleonasmu.

PLEROPHORY — persuasioni sħiħa (soda).

PLESH—għadira (mċafalsa).

PLETHORA } PLETHORY } quantità żejda; *a plethora of wit*, intelligenza żejda; *plethora*, demm żejjed.

PLETHORETIC—tal *plethora*.

PLEURA — pleura; rita doppia li hemm fis-sider minn gewwa; *the pleura pulmonaris covers the lungs*, il pleura pulmonari ticsi il pulmuni; *the pleura costalis, covers the ribs etc*; il pleura costali ticsi il custilji.

PLEURISY } PLEURITIS } infiammazioni tal *pleury*.

PLEXURE—niżġa; maljar.

PLIABLE } PLIANT } li jitgħawweġ, li jiltewa; li iciedi jew idur malajr, li iddawru chif trid.

PLIANCY—rtuba, mullâr; li haġa iddur malajr.

PLICA—marda meta ix-xagħar jittappan u jitħabbel collu ma xulxin.

PLICATE—immaljat (xagħar) maħdum bħal trizza.

PLIERS—tnaljetta.

PLIFORM — bħal (għamla ta) tinja jew piegatura.

PLIGHT – tati chelmtec (taħlef fedeltà); torbot (bi żwieġ); tabxa, tnassisa; pericolu; chelma tal unur; *we plight our faith to one King etc (***Macaulay,** *Hist of England*), aħna natu chelmitna (naħilfu fedeltà) lir-Re wieħed etc; *I found myself in a dreadful plight there that night*, sibt ruħi f'tabxa m'hix tal biża ftit hemm, dac il-lejl.

PLIGHT – tati chelmtec; malja; libsa.

PLIM – timla; tonfoħ; toctor; ticber.

PLINTH – zocclu ta colonna etc.

PLINTHITE – mineral lewn il madum aħmar.

PLIOCENE — plioceni; l-iżied taksima moderna tal periodu terziariu hecc msejjaħ mil geologi.

PLOD – għadira; ċaflis; taħdem jebes; tħakkek; taghmel xogħol jebes; tbati; timxi jew tgħaddi il kuddiem (f'haġa) bit-tbatija u bil mod; tistudia kajla; *plod your way etc (***Byron**, *Childe Harold)*, imxi il kuddiem bit-tbatija etc.

PLODDER — min jimxi il kuddiem kajla kajla u bit-tbatija.

PLOD SHOES – żarbun oħxon għattajn u iċ-ċfales.

PLONGE — żurżieka f'fortificazioni (fil parapett fuk) hecc msejħa.

PLONKET—xorta ta drapp tas-suf oħxon (ordinariu).

PLOT – ġonta raba; biċċa art; nisġa ta discors jew ta ctieb; tnassisa; nas sa; tabxa; confeffa; cumplott; conġura; tebgħa; pianta (pian) ta għalka etc; tnassas; ticconfeffa; ticconġura; tagħmel conġura; titħasseb; tiżen f'moħħoc; tixtarr bil moħbi; taghmel pianta (ta biċċa raba etc).

PLOTTER – min jagħmel conġura jew nassa; min jicconfeffa

PLOUGH—moħriet; taħrat; is-sicchina tal librari; *the plough*, il moħriet (is-seba cwiecheb ghankud, fil costellazioni tal *Great Bear*); *to put one's hand to the plough*, tati bidu; takbad taħdem; *to plough in*, tiżra il kamħ fir-radda tal moħriet; *ploughable*, li tista (jista) jinħarat; tal ħrit.

PLOUGH BOY—tifel tar-raħal (li jaħdem fir-raba jew wara il moħriet), tifel njurant, bla scola.

PLOUGH GANG } biċċa art (raba) daks
PLOUGH GATE } 80 *acre*

PLOUGH HALE – il lasta tal moħriet.

PLOUGH LAND — art (raba) li jista jinħadem jew jinħarat.

PLOUGH MONDAY — lewwel tnejn li jigi wara il festi tal Milied (meta il ħeddiema jerġgħu jakbdu ix-xogħol).

PLOUGH PADDLE } barraxa tal moħ-
PLOUGH STAFF } riet.

PLOUGH SHARE – sicca tal moħriet.

PLOUGH WRIGHT — min jagħmel li mħarat.

PLOUTNET - xibca (għażel) tas-sajjeda għal gambli jew ħut rkiek.

PLOVER – piuviera; mara mitluka li m'hix tal galbu.

PLOW - moħriet.

PLOYE—(fl-araldica) milwi, mgħawweġ.

PLUCK - takta (ward jew frott), taħtaf, takla; tnittef; tiġbed, twakka f'esami jew ma tgħaddix; *he went to college, and he got plucked*, mar (biex jidħol) il culleġġ u ma għaddeuhx; *to pluck off*, tinżel; tibbaxxa; tonkos mil grad; *to pluck up*, takla mil gheruk (xitla etc); tekred, tistradica.

PLUCKED — kalbieni, curaġġus; li isofri jew iżomm sħiħ.

PLUCKER – min jakla fjuri etc.; min jistradica; macna għat-tnaddif u l'irranġar tas-suf twil li icun lest għal li mxit.

PLUG – suddieda, tapp; ghidma tabacc (għal magħda); sticca tabacc (nigret); cavilji tal injam f'ħajt magħmulin biex jistgħu idaħħlu scarpellini etc. għal armar ta pont etc.; il beżżula ta xcubetta; issodd; *plug and feather*, taksam il gebel bli spnar.

PLUKE - ara *pimple*.

PLUM — ghanbakra; prajn (siġra), żbiba; chemxa flus sewwa (daks mitt elf lira); *plum cake*, pudina biż-żbib; *plum pudding*, il budina tal Milied; tidhac; tkarrak; tballa wieħed xi fatt, jew storia; *to plum a person up with a tale*, tballa lill bniedem xi raccont.

PLUMAGE – rix ta għasfur.

PLUMASSARY — ħafna rix u piumi (għal cpiepel etc)

PLUMASSIER — min jaħdem (jirranġa) ir-rix għal cpiepel etc.

PLUMB — ċomb, il ħajt (bic-ċomb jew ir-riegla ċomb) tal bennejja etc; ċomb ta xlief; ħofra fonda etc; ċomb, dritt; 'esatt; tal pis; *plumb bob*, il ħajt biċ-ċomb (biex isibu id-dritt) il mastrudaxxi etc.; tiscandalja; tiddritta bil ħajt u iċ-ċomb; taccerta.

PLUMBCENTRE — dritt, ċomb, fin-nofs sewwa.

PLUMPLINE — il ħajt (biċ-ċomb) tal mastrudaxxi etc għat-tkegħid (taxxogħol) fid-dritt.

PLUMBAGO (jew GRAPHITE)—iċ-ċomb li bih jagħmlu il-lapsijet tal carta.

PLUMBEAN – taċ-ċomb; bħaċ-ċomb.

PLUMBEOUS — tkil, bħaċ-ċomb.

PLUMBER — wieħed li jaħdem fiċ-ċomb; ċombar.

PLUMBERY—fejn isir ix-xogħol taċ-ċomb; ħanut taċ-ċombar.

PLUMBIC – taċ-ċomb.

PLUMBIFEROUS—li jagħmel (jati) iċ-ċomb.

PLUMBLING—it-tfittix jew l-iscandaljar ta gewwa il minieri.

PLUME—rixa; cburija jew cobrija; żargin; suppervia (meta wieħed icun mimli bih in-nifsu li jidhirlu li ma hawnx għalieh); tillixxa ir-rix; iżżejjen jew isebbaħ bir-rix; tnittef (takla) mirrix; titcabbar; tiddandan.

PLUME ALUM – xorta ta gebel bħal xebb il ġmiel jew asbestos.

PLUMELESS – bla rix.

PLUMIGEROUS li għandu ir-rix.

PLUMILIFORM – li gej bħal rixa.

PLUMIPED—tajra bir-rix f'sakajha.

PLUMMET — scandall; ċomb ta li scandall; biċċa ċomb (lapes bla għuda oħxon) għal ħażż tal bennejja etc.

PLUMMING – li scandaljar jew tficcija fejn jiftħu ħofra (*shaft*) għall aria f'miniera.

PLUMOSE } bir-rix, collu rix.
PLUMOUS }

PLUMP—smin; mlaħħam, imbaċċaċ; issemmen; tlaħham; tbaċċaċ; malajr, b'salt kawwi, ċomb; ħalba xita (meta tinżel kawwija u għal għarrieda) ċar; *a plump lie*, għidba ċara u tonda; *a plump shower*, ħalba xità kawwija.

PLUMPER—min isemmen; ballun jew boċċa ratba li chienu jagħmlu f'ħalkhom dawc in-nisa (xjuħ) jew bla snien biex iżommu ħalkhom mimli u ix-xdiek mkabbżin il barra; vot għal candidat wieħed meta icun hemm actar minn cunsiljer etc. wieħed biex isir.

PLUMP FACE — wiċċ tond, smin jew imbaċċaċ.

PLUMPNESS—mili, simna; tbacciċ.

PLUMY – collu (mimli) rix.

PLUNDER – serka; tisrak; sacchiġġ.

PLUNDERAGE – serk.

PLUNDERER—min jisrak jew jissacchiggia; ħalliel.

PLUNGE – għadsa; tgħaddas; *to plunge into debt*, tintela sa għonkok biddejn; *plunge bath*, banju fejn wieħed jista jidħol collu.

PLUNGEON—tajra tal baħar, il margun jew bugħaddas.

PLUNGER – għaddâs; min jogħdos.

PLUNKET—xorta ta lewn caħlani.

PLUPERFECT — temp tal verb, il *piucheperfetto*.

PLURAL – plural; li juri actar minn wieħed jew ħaġa.

PLURALISM — is-sistema li wieħed iżomm jew icollu actar minn benefizziu wieħed.

PLURALIST – abbati, kassis, li icollu actar minn benefizziu wieħed.

PLURALITY – pluralità ; actar minn benefizziu wieħed jew bosta benefizzii.

PLURIES—(fil-ligi) digriet jew mandat hecc msejjaħ.

PLURIPRESENCE—li wieħed icun jew jidher f'actar minn post wieħed fli stess ħin.

PLUS—actar; iżied; ħażż fl-aritmetica hecc: +, li ifisser iżied.

PLUSH - plaxx, drapp bil pil, tal harir.

PLUTOCRACY — is-setgħa tal gid tal għana jew tal flus.

PLUTOCRAT—wieħed li jista (għandu l-influenza) għax għani.

PLUTONIAN } wieħed li iżomm mat-
PLUTONIST } teoria illi l-art jew iddinja saret (chienet) lewwel min-nar.

PLUTONIC } ta Pluto, tal infern;
PLUTONIAN } mudlam; ta taħt l-art.

PLUVIAL—tax-xita; cappa (lbies) tal kassisin.

PLUVIAMETER } pluviometru) ħgieġa
PLUVIOMETER } (tazza) immarcata jew maħżuża li tcun fl-aria (fuk bejt etc) biex tara (timmarca) chemm tinżel xita.

PLUVIONAL—tax-xita.

PLY—tinja; volta; xeħta; gibda; cap f'ħabel; taħdem; thacchec; tagħmel viaggi minn post għall jeħor, tmur u tigi; ticconfondi; *to ply one with questions*, ticconfondi (tistordi) bniedem billi tagħmillu ħafna mistoksijiet; *the launches that ply from Valletta to Sliema and viceversa*, il laneċ li imorru u jiġu (li jaħdmu) mill belt għal tas-Sliema u minn tas-Sliema għal belt.

PLY—tmur jew timxi contra ir-riħ.

PLYING—li imur (sejjer) contra ir-riħ; li jaħdem; li iħacchec fix-xogħol.

PNEUMATICS—(akra *niumatics*) pneumatica; ix-xienza li tittratta fuk il proprietà meccanica tal fluidi elastici, u l-actar fuk l-aria.

PNEUMATIC — mimli bl-aria; li fih l-aria; li jaħdem jew jimxi bl-aria; gass.

PNEUMATOCELE - nefħa (bħal bażwa) fil borża tat-testiculi ta ragel.

PNEMATOLOGY—ix-xienza fuk il proprietajet tal fluidi elastici; id-dutrina (tagħlim) fuk dac collu li hu spirituali.

PNEUMATOMETER--gasometru.

PNEUMOGRAPHY—descrizioni tal pulmuni.

PNEUMOLOGY—l-anatomia tal pulmuni.

PNEUMONIA } infiammazioni tal pul-
PNEUMONY } muni.

POA—ħaxix ħażin ta dan l-isem.

POACH—tgħalli il bajd; tofsok il bajd fil misħun jagħli; tinfed (b-foxxna) ħut etc); tirfes fuk is-silġ jew il borra; tati is-salt jew tibda ħaġa bla ma tcompliha; iċċaflas (tgħassed billi tirfes fuk is-silġ li icun hemm fit-triek); tisrak il caċċa; tidħol għal caċċa jew tmur tistad f'postijiet riservati jew fil magħluk.

POACHER—ħalliel tal caċċa.

POACHARD — (tajra) il brajmla ta rasha ħamra.

POACHING—serk tal caċċa jew dħul fl-artijiet ta hadd jeħor (riservati) għal caċċa; tgħolija.

POACHY--mċaflas; mtajjen.

POCK—gidra (marca, sinjal tal gidri) nuffata tal gidri.

POCK BROKEN } collu tokob tal gidri.
POCK PITTED }

POCKET—but; jew borża; iddaħħal fil but; *to be in pocket*, iddaħħal, takla (flus f'negoziu etc) *to be out of pocket*, titlef, toħroġ mil but; *to have in one's pocket*, icolloc il controll (il ħacma) fuk ħaġa (bniedem etc); *to pocket*, iggib bilja (biċċa tal biljard) fil borża; *to pocket an affront*, tieħu rifront u tokgħod għalieh (bla ma titchellem xejn).

POCKET BOOK—taccuin; librett (ctieb żgħir) għal but.

POCKET FLAP—patta (biċċa) ta fuk il but.

POCKET FUL—mimli but.

POCKET MINE — ħofra b'bicciet taddeheb etc fil blat f'miniera.

POCKET MINING — tfittix tad-deheb fil *pocket mines* (ara).

POCKET MONEY—flus li jintgħataw lil xi student etc li icun f'culleġġ etc għan-nefka ta xi ħwejjeġ li icollu bżonn.

POCKET PIECE—biċċa munita li wieħed iżomm f'butu (m'hux biex jonfokha).

POCKET PISTOL—flixcun żgħir (ċatt) b'xi xorb li wieħed iżomm fuku fil but.

POCK FRETTEN—mimli (collu tokob tal) gidri.

POCKHOLE—tokba tal gidri (gidra).

POCKWOOD—xorta ta njam jebes (il *guajacum officinalis*).

POCKY—bil gidri.

POCO—(bit-Taljan, fil musica) ftit.

POCULENT — tajjeb għax-xorb (li jokgħod f'tazza).

POD — fosdka, miżwet; gewża tal koton.

PODAGRA—pullagra, gotta fis-sakajn.

PODAGRICAL—tal pullagra.

PODDER—min jiġbor li mżiewed jew il gewż tal koton.

Podge—ċaflis, fangazz.
Podgy—mbaċċaċ (kasir u ohxon).
Podium—zocclu (ħajt) ta xi żewġ filati jew iżied dwar xi tempiu jew bini bil colonni etc; zucclatura għal colonni ta xi tempiu etc.
Podology—trattât fuk is-siek.
Poem—poema, poesija.
Poematic / **Poetical** } tal poesia.
Poety—poesija; is-sengħa li wiehed icollu li jicteb il versi; xi chelmiet (motto) mictubin (scolpiti) f'circhett tad-deheb etc (ara *posy*).
Poet—poeta, min jicteb il poesija.
Poetaster—min jicteb versi ta cafcaf jew poesija li ma tcun tgħejd xejn; poeta tat-tużżana.
Poetess—poetessa, poeta mara.
Poetic / **Poetical** } tal poesija.
Poetics—li studiu (critica) fuk reguli tal poesija.
Poetize—ticteb il poesija; tagħmilha ta poeta.
Poet laureate—poeta li chien impiegat ma Re biex jictiblu xi versi cull sena meta jagħlak sninu, u cull meta tintrebah xi vittoria.
Poetress—ara *poetess*.
Poetry — poesija; componiment (chitba) bil versi, bit-takbil.
Poetship—ranc (ufficiu jew grad) ta poeta.
Poh—puh !
Poignancy—ħarr, ħruk (fit-togħma) togħma ħarra; gdim bil cliem (cliem li jinfed il kalb) tnigghiż.
Poignant—ħarr; li jaħrak fit-togħma; li inigghez (bil cliem) li imiss jew jinfed il kalb.
Point—nicta; ponta; pont fil chitba (.); il ħin sewwa (żmien) il-loc (sewwa, fejn); posizioni; biċċa żagarella, kafla etc. li iżżomm il cmiem ta ġlecc etc. bil bofof jew mtellgħin il fuk; caratteristica, il pont; il custioni; is-sentenza (ta custioni etc.); punti (marchi); dakka (bi tromba etc.) sinjal; titticchia (tagħmel it-ticchi) jew il ponti fil chitba; toħroġ (tagħmel) il ponta jew tittempra lapes etc.; turi bis-saba; tehmeż; tipponta b'labra; tipponta (timmira) b'canun etc; tcaħħal il fili etc. f'bini; turi (sewwa il ħin etc.); issir jew tagħmel ir-ras (sinjal ta tumur jew musmar li icun wasal jew sar biex jinfetaħ); *a point of land*, ponta (cap) tal blat jew tal art; *Isola point*, il ponta ta l-Isla; *point of interrogation* (?), pont interrogativ (?); *at the point of her death*, fil pont (il ħin sewwa) tal mewt taħha; *he resumed at the point at which he had left off*, raġa beda hemm sewwa fejn chien ħalla; *their points being broken down fell their hose*, (**Shakespear**, *Henry IV*), billi inkatgħulom il kfieli (taccalji) niżlulhom il calzetti; *whether he should go or not go was the point*, jecc imurx jew le chienet il custioni; *he won by five points*, rebaħ b'hames ponti; *a loud trumpet and a point of war*, (**Shakespear**, *Henry IV*), dakka bittromba, sinial tal guerra; *I have these pencils to point*, għandi dawn il lapsijiet x'nittempra; *point a pin here*, ehmeż labra tar-ras hawn; *they pointed the swords to them*, ippuntaw ix-xwabel lejhom; *point out all the islands in the Mediterranean sea*, urini il gżejjer collha tal Mediterran; *at all points*, collu chemm hu; perfettament; *at point*, dal wakt, għal ftit; *you are at point to lose your liberties*, (**Shakespear**, *Cariolanus*), wasalt (kiegħed) biex tittef (titilfu) il libertà tagħcom; *to point*, sewwa sew; *to come to points* (jew *to fight with swords*), tiggieled bix-xwabel; *point blank*, espress, dritt dritt; ċar u tond; *a point blank denial*, ċaħda, dritta dritta; *point blank*, il marca (bajda) f'*target* fejn għandha tolkot il balla fil versall; *point d'appui*, il basi, il post magħżul fejn jiffurmaw irriġmenti għal manuvri etc.; *point device*, precis esatt; *point hole*, sinjal fejn ipoġġu il-labar fil fraxchetta ta stampatur; *point lace*, pont *lejs*.
Pointal—il pistill ta fjur.
Pointed—bil ponta; ħarr.
Pointel—stil; xorta ta lapes bil ponta.
Pointer—werrej; chelb tal ferma.
Pointing—wiri; temprar jew ħruġ

tal ponta (f'lapes etc.); tiċhil tal fili fil bini etc.

Pointing stock—ridiclu, wieħed li kiegħed biex jidħcu in-nies bih.

Pointless—bla ponta; spuntat.

Poise—użin; tweżin; tiżen; twieżen, iżżomm miżien.

Poison—semm; toscu; velenu; tintosca; tivvelena.

Poisoning—velenar; intuscar.

Poisonous - velenus; li jintosca.

Poitrel—il gilda tas-sidra (ta arnes) ta żiemel.

Poke — tfittex; itteftef fid-dlam; taħwi in-nar; xcora; barżakka; ħaġa misruka; wieħed għażżien; *to poke about* tindahal; tiddeffes fejn ma jesgħecx; *to buy a pig in a poke*, tixtri il ħut fil bahar; *to poke fun*, tiżżuffietta bi; tgħaddi iż-żmien bi.

Poker—ħadida biex taħwi in-nar biha; *poker*, logħba bil carti ta dan l-isem; seffud għal mogħdija tal canoli (tad-dbielet etc); *old poker*, ixxitan (ta l-infern).

Pokerish—jebes; *stiff*, li ibażża ittfal.

Poking - vili; baxx.

Poky—dejjem marsus u bla aria; *a poky corner*, rocna dejka u bl-aria ħażina; *poky*, fkajjar, kadim, mcewlaħ, mkatta; *the ladies were in their pokiest old head gear*, (Thackeray, *New comes*), in-nisa chellhom f' rashom l-actar cpiepel kodma u mcewlħin.

Polacca } Polacre } xorta ta bastiment tal kluħ bi tliet arbli, ta lvant.

Polar—tal pol; polari.

Polarchy—gvern ta ħafna nies.

Polarization - it-tnissil ta current elettricu secondariu f'batteria galvanica, jew current cuntlariu għal current ewlieni, li joktol dan il current.

Polder—biċċa raba (art) fl-Olanda li tcun mgħaddra imbagħd jagmluha art tajba (jew raba tajjeb).

Pole—pol (tarf tad-dinja ta fuk jew ta isfel); pol; lasta; tul ta 16 il pied u nofs; tgħammar b'lasti jew b'pali; titfa (tmixxi) dgħajsa bil-lasta.

Pole axe—mannara b'lasta twila.

Pole cat—xorta ta kattus li fih riħa tinten u li għandu mil ballottra.

Pole lathe—xorta ta torn semplici.

Polemic—li jiggieled bil chitba; tal polemica jew ġlied fuk xi custioni tal chitba.

Polemics—polemica; ġlied bil chitba fuk xi custioni etc.

Polemoscope—strument bħal tromba mgħawġa biex tara bih ħwejjeġ li icunu mgħottijin b'xi ħaġa jew b'xi mincheb etc.

Polenta - punenta (tkiek tal kamħirrun magħġun).

Pole star—li stilla polari; il chewcba li fuka jimxu il captani bil-lejl.

Police—pulizia; *police constable* jew *policemen*, cuntistabbli, puliziott; wieħed tal pulizia

Police court—korti tal magistrati.

Police force—il pulizija, il corp tal pulizija.

Policy - politica; sengħat (ix-xogħol ta chif) min jiggverna pajjis; ħajna; għakal; *honesty is the best policy*, l-onestà hi l-aħjar (l-isbaħ) ħajna cbira.

Polish—tindif; tnaddif; tibjid; lustru tal cawba; rekka fix-xogħol, rfinir; tirfina; tnaddaf; tbajjad; togħrok; trakkak fix-xogħol; tillostra; *to polish off*, teħles minn; tmur bil-lest.

Polished—rfinut, mnaddaf; illustrat (bil-lustru).

Polishedness—lustrar, lostru (tal cawba etc)

Polisher—min jillostra jew jati il lostru; min inaddaf.

Polishing—li jillostra, li inaddaf.

Polite—ħlejju; dħuli; pulit; ta mgiba ħelwa; pulit; civil, gentili.

Politeness—mgiba tajba ta bniedem pulit, civil jew gentili.

Politic—politicu; ħajjen; għakli.

Political - tal politica; politcu.

Political economy — economija politica; ix-xienza li titchellem fuk il gid ta nazion u chif dan il gid jiżdied jew jonkos.

Politicaster—wieħed pulitcu tattużżana; politcu li ma jaf xejn.

Politician — bniedem politicu jew mogħti għal (li jaf il) politica.

POLITICS—il politica, sengħet min jiggverna pajjis.

POLITY—costituzioni civili; ix-xienza (sengħa) ta gvern; politica; maniġġar ta gvern.

POLKA—polca (żifna).

POLL—ras; kurrigħa; lista tal elettori; il voti li il canddidat icollu f'elezioni; wieħed mit-truf tal martell; iddahar ta mannara; pappagall; takta ir-ras, tkarwes; takta il krun t'annimal; tkaċċat; tniżżel l-eletturi collha f'lista; tati il vot jew tivvota; tagħmel taxxa; tisrak; tagħmel sacchiġġ; *to poll a jury*, tesamina wieħed wieħed il ġurati (f'ġurì) biex tara culhadd x'fehma għandu.

POLLACK—ħuta bħal baccaljaw.

POLLARD—siġra mkaċċta; biċċa flus (munita) mxelfa; ħuta ta dan l-isem; cerv li wakgħulu krunu; għasida (tat-tigieġ etc.); tkaċċat.

POLLEN—it-trab isfar tal fjuri.

POLLER—min jivvota; elettur; min ikaċċat; ħalliel.

POLLEVIL—(marda) nefħa jew infjammazioni f'ras żiemel.

POLLICITATION—(fil-ligi) wegħda li dac li lilu tcun magħmulha icun għadu ma accettahiex.

POLLINIFEROUS—li jagħmel (jati) il *pollen*.

POLLIWIG—żrinġ żgħir.

POLLOCK—ħuta bħal baccaljaw.

POLL TAX—taxxa fuk cull ras.

POLLUTE—tnigges; tcasbar; tħammeġ; ittabba; tħażżen.

POLLUTION—tniggis; tcasbir; ħmieġ; tidnis; titbiħ.

POLLUX—pollux; chewcba fissa, waħda mil cwiecheb tal għankud *gemini* jew it-tewmin.

POLONAISE—polinĉs; libsa (fuk ohra) ta mara.

POLONESE—tal Polonia; tal Isien tal Pollacchi jew tan-nies tal Polonia.

POLONY—mortadella.

POLT—dakka, lakta; siek (sakajn) mgħawgin jew makluba lura.

POLTFOOT—wieħed li għandu sakajh mgħawġa.

POLTROON—briccun, banavolja, vili.

POLTROONERY—briccunata, viltà.

POLY-isem ta ħaxixa; *poly*, chelma (mil grieg) li titkiegħed kabel xi chelmiet u tfisser bosta jew ħafna, bħal: *polygon*, figura b'ħafna anguli.

POLYANDRIA—razza ta figuri li għandhom actar minn għoxrin stami.

POLYANTHUS—il primula (fjur).

POLYARCHY—gvern f'idejn bosta nies; democrazia; oligarchia.

POLYCARPOUS—li jagħmel bosta frott.

POLYCHREST (fil medicina)—li jiswa għal bosta ħwejjeġ; li jagħmel bosta effetti.

POLYCHROITE—il-lewn li jati iż-żagħfran.

POLYCHROMATIC—li fih (juri) bosta culuri.

POLYCHROMY—iż-żebgħa ta dari ta li statwi u id-djar minn barra (il faċċata).

POLYCRACY—gvern b'ħafna cmandi.

POLYGAMY—poligamija; żwieġ ta bosta nisa jew ta actar minn mara waħda; jew ta mara li tiżżewweġ actar minn ragel wiħed fli stess żmien.

POLYGAMIST—min icun miżżewweġ ma actar minn mara waħda jew mara li tcun miżżewġa ma actar minn ragel wieħed.

POLYGARCHY—gvern f'idejn bosta nies.

POLYGASTRIC—annimal (bħal għendus) li għandu bosta stonchijiet.

POLYGENOUS—magħmul minn bosta xorta.

POLYGLOT—poliglotta; wieħed li jaf b'bosta lingwi; ctieb li fih xogħlijiet b'bosta lingwi; li fih (għandu) bosta lingwi.

POLYGON—poligonu; figura b'bosta anguli; bini (swar) li idur b'ħafna cantunieri.

POLYGONY—il-lewża tar-raba (ħaxix).

POLYGRAM—figura b'ħafna linji.

POLYGRAPH—strument għal chitba ta ħaġa f'bosta copij fli stess wakt.

POLYGRAPHY—is-sengħa li ticteb b'bosta ciffri jew ittri u li imbagħd tcun tista takrah.

POLYGYN—pianta li fiha bosta pistilli.

Polygyny—ara *polygamy*.

Polyhedral — li għandu bosta ġnieb.

Polyhedron — figura tal geometria b'bosta ġnieb; ħgieġa li tcabbar jew tcattar (timmoltiplica)

Polyloquent—li jitchellem hafna.

Polymathy—li wiehed icun jaf bosta arti u xienzi; tagħlim ta bosta xorti.

Polymorphic } li ghandu (ta) hafna ghamliet.
Polymorphous }

Polynesia—il Polinesia; ġabra ta gżejjer ħdejn xulxin fil Pacificu (Ocean) ta dan l-isem.

Polynesian—tal *Polynesia*.

Polynomial } li ghandu ħáfna ismijiet,
Polynomous }

Polyorama—macna (strument) otticu (tromba) li turi ħafna veduti.

Polypidon—bejta tal karnit.

Polypode—ic-centu piedi.

Polypus—il karnita.

Polyspast—macna b'hafna taljoli.

Polysyllable—polisillaba, chelma b-actar minn sillaba waħda.

Polytechnic — li fih hafna (bosta) arti.

Polytheism—politeismu; id-dutrina (falza) li tghejd li hemm actar minn Alla wieħed.

Pomace—is-sugu tat-tuffiħ.

Pomade—pumata, mantichilja.

Pomander — trab jew sapun etc. ifuħ.

Pomatum—(ara *pomade*).

Pome—tuffiħa jew lanġasa.

Pomecitron—lumi; citru.

Pomegranate—rummiena.

Pomelion—il pum ta wara ta canun.

Pomeroy } xorta ta toffiħa.
Pomeroyal }

Pomiferous—li jaghmel (jati) ittuffiħ jew frott cbir bħal kara tal fliexchen etc.

Pommage—is-sugu tat-tuffiħ.

Pommel—pum; il boċċa li biha jispiċċa manku ta sejf; tati (issawwat jew tħabbat) b'bastun oħxon; tbengel.

Pomology — is-sengha tal coltivazioni tal frott u tas-siġar tal frott; trattat fuk il frott.

Pomona—isem ta waħda mil pianeti (chewcba) li sabu milhomx.

Pomp - żina, pompa; processioni solenni.

Pompadour—pompador; lewn aħmar scur.

Pompet—ic-cilindru ta stampatur.

Pompion—kara bagħli.

Pompous — splendidu, magnificu; cbir; mżejjen; bil pompa.

Poncho—mantell li jilbsu in-nies tal Chili u tal America t'Isfel.

Pond - għadira.

Pond duck—papra.

Ponder — taħseb; tkis; titħaseb; tiżen (f'moħhoc) tirrifletti.

Ponderer—min jaseb, jiżen b'moħħu jew jirrifletti.

Ponderal—stmat (mekjus) bl-użin.

Ponderance—tokol, użin.

Ponderous—tkil; impurtanti.

Ponent—tal punent, ta fejn tghejb ix-xemx.

Pongee—xorta ta ħarir li isir fic-Cina.

Ponghee—kassis tal Birman.

Pongo--xorta ta ghedmejmun (ourangutang) cbir.

Poniard—stallett; tati bli stallett.

Pontee—strument tal ħadid li jerfgħu bih il ħgieġ sħun jew jaħrak mil fabbrica fejn icun.

Pontic—tal Baħar l-Iswed.

Pontiff—il papa.

Pontific } tal papa, pontificali.
Pontifical }

Pontifical—ir-ritwal; il lbies pontificali (gala) ta Iskof jew Papa.

Pontificate—li stat, l-ufficiu, ta Papa; pontificat; renju jew saltna ta Papa.

Pontifice—xoghol, armar, twakkif ta pont.

Pontonier—min jagħmel (costruttur) tal puntuni jew ċattri.

Pontoon—puntun jeu ċattra.

Pony - poni.

Pood—pis (użin) Russu ta 36 libbra.

Poodle — chelb żgħir tal ħoġor, canjolin.

Pooh—puh!

POOL—għadira żgħira; menka.

POOLER - biċċa għodda tal cunzatur li biha iħawwad l-ilma fil vaschi.

POOLSNIPE—ċuvett, pluverott (għasfur).

POOP—il poppa ta bastiment; tinvesti bil puprest jew bit-taljamar fil poppa bastiment jeħor; titfewwak; titfa riħ.

POOPED—bil poppa; milkut b'colp ta baħar fil poppa.

POOPING - dakkiet tal baħar (mewġ) fuk il poppa ta bastiment f'tempesta.

POOR—fkir, żgħir, dgħajjef; msejchen; batut; ħawli (raba); magħlub; niexef; *the poor*, il fkar.

POOR JOHN—isem ta ħuta, il marlozz.

POOR HOUSE — dar fejn iżommu (jiġbru) il fkar.

POORLY—batut, marid ħafna; maghdur; dgħajjef; debuli.

POORNESS—fakar; tbatija.

POOR RATE—taxxa (flus jew ġbir) għal fkar.

POOR SPIRITED—bla ħila; gifa.

POP—tfakkigħa; xorb bħal ginger, luminata etc (li meta tiftaħ flixcun ifakka); tidħer fil għajn għal għarrieda; toħroġ jew tidħol għal għarrieda; takbeż minn post għal jeħor għal għarrieda; tfakka (b'ħalkec); tittawwal, tati titwila; titfa; timbotta; tirhan (tkiegħed ħaġa il monti b'rahan); *to pop corn*, tixwi li mżiewet tal kamhirrum; *to pop the question*, titlob lill xi ħadd (tfajla) għaż-żwieġ; *I suppose you popped the question more than once*, (Dickens, *Sketches by Boz*), nissoponi tlabt chemm il tfajla b'għarusa tiegħec.

POP—għal għarrieda; bla ħsieb.

POPE - papa.

POPEDOM—papat, ufficiu (post) jew saltna ta papa.

POPEJOAN—isem ta logħba tal carti.

POPERY—ir-Religion Cattolica Rumana.

POPESEYE—glandula mdawra bixxaħam f'rigel (siek) ta muntun.

POP GUN—xcubetta tar-riħ.

POP IN JAY—pappagall.

POPISH - tal papa.

POPLAR - luk, siġra tal luk.

POPLIN - poplin, drapp, ħarir u suf.

POPLITEAL, POPLITIC } tal għaksa ta rcobba.

POPPY—xaħxiħ, pepprin.

POPULACE—il poplu baxx.

POPULAR—populari; tal poplu; migjub tajjeb minn culħadd, maħbub.

POPULARITY — popularità, mgiba tajba (mħabba u rispett) minn culħadd.

POPULATE—tghammar bin-nies.

POPULATION—popolazioni, nies ta pajjis.

POPULINE — sustanza li tagħkad bħal cristall li jeħdu mil koxra tassiġra tal luk.

POPULOUS — populat, mimli binnies.

PORBEAGLE — xorta ta chelb il baħar.

PORCATE—li ghandu raddiet (bħal tal moħriet) mit-tul; li gej (magħmul) raddiet raddiet.

PORCELAIN — china, fajjenza (tal china); tal China, (ħaxixa) il burdlieka.

PORCH—porticu, daħla ta cnisja etc bil colonni.

PORCINE—tal ħanżir jew każkuż.

PORCUPINE—il porcuspin.

PORE—por; tokba fil (gilda tal) gisem mnejn joħroġ il għarak; tara, tesamina, jew tifli b'rekka l-actar cbira.

POREBLIND—corta vista.

PORER—min jifli jew jistudia sħiħ jew b'rekka cbira.

PORINESS—ħafna pori.

PORISM - carollariu, proposizioni tal geometria li għandha minn problema u minn teorema iżda la hi l-waħda u l-ankas l-oħra.

PORITE—xorta ta kroll.

PORK—laħam tal ħanżir.

PORKER—ħanżir, każkuż.

PORKET, PORKLING } ħanżir jew każkuż żgħir.

POROTIC—li jibdel l-ichel f'materia (ħaġa) jebsa.

POROUS — porùs, mimli pori jew tokob rkak.

PORPHYRY—rħam aħmar.

Porpoise—id-delfin.
Porraceous—aħdar bħal currata.
Porrect—li ħiereġ (mtawwal) il kuddiem.
Porret—currata.
Porridge—għasida.
Porrigo—ħżieża.
Porringer—scutella, nofsija.
Port—port; marsa; bieb; mgiba, ciera; il ħadid (tond) tal brilja li jigi fil ħalk taż-żiemel; dakka (marziali) bic-cirimella; in-naha tax-xellug ab-bord ta min icun wiċċu lejn il prua; lejn ix-xellug jew max-xellug; tieħu; iġġorr; iggib minn banda għal l-ohra; iżżomm (bastiment jew it-tmun) lejn ix-xellug; port (*port wine*), mbit port.
Portable—li jista jingieb fl-idejn; maniġġabbli.
Portage—il portatura, it-trasport, il flus (ħlas) tal ġarr ta ħaġa.
Portal—bieb, il-loġġ ta fuk il bieb.
Portance—mgiba, ciera.
Portass—breviar, ctieb tat-talb jew tal cnisia.
Port crayon — caxxa (stoċċ) għal lapes tal carta.
Portcullis—rixtellu jew xatba bi-swit bieb ta fortezza bħal rpar, u biex il bieb icun iżied fis-sħiħ (fil gwerra jew f'xi attacc); tagħlak (thares) bieb ta fortezza b'rixtellu jew b'xatba.
Porte — il Korti Ottomana (tat-Torc).
Porte feuille—portafoll; l-ufficiu jew id-dipartiment tal Ministru.
Portend—taħber.
Portension—ħbir.
Portent—tbassir, tħabbir; sinjal (a (ahbar) xi ħaġa ħażina (xi mard, castig etc).
Portentous—li igib (jati jew juri) aħbar ħażina; tal ghageb.
Porter—purtier, ir-ragel li icollu il ħsieb tal ftuh jew għeluk ta bieb; purtinar; pastas; reffieh; min iġorr fuk spaltu.
Porter—porter (birra).
Porterage—purtatura, hlas (dritt) tal purtatura (talli wiehed igiblec jew jeħodloc ħaġa).
Porterly—vili, vulgari, ta pastaż.
Portfire—miċċa (mistura) għal li sparar ta canun jew masclu.
Portfolio—cartiera.
Porthole—tieka (purtella) ta canun bħal imberżuna f'genb ta fregata.
Portico—porticu, daħla (f'faċċata) ta bini, palazz, cnisia etc. bil colonni; mogħdija msakkfa.
Portion — sehem; biċċa; porzion; tkassam; tati is-sehom jew il porzion li wieħed imissu.
Portionist—min igaudi benefizziu flimchien ma ħadd jeħor; min għandu sehem ta benefizziu.
Portlar—stanga biex iżżomm soda purtella (ta imberżuna) ta canun.
Portlast / Portoise } il bardnelli ta bastiment.
Portliness—ġmiel, figura (katgħa) sabiħa; simna, (ħxuna tal gisem).
Portly—li fih ragel; sabiħ; li fih figura; mgissem; cbir.
Portmanteau / Portmantle } portmanto; borża tal gild etc cbira għal ħwejjeġ għal viaggi; valiġġa, saccudinotti.
Portrait—ritratt, xbiha, fotografia ta bniedem; tagħmel ritratt; tpingi xbiha (wiċċ) ta xi ħadd.
Portraiture — wiċċ (xbiha) ta xi ħadd pinġuta; tpingi (tagħmel) wiċċ jew xbiha ta xi ħadd.
Portray — ixxebbeh; tagħmel jew tpingi ritratti; iżżejjen bil quadri jew bil pitturi.
Portress—purtinara.
Portrule—strument li jirregula il movimenti ta registru ta macna.
Pory—porus, mimli pori.
Pose—tħawwad, tgherfex jew tagħlak ħalk xi ħadd b'xi risposta tajba (f'wakta); tisrom ir-ras b'xi mistoksijiet; posa (kagħda, posizioni); ġabra; għarma; (fl-araldica) ljun, żiemel etc f'arma (li kiegħed) wiekaf bl-erba sakajn fl-art; tissoponi; tagħmel cas; tkis għal mument (f'loc *suppose*); flissioni; catarru.
Posed—sod.
Poser—esaminatur; min jesamina; min igherfex jew jisrom lil xi ħadd b'xi mistoksija li jagħmel.
Posing — li jisrom jew iħawwad ir-ras.

POSITED—mkigħed, depositat.

POSITION—posizioni, kagħda; stat; condizioni; *to be in a position to*, tcun tista (icolloc il mezzi); *you are now in a position to know*, issa inti tista (ghandec il mezzi) tcun taf.

POSITIVE—ta bil ħakk; tas-sewwa; posittiv; sgur, cert; assolut; *the positive degree*, il grad posittiv (jew l-aggettiv fil forma semplici).

POSNET—scutella.

POSOLOGY posologia; is-sengħa (ix-xienza) li tħallat dosi ta medicini sewwa chif u chemm imiss, scond l-età etc tal marid li icollu jeħodhom.

POSS—titfa; tixħet (fl-ilma).

POSSE—gemgħa nies (cumitat etc).

POSSESS icolloc; icolloc taħt idejc; tagħmel minu; tippossiedi; tieħu taħt idejc jew għandec.

POSSESSION—pussess; li wieħed icollu, jagħmel minn, jew icollu taħt idejh; kasam; art (raba proprietà); mard bhal ma hu tal kamar, genn, jew mota wieħed icun invasat; *to give possession, to put in possession*, tati pussess.

POSSESSIVE—li juri pussess; possessiv.

POSSESSORY—li ghandu pussess li għandu taħt idejh.

POSSET—halib mågħkud bl-imbid jew b'xi spirtu jeħor; tagħmel bakta; tgħakkad il ħalib.

POSSIBILITY—possibiltà; li haġa tista tcun.

POSSIBLE—possibbli; li jista icun.

POSSIBLY—jista icun; actarx.

POSSUM (f'loc *opossum*) — annimal tal America ta dan l-isem; *to act* jew *to play possum*, tagħmel ta bir-ruhec.

POST—pal, zocc jew arblu mwaħħal arbulat fl-art; plier; lasta ta sodda; cantun gebel wiekaf; posta tal ittri; currier; ir-ragel tal posta jew pustier; viaġġar bil carrozza malajr; post; impieg; situazioni; ufficiu; il post tattluk jew fejn jaslu iż-żwiemel; ta malajr; ħafif (għal viaġġ); twaħħal ma pal jew ma plier; tlesti għal promozioni jew avanz f'impieg; tkiegħed (tirranġa) ismijiet etc f'locom (fi ctieb) wara xulxin jew chif imisshom; tivviaġġa bil carrozza (biż-żwiemel) minn post għal jeħor; timposta; tibgħat bil posta; tħalli għal darb'oħra jew tipproponi; tavanza minn Comander għal Captan (fuk biċċa tal gwerra); *to post up*, tinforma (tgħarraf) sewwa.

POSTAGE — pustaġġ, ħlas tal ittri; *postage stamp*, bolla tal ittri.

POSTAL—tal posta.

POSTAL ORDER—ordni (carta) tal flus li timbagħad li tissarraf f'posta oħra.

POST CAPTAIN—vici captan.

POST CHAISE carrozza tal posta.

POST COACH—carrozza tal chiri għal viaggi.

POST DATE—tagħmel id-dota wara iż-żmien li icun.

POST DAY—ġurnata tal valiġġa.

POST DILUVIAL } ta wara id-diluviu;
POST DILUVIAN } wieħed (bniedem) li ilu haj minn żmien id-diluviu.

POSTEA—recapitulazioni jew rapport li jagħmel li mħallef tal process collu ta cawsa li tcun saret kuddiomu.

POSTER—min iwaħħal jew iwakkaf pal jew plier; min jimposta; min jivviaġġa jew imur bil carrozza; cartellun; avvis ma cantuniera; min iwaħħal l-avvisi mal cantuniera etc.

POSTE RESTANTE — ferma in posta; ittra etc li tcun indirizzata għal dac li icun u li tibka il posta fejn icollu imur ghaliha.

POSTERIOR—warrani; ta wara.

POSTERIORS - it-tint; it-tina ta annimal.

POSTERITY — ta urajna; in-nies li jiġu wara.

POSTERN — il bieb ta wara; bieb ċchejchen.

POSTFIX—affiss, chelma jew sillaba li iżidu wara chelma ohra.

POST HASTE—ghaġġla cbira.

POST HOUSE—il posta tal ittri.

POST HUMOUS—li sar, li wieħed jeħu, li hu ippublicat, wara il mewt ta dac li icun; mwieled wara il mewt tal missier.

POSTIC—lura.

POSTIL—nota marginali; nota; ticcommenta; tagħmel nota jew noti (rimarchi) f'margini ta ctieb; turi (tfihem) permezz ta noti fil margini.

Postilion — postiliun, min isuk carrozza tal posta.

Postillate — tfisser li Scrittura.

Posting — viaġġar bil carrozza tal posta.

Postliminar } li sar, jew magħmul, jew maħsub
Postliminious } wara.

Postliminium } id-dritt li bih dawc
Postliminy } li icunu makbudin u meħudin priġunieri jerġgħu imbagħad imorru għal pajjishom u għal djarhom.

Postman — ir-ragel li ikassam littri; tal posta.

Postmark — il marca tat-timbru li jagħmlu fuk ittra il posta; timbolla ittra bit-timbru tal posta.

Postmaster — il Cap tal posta.

Postmeridian — ta wara nofs inhar; wara nofs inhar.

Postmortem examination — autopsia, sbarr (ftuħ ta cadavru biex tara biex miet).

Postnate — mwieled wara.

Postnote — nota (carta) li titħallas il kuddiem (wara xi żmien); carta tal flus mibgħuta bil posta.

Postobit — carta (obligazioni) mictuba biex biha tagħmel tajjeb għal somma ta flus wara il mewt ta xi ħadd; wara il mewt.

Post office — il posta tal ittri.

Postpaid — mħallas (bil bolla) għal posta.

Postpone — tħalli għal darb'oħra.

Postponence — mibgħeda.

Postprandial — ta wara l-ichel; ta wara il pranzu.

Postscript — żieda fittra ta cliem (isfel, wara li tcun għalakt).

Postulant — candidat; min jitlob jew icun irid xi ħaġa.

Postulate — titlob; trid; tieħu ħaġa bi żgura (b'certa) minn għajr ma titlob għal prova tagħha.

Posture — kagħda; tkiegħed f'posizioni.

Posy — motto bil versi; bucchott jew mazz fjuri.

Pot — borma; *to go to pot*, tispiċċa; tinħela; tinkered; *pot*, grigiol; cartoċċ; chemxa (somma) flus; kasrija; iżżomm tarfa f'kasrija.

Potable — tajjeb għax-xorb.

Potage — tisjir, minestra.

Potager — scutella.

Potamology — trattat fuk ix-xmajjar.

Potance — fejn ipoggi wieħed mil pernijiet ta arloġġ.

Potargo — pickles li jagħmlu fil West Indies.

Potash - putassa.

Potassium - putassium; basi metallica tal putassa

Potation — xorb.

Potato } patata.
Potatoes }

Potatory — tax-xorb.

Potbellied — li għandu żakku cbira.

Potbelly - żakk cbira (mkabbża il barra).

Potch — ara *poach*.

Potcompanion — wieħed li tixrob miegħu.

Poteen — whisky (*Irish*).

Potence — (fl-Araldica) salib li gej bi rjus jispiċċaw bħal crozzi.

Potency — kawwa, setgħa.

Potent — li jista; kawwi, jiflaħ.

Potentate — re, sultan, princep.

Potential — li jista icun (possibli), li jista jesisti iżda ma jesistix li jista icun iżda m'hux.

Potentiate — tati is-setgħa.

Pothecary — spiżżjar.

Pother — storbiu, rvell, frattarija; għageb; confusioni; tagħmel għageb rvell jew frattarija.

Potherb — ħaxix għal borma.

Pothouse — ħanut tax-xorb (fejn ibigħu il birra).

Potin — taħlita ta ram aħmar, ċomb, landa, u fidda li biha chienu jagħmlu il munita tagħhom ir-Rumani.

Potion — xorb, dua li tinxorob.

Potlid — għatu ta borma.

Potluck — ichel; minestra, tisjir (li icun hemm fil borma); *to take pot luck*, tiecol milli icun hemm lest fid-dar.

Potman — sotur f'ħanut tax-xorb.

Potmetal — taħlita ta ċomb u ram aħmar.

Potsherd — biċċa borma micsura.

Pottage — tisjir, minestra.

Potter—tal fuħħar, min jaħdem il fuħħar; tidħa bić-ćajt; tħabbel rasec bix-xejn jew bi ħwejjeġ żgħar.

Pottern ore—il vernić ta dawc li jaħdmu il fuħħar.

Pottery—fuħħar; ix-xogħol tal fuħħar.

Potting—xorb.

Pottle—chejl ta żewġ crateć; bott għax-xorb; koffa (bixchilla) tal frott.

Pottoroo—xorta ta ġurdien.

Potulent — xurban; tajjeb għax-xorb.

Potvaliant — kalbieni meta icun xurban biss.

Pouch—borża; xcora żgħejra; żakk cbira; tagħmel fil but; tibla; tagħmel il gheddum.

Pouchong—xorta ta tè.

Poudrette—demel, ħmieġ tal bnedmin niexef.

Poule—miża; il flus li wieħed joħroġ jew jipponta fil logħob tal carti.

Poulp—karnita.

Poult—fellus

Poulterer—tat-tjur; tal pullam.

Poultice—ġbara, cataplasma; tagħmel ġbara.

Poultry—tigieġ, tjur; pullam.

Pounce—siek ta għasfur tal ħatfa (seker etc); trab bħal rina; ittakkab; ixxerred jew troxx (rina, bżar etc) minn gewwa xi ħaġa mtakkba għal apposta; taħtaf; takbad; *to pounce on* (jew *upon*), takbeż fuk, tati is-salt għal.

Pouncet box — caxxa (bħal tal bżar etc) bit-tokob.

Pound — libbra (pis Inglis); lira Inglisa; għalka (għal annimali) tisħak; tħerreż; tagħlak.

Poundage — ħlas fil lira; għeluk (żamma) tal annimali f'għalka.

Pounder—lida; dac li jisħak; lanġasa cbira.

Pound foolish—tixrid tat-tkiek u ġbir tan-nuħħala.

Poupetion—pupa; tarbija.

Pour—tferraħ; ixxerred; issawwab; tchewwes; tbidded; tagħmel xita kawwija; *it is pouring with rain*, nieżla (xita) bil kliel; *it never rains but pours*, meta tigi ifttħilha il bieb (il gwai etc meta jibda gej jigi minn cullimchien).

Pour presture—meta wieħed jeħu ħaġa (iżomm f'idejh ħaġa) jew ħwejjeġ li m'humiex tiegħu.

Pout—gheddum; fellus; ferħa (fellusa) ta gallina; tagħmel il gheddum; toħroġ (tkabbeż) il barra; tispara għal (toktol il) pernici.

Pouter—min jagħmel il gheddum; xorta ta ħamiem li għandu bħal ħobża cbira taħt għonku.

Pouting—gheddum; xoffa.

Poverty—fakar, għaks; bżonn.

Pow—puh!

Powder—trab, porvli; terra; tfarrac; tisħak; taghmel trab; tħerreż; issir trab; taghmel (jew tati) it-terra; *powder and shot*, it-taħbit (li wieħed jitħabat biex tirnexxilu ħaġa); *it is not worth the powder and shot*, l-ankas ħakk it-taħbit.

Powder-box—caxxa ta't-terra.

Powder chest—balla iccargata (mimlija bi msiemer etc. għal canuni tal guerra).

Powder flask, Powder horn } flixcun tal porvli.

Powder magazine—porvlista.

Powder monkey - tifel ta abbord li iġorr il porvli mil porvlista għal canuni fli sparar.

Powder puff—il moppa għat-terra.

Powdering tub—mejjilla (mastella) fejn imelħu il-laħam.

Powdery—bit-trab, bħat-trab; lewn it-trab.

Power—setgħa, kawwa; ħila; potenza; *power of attorney*, (fil-ligi), issetgħa li bniedem jati lil ħadd ieħor li jagixxi (imixxi xogħol) f'locu.

Powerful — kawwi; li għandu il kawwa jew is-setgħa; li għandu il ħila; meħjel.

Powerfulness - kawwa,setgħa; ħila.

Powerloom — newl li jaħdem bli *steam*.

Power press—torchiu li jaħdem bli *steam*.

Powter (bħal *pouter*) — beććun, ħamiem li għandu ħobża cbira taħt għonku.

POWTER—tgherfex kalb it-trab jew kalb rmied; itteftef fid dlam.

POWWOW—Sacerdot tal Indiani tal America ta Fuk; wieħed li jagħmel il bussolotti; ragel għaref (Indian); lakgha ta cunsill kabel ma tibda il guerra; spedizion tal guerra.

POX—mard ħażin jew veneriu; sifilide; gidri; fawra; sbroff.

POY—pal fejn iżomm stis il ħabel dac li jisfen fuk ħabel, ħildiferru etc. (f'circlu etc.); lasta li biha jmixxu dgħajsa billi timbotta mal kigħ.

POYE—tisrom; tħabbel ir-ras.

POZZUOLANA—purcillana.

PRAAM—dghajsa biċ-ċan ċatt (ċattra).

PRACTICABLE—li jista isir; possibbli; li jista icun.

PRACTICABLENESS / PRACTICABILITY } possibiltà.

PRACTICAL — pratticu; ta't-taħriġ; bit-taħriġ; bid-drawwa.

PRACTICE - prattica; taħriġ; drawwa; practis (somma, regula).

PRACTICIAN—min għandu il prattica min hu mħarreġ jew mdorri.

PRACTICE—tħarreġ; iddarri; tati il prattica; tchisser (fix-xogħol etc.); tit-ħarreġ, tieħu id-drawwa; titchisser f'ħaġa; tidra; tipprattica.

PRACTISED—mħarreġ; li għandu il prattica.

PRACTISING— tat-tħarriġ; tal prattica; *practising school*, scola għal li studenti biex jitchissru (jew jitħarġu) fit-taghlim kabel ma isiru surmastrijiet.

PRACTITIONER—min jisercita xi professioni (l-actar iżda ta tabib); jagħmel xi xogħol wara li icun ilu mħarreġ fih; *general practitioner*, tabib chirurgu.

PRÆCIPE — il cliem collu li icun hemm f'citazioni; il confezioni ta citazioni (ta causa fil korti).

PRÆCOGNITA — ħwejjeġ magħrufin minn kabel.

PRÆCORDIA—dac collu li hemm ma dwar il (imiss mal) kalb.

PRÆLIOGRAPHY—descrizioni tal battalji (tal guerer).

PRÆMUNIRE—offisa (delitt) ta disprezz lir-Re li għalih issir citazioni.

PRAGMATIC / PRAGMATICAL } ħaddiem, ħabriechi, attiv għax-xogħol; mħarreġ etc.; tal partita; deffusi; intriganti; curius; secsiechi; *pragmatic sanction*, risposta li jati ir-Re għal xi talba li tcun saret minn xi culleġġ jew mil poplu.

PRAIRIE—preri; biċċa art (xagħra cbira) bla siġar iżda collha ħaxix.

PRAISE—tifħir; tfaħħar.

PRAISABLE—li tista tfaħħru (ta min ifaħħru) tat-tifħir.

PRAISEWORTHY — li hakku it-tifħir; ta min ifaħħru.

PRAM (jeu PRAME)—ċattra; puntun; macna għal ħatt etc tal mercanzija (li jusaw fil Balticu).

PRANCE—tiżżagħbel; tippinna (bħażżwiemel); mpinnar (żagħbil) ta żiemel.

PRANK—iżżejjen bit-tlellix; ħlieka, ċajta; żuffiettata.

PRANKER—min jiċċajta jew jagħmel ħlieka.

PRANKING—tlellix; lbies li igħajjat jew ilellex.

PRANKISH—collu ċajt.

PRASINOUS—aħdar lewn il ħaxix.

PRATE—sersir; tlablib; ċaċċrar; tlaklik; isserser; tlablab; tiċċaċċra; tlaklak.

PRATER—paċpaci; lablabi.

PRATIC—pratca.

PRATING—tpaċpiċ; tlablib; sersir.

PRATIQUE - pratca.

PRATTLE—ara *prate*.

PRAVITY—corruzioni; taħsir; ħażen.

PRAWN—gamblu.

PRAXIS—usu; prattica; suggett għal studiu.

PRAY—titlob.

PRAYER—talba; min (dac li) jitlob.

PRAYER BOOK—ctieb tal cnisia.

PRAYERFUL—devot; li jitlob.

PRAYINGLY—bit-talb.

PREACCUSATION—accusa minn kabel.

PREACH—tipprietca; tgħallem.

PREACHER—predicatur.

PREACHING — predicar; priedchi; *preaching Friars*, il patrijet Dumnicani.

PREACHMENT—priedchi, pridcar.

PREACQUAINT—tgħarraf kabel.

PREADAMITE—ta kabel Adam.

PREADAMIC—kabel Adam.

Preamble—preamblu; bidu ta għajdun jew ta discors; prefazioni; l-introduzioni (il cliem ta kabel) ta ordinanza jew ligi; tagħmel preamblu jew prefazioni.

Preambulary—introduttoriu.

Preantipenultimate — ir-raba sillaba li tigi kabel l-aħhar sillaba (ta vers jew chelma).

Prease — folla cbira fejn in-nies icunu donnhom stivati (bħas-sardin).

Preaudience — smieħ kabel; id-dritt li wieħed icollu (jitlob jew irid) li icun mismuħ lewwel wieħed jew kabel culħadd.

Prebend—prebenda; renta ta benefizziu.

Prebendal—tal prebenda.

Prebendary — prebendariu; Canonicu mħallas (li għandu ir-renta minn Cattidral etc); Canonicu prebendariu.

Prebendaryship } l-ufficiu tal prebendariu.
Prebendship }

Precarious—li m'hux sod; li jilgħab; li ma tistax torbot jew tokgħod fuku; dubbius; *he is in a precarious state of health*, jilgħabha (m'hu b'saħtu xejn, forsi jeħu saħtu etc).

Precation—talb, talba.

Precative } li jitlob.
Precatory }

Precaution—precauzioni; nebħ; dehen, għakal; *to take precautions*, tieħu il precauzionijiet (tkis u tara sewwa collox u cull ma hemm bżonn kabel ma tagħmel ħaġa, biex tirnexxilec).

Precautionary—tal (bil) precauzionijiet.

Precautious—mnebbeħ; li għandu id-dehen jew il għakal.

Precede—tcun kabel; tisbok, timxi jew tmur kuddiem.

Precedence } precedenza; mixi kabel; sbiek; anzianità (għal post jew posizioni).
Precedency }

Precedent—li jigi jew imur kabel; precedent; ħaġa li ġrat, chienet jew saret kabel; li ġara, sar jew chien kabel; esempiu (decisioni f'korti) li iservi bħala autorità; copia, abbozz ta document; *return the precedent to these lords again*, (Shakespear, *King John*), arġa ibgħat l-original (l-abbozz) lill dawna is-Sinjuri (Lordi).

Precedented—li sar fuk, (magħmul fuk); precedent (fuk cas etc. jeħor li chien ġa sar darb'oħra).

Preceding—ta kabel; li isir jew jiġri kabel; ta kuddiem, li jigi kuddiem.

Precentor—direttur (cappillan) tal cor; cantur.

Precept—precett, cmand; tagħlim, tusija; massma; *warrant* ta magistrat.

Preceptial—tal (li fiħ il) *precepts*.

Preceptive—didatticu, li igħallem, li iwissi.

Preceptor — precettur, surmastru, mgħallem.

Preceptress — majjistra; mara li tgħallem.

Preceptorial—tat-taghlim; ta surmastru.

Preceptory—li igħallem; li iwissi; cunvent filjali (li jiddependi minn cunvent jeħor jew mil casa madre).

Precession—precedenza, mixi jew mawrien il kuddiem jew babel iż-żmien.

Precint—il madwar; limiti; katgħa ma dwar, confini.

Precious—li jiswa wisk; ta prezz cbir; għani; prezius; cbir; ħafna; *I'll take precious good care not to lose it*, nieħu ħsieb ferm (nkis u nokgħod attent ħafna) li ma'nitilfux, *a word in season is most precious*, chelma f'wakta tiswa mija; *a precious stone*, ħaġra preziusa.

Preciousness—siwi cbir, għana.

Precipice—rdum; tiġrif; precipiziu.

Precipient—li jiddiriegi, igħallem; iwissi jew jati il cmandi.

Precipitable—li jista icun mġarraf.

Precipitance } għaġla cbira; tcabris tferfix.
Precipitancy }

Precipitant — mghaggel; mferfex; mcabras (għar-rasu) mġarraf.

Precipitate — tghaggel; tferfex; tcabras; titcabras; tinżel fil kigħ (tokghod) bħal ma jagħmlu xi sustanzi tal chimica fl-esperimenti etc; mghaggel; mferfex; mcabras; precipitat; dac it-

trab li jokgħod fil kiġħ li icun mħallat ma xi liquidi.

Precipitation – għaġġla cbira; tferfix; tcabris.

Precipitous — mgħaggel; mferfex; wiekaf, għali wisk.

Precise – precis, esatt, sewwa; biddimis, tal kies; bir-rekka; fitt; pittma jew li iħobb jara collox (jew ħaġa) sewwa.

Precisely – sewwa; esattament; tal pis; li stess li stess; luprament; *words of precisely the same signification*, (Edwards, *On the Will*), chelmiet li ifissru li stess ħaġa sewwa sewwa.

Preciseness—precisioni; kies sewwa; dimis; rekka.

Precisian — bniedem precis; fitt; li iħobb ifittex rkakat; pittma għaxxogħol; bniedem tilgħablux għax-xogħol.

Precision – kies sewwa, dimis, rekka.

Preclair—illustri, cbir, eminenti, ta isem cbir.

Preclude - tħalli; takta barra; tneħħi; twarrab; tilka (it-tfixchil).

Preclusion — twarrib, ktiħ barra, tneħħija; tħollija barra (ta ħaġa).

Preclusive – li iħalli barra; li iwarrab; li ineħħi minn kabel.

Precocious—bicri; misjur (li sar) kabel iż-żmien; li hu sviluppat (bittalent sviluppat) kabel iż-żmien; *he is a precocious boy*, dac tifel li għandu talent actar milli imissu (iżżejjed) għażżmien li għandu (għall età tiegħu); *a precocious child*, tifel ħaj (fuk ruħu iżżejjed).

Precocity – sajran ta ħaġa (svilupp ta talent) kabel iż-żmien jew bicri.

Precogitate — taħseb; titħasseb, (ticcunsidra, tistudia chif tagħmel ħaġa) minn kabel.

Precogitation — tħassib, studiu (chif għandec tagħmel ħaġa) minn kabel.

Precognition — tgħarif (li wieħed icun jaf ħaga, jew b'ħaga) minn kabel; mistoksija u esaminar minn kabel fuk ħaga biex tara hemmx loc ta citazioni, esaminar ta fattijiet jew accusi kabel ma wieħed icun rimess għal ġuri etc.

Preconceit – fehma, opinioni, magħmulha minn kabel.

Preconceive – taħseb minn kabel.

Preconception – ħsieb minn kabel.

Preconcert — tiftihem; tirranġa; tlesti pian minn kabel; ftehim, ranġar minn kabel.

Preconize — tiċċita, tagħmel citazioni; tapprova nomina (bħal ma jagħmel il papa meta japprova nomina jew għażla ta xi dinjitariu tal cnisia wara li icun magħżul bil voti tal cardinali); tipproclama.

Preconization — citazioni; nomina, proclama (pubblicazioni ta nomina ta xi hadd għal xi grad jew ufficiu).

Precordial – ta ma dwar il kalb, (id-diaframma), il vixxri jew li msaren u l-epigastrium.

Precurse – giri, jew mixi kabel.

Precursive—li jigi jew jiġri kabel.

Precursor—precursur; min igħaddi; imur jew jigi kabel; ħabbâr.

Precursory—li jigi, igħaddi jew li imur kabel; li iħabbar introduzioni.

Predacean—annimal tal ħatfa li igħejx billi jisrak jew jaħtaf.

Predaceous—li igħejx bil ħtif.

Predal – li jisrak, li jaħtaf.

Predatory – tas-serk; tal ħtif; tal hell.

Prede—priża.

Predecay — tiġrif, rvina, tħassir kabel iż-żmien jew bicri

Predecease — tmut kabel; *predeceased*, li miet (miet) kabel jew lewwel.

Predecessor — predecessur, min chien kabel.

Predestinarian—min jemmen bil predestinazioni; tal *predestination* (ara)

Predestinate — tiddestina tlesti (ticteb) x'għandu isir minn żmien kabel.

Predestination — predestinazioni; il mictub (minn Alla) li wieħed jemmen jew it-tagħlim li Alla lesta (stabilixxa) kabel dac collu li għandu isir u igħaddi mil bniedem etc.

Predestinator – min jippredestina; min jemmen bil predestinazioni.

PREDIAL—tal art, jew tar-raba, tajjeb għax-xogħol; tal biedia jew ix-xogħol tar-raba.

PREDICABLE – li jista icun predicat; li jista icun affermat; li jokgħod tajjeb għal ħaġa, bħal: *whiteness is predicable of snow*, il bjuda tokgħod (hia ta min igħejdha) għas-silġ.

PREDICAMENT—taksim; taksit; categorija; classi; posizioni critica (bżonn cbir, pericolu).

PREDICATE - tafferma; tagħmel affermazioni: tgħejd xi ħaġa fuk ħaġa oħra; il verb jew il chelma jew chelmiet fi proposizioni li bihom nuru (nesprimu) dac li irridu ngħejdu jew li ma iriidux ngħejdu fuk is-suggett.

PREDICATION — asserzioni, għajdut, taħkik.

PREDICT — tobsor; teħber; tbassar; tipprofetizza; tgħejd x'gej jew x'għandu isir minn żmien kabel.

PREDICTION—basra.

PREDICTIVE - li ibassar jew jeħber.

PREDICTOR—bassâr.

PREDILECTION — gibda; mħabba; preferenza.

PREDISPOSE—tħejji, tlesti kabel.

PREDOMINANCE / PREDOMINANCY } superiorità; cmand fuk.

PREDOMINANT--li jiccmanda; li hu fuk ħadd jeħor jew fuk culħadd; superiuri; li jegħleb jew li jirbaħ hu.

PREDOMINATE —li hu fuk ħadd jeħor; jew fuk culħadd; li jippredomina jew jegħleb; li hu superiuri.

PREDOMINATING — l-actar għoli; l-għola; li jegħleb; l-actar li jaħchem.

PREDORSAL—kuddiem id-dahar.

PREDY – bastiment (tal gwerra) lest (mħejji) għal attacc; malajr malajr.

PRE-ELECT – taħtar (tagħżel) kabel.

PRE-EMINENCE — għoli fuk ħadd jeħor; superiorità, precedenza.

PRE-EMINENT – li hu ogħla; l-acbar; l-ewwel wieħed; ta kuddiem nett, logħla.

PREEMTION / PREEMPTION } id-dritt li icollu wieħed li jista jixtri ħaġa etc kabel ħadd jeħor; l-ewwel xiri ta ħaġa.

PREEN — tneħħi jew tintef ir-rix bħal ma jagħmlu l-għasafar b'munkarhom stess.

PREEXIST tcun, tgħix kabel.

PRE-EXISTENCE — pre esistenza; il ħajja jew l-esistenza tar-ruħ kabel ma tingħakad mal gisem ta bniedem.

PREFACE—prefazioni; introduzioni; għajdun f'bidu ta ctieb; chelmtejn lill min jakra; tintroduci; tibda ctieb b'xi rimarchi etc; tgħejd xi chelmtejn kabel (ma tibda raccont etc).

PREFACER – min jicteb prefazioni ta ctieb etc.

PREFATORY / PREFATORIAL } tal introduzioni jew dħul ta xi discors etc li iservi jew jiswa ta introduzioni jew bidu.

PREFECT—perfett, ħachem, gvernatur, cmandant, suprintendent.

PREFECTURE / PREFECTSHIP } prefettura; l-uffiċiu ta ħachem etc; cmand.

PREFER — taħtar; tippreferixxi; tgħalli; tati promozioni; tavanza; tagħmel accusa; *to prefer a charge*, tagħmel accusa (tugża) lill xi ħadd għal xi delitt li icun għamel; *I will love thee and prefer thee too* (Shakespear, *Richard IV*), inħobboc u ngħallic (natic promozionijiet jew avanzi) ucoll; *I prefer coffee to tea*, actar nagħżel (irrid niehu, jew jogħġobni) il cafè mit-tè.

PREFERABLE—preferibbli; li jingħażel (għaliex jingħoġob) actar; (li hu) ta min jaħtru.

PREFERENCE—preferenza; ħatra.

PREFERENTIAL—tal *preference*.

PREFERMENT—preferenza; għażla; ħatra, avanz; promozioni; mogħdija il kuddiem.

PREFERRER—min jippreferixxi jew jaħtar.

PREFIX—tkiegħed kabel jew fil bidu (ta chelma etc); tirranġa, tlesti minn kabel; tħejji; tgħażel kabel.

PREFIX · prefiss, ittra jew taksima kabel chelma.

PREFIXION—tkegħid kabel.

PREFULGENCY—dija (dawl) li ma bħalu.

PREGNABLE—li jista jittieħed jew

jintrebah; m'hux kawwi biżżejjed (fortizza, belt etc).

Pregnancy—tokol, ħbiela.

Pregnant—tkila, ħobla.

Prehensible – li tista tifhmu.

Prehensile } Prehensory } li hu tajjeb biex jakbad jew iżomm.

Prehistoric—ta kabel li storia.

Prejudicate—tagħmel ħakk minn kabel ma tisma xieda jew tara il biċċa chif in hi; taghmel ħsara jew deni; tippreġudica.

Prejudice—preġudizziu; ħsara, deni, fehma ħażina; taghmel ħsara jew id-deni.

Prejudiced—preġudicat; li isofri il ħsara; li għandu il gibda jew inclinat; mġagħal.

Prejudicial – li jaghmel il ħsara jew id-deni; tal hsara.

Prelacy—prelatura; l-iskfijiet collha flimchien.

Prelate—prelat.

Prelatic } Prelatical } tal prelati.

Prelect—takra ; tagħmel lettura jew discors.

Prelection—kari, lettura, discors.

Prelibation— toghma li ittigħem kabel; tferraħ (xorb) kabel.

Preliminary—ta kabel; tal bidu; bidu, preliminari.

Prelude — preludiu, introduzioni; bidu f'xi dakk.

Prelùde—tibda (tati bidu) xi dakk (opra etc).

Preludial—tal bidu, tal preludiu.

Prelumbar — kiegħed kuddiem il gembejn.

Prelusive } Prelusory } introduttoriu tal bidu; tad-dhul.

Premature – bicri ; ta kabel iżżmien tieghu.

Prematurely—kabel iż żmien tiegħu.

Premeditate—taħseb kabel.

Premeditation — premeditazioni; ħsieb kabel.

Premial—bi premiu; bi hlas.

Premier—prim ministru; ewlieni; ta l-ewwel.

Premise (akra *premaiż*) — tfisser, tispiega minn kabel; tibgħat kabel; tagħmel premessi; tkassam; tkassat għajdun fil bidu tieghu.

Premise } Premises } taksim, taksit ta għajdun fil bidu tieghu; premessa; dar; bini.

Premiss — proposizioni ; ta kabel; premessa.

Premium – premiu; ħlas; ghati.

Premonish — twiddeb jew tiftaħ għajn dac li icun kabel.

Premonition - twiddib kabel.

Premonitory - li iwiddeb kabel.

Premorse – (li donnu) migdum fittarf.

Premunitory – li juri minn kabel x'castig jew x'piena (wieħed, ta delitt) icun jistħokklu.

Prender—(fil-ligi) is-setgħa jew iddritt li wieħed icollu li jista jeħu ħaġa kabel ma jatuhielu.

Prenomen – isem (cunjom) li jitkieghed kabel il cunjom tal familja.

Prenostic—basra.

Prent—tistampa.

Prentice (f'loc *apprentice*) — apprendista.

Preoccupy - tieħu taht idejc kabel

Preominate—teħber; tbassar.

Preoption — id-dritt tal ghażla l-ewwel jew li tagħżel l-ewwel.

Preordinance – lewwel digriet; iddigriet ta kabel.

Preparation — tħejjija ; preparazioni.

Preparative — li ilesti kabel, li iħejji.

Preparator – min iħejji, jew ilesti kabel.

Preparatory—preparatoriu, li ilesti, tad-dhul; tal bidu; li ihejji; introduttoriu.

Prepare – tħejji ; tlesti.

Prepense—premeditat, maħsub kabel; tahseb, tiżen (f'moħħoc) ħaġa jew għamil minn kabel; *prepense malice*, malizia (ħsieb hażin) maghmul kabel jew premeditat.

Prepollence } Prepollency } superiorità ; setgħa acbar; cmand fuk.

Preponderance } Preponderancy } ghalba

Preponderant—li jegħleb.

Preponderate—teghleb.

PREPOSITION—preposizioni.

PREPOSITIVE—chelma jew taksima mkegħda kabel chelma oħra.

PREPOSITOR — munitur; tifel mkigħed mis-surmast kuddiem classi biex jittendi mit-tfal.

PREPOSITURE—prepositura; il grad jew dinjità ta Prepostu (canoncu).

PREPOSSES — tagħmel tiegħec, jew icolloc ħaġa, kabel ħadd jeħor; tagħmel (icolloc) fehma ħażina kabel; icolloc gibda lejn ħaġa etc. actar milli icolloc għal oħra.

PREPOSSESSING—li jiġbdec; ħlejju.

PREPOSSESSION—li tagħmel tiegħec jew icolloc ħaġa kabel ħadd jeħor; ħsieb, fehma jew opinioni, magħmulha minn kabel favur jew contra bniedem jew ħaġa.

PREPOSTEROUS — maklub, assurd; ibleħ; bla sens; *it is a preposterous order to teach first and to learn after*, hua xogħol bil maklub li wieħed lewwel igħallem imbagħd jitgħallem; *what's more preposterous than to see a merry beggar?* (Dryden, *Persius*), ma hemmx ħaġa actar assurda (bla sens) milli tara tallâb ferħan; *preposterous ass! etc.*, (Shakespear, *Taming of the Shrew*), ħmar ibleħ!

PREPOTENCE—prepotenza; kawwa li teghleb.

PREPUCE—il prepuziu, il gilda tattarf tal virga ta tifel li jaktgħulu ficcircuncisioni.

PREREGNANT — dac li (min) icun jaħchem f'post kabel ħadd jeħor.

PREROGATIVE — prerogativa, privileġġ, dritt, autorità, setgħa speciali jew li ma icollux culħadd.

PRESÀGE—tbassar, teħber; tagħmel sinjal, turi kabel x'gej (li gejja jew sejra issir ħaġa.)

PRÈSAGE—sinjal, basra, teħbira.

PRESAGEFUL—li jeħiber; li ibassar.

PRESBYOPE / PRESBYTE — wieħed li jara mil boghod; *presbite*, li m'hux *miope* jew corta vista.

PRESBYTER — sacerdot, kassis; xiħ anzian tal cnisia.

PRESBYTERIAN — presbiterian; tal presbiteriani, setta li għandhom il gvern tal cnisia tagħhom f'idejn il kassisin biss u m'hux f'idejn l'Iskfijiet etc.

PRESBITERIUM — il priżbiteriu ta cnisia.

PRESBYTERY — ix-xjuħ jew in-nies (kassisin) anziani ta cnisia; priżbiteriu.

PRESBYTIA—li wieħed jara mil boghod; vista tajba ta wieħed (ta min) jara mil bogħod.

PRESBYTIC—li jara mil bogħod.

PRESCIND — takta; tkassar; tirraġuna, tiddiscuti fuk ħwejjeġ għalihom waħda waħda (m'hux flimchien).

PRESCRIBE—tati ordni bil mictub; ticteb ricetta; tiddetta (tati) ligijiet.

PRESCRIPT—prescritt, bil mictub, ordni; direzioni, cmand.

PRESCRIPTION—prescrizioni (fil-ligi) usanza li ilha żmien twil; ordni bil mictub; ricetta.

PRESCRIPTIVE—li jitlob id-dritt tal prescrizioni.

PRESEANCE—anzianità għal post.

PRESENCE—presenza, li wieħed jinsab kuddiem xi ħadd, jew icun hemm (presenti); in-nies presenti, is-società; ħadra (ħaddara); il camra fejn il prinċpijiet jircievu in-nies u in-nies cbar; *precence of mind*, għakal u curaġġ, dehen (li wieħed jigih f'rasu li jagħmel ħaġa malajr f'xi bżonn jew f'xi periclu cbir); *real presence*, it-transubstanzazioni; *presence chamber*, camra (sala) fejn in-nies cbar jilkghu in-nies li jiġu jarawhom.

PRESENSION—ara *presentiment*.

PRESENT—presenti, li hu hemm; li jinsab hemm (fil post) kuddiem xi ħadd; rigal, għati; dòn; ta dac il wakt, ta fil ħin stess; lest lest; il prèsent, issa; ta issa; *the present*, issa, iż-żmien li aħna fih; *not for the present*, m'hux għal issa; *at present*, issa dal wakt; *he had need have a present wit*, (Bacon, *Essays*), chellu bżonn icollu moħħ (għakal) lest lest (biex malli icollu bżonnu isibu fil wakt; *present*, carti, documenti etc presentati għal causa.

PRESÈNT—tressak, tippresenta; tati; tirrigala; timmira, tippresenta biċċa armi (xcubetta, canun etc.); teligi,

(tagħżel) tinnomina bniedem ghal benefizziu jew legat; tagħmel accusa jew querela contra bniedem f'korti; *to present arms*, tagħmel *present arms*, (issellem bħal ma jaghmlu is-suldati, sentinella etc. lill ufficiali).

Presentable — presentabbli, li jista icun presentat jew migiub kuddiem in-nies, li jista jintgħata b'rigal.

Presentaneous — lest lest; ħafif.

Presentation — presentazioni; li wieħed iressak; għati ta xi ħaġa rigal.

Presentee - dac li jersak għal xi benefizziu.

Presentiment — teħbir; tibsir.

Presently - dal wakt; issa.

Presentment — presentar, għati ta ħaġa.

Presentoir — sutta coppa.

Preservable — li jista icun preservat; ta min jerfgħu jew jippreservah.

Preservation rfigħ; biża ghal ħaġa; żamma, saħħa; sliema.

Preservative — li iżomm; ħaġa li iżżomm.

Preservatory — li iżomm.

Preserve - cunserva; iżżomm, tarfa; tħares minn xi ħsara, mil csur etc; *preserved meat*, laħam congelat (merfuh fis-silġ biex iżomm).

Preses - president ta cumitat etc.

Preside — tippresiedi, taghmilha ta president f'seduta (ta cumitat, cunsill etc).

Presidence } presidenza, ghamil ta
Presidency } president.

President - president.

Presidential — ta president.

Presider — min jippresiedi (president).

Presidial } ta guarniġon; tas-sul-
Presidiary } dati.

Press — rassa; għafsa; pressa; torchiu; stampa; armariu; guardarobba; folla; ġlieda, tkabida bl-idejn; għaġla; premura; tagħsar; taghfas; tross; tkabbeż; tgħaggel, taghmel premura; *liberty of the press*, libertà ta li stampa; *press of sail*, chemm kluh jiflah bastiment.

Press gang - nies ta abbord li keghdin biex jingaġġaw nies ġodda fisservizz.

Pressing - tal premura; li iross; li igħaggel; li jagħmel premura.

Pression — għafis.

Pressman — ir-ragel tat-torchiu; ittorcolier fi stamperia; wieħed minn tal *press gang*.

Press pack — tippressa, timballa suf etc. bil macna jew bil pressa.

Presswork — stampar fit-torchiu.

Prest — lest lest; ħafif; self ta flus.

Prestable — li jitħallas; ta min iħalsu.

Prestation — ħlas ta cull sena; ħlas ta flus.

Prestige } prestigiu, impressioni,
Prestiges } fehma jew opinioni li wieħed jagħmel fuk bniedem jeħor (jew fuk il carattru tiegħu) mill imgibiet u 'l condotta tiegħu; logħob tal bussolotti.

Prestigiation — loghob tal bussolotti; wiri ta ħaġa b'oħra.

Prestigiator — min jilgħab jew jagħmel il bussolotti.

Prestimony - flus (fundazioni) għal patrimoniu jew benefizziu ta kassis.

Prestmoney — ix-xelin (capparra) li jatu lil wieħed li jingaġġa suldat.

Presto — ħafif, malajr; mgħaggel (fil musica).

Prestriction — dlam, ċpar; żlieġa; tgħammix tal għajnejn.

Prestsail - il kluħ collha (chemm kluħ jista icun) li jista iżomm jew jiflaħ bastiment.

Presume — tiżżattat; tippresumi; tissopponi; tgħodd ħaġa bi sgura (b'hecc, jew b'tista tcun) taħseb għal mument.

Presuming - mżattat, li jiżżattat; li jippresumi jew jaħseb.

Presumption — żattit; supposizioni, ħsieb.

Presumptous — prusuntus; żatat.

Presumptive — prusuntus; żatat; li wieħed ħasbu jew issopponih; *heir presumptive* (ara).

Pretence — scusa; chewtiela; għamil ta bir-ruħec; jedd; pretensioni.

Pretend -- tippretendi; tagħmel ta bir-ruhec; trid bil jedd.

Pretending — li jagħmel ta birruħu; li jippretendi.

Pretendent } min jippretendi; min
Pretender } jistenna jew jibka irid dritt li għalih ma icunx jista actar; min jibka jistenna li jeħu ħaġa etc. li ma tcunx tmissu jew li ma icollux dritt għaliha actar.

Pretension – pretensioni; jedd.

Preterhuman – m'hux uman; m'hux ta bniedem; actar milli jista icun li jagħmel bniedem.

Preterient – ta kabel, li għadda; ta wara.

Preterist - wieħed li (min) jitchellem biss u ma jemminx ħlief bli mgħoddi.

Preterite — preteritu, ta wara, ta li mghoddi, taż-żmien li spiċċa.

Preterition – li mghoddi, li għadda.

Preterlapsed - li għadda u mar.

Preterlegal - li jiscorri (li hu actar mil) ligi.

Pretermit — thalli barra, tescludi, takbeż.

Preternatural — m'hux naturali irregulari.

Pretex - taħbi, tgħatti.

Pretext – scusa, pretest.

Pretor — Gvernatur jew Magistrat Ruman.

Pretorial } tal *pretor*.
Pretorian }

Pretty – sabiħ, ħelu, grazzius; *pretty much*, quasi; tista tgħejd

Prettiness – ħlewwa; ġmiel.

Prevail — teghleb; tieħu; tirbaħ; *to prevail on* (jew *upon*), iġġagħal, tippersuadi; *I prevailed on him to stop*, ġagħaltu (jena cont il mezz li ġagħaltu) jiscot; *truth will prevail*, iż-żejt jitla f'wiċċ l-ilma.

Prevailing — li jagħleb; li jippersuadi; li jagħleb; li jeħu; comuni, generali; tal cotra; *this is the prevailing opinion*, din il fehma tal cotra (tal biċċa il cbira tan-nies).

Prevalence – għalba, setgha; mxija.

Prevalent – li jagħleb; jeħu.

Prevaricate — tgherfex; tħawwad fil cliem; takleb id-discors; titbiegħed mis-sewwa (jew ma tokgħodx, ma tgħejdx is-sewwa collox)

Prevarication — taħwid, tbagħbis f-affarijiet ta ufficiu; tgherfix, taħwid fil cliem.

Prevene -- timpedixxi, ma tħallix; tfixchel.

Prevenient – li ma iħallix.

Prevent – iżżomm; ma tħallix.

Preventative – li ma iħallix li iżomm; li ifixchel.

Preventer — min iżomm jew ma iħallix.

Prevention – li wieħed iżomm jew ma iħallix; żamma; *prevention is better than cure*, li wieħed ma iħallix li tidħol il marda hua aħjar milli chiecu jiccuraha.

Preventive — ħaġa li iżżomm jew li ma tħallix.

Previous - ta kabel.

Prevision – li wieħed jara kabel.

Prey – serka, ħatfa; sandar; priża; tisrak; taħtaf; tagħmel sandar jew priża; tibla; tleflef; tiddevora; tifni; tibka taħdem u tchidd; *his misfortune preyed on his mind*, id-disgrazia li ġratlu bakgħet tchiddu u tifnih; *birds of prey*, ghasafar (tajr) li igħix bisserk.

Preyer – ħalliel, min (dac li) jisrak jew jaħtaf.

Priapus — (fil Mitologia) Alla (falz); għammiel; Alla (tal ħrafa) tat-titmir jew tat-tgħallil.

Price – prezz, siwi; hlas; tistma; tati jew tagħmel prezz (tara chemm tiswa ħaġa); *high priced*, stmat ħafna (jiswa ħafna).

Priceless – li ma jiswa xejn; bla prezz; li ma fihx prezz.

Pricer – min jistma jew jara chemm tiswa ħaġa.

Prick – nigża; nigghieża; ponta; il marca tas-sakajn li iħalli il-liebru fl-art; tnigghes; ixxewwec; taghmel tokba (ittakkab b'labra etc) tegħmeż b'labra; tħawwel xtieli fil ħmiemel; *to prick up*, twakkaf; *when the horse saw him pricked up his ears*, meta rah iż-żiemel wakkaf widnejh; *to prick*, timmarca; *Her Majesty pricked the list of Sheriffs for England and Wales (Daily News Feb. 24, 1879)*, ir-Regina immarcat il-lista tax-*Sheriffs* għal Ingħilterra u 'l Galles; *to prick*, tara il mixi li għandu

jagħmel il bastiment fuk il Carta; *to prick up one's self*, tiżżarġan; tiżżattat; turi ruħec li inti xi ħaġa.

Pricket – cerv, (ferħ), ta sentejn.

Pricking – tingħiż.

Pricking up – l-ewwel ticħila f'ħajt etc. ta dar.

Prickle — xewca (f'zocc ta pianta etc).

Prickly – mxewwec; bix-xewc.

Prickly heat - ħafas.

Prickly pear – bajtra tax-xewc jew bajtra ta għindia.

Prickmedainty — li jitchellem jew igib ruħu b'ħafna senefitet.

Pricksong – canzunetta mkegħda bil musica.

Pride – cobrija (cburija) nefħa; tintefaħ; ticber; tcun cburi; il għaxka; ġmiel; sbuħija; fl-aħjar (tal ħajja ta bniedem); *a bold peasantry their country's pride* (Goldsmith, *Deserted Village*), nies (raħħala) kalbiena, il għaxka ta pajjishom (li bihom pajjishom għandu biex jiftaħar); *the purple pride etc* (Shakespear, *Sonnet 99*), il ġmiel ta (is-sbieħ) wardiet ħomor; *There died Icarus in his pride* (Shakespear, *Henry VI*), hemm miet Icarus fl-aħjar tiegħu.

Prier – min iħobb jitchixxef u icun jaf (jifli sewwa) rkakat collha; min irid icun jaf il ħaġa bil għeruk u'x-xniexel.

Priest – kassis, sacerdot.

Priesthood — sacerdoziu; ix-xogħol ta kassis.

Priestly – sacerdotali; ta kassis.

Priest ridden – iggvernat (immixxi jew maħdum) mil kassisin.

Prig – tisrak; tobrox, tigref (ħaġa li ma tcunx tiegħec); ħalliel; żatat; prusuntus.

Priggish – prużuntus, chiesah; żatat; wieħed mimli bih in-nifsu; ħalliel, disonest;

Prill – xmara żgħira; isem ta ħuta ċatta; tinżel (toħroġ, bħal ilma etc. minn xi mchien).

Prillion — il-landa li toħroġ (tingħażel) mit-taħlit li icollha magħha.

Prim – precis, esatt; mżejjen, migbud; iżżejjen.

Primacy — il primat; l-ewwel jew l-ogħla dinjità jew post.

Prima donna – prima donna.

Primage – ħlas (xi ħaġa tal flus) li jatu lil captan (ir-rajjes) u'l baħrin; talli igħabbu.

Primal – l-ewwel, l-ewlieni.

Primary – ta ewwel, ewlieni, primariu; tal bidu; *primary planet*, pianeta (chewcba) li iddur ma dwar ix-xemx u m'hux ma dwar pianeti oħra.

Primarily – ta lewwel.

Primate – arciskof.

Prime – ewlieni; tbexbix; iż-żernik; il bidu tal ġurnata, il bidu ta li staġun; ir-rebbigħa; l-aħjar; il fjur tal ħajja ta bniedem etc.; ħarrieki; żieni; ħorman; is-sinjali tas-sakajn li iħalli ic-cerv fl-art; *prime of the moon*, il kamar ġdid malli jibda jidher; *prime figure*, figura bħal trianglu, piramida etc. li ma tistax tkassamha f'figuri oħra; *prime minister*, il ministru tal Ingħilterra; *prime number*, numru li ma tistax iddaħħal fih numru ieħor, ħlief 1, sewwa; numru li m'hux divisibbli b'numru ieħor; *prime tide*, ir-rebbigħa.

Prime – tillesti (ticcarga) canun xcubetta etc. għal li sparar; tillesti (tgħejd) bniedem x'għandu iwiegeb għal xi mistoksijet li icunu se'r jagħmlulu; tati lewwel passata ta żebgħa jew tibjid; *to prime a pump*, tati (titfa) l-ilma fit-tubu ta pompa biex tista tħaddimha sewwa malajr.

Primely – lewwel nett.

Primeness – l-aħjar; li ħaġa tcun fl-aħjar jew mil l-aħjar.

Primer — l-ewwel ctieb tal kari; *primer*, xorta ta tipi.

Primero - logħba tal carti (ta dan l-isem).

Primeval / Primevous } ta l-ewwel żmenijiet; tal bidu.

Primigenial / Primigenious } li mwieled l-ewwel.

Priming – il porvli tal miċċa ta canun; tħejjia; tlestija; l-ewwel passata żebgħa jew tibjid.

Primitiæ – il primizia; l-ewwel frott tas-sena; l-ewwel wiċċ, jew l-aħjar li jati ir-raba.

PRIMITIAL — l-ewlieni; ta l-ewwel.

PRIMITIVE – antic, li għadu minn ta l-ewwel żmenijiet; primitiv; li m'hux derivat jew gej minn chelma oħra; *primitive colours*, il lewniet li m'humiex magħmulin minn lewnijiet oħra (l-aħmar, l-isfar, u l-icħal).

PRIMNESS — fittaġni (formalità) żejda.

PRIMO — l-ewwel.

PRIMOGENIAL — li mwieled l-ewwel; originali; tal bidu.

PRIMOGENITIVE – tal primagenitura.

PRIMOGENITOR – wieħed mil l-antichi, minn missierijietna.

PRIMOGENITURE – primagenitura.

PRIMORDIAL / PRIMORDIATE } ta l-ewwel; tal bidu; li ilu mil bidu jew mil l-ewwel żmenijiet.

PRIMORDIAN — xorta ta pruna.

PRIMORDIUM — bidu.

PRIMP — iggib ruħec b'mod li tfittex rkakat collha jew b'ħafna senefetete u ċajt.

PRIMROSE — il primula (fjur).

PRIMY - ewlieni; bicri; l-aħjar.

PRINCE — princep, tagħmilha ta (tcun) princep.

PRINCEAGE – il prinċpijiet collha.

PRINCEDOM — principat, saltnet princep.

PRINCELIKE — bħal princep; li jixrak lil princep.

PRINCELING - princep żgħir.

PRINCELY ta princep

PRINCESS – principessa.

PRINCETTAS — drapp tas-suf.

PRINCIPAL — ewlieni; importanti; principali, essenziali; principal, cap; capital (flus li wieħed jislef biex igħaddulu bli mgħax); travu (l-anima) tas-sakaf etc; (fil musica) is-suggett ta fuga.

PRINCIPALITY – principalità, is-saltna (ir-ranc, ufficiu) ta princep.

PRINCIPIA — il bidu; l-elementi.

PRINCIPIAL — tal bidu, elementari.

PRINCIPIANT - tal bidu.

PRINCIPLE — bidu, principiu; verità fundamentali (tal bidu); twaħħal (id-daħħal) fir-ras; tgħallem sewwa; tati principiu tajjeb jew sewwa.

PRINCOX — petitu, żabicott.

PRINK — iżżejjen bit-tlellix.

PRINT — stampa; tistampa; tibda; *in print*, stampat; pubblicat; esatt, f locu; precis; bid-dimis; *out of print*, esawrit, spiċċa (ctieb li chien ġa stampat).

PRINTER – stampatur.

PRINTERS INK / PRINTING INK } inchiostru ta li stampa.

PRINTERY — il post fejn jistampaw calico, indiani etc.

PRINTING — li stampa; stampar; tipografia; *printing office*, stamperijia; *printing machine*, torchiu li jaħdem bil macna; *printing press*, torchiu (tal idejn).

PRINTLESS — li ma iħalli ebda marca jew sinjal.

PRIONODON — annimal, bħal kattus, li hemm fil Ġava.

PRIOR — ta kabel, kuddiemi; ta kuddiem; priol (patri), cap f'cunvent.

PRIORATE / PRIORSHIP } l-ufficiu ta (iż-żmien li jagħmel patri) priol.

PRIORESS — piriola.

PRIORITY – precedenza.

PRIORY — cunvent fejn hemm il cap il piriol.

PRISAGE — id-dritt li għandu ir-Re li jeħu mil għaxra waħda mil priżi li isiru jew minn dac li jintrebaħ fi gwerra jew jinsab.

PRISM — priżma, ħgieġa li għandha it-tarf taħħa (jew tispiċċa) trianglu.

PRISMATIC — tal priżma, magħmul bħal priżma; *prismatic colours*, is-seba culuri li fihom jinferak raġġ taxxemx meta jgħaddi minn priżma.

PRISMOID — priżma m'hix perfetta, priżma ħażina.

PRISODON — xorta ta baħbuħa.

PRISON — ħabs, calzri; ticcalzra.

PRISONER — calżrat, priġunier.

PRISONMENT — priġunija; calzrar, żamma fil ħabs.

PRISTINE — ta l-ewwel; originali; tal bidu ta l-ewwel żmien.

PRISTIS – il ħuta serriek.

PRITHEE (f'loc *pray thee*) — nitolboc; di grazia; jecc jogħġboc.

PRITTLE PRATTLE — tpaċpiċ; cliem żejjed jew fieraħ.

PRIVACY — ħaġa ta wieħed waħdu;

naha waħdenija jew mwarba; segretezza.

Private—privat, m'hux għal publicu; mwarrab; ta wieħed waħdu; suldat (semplici); *in private*, bil quiet; m'hux għal publicu.

Privateer—bastiment mercantil etc jew tal privat, bis-setgha iżda mil gvern li jista jagħmel prejjeż u jattacċa bastimenti tal għadu; tarma bastimenti *privateers*.

Privation—privazioni; ċaħda.

Privative—ċaħħâd; li iċaħħad

Privet - isem ta ħaxixa (pianta) li tħaddar dejjem.

Privilege—privileġġ; tati; taghmel privileġġ; tiddivrenzia.

Privity—sigriet; ħaġa li għandha tinżamm moħbija; informazioni, tgħarifha (ta ħaġa li irid icun jaf ħadd jeħor bħalec ucoll); *privities*, is-sigrieti.

Privy—lochi, ħarrajja; gagazziera; privat, sigriet; bil moħbi.

Privy council—il cunsill tar-Re.

Privy seal—is-sigill tar-Re.

Prize — għati, premiu; sandar, priża; tgħożż; tistma ferm; iggib tajjeb; *who won the first prize?*, min rebaħ (ħadu) l-ewwel premiu?; *I prize this book more than ten pounds*, nistma (ngħożż) dan il ctieb actar milli chiecu chienu għaxar liri, *prize money*, sehem (flus) ta priża li jaghmel bastiment; *prize winner*, dac li jeħu il premiu; *prize fighter*, min jissara fil pubblicu ghal premiu.

Pro—għal, favur ta; *pro and con*, favur u contra.

Proa—xorta ta bastiment (cajjic) żgħir tal kluħ tac-Cinisi.

Proaulion — vestibulu, porticu, daħla cbira ta dar.

Probability — probabilità; li ħaġa tista tcun.

Probable—probabbli; li jista icun; actarx.

Probably—actarx.

Probang—specill; biċċa baliena bi sponża fit-tarf ghal l-esaminar tal griežem.

Probate - turi u tapprova testment; copia ufficiali ta testment bl-approvazioni legali magħha; *probate duty*, taxxa fuk il proprietà li titħalla f'testment.

Probation—prova; tiġrib; novizziat; *he has been employed on probation for one year*, impiegawh bi prova għal sena; *probation robe*, libsa tan-novizziat (li jilbsu in-novizzi).

Probational }
Probationary } tal prova, tat-tiġrib.
Probative }

Probator—esaminatur.

Probatory—li iservi għal prova; tal prova, tat-tiġrib.

Probe—specill; strument tat-tobba li bih ikisu il feriti; tkis jew tesamina ferita.

Probity—tiubija; tieba; onestà.

Problem — problema; mistoksija għat-tifsir.

Problematical—tal problemi.

Problematize—tagħmel (tippropo-ni) problemi.

Proboscidian } annimal (li iradda)
Probocidate } bil propoxxide jew tromba bħal ta ljunfant.

Proboscis } propoxxide; tromba ta
Proboscides } ljunfant

Procacious — petulanti, haj, fuk ruħu, mkareb

Procardium—il ħofra ta li stoncu.

Procatarxis—il causa li tcun minn kabel ta marda.

Procedendo digriet li bih causa li tcun appuntata għal krati ta Isfel tigi ippuntata għal krati ta fuk (mil krati tal Magistrati għal krati ta li Mħalfin).

Procedure—procedura; mgiba.

Proceed—tmur il kuddiem; tissocta; tibka sejjer; tcompli; iggib ruħec f'causa; tieħu il passi, tibda taħdem.

Proceeding - mogħdija il kuddiem, procedura legali.

Proceed } kliħ ta flus; profitti; *he*
Proceeds } *employed the proceeds as a capital*, impiega il kliħ (il flus li kala) bli mgħax.

Procellaria—il għasafar (tjur) tal maltemp, bħal canġu ta Filfla etc.

Proceleusmatic — li jincoragixxi

(jagħmel il kalb) b'għania (bil cant); b'sejħa, jew b'chelma.

Procellous — tal maltemp; tat-tempesti.

Procerity—tul (meta bniedem icun twil).

Process—process ta causa; mogħdija il kuddiem; tul (ta żmien); hemm fejn l-actar tcun mkabbża għadma (fil gisem).

Procession — purcissioni; toħroġ, tmur f'purcissioni; timmarca (tħożż bil ħitan etc) bċejjeċ ta raba jew artijiet.

Processional—tal purcissioni, processionali; innu li icantau f'purcissioni.

Processionary — magħmul purcissioni, bil purcissioni.

Processive—li għaddej il kuddiem.

Procheilon—it-truf (ix-xfar) taxxuftejn.

Prochronism — procronismu, żball fid-data (fiż-żmien) li fiha tiġri ħaġa; meta timmarca ħaġa li ġrat kabel iżżmien.

Procidence - nżul, twakkiħ ta ħaġa, ta biċċa.

Prociduous—li jaka (jinżel) minn locu.

Procinct—lest, mħejji; *in procinct*, krib, m'hux bogħod; *war in procinct* (**Milton**, *Paradise Lost*), il gwerra korbot (magħna).

Proclaim — tniedi; tagħmel proclama; ixxandar; tbandi; tgħarraf (turi xinhu bniedem).

Proclaimer—min iniedi, ixandar, jew ibandi.

Proclamation — proclama; bandu, tnedija; editt; avvis.

Proclive / Proclivous } mżerżak, immejjel.

Proclivity—gibda, xeħta.

Procrastinate—tħalli mil-lum għal għada; iggebbed; tcarcar; ittawwal; iddewwem.

Procrastination — tħollija mil-lum għal għada; tcarchir; dewmien; tul.

Procreant—li inissel; għammiel.

Procreate—tnissel; taħlak.

Procreation—tnissil, ħulkien.

Procreator—ħalliek, nissiel.

Procrustean — mgebbed b'mod li irid bil fors jeħu daks tant (biċċa daks hecc bill fors) art.

Proctitis — nefħa (infiammazioni) fit-tokba tat-tint.

Proctocele—fetka tal parti mucusa (fejn joħroġ il ħmieġ) tat-tint.

Proctor—procuratur.

Procumbent—mixħut; li jixxeblec ma l-art.

Procurable—li wieħed jista iħasslu.

Procuracy / Procuration } procura.

Procurator—procuratur.

Procuration money—flus (senserija) talli wieħed isib min jislef flus.

Procure—tħabrec; tfittex; takla; ticseb; tħassel; iggib.

Procurer—min jicseb jew iħassel; min jiddobba; min igib rgiel għand nisa li m'humiex tal galbu.

Procyon — chewcba mil cbar (ta dana l-isem).

Prod - nigghieża; xifa.

Prodigal—ħali, berbieki.

Prodigality—ħala, tberbik.

Prodigence—bżonn, fakar.

Prodigious—tal għaġeb.

Prodigiousness—għageb, meravilja.

Prodigy—għageb; miraclu.

Prodition—tradiment.

Proditorious / Proditory } traditur; karrieki.

Prodrome—sinjal li isir kabel ma issir (tiġri) ħaġa; habbâr.

Prodùce—tnissel; taħlak; tagħmel; tati; iggib; taħti.

Pròduce—ħolkien; tnissil; boton; mghax; kliħ; prodott.

Producent — min igib, jippresenta jew joffri.

Producible—li jista jingieb jew icun mnissel.

Product—prodott, għamil; xogħol; għati; risultat (in-numru) li jatu zewġ numri multiplicati flimchien.

Productible—ara *producible*.

Productile—li tista ittawlu u toħorġu bħal ħajta twila (li jinħadem bħal fidda jew id-deheb etc.)

Production—tnissil, għamil; frott; componiment (chitba, xogħol bil chitba); xogħol.

Productive — li inissel, għammiel; għalliel; li jati (il frott); li iħalli il kliħ; efficienti, li jiswa; *productive land*, art għammiela.

Proem - esordiu, proemiu jew bidu ta ctieb.

Proemptosis - (fl-Astronomia) li isir jew jiġri spiss; ġrajja ta spiss (bħal l-equazioni tal kamar).

Profanation - ngis; tcasbir; profanazioni, irreverenza jew mgiba ħażina u li ma tistħokkx lit-tempiu t-Alla jew lil ħwejjeġ għeżies.

Profane — tniggeż, tipprofana; tcasbar; iggib ruħec ħażin jew m'hux chif jixrak fit-tempiu ta Alla jew fil ħwejjeġ għeżies; bla kima għal ħwejjeġ għeżies; ħażin; li icasbar dac li hu għażis.

Profectitious - li hu gej jew mnissel minn.

Profess — tistkarr; tipprofessa.

Profession — professioni; sengħa, xogħol; stkarra.

Professionalist — wieħed tal (li għandu) professioni.

Professor — professur.

Professoriate, Professorship — professurat; ix-xogħol (l-ufficiu) ta professur.

Proffer - tipproponi; tati; għati.

Proficience — avanz, mogħdija il kuddiem; li wieħed jinkala jew jifhem f'ħaġa; vantaġġ.

Proficient — proficienti, tajjeb; li jifhem jew jinkala għal ħaġa; tal partita.

Proficuous - utili, li iħalli il kliħ, vantaġġus.

Profile — nofs wiċċ, profil; tħożż nofs wiċċ.

Profit — kliħ; profit; tmegħix; mgħax; rebħ; tmiegħex; tħalli; tati il kliħ jew il profitt; titmiegħex; takla; tirbaħ; trodd; tiswa lill.

Profitable - li iħalli il kliħ jew il profitt; tal kliħ; li irodd.

Profitably — bil profitt.

Profligacy — ħażen; faħx.

Profligate — ħażin, mogħti għal vizi; mħassar; faħxi.

Profligateness - ara *profligacy*.

Profluence — progress, mogħdija jew mixi il kuddiem.

Profluvium — tnixxija; tisfija ta marċa, demm etc.

Profound - fond; għammiek; profond (li hu għaref ferm jew jaf tajjeb ħaġa, lingua etc), umli; il baħar; fuk il baħar.

Profundity - fond, profondità.

Profuse — berbieki; ħali; ixxerred; taħli; tberbak; il ħala; xaba, rfus.

Profusely — bi rfus; il ħala; bix-xaba.

Profuseness — il ħala u ix-xaba; il għarka.

Prog — provision; ħażna; ichel; ħwejjeġ tal ichel; titlob; tittallab x'tiecol; tisrak.

Progenitor - wieħed (bniedem) ta kbilna; mill antenati; wieħed minn missierijetna.

Progeniture - wild; twelid.

Progeny — nisel; kabil; razza.

Prognosis — (fil Medicina) chif ittobba jaraw chif tmur il kuddiem (timxi) jew tispiċċa marda.

Prognostic — li iħabbar; li ibassar jew igħejd (juri) x'gej, jew x'għandu isir, minn kabel.

Prognosticate — tbassar; tħabbar; tgħejd minn kabel x'għandu jiġri.

Program, Programme, Programma — programm, programma; lista tal ħwejjeġ collha jew ta dac collu li għandu isir (wara xulxin) f'teatru, f'festa etc.

Prògress — mogħdija il kuddiem, progress.

Progrèss — tgħaddi il kuddiem; tagħmel progress.

Progression — mogħdija il kuddiem; progress, avanz; progressioni (fl-aritmetica) ħafna (serie ta) numri wara xulxin li jiżdiedu jew jonksu b'differenzi xorta waħda (daks insew).

Progressive — li għaddej il kuddiem; wieħed wara l-ieħor.

Prohibit — timnosta; tipproibixxi, ma tħallix.

Prohibition - proibizioni; impediment.

Prohibitive — li ma iħallix; li jipproibixxi.

PROIN—tkaċċat; tiżbor; takta it-truf tal frieghi tas-siġar.

PROJECT—toħroġ il barra; tiżżaccar; taghmel iż-żakk; taghmel il ħsieb jew progett; tipprogetta; tidher fil mera.

PROJECT—prugett, ħsieb, disinn, schema.

PROJECTILE — ħaġa mitfugha jew mwaddba bħal ma hi gebla mil ii sbandola jew balla minn canun jew azzarin; li ħiereġ jew jintafa il barra; mitfuħ jew mwaddab il barra jew il kuddiem.

PROJECTING—maħruġ jew sporġut il barra; mkabbeż il barra.

PROJECTION—ħarrieġa; ħaġa sporġuta, maħruġa, jew mkabbża il barra; progett; pian; ħażż.

PROJECTOR—min jipprogetta, jagħmel disinn jew pjan

PROJECTURE—(fil bini) ħruġ il barra; żakk.

PROLAPSE--ara *protrude*.

PROLAPSUS—li nżul jew ħruġ barra ta xi ħaġa mil locu (bħal ma hu ta l-utru etc).

PROLAPTION—nżul, ħruġ barra.

PROLETE—tippronunzia, tgħejd.

PROLATION — pronunzia; għajdut; ħruġ; tħollija ta ħaġa għal darb'oħra; dewmien, tul; tcarchir.

PROLEGOMENA — osservazionijet ta kabel f'xi xogħol jew opra.

PROLEPSIS - żball fil Cronologija jew fil marcar taż-żmien (meta wieħed jimmarca data ta ġrajja kabel iż-żmien li tcun saret), figura fir-Rettorica; bil kuddiem.

PROLEPTIC } PROLEPTICAL } (bħal *previous*) ta kuddiem, ta kabel; strelchi jew attacchi li jatu kabel (marda).

PROLETAIRE—in-nies tax-xogħol; il ħaddiem.

PROLETARIAN -*proletary*.

PROLETARY—ħaddiem, bniedem tax-xogħol.

PROLETANEOUS — li għandu ħafna, jew ċorma, tfal.

PROLICIDE—ktil ta tarbija.

PROLIFEROUS } PROLIFICAL } għammiel; għalliel.

PROLIFICNESS } PROLIFICATION } għallil.

PROLIX } PROLIXIOUS } twil li idejjak, proliss, diffus; twil.

PROLIXITY—tul fit-taħdit.

PROLOCUTOR—min jitchellem għal, jew kabel, ħadd jeħor.

PROLOGIZE—tagħmel *prologue*.

PROLOGUE - prologu, għajdun (cliem) fil bidu jew ta kabel; prefazioni, chelmtejn lil min jakra (fi ctieb); tintroduci sewwa, chif imur, tagħmel prologu jew introduzioni.

PROLONG — ittawwal; iddewwem; tcarcar.

PROLONGMENT } PROLONGATION } tul, dewmien, tcarchir.

PROLUSION—preludiu; introduzioni; dħul.

PROMENADE — mixia; passiggiata; timxi, tagħmel mixia jew passiggiata.

PROMINENCE—ħruġ il barra; għolia.

PROMINENT—prominenti, maħruġ il barra, li jidher l-actar; fil għoli; l-actar fil għoli.

PROMISCUOUS—imħallat, mhawwad.

PROMISCUOUSNESS—taħlit; taħwid.

PROMISE—wegħda; chelma; twiegħed, tati il chelma; *breach of promise*, meta wieħed jonkos mil chelma li icun ta bħala għarus; tħassir ta għarusija; *I promise you*, nassigurac; nagħmillec tajjeb; *to be promised*, tcun tajt chelma lill ħadd jeħor; *will you sup with me to night, Casca? — No, I am promised forth* (Shakespear, *Julius Caesar*), trid tiecol (ticcena) miegħi il-lejla, Casca?—le, tajt chelma lill ħadd jeħor; *be slow to promise and quick to perform*, dum ma wiegħed, iżda meta taħsel twiegħed ati malajr.

PROMISEE—dac li lilu twiegħed jew tati il chelma.

PROMISER—min iwiegħed jew jati il chelma.

PROMISING—li iwiegħed; li jipprometti; *he is a promising young man*, dac ġuvni li jipprometti (li milli juri għad joħroġ ragel tassew jew għad jirnexxi).

PROMISOR—min iwiegħed jew jati il chelma.

PROMISSORY—li fih wegħda; li wie-

għed; *promissory note*, carta obligazioni (li wieħed għandu iħallas tant flus).

Promontory — promontoriu; cap, art għolia li toħroġ il barra fil baħar.

Promote — ittalla minn classi għal l-oħra; tgħolli, tavanza, iggib, tgħaddi il kuddiem; tkankal, takla, twebbel.

Promotion — promozioni, avanz (tluħ) minn classi għal l-oħra.

Promove—ara *promote*.

Prompt — twebbel; tnebbeħ; tħallem; tgħin; tgħejd; tissuggerixxi; ħafif; mhejji; lest; *prompt book*, il ctieb (li scritt etc) tas-suggeritur ta teatru; *prompt side*, fein jokgħod (il-loc ta) is-suggeritur.

Prompter—suggeritur.

Promptitude—thejjia; ħeffa.

Prompt note—carta (memorandum) li jatu lill dac li jixtri xi ħaġa (ma dac li jixtri) biex jiftacar x'għandu iħallas.

Promptuary—maħżen.

Promulgate—tniedi; ixxandar.

Promulgation—tnedija.

Promulge—ixxandar, tniedi.

Pronaos—il porticu ta kuddiem cnisia jew tempiu.

Pronation—tkegħid tal id il wiċċ l-isfel.

Pronator—isem tal musclu li fuku iddur l-id meta taklibha il wiċċ l-isfel.

Prone—miġbud; mixħut; mgħoti; mixħut (kiegħed) b'wiċċu l-isfel; *prone to strife*, mogħti għal ġlied.

Proneness—gibda; xeħta; tendenza.

Prong — saba ta midra; fergħa (sinna) ta furchetta.

Prong buck—xorta ta cerv.

Pronged—bis-swaba jew snien bħal tal furchetta.

Prong hoe — mgħażka bis-snien għax-xogħol tar-raba.

Pronominal—li għandu mil (mnissel mil) pronom.

Pronoun—pronom.

Pronounce — tippronunzia, tgħejd jew titchellem ċar.

Pronouncing—tal pronunzia.

Pronubial — tat-tiegijet, taż-żwieġ.

Pronunciation — pronunzia, cliem jew taħdit ċar.

Pronunciative — dogmaticu.

Proof — prova; tiġrib; turija; li ma jinfdu xejn; *water proof*, li l-ilma ma jinfdux; *fire proof*, li in-nar ma jistax għalih (li jilka in-nar); *proof sheet*, prova ta li stampa; *proof house*, dar (loc) fejn jippruvau il porvli, canuni etc.

Prop — tirfed; riffieda.

Propædeutics—tagħlim elementari (preliminari jew ta kabel) ta arti jew xienza.

Propagable—li jista icun mxerred jew propagat.

Propaganda—propaganda (associazioni għat-tixrid tal Fidi).

Propagandist — min ixerred jew igħarraf ma cullimchien.

Propagate — ixxerred; ixxandar, tcattar; tnissel (tfal etc.)

Propagation—tixrid, xandir; tcattir; tnissil.

Propel—titfa; timbotta.

Propeller—dac li (f'macna) jitfa jew jimbotta; rota, scrù, ta vapur.

Probend — tcun miġbud jew mixħut għal.

Propense—miġbud; mixħut; mgħoti għal.

Propensity—gibda, xeħta.

Proper — xierak, tajjeb; propriu; in-nifsu; stess; ħafna, chemm jista icun; *proper good*, tajjeb ferm; *'tis proper I obey him* (Shak-spear, *Othello*), hua xierak (hia ħaġa sewwa) li jena nobdieħ; *a proper noun*, nom propriu; *Malta and John are proper nouns*, "Malta" u "Ġanni" huma nomi proprii.

Properate — tgħaġġel, tigi malajr.

Properation—għaġġla.

Property — gid, għana, proprietà (bini u raba li icollu bniedem) xerka; proprietà, il chif imur; carattru, natural; *it is the abject property of most* (Cowper, *Task*), hua in-natural vili ta bosta; (tal biċċa il cbira); *movable property*, għamara, deheb, ħwejjeġ u proprietà ta xi ħadd (m'hux bini u raba) jew proprietà mobiljari.

Prophasis—ara *prognosis*.

Prophecy—profezia; basra.

Prophesy—tagħmel profezia; tippro-

fetizza; tbassar; tgħejd minn kabel jew tħabbar x'għandu jiġri jew isir.

PROPHET—profeta; bassâr.

PROPHETIC } tal profeti.
PROPHETICAL }

PROPHETIZE—tħabbar, tbassar.

PROPHYLACTIC—li iżomm (li ma iħallix tigi) marda; li jilka il mard.

PROPHYLASIS — (fil medicina) issengħa chif tilka il marda.

PROPINE — tati b'cumpliment lill ħadd jeħor jixrob mit-tazza li minnha tcun kiegħed tixrob int.

PROPINQUATE—tokrob; tersak.

PROPINQUITY — kraba (li tcun tigi minn) korob, krib.

PROPITIATE—ittajjeb, tagħmel paci jew ħabib (tagħmel ħbieb tnejn minnies) tħabbeb; tpatti.

PROPITIATION—tieba; propiziazioni; għemil ta paci; tħabbib; Sidna Gesù (hecc imsejjaħ għaliex patta b'demmu jew feda il wakgħa ta l-ewwel bniedem fid-dnub.)

PROPITIATOR—min igib il paci, min ipatti jew jagħmel tajjeb.

PROPITIOUS—tajjeb, li iħabbeb; ħanin, kalbu tajba; *a propitious season*, staġun tajba (favorevoli, li tiswa).

PROPLASM—forma; matrici.

PROPLASTIC—tal forma, tal matrici.

PROPOLIS - dac li bih in-naħal isoddu u jagħalku ix-xeħda tal għasel tagħhom.

PROPONENT — min jipproponi jew jagħmel proposta.

PROPORTION — proporzioni, tidkis; tagħmel proporzioni, iddakkas.

PROPORTIONAL — bil proporzioni, mdakkas, li kiegħed bis-simitrija.

PROPOSAL—proposta, tħallim; twebbil bi.

PROPOSE—tipproponi; tagħmel proposta; tħallem; twebbel bi.

PROPOSITION — proposizioni; proposta, offerta; kawl.

PROPOUND—ara *propose*.

PROPRIETARY — proprietariu (min għandu ħwejġu, raba, bini etc.); ħafna proprietarji flimchien, jew corp ta proprietarji; ta proprietariu, ta wieħed mil proprietari.

PROPRIETOR — proprietariu, min għandu ħuejġu (raba u bini etc. tiegħu).

PROPRIETRESS—proprietaria, mara li għandha ħwejjiġha (bini u raba tagħha.)

PROPRIETY—proprietà.

PROPT—it-temp u 'l partecip passat ta *prop* (ara),

PROPUGN—tiddefendi; takbeż jew tiggieled għal.

PROPUGNACLE—fortezza.

PROPULSATION—tfiħ.

PROPULSE—titfa; timbotta biex tixħet il barra.

PROPYLÆUM—il porticu ta tempiu il luġġar (lġoġ) ta kuddiem jew ta faċċata ta dar.

PROPYLON—il porticu (daħla jew intrata) ta bini, palazz etc.

PRORE—prua ta bastiment.

PROREPTION—tixbit ma.

PROROGATION — proroga; tħollija ta ħaġa għal darb'oħra; dewmien; tul ta żmien, tcarchir.

PROROGUE—proroga, tħollija għal darb'oħra (wara tul ta żmien) ta ħaġa jew ta seduta tal Cunsill.

PRORUPTION—sbroff, xcattar, tefgħa jew xeħta il barra għal garrieda.

PROSAIC } tal prosa (m'hux tal
PROSAL } poesia).

PROSCENIUM—il proxen, il palcuxenicu fejn jidru l-atturi f'teatru.

PROSCRIBE—tibgħat f'turufnament; titturufna; tchecci bniedem (b'sentenza) minn pajjisu għal dejjem jew titturufnah; tesilia.

PROSCRIPT—wieħed li hu mchecci (b'sentenza) għal dejjem minn pajjisu; itturufnat, esiliat.

PROSCRIPTION—turufnament, esiliu.

PROSE — prosa (chitba, raccont m'hux poesia); cliem; discors; titchellem li iddejjak in-nies; ticteb il prosa (m'hux bil versi jew poesija).

PROSECUTE—tcompli; tissocta; tixli għal; tugża; tħarrec bniedem għal xi contravvenzioni jew delitt li icun għamel.

PROSECUTION—suctar; taħrica (citazioni); cawsa.

PROSECUTOR—prosecutur; min jugża jew jagħmel cawsa.

PROSELYTE—wiehed li icun għadu chemm icconverta għal religion oħra; nisrani ġdid ; convert ; ticconverti ; takleb.

PROSELYTISM — conversioni; klib għal religion oħra; ħrara (xogħol) ta dawc li jicconvertu (jew jakalbu għal religion oħra) in-nies.

PROSER — min jicteb (chittieb) il prosa.

PROSERPINE — Proserpina ; Alla (mara tal ħrafa, bint Cerere u Gove u mart Plutone); isem ta waħda mil cwiecheb cbar li sabu m'ilhom x.

PROSILIENCY—kbiż il kuddiem; ħruġ il barra; żacchir.

PROSI METRICAL —li hu magħmul (mictub) bil prosa u bil poesija.

PROSING – cliem twil u li idejjak.

PROSODIAL } tal *prosody*.
PROSODICAL }

PROSODY—prosodia, ix-xienza (biċċa mil grammatica) li titchellem fuk it-taksim tal cliem, acconti etc fil chitba tal versi jew poesija.

PROSOPOGRAPHY — (fir-Rettorica) descrizioni tal oggetti animati (bir-ruħ).

PROSOPOLEPSY — fehma (opinioni) ħażina li tagħmel fuk bniedem hecc malli taraħ l-ewwel darba.

PROSOPOPŒIA—(fir-Rettorica) prosopopea; personificazioni; figura rettoricali li biha il ħwejjeġ (oggetti) huma migiubin u magħdudin bħala nies; jew bniedem mejjet tkisu u titchellem fuku kisu għadu ħaj.

PROSPECT – dakka ta għajn; veduta; prospett; tama għal li gej; tittama għal li gej; tistenna bit-tama għal li gej.

PROSPECTIVE – prospettiva; veduta chif tidher mil bogħod; li jistenna bit-tama għal li gej; li gej, tal bogħod.

PROSPECTUS — prospett; proposta (tax-xogħol etc li gej jew li irid isir) magħmula għal pubblicu.

PROSPER—tgħaddi il kuddiem; tmur il kuddiem; icolloc ir-risk; isseħħ; iggib il kuddiem; tagħmel ir-risk.

PROSPERITY — prosperità ; risk ; mogħdija il kuddiem; avanz.

PROSPEROUS – li fih ir-risk; li sejjer il kuddiem; b'wiċċ il gid; bir-risk.

PROSPEROUSNESS—ara *prosperity*.

PROSPICIENCE – ħars il (tama għal) kuddiem jew għal li gej.

PROSTATE - kieghed kuddiem.

PROSTERNATION – swied il kalb cbir; dwejjak cbar.

PROSTHESIS – (fil Grammatica) żieda ta ittra jew actar kabel (fil bidu ta) chelma bħal *be*loved *be*reft.

PROSTITUTE—mara tad-dinja, mara m'hix tal galbu ; wiehed li jimbiegħ għal ftit flus.

PROSTRATE — tinxteħet b'wiċċec fl-art (b'att ta adurazioni); mixħut (b'wiċċu) fl-art.

PROSTRATION—telka ; reħja.

PROSTYLE – colonni ta luġġar (porticu) ta dar etc.

PROSY – tal prosa ; li idejjak.

PROTAGONIST—protagonista ; l-actar wieħed li għandu parti f'xena, is-suggett ewlieni f'opra, f'xena etc.

PROTASIS—massima ; proposizioni ; l-ewwel biċċa ta dramm (tat-teatru).

PROTATIC—tal *protasis*.

PROTEAN—li jeħu bosta għamliet jew ħafna għamliet differenti.

PROTECT—tipprotiegi ; tħares, tiddefendi ; takbes jew tidħol għal.

PROTECTION—protezioni; difisa kbiż, dħul għal.

PROTECTOR—protettur ; min jiddefendi, jipprotiegi, jidħol jew jakbeż għal ; protettur, wieħed li jagħżluh biex jiggverna pajjiz f'dac iż-żmien li ma icunx għadu hemm Re.

PROTECTRESS } protettrici, mara li tidħol jew takbeż għal.
PROTECTRIX }

PROTECTORATE — protettorat, iż-żmien jew l-ufficiu tal *protector*.

PROTEGÈ—(wiehed) il protett ta xi ħadd ; min hu migiub tajjeb minn ; *your son is my protegè*, ibnec hua il protett tiegħi, jena ngibu tajjeb l-ibnec (jena hu li nidħol dejjem għal l-ibnec).

PROTEGÈE—il femmenin ta *protegè* (ara).

PROTEINE – proteina, sustanza bħal abjad tal bajd etc.

PROTEND – toħroġ il barra.

PROTERVITY—thanfis, sfiċċa, stramberija.

PROTÈST—tipprotesta; taghmel protest; thakkak; *to protesta bill*, tipprotesta cambiali.

PRÒTEST – protesta, prutest, taħkik.

PROTESTANT — protestant (Luteran etc.)

PROTESTANTISM—protestantismu, irreligion tal protestanti.

PROTESTATION—protesta.

PROTEUS – Alla tal ħrafa tal Grieghi li jidher (fil baħar) issa f'għamla u issa f'oħra; wieħed li jeħu jew jidher f'liema ghamla irid.

PROTHONOTARY—protonotariu; innutar cap jew ewlieni.

PROTO — l-ewwel wieħed; *protomartyr*, l-ewwel martri.

PROTOPATHY — l-ewwel marda (il marda ewlenija).

PROTOPLASM — protoplasma, is-sustanza ewlenija li minnha huma magħmulin il ħlejjak.

PROTOPLAST—mudell.

PROTOPOPE – il cunfessur (il kassis jew il cappillan) tal Imperatur tar-Russia, l-ewwel u l-ogħla sacerdot tal Grieghi xismatici.

PROTOPTERIS—fdal ta xorta ta werak li isibu (jidru) fil faħam tal ħaġra.

PROTOTYPE—xempiu, esemplar, mudell.

PROTOZOA — id-dud rkik rkik li hemm fl-ilma etc u li ma jidhirx bil għajn iżda bil microscopiu.

PROTRACT — ittawwal, iddewwem, tcarcar; iżżomm għat-tul (ta żmien), tħożż (timmarca) bil *protractor*; tul ta żmien, dewmien.

PROTRACTION — dewmien; tul ta żmien; tcarchir; ħażż (pianta) bil *protractor*.

PROTRACTOR — strument tal periti għal ħażż u'l chejl tal anguli; strument (mkass jew pinzetta) tat-tobba; mudell tal hajjata; musculu li jiġbed xi biċċa mil gisem.

PROTRITE—kadim; antic; li niten; (kdiem ghal l-aħħar).

PROTRUDE—toħroġ il barra; iżżaccar.

PROTRUSILE—li tista toħorġu u iddaħħlu il barra meta u chif trid.

PROTRUSION—ħruġ jew tfiħ il barra; tiżchir.

PROTUBERANCE—għolia; gundalla; nefħa.

PROTUBERANT — mgħolli mkabbeż bħal gundalla.

PROTUBERATE — takbeż il barra (tintefaħ jew togħla) bħal gundalla.

PROUD—cburi, makjum; supperv; mimli bih in-nifsu; *proud flesh*, laħam ħażin żejjed li jitla fejn icun hemm xi ferita jew gerħa.

PROVABLE— li tista tippruvah; ta min jippruvah.

PROVE—iġġarrab; tipprova; tħakkek; icolloc biex turi; issir; tcun; toħroġ, tirnexxi; *if the experiment proves not*, jecc li speriment ma joħroġx (ma jirnexxix); *this proves the story true*, dana juri li storia hi vera; *lest on the threshing floor his hopeful sheaves prove chaff* (**Milton** *P.L.*), li il kattiet tal kamh li tant chellu fidi fihom ma isirulux tiben biss fuk il kiegħa.

PROVECT--migiub il kuddiem, avanzat.

PROVECTION — tkegħid ta l-aħħar ittra (consonanti) ta chelma mal vocali tal bidu tal chelma ta warajha (bħal *a newt* f'loc *an ewt* jew *a nickname* f'loc *an ekename*.

PROVEDITOR – provditur, min jaħseb għal provvisionijiet ta armata.

PROVENCE ROSE—il warda.

PROVENCIAL – ta Provenza (fi Franza).

PROVENDER—mgħalef (ichel ghal bhejjem).

PROVERB—proverbiu; tgħejd (titchellem b-) il proverbi.

PROVERBIAL - p·overbiali, msemmi fil (tal) proverbi.

PROVIDE — tipprovdi, tgħammar, tati; *to provide against*, taħseb (minn kabel) għal; *to provide for*, tieħu ħsieb (tokghod attent, tkis).

PROVIDED—basta li; bil patt li.

PROVIDENCE—il providenza, għati; ftuħ lill; il ħsieb (il cura) li għandu Alla l-Imbierec ghal hlejjak collha; Alla l-Imbierec.

PROVIDENT—li jahseb għal; bil għakal; tal ħsieb, mistembaħ.

PROVIDENTIAL—tal providenza.

PROVIDER—min jipprovdi jew (jista) iforni, min jaħseb (jew għandu il ħsieb) tal provisionijiet etc.

PROVINCE—provincia; l-ufficiu (ix-xogħol stabilit li għandu, jagħmel bniedem.

PROVINCIAL—tal provincia; provincial.

PROVINCIALISM — provincialismu; chelma, frasi jew espressioni particolari li igħejdu fi (in-nies ta) provincia.

PROVINCIALIST—min igħammar fi, wieħed min-nies (abitanti) ta provincia.

PROVINE—trakkad (zocc ta dielja etc. biex jeħu).

PROVISION—provision, ħażna; muna; pattijiet (ftehim) li saru; passi li già ittieħdu jew li huma biex jittieħdu; taħzen; tagħmel il muna jew il ħażna.

PROVISIONAL } għal ftit taż-żmien;
PROVISIONARY } m'hux għal dejjem; jew għal saħħ; li m'hux fuk il fiss.

PROVISO—Articlu (ta regulament, ligi etc.) li fih hemm xi patt; cuntratt.

PROVISOR—ara *purveyor.*

PROVISORY—bil patt.

PROVOCATION—provocazioni, nbix; ġagħil.

PROVOCATIVE—li iġagħal, li jinbex.

PROVOCATORY—stedina (nibxa) għal ġlied.

PROVOKE—tinbex, iġġagħal; ixxewwex, issewwes; issaħħan.

PROVOKING—li jinbex, li iġagħal, li ixewwex, isewwes jew isaħħan.

PRÒVOST — il cap, is-superiur; *the próvost of our College was an Irishman,* il Cap (superiur) tal Culleġġ tagħna chien Irlandis.

PROVÒST—il calzrier ta fuk bastiment tal gwerra; ufficial li għandu ħsieb il calzrati ta abbord (tal prigunieri li jinkabdu fuk il baħar).

PROW—prua.

PROW—curaġġus, kalbieni.

PROWESS—curaġġ, ħila.

PROWEST—l-actar kalbieni jew curaġġus.

PROWL—tħuf, tfittex; issecsef; tiggiera biex tara issibx taħtaf jew tisrak xi ħaġa.

PROWLER—min jiggiera jew iħuf ifittex jisrak xi ħaġa.

PROXIMAL—l-actar krib, l-ekreb; l-actar tarf krib ta għadma.

PROXIMATE—ta ħdejn, karib.

PROXIMITY—korob.

PROXIMO—li gej, tax-xahar li gej jew tad-dieħel; *on the 9th proximo,* fid-9 ta (x-xahar) iddieħel.

PROXY—procura; *he was married by proxy,* iżżewweġ bil procura.

PRUCE—gild tal Prussia.

PRUDE—mara grixtija, li dejjem għaliha.

PRUDENCE—prudenza; għakal.

PRUDENT — prudenti, bil għakal; għakli.

PRUDENTIAL—li għandu il hsieb, jew il cura ta ħaġa; *a prudential Committee,* Cumitat direttiv (li għandu il ħsieb imixxi l-affarijet etc ta cumpannija).

PRUDENTIALS massmi tal prudenza jew tal għakal.

PRUDERY—grixtar, li wieħed icun wisk magħmul għalih jew grixti.

PRUDHOMME ragel bil għakal u tal pratca li dari chien icun magħżul (fi Franza) għal biex jiccwieta u jirranġa xi lewm jew xi custioni li tinkala f'xi cumpannija (ta cummerċ etc).

PRUDISH—grixti, magħmul għalih.

PRUINOSE } mgħotti (pianta, zocc ta pianta) bi trab, bħal
PRUINATE } għabra jew borra.

PRUNE—tiżbor; tkaċċat (takta il kliebi ta dielia etc.) pruna mkadda.

PRUNEL } isem ta pianta, li sfar-
PRUNELLA } gel.

PRUNELLA } drapp tas-sempiterna
PRUNELLO } għal uċuħ taż-żraben; *the rest is all but leather and prunello* (Pope, *Essay on Man*), il bkija m'hux ħlief gild u sempiterna.

PRUNER—min jiżbor; żabbâr.

PRUNE TREE - sigra tal pruna.

PRUNIFEROUS—li jagħmel (jati) il pruna.

PRUNING—żbir; *pruning knife,* ronca (sicchina tal gonniena għaż-żbir).

PRURIENCE } xewka cbira ; leblieba
PRURIENCY } ghal ħaġa ; żina.

PRURIENT — mlebleb ghal ; mixtiek wisk ; żieni, ħorman ; sħun ; li inigheż (bix-xewc).

PRURIGINOUS — tal ichel (tal ħakk)

PRURIGO — (marda) il ħakk, l-ichel cbir li tħoss fil gilda.

PRURITUS — ichel cbir fit-tokba tat-tint.

PRUSSIAN — Prussian ; tal Prussia ; *prussian blue*, ichal fin.

PRUSSIATE — melħ magħmul mil l-acidu prussicu u basi.

PRUSSIC — prussicu (acidu, velenu kawwi) ighedulu ucoll *hydrocyanic*.

PRY — issecsef ; titchixxef ; tindehes; ixxammem ; tagħmel lieva (ittalla) b'manwella jew b'*lever*; tiscassa b'*lever*, esami (fili) fitt ; *lever* (manwella).

PSALM — salm.

PSALMIST — min jicteb is-Salmi; il profeta David re ta Israeli hecc magħruf ghal bosta salmi li chiteb.

PSALMISTRY — cant tas Salmi.

PSALMITE — xorta ta ħaġra tal mola.

PSALMODY — cant tas-salmi, salmodia.

PSALMOGRAPHY — il chitba tas-Salmi.

PSALMOGRAPHER — min jicteb is-Salmi.

PSALTER — psalteriu ; il ctieb tas-Salmi.

PSALTERY — strument bħal arpa (li chienu idokku Lhud).

PSAMMITE — xorta ta ħaġra tal mola.

PSEUDEPIGRAPHY — l-ismijiet foloz ta auturi (ismijiet li jintgħataw lill xi nies li icunu chitbu xi opra etc u li iżda ma icunux dawc, jew ta dac l-isem).

PSEUDO — falz, karrieki.

PSEUDO BLEPSIS — dehra (visioni) falza jew karrieka.

PSEUDOGRAPH — isem ta autur etc falz.

PSEUDOGRAPHY — chitba ħażina (chelmiet spelluti ħażin).

PSEUDOMORPHOUS — ta għamla falza.

PSEUDONYME — pseudonimu, isem falz.

PSEUDONYMOUS — li għandu (ta) isem falz.

PSEUDOTINEA — dud li jecol ix-xàma.

PSHAW ! — puh !

PSILANTHROPIST — wieħed mis-setta li igħejdu li Cristu chien bniedem biss, umanitariu.

PSILOTHRON — ħaġa (sustanza) li twakka ix-xagħar; depilatoriu, li iwakka ix-xagħar.

PSITTACEOUS — tar-razza tal (bħal) pappagalli.

PSITTACIDAE — il pappagalli.

PSOAS — isem ta musculu tal gembejn.

PSORA — (marda) il ħacc.

PSORIASIS — scuam, kxur li jitràbba fil gilda.

PSORICS — medicina ghal min hu marid bil ħacc.

PSYCHE — isem ta waħda mil pianeti li sabu milhomx.

PSYCHIATRY — cura tal mardijiet tal moħħ.

PSICHICAL — tar-ruħ.

PSYCHOLOGY — psicologia ; id-dutrina (tagħlim, studiu) fuk il moħħ jew fuk ir-ruħ ; filosofija mentali jew metafisica.

PSICHOLOGIST — min jistudja jew jaf il *psychology*.

PSYCHOMACHY — conflitt (ġlieda tkabida, lewm etc.) tar-ruħ mal ġisem.

PSYCHOMANCY — indùvnar ta dac li għandu jiġri, isir, jew igħaddi minn dac li icun billi wieħed jitħaddet u jistaksi ma rwieħ (mal mejtin).

PSYCHOPANNYCHISM — id-dutrina (il fehma) ta dawc li igħejdu li meta bniedem imut ir-ruħ torkod u tibka riekda sa chemm jirxóxta (fil giudiziu) il ġisem.

PSYCHROMETER — psicrómetru, strument għal chejl tat-tensiona tal fwar li hemm fl-aria.

PSYCHROMETRY — il chejl ta chemm umdità (nida jew fwar) hemm fl-aria.

PSYCHROPHOBIA — beżgħa cbira mil ħwejjeġ collha cheshin.

PTARMIGAN — (akra *tàrmigan*) il gallozz.

PTERIPLEGISTIC — tal għasafar (tjur) tal caċċa.

Pteropoda — xorta ta molluschi (bħal siċċ, clamari etc).

Pterygoid — li gej (magħmul) bħal gewnaħ.

Ptisan — ilma tax-xghir (decott).

Ptyalism — lgħab (riek, jew bżiek); nżul tal lgħab mil ħalk.

Ptysmagogue — medicina li iggib il lgħab.

Puberal — tal *puberty*.

Puberty — pubertà, żmien li svilupp ta tifel jew tifla.

Puperbulent — (ħaxix etc) mghotti jew micsi b'pil rkiek rkiek.

Pubes - ix-xaghar li jitla f'nofs il gisem; il pil rkiek tal pianta.

Pubescence — żmien il pubertà jew li svilupp.

Pubic — tal *pubis*.

Pubis — isem ta waħda mil għadam tal gisem.

Public — pubblicu, palelli, m'hux sigriet; magħruf minn culħadd; li jista jaraħ culhadd; ghal culħadd; il publicu, in-nies collha; culħadd; *public welfare*, il gid ta culħadd; *in public*, fil publicu, kuddiem culhadd; m'hux bil moħbi (bid-dieher).

Publican — min għandu ħanut tax-xorb (supplicant jew ragel tas-supplica); publican, Ufficial Ruman li jigbor il ħaraġ jew it-taxxi.

Publication — pubblicazioni; proclama, editt; avvis; ħruġ ta ctieb jew xi avvis; edizioni (ta ctieb etc).

Public house — ħanut tax-xorb.

Publicist — publicista, min joħroġ jew jippublica ġurnal etc.

Public spirited — tal gid tal publicu; liberali.

Publish — tippublica; tniedi, ixxandar; toħroġ ctieb jew gazzetta.

Publisher — min jippublica jew joħroġ ctieb jew gazzetta; *I am the author (writer) he is the publisher*, jena ctibt l-opra u hu ħariġha (stampaha u xerridha).

Puccoon — lewn aħmar (li isir mill pepprin jew xaħxiħ).

Puce — cannella scur (lewn il bergħud).

Pucean — il kamel tas-siġar.

Pucelage — virġnità, xbubija.

Puceron — id-duda tad-dwieli.

Puck — fatat, saħħara, spirtu.

Puckball — xorta ta fakkiħ.

Pucker — tchemmex; tgħattan; tiġma (ġmieħ fil ħjata); ticmixa; tagħtina; ġmieħ; *to be in a pucker*, tcun incuiet, agitat, jew mħawwad.

Pudder — rvell, għagħa, frattarija; tagħmel rvell, storbiu jew frattarija; tħawwad; tisrom jew ticconfondi lill.

Pudding — pudina; *pudding headed*, ras kargħa; stupidu; *pudding faced*, li għandu wiċċ ta kassata (smin, mimli, li ma iddawrux b' xebgħa ħartiet); *pudding sleeve*, comma ta spellizza jew ta rucchett etc; *pudding stone*, gebla (maghmula żrar żrar) ta dana l-isem; *pudding time*, ħin l-ichel; il ħin sewwa; fil ħin, fil wakt; *in pudding time he came to his aid* (Butler, *Hudibras*), giè taħ il għajnuna fil wakt sewwa sew li chellu bżonn.

Puddle - għadira mtajna; tajn; iċċappas bit-tajn; ittajjen.

Puddling — bdil tal ħadid fondut f'ħadid virghi etc għax-xogħol; taħlit ta tafal u ramel biex tagħmel bħal ħajt etc biex iżżomm current jew wied tal ilma.

Puddly — mtajjen; collu tajn.

Puddock — għalka żghira (post żghir magħluk).

Pudency — wiċċ bla mistħija; tustaġni.

Pudical - tal misthija.

Pudicity — misthija, rekkit il wiċċ; ndafa; castità.

Puerile — ta tifel; tfuli; puerili.

Puerility — tfulija.

Puerperal - puerperali; ta wara il ħlas.

Puerperous — tkila (bit-tfal).

Puff — fewġa; żiffa; nifs (riħ); bużżieka jew ballun mimli bit-terra u bit-tokob biex tagħfsu u itajjar minnu li icun fiħ; nefħa jew tifħir żejjed (bla kies jew esagerat); timla bir-riħ; tfewweġ; tonfoħ; tilheġ; tfaħħar iż-żejjed lill xi ħadd; tonfħu (tonfoħ).

Puff bird — għasfur ta San Martin.

Puffer — neffieħ; wieħed li fi rcant etc. icun incarigat minn sid il ħwejjeġ biex igħalli il prezz fuk ħadd jeħor.

PUFFERY—nfiħ, nefħa; tifħir żejjed jew esagerat.
PUFFIN — isem ta tajra tal ilma; isem ta ħuta.
PUFFING—nefħa; nfiħ; tifħir żejjed.
PUFFY—mimli bir-riħ; minfuħ.
PUG—xadina; chelb żgħir (geru).
PUGGING—ix-xogħol tat-tafal f'madum; it-tajn li ikegħdu taħt ic-ċangar biex il ħsejjes ma jirbumbaux bejn sular u ieħor.
PUGH!—puh!
PUGIL—kabda, (nascata) cbira.
PUGILISM—ġlied (slit) bil ponnijet.
PUGILIST—min jiggieled bil (selliet tal) ponnijiet.
PUGMILL—macna tal ghagin tal gibs u tafal (tajn) ghal madum.
PUGNACIOUS—ġellied.
PUG NOSED—li għandu mnieħru kasir u oħxon.
PUISNE—baxx (ankas minn); ċchejchen, żgħir; magistrat tal krati t-isfel.
PUISSANCE—setgha; kawwa.
PUISSANT—li jista; li jiflaħ.
PUKE—vomtu (kligħ mil li stoncu); ħaġa li iggib il vomtu; tivvomta; takla mil li stoncu, tirrigetta; lewn cannella scur.
PULCHRITUDE—sbuħija, ġmiel.
PULE—iccejjak, tingħi, tibchi.
PULEX—il bergħud.
PULICOSE }
PULICOUSE } mżigħed bil brieghed.
PULING — neghi, bichi; ticjik tal flieles.
PULL—tiġbed; ġibda; xarba; ġlied, ġlieda, tkabida; *to pull down*, takleb; tħott, tniżżel bini etc; *to pull up*, tekred, tistradica; *to pull off*, tneħħi (tinża); *to pull off your coat*, neħħi il ġlecc; *to pull one's self together*, tirpilja; tagħmel ħiltec; *to pull up stakes* iġġorr jew tmur tokgħod band'oħra bid-dar; *to pull faces*, tagħmel il ghedddum.
PULLET—għattuka.
PULLEY—taljola; paranc; buzzell.
PULLEYED—mgħammar (armat) bit-taljoli.
PULLICATE — mactur tal harir tal culur.
PULLMAN CAR—carrozza (vagun) ferrovija bis-sodod etc. għar-rkad fil viaġġ, hecc msejjah minn *Pullman* li ivvintah.
PULLULATE—tnibbet; tinbet.
PULMONARY—tal pulmuni; isem ta ħaxixa, il pulmunaria.
PULMONIC—min hu marid bil pulmun.
PULMONICAL—tal pulmun.
PULP—polpa (tal laħam etc); laħma tal frott; tneħħi il polpa jew il-laħma; tagħmel bħal għagina jew ħaġa ratba.
PULPIT—pulptu; *pulpit orator*, predicatur.
PULPITEER — biċċa ta predicatur; predicatur tat-tużżana.
PULPITICAL—tajjeb għal pulptu.
PULPOUS }
PULPY } bil polpa; mlaħħam.
PULSATE—tħabbat (polz).
PULSATION—taħbit tal polz.
PULSATOR — minn iħabbat jew jati b'xi ħaġa (min isawwat).
PULSE—polz; agumi bħal ful piżelli etc; ġwiez għal bhejjem; tħabbat bhal polz (iħabbat il polz); *to feel one's pulse*, tieħu minn ras xi hadd (tara bniedem x'għandu f'rasu).
PULSE GLASS—strument tal ħgieġ li tgħalli l-ilma lest li icun fih bis-shana tal id (meta iżżommu f'idec).
PULSIFIC—li jeccita il polz.
PULSION—tfiħ (imbuttar jew xħit il barra jew il kuddiem).
PULTACEOUS — magħġun tajjeb, li donnu għagina.
PULU—xorta ta ħaxix fin bħal ħarir għal mili tal mtieraħ.
PULVERABLE—li tista tagħmlu (tisħku) fi trab; li jinsaħak fi trab.
PULVERINE — rmied tal ħaxixa (il barilla).
PULVERIZE — tagħmel (tfarrac fi) trab.
PULVEROUS—tat-trab jew ghabra.
PULVERULENCE—trab, għabra.
PULVIL — trab (bhat-terra) ifuħ; troxx bil *pulvil*.
PULVILLO—balzamina; pacchet bit-trab ifuħ.
PULVINAR—mħadda bħal cuxxinett fil moħħ.
PULVINATE—bħal mħadda.

PULVINATED—(fil bini) li gej mkabbeż bħal mbadda.

PUMA—puma; annimal salvaġġ bħal kattus, aħrax wisk.

PUMICATE—tillixxa, bil haġra ħaffiefa.

PUMICE—il ħaġra ħaffiefa.

PUMMACE—dac li jibka mit-tuffieħ magħsur.

PUMMEL — pum, il boċċa li biha jispiċċa mancu ta sejf.

PUMP — pompa tal ilma; scarpìn (żarbun għaż-żfin, bil pett rkiek u ittaccun baxx); tippompia (ittalla l-ilma minn bir etc b'pompa); tieħu minn ras xi ħadd.

PUMPET BALL—cilindru ta stampatur.

PUMP GEAR—armar ta pompa tal ilma.

PUMPION — kara (siġra tal kara) aħmar.

PUN—ħlieka, ċajta (bil cliem); titħalak tiċċajta (bil cliem).

PUNCH—għodda biex ittakkab biha; rbus; dakka ta ponn; dakka ta minċheb; ponċ; il purcinell f'cummiedia bil pupi; żiemel mibrun; ragel boċni, matnazz; ittakkab bil *punch*, tati dakka ta ponn jew ta mincheb; *punch pliers*, farrett (għodda ta li scrapan).

PUNCHEON—strument (bħal tnalja) għat-titkib; arblu (zocc jew pal) kasir; bittija cbira; chejl tal-liquidi.

PUNCHIN - lasta ta taħt xatba ta carrettun biex isserraħ il bhima mittagħbija meta tcun wiekfa.

PUNCHINELLO—pulcinell.

PUNCHY - kasir, boċni, mbaċċaċ.

PUNCTATE—collu ticchi jew tbajja.

PUNCTILIO—tchewtil.

PUNCTILIOUS—mchewtel; esatt; fitt f'għamilhu jew fli mgiba; puntiljus.

PUNCTION—nigża; tniggħiża.

PUNCTO—il pont fli sghirma.

PUNCTUAL—puntwal; esatt; li jagħmel collox fil hin u bir-rekka.

PUNCTUALITY — puntualità; rekka jew għamil ta collox fil hin u sewwa (bir-rekka); *punctuality is my motto*, il puntualità hua il motto tiegħi (li ncun esatt, sewwa u fil ħin hu biss xogħli u ħsiebi).

PUNCTUATE—tagħmel il punti (virgoli etc) fil chitba; tokgħod attent għal (tagħmel il) punteġġatura fil chitba.

PUNCTUATION—punteggiatura, tkeghid tal ponti, virgoli etc f'lochom sewwa fil chitba.

PUNCTUATOR } min jaf (jagħmel) il
PUNCTUIST } punteġġiatura.

PUNCTULATE—timmarca b'ticchi.

PUNCTURE—nigża; tingħiża; tniggheż.

PUNDIT - Brahmin, għaref ta Lvant.

PUNGENT — li inigghez (nigghiez) jaħrak (li imiss fil ħruk) li joffendi ix-xamm (fiħ riħa kawwija); li jokros li inigghez (cliem).

PUNIC—traidutur, m'hux fidil.

PUNICEOUS—scarlat (ahmar).

PUNICIAL – ta lewn ħamrani scarlat.

PUNINESS—ċcunija; ċocon.

PUNISH—ticcastiga; tgħaddeb.

PUNISHABLE—li ħakku castig; tal castig.

PUNISHMENT } castig.
PUNITION }

PUNK - lixca (li issir minn xorta ta fakkjħ) mara m'hix tal galbu, prostituta.

PUNNET—bixchilla għal frott jew ghal fjuri.

PUNNING—ċajt, ħlieka (bil cliem).

PUNSTER - wieħed mogħti għaċ-ċajt jew hlieka (bil cliem) bniedem żuffiettus.

PUNT—mawna; ċattra.

PUNTO—pont fli sghirma.

PUNY — żgħir; ċchejchen; bniedem (wiehed) li għadu żgħir bla esperienza.

PUP—geru; tferraħ (icollha il ġriewi) chelba.

PUPA } fosdka ta xi dud kabel ma
PUPE } isir farfett.

PUPIL—tifel ta li scola; scular; il mimmi tal ghajn; tifel li għandu ankas minn 14 il sena; tifla ta ankas minn 12 il sena.

PUPILARY—tal *pupil*.

PUPIPAROUS—li jagħmel (inissel) il *pupa*.

PUPPET—pupu, pupa; il wakkafiet tat-torn; wieħed li kiegħed biex iservi bhala strument f'idejn xi hadd; bniedem li jokgħod chif ikegħduh biex

jisservew bih, pupu; *that the poor puppet might perform his part* (Scott, *Don Roderick*), sabiex li msejchen pupu jaghmel il parti tieghu.

Puppy—geru; tetu; tferraħ (chelba) il ġriewi.

Puppyism—cobria (ta wieħed bih innifsu) frugħa; prusunzioni.

Pur }
Purr } għażil (tgherghir bħal raddiena) tal kattus (meta icun paxxut), tgħażel jew tgorr bħal kattus.

Purana - il cotba ta li Scrittura tal India.

Purbeck stone—xorta ta gebla jebsa hecc msejħa għax tinsab f'Purbeck (f'Dorsetshire, l-Inghilterra).

Purblind—corta vista; iġhar.

Purchase—tixtri, tħassel; ticseb; tpatti; xiri; tħassil; chisba; ticsib; serk; *nor tears nor prayers shall purchase out abuse* (Shakespear, *Romeo & Juliet*), u la il bichi u l-ankas ittalb ma ipattu (isewwu) l-abusi; *thou shalt have a share in our purchase* (Shakespear, *Henry IV*), icolloc sehem fis-serk (milli nisirku); *purchase money*, flus tax-xiri jew tan-nefka.

Purchaser—xerrej.

Pure - ċar, safi; bla tebgħa; pur; kaddis; tnaddaf.

Purely—bl-indafa; bl-ebda tebgħa; purament; biss; m'hux ħlief; *it was purely an accident*, chienet biss cumbinazioni; (ma chienitx ħlief cumbinazioni).

Purely — tal għageb, wisk, ferm; *he has picked up again purely* (Gray, *Correspondence of Gray and Mason, p. 288*), ħa ir-ruħ ferm (ħaġa tal għageb chemm ħa ir-ruħ jew irpilja).

Purfile — xorta ta gwarnizzion (tberfil) bir-raccmu għad-dbielet tannisa; tberfel; tiggvorni bir-raccmu dbielet tan-nisa.

Purgament }
Purgation } tnaddif; purgar; tisfija; *to put one to his purgation*; iġġagħal li wieħed jiddiscolpa ruħu.

Purgative—li inaddaf; li jipporga; li isaffi; li iġagħlec tipporga.

Purgatorial }
Purgatorian } tal purgatoriu.

Purgatorian—min jemmen bil purgatoriu.

Purgatory — Purgatoriu; masfa; loc it-tisfija; tisfija; tnaddif; li inaddaf; li jisfi.

Purge—porga, dua; tipporga; issaffi; tnaddaf; taħsel u tneħħi; *(purge away my sins)*, isfili jew naddafli dnubieti.

Purger—purgant; li inaddaf.

Purging — purgar; diarrea; fetħa; ħmieġ tal porga.

Purification—tisfija; tindifa; purificazioni; *the feast of the Purification*, il candlora (il festa tal Purificazioni tal Madonna).

Purificator—purificatur; min inaddaf jew jisfi.

Puriform—li donnu marċa jew materia.

Purify—tippurifica; issaffi; tnaddaf tindaf; tissaffa; titnaddaf.

Purifier—min jisfi; min inaddaf.

Purifying—li inaddaf jew jisfi.

Purim - il purim (festa ta Lhud li issir fil 14 u 15 ta Marzu, b'tifchira tal ħelsien tagħhom minn Aman).

Purism — purismu, ndafa fitta; issafi safi.

Purist - purist, min jicteb jew jitchellem lsien safi safi.

Puritan—Puritan, wieħed li iħakkak għar-religion tieghu (wieħed mil Puritani, protestanti, tal Inghilterra); tal Puritani.

Purity—purità, ndafa; mibgħeda lejn id-dnub taż-żina; innocenza.

Purl — puntina (bizzilla rkieka); ħoss l-ilma nieżel; ċarcir tal ilma; birra (xorb, licuri) bl-erba bianca fiha għattogħma morra; tagħmel dac il ħoss tal ilma; iddawwar; tiggvorni (tberfel) bil puntina; tgħaddas (titfa) l-erba bianca bix-xorb (mal birra etc); tinbeżak (taka) minn fuk iż-żiemel.

Purler—wakgħa minn fuk żiemel.

Purlieu—art ta ma dwar foresta; il madwar; in-naħħiet ta ma dwar; ixxfar; li nħawi.

Purlin—travu (pastas) li iżomm jew kegħdin ipoġġu fuku il wakkafiet ta sakaf.

Purloin—tisrak.

PURLOINER—halliel.

PURLOINING—serk.

PURPARTY—il kasma ta proprietarij ta raba li chellhom biċċa art cbira bejniethom.

PURPLE — aħmar (lewn li jati fil viola); tiżboħ aħmar; lbies regali (tar-rejjet jew tas-slaten) *to be born in the purple*, tcun princep.

PURPLES—tbajja ħomor li jatu fil viola li jcollhom dawc li icunu morda bid-deni jew bli scarlatina; li scarlatina.

PURPLE WOOD—xorta ta njam (tas-siġar *copaiba publifora*) li jigi mil guiana.

PURPLISH—li jati fl-aħmar (scarlat).

PURPORT — ħsieb; fehma; disinn; tifsir; sens; tfisser; iġagħlec taħseb; *there is an article purporting that if any such rebel will be required etc* (**Bacon**, *Henry VII*), hemm articlu li igħejd (ifisser, jati il wieħed x'jaħseb) li jecc katt xi wieħed minn dawc li rvellaw icollhom bżonnu (icunu iriduħ etc).

PURPORTLESS—li ma ifisser xejn; li ma igħejd xejn; li ma għandu ebda significat.

PURPOSE — ħsieb, fehma; disinn; icolloc il fehma, il ħsieb jew id-disinn; tagħmel il fehma, il ħsieb jew id-disinn; *on purpose*, għal apposta (ta apposta); *to the purpose*, f'locu (cliem) li għandu x'jaksam ma dac li wieħed icun igħejd.

PURPOSELESS—bla scop.

PURPOSELY—għal apposta.

PURPRISE—kasam; għalka.

PURPURA—tbajja tbajja ħomor li jidru fil gilda (fil gisem).

PURPURE—lewn id-demm (aħmar).

PURPURINE—l-aħmar ta l-alizzari.

PURR—ara *pur*.

PURROCK — għalka (biċċa raba) żgħira.

PURSE—borża; somma ta flus; id-daħħal; tkieghed ġo borża; tchemmex bħal borża; *they presented him with a purse of money*, għamlulu (tawh) somma ta flus (li ġabrulu) rigal; *a light purse* jew *an empty purse*, fakar, bżonn; *a long purse*, jew *a heavy purse*, gid; għana; fejn hemm mnejn; *sword and purse*, l-armata (l-esercitu) u 'l gid ta nazion; *to make a purse* (**Thackeray**, *Vanity Fair*), tiġbor somma ta flus.

PURSELEECH — wieħed li jagħmel għal flus

PURSE PINCHED—fkir.

PURSER—provvditur ta bastiment.

PURSLAIN—il burdlieka (ħaxixa).

PURSUABLE—li jista icun *pursued*.

PURSUANCE—mawrien wara; suctar; tcomplija.

PURSUANT—magħmul scond; li jakbel; *my master pursuant to the advice of his friend, carried me etc*, (**Swift**, *Gulliver's Travels*), li mgħallem tiegħi, scond chif kallu il ħabib tieghu, ħadni etc.

PURSUE—tissocta; tmur wara; tcompli, tmur il kuddiem; tcun prosecutur (f'cawsa il korti).

PURSUER — min jissocta jew imur wara.

PURSUIT — persecuzioni; mawrien (giri) wara xi ħadd; impieg; xogħol; *pursuit better suited to his temper*, (**Macaulay**, *Hist of his England*), xogħlijiet (occupazionijiet) actar adattati (tajbin għalih); *he was engaged in the pursuit of the enemy*, chien kiegħed jiġri wara il għadu biex jakbdu.

PURSUIVANT—seguaci; wieħed li icun ma jeħor biex jaccompanjah; messaggier.

PURSY—asmaticu; b'nifsu kasir.

PURTENANCE—l-interiuri ta annimal; il gewwieni.

PURULENT—tal marċa, bħal marċa jew materia.

PURULENCE—marċa, materia

PURVEY—taħseb (tipprovdi) affarijiet tal ichel etc.

PURVEYANCE—ħażna tal provision.

PURVEYOR—min jaħzen jew jaħseb għal ħażna jew provisionijiet tal armata; mezzan; min jipprocura rgiel għal għand in-nisa li m'humiex tal galbu.

PURVIEW—proviso; condizioni; patt, il corp ta statut (ligi etc) barra mil preambulu.

PUS—marċa; materia; tidwija.

Pusbyism—il pusejsmu, setta (religion) tal Pusejisti.

Push — timbotta; titfa; timbotta; tefgħa; *to push a business*, iggib il kuddiem negoziu; *we are pushed for an answer*, magħfusin (mġagħlin bil forz) biex natu risposta.

Pusillanimous - beżżigħi, bla ħila; gifa; li jakta kalbu minn xejn!

Pusillanimousness } biża; nukkas ta
Pusillanimity } ħila; ġweferija.

Puss—kattus; pejxu.

Pussy—mejxu (kattus żgħir).

Pustular } collu (mimli) cocci jew
Pustulate } nfafet żgħar; bil cocci,
Pustulous } bli nfafet; ta nuffata, coċċ jew ponta.

Put—tkiegħed; tagħmel; *I'll put another question to him*, nagħmillu mistoksija oħra; *to put about*, tincomoda; tati il wieħed x'jagħmel; tibdel ir-rotta ta (il mixi fejn icun sejjer) bastiment; *to put an end to*, tispiċċa; *to put away*, tarfa; tagħmel divorziu (tingħazel mara mir-ragel); tibla; tfendi; tiecol; teħles minn; *to put back*, tarġa tkiegħed ħaġa f'loca (mnejn tcun ħadtha); tmixxi lancettini ta arloġġ, titfa lura (tittarda); *dinner was put back an hour*, il pranzu ittarda siegħa (chilna sigħa tard mil ħin); *to put by*, tarfa (iżżomm merfuħ) tilka (dakka etc); *he put it by with the back of his hand, thus*, (Shakespear, *Julius Caesar)*, lakgħu b'idu (minn fuk) hecc; *to put down*, tniżżel (ticteb, timmarca); ticcwieta; iżżomm, ma tħallix li titcompla ħaġa; *he went there to put down gambling*, mar biex żamm (ma iħallix isir iżied logħob); *put me down as a subscriber*, niżżilni b'soċiu; *he succeeded to put down the rebellion*, rnexxielu jiccwieta rvell; *to put forth*, toħroġ, tmidd; *before one leaf puts forth*, kabel ma tibda hierġa werka; *to put in*, iddaħħal; iddeffes; *to put in for*, tippresenta ruħec bħala candidat (wieħed mil candidati) għal xi post; *to put in force*, tinforza; *to put in mind* jew *in remembrance*, tfaccar; *to put in practice*, tipprattica; tmixxi, tuża; *to put in the pin*, ma tibkax fil ħajja ħażina li tcun; tħalli il ħajja ħażina; *to put off*, titfa (dgħajsa) il barra mill moll; twarrab; tiscarta; tneħħi, tbiħ; tiddeferixxi; tħalli għal darb'oħra; *put off your hat*, neħħi il cappell; *he tried to put off all his commodities*, ried ibiħ cull ma chellu (il mercanzia collha); *to put off one's boots*, tneħħi 'li sdvali (iż-żarbun); *you must not think to put me off so*, taħsibx jewilla li sejjer tgħaddini b'dan; *to put on*, tilbes; ixxidd; *put on your hat*, ilbes il cappell (għamel f'rasec); *to put on a smiling countenance*, turi wiċċ cuntent jew daħcani; *to put out*, tchecci, titfa il barra; *to put one out of his place*, tixħet (tchecci) wieħed il barra mil post li icollu; *put out that word*, neħħi (ħassar) dic il chelma; *to put out the fire*, titfi in-nar; *put out the candle*, itfi dic ix-xemgħa; *to put out one's eyes*, takla għajnejn bniedem; *you put me out*, inti tfixchilni; *to put out a proclamation*, toħroġ pruclama; tagħmel bandu; *to put out a book*, toħroġ, tippublica, ctieb; *to put out money*, timpiega flus (bli mgħax); *to put out to sea*, titlak, issiefer; *to put out the flag*, ittalla (tisa) il bandiera; *to put one out of his bias*, tisrom, tfixchel il pian ta wieħed; titlef il boxxla lill; *to put out of order*, tħawwad; tkalleb; *this meat has put my stomach out of order*, dan il-laħam ħawwadli li stoncu (kallibni); *to put one out of heart*, tiscoraggixxi; takta kalb lill; *he has put me out of all hope*, neħħieli cull tama li chelli; *to put out of joint*, tisloga; takla (għadma) mil-loc; tfecchec; *to put to*, iġġagħal (tobbliga); *since you put me to it*, la darba tobligani (iġġagħalni nagħmel dana bil fors); *I won't put you to that expence*, ma irridx inġagħlec tonfok daks hecc (tagħmel dic li spisa collha); *I won't put you to that trouble*, ma irridx natic dac l-incomodu collu; *to be put to one's last shifts*, tasal fi stat li ma tafx fejn tati rasec actar; *to put all to the sword*, tkatta lil culħadd; *to put one to his oath*, tati il ġurament; *I put all to him*, nħalli collox f'idejh (nerħilu jagħmel hu); *to put one to silence*, issicchet (lsien) bniedem; tagħlaklu ħalku; *to put to the*

test, tesamina, tipprova; *to put one to charges*, tneffak (li spejjes) lill; *to put a stop to*, tispiċċa; izzomm li ma tcomplix issir ħaġa (li ma tgħaddix il kuddiem; *to put up*, iddendel; taħbi; tarfa ħaġa f'locha; *to put upon*, tgħabbi; tkarrak; tidħak bi; *to put on a trial*, tgħaddi (bniedem) ġuri; *to put one upon a thing*, iġġagħal lil min jagħmel ħaġa; *he put me to it*, hu ġagħalni nagħmel dan; *to put the blame an another*, twaħħal fi (tati il ħtija lill) ħadd jeħor; *to put to death*, toktol; ticcundanna għal mewt; *to put to sea*, titlak; issiefer; *to put to rights*, tirranġa; *to put to a trial*, tgħaddi (bniedem) ġurin; *to put up to*, tgħarraf; turi; tgħallem; tersak lejn; *to put up with*, issofri, tissaporti (tħalli ħaġa tgħaddi, ma tatix cas; taghmilha tal ghama; tittollera; tgħaddi bi (tgħaddi b'ħaġa chif tcun, bla ma tghemghem); *to put up with bad fare*, tgħaddi b'ichel ħazin; *put off*, scusa; *put on*, biċċa ħżunija; turija ta ħaġa b'oħra.

PUT - tefgħa, imbuttatura; mistoksija; (fil logħob tal golf) tefgħa tal ballun biex tgħaddih mit-tokba; buffun; ħaġa belgħa; ċaccar.

PUTAGE—ħajja (xogħol) ta mara li m'hix tal galbu; prostituzioni.

PUTAMEN—il koxra minn gewwa ta miżwet ful etc; il ghadma ta frotta.

PUTANISM—xogħol in-nisa li m'humiex tal galbu.

PUTATIVE — putativ; miżmum bi; miżmum bħala missier xi ħadd.

PUTCHOOK, PUTCHUK } għeruk ta haxixa li ticber fic-Cina, li jaħarku ic-cinisi bħala incens fit-tempiu taghhom.

PUTID—baxx; vili; li m'hux ta min jati contu.

PUTIDNESS, PUTIDITY } viltà.

PUTLOG—pont (fallacca fuk zewġ lasti f'ħajt) tal bennejja jew bajjada.

PUT OFF—scusa.

PUTREDINOUS — jinten, mherri; mdenni.

PUTREFACTION — ntiena, tidnija; tħassir; therrija; *the body was found in a state of putrefaction*, il gisem (gismu il cadavru) sabuh già kiegħed jitħassar (niten jew beda irejjaħ).

PUTREFACTIVE — li iherri; iħassar jew initten.

PUTREFY—tnitten; tħassar; therri; iddenni.

PUTRESCENT—li beda jitherra; li beda jinten jew irejjaħ.

PUTRID —mdenni; mherri; jinten; li beda irejjaħ.

PUTRIDITY —ara *putrefaction*.

PUTTER —min ikiegħed jew jagħmel; *putter on*, min iġagħal; *putting stone*, gebla biex wieħed jipprova saħtu; tfih ta gebla cbira biex tara min iwaddabha l-actar fil bogħod (prova ta min għandu l-actar saħħa għat-twaddib).

PUTTOOK —seker; bies

PUTTY — stocc, tistocchia; tati li stocc; *putty knife*, sicchina għat-tkegħid u il-lixxar ta li stocc wara li tkiegħed xi ħgieġa f'locha etc.

PUZZLE—taħbil (il moħħ); twegħir; tħabbel il moħħ; twiegħer.

PUZZLER—min iħabbel il moħħ jew iwigher.

PUZZLING—li ihabbel jew iħawwad il moħħ; li igherfex jew jisrom.

PUZZOLAN – purcillana.

PYGMY, PYGMEAN } nanu, ragel kasir; kerkni botni.

PYLORUS—it-tokba (fetħa) ta isfel ta li stoncu.

PYRAMID —piramida

PYRAMID, PYRAMIDIC, PYRAMIDICAL } tal piramida

PYRE - ħuggieġa (fejn jaħarku l-igsma tal mejtin).

PYRENEAN—tal (muntanji) Pirinei.

PYRETIC — medicina (dua) ghaddeni.

PYRETOLOGY — discors fuk id-(il mard tad-) deni.

PYREXICAL—tad-deni, fuk id-deni.

PYRIFORM—li għandu għamla ta (li gej bħal) langasa.

PYRITES—gebla tan-nar.

PYRO—nar, sħana.

PYROGENOUS —li jakbad; li jeħu innar.

PYROLATRY — adurazioni tan-nar (kima li xi nies jatu lin-nar bħala Alla),

Pyrology—trattat (chitba) fuk in-nar jew fuk is shana.

Pyromancy — tħabbir (induvnar jew inzertar fuk dac li għad irid jiġri) billi wieħed jara u jistudia in-nar.

Pyrometer —strument għal chejl tal kawwa tas-shana jew ta chemm jicbru jew jitwalu etc xi oggetti (metalli etc) bis-shana.

Pyronomy — pironomia, il-ligijiet tas-setgha li għandu (x'jagħmel) in-nar fil processi chimici.

Pyrophanous— li isir trasparenti bis-shana.

Pyrophorus — sustanza (haġa) li meta tesponiha għal l-aria takbad.

Pyroscope—strument biex tara xi shana (il kawwa tas-shana) li tcun ħierġa min-nar.

Pyrosis—ħmura (ħruk) fil wiċċ.

Pyrotecnian } min jagħmel il ġo-
Pyrotechnician } gdifoghijet u l-affarijiet tan-nar (bombi, gassijiet etc.)

Pyrotechnic — tal ġogdifogu jew logħob tan-nar.

Pyrotechnics—sengħet (ix-xogħol) ta min jagħmel il ġogdifoghi.

Pyrotechny—is-sengħa tal maniġġar (tal ħwejjeġ) tan-nar.

Pyrotic—medicina li taħrak.

Pyrric - pirricu; pied (chejl) tal vers tal poesija Inglisa, ta żewġ sillabi żgħar.

Pyrhonism — xetticismu (tendenza, gibda, ħajra jew disposizioni għaddubiu).

Pyrus - il lanġas.

Pythagorean— tal filosofu Pitagora.

Python—razza ta serp cbir.

Pythoness—saħħara (sacerdotessa ta Apollo).

Pythonism — induvnar bis-sharijiet (xogħol is-saħħarin).

Pythonist—saħħâr.

Pyulcon—strument tat-tobba biex igibu il marċa minn ħofra (tokba ta piaga) fil gisem.

Pyx—pissidi.

Q—f-loc *Queen* (regina) jew f-loc *question* inchella *query* (mistoksija); Q. S. f'loc *quantum sufficit* (*as much as is sufficient*) daks chemm hemm bżonn; (fil Matematica) Q. E. D. f'loc *quod erat demonstrandum* (*which was to be demonstrated*), li wieħed chellu (ried) jipprova jew juri.

Quab—xorta ta ħuta, bħal sallura.

Quack—għajjât ta papra; lablâb, karriek; falz; saltambanc; lablabi; faħħari; karrieki; tghajjat bħal papra; tlablab; tiftaħar; *a quack doctor*, wieħed li jagħmilha ta tabib u li jiftaħar li ifejjak lill culħadd.

Quackery—ftaħir; kerk; tlablib.

Quackle — tixrak (meta teħel xi haġa fi grieżmec xħin tcun tixrob) li la tista tniżżilha l-isfel u l-ankas taklaħha.

Quacksalver—wieħed li irid jiccura jew ifejjak mardijiet etc. bil hafna tlablib tiegħu u impustura.

Quad—ħażin.

Quadragena—indulgenza (tal Papa) ta erbgħin ġurnata.

Quadragesima—ir-Randan; *Quadragesima Sunday*, l-ewwel Hadd tar-Randan.

Quadragesimal—tar-Randan.

Quadragesimals—offerti (sacrificci) li dari chienu jagħmlu fil Hadd ta nofs ir Randan.

Quadrangle—figura quadra (b'erba ġnieb).

Quadrans—ir-raba waħda; wahda minn taksima f'erba; it-tliet habbiet).

Quadrant — ir-raba part ta circu (arc ta 90 grad); luctân (strument tal captani tal baħar).

Quadrat—spaziu (ċomb) ta li stampaturi għal bejn chelma u oħra.

Quadrate—b'erba ġnieb daks xulxin; quadrat; ticcuadra; tkalleb; tadatta ghal post.

Quadratic--tal quadru jew quadrat; (fl-algebra) *quadratic equation*, equazioni tat-tieni grad.

Quadratrix—linja (fil Geometria) li biha linji dritti isibu li huma daks id-dawra ta circlu.

Quadrature — għamil fi quadru; quadrar; (fl-astronomia) il loc fejn icun kiegħed il kamar meta jasal 90 grad mix-xemx.

QUADREL — ċangun, gebla etc. ta ghamla quadra.

QUADRENNIAL—cull erba snin.

QUADRIBLE—li jista icun *squared.*

QUADRIDECIMAL—li għandu erba faċċati f'cull waħda miż-żewġ titruf.

QUADRIENNAL - ta cull erba snin (li jigi jew isir darba cull erba snin).

QUADRIFARIOUS — mkassam (irranġat) f'erba fillieri.

QUADRIFID—maksum f'erba

QUADRIGA—carrettun (tar-Rumani) b'żewġ roti u miġbud mn'erba żwiemel f'filliera waħda (ħdejn xulxin).

QUADRIGEMINAL — li ghandu l-erba ġnieb xorta waħda f'collox.

QUADRIGENARIOUS — li fih (ta) erbgħin.

QUADRILATERAL — quadrilateru, figura b'erba ġnieb.

QUADRILLE — quadrilja (żifna jew logħba bil carti ta dan l-isem).

QUADRILLION—quadriljun (jew innumru 1, b'24 zero urajh).

QUADRIPARTITE—b'erba taksimiet.

QUADRIPENNATE—b'erba ġwienaħ.

QUADRIPHYLOUS—b'erba werkat.

QUADRIREME—xini b'erba bardnelli jew postijet għal fillieri ta mkadef

QUADRISECTION — taksima b'erba bċejjeċ daks wieħed; ir-raba waħda.

QUADRISYLLABLE — chelma b'erba sillabi.

QUADRIVALVES—bwieb għal erba (ta erba bicciet).

QUADRIVIAL—li għandu erba torok jiltakgħu banda waħda.

QUADROON—ben mara mwielda minn ragel iswed u mara bajda, u ragel abjad (bħalna).

QUADRUMANA — l-annimali ta erba idejn (xadini etc.)

QUADRUMANE—annimal b'erba idejn bħal xadina jew ghedmejmuna.

QUADRUNE—xorta ta gebla jebsa.

QUADRUPED – annimal b'erba sakajn.

QUADRUPLE—quadruplu, għal erba darbiet.

QUADRUPLICATE — tirdoppia darbtejn.

QUÆRE - fittex, staksi, ara, tchixxef.

QUAFF—tlegleg; iddecdec; tbecbec.

QUAFFER — leglieghi, min jixrob ferm; becbiechi.

QUAFFING — tleglig (xorb) decdic, tbecbic.

QUAG } QUAGMIRE } għadira mtajna; ċaflis.

QUAGGY—collu ċaflis; mtajjen; mċaħas.

QUAGGA — annimal bħaż-żebra jew iż-żiemel.

QUAIL—summiena; mara m'hix tal galbu; tilbet (tibża); tlibbet (tbażża, trażżan); tgħakkad jew tagħkad bħal ħalib meta isir bakta.

QUAIL CALL } QUAIL PIPE } qualjarin (suffara għassummien); il gherżuma; *to clear my quail pipe and refresh my soul etc.* (Pope, *Wife of Bath 213*), biex innaddaf grieżmi u nistejken ftit etc

QUAINT—antic; kadim; mgħoddi; curius; magħmul bir-rekka; ħajjen; ħażin; viljacc.

QUAKE - triegħed; titriegħed; rogħda; tregħida.

QUAKER — cwaccru (mis-setta tal cwaccri jew tal ħbieb).

QUAKING GRASS — (ħaxixa) il beżżuliet il kattusa.

QUALIFICATION - ħila; tismija (meta wieħed jissemma jew igħaddi minn esami mal oħrajn), taksima.

QUALIFIED - qualificat (tajjeb, adattat, li għadda minn esami ma oħrajn) li għandu il ħila; msemmi.

QUALIFY — ticcualifica; tagħmel il ħila; issemmi; tkassam; tgħaddi minn esami ma ohrajn; turi li inti tajjeb għal post etc. jew biex tcompli li studiu jew esami.

QUALIFYING - tal qualifica; *a qualifying examination*, esami biex ticcualifica jew tcun magħżul (billi turi ħiltec fli scola etc.) għal xi post, impieg jew biex tcompli esami etc.

QUALITATIVE - tal qualità.

QUALITY—qualità, katgħa; għamla; raġuni; posizioni għolia (bniedem ta grad għoli); is-sinjuri (il bontò); *I shall appear dressed up in my feathers that the quality may see how etc.* (Addison, *Guardian*), nidher (nigi) liebes bi lbies sabiħ tiegħi sabiex il bontò

(is-sinjuri collha) jaraw chemm etc.; *know you the quality of Lord Timon's fury?* (Shakespear, *Timon of Athens*), tafu xejn inthom il ghaliex Lord Timon sibel?

Quality binding — curdicella jew gallun ohxon għat-tberfil tat-tapiti etc.

Qualm—tkalliħ ta li stoncu; marda (mxija) tal mewt bħal pesta etc; ugigħ (ħażż ħażin cbir) għal għarrieda; il għajjât ta ċaula (taċ-ċawl).

Qualmish—mkalla; bli stoncu mkalla; *I am qualmish at the smell of the leek*, nħossni mkalla meta nxomm il currat (ir-riħa tal currat iġġagħalni nitkalla).

Quandary—dubiu, difficultà, gażiba; tgħerfex; tisrom; tħawwad ir-ras; titbażża; tibża ma tafx x'takbad tagħmel.

Quannet—waħda mil-limi li biha jaħdem dac li jagħmel li mxat.

Quant—lasta, pal tal barclori li gej bit-tarf wasa jew ċatt biex meta jimbotta bih mal kih ma jinżilx fil ħama.

Quantify—tgħid jew timmarca il quantità (tgħejd chemm hemm minn ħaġa); timmarca (tħożż) bis-sinjal tal quantità.

Quantitative — tal quantità; tal chemm.

Quantity — quantità (il chemm); ħafna; katih; bosta; salt; ruxxmata; (fil prosodia) chemm żmien tieħu meta tgħejd jew tippronunzia chelma; bicciet, bicciet (żgħar); *if I were sawed into quantities etc.* (Shakespear, *Henry IV*), li chiecu chienu jisserrawni bicciet bicciet żgħar etċ.

Quantum—chemm (tant); id-daks.

Quap—tħabbat (kalb) titrigħed.

Quaquaversal—li juri chemm icun mniżżel jew mgħaddas strat ta lava ma dwar bocca jew cratere ta vulcan etc.

Quarantine — quarantina (erbgħin ġurnata li bastiment jew xi ħadd li icun gej minn post li fih icun hemm il mard jibka miżmum sa chemm jispiċċa il periculu li dac il mard icun jista jittieħed minn ħadd jeħor); tkiegħed jew tagħmel quarantina.

Quarrel—ġlieda; silta; vleġġa bittarf tagħha gej b'erba cantunieri; placca (canġatura) tal ħġieġ jew tas-siment (mattunella); diamant ta vitrar; tiggieled; tissielet.

Quarreller—gellied, (min jiggieled), selliet.

Quarrellous—tal ġlied, gelliedi.

Quarrelsome—gellied; selliet.

Quarrier—min jakta il gebel etc. fil barriera.

Quarry—barriera; ħgieġa ta tieka; ċangatura (mattunella); vleġġa bir-ras quadra jew bir-ras tispiċċa b'erba cantunieri; salt caċċa maktula; takta (il gebel etc.) minn barriera; biċċa mil gewwieni (interiuri) ta annimal, li icunu katlu fil caċċa, li jatu għal l-ichel lil clieb; caċċa (annimal etc.) li innies caċċaturi imorru għalih biex jakbduh).

Quarry man—ragel tal barrieri (li jaħdem fil barrieri).

Quarry stone bond—bini tas-sejjêħ.

Quart—ir-raba waħda; il quart; quart, (¼) ta gallun (chejl Inglis).

Quartan – li jigi (li jinħass) cull erbat ijiem; ta cull erbat ijiem (deni intermittenti).

Quartation — il firda (għażla) tal fidda mid-deheb bl-acidu nitricu.

Quartant—ir-raba waħda ta *hogshead* (chejl Inglis).

Quarter—quart; mil erba waħda; felli; *quarter* (chejl Inglis); quartier; (tal bini); quartier (tas-suldati); wieħed mil l-erba rjieħ ewlenin jew cardinali; pajjis; loc fejn, direzioni (naħa taddinja); quarta ta sigħa jew ħmistax il minuta); biċċa flus (munita) Americana li tiswa 25 *cents* jew ir-raba parti ta gorda (dollaru); biċċa minn arc (ħnejja) goticu; quart tal kamar; sezioni (taksima) ta taraġ garagor; il biċċa ta wara ta nagħla ta żiemel; waħda mittaksimiet ta arma (tal cunjomijiet etc) in-naħa ta wara jew tal poppa ta bastiment; pis (Inglis) ta 28 libra; tkassam f'erbgħa; tati is-suldati fejn jokogħdu; tiecol (tarda etc.); talloġġa; tmur tokgħod jew tgħammar; issuk (tmixxi) carrettun b'mod li ir-roti ma icunux (ma idurux) fil canal jew il

imogħdija mħaffra, bir-roti, ta triek; *from what quarter does the wind blow?* ir-riħ mnejn hu (jonfoħ)? ; *I have been to the Italian quarter in London*, jena cont fil loc fejn ipoġġu Taljani biss f'Londra; *the moon is in her first quarter*, il kamar ghamel (daħal) fl-ewwel quart; *to show quarter*, tħenn; taħfer.

Quarterage—ħlas ta cull tliet xhur; għati ta ħaġa cull tliet xhur.

Quarter back—dac li fil-logħob tal *foot ball* icollu postu kuddiem il *goal keeper*.

Quarter badge — gallarija (b'purtell) fil poppa ta bastiment.

Quarter bill—il carta bl-ismijiet tal ufficiali u in-nies collha ta bastiment u il-loc fejn għandhom jokogħdu f'xi battalja jew meta jiġri xi ħaġa abbord

Quarter boat — frejgatina mdendla fuk il gruwiet fil poppa ta bastiment etc.

Quarter bred—(żiemel etc.) li għandu mir-raba waħda ta demmu (mnissel) pur.

Quarter day—l-ewwel ġurnata jew id-dħul tal *quarter* jew tat-tliet xhur; tliet xhur li fiha hi mkassma is-sena, li fl-Inghilterra huma daż-żmien; nhar il Lunziata, fil 25 ta Marzu; nhar San Ġwann, fl-24 ta Ġunju; nhar San Michiel, fid-29 ta Settembru; u il Milied, fil 25 ta Decembru.

Quarter-deck—il quarter deck; jew il cassru ta bastiment.

Quarter decker—ufficial li moħħu icun actar fl-etichetta u fiċ-ċajt tal ichel etc. ta abbord milli fix-xogħol tal bastiment.

Quarter evil — marda kalila tanngħaġ ta dana l-isem (nuffata jew coċċ li jitla fin-nagħġ etc. u li imutu bih).

Quarter gallery—gallarija fil poppa ta bastiment.

Quarterly—ta cull tliet xhur (*magazine*, ctieb etc. li joħroġ cull tliet xhur).

Quartermaster—*quartermaster*, ufficial (li jilħak wara li ġa icun suldat) li icollu il ħsieb tal ħruġ tal ħwejjeġ, provision etc. f'rigiment.

Quarter round tool—scarpell (furmatur) għal guli nofs tond etc.

Quarter stuff—fallacca (tavla) tal quart ta pulzier (ħxuna).

Quarteron—il quart ta libbra.

Quarters—quartier għas-suldati.

Quartet—quartett (biċċa cant jew dakk bejn erbgħa).

Quarto—quarto, folia ta li stampa (għal ctieb) mitwija għal erba; li għandu erba paġni cull folja.

Quartridge—għati ta ichel, provision, ħwejjeġ jew flus ta cull tliet xhur.

Quartz—cristallo di rocca; quartz; mineral (gebel) trasparenti.

Quartzy / Quartzose } tal quartz.

Quash — tchisser; tfarrac; tekred; tħassar; tneħħi; tannulla; theżżiża (b'għajta jew b'ħoss kawwi).

Quassia—is-siġra tal Quassia.

Quassine / Quassite } il morr (li mrar) tal quassiu.

Quat—nuffata, coċċ.

Quater cousins — min icun (jigi) fir-raba grad tal kraba jew tal parentela; quart cugin; quarti cugini.

Quartern—għal erba darbjet; quatern.

Quarternary — in-numru erbgħa; li fih (magħmul minn) erbgħa.

Quaternion—fila ta erbgħa suldati; tkassam f'fili (tas-suldati).

Quaternity—in-numru erbgħa.

Quatorze—logħba tal carti (Francisa, ta dan l-isem).

Quatrain—quartina (stanza ta erbgħa versi poesia li jakblu lewwel mat-tielet u it-tieni mar-raba).

Quave—tħeżżeż; iċċaklak.

Quavemire—ara *quagmire*.

Quaver—croma (nota tal musica); gorgheġġ fil cant; tiggorreggia.

Quavered—mkassam fi *quavers*.

Quaverer — min jiggorgheggia; min jivversia; jew jittremula (bil vuci).

Quavering—tremulu (tal vuci).

Quay (akra *chi*)—moll; xatt.

Queachy—li jirtgħod; li m'hux sod,

QUEAN—mara m'hix tal galbu.

QUEASY—mkalla ; mdardar.

QUEEN—regina, sultana ; id-donna (figura tal carti tal loghob); *the queen of diamonds*, id-donna denari ; bićća (daks ta) lavanja ta tliet piedi tul u tnejn wisa ; *queen bee*, ir-regina (naħla sultana) ; *queen consort*, żewġ ir-regina jew mart re ; *queen dowager*, ir-regina armla (jew mart ir-re il mejjet) ; *queen's counsel*, avucat; *queen's head*, bolla tal ittri.

QUEEN—tagħmilha ta regina.

QUEENLY—ta regina.

QUEENPOST—waħda mil wakkafiet jew lasti wakfin li iżommu (iż-żurżiekat ta) sakaf.

QUEENSWARE—fajjenza lewn il crema.

QUEER — mberfel, stramb ; curius; originali ; ma tantx wieħed iħossu fiha ; *I feel rather queer to-day*, ma nħossnix fiha (ma nafx x'għandi) illum ; *things look very queer*, l-affarijiet jidru mgherfxin (ma tantx huma favorevoli jew sbieħ għalina) ; *to be in queer street*, tcun kiegħed tajjeb (batut) bid-djun, bil mard jew b'xi gwai jeħor.

QUEER CUFFIN—magistrat (chif isejħulu il ħallelin u'l bricculi li spiss jiġu kuddiemu).

QUEEST—it-tudun (għasfur).

QUELL – tghacches ; trażżan; ittaffi; tmannas ; tnakkas ; tberred ; *to quell an insurrection*, tberred (iggib fix-xejn jew ticcwieta) rvell (rivoluzioni jew xewwiexa).

QUENCH — ittaffi, takta il għatċ ; *I could not quench my thirst*, ma stajtx nakta il għatċ li chelli.

QUENCHABLE — li jista jittaffa jew jinkata.

QUERENT—l-attur (il querelant, min ifittex jew jagħmel causa).

QUERIST—min jistaksi jew jagħmel mistoksijiet biex jitchixxef.

QUERKENED—fgat.

QUERN—mitħna tal kamħ tal idejn (li iddur bl-idejn).

QUERNAL – tal ġandra jew balluta.

QUERULOUS—ghemgumi, gherguri.

QUERULOUSNESS—tgherghir ; tghemghim.

QUERY — mistoksija ; tistaksi jew tagħmel mistoksija.

QUEST—tfittxija ; tiftixa ; ġuri; access; tmur tfittex; tfittex ; *they then gave up their quest*, mbagħad ma bakghux ifittxu iżied ; *he went out armed in quest of him*, ħareġ armat ifittxu.

QUESTANT, QUESTER—min ifittex.

QUESTION — mistoksija ; is-suggett ; il custioni ; tistaksi ; *who is going to put the question?* minn sejjer jagħmel il mistoksija ? ; *his remarks are foreign to the question*, ir-rimarchi tiegħu ma għandhomx x'jaksmu mal custioni (ma dac li kegħdin nitchelmu jew nirraġunaw fuku) ; *in question*, li għandna f'idejna (fl-idejn) li fuku tchellimna jew kegħdin nitchelmu ; *this is now the matter in question*, din il quistioni (facenda) li għadna f idejna issa; *out of question*, bla dubiu, sigur ; certament ; ma għandniex xi ngħejdu ; *out of the question*, li ma għandniex xi irriduh xejn ; *to call in question*, tiddubita ; *I make no question of it*, jena ma niddubitax minn dana.

QUESTIONABLE—questionabbli; dubbius.

QUESTIONER, QUESTIONIST—min jistaksi jew jagħmel mistoksijiet.

QUESTMAN—min jiġbor; il catapan (wieħed incarigat li jara l-użin u'l chejl hux sewwa); min jiġbor jew idaħħal ir-renti ta cnisia (il procuratur); ġurat (wieħed minn tal ġuri).

QUESTOR—questur; magistrat Ruman li chellu l-incargu tat-Tesor (pubblicu), tal ħlas u dħul ta flus, taxxi jew ħaraġ etc.

QUESTMONGER—min ifittex il ġlied; pezzacustioni ; taccaliti.

QUESTRIST—min ifittex, dac li joħroġ jew imur ifittex lil xi ħadd.

QUESTUARY—li jiġbor (tal ġbir jew tal kliħ); wieħed (min hu) incarigat għal ġbir jew biex idaħħal il kliħ.

QUIB—sarcasmu; chelma (lsien) li tniggheż.

QUIBBLE—ħruġ mill-argument (jew mil pont jew custioni li wieħed fukha

icun . jitħaddet); taħdit mtenni fit-tifsir; ħlieka fil cliem; titħaddet b'tifsir mtenni; titħalak fil cliem.

Quibbler — min jitħalak fil cliem jew jitchellem bl-equivochi biex jaħrab il, jew ma jokgħodx għal, verità.

Quick—ħafif, ħaj; fuk ruħu; malajr; bil ħeffa; tkila (ħobla) jew mara li għandha it-tfal; bil ħaxix jew tal ħaxix (aħdar u li m'hux mejjet u niexef); lest; mferfex; fejn tħoss, fejn il bniedem iħoss l-actar jew fil laħam il ħaj; *he is so quick in doing things*, ħafif fix-xogħol tiegħu; *come quick*, ejja malajr; *Jaquenetta, that is quick of him* (**Shakespear** *Love's Labour lost*), Jaquenetta li hi tkila bih; *a quick hedge*, ħajt bil ħaxix aħdar (jicber fuku jew miegħu); *you must not be so quick* (**Shakespear**,*Love's Labour Lost*), ma tridx tcun hecc mferfex; *my words touched him to the quick*, cliemi karsu jew messu fil laħam il ħaj; *quick loader*, canun li jiccargauh malajr (ħafif għal cargar); *quick march*, passu doppiu; *quick sighted*, li jara malajr; li jilmaħ ferm; *quick witted*, intelligenti; li jifhem malajr; *quick work*, nfurrar (tkegħid) ta twavel bejn it-twieki jew spurtelli ta batiment minn gewwa.

Quicken—taħiji, tati il ħajja; tħaffef; tgħaggel; tistaħja; tkankal; *music & poesy use to quicken you* (**Shakespear**, *Taming of the Shrew*), il musica u 'l poesija dari chienu jaħjuc (jatuc il ħajja); *he quickened his pace*, ħaffef il pass (beda igħaggel fil mixi); *the pulse quickened*, il polz beda iħabbat actar malajr; *to quicken the appetite*, tkankal (iggib actar) l-aptit.

Quicking—ħajja, ruħ.

Quick grass — nigem.

Quick lime—(gebel tal) gir (m'hux mtoffi).

Quickly—malajr, bilgri.

Quickness — ħeffa, għaġġla.

Quick sand — ramel (art ramlija).

Quickset—tħawwel xtieli meħudin; *quickset hedge*, ħajt magħmul bis-sigar jew bix-xtieli mħawlin (meħudin).

Quicksilver — argentu vivu jew mercuriu.

Quid—magħda; ħuxlief nofsu migħud li jaka minn ħalk xi żiemel xiħ; lira (sterlina); ħaġa li tingħata f'loc oħra biex tpatti; *quid pro quo*, ħaġa li tati f'loc oħra biex tpatti; tpattija.

Quidam—xi ħadd; il flien.

Quiddany—cunserva jew ġlepp ta li sfargel.

Quiddative — tas-sustanza ta ħaġa.

Quiddit — ara *quibble*.

Quiddity — l-essenza, il vera twegiba għal mistoksija; tchewtil; ix-xagħra fil għagina.

Quiddle — tidħa bic-ċajt jew bi ħwejjeġ tac-ċajt.

Quiddler—min hu midħi jew għandu ħsiebu fic-ċajt jew fi ħwejjeġ ta bla sustanza.

Quiesce — tiscot, teħmed.

Quiescence — ħemda, schiet.

Quiescent — siechet, ħiemed, quiet, ġwejjed.

Quiet — quiet, ġwejjed ; sicta, ħemda ; *be quiet*, okgħod quiet jew ġwejjed; iscot, basta.

Quiet — ticcwieta ; issicchet; theddi.

Quietness, Quietude — ħemda, schiet.

Quietsome — quiet, ħiemed, ġwejjed.

Quietus — xi ħaġa li wieħed jati biex jagħlak ħalk xi ħadd ; ħlas ; ħacca tal idejn (meta tħocc id xi ħadd jew terħilu xi ħaġa tal flus f'idu biex tagħlaklu kalku).

Quill — rixa (prima) ta gewnaħ ta wiżża etc ; cannol (mserca) ta kasba ; pinna tar-rix ; xewca ta porcuspin ; nifs (cannol, tokba) f'bittija ; tchemmex ; tiġma; iggigħed ; *to be under the quill*, li icun kiegħed jinchiteb (jitlesta minn autur għal li stampa) ; *the subject now under the quill is "the Bishop of Lincoln"* (**Hackett**, *Life of Williams*), is-suggett li kiegħed jinchiteb issa hua "the Bishop of Lincoln"; *a quill driver*, autur tat-tużżana; autur tal isem ; *quill bits*, gulji tar-rebecchin.

Quilling—nett; ġmiħ mgiegħed bħal cannoli etc. li jagħmlu fli scufji etc.

Quill nibs — pinni żgħar (tal azzar etc.)

Quilt — cverta jew cutra icċuttu-

nata; timla jew tagħmel cverta iccuttunata.

QUILTING—xogħol tal cuttunar tal cutri; it-tajjâr tal cutri.

QUINARY } li fih ħamsa; ta ħamsa.
QUINATE }

QUINCE—li sfargel.

QUINCE—f'loc *quinsy*, angina, mard il grieżem.

QUINCUNX — tkegħid (tħawwil) ta siġar f'fillieri ta ħamsa ħamsa; tkegħid (tħawwil) ta siġar f'għamla quadra jew quadrat.

QUINDECAGON — figura bi ħmistax l-anġlu.

QUINIA } chinina (xorb morr li
QUININE } jagħmlu mis-siġar, msejjaħ ucoll *Peruvian bark*) li jatu għal cura tad-deni.

QUINQUAGESIMA - il Hadd tal quinquagesima; is-seba Hadd ta kabel Għejd il Cbir.

QUINQUEFARIOUS—li jinfetaħ f'erba bicciet.

QUINQUE FID—mkassam (maksum) f'ħamsa.

QUINQUENNIAL — li jiġri (isir) cull ħames snin.

QUINQUENIUM—żmien ħames snin.

QUINQUEREME—xini b'ħames mkadef.

QUINQUINE—il chinina.

QUINSY—angina (mard jew nefħa tal grieżem).

QUINT—sett jew tagħmira ta ħamsa.

QUINTAIN—quintana, isem ta logħba tal antichi; arblu; pal.

QUINTAL—kantar.

QUINTAN—deni ta cull ħamest ijiem.

QUINTESSENCE—quintessenza.

QUINTETTO—quintett; dakk jew cant bejn ħamsa min-nies.

QUINTILE—chif jidru il cwiecheb meta icunu bogħod minn xulxin il ħames parti (il quint) ta circulu.

QUINTILLION—quintiljun, in-numru wieħed (1) bi tletin żero warajh jew numru, bi tmintax il żero warajh.

QUINTINE—ir-rita ta gewwa ta żerrigħa.

QUINTROON—ben (wild) ragel abjad (bħalna) u mara li tcun mnissla minn ragel iswed u mara bajda.

QUINTUPLE—għal ħames darbiet.

QUIB—nigża bi lsien jew bil cliem; tniggheż bil cliem, tinsulta.

QUIRE—manetta carta (ta 24 folja); cor; ħafna cantanti jew in-nies ta cor; tcanta fil cor jew f'cor (tcanta nies flimchien).

QUIRK - biċċa art (rokgħa art) misruka; sotterfuġ; cliem mtenni fit-tifsir; ħlieka fil cliem; biċċa cant (aria, musica) addoċċ.

QUIRKISH - ħajjen; ħażin.

QUIT - tħalli; titlak; teħles; tabbanduna; tcun paci; jew tpatti; ħieles; meħlus; *quits*, paci (fil-logħob); *she is quits with them now*, paci maħhom (ma għandiex tatihom) issa; *double or quits*, għal paci.

QUITCH GRASS — ħaxix (nigem).

QUITCLAIM - cessioni ta causa.

QUITE—għal collox, sewwa.

QUITS—paci (rbaħtlec li rbaħtli).

QUITTABLE — li jista jitħalla jew icun mitluk jew meħlus.

QUITTANCE — saldu, persaldu; ricevuta, tagħmel saldu.

QUITTER - min iħalli, jitlak, jew jeħles; tisfija (sculâr jew dac li jiscula) minn ferita; ferita jew gerħa f'siek ta żiemel bejn id-difer u ix-xgħar.

QUIVER— caxxa jew stoċċ (xcora) għal vleġeġ; titriegħed.

QUIVERING—tregħid; rogħda.

QUIVIVE — (f'loc *who goes there?*) chif igħejdu il għases jew is-suldati li icunu sentinella bil-lejl meta icun gej jew riesak xi ħadd; *to be on the quivive*, tcun all'erta (lest, attent); *he is on the quivive*, hu lest, all'erta.

QUIXOTIC - assurd, stravaganti, romanticu, visionariu; ta ibleh, ta miġnun.

QUIZ—daħca; ċajta; tiddieħec bi; tati iċ-ċajt; bniedem stramb; originali; tifli; tesamina; tħares fiss; *the person in question was quizzing him* (Dickens, *Sketches by Boz*, *Parliament*, *Sketch*), il persuna li semmejna chienet tifliħ (tistudiah b'għajnejha).

QUIZZINESS—stramberija; eccentricità.

QUIZZING GLASS — lunetta (lenti) żgħira.

QUOIF } scufia ; barjola jew
QUOIFFURE } ċnetta (tad-dar).

QUIFFURE — maxta ; dafra (taxxgħar).

QUOIN—cavilja; biċċa bħal files tal injam li biha li stampaturi jagħfsu u jorbtu iċ-ċomb (tipi composti) li icollhom fuk it-torchiu ; biċċa njam bħal files għal taħt canun biex iżżommu il fuk jew l-isfel chemm icolloc bżonn.

QUOIT — ċappella; ċpajpella; gebla jew biċċa ħadid ċatta għal logħob tal *master* etc; titfa jew tilgħab biċ-ċpajpella.

QUOITS—il-logħob tal quoits (biċċpajpella).

QUONDAM—li chien dari (kabel) ta dari; ta darba; wieħed li chien f'ufficiu u checcewh; wieħed mchecci minn ufficiu; *leave your quondam companions to their own devises (the Queen, Sept. 26th, 1885)*, ħalli il saħbec (il cumpannija) tiegħec ta dari għal xogħolom.

QUORUM—quorum; numru ta membri jew nies biżżejjed biex igħaddi vot jew il voti.

QUOTA—sehem, porzioni.

QUOTATION—għajdun, quotazioni; tismija (meta wieħed jsemmi jew jeħu il cliem li icun kal jew chiteb ħadd jeħor); il prezz current; chif icun sejjer is-suk.

QUOTATIONIST--min jagħmel annotazionijiet.

QUOTE—issemmi dac li kal jew chiteb ħadd jeħor; ticcuota; tgħid cliem (jew li chiteb) ħadd jeħor; ticcita.

QUOTH—tgħejd; titchellem; *quoth I*, għedt jena.

QUOTIDIAN—ta cull jum; xorta ta deni li jidher (jinħass) cull jum.

QUOTIENT—cozient; in-numru li jati ir-risposta tad-divisioni.

QUOTITY—numru (għadd) mdakkas jew proporzionat.

QUOTUM—sehem.

Q.V.—(f'loc *quod vide*) *which see*, li ara (ara).

R

R—f'loc *Rex*, Re jew Regina, bħal: V.R. Victoria Regina; R f'loc *Royal*, bħal: R. N. Royal Navy; R. A. f'loc Royal Artillery; R. f'loc Richard jew Robert (Riccardu jew Robertu): R.I.P. f'loc *Requiescat in Pace (may he* jew *she rest in peace*, jistrih jew tistrih hi (hia) fil paci; R bħal simblu chienet dari titkiegħed f'loc 80 u R̄ f'loc 80000; R f'loc *Recipe* (*take* jew ħu); the Three R's jigifieri *Reading* (kari) *Writing* (chitba) u *Arithmetic* (Arithmetica).

RABATE—tgħakkes (bies jew seker fil gioga).

RABATO—xorta ta għonk (tal frill) maklub lura, frill għal għonk; *I think your other rabato were better* (Shakespear, *Much Ado about nothing)*, jidhirli li l-għonk tal frill l jeħor tiegħec chien aħjar.

RABBET—cument; takta (tagħmel) cument; *rabbet plane*, ċana tal cument.

RABBI—rabbi, kassis Lhudi.

RABBINIC } tar-Rabbi.
RABBINICAL }

RABBIT—fenec; *welsh rabbit*, ħobż u ġobon mixwi.

RABBITRY } il post fejn iżommu (icunu) il
RABBIT WERREN } fniec salvaġġi etc.

RABBIT HUTCH—caxxa (post) għal fniec.

RABBLE — marmalja; tajfa; carfa; ħadida mgħawġa għat-taħwid tal ħadid mdewweb; tati is-salt (tagħmel għal) bniedem etc.; titchellem fieraħ jew bla sens.

RABBLEMENT — folla (gemgħa) ta nies igħajtu; gemgħa ta marmalja.

RABDOLOGY — l-invenzioni ta J. Napier li tgħejn għax-xogħol tal moltiplicazioni u 'd-divisioni per mezz ta virghi għal apposta, hecc msejħa.

RABID—mherwel ; miġnun ; furjus.

RABIES - rabia (li tati lill dawc li icunu migduma minn xi chelb etc. irrabiat).

RABINETT—xorta ta canun żgħir.

RACOON — annimal bħal kattus li hemm f xi bnadi tal America ta Fuk, stmat għal pil tiegħu.

RACE—razza; gebbieda; gidd; tiġrija; tellieka; mixi; giri; tiġri; ittellak; mogħdija; cors (tat-taħbit); *a race for wealth*, taħbit għal għana (gid, flus etc); *race of life*, il cumbatt tal ħajja.

RACE CARD — il carta stampata bl-ismijiet taż-żwiemel; il lewn tal faxxa ta għonkhom, is-sid, etc f'tiġrija

RACE CUP tazza tal fidda premiu (paliu) taż-żiemel li jeħu l-ewwel f tiġrija

RACE GINGER · ħatab (għeruk) tal ginger.

RACE HORSE—żiemel tat-tiġrija jew tal giri.

RACEMATION — għankud; coltivazioni tal għenieked tal għeneb etc.

RACEME—għankud

RACEMEFEROUS—li fih jew li jagħmel il għenieked.

RACEMOSE } li jicber f'għenieked;
RACEMOUS } bil għenieked.

RACEMULE – għankud żgħir.

RACER—żiemel tal giri.

RACH—chelb tal caċċa (tal ferma).

RACHIDIAN—tas-sinsla tad-dahar.

RACHIS—il għerk tan-nofs ta werka; is sinsla tad-dahar.

RACHITIC—rachiticu, min hu marid bli rtuba tal għadam; min għandu għadmu artab m'hux kawwi jew jebes biżżejjed.

RACHITIS — marda (tat-tfal) meta icollhom għadamhom artab, m'hux magħkud jew sħiħ biżżejjed.

RACINESS—togħma ħarra jew kawwija.

RACK—xtilliera; cavallett jew rota għat-turturi; pass (chif jimxi jew il mixia) ta żiemel; maxtura jew caxxa għal magħlef tal bhejjem; tkaxxir (flus, renti etc.) li wieħed jeħu bil fors jew ikaxxar mil poplu jew minn xi ħadd; turtura; ugigħ cbir; agunija; rota bis-snien; tul ta tant cuxxinati tal bizzilla (240 makrud jew pizz bizzilla); għuda bit-tokob apposta fejn jokogħdu (ipoġġu) il balal tondi; *to live at rack and manger*, tgħix (tiecol) mill-aħjar u franc (bla ma tħallas xejn); *a plate rack*, xtilliera tal platti; *a bottle rack*, post għal fliexchen; *rack*, il għonk b'biċċa minn li spalla ta muntun, vitella etc.; *rack*, għajbur (sħab ħafif li jittajjar mar-riħ); *rack*, rvina; kirda; tkiegħed flixchien etc. fi xtilliera; tati it-turturi; twaġġa; timxi (żiemel) b'nofs pass; tkaxxar jew tisloħ innies billi teħdilhom chera għali.

RACK RENT—għafis fil chera; chera għali ferm wisk actar milli imissu; *rack renter*, min jeħu chera għali taddjar tiegħu; min iħallas chera kalil.

RACK SAW—serriek bis-snien wesgħin jew mberrkin.

RACK VINTAGE—li mbit li isir mill fdal tal għeneb magħsur etc.

RACKET—gilba; għageb; frattarija fid-discors; għagħa; ħafna discors (ta ħafna nies jitchellmu f'dakka) pala għal-logħob tal brott (fit-*tennis*); xibca żgħira; tati (tolkot) bil pala il ballun fit-*tennis*; tagħmel rvell, għageb jew frattarija (b'ħafna discors ta nies jitchelmu f'dakka).

RACKET COURT—il bitħa (post) apposta fejn jilgħabu it-*tennis*.

RACKETS—nagħla ta żiemel (wiesgħa) għal mixi fuk is-silġ jew art taflija etc.

RACKETY—għaggieb, li (min) jagħmel frattarija (igħajjat wisk) meta jitchellem.

RACKING—turtura.

RACKING PACE—nofs purtant (mixi ta żiemel).

RACKLESS—bla cont, trascurat.

RACOON—ara *raccoon*.

RACY—ħarr; kawwi fit-togħma; mħawwar bosta.

RADDLE—tinseġ jew tobrom flimchien; tiżboħ aħmar (tħammar); taħdem addoċċ; tħaxlef fix-xogħol; ħajt taz-zcuc jew friegħi tas-siġar minsugin flimchien; nogħra (żebgħa) li biha jiżbgħu (jimmarcaw) in-ngħaġ etc.; stropp (cimi jew sflaschi immaljati jew maħdumin stropp).

RADE—ara *raid*.

RADIAL—tar-raġġi; ta raġġ; li ħiereġ bħal raġġ jew mgħażel min-nofs; bir-raġġi; fih ir-raġġi.

RADIANCE—dija, dawl.

RADIANT—jiddi, mudwal.

RADIARY—duda etc. li gejja bħal raggiera jew stilla.

RADIATA—l-annimali li għandhom għamla ta stilla, jew li għandhom il frieghi jew raggi; bħal karnit etc.

RADIATE—tiddi; tlekk; toħroġ f'raġgi (bħas-sħana jew id-dawl); tati id-dawl; tillumina; bir-raggi; li ħiereġ minn centru wieħed (bħal magħżel ta rota ta carrettun).

RADIATED—fih ir-(bir-)raggi.

RADIATION—tfigħ ta raggi (għati ta dawl jew dija); dija.

RADIATOR—ħaġa li minnha joħorġu ir-raggi; li jitfa ir-raggi jew id-dija.

RADICAL—radicali, tal għeruk, jew tal bidu; originali; primitiv; radicali (wieħed mil partit agitaturi jew quasi republican jew li dejjem jaraw x'jakalgħu contra il gvern) tal Inghilterra; *radical truth*, verità fundamentali.

RADICAL SIGN — is-sinjal √‾ (f'loc R) tar-radici (quadrata jew cubica etc.)

RADICALLY—mil għeruk; mil bidu; mil kiħ; radicalment.

RADICANT—li inissel (joħroġ) il għeruk miz-zocc (pianta).

RADICATE—tagħmel il għeruk; tieħu (pianta); ixxenxel; takbad; mkabbad sewwa; meħud, li għamel il għeruk; radicat.

RADICATION—xenxil, takbid ta (meta tieħu) siġra.

RADICIFORM—ta għamla ta (li gej bħal) għerk.

RADICLE—għerk żgħir; xenxula.

RADIOMETER—strument biex jeħdu il għoli ta cwiecheb etc. (radiometru).

RADISH—ravanell.

RADIUS (plural *Radii*) — raġġ; magħżel ta rota; nofs diametru (ta circu); il għadma ta drigħ (mil mincheb il fuk, sal pala tal id).

RADIX—għerk; il basi.

RAFF—tiones; tghezzez; gozz, għarma ta ħafna xorti fuk xulxin mixħutin addoċċ; il cnis; bniedem vili jew vulgari; pastas; *the riff raff*, il marmalja (il pastasalja) l-agħar nies; tisrak; taħtaf.

RAFFLE — lotterija; tagħmel jew tarfa lotterija; *why don't you raffle it?*, ghax ma tagħmlux lotteria?

RAFFLE NET—għażel (xibca) bħal terrieħa (ghal ħut).

RAFT—ċattra (puntun bil kiħ ċatt) ħafna travi marbutin flimchien biex isalvaw jew imorru minn banda għal l-oħra fi xmara etc. in-nies fukhom; salt jew ħafna nies; *raft port*, tiċrita (bħal imberżuna) f'genb ta bastiment biex jixħtu it-tagħbija; abbandunat; mħolli (mifrud) mil l-oħrajn.

RAFTER—travu żgħir immejjel fil genb ta sakaf.

RAFTING—għamil (rbit) ta ċattri.

RAFTY - umdu, niedi, immuffat; mnawwar.

RAG—biċċa ċarruta; ġurnalaċċ (foljaċċ); dendul jew dendula; tixlifa jew ponta mkabbża f'xifer ta platt, vasett etc; *rags* ċraret, ħwejjeġ mkattgħa u mcewlħin; iċċanfar, tati ħasla, chif imiss.

RAG BOLT—firroll bill gargi (biex meta darba jidħol f'locu ma joħroġx malajr).

RAG CARPET—tapit tal bicciet taċ-ċraret.

RAG DEALER—min jixtri u ibigħ iċ-ċraret; taċ-ċraret.

RAG PICKER—min jiġbor iċ-ċraret, għadam u ħwejjeġ oħra mill-art, mżiebel etc; taċ-ċraret.

RAG TAG — l-agħar nies; in-nies (bokka brodu) baxxi u psatas ta belt etc.

RAGABASH } briccun, bardaxxa;
RAGAMUFFIN } (wieħed) bokka brodu.

RAGE—corla; saħna; tbakbika; għadba; tagħdab; titbakbak; tisħon; tincorla. l-akwa; is-saħna; *the rage of fever*, l-akwa (il killa) tad-deni; *rage*, il moda; il ħaġa li jigi żmien culħadd isemmi jew icun irid; il post fejn innies ma isemmux u imorrux ħlief fih; *Criterion was all the rage (Daily Chronicle, Sept 16, 1885)*, il *Criterion* biss (u ebda Teatru jeħor) ma chien jissemma.

RAG FAIR—post fejn jinbighu ħwejjeġ (lbies) kodma.

Ragged—mcercer; mcewlaħ; mkatta; bix-xfar, mxellef (m'hux lixx) scurdat, stunat; *his voice is ragged*, leħnu stunat.

Ragged school—scola għat-tagħlim tat-tfal tal fokra.

Raggedness, Raggery—fakar; taktiħ; cewliħ ta lbies.

Ragging—tinkix tal gebla tal mola.

Ragguld—(fl-armi) li donnu (bħal) lasta bil gargi.

Raggy—isem ta pianta tal India tal Lvant.

Raging—kawwa, saħħa; kawwi; kalil; incurlat; *a raging sea*, baħar li irid jibla l-art (kawwi ferm).

Ragman—ragel li jixtri u ibih iċ-ċraret; taċ-ċraret.

Ragout—(akra *ragù*), ragù (icħel).

Rag wheel—rota bis-snien.

Ragwort—il cubrita (ħaxixa).

Raid—dħul f'pajjis jew f'art ħadd jeħor għal għarrieda, bil ħsieb li tieħu ħwejjeġ in-nies u cull ma hemm.

Rail—rixtellu; ferrovia (vapur tal art); il ħadid tal vapur tal art; testiera ta sodda; traversa (lasta) ta fuk ta bieb etc; tagħlak; iddawwar b'rixtellu; tgħajjar, tiddieħec bi; *we travelled by rail*, ivvjaġġajna (morna u gejna fil pajjisi) bil ferrovia.

Railer—min igħajjar jew jiddieħec bi.

Railfence — ħajt (għalka) b'rixtellu.

Railing—rixtellu; tgħajjir.

Raillery—tgħajjir, daħc bi; satira.

Railroad, Railway—ferrovia (it-triek jew il binariu fejn jimxi il vapur tal art).

Railway chairs — fejn ipoggi il ħadid tal binariu (tal vapur tal art) fuk li njam mindud jew il blocchi tal injam.

Railway slide—dac li biħ titfa carrozza jew vagun minn fuk binariu għal fuk jeħor.

Raiment—lbies; ħwejjeġ.

Rain—xita; tagħmel (tinżel) ix-xita; *it rains*, nieżla ix-xita; *if it does not rain*, jecc ma tcunx xita; *it never rains but pours*, meta tigi iftħilha il bieb.

Rain beat—mħassar bix-xita.

Rainbow — kawsalla; *rainbow tinted*, bil lewnijiet tal kawsalla.

Raindeer—cerv.

Rain gauge — pluviometru, tazza għal chejl tax-xita (ta chemm tinżel xita).

Rainless—bla xita.

Raintight—li ma tinfdux ix-xita (li ma tidħolx minnu ix-xita).

Rainy—tax-xita; *a rainy day*, ġurnata tax-xita; ġranet tal bżonn (tal għaks etc.): *think for a rainy day*, aħseb dejjem għalli jista jinkala (għal xi marda etc.); *the rainy season*, ix-xitwa.

Raip—sitt ikiem ħabel.

Raisable — li jista icun merfuħ mkajjem, mrawwam jew mnissel

Raise—tarfa; ittalla; tgħolli; tkajjem; tcabbar; trawwam sigra; tkankal; tiġbor (iddaħħal); *to raise a tax*, tiġbor taxxa jew il flus ta haraġ; *to raise a question*, tkankal (tagħmel) mistoksija jew custioni; *to raise one's voice*, tgħalli il vuci jew il-leħen; *to raise a use*, toħlok (tibda) usu ġdid; *to raise the land*, tokrob actar leju l-art (b'mod li tara l-art dejjem togħla kuddiemec meta tcun fuk il baħar); *to raise a siege* jew *a blockade*, tneħħi (tabbanduna) assediu; *to raise one's bristle*, ittalla in-nervi (ittellaħħom jew jġġagħal jincorla) lill dac li icun; ittellgħalu il mustarda; *to raise steam*, ittalla (ticcarga jew iżżid) li *steam* (għal mixi ta macna); *to raise the market on one*, tgħolli il prezz jew issuk; *to raise the wind*, takbad il flus (ta operazioni, negoziu etc.) malajr f'idejc.

Raisin—żbiba, żbib.

Raising—għoli, rfiħ.

Raisonné — sewwa, f'locu, chif imiss jew chif imur; *a catalogue raisonné*, catalogu irranġat chif imiss (b'collox f'locu).

Rajah—princep Indian.

Rajpoot—Indian militari.

Rake—xatba (għat-tutija tar-raba); ħadida bħal moxt bil mancu, għat-tutija tal hamrija; disclu, (ragel bniedem) debuxxat jew mżemmel; it-tim-

jila (ix-xeħta lura) ta arblu f'bastiment etc.; chenniesa (gobbieda) jew xcupa tal forn; ixxattab ir-raba; ticnes forn; tixħet arblu lura; tiġbor, tfittex sewwa u bil pacenzia; tispara (titfa tir) għal ġo poppa (mit-tul) ta bastiment; ticnes b' tir tal balla; tgħaddi bis-saħħa; *to rake up*, tiġbor (tlakkat), tgħatti in-nar bi rmied; *to rake up an old grievance*, tarġa takla jew tkankal l-antic.

Rakee—xorta ta brandi tar-Russia.

Rakehell - disclu, briccun.

Rakestale - mancu ta *rake*.

Rake vain—kasma mit-tul fli strati tal blat.

Raking—tixtib u tutija tal ħamrija; sparar (tir ta canuni); disculaġni.

Rakish—sdingat, disclu.

Rally—tiġma; tiġbor suldati flimchien; tiddieħec bi; tinġama; tinġabar; tistejker; tieħu ir-ruħ; daħka bi, satira; *the patient rallied*, il marid stejker jew għadda (kaleb) għal l-aħjar; *prices rallied*, il prezziet (issuk) intrefgħu, jew roġgħu telgħu.

Ram—muntun; chibx; munkar (bħal talja mar) taħt l-ilma fi prua ta bastiment biex fejn jolkot itakkab u igħarrak; bastiment armat bir-*ram*; għodda li biha chienu iġarrfu is-swar fil gwerra; macna tal ilma; tittomba; twakka jew iġġarraf (is-swar).

Ramadan — ir-ramadan jew randan (żmien is-sawm) tat-Toroc.

Ramage—friegħi tas-siġar.

Ramal—tal friegħi.

Ramble—dawra, giria; iddur dawra.

Rambler—min jiggerra jew idur.

Ramberge—xorta ta xini.

Rambour—xorta ta tuffieħ Francis.

Rameal—ta fergħa.

Ramekin—crustina ħobż bil ġobon u bil bajd.

Ramenta—bħal xagħar jew pil li jitla fuk il werak tal felci.

Rameous—ta fergħa.

Ramify—toħroġ il friegħi; tagħmel il friegħi; titkassam f'ħafna friegħi; *a system of secret societies which ramified through the towns of England (Century Magazine, June 1883)*, sistema ta societajiet sigrieti li tkassmu (ħarġu) fi friegħi mal bliet collha tal Ingilterra.

Ramification ħruġ ta (taksim fi) friegħi.

Ramline—riegla ċomb (ċomb, hajt biċ-ċomb fit-tarf biex issib ħaġa hix dritta)

Rammer—madaffa; carga jew bacchetta ta canun.

Rammish } Rammy } bħal (ta) muntun; jinten; li fih riħa kawwija.

Ramollescence—rtuba; trattib.

Ramollissement — rammolliment tal moħħ (rtuba, meta il moħħ iħeff).

Ramose } Ramous } bil friegħi; collu friegħi.

Ramoneur—min indaddaf iċ-ċmieni jew spazzacamin; armar għattnaddif jew cnis taċ-ċmieni minnugrufun.

Ramp—tixxabbat (tixxeblec) bħal pianta; takbeż; titkabeż; titla jew tiekaf (bħal ma jagħmel żiemel jew ljun etc) fuk is-sakajn ta wara; kabża.

Ramp—tisrak, tieħu ħaġa bil fors minn għand xi ħadd billi tbeżżgħu jew theddu; ħalliel (milli iwakkaf innies fit-torok u jeħdilhom li icollhom); mara m'hix tal galbu; rampa (f-fortizza).

Rampacious—għaġba; frattarjus.

Rampage - tiġri u titkabeż; tiggerra mitluf u incurlat; mitluf bix-xorb jew b'dagħdigħa.

Rampallian—cerċur jew cerċura (disclu).

Rampant — wiekaf fuk sakajh ta wara; li tiela ħafna minnu (bħal ħaxix ħażin fi ġnien) żejjed u li ma jiswiex: *alas! what rampant weeds now shame my fields* (**Cowper**, *Death of Damon*), jaħasra chemm ħaxix ħażin żejjed kiegħed icherraħ ir-raba tiegħi.

Rampart - sur

Ramps - żurżiekat, rampa, ta sur.

Ramrod—bacchetta ta xcubetta.

Ramulose } Ramulous } li għandu ħafna friegħi żgħar.

Ramson—xorta ta tewm.

Ran—gera, ġrejt.

Ranoescent—mrangat; li beda jitrangat.

Rancid – mrangat.

Rancidness } trangit.
Rancidity }

Rancorous – li ghandu il mibgheda, il marrara, jew ghokla; li jobghod.

Rancour — mibgheda; marrara; ghokla.

Rand—biċċa, tall (maktuh) li jibka mit-tifsil ta haġa etc.

Randan—granza fina; frejgatina bi tlieta jakdfu, tan-nofs b'żewġ mkadef u l-ohrain mokdief cull wiehed.

Random—haġa ta bla hsieb jew ta addoċċ; bla hsieb; t'addoċċ, chif giè giè, jew chif habat lakat; il boghod minn fejn tintafa (titwaddab) hagra etc sa fejn tolkot jew taka; *random courses*, filati ta gebel ta cull gholi; *at random*, addoċċ, chif giè giè, jew fejn giè giè.

Randon – tiggerra l-hawn u l'hemm.

Randy - storbius, frattarjus.

Rane—xorta ta cerv.

Rang—jena dakkejt; hua dakk etc.

Range—sarbut; filliera; saff; dawra; dawwara; taksima; scaluna ta sellun; grada (fuclar) fi chcina; gharbiel tat-tkiek etc.; il bastun ta bejn iż-żewġ żwiemel f'carrozza; il boghod orizzontali li tmur (jew titwassal) balla ta canun; issarbat; taghmel filliera jew saff saff; issaffaf; tiggiera; *two horned ranges*, bitta.

Ranger – min jiggiera jew jitmiemerah; chelb li jiggiera l-hawn u l'hemm; suprintendent ta bosc jew parc tar-Re; halliel (li iwakkaf innies fit-triek).

Ranidæ—il familja taż-żringijiet.

Ranine - ta żring; tal vini jew hjut ta taht lsien.

Rank—sarbut; filliera; katgha; condizioni; ranc, grad; kawwi; msahhah, b'sahtu; ghammiel; gholi; mrangat; mitt, mrejjah; hażin, mhassar; bil kawwi; bil ferm; bil killa; shun; harrieki; issarbat; taghmel jew tkieghed f'filliera; iddahhal; tghodd ma; tirranga, tidhol; tinghadd ma; *the rank of a captain*, il grad ta captan; *he is a man of rank*, dac bniedem li ghandu posizioni jew post gholi fis-società; *the rank and file*, in-nies collha ta' rigment (suldati, surgenti etc.) li icollhom l-azzarin; *the ranks*, grad ta suldat; *he was reduced to the ranks*, sgradawh (minn surgent etc. ghamluh jew niżżluh) suldati; *to fill the ranks*, timla (tipprovdi jew tforni) li icun jonkos; *to take rank of*, toun kabel jew ghola minn; *divers sea-fowl taste rank*, il margun etc. fih toghma mitta; *the man rank with sweat etc.*, ir-ragel jinten riha ta gharak; *the ewes being rank turned to the rams*, (**Shakespear**, *Merchant of Venice*), in-nghaġ billi chienu shan resku lejn il muntuni; *weeds of dark luxuriance, rank at the core*, (**Byron**, *Childe Harold*), haxix ahdar u sabih iżda hażin ghal l-ahhar; *a captain in the navy ranks with a colonel in the army*, captan ta fregata ghandu grad ta curunell ta rigment; *he ranks first*, hu jigi l-ewwel (kuddiem culhadd)

Ranker—min ikighed f'filliera jew fil post li imissu; min jirranġa culhadd fil post tieghu; ufficial li jitla (javanza) minn suldat; *that general is a ranker*, dac il general chien suldat (tala minn suldat).

Rankle—tishon; titbakbak; taghdab; titmashan; titrangat; tiddenna.

Rankling—tidnija; infiammazioni; irritazioni; li jinched.

Rankness—kawwa, sahha; trangit; riha hażina; *the rankness of vegetation*, il kawwa tal hxejjex (tas-siġar etc.) *the crane's pride is in the rankness of her wings*, (**L'Estrange**, *Fable*), il gharnuk l-actar li hu minfuh bis-sahha ta ġwienhu.

Rannel—mara m'hix tal galbu.

Ranny—xorta ta ġurdien.

Ransack—tfittex it-tokob collha; tfittex sewwa cullimchien jew fir-rocon collha; issecsef; tkalleb; tisrak; tissaccheggia, tinfed.

Ransom—fidwa; tifdi.

Ransomer—fiddej.

Rant · tghejd u titchellem b'hafna ghageb u frattarija; discors fierah jew tlablib; żifna (bhal maltija) ta dan l-isem.

Ħantan—xarba mbit; sacra.

Ranter—min ighejd u ipaċpaċ b'ħafna għageb u frattarija; wieħed missetta tar-*Ranters* jew *Metodisti*.

Rantipole—tifel (jew tifla) sfrenat mkareb jew xewca; tiggerra sfrenat mat-torok; tiggerra bħal miġnun (mitluf).

Ranty—mitluf minn sessih; miġnun sfrenat għal l-aħħar.

Ranula—tumur li jitla taħt lsien.

Ranunculus—ranunculi (fjur).

Rap—dakka, taħbita; tħabbat; tati dakka; ġażżra ta 120 jarda ħajt; biċċa flus daks nofs tliet ħabbiet; taħtaf; tieħu bis-salt; *to rap out*, taħtaf il cliem; titchellem maħtuf; tgħejd mgħaggel; ittalla in estasi; toħroġ barra minn (mis-sensi tiegħec); *he dealt him a rap with the cane on his knuckles*, tah dakka bil virga fuk subgħajh (fuk il għekiesi); *they rap the door*, iħabbtu il bieb; *what, dear sir, thus raps you?*, (**Shakespear**, *Cymbeline*), x'inhu, sinjur kalbi, li kieġħed joħorġoc hecc minn sessic bil ferħ? ; *he rapped out an oath or two*, (**Shelton**, *Don Quixote*), żarżar (tafa) bil mod il mod chemm chemm jiftiehem ħalfa jew tnejn; *not worth a rap*, ma jiswa xejn (ma jiswiex ħabba); *I don't care a rap*, ma jimpurtani xejn (ebda nakra); *to rap and rend*, taħtaf bis-saħħa (tisrak).

Rapacious—hattâf; ħalliel; tal ħatfa; dejjem irid.

Rapacity—ħtif; serk; regħba (li katt ma icolloc xaba), chilba.

Rape—cromb, cromba; ħatfa; serka; stupru; taksima (waħda mis-sitta) tal contea ta Essex (fl-Ingħilterra); għaġġla; iz-zcuc u 'l kxur tal għeneb li minnhom jagħsru il most; tisrak; taħtaf.

Rape oil—żejt tal colza.

Rape wine—mbit ħafif magħsur mil kxur etc. li jifdal tal għeneb.

Rapid—ħafif; mgħaggel; ta malajr; kawwi; *rapids*, fejn l-ilma tax-xmara jiġri l-actar (meta isib in-niżla).

Rapidly—bil ħeffa; malajr.

Rapidness } ħeffa; għaġġla.
Rapidity }

Rapier—xorta ta sejf twil u rkiek; *rapier fish*, il pixxispad (ħuta).

Rapine—serk; ħtif; taħtaf; tisrak.

Rapparee—ħalliel armat Irlandis.

Rappee—tabacc ta li mnieħer fin pur, tabacc rapè.

Rappel—dakk tat-tambur biex jinġabru is-suldati; rtirata.

Rappen—biċċa flus (munita) żgħeira ta li Svizzera.

Rapper—ħabbata; battall ta bieb ta dar etc.

Rapport—relazioni; referenza; praporzioni.

Rapt—ħruġ ta bniedem barra minnu in-nifsu; estasi.

Raptor—halliel.

Raptores — il għasafar (tjur) tal ħatfa.

Raptorial } tas-serk; tal ħatfa (għasfur, tajra) li
Raptorious } igħejx bis-serk.

Rapture—estasi; telfa tas-sensi fil ħsieb t'Alla jew ta hena ebir; sebwa.

Rapturous—hieni; mitluf; maħruġ minnu in-nifsu bil hena.

Rare—ħawi; fin; m'hux dens jew magħkud; rari; m'hux comuni; li ma tantx jinsab; m'hux misjur wisk; li għadu ftit ħaj jew nej.

Rare bit—(ħaġa tal) ichel tajjeb ferm.

Rarely—darba fill; rarament.

Rareeshow—cummiedia etc f'caxxa; (bħal dawc ta 't-tfal meta igħajtu ħabba tara ħaġa).

Rarefaction—ħawi; ħeffa ta ħaġa (meta ħaġa ma tcunx densa folta jew magħkuda).

Rarefy—taħwi; issir ankas dens, folt, jew magħkud.

Rarity—rarità; ħaġa li ma tantx tinsab; ħawi.

Rascal—briccun; banavolja; lokma; coċċ brodu (ragel ħażin).

Rascality—briccunati; mgiba (għamil) ta *rascal*.

Rascallion—briccun numru unu; banavolja mil l-agħar.

Rase—tħassar (bil gomma); tobrox; tħarbex; barxa (gerħa jew ferita żgħira).

Rash—mifxul; mferfex; bla għakal; bla cont; li jagħmel il ħwejjeġ malajr malajr chif jiġuh f'rasu minn għajr ma jokgħod jaħsibhom; fawra (marda); tkatta biċċa biċċa; tkassam.

Rashly—bit-tferfix; chif giè giè; bil għaġla bla ma taħsibha xejn.

Rashness—tferfix; għaġġla; għamil ta ħaġa bla cont; fixla.

Rasher—katgħa laham tal ħanżir, jew perżut (bejchen) rkicka; slajs perżut.

Rashling—min icun mferfex f'għamilhu; min jagħmel l-affarijet bit-tferfix, bil għaġġla jew bla cont.

Rasing—il ħażż bil ponot ta cumpass etc fuk li njam li trid tcun tfassal.

Rasing iron—raxchetta tal klafat (għat-tnaddif ta li stoppa kadima mix-xkuk).

Rasp—raspa; barrada; tbarrad; tirraspa; titfewwak.

Raspatory—raspa tat-tobba (għal brix tal għadam).

Raspberry — frotta bħal ċawsla; siġra żgħira (xitla jew pianta) li tagħmel dan il frott.

Rasper—min jirraspa, jirraxca, jew jobrox.

Rasping — aħrax fil-leħen (bħal maħnuk).

Raspy—aħrax (bħal raspa).

Rasse—annimal bħal kattus.

Rassorbs—it tjur tar-razza tal pernici etc.

Rasure—barxa.

Rat—far; wieħed li iħalli (jitlak) lil sħabu fil pulitca; desertur; wieħed li iraħħas ix-xogħol fuk ħadd ieħor; min imur jaħdem fejn icunu ħallew ħaddiema oħra li għamlu xiopru; *to smell a rat*, tissuspetta (ixxomm), għajnec tgħacrec; *I smelt a rat*, għajni għacritni (issuspettajt xi ħaġa li m'hix sewwa); *as wet as a drowned rat*, xraba toktor (għasra jew donnoc fellus).

Ratable — li tista tipprezzah; li tista tagħmillu prezz.

Ratably—bil proporzioni; proporzionatament.

Ratafia—ratafia; xorb (lucur) spiritus bħal carasò etc.

Ratan—virga; biċċa canna d'India jew caladindia.

Ratbane—arsenicu; toscu għal ġrieden.

Ratchet wheel — rota bis-snien bħal tal munxar.

Ratchil—lakx (frac) tal gebel f'barriera etc.; mazcan.

Rate—sehem; daks; siwi; prezz; il mawrien lura jew il kuddiem ta cull jum ta arloġġ; ir-ranc, ir-*rate* tan-nies ta abbord; il classi (jew rejt ta bastiment) għal dac li hua kawwa tal armar, canuni etc.; tagħmel is-siwi jew il prezz; tkassam (fil classi tiegħu) bastiment scont l-armar ta canuni li icollu; tara chemm imur lura jew il kuddiem culljum arloġġ etc.; *to rate a chronometer*, tirregula il mixi ta cronometru; iċċanfar; tati ħasla, tgħajjat ma.

Rath—għolja; malajr; cmieni; bicri.

Rather—actarx.

Rathripe—frott (misjur) bicri.

Ratifia—ara *Ratafia*.

Ratification — wetka; mgħodija, conferma.

Ratify - twettak; tgħaddi; ticconferma.

Rating—tidkis; għamil ta prezz; ċanfir.

Ratio—daks; proporzion.

Ratiocinate — tirraġuna; tħakkak bil cliem; targumenta.

Ratiocination — raġunar; tħakkik bil cliem; argumentar.

Ration—razzion.

Rational—ragionevoli; li jirraġuna; bid-deħen; bir-raġuni (fl-Aritmetica jew fl-Algebra) li għandu radici definita; *a rational being*, il bniedem.

Rationale — spiegazioni bir-raġunijiet u ir-rkakat collha; soluzioni teoretica.

Rationalism—razzionalismu; kgħad (tokgħod) għar-raġuni; interpretazioni (tifsir) ta li Scrittura fuk il principi tar raġuni tal bnedmin (jew chif jifhima il bniedem).

Rationalist—razionalista; wieħed li jibbasa cull ma jagħmel fuk ir-ra-

ġuni; wieħed li jifħem u ifisser li scrittura chif jifhimha hu.

Rationality—moħħ tajjeb (għar-raġunar; is-setgħa tar-raġunar.

Rationalize—tirraġuna.

Ratlines } li scaluni tas-sarsi ta
Ratlins } ma arblu ta bastiment

Ratoon - fergħa (bgħal rimja) ta kasba jew ta cannamielu; il morak tal kalba ta siġra tat-tabacc.

Ratsbane — arsenicu (toscu għal ġrieden).

Rattail—lima rkieka (bħal denb il far).

Rattails—marda taż-żwiemel (meta jinża il-lanżit ta dembhom).

Rattan—canna d'India (xorta ta caladindia).

Ratteen — xorta ta suf oħxon (drapp).

Ratting — desertar (scartar) mil cumpannija li tcun magħha; traħħis tax-xogħol ta li stampa.

Rattle—ċuklajta; cechcic; ċakcik; għajjat ta cliem fieraħ u tpaċpic; paċpaci; wieħed li lsienu dejjem sejjer donnu ċuklajta; icecheec; iċċakċak; tpaċpaċ u tgħejd (tgħajjat kiesec cuklajta); issuk (żiemel bil carrettun etc) ferm; tagħmel li scaluni fis-sarsi ta bastiment; *rattle bladder*, ċurniena biċ-ċiċri, jew biż-żrar, li iceċċcu dawc li icollhom il kamħ fir-raba biex igherrxu il għasafar; *rattle brained*, li moħħu m'hux f'locu; ibleħ; ħaġa belgħa; *rattle trap*, xarbitell (biċċa siġġu guardarobba etc. antic jew kadim, li ma jiswa xejn).

Rattler—min għandu lsienu dejjem sejjer (donnu ċuklajta); dakka sewwa.

Rattlesnake—serp (lifgħa) velenus ferm.

Rattlesnake root - ħaxixa tajba biex tfejjak il għidma tas-serp, *rattle-snake.*

Rattling - ceccic; ċakcik; il ħsejjes li jagħmlu ir-roti (fuk il gebel) ta carrozza etc fil giri.

Rattoon—ara *raccoon.*

Raucous—maħnuk.

Ravage—tharbit; ħell (serk); hatfa; rvina; kirda jew ħerba ta post; tagħmel ħerba (post) tħarbat; tisrak taħtaf.

Rave—tħewden; tiddelliria.

Ravel—tħawwad; tħabbel; tnassas; titħawwad; titħabbel; tinfixel; tinsaram; *ta ravel out*, issewwi (taħbila jew ħajt etc li icun mħabbel).

Ravelin—rvellin; biċċa minn fortificazioni (sur) għaliha.

Ravellings — ħajt msewwi minn dac li icun mħabbel.

Raven—(akra *rejven*) ċawla imperiali jew ċawlun.

Raven—(akra *ra'ven*) tibla; tlefief; tcarwat (fl-iehel); serk, priża; hatfa.

Ravenous—clubi; li għandu ġuħ ta lupu; miclub bil ġuħ.

Ravenousness—clubija; chilba.

Ravenstone—il forca.

Raver—min jiddelliria jew jħewden.

Ravin - priża; serk; ħatfa.

Ravine—(akra *ravîn*) rdum; il canal li jagħmel l-wied tal ilma minn fejn igħaddi.

Raving—genn, deliriu; tħewdin.

Ravish—tisrak; tħarrab; tbelleh; iggennen; toħroġ lil xi ħadd barra minn sessih.

Ravisher—ħalliel; min jisrak jew iħarrab lill xi ħadd

Ravishment — serk, taħrib (meta tħarrab).

Raw — nej; chiesaħ; mkaxxar; li għad ma għandux esperienza; li għad ma jafx chif jimmaniġġa jew imixxi ħaġa; li għadu m'hux mibrum; (*raw silk*, ħarir m'hux mibrum) pur, li m'hux mħallat bl-ilma etc; (*raw spirits*, spirti jew xorb m'humiex mħaltin jew puri); *raw materials*, affarijiet jew rcapti m'hux maħdumin.

Rawbone } magħlub; kisu għa-
Rawboned } dma u gilda.

Rawhead — babaw, sarangu (li ibeżżgħu it-tfal bih).

Raw pot - frieħ taċ-ċawla.

Ray—raġġ; merżuk; rajja (ħuta); ordni, fila, sorbut, filliera (f'loc *array*); ġdiem (marda) tan-ngħaġ; tmerżak; tiddi; titfa jew toħroġ ir-raggi; tlibbes; tirranġa; tirkem; tħammeġ; tcasbar; *Was ever man so ray'd?*

(**Shakespear**, *Taming of the Shrew*), katt bniedem chien moasbar actar minn hecc?

RAYAH – rajja (hecc hu msejjah mil gvern Torc cull sudditu tiegħu li m'hux Torc u li icollu għalecc iħallas il ħarağ stabilit).

RAYED – bir-raggi.

RAYLESS — bla raggi (bla dawl) mitfi, mudlam.

RAYONNANT—li ħiereğ minnu ir-raggi (li kiegħed jitfa ir-raggi, bir-raggi).

RAZE — tagħmel rażu ma l-art; thott; iğğarraf (bini etc. li tagħmlu rażu ma l-art); timsaħ (bħal ma jagħmlu il chejl tal kamħ bir-rażola); thassar; tobrox; tingassa; tneħħi ħağa (chitba etc) b'mod li ma tibkax tinkara actar.

RAZEE—bastiment baxxut; bastiment li minn tliet ponti jagħmluh ta żewğ ponti etc; tnakkas; takta barra biex iccecchen; *to razee a book*, takta jew tħalli barra xi bicciet minnu biex iccecenu.

RAZOR – mus tal-leħja.

RAZORABLE—tajjeb biex icun mkaxxar bil mus tal-leħja.

RAZORBACK – rusetta (ħuta bħal baliena).

RAZOR BILL — isem ta għasfur tal ilma.

RAZOR FISH — isem ta ħuta bħal lampuca.

RAZOR SHELL – xorta ta frott tal baħar (bħal arzella).

RAZOR STROP — gilda għal mus tal leħja.

RAZURE—brix.

RE—chelma żgħira (sillaba) li titkiegħed kuddiem nom jew verb u tfisser "tarġa", jew "mill ġdid" bħal "*re admit*", tarġa iddaħħal jew iddaħħal mil ġdid; *re admission*, dħul mil ġdid jew dħul darb'oħra; *re-act*, tpatti; tarġa tagħmel li icunu għamlulec; tilka; tagħmel contra.

REACH—wasla; lħuk; kawwa; setgħa; ħila; medda (tul) ta xmara minn liwja sa oħra; canal; strett; mogħdija dejka tal ilma; mincheb fil (tal) baħar; għadira; bastun (li jorbot jew iġongi iż-żwiemel) f'carrozza; tkalliħ (għal vomtu); twassal; tlaħħak; tnewwel; tasal; tilħak; *out of reach*, fejn ma tilħkux; *within reach*, fil kabda (fejn wieħed jilħku); *put the sweets out of his reach*, kiegħed il ħelu fejn ma jistax jilħku; *reach me a glass*, newwilli tazza; *when we reached there*, meta wasalna hemm; *it will reach above 100*, jilħak il fuk (actar) minn mija; *be sure yourself and your own reach to know*, (**Pope**, *Essay on Criticism*), kis li tcun taf sewwa min int u x'ħila għandec.

REACHABLE – li jista jintlaħak.

REACHING— li jilħak, ta lħuk; li jasal.

REACHING-POST—il post fejn jaħdmu il curdara.

REACT – ara *re*.

REACTION — lkiħ; għamil contra; reazioni.

REACTIONARY – tar *re-action* (ara).

RE-ACTIVE – li jilka; li jagħmel contra; li jagħmel reazioni.

READ — takra; tistudia; *the poem reads well*, il poesija (kegħda) tajba (mictuba); *to read between the lines*, tifhem (tinduna b') xi ħağa li wieħed icun irid igħejd jew ifisser fil chitba.

READ (akra *redd*) — li kara ħafna cotba; li jakra; informat mil cotba; *well read*, li kara (cotba), istruit, bravu (fli scola).

READABLE—li jista jinkara; tal kari; ta min jakrah.

READER— karrej, min jakra; min jiccorriegi il provi fi stamperia; ctieb tal kari; min jistudia dejjem; wieħed li dejjem issibu fuk il cotba.

READING - kari; lettura; *reading book*, ctieb tal kari.

READING (akra *reding*) — Reading, belt f'Berkshire (l-Ingħilterra).

RE ADJUST — issewwi; tarġa tkiegħed fil-loc jew sewwa.

READY — lest; mhejji; ħafif; krib; *my heart is ready to crack*, kalbi sejra (waslet krib, jew korbot) dal wakt tixcatta jew tinkasam; *open speech and ready hand*, (**Byron**, *Bride of Abydos*), cliem ċar u għemil (xogħol) ħafif; *the readiest way to make the*

wench amends, (Shakespear, *Richard III),* l-actar mezz ħafif (ta malajr) li iġġagħal il mara ħażina tpatti talli għamlet; *to make ready,* tlesti; thejji; *ready made,* meħjut u lest, *I always wear ready made clothes,* dejjem (nixtri biex) nilbes ħwejjeġ meħjutin u lesti.

Ready money—flus kabd.

Ready reckoner — ctieb li fih il għadd u'l calculi tal flus etc. lesti.

Ready witted—moħħu tajjeb; bravu, li moħħu jatih; li jakbad jew jifhem ħaġa malajr.

Re agent – test (prova) fil chimica.

Real—tas-sewwa; tabilħakk; reali; veru; genuin; rjal, biċċa munita (flus) Spaniola, tiswa dwar sitt soldi; *real gold,* deheb veru (tabilħakk deheb); *real wine,* imbid genuin (veru, tassew); *real laws,* ligijiet fuk il proprietà biss; *real presence,* it-transubstanzazioni (li l-Ostia mkaddsa tcun il veru gisem u demm ta Sidna).

Realism—realismu, id-dutrina jew it-tagħlim tar-Realisti.

Realist—realista, filosofu li jammetti (li ighejd) li l-universali fillogica chienu hwejjeġ tassew veri u m'hux ismijiet biss.

Reality haġa tas-sewwa; ta tabilħakk; *reality of laws,* il-ligijiet fuk il proprietà u'l ħwejjeġ; *in reality,* effettivament; tassew.

Realization — għamil ta bilhakk jew tassew; seħħ.

Realize – tagħmel tassew jew tabilħakk; isseħħ.

Realm—saltna; imperu, stat.

Realty (fil-ligi) – dac collu li għandu x'jaksam mal proprietà (beni jew raba).

Ream—riżma (carta, li actarx icun fiha 20 manetta ta 24 folia il waħda).

Reanimate—tahji; tarġa tati ir-ruħ jew il ħajja; tkajjem; tirxoxta.

Reap—taħsad; tipprofitta (tieħu bi ħlas); katta kamh (żbul); *of our labours thou shalt reap the gain,* (Shakespear, *Henry IV),* inti issib il profitti (il klieħ) tax-xogħlijet jew it-tahbit tagħna; *what a man sows, that shall he also reap,* li tagħmel issib.

Reaper—ħassâd.

Reaping — ħsad; *reaping machine,* macna għal ħsad.

Reaping hook—mingel.

Rear—il warrani; ta wara; l-aħħar; nej; li għadu ma sarx jew lura fissajran; ittalla, tarfa; trawwam; trabbi; tkum; tarbula; timpinna; *to bring up the rear,* tigi (tcun) l-aħhar jew ta wara nett.

Rear Admiral – Armirall, l-ewwel grad wara captan ta fregata u kabel il *Vice Admiral.*

Rear guard l-armata (suldati etc.) li jimxu wara ir-rigimenti il cbar.

Rear rank – il fila (in-nies) ta wara.

Rearer – min irabbi jew irawwam.

Rearing – trawwim, trobbija.

Rear mouse – xorta ta farfett il-lejl.

Rear ward — l-aħħar truppi (l-aħħar rigiment); in-nies ta l-aħħar f'armata.

Reason — raġuni; għakal; dehen; bidu; ħtija; caġun; tirraġuna; tithaddet; *to submit to reason,* tokgħod għarraġuni; *to speak reason,* titchellem bil għakal (bid-dehen) jew chif imur, scond ir-raġuni; *that is the reason I did not come,* dic hi ir-raġuni (il cawsa il caġun) li jena ma gejtx; *good reason, too!,* raġuni (mela); *it is no use reasoning with him,* għal xejn nirraġuna (nithaddet) miegħu.

Reasonable — raġunevoli; bid-dehen; bil għakal; mekjus sewwa; m'hux wisk; m'hux kalil jew m'hux iżżejjed; *you can buy like these articles at a very reasonable prices now,* issa tista tixtri ħwejjeġ bħal dawn bi prezzijet m'hux għaljin.

Reasonableness — ġustizia, ħakk; raġuni; is-sewwa.

Reasoning—raġunar.

Reassure—tassigura mil ġdid.

Reasty - mranġat.

Rebate—tagħmel cument; ticcumenta; tneħħi (tkaċċat) ix-xifer; rabott; tinkis; rohs; nżul fil prezz.

Rebec – strument tad-dakk bi tliet cordi; violin tas-suwed.

Rèbel—rivoluzionariu; min ikum jew jirvella.

Rebèl – tirvella; tkum xewwiexa.

Rebeller—wieħed minn tax-xewwiexa, rivoluzionariu.

Rebellion—rvell, xewwiexa.

Rebellious - xewwiexi; li ikum jew jirvella contra l-autorità.

Rebound—tarġa lura; tmur lura.

Rebuff—tefgħa lura; ċhid; ċaħda; ċanfira; ħasla, ċmoss; iċċanfar; tati ħasla jew ċmoss; titfa jew timbotta lura.

Rebuke - iċċanfar; tati ħasla, rifront, jew ċmoss; ħasla, ċanfira, rifront jew ċmoss.

Rebus — indovinalja jew għejdli x'inhu bil figuri jew bil ħżuż, ittri etc.

Rebut—titfa, tixħet jew timbotta lura; tati risposta; tipprova il cuntrariu; *evidence ready to rebut a charge*, (**Macaulay**, *Hist. of Eng.*), xhieda (xhud) lesti biex jippruvau contra l-accusa (tad-delitt).

Ricalcitrate — tarġa tati bis-siek jew biż-żewġ.

Recall—tarġa issejjaħ jew iġġib (lura); tiġbor; traġġa lura (tneħħi jew tingassa); sejħa lura; tneħħija; ingassar; revoca; *recall thine oath etc.*, (**Scott**), arġa iġbor il ġurament li għamilt; *now, if my act is good etc. it cannot be recalled*, (**Longfellow**, *Golden Legend*), issa jecc il għamil tiegħi hua tajjeb ma nistax inreġġhu lura (nħassru).

Recant tirrevoca; tħassar; traġġa lura jew tiġbor li tcun għedt; tarġa lura mil fehma tiegħec jew minn chelmtec; tgħiddeb ruħec.

Recantation - reġgħa lura mil fehma jew minn dac li tcun għedt.

Recapitulate — tagħmel ricapitulazioni jew tiġbor fi ftit cliem li tcun għedt jew studiajt etc.

Recapitolatory — tar-*recapitulation*.

Recapitulation — ricapitulazioni; ġabra mill ġdid to dac collu li tcun għedt jew studiajt.

Recapture—tarġa takbad jew tieħu taħt idejc.

Recast — tarġa titfa (iddewweb) fil forma mil ġdid.

Recede—tarġa lura; tħalli; titlak; traġġa lura.

Receipt—ricevuta; saldu; tagħmel saldu jew tati rcevuta; ricetta; *receipt stamp*, bolla tar-rcevuti; *he is in receipt of five shillings a day*, għandu ħames xelini cull jum.

Receivable— li tista tircevih; ta min jircevih.

Receive — tircievi; takla; tilka; iddaħħal; iżżomm għandec ħwejjeġ li taf li icunu misruka; *he receives four letters a day*, jircievi (jiġuh) erba littri cull jum; *when will you receive your reward?*, meta takla il premiu tiegħec?

Receiver — min (dac li) jircievi, idaħħal jew jilka; ir-Risiver (ufficial tal gvern), tesorier jew ricevitur; tazza tal pompa tal aria li meta tneħħi l-aria minnha jibkgħalec biss l-oggett li tcun trid tara jew tagħmel sperimenti fuku.

Recense—tagħmel rivista; tivverifica.

Recension — rivista; revisioni; fili, verifica ta opra jew xogħol (tal chitba).

Recent—ġdid; recenti; m'ilhux; ta daż-żmien; mudern; ta issa.

Recently—da l-aħħar; m'ilhux.

Receptacle - milkgħa; tocc; giebja, post li jilka (iżomm) gewwa fih.

Receptible—li jista icun milkuħ.

Reception—lakgħa; lkuħ; dħul mil ġdid; riceviment; ammissioni (accettar); *reception of evidence*, ammissioni ta xhieda; *my reception into grace*, (**Milton**, *Paradise regained*), id-dħul tiegħi mil ġdid fil grazzia; *reception room*, camra tar-riceviment (fejn wieħed jilka in-nies li jiġu jagħmlulu żjara.

Receptive—li jilka, li jircievi.

Receptory — milkuh jew ammess minn culħadd.

Recess—daħla (bħal ta tieka); rocna; alcova; loc mwarrab; reġgħa lura; rtir (ġabra) għal cwiet; rfuħ (ktiħ, wakfa jew sospensioni) għal ftit tal ġranet mix-xogħol; feriat tal korti etc. *the recess of the tide*, ir-reġgħa lura tal (marea jew fruħ u mili) tal baħar; *during my recess etc.*, fi rtir tiegħi (wakt li cont miġbur waħdi fil cwiet;

at the summer recess all the judges go away, fil feriat tas-sajf li *l*-ħalfin col-lha jerħula (jitilku jew isiefru); *the House had sat ever since January without a recess*, (**Macaulay**, *Hist of Eng.*), il Parlament ilħom kegħdin jaħdmu, jew sejrin, minn Jannar bla mistrieħ (bla ma katgħu) xejn; *this happy place our sweet recess*, (**Milton**, *Paradise Lost*), dan il loc hieni il maħbub loc mwarrab tagħna.

Recession — reġgħa lura.

Rechabite — Recabita; wieħed mis-setta (xorta) ta Lhud antichi.

Rechbat — iddokk bil karn (fil caċ-ċa) għal clieb biex jinġabru; dakka bil karn (għajta) biex jinġabru il clieb (fil caċċa).

Recidivate — taka lura; tarġa dar-b'oħra.

Recidivist — recidiv; wieħed (bric-cun) li icun iccundannat actar minn darba għal li stess delitt

Recidivous — recidiv; li jarġa jagħ-mel li stess; li jaka fli stess ħaġa, dnub etc.

Recipe — ricetta.

Recipiency — ara *reception*.

Recipient — recipient; min (dac li) jircievi jew idaħħal.

Reciprocal — ta xulxin; ta wieħed lil l-jeħor.

Reciprocate — tpatti, tagħmel, tati wieħed lill jeħor; tibdel; *these are reciprocated duties*, dawn huma dmi-rijiet lill xulxin.

Reciprocation } tpattija, bidla lill
Reciprocity } xulxin; għamil ta wieħed chif icun għamillu l-jeħor.

Reciprocornous — li għandu krunu mibrumin (gejjin) il gewwa u'l barra (bħal muntun).

Recision — ktiħ.

Recital — għajdun; kari; recita; raccont.

Recitation — recita; għajdun; kari jew għajdun ta biċċa poesija etc. bl-amment.

Recitative — cant li donnu li stess cliem; cliem li għandu ftit mil cant; canzunetta.

Recite — tirrecita; tgħejd (bl-am-ment; issemmi.

Reciter — min jirrecita.

Reck — tokgħod attent; tati cont; jimpurtac; *it recks me not*, ma jimpur-tanix.

Reckless — (wieħed) bla cont; li ma jimpurtah xejn jew minn xejn.

Recklessness — trascuraġni.

Reckon — tgħodd; tagħmel cont, tistma; taħseb; *I reckon he will come*, naħseb (jena ngħejd) li jigi; *to reckon for*, tati cont; *to reckon on* jew *upon*, tokgħod fuk (tkis) tiddependi; *I will reckon on what he said*, jena nokgħod fuk (għall) dac li kal.

Reckoner — min jiccontia, igħodd jew jagħmel il cont; *ready reckoner*, ctieb bil calcoli lesti.

Reckoning — cuntiar, għadd, cont.

Reclaim — trażżan; trid; titlob; tifdi (tiġbor lura il proprietà tiegħec); *he arose etc. to reclaim his land*, (**Byron**, *Childe Harold*), kam biex jifdi (jarġa jiġbor f'idejh darb'oħra) l-art tiegħu.

Reclaimant — min igħiddeb ruħu, jew min jarġa lura milli icun kal.

Reclamation — talba (biex tiġbor hwejgec).

Recline — tmejjel; tmidd; immej-jel; tmil; timted.

Reclining — immejjel; mixħut; min-dud.

Reclude — tiftaħ.

Recluse — bniedem rtirat magħmul għalih; raħeb; eremit; waħdieni; mwarrab; solitariu.

Reclusion — twarrib; għeluk f'post mwarrab jew fi rtir.

Reclusive — li tista tistaħba fih.

Reclusory — eremitaġġ; post mwar-rab (għal eremiti).

Recognition — tagħrif; ftakid.

Recognitors — ġuri magħmul msej-jaħ f'seduta (periti).

Recognizable — ta min jagħarfu; li jintgħaraf.

Recognizance — tagħrif; pleġġ.

Recognize — tagħraf; tiftakad; tam-metti (ħtija etc.)

Recognizee — wieħed li lilu tagħ-mel pleġġ; l-ippleggiat.

Recognizer — min jagħraf.

Recognizor — pleġġ; min jagħmel pleġġ.

Recoil — tmur lura; tarġa lura (bħal meta jispara canun jew xcubetta.

Recoilment—mawrien, rgigħ jew tfiħ lura.

Recollect—tiftacar; tigi fiha.

Recollect — tarġa tiġbor (tiġbor mill ġdid).

Recollection — tifchir, tifchira; facra; idea, memoria; amment; *I have no recollection*, ma għandix amment (ma tiftacarx).

Recommence — tarġa tibda; tibda mill ġdid.

Recommend — tirraccomanda.

Recommendable — raccmandabbli, ta min jirraccmandah; li tista tirraccmandah.

Recommendation — raccmandazioni.

Recommendatory — li jirraccmanda.

Recommit — tarġa tagħmel.

Recompense — ħlas; ricumpensa; tħallas; tirricumpensa.

Recompose—tarġa tagħmel mil ġdid jew ticcomponi.

Reconcile — issewwi miggeldin; tħabbeb; iġġagħal min jagħmel paci; tirriconcilja ruhec (tiehu jew tokgħod bil pacenzia għal xi disgrazia etc. li tiġrilec); *he has now reconciled himself to the loss*, issa irrassenja ruhu (kiegħed bil pacenzia) għat-telfa li chellu (jew li ġratlu).

Reconcilement—riconciljazioni.

Reconciler — min jagħmel tnejn miggildin paci; min iħabbeb.

Reconciliation — riconciliazioni, paci bejn tnejn miggildin.

Recondite — moħbi; mistur; jebes jew tkil biex tifhmu, strus.

Reconditory—ara *repository*.

Reconnoitre — titchixxef; tiftakad (bħal ma jagħmlu il militari għal campijiet etc.) tal għedewwa.

Reconsider - tarġa taħseb; taħseb mill ġdid.

Recòrd — tniżżel f'registru; tirregistra (biex tiftacar); tiftacar; tigi fiha.

Rècord — registru, ctieb biex tniżżel fih ħwejjeġ li trid tiftacar u li għandec bżonn tcun taf; memoranpum.

Recorder — recorder; min iniżżel fil ctieb xogħlijiet, ismijiet tal ħaddiema etc.

Recount—tirracconta; tgħejd collox ħaġa ħaġa; tarġa tgħodd.

Recoup — tarġa takta; iżżomm li scont; iddaħħal flusec; tigi f'tiegħec; iddaħħal il capital jew daks chemm tcun ħriġt flus.

Recoupment—żamma ta biċċa mil flus li wieħed icollu jeħu.

Recourse — talba; ricors; applicazioni.

Recover—tissaħħaħ; tfiek; tirpilja; tistejken (minn għaxwa); tarġa tiġbor, ticsi mil ġdid; tinġabar (tarġa tasal jew tidħol f'pajjisec); icolloc sentenza favur tiegħec jew tirbaħ cawsa fil korti; tieħu, tirbaħ flus f'korti ta xi inġuria li wieħed icun għamillec; tirbaħ li spejjes; *to recover damages in a suit*, tirbaħ somma ta flus lill wieħed, b'sentenza, ta xi ħaġa li icun għamillec; *to recover an umbrella*, tiġbor umbrella billi tagħmlilha inforra (drapp) ġdida.

Recovery — fejkan; tishiħ; *he is in a fair way of recovery*, issa gej għall aħjar ġmielu; *I wish you a speedy recovery*, nixtieklec li tfiek malajr.

Recreancy—mgiba ta wieħed gifa; gweferija.

Recreant—beżżieħ; gifa; bla ħila ta xejn; bniedem maklub jew apostata, bniedem falz.

Recreate — tiddeverti, tieħu jew tati ricreazioni jew mistrieħ (wara ix-xogħol, studiu etc.) tfarraġ; tarġa taħlak jew tagħmel mil ġdid.

Recreation—ricreazioni; mistrieħ; tfarriġ (wara ix-xogħol, studiu etc) mogħdija taż-żmien; piacir; divertiment; *ricreation ground*, bitħa, post għar-ricreazioni.

Recreative—li jati piacir; li iġagħlec tiddeverti; ricreativ; li ifarraġ.

Recrement — li xcuma; il marmalia, cagazza.

Recrew—tingaġġa (suldat).

Recriminate — twaħħal f'xulxin; tuġża wieħed lil jeħor.

Recrimination -- twaħħil f'xulxin meta f'korti tnejn jagħmlu cawsa lil

xulxin, wieħed jagħmel li stess accusa li icun għamillu l-jeħor.

Recriminator — min iwaħħal f'ħadd jeħor.

Recrudescence — recrudexxenza; bidu ta ugigħ etc.; wara mistriħ, xegħla ta (meta targa tixgħel) marda (wara li tcun iccuetat jew nakset xi ftit).

Recrudescent — li jarġa jibda juġa; li jibda icattar jew iżid fl-ugigħ.

Recruit — recluta, iddaħħal irreċluti jew tingaġġa suldati ġodda.

Rectangle — rettanglu, figura li għandha erba anguli retti.

Rectification — tiswija; tisfija (fil Chimica) ta licuri u spiriti.

Rectified spirits — spirtu di vinu msoffi tajjeb u mħawwar xi ftit.

Rectifier — ġustatur; strument li juri il variazioni tal boxxla; min isewwi.

Rectify — issewwi; ticcorriegi; issaffi u tarġa issaffi spirtu etc. bil-lambic.

Rectilineal — (figura) bil-linji dritti.

Rectiserial — irranġat jew mkigħed f'linji (fillieri) dritti.

Rectitude — is-sewwa; id dritt, il ħakk ċhif imur.

Recto — (fil-ligi) warrant tal ħakk; il faċċata ta ctieb li tigi għal-lemin.

Recto — tar-*rectum* jew it-tarf tal musrana li tispiċċa fit-tokba tat-tint.

Rector — rettur, principal (cap) ta Università; cappillan; benefizziat.

Rectorate — retturat; il post jew ufficiu inchella iż-żmien ta (li jagħmel bniedem) rettur.

Rectoress — rettrici; il mara tar-rettur.

Rectorial — tar-*Rector*.

Rectory — retturat, benefizziat; id-dar tal cappillan; parroċċa.

Rectress, Rectrix } ara *Rectoress*.

Rectum — it-tarf tal cannol jew musrana li jispiċċa fit-tokba tat-tint.

Recumb — tpoggi, tistriħ, fuk jew ma.

Recumbence — mistriħ jew serħan (ta moħħ).

Recuperate — tircopra, tarġa tiġbor.

Recur — tarġa tigi; taħbat, tarġa issir; tigi (jigi) f'moħħoc; taka għal; *the fever recurs*, id-deni jarġa jigi; *I hope this will not recur again*, nittama li dana ma jarġax isir; *the same old idea has recurred in my mind*, li stess idea antica (ta kabel) giet f'moħħi; *they had to recur to the old system*, chellhom jakgħu għas-sistema antic.

Recurrent — li jarġa jigi mil ġdid jew cull tant; li jaħbat cull tant; *recurrent fever*, deni li jakbad u jitlak.

Recurring — li cull tant jarġa jidher jew jiffaċċa, jarġa jigi.

Recurvate — tarġa tgħawweġ jew tittondia.

Recurviroster — għasfur b'munkaru milwi (mtalla) il fuk.

Recurvo patent — (fil Botanica) milwi lura.

Recusant — stinat jew jebes biex jaccetta li jagħmel ħaġa; li ma iridx jaf jew jaccetta; wieħed minn dawc li (fl-Ingħilterra) ma redux isiru protestanti jew ma redux jaccettaw ir-Re bħal Cap tal Cnisia Mkaddsa.

Recusation — rifjut, ċħid; ċaħd; astinenza ta mħallef li ma jeħux sehem jew ma jindaħal xejn f'cawsa li b'xi mod għandu x'jaksam fiha.

Recusative — li jiċħad; li jirrifiuta.

Recuse — tirrifiuta; ma tridx li mħallef jeħu sehem jew jindaħal f'causa li icun b' xi mod mdaħħal fiha.

Red — aħmar; *the reds*, il purgar (ta cull xaħar) tan-nisa; tnaddaf, tirranġa, jew tħallas xagħrec; tirranġa tkiegħed fil-loc; tħerak (ġlieda); issalva jew teħles minn xi ħsara, tiġrif jew periclu; *to red the hair*, tirranġa (tnaddaf u tidfor) ix-xagħar.

Redact — tifforma; tagħmel jew tati il forma; ticteb ħaġa f'ġurnal, tagħmilha ta redattur ta ġurnal.

Redaction — redazioni; ġbir u chitba ta aħbarijiet f'ġurnal; direzioni ta ġurnal etc.

Redactor, Redacteur } redattur; min jiġbor ġrajja fi ftit cliem u jictibhom għal ġurnal etc.

REDAN—biċċa sur maħruġa il barra (bħal cantuniera) f'fortificazioni.

RED ANT—nemla miż-żghar (nemel aħmar).

REDARGUE — tirrifjuta, tiċħad, ma tridx.

RED ASH—il fraxxnu; siġra tal fraxxnu.

RED BAY—xorta ta rand American.

RED BERRIED—li fih il cocci (frott bħal żibeċ) homor.

RED BOOK—il *blue book* tal Inghilterra, ctieb fejn hemm l-ismijiet tal impiegati collha tal Gvern Inglis.

REDBREAST—il pettiross (għasfur).

RED BED—is-siġra ta Ġuda.

RED CAP — gardill b'rasu hamra; il pulizia militari, hecc msejħin mil berritta ħamra li jilbsu.

RED CHEEKED—bil wardiet (li għandu ħaddejh ħomor).

RED COAT—suldat (Inglis, għax bil ġlecc aħmar).

RED COPPER ram aħmar.

RED CORAL—kroll mill aħmar.

RED CROSS—is-salib aħmar ta San Ġorġ, l-emblema tal Inghilterra; is-salib aħmar (ta Genevra) tat-tobba, sptarijiet etc.

RED DEAL—njam aħmar.

REDDEN—tħammar.

REDDISH—ħamrani; li jati fl-ahmar.

REDDISHNESS—ħmura.

REDDITION—għati lura.

REDDLE—gibs aħmar.

REDE—tati parir.

REDEEM—tifdi.

REDEEMABLE—li jista jinfeda; tal fidu.

REDEEMER—fiddej; Redentur; *our Divine Redeemer*, Sidna, ir-Redentur jew il Fiddej tagħna.

REDEMPTION—fidwa.

REDEMPTIONARY—wieħed li jixtri il fidwa jew il ħelsien tiegħu (bniedem li icun miżmum priġunier u li iħallas somma biex jeħelsuh).

REDEMPTIONER—haddiem li ibiħ iż-żmien tas-servizz jew tax-xogħol li icollu jaghmel biex b'dawc il flus jista jemigra (imur) mill Europa għal l-America etc.

REDEMPTIVE / REDEMPTORY } tal fidwa.

REDENTED — maghmul (maktuh) bħas-snien tal munxar.

RED EYE—(huta) lhudi bil ġwienaħ ħomor.

RED FLECKED—itticchiat jew mtabba bl-ahmar.

RED GUM — marda (sbroff, taħsir) fil ħanec tat-trabi; sadid (marda) fil kamħ.

RED-HANDED—fil fatt; *he was caught red handed*, kabduh fil fatt.

REDHIBITION—projbizioni (fil ligi) ta bejħ ta ħaġa mhabba f'xi difett li icun fiha.

RED HOT—micwi nar.

REDINTEGRATE — iggedded; tagħmel ġdid; msewwi; magħmul mil ġdid.

RED LEAD—minju (żebgħa ħamra).

RED LETTER / RED LETTERED } mictub bl-ittri homor; *red letter day*, ġurnata tal ferħ ta min jibka jiftacarha; jum li ma jintesa katt.

REDNESS—ħmura.

REDOCHRE—terra gerna hamra.

REDOLENCE—fwieħa.

REDOLENT—fewwieħi, li ifuħ.

REDOUBLE tirdoppia; tarġa tcattar.

REDOUBT—fortizza.

REDOUBTABLE — kawwi ferm (tal biża terribbli).

REDOUBTED— formidabbli; kawwi ferm; tal biża, terribbli.

REDOUND—tisfa; titfa (tarġa) lura (bħal mewġa li taħbat mal moll etc.)

REDOWA—żifna ta dan l-isem.

RED POLE / RED POLL } xorta ta ġojjin (għasfur).

REDRESS—tiswija; issewwi; sodisfazion; tati soddisfazion, tpatti; *as broken glass no cement can redress*, (Shakespear, *Passionate Pilgrim*), bħala ħgieġ mfarrac li ebda sement ma jista isewwi; *will Gaul or Muscovite redress ye?*, (Byron, *Childe Harold*), Franza jew ir-Russia ipattulec (jeħelsuc minn) din l-inġustizzia (jew jatuc soddisfazion)?; *I insisted for redress*, bkajt nitlob sa chemm chelli soddisfazion.

Redresser—min isewwi, jirranġa jew jati soddisfazion.

Redressment — tiswija ; soddisfazion.

Reds — il purgar (ta cull xahar) tan-nisa.

Red sear — taħdem il ħadid chif icun miewi nar gej mil forġa.

Red shank—(għasfur) ċuvett; pluverott.

Red silver ore—xorta ta mineral iswed magħmul mil cubrit, antimoniu u fidda.

Red start } il ċndirross, jew bu-
Red tail } grisa (għasfur).

Red tapism— xogħol monotonu u ta hafna tul ta żmien għax dejjem xorta waħda u li isir għax ghandu isir f'ufficiu; rutina (xogħol) monotonu f ufficiu.

Red tapist—wieħed li ma għandu x'jagħmel xejn f'ufficiu ħlief li jorbot b'curdicella (ħamra) id-documenti u il carti tal ufficiu; wieħed li iħobb il (li kiegħed għal) *red tapism.*

Red top—isem ta ħaxixa.

Reduce—iċċeċċhen, tnakkas; tkassar; tirriduci (issarraf jew tibdel) tarġa tieħu lura; iggib; (fil geometrija) tagħmel figura acbar, iżgħar jew daks figura oħra; (fil ligi) tannulla jew tħassar cuntratt etc; *they want to reduce the number of men,* iridu iċeċċnu (inakksu) in-numru tan-nies; *reduce two pounds to farthings, and fourteen half crowns to pounds,* irriduci (sarraf u ara chemm fihom) żewġ liri tlietiet u erbatax il ħmistax rbigħi, liri; *he reduced the rest to Durocort,* (**Golding Caesar**, *fol. 174*), raġa ħa lura in-nies li chien baka f'*Durocart*; *he reduced the people to slavery,* gieb in-nies fil jasar; *the surgeon reduced the dislocated bone to my son in less than a minute,* it-tabib gieb f'locha il għadma maklugħa li chellu ibni f'ankas minn minuta; *the deed has been reduced,* l-att annullawh; *to reduce to the ranks,* tniżżel capural, surgent etc f'suldat (tniżżel jew tibbaxxa fir-ranc).

Reducible—li tista tirriducih, iċċeċċnu, tnakksu, tniżżlu, jew issarfu (tibdlu).

Reducement—ara *reduction.*

Reducent—min, jew li, igib lura; jew, min jew li, jirriduci.

Reduction—riduzioni; nukkas; bdil (tisrif) ta flus; il bdil (chif tibdel) ossidu (sadid) ta metall f'metall billi tneħħi l-ossigenu.

Reductive—li jista jirriduci jew iċeċċhen.

Redundance } iżżejjed, il ħala.
Redundancy }

Redundant—żejjed; li jusa (jirrepeti) ħafna cliem żejjed jew li ma hemmx bżonnu.

Reduplicate—tarġa tirdoppia.

Red vitriol—vitriol,mineral magħmul (li fih biss) mill cobalt u ilma

Red water—isem ta marda finnagħġ etc (meta ibulu id-demm).

Red wig—il malvizz (għasfur).

Ree—biċċa munita (flus; dinjer) Portughisa; tgħarbel (tnakki) tajjeb; kalil; mitluf bir-rabia jew b'dagħdigha; xurban; fis-sacra, ftit u xejn mċaklak (bix-xorb).

Reebok—xorta ta cerv (antilopp).

Reecho — tarġa lura darb'oħra; ecu għal darbtejn.

Reechy –mdaħħan; iswed bid-duħħan.

Reed—kasba ; żummara; bedbud; vleġġa (tal kasab) ; ir-raba stoncu tal annimali rumunanti jew li jixtarru.

Reeded—collu kasab; mimli kasab; bhal kasba.

Reeden—tal kasab.

Reed buck—xorta ta cerv (antilopp) li hemm fi-Africa ta Isfel.

Reedmace—il buda (pianta).

Reed organ—orgni bis-sfafar.

Reedy—collu (mimli) kasab.

Reef — sicca; tinzlor; tnakkas il kluħ bit-tinzlori.

Reef lines—cimi tat-tinzlori.

Reek— duħħan, fwar ; iddaħħal; toħroġ il fwar.

Reeky—mdaħħan; iswed; mudlam.

Reel—rucchell; mchebba ; iggorr fuk li mchebba; tchebbeb; iddur; tixxenghel; *off the reel,* wara xulxin bla ma takta xejn; in fila; *reel cotton,* ħajt tar-rucchell.

Reelect—tarġa tagħżel.
Reeling—dawran; xengħil.
Reem—xorta ta annimal bħal żiemel b'karn wieħed.
Reeming—il ftuħ tax-xkuk ta bejn it-twavel ta bastiment għat-tkalfit.
Reer mouse—farfett il-lejl.
Reeve—bidwi li jeħu ħsieb kasam ħadd jeħor; formen (capumastru jew mgħallem) f'miniera tal faħam; isem ta għasfur bħal beccaċċ jew venewwa mara (il mara tal għasfur *Ruff*); iddaħħal cima f'buzzell, paranc jew bitta (abbord ta bastimont).
Refect—tiecol xi ħaġa, titrejjak; toftor.
Refection—fatra, calazion; icla.
Refectory — refetoriu, camra tal ichel (f'cunvent etc).
Refel—tirrifiuta.
Refer—tħalli f'idejn xi ħadd biex jagħmel hu; tirreferixxi; tirricorri; issemmi; ittarraf ħwejjeġ magħrufa; tkiegħed (pianta annimal etc) għal locu (fil classi li imissu); tibgħat lil xi ħadd (bniedem) għand ħadd jeħor għal xi informazioni; *to refer a person's success to his talents*, issib (tgħejd) li bniedem jew wieħed avanza biss bil capacità tiegħu; *to refer to a dictionary*, tirricorri (tfittex biex tara ħaġa x'inhi) f'dizziunariu.
Reference—referenza; tħollija (ta decisioni, xogħol etc.) f'idejn ħadd jeħor biex jagħmel hu; tiswija; *he made no reference to what had occurred*, ma semma xejn fuk dac li ġara; *in reference to*, jew *with reference to*, għal dac li hu; inquantu għal; *with reference to your application etc.*, inquantu għal l-applicazioni tiegħec etc.; *an encyclopædia, a dictionary etc. are called books* jew *works of reference*, enciclopedia, diziunariu etc. igħejdulhom cotba tar-riferenza (cotba li cull mument icolna nirricorru lejhom biex naktgħu xi difficultà).
Referendary — referendariu; dac li hu incaricat li iwiegeb il petizionijiet a nom tar-Re.
Referential — tar-referenza; li għandu referenza.
Referrible—li tista tattribwih, li tista tatih lill.
Refine—tnaddaf; issaffi; trakkak, tirfina.
Refined—rfinut, msoffi, mnaddaf; pulit; colt.
Refinement — rfinir; tisfija; tnaddif; mgiba ta bniedem pulit, educat u ta manieri tajba; cultura.
Refiner—min isaffi jew inaddaf il metalli minn dac li icollhom maħħom.
Refinery—il post fejn jippurificau jew isaffu iz-zoccor mil ħmeġijet etc. li icollu miegħu; armar għat-tisfija ta metalli, petroliu etc.
Refit—issewwi.
Refitment—tiswija.
Reflect—tirrifletti; tithaseb, tifli; ticser, tgħawweġ; tixħet lura jew tirrifletti (bħar-raggi tad-dawl); *this reflects upon you*, dan contra tiegħec, jew dana jagħmillec għajb.
Reflecting—tal ħsieb; li jirrifletti; li jitħaseb; li jitfa jew jixħet lura raggi tad-dawl jew sħana bħal ma hua mera etc.
Reflectingly—bil ħsieb; bl-attenzioni (m'hux addoċċ).
Reflection—riflessioni; xħit lura ta raggi tad-dawl, jew tas-sħana; xbija ta xi ħaġa li tintafa lura minn xi ħaġa tlekk (mera etc.)
Reflective—li jirrifletti jew jixħet lura raggi tad-dawl jew sħana; li jaħseb, jitħaseb jew jirrifletti bil moħħ.
Reflector—dac li jitfa lura minnu raggi tad-dawl jew tas-sħana; bniedem li jaħseb jew jitħaseb, wieħed li jirrifletti.
Reflex — rifless; mdawwar jew mgħawweġ lura; riflessioni; xbija ta ħaġa mitfuħa lura minn mera etc.; (fil pittura) rifless, dawl mitfuħ lura minn banda li tcun mdawla għal band'oħra li tcun oscura (bid-dell).
Riflexive verb—verb riflessiv.
Reflux—giri jew mixi ta ilma etc. lura; reazioni.
Refocillate—taħji; tati il ħajja, trejjak.
Reform—tirriforma; tarġa tagħmel mil ġdid; tibdel jew tbiddel mill

aghar ghall ahjar; issewwi; riforma; tiswija, bidla għal l-ajar; *reform School*, ara *Reformatory*.

Reformado—patri li jokgħod ghar-riforma tal Ordni tieghu; ufficial li ghal xi mancanza li icun għamel icun sospis għal ftit mil cmand u mil paga.

Reformation—riforma, ranġar jew għamil mil ġdid ta truppi etc.

Reformatory — riformatoriu, istitut fejn iżommu jew jiġbru dawc it-tfal li icunu telgħin f'ħajja ħażina tad-delitti biex igħalmuhom u jeducawhom tajjeb.

Reformed church - il cnisja riformata jew tal protestanti; il Cnisia Elvetica, iz-Zwingliana, ta Calvinu etc.

Reformer } riformista, wieħed li
Reformist } jagħmel jew li iżomm mar-riforma (f'pulitca etc.)

Refract - ticser raggi.

Refraction—csur ta raggi; meta raġġ tad-dawl jicser jew jibdel id-direzioni tiegħu malli jidħol fl-ilma jew fi prisma etc.

Refractometer — strument biex juri il, u għal chejl tal, csur jew 'l bdil tad-direzioni tar-raggi tad-dawl.

Refractoriness — disubbidienza, stinazioni (li wieħed irid icompli jagħmel dac li irid.

Refractory - disubbidient, wieħed li (min) ma jokgħodx ghal l-orduijiet jew il cmand ta; (metall) jebes li ma jinħadimx malajr, li ma jobdix malajr ghad-dakkiet tal martell.

Refrain—trażżan; tirghen; iżżomm; dic il biċċa jew dawc il versi li tirripeti jew tgħejd cull darba wara cull strofa ta poesija.

Refrangible — (raġġ tad-dawl) li jista jarġa jinchiser jew jibdel id-direzioni meta igħaddi minn ġo ħaġa trasparenti għal gewwa oħra.

Refresh—tiffrisca; iggedded; tirtocca; tati ir-ruħ (ħaxix etc. midbiel billi tkieghdu jew tbixxu bl-ilma); tiski, titma; taħji; isserraħ; tieħu xi ħaġa (rinfreschi, xi ħaġa tal ichel jew tax-xorb).

Refresher — dac li jati il ħajja jew ir-ruħ; li jiffrisca; xi ħaġa tal flus li cull tant il client jati lill avucat tiegħu minn sessioni tal korti għal oħra biex dejjem ifaccru u jagħmillu il kalb ħalli jaħdimlu għar-rebħa tal causa.

Refreshment — għatwa; xorb; ichel; serħan; rinfresc; *refreshment room*, camra fejn hemm l-ichel u ix-xorb (fi stazion tal vapur tal art etc.)

Refreshing — serħan wara xi ugigħ etc.; għatwa; li iserraħ; li fih serħan.

Refrigerant — li jaħji; li jiffrisca, refrigerant.

Refrigerate — tchessaħ; taħji; iżżomm fil csieħ jew fis-silġ.

Refrigerating chamber — il post fejn iżommu hut, laħam etc. fis-silġ meta toun is-sħana biex ma jintinx.

Refrigerator — refrigeratur; buzzun fejn iżommu il gelati; caxxa tas-silġ fejn iżommu dejjem frisc u ma jintinx il-laħam u'l ħut fis-sajf.

Refrigeratory — refrigeratoriu; ħaġa li tchessaħ jew li iżżomm chiesaħ; li jaħji; li iżomm frisc jew li jiffrisca.

Reft—kasma, xakk; xpaccatura.

Refuge—chenn; ġabra; refugiu; scusa; tchennen; tiġbor f'darec; tirtira lill xi ħadd għandec; tischenn; iggib scusa; tgħatti; *like silly beggars etc., refuge their shame*, (Shakespear, *Richard II*), bħala boloh iridu igħattu l-għarucasijiet tagħhom; *the Duke refuged hither from France*, (Sir J. Fennett), id-Duca mar stchenn (irtira) hemm mita giè minn Franza.

Refugee — dac li jistchenn jew imur jingabar xi mchien (f'xi pajjis jeħor, fi żmien xi rivoluzioni jew tixwix politcu li icun hemm f'pajjisu); mchennen; miġbur.

Refulgence—dija, dawl.

Refulgent—li ilekk jew jiddi, mudwal; il jilma.

Refund—trodd, tati lura flus etc. li jibkgħu żejdin.

Refusal — ċħid; ċaħda; id-dritt li icolloc li tieħu jew tħalli ħaġa l-ewwel wieħed, kabel culħadd; għażla chif trid.

Refùse—tiċħad; tirrofta; tiċħad, ma tridx.

Refùse (akra *rifjus*) — tarġa iddewweb; iddewweb mil ġdid.

Rèfuse—scart; fdal, il carfa; li ma jiswiex jew ma jiswa għal xejn.

Refutation—confutazioni, twegiba li biha turi jew tipprova li ħaġa hi falza; tiġrifa, twakkih ta ħaġa birraġunijiet.

Refutatory—li iservi għar-rifjut jew għal confutazioni.

Refùte—tipprova, turi ċar u birraġunijiet li ħaġa hi falza; twakka, iġġarraf dac li hu falz.

Regain—tarġa takla; tirbaħ; tilħak, tasal ħdejn; *they, at length, regained the ship*, huma sa fl-aħħar laħku il bastiment.

Regal—sultani; ta sultan; regali, ta re; strument (tal idejn) tad-dakk, bħal orgni li jindakk bis-swaba tal id il-lemenija wakt li bix-xellug tħaddem il minfaħ.

Regale-ta re; ta sultan; banchett, festa, trattament (ta ichel u xorb); titma; tiski, tagħmel trattament lill; tati banchett.

Regalement — ichel u xorb, trattament.

Regalia—il curuna, ix-xettru u 'l ħwejjeġ l-oħra collha li jilbsu is-slaten; il privileggi u is-setgħat collha ta re jew ta sultan; id-decorazionijet collha tal membri ta società bħal ma huma il mażuni etc.; xorta ta sigarru cbir ta dana l-isem; *regalia of the church*, il privilegi li ta ir-re tal Inghilterra lill cnisia protestanti; il patrimoniu tal cnisia protestanti.

Regard — kima; tweggiħ, cont; tislija; ħarsa, dakka ta għajn; tkim jew tati kima; tweġġaħ; tati cont ta; ticconsidra; tkis; iżżomm bi; *he has a great regard for you*, hua għandu kima cbira lejc; *give my best regards to your father*, sellili ferm għal missierec; *beautiful regards were turned on me*, (**Wordsworth**, *Excursion*), ħars ħelu chelli fuki jew lejja; *to regard a person with kindness*, tittratta bniedem tajjeb; *regard the danger*, (**Shakespear**, *Two gentlemen of Verona*), icconsidra (kis sewwa) il periclu li fih tinsab; *they regarded him as their enemy*, żammewh (għaddewh) bħal għadu tagħhom; *the argument does not regard the question*, l-argument ma għandux x'jaksam ma'l custioni; *as regards*, għal dac li hu; inquantu għall; *I care not, as regards him*, jen għalih ma jimpurtanix; *in regard of*, mħabba fi; *with regard of*, inquantu għall.

Regardable—ta min jati contu.

Regardant — attent, li kiegħed jindocra; b'għajnejh miftuħa għall; (fl-araldica) annimal li għandu wiċċu iħares lejn dembu.

Regardful—attent ferm; bil għakal; li igib rispett; li għandu rispett lejn.

Regarding — għal dac li hu; inquantu għall; *regarding the last paragraph I have no more to say*, għal dac li hu (inquantu għal) l-aħħar paragrafu ma għandi xejn xi ngħejd actar.

Regardless—bla cont; li ma ifittex xejn; li ma jehu cont ta xejn; trascurat.

Regatta—tiġrija tad-dgħajjes, tal lugrijiet etc.

Regelation—għakda f'biċċa waħda ta żewġ bċejjeċ jew ċangaturi silġ.

Regence } **Regency** } gvern, autorità, setgħa; reggenza jew żmien li jagħmel gvernatur, jew cap jeħor f'loc ir-re etc, f'pajjis.

Regender—tnissel mil ġdid.

Regenerate—taħlak mil ġdid; iggedded; mgedded; magħmul aħjar u actar kawwi; *who brought a race regenerate to the field*, (**Scott**, *Don Roderick*), li gieb razza ta nies wisk aħjar u actar f'saħħithom (jifilħu) fuk il camp.

Regeneration—ħolkien mil ġdid; tiġdid.

Regeneratory—li inissel jew joħlok mil ġdid; li igedded.

Regent — reggent, min jagħmel f'loc ir-re jew is-sultan; gvernatur; ħachem.

Regentess — mara li tiggverna f'loc ir-regina; protettrici ta saltna.

Regentship—l-ufficciu jew id-dinjità (ir-*rank*) ta *regent*.

Regerminate—tarġa tarmi (siġra).

Regermination — rimi (ħruġ ta frieghi) mil ġdid.

Regest—tarġa titfa lura; registru.

Regicidal – tar-*regicide*.

Regicide—regicida; kattiel ta re, min joktol re jew sultan; ktil ta re.

Regifugium – festa (ta dan l-isem) li issir f'Ruma b'tifchira tal ħarba ta Tarquin il Cburi.

Regime — il mod chif jaħchem gvernatur; amministrazion, hacma, trigija.

Regimen —gvern, ħacma, amministrazion; għemil (rimediu) li igib il gid jew li jagħmel il gid bil mod; (fil grammatica), gvern, il bdil tal mod ta verb, jew tal cas; *regimen*, issistema regulari li jaghmel bniedem fl-ichel, fix-xorb, fix-xogħol etc. biex iżomm rnħu f'saħtu sewwa.

Regiment— rigiment; gvern; ħacma; amministrazion; saltna (biċċa art iggvernata); tifforma, taghmel rigiment.

Regimental — tar-rigiment; rigimentali.

Regimentals – uniformi (militari).

Regiminal— tar-*regimen* (ara).

Region – pajjis; naħa; l-ajru; issmewiet; posizioni; ranc; *he is of too high a region*, (**Shakespear**, *Merry Wives etc.)*, hua ragel ta posizioni għalia ħafna; *anon the dreadful thunderer doth rend the region*, (**Shakespear**, *Hamlet)*, issa dal wakt issajjetta taksam l-ajru; *the region of my heart*, in-naħa ta kalbi.

Regional— ta pajjis jew ta distrett.

Regious - reali, ta re jew sultan.

Register — registru, ctieb li fih tniżżel ismijiet, dati etc. f'ufficiu; tirregistra, tniżżel (ismijiet, dati etc.) fi ctieb jew f'registru; registru ta orgni; registru tal vuci; registru ta li stampa (taksim b'mod li xi colonni jew versi ta pagina jew faċċata jakblu ma colonni u versi ta faċċata ohra).

Registered — registrat; *a registered letter*, littra registrata mħalsa xi ħaġa actar biex tasal sgur; *registered invention*, invenzioni protetta b'*patent*.

Registerer—registratur, min jirregistra.

Registering instruments — strumenti li jirregistraw jew jimmarcaw weħedhom bħal ma huma il pluviometru etc.

Registrar—registratur; min jirregistra jew iżomm ir-registri.

Registrate — tirregistra.

Registration – registrar, dħul f'registru.

Registry – registrar, dħul fi ctieb jew f'registru; il-loc fejn jinżamm registru.

Registry office — l-ufficiu fejn imorru jirregistrau (fejn iniżżlu) cull twelid, żwieġ jew mewt li isir.

Regitive—li jiggverna; li jaħchem.

Regius — reali; tar-re; maghmul jew magħżul mir-re.

Reglet - spaziu; interlinji (ċomb) ta li stampaturi li jagħmlu bejn il colonni jew il pagini ta ctieb; guarniċa jew bastun ta bejn il panewwijiet fil bini.

Regnal - tar-renju (jew saltna) ta re; tas-snin jew żmien li jaghmel re fuk it-tron.

Regnant—renjanti; li jirrenja.

Regorge – titfa barra; tivvomta; titfa jew tixħet il barra; tibla bħal serduk għama.

Regrate - tixtri u tbiħ bi quasi li stess prezz; tgħalli fil prezz; iżżid; tagħmel monopoliu, tobrox (tirraxca) il wiċċ tal gebel f'faċċata ta dar etc.

Regrator — righettier; min jixtri collox biex ibih chif irid; min jagħmel monopoliu.

Regress— mogħdija, passaġġ biex minnu tmur lura jew toħroġ; tmur jew tarġa lura.

Regressive—li imur jew jarġa lura.

Regret — ħasra; xogħfa; soghba; mibgħeda; dispiacir; titħassar; tixgħof; tisgħob; jisgħobic; jiddispiacic; *I regret to inform you that...* jiddispiacini ngħarfec li...; *I heard with much regret...*, smajt b'dispiacir cbir...

Regretful—dispiaċut; soghbien.

Regula—otieb tar-regula ta Ordni tal patrijet.

Regular—regulari, scond ir-regula; bil kies; tal kies; chif imur; sewwa.

Regularly—regolarment; bil kies; cul żmien stabilit; chif imiss; sewwa; *I was regularly swindled*, serkuni (daħcu bija) sewwa jew chif imiss; *the seasons return regularly*, li staġuni jiġu wara xulxin fiż-żmien taħhom stabilit.

Regularness } regolarità.
Regularity }

Regulate—tkis; tirregula.

Regulation — kies, regula; ordni, prescritt (chif trid il-liġi etc.); *regulation uniform*, uniformi prescritta.

Regulative—li jirregula, li ikis.

Regulator—regulatur, (arloġġ esatt li jirregulaw fuku); amministratur, direttur.

Regulus — re, sultan ċchejchen; isem ta chewcba fil costellazioni *Leo*.

Regurgitate—toħroġ (trid toħroġ minn xi mchien) ħafna f'dakka; tintela b'mod li tfur; tcun mdewwed bi.

Rehabilitate—tarġa tkiegħed jew iddaħħal bniedem etc. fil post li chien kabel.

Rehearsal—prova, cuncert.

Rehearse—tirrepeti; tarġa tgħejd ħaġa mil ġdid.

Reichstag—il parlament (Imperiali) tal Germania.

Reigle — canal magħmul apposta biex tiġri xi ħaġa ġo fih.

Reign—renju; saltna; issaltan, tirrenja.

Reimburse—tarġa tħallas; tati flus daks chemm tcun ħadt.

Reimbursement—ħlas lura, għati ta flus, li wieħed icun ġa ħareġ, lura.

Rein—riedna; lgiem; rażna; tliggen; issuk; trażżan; *to give the reins*, terħi il brilja; terħi lill xi ħadd jagħmel li irid; tati il-lala; *to take the reins*, tieħu it-trigija jew id-direzioni ta ħaġa f'idejc; tieħu il cmand.

Reindeer—cerv; *reindeer moss*, ħażiż (ħass) li jecol jew li igħejx bih ir-*reindeer* tal Lapponia.

Reinecke—poema Epicu Tedesc msemmi wisk.

Reinforce — biċċa mil canun innaħħa tal *breech*; rinforz.

Reingratiate—tarġa tagħmel bniedem midħla ta; tħabbeb mil ġdid.

Reinless - bla lgiem, bla riedni, li jagħmel li irid.

Reins—il cliewi.

Reinstall—tarġa tkiegħed fil post.

Reinstate — tarġa iddaħħal bniedem fil post li chien.

Reinstatement—tkegħid mil ġdid ta bniedem fil post li chellu kabel.

Reintegrate—tarġa tkiegħed, tarġa tagħmel, tarġa tati jew tati lura; trodd.

Reird — tgħajjat; titfewwak jew tiddixxa; għajjât; għajta; dixxatura; dixxar.

Reis - rajjes, cap, captan; *reis effendi*, wieħed mill'ufficiali capijet ta li Stat Torc; ministru Torc tal Affari Esteri.

Reise—fergħa; żarġuna.

Reist—tkadded fix-xemx ħut etc. tipprufuma; twakkaf, iżżomm tiekaf, iżżomm (f'nofs baħar).

Reit—alga (ħaxix tal baħar).

Reiterate—ittenni; tarġa; tarġa timxi darb'oħra fi triek li fiha ġa tcun mxejt; mtenni; rpetut.

Reiteration — ripetizioni; titnija; reġgħa.

Reithrodon — annimal bħal ġurdien.

Reive—tisrak, tissaccheġġa.

Reiver—ħalliel (tal bhejjem bejn li Scozia u l-Inghilterra).

Reject—traġġa lura; tirrofta; tirrigetta; tixħet (bniedem, proposta etc.) barra; tiscarta.

Rejectable — ta min jixħtu jew ireġġgħu lura; li ħakku min jirrigettah jew ireġġgħu lura; li m'hux ta min jaccettah.

Rejectamenta — ħwejjeġ mixħutin jew mormijin; scart.

Rejectaneous — scartat; irruftat, mormi; m'hux magħżul.

Rejoice—tifraħ; tithenna; tferraħ; tħenni.

Rejoicement—ferħ; hena.

Rejoicer—ferrieħ.

Rejoicing—ferħ, hena; thennija.

Rejoin—tgħakkad mil ġdid, tarġa twaħħal jew tkiegħed ma xulxin; tarġa tmur ma (cumpannija li cont maħha kabel); twiegeb.

Rejoinder—twiegiba; twiegeb.

Rejoint—tcaħħal (issodd il fili jew xkuk).

Rejolt — scossa; theżżiża; kabża; takbeż; tieħu scossa; titheżżeż.

Rejuvenize—tarġa tagħmel ġuvni jew żgħażuħ mil ġdid.

Rekindle—tarġa tkabbad.

Relais—mogħdija dejka f'fortizza biex tilka it-taju li ma imurx fil foss ta mad-dawra.

Reland—tarġa tisbarca jew tinżel l-art.

Relapse—rcaduta jew rcaditura; wakgħa mil ġdid fil mard; tircadi; tarġa taka marid; wieħed li raġa waku f'viziu wara li icun katgħu.

Relate—tgħojd; tirracconta; twassal cliem, icolloc x'taksam ma; *to relate one's self,* tisfoga (bil cliem) li icolloc ġo li stoncu tiegħec.

Related — irraccuntat; li għandu x'jaksam ma; *the arts of painting and sculpture are closely related,* l-arti tal pittura u li scultura għandhom x'jaksmu ferm ma xulxin jew flimchien.

Relater—min jirracconta jew igħejd.

Relation—relazioni; taħdit, cliem għajdun mtenni; karib; min jigi minn xi ħadd; *is he any relation to you?,* jigi xi ħaġa minnec? *we are near relations,* aħna niġu mil xulxin fil krib.

Relationship—kraba.

Relative—karib; min jigi minn xi ħadd; relativ; li għandu x'jaksam ma; li għandu relazioni; *a relative pronoun,* pronom relativ; *I have neither friends nor relatives,* jena la għandi ħbieb u l-ankas kraba.

Relator—min jirracconta jew igħejd; prosecutur (f'causa fil korti).

Relax—terħi; titlak; tillaxca; timmodera; tnakkas; riħja; telka; xoljiment (fetħa) ta li msaren.

Relaxant—medicina jew duwa li tiftaħ jew li tħoll li msaren.

Relaxation — reħja; telka; ricreazioni; mistriħ għal ftit mix-xogħol.

Relaxative — medicina (porga) li tħoll fli msaren jew li tiftaħ.

Relay—tarġa tkiegħed; ħażna ta ħaġa merfugħa għal meta tigi bżonnha; tagħmira żwiemel f'nofs ta triek (fi viaġġ twil) biex iserħu lil l-oħrajn u'l passiggier ma idumx fil viaġġ; *to relay a pavement,* iggedded kigħa; tiċċanga mil ġdid.

Release—ħelsien; riħi; teħles; terħi; taħfer; tati il libertà; *to release another from a debt,* teħles (taħfer) wieħed mid-dejn li icollu.

Release tarġa tieħu cens; iggedded ic-cens jew il cuntratt ta chera etc.

Releasement — ħelsien; maħfra; riħi.

Relegate—titturufna; tcheċċi; tesilja.

Relent—terħi; titlak; tillaxca; iddur; iċċiedi; thenn; trattab kalbec; tibred (minn corla).

Relentless — aħrax; kalil; jebes; chiefer; li ma iħenn jew ma jaħfirha lill ħadd; li ma idurx.

Relessee—dac li lilu tingħata il maħfra; il maħfur jew il meħlus.

Relessor—min jeħles jew jaħfer lill ħadd jeħor.

Relet—tarġa ticri, ticri mil ġdid.

Relevancy—rilevanza; impurtanza, għajnuna; xerka.

Relevant—xierak; adattat; rilevanti; li igħejn; li għandu x'jaksam ma u impurtanti f'custioni; li hu biżżejjed biex fuku tagħmel causa.

Reliable—li tista torbot jew tokgħod fuku; ta min jorbot jew jokgħod fuku.

Reliance—fiducia; tama fi.

Reliant—li jafda fi; li jokgħod; li jorbot fuk.

Relic—fdal, reliqua; tifchira; ricordiu, tħollija ta xi ħaġa b'tifchira.

Relict—armla; mħolli waħdu; abbandunat.

Relicted — mħolli fin-niexef bħal l-art max-xtajta li tibka niexfa wara li jofroħ il baħar.

Religion—il mawrien lura (fruħ) tal baħar għal għarrieda b'mod li iħalli l-art (il kiġħ) fin-niexef; l-art li tibka fin-nixef wara li jofroħ il baħar.

Relief - għajnuna; tweżin; taħfif; għatwa; ħelsien mix-xogħol ta ufficiu meta jigi xi ħadd jeħor ibiddlec jew jagħmel ix-xogħol tiegħec; dac li (min) jigi f'loc ħadd jeħor biex jagħmel ix-xogħol tiegħu (il ghassa etc.); il gholi collu tal parapett il fuk mil kiħ tal foss f'fortizza; il wiċċ ta pajjis jew art, bil għoliet etc li icun fih; scultura jew pittura maklugħa; *bas relief*, bass reliev; *as soon as my relief comes from England I'll start for India*, malli jasal dac li għandu jigi f'lochi (biex ibiddilni) mil l-Ingħilterra, jena nitlak għal l-India; *I'll give him some relief*, natih ftit għajnuna; *out door relief*, il flus li joħroġ il gvern etc. tant fix-xahar carità jew għajnuna lill dawc li huma fil bżonn, jew ix-xahar tal gvern.

Relieve—tgħin; twieżen; isserraħ; twieti; tħaffef; *I'll give you something to relieve your pain*, natic xi ħaġa biex iserraħ (ittaffi) l-ugigħ; *this drink will relieve you*, dan ix-xorb iwitic.

Relievement—ara *relief*.

Reliever—min ighin, iserraħ, iwieżen jew iwieti.

Religieuse—soru.

Religion—religion; din.

Religionary—tar-religion; devot.

Religionist—bigotta.

Religious — tar-religion; religius; collu kdusija; *religious books*, cotba tal cnisia, għeżies, jew fuk ir-religion.

Religious exercises — l-esercizzi (prietchi).

Religious house—monasteru; cunvent.

Religiously—scond chif titlob u trid ir-religion; esattament; sewwa chif imur; *he keeps his word religiously*, iżomm chelmtu puntualment (ma jidħak b'ħadd).

Relinquish — tħalli; titlak; tabbanduna.

Relinquisher — min jitlak jew iħalli.

Relinquishment — tħollija; tluk, abbandun.

Reliqua—il fdal jew dac li wieħed jibkgħalu jati wara liquidazioni jew bilanċ ta contijiet.

Reliquaire / Reliquary { reliquariu; caxxa, teca etc bil għadam tal kaddisin.

Reliquary — min (dac) jibkgħalu jati (jew jibka debitur) wara liquidazioni jew wara li isir il bilanċ tal contijiet.

Reliquation - fdal.

Reliquiæ—dac li jibka mil werak niexef maż-żcuc tas-sigar.

Relish—benna, togħma tajba; gost fil palat; gost, piacir; gibda, ħajra, nitfa; ftit; tati benna jew togħma tajba; tati gost fil palat, tiecol, tixrob bil kalb (tigic ħaġa tajba); tcun bnin; tati piacir jew gost; *we do not always find equal relish in the same enjoyment*, (Search, *Light of Nature*), aħna m'hux dejjem insibu gost xorta waħda (jew piacir xorta) fli stess divertiment; *some act that has no relish of salvation in't*, (Shakespear, *Hamlet*), xi għemil li ma għandu ebda nakra tas-salvazioni fih; *no meat relishes with me*, ebda laħam ma jigini tajjeb; *he has a great relish for that art*, għandu ħajra jew gibda cbira għall dic l-arti; *I don't relish your opinion*, l-opinioni (il fehma) tiegħec ma togħġobnix.

Relive—tarġa tati il ħajja; tgħix mil ġdid; tarġa tkum għal ħajja.

Relocation — geddid (tiġdid) ta żmien fil chera; tiġdid ta cens.

Relucent - li jiddi, jilma jew ilekk; trasparenti.

Reluct—titħabat ma; tisforza contra xi ħaġa.

Reluctant fuk il kalb; *reluctant obedience*, obbedienza fuk il kalb.

Reluctantly - fuk il kalb; *I have done all this reluctantly*, għamilt dana collu contra (jew fuk) kalbi.

Rely—tafda; torbot jew tokgħod fuk; *you cannot rely on him*, ma tistax tafda fih (torbot jew tokgħod fuku).

Remain — tibka; tokgħod; tifdal; tissocta, tcompli; *to remain behind*,

tibka lura; *where remains he?* (**Shakespear**, *As you like it*), fejn jokgħod hu?; *he is to have what will remain*, hu jeħu dac li jifdal.

Remainder } fdal, il bkija; id-diffe-
Remains } renza bejn żewġ numri wieħed żghir u l-jehor cbir.

Remains — il cadavru, il mejjet; *his remains were interred here*, il cadavru tiegħu difnuh hawn.

Remand — tibgħat lura; tarġa tibgħat.

Remanence — dac li jibka, li icompli; fdal.

Remanent — li jibka jew jifdal.

Remark — rimarca; osservazioni; tagħrif billi tinduna; tagħmel rimarca jew osservazioni; tgħarraf dac li tinduna bih; tgħid x'rajt jew titchellem fuk dac li rajt jew smajt; *to pass remarks*, tagħmel osservazionijet jew rimarchi; *a person of remarks*, xi ħaġa (persuna) cbira; persuna magħrufa; ras cbira; xi ħaġa; *he pretends to be a person of remark*, jidhirlu li hu xi ħaġa.

Remarkable — rimarchevoli; ta min isemmih; li jati fil għajn; li tinduna bih; straordinariu; famus; rari; *that was a remarkable eclipse*, dic chienet ecclissi famusa (rari, jew li ma dehritx bħala).

Remarked — msemmi; cbir.

Remarker — min jagħmel rimarchi jew osservazionijiet.

Remasticate — tarġa tomgħod (bħal meta il bakra etc. tixtarr).

Remediable — rimediabbli; li tista issewwih, tirranġah jew issiblu rcaptu.

Remedial — li fih (tar-)rimediu tattiswija.

Remediless — bla rimediu; li ma hemmx tama għalih; irrevocabbli.

Remedy — tiswija; rimediu; rpar; issewwi; tirrimedia; *to use remedies*, tirricorri għar (tagħmel ir-) rimediu; *past remedy*, incurabbli; għal xejn; *there is no remedy against jealousy*, għal għejra ebda rimediu ma hemm; *remedy*, (fil-ligi) ricors; *where will you have a remedy*, fejn se'r tirricorri, x'ser tagħmel għad-drittijiet tiegħec?

Remember — tiftacar, isselli; *remember me to your father*, sellili għal missierec.

Rememberable — ta min jiftacru.

Remembrance — tifchira, ricordiu; facra; memoria; amment; *it has not happened within my remembrance*, ma ġarax li niftacru jena (ma għandix amment) li ġara fi żmieni; *this lord of weak remembrance*, (**Shakespear**, *Tempest*), dan is-sinjur ta memoria ħażina jew ta moħħ li ma tantx jarfa.

Rememorate — tiftacar.

Remiform — li għandu għamla ta (gej bħal) mokdief.

Remigable — li tista takdef fuku.

Remiges — il primi (rixiet) ta gewnaħ ta għasfur li bihom iżomm u itir fl-aria.

Remind — tfaccar; *remind me tomorrow*, faccarni għada.

Remindful — li ifaccar.

Reminiscence — facra, reminixxenza.

Reminiscent — li ifaccar.

Remise — ticounsinna; tati lura, tragġa lura ħaġa li mhix tiegħec u tatiha lill min tahielec; cessioni, għati ta ħaġa lill sidha jew lill min tcun tmiss.

Remiss — artab; mitluk; għażżien; bla cont; trascuraġni.

Remissful — li jaħfer; ħanin.

Remissible — li jinħafer; mistħokk il maħfra.

Remission — kies; tweżin; moderazioni; maħfra; *such fits of excitement shall always be followed by remission*, (**Macaulay**, *Hist. of Eng.*), dagħdijiet bħal dawn dejjem icollhom warajhom il moderazioni (tweżin); *for the remission of sins*, għal maħfra taddnubiet.

Remissive — li inakkas; li jaħfer; *remissive of his might*, (**Pope**, *Homer etc.*), li inakkas il kawwa (setgħa) tiegħu.

Remit — taħfer; terħi; tibgħad flus; *whose soever sins you remit they are remitted unto them* (*St. John*), dawc id-dnubiet collha li taħfru icunu maħfura.

Remittal } flus mibgħuta.
Remittance }

Remittent — li inakkas; li jinżel għal ftit taż-żmien; *remittent fever* jew *continued fever*, deni remittenti (deni biered).

Remitter / Remittor — min jibgħat flus.

Remnant — fdal, scamplu, il bkija; *the remnant years*, il bkija tas-snin etc.

Remollient — li irattab.

Remonstrance — taħkik; turija tar-raġunijiet tiegħec; sfera.

Remonstrant — li iħakkek; min juri ir-raġunijiet tiegħu.

Remonstrate — tħakkak; turi jew tati ir-raġunijiet tiegħec; tipprova.

Remontoir — meccanismu ta arloġġ li iħaddem il macna esattament.

Remora — (ħuta) pixxitmun; żamma (stanjar) tad-demm; *remora*, strument tat-tobba li jusaw meta iridu iżommu f'loca xi biċċa micsura jew maklugħa mil gisem.

Remorse - rimors; tingħiż tal cunxenza; *remorseless*, ta stoncu oħxon.

Remote — bgħid; bogħod.

Remotely — fil bogħod; *we are remotely connected*, niġu minn xulxin fil bogħod.

Remount — tarġa tircheb; tagħmira (provvista) żwiemel ġodda għal cavlarija.

Removable — li jista jitbattal; jitkankal jew jinġarr, jew li jista jittieħed minn banda għal l-oħra.

Removal — tbattil; tkankil; ġarr; tcheccija; *the removal of these persons from their posts has produced such popular commotions* (**Addison**), it-tcheccija ta dawn in-nies mil post taħhom kanklet kalb culħadd.

Remove — tbattal; tkankal; iġġorr; tneħħi; titbattal; titkankal; tmur; tbiddel in-nagħla ta żiemel minn siek għal oħra; ġarr; tibdil (bidla) ta post għal jeħor; tibdil tal platti minn fuk mejda; assediu; *if they set down before us, for the remove bring up your army* (**Shakespear**, *Cariolanus*), jecc huma armaw rwieħhom għal l-assediu kuddiemna gib l-armata tiegħec.

Remunerate — tħallas; tirricumpensa; ħlas; ricumpensa.

Remunerative / Remuneratory — li iħallas; li iħallas il kliħ.

Ren — chilwa.

Renaissance — kawmien mil ġdid ta ħaġa li tcun intsiet.

Renal — tal cliewi.

Renard — il volpi jew il gilpa (ċhif isejħula jew isemmuha fil ħrejjef).

Renascence / Renascency — twelid mil ġdid; kawmien mil mewt; rxuxtar.

Renascent — li twieled mil ġdid; li rxoxta; li kam mil mewt.

Rencounter — collisioni; ħabta ta żewġ ħwejjeġ ma xulxin; opposizioni personali (meta tnejn min-nies jiltakgħu u jitkabdu ma xulxin; titkabad, tiggieled sider ma sider.

Rend — tkatta; iċċarrat; tifred; taksam.

Render — min iċarrat, jifred jew jaksam; ħlas (għati) ta flus (l-actar iżda tal chera); dichiarazioni; għajdun; raccont.

Render — trodd; tagħmel; tittradući (tfisser jew takleb fi lsien jeħor); tgħalli ix-xaħam etc biex tagħmel ix-xama ta dam; tati; tgħid jew tgħarraf; icciedi; *that this gentleman may render of whom he had this ring* (**Shakespear**, *Cymbeline*), sabiex dan is-sinjur igħejd minn għand min giebu dan iċ-ċirchett; *never render evil for evil*, katt la tagħmel (trodd) deni lill min jagħmillec id-deni; *to render a service to a person*, tagħmel piacir (tcun utli) lill xi ħadd; *the words of the original may be rendered etc* (**Waterland**, *Works*), il cliem tal original jista icun tradott etc.

Rendering — traduzioni; tifsir; interpretazioni; għemil, esecuzioni ta xogħol etc; lewwel passata tiċħil (bittajn) fuk ħajt ġdid tal madum etc fil bini.

Rendezvous — tocc; milkgħa; post magħżul fejn wieħed (truppi etc) għandu jiltaka; tiltaka tingħabar (truppi etc) f'post fejn icun miftiehem kabel.

Rendible — li jista icun tradott jew mfisser minn lsien għal l-jeħor.

Renegade — renegat; maklub; li

kaleb ir-religion; apostata; trajditur; wieħed li iħalli il shabu, il pajjisu etc. u imur ma ħadd jeħor.

Renegation—ċaħda; ċħid.

Renew—iggedded; tarġa darb'oħra.

Renewal—tiġdid; bidu mil ġdid.

Renewed—mgedded; magħmul mil ġdid, rnuvat.

Renewdness—tiġdid.

Renewer—min igedded; geddied.

Renewing—tiġdid.

Reniform—li għandu għamla ta, li gej bħal, cliewi.

Renitence — renitenza, resistenza morali; nukkas ta kalb jew ta volontà (li tagħmel ħaġa).

Renitent—renitenti; li iżomm contra il għafis; li hu cuntrariu sħiħ jew li ma iridx assolutament; fuk kalbu jew contra kalbu.

Rennet—tames (il ktar li ikattru fil ħalib bies jagħkad u isir bakta); xorta ta tuffiħa.

Renounce—twelli; tħalli; titlak; ma isservix fil logħob tal carti mil culur li icun il-logħob (tagħmel rifjut).

Renovate—iggedded.

Renovation—tiġdid.

Renown—fama; isem; tagħmel famus jew ta min isemmih.

Renowned—msemmi; famus.

Rent—chera; kbiela; mifrud; maksum; mċarrat; tiċri, tkabbel; firda; separazioni; *a rent in a church*, xisma (firda minn cnisia); *he is allowed £18 annually for rent*, għandu (jatuh) tmintax il-lira fis-sena għal chera.

Rentable — li jista jinchera jew jitkabbel.

Rentage—chera, kbiela.

Rental—ctieb (registru) fejn iniżżlu il ħlas jew id-dħul tal chera; rendal; ir-renti; il ħlas tal chera (il chera); *rental right*, cens (ħlas ta flus ta kbiela etc.) baxx jew żgħir.

Rente—li mgħax li jitħallsu fuk li *stocks*; li *stocks* (capitali jew flus).

Renter—issarsar; timla (tokba ta calzetta etc.)

Renterer—sarsàr, min isarsar.

Rent roll — ctieb (registru) tal chera.

Renuent (iż-żewġ muscli) li fuk-hom tahdem ir-ras mita nixħtuha lura.

Renunciation — tulija; tħollija; tluk ta ħaġa minn idejc.

Renverse — takleb (rasu l-isfel); b'rasu l-isfel (maklub).

Reometer—strument għal chejl tal current elettricu; galvanometru.

Reotrope—strument biex tbiddel jew iddawwar il current elettricu.

Repair — issewwi; trodd, tpatti; tmur; tiswija; radd; *the house is in good repair*, id-dar kegħda (msewwija) tajjeb; *good many of them are repairing here*, bosta minnhom gejjin hawn; *to repair a loss or damage*, tpatti għal ħsara jew għal telfa.

Repand, Repandous (fil botanica) werka etc. li għandha ixxfar tagħha bil ponot jew m'humiex lixxi.

Reparable—li jissewwa.

Reparation—tiswija; radd; riparazioni.

Reparative—li isewwi; li ipatti; li irodd.

Repartee—twegiba tajba (f'loca) chelma f'wakta; tati risposta f'wakta.

Repartition—ksim f'ħafna biċċiet żgħar.

Repass—tarġa tgħaddi (tmur lura) fi triek.

Repast—ichel, icla; mistrieħ; serħan; titma; tgħajjex; tati jecol; *and like the pellican repast them with my blood*, (Shakespear, *Hamlet*), u bħal pellican ngħajjixhom (natihom) demmi.

Repasture—stedina għal l-ichel.

Repatriate—tarġa iddaħħal (tibgħat) bniedem f'pajjisu (minn fejn icun ħareġ).

Repay—tarġa tħallas; tpatti; tħallasha kares; tati lura flus li tcun ħadt jew issellift.

Repayable—li jarġa jitħallas; *money lent repayable in instalments*, flus mislufa li jitħalsu ftit ftit (tant fixxahar etc.)

Repayment—ħlas mil ġdid; tpattija; ħlas kares.

Repeal—tneħħi; takta; tannulla;

tħassar ligi; iggib buiedem lura mill l-esiliu.

Repeat—ittenui; tarġa; tirreplica; tgħejd; tirrecita; *I can't repeat whole books that I have read*, (**Ben Jonson**, *Discoveries*), ma nistax ngħejd bl-amment cotba sħaħ li jena krajt; *repeat*, iddokk (arloġġ) is-sigħat; *a repeating watch*, arloġġ li idokk is-sigħat; *to repeat one's self*, tagħmel li icun ġa għamel ħadd jeħor; *repeat* (fil musica) sinjal li biċċa ghandha tcun ripetuta jew replicata).

Repeatedly—bosta drabi; chemm il darba.

Repeater—min itenni jew jirreplica; min jirrecita jew ighejd; (fiddecimali) numru bit-ticca fuku, jigifieri li jibka dejjem jidħol hu li stess f'divisioni; *repeater*, revolver, pistola li tispara actar minn tir wieħed bla ma ticcargaha cull darba; *repeater*, arloġġ tal but jew tal ħajt etc. li meta tghafaslu buttun jew tigbidlu ħabel idokk dejjem l-aħħar ħin li icun dakk; *repeater*, bastiment (tal gwerra) li icun mal fregata tal Armirall biex iwassal (jirrepeti) is-sinjali ghal bastimenti l-oħra fil bogħod etc.

Repeating circle — strument tannautica għal chejl tal bogħod angulari.

Repel—titfa lura; timbotta; tilka.

Repellant—dua etc. li traġġa lura tumur etc.

Repellence—tfiħ lura; rgigħ lura; mbuttar.

Repellent—li jitfa jew iraġġa lura li jimbotta; li ichecci; li ma jakbilx; li idejjak; ta fuk il kalb.

Repent—tindem; tixgħof; jisghobbic; li jixxeblec.

Repentance — ndiema; xogħfa; sogħba.

Repentant } niedem; sogħbien.
Repenter }

Repentingly—bis-sogħba; bli ndiema.

Repentless—kalbu jebsa; bla ndiema etc.

Repeople—tarġa tgħammar binnies.

Repertitious—misjub (wara li fet-txewh).

Repertoire } repertoriu; otieb; worrej; lista tal opri etc li icollhom isiru fi staġun f'teatru: repertoriu; maħżen; loc ta (fejn icun hemm) ġabra ta ħwejjeġ.
Repertory }

Repetition — ripetizioni; reġgħa; prova; cuncert.

Repetitional }
Repetitionary } li fih *repetition*.
Repetitious }
Repetitive }

Repine — tghemghem; tilmenta; tgorr.

Replace—tarġa tkigħed fil-loc; tarġa tkiegħed mil ġdid; tkiegħed minn f'loc.

Replait—tarġa tidfor jew tagħmel malja xagħar; iżżid dafra jew malja.

Replant—tarġa tħawwel.

Replenish—tarġa timla; tforni; tissupplixxi; tghammar mil ġdid.

Replete—mimli sa fuk; mfawwar.

Repletion—mili.

Repletive—li jimla; li ifawwar.

Repleviable } li tista tircuprah.
Replevizable }

Replevin—rcupru.

Replevy—tircupra.

Repliсant—min iwiegeb; min jirreplica.

Replicate—mitwi għal darb'oħra; mitwi mil ġdid; replicat.

Replica—copia mil l-original; (xogħol ta li stess autur).

Replication—twegiba, replica; xi iwiegeb il convenut ghad-domanda tal attur f'causa.

Reply—twegiba; twiegeb.

Repone—tarġa tkiegħed; tirponi.

Report—ħoss; tir; rapport; xnigħa; vuci; fama; twassal; tgħejd; tagħmel rapport; tati rapport; tirrapporta; tugża; toħroġ ix-xnigħa jew il vuci; *there is a report of her being dead*, hemm ix-xnigħa (igħejdu) li mietet; *have you read his last report?*, krajtu l-aħħar rapport li għamel?; *she has an ill report*, ghandha fama ħażina; *we heard the reports of the guns early in the morning*, smajna it-tiri tal canuni fil għodu cmieni; *who is to re-*

port the case?, min sejjer jirrapporta dan? ; *he has reported you to the chief*, hu wassleo (hu gżac jew irrappurtac) il cap; *to report one's self*, tghejd fejn int (lis-superiuri tiegħec biex meta iriduc isibuc); *to have report to*, icolloc x'tagħmel jew x'taksam ma; *the corridors have no report to the wings they join to*, (**Evelyn**), il curituri ma għandhomx x'jaksmu (ma jinfdux) mal megħdijiet (ġwienaħ) li maħhom huma kegħdin.

Reporter — min iwassal, igħejd, jew min jagħmel jew jati rapport.

Reposal—mistriħ; serħan.

Repose—serħ; serħan; mistriħ; nifs; rkad, rpôs; kgħad; tistriħ; tieħu in-nifs; jew rpos; tirposa; tkiegħed; *I need to take some repose*, għandi bżonn nistriħ ftit; *to repose one's trust in one*, terħi it-tama collha tiegħec f'idejn bniedem (tafda fih għal collox).

Reposed — quiet; tranquill; kiegħed b'sabru (mistriħ) jew bi quietu.

Reposedness — mistriħ, serħan; kgħad.

Reposit—tkiegħed f'loc; tarfa jew tpoggi.

Repository — loc ir-rfiħ, post fejn wieħed jarfa xi ħwejjeġ; maħżen.

Reprehend—iċċanfar; tgħajjat ma; taħsel jew tati ħasla lill; twiddeb; twissi.

Reprehensible—ta min iċanfru jew igħajjat miegħu; ta min jaħslu jew jatiħ ħasla; ta min iwiddbu jew iwissih.

Reprehension – ċanfira, ħasla; twiddiba; twissija; għajta ma.

Reprehensive } taċ-ċanfira; li iċanfar.
Reprehensory }

Represent — turi; tagħmel f'loc ħadd jeħor; tirrappresenta; iggib mil ġdid jew darb'oħra kuddiem għajnejc jew f'moħħoc.

Representance } wirja; għamil f'loc ħadd jeħor; rappresentazioni f'teatru; descrizioni bil cliem ta chif chienet il ħaġa; ix-xbija (xebħ) ta ħaġa; *a very correct representation of the comet of 1819* (**Herschell**, *Astronomy*), il vera xbija tal cometa li dehret fis-sena 1819 (hi lupramen t).
Representation }

Representative — min juri; min jagħmel f'loc ħadd jeħor; rappresentant.

Repress—tgħakkes; tnakkas; tliggem; iżżomm.

Repression — tgħakkis; nukkas; żamma; lgiem.

Repressive—li igħakkes; inakkas; iliggem jew iżomm.

Reprieve—titwil taż-żmien lill min icun icundannat għal mewt; ittawwal iż-żmien lil min icun iccundannat għal mewt (biex actarx jaħfrulu jew jibgħatuh il ħabs għal għomru).

Reprimand — ċanfira; għajta ma; ħasla; twiddiba; twissija; iċċanfar; tgħajjat ma; tati ħasla jew taħsel lill; twiddeb; twissi.

Reprint – tarġa tistampa; tistampa mil ġdid; tagħmel edizioni ġdida; edizioni ġdida.

Reprisal—priża; castig li wieħed jati lill xi ħadd biex ipatti, jew castig li x'uħud mil priġunieri ta gwerra isofru bil mewt etc minn dawc li jakgħou f'idejhom biex dawna ipattu talli il għedewwa icunu għamlulhom.

Reprise—tpatti; tarġa tieħu; nukkas jew tnakkis tal ħlas fis-sena ta chera; kbiela etc.

Reproach—ċanfir; lewm; ħasla; iċċanfar; taħsel; tlum.

Reproachable—li jisthokklu ċanfir; il-lewm; it-tmegħir jew it-tmakdir.

Reproachful—li jinġuria; li iwaġġa; li joffendi; *reproachful language*, cliem inġurius (li joffendi).

Reprobate — min hu misħut jew mitluf għal dejjem; misħut; ħażin; mitluf għal dejjem; tisħet; ittellef għal dejjem; tirrigetta jew tixħet barra (ma taccettax ħaġa; *approbate and reprobate*, taccetta biċċa minn cuntratt u tirrigetta (ma tridx tokgħod għal) biċċa oħra jew dac li ma jakbilleox.

Reprobation—cundanna; rigettar (tfieh jew xħit barra) ta ħaġa.

Reproduce—taħlak; tnissel; tagħmel mil ġdid; tirrappresenta; turi mil ġdid jew darb'oħra biex (dejjem) tfaccar; *to reproduce a scene on canvas*, turi (tpingi) xena fuk it-tila; *to repro-*

duce a play on the stage, tagħmel mil ġdid opra f'teatru.

Reproduction—ħolkien, tnissil jew għamil mil ġdid; riproduzioni (tnissil minn ħag'ohra, mil l-original); *this play is not new but a reproduction*, din l-opra m'hix ġdida iżda riproduzioni.

Reproductive—li inissel; tat-tnissil; tan-nisel,

Reproof — ċanfira; ħasla; għajta ma.

Reprovable—ta min iċanfru; li ħakku ċanfira, ħasla jew ta min igħajjat miegħu

Reproval — ċanfira ; ħasla; għajjât ma.

Reprove — iċċanfar; tgħajjat ma ; taħsel; tati ħasla.

Reptation — tcaxchir ma l-art bħal tas-sriep etc.

Reptile – annimal li jitcaxcar; bniedem vili (li hu capaci jagħmel collox); *a serpent, a tortoise, a toad etc. are reptiles*, serp, fecruna, żrinġ etc. huma rettili jew annimali li jitcaxcru ma l-art.

Reptile – li jitcaxcar ma l-art, vili li hu capaci jagħmel collox ; *a reptile man*, bniedem vili.

Reptilian - tar-rettili jew tal annimali li jitcaxcru ma l-art.

Republic — republica ; għamla ta gvern f'idejn in-nies collha ta pajjis b'cap taħhom wieħed magħżul minnhom cull tant snin bħala president; *republic of letters*, in-nies collha (il corp tan-nies) xienziati u letterati.

Republican — republican ; tar-republica; *a republican government*, gvern republican ; *he holds republican opinions*, hu għandu opinionijiet republicani.

Republicanize—tagħmel (tibdel f') republican.

Republication — edizioni ġdida ; stampar mil ġdid ta opra (ctieb etc.)

Republish — targa toħroġ mil ġdid ctieb etc. tagħmel edizioni (ta ctieb etc.) ohra.

Repudiate — tiċħad ; tagħżel mil mara jew mir-ragel, tagħmel divorziu ; *to repudiate a debt*, tiċħad dejn (tgħejd li ma għandecx tati għallavolja toun taf li m'hux hecc) tirrigetta jew ma taccettax dejn li ioun hemm.

Repudiation — ċħid; ċaħda; għażla mil mara jew mir-ragel; divorziu.

Repudiator—min jiċħad; min ma jaccettax (li ihallas) dejn; min jagħżel mil mara.

Repugn — tilka; topponi; tilka; tiekaf; iżżomm jebes lilu.

Repugnance – stmerra; mibgħeda ; opposizioni ; antipatia ; *he has a repugnance to work*, għandu mibgħeda (antipatia) għax-xogħol.

Repugnant—li għandu stmerra jew mibgħeda ; fuk il kalb ; *such a course is most repugnant to me*, għamil bħal dan hu ferm contra kalbi jew contra li irrid jena.

Repullulate — targa tarmi, trabbas jew tnibbet.

Repulse – tefgħa jew xeħta lura ; ċaħda; tcheccija jew ticcija; titfa lura; tchecci.

Repulseless—li ma jintafax lura; li ma tchecciħx, li ma jitfgħu lura ħadd.

Repulsion — xħit jew tfiħ lura ; tcheccija.

Repulsive } li jitfa lura; li ichecci;
Repulsory } li jimbotta; li isawtec meta tarah; *he has a very repulsive appearance*, wiċċu jimbuttac (isawtec meta tħares lejh).

Repurchase — targa tixtri; tixtri lura jew mil ġdid; tircupra, xiri mil ġdid, xiri lura, rcupru.

Reputable — tal gieh; tal unur.

Reputation — fama, gieħ, unur, carattru ; *that town has the reputation of being poor and beggarly*, (Addison, *On Italy*), dic il belt għandha il fama li hi fkira u batuta ferm ; *she is ruined in her reputation*, tilfet gieħha (jew l-unur tagħha); *that girl does not enjoy good reputation*, dic it-tifla ma tantx għandha fama tajba.

Repute — tifhem; taħseb; tgħodd ; iżżomm bi; ticcalcula; gieħ; unur ; *he is reputed to be very rich*, mitmum (igħejdu li hu) b'sinjur ħafna ; *the reputed son of Cordelion*, (Shakespear, *King John*), it-tifel li hu mitmum

(maghdud) b'ben Cordelion (it-tifel li jifhmu li hu ben Cordelion).

Reputeless – li m'hu magħaruf minn ħadd; minsi, li jagħmel għajb jew disunur; *left me in reputeless banishment* (Shakespear, *Henry IV*), ħallewni f'esiliu li jagħmel għajb.

Requa battery—canun b'ħamsa u għoxrin canna kegħdin f'filliera li jisparaw f'dakka.

Request—talba; titlob; *there is a great request for his works*, hemm talba (jew domanda) cbira għall opri (xogħlijiet) tiegħu; *at my request*, għax tlabt jena (għat-talba tiegħi); *to be in request*, tcun calculat; *Ginger was not much in request*, (Shakespear *Measure for Measure*), Ginger ma tantx chien calculat (jew msemmi bi bniedem ta fama tajba); *they are in no request*, m'humiex mfettxin; *I have the honour to request that...* għandi l-unur nitlob li...; *you are kindly requested to...*, inti bil gentilezza collha mitlub li...

Requester—min (dac li) jitlob.

Requiem—mistrieħ; *requiem mass*, kuddiesa tal mejtin.

Requience—mistrieħ; serħan; rpos.

Requitory - kabar (sepulcru) loc il mistriħ.

Requin—il chelb il baħar abjad.

Require — taħtieġ; trid; icolloc bżonn ta; *that requires consideration*, dac irid (għandu bżonn) il ħsieb jew li wieħed jokgħod jaħseb ftit fuku; *you are no longer required here*, ma għandix bżonnoc actar hawn; *your services are no longer required*, ma għandix bżonnoc actar; *you will require to go*, icolloc tmur; *you will require to buy one*, jaħtieġleo tixtri wieħed.

Requirement—bżonn; cull ma jinħtieġ; *according to the requirements of its nature*, scond il bżonnijet li jinħtieġ (li jitlob).

Requisite – ħaġa li tinħtieġ; tal bżonn; li jinħtieġ; tal bżonn.

Requisitely—indispensabilment li wieħed ma jistax igħaddi minn għajru.

Requisition—requisizioni; tagħmel requisizioni; titlob; talba; *I have sent in a requisition for more books*, bgħatt requisizioni għal (tlabt) cotba iżied; *this article is in great requisition*, dan l-oggett hu mitlub wisk (jew hawn talba cbira għal dan l-oggett) *to requisition a person to become a candidate*, titlob bniedem biex joħroġ candidat (f'elezioni etc).

Requisitionist – min jitlob; min jifferma (jew jagħmel) requisizioni.

Requisitive – li jitlob.

Requisitor – min hu mitlub (incarigat) li jifli jew jesamina fattijiet; min jitlob jew jagħmel requisizioni.

Requisitory—mitlub.

Requit—ara *Requite*.

Requital—ħlas; ricumpensa; tpattija; vendicazioni.

Requite—tħallas; tpatti.

Requite – ħlas; tpattija.

Rere – nej; nofs sajran; m'hux misjur sewwa; ħaj; *rere roasted*, mixwi chemm chemm.

Rere-de-main – dakka ta ħarta bil maklub (bid-dahar tal id).

Reredos—il faċċata tal cor (fejn icun actarx il quadru tat-titular tal cnisia); id-dahar ta sedia tal cor; il purtiera ta wara l-altar maġġur jew pavaljun; lbies ta gwerrier għad-dahar (għal fuk dahru).

Rere mouse—farfett il-lejl.

Rere supper—cena fit-tard.

Resail—tarġa issiefer lura.

Retale— tbigħ mil ġdid; it-tieni bejħ (seconda mano).

Rescind—takta; tneħħi; tnakkas; tannulla.

Rescindable—li jista icun maktuh, mneħħi, mħassar jew annullat.

Rescission—ktiħ; tneħħija; tħassir.

Rescissory—li jista iħassar; ineħħi jew jannulla.

Rescous—ħelsien (meta wieħed li icun arrestat jibgħatuh il barra).

Rescript—rescritt, digriet (editt) twegiba li jagħmel ir-Re jew il Papa għal xi talba li jagħmlulu.

Rescription—twegiba jew risposta ta ittra.

Rescriptive—decisiv, li jiddecidi;

tar-rescritt jew risposta għal talba li issir lil Re jew lil Papa.

Rescue—ħelsien; teħles; *they came to our rescue*, geu biex isalvawna.

Resoussee — min icun jew jigi meħlus (mill arrest li icun fih).

Resoussor—dac li (min) jeħles lill xi ħadd mill-arrest.

Research — tiftixa; tfittex; biċċa estemporanea li tindakk bħala preludiu ta opra etc. fuk il pianu jew bl-orgni.

Researcher—min (dac li) ifittex.

Researchful -li iħobb ifittex; curius jew li iħobb jitchixxef jew isecsef biex icun jaf collox.

Reseat—tarġa tkiegħed; tforni jew tgħammar cnisia b'sedji ġodda.

Resect—takta barra; katgħa barra.

Resection—ktieħ barra; ktigħ ta tarf ta għadma li ma tcunx f'locha.

Reseda (jew mignonette)—resedà isem ta fjur ifuħ.

Resedaceæ — familja ta fjuri ta resedà.

Reseek—tarġa tfittex; tfittex darb' oħra.

Reseize—tarġa tieħu taħt idejc; tarġa iddaħħal jew tkiegħed bniedem f'locu.

Resemblance—xebħ; lemħa; probabilità (ħaġa li tista tcun); ...*not resemblance but certainty*, (**Shakespear**, *Measure for Measure*), ...m'hux jista icun (m'hux forsi) iżda sgurissimu.

Resemblant—li jixbeh.

Resemble—tixbeh; ixxebbeh.

Resembler—min jixbeh.

Resent—tħoss; tithanfes malajr; tieħu għalic; *steps which Lewis resented as mortal injuries*, (**Macaulay**, *Hist. of Eng.*), passi li Wigi ħa għalih daks c'hemm chiecu chienu inġurji mill acbar.

Resentful } li jitħanfes malajr; li
Resentive } jirrisenti ruħu minn xejn; li jeħu fastidiu għal cull ħaġa.

Resentless - li ma iħossx; li ma jeħux fastidiu; li ma jitħanfes katt.

Resentment—tħanfis; ħass ta gratitudini (li tibka obligat lill).

Reserate—tiftaħ.

Reservation—ħabi, rfiħ; żamma.

Reservatory—post (loc) rfiħ jew fejn wieħed jarfa jew jaħżen (l-ilma); *camels are provided with reservatories where they can keep for a long time the water which they drink*, (**Ray**, *On the Creation*), l-iġmla għandhom bħal gwiebi żgħar fejn jistgħu iżommu merfuħ għal żmien (għal bosta granet) l-ilma li icollhom jixorbu.

Reserve — ħażna, rfiħ, eccezioni, riserva; taħżen; tarfa; twarrab; *reserve forces*, it-truppi tar-riserva (pulizia etc) jew li icunu dejjem lesti għal bżonn biex jatu għajnuna.

Reserved — merfuħ; riservat; mwarrab għal xi ħadd jew għal xi bżonn; *these are all reserved seats*, dawna collha postijiet riservati (meħudin u miżmumin għan-nies ċbar etc); *reserved cases*, casi riservati (xi dnubiet li jaħfer biss l-Iskof u 'l Papa); *reserved list*, lista ta ufficiali li jirtiraw b'nofs paga u li għalecc icollhom imorru għas-servizz, gwerra etc meta icun hemm bżonnom

Reservedly—bir-riserva; bl-attenzioni; bil ħajna.

Reservoir—(akra *reservuà*), depositu; ħażna tal ilma; giebia.

Reservor—(fil-ligi) min jirriserva jew iżomm għalih xi drittijiet.

Reset—tarġa tkiegħed; tarġa tingasta; iżżomm jew taccetta għandec ħwejjeġ misruka; tirtira jew iżżomm għandec xi ħadd (priġunier etc) maħrub jew li icun imcheċċi minn pajjisu.

Resettable—li jista icun *reset*(ara).

Resetter—min jarġa jarma jew ikiegħed ħaġa f'locha; min jarġa jingasta; dac li iżomm għandu ħwejjeġ misruka.

Resettle — tarġa tkiegħed bniedem etc f'locu; tarġa issewwi; tarġa tgħammar.

Reship — tarġa tgħabbi fuk bastiment; tarġa tibgħat għal pajjis jeħor dac li icun daħal minn band'oħra f'pajjis.

Reside · tokgħod; tgħammar.

Residence — għamara; dar; il-loc fejn wieħed jokgħod jew igħammar; dac li jokgħod (il kiħ) ta l-imbid etc.

Residency—residenza ta (il post

post fejn jokghod) ufficial Inglis fl-India.

Resident—min (dac li) jokghod jew ighammar; residenti; fil post (li ma jiccaklakx).

Residentiary — li ghandu id-dar jew ir-residenza (li ighammar; li jokghod); kassis (vicariu, cappillan etc) li ghandu id-dar tieghu apposta.

Residual — tal fdal; tal kigh; li jifdal.

Residual figure—(fil geometrija) dac li jibka wara li tnakkas iż-żghir mil cbir.

Residuary—tal kiegh, tal fdal; il fdal; il kiegh; *residuary devisee*, (fil-ligi) dac li (min) icun msemmi fit-testment li ghandu jehu il proprietà immobbli (bini u raba) li jibka m'hux msemmi fit-taksim (disposizionijiet jew fil chitba) tat-tastment.

Residue } **Residuum** } il fdal; il kigh; dac li jibka jew jifdal.

Resign—titlak; thalli (post etc); *he was compelled to resign*, chellu jitlak (ihalli) bil fors mill-impieg; *I had to resign to providence*, chelli nhalli (nitlak) ruhi f'idejn Alla l'Imbierec.

Resign—targa tiffirma (targa ticteb ismec f'document etc).

Resignation — risenja; tluk (jew thollija) minn post jew impieg; *he tendered his resignation yesterday*, halla mill post li chien, il bierah (telak jew ta id-dimissioni tieghu, il bierah).

Resignation—pacenzia; sabar; rassenjazioni; telka (f'idejn Alla); *he suffered his long illness with resignation*, sofra il (kaghad ghal) marda twila li chellu b'sabar jew b'rassenjazioni cbira.

Resigned—li telak; li halla; rassenjat (marbut mar-rieda t'Alla).

Resile—targa lura (tirtira) milli tcun ghedt etc.

Resilient— elasticu, li meta jiftillu jarga imur lura jew ghal locu.

Resin—raża.

Resinaceus—*resinous*.

Resiniferous—li jati (jaghmel) ir-raża.

Resiniform—li donnu (li ghandu ghamla ta) raża.

Resinoid—li jixbeh ir-raża.

Resinous } **Resiny** } tar-raża; bhal raża.

Resipiscence—resipixxenza; ndiedma; soghba.

Resist—iżżomm shih jew jebes; tirresisti; tiekaf lill; dac li jaghmlu fuk ix-xokka u 'l calico li icunu iridu jistampaw biex il culuri ma jakbdux fejn ma iriduhomx jakbdu; *resist work*, calico ichal (blù) bit-ticchi bojjod; *to resist stoutly*, iżżomm jebes jew shih.

Resistance — resistenza; wakfa; żamma; li wiehed iżomm jebes jew jekaf lill; ostaclu; tfixchil, opposizioni; *I never found any resistance*, katt ma sibt opposizioni.

Resistant—min iżomm jew jekaf lill; min jopponi.

Resistible—li iżomm jebes; li jirresisti; li tista iżżommlu jebes, jew tiekaflu.

Resistless—li ma jiflahx jew ma jistax iżomm jebes; bla sahha.

Resoluble — li jista jinhall jew icun mdewweb.

Resolute—risolut; kalbieni; li jakta katgha fil-laham il haj; decis; sod fil fehma tieghu; shih.

Resolution — risoluzioni; katgha fil laham il haj; fehma shiha u soda; firda, halla jew separazioni ta haga fil parti taghha semplici jew li jiccomponuha.

Resolutive—li idewweb, li iholl.

Resolve—tirsolvi; takta katgha fil laham il haj; tiddecidi; tghejd sewwa x'sejjer taghmel etc; tholl; taghżel; takta; thejji; *I wish you would resolve my doubt*, nixtiek taktaghli il cursità (tnehhili jew tholli id-dubiu li ghandi); *resolve you for more amazement* (Shakespear, *Winter's Tale*), nhejjic (nillestic) ghal biex tistghageb actar.

Resolved — risolut; determinat; kalbieni; *he is a resolved soldier*, dac suldat kalbieni.

Resolvent—li jirsolvi; li idewweb; li iholl; li iragga lura l-infjammazioni jew in-nefha (ta tumur etc.)

Resonant—li jitfa lura il hoss, li idokk.

Resorb—tixrob.

Resort—tocc; milkgħa jew post fejn jiltakgħu ħbieb; nies etc.; tmur fil post fejn jiltakgħu in-nies jew ittocc; tmur (f'post) spiss jew dlonc; tagħmel żjara ta spiss; tirricorri għal; *Taormina is the place in Sicily where English people resort to in winter*, Taormina hu il post fi Skallija fejn l-Inglisi iħobbu imorru wisk fix-xitwa; *this garden is my resort*, dan il ġnien hu it-tocc tiegħi (hawn nħobb nigi l-actar); *mercy fled to as the last resort* (**Cowper**, *Hope*), għal ħniena chelli nirricorri l-aħħar (l-unicu mezz li għalih chien fadalli nirricorri chienet il ħniena).

Resorter — min jiffrequenta jew imur spiss f'post, min iżur post spiss.

Resound — tarġa iddokk; iddemdem; tirbomba; tarġa titfa jew tixħet lura il-leħen jew il ħoss.

Resource—risorsa; il mezz; il chif; appoġġ; għajnuna; dac li fuku tista isserraħ rasec f'xi bżonn; *they had miscalculated their military resources*, (**Macaulay**, *Hist. of Eng.*), għamlu cont ħażin fuk is-suldati etc. li chellhom rashom merfugħa bihom għal xi bżonn, *I have no other resources*, jena ma għandix mezzi oħra (minn fejn ingib flus iżied).

Resourceful—collu mezzi.

Resourceless — bla mezzi; fkir; batut; li ma għandux minn fejn.

Respect—kima; stima; rispett; tati kima; iggib rispett; tweggeh; tirrispetta; *I have a great deal of respect for him*, jena għandi rispett cbir lejh (nirrispettah ħafna); *I have done all this out of respect to you*, għamilt dana collu għal wiccec (rispett tiegħec); *give my respects to your father*, sellili għal missierec; *with respect be it spoken*, (jew *saving your presence*), nitchellem bir-rispett; *in respect of*, a paragun ta (ħdejn); *in respect of a fine workman I am but a cobbler*, (**Shakespear**, *Julius Cæsar*), ħdejn ħaddiem tajjeb jena m'inhiex ħlief ċabattin (scarpan li irakka iż-żraben); *in respect of* jew *to*, mħabba fi; għal dac li hu; *in respect of this I'll let you go this time*, mħabba f'dan (f'hecc) nħallic tmur din id-darba.

Respectability — rispettabilità; tweggiħ; kima; rispett; persuna rispettabili (ta min jirrispettaha jew jatiha giħ).

Respectable—rispettabbli; li jistħokklu kima, giħ, jew rispett; u hecc; hecc hecc; m'hux ħażin; mediocri; *proficiency in letters and science respectable etc.* (**Macaulay**, *Hist of Eng.*, *Ch. II*), capacità (ħila) fil letteratura u fix-xienza u hecc (m'hux ħażin) etc.

Respectably—sewwa; bir-rispett; u hecc; m'hux ħażin; *he conducted himself respectably*, gieb ruħu sewwa (bir-rispett collu).

Respectant — (fl-araldica) arma b'żewġ annimali kegħdin wiċċ ma wiċċ.

Respectful—li ikim; li iweggeh; tar-rispett.

Respectfully—tar-rispett jew bil kima collha; *I have always been respectfully treated*, jena dejjem cont ittrattat bir-rispett collu.

Respecting—għal dac li hu; fuk; inquantu għall.

Respective—bil għakal; ħajjen; li ikim; li iweggeh, li igib rispett; relativ.

Respectively — bir-rispett collu; ta cull wieħed.

Respectless—bla rispett; li ma għandux rispett għal ħadd.

Resperse—ixxerred; troxx; tbixx.

Respirable—li jista jeħu in-nifs; li tista tieħdu man-nifs jew tirrespirah.

Respiration—nifs.

Respirational—ara *respiratory*.

Respirator—respiratur; biċċa bħal xibca rkieka etc mimlija bil faħam etc li ikegħdu fuk ħalkhom u mnifsejhom dawc li jinżlu f'xi canali etc biex in-nifs li jeħdu icun pur chemm jista icun (biex ma jeħdux nifs ħażin jew ma iħallux għabra tidħol fil pulmuni).

Respiratory—tan-nifs; li jinħtieġ għan-nifs.

Respire—tieħu in-nifs; tonfoħ; tistriħ; *see the tortured Ghosts respire etc* (**Pope**, *Ode on St. Cecilia's day*), araw

li Spiriti (fatati); għajjenin (maktulin bix-xogħol) jistrieħu.

Respite—tiġbid taż-żmien; tamtil; titwil taż-żmien; nifs; wakfa; intervall; iggebbed; ittawwal; tħalli għal darb'oħra; tati xi nifs; *the case was respited sine die*, il causa ħallewha għal darb'oħra meta jiddecidu il ġurnata; *I crave but four day's respite* (**Shakespear,** *Measure for Measure*), ma nixtiekx ħlief erbat ijiem differiment; *to give a debtor some respite*, tati in-nifs (jew żmien) lil wieħed li icollu iħallas.

Respiteless – bla mistrieħ; bla nifs.

Resplendence—dija; tgħammix ta dawl kawwi; splendur.

Resplendent — li jiddi; li jilma; ilekk.

Respond – twiegeb; tagħmel tajjeb; tgħammar; nofs colonna jew biċċa ħajt (bħal moll) li icun kiegħed (tiela) ma ħajt biex iżomm ħnejja; responsoriu (cant tal cnisia); strofa ta innu li icantaw jew iwieġbu dawc tal cor; *to be held to respond in damages*, icolloc tagħmel tajjeb (tgħammar) il ħsara.

Respondent – li iwiegeb; li jirrispondi; dac li jirrispondi tesi etc. f'xi esami jew xi dibattiment.

Respondentia—(fil cummerċ) cuntratt li bih (li juri li) sewwa il bastiment chemm ucoll it-tagħbija jagħmlu tajjeb.

Responsal—responsabbli (li jirrispondi) li jagħmel tajjeb għall; pleġġ.

Response – twegiba.

Responsibility — responsabbilità għemil tajjeb jew ta pleġġ għal ħadd ieħor; li icolloc fuk spallejc il għemil etc ta ħadd ieħor.

Responsible — responsabbli; li għandu fuk spallejh il għemil etc. ta ħadd ieħor; li jirrispondi għal dac li jagħmel jew li icollu jati ħadd ieħor; li fih ir-responsabbiltà; *his is a responsible office*, l-ufficiu tiegħu hu ta responsabbilità.

Responsion—twegiba; *responsions*, hecc hu msejjah l-ewwel esami li jagħmel student fl-Università ta Oxford (għal cors ta lawria).

Responsive—li iwiegeb; twegiba.

Responsory – responsoriu (ta matutin etc) twegiba; li iwiegeb.

Rest – mistrieħ, serħan; nifs; wakfa; nagħsa; fdal; bkija; mewt; dar; loc; għamara; rest għal li sticca tal biljard (fejn ma tilħakx tpoggiha fuk idec); (fil musica) pawsa; tistriħ; tpoggi; tieħu in-nifs; tieħu nagħsa; tiekaf; tpoggi; tkiegħed; *he has gone to his rest*, miet (mar għal mistrieħ ta dejjem); *and the land had rest for forty years*, u l-art bakgħet mistrieħa għal erbgħin sena; *you take the rest*, il bkija għalic (inti ħu il bkija); *what about the rest?* il bkija (li fadal jew l-oħrajn) fejn huma ?, *to set up one's rest*, isserraħ rasec fuk (icolloc tama fi); *for the rest* għall bkija (in quantu għal ħwejjeġ oħra); *he made his rest in Tarsus*, (**Shakspear,** *Pericles*), kagħad igħammar f'Tarsus; *rest on my word*, ibka fuk chelmti; *to rest one's self*, tistrieħ.

Restagnant – kiegħed.

Restant – li baka; li jibka.

Restaurant—restorant; dverna; lucanda fejn wieħed imur jecol.

Restaurateur – sid dverna; min iżomm restaurant jew lucanda għal ichel.

Restful — quiet; li kiegħed bi quietu.

Restiff—li ma iridx jiċċaklak jew iciedi; stinat; ta rasu; (żiemel) li jekaf u iwebbes rasu ma iridx jimxi.

Restiform—li donnu (bħal) ħabel.

Resting — (dejn) li jibka (m'hux imħallas); pendenti; li għandu jati li għad bakgħalu id-dejn; *resting place*, loc il mistriħ; il pian bejn indana (jew medda) u oħra f'taraġ.

Restitue } targa tati; tati lura;
Restitute } trodd.

Restitute – dac li (min) jagħmel f'loc ħadd ieħor; sostitut.

Restive—ara *restiff*.

Restless—li ma għandux mistrieħ jew quiet; li dejjem sejjer; li ma jekaf katt.

Restlessness—inquiet; nukkas ta quiet jew ta mistrieħ.

Restoration—għati lura; radda.

RESTORATIVE } li jati lura (li jar-
RESTORATORY } ġa jati) is-saħħa; (medicina li tfejjak); li irodd.

RESTORE—tati lura; trodd; *to restore to life again*, tarġa tati il ħajja.

RESTRAIN — trażżan; tliggem; iżżomm, tgħacches.

RESTRAINMENT } żamma; rażna;
RESTRAINT } lgiem; *to be under restraint*, icolloc lgiem (tcun mrażżan).

RESTRICT—iddejjak; tagħfas; tross; tillimita; twassal sa.

RESTRICTION—tidjik; dieka; għafis; rassa; trażżin; limti.

RESTRICTIVE } li idejjak; li jagħ-
RESTRINGENT } fas; li iross; astringenti, li iżomm il fetħa; li jistitica.

RESTY—ara *restiff*.

RESULT—risultat; li jiġri jew isir wara; cull ma jiġri jew isir wara; li jirrisulta, isir jew jiġri wara; jispiċċa; *will this result in good or in evil?*, dana se'r jispiċċa bit-tajjeb (bil gid) jew bil ħażin (bid-deni); *we must abide by the result*, jaħtieġ nokgħodu għar-risultat; *this was the result*, dan li ġara imbagħd (jew wara).

RESULT—tarġa takbeż (togħla mill-art wara li tcun wakajt u gejt fukha); kabża mill-art; għolja (ta ħaġa meta takbeż) mill-art; kabża.

RESULTANT } risultat; li jirrisulta
RESULTING } jew li isir; conseguenza.

RESUME—tarġa tibda jew takbad; tibda mil ġdid; *I resumed my duties yesterday after I have been away from my office for two months*, rġajt bdejt ix-xogħol lbieraħ wara li ili niekes xagħrejn; *now I'll resume*, issa narġa nibda nitchellem (ncompli li cont kieghed ngħejd).

RESUME (akra *resumè*) — compendiu, sommariu; raccont ta fattijiet jew ġrajja etc. fil kasir, ricapitulazioni.

RESUMPTION—meta tieħu ħaġa lura.

RESURGENT - li kam (li rxoxta) mil mewt.

RESURRECT—tirxoxta, tkum minn bejn l-imwiet.

RESURRECTION—rxoxtar; kawmien minn bejn li mwiet; kawma mill mewt; *resurrection pie*, torta (pastizzott) mimli bil fdal (tlakkita) tal laħam, ħaxix etc.

RESURRECTIONIST - dac li (wieħed) li jeħu l-iġsma tal mejtin mill-okbra biex ibiħħom lit-tobba ħalli jistudiaw l-anatomija etc. fukhom.

RESUSCITATE — tkajjem; tirxoxta, tati il ħajja, iċċaklak.

RETAIL—bejħ bli mnut; tbiħ bli mnut.

RETAILER—min ibigħ (bejjegħ) bli mnut jew *reporter* (ara).

RETAIN—iżżomm; tarfa; *I retained him for my counsel*, żammejtu b'avucat (difensur) tiegħi.

RETAINER—min iżomm jew jarfa; seftur; bniedem impiegat jew li kiegħed ma jew a serviziu ta bniedem jeħor, capparra (flus kuddiem) li wieħed jati lill avucat biex dana jibka għall dic il causa (ma dac il client) u ma imurx jiddefendi lill, jew iżomm ma, ħadd jeħor.

RETAKE—tarġa tieħu.

RETALIATE—titħallas; tpatti; tagħmel bħal ma jagħmluloc; tati milli tieħu.

RETALIATION—għati ta ħaġa f'loc oħra, tpattija; vendetta; *by way of retaliation*, biex wieħed ipatti; *retaliation of an injury*, vendetta ta inguria (ta ħsara etc. li wieħed icun għamilloc lewwel).

RETALIATIVE—vendicativ; li ipatti; li jagħmel chif jagħmlulu.

RETALIATORY—li ipatti; li jagħmel chif jagħmlulu; li jati milli jeħu.

RETARD - iddewwem; iżżomm; timpedixxi; ma tħallix li ħaġa tgħaddi il kuddiem; tħalli m'illum għall għada jew għal ġurnata oħra; *to retard a visit*, tħalli żiara m'illum għal ġurnata oħra; *retard of the tide*, l-intervall jew iż-żmien tal mogħdija jew il mixi tal kamar li fih jibdew il frugħa u 'l mili tal baħar sa meta jibdew jidru dan il mili jew frugħa tal baħar jew il marea.

RETARDATION — dewmien; tħollija ta ħaġa għal darb'oħra; differiment;

dac li iżomm jew idewwem jew ifixchel.

Retch — titkalla; trid takla jew tivvomta.

Retecious—li donnu (bħal) xibca jew xbiec.

Retention — żamma; detenzioni; gheluk (arrest).

Retentis—ħwejjeġ merfugħa jew miżmuma għal xi bżonn (sa chemm tigi bżonnom); *to be kept in retentis*, tcun miżmum jew merfuħ ma dawc il ħwejjeġ li għad jiġu bżonnom; *to lie in retentis*, tcun kiegħed x'hud (lest għal provi li hemm bżonn kabel ma isir ġuri jew il causa).

Retentive—li iżomm; li jarfa; *a retentive memory*, memoria (moħħ) li iżomm, li jarfa (tajjeb, li jiftacar).

Retex—tħassar; tneħħi; tannulla.

Retiary—bħal xibca; li jagħmel (jinseġ) xibca jew għankbuta bħal nassa etc biex jakbad il priża (bħal ma tagħmel il brimba); armat bi (li fih) xbiec jew xibca (lest biex inassec jew iżommoc).

Reticence — reticenza (ħabi bisschiet actarx fil cliem); schiet; żamma ta xi chelmiet jew cliem fil chitba jew fid-discors.

Reticent — reticenti; mħajjar li iżomm is-schiet; li ma iridx jitchellem; riservat.

Reticle—xibca żgħira jew rkieka; xibca (borsa) għal l-idejn fejn wieħed jixħet u iżomm meta imur jixtri xi affarijet etc.

Reticular—għamla ta xibca.

Reticulate - magħmul bħal xibca jew gradiljar (bħal dac ta parlatoriu tas-sorijiet etc.)

Reticulation — tixbic; cupiar ta disinn etc bil ħażż ta gradiljar jew tkassim ta quadrati quadrati żgħar.

Reticule—borża tax-xibca li jusaw (actarx) in-nisa f'idejhom meta imorru jixtru xi ħaġa (biex dac li jixtru jagħmluh fiha)

Reticulum—ir-rita rkieka li tcun ma dwar il moħħ; it-tieni stoncu tal annimali li jixtarru.

Retiform - għamla ta xbiec.

Retina—rita tal għajn; ir-retina jew ix-xibca rkieka li fuka tcun ixxbiha ta l-oggett meta narawh aħna.

Retinal—tar-retina.

Retinasphaltum } retinite; bħal
Retinite } raża li tinxef (li hemm) f'xi qualità ta faħam tal ħaġra.

Retinitis - infiammazioni tar-retina (fil għajn).

Retinoid—bħal raża.

Retinoscopy—esami tar-retina tal għajn.

Retinue—seguitu; in nies ta ma dwar il cbarat; ħaddara.

Retirade — ktigħ; katgħa (post maktuħ mwarrab) f'fortizza fejn issuldati jistgħu jirtiraw u jibkgħu moħbija biex b'dan il mod icunu jistgħu iżommu actar li ma jakgħux f'idejn il għedewwa.

Retire - twarrab; traġġa lura; tiġbor; titwarrab; tarġa lura; tinġabar; tokgħod waħdec; tirtira; *he will soon retire from business*, dal wakt jirtira min-negoziu.

Retire -rtir; post mwarrab.

Retired - rtirat; mwarrab; għalih; miġbur għalih (li ma iħobbx jagħmilha man-nies); waħdu waħdu; *a retired merchant*, neguziant li rafa minnegoziu; *he is a person of retired habits*, dac bniedem li iħobb jokgħod għalih waħdu (dejjem rtirat ma jagħmilha ma ħadd) *retired list*, lista (ta l-ismijiet) ta dawc l-ufficiali li spiċċaw misservizz u kegħdin bil pensioni; *he was placed on the retired list with the rank of general*, tawh il pensioni bi grad ta general.

Retirement—rtir; ġabra; reġgħa lura; kgħad jew ħajja ta wieħed waħdu (għalih); *the retirement of an officer from the army*, rtirar ta ufficial mill-armata; *he is spending a life of poverty and retirement*, kiegħed igħaddi ħajja fil fakar u mwarrab minn culħadd (għalih waħdu).

Retort—chelma f'wakta; storta; flixcun b'għonku mgħawweġ li jusaw fli sperimenti etc tal chimica etc; tati chelma f'wakta; traġġa lura; tiħxet; twakka ħtija fuk xi ħadd jeħor.

Retouch - tirtocca; tarġa tmiss.

Retrace — targa tgħaddi minn; targa tgħaddi il-linji jew il contorni etc ta disinn.

Retract — tgħiddeb ruħec; tarġa lura milli għedt; tarġa iddaħħal (xabla etc fil għant).

Retractable — li jista jarġa jidħol lura fil post li chien; li jista jarġa jinġabar; *talons retractable into a sheath of skin* (Cook, *First Voyage*), dwiefer cbar li jistgħu jinġabru f'għant tal gilda.

Retractation—li wieħed ighiddeb ruħu jew jarġa lura milli kal.

Retracted — milwi (mgħawweġ) lura.

Retraction -- reġgħa; gibda lura.

Retractor — min (dac li) jiġbed lura; dac il musolu li bih il gandoflli arzell etc. jingibed lura u jarġa jidħol f'koxirtu; armar (għodda) li bih igibu li scartoċċ voit mil canun etc wara li icun spara; biċċa għodda bħal ganċ li jusaw it-tobba biex iżommu lura il-laħam jew xi għadma ħalli jistgħu jaraw sewwa meta icunu jagħmlu xi operazioni l-isfel fil gisem.

Retreat—rtir; naħa mwarba; ħajja ta wieħed waħdu; rtirata; tinġabar; tirtira; tagħmel ħajja waħdec; tmur jew tarġa lura; *to sound a retreat*, iddokk rtirata.

Retreated – rtirat; miġbur.

Retrench—takta; tħassar; tnakkas min-nefka; tkanċeċ; tgħammar (tagħmel *retrenchments*, jew truncieri.

Retrenchment—ktiħ; tnakkis minnefka; tkanċiċ; truncieri (f'fortizza).

Retribute— tħallas; tpatti.

Retribution—ħlas; tpattija.

Retributive / **Retributory** } li iħallas; li ipatti; li iħallas it-tajbin u jiccastiga il ħżiena.

Retrievable — li tista tarġa iggibu jew issibu; li jista jarġa jinsab jew jingieb.

Retrievably – b'mod li tista tarġa iggibu jew issibu.

Retrieve—tarġa issib; tarġa iggib; (issib bħal chelb tal caċċa li isib u igib it-tajra li taka maktula mil caċċatur); tpatti; *to retrieve his loss*, (Cowper *Tirocinium 166)*, biex ipatti ittelfa tiegħu.

Retriever—chelb tal caċċa (li igib it-tajra mejta lil caċċatur).

Retro—wara, ta wara.

Retroaction—għemil fuk xi ħaġa li għaddiet jew li saret kabel.

Retrocede—tati lura; icciedi ħaġa lill sidha; tmur lura, tarġa lura; tirtira.

Retrocedent—li imur minn (ma jibkax jidher) f'banda u jiffaċċa band' oħra.

Retrocession—rgigħ jew mawrien lura.

Retrogradation — mawrien lura, mawrien mit-tajjeb għal ħażin; mixi lura jew min naħa ta lvant għal punent.

Retrograde—li sejjer lura; li għadu jew li baka lura; tmixxi lura; *it is most retrograde to our desires* (Shakespear *Hamlet)*, hu cuntlariu wisk għax-xewkat tagħna.

Retrograding / **Retrogress** / **Retrogression** } mawrien lura (mit-tajjeb għal ħażin).

Retrogressive – li imur lura (li sejjer lura mit-tajjeb għal ħażin).

Retromingent—li ipixxi (ibul) lura.

Retropulsive — li jitfa (jimbotta) lura.

Retrorsely—lura, il wara.

Retrospect—ħarsa lura; dakka ta għajn lura (fejn li mgħoddi) tħares jew tati dakka ta għajn lura jew lejn li mgħoddi.

Retrospection—ħarsa jew dakka ta għajn lura.

Retroversion—bdil tal posizioni jew tal kagħda.

Retrovert – iddawwar lura.

Retrude— tixħet, titfa, jew timbotta lura.

Retruse—moħbi (mixħut lura jew f'post mwarrab).

Rettery – il post fejn jaħdmu il kanneb jew il għażel.

Retting—it-tħejjia tal kanneb jew tal għażel kabel jibdew jaħdmuh.

Retund—tilwi; tgħawweġ ponta jew xifer ta arma (xabla etc).

Return—reġgħa lura; radd; tpat-

tija; għati mill ġdid; rapport; risposta, twegiba; tarġa lura; tarġa tmur; trodd; tarġa tibgħat; *to make return of kindness,* turi riconoxxenza (tirringrazia ta xi gid jew piacir li iounn għamilleo xi ħadd) *return of money,* għati lura (radd ta flus); *a commodity that yields a good return,* mercanzia (frott) li jimbiegħ tajjeb (li jimxi); *if my father render fair return* (Shakespear, *Henry V*), jeco missieri jati risposta tajba; *to return thanks,* tirringrazzia; tizziħajr; *to return an answer,* tati risposta (twiegeb); *return ticket,* biliet li bieh tmur u tigi; *return match,* rivincita (jew rewwixta); ittieni partita li tintlgħab biex dawo li jitilfu icunu jistgħu jirbħu.

Returnable—li tista treġġgħu lura, troddu jew tirritornah (tajjeb biex troddu jew tatih lura).

Returner—min (dac li) irodd jew jibgħat flus lura.

Returning Officer—il Cap Cummissiunariu li f'elezioni jirrapporta il candidat magħżul (li icollu l-actar voti).

Retuse — milwi jew mgħawweġ ferm (tarf ta werka).

Reunion—għakda jew ġabra mill ġdid.

Reunite — tgħakkad jew tiġbor (flimchien) mil ġdid.

Rev. f'loc *Reverend* (ara).

Reveal—tgħarraf: tiexef; tgħejd, tirrivela (tgħarraf mis-sema il verità Divina).

Revealer—min igħarraf jew igħejd; min jirrivela.

Revealment—tgħarrif, tagħrifa.

Reveille - id-dakk tat-tambur biex ikajmu (ikumu) is-suldati fil għodu.

Revel—tbaħrid, xalar; titbaħrad; tixxala; issellet.

Revelation— rivelazioni; tagħrifa; chixfa.

Revelator—min jirrevela; igħarraf jew jicxef (igħejd dac li ioun moħbi).

Revelry - tbaħrid, xalar.

Revendicate — tirreclama; titlob lura u trid bil fors li jatuc ħwejgec li icunu ħaduleo jew żammewlec.

Revenge — ħlass minn; vendetta; tithallas minn; tagħmel vendetta minn; *to be revenged,* titħallas, tivvendica ruħu minn.

Revengeful—li jitħallas minn; li jagħmel vendetta minn.

Revenue—renta; *revenue cutter,* il lanċa tad-dwana (cutter jew lanċa li iddur mal plajja dejjem u tissorvelja għal contrabandi); *revenue officer,* ufficial tad-dwana.

Reverberant / **Reverberatory** — li idemdem; li jagħmel l-ecu; li jitfa il leħen lura.

Reverberate—iddemdem; (leħen, ħoss) li meta jaħbat jarġa lura.

Reverberation—tiħi ta leħen jew ħoss lura; ecu; demdim.

Reverberator—dac li (min) jitfa il-leħen jew ħoss lura; lampa li titfa id-dawl lura jew li tirrifletti id-dawl.

Revere—tkim (tati kima); tweggeħ; tirriverixxi; iggib rispett.

Reverence—riverenza; kima; tweggiħ, rispett jew mgiba ta mħabba; riverenza (tbaxxija tar-ras jew liwija ta rcobba li jagħmel wieħed meta jgħaddi minn kuddiem, jew kabel ma jersak lejn, xi ħadd cbir; *to do reverence,* tirreverixxi; tkim; iggib rispett jew tweggiħ; *saving your reverence,* bir-rispett tiegħec; għal gieh wiccec; għal gieħec.

Reverend—reverendu; kassis; mistħokk il kima jew it-tweggiħ; li jisthokklu rispett.

Reverent—(li hu) umli; ubbidient; li jokgħod għal dac li wieħed igħejdlu.

Reverie—tħasib; tluħ u nżul ta ħaġa jew ħwejjeġ fir-ras.

Reversal—klib; tbiddil.

Reverse—il maklub; taklib; maklub; ta taħt fuk; disgrazia, sfortuna, dakka bil maklub (fli sgħirma); takleb tagħmel ta taħt fuk; tneħħi; tħassar; iġġarraf; *the order was reversed,* l-ordni tħassret (tneħħiet); *the reverse of a medal,* il maklub tal midalja.

Reversed – maklub; mħassar; mneħħi; mġarraf.

Reversible—li jista jitħassar; jitneħħa jinkaleb jew jiġġarraf.

Riversible lock—serratura li tiswa għal kfil ta bieb li jinfetaħ il gewwa jew il barra.

Reversion—tama jew dritt li wieħed icollu li jarġa jara ħwejjeġ li imissu lilu jakgħu għandu.

Reversioner—min (dac li) jistenna li jirhet ħwejjeġ (beni etc.) wara li icun spiċċa iż-żmien li icollu igaudihom ħadd jeħor.

Reversis – ir-reversin (logħba tal carti ta dan l-isem).

Revert—tarġa taka fuk.

Reverted—milwi u tarġa milwi, bħal littra S.

Revest—tarġa tlibbes.

Revestiary — is-sagristija (fejn iżommu jew jerfgħu l-abiti sacri ta cnisia).

Revertment—ħajt kawwi mibni (li tiela) max-xifer t'isfel ta sur.

Reviction–rxuxtar; kawmien mil mewt.

Review—rivista; brigata; dakka ta għajn mill ġdid; tiftixa mill ġdid; tarġa tati dakka ta għajn; tarġa tara; tarġa tfittex; tagħmel rivista jew brigata; ticteb rivista jew *review*.

Revile—tmiegher; tcasbar.

Revilement—tcasbir; tmeghir.

Reviresccnce — xettil (tixtil jew mita wieħed jixxettel).

Revise—it-tieni prova jew correzioni għal li stampa; ticcorriegi provi ta li stampa; tirrevedi; tarġa tara jew tifli.

Reviser — revisur; min jesamina jew jirrevedi (correzionijet, carti etc.)

Revision – revisioni; ħarsa; tiftixa; filja (minn tifli) mil ġdid.

Revival—kawmien; ħaji; rxuxtar; stejkien (minn tistejken); *the revival of trade*, it-tharric (meta jibda jitħarrec jew ikum xi ftit) il cummerċ.

Revive—tahji; tati il hajja; tistaħja; tieħu il ħajja; iggedded; tkajjem; tkankal (haġa li tcun ilha ma tidher); tarġa tibda turi (jew titfa in xena) opra f'teatru (wara li tcun ilha żmien ma issir).

Revocable—li jista jitneħħa; jitħassar jew jiġġarraf.

Revocate—tarġa issejjah; issejjaħ lura.

Revocation—sejħa lura jew mill ġdid; tneħħija; tħassir; tiġrif; revoca; *the revocation of a will*, tħassir (tiġrifa) ta testment.

Revocatory—li iħassar; ineħħi jew iġarraf; li jirrevoca.

Revoke—tneħħi; tħassar (iġġarraf jew tirrevoca) testment; rifjut (meta ma isservix mil culur li icun ħareġ u li imissec għalecc isservi) fil logħob tal carti; tagħmel rifjut (ma isservix mil culur li icolloc fil logħob tal carti.

Revolt—kawma; xewwiexa; rvell; tkum xewwiexa; tirvella.

Revolute–mibrum (mgherbeb) il gewwa jew l-isfel.

Revolution — rvell; xewwiexa; kawma; dawra; dawran ma; il bidla li igibu iż-żmienijet; *the revolution of the earth round the sun*, id-dawra taddinja ma dwar ix-xemx; *see the revolution of the times make mountains level* (Shakespear *Henry IV*), ara il bidla (il cambiament) li igibu jew li jagħmlu iż-żmenijiet, igibu il muntanji fil wita mal art.

Revolutionary—rivoluzionariu; ta tixwix jew ta rvell.

Revolutionary calendar—l-almanacc fundat (li jibda jgħodd minn meta bdiet ir-Rivoluzioni ta Franza jew mit-22 ta Settembru tal 1792).

Revolutionism—principi rivoluzionarij.

Revolutive–li jitħasseb; li italla u inizżel; mibrum (jew mgherbeb lura) bħal spirali in-naħa l-waħda u l-oħra bħal werak ta xi pianti.

Revolve–iddur fuk jew ma; ittalla u tnizżel bil ħsieb.

Revolvency — dawran.

Revolver—rivolver (pistola).

Revolving—li idur; *revolving pistol*, rivolver.

Revulsion–xħit lura; bidla għal għarrieda jew f'dakka.

Revulsive—li jixħet lura; li igib bidla f'dakka jew għal għarrieda.

Reward—ħlas, premiu; tħallas; tippremia.

Rewarder — min iħallas jew jippremia.

Reynard—l-isem li bih isemmu il volpi jew il gilpa fil ħrejjef.

Rhabarbarum—rebarbru.

Rhabarbirine — is-sustanza li tipporga li fih ir-rebarbru.

Rhabdology—is-sengħa tal għadd bil virghi jew bil għadam (is-sistema ta *Napier*).

Rhabdomancy—il cxif (meta issib) ħwejjeġ li icunu moħbija ġo l-art, ġo nixxigħat tal ilma etc per mezz ta virga (bil bacchetta magica).

Rhapsodist—rapsodista wieħed li jirrecita (igħejd) versi jew poesija estemporanea jew minn għajr xejn ma jokghod ilesti jew jistudia.

Rhapsodize — tirrecita (tagħmel) *rapsodies.*

Rhapsody—rapsodia; ġabra ta canzonetti, versi jew poesiji mgħakkdin fiimchiem bla studiu xejn jew bla ma wieħed icollu żmien jippreparahom; composizioni jew chitba ta biċċa musica ta dan l-isem.

Rhea—għasfur ta dan l-isem.

Rhejnberry—isem ta pianta.

Rhejne—isem ta certa sustanza li jeħdu mir-rebarbru meta iħaltuh mal acidu nitricu.

Rhenish—tax-xmara *Reno* fil Germania, imbit li isir mil għeneb li jinġabar minn ma dwar ix-xmara Reno.

Rheometer —ara *Reometer*.

Rheometry—reometrija (fil Matematichi) il calculu differenziali u integrali.

Rhetor — surmast tar-rettorica; predicatur (min igħallem ir-rettorica).

Rhetoric — ir-rettorica, l arti tal persuasioni jew is-sengħa li tgħallimna chif nitchelmu u nictbu tajjeb; it-teoria tal eloquenza.

Rhetorical—tar-Rettorica.

Rhetorian—min igħallem (jaf) ir-*Rhetoric.*

Rheum—bħal lgħab li jinżel (jiscula) mil glanduli mucusi; rebarbru igħedulu ucoll *Rheiradix* jew rebarbru.

Rheuma—rewma; ramatiżmu.

Rheumatic—tar-ramatiżmu.

Rheumatics }
Rheumatism } ramatiżmu.

Rheumatoid – li jixbah ir-ramatiżmu; il gotta (pullagra) reumatica.

Rheumotophyra—deni reumaticu.

Rheumic - acidu li jeħdu miz-zcuc tar-rebarbru.

Rheumy—li għandu ir-ramatiżmu; reumaticu.

Rhime—ara *Rhyme.*

Rhino—flus, munita.

Rhinoceros — rinoceront (annimal cbir, bil gild oħxon, li għandu bħal karn jew tnejn fuk mnieħru).

Rhinoplasty — operazioni (tat-tobba) biex jagħmlu mnieħer ġdid.

Rhizocarpous —hecc huma msejħin dawc il pianti li għandhom iz-zcuc jew il frieghi taħhom jinxfu cull sena.

Rhizogen—li inissel il gheruk.

Rhizoma—zocc li jixxeblec.

Rhizomorpha—xorta ta fakkigħ.

Rhizophagous—li igħejx (jccol) lil għeruk.

Rhodalite – mineral ta dan l-isem.

Rhodites — gebla lewn il warda (rosa).

Rhododendron – rododendru (pianta).

Rhomb }
Rhombus } rombo, figura tal geometrija li għanda erba ġnieb daks xulxin iżda l-anguli mhumiex anguli retti.

Rhombic—tar-*Rhomb.*

Rhombohedron – figura solida geometrica ta (b') sitt ġnieb.

Rhomboid—figura ta din il għamla ▱.

Rhubarb — rebarbru (medicina, dua).

Rhubarby—tar-rebarbru.

Rhumb — l-intersezioni ta circulu (meridian) mal orizzont; *rhumb line*, id-direzioni (mixi) ta bastiment li jaksam (jittraversa) li meridiani fl-istess anglu.

Rhus—is-summacc (pianta).

Rhusma - sustanza (gir causticu etc) li biha il cunzaturi iniżżlu (ineħħu) ix-xagħar mil ġlud tal barrin etc għal gild.

RHYMER / RHYMESTER / RHYMIST — min ikabbel jew jicteb il poesija (jew il versi) kabbiel, poeta.

RHYNCHOLITE—munkar ta ghasfur petrificat.

RHYTHM—ritmu; il metru chejl ta sillabi u accenti tal versi ta poesija li flimchien jagħmlu l-armonia; armonia tal musica etc.

RHYTHMOMETRE—ritmometru (għal marcar tat-temp tal musica).

RIAL—biċċa munita Inglisa ta dan l-isem li chienet tiswa nofs lira jew għaxar xelini, fi żmien ir-Re Enricu VII, u ħmistax il xelin fi żmien ir-Regina Elisabetta tal Inghilterra.

RIANCY—daħc, hena, allegria, ferħ.

RIANT—hieni, daħcani, cuntent.

RIB—custilja; dewlgħa; majjera; ossatura ta umbrella; strixxa art etc.; il mara; dac il ħanec fuk id-dahar ta ctieb legat; tagħlak bil majjeri; tgħammar bil majjeri; tagħmel il faxxi fid-drappijet (tiffaxxia id-drappiet); tahrat bir-raddiet ftit bogħod minn xulxin; *a rib of land*, strixxa (biċċa dejka) art; *how many have we known whose heads have been broken by their own-rib* (**Bishop Hall**), chemm nafu aħna li chisru għonkhom mħabba f'marthom.

RIBADOQUIN — kaws kawwi għad-dvenvin tal vlegeġ fil guerra; carru armat bil labardi li chienu dari jusaw fil guerer.

RIBALD—ragel ħażin; briccun; vili.

RIBALDISH—mogħti għal briccunati; ftit u xejn briccun.

RIBALDRY—ħżunija.

RIBAND—żagarella (curdicella) tal ħarir.

RIBBAND—forom (strixxi tat-twavel twal) dojjok li jitgħawġu malajr (flessibbli).

RIBBED — mgħammar bil majjeri jew bil custilji.

RIBBLE RABBLE—ċorma, tajfa; marmalia; ħafna cliem fieraħ jew li ma jixrakx.

RIBBLE ROW—lista, serie.

RIBBON—żagarella; ċraret jew żagarelli; *the sails were torn into ribbons*, il klugħ tkattgħu ċraret jew saru żagarelli; *ribbons*, riedni; *ribbon*, strixxa njam (rkieka u dejka); *blue ribbon*, biċċa żagarella caħla li xi nies ikegħdu f'sidirhom biex juru li huma ma jixorbux spiriti; *the blue Ribbon*, l-ordni tal ġarrattiera; *the Red Ribbon*, l-ordni tal *Bath* jew tal Banju; *to handle the ribbons*, issuk; *ribbon fish*, il fiamma (ħuta); *ribbon map*, mappa twila u dejka li titgħerbeb fuk ir-romblu tagħha biex tintrefa fi stoċċ; *ribbon worm*, id-duda jew il vermu solitariu.

RIBIBE—xorta ta violin żgħir; mara xiħa.

RIBROAST — tati xebgħa bil chif; tchisser għadam xi ħadd (bix-xebgħa li tatih); xebgha bil għakal.

RIBROASTER—dakka ta frosta bil għakal jew kawwija.

RIBSTONE—xorta ta tuffieħa ta dana l-isem.

RICE—ross; tar-ross; *rice pudding*, pudina tar-ross; *rice weevil*, duda bhal bumunkar li tagħmel ħsara fix-xtieli jew il pianti tar-ross; *rice paper*, carta (strazza) tar-ross.

RICH—għani; li jiswa il flus; li jiswa; rari; li fih ħafna jew li hu mgħammar tajjeb; sabih fil għajn (li fih culuri sbieħ); sabih fil widna, melodius, armonius; grass, li fih ħafna ħwawar; *a rich pudding*, pudina tajba iżżejjed li fiha ħafna ingredienti jew ħwawar; *a rich treasury*, tesor mgħammar tajjeb bil flus (li fih ħafna flus); *a rich joke*, ċajta (żuffiettata) tajba ferm li iddaħħac lil culħadd; *the rich*, il għonia (in-nies collha għanjin).

RICH LEFT—wieħed li wired ħafna flus.

RICHES—għana; gid; ricchezzi.

RICHLY — bil għana collu; riccament; splendidament; *a story richly told*, storia irraccontata bil gost sewwa (li ġagħlet jidħac lil cull min semaħha); *a punishment richly deserved*, castig li icun mistħokk sewwa jew ferm.

RICHMOND—belt f'Surrey, l-Inghilterra; il belt ewlenia ta dari tal Virginia.

RICHNESS—gid, għana, ricchezzi.

Ricinic — taż-żejt (acidu) tar-Riċ-ċnu.

Rick — ħalla; munżell (kamħ jew ħuxlief); tagħmel li mniezel jew il ħalel tal ħuxlief etc fuk xulxin.

Rick cloth—biċċa incirata etc li ikegħdu fuk munzell ħuxlief etc biex ma jixxarrabx bin-nida jew bix-xita.

Rickers—għasieleġ jew zcuc tas-siġar dritti u sbieħ li bihom jagħmlu arbli tal latini tad-dgħajjes; pinnuri; lasti għal mezzi marinari etc.

Rickets—rtuba tal għadam li tigi min-nukkas tal *lime* jew gir.

Rickety - marradi; mifluġ; mżegleg, sgangat jew slugat li donnu sejjer jaka bcejjeċ; *we sat on a rickety old couch*, kagħdna bil kegħda fuk sufà slugat jew sgangat collu.

Rickle — munzell; borġ, jew gozz żgħir.

Ricochet — il ħobża u sardina (meta tixħet ċpajpella jew gebla ċatta ma wiċċ l-ilma b'mod li tagħmel tliet kabżiet jew actar mal wiċċ kabel ma tgħerek; tagħmel (gebla jew balla) ħobża u sardina ma wiċċ l-ilma.

Rictus — il ħalk, il fetħa tal ħalk (ta tajra).

Rid—teħles minn; *to ged rid of*, teħles minn; *I can't get rid of him*, ma nistax neħles minnu.

Riddance—ħelsien minn; *a good rid dance*, misbaħ li mar (f'ħajjet Alla ħlisna minnu); *a good riddance of a bad bargain*, misbaħ l-indafa kal maħ-muġa.

Ridden — (il particip passat tal verb *to Ride)*, immaniġġat, maħcum (im-mixxi minn jew li kieghed taħt l-idejn ta) *priest ridden*, maħcum (dirett) mil kassisin.

Ridder — min jeħles minn.

Riddle — indovinella; xarada; għej-dli x'inhu ?; għarbiel (taż-żara etc); tgħarbel; tgħaddi (żrar etc) mil għarbiel; tfisser indovinella jew xa-rada; iggib għejdli x'inhu ?

Riddler — min jagħmel (jicteb etc) indovinelli jew xaradi; min jitchel-lem b'mod li ħadd ma jista jifhmu jew bix-xaradi.

Ride — riċba; mawra biż-żiemel; tircheb; tmur biż-żiemel; *to ride a mile*, tmur riecheb fuk żiemel etc mil (bogħod); *to ride at anchor*, tcun sor-ġut; issorgi; tcun ancrat; *the ship was riding at anchor here*, il bastiment chien ancrat ħawn; *to ride down*, tgħaddi biż-żiemel (tirfes) sakajn xi ħadd; tniżżel bis-salt jew bis-saħħa biċċa kluħ; *to ride out*, (bastiment) iżżomm shiħ u sod f'tempesta; *to ride the wild mare*, tagħmel ċaklembuta ; *to ride the high horse*, iżżomm ruħec ta cburi: iżżomm ruħec fid-dinjità tiegħec; *to ride a free horse to death*, tabbusa mit-tieba ta bniedem.

Rideable—li tista tgħaddi minnu (toforku) riecheb fuk iż-żiemel; li tista tircbu; ta rchib.

Rideau — cint jew għolia f'fortiz-za jew f'witia biex tgħatti (iżżomm li ma jidhirx) il camp mil għedewwa.

Rident — daħcani.

Rider - ricchieb; min jircheb; viaġ-ġatur; żieda ta manoscritt jew docu-ment; (carta mictuba) miżiuda f'do-cument; aġġunta f'ordinanza (f'cun-sill jew parlament); problema sussi-diariu fil geometrija jew fl-Euclide; biċċa flus (munita) Olandisa li tiswa 27 xelin; majjera ġo oħra f'żakk ta bastiment biex tati is-saħħa; it-tieni filata crietel fi stiva ta bastiment ; ħabel li jittraversa jeħor u jiġġongi miegħu; *rider roll*, żieda f'document.

Ridge — sinsla tad-dahar; sarbut muntanji; it-trab (ħamrija) msarbat jew dak il ħanec ta ħamrija bejn radda ta moħriet u oħra; kuċċata ta għolia; sicca f'wiċċ il baħar; ticmixa; issarbat; tmenzel; tchemmex; *ridge band*, il gilda (cinturin) ta fuk il berdgħa fejn jidħlu il-lasti ta carret-tun.

Ridge bone — is-sinsla tad-dahar.

Ridge fillet — il ħanec bejn canal u jeħor f'colonna; il canal (mogħdija ewlenija) f'fonderija.

Ridge rope — cima; puġġaman fuk puprest ta bastiment fejn il baħrin iżommu (b'idejhom) meta icun il baħar mċaklak; ic-cima tan-nofs li fukha tcun poġġuta tinda; ic cima li

biha jorbtu il canuni biex iżommu f'locħom abbord fil maltemp.

Ridgel — annimal nofsu msewwi jew moħsi.

Ridgelet — *ridge* (żgħir) ara.

Ridgy — collu *ridges* (ara).

Ridicule — daħc bi; tmasħir; titmasħar; tiddieħec bi; tad-daħc.

Ridiculous — ridiclu; tad-daħc; li idaħħac in-nies bih; daħħac.

Ridiculousness — ridiculaġni; assurdità.

Riding — tar-rchib; ghar-rchib; *a riding horse*, żiemel tar-rchib; *a riding suit*, libsa għar-rchib; *riding bitts*, il bitti li maħhom idawru il gumni meta bastiment icun marbut ma l-art; *riding habits*, costum (libsa) tan-nisa ghar-rchib (meta jircbu fuk iż-żiemel); *riding hood*, barnus li jilbsu innisa meta jircbu iż-żwiemel; mantell bil capoċċ jew barnus; *riding knot*, ingassa; *riding part*, fejn jingasta, ħdejn il pern, li mkass.

Riding — waħda mit-tliet taksimiet li fihom hi maksuma il contea ta York (l-Ingħilterra).

Ridotto — gemgħa ta nies (assemblea); (biċċa musica) cant u sfin; divertiment tat-Taljani (ta dana l-isem).

Rief — serk; ħell.

Rief — bosta; ħafna; wisk; salt; il ħacc (marda).

Riem — biċċa gilda (strixxi rkak tal gild) għal ħbula (li jagħmlu f'*Cape Colony* fl-Africa t'Isfel.

Rifacimento — ranġar ta chitba antica etc li ibiddluha b'mod li tcun adattata għaż-żmien recenti.

Rife — prevalenti, abbundanti; ta spiss; comuni; li fih ix-xaba; mimli; ħafna; wisk; ċar; li jidher; *the tumult of wild mirth was rife*, (**Milton**, *Comus*), rvell (għagħa) tal ferħ bla kies chien (jinstama) ċar (f'widnejja).

Rifely — spiss, cull mument, dlonc.

Rifeness - abbundanza.

Riffle — meħrież bil mercuriu li jusaw l-argentieri (meta jagħmlu li xcupilja) biex jagħżlu id-deheb għalih.

Riffler — xorta ta lima ta li scultori għax-xogħol fil piegaturi etc.

Riff raff — il marmalja; li xcuma; il-lakx.

Rifle — rejfel; xcubetta bil canali minn gewwa; carabina; tisrak; tnażża; taħtaf; tirriga (bil canali minn gewwa) xcubetta; *Rifles*, is-suldati tarrejfel (hecc msejħin mil carabina li igibu); *rifle*, stropp (gilda) għas-sann ta li mniegel; *Rifle Brigade*, forza (riġmenti) ta Infanterija li chienu saru l-ewwel darba fi żmien il gwerra msejħa il *peninsular war* biex iservu fi Spanja.

Rifle green — aħdar scur ferm (li donnu iswed).

Rifle man — wieħed mir Rifle Brigade; suldat volontariu.

Rifler — ħalliel.

Rift — xakk; kasma; ixxokk; taksam.

Rig — dahar ta annimal; ħauec (għolia ħamrija) bejn żewġ raddiet tal moħriet; mogħdija; ċajta; bluha; tfajla mtajra (m'hix tal galbu); *to run the rig*, tiċċajta; titbellah.

Rig — manuvra; tgħammar bastiment bil ħbula jew bis-sarsi; tagħmillu 'l manuvra; tlibbes; *to rig the market*, ittalla u tniżżel (il prezzijet ta) is-suk scond chif icun jakbillec; timmanuvra il bejh u ix-xiri ta li stocks.

Riga — Riga, belt bil port fir-Russia (fl-Europa).

Rigadoon — rigadun jew ridda; żifna (bħal gigher) ta dan l-isem.

Rigation — tiskija.

Rigel — Rigel, chewcba mil cbar ta lewn caħlani, l-isfel għax-xellug ta *Orion*.

Rigescent — li isir jebes.

Rigger — min jarma bastiment bissarsi etc.

Rigging — ix-xifer (id-dahar) jew il kuċċata ta ħaġa; tagħmira ħbula (sarsi etc) ta bastiment; manuvra; issakaf ta camra etc.

Riggish — sfaċċat (bħal ma hi mgiba ta tfajla mtajra jew m'hix tal galbu).

Riggle — tiżżegleg.

Right — is-sewwa; ħakk; setgħa;

kawwa; dritt; sewwa; tajjeb; tal ħakk; xierak; lemini jew tal lemin; tagħmel is-sewwa jew il ħakk; *this is not right*, dana m'hux sewwa; *the police have a right to arrest malefactors*, il pulizia għandha id-dritt li tarresta il bricconi; *this sum is right*, din is-somma, jew regula, tajba; *my right hand*, idi il-lemenija; *on my right*, għan-naħħa tal-lemin tiegħi; *he is my right hand*, hua collox għalia (jiswieli wisk li ma nistax ngħaddi minn għajru); *this is the right side*, minn hawn (din in-naħha) is-sewwa; *by right*, bid-dritt; *you are right*, inti għandec raġun; *he is a right* (jew *a down right*) *ass*, hu il veru ħmar; *I am not right to-day*, ma nħossnix tajjeb illum; *right over against*, sewwa sew biswit; *right and left*, minn cullimchien; fejn gie gie; *right away* jew *right off*, minnufiħ; malajr malajr; *to do one right*, tati lil bniedem dac li imissu jew li ħakku; tagħmel ġustizia jew il ħakk ma bniedem; tixrob bis-saħħa ta (tixrob bħala ġurament); *you have done me right* (**Shakespear**, *Henry IV*), inti xrobt bis-saħħa tiegħi; *to rights*, dritt (linja dritta); *to set to rights*, tirranġa (tkiegħed f'locu) issewwi; *right about*, il cuntlariu; *right angle*, angulu rett (angulu li isir b'żewġ linji li icunu perpendiculari għal xulxin; *right cone*, cono (lembut, figura, li għandu l-assi perpendiculari jew arbulat dritt mal basi.

RIGHT HANDED — lemin; li jaħdem bil lemin, ħafif.

RIGHTHANDEDNESS—ħeffa għax-xogħol.

RIGHTHANDER — dakka ta ħarta (bl-id il lemenija).

RIGHTEOUS — sewwa; tajjeb; tal ħakk; *a righteous doom*, sentenza li tistħokk (ġusta).

RIGHTEOUSLY—sewwa; scond il-ligi t'Alla.

RIGHTEOUSNESS—is-sewwa; il hakk; *the righteousness of a sentence*, il ħakk ta sentenza (sentenza chif tcun tisthokk tassew).

RIGHTER — min jiġġusta jew jirranġa; min jagħmel is-sewwa jew il ħakk.

RIGHTFUL—sewwa; tajjeb; tal hakk.

RIGHTFULNESS—ara *righteousness*.

RIGHTLY—sewwa; chif imur.

RIGHTNESS—ara *righteousness*.

RIGHTWARD—lejn il-lemin.

RIGHTWHALE—il vera baliena.

RIGID—rieżaħ; kieraħ; aħrax; sever; jebes; wiekaf; *rigid hills*, għoliet wekfin.

RIGIDITY—reżħa; ħruxija; jebusija; severità.

RIGIDLY—bis-severità jew l-ebusija; *quarantine had been rigidly exercised*, il quarantina chienet magħmula bis-severità (collha).

RIGIDNESS—ara *rigidity*.

RIGLET—strixxa; lizzijiet tal njam jew ċomb għal għafis u tkegħid fil-loc ta marginatura fuk it-torchiu; strixxa (bacchetta ċatta rkieka) għal quadri.

RIGMAROLE — ħafna discors li ma igħeid xejn; storia twila twila li ma tgħeid xejn; salt discors fieraħ; bla sens jew bla sugu.

RIGMAROLISH — bla sens; bla sugu jew bla sustanza (discors etc).

RIGOL—circu; circhett; strument tad-dakk ta dan l-isem.

RIGOR—killa; ħruxija; jebusija.

RIGOR MORTIS—l-ebusija li jebies il gisem sebgħa sigħat wara li imut.

RIGORISM—killa; ħruxija; severità fli stil tal chitba; rigorismu.

RIGOROUS — kalil; rigorus, aħrax; sever; precis; esatt; *a rigorous winter*, xitwa kalila; *a rigorous definition*, definizioni esatta jew precisa.

RIGOROUSNESS — rigorosità; killa; esattezza; precisioni.

RIGOUR—ara *Rigor*.

RILE—tkankal; iddardar ilma bil għabra, ħama etc.; ittalla in-nervi lill; tinewieta; tivvessa; *the moor she riled me* (**Tennyson**, *Northern Cobbler*), is-sewda dejkitni (tellegħtomli).

RILIEVO—riliev; *basso rilievo*, bass riliev.

RILL — xmara żgħira; xmajra; ħamla.

RIM—ix-xifer; xfar; it-tarf taż-żakk (isfel jew il peritoneu); il curvu ta rota;

taghmel curvu ta rota; iddawwar jew tghammar rota b'curvu; iddawwar.

Rima—xakk; kasma.

Rimble ramble — tgherfix (fid-discors); hafna cliem minn hawn u minn hemm bla ebda sens.

Rime—scaluna ta sellum; kasma; xakk (xpaccatura); rima (takbil) fil versi tal poesija; ġlata; nida magħkud; tirrima; tkabbel (ticteb il versi tal poesija).

Rimer — min ikabbel; palizzata (zcuc mwaħħlin f'kih il baħar etc biex ma iħallux ighaddu il kuddiem bastimenti etc).

Rimmer—rota (ħaġa tonda) bil pizzi etc ghal ktiħ tal għagina tat-torti.

Rimose—collu xkuk.

Rimple—tichmixa; tagħtina; tghattan; tchemmex.

Rimy—collu ġlata jew nida magħkud.

Rind—koxra (tal ġobon etc); gilda ta ħanżir etc; tkaxxar; tisloħ.

Rinderpest—lantcun; marda bħal pesta tal bhejjem; igħedulha ucoll (*Steppe murrain*).

Rindle — wied; current ta ilma gieri; xmara żgħira.

Ring—ħolka; ħatem; circhett; circlu (dawwara mejt; nies miġburin flimchien; cumitat etc); classi ta nies; demdim ta kampiena; il ghalka fejn icunu keghdin iż-żwiemel tal bejħ ghal wiri; il ghalka (il post magħluk jew mdawwar b'ħajt jew cint) fejn icunu dawc il jiggieldu f'circlu etc; iddawwar (b'circlu jew b'katgħa); iddamdam; iddokk il kniepel; *ring the bell*, dokk il kampiena; *the world rings with his fame*, id-dinja collha taf b'ismu (ismu hu msemmi u mgħaruf mad-dinja collha); *to ring down*, tispiċċa, ticconcludi (opra, recita etc) takta malajr; *ring armour*, lbies bil malia tal ħadid ta gwerrier; *ring baring*, kirda tas-siġar billi taktgħilhom strixxa koxra maz-zocc id-dawra collha; *ring bolt*, anell fuk il coverta (abbord); *ring course*, il ħnejja minn barra; *ring dove*, ħamiem; *ring finger*, is-saba tal hatem; *ring formed*, tond; gej bħal circhett; *ring lock*, catnazz tal ittri; *ring time*, żmien iż-żwieġ.

Ringed—mdawwar bil ħolok jew b'circhett.

Ringing—dakk; damdim; żanżin li jinstama fil widnejn wara ħafna dakk ta kniepel.

Ringleader—il capuriun; il precimes; ta kuddiem; min ikassam xi żifna (il primier).

Ringlet — circhett; ħolka żgħira; naccla; *such wavy ringlets over his shoulder flow* (**Pope**); naccli li jittajru bħal mewġ fuk spaltu.

Ringworm—ħżieża.

Rink—biċċa silġ (ilma magħkud) cbira li fuka isir li *skating* jew li fukha jiżżerżku jew jiżolku bi zraben ghal apposta in-nies fil pajjisi cheshin; art mbattma ghal apposta lixxa bħas-silġ għaż-żerżik; tiżżerżak jew tiġri biż-żraben bir-roti fuk art mbattma witja għal apposta.

Rinker—min jiżżerżak etc bir-*rink*, (ara).

Rinse—tlaħlaħ; tlaħliħ.

Rintherebout—min joħroġ (jaħrab) minn daru jiggerra; vagabond; wieħed li ma ghandux dar; li jiggerra mat-torok.

Riot — għagħa; ħamba; virgonii; rvell; frattarija; taghmel ghagħa, ħamba, rvell jew virgonji; tirvella.

Riontous — frattarius; li jaghmel għagħa, ħamba jew il virgonji, storbiu.

Rip—fetka; tiċrita; koffa għal ħut; bniedem vili bla gieħ; ħaġa li ma tiswa xejn; żiemel, annimal li mar il baħar (xjeħ jew ma għadux tajjeb għax-xogħol); toftok; tiftaħ, iċċarrat.

Riparian — tax-xtajtiet ta xmara; min ighammar fuk ix-xtajtiet ta xmara.

Riparious—li jicber ma genb (fejn hemm) l-ilma.

Ripe—misjur; li wasal fejn chellu jasal (li tgħallem biżżejjed); *a ripe scholar*, scular li wasal (ghadda li studji collha tal cors); *ripe*, issir; issajjar; tisrak; tfittex (tgherfex) biex tara x'hemm u dac li issib tieħdu; *but we must ripe his pouches a bit etc*, (**Scott**, *Guy Mannering*), iżda jaħtieġ

li-nfittxulu ftit fil bwiet; *and so from hour to hour we ripe and ripe* (**Shakespear**, *As you like it*), u hecc minn sigha għal l-oħra aħna nsiru (nixjeħu) *no sun to ripe these fruits*, ma hemmx xemx biex issajjar dawn il frottijet.

Ripely—fil ħin sewwa; fil wakt.

Ripen—issajjar (issir) frott; tasal; *the scheme has ripened for execution*, li schema wasal (wasal iż-żmien għalih) biex isir jew icun eseguit.

Ripeness—sajran.

Ripienist—min idokk ripien (fuk il pianù etc).

Ripieno—ripien (fil musica).

Riposte—dakka lura fli sghirma.

Ripper — min iċarrat jew joftok jew jiftah bniedem; biċċa għodda għal ktigħ fid-dritt tax-xifer tal lavanji; wieħed li (min) jinkala ferm jew jiswa sħiħ għal ħaġa; (bniedem) bil chif; bi rgulija etc.

Ripping—li joftok, iċarrat jew jiftaħ; *ripping bed*, munxar (serriek) għal gebel.

Ripping chisel—scarpell (furmatur) mgħawweġ għat-tħammil taċ-ċaccis; *ripping iron*, biċċa għodda tal klafat biex ineħħu li stoppa kadima mix-xkuk (fili) ta żakk etc. ta bastiment; *ripping saw*, munxar għal ktiħ tal injam mal vina (fid-dritt).

Ripple — ċafcif; ċaklik tal baħar; dac il mewġ żgħir li isir f'wiċċ l-ilma meta tcun iż-żiffa; iċċafċaf; iċċaklak; tobrox (tigref) chemm chemm; trextel jew tomxot il kanneb etc biex tnakkiħ miż-żerrigħa etc li icollu miegħu; moxt għat-trextil u it-tisfija miż-żerrigha tal kanneb; ħsejjes (ħoss) *a ripple of laughter*, ħsejjes jew tfakkiħ ta daħc.

Rip rap — pedament f'kigħ il baħar etc magħmul b'ħafna gebel mixħut addoċċ; chif gie gie.

Rise – bidu; telgħa; nixxigħa; titla; togħla; tiżdied; tibda; tnixxi; toħroġ; tigi; tispiċċa (tkum); *the sun rises at six*, ix-xemx titla fis-sitta; *the tower rises to a height of 100 feet*, it-torri jogħla (hu għoli) mitt pied; *the House rose at eight o'clock*, il cunsill (il parlament) spiċċa (rafa mix-xogħol) fit-tmienia; *the wind will rise again in the morning*, ir-riħ jarġa jitla (jiżdied) fil għodu; *the rise of a hill*, it-telgħa (tlugħ) ta għolia; *the rise of a stream*, il bidu ta xmara; *where does the Volga take its rise?*, fejn tibda (mnejn toħroġ) il Volga?; *to take a rise out of a person*, toħroġ bniedem ta ridiclu (tidħak, jew tiddieħec bih).

Riser—min ikum; *an early riser*, wieħed li ikum cmieni.

Risible—li jista jidħac; li idaħħac.

Risibly—bid-daħc.

Rising—li tiela; li sejjer; miexi jew tiela il fuk; li kiegħed jogħla jew javanza; li għaddej il kuddiem; *the rising generation*, il generazion li tielgħa; *a rising man*, ragel li kiegħed dejjem javanza; *risings*, fallacchi taħt il cverta ta bastiment biex jirfdu; *rising anvil*, inqwina (ta ħaddied) li tispiċċa b'ponta cull naħħa.

Risk - logħba; tiġrif; tilgħaba; iddaħħal fit-tiġrif; tissogra; tirrischia.

Risker—min jissogra jew jirrisca.

Riskful } periculus; li fih it-tiġrif.
Risky }

Risorial—li igib id-daħc; tad-daħc.

Risotto—ross msajjar bil basal, cappuljat etc (Risotto alla Milanese etc).

Rissole—raviuletta etc. bil cappuljat (moklija).

Rit - is-sinjal fl-art li tagħmel il ponta tax-xabla meta tcun tcarcar.

Rite—rit; cerimonia; *Congregation of Rites*, il Congregazioni tar-Riti, magħmulha mil Papa Sistu V biex dejjem iżżomm l-uniformità tac-cerimonial fil Cnisia u biex tiddecidi fuk il beatificazioni u 'l canonizzazioni ta kaddisin ġodda.

Ritely—scond ir-ritual; bir-riti u ic-cirimonii collha chif imur.

Ritter—cavalier.

Ritual—ritual, ctieb tac-cirimonii tal cnisia; scond ir-riti jew ic-cirimonial tal cnisia.

Ritualist—ritualista (protestant).

Riva—xakk, xpaccatura.

Rival—min iħabbatha ma ħadd jeħor; għajjur; rival; sieħeb; cumpann; thabbatha ma ħadd jeħor; tcun

għajjur jew rival; *they are rivals in eloquence*, iħabbtuha ma xulxin (it-tnejn jippretenduha) għal dic li hi eloquenza; *if you do meet Horatio and Marcellus, the rivals of my watch, bid them make haste*, (Shakespear, *Hamlet*), jecc tiltaka ma Orazio u Marcell, shabi tal għassa, għedilhom ifittxu jisaw.

Rivaless—rivala.

Rivality / Rivalry / Rivalship—(sħubija) cumpetizioni.

Rive — taksam; tixpacca; titred; tinkasam; tixpacca; tinfired.

Rivel—tingabar f'ticmix; titchemmex; tingama (bħal ġmigħ); ticmixa; ġmigħ.

River — xmara; tax-xmara; *river bed* jew *river channel*, il canal (gandott) mnejn tgħaddi ix-xmara; *river water*, ilma tax-xmara.

Riverain—tax-xmara, li kigħed fi, ħdejn jew fuk, xmara.

River dragon—il cuccudrill.

Riverbt / Riverling—xmara żgħira.

Rivery — tax-xmajjar; li donnu xmajjar; li fih ħafna xmajjar.

Rivet—rivet; musmar rbattut; rbattitura; tirbatti; *rivet boy*, tifel li jidħol fil caldaruni etc. biex iżomm (jilka) il, jew għat-tkegħid etc. tar-*rivets*.

Riving knife — sicchina (marlazz) tal buttara.

Rivulet—xmara żgħira.

Rivulin—sustanza li iddellec jew tgħallec li fiha (jeħdu mil) alga (ħaxix) li ticber fl-ilma ħelu.

Rixation—ġlieda; tkabida.

Rixatrix—mara gellieda.

Rixdollar—biċċa flus (munita) inglisa tal fidda li jusaw fic-Ceylon u fil pajjisi tal Africa t'Isfel, tiswa xelin u nofs.

Rizom — il ħbub (bħal kamħ) tal ħafur.

Rizzered—nofsu mkadded u immellaħ; *rizzered fish*, ħut immellaħ u mkadded.

Roach—(ħuta) tal ilma ħelu; *as a roach* jew *as sound as a rock*, ferm, kawwi, donnu blata.

Roach — it-tundiatura (scullatura) ta kala minn isfel għal maniġġar etc. ta mal pinnuri etc.

Road — triek; rmiġġ; spedizzion; dħul bil fors fl-art ta ħadd jeħor; tkajjem; ittir katgħa waħda (bħal ma jagħmlu xi għasafar); *by road*, bil mixi (bit-triek; bl-art); *on the road*, gej; miexi; għaddej; sejjer; *to take the road*, titlak għal viaġġ; *to take to the road*, terħilha u issir ħalliel minn dawc li iwakkfu biex jisirku in-nies fit-torok.

Road bed—l-armar collu (tkegħid ta ħadid etc.) ta ferrovia jew għal mixi tal vapur ta l-art.

Road man—ragel li jaħdem (isewwi) fit-torok.

Road roller—romblu (għat-tbattim etc.) tat-torok.

Road scraper—barraxa (pala) għal brix tat-trab jew tjun fit-torok.

Road sulky—trapp (carrozza żgħira ta wieħed).

Road surveyor — perit (li għandu ħsieb it-tiswija tat-torok).

Roadsted—rmiġġ, post fejn jirmiggaw il bastimenti.

Roadster—żiemel tajjeb għal mixi, żiemel li jittrottja tajjeb (li hu tajjeb għat-trott); min jaf jew hu mdorri isuk (cuccier) *bicycle* jew *tricycle*, magħmul kawwi u f'saħtu apposta għal giri (għat-tiġrijet) jew għal mixi fit-tul.

Roadway—triek mnejn igħaddu il carrozzi u ingegni oħra.

Roam—tiggiera.

Roam — min jiggerra l-hawn u l-hemm.

Roan — aħmar mtabba bl-abjad; gild ta annimal; gild tan-ngħaġ iccunzat bis-summacc.

Roar—għajta (ta ljun etc); ħamba; gilba; għajjât; ħsejjes; tgħajjat; tħamba; tigleb; tagħmel ħsejjes bħal dawc li jagħmlu il mewġ cbir (fil maltemp) mal blat; tidħac ferm; *what you said set the table in a roar*, b'dac li għedt culħadd cull min chien fuk il mejda nfexx ifakka id-daħc.

Roarer—min igħajjat; min hu frat-

tarius; mewġa obira; żiemel ta nifsu kasir (li jonfoħ ferm meta jiġri).

Roaring—li igħajjat; li jagħmel il ħsejjes; frattarius; għaggieb; li sejjer tajjeb (jew il kuddiem) chemm jista ioun (li ma jistax aotar); *he is making a roaring business there,* sejjer tajjeb ferm fin-negoziu hemm (kiegħed jagħmel affarun); *the roaring of lions,* il għajjât ta ljuni.

Roast — mixwi; tixwi; tincalja; timbex; *to roast coffee,* tincalja il cafè; *roast beef,* rostbif (laħam mixwi); *to cry roast meat,* ma icollocx il ħila iż-żomm għalic (minn għajr ma tgħejd lill ħadd jeħor) bix-xorti li issib; *to rule the roast,* toun cap jew direttur; tiddirigi xogħol, ufficiu etc; *roast bitter,* li mrar li jagħmel il ħol-s mixwi maħruk.

•Roaster—min (dac li) jixwi; biċċa laħam għax-xiwi; gradilja.

Roasting jack — fejn idendlu il-laħam kuddiem in-nar biex jinxtewa.

Rob—cunserva tal frott; tisrak.

Roband (jew Robbin)—biċċa sflasca (cima) li jorbtu biha tarf ta gumna etc biex din ma tinfetaħx.

Robber—ħalliel.

Robbery—serk; ħell.

Robbin—pacc bżar, jew ross etc. chif jigi mic-Ceylon; *a Malabar robbin of rice weighs 84 lbs.* (Simmond), pacc (sacchett) ross tal Malabar (India) jiżen 84 libra.

Robbin—molla (molol) ta carrozza.

Robe—libsa; doga; tlibbes, ticsi; tgħatti; *Master of the Robes,* official impiegat fil palazz Reali li għandu ħsieb lbies tar-Re; *gentlemen of the Robe,* l-avucati (ic-cetu legati); *the fields are robed with green,* il għelieki huma micsijin (mgħottijin collha) bl-aħdar jew bil ħxejjex.

Roberdsman—ħalliel (minn dawc li iwakkfu biex jisirku in-nies fit-torok) mill aotar kalbieni u li ma jibża minn xejn.

Robin—pettirross; ornament (bħal piassa) għal fuk is-sider.

Robin good fellow—il ħares taddar.

Robin hood — ir-Re tal ħallelin; sbandut famus li chien hemm l-Ingħilterra fi żmien ir-Re Riccardu I.

Robin redbreast }
Robin ruddock } il pettiross.

Robinet — rubinett (vit etc.) ta macna; macna militari għat-twaddib tal gebel u tal vlegeġ.

Robing room—il camra fejn jilbsu u jinżgħu l-Imħalfin, u il President, fil Korti.

Roble — njam (bħal ruvlu) li bih jagħmlu il bastimenti.

Roborant—li isaħħaħ; li jati is-saħħa; tonicu (medicina li tkajjem jew li tati is-saħħa).

Roborate—tati is-saħħa; issaħħaħ.

Roboration—tisħiħ, għati ta saħħa.

Roborean—kawwi; f'saħtu; ferm; magħmul mil (injam tal) ballut.

Robur—saħħa; kawwa.

Robust — kawwi; f'saħtu; jiflaħ; msaħħaħ; matnazz; shajjaħ; li irid is-saħħa; *a robust employment,* impieg (xogħol) li irid is-saħħa, li min jagħmlu irid ioun jiflaħ sewwa.

Robustly - bis-saħħa; bil kawwa.

Robustness—saħħa; kawwa.

Roc - għasfur obir abjad tal ħrafa (tal Mitologia għarbija).

Rocambole — tewm Spanjol jew salvaġġ.

Rocella—il ħażiż jew ħass li jitla fuk il blat tal plajja.

Rochelle—Rochelle, post fortificat fi Franzra.

Rochelle powder—sidlitz.

Rochet—rucchett (lbies tal kassin); bies (huta).

Roching cask — tank (caxxa tal injam infurrata minn gewwa biż-żingu) fejn izommu ix-xebb il ġmiel biex jiccristalizza ruħu.

Rock—blata; scoll; magħzel (tal brim tal ħajt); post (loc) fejn wieħed jmur biex jisħenn u jeħles minn xi periclu jew biex isib il mistrieħ; refugiu; *with her rock etc* (Sir T. More), bil magħzel tagħha etc; *as sound as a rock,* sħiħ (f'saħtu jew kawwi) donnu blata; *this is the rock on which our ship split,* dan hu li scoll li fuku inkasam il bastiment tagħna; *they remembered that God was their rock*

(Psalm), huma ftacru li Alla chien ir-refugiu taghhom; *rock alum*, xebb il ġmiel (biccict cbar); *rock bound*, mdawwar bil blat jew bli scolji; *rock cod*, cerna ; (ħut) tar-ruccall (tal kigħ, fil blat); *rock crowned*, li fil kuċċata jispiċċa bil blat ; *rock crystal*, (qwartz) cristall di rocca; *rock doe*, il mogħża tal camoxx ; *rock dove*, ħamiema; *rock fire*,, composizioni (taħlita ta raża, cubrit, salnitru, antimoniu u termentina) għal biex ikabbdu il bastimenti jew jatu in-nar djar etc. u li meta tibda takbad ma tintefa b'xeju ; *rock hearted*, kalbu jebsa; li ma iħossx; *rock limpet*, mħara; *rock oil*, petroliu ; *rock pigeon*, ħamiem salvaġġ jew taż-żebbuġ ; *rock ruby*, rubin (ħaġra) aħmar iżda li jati fil blù; *rock salt*, melħ Inglis; *rock staff*, mancu ta minfaħ ta forġa tal ħaddieda; *rock tar*, petroliu; *rock work*, ħajt tal blat (ħajt naturali).

Rock — tbennen; theżżeż ; tobrox chemm chemm il wiċċ tal pianċa tarram kabel ma tibda ix-xogħol tal incisioni (mezzo tinto); titfa il gebel; tħaġġar; *the God whose earthquakes rock the solid ground* (Pope, *Homer, Iliad*), dac Alla li it-terremoti tiegħu ibeżżgħu l-art kawwija ; *there were secrets in the rocking of the Copper plate etc. (Pall Mall Gazette, Feb 19, 1888)*, chien hemm sigrieti chif jimbarax il wiċċ tal pianci tar-ram ; *on the rocks*, batut (fil verbi difettivi), msawwat, xott.

Rock away — xorta ta carrozza ta dan l-isem b' erba roti għal tnejn min-nies.

Rocker — min ibennen ; benniena; żiemel għal-logħob tat-tfal; il curvu ta siġġu milli jitbandlu (l-injam tond fejn jidħ'u il-lasti ta *rocking chair)*.

Rockery—blat rusticu li jagħmlu fil ġonna etc għat-tursin il bir etc.

Rocket—suffarell ; liver ta minfaħ ta forġa ta ħaddied; lanza bil ponta mgħottija biex fejn tolkot ma tagħmilx ħsara.

Rocket—insalata, eruca jew brima.

Rocketer — tajra (għasfur) li jitla jiġri fl-aria bħal suffarell.

Rocketing —li jitla dritt bħal balla fl-aria (tajra).

Rock fish —il burkax, ħanżir,(ħuta).

Rocking — tbennin; l-ewwel filata jew passata mazcan, (gebel cbir etc) li jixħtu jew ikegħdu fi triek meta jakbdu isewwuha; brix fil wiċċ tal pianci tar-ram.

Rocking chair—siġġu milli jitbandlu.

Rocking horse—żiemel tal għuda sakajh mwaħħlin fuk l-għewied nofs tond għal-logħob tat-tfal.

Rocking tree—il mancu (lasta tannofs) ta mgħażel.

Rockless—li ma fiehx blat (bla blat).

Rockling—isem ta ħuta; il ballottra jgħedula ucoll *motella;* (ħaxix ħażin) il ġargir.

Rock thrush—il ġambublu (għasfur).

Rocky—collu (mimli) blat; tal blat; li donnu blat (jebes daks il blat) ; kalbu jebsa; jebes; m'hux sgur; incert m'hux sod.

Rod—għasluġ; kasba tas-sajd; virga; *spare the rod spoil the child*, jecc cull tant ma tatix xi dakka (fejn hemm bżonn) it-tifel tħassru; *we took our rods and went to the river to fish*, ħadna il kasab u morna fix-xmara nistadu; *rod*, sajjêd (tal kasba, tajjeb); chejl (bħal nofs kasba etc) għat-tul tat-torok; bacchetta magica (dic il virga li icollhom f'idejhom dawc li jagħmlu il bussolotti); *rod*, chejl (tul) ta 5 jardi u nofs jew ta sittax il pied u nofs ; *to kiss the rod*, tokgħod bħal ħaruf għal castig (għas-swat) li għalih tcun iccundannat.

Rod chisel—scarpell bil mancu tal ħaddieda biex jaktgħu il ħadid malli joħroġ mil forġa.

Rod coupling—cannoli (bħal catusi etc) li iġonġu ma xulxin meta icunu neżlin bit-taħfir ta xi bir etc biex iniżżlu il għodda;

Rod fisher } sajjêd tal kasba.
Rod holder }

Rod iron—virga ħadid (tonda).

Roddy—collu virghi, għesieleġ jew frieghi.

Rode—jena rchibt, hu richeb etc.

Rodent — gherriem (annimal) li igherrem bi snienu ta kuddiem; *rodent ulcer, rodent cancer*, gerħa li tibda b'ponta imbagħad meta thoccha tiober u teħodloc biċċa cbira minn gismec.

Rodentia—l-annimali li igherrmu.

Rodiyas—biċċa min-nies nativi tac-Ceylon hecc msejħin.

Rodomel — l-essenza (sugu) tal ward mħallat mal għasel.

Rodomont—faħħari; wieħed li jiftaħar dejjem bih in-nifsu; li jiftaħar.

Rodomontade - ftahir; tiftaħar.

Rodster—sajjêd tal kasba.

Roe—cerv; bajd tal ħut; *soft roe* (jew *milt*),attun; *hard roe*,(jew *spawn*), bajd; dawc it-tbajja (rkajja mal vini) li jidru mal vina f'xi njam bħal ma hu il cawba etc.

Roe buck—cerv ta bla denb ta lewn ħamrani jati fil cannella.

Roed—bil bajt (ħuta).

Rogation—talb, litania; *Rogation days*, il ġranet tar-Rogazioni (tlieta) tat-talb b'litanja ta kabel il Festa ta Lapsi.

Rogatory—li ifittex informazionijiet; li jistaksi u jitchixxef minn hawn u minn hemm; *rogatory letters*, ittra (talba) li jagħmel Mħallef lill Mħallef jeħor biex jesamina (jistaksi etc) xhud.

Rogerian—xorta ta parrocca.

Rogue—briccun; banavolja; vagabond; ragel ħażin; ljunfant salvaġġ vizzius; żiemel vizzius li m'hux ta min jafdah(m'hux fidil); pianta (xitla) li ma gebitx ruħħa chif imissha (chif isejħula il genniena).

Rogue's yarn—dic il ħarira (ħajta ħamra etc) li jaghmlu fic-cimi tat-Tarzna (fin-nofs meta jobormuhom) biex min jisrak xi biċċa jinkabad.

Rogue—tiggerra bħala ragel briccun; tiddiscola; takla xitla meta tara li ma ħaditx; tghajjar (bniedem) briccun jew ragel ħażin.

Roguery—briccunata; discolaġni; vagabundaġġ.

Roguish—discolu; ħażin; ftit u xejn banavolja jew vagabond.

Roil—tkankal (iddardar) tħawwad l-ilma; ittalla il mustarda (iġġagħal jincorla) lill; tgħajji; iddejjak.

Roily—mkankal, mħawwad, mdardar (ilma).

Roister / **Roisterer** — bniedem frattarjus jew storbius; li jagħmel għageb jew frattarija.

Rokeage — kamħirrum mitħun u mħallat biz-zoccor.

Rokelay - mantell kasir.

Rocker—ballottra (ħuta).

Roky — mċajpar, collu ċpar jew għajbur.

Role—il parti li jagħmel, jew li icollu, attur f'opra f'teatru.

Roll — tgherbib; ħaġa mgherba; kartas; bezzun; cazzott tabacc; rassenja; lista; tgherbeb; tlembeb; tkartas; titgherbeb; titlembeb; tirrolja; tillixxa (tippiana) għalka etc birromblu (tirrombla jew tgħaddi birromblu); *to roll a drum*, iddokk irroll fuk tamburlin; *to roll over*, toktol b'tir ta xcubetta, tispara għall; *I am not in the roll of common men* (Shakespear, *Henry IV*), jena m'inhiex fil-lista tan-nies bħal l-oħrajn; *a French roll*, bezzun tal Francis; *roll on a drum*, roll, tremulu bit-tamburlin.

Roll — biċċa għodda tal librari; rota tar-ram għal ornament (faxxi) fil koxra tal cotba.

Roll about - smin u mbaċċaċ li jiżżegleg meta jimxi.

Roll blotter—romblu tal cartaxuga.

Roll call—ir-rassenja (il għajjât ta l-ismijiet biex tara min gie u min le) fi scola, Riġment etc.

Roller—min ilembeb jew igherbeb; romblu; lembuba; rota ta siek siġġu, cannapè etc; mewġa cbira; cilindru ta stampatur.

Roller gin—raddiena tal ħalġ birrombli (bħal dic tal Maltin).

Rollick—titbaħrad; tiżżiomel; titliegħeb bħat-tfal.

Rolling — li mixi fuk ir-roti; li donnu fuk ir-roti; li gej jobrom bħal mewġ; sparar li donnu dakk ta tamburlin; *a rolling fire of artillery*, spa-

rar li ma jakta xejn tal artillerija (canuni etc.); *rolling barrel*, barmil (cartell) fejn jisħku l-ingredienti biex jagħmlu il porvli; *rolling stone*, gebla li dejjem sejra titgherbeb; *a rolling stone gathers no moss*, bniedem (wieħed) li ma għandu sabar mchien (li m'hux ħlief jiggerra minn pajjis għal l-jeħor) ma isibx u la ħbieb u l-ankas mezzi, u l-ankas katt ma jista jagħmel flus.

ROLLING PIN—lembuba.

ROLLING STOCK / ROLLING PLANT—il vaguni; carrozzi; macni tal vapur tal art.

ROLY POLY—għagina mibruma bis-saffi tal cunserva; tond; mibrum; mbaċċaċ; li m'hux sod; li jibbalija; isem ta logħba bil ballun (tirbaħ meta iggibu fil ħofra).

ROMAIC—il lingua Griega ta daż-żmien (moderna).

ROMAL—ħarir Indian (drapp ta dan l-isem).

ROMAN—Ruman; ta Ruma; *the Roman Catholic Religion*, ir-Religion Cattolica Rumana (Nisranija); *a Roman Catholic*, Nisrani Cattolicu; *Roman candle*, (logħob tan-nar) suffarell li jitfa li stilel meta icun jixgħel.

ROMAN LAW—il-ligi (ligislazzioni) Rumana jew Civili.

ROMAN OCHER—murdent.

ROMAN PUNCH — luminata bl-ilma tas-silġ (tad-dar).

ROMANCE—rumanz; ħrafa; ghidba; tħarref; tigdeb.

ROMANCER—rumanzier; min iħarref jew jigdeb.

ROMANCIST—rumanzier; min jicteb ir-rumanzi.

ROMANESE—lsien (il-lingua) li jitchelmu in-nies tal Wallachia; Moldavia u xi bnadi fl-Ungheria.

ROMANESQUE—romanesc, stil ta bini li chien fl-aħħar żmien tal Imperu Ruman; ta 'lsien (lingua) ta Languedoc u xi distretti oħra ta Isfel ta Franza.

ROMANIC—ta lsien jew dialett Ruman; li hu jew li gei mil l-alfabett Ruman.

ROMANISM — ir-Religion Cattolica Rumana jew Nisranija.

ROMANSH — dialet li jitchelmu xi nies f'xi naħħiet ta Svizzera.

ROMANTIC—romanticu (chif il ħaġa tinsab fir-Rumanzi); waħdieni; stramb (li iħobb jokghod waħdu); collu veduti u pajsaggi sbiħ; rusticu; fantasticu; *a romantic landscape*, pajsaġġ fantasticu; *Romantic School*, Scola tal poesija fundata mil l-aħua Schlegel, dwar 1808 fil Germania, chif ucoll oħrajn fi Franza rappresentati minn Victor Hugo, Dumas, u xi novelisti.

ROMANY—zingara; lsien (il-lingua) taz-zingari.

ROMANZA—romanza (musica).

ROMANZIERI—Scola tal poeti Taliani li Ariosto hu il cap tagħha.

ROMEKIN—xorta ta tazza għax-xorb.

ROMISH—ta Ruma; Ruman.

ROMP—żiemla; tifla li titbahrad u tirraġġa; tiżżiemel; titbahrad; tirraġġa.

ROMPISHNESS—tbahrid; raġġar.

RONDE—xorta ta tipi; carattru tond u corsiv imitazioni tal calligrafia Francisa.

RONDEAU—Rondò; poesia mictuba bil vers jambicu ta 8 jew 10 sillabi u bi tlettax il vers; icun fiha tliet strofi, l-ewwel u l-aħħar b'ħames versi u tat-tieni tliet versi; *rondò*, biċċa musica ta dan l-isem.

RONDELETIA — rondolixia (fwieħa li issir mill essenza tal fjur *Rondoletia odorata*).

RONDLE—ħaġa tonda; circu.

RONYON—bniedem baxx; vili.

ROOD—salib, crucifiss; chejl Inglis tar-raba li igib 1210 jardi quadru; *rood cloth*, il biċċa viola li biha igħattu is-salib fir-Randan; *rood free*, franc (liberu, meħlus); *rood saints*, il Madonna u San Ġwann (li statwi li icunu ma dwar is-salib); *rood tree*, is-Salib.

ROODY—oħxon; faxxug; li sejjer ifur bil kawwa u bil ġmiel.

ROOF—sakaf; issakkaf; is-sakaf tal ħalk; *to your roof tree*, bis-saħħa (tieghec) u ta min ghandec id-dar.

ROOFING—tiskif; twavel, xoroc etc. u cull ma jagħmlu fit-tiskif tad-djar etc.

ROOFLESS—bla sakaf; li ma għandux fejn jokgħod; bla dar.

ROOFY—bl-oksfa; bis-sakaf.

ROOK—ħalliel; berbiexi; karrieki; ċawla; il castell (torri) fil logħob ta li scacchi; tisrak; tberbex; tgħallat; tinġabar, titchennen.

ROOKER — gebbieda ta rmied ta forn.

ROOKERY—burdell; post, loc, fejn ipoggi (jinġabar) iċ-ċawl; il loc (post) fejn icun hemm hafna cmamar u cantini fejn igħammru il cammarotti u il fkar ta belt etc; rocna, post il ħallelin.

ROOM—wisa; għorfa; camra; *to give* jew *leave room*, tagħmel il wisa biex igħaddi jew jokgħod ħadd jehor; *to make room*, tbattal, tagħmel il wisa; *room paper*, carti ta mal ħitan; *room*, tgħammar; tokgħod ma; talloġġa.

ROOMY—bil wisa; li fih il wisa; li jasa, spazius.

ROON—vermiljun (lewn aħmar).

ROOP—għajta; hanka; tgħajjat; issojjaħ.

ROORBACH — ghidba; klajja; informazioni f'ġurnal fuk xi ħadd li ma tcunx vera.

ROOSE—tfaħħar, tgholli.

ROOST—passiggiera; lasta f' gallinar fejn jorkdu it-tigieġ; tokgħod (tajra) fuk il passiggiera jew lasta ta gaġġa jew gallinar; *curses like chickens come home to roost*, min jixtiek iddeni il ġaru jigi f'daru; *at roost*, rieked; mistrieħ.

ROOSTER—is-serduk; il għammiel (il għasfur jew tajra ragel).

ROOT—gherk; nisel; bidu; tagħmel il għeruk; tieħu; takbad (siġra); takla (siġra) mil gheruk; tekred; tgħarrak; *to take root*, tieħu (siġra); takbad.

ROOT BREAKER } macna għat-taktih
ROOT BRUISER } tal patata, zunnarija, etc. li jatu għal l-ichel lill-annimali.

ROOT CROP—wiċċ (raba) ġdur, zunnaria, pitravi etc.

ROOTED — mkabbad; mdaħħal il gewwa; bil għeruk.

ROOTEDLY—ferm chemm jista icun; *they all do hate him as rootedly as I* (Shakespear, *Tempest*), huma collha jobogħduh sħiħ bħali.

ROOTER—pianta li tagħmel il gheruk.

ROOTER—min jakla mil għeruk jew jistradica.

ROOTFAST — mkabbad sewwa jew sħiħ.

ROOTLESS—bla għeruk.

ROOTLET—għerk żgħir; xenxula.

ROPALIC—li gej bir-ras; li gej ohxon (eħxen) lejn it-tarf.

ROPE—ħabel; cima; torbot b'ħabel katta, rasta; *a rope of onions*, katta basal; *a rope of sand*, rabta ċoff (għakda, ftehima li titħassar malajr); *to give a person rope*, terħi lil bniedem jagħmel li irid (terħilu ir-riedni jew titlaklu); *upon the high rope*, ferħan se'r itir (barra minn sessih); supperv; mimli bih in-nifsu li ma jistax icun actar; *What a rope!*, ix-xiaten!

ROPE DANCER—min jimxi jew jisfen etc fuk il ħabel (tal cummiedia).

ROPE LADDER—sellum tal ħabel.

ROPE MAKER—curdar.

ROPE RIPE—tal forca (bniedem li imissu il forca).

ROPE WALK—il mogħdija (cursija) fejn jimxu (lura) il curdari meta icunu jagħmlu il ħbula.

ROPE YARN—cap ta ħabel.

ROPERY ara *rope walk*.

ROPINESS—rtuba bħal dic tal għagina jew xama msaħħan fl-idejn li tista iggebbed u ittawwal chemm trid.

ROPING NEEDLE—msella ħoxna għal ħjata tal kluħ mac-cimi.

ROPY - bħal ħabel; li tista iggebbdu jew ittawlu chemm trid; bħal biċċa għagina jew xama msaħħna bl-idejn.

ROQUELAURE—cappa (mantell kasir) ta rgiel.

RORAL—tan-nida; bħal nida.

RORATION—nżul tan-nida.

RORID—tan-nida.

RORQUAL—xorta ta baliena cbira.

RORY - bin-nida; tan-nida.

ROSACEOUS—li hu bħal, jew li hu tal, ward.

ROSACICACID — acidu li jsibu fl-au-

rina ta dawc li icollhom id-deni, meta tokgħod.

Rosary—ħammiela ward; curuna tar-Rusariu; ir-Rusariu.

Rosçid—collu nida.

Rose - warda; cuccarda (żagarelli miġmugħin u marbutin bħal warda) lewn roża jew lewn il warda; li scudett ta fuk (dwar) serratura; li rsipla; *under the rose*, bil moħbi (bis-schiet).

Rose - (passat tal verb *rise*) jena komt, hu kam etc.

Rose chequered—bil wardiet (f'wiċċu).

Rose faced - wiċċ il warda (wiċċ bil wardiet.

Rose knot—cuccarda.

Rose oil—żejt il ward.

Rose water—ilma tal ward (fwieħa).

Rose window—tieka tonda.

Rosebay—l-oleandru.

Rosebud—blanzun tal ward.

Rosebug - il busuf.

Rose mary - il clin.

Roseola - gidri ir-riħ.

Rosette—cuccarda; rużetta; l-antinni tal mithna chif toun armata.

Rosewood — xorta ta njam (ifuħ riħa ta ward) ta dan l-isem tajjeb wisk għax-xogħol tal ħwejjeġ tal għamara.

Rosin—ir-raża li jatu (ihokku) maxxaghar tal arc dawc li idokku il violin.

Rosland—art niedia, art dejjem bil ħaxix jicber fukha, art ramlija.

Rosmarine - clin; iż-żiemel tal baħar.

Rosolio - rosolin.

Ross—dac li iħallu il (li jibka wara jew il fdal tal) ħxejjex; għadira, il kxur fil koxra ta barra ta xi siġar; tkaxxar is-siġar; tkatta il koxra tassiġar biex ixxarrabha jew biex tgħalliha.

Rossel—art ramlija (bir-ramel).

Rosselly—(art) ratba; li titfarrac malajr (ratba jew ħafifa għax-xogħol).

Rossignol - l-usinjol (għasfur).

Rostellate—bil munkar.

Roster—gradilja għax-xiwi; lista bl-ismijiet ta nies wara xulxin chif għandhom jitbiddlu fil għassa wieħed wara l-ieħor.

Rostle — munkar, prua jew puprest ta bastiment.

Rostral — ta, bħal *rostrum*; tal gheddum jew li mnieħer ta annimal.

Rostrate—mgħammar bil munkar jew bil puprest; bil munkar.

Rostrulum - il munkar (il ponta ta tromba); ta bergħud (dic li biha inigghez mita jibda jarda mill gisem).

Rostrum - desc, scrivania bil bradella fejn jokgħod surmast jew professur meta icun igħallem kuddiem il classi; pulptu; gheddum twil ta annimal; prua; iż-żennuna tal lambic.

Rosy—wardi; aħmar; ixkar, favorevoli; sabiħ; *the future looks most rosy* (*Field, October 3 1885*), li gej (iż-żmien li gej, jew il futur) jidher sabiħ jew favorevoli wisk.

Rot — firda; tifsed; titherra; titħassar; titmermer; tħerri; tmermer; marda tal patata (meta titħassar) isem ta marda tan-ngħaġ; *rot gut*, birra ħażina ferm (birra karsa).

Rota—*roster* (ara); rota, tribunal (korti) fil curia tal papa; il korti tal appell (ecclesiastica).

Rotary — li idur; *rotary battery*, rota bis-snien cbar bħal hafna lidi li tchisser it-trab mħallat bil metalli li jaktgħu mil minieri; *rotary cutter*, rota li takta is-snien (fir-roti) f'torn.

Rotate—għamla ta rota (tond); iddawwar; iddur bħal rota.

Rotation - tidwir; dawran.

Rotative—li idur bħal rota.

Rotator—dac li idawwar.

Rotatory—li idur bhal rota.

Rotch—għasfur tal maltemp; canġu ta filfla.

Rote — strument tal cordi antic bħal arpa jew ljuto; il ħsejjes tal baħar mal blat; tgħejd jew tistudia ħaġa bl-amment bħal pappagall; *by rote*, bhal pappagall.

Rotheln—ħożba.

Rother—ghendus; tal gniedes.

Rother beasts—annimali bil krun.

Rother nail—musmar bir-ras cbi-

ta li bih jorbtu il-lacċ tat-tmun ta bastiment.

Rotten—mħassar; mherri; irramat; *rotten silk*, ħarir irramat; *rotten*, m'hux sod; karrieki, trajditur.

Rottenness—taħsir; therrija.

Rotolo—ratal.

Rotula—il għadma (it-tukkala) ta rcobba.

Rotular—tal għadma ta rcobba jew tat-tukkala.

Rotund—tond; compjut; sħiħ.

Rotonda—bini (cnisia etc.); tond; *the Rotunda at Musta*, il cnisia tal Musta.

Rotundate—tond; mdawwar; it-tundiat jew mgherbeb.

Rotundity—tundiar (għamla ta globu jew boċċa).

Rouanne—ħadida li biha (meta tcun miewija (jimmarcaw l-annimali bakar etc.

Rouble—rublu, munita Russa li tiswa dwar tliet xelini u tliet soldi.

Rouche—ruxx, bħall frill tal ħarir għal ornamenti tal cpiepel etc. tan-nisa.

Roué—bniedem disclu; bniedem moghti għad-debuxxar.

Rouge—aħmar; żebgħa għal wiċċ, tiżboh (aħmar) wiċċec; *she was rouged*, chienet miżbugha (wiċċha chien miż-buħ bl-aħmar).

Rouge et noir—aħmar u iswed; trentun, isem ta logħba tal carti, jew bil-boċċi homor u suwed.

Rouge royal—xorta ta rham.

Rough—aħrax; goff; oħxon, li ma jafx igib ruħu; pastas fli mgiba tiegħu; li hu jebes fil widna; li ichexch-xec meta tisimgħu (fil widna); magħmul fuk fuk, m'hux rfinut; (xogħol) mħaxlef; m'hux rfinut jew illixxat (bil-lustru etc.); kawwi (baħar); mic-si bix-xagħar jew bir-rix; tħarrax (ma tħallix lixx), tniegħel mil ġdid żiemel (tneħħilu in-nagħal lixx u mittiechel); tagħmel ħaġa raff jew tiżbozza; tagħ-mel abbozz; tchisser (tħarreġ) żiemel għal esercizi (xogħol) militari; *to rough it*, tgħaddi chif icun; tgħaddi ħażin chif tista; *rough skin*, gilda ħarxa; *rough wine*, mbit aħrax fit-togħma (li ichemmex jew aspru): *rough stile*, stil (mgiba) goff; *a rough diamond*, diamant m'hux maħdum (chif isibuh fil miniera); *rough sea*, baħar kawwi.

Rough cast—abbozz; lewwel mu-dell; tajn għat-tichil ta ħajt.

Rough clad—liebes lbies materiali jew ħwejjeġ ħoxnin.

Rough draught—*sketch*; abbozz.

Rough draw—tabbozza; tagħmel abbozz (tħożż fuk fuk).

Roughen—tħarrax; titħarrax jew tiħrax.

Rough footed—b'sakajh bir-rix.

Rough hew—tiżbożża (tati lewwel għamla, tlakkax gebla etc. għal fi-gura).

Roughing—il ħaxix li jibka wara il ħsad.

Roughness—ħruxija; guffaġni fli mgiba; ħxuna (fli mgiba); kawwa tal baħar (meta il baħar icun mkankal jew kawwi).

Rough rider—min ichisser iż-żwie-mel għar-rchib.

Rough work—taħdem mħaxlef jew m'hux rfinut.

Roulbau—sarbut flus misrumin f'carta, scartoċċ flus misrurin.

Roulette—rota żgħira; *rulett*, isem ta logħba tal azzard.

Rounce—mancu tat-torchiu.

Round—tond, mdawwar bħal glo-bu jew sfera; mgherbeb, gherbubi; tond; mimli; smin; sħiħ; complut sewwa; ċar u tond; ġmielu; m'hux żghir; tal kies; dawra; scaluna ta sel-lum; *round* jew dawra (ħaġa li tgħad-diha mad-dawra); dawra mad-dis-trett etc. li jagħmel wieħed li icun għassa; tir (sparar); żifna; *round*, cant li wieħed jibda u li jeħor jispiċċa; minn cullimchien; minn cull naħa; ma dwar; iddawwar; tittondia; *to speak in round numbers*, tgħejd in-numru tond (m'hux bir-rotti); *a round oath*, ġurament ċar u tond; *a tree ten feet round*, siġra ta għaxar piedi ħxuna; *all the year round*, is-sena collha; *it is a good round sum*, (Shakespear, *Merchant of Venice*), hia somma m'hix taċ-ċajt (chemxa flus ġmielha); *ten rounds were served*

out to each man, cul ragel tawh għaxar tiri; *a round of beef*, rota, katgħa mil coxxa; *to be round with*, titchellem ċar ma; tcun ta żakkec f'fommoc; *to bring one round*, tistejken (taħji) lil xi ħadd li icun mitlut (iggibu f'sensih) billi tiskih jew tagħmillu xi ħaġa; *to come round*, tigi in sè; tieħu ir-ruħ; tistejken; tistaħja; *to turn round*, iddur; titkalleb; iddawwar wiċċec; tħalli il cumpannija li tcun maħha; tbiddel (tibdel) il bandiera; *to lead the round*, tcun il precimes, il capuriun jew dac ta kuddiem (f'xi rvell etc.); *round off*, tispiċċa (tagħlak) discors bil grazzia; *to round to*, titfa (iddawwar bastiment prua għar-riħ); *to round up*, tistira ic-cimi li icunu għaddejjin merħijn fil buzzolli; iċċanfar.

Round all — kabżà bil gabriola fl-aria.

Round backed — li għandu dahru mghawweġ (mitni tnejn).

Round dance — żifna li il coppji meta jiżfnu iduru dejjem mas-sala bħal ma hi il polca, il valz etc.

Round fish —(ħuta) li scalm.

Round number — numru tond, jigifieri bil għaxriet etc. m'hux bir-rotti ucoll; *in round numbers*, in-numru bejn wieħed u jeħor.

Round seam — ħjata ta kluħ xifer ma xifer.

Round table — il mejda (tonda) li fukha chien jokgħod ir-Re Arturo mal Cavalieri tiegħu.

Round top — koffa f'kuċċata ta arblu.

Round turn — volta ta gumma fuk oħra; volta ta cima, gumna etc. ma bitta, lasta etc.

Round-about — indirett; rota cbira bħal mitħna tal miexi biż-żwiemel tal għuda għar-rchib tat-tfal etc., biex igħaddu iż-żmien; ġamper (flocc) li jilbsu it-tfal jew il baħrin.

Roundel — tarca tonda.

Roundelay — għanja; canzunetta li meta icantauha jirrepetu l'ewwel stanza u li stanzi l-oħra wara xulxin u fli stess wakt; żifna li in-nies fiha iduru kagħka id f'id.

Rounder — li jittondia; ċana tonda għal curvi tar-roti; trapan għat-titkib fil blat; min (dac li) ipespes meta jitchellem jew li jitchellem bil mod.

Round hand — xorta (stil) ta chitba calligrafia bil-littri tondi.

Round house — il post fuk il *bridge*; fejn jokgħod ir-ragel tal għassa.

Rounding — biċċa cima mibruma jew sflasca li il baħrin jdawru ma (tarf ta) gumna.

Round robin — petizioni fejn dawc li jiffirmauha jagħmlu isimhom f'dawra (kagħka) biex ma icun jaf ħadd min beda iffirma minnhom l-ewwel.

Roup — tbieħ fi rcant; tagħmel rcant; tgħajjat; għajta; il musmar (marda) fit-tjur.

Roupet — maħnuk.

Rouse — tkajjem; tkum; tkankal; titlak mil għar (chif jagħmel ljun etc. annimal salvaġġ).

Rout (akra *rawt*) — tħarbita; għalba; ħarba; rassa, gemgħa ta nies; ruxxmata; salt nies; folla; tħarbat; tħarreb, tchecci, tagħleb; tgħajjat (bħal bakra); tonħor; takla (bħal ma jagħmlu il ħnieżer) bil gheddum mil l-art; *to rout out*, tfittex u tkalleb sewwa (biex issib); *to rout up*, ticcaċċa (tfittex, tmur wara ħaġa etc. biex takbad).

Route (takra *rût*) — triek.

Router — ċana tonda bhal bokxiex.

Routh — ħafna; katiħ; bosta.

Routine — rutina (is-soltu); il mod chif bhas-soltu; ix-xogħol stabilit ta ufficiu tas-soltu.

Roux — butir mdewweb u tkiek li iħaltu mas-soppa jew mal grejvi biex igħakkdu biħ

Rove — tiggiera, titmieraħ; tkatta it-tajjâr ftietel ftietel (tfettel it-tajjâr) kabel ma tibda tagħżlu bir-raddiena.

Rover — min jiggerra mat-torok, min jitmieraħ; bniedem li m'hux sod (li m'hux ħlief ibiddel il post jew il fehmiet).

Rovery — serk; sacchiġġ.

Row — (akra *rou*) — sarbut, indana; fila; filliera; takdef; lista (tal ismijiet etc.); ħbejża; ħobża żgħira.

Row (akra *raw*) — storbiu; frattarija; rvell; ħamba, żlieda.

Rowdy—bniedem gellied, storbius, li dejjem bil frattarija fejn icun hu.

Rowdy dow—rvell (ħsejjes) li ma jakta xejn.

Rowdy dowdy—storbius, frattarius.

Rowel — circhett; ħolka żgħira; anell; ir-rota ta li xpruni; il ħadida ċatta tal brilja (ta ħalk iż-żiemel); ħajta, ħarira għal ħjata (xi pont) li icollhom bżonn jagħmlu fil gilda taż-żwiemel.

Rowen—għalka mħollija bil kasbija etc. m'hix maħruta fejn jirgħaw in-ngħaġ etc; it-tieni wiċċ ħuxlief li tati għalka fli stess sena.

Rower—kaddief, barclor (min jakdef).

Rowl — gruwa żgħira abbord ta bastiment għat-tagħbija jew ħatt ta ħwejjeġ m'hux tkal wisk.

Row lock — furchetta jew dic il fetħa fil bardnell ta frejgatina etc. fejn jidħlu li mkadef.

Roy - re, sultan.

Royal—reali; ta re; ta sultan, nobbli; illustri; manjificu, li ma hawnx għalih; waħda mil frieghi tal krun ta ras ic-cerv; l-ogħla biċċa kala ta bastiment; canun żgħir; *royal*, carta tad-disinn jew tal chitba ta 28 pulzier u nofs bi 12 il pulzier; *the Royals* jew *Royal Scotts*, hecc hu msejjaħ l-ewwel rigment fanterija tal Armata Inglisa; *Royal Academy*, is-società li kegħda biex tincoraggixxi u tmexxi il kuddiem l-arti tal pittura, scultura, u incisioni; *Royal antler*, it-tielet fergħa ta karn ta cerv; *royal arch*, grad fil mażunerija.

Royal bay—xorta ta rand.

Royal bounty—flus li jintgħataw, mil *fund*, għalecc magħmul, lin-nisa li icollhom żwieġhom ufficiali li imutulhom fil guerra jew fis-servizz.

Royal family—familja Reali.

Royal glass - ħgieġ pingut.

Royal mast — ir-raba biċċa arblu (l-arbulett).

Royal mines—minieri tad-deheb u tal fidda.

Royal oak—il balluta (siġra) t'Boscobel wood (l-Inghilterra) fejn ir-Re Charles II mar staħba wara il battalja ta Worcester.

Royal rich—għani ferm daks Sul-jew Re.

Royal standard—il bandiera reali tal Inghilterra.

Royalism — gibda (mħabba etc.) lejn il gvern tar-Re.

Royalist—realista, min iżomm ma (partitariu ta)l gvern monarchicu jew tar-Re; (partitariu tal Carlu I u Carlu II fil guerra civili li chien hemm l-Inghilterra); partitariu tal familja tal Borboni wara ir-Rivoluzioni ta Franza).

Royally—ta Re.

Royalty—li stat, jew condizioni ta Re; mgiba ta Re; il persuna tar-Re (meta tchelmu jew issemmih) f'loc *majesty*; ir-Re jew xi ħadd mil familja Reali; *Royalty was present*, chien hemm ucoll nies tal familja Reali; *royalty*, taxxa (ħaraġ jew daziu) li iħalsu proprietarji ta miniera jew lill gvern jew lill proprietariu tal art; *royalty*, flus li l-edituri jatu lill autur talli jerġgħu jistampau l-opra tiegħu.

Royne — tgherrem, tghiddem bi snienec.

Roynish—baxx, vili.

Rub—għarca; ħakka; mesħa; togħroc; tħokk; timsaħ; tħakkek; iġgaħġaħ; tiġbed il kuddiem chif tista; tfixchel; tisrom; *the Duke will not be rubbed or stopped*, (**Shakespear**, *Lear*), id-Duca ma iħallix min ifixclu u l-ankas min iwakkfu; *he can just manage to rub along*, chemm chemm jista igaħgaħ; *to rub down a horse*, tistrilja żiemel; *to rub out*, tħassar; tingassa; tobrox (chitba etc.); *to rub up*, tillostra; tborni; tkajjem; tkankal (bniedem etc. għax-xoghol); *that's the rub*, din hi issa id-difficultà (hawn hu il busillis); *we have met with some rub already*, ġa ltkajna ma ħafna difficultà (tgherfix etc.).

Rub—ħotob (fl-art) art mhattba; stoffi li iżommu li boċċa ma timxix (ma tiġrix sewwa).

Rub-a-dub — il ħoss tad-dakk ta tamburlin.

Rub iron—il ħadida ċatta tal cricc li iżżomm ma iddurx wisk rota finniżla etc.

Rubstone—ħaġra tal mola jew tal mejlak.

Rubber—raxcatur; imburnitur; xugaman (tal chirxa) li jusaw in-nies biex jixxuttaw meta jitilgħu mill banju; lima ħoxna jew raspa; ħaġra tal mola jew mejlak; biċċa għat-tnaddif tal pianci tar-ram, placchi etc; il-logħba (fil *whist*, manilja etc.) ta rewwixta jew żewġ logħbiet jew partiti, minn tlieta li bihom tiddecidi min jibka ir-rebbiħ; ħotba, stoff fl-art; difficultà; imbarazz; busillis; isem ta marda fin-ngħaġ (meta in-nagħġ iħossu tant ħrik u jatihom ħacc cbir); *india-rubber*, gomma elastica għattaħsir ta sinjali etc. bil-lapes tal carta; biċċa għodda tal veljeri li biha jillixxau (ichissru) il ħjatat fil kluħ.

Rubber cloth — folji tal gomma elastica jew tal lastcu.

Rubbing—ħacc; għerik; ix-xogħol tad-drittar tal fildiferru għal-labar tal ħjata.

Rubbish—mazcal; terrapien; fdal; griefex; lakx; carfu; rmoxc; bluha; *that's all rubbish*, dic collha bluha jew ċajt; *rubbish walling*, ħajt tas-sejjiħ.

Rubbishy—li fih ir-*rubbish*; li ma jiswa xejn.

Rubble—sejjiħ (ħajt); *rubble wall*, ħajt tas-sejjiħ.

Rubedinous—ħamrani.

Rubefacient—li iħammar.

Rubelet—rubin ċchejchen.

Rubelle—placca tal ħadid li fukha ifarcu il bcejjeċ tal metalli mħalltin chif jinkatgħu mil minieri biex jesaminawhom u jaraw x'metalli fihom.

Rubens—pittur famus ta Fiandra.

Rubeola (f'loc *measles*)—ħożba.

Rubescent—li jaħmar; li isir aħmar.

Rubia—l-alliżżari (pianta).

Rubican—żiemel bajju jew iswed b'xi tebgħat (rkajja) bojjod jew li jatu fil griż li icollu fuk ingroptu.

Rubicative—li jati jew li jagħmel lewn aħmar; lewn ir-rubin.

Rubicel—ir-rubin tal Brażil.

Rubicund—li jati fl-aħmar; ħamrani.

Rubicundity—ħmura.

Rubify—tħammar; tagħmel aħmar.

Rubiginous—msaddad (bis-sadid).

Rubigo — is-sadid (marda) tal pianti.

Rubious—aħmar.

Ruble — rublu (munita Russa li tiswa dwar tmintax rbigħi).

Rubric—rubrica, chitba ħamra fil cotba tal cnisia, ritwal etc.; mictub aħmar; iżżejjen bl-aħmar.

Rubrical—mictub bl-aħmar.

Rubricate — ticteb (timmarca) bl-aħmar.

Rubricity—ħmura.

Rubus — pianti (sigar) taċ-ċawsli, tut etc.

Ruby—rubin; ħaġra preziusa ħamra; tipi ta li stampa żgħar (ta dana l-isem); ħaġa ħamra; carbunculu; musmar, ponta, jew coċċ biddemm; aħmar; tħammar; *with sanguine drops the walls are rubied round* (Pope, *Homer*, *Odyssey*), bi ktar taddemm il ħitan ihammru collha.

Rucervine—tar-*Rucervus*.

Rucervus — xorta ta cerv ta dan l-isem fl-Indij ta Lvant.

Ruche—ruxx; ornament bħall frill għal muntar jew gvornimenti ta cpiepel etc tan-nisa.

Ruck — tchemmex; tgħattan; tokgħod fuk il bajt biex tfakksu; tokgħod krokka (fuk il bajd); tkiegħed krokka; chemxa; ticmixa; tagħtina; gozz; borġ jew munżell (għorma) gebel.

Ructation—tifwika.

Rud—aħmar; nogħra għal marcar tan-ngħaġ; isem ta ħuta tax-xmara; tħammar.

Rudder—tmun; għarbiel tal kamħ.

Rudder fish—il fanfru (ħuta).

Rudder stock—il pala jew l-usagħ biċċa tat-tmun.

Ruddiness—ħmura (fil gilda).

Ruddle — nogħra ħamra (għal marcar tan-nagħġ etc); tiżboħ (timmarca) bin-nogħra ħamra.

Ruddoc / Ruddock } li pettirross (għasfur).

Ruddy—aħmar; ħamrani.

Rude—hoxni; aħrax; mkit; goff; *a rude winter*, xitwa harxa; *don't be rude*, la tcunx goff (pastas fli mgiba tiegħec); *how rude you are !*, chemm int ħoxni (goff jew pastas); *rude growing*, salvaġġ (ħaxix etc).

Rudely—goffament; bl-aħrax; bil ferm; bil kawwi; ta pastas; *you behaved rudely*, inti gibt ruħec ta pastas.

Rudeness—ħxuna; ħruxa; mkata (fli mgiba); guffaġni.

Rudenture—f'li scultura, għamla ta ħabel etc. fil colonni tal bini.

Ruderation—ċangar t'art (mogħdija ta ġnien etc) biċ-ċagħk.

Rudesby — bniedem ohxon; goff; pastas.

Rudiment—l-ewwel tagħlim; bidu; tati (issabħaħ f) l-ewwel tagħlim.

Rudimental } tal bidu; tal ewwel
Rudimentary } tagħlim.

Rue—fejgel (ħaxixa); sogħba; ndiema; xogħfa; tisgħob bi; tixgħof; tindem minn; titħassar; *you will rue it*, inti għad jisgħobbic; *to rue a bargain*, tindem (jibdielec) minn partit (negoziu) li tcun għamilt; *rue oil*, żejt tal fejgel.

Rueful—sogħbien; niedem; xogħfien; mixgħuf; mħassar (iddispiaciut).

Ruelle — camra tar-riceviment; loc tal-lakgħa għad discussionijiet etc.

Ruff — frill (tal lbies għal għonk) ticmix; rvell (frattarija ta ferħ) ta festa; ħanec tond bħal ħolka f'macna; għerwiela jew caħlija; isem ta għasfur bħal venewwa; tittrionfa (tilgħab carta tat-trionf fil *whist* jew fil manilja); roll, dakk mgħaggel ta tamburlin; tkanfed (ir-rix etc) tħabbat b'idejc jew b'sakajc (tagħmel applaus).

Ruffian — kattiel; ħalliel; ragel ħażin, briccun, banavolja; ruffian; tisrak; tissaccheggia jew tati is-salt, bħal ma jagħmlu il furbani, il bastimenti fuk il baħar.

Ruffle—xabò; ticmixa; twegħira; taħwida; tgħerfixa; tfixchila; tgħerfex; twiegħer; tfixchel; tkankal wiċċ l-ilma u tagħmel il mewġ; *to ruffle one's feathers*, ittalla in-nervi lill; iġġagħal jincorla jew jiżbel lill; ittalla in-nervi; jitilgħulec.

Ruffler — wieħed li iħobb jiżżarġan; bùli; wieħed li iħobb jiggieled; jew ta kattagħni.

Rufous—aħmar; lewn il-laringa.

Ruft—tifwika.

Rufter hood — cappun tal gamiem etc. tal ġoga tal mansab.

Rug — tapit taċ-ċumnija; gverta ħoxna.

Rugæ—ticmix.

Rugate—mchemmex; magħmul bil canali.

Rugged — ħoxni; aħrax; mħatteb; goff; pastas; *rugged wind*, riħ aħrax (kawwi ferm).

Ruggedness—ħxuna; ħruxa; tħattib.

Rugging—drapp tat-tapiti taċ-ċumnija jew tal gvieret ħoxnin.

Ruggy—mkanfed; mgiegħed.

Rugine—raspa tat-tobba għal brix ta xi għadma marida jew mħassra; tobrox bir-*rugine*.

Rugose } mchemmex; bit-ticmix.
Rugous }

Rugolose — (werak) mchemmex rkiek rkiek.

Ruille—ħanec tat-tajn (bħal cint) fuk bejt għal l-ilma.

Ruin—rvina; ħerba; ħala; tgħarrik; tħarbat; taħli; tgħarrak; tirvina; issir ħerba; tigi fil bżonn jew fil fakar.

Ruinate—tirvina; tħarbat; tgħarrak; iggib fix-xejn jew tagħmel ħerba.

Ruination—rvina etc (ara *ruin*).

Ruiner—min jekred, jirvina, iħarbat jew igħarrak.

Ruinous—mħarbat, li sar ħerba; rvinat; li iħarbat; li jaħli; ħàli; li igħarrak jew jirvina.

Rulable—li tista taħcmu, tmixxih, jew tiggvernah; li jokgħod għal ħacma jew għal dac li tgħejdlu.

Rule—kajsien; kies; regula; ligi; cartabun; squerra; riga; ħkim; tusija; cmand; mgiba; tkis; taħchem; tiggverna; issaltan; ticcmanda; *against all rules of nature* (**Shakespear**, *Othello*), contra il-ligijet collha tan-natura; *uncivil rule* (**Shakespear**, *Twelfth*

night), mgiba ħażina (goffa, ta bniedem pastas); *rules*, regulamenti; *rule of three*, il proporzioni (regula tal aritmetica); *prices ruled high*, il prezzijiet żammew rashom il fuk (bakgħu għalijin).

Ruler — kejjies; sultan; ħachem; min jiggverna jew jiccmanda; riga.

Ruling — ħkim; trigija; gvernar; rigar.

Rum—rum (xorb); kadim; antic.

Rumble — tghergher; iċċakċak; tħabbat; tagħmel ħoss; titgherbeb; tgherghir; ċakcik (bħal tas-sajjetti fil bogħod); ħoss; caxxa (post) wara f'carrozza; caxxa romblu (bħal incaljatur) fejn ikogħdu ħwejjeġ li icunu iridu jillixxawhom jew jittundiawhom bid-dawran u il hakk ma xulxin.

Rumbling—li ighergher, li jaghmel ħoss jew ħsejjes bhal ragħad fil boghod; li iċakċak (bħal carrettun meta jiġri fuk art bil ħotob).

Rumbo—xorb (ta abbord) li jeħdu in-nies meta icunu għajjenin.

Rumbow line — luna, cimi etc ta abbord icoundannati (li m'humiex tajbin actar).

Rumbud—mnieħer aħmar bix-xorb.

Rumen—l-ewwel stoncu tal kakra, mogħża etc (tal annimali li jixtarru).

Ruminant—li jixtarr.

Ruminate—tixtarr; tithasseb; ittalla u tniżżel bil ħsieb.

Ruminated—mtakkab collu (pianta jew werka).

Rumination - tluħ u nżul fuk ħaġa fil moħħ.

Ruminator—min jixtarr jew italla u iniżżel bil ħsieb.

Rummage—tkalleb; tgherfex biex issib ħaġa; tifli (tesamina) rcħejjen collha biex issib ħaġa; tiftixa; tgherfix (sa chemm jew biex issib ħaġa).

Rummager—min igherfex biex isib.

Rummaging—tgherfix.

Rummage sale — bejh; rcant tarrimasolji collha f'maħżen jew f'xi tarznar.

Rummer—tazza tax-xorb.

Rummy—xorta ta imbid Spanjol ta dana l-isem.

Rumour—ghagha; ħoss; xniegħa; vuci; toħroġ ix-xnigħa jew il vuci; *don't give credit to these idle rumours*, la tatix widen ta xniegħat boloħ (fergħiu) bħal dawn; *it is rumoured that...* igħejdu li (hawn ix-xnigha li).

Rump—wirc; ingroppa, (il patata, it-tint); *rump stake*, biċċa laham (għal kali etc.) ta li ngroppa; *rump fed*, b'tintu ħoxna jew smin.

Rumple—ticmixa; ticmix; tchemmex; tghattan ħaġa (bizzilla jew żagarella) b'mod li ma tħallihiex sura actar.

Rumpless—bla demb.

Rumpus—ghagħa; rvell; frattarija; storbiu.

Run—girja; tiġri; taħrab; ittir; tidħol fi (bħal meta jagħmel bastiment li jinvesti bil prua tiegħu bastiment jeħor); tmur minn post jew port għal l-jeħor; tivviaġġa jew tagħmel viaggi bħal vapuri etc. tgħaddi (takbeż) minn suggett għal l-jeħor; tigi fi (tagħmel); *to run into debt*, tigi fid-dejn (tagħmel id-dejn); tibka sejjer (bħal opra f'teatru); *the play ran for a hundred nights*, l-opra bakgħet sejra (ghamluha jew saret) għall mitt lejla wara xulxin; timxi (fil kari); *the lines run smoothly*, il versi jimxu (jinkraw tajjeb); taka fuk; *the conversation then ran on another subject*, il cunversazioni (id-discors) waka fuk ħaġ'oħra mbaghad; iddum ma tagħlak cambiali; *the bill runs thirty days*, il cambiali bakgħala 30 ġurnata oħra biex tagħlak; *to run*, tinxtered (tiġri) bħal ma tagħmel illinca fuk il carta xuga; *ink runs on porous paper*, il-linca tinfirex (tiġri) fuk carta porusa (xuga etc.); *to run*, issaffi (tiscula materia etc.); *an ulcer runs*, gerħa issaffi (tiscula minnha il materia); *to run*, iddaħħal; *he ran a splinter in his thumb*, daħħal scalda f'sebgħu il cbir; ittakkab (tati dakka ta stallett); *I'll run him up to the hilts*, (Shakespear), indaħħallu li stallett sal mancu; *to run*, tħaddem (tmixxi); *we were unable to run the mill*, ma stajniex nħaddmu (immixxu) il mitħna; *to run*, tintroduci (iddaħħal jew tippresenta) u tghaddi; *to run*

a bill through congress, tippresenta u tgħaddi ordinanza mill congress; *to run,* tgħaddi; *to run a rope through a block,* tgħaddi ħabel minn gew buzzell; *to run,* timmarca jew tgħaddi; *to run a line,* tħożż linja; *to run the risk,* tippericula (tcun fil periculu jew fit-tiġrif) tista; *if you go there you run the risk of losing your place,* jecc tmur hemm tista titlef il post; *to run a seam,* tħit (tagħmel ħjata) pont dritt; *to run after,* tfittex; *he is very much run after,* ifittxuh (jiġru warajh) wisk; *to run against,* taħbat (tolkot) ma; *to run away,* taħrab; *to run away with,* taħrab ma (tħarrab); *to run down,* tniżżel; tgharrak (bastiment etc.); tibka tiġri wara cerv etc. sa chemm tgħajjih u takbdu; tiddisprezza (tcasbar jew tmakdar); *why do you run him down so much?,* għaliex kiegħed tiddisprezzah daks hecc? *to run down a coast,* ticcosteggia mal costa collha; *to run foul of,* tagħmel collisioni (taħbat ma jew tmur fuk bastiment jeħor); *to run hard,* tħabbatha fil giri ma; tiċċajta chiesah jew b'mod li lill dac li icun tinsultah jew taħkru iżżejjed; *to run in,* iddaħħal bniedem gewwa (tarresta); *to run in debt,* tagħmel id-dejn; *to run in the blood,* tcun (ħaġa) fid-demm jew ereditaria; *to run off,* taħrab titlak tiġri; *to run on,* tibka għaddej, tcompli (tgħaddi) linja etc; *to run on all fours,* tiġri jew timxi mbajja (fuk idejc u sakajc); *to run out,* taħli; tekred; tispiċċa (bħal ma jagħmel ir-ramel f'impulletta etc) *when will your lease run out?,* meta jispiċċalec (jagħlaklec) iż-żmien jew il cuntratt tal chera etc.; *to run over,* tgħaddi b'rota etc. minn fuk xi ħadd; *he was driving furiously and ran over a child,* chien isuk mitluf u għadda bil carrettun etc. minn fuk tarbija; *to run over,* tifli, tesamina sewwa; *to run through,* tispiċċa (tberbak) malajr; *to run through a fortune,* tberbak malajr il ġid collu li icolloc; *to run to seed,* tagħmel iż-żerrigħa (tberchel jew issebbel); *to run together,* tħallat (iddewweb) flimchien jew ma xulxin; *to run up,* ittalla, tcabbar; *to run up a large account,* ittalla cont cbir; *to run up a store,* ittalla, twakkaf (tibni malajr) maħżen; *to run up the price,* ittalla il prezz, tgħolli; *to run up,* tħit fuk fuk (b'pont dritt), ixxellel fuk fuk; *in the long run,* sa fl-aħħar; fl-aħħar mill-aħħar; *the common run,* il generalità (il biċċa il cbira jew l-actar); *to get the run upon,* tgħaddi iż-żmien jew tippulcinellia bi; tiddieħec bi

Run—scartat, desertut; mdaħħal jew mniżżel b' contrabandu; *that sailor will be marked on the ship's books as run,* dac il baħri iniżżluh bħala desertut fil ctieb ta abbord; *run spirits,* spiriti (mdaħħlin jew imniżżlin) bil contrabandu.

Runagate — rinnegat; maħrub; apostata.

Runaway—maħrub; desertut.

Runcation—tnokkija tal ħaxix ħażin mir-raba etc.

Rund—ċmusa; ħaxia.

Rundel—circlu (dawra).

Rundle—scaluna ta sellum; dawra żgħira; rota jew ħolka ma dwar fus etc fejn jorbtu ħbula etc; l-anima ta argnu.

Rundlet—cartell żgħir għal licuri.

Rune—il carattru (ittri magħmulin sinjali u linji) tal Fenici etc.

Runns—carattru (ittri, chitba) goticu; rimar, rîmi.

Rung—għakkies, ħatar; biċċa għuda (lasta) bħal bastun; scaluna ta sellum; magħżel ta rota tat-tmun; waħda mil lasti tal antinni ta mitħna tar-riħ; li njam (twavel) ta bastiment mal prim (jew iċ-ċun).

Runic—ta li Scandinavi, Goti u nazionijiet oħra antichi tal Europa.

Runlet—xmara żgħira tal ilma; chejl tal imbit, żejt etc, li jasa tmintax il gallun u nofs

Runman—baħri tal gwerra scartat jew desertut.

Runnel—xmara żgħira.

Runner—gerrej, min jiġri; kaddej; romblu (għal taħt il caxex tal mercanzija etc biex imixxu fuku); iċ-circu (ħadida) ta umbrella li maħha icunu mwaħħlin il balieni etc; xmara żgħi-

ra; il gebla (ħaġra) tonda ta fuk ta mitħna tal kamħ etc; ħabel oħxon f'buzzell; għasfur tal passa.

Runnet — tames (stoncu ta ħaruf għal ktar tal ħalib biex isir bakta).

Running — giri; tal giri; li jiscula; inixxi jew jinżel; *running rigging*, is-sarsi, cimi etc li jimxu (igħaddu jew jaħdmu minn ġo'l buzzelli); *running thrush*, marda f'sakajn iż-żwiemel; *running title*, l-isem (it-titlu) ta ctieb stampat fuk f'cul faċċata.

Running fire—sparar ta tiri wara xulxin mgħaġġlin.

Runnion—fkajjar; miserabbli; briccun mil l-agħar.

Runt—annimal (bakra etc) baxx jew kerkni; bakra żgħira tal Galles; għoġla.

Rupee—rupì; biċċa munita tal India tiswa ftit ankas minn *six pence*.

Rupestral - li jicber fuk il blat.

Rupture — fetħa; fetka; bażwa; tiftaħ; toftok; tinfetak; titbażwar.

Rupture wort—coscsuwa (ħaxixa).

Rural — tar-raħal; tal campania; *rural economy*, agricultura jew il biedia.

Rurigenous — mwieled fil campanja; mir-raħal.

Ruse—sengħa; ħabta; ħajna (meta wieħed icun ħajjen).

Rush—tefgħa; xeħta; hebba; rassa; ġummar; bordi; simar; tintafa; tinxteħet; tħebb; tirtass; tvenven (ir-riħ); *rush candle*, candiletta.

Rush buckler — bniedem gellied; ta kattgħani.

Rushed—collu simar jew ġummar.

Rushing - mixi, giri bis-saħħa.

Rush like - donnu sifja (rkiek,debbuli, ma jiflaħx).

Rushy - collu (mimli) ġummar jew simar; magħmul mil ġummar jew mis-simar.

Rusk—biscuttell, biscotta; karmeċ.

Rusma—ħaġa (pasta) li jusaw innisa Toroc biex iwakkgħu ix-xagħar (sustanza depilatoria).

Russ—Russu; tar-Russia.

Russet—ħamrani; ixkar; rusticu; ħoxni; faxxug; drapp bħal bordi (minsuġ id-dar); *russet pated*, li għandu xagħru abjad; tiżboħ aħmar jew tati lewn ixkar.

Russia leather—*raxxian leder*,gild (isfar etc. tal mogħża jew tan-ngħaġa iccunzat Franza) għaż-żraben; ġlud tal cotba etc.

Rust - sadid; issaddad jew tagħmel is-sadid; *rust eaten*, mecul bis-sadid.

Rustful—bħas-sadid; msaddad.

Rustic—rusticu; raħħâl; tar-raħal; grixti.

Rusticate—titfa bniedem igħejx fil campanja jew f'raħal; tcheċci (tibgħat barra) għal ftit taż-żmien student minn culleġġ; tokgħod (tgħammar) f'raħal jew fil campanja.

Rustic chair—siġġu (pultruna) tal virghi etc. għal ġo xi ġnien etc.

Rustle—tħaxwex; tħaxwix.

Rusty—msaddad; burus; bużżieka; li jitfantas minn xejn; pittma; mańnuk; *a rusty voice*, leħen aħrax ta wieħed maħnuk.

Rut—mogħdija tar-roti jew canal li iħallu ir-roti fl-art (mnejn igħaddu il carrettuni); sinjal (canal) fl-art, ħamrija etc. bli mgħażka; drawwa; iż-żmien li jisħon ic-cerv; l-ingallar tac-cerv, muntuni ect.; tagħmel il canali jew mogħdijet bħal ma iħallu ir-roti fit-torok; tagħmel sinjali (gandotti twal) fil ħamrija bi mgħażka; *Mr. Weir got out of his usual rut, (Scribner's Magazine, May 1880, page 11)*, Mr. Weir ma bakax bid-drawwa tiegħu tas-soltu.

Ruta—fejgel.

Ruta baga—gidra (bħal nevewwa ta li Svezia).

Ruth—ħniena.

Ruthless—bla ħniena,(li ma għandux ħniena); aħrax; chiefer; *ruthlessly*, bla ħniena; ta chiefer.

Rutidosis—marda fil għajnejn.

Rutilant—ilekk, jilma; jiddi.

Ruttish - ħorman; ħarrieki.

Ruttle—ħurħara.

Rutty—collu canali tar-roti etc.

Rye—żerrigħa, bħal sicrana li biha xi bnadi jagħmlu il ħobż; *rye grass*, sicrana.

Ŕynd—il ħadida fil ħaġra ta fuk ta mitħna.

Ryot—bidwi Indian; Indian li jeħu art (raba) kbiela biex jaħdmu hu.

Ryth—fejn xmara titgħadda bir-rigel.

S

S—togħod f'loc il chelmiet *South*, nofsinhar; *Society*, Società (xirca); *shilling*, xelin; S E. floc *South East*, ix-xlocc; S.W. f'loc; *South West*, lbiċ; S S E. f'loc *South South East*, nofs inhar ix-xlocc; S. S. W. f'loc *South South West*, nofs inhar lbiċ; F.S.S. f'loc *Fellow of the Statistical Society*, membru (sieħeb) tax-xirca jew Società ta li Statistichi.

Saahds—setta (nies) Indiani li saru Insara.

Sabaism—religion tal idolatri jew ta nies li jaduraw ix-xemx, il kamar, jew il cwiecčeb.

Sabal—xorta ta palm li hemm jic-ber fit-tropici.

Sabaoth—eserciti; *God Lord of Sabaoth*, Sinjur Alla tal Eserciti.

Sabbatarian—min iħares il ġurnata tas-Sibt f'loc il Hadd; min iħares sewwa chif imiss il ġurnata tal Hadd.

Sabbath—jum il mistrieħ; is-Sibt; il Hadd.

Sabbatic }
Sabbatical } tas-*Sabbath*.

Sabbatism—osservanza ta (li wieħed iħares sewwa) il ġurnata tal Hadd.

Sabellana—ramel oħxon.

Sabian } wieħed minn tas-setta jew
Sabea } tar-Religion li chienu jemmnu f'Alla iżda jaduraw ix-xemx il kamar jew il cwiecčeb.

Sabin—il għargħar (ħaxixa, pianta).

Sable—żibellin (annimal żgħir bil pil iswed); il gilda taż-żibellin; iswed; issewwed; iddallam.

Sabot—zucletta (żarbun jew papoċċa bil kiħ tal għuda).

Sabre—xabla (bil-lama wiesgħa); tati bix-xabla.

Sabulous—mrammel; bir-ramel; bin-nakal jew bil farru.

Sac—xcora, borża.

Saccade—gibda bil ħadid tal brilja.

Saccaric—li fih acidu migiub miz-zoccor.

Saccharifberous—li jagħmel (li fih jew li inissel) iz-zoccor.

Saccharify—tibdel (tbiddel) f'zoccor.

Saccharilla—xorta ta musolina.

Saccharine—li donnu (bħal) zoccor; ħelu.

Saccharology—trattat (discors) fuk iz-zoccor.

Saccharoid—li donnu zoccor tal kampiena (blat etc)

Saccharum—il cannamiela.

Sacculb—xcora żgħira.

Sacerdotal—tas-sacerdot; sacerdotali, ta kassis.

Sachel—xcora jew ċurniena żgħira mimlija bit-trab ifuħ.

Sachem—Cap Indian.

Sachet—ara *Sachel*.

Sacheverel—bieb tal ħadid ta stufa.

Sack—xcora; chejl Inglis ta 5 bushels, jew ta *bushels*, imburġati; *to get the sack*, titcheċċa il barra; jorbtulec il chitla; tmur il barra (jillicenzjawc) minn impieg etc.; *to give the sack to*, tibgħat il barra; tillicenzia.

Sackage—sacchiġġ; serk.

Sack but—trumbun (strument taddakk) tal Indiani.

Sack cloth—xokka jew drapp ta li xchejjer.

Sackful—mimli xcora.

Sack holder—biċċa njam etc. li iżżomm tomm ix-xcora miftuħa biex tista timliha bix-xgħir etc. malajr; carretta tal idejn għal ġarr tax-xchejjer tal faħam etc.

Sacking—sacchiġġ (serk) ta belt; drapp (xokka) ta li xchejjer.

Sackless—innocenti; bla ħtija; quiet; ibleħ; belħieni.

Sacque—saco, ġlecc (antic) tannisa.

Sacral—tal għadma msejħa l-ossu sacru.

Sacrament—sagrament; torbot b'ġurament.

Sacramental—sagramentali; tas-sagrament.

SACRAMENTAL—sacramentali (it-talb jew devozionijiet tal cnisia) bhal ma huma il Pater Noster; l-ilma mbierec; rmied (ta Ras ir-Randan); il palm; ix-xama tal Candlora etc.

SACRAMENTARIAN — wieħed mis-*Sacramentarians*, jew minn dawc li għamlu setta għalihom contra dic ta Luteru.

SACRAMENTARY — ctieb tal Cnisia; ctieb tat-talb; tas-sacramenti.

SACRED—mkaddes.

SACRIFIC } SACRIFICAL } tas-Sacrificcin.

SACRIFICE — sagrificciu; offerta ta ħaġa magħmula l-Alla; toktol; tissagrifica; tagħmel xi sagrificciu; toffri l-Alla.

SACRILEGE · sagrileġġ.

SACRILEGIOUS—sacrilegu; tas-sagrileġġ.

SACRILEGIST—dac li (min) jagħmel sagrileġġ.

SACRIST } SACRISTAN } sagristan; raheb.

SACRISTY—sagristija.

SACROSANCT—sagrosant; mkaddes; li hecc hu.

SAD—kalbu sewda jew kalbu dejka; bil buli; ħażin; *he is a sad fellow*, dac bniedem jew ragel ħażin.

SAD CAKES—ftajjar ażżmi.

SAD EYED—wiċċ ta wieħed kalbu sewda; trist.

SAD HEARTED—melanconicu; kalbu sewda jew dejka.

SADDEN — issewwed; iddejjak il kalb; tagħmel il buli lill.

SADDLE—sarġ; issarraġ; ixxidd (issarġ etc) lill bhejjem; *to put the saddle on the right* (jew *wrong*) *horse*, tati it-tort lil min (jew lill min ma) ħakkux.

SADDLE BACK — xorta ta gajdra (ostrica) pastarda li m'hix tajba għal l-ichel.

SADDLE BAGS—kfief; xchejjer jew bhal żewġ hrieġ li jiddendlu waħda cull naħa mas-sarġ ta żiemel.

SADDLE GIRTH — ic-cinga tal berdgħa (li tgħaddi ma taħt żakk iż-żiemel).

SADDLE TREE—l-anima jew l-ossatura ta sarġ.

SADDLER—sillâr.

SADDING—ħofra (niżla) fl-art bejn żewġ għoliet.

SADDUCEE — wieħed mis-Sadducej (Lhud) li igħejdu (jiċħdu) li il mejtin jerġgħu ikumu fil ġudiziu.

SAD IRON—ħadida tal mogħdija.

SAFE—armariu, caxxa, *safe* (akra sejf), għar-rfiħ tal flus fis-sigur; bis-sliema; kawwi sħiħ; fiż-żgur; *I wish you safe passage home*, nixtieklec il viaġġ it-tajjeb (li tasal bis-sliema f'darec); *are we safe here?*, aħna fiż-żgur hawn?; *meat safe*, guarda carni (caxxa mdawra bil malji tal fildiferru etc. fejn iżommu il-laħam għal frisc u ma imissux id-dubbien etc.

SAFE—xifer lixx ta lima.

SAFE CONDUCT—salvu condott; suldati nies etc. li imorru ma xi ħadd biex iwassluh igħaddi minn ġo camp tal għedewwa jew minn xi pajjis u ħadd ma ichelmu ma jagħmillu xejn.

SAFE LOCK—serratura bis-sigriet ta caxxa ta flus etc.

SAFE GUARD — difisa; protezzioni, certificat (*warrant*) li jati sultan etc. lil xi ħadd biex jista igħaddi mitterritorji (artijiet) tiegħu u ħadd ma ichelmu; dublett twil tan-nisa għal meta jircbu fuk iż-żiemel.

SAFE PLEDGE—pleġġ ta wieħed li għandu jidher kuddiem il korti meta isejħulu għal causa.

SAFETY—sliema; sigurtà; iż-żgur; *safety pin*, labra tas-sarwan; *safety match*, sulfarina li takbad mal caxxa biss; *safety arch*, ħnejja mibnija fli stess ħajt għas-saħħa ta dac il ħajt; *safety belt*, cinturin salva omu; *safety lamp*, lampa (għal minieri tal faħam etc.) li tixgħel bla biża li tkabbad jew tati in-nar l-aria esplosiva ta ma dwara; *safety valve*, valvla (tas-sicurtà) li tinfetaħ il barra mil caldarun għal mogħdija ta li *steam*.

SAF FLOWER—il ghosfor.

SAFFRON—żagħfran; lewn iż-żagħfran; tiżboh lewn iż-żagħfran.

SAFFRONY — taż-żagħfran; lewn iż-żagħfran.

Sag—tagħmel iż-żakk; bħal lasta mwaħħla fit-truf u li icolla il pis fin-nofs; titgħawweġ; tgħabbi.

Sag / Sagging } il għamil taż-żakk (ta fallacca etc li icollha il pis fin-nofs).

Saga / Sagas } ħrafa; legenda; storia (actarx storia jew leggenda ta li Scandinavi).

Sagaman—wieħed li chien jirracconta is-*sagas*.

Sagacious — ħajjen; bil għakal; li jilħaklu; ħażin; li għandu moħħu; *a sagacious remark*, osservazioni bil għakal.

Sagaciousness / Sagacity } ħajna; għakal; ħażen moħħ; *the sagacity of a dog*, il għakal (moħħ) li għandu chelb.

Sagamore—re jew cap tal Indiani tal America ta Fuk.

Sagapenum — xorta ta raża (bħal gomma) li igibu mill-Egittu.

Sagathy—xorta ta drapp (ħarir u tajjâr minsuġ li ighedulu ucoll *sayette*.

Sage għaref; għakli; li jilħaklu; li għandu rasu jew moħħu; salvia; (ħaxixa pianta).

Sagely—bil għakal.

Sagene—xogħol tal malja (taxxibca).

Sageness — għakal, deħen; għerf; moħħ.

Sagger — xorta ta tafal għax-xogħol tal affarijet tal fuħħar jew fajjenza.

Sagging—meta il prim ta bastiment jagħmel iż-żakk l-isfel għannaħa tan-nofs.

Saginate—titma; iżżokk; tpaxxi.

Sagittal—li donnu (bħal) vleġġa.

Sagittaria xorta ta ħaxix li jicber fejn hemm il għadajjar hecc msejjaħ mil werak tiegħu li icun gej għamla ta vleġġa.

Sagittarius - dac, li fis-sinjali taz-Zodiacu, ipinġuh bil vleġġa (ighedulu ucoll *Centauru*.

Sagittary—ta vleġġa.

Sagittate—bħal vleġġa.

Sago—segu (bħal lamtu nutrittiv).

Sagoin — annimal bħal xadin ta dan l-isem.

Sagum—bħal mantell li jinkafel bil boccli fuk is-sider.

Sagus—xorta ta sigar tal palm.

Sagy—mħawwar bis-salvia; li fih (togħma ta) is-salvia.

Saic—bastiment Torc mercantil ta dan l-isem.

Said—(temp passat u partecip tal verb *say*) *I said*, jena għedt; *he has said*; hu kal.

Saiga—xorta ta cerv.

Sail — kala; bastiment; gewnaħ; tiftaħ il kluħ; issiefer; tbaħħar; titlak; *to strike sail*, tniżżel (tmajna) il kluħ; *full sail*, bil kluħ collha miftuħa; *under sail*, bil kluħ miftuħa; *to set sail*, issiefer.

Sailable — li jista jimxi bil kluh.

Sail borne—immixxi bil kluħ.

Sail cloth — luna (drapp għal kluħ).

Sail clutch — ħolka li iżżomm il kluħ.

Sail fluke—ħuta ta dan l-isem.

Sail loft – post (wesgħa) fejn ifassłu il kluħ.

Sail maker—velier (dac li, jew min jagħmel il kluħ).

Sail needle — msella (għal ħjata tal kluħ).

Sail yard — pinnur (lasta għal kluh).

Sailer—baħri.

Sailing—navigazion; safar; tbaħħir.

Sailing boat—bastiment tal kluħ.

Sailing over—li hu ħiereġ (maħżuż) il barra jew il fuk mil wiċċ (fil bini etc.)

Sailor—baħri.

Sailor's home—post fejn imorru il baħrin biex jeclu u jorkdu mita icunu l-art.

Saily—bħal kala jew kluħ.

Saim—xaħam (ardu).

Sainfoin - xorta ta ħuxlief.

Saint—kaddis; tkaddes; *Saint Andrew's cross*, is-salib ta Sant'Andria (✕); *Saint Anthony's fire*, rsipla; *Saint John's bread*, il ġrad jew il ħarrub (l-ichel ta San Ġwann meta chien fid-desert); *Saint Martin's Summer*, is-sajt ta San Martin; *Saint Vitus dance*, il ballu di San Vitu.

SAINT SEEMING — li donnu, jew li jagħmilha, ta kaddis; ipoorita.
SAINTED – mkaddes; kaddis.
SAINTESS — mara kaddisa.
SAINTHOOD } kdusija.
SAINTLINESS }
SAINTOLOGIST — min jicteb jew jaf il hajja tal kaddisin.
SAIRING — biżżejjed.
SAJENE — chejl (ta't-tul) Russu li igib dwar seba piedi.
SAJOUS — xadin tal America.
SAKE - mħabba; ħtija; caġun; *for my sake*, mħabba fija; *for his sake*, mħabba fih.
SAKER – seker; canun żgħir ta dan l-isem.
SAKERET — seker (ragel).
SAKI – ix-xadin ta dembu pjuma.
SAL — melħ.
SALABLE — li jimbih; għal bejħ; tal bejħ.
SALACIOUS — ħorman; ħarrioki.
SALACIOUSNESS } żina.
SALACITY }
SALAD – insalata.
SALADING — ħaxix għall-insalata.
SALAM – saħħa (tislima bl-Indian).
SALAMANDER — salamandra; annimal bħal żrinġ.
SALAMANDER'S HAIR — asbestos.
SALAMANDRIN — bħal *salamander*.
SALAMMONIAC — cloruro di ammonia.
SALARY - salariu; paga; ħlas; tiffissa jew tati salariu; tissalaria jew tħallas (tati tant tax-xogħol li wieħed jagħmilleo meta icun miegħec).
SALE – bejħ; rcant; suk.
SALEABLE – li jimbieħ; mexxej.
SALEBROUS - aħrax; mux lixx jew wati.
SALESMAN – mercant; bejjeħ.
SALE WORK – xogħol magħmul għal bejħ..
SALIC — (ligi) li ma tippermettix (ma tħallix) li nisa jistgħu isiru rgejjen ta pajjis.
SALICACEOUS — tal biccbejja jew tassiġra is-*salici*.
SALICINE — medicina (għad-deni) li jeħdu mil koxra tas-siġra igħcdula il bececbejja.

SALIENT – li jakbeż jew joħroġ il barra (li jidher l-actar); mżaoqar; li għandu (li gej bit-tarf jew b') il ponta maħruġa il barra; prominenti; li jidher.
SALIFEROUS — li jagħmel jew li jati il melħ.
SALIFIABLE — li jista jitħallat u isir melħ.
SALIFY – tagħmel jew tibdel f'melħ.
SALIGOT –ix-xewc tal ilma (pianta).
SALIN — melħ li joħroġ (isir) mirrmied tal werak jew mil faxxina tal patata.
SALINE — magħmul mil, jew mimli bil, melħ; mielaħ; salina; nixxigħa tal melħ.
SALINIFEROUS — li jagħmel jew jati il melħ.
SALINOMETER — salinometru, strument biex jaraw chemm melħ (salmura) hemm f'caldarun ta macna.
SALINOUS — li fih il melħ.
SALIVA — riek, bżiek.
SALIVAL }
SALIVANT } tar-riek; tal bżiek.
SALIVARY }
SALIVATE — tliegħeb; tbeżżak.
SALIVATION — tbeżżik.
SALIVOUS — tal bżiek jew tar-riek.
SALIX – is-salice jew il becchejja (siġra).
SALLET — elmu.
SALLIGOT — ragù tal chirxa.
SALLOW — isfar; safrani; issaffar jew tagħmel isfar; iż-żavżava (siġra).
SALLY — kabża; ħarġa; sortita; takbeż barra; toħroġ barra; tagħmel sortita (suldati).
SALLYBUM — chejc (ftira) li tittiechel (jusaw l-Inglisi etc) mat-tè.
SALLY PORT – bieb għas-*sally* jew bwejba f'sur.
SALMAGUNDI — cappuliat (mħawwar u lest) għal pulpetti.
SALMIAC — f'loc *sal ammoniac*.
SALMIS — ragù tal caċċa.
SALMON — salamun (ħut); *fresh salmon*, salamun frisc; *potted salmon*, salamun tal landi (preserved).
SALMON PEEL – salamuna (ferħa).
SALMON PIPE — armar għal kbid tassalamun.

Salons — lakgħiet ta (meta jingabru flimchien) nies puliti u 'l cbarat ta belt etc; il bontò.
Saloon — salun.
Salop — trab għal l-ichel li isir mil l-għeruk ta pianta bħal Orchidea.
Salpicon — ħaxu (*stuffing*) li il cochi jagħmlu f'xi siek tal vitella etc.
Salsoda — soder.
Salsuginous — ftit u xejn mielaħ.
Salt — melħ; tmellaħ; mielaħ; salliera; togħma; gost; baħri xiħ (antic jew li ilu żmien twil ibaħħar); kabża; *salts of pure gold* (Middleton, *Works*), sallieri tad-deheb waħdu; *though... we have some salt of our youth in us*, (Shakespear, *Merry Wives*), għad illi... aħna (għad) għandna xi togħma ta żgħużitna ġo fina; *to pay a salt price*, tħallas (tati prezz jew tixtri ħaġa) biz-zalza (għali ferm); *worth one's salt*, tcun tiswa xi ħaġa; *he is not worth his salt*, ma jiswiex tebak fwiedu; *to salt an invoice*, tipprezza oggetti għaljin actar wisk mil cost biex imbagħd tcun tista tnakkas jew taccetta il prezz bin-nukkas li jati min icun irid jixtri.
Salt box — caxxa (vasett etc) tal melħ fi chcina.
Salt butter — butir immellaħ (biex iżomm).
Salt cellar — salliera.
Salt eel — tarf ta ħabel (ta cima)
Salt fish — ħut immellaħ (jew ħut tal ilma baħar).
Salt green — verdi mar (aħdar lewn il baħar).
Salt junk — laħam immellaħ għall abbordijiet.
Salt mine — miniera tal melħ.
Salt of sorrel — il kares tal ħaxixa Inglisa.
Salt of vitriol — żincu tal għajnejn.
Salt pan — salina.
Salt raker — ragel tas-salini (min jiġbor il melħ mis-salini).
Salt rheum — cull ma jitla fil (mardijiet tal) gilda barra mil ħżieża u il ħakk.
Salt water — ilma mielaħ, ilma baħar.
Salt wort — ħaxixa tal irmied.
Saltant - li jakbeż; kabbież.
Saltarello — isem ta żifna (u dakka għal din iż-żifna) Naplitana.
Saltate — takbeż; titkabeż.
Saltire (fl-armi) — salib bħal ta Sant'Andria, hecc: ✕.
Salty - ftit u xejn mielaħ; li jati fli mluħa.
Salubrious - li jati is-saħħa, tajjeb għas-saħħa.
Salubrity - saħħa.
Salutary - ara *Salubrious*.
Salutation — tislima
Salutatory - li fih tislima.
Salute - issellem, tifraħ bi; tbus, tagħmel salut; tispara; tislija; sliem; bewsa; salut bil canun; sparar.
Salutiferous — li igib is-saħħa; f'saħtu.
Salvable - li tista iżżommu salv; li jista jinżammu kawwi u sħiħ.
Salvage — salvataġġ; ħlas tas-salvataġġ jew li cumpannija tħallas lil cumpannija oħra talli isalvawla xi vapur etc. bil vapuri (li kegħdin għalecc) taħha; goff; aħrax; kalil; kalbu ħażina.
Salvatella - isem ta vina fid-driħ li tispiċċa fis-swaba.
Salvation - salvazion, ħelsien.
Salvationist — wieħed minn tas-*Salvation army*, jew minn tas-setta fundata minn *William Booth*, l-Ingħilterra.
Salve (akra: *sâv*) — unguent (għal feriti etc.); taba għal fuk xi musmar etc.; għajnuna (biex tfejjak ferita, musmar etc.); tagħmel, tidlec l-unguent fuk ferita, tkiegħed taba biex tgħejn isir musmar etc.
Salve — issalva bastiment jew tagħbija ta vapur etc. mil ħruk, min naufragiu etc.
Salve — issellem, tati is sliem.
Salver — suttacoppa.
Salvia — salvia (ħaxixa).
Salvific — li hu tajjeb (li irid) isalva.
Salvo — ħlief (eccezioni) barra minn.
Salvor — min (dac li) isalva bastiment etc. li ma imurx l-art u jitchis-

ser, jew min isalva bastiment mil ħruk (jagħmel mod li ma jinħarakx).

Samara—il frott tas-siġar tal fraxxnu, tal ulmu etc.

Samaritan — tas-Samaria (lewwel belt foŝt il għaxar tribù ta Israeli).

Samaritan — (wieħed Lhudi mis-Samaria; is-Samaritan jew dialett tal Caldei; bniedem kalbu tajba u li iħenn; *to act the samaritan*, tagħmel carità ; tħenn għall.

Sambo—wieħed (ragel) iswed, ben is-suwed u il *mulatto*.

Sambucus—sebuka (siġra).

Sambuke—strument tad-dakk antic bil cordi bħal arpa.

Same - li stess, in-nifsu; stess; *the same*, xorta waħda; li stess.

Sameness—identità, xebħ li stess ħaġa.

Sambstre—xorta (qualità) ta kroll.

Samian—ta Samos; *samian stone*, ħaġra (ta Samos) li jusaw l-argentieri biex inaddfu id-deheb etc. biha.

Samiel—ir-riħ *simun*, riħ jaħrak.

Samlet—salamuna żghira, ferħ ta salamuna.

Samp—kamħirrum mfarrac jew misħuk u mgħolli (misjur) li jittiechol mal ħalib jew bil butir.

Samphire—bużbież il baħar (ħaxixa).

Sample—campiun, mudell; turi, tati campiun.

Sampler—xempiu, biċċa xogħol (campiun) biex wieħed jara u jagħmel bħala; mudell (ta xogħol).

Samshu — xorb (li jagħmlu mirross.)

Sanable—li jista ifiek; tal fejkien.

Sanat — Calico Indian (xokka Indiana).

Sanation—fejkien.

Sanative } li ifejjak.
Sanatory }

San benito—libsa (bħal tunicella) collha disinji u figuri coroħ, li chienu ixiddu lill dawc li chienu icunu icundannati fi żmien l-Inghisizzion.

Sanctificate — tkaddes (tissantifica).

Sanctification — takdis (santificar jew consacrazioni).

Sanctifier—min (dac li) jissantifica ; li Spirtu Santu.

Sanctify—tkaddes (tagħmel kaddis).

Sanctiloquent—li jitchellem biss fuk il ħwejjeġ għeżies jew tas-sema.

Sanctimonious—ta kaddis; li jidher donnu kaddis.

Sanctimony — kdusija ; santificar, wiri (minn barra) ta kdusija.

Sanction—twettik, wetka; cunferma; tisħik; twettak ; issaħħaħ, tautorizza.

Sanctionary—tas-*sanction*.

Sanctitude } kdusija, tjubija.
Sanctity }

Sanctuary—santuariu, cnisia.

Sand—ramel; tgħatti bir-ramel.

Sandal—kork.

Sandal wood—sandlu (njam għażżebgha).

Sandarach — gomma tas-siġar li jagħmlu il verniċ minnha; taħlita ta arsenicu u cubrit.

Sand blind—difett fil għajnejn meta wieħed jara dejjem kuddiem għajnejh bħal ħafna tnietex jittajru.

Sand bug—dudu (insett).

Sand crack—xakk (kasma) f'difer ta żiemel.

Sanded—collu (mimli) ramel; ħawli.

Sandemonian—Calvinista Scoccis.

Sanderling — tajra tal ilma bħal borca.

Sanders—scarpiu ta Iskof, Cardinal etc.

Sand fly—nemus mutu.

Sand glass—impulletta.

Sandiness—trammil.

Sandish—mrammel; bħal ramel.

Sandiver—li xcuma li titla fil wiċċ meta il ħgieġ icun ilma.

Sand marten—ħuttafa kastnija.

Sand paper — sandpeiper, carta għal li xcatlar jew lixxar tal injam etc.; tgħaddi (tillixxa) bis-*sand paper*.

Sand pattens — żarbun tas-sajjeda li jilbsu meta icunu jimxu fuk xtajtiet fir-ramel.

Sand piper—beccaccina (tajra).

SAND SMELT—ħuta (xorta ta mulett).

SAND STONE—ħaġra mrammla, tal mola etc.

SAND STORM—tempesta jew riefnu tar-ramel.

SANDWICH—sandwiċ, żewġ crustini ħobż rkak b'bicciet tal perżut jew tal cavjar etc bejniethom.

SANDY—mrammel; bir-ramel.

SANE — f'saħtu; kawwi (u sħiħ) f'sessieħ; *a sane mind*, moħħ f'locu (ta wieħed f'sessiħ); *sane memory*, (filligi) memoria jew moħħ tajjeb ta meta wieħed jagħmel xi testment.

SANENESS—saħħa; kawwa.

SANG—temp. u partecip passat tal verb *sing*; *I sang* jena cantajt; *he sang*, hu canta etc.

SANG FROID (akra: *sân fruà*)—demm biered; indifferenza; bruda.

SANGUIFEROUS—li igib id-demm.

SANGUIFICATION—tnissil (għemil) ta demm.

SANGUIFLUOUS—li jiġri mad-demm.

SANGUIFY — tnissel (tagħmel jew iggib) id demm.

SANGUINARIA—xorta ta xaħxiħ

SANGUINARY—kattiel; ta kattgħani; kalbu ħażina; cattiv.

SANGUINE—aħmar; lewn id-demm; ruxxan; mixgħul; mheġġeġ; mtamma; kalbieni; iċċappas bid-demm; tiżboħ lewn id-demm jew lewn aħmar scur; *he is sanguine of success*, hu għandu tama cbira (kalbu kawwija ferm) li jirnexxi jew li jirbaħ; *a sanguine temper*, tempra (natural) allegru.

SANGUINELESS — safrani, lewn ta wiċċ bla demm.

SANGUINENESS—ħmura ta lewn id-demm; demm aħmar carg; ħrara; heġġa; tama kawwija.

SANGUINEOUS — ruxxan; li għandu ħafna demm.

SANGUINOLENT—mċappas bid-demm.

SANGUISUGE—sanghisug.

SANHEDRIM—l-ogħla korti jew tribunal (l-għola cunsill) tal Lhud.

SANICLE—baxixa li tfejjak.

SANIES—tnixxija; bħal ħasil il-laħam minn piaga jew ferita.

SANIOUS—li inixxi (ferita).

SANITARY — sanitariu; tas-saħħa; għas-saħħa.

SANITY—sanità; saħħa; moħħ f'sessieħ.

SANK—temp u particip passat tal verb *sink*; *I sank*, jena għodost, jew nżilt fil kiħ jew għerekt; *he sank*, hu għodos, niżel fil kiħ, jew għerek.

SANS—min għajr; bla; *sans appel*, bniedem infallibbli (li li igħejd hu biss igħodd, għal xeju tgħejd int tiegħu biss sewwa); *sans culotte*, repubblican kalil jew pessmu.

SANSCRIT } is-Sanscritt; lsien (letteratura) tal India;
SANSKRIT } lsien (il lingua) antic tal Indiani.

SANSCULOTTE—bniedem (ragel) liebes mcewlaħ; cewlieħ; dendul.

SANSOUCI—bla cont.

SANTALINE—il lewn (aħmar scur) tas-sandlu.

SANTONINE—santonina (trab, medicina li jatu għal ħniex).

SAP—merak jew sugu tas-siġar; ħaġa belgħa, balalu; wieħed jistudia dejjem; tħaffef minn taħt; taħwi; tgħarrak; taħli; tistudia ferm; (tati sħiħ fuk li studiu).

SAPHEAD—stupidu, ras kargħa.

SAPHENA—il vina cbira tar-rigel li titla minn (barra) fuk il għaksa.

SAPHIRE—żaffir (ħaġra preziusa).

SAPID—li itiegħem; li fih it-togħma jew tajjeb fil palat; li ikankal l-aptit.

SAPIENCE—għerf.

SAPIENT—għaref.

SAPIENTAL — li igħallem (juri) il għerf.

SAPLESS—bla merak; bla sugu; bla sustanza.

SAPLING—xitla żgħira.

SAPODILLA — siġra cbira (ta dan l-isem) li ticber fil pajjisi tal America t'Isfel.

SAPONACEUS—bħal sapun; tas-sapun.

SAPONULE sapun ħażin (ordinariu).

SAPOR—togħma, benna, sapur.

SAPORIFIC — li fih togħma tajba; bnin.

SAPPER—min iħaffer; suldat tal genju jew tas-*sappers*.

SAPPHIC—saffiou (ta Saffo) tal vers (fil poesija) li fih ħdax il sillaba.

SAPPHIRE—żaffir (ħaġra); lewn blù.
SAPPY—collu merak jew sugu.
SAPROT—susa, marda fl-injam.
SAPWOOD — il bieba taz-zocc tas-siġra; dic il biċċa ta taħt il koxra feju icun hemm jiġri il merak tas-siġra.
SARABAITE — patri tal pajjisi ta Lvant, Sarabita.
SARABAND—żifna Spanjola ta dan l-isem.
SARACEN—Saracin, għasli Torc
SARACENIC—tas-Saracini; Saracin.
SARASIN—ara *portcullis*.
SARCASM — sarcasmu; cliem jew lsien inigghez; satira.
SARCASTIC } sarcasticu; satiricu;
SARCASTICAL } li inigghez jew jokros bi lsienu; cliemu jew lsienu inigghez.
SARCEL—il prima (ir-rixa il cbira) ta gewnaħ ta tajra.
SARCENET—taftau; xorta ta ħarir fin rkiek għal inforor.
SARCLE—tnakki il kamħ (b'lexxuna) mil ħaxix ħażin.
SARCO—mlaħħam; tal-laħam.
SARCOCARP—il laħam tal frotta (is-sustanza tal frotta ta bejn il koxra u il għadma).
SARCOCELE—tmur fit-testiculi (meta xi wieħed mit-testiculi jebies).
SARCOCOLLA—siġra li il ġomma taħħa jeħduha għal fejkien tal feriti.
SARCOLINE—lewn il-laħam.
SARCOLOGIST — sarcologista; min jistudia (jaf) is-*sarcology*.
SARCOLOGY — sarcologia, l-anatomia (studiu tat-tobba) fuk il laħam tal gisem (musculi, msaren etc).
SARCOMA—sarcoma; żirma.
SARCOMATOUS—tas-sarcoma.
SARCOPHAGUS tebut jew kabar tal gebel.
SARCOPHAGY—l-ichel (id-drawwa tal ichel) tal laħam.
SARCOSIS—il għemil (tluħ jew titliħ) tal-laħam fil gisem; żirma.
SARCOTIC—duwa li ittalla (trabbi) il laħam ġdid (f'gerħa jew f'xi ferita).
SARD—ħuta (sardina); mineral (ħaġra) ta lewn aħmar scur.
SARDAN—laċċa (ħuta).
SARDEL—sardina; isem ta ħaġra.
SARDINE—sardina (ħuta).
SARDIUS—isem ta ħaġra preziusa.
SARDONIC — sardoniou, (daħk) li iwaġġa jew inigghez.
SARDONYX—ħaġra preziusa ta dan l-isem.
SARCE—biċċa drapp, tajjâr, li jilbsu in-nisa Indiani.
SARK—kmis.
SARLAC } il għeudus tat-Tartaria
SARLYK } (fl-Asia).
SARMATIAN—tal Polonia.
SARMENT—għasluġ.
SARMENTACEOUS—collu (mimli) għesieleġ.
SARMENTOSE — li fieh (siġra jew zocc) il werak gozz gozz u fil għekiesi.
SARPLAR—nofs mazz (pacchett) suf.
SARPLIER—biċċa drapp tax-xchejjer etc. jew involtatura tal balal tad-drappijiet etc.
SARSAPARILLA - sarraparilja (ħaxixa għal medicina).
SARTORIUS - il musclu li nħaddmu meta nokgħodu b' sakajna msalbin taħtna (jew fil kagħda tal ħajjata meta icunu jaħdmu).
SASH—terħa; buxacca; faxxa ta surgent jew fizzial; tilar ta tieka, jew finestrun; tieka titla u tinżel; tlibbes (tirranġa) b'terħa, f'faxxa jew b'buxacca; tarma (dar etc) bi twieki li jitilgħu u jinżlu; *sash door*, bieb tal hgieġ (finestrun); *sash window*, finestrun.
SASIN - xorta ta cerv.
SASSAFRAS - siġra Spanjola li l-injam u'l koxra taħħa huma aromatici u jintagħtaw bħala medicina.
SASSANAGE - iż-żrar li jibka wara it-tgħarbil jew tnokkija.
SASSOLINE—acidu boracicu (li jigi minn Sasso).
SASSAROT—ħamiem salvaġġ.
SAT - temp u particip passat tal verb *sit; I sat*, jena kgħadt bil kegħda etc.
SATAN—satana, id-demoniu; il għadu; ix-xitan; mingħul.

SATANIC } ta *Satana;* tax-xitan.
SATANICAL }

SATANISM—ħżunija (ħażen) li ma bħalu; ħażen ta xitan.

SATCHEL—borża (tal cotba li jeħdu it-tfal li scola).

SATE — ixxabba; tixba; tiecol li tixba; tintela sħiħ; tixba sa mnieħrec (li ma tistax tiecol iżied); *sated,* mxabba.

SATEEN—satin.

SATELLITE—satelliti, chewcba jew pianeta (żghira) li 'iddur ma dwar chewcba (cbira) oħra; wieħed li icun dejjem ma dwar bniedem jeħor (li ma iħallih katt, dejjem miegħu imur fejn imur); seguaci.

SATELLITIOUS—li hu magħmul minn (tas) satelliti.

SATIATE—ixxabba; mxabba (mimli li ma jiflaħx jecol actar).

SATIETY—xaba.

SATIN—satin.

SATINET—satinè.

SATIRA—satira; chitba (jew wirja) li biha trid tfisser xi ħaġa li (tniggheż jew tokros); sarcasmu; daħc bi.

SATIRIC } tas-satira; satiricu li
SATIRICAL } inniggheż bi cliemu.

SATIRIZE—tniggheż bil cliem etc; toħroġ ta ridiclu lill xi ħadd.

SATISFACTION—soddisfazion; għoġba.

SATISFACTORY — li jati soddisfazion, li jogħġob; sodisfacenti.

SATISFY—tissodisfa; togħġob.

SATIVE—miżruh; tajjeb għaż-żriħ.

SATRAP—vicirè tal Persia; gvernatur ta provincia Persiana.

SATURATE—ixxarrab tajjeb; tgħargħar; issappap; mxarrab tajjeb; mgħargħar fl-ilma etc; msappap.

SATURATION—tixpip; mili.

SATURDAY—is-Sibt.

SATURN — Saturno; (pianeta mil cbar); (fil chimica) l-emblema taċċomb.

SATURNALIA — Saturnalia, isem ta festa lill Allat foloz li dari chienet issir f'Ruma f'Dicembru.

SATURNALIAN—disclu, xalatur.

SATURNIAN—hieni; tad-deheb (bħal ma chien fiż-żmien ta Saturno).

SATURNINE—ta swied il kalb, seriu.

SATYR—wieħed mil Allat (foloz) tal biedia fil Grecia, nofsu bniedem u nofsu mogħża.

SAUCE—zalza, sugu; tustaġni; wiċċ tost; issajjar; tagħmel iz-zalza jew is-sugu.

SAUCE BOX — wieħed tost, imprudent, wiċċ li kiegħa tal art.

SAUCEPAN—tagen.

SAUCER—plattin; *a cup and saucer,* chiccra u plattin.

SAUCISSON — tubu (cannol) twil mimli bil porvli għal furnella, jew biex itajru xi mina,

SAUCY—ħaj; fuk ruħu; mkarkaċ; xewca; impertinent, imprudenti, tost, pastas.

SAUGH—xorta ta becchejja (siġra).

SAULIE becchej ta wara il mejtin mħallas (jew micri) biex jibchi.

SAUNDERS BLUE—icħal *ultramarine* lewn (culur) li isir mil carbonato di rame (mir-ram).

SAUNTER—tiggiera; titmieraħ; tippassiggia (l'hawn u l'hemm titgħażżen ma tagħmel xejn).

SAURIA—il familja tal gremxul etc.

SAURIAN—il gremxula; tal, bħal, gremxul.

SAUROID—bħal gremxul.

SAUROTHERA—il cucù (tajra).

SAURY — li msella pastarda jew castardella (ħuta).

SAUSAGE zalzett.

SAUTERNE—Sôtern (imbit Francis).

SAUVEGARD (fiz-Zoologia).— xorta ta gremxula.

SAVABLE—li jista icun salvat, jew merfuħ.

SAVAGE—salvaġġ; bniedem m'hux civilizzat, li katt ma ra nies; feroci; bla ħniena.

SAVAGERY—ħruxija.

SAVAGISM — salvaggismu; li stat tan-nies salvaggi.

SAVANNA—wesgħa cbira, pianura bil ħaxix fl-artijiet tat-tropici fl-America.

SAVANT — bniedem letterat, bniedem għaref ta li scola.

SAVE—issalva ruħec; tifdi; issalva; tarfa; teħles (mil ħsara etc.); tfaddal;

tiffranca; barra minn; ħlief biss; *Christ Jesus came into the world to save sinners*, Gesù gie fid-dinja biex jifdi il midimbin; *save me from my friends*, eħlisni (ħarisni) minn ħbiebi

Save all—plattin f'candlier għar-ruttam tax-xama.

Saveloy—zalzett niexef

Saver — min isalva jew jiffranca; min jarfa jew jibża għal (ħaġa etc); kancieċ.

Savin—pianta bħal *juniper*.

Saving — tifdil; lieżna; faddâl; li ifaddal; li jifdi; barra minn; għal gieħ; *saving your presence, in a W.C.*, għal gieħ wiccec (nitchellem bil cunfidenza tigħec jew għal gieħec) f'lochi comdu.

Savingness - tifdil.

Savings bank - il monti (fejn in-nies ikegħdu il flus u icollhom li mgħax); carus għat-tiġmiħ tal flus

Saviour - salvatur; feddej.

Savour - togħma; benna; riħa; it-tiegħem; ixxomm.

Savourness - togħma; xamma.

Savoury - (pianta) sarietta; li itiegħem; piccanti; bnin.

Savoy—caboċċa (mgegħda).

Saw—(temp passat tal verb *See*) *I saw*, jena rajt etc.

Saw — serriek; munxar; tisserra; takta b'munxar jew b'serriek: *saw dust*, serratura; *saw fish*, pixxi sega (ħuta bil munkar bħal serriek); *saw mill*, macna tas-serrar ta li njam; *saw pit*, il fossa (ħofra fl-art) għal dac li icun jiġbed il-lupa; *pit saw*, lupa (munxar cbir); *saw file*, lima għas-sann tas-snien ta munxar.

Saw gin - raddiena tal ħalġ.

Sawny—paliazzu (claun); bla sens; bla għakal.

Sawtry — strument tad-dakk; il psalteriu.

Saw wrest — strument (għodda) għas-sann tas-serriek.

Sawyer—serratur.

Saxatile - tal blat jew tal gebel.

Saxicavous - frott tal baħar bħat-tamar etc li itakkab biex igħammar fil blat.

Saxifrage—(pianta) sensiela.

Saxifragous—li iħoll il gebla fil bużżieka.

Saxon — Sassone; wieħed mis-Sassonia; il lingua (lsien) tas-Sassoni jew tan-nies tas-Sassonia.

Say—tgħejd; titchellem; titħaddet; ngħejdu aħna; għejd (nissoponu); *say they are vile and false*, (Shakespear, *Othello*), ngħejdu aħna li huma vili u foloz; *they say*, igħejdu (in-nies igħejdu); *to say nay*, ma tridx; tirrofta; tgħejd lè; *that is to say* (jew *say*), jigifieri, cioè.

Say—raccont, dac li wieħed icollu x'igħejd jew x'jirracconta; proverbiu; massma; *to taste the say*, idduk l-ichel u ix-xorb kabel ma jigi fuk il mejda biex tara jecc hux ivvelenat.

Sayer—min igħejd, min jitchellem jew jitħaddet.

Sayette - drapp (ħarir u tajjâr).

Saying — għajdun; espressioni; chif wieħed igħejd; proverbiu.

Scab—ġdiem tal bhejjem jew il ħakk; koxra ta gerħa; bniedem maħmuġ għażżien (mgiddem bil ħmieġ); wieħed (ħaddiem) li jibka jaħdem ma iridx jagħmel xiopru ma l-oħrajn.

Scabbard - il għant ta sejf etc.

Scabbed - mgiddem; maħmuġ jinten.

Scabby—collu (mimli) *Scab*.

Scabies—il ħakk, ġdiem (marda).

Scabious—mgiddem.

Scabrous - aħrax; scabrus; li ma idokkx tajjeb fil widna.

Scabrousness } ħruxija; scabru-
Scabredity } sità.

Scad - sawrella (ħuta).

Scaffold forca; falca; palc; pont tal bennejja etc. jew armar tat-twavel għal pittura ta sakaf ta cnisia etc.

Scaffolding—il pont, l-armar tal bennejja jew ta pittur etc. li irid jaħdem f'sakaf etc.

Scagliola tajn mnakkax li meta jaħdmuħ jigi bħal rħam.

Scalable - li tista titilgħu.

Scalade — attacc għal fuk post bis-sliełem.

Scalary—li titla għaliħ bit-taraġ (bit-taraġ jew bli scaluni).

SCALD - samta; falza (marda); tismot; *scalding*, li jismot.

SCALDHEAD—il falza (fir-ras).

SCALE—sellum; scala tal musica; cheffa tal miżien; koxra tal ħut; li scorċa li titrabba minn gewwa fil caldaruni ta macna etc.; squam; il ħadid, ram etc. ta mancu ta temprin fejn jitwaħħlu li strixxi ta barra tal ghadam, avoriu etc.; titla, tinżel sellum etc.; titla; tneħħi il kxur tal ħut etc.; tkaxxar; tobrox (tillixxa jew tneħħi tumbati jew ħtiebi); ixxerred (il ħalib); troxx il bżar jew demel f'ghalka; tchecci (tħarbat) folla ta nies billi tibgħat il culħadd għal xoghlu, tneħħi (tnaddaf) it-tartru mis-snien; tnaddaf canun minn gewwa.

SCALEBOARD — misura, strixxa tal għuda ta li stampaturi li biha ichejlu il cobor jew is-sest tal paġni.

SCALED—bil kxur, bli scwam.

SCALENE — scalenu (trianglu li ghandu it-tliet ġnieb tiegħu ebda waħda daks l-oħra).

SCALENOUS—bhal *scalene*.

SCALENUS — isem ta musclu tal ghonk.

SCALESIASIS—marda tal kżiekeż.

SCALING HAMMER—martell tal caldarana ghat-tectic minn gewwa tal caldaruni biex ineħħu li scorċa.

SCALIOLA - ara *Scagliola*.

SCALL—falza

SCALLED—bil falza.

SCALLION—currata.

SCALLOP—il moxt (tal baħar); taghmel (tħożż) xiter ta ħaġa bli scanalaturi bħal moxt tal baħar.

SCALP—il gilda tal kurrigħa tar-ras; tisloħ; tisloħ il kurrigħa tar-ras.

SCALPEL — sicchina tat-tobba li biha ikattgħu l-iġsma tal mejtin jew jiddissettaw.

SCALPRUM sicchina: ix-xifer jew il ponta tas-snien ta kuddiem.

SCALY—mimli kxur; mcewlaħ; xħiħ.

SCAMBLE — taghmel saborra jew tithabat u tati fuk xulxin ma hadd jeħor biex tilħak ħaġa li għaliha icun hemm hafna ohra jitħabtu biex jilħhu.

SCAMBLER—dac li (min) imur issa għand dac u issa għal l-jeħor f'hin l-ichel biex iżommuh jecol maħhom; min igħejx minn fuk spallejn l-oħrajn bla m'hu mistieden.

SCAMMONY — scammonia; porga kawwija (gomma ta siġra li tiober fl-Asia).

SCAMP—briccun; banavolja.

SCAMPER—terbila bil giri; tiscarta wara li tcun għamilt xi ħaġa biex ma isibucx; scartar.

SCAN - tgħodd l-accenti jew il piedi tal versi ta poesija; tifli; tgharbel tfittex bir-rekka collha.

SCANDAL—scandlu; għajn ħażina.

SCANDALIZE — tiscandalizza; tati scandlu jew għajn ħażina.

SCANDALOUS — scandalus; li jati scandlu jew għajn ħażina.

SCANDENT—li jixxeblec bhal-liedna.

SCANDINAVIAN — ta li Scandinavia (jew il penisola maghmula min-Norvegia u li Svezia flimchien); wieħed mil li Scandinavia.

SCANNING, SCANSION — ghadd jew chejl tal accenti jew tal piedi ta vers tal poesija.

SCANSORES—li jixxabtu (pianti etc)

SCANSORIAL— għasfur li jixxabbat bħal pappagalli etc.

SCANT—tnakkas, icceċċhen il quantità; tonkos ftit; xott; nakra; scars; cuntlariu; *a scant wind*, riħ cuntlariu; *the winds scants*, ir-riħ kiegħed jonkos.

SCANTILY - bil ftit; bit-tkanċiċ; bil chemm; bil ħniena; bil għaks

SCANTINESS— nukkas; ghaks; ftit; kosor.

SCANTLE tnakkas; tkassar; icchecchen; ix-xeħħ għal ħaġa, ma tatix wisk minnha; tcun idec magħluka; tkanceċ.

SCANTLING—serratizz; il post ta li njam (lasti bħal strippa) fejn ikieghdu bittia (immejla) f'cantina; ftit; daksxejn; nitfa; campiun; *any scantlings of information will be accepted*, cull farca (nitfa) informazioni neħduha bil piacir.

SCANTY—ftit, xott, scars.

SCAPE—taħrab; tiscarta; tgħasfar; ħarba; ħrib; scartar; iz-zocc ta fjur.

Scape gallows — avanz ta forca, wieħed li chien imissu (jew ħakku) il forca.

Scape goat — il mogħża li Lhud chienu iħalluha tmur għar-rasa, għaliex icheċċuha bid-dnubiet tan-nies.

Scape grace — briccun, banavolja.

Scaphoid — li ghandu għamla ta dgħajsa.

Scapple—tonġor gebla li iggibha lixxa fuk li nvell.

Scapula — il għadma ta li spalla, li scapula.

Scapular } tal ghadma ta li spalla; labtu.
Scapulary }

Scapus—l-anima (il biċċa tan-nofs jew iz-zocc) ta rixa; il gebla tal colonna (bla capitell u bla zocclu).

Scar—merc; cicatrici; gerħa maklugħa; tmerrek, thalli ic-cicatrici jew is-sinjal meta tagħlak gerħa; il marzpan (ħuta).

Scarab—ħanfusa; wirdiena.

Scaramouch—buffu (wieħed li kiegħed biex idaħħac in-nies bih) liebes l-iswed.

Scarse—nickes; xott; batut; li ftit hemm minnu; scars.

Scarcely—bil chemm; bil ħniena; għal ftit; malli.

Scarcement—xifer; ħanec fil bini ta ħajt (għas-saħħa).

Scarceness—nukkas; għaks; scarsezza, ftit.

Scard—frac; farca.

Scare—tbażża; takta (tati katgħa); twerwer.

Scare babe — babaw; sarangu (li ibeżżgħu it-tfal bih).

Scare crow—babaw; biċċa sewda ittir li jagħmlu fil ghelieki tal kamħ biex igherrxu il għasafar; biża

Scarf—ħżiem; terħa; buxacca; għakda (ġongitura) ta żewġ biccie t njam.

Scarfing—ġongitura bl-ingast (ingastar) ta żewġ biccie t njam ma xulxin.

Scarfskin — il gilda (tal gisem) minn barra.

Scarification—scarnar (tal ħanec); ħruġ ta demm (fsada) mill gisem billi taksam il gilda.

Scarificator—strument tad-dentisti għal li scarnar tal ħanec minn mas-snien etc; min (dac li) jiscarna; dentista.

Scarifier — min jiscarna; biċċa għodda tal biedia bħal rota bis-snien twal għat-takliħ tar-raba.

Scarify—tiscarna (takla il laħam tal ħanec minn ma dwar darsa).

Scariose — (werak etc.) niexef u mchemmex jew irrizzat.

Scarlatina—scarlatina (deni).

Scarless - bla ġrieħi, bla merchijiet, li ma għandu ebda merc jew cicatrici.

Scarlet—scarlat (lewn aħmar sabiħ li isir mil cocinilja); lbies aħmar jew scarlat; liebes li scarlat; tiżboħ aħmar scarlat; tlibbes ħwejjeġ (lbies) ta lewn scarlat.

Scarlet fever—li scarlatina.

Scarp—scarpa, iż-żurżieka min-naħa ta gewwa f'foss.

Scarry—collu ġrieħi, merchijiet jew cicatrici.

Scarus—il marzpan (ħuta).

Scatch—il ħadid ta ħalk iż-żiemel (tal brilja).

Scatches — lasti twal biex jimxu fukhom in-nies meta iridu igħaddu minn postijiet maħmugin, bil ħama etc.

Scatebrous — collu nixxigħat tal ilma.

Scath—taħli, tgharrak; tisħet, tistradica; ħsara.

Scatter—ixxerred; taħli; tisparpalja.

Scattered—mxerred; moħli.

Scattering—tixrid; ħala.

Scatter brained — moħħ mxerred (ta wieħed bla għakal) ibleħ; moħħu ħafif.

Scatterling—vagabond; bniedem mxerred, disclu.

Scaturient—li ħiereġ (mill art etc) bħala nixxiegħa tal ilma.

Scauper—biċċa għodda bħal scarpel ta l-incisuri.

Scaur—xtajta bi rdum ma xmara.

Scavage - ħaraġ, daziu jew taxxa li dawc tal bastimenti mercantili chienu iħalsu talli jesponu il mercanzija għal bejħ fl-artijiet taħhom.

Scavage — tiones; tnaddaf mil ħmieġ, tneħħi iż-żibel.

Scavenger — chennies tat-torok; *scavanger's daughter,* strument tat-turtura bħal circu cbir li chien jagħfas l-iccundannat tant li saħansitra chien joħroġlu id-demm minn mnieħru u widnejh.

Sclerat — briccun.

Scene — scena; *behind the scenes,* bil moħbi.

Sceneful — collu xeni.

Scene man — ir-ragel tax-xeni; li ibiddel ix-xeni f'teatru.

Scene painter — xenografu, min ipingi ix-xeni ta teatru etc.

Scenery — xenariu; dakka ta għajn sabiħa; veduta sabiħa ta pajsaġġ etc.

Scenic / Scenical } xenicu, tax-xeni.

Scenography — xenografija; is-sengħa tat-tpingija tax-xeni bil prospettiva u bir-reguli collha chif titlob is-sengħa.

Scent — fwieħa; riħa tfuħ; nasca; tfewwaħ; ixxomm; ixxammem; tinnaschia bħal clieb; *to get scent of,* ticxef; issib; tcun taf; *somehow he got scent of what had happened and disappeared,* ma nafx chif chixef x' ġara (x'sar) u ma deherx.

Scent bottle — flixcun tal fwieħa.

Scented - ifuħ, li fih rieħa tfuħ.

Scentless — bla ebda riħa; bla ma ifuħ.

Sceptic / Sceptical } xetticu, min jiddubita minn collox.

Scepticism — xetticismu; dubitar minn collox (sistema antic ta filosofia fundat minn Pirro).

Scepticize — tiddubita minn collox.

Sceptre — xettru; tati ix-xettru.

Sceptred — bix-xettru; li igib ix-xettru.

Schah — ix-xbà jew ir-Re tal Persia.

Schediasm — chitba mgħaġġla (ħażż fuk fuk) fuk biċċa carta.

Schedule (akra: *xediul*) — scheda; carta b'lista ta l-ismijiet ta tfal etc. għal xi esami etc.; inventariu fuk folja carta; polza; catalugu; tkiegħed (tnizzel) f'inventariu; ticteb ismiet etc. fi scheda, f'lista jew f'catalogu.

Schellum — briccun; banavolia.

Schematist — min jipprogetta; min jagħmel xi schema.

Scheme — schema; progett; ħsieb; pian; progett; tagħmel ħsieb, fehma, progett jew pian; pianta ta jew stampa tas-smewiet (jew biċċa) bil chwiecheb li jidru fihom għal li studiu tal astronomia.

Schemer — ara *schematist.*

Scheming — għamil ta progett; jew ta fehma; progettâr.

Schene — chejl tat-Toroc (Egizian) igib dwar 7 mili u nofs.

Scherif — wieħed mnissel minn Maumettu.

Scheroma — infiammazioni (nefħa) fil għajn.

Scherzando (fil musica) — li juri abbelliment jew grazzia.

Schesis - drawwa.

Schiedam - ġnibru Olandis; schedam.

Schirrhus — ebusija tal glanduli; meta tibies glandula.

Schism — xisma; firda.

Schismatic / Schismatical } xismaticu; mifrud, wieħed minn tax-xisma.

Schist — blat bħal lavanja (lavanja blat).

Scholar — scular, wieħed li jaf tajjeb li scola; għaref; letterat.

Scholarship — tagħlim; scola; letteratura.

Scholastic — scolasticu; ta li scola; pedanticu; formali; finezza (ħajna) żejda.

Scholiast — min jicteb u jagħmel ħafna noti (annotazionijet) fuk xi ħaġa; min jicteb il grammatica b'ħafna annotazionijiet.

Scholium — annotazioni (xi cliem biex bih tfisser xi passaġġ, chelma etc.)

School — scola; tagħlim; ta li scola; tgħallem; *schoolmaster,* surmastru ta li scola; *school boy,* alliev, scular; tifel ta li scola; *school house,* li scola (id-dar fejn jitgħalmu it-tfal etc.)

School board — nies ta belt magħżulin apposta biex imixxu u jarau it-tagħlim obligatoriu tat-tfal tal poplu.

Schooling — scola; tagħlim.

Schoolman — chittieb tat-Teologia.
Schooner — scuna.
Schorlite — it-tupaziu (ħaġra preziusa).
Schrode — il baccaljau niexef (immellaħ).
Sciagraph - sezioni (ħażż) ta bini li juri gewwa.
Sciagraphy — is-sengħa li tagħmel l-arloggi tax-xemx; sezzioni, jew profil (ħażż) ta sezzioni tal bini.
Sciatheric — t'arloġġ tax-xemx.
Sciatica — xiatica (ugigħ reumaticu fil għadam tal ingroppa).
Sciatic — tax-xiatica.
Science — xienxa; għerf; *the science*, is-sengħa (il pratca jew il ħabta li wieħed icollu) tal bucsjar, jew tal ġlied bil ponnijiet.
Scient — li jaf, għaref; bravu.
Scienter — li chien jaf (għax ried, għal apposta, jew xientement).
Sciential — tax-xienza, tal għerf.
Scientific } tax-xienza; tal għerf; Scientifical } xientificu.
Scilicet (fil-ligi) — verament; tassew; cioè; jigifieri, jew biex ngħejdu aħjar.
Scilla — għansar (basal tal għansar).
Scimitar — ximiterra; xabla tat-Toroc wiesgħa, gejja mgħawġa u bil ponta, maktugħa għamla ta mingel.
Scincus — ix-xaħmet l-art.
Scintilla — farca; nitfa; katra; daks xejn.
Scintillant — li ilekk, jiddi, jilma.
Scintillate — tiddi, tilma, titfa issuffarelli.
Sciolism — li wieħed icun jaf chemm chemm (jew fuk fuk) xi ħaġa etc. u juri (jipprotendi) li jaf wisk actar.
Sciolist — wieħed li (min) icun jaf xi ħwejjeġ fuk fuk jew chemm chemm u jippretendi jew juri li hu għaref sħiħ.
Sciolistic — fuk fuk; chemm chemm; superficiali.
Sciomachy — ġlied (saħna) ma xi ombra xi dell jew xi ħaġa li ma tweġbiex meta tchellimha.
Scion — induvnar jew inzortar ta dac li icollu igħaddi minn xi ħadd per mezz ta li studiu tal ombri jew dellijiet.
Sciomancy — żarġun; fergħa żgħira (għat-tlakkim).
Sciopric } tal camra oscura (tal Scioptric } fotografi jew ta dawc li jeħdu ritratti minn camra fid-dlam.
Scioptric ball — globu jew balla cbira mtakba li fiha il-lenti ta camra oscura li tista titkiegħed f'xakk ta persiana etc. biex tieħu ritratt ta ħaġa li tcun f'camra mudlama.
Scioptricon — lanterna magica li taħdem bil petroliu (bi tlieta, erba' jew actar ftejjel).
Sciote } tax-Xiju (gżira Griega fil Sciot } baħar Egian); wieħed mil gżira ta Xiju.
Sciotheric — tal arloġġi tax-xemx.
Sciroc } xlocc (ir-riħ xlocc). Scirocco }
Scirpus — ħaxixa bħal ġummar.
Scirrhus — caucru (cancer) fis-sider; fi lsien etc.
Scissitation — mistoksija; tchixxif; secsif.
Scise — takta.
Scissel — il fdal tal piangi meta jaktgħu minnhom il munita etc.
Scissile } li jista jinkata jew jitScissible } katta bicciet bicciet b'sicchina etc.
Scission — ktiħ.
Scissor bill — tajra tal ilma bil munkar bħal imkass (jakta).
Scissors — mkass.
Scissure — kasma; xakk; xpaccatura, firda; xissura.
Scite — ara *site*.
Sciurine — li *squirrel* (ara).
Scleragogy — penitenzi, dakkiet ta dixxiplina fuk il gisem, cilizzi etc.
Sclerometer — sclerometru, strument biex jaraw chemm hi l-ebusija tal metalli.
Sclerosis — tumur jebes.
Sclerotic — medicina (dua) li tgħakkad u twebbes; jebes.
Sclerotica — waħda mir-riti (ir-rita) tal għajn.
Sclerotitis — infiammazioni fir-rita tal għajn.
Scoat — twakkaf (iżżomm) rota.

Scobiform — li hu bħal serratura (trab tal injam li jaka).

Scobs—it-trab tal avoriu etc. li jaka mir-raspa jew mil-lima; trab tal ħadid etc. il cagazza.

Scoff — daħca bi; buffun; wieħed li igħaddu bih iż-żmien; tidħac bi.

Scold - mara li tgħergħer dejjem jew li għandha lsiena donnu raddiena; raddiena; iċċanfar; tgħajjat ma; tgħerger; tgħemgħem.

Scolder—min iċanfar jew igħajjat ma.

Scolding – ċanfira; ħasla.

Scolia - cant; għana (festi li dari chienu isiru bil għana jew bil caut).

Scollop—il moxt tal baħar.

Scolopendra—ix-xini isfar (serp velenus).

Scomber – il cavall (ħuta).

Scomm – buffun; pulcinell.

Sconce — brazz (għax-xemgħa); il bucchin ta candlier; sur; ras; kargħa; il moħħ; multa, ħlas ta flus; elmu, cappell; xcaffa mwaħħla ma ħajt etc. iddawwar b'sur jew b'fortizza; timmulta (twaħħal lill xi ħadd iħallas xi ħaġa tal flus b'piena jew b'sentenza); tnakkas (takta xi ħaġa tal) flus; *she paid my bill the next day without sconcing off sixpence*, (**Foote**, *Devil upon two sticks*), hi ħalset il cont li chellha tatini l-agħda, minn għajr ma naksitli biss *sicspens*.

Scone—ftira (tat-tkiek mixwija fuk gradilia, jew moklija).

Sconner ixxalba; iddejjak; tiddisgusta; iddardar lill dac li icun.

Scoop – sassla; barmil ta carracca; strument tat-tobba biex igibu xi ħaġa minn xi mchien fil gisem bħallichiecu xi żerrigħa tal ħarrub minn widna etc; tarfa jew tferraħ b'sassla.

Scoop—tħaffer; *and scooped for him a shallow grave*, (**Byron**, *Prisoner of Chillon)*, u ħaffrulu kabar baxx; *to scoop up*, tiġbor (tlakkat); *the Government, instead of scooping up supplies etc.* (**Macaulay**, *Hist. of Eng*), il Gvern f'loc li lakkat (ġabar) provvisti etc.

Scooper - biċċa għodda (furmatur gej bħal sassla); isem ta tajra igħedulha ucoll *avocet*.

Scoopnet — gangmu (xibca għal kiħ, l-actar iżda tax-xmara).

Scope—medda chemm twassal il għajn; tul ta ħabel etc; scop; fini; ħsieb; mira; sfog; libertà; *a scope of cable*, medda ta gumma; *t'was my fault to give the people scope*, (**Shakespear**, *Measure for Measure*), chien tort tiegħi li tajt sfog (libertà) lill poplu.

Scopeful—li imidd fil wisa jew fil cobor; cbir; *more scopeful regions*, (**Sylvester**), pajjisi (artijiet) actar cbar.

Scopiform—li għandu għamla ta xcupa.

Scopiped—insett li jagħmel il għasel.

Scopulous—collu blat.

Scorbute – scorbut (marda).

Scorbutic } marid bli scorbut.
Scorbutical }

Scorch—ixxawwat; taħrak; tismot; tnixxef, tkarkaċ bli nxief; tbascat; *in scorching hour of fierce July*, (**Scott**, *The Chase*), f'sigħa ta xemx li tkarkaċ) (taħrak nar) tal kalil Lulju.

Score—katgħa; talja (żewġ bicciet għuda għal marcar tal contijiet, numru ta vieggi etc); għoxrin; għadd; cont; il canal f'buzzell fejn tgħaddi ic-cima; takta; tħożż it-talja; tgħodd; tniżżel fil cont; ticteb biċċa musica bil partijiet collha wara xulxin chifimisshom.

Scorer--min (dac li) iniżżel il ponti jew chemm jiġru fil-logħob tal cricket etc.; strument (għodda) għal marcar (timbrar jew imbullar) ta li njam.

Scoria—gagazza.

Scorn - żebliħ; tmegħir; iżżeblaħ; tmiegħer; *to laugh to scorn*, tidħac bi bniedem biex tiddisprezzah; *scorner*, min iżeblaħ; *scornful*, li iżeblaħ; li imiegħer.

Scorpion — mkass; għakreb girbi; scorpiun; cilizzi (flagell; dixxiplina).

Scorpion fish—ic-cippullazza (ħuta).

Scorpion grass—(ħaxixa) widnet il-ġurdien.

Scortatory – taż-żina; tal prostituzioni.

SCOT—Scucois (wieħed minn li Scozia); ħlas; taxxa; ħaraġ; *scot and lot*, ħlas ta taxxi jew ħaraġ ta scond il mezzi ta cull wieħed jew cull familja f'parroċċa.

SCOTCH—Scoccis; li Scoccisi jew in-nies ta li Scozia; takta (tagħmel tall fi) il koxra jew il gilda; tagħmel talja; tifferma (iżżomm f niżla etc.) rota ta carrettun etc. billi tkegħdilha gebla etc. taħta; torbot flimchien f'katet, ħaxix, kanneb etc.

SCOTCH HOPPER—*baby*, logħba tat-tfal (bħal passiu) li jilgħabu siek izzopp.

SCOTCH THISTLE—il ward tax-xewc; l-emblema jew l-arma ta li Scozia.

SCOTCH BARLEY—xgħir bla fosdka.

SCOTCH BONNETS—xorta ta fakkiħ.

SCOTER—xorta ta papra sewda.

SCOT FREE—franc; bla ma iħallas xejn; *he escaped scot free*, ħeles franc bla ma ħallas xejn.

SCOTIA — scotia; li sguxxatura ta taħt id-dent f'capitell jew zocclu ta colonna.

SCOTIST — tat-tagħlim ta *Scotus*, wieħed seguaci ta *Scotus*.

SCOTODINIA – mejt (sturdament) biċċpar (jew b'dalma) fil għajnejn.

SCOTOGRAPH – strument li biħ jictbu il għomi.

SCOTOMY — mejt li igib dalma fil għajnejn.

SCOTS – Scoccis, ta li Scozia (lsien Scoccis).

SCOTTERING—il ħruk ta (ħuggieġa li issir b') katta faxxina niexfa tal piżelli etc. l-actar f'xi contei ta l-Ingħilterra wara li jispiċċa il ħsad.

SCOTTICISM — Scoccisismu, idioma frasi jew mod chif jitchelmu (jew igħejdu) li Scoccisi.

SCOUNDREL—briccun.

SCOUR — togħrok (bir-ramel biex) tnaddaf ħaġa; tnaddaf, tisfi tajjeb; taħrab, tagħsfar; tmur tiġri.

SCOURGE—sawt, flagellazioni; castig; flagell, dixxiplina, ticcastiga; issawwat; tifflagella (bis-swat).

SCOURGER— min (dac li) isawwat jew jifflagella; min jiccastiga.

SCOURGING—swat, castig; flagellazioni.

SCOURING — tnaddif (bil għerik); *scouring barrel*, bittija bir-ramel etc. fejn jitfgħu ħadid etc. li icunu iridu inaddfu bit-taħbit u bil għerik.

SCOUT—spia; spiun; ftkad; chixxief, secsief; wieħed li imur kuddiem (rigment fi żmien il gwerra etc.) biex jara u jitchixxef fuk il post u il mixi tal għedewwa; tiftakad, titchixxef, issecsef.

SCOUT — purtinar, seftur; kaddej (hecc msejjaħ mil li studenti tal Unisità ta Oxford); spiun, bniedem vili; widna.

SCOUT—tiddisprezza; tcasbar; tieħu ħaġa bid-disprezz jew bid-daħc; *Politicians a few years ago would have scouted it*, (*Globe, Sept. 2, 1885*), ftit snin ilu nies tal pulitca chienu jeħdu ħaġa bħal din bid-daħc (bid-disprezz).

SCOVEL—xcupa ta forn.

SCOW—ċattra; mauna; iġġorr, tieħu, tgħabbi fuk ċattra jew mauna.

SCOWED — (ancra) biz-zocc taħħa marbut b'gumna etc. biex jecc katt teħel mal biħ icollom mnejn jiġbduha.

SCOWL—ħarsa cherha jew biċ-ciera; takris tal wiċċ; tchemmix tax-xuftejn; tkares icreh jew biċ-ciera; tkarras wiċċec, tchemmex xuftejc.

SCRAB—tigref; tħarbex; tobrox b'difrejc.

SCRABBED EGGS—(insalata tal) bajt imgħolli jebes u mkatta li mbagħad jittiechel bil butir, melħ, u bżar.

SCRABBLE—tħożż; tħażżeż (b'xi bastun etc. fl-art, fit-trab jew fir-ramel) tħarbex; tħażżeż sing jew singhi etc. fl-art etc.; tħarbix, taħżiż.

SCRAFFLE – tiggieled; titħabat.

SCRAG—bniedem niexef għadma u gilda jew mkadded; għonk twil u rkiek; il biċċa bil għadam tal għonk tal muntun; tgħallak; *scragged neck*, li għandu (b') għonku twil u rkiek; *he will come to be scragged*, (**Dickens**, *Oliver Twist*), jigi biex igħalkuh (għat-tagħlik).

SCRAGGED —aħrax (m'hux lixx) collu ħtiebi; mgħaddam.

Scramble — tixbit; tixxabbat; tiġbor; tgħezzez; *but we have scrambled up more wealth by far than those etc.*, (**Marlowe**, *Jew of Malta*), iżda aħna ġbarna (għezzizna) actar gid u għana minn dawc etc.

Scrambled eggs — bajd mħawwad u mokli f'tagen bil butir etc; għerfuxa (tal bajd).

Scranch — tkarmeċ; tchisser bejn snienec.

Scranky — magħlub; niexef; mixrub.

Scrannel — batut; dgħajjef; rkiek.

Scranny — magħlub; niexef; mkadded.

Scrap — biċċa carta; farca; fdal ta carti etc.; biċċa (passaġġ) katgħa minn ctieb, minn xi ħaġa mictuba etc; stampa żgħira ta xi fjur, għasfur etc. maktugħa apposta li tista twaħħala u tiġbor fi ctieb apposta msejjaħ *scrap book*; *scraps*, il kriekeċ (karkuċa) tax-xaħam.

Scrap metal — il fdal (biociet tal) ħadid etc. li ma jiswiex ħlief għat-tidwib biss.

Scrape — brix; barxa; raxcar; ġlieda; tħanxir fuk violin etc; tgħerfixa; nassa; basla (għali); tislima, riverenza (meta wieħed jbaxxi rasu ferm u fl stess ħin jati pass lura b'sieku l-waħda); tobrox; tirraxca, tħanxar fuk violin; tgħerfex; tnassas; tagħmel riverenza (tati tislima cbira), u li fil wakt tati pass lura b'siekec l'waħda; tlakkat (flus etc.) bit-taħbit jew bil ħniena; *to scrape acquaintance with any one*, tagħmel conoxxenza ta (tcun jew issir taf lil) xi ħadd; *he managed to scrape together the money for the rent*, ra chif għamel u lakkat (ġabar) il flus għal chera.

Scrape good } għadma; xħiħ ferm;
Scrape penny } idu magħluka.

Scraper — barraxa; pala cbira tat-tnaddif tat-torok; raxcatur; ħadida f'bieb għat-tnaddif taż-żarbun mit-tajn kabel ma tidħol f' dar etc.; dakkak ħażin tal violin li jaf biss iħanxar; min ikanċeċ (xħiħ) biex ilakkat u ifaddal.

Scrapiana — collezzioni (ġabra) ta *scraps*, fdal jew bċejjeċ mictuba minn cotba etc.

Scratch — għirfa; tħarbixa, barxa; parrocca li tgħatti biċċa mir-ras biss; bħal gir li jibka (jokgħod) mil l-ilma baħar meta igħalluh biex jeħdu il melħ; lakta (bilja, jew pont fil biljard) b'cumbinazioni; il post jew il ħin iffissat mnejn jew x'ħin jitilku żiemel, jew *cutter*, mit-tajbin għat-tiġrija (jigifieri minn għajr ma jatuhom vantaġġ, billi icunu tajbin għal giri); tigref; tobrox; tħarbex; tingassa żiemel etc. mil-lista tat-tiġrija etc.; *to come up the scratch* jew *to toe the scrath*, tidher fejn u meta isejħulec.

Scratch race — tiġrija (corsa) fejn culħadd (tajbin jew ħżiena għal giri) jitilku il coll flimchien bla ma icollu il vantaġġ ħadd.

Scratch weed — dac il ħaxix li jakbad mal ħwejjeġ bħal ħurtan niexef, ħafur etc.

Scratcher — għasfur, tajra, bħal tiġieġa etc. li iħarbex biex ifittex xi inakkar jew x'jecol.

Scratches — ġrieħi maksumin f'siek ta żiemel.

Scratching — brix; grif; tħarbix; *scratchings*, il kriekeċ tax-xaħam.

Scrattle — titla u tinżel ma.

Scraugh — għajta; twerżieka.

Scrawl — chitba ħażina; tiċpisa; tħarbixa; granci fil chitba; ticteb ħażin; tħarbex; iċċappas, ticteb ħafna granci; titcarcar ma l-art; titcaxcar; *this is scrawled rather than written etc.* (**Southey**, *Letters*), dana mħarbex (granci jew ħżuż) m'hux chitba.

S.rawler ħarbiex; chittieb ħażin li il calligrafia tiegħu m'hix ħlief bħal ħafna granci.

Scrawinness — nixfa, għelubija.

Scrawny — magħlub, niexef, rkiek.

Scraw — il ħuttafa tal baħar.

Screable — li jista jimbeżak; li tista tobżku.

Screak — twerżak; iżżakżak (bħal bieb etc.)

Scream — twerżak; tgħajjat (tisfira, bħal dic ta macna tal vapur ta l-art etc.); twerżika; għajta.

Screamer—min iwerżak jew igħajjat; storia jew ħrafa esagerata li ma tinżilx jew ma tinbalax malajr għaliex toun ħoxna tassew.

Screaming – twerżik; għajjât; li idaħħac ferm; *a screaming farce*, farsa tad-daħc ferm.

Scree – dac iż-żrar li ioun hemm (li jinġabar) fit-truf isfel ta xi rdum.

Screech—twerżak; tgħajjat; għajta; twerżika; *the screech of a railway whistle*, it-tisfira kawwija (cbira) ta macna tal vapur ta l-art.

Screech owl — cocca li tgħajjat bil-lejl.

Screed – mudell tal injam ta gwarniċa fil bini; biċċa; farca; tiċrita; biċċa poesija jew prosa li wieħed jirrecita jew jiddeclama fil pubblicu; tlegliga, xarba imbit etc., sacra; tkatta; iċċarrat.

Screen—chenn; għata; paraventu; għarbiel tax-xaħx (għarbiel tal fildiferru bħal tilar li ioun arbulat; mżerżak għat-tgħarbil tax-xaħx, li jixħtu bis-salt bil pala il bennejja etc.); tchennen; tgħatti; taħbi jew tistor; tgħarbel ix-xaħx mil li *screen*.

Screening—tchennin; għata; satra; ħabi; tgħarbil; *screenings*, it-trab etc. tal faħam.

Screw - vit; *screw* (rota bil ġwienaħ li tmixxi vapur) dawra; barma, xeħta fil genb, liwija; wieħed li jiggebbed jew ikanceċ sħiħ fix-xiri; għadma; xħiħ ferm; wieħed li għal ħabba ikaxxar kamla; b'sold tabacc f'carta (kartas tabacc ta sold); salariu, paga; pressioni; għafis; ħass tal pis jew ta ħaġa; zocc ta żiemel (żiemel magħlub, xiħ, batut jew magħcus); tinvita; tgħawweġ ħalkec, jew wiċċec (titcherrah); tagħfas ferm fil prezz jew fil ħlas; tieħu bil fors (tagħsar flus minn għarak in-nies); *to screw up one's courage*, tagħmel curaġġ; *a screw loose*, rota nieksa, xi ħaġa ħażina jew m'hix sewwa (f'loca); *my uncle saw that something mysterious was going forward because he always said, that: there was a screw loose some where*, (Dickens, *Pickwick*), iz-ziu ra li chien hemm xi ħaġa misteriusa il għaliex dejjem chien igħejd li hemm xi ħaġa m'hix sewwa; *to put the screw on, to put under the screw*, tagħtas, iggagħal bil fors; ticcostringi; tobbliga.

Screw cap — għatu ta vasett tal conserva etc. bil vit.

Screw driver—tornavit.

Screw nail—musmar bil vit; vit.

Screw propeller—li *screw* (ir-rota bil ġwienaħ taħt il poppa li tmixxi il vapur).

Screw steamer—vapur.

Screw-wrench — chelb (muftieħ għal viti).

Screwed—fis-sacra; xurban.

Screwer—min jinvita.

Scribable - li jista jinchiteb (tal chitba) jew tista ticteb fuku.

Scribatious—li iħobb jicteb, chittieb.

Scribble — tħarbex; ticteb ħażin jew icreħ (ħafna ħżuż jew granci); tħarbix fil chitba (chitba cherha).

Scribblement—chitba mħarbxa li ma tiswa xejn.

Scribbler—min iħarbex fil chitba, chittieb jew min jicteb icreh jew ħażin; chittieb tat-tużżana.

Scribe — chittieb, scrivan; nutar; copista; scriba jew avucat tal Lhud; tiġġusta b' cumpass; tiġġusta żewġ bicciet njam flimchien jew ma xulxin.

Scribing—ġustar ta twavel (njam) flimchien jew fuk xulxin.

Scriggle—titkagħweġ.

Srimmage — is-saborra, xħit li jinxteħtu fuk xulxin li jagħmlu dawc li icunu jilgħabu il *football*.

Scrimp—kasir; ċchejchen; kerkni; xħiħ; ħanżir, idu magħmula; tnakkas; icceċchen.

Scrimpiness } ċcocon.
Scrimption }

Scringe—tingibed; tonkos; tinxtorob.

Scrip } ċurniena, xcora żgħira;
Script } catalogu; lista ta ismijiet mictuba; scheda; certificat.

Scrip company—cumpanija li jatu jew ibigħu lill xulxin ix-*shares* jew l-azzionijiet bla registri jew cotba xejn.

Scrippage—dac li icun hemm f'ċurniena jew fi xcora.

Script—biċċa mictuba; chitba (stil ta chitba); id-document originali; l-original; tipi corsiv (li stess bħal carattru mictub).

Scriptorium - il-loc, il camra, f'Monasteru fejn icunu jiotbu u jaħdmu il patrijet.

Scriptory – mictub (m'hux bil cliem jew verbalment)

Scriptural — ta li Scrittura; tal Bibbia.

Scripture --li Scrittura; il Bibbia; il chitba tat-Testment il kadim u tat-Testment il ġdid (jew il-Ligi il kadima u il-Ligi il ġdida); ta li Scrittura; tal Bibbia.

Scripturist } Scripturalist } wieħed li jaf tajjeb il, jew li jokgħod biss għal, Bibbia jew li Scrittura.

Scrivener—min jislef il flus bli mgħax; min jinnegozia bil flus; sensal tal flus.

Scrobiculate — li fih tokob jew ħofor żgħar.

Scrofula—ħnieżer (marda).

Scofulous — marid bil ħnieżer (li għandu il ħnieżer f'għonku etc).

Scrog — xitla (pianta) jew siġra baxxa jew kerknija.

Scroll — carta mgherba; kartâs; scartoċċ; lista; catalgu; chitba; xejxi (gibdiet twal; demb etc) fil chitba ta l-ismijiet jew f'xi firma; marca (sinjal) f'loc sigill; biċċa njam (scartoċċ) fi prua ta bastiment f'loc il pulena.

Scroll chuck—armar f'torn biex bih iżżomm fin-nofs dac li trid tintornia.

Scrolled — magħmul bħal scartoċċ; li hu bħal (li fih li) scartoċċ.

Scroop—għajta cbira; twerżika; żakżika; iżżakżak (bħal ma tagħmel xi serratura jew xi ċappetta msadda bla żejt); *the incessant banging of doors, scrooping of locks* (*Morning Chronicle, Oct. 3, 1854*), it-tisbit ta bwieb u żakżiek (ħsejjes) ta serraturi (msaddin bla żejt) li ma jakta xejn.

Scrotal—ta li *Scrotum.*

Scrotum—il borża tat-testiculi

Scrouge – tiffolla; tagħfas fil folla.

Scrow – scartoċċ; it-truf tal ġlud li jibkagħlom il cunzaturi etc għal colla tal mastrudaxxi.

Scrub — mselħa; broxc; ħakkiek jew ħakkieka; bniedem vili; siġra żgħira, baxxa, batuta jew magħcusa; togħrok bi broxc; tħakkek (taħdem sħiħ jew tħokk għajnec) biex tiecol (biex tgħejx); *to scrub hard for living,* tħakkek sħiħ biex tgħejx.

Scrab race—tiġrija ta cull min irid itellak (ta nies li ma tharġux fil giri etc).

Scrubbed—ċcejchen; batut; dgħajjef; msejchen.

Scrubber—min jogħrok broxc.

Scrubby — broxchi; bħal broxc; vili; kasir; nanu; kerkni.

Scruff - il biċċa ta wara tal għonk; il gilda.

Scrunch — tkarmeċ, tfarrac taħt snienec; tfarrac.

Scruple—scruplu; dubiu; scruplu, użin ta għoxrin gran; parti minn second ta minuta; tiscrupla; tiddubita

Scrupler } Scrupilist } scruplus wieħed li jiddubita jew jiscrupla.

Scrupolosity — esattezza; precisioni; fittaġni għal ħaġa; rekka.

Scrupulously—bir-rekka collha.

Scrutable—li tista tesaminah tajjeb jew tiflih.

Scrutation—fili, esaminar bir-rekka; tiftix.

Scrutator - min jesamina jew jifli bir-rekka.

Scrutineer — min jesamina jew igħodd (jara) il voti f'*meeting* jew f'elezioni.

Scrutinize—tifli, tesamina, tfittex bir-rekka.

Scrutinous — attent; li jifli jew jesamina bir-rekka.

Scrutiny — fili; esaminar; esami; tfittix.

Scrutoire—scrivanija; desk; scrittoriu; scansija.

Scruze—tagħfas; tagħsar.

Scud—taħrab (terħila) bil giri; tgħasfar; tittajjar (tiġri) mar-riħ (jimbuttac ir-riħ); tgħaddi malajr;

sħaba ċchejcna li timxi (tittajjar) mar-riħ; għajbur; tifel (wieħed) li jiġri ferm (msemmi għal giri); bexxa xita ħafifa (ta meta icun it-temp provenz).

SCUDDICK — ħaġa żgħira; xelin (flus).

SCUDDLE—tiġri mgħaggel; tgherbeb fil giri.

SCUDO—scud (flus).

SCUFF—il cozz tal għonk; timxi tcaxcar sakajc; tmiss chemm chemm.

SCUFFLE — ġlieda; silta; takbida; taptipa; fardal jew bavalor ta tarbija; lexxuna (mgħażka żgħira) għat-tinkix fil ġonna; tiggieled; titkabad; tissielet.

SCUFFLER — gellied; selliet; min iħobb irabbi jew jicooltiva; min jakleb ir-raba.

SCUFT—il cozz tal għonk.

SCUG — taħbi; tchennen; in-niżla (żurżieka) ta għolia jew ta muntanja żgħira; loc (post) tal chenn.

SCULDUDDERY—żina; oxxenità; adulteriu.

SCULL — kurrigħa ta ras (f'loc SKULL)—ġliba ħut; cannestru ċatt tal ħut; frejgatina, cajjicc; mokdief fil poppa ta frejgatina; tmixxi frejgatina etc. b'mokdief wieħed fil poppa.

SCULLER—min imixxi frejgatina etc b'mokdief wieħed fil poppa; dgħajsa jew frejgatina ta żewġ mkadef żgħar għal ragel wieħed

SCULLERY—mejjilla għal ħasil tal platti; il ħmieġ; li xcuma; il carfa.

SCULLION—seftur tal coc; tifel għal facendi tal chcina; bniedem vili, baxx, maħmuġ.

SCULLIONLY vili, insolenti; baxx, ta pastas.

SCULP—tinciżi; tiscolpi.

SCULPTILE—magħmul bli scultura; scolpit.

SCULPTOR—scultur.

SCULPTRESS—scultur mara (mara li tagħmel li scultura).

SCULPTURE—scultura; statui etc. scolpiti; xogħol (opri) ta li scultura jew scolpit; inciżioni fuk ir-ram; tiscolpi; tnakkax.

SCULPTURAL—ta li scultura.

SCUM—ragħwa; xcuma; tneħħi ir-ragħwa; tixcuma.

SCUMBER—il ħmieġ (demel) tal volpi; iddemmel.

SCUMBLE — tippanna; tagħmel (lewn) matt fi quadru billi tgħaddi b'passata lewn ħafif fuk li icun hemm biex timmodifica (tirranġa) l-effett tal quadru.

SCUMMER—iddemmel, tati il bżar; min (dac li) ineħħi ir-ragħwa jew li xcuma; min jixcuma.

SCUMMING—xcumar (tneħħija ta li xcuma jew tar-ragħwa); ir-ragħwa jew li xcuma li titla fil wiċċ meta jiffermentau il-licuri mbejjed etc.

SCUMMY—vili, baxx; coċċ carfa; coċċ brodu.

SCUNCHEON—colonni (pilastri) tal gebel mtellgħin mal cantunieri ta torri etc. biex jatu is-saħħa fil bini; scontri fl-erba truf jew rjus ta quadru biex iżommu il gwarniċ sħiħ fejn icun inglettat.

SCUNNER—tixba li tiddardar; tibża; titbażża; tistmerr; stmerra; xaba minn ħaġa.

SCUP—bandla; titbandal; tagħmel bandla.

SCUPPER } burdnari; tokob
SCUPPER HOLES } għal l-ilma fil cverta jew mal ġnieb ta bastiment; *the blood at scupper holes ran out*, (Ward), id-demm beda ħiereġ (nieżel) mil burdnari.

SCUPPER NAIL—musmar b'rasu obira (wiesgħa jew ċatta).

SCUPPER PLUG— tap (għatu) għal burdnari.

SCURF—brija; falza; koxra ta gerħa.

SCURF BRUSH — xcupilja (jebsa) għar-ras (għat-tfarfir tal brija); strilja ta żiemel.

SCURFY — collu brija jew falza.

SCURRILE—vili, pastas li għandu lsienu ħażin.

SCURRILITY—lsien mitluk jew laxc iżżejjed; cliem li iwaġġa, cliem chiesaħ u offensiv.

SCURRILOUS—li għandu lsienu mitluk żejjed jew laxc; fieraħ u li iwaġġa fi cliemu.

SCURVY—scorbut (marda); marid bli scorbut; cajman; vili.

SCUT—demb kasir ta annimal (bħal dac tal liebru, jew tal fniec, taċ-cerv etc.)

SCUTATE—mgħotti bi kxur (scuam) cbir.

SCUTCH—tħabbat (iddokk, bħal ma idokku it-tajjâr) il kanneb jew il għażel biex tlestih għax-xogħol; tlesti (tomxot) il għażel.

SCUTCHEON—it-tarca tal arma jew l-arma ta cunjum etc; scudett ta serratura; il pianċa ta tebut (li tcun fil wiċċ bl-isem etc. tal mejjet).

SCUTCHER—macna għal li mxit etc. tal kanneb.

SCUTE—tarca (arma) żgħira; biċċa flus (munita) Francisa antica li chienet tiswa żewġ scuti jew tliet xelini u erba' soldi; koxra (scuam) ta cuccudrill.

SCUTELLA — dac il laħam jebes (bħal callijiet fuk xulxin) li bih huma micsija sakajn il għasafar.

SCUTELLIFORM - li għandu għamla tonda tawwalija bħal għeneb meta jibda joħlok fil għankud.

SCUTICARIA—xorta ta xtieli (pianti) tal familja tal Orchidee.

SCUTIFORM—li għandu għamla ta (li gej bħal) scudett jew tarca.

SCUTTLE - landa (caxxa tar-ram etc) għal faħam; cannestru tal kasab (bħal tal ħut etc.); pass mgħaggel; girja; tokba fis-sakaf, rewwieħa (bħal tieka bil bieba li tingħalak u tinfetaħ meta icun hemm bżonn); tokba (fetħa) ta buccaport etc. fil cverta ta bastiment; tigri; tmur tgħaggel, tagħsfar; takta twieki (tokob etc.) f'bastiment.

SCUTTLE BUT }
SCUTTLE CASK } cartell jew bittija bl-ilma dejjem lest għal xi bżonn fuk il cverta ta bastiment.

SCYMITER—ara *svimitar*.

SCYPHUS—it-tazza tan-narcisi jew xi fjuri oħra; tazza (cbira) tax-xorb antica li chienu jusaw il Grieghi.

SCYTALE—xorta ta sriep (lifgħat) velenusi.

SCYTHE—mingel; taħsad bil mingel.

SCYTHED—armat bli mniegel; gej bħal (għamla ta) mingel.

SCYTHEMAN—min jaħdem bil mingel.

SDEIGNFUL — żeblieħi, mistmerr, nourlat ferm.

SEA—baħar; mewġa (tal baħar); l-ilma (il baħar); *a heavy sea, a stormy sea*, baħar kawwi ferm (aħrax); *the billows of the sea*, il mewġ (cbir) tal baħar; *to go to sea*, issiefer (tatiha għas-safar); *to put out to sea*, titlak (issiefer, terħila); *sea water*, ilma baħar; *the main sea*, il barra fuk il baħar (bejn sema u ilma); *sea man*, baħri; *sea sick*, li jagħmillu id-deni il baħar; *are you sea sick?* kiegħed jagħmillec id-deni il baħar? *sea coast*, li spiaġġa, xtajta; *sea side*, xatt il baħar; *a long sea*, baħar kawwi bil mewġ twil u li imidd sewwa; *short sea*, baħar mkalla (bil mewġ gej minn cullimchien); *at full sea*, fl-akwa; fl-akkal; *folly and madness all at full sea*,(**Burton**, *Anat. of Melancholy*), il bluha u'l genn chienu it-tnejn fl-akkal taħhom; *at sea*, fuk il baħar (il barra bejn sema u ilma); *at sea*, u la l'hemm u la l'hawn; indecis; misrum, icconfondut; *this time he was sadly at sea in his selection*, din id-darba chien indecis (icconfondut) sewwa lill min jakbad jagħżel; *beyond the sea*, barra mirrenju, barra mil pajjis; *on the sea*, f'xatt il baħar (mal plajja); *half seas over*, biha, fis-sacra; mċaklak; xurban ftit; rifsitu; ħarakha; xegħellu.

SEA ACORN—coċċla.

SEA ANEMONES - articli

SEA BANK—moll; xatt; plajja.

SEA BAR—ħuttafa tal baħar.

SEA BEACH—plajja bir-ramel jew biċ-ċagħak.

SEA BEAR—l-ors tal poli.

SEA BEAT }
SEA BEATEN } milħuk mil (li iħabbat fuku il) baħar.

SEA BELCH—mewġa cbira; ħafna mewġ cbir wara xulxin.

SEA BISCUIT—galletta ta abbord.

SEA BLUBBER—il broma.

SEA BOARD—art, territoriu max-xatt il baħar; lejn il baħar.

SEA BOUND—mdawwar bil baħar (minn cullimchien).
SEA BREAM—sargu; sparlu.
SEA BREEZE—żifħa tal baħar.
SEA CALF—il bumerin.
SEA CAP—berritta tal baħrin (għal fuk il baħar).
SEA CAPTAIN—captan tal baħar.
SEA CARD—il boxxla.
SEA CATGUT—xorta ta alca (ħaxix tal baħar).
SEA COB—gawwija.
SEA COOK—furban (ħalliel ta fuk il baħar).
SEA COOT—tigieġa tal baħar.
SEA COW—l-ippopotamu.
SEA CRAWFISH—l-awwista tal blat.
SEA CROW—ciefa.
SEA DOG—chelb il baħar; ragel tal baħar antic (baħri xiħ).
SEA DYKE—ħajt (bħal *break water*) biex jilka il baħar.
SEA EEL—sallura.
SEA EGGS—rizzi.
SEA FARER — bniedem tal baħar (li ħobżu fuk il baħar).
SEA FARING—tal baħar (ta fuk il baħar).
SEA FIRE—il fosforexxenza (dac id-dawl bħal xrar) li jidher bil-lejl fil baħar.
SEA FOAM — xcuma, ragħwa tal baħar.
SEA GAGE } scandall għal fejn hu
SEA GAUGE } il baħar fond ferm.
SEA GIRT—mdawwar bil baħar minn cullimchien.
SEA GRAPE—il bajd tas-sicċa.
SEA GREEN—verdi mar (lewn il baħar).
SEA GUDGEON—mazzun (ħuta).
SEA GULL—gawwija.
SEA LIZARD—scalm (ħuta).
SEA HORSE—l-ippopotamu.
SEA LOUSE—id-duda, bħal kurdiena, li takbad ma dahar il ħut.
SEA MAID—sirena.
SEA MARK—żubrun, sinjal fuk il baħar għal baħrin.
SEA MEW—gawwija.
SEA MOSS—baħbuħa tal għajnejn.
SEA NETTLE—broma.
SEA ONION—il għansar.
SEA ROBBER } furban (ħalliel).
SEA ROVER }
SEA SALT—melħ tal baħar.
SEA SHELL—frott tal baħar.
SEA WEED—alca (ħaxix tal baħar).
SEA WOMAN—il fata morgana.
SEA WORTHY—tajjeb għal baħar.
SEA WRACK—dawc li mniezel tal alca li iħalli il baħar fuk xi ramla etc u li in-nies imbagħd iġorru minnha għad-demel.
SEAL—il bumerin; sigill; wetka; sigill (circhett etc. għas-sigill); tis-sigilla; twettak.
SEALING—sigillar.
SEALING WAX—ncira.
SEAM—ħjata; cument; tħit; ticcumenta.
SEAM PRESSER—ħadida tal mogħdija ta li spianar tal ħajjata (biex jillixxaw il ħjatat); romblu biex iniżżlu (iwittu) il għoljet tar-raba magħmulin bil moħriet.
SEAMAN—baħri.
SEAMANSHIP—il ħila (capacità) ta baħri tajjeb.
SEAMING LACE—gallun għat-tberfil etc. tat-tapizzari.
SEAMLESS—bla ħjata.
SEAMRENT—fetka (tal ħjata).
SEAMSTER—ħajjât.
SEAMSTRESS—ħajjata.
SEAMY—bil ħjata.
SEAN—xibca.
SEANCE—seduta, sessioni (ta cunsill etc.
SEANNACHIE—genealogista, antiquariu, poeta ta li Scozzisi antichi.
SEAPORT - port (tal baħar).
SEAR—taħrak; tnixxef; maħruk; niexef.
SEAR—il pern tal grillu ta xcubetta (il pern li fuku iżomm jew jitla u jinżel il grillu meta li xcubetta toun fuk rpos jew fuk it-tradiment).
SEARCE—tnakki (tgħarbel).
SEARCE—għarbiel, delu.
SEARCH — tfittex; tesamina; tara ferita etc; tinfed; tasal sa; tiftixa; fili; esami; *to search out*, tibka tfittex sa chemm issib; *mirth doth search the bottom of annoy* (Shakespear, *Rape of Lucrece)*, il ferħ jibka sa chemm

jasal fil kiegħ tad-dwejjak; *to be in search of*, tcun tfittex (trid) biex tesamina; *search warrant*, warrant (permess jew setgħa) li icollu mariżxall etc li jidħol f'dar u ifittex fejn għandu xi suspett li icun hemm xi oggetti misruka moħbija.

Searcher — min ifittex jew jesamina; ufficial tad-dwana incarigat biex ifittex fuk bastimenti jew fit-tagħbija biex jara hemmx xi ħwejjeġ suggetti għad-daziu moħbija.

Searching—li ifittex; li jesamina; rkik; fin; *a searching inquiry*, inchiesta fina (li fiha isir biex wieħed jicxef rkakat collha chemm jista icun).

Search light—dac ir-raġġ kawwi ta dawl elettricu li jintafa mil bastimenti biex jicxfu u jaraw bil-lejl xi bastimenti etc oħra li icun hemm fuk il baħar.

Searedness—ebusija.

Seascape — veduta (pajsaġġ) tal baħar.

Season—staġun; żmien; tħawwar; tati gost; issajjar; tidra; titħarreġ; tħajjar; timmodera; *oysters are in season*, l-ostrichi bdew (issa żmienhom); *bathing season*, żmien il għawm; *mercy seasons justice*, (Shak spear, *Merchant of Venice*), il ħniena ittaffi (timmodera jew iggelben) il ħakk; *a word in season is most precious*, chelma f'wakta tiswa mija.

Seasonable—f'waktu; sewwa; *this came at a very seasonable time*, dana gie fil wakt (fil ħin li chien hemm bżonn).

Seasonal—ta li staġuni.

Seasoning tħawwir (għati ta gost jew ta togħma tajba lill ichel etc).

Seasoning tub—il-lembija etc tal ħmira (fejn irabbu il ħmira u iħalluha titla).

Seasonless—bla staġuni; bla togħma, insipidu.

Seat—makgħad; siġġu; dar; post; loc; posizioni; tkiegħed bil kegħda; issib post lill; tati post; *the seat of a pair of trousers*, il fond (il biċċa tat-tina) ta kalziet; *this castle has a pleasant seat* (Shakespear, *Macbeth*), dan il castell għandu (kiegħed f') posizioni sabiħa wisk; *to seat a pair of trousers*, tagħmel fond ġdid (salib etc) f'kalziet (tagħmel rokgħa cbira, wara, f'kalziet).

Seating—clin; drapp sogħda etc li biha jagħmlu il makgħad tas-siggijiet.

Seave—sogħda tal ġummar.

Seavy - collu (mimli) ġummar.

Seax—xabla mgħawġa.

Sebaceous—tax-xaħam, magħmul mix-xaħam (mil grass) li donnu xaħam jew xama tad-dam.

Sebaceous glands — glanduli ta taħt (fejn icun mwaħħal jew il gidra ta) ix-xagħar (l-acbar fost dawn huma ta taħt ix-xagħar li joħroġ mil li mnifsejn).

Sebaceous humour—il grass (it-tidlic) tax-xagħar.

Sebacic—tax-xaħam; li isir mix-xaħam.

Secale—sicrana.

Secancy—intersecazioni (ktiħ ta linja meta tiltaka u taksam oħra); *the secancy of one line with another*, intersecazioni ta żewġ linji.

Secede - tirtira; terġa lura (ma tibkax sħab ma).

Seceder—min icun fil cnisia (setta) presbiteriana u ma jibkax.

Secern — tagħżel; issaffi; tifred minn.

Secession—tluk; partenza; mawran; rtirar.

Seck—ħawli; li ma iroddx.

Seckel—xorta ta lanġas żgħir u tajjeb.

Seclude — tifred minn culħadd; tbiegħed.

Seclusion—ħajja ta wieħed waħdu bogħod minn culħadd; rtir.

Seclusive - rtirat; mbigħed minn culħadd; li iħobb igħejx għalih.

Second—it-tieni; minuta seconda; parrin fid-dwell; it-tkiek li jibka wara li icunu ħadu il prim minnu; *to be second to none*, ma igħaddic ħadd; *in arithmetic he is second to none*, fl-aritmetica ma igħaddih ħadd; *to play second fiddle*, ma tcunx int ta kuddiem (tagħmel li igħeduleo); *second best*, m'hux l-aħjar nett ta wara

l-ewwel wieħed (it-tieni l-aħjar); *to come off second best*, tieħu il-lott; taħbat l-agħar; taklaħba; *second cousin*, second cugin; *second hand*, seconda mano; mixtri etc minn għand min chien ġa xtraħ; usat; m'hux ġdid; nofs chedda; lancettina tal marcar tas-secondi f'arloġġ; *second hand bookseller*, righettier tal cotba; min ibiħ il cotba usati li icun xtara miun xi rcant etc; *second rate*, m'hux mil primi; u hecc; minn tat-tieni; ta qualità inferiuri; *second sight*, is-setgħa li tara (ticxef) il verità jew x'icollu tassew bniedem f'moħħu.

SECOND—tisseconda; tgħin; tirtira bla paga (ufficial) mir-Riġment biex tmur f'xi impieg civil etc u għal sitt xhur jew actar icolloc id-dritt li tarġa tidħol fir-riġment li tcun; *a military officer, seconded for Colonial service, forfeits his pay* (*Times Weekly Edition, Nov. 27, 1885*), ufficial militari li jirtira mir-riġment (seconded) biex imur fis-servizz Coloniali jitlef il paga (militari).

SECONDARILY — fit-tieni loc; ittieni.

SECONDARY—secondariu; tat-tieni; it-tieni; *secondary fever*, deni caġun ta marda.

SECONDER—min jisseconda; igħin; iwettak; jew jicconferma dac li igħejd jew li jagħmel ħadd ieħor.

SECONDLY — secondariament; fittieni loc.

SECONDS—secondi; *60 seconds make one minute*, 60 seconda jagħmlu minuta.

SECRECY—secretezza; ħabi; satra; ħemda; rtir, solitudini; *thou in thy secrecy, seekest not social communication* (**Milton**, *P.L. VIII, 427*), inti firrtir (solitudini) tiegħec ma tfittixx x'igħejdu u x'jagħmlu in-nies taddinja.

SECRET — sigriet; moħbi; mistur; ħaġa bil moħbi; wieħed li ma jitchellimx milli tgħejdlu; fommu siechet; li tista tafdah ma jicxficx; *in secret*, bil moħbi; *secret false*, karrieki; falz; li jicxef jew imur igħejd li tafdalu.

SECRETARIAL—ta segretariu.

SECRETARY—segretariu; scrittoriu; scrivanija; scansija.

SECRETARYSHIP — il post jew irranc (l-ufficiu jew grad) ta segretariu; iż-żmien li wieħed iservi ta segretariu.

SECRETE—taħbi; twarrab; tifred mid-demm etc; moħbi; mwarrab; mifrud.

SECRETING—li isaffi; li jinżel minnu.

SECRETLY—bil moħbi; bil mistur; bis-schiet; minn gewwa; f'kalbec.

SECRETNESS —.segretezza; schiet; ħabi; satra.

SECRETORY—li jifred; li iwarrab.

SECT—setta; ġabra (salt) nies li nfirdu mir-religion il vera u għamlu religion għalihom; katgħa (biċċa maktugħa).

SECTARIAN, SECTARIST, SECTARY — settariu; tas-setta; xismaticu.

SECTILE — li tista tkattgħu jew tkassmu.

SECTION — sezzioni; kasma; biċċa taksima; katgħa; classi.

SECTION BEAM—mitwa, ir-romblu li miegħu ichebbu il ħajt tal medda f'newl.

SECTIONIZE — tkassam; tkatta jew tagħmel (taksam) f'sezzionijiet.

SECTOR—il biċċa (l-aria, id-dawl) ta circlu li tiġi bejn it-tundiatura u żewġ raggi (l-aria jew id-dawl ta bejn il curvu ta rota u żewġ mgħażel); strument li jusaw fli studiu tal astronomija biex jaraw il bogħod taż-żenit tal cwiecheb; cumpass b'nofs kamar etc. bil chejl f'nofsu għal marcar jew ħażż ta pianti, chejl ta anguli etc.

SECULAR—seculari; li isir (ta) darba cull mitt sena; secular; temporali.

SECULARIZATION — appropriazioni tal (li wieħed jeħu taħt idejh il) ħwejjeġ il cnisia għal biex bihom jagħmel ħwejjeġ oħra.

SECULARIZE—tagħmel secular.

SECUND—li kiegħed mdawwar lejn genb jew naħa waħda; li sejjer lejn naħa waħda (li kiegħed iħares lejn banda waħda).

SECUNDINE—is-seconda ta wara il ħlas (igħedulha ucoll : *after birth*).

Secure—taghmel tajjeb; tkieghed tajjeb jew fis-sigur; tkieghed fis-shih; takfel; issaccar; mkieghed tajjeb, fis-sigur jew fis-shih; sigur; shih; *to secure a door*, takfel (issaccar) bieb.

Securable—li tista tissigurah.

Securely—sigurament; sgur.

Securiform—li ghandu ghamla ta mannara.

Security—sicurtà; kghad tajjeb jew fis-sigur; ghamil tajjeb; rahan; pleġġ.

Sedan—suggetta.

Sedate—calm, cwiet; hiemed; ċass; siechet; bnazzi.

Sedateness — calmerija; hemda; sicta; cwiet; hedu.

Sedative—li jiccalma; li jipplaca; li jiccwieta.

Sedent—kieghed (bi cwietu).

Sedentaries—brimb li meta ilesti il ghankbuta jokghod bi cwietu jistenna li tehel xi dubbiena etc. mahha biex imur jecolha.

Sedentary—sedentariu; ta bil keghda, tal kghad, li xoghlu ta bil keghda; li ma jaghmilx mot jew eserciziu tal mixi etc; li ma jiċċaklakx-

Sedentariness—kghâd; xoghol tal kghâd bil keghda.

Sedge—soghda.

Sedgy—tas-soghda; bis-soghda.

Sedge bird } usinjol bastard
Sedge warbler } (ghasfur tal ghana)

Sediment — il kigh, tartru; fond; morga.

Sedition—rvell; kawma; xewwiexa tan-nies (contra il gvern, f'pajjis).

Seditious—sturbiatur; xewwiex; li jirvella jew ikum contra il gvern.

Seditionary—li ikajjem xewwiexa jew rvell.

Sedlitz powder—sidlitz (purgant); *sedlitz water*, ilma minerali (ta *Sedlitz* fil Bohemia) li fih manjesia, soda, u acidu carbonicu.

Seduce—taghwi; thajjar; tisseduci; ixxahham; tixtri bil flus; thażżen.

Seduceable — li tista tisseducih; thażżnu; thajru jaghmel li m'hux xierak; li tista tixtrih bil flus.

Seducement—are *seduction*.

Seducer—min jisseduci jew ihajjar xbejba etc. taghmel haġa hażina jew li m'hux xierak; min jixtri bil flus jew ixahham.

Seducing—li jisseduci jew ihajjar ghal hażin; li jixtri bil flus jew ixahham.

Seduction—seduzioni; hajra ghal ghemil ta hwejjeġ li ma jixirkux; xiri bil flus; tixhim.

Seductive—ara *seducing*.

Sedulity—assiduita; thabric; bżulija.

Sedulous—assidwu; haddiem; bieżel; habriechi.

Sedum—haxix li jusaw it-tobba (fli spizzerij), li jiffrisca il vixxri u astringenti (iżomm id-diarrea jew il fetha).

See—sede; l-ufficiu (il post) tal Papa; iskfija; diocesi; tara; tilmah; tinduna; tittendi minn; tindocra; *the Holy See*, is-Santa Sede (il Papa); *see*, tindocra; tkis; *see thou do it not*, kis (indocra jew ifta ghajnejc) li ma taghmilx dan; *let me see*, halli nara; *see to it*, indocra; kis; ara li; ifta ghajnec; *see to't well, protect your self* (Shakespear, *Henry VI*), kis (indocra tajjeb) li tilka (thares) ruhec; *to see to*, tiehu hsieb ta; *will you see to it?*, tiehu hsieb int (ta dan)?.

See bright—salvia (haxixa).

Seed—żerrigha; nisel; tiżra; *to run to seed*, issebbel, taghmel iż-żerrigha.

Seed bed—hammiela.

Seed corn—kamh jew xghir ghażżrigh.

Seed plat } hammiela.
Seed plot }

Seeded — biż-żerrigha; (frott) misjur li wasal ghal ktigh; miżruh (raba).

Seediness—cewlih; gheja; miseria.

Seedlet } xitla, mnibbta minn
Seedling } żerrigha.

Seedness (jew **Seed time**)—żmien iż-żrigh.

Seedsman—neguziant (bejjeh) tażżrierah;

Seedy—biż-żerrigha; li ghamel iż-żerrigha; (imbit etc) li fih toghma ta żrierah; mcewlah; ghajjien; batut;

midbiel; immantar; donnu ċarruta; *I have always known him to wear seedy clothes*, dejjem nafu jilbes ħwejjeġ mcewlħin (mdendlin); *a seedy raff etc* (**Thackeray**, *Virginians)*, bniedem (wieħed) xeħta ta pastas u liebes mcewlaħ etc; *you are bound to feel seedy this morning, you have been debauching last night*, bil fors tħossoc donnoc ċarruta (immantar) dal għodu, inti cont tissacar dal-lejl.

Seek — tfittex; titlob; *seek and you shall find*, fittex u int issib; *to be to seek*, ma tounx tat x'takbad tagħmel; tcun icconfondut x'tagħmel; ma taf xejn fejn int; *to seek after*, tagħmel għal ħaġa u taħdem sa chemm teħodha jew tirbaħħa.

Seeker — min ifittex jew jistaksi; min jitchixxef jew jindaga biex icun jaf xi ħaġa; min jitlob għax icun irid xi ħaġa.

Seek sorrow — wieħed fonkla jew pittma miegħu in-nifsu; wieħed li igib id-dwejjak fuku stess b'idejh jew għax irid hu.

Seel — tħit ma xulxin xfar il għajnejn ta bies, seker etc biex b'dan il mod il bies jimmansa; tagħmel l-għamad fuk għajnejn xi ħadd; tagħlak il għajnejn; tkarrak; titħak bi; tgħabbi; tirrolja; tieħu ruljata għal genb (bastiment fil maltemp); żmien; li staġun; *hay seel*, żmien il ħuxlief; *wheat seel*; żmien il kamħ.

Seely — ixxurtiat; innucent; ibleh; belhieni.

Seem — tidher; donnu; *you seem to be tired*, donnoc għajjien; *it seems*, donnu; milli jidher; *it seems to me to be so*, jidhirli li hu hecc.

Seeming — li jidher; li donnu; dehra.

Seemingly — milli jidher; milli naraw; hecc donnu.

Seemly — xierak, sewwa; chif għandu icun; chif imur; *in a seemly and decent manner*, sewwa chif imur; chif jixrak.

Seen (il particip passat tal verb *see*) — *I have seen*, jena rajt; *seen*, mħarreġ; tajjeb sewwa f'ħaġa.

Seer — bassâr; profeta; min iħares; min jara.

Seer hand — musolina rkieka (fina) ferm.

See saw — ċaklembuta; bandla; tagħmel ċaklembuta; titbandal.

Seethe — tgħalli; tgħali.

Seether — dac li igħalli; caldarun.

Sefatians — setta tal Maumettani (Toroc).

Seggar — forma għal fajjenza meta tcun tinħema fil forn.

Seghal — vocali (littra) fl-Ebrajc li għandha leħen ta *e* fil chelma *wet*.

Segholate — verb li fih il vocali (Ebrajca) *seghal*.

Segment — biċċa minn figura; biċċa minn figura tal geometria maktugħa b'linja, jew il biċċa (id-dawl) ta tundiatura ta circlu u il-linja li taktagħha.

Segmentation — ktigħ f'*segments*.

Segnitude — għass; kgħad ta wieħed li ma jrid jagħmel xejn.

Segregate — tagħżel, tifred; magħżul, mifrud; kiegħed għalih.

Segregation — għażla, firda.

Seguidilla — żifna Spanjola ta dan l-isem.

Seid — wieħed min-nisel ta Maumettu (ben bintu Fatma u in-neputi tiegħu Ali).

Seidlitz — sidlitz (purgant); villaġġ fil Boemia ta dan l-isem.

Seignior — sinjur; sur.

Seigniorage — sinjurija.

Seigniory — territoriu proprietà ta sinjur cbir.

Seine — xorta ta xibca (bħal tartarun) għas-sajd, ta dan l-isem.

Seizin — art li wieħed jeħu taħt idejh, pussess ta art jew raba.

Seismometer — seismometru; strument għal chejl ta (biex jaraw chemm iddum etc.) theżżiża ta terremot.

Seismic — ta terremot; mnissel, magħmul minn terremot.

Seismography — descrizzjoni fuk itterremoti.

Seizable — li tista takbu jew tieħdu taħt idejc; li jista jinkabad.

Seize — takbad; taħtaf; taħfen; iggongi (torbot) żewġ bicciet cimi jew ħbula flimchien; *to seize up*, torbot

bniedem (bħal ma jagħmlu abbord) għal castig jew għas-swat; *the man pulled off his clothes and the quarter master seized him up*, (Marryat, *Peter Simple*), ir-ragel naża ħwejġu u'l quarter master rabtu biex jatuh is-swat.

Seizing—kbid; ħtif; ħfin; rbit b'cima jew ta cima; ic-cima għar-rbit.

Seizor—min jeħu taħt idejh; min jaħtaf.

Seizure — kbid; mandat; attacc (għal għarrieda) ta ħass ħażin jew ta mard.

Sejant — (fl-armi etc.) li kiegħed bħal ma jokgħod kattus, b'sakajh ta kuddiem dritti (stisi wiekfa); *sejant addorsed*, li kegħdin (żewġ annimali f'arma) dahar ma dahar; *sejant affronte*, li kiegħed (annimal f'arma) b'wiċċu iħares lejc u riġlejh stenduti għal genb (bħal ljun fl-arma ta li Scozia).

Sejoin—tifred, tħalli barra.

Sejugous — marbut; miżmum (bil madmad).

Selah—rpos; mistrieħ (wakfa) fil cant.

Seldom—rari; darba fit-tant; cull tant; *very seldom*, wisk rari, darba fill; *seldom seen soon forgotten* (bħal *out of sight out of mind*), bogħod mil għajn bogħod mil kalb.

Select — tagħżel; tiħtar; ħatra; għażla; magħżul; muħtar; il fjur; *select troops*, il fjur tat-truppi (l-aħjar suldati).

Selected—magħżul; muħtar.

Selection — għażla; selecxin tal musica (għażla ta bicciet dakk minn opra).

Selective—li jagħżel; li jiħtar.

Selectness—għażil.

Selenography — descrizioni ta wiċċ il kamar.

Self - in-nifsu; stess; *my self*, jena stess; *he injured himself*, għamel ħsara lilu in-nifsu.

Self adjusting—li jintrama (li isib il post tiegħu) waħdu.

Self beguiled—mkarrak biħ innifsu.

Self denial — ċaħda tagħna infusna.

Self esteem—stima ta wieħed tiegħu in-nifsu (meta wieħed icollu fehma tajba tiegħu in-nifsu.

Self evident—ċar.

Self government — autonomia; gvern, li tiggverna lilec stess.

Self importance—fehma li wieħed icollu tiegħu in-nifsu (li jidhirlu li hu xi ħaġa cbira actar minn ħadd jeħor).

Self interest — interess tagħna stess.

Selfish—li jaħseb għar-rasu biss; egoista.

Self love—mħabba ta wieħed tiegħu in-nifsu; mħabba tagħna infusna.

Self possessed—quiet; li ma jittiefes xejn; pacificu.

Self registering — (termometru) li jirregistra jew jimmarca (it-temperatura meta icun l-actar bard jew l-actar sħana) waħdu

Self sacrifice—sacrificiu tagħna infusna.

Self same—li stess; in-nifsu.

Self seeking—li ifittex rasu biss; li ma jimpurtah minn ħadd ħlief minnu in-nifsu.

Self slaughter—ktil ta bniedem lilu in-nifsu; suicidiu; ktil ta bniedem b'idejh stess.

Self willed—ta rasu; stinat.

Sell—tbigħ; daħca; ċajta; post; siġġu; tron; sarġ (bordgħa); timxi fil cummerċ (tinbiħ); *good wares will always sell*, oggetti tajba dejjem jimxu (jimbigħu dejjem); *to sell one's life dearly*, tagħmel tħarbita cbira; tkatta jew toktol nies chemm tiflaħ kabel ma jekerdu lilec fi guerra etc.; *to sell out*, tbigħ collox; tneħħi collox (b'beih bi rħis etc.); tbigħ il cummissioni ta fizzial etc. fl-armata lill ħadd jeħor u tirtira.

Sellanders — gerħa niexfa (barra bil koxra) f'pastur (f rigel) ta żiemel.

Seltzer water — (ilma tas-)seltz; ilma minerali (li fih l-acidu carbolicu).

Selvage—ċmusa; ħâxia; cimi jew bicciet ta sfaschi marbutin (minsugin) flimchien.

Selvage — sflaschi (cimi rkâk) mgħakkdin flimchien.

Selvedge — ċmusa; ħâxia.

Selves — il plural ta *self* (ara).

Semaphore — semafôr; turretta għas-sinjali.

Sematology — lingua (lsien) cliem bis-sinjali.

Semblable — li jixbeh; li hu bħal; xebħ.

Semblance — xebħ; xbiha.

Semblant — wiria; turija; li donnu; li jidher; il wiċċ.

Semblative — li jixbeh.

Semble — tagħmel bħal; ixxebbeh

Seme — arma li il fond taħha mimli collu bi cwiecheb (stilel) fjuri, slaleb etc.

Semeiography — descrizioni tas-sintomi, jew tas-sinjali, ta marda.

Semeiology — li studiu (fil patologia) tas-sinjali tal marda.

Semen — li sperma tal annimali.

Semester — sitt xhur (żmien sitt xhur).

Semi — nofs; quasi.

Semiannual - li jaħbat (jigi) cull sitt xhur.

Semiannular — nofs tond.

Semibreve — semibreve (nota tal musica).

Semicolon - pont u virgula (;).

Semidiurnal — ta, jew li idum, nofs ġurnata.

Semidouble — semidoppju (festa, offizziu fir-ritual tal cnisia ta dan l-isem).

Semiliquid — ftit maħlul (m'hux maħlul għal collox, jew nofsu maħlul).

Semilunar - għamla ta nofs kamar.

Seminal — taż-żerrigħa.

Seminarist — seminarista, student (għal kassis) f'seminariu.

Seminary — siminariu (culleġġ għal dawc li icunu jistudiaw għal kassisin).

Seminate - tiżra.

Semination — żrigħ.

Seminiferous — li jati (jagħmel) iż-żerrigħa.

Seminification — tnissil biż-żerrigħa.

Seminude — nofsu għarwien.

Semiped — nofs pied (chejl) fil poesia.

Semiquartile, **Semiquintile**, **Semisextile** } hecc igħejdulhom (isejħulhom) il pianeti, l-astrologi, meta dawn icunu jidru 45, 36 jew 30 grad bogħod minn xulxin.

Semiquaver — semicroma (nota tal musica li fiha temp ta nofs croma).

Semisospiro - nofs pausa fil musica.

Semitic — semiticu ta Xemm, jew tar-razza tiegħu; tar-razza Ebrajca (Lhudija).

Semitone — nofs ton.

Semolina — smid.

Sempervirent — dejjem iħaddar.

Sempervive — sempreviva.

Sempiternity — eternità.

Sempiternal — li għandu (jew li chellu) bidu iżda lè tmiem; li ma għandu u la bidu u l-ankas tmiem; etern; ta dejjem; li ma jispiċċa katt.

Sempre (fil musica) — dejjem (mil bidu sa l-aħħar).

Sempster — ħajjât.

Senary — senariu; tan-numru sitta.

Senate — senat.

Senator — senatur, membru tas-senat.

Senatorial — tas-senat.

Send — tibgħat; twaddab; *to send away*, tchecci. tibgħat bniedem etc il barra; *to send for*, tibgħat għall; *to send forth*, toħroġ; titfa; *a tree sends forth branches*, sigra toħroġ il friegħi; *a flower sends forth fragrance*, fjur jitfa ir-riħa tfuh (il fwieħa); *those guns send a ball 1000 yards*, dawc il canuni iwaddbu balal 1000 jarda bogħod.

Send — l-imbuttar ta (iċ-ċaklik jew it-tfiħ li jitfa) il mewġ; *borne on the send of the sea* (Longfellow, *Miles Standish*), mitfuħ jew miexi mal mewġ.

Sendal — xorta ta drapp rkik tal ħarir ta dan l-isem.

Sender — min jibgħat.

Seneca oil — petroliu.

Senega — ħaxixa li l-għeruk taħha jatuhom bħala medicina għal min hu marid bil pulmuni, għal mard tal kalb, l-idropisija etc.

Senescence—xjuħija; nżul fis-snin jew fiż-żmien.

Senile—xiħ; tax-xiuħija.

Senior — ixjeħ; acbar; anzian; actar anzian; ix-xiħ; il cbir; *he is my senior* jew *he is senior to me*, hu actar anzian minni (jew hu acbar minni).

Seniority—xjuħija; anzianità; *by seniority*, bl-anzianità.

Seniorize—tcun fuk culħadd tis-sinioreġġa.

Senna—is-sena (werak li jatu biex igħalluhom għal porga).

Sennachy—għannej ta fuk l-arpa etc antic.

Sennit—trizza għal cpiepel; stropp ta li sflaschi jew cimi rkak.

Senocular—b'sitt għajnejn.

Sensate—li jinħass bis-sensi.

Sensation—sensazioni, ħass.

Sensational — tas-sensazioni; li jagħmel sensazioni.

Sense—sens; ħass; għakal; tifsir; *the five senses are: sight, hearing, taste, touch, and smell*, il ħames sensi huma: il ħars; is-smigħ; it-togħma; il mess u ix-xamm; *common sense*, sens comuni; dehen; għakal; *in all sense*, għal collox; *to take the sense of a meeting*, tara x'inhi il fehma tan-nies tal cumitat billi tagħmel (tgħaddi) quistioni għad-decisioni bil voti.

Senseless — mitluf (minn sessih) svenut; bla sens; li ma iħossx; bla għakal, *a senseless act*, għamil bla għakal; għamil ta wieħed ibleh.

Sensibility—ħass, sensazzioni.

Sensible—sensibbli; li iħoss; bil għakal; bid-deben; delicat; li iħoss malajr; *a sensible thermometer*, termometru li jimmarca sa l-ankas tibdil ċchejchen tat-temperatura; *'twas a good sensible fellow* (**Shakespear**, *Merry Wives of Windsor*), chien ragel tajjeb u bil għakal; *I am very sensible of your kindness*, jena nibkagħlec obligat wisk għal dac li kiegħed tagħmel miegħi.

Sensibly—sensibilment; li jinħass.

Sensiferous } Sensific } li igib sensazzioni; li iġagħal lill min iħoss.

Sensitive — li iħoss; *the sensitive plant*, is-sensittiva (pianta).

Sensitivity—ħass, sensazioni.

Sensorium—il moħħ; l-organu tal ħass.

Sensory } Sensorial } tas-*sensorium*; tal moħħ.

Sensual—tas-sensi; sensuali; ħarrieki; żieni, ħorman.

Sensuality—żina.

Sensualize—tiżnen.

Sensuous—tas-sensi; li iħoss.

Sent—(temp u particip passat tal verb *send*) *I sent*, jena bgħatt; *he has sent*, hua bagħat.

Sentence - sentenza, massma, proverbiu; assioma: sens; tifsir; cundanna; ktiħ jew għamil ta ħakk; opinioni; fehma; proposizioni (sentenza, fil grammatica) jew periodu; tati sentenza; ticcundanna; takta jew tagħmel ħakk minn; *to pass sentence upon*, ticcundanna; *the discourse itself voluble enough and full of sentence*, (**Milton**), id-discors volubbli biżżejjed u mimli sens (jew tifsir); *my sentence is for open war*. (**Milton**, *Paradise Lost*), il fehma tiegħi hi għal guerra; *a sentence is an assemblage of words concurring to make a complete sense*, proposizioni hia ġabra ta cliem li flimchien jagħmel (jati) sens; *he was sentenced to five years penal servitude*, mar (weħel jew chellu sentenza ta) ħames snin lavori forzati.

Sententially—bil ħakk; bil ġustizzia.

Sententious - collu massmi jew assiomi; collu tifsir, spiegazionijiet jew tagħlim.

Sentient - li iħoss.

Sentiment — sentiment; fehma; ħsieb; ħass; *the sentiment is good though the language is coarse*, il ħsieb (il fehma ta min chiteb) hu tajjeb, iżda il lingua hia ordinaria (baxxa jew ħoxna)

Sentimental—sentimentali; pateticu; li iħoss; li iġagħlec tħoss

Sentinel—sentinella; għassa; tagħmel għassa; tindocra; tgħasses; tforni bil għases jew bis-sentinelli; *mountains etc. that sentinel enchanted land*, (**Scott**, *Lady of the Lake*), muntanji

li igħassu l-art li issaħħar (li tgħaxxak).

Sentry—suldat li icun sentinella jew għassa; is-suldat etc. li jagħmel il għassa; għajnuna; appoġġ.

Sentry box—gardiola.

Senza (fil musica)—minn għajr.

Sepal—biċċa (tebka) mill calici ta fjur.

Sepaloid—bħal *sepal.*

Separable—li jintgħażel jew jinfired.

Separableness } Separability } għażla; firda.

Separate—tagħżel minn xulxin; tifred; tingħażel; tinfired; mifrud; magħżul.

Separately - għalih; għar-rasu.

Separateness } Separation } għażla, firda.

Separatist—min jinfired (jingħażel) minn cnisia jew minn religion il għaliex ma jakbilx mal fehmiet colha.

Separatory—li jifred; li jagħżel.

Sepia - is-siċċa jew il clamar; il linca tas-siċċa jew tal clamar.

Sepiment—ħajt ta għalka bil ħaxix.

Sepium—il għadma tas-siċċa jew tal clamar.

Sepose—tarfa jew tkiegħed ħaġa għaliha, tħalli għalih.

Sepoy—suldat (nativ) Indian.

Seps—rettili bħal gremxula cbira velenusa.

Sept—rixtellu; razza; familja; li fih (ta) sebgħa; għal sebgħa.

Septal—tas-*septum* (ara).

Septangle (jew heptagon) — figura b'seba' ġnieb u seba anguli.

September—Settembru.

Septembrist—settembrista; wieħed minn dawc li chienu l-ewlenin fil massacru li sar Parigi f'Settembru tas-sena 1792.

Septemvir — wieħed mis-sebgħa membri etc. ta cumitat (ta sebgħa min-nies).

Septemvirate — cumissioni, cumitat etc. ta sebgħa min-nies.

Septenary—ta sebgħa; in-numru sebgħa.

Septennial—ta cull seba snin.

Septennium—żmien seba snin.

Septentrion—it-tramuntana.

Septrional — tat-tramuntana.

Septic—setticu, dac li iħerri, initten) il ħaġa.

Septicity—xeħta għat-taħsir jew biex tibda tinten ħaġa meta iddum jew takbad titħassar.

Septon—gas magħmul mil (li fih il) azoto u l-ossigenu.

Septuagenarian } Septuagenary } bniedem ta sebgħin (li għandu sebgħin) sena.

Septuagesima—il Hadd tas-Settuagesima jew it-tielet Hadd tar-Randan (li jaħbat sebgħin ġurnata kabel il Għejd il Cbir.

Septuagint - it-traduzioni Griega tat-Testment il kadim li saret Lixandra fis-sena 284 kabel it-twelid ta Cristu.

Septum - ħajt etc li jaksam jew jifred; il karkuċa ta bejn l-imnifsejn fil mnieħer; it-tambur tal widna.

Septuple - għal seba' darbiet.

Sepulchral—tal kabar; tal okbra sepulcrali; seriu, baxx, monotonu; *a sepulchral tone of voice,* leħen baxx (sepulcrali).

Sèpulchre—kabar.

Sepùlchre -- tidfen.

Sepulture—difna.

Sequacious — li imur jew jimxi wara xi ħadd; seguaci.

Sequaciousness } Sequacity } mixi jew mawrien dejjem wara xi ħadd.

Sequel - cull ma jigi wara.

Sequence - sequenza; ħwejjeġ chif jiġu f'lochom wara xulxin.

Sequent—warrani; li jigi wara.

Sequester—sequestru; tieħu (televa) takbad ħaġa (b'mandat) minn għand ħadd jeħor biex tipprivah minnha; tagħmel sequestru jew mandat.

Sequestrate—tissequestra, takbad ħwejjeġ etc xi ħadd (li icollu jatic).

Sequestration — sequestru, mandat.

Sequestrator — min jissequestra,

jakbad jew jagħmel mandat fuk ħwejjeġ xi ħadd.

Sequin — biċċa munita (flus) Taliana jew Torca (ta dwar 9 xelini u ħames soldi.

Seraglio — serrall; ħarem; il palazz tas-Sultan Torc f'Costantinopli.

Serai — loc għal viaġġaturi biex imorru jistrieħu fih, f'xi pajjisi ta Lvant.

Seraph — serafin (wieħed mil l-ogħla anġli tas-Sema).

Seraphic } serafìcu tas-serafini.
Seraphical }

Seraphim — serafini.

Seraphine — xorta ta orgni.

Seraphs — plural ta *seraph*.

Seraskier — il Commander-in-Chief jew il ġeneralissimu tal Armata Torca.

Sere — niexef; midbiel; difer ta ajcla; ta seker etc.

Serenade — karinza; serenata; biċċa musica (dakk) taħt it-tieka ta xi xbejba; musica; dakk ta bil-lejl; iddokk bil-lejl.

Serenate — serenata, biċċa cant fuk suggett amorus (ta li mħabba).

Serene — bnazzi; misfi; ċar; safi; quiet; bi quietu; kiegħed; tranquill; lejla tal bnazzi; ticcuieta; tipplaca; tibbnazza; tiċċara.

Serenely — bil quiet; bil calma; bil fiacca.

Sereneness } quiet; calma; seħa;
Serenity } bnazzi; safa.

Serf — lsir.

Serge — sarġ (drapp).

Sergeant — surgent.

Serial — ta serie; ta wara xulxin; biċċa xogħol (faxxiclu, numru etc ta opra) li toħroġ cull gimgħa etc.

Seriate — li kiegħed wara xulxin.

Seriatim — wara xulxin, wieħed wara l-ieħor chif imiss.

Sericious — (werak) micsi bil pil donnu ħarir.

Series — serie; ħaġa wara l-oħra ma takta xejn; concatenazioni.

Sericulture — il coltivazioni jew trobbija tad-dud tal ħarir.

Serin — apparell (għasfur).

Serio comic } seriu comicu, li hu
Serio comical } seriu u taċ-ċajt (li idaħħac) fli stess wakt.

Serious — seriu; bil għakal; sod; importanti.

Seriously — bis-serietà; bis-sodizza; bil għakal.

Seriousness — għakal; serietà; sodizza.

Serjeant — surgent.

Sermocination — discors twil; discors li idejjak.

Sermon — prietca; tipprietca; ticcomponi jew ticteb prietca.

Sermonical — ta prietca; tal prietchi.

Sermoneer — predicatur.

Sermonette — prietca ċchejcna; chelmtejn fuk fuk.

Sermonist — min jicteb jew jiccomponi il prietchi.

Sermonize — tipprietca.

Seron } pis; użin; *a seroon of al-*
Seroon } *monds is 87½ lbs*, serun lewż jiżen sebgħa u tmeniu libbra u nofs; *a seroon of anise-seed from three to four hundredweights*, serun ħlewwa jiżen minn tlieta sa erba tunnellati.

Seroon — balla (imballaġġ) tal gild u strixxi ta l-injam għal pacchiar tal medicini etc.

Serous } maħlul, bħal xorrox.
Serose }

Serotine — xorta ta farfett il-lejl.

Serpent — serp; lifgħa; bniedem falz trajditur; strument tad-dakk għamla ta serp; miġnuna tal ġogdifogu.

Serpent charmer — saħħâr jew min isaħħar jew jagħmel magħmul issriep.

Serpentine — tas-serp; bħas-serp; mkagħweġ; ħajjen; ħażin; malizzjus; serpentina (ħaġra); titkagħweġ timxi bħal serp.

Serpentine verse — vers li jibda u jispiċċa bli stess chelma.

Serpentize — titkagħweġ; timxi bħas-serp.

Serpentry — bejta ta (post fejn igħammru) is-sriep.

Serpet — koffa.

Serpigo — il ħżieża.

Serrate—bis-snien bħal munxar.

Serricated—mgħotti (micsi) b'pil artab u fin.

Serried—marsus; compatt.

Serry—trassas.

Serum—l-ilma li icun mad-demm; seru; xorrox.

Servable—li tista isservih.

Servant — seftur; kaddej; tissuggetta għal.

Servant maid—seftura; kaddejja.

Servant man—seftur, kaddej.

Serve—isservi; takdi; tadura; isservi jew iggib fuk il mejda (ichel etc); tokgħod, tixrak (ħwejjeġ etc.); tagħmel iż-żmien ta sentenza; iggib ruħec ma; tpatti; tagħmel chif jixrak biex tpatti; timmaniġġa; tkassam (tati fl-idejn avvisi etc.); iddawwar biċċa paljett etc. ma cima biex ma titħanxarx; *our curate serves two churches*, il curat tagħna iservi f'żewġ cnejjes; *serve one God*, adura Alla wieħed; *serve in the meat*, servi (gib) il-laħam (fuk il mejda); *how fit his garments serve me*, (Shakespear, *Cymbeline*), chemm jokgħoduli tajjeb il ħwejjeġ tiegħu; *he served his sentence of two years hard labour*, għamel issentejn lavuri furzati li weħel; *when I serve him so he takes it ill*, (Shakspear, *Comedy of Errors)*, meta ingib ruħi miegħu hecc jeħu fastidiu; *he served you right*, għamillec sewwa (ħakkec); *he can't serve that gun*, ma jafx jimmaniġġa dic li xcubetta jew dac il canun; *he was caught again serving notices*, reġgħu kabduh ikassam l-avvisi; *to serve a process*, tintima (tgħarraf); tagħmel intimazioni; *to serve a warrant*, tagħmel elevazioni jew mandat; *to serve one a trick*, tagħmel żuffiettata (ċajta etc.) lill xi ħadd; *to serve one out*, tpatti, tivvendica ruħec għall xi ħaġa li icun għamillec xi ħadd; *to serve one right*, tagħmel lill xi ħadd (tittratta miegħu) chif jixraklu jew icun ħakku; *that served him right*, ħakku.

Server—min iservi, servient; dixx cbir; gabarrè

Service — servizz, piacir, favur; usu; bżonn; cerimonial; servizz; tagħmira ta platti etc; *how long have you been in the service ?*, chemm ilec fisservizz ?; *a marriage service*; cerimonial tat-tieġ (tieġ); *a dinner service*, servizz (tagħmira platti etc) għal pranzu; *On His Majesty's Service* (*O. H. M. S.)*, servizz (ufficiali, littra document etc li timxi bla ma tħallas xejn għaliex ufficiali jew servizz).

Serviceable—li jinħtieġ; tajjeb; li iħobb jakbeż għall; tal piacir.

Service book — ritual; ctieb tal cnisia.

Service money—salariu; paga.

Service pipe — pajp; cannol taċċomb etc għal comunicazioni tal ilma jew gas mil mejn (jew cannol cbir tat-triek) għal gewwa fid-dar.

Service tree — żorba; siġra tażżorba.

Serviette—sarvetta.

Servile—ta rsir; bħar-rsir; servili; littra f'chelma li tidħol iżda ma tinkarax bħal littra *e* fil chelmiet *mile, time etc.*

Servile war — guerra ta rsiera contra sidhom (guerer li chien hemm fi Skallija fis-sniu 134 u 104 kabel twieled Cristu).

Servile work—xogħol servili (li jagħmlu rsiera jew is-sefturi) xogħol li ma jistax isir nhar ta Hadd u Festi Cmandati.

Servileness }
Servility } servilità, xogħol ta rsiera; xogħol (mgiba) ta wieħed servili jew li jokgħod għal collox; viltà; bassezza.

Serving—li igħejn; li jati għajnuna jew iservi; li jiswa; tchebbib ta biċċa sflasca ma gumna.

Servite—patri Servita.

Servitude—jasar; servitù; xogħol is-sefturi; sefturi flimchien.

Sesame—ġulġlien.

Sesamoid—tal għadam rkiek tasswaba tas-siek.

Sesqui—wieħed u nofs.

Sesquialtera—registru ta orgni li fih tliet fillieri sfafar.

Sesquialteral etc—(fil geometria) li fih proporzioni ta $1\frac{1}{2}$ għal cull wieħed.

Sesquitone—(fil musica) intervall ta tliet semitoni.

Sess—taxxa; ħlas ta ħaraġ.

Sessile—werka bla zocc (werka ħierġa mill fergħa dritt).

Session—sessioni, żmien tal kagħad ta cunsill, tas-seduti fil korti etc; *the court of session*, il Korti Superiuri u tal Appell ta li Scozia.

Sesspool—il fossa (tal-lochi jew tal ilma maħmuġ).

Sesterce—munita (flus) tal fidda tar-Rumani.

Sestett—sestett, biċċa musica jew cant għal sitta min-nies.

Sestine - sestina, strofa, poesia ta sitt versi.

Set — tagħmira; clicca jew cumpannija; kagħda; għejb (nżul) ix-xemx; xitla (biċċa minn pianta etc għat-tħawwil); direzioni (il fejn imur jew icun sejjer il current jew il mili u il frugħa tal baħar); salt (collox flimchien); l-aħħar tiċħila lixxa ma ħajt etc; mkiegħed; mixħut; mitfuħ; stabilit; regulari; f'locu; chif imiss; tkiegħed; twakkaf; tirranġa; tingasta; twaħħal ħaġa f'post għall sebħ; tirregula (arloġġ); tgħaddi mus tal leħja etc fuk il gilda; tniżżel (timmarca) f'cartiera etc; tchesches (issewwes) clieb etc; tistieden għal l-imħatra (biex jagħmlu mħatra miegħec); tgħakad; tgħakkad; tixrak (chif jixrak jew chif imur); tifferma (billi twakkaf denbec) bħalma jagħmlu xi clieb tal caċċa; tiftaħ; ticcomponi (bit-tipi); tħawwel; taddatta il musica għal cliem; tibda (viaġġ); toħroġ (minn pajjis biex tagħmel viaġġ); titlak; *a set of beads*, tagħmira żibeġ; *he belongs to a bad set*, jagħmilha.ma (hu wieħed minn) clicca ħażina; *the sun has made a golden set*, (**Shakespear**, *Richad III*), ix-xemx chella (għamlet) nżul sabieħ (għebet sabiħ); *to search the woods for sets of flowery thorns*, (**Pope**, *Homer, Odyssey*), biex ifittxu fil boschijiet għal xtieli (żouc xi ħawlu) tax-xewc bil fjuri; *the set of the tide*, il mixi ta (il fejn hi sejra) il marea; *a set of features*, il fattizzi collha flimchien; *a set fair*, it-tiċħil lixx u lest ta ħajt; *his eyes were set on her*, għajnejh chienu mixħutin fukha; *the time set is come*, iż-żmien stabilit wasal; *in good set terms*, b'termini (pattijiet) sewwa (chif imiss jew regulari); *set this in its place*, kiegħed dan f'locu; *to set a box on its end*, twakkaf (tarbula) caxxa; *to set jewels in gold*, tingasta gebel prezius fid-deheb; *let us set the watch*, ejja nirregulau (nirranġau) l-arloġġ; *to set a razor*, tgħaddi mus fuk il gilda etc.; *he set his faults in a note book*, niżżel il ħtijet tiegħu (dnubietu) fil cartiera (biex jiftacarhom); *he set the dogs of the street to bite me*, chesches (sewwes) il clieb tat-triek biex jigdmuni; *who sets me else?*, (**Shakesprar**, *Richard II*), min actar sejjer jagħmel mħatra miegħi? ; *the milk begins to set*, il ħalib beda jagħkad (isir bakta); *set up this manuscript*, iccomponi din il biċċa mictuba; *sow dry, and set wet*, iżra fin-niexef u ħawwel fl-ilma (sakki meta tħawwel); *the King is set from London*, ir-Re telak (beda il viaġġ tiegħu) minn Londra; *the dress sets him well*, il libsa tokgħodlu tajjeb (tixraklu); *to set about*, tibda; tati bidu; tieħu lewwel passi; *to set against*, topponi; tipparaguna; tagħmel paragun ma; *to set aside*, twarrab; tkiegħed f'genb; tiscarta, tannulla; tħassar; *to set aside a verdict*, tannulla verdett (decisioni tal ġurati f'ġuri); *to set at ease*, ticcwieta, isserraħ ir-ras; *to set at naught*, tmakdar; tmiegħer; iżżeblaħ; ma impurtacx minn; *to set a trap* jew *snare*, tonsob; tagħmel nassa; *to set at work*, tħaddem; *to set by*, tkiegħed f'genb; twarrab; tarfa; tistma (tcun stmat); *David's name was much set by*, l-isem ta David chien stmat (rispettat) wisk; *to set down*, tniżżel jew tpoggi fl-art; tniżżel passiggier; tinsulta; ticculjuna; tagħmel azioni ħażina lill; tniżżel, timmarca (xi ħaġa f'librett etc. biex tiftacar); tgħodd (ticcunsidra, tgħaddi bi); *to set one down as stupid*, tgħodd (tgħaddi) wieħed bi stupidu; *to set eyes on*, tixħet għajnejc fuk ħaġa (tħares lein); *to set fire on* jew *to*, tati in-nar; tkab-

bad; *set forth*, tarma u tibgħat flotta għal guerra; tippublica, ixxandar; turi; *to set forth a good repentance*, turi ndiema (nidma) cbira; *to set forth*, tfaħħar, *I'll set you forth*, (Shakespear, *Merchant of Venice*), jena nfaħħrec; *to set forward*, tgħaddi (timxi) il kuddiem; titlak; timxi il kuddiem; *to set in*, tibda, tati bidu; tati ix-xejra; tokgħod għal; timxi (tmur) lejn; *the current sets in towards the shore*, il current miexi (sejjer) lejn ix-xatt; *please set me in*, jecc jogħġboc atini ix-xejra (mexxini lewwel darba); *winter sets in December*, ix-xitwa tidħol (tibda) f'Decembru; *then it set in rainy*, imbagħd kagħd (it-temp) għax-xita; *to set in order*, tirranġa (tkiegħed ħwejjeġ f'locom); *to set little by*, tati cont jew tistma ftit; icolloc ftit opinioni tajba ta; *to set much by*, icolloc ħafna opinioni tajba ta; tati cont jew tistma wisk; *to set off*, tneħħi; iżżejjen; turi mil l-aħjar (chemm jista icun); titlak għal vjaġġ; *to set on*, iġġagħal; tkankal jew tħaj-jar, issewwes; tkabbad xogħol; tat-tacca; taħbat għal; tħebb għall; *to set on fire*, tkabbad; tati in-nar; *to set on foot*, tkabbad; tati bidu; tibda biex tmixxi ħaġa; *to set out*, timmarca (turi b'sinjali, ħżuż, jew ħitan) biċċa li tcun trid magħlukha etc.; tarma u tibgħat bastimenti etc.; tippublica (toħroġ) proclama; tkassam; tferrak; tati sehem; tarma, iżżejjen, issebbaħ; *an ugly woman set out with jewel etc.*, (Dryden), mara cherha armata (col-lha, mżejna) bil ħaġar prezius; *to set out*, titlak għal viaġġ; tibda; *to set over*, tagħmel (tagħżel u tinnomina bniedem) cap jew superiur ta post etc; *to set right*, tirranġa; issewwi, tagħ-mel ħaġa sewwa jew f'loca; *to set sail*, titlak; issiefer; *to set the fashion*, tagħmel (tibda) moda ġdida; *to set the teeth on edge*, iddarras (snien); *that noise sets my teeth on edge*, dac il ħoss idarrasli snieni; *to set to*, tati ruħec għal; tibda tiggieled (ticcum-batti); *to set up*, twakkaf; ittalla (tgħalli); titfa jew tixħet; *to set up a shout*, titfa (tixħet jew toħroġ) għajta cbira; *to set up a school*, twak-kaf (tistabilixxi jew tibda) scola; *he has set up a grocer*, beda in-negoziu (rama) merċa; *he has set his son up in business*, rama l-ibnu (xeħtu) għan-negoziu; *to set up a mark*, twaħħal (tarbula biex jidher) sinjal; *to set up*, toħroġ (tagħmel jew tibda), *he set up a new doctrine*, ħareġ dutrina (tagħ-lim) ġdid; *to set up*, tmidd; ticcom-poni (bit-tipi).

SET BACK - tefgħa lura; sconfitta; xebgħa lura.

SET DOWN — xebgħa bil għajjât; ċanfira jew ħasla chif imiss

SET FAIR — il marcar għal bnazzi tal barometru.

SET-IN — bidu.

SET-LINE — conz.

SET OFF — tpattija (ħlas biex tpatti ħaġ'oħra); equivalent; decorazioni; tiżjin (armar jew ranġar biex ħaġa tidher isbaħ); guarniċa ta xoroc fuk ħajt (sinjal bejn il ħajt doblu u jeħor singlu fuku).

SET OFF — iċċappas carti (copij) ta li stampa bl-inchiostru meta tcun tiġbed.

SET OUT — tluk; armar (wiri) ta ħwejjeġ; clicca, cumpannija; storbju; rvell; frattarija.

SET POT — borma tar-ram fejn igħallu il verniċ etc.

SET TO - tkabida; ġlieda bil pon-nijet etc.

SET UP - divisioni (bħal tilari) fil forn għal ħobż.

SET SPEECH — discors lest (magħ-mul jew mħejji) minn kabel.

SETA — ħarira; lanżit.

SETACEOUS — mlanżat; bil-lanżit.

SETDOWN - ċanfira; risposta li tic-sreo; chelma li tħossha.

SETEE — bastiment bil latini.

SETHIC - żmien (periodu) ta 1460 sena.

SETIFEROUS — li jagħmel (italla) il-lanżit.

SETIREME - siek dudu (insett etc) tal baħar.

SETNESS — ġustar; kagħd fil loc jew regulari, chif imiss.

Setose } mlanżat; bil-lanżit.
Setous }

Sett – pis biex inżżel il pali l-isfel fil kiħ tal baħar etc; vit jew armar jeħor biex iresku u igibu ma xulxin żewġ bicciet njam cbar meta icunu jagħmlu artlu ta bastiment; minieri (artijiet) li jittieħdu b'chera bil cuntratt.

Settee — cannapè; bastiment b'żewġ arbli.

Setter—chelb tal ferma (tal caċċa); min jaddatta jew ikigħed il cliem għal musica; *setter forth*, min ixandar, iniedi, jew jipproclama; *setter on*, sewwies; cheschies.

Setting—nżul ix-xemx; direzioni tal (l-fejn icun sejjer il) current tal baħar; tkiegħed tupaziu, djamant etc f'ċurchett; tkegħid tal cantuni f'locom fil bini; ir-ranġar f'locom tal minutieri.

Setting coat—it-tiċħil lixx ta ħajt, sakaf etc.

Setting dog — chelb għal ferma (tal caċċa).

Setting pole —lasta għat-tfiħ biex tmixxi jew tirmonca bastiment etc.

Settle—makgħad jew banc biddahar; tkiegħed; tigbor; iżżewweġ; tati; toħroġ; tħallas flus; issewwi; tirranġa; tokgħod; tgħammar; tinġabar; tiżżewweġ; *the French settled Canada*, il Francisi għammru Canada bin-nies; *to settle an account*, tħallas (tissodisfa) cont; *till the fury of his highness settles*, (Shakespear, *Winter's Tale*), sa chemm tinżel (tokgħod) issaħna jew il corla tal maestà tiegħu; *to settle one's hash*, tagħmel għal bniedem li tirvinaħ; *to settle the land*, titbiegħed mil l-art (toħroġ il barra b'bastiment, b'mod li tara l-art dejjem tibbaxxa sa chemm tgħejb għal collox).

Settled—stabilit; kiegħed f'locu; sod; mkabbad tajjeb; risolut (sħiħ fil fehma); sodisfatt (cont); mħallas; persaldu.

Settlement — tkegħid; dar; għamara; għati; pensioni jew tħollija ta flus ta cull sena; colonia (barranin, li igħammru pajjis actarx bla nies); pajjis, colonia mgħammra b'nies godda; il kigħ il fond jew dac li jokgħod (bħal morga taż-żejt); ittartru li iħalli fil kiħ imbit etc.; ranġar ta differenza fil contijiet, chif wieħed icun ftihem; saldu.

Settler — min imur igħammar f'colonia jew f'art ġdida; min jirranġa jew ikiegħed sewwa ħaġa f'loca.

Settling—ranġar; tkegħid fil-loc; ftehim; il kigħ (dac li jokgħod jew il fond, morga taż-żejt etc)

Setule—xagħra jew lanżita żgħira.

Set-to—ġlieda; tkabida.

Seven–sebgħa.

Seven fold—għal seba darbiet.

Seven night—gimgħa.

Seven some — mkassam sebgħa sebgħa.

Seventeen—sbatax.

Seventeenth—is-sbatax il wieħed (dac li jigi wara is-sittax il wieħed).

Seventh—is-seba wieħed.

Seventh-day—is-seba jum, is-Sibt (il Hadd tal Lhud).

Sevently—fis seba loc.

Seventieth—is-sebgħin wieħed.

Seventy—sebgħin.

Sever–tifred; tagħżel; takta barra (mil gisem); tinfired; tingħażel; *the blow severed his head from his body*, id-dakka katgħetlu rasu barra; *to sever in defences*, difisa f'causa waħda, ta bosta ħatjin ta delitt wieħed culħadd għalih.

Several — xi; x'uħud; *several of them came*, x'uħud minnhom gew; *in several*, separat, culħadd għalih; mifrud; *joint and several note* (jew *bond*), in solidum (obbligazioni magħmulha minn tnejn min-nies jew actar flimchien b'mod li cull wieħed minnhom hu obligat li iħallas waħdu is-somma collha msemmija fl-obligazioni, cuntratt etc.)

Several—tkassam; tifred bicciet bicciet biċċa art cbira.

Severally—mifrud; wieħed wieħed; culħadd għalih; separatament.

Severalty—separazioni; firda; ta culħadd għalih.

Severance—saparazioni; firda.

Severe—aħrax; kalil; jebes.

SEVERELY — bl-aħrax;. bil killa; severament.

SEVERENESS } ħruxija ; killa ; ebu-
SEVERITY } sija.

SEVERY — biċċa għaliha ; arcata f'sakaf troll.

SEVILLE ORANGE — zupparita (larinġ kares jew morr, larinġ tal baccaljaw).

SEW—(akra *sou*) tħit.

SEW - (akra *siù*) idduk l-ichel biex tara chif in hu kabel ma jingieb fuk il mejda; tmur wara xi ħadd (timxi warajh, tcun seguaci tiegħu); tħaffef; tleħħ; tgħaggel; tħammel (tneħħi) l-ilma minn vasca biex tista takkad il ħut; tiscula; canal (tal lochi) drenaġġ.

SEWAGE - (akra *sjueġ*) dac collu li igħaddi mid-drenaġġ (ħmieġ); tgħammar bid-drenaġġ; tagħmel drenaġġ jew canal għal ħmieġ etc.

SEWEL—katta rix etc li jagħmlu għal tapposta biex ibeżżgħu iċ-ċriev biha.

SEWER - canal tad-drenaġġ.

SEWER—(akra *souer)* ħajjàt; minn (dac li) iħit.

SEWERAGE - canali tad-drenaġġ.

SEWING—(akra *souin'*) ħjata; *sewing machine*, macna tal ħjata.

SEWING SILK --ħajt tal ħarir (għal ħjata).

SEX—sess; id-distinzioni tar-ragel mil mara; id-differenza tal mara mir-ragel; *the sex*, in-nisa.

SEXAGENARIAN — ta sittin sena ; (ragel jew mara ta sittin sena); bejn is-sittin u is-sebgħin.

SEXAGENARY — tan-numru sittin ;. magħmul minn jew li jimxi sittin sittin; ta sittin sena; bniedem li għalak is-sittin u li għad ma għalakx is-sebgħin.

SEXAGESIMA—il Ħadd tas-Sessagesima li jaħbat it-tieni Ħadd kabel ir-Randan.

SEXAGESIMAL — is-sittin wieħed; tan-numru sittin.

SEXANARY - ta sitta.

SEXDIGITIST — wieħed li għandu sitt swaba f'idejh jew f'sakajh.

SEXENNIAL - ta cull sitt snin.

SEXFID—maksum f'sitt bicciet.

SEXTAIN —sestina; stanza jew strofa tal poesija b'sitt versi.

SEXTANT—is-sitta waħda ta dawra ta circlu; is secstan.

SEXTARY —is-sitt waħda; tliet terzi (nofs imbit etc u terz).

SEXTILE—(fl-astronomia) chif jidru żewġ pianeti jew cwiecbeb cbar meta icunu bogħod minn xulxin; is-sitt parti (mis-sitta waħda) ta circlu jew sittin grad.

SEXTON—deffien; sagristan.

SIXTUPLE —għal sitt darbiet.

SEXUAL —tas-*sex* (ara).

SHAB —marda (bħal ġdiem) finngħaġ.

SHABBY—mcewlaħ; ħożoż; mcercer; disutli.

SHABBINESS—cewliħ; cercir; dendil fi lbies.

SHABRACK--lbies ta żiemel tal cavlarija.

SHACK—il fdal tal kamħ li jaka jew li jibka wara il ħsad (li jcolu il kżiekeż); bniedem mcewlaħ, donnu ħożoż jew dendul ; ixxerred (tħalli jakgħalec iż-żbul etc fil ħsad) tiecol (tirgħa) fil kasbija

SHAKLE —kajd; ħadid; xchiel (bħal cipp etc għas-sakajn).

SHAKLES — ctajjen (kajd) għaxxchiel tas-sakajn.

SHAD —lacci (ħuta) jew sawrella.

SHADDOCK — xadocc, larinġ tal Olanda.

SHADE—dell; cappa ta lampa; dlam; ftit u xejn; ħgieġa culurita f'luctan; bozza; ombra, ruħ; protezioni; id-dellel; iddallam; *walk in the shade*, imxi fid-dell; *she broke my lamp shade*, chisritli il cappa tal lampa; *prices are a shade higher*, il prezziet huma ftit u xejn (ħarira, jew nitfa waħda) għola; *keep that plant under a shade for a couple of weeks*, żomm dic ix-xitla taħt bozza għal xi gimgħatejn; *to shade one's eyes with the hand*, tilka ix-xemx minn għajnejc b'idejc.

SHADER —min idellel; min jati malafama; min ikaskas fuk in-nies.

SHADOOF—bħal grabja magħmula minn lasta twila b'barmil f'tarf u b'pis fit-tarf l-jeħor li xi għarab

jimlew u isakku biha fl-artijiet ta ma tul ix-xmara Nil.

SHADOW—dell; ombra; dlam; spirtu; ruħ; iddallam; iddellel; tgħatti; tipprotiegi; *may your shadow never grow less*, jalla tcun (tibka) dejjem ixxurtiat

SHADOWING—ombraturi, dellijiet fi quadru jew f'pittura.

SHADOWY mdellel; bl-ombri; mudlam; chemm chemm jidher.

SHAFFLE — tirmixca (carti etc); timxi mferċaħ; izzappap.

SHAFT—vleġġa; fus; tmun ta carrozza; antinna; spiera (ta bir etc); magħżel ta colonna; ċumnija; il-lembut ta campnar ta cnisia; mancu (makbad) ta martell jew ta frosta etc; *to make a shaft or a bolt of a thing*, tilgħabha; jew vi jew va.

SHAFT BENDER — min jilwi jew igħawweġ li njam bli *steam* jew bil macna.

SHAFTED — bil mancu; mżejjen b'colonni żgħar.

SHAFTMENT / SHAFTMAN } chejl ta xi sitt pulzieri; daks xiber (mchejjel bl-id miftuħa).

SHAG — drapp oħxon u muswaf; tabacc mkatta rkiek ħjut ħjut twal; dac li jibka (il ħażin) mix-xgħir; isem ta tajra tal ilma; xagħar mgigħed u mtappan.

SHAGGED / SHAGGY } msewwef; muswaf; twil (bħal xagħar xi clieb).

SHAGREEN — xagrin; gilda ħarxa; gild il ħmar iccunzat.

SHAH—is-sultan tal Persia; ix-Xħà.

SHAKE—ċaklieka; tħeżżiża; tregħida; mument wieħed; dal wakt; kasma; (xpaccatura); tħeżżeż; iċċaklak; triegħed; tneħħi (tixħet minn fukec); twaddab; tagħmel tremulu bil vuci; tieħu bl-id (jew b'id xi ħadd) titheżżeż; tiċċaklak; titrigħed; *shake hands with him*, ħudlu b'idu; *to shake a foot*, tisfen; *to shake a loose leg*, tiggerra ma tagħmel xejn jew tiddisola mattorok; *to shake off*, tfarfar minn fukec; teħles minn; titlak għal collox; tiscarta; tiċħad; tirrifiuta; *these offers he shakes off* (**Shakespear**, *Antony & Cleopatra*), hu jirrifiuta (ma iridx jeħu) offerti bħal dawn; *shaking off so good a wife* (**Shakespear**, *All's Well etc*), iħalli mara tajba bħal dic; *to shake off the dust from one's feet*, ma trid li icolloc x'taksam xejn actar ma bniedem (ma jimpurtac xejn actar minnu); *to shake the head*, iċċaklak rasec (sinjal li ma tridx, jew li ħaġa ma togħġbocx); *to shake together*, takbel ma (tiftiħem, tcun ħaġa waħda ma); *to shake up*, iċċaufar, tati ħasla lill; tgħajjat ma; *I'll be back in a couple of shakes*, dal wakt narġa nigi.

SHAKE DOWN—mitraħ jew sakku li jintrama u jiżżarma għal sodda fuk xi siġġu, mejda etc.

SHAKE FORK—midra għat twaddib u tkallib tal ħuxlief; (fl-araldica bħal palliu ta Iskof f'arma to cunjom etc).

SHAKE RAG—cewlih; dendul; donnu ħożoż.

SHAKE WILLY—macna għad-dakk tat-tajjâr.

SHAKEN—mheżżeż; scussat; iccunsentut; xpaccat; *shaken timber*, njam xpaccat (maksum bis-sħana etc).

SHAKER—min iċaklak jew iheżżeż; wieħed minn tas-setta tas-*Shakers*, nies għożżieb li igħejxu jiggerrew bogħod mil l-ibliet u ma jeclux laħam tal ħanżir u l-ankas jixorbu imbit, u li għandhom f'rashom li dawn ġa kamu mil mewt u li jiccomunicaw (jitchellmu etc) mal mejtin.

SHAKERESS—mara *Shaker*.

SHAKESPERIAN—ta **Shakespear**, poeta (chittieb) tat-tragedji etc., Inglis.

SHAKINESS—theżżiż; ċaklik.

SHAKING FRAME—bħal delu (għarbiel cbir).

SHAKING PALSY — il marda targħda.

SHAKO—xorta ta mirjun jew caschett antic għas-suldati.

SHAKY—li jitheżżeż; li jiċċaklak; li jitrigħed; m'hux sod; collu xpaccat jew maksum (bħal xi njam niexef).

SHALDER — icciedi; tħalli; tinżel; taka.

SHALE—koxra; ħliefa; miżwet (il koxra tal miżwet); frac, deffun, żrar tal-lavanji etc. mħallat mat-tajn; tkaxxar (tneħħi piselli etc. mil miżwed).

SHALL —verb li bih isir il futur tal verbi bl-Inglis.

SHALLOON—xorta ta drapp tas-suf rkiek.

SHALLOP—xaluppa (dgħajsa).

SHALLOT—xalotti (pianta); xorta ta basal.

SHALLOW—sicca; baxx fond; kasir; baxx; niekes; ibleħ.

SHALLOW BRAINED, SHALLOW PATED — moħħu kasir ma jarfax; bla moħħ.

SHALLOW ROOTED—li ma għandux il għeruk mkabbdin fil fond.

SHALLOWNESS – baxx; fruha; bluha.

SHALY—(art) collha żrar (frac tal lavanji u ta blat jeħor) mħallat bit-tajn.

SHAM — għamil ta bir-ruħ; għal taparsi; wiri ta ħaġa b'oħra; impusturar; scusa; falz,m'hux veru; camiżetta; turi ħaġa b'oħra; tagħmel ta bir-ruħec; *sham Abram*, wieħed li jagħmilha ta bir-ruħu marid biex jeħles mix-xogħol; *sham fight*, attacc li jagħmlu is-suldati (għal taparsi) biex jitgħalmu; *sham plea*, (fil-ligi) scusa li igibu l-avucati f'causa għal apposta biex itawlu iż-żmien.

SHAMBLE – tofroc ; timxi mfercaħ.

SHAMBLES — banc fejn ikegħdu l-affarijiet għal bejħ fi stalla is-suk; mejda tal-laħam; suk tal-laħam; biccerija.

SHAMBLING—tfercih fil mixi.

SHAME — vergonja ; għarucasa ; għajb; ragħxa ; mistħija ; tagħmel għajb jew għarucasa; triegħex; iġġagħal min jistħi; tirgħex; tistħi; bu !... vergonja !... għarucasa !... *for shame*, għarucasa !... jew vergonja ! ; *he has no shame in him*, wiċċu ma jistħix; *to put to shame*, triegħex ; iggiegħel lil min jistħi.

SHAME PROOF - li ma jistħi minn ħadd jew minn xejn; wieħed li wiċċu kagħd għal collox.

SHAME FACED — wiċċu rkiek; wieħed mistħi ferm.

SHAME FACEDNESS — wiċċ rkiek; mistħija.

SHAMEFUL—li jagħmel għajb ; jew għarucasa; mistħi; mirgħux.

SHAMEFULLY—b'mod li jagħmel għajb; *we have been very shamefully treated*, conna ittrattati b'mod li jagħmel għajb, (għarucasa chif conna ittrattati).

SHAMELESS — bla mistħija; wiċċ tost.

SHAMMER—min juri ħaġa b'oħra; impustur.

SHAMMY—gild artab; camoxx.

SHAMPOO—togħrok il gisem fil banju tal misħun jew wara li titla mil banju; taħsel ir-ras bis-sapun.

SHAMPOOING — għerik tal gisem wara il banju sħun.

SHAMROCK—xamroc, ħaxix bil werak tlieta f'cull waħda, l-emblema popolari tal Irlanda.

SHANDY GAFF — birra bil *ginger, beer*, xandi tal birra; birra bil-luminata gażuż.

SHANK—il kasba tas-siek; zocc; il-lasta (il biċċa id-dritta) tas-sunnara; il biċċa ta furmatur etc li tidħol fil mancu ; it-tundiatura jew iddejjak taż-żarbuna bejn il pett u it-taccuna; il ħadida id-dritta, jew il-lasta ta ancra; tibgħat il barra ; timbotta ; tchecci; taħrab; titlak tiġri; *to ride shanks's mare*, tmur bil carrozza tal capuccini; tmur bil mixi.

SHANK PAINTER—catina li torbot l-ancra.

SHANNY—ibleh.

SHAN'T—f'loc *shall not ; you shan't go*, inti ma tmurx.

SHANTY—barracca; dwejra; gabuba, jew camra żgħira mibnija (mwakkfa) għal ftit taż-żmien; li ilellex; igħajjat; tgħejx, tghammar f'camra żgħira jew f'barracca ta li njam etc jew f'gabuba.

SHAPE—għamla; forma; sura; tagħmel; tagħmel jew tati il għamla jew il forma; issawwar.

SHAPELESS—bla għamla; bla sura.

SHAPELINESS — sura tajba; ġmiel; tidkis.

SHAPELY – magħmul sewwa; msawwar; suriet in-nies; sabiħ; mdakkas sabiħ.

SHAPER — macna għar-rsaltar ta figuri etc fuk il pianci tal metall,

SHARD—biċċa xakkufa etc mil frac ta' xi ħaġa tal fajjenza micsura; koxra ta bajda; koxra ta bebbuxa; l-inforra tal ġwienaħ ta wirdiena; il werak tal kakoċċ; *sharded*, bil ġwienaħ (nfurrati) ebsin.

SHARE—sehem; kasma; siсса tal moħriet; tkassam; tieħu sehem; taksam.

SHAREHOLDER—min għandu sehem; azzionista.

SHARE PENNY—xħiħ; għadma; idu magħluka.

SHARER—min jeħu jew għandu sehem; kassàm; min ikassam.

SHARK — chelb il baħar; tiġbor (nies etc) chif ġie gie; tlakkat lill min icun icun bla ma tara u ticcun sidra xejn; tidħak bin-nies; tinganna; tkarrak bi; iddaħħal fix-xcora; iżżighel, tmelles, (timpustura), biex jistednuc għal xi icla.

SHARN—il ħmieġ tal bakar jew tal barrin.

SHARP — rkik; misnun; mislut; mxeffer (jakta); kieraħ; kares; ħajjen; fin minn rasu jew li jilħaklu; viljacc; ta malajr, ħafif ħafif, sewwa sew; diesis (fil musica); issonn jew issinn; ixxeffer (toħroġ ix-xifer jew trakkak); tagħmel diesis jew tgħalli nota nofs ton actar; tgħallat fin-negoziu; *cheating sharping one half of the year* (*L'Estrange, Fables*), jisrak jew igħallat (fin-negoziu) nofs is-sena; *his nose was as sharp as a pen* (Shak spear, *Henry V*), mnieħru chien rkiek u mislut donnu pinna; *he took a sharp walk*, għamel passiġġata malajr malajr; *at 6 o'clock sharp*, fis-sitta sewwa precis; *look sharp*, fittex isa; ħaffef.

SHARP—labra tal ħjata bil ponta mil l-actar rkieka jew fina; hemm (fi xmara) fejn l-ilma jgħaddi jiġri l-actar; is-snida (smid oħxon).

SHARP OUT—ċar; magħżul sewwa.

SHARP GROUND — misnun tajjeb ferm.

SHARP LOOKING - magħlub; niexef wiċċ ta batut; bil ġuħ (mgewwaħ).

SHARP SET — b'aptit ta bagħal; mlebleb bil ġuħ; migwieħ.

SHARP SHOOTER—wieħed li jispara (jimmaniġġa xcubetta) tajjeb ferm; caċċatur prim.

SHARP SIGHTED - li jara ferm; li għandu għajnejn ta linci

SHARP WITTED—intelligenti; li jilħaklu; ħajjen.

SHARPEN—trakkak; ixxeffer; tislet; issonn; tirkâk; tinsilet.

SHARPER — briccun jew viljacc, wieħed li jidħac bin-nies.

SHARPNESS — rekka; silta; ħajna; krusa; acidità.

SHASTER—il bibbia tal Indiani.

SHATTER — tfarrac; ittertak jew tchisser bcejjeċ; titfarrac; tekred għal collox; tispiċċa; tittertak jew issir frac; *his hopes were shattered*, cull tama li chellu spiċċatlu għal collox.

SHATTER BRAIN — moħħ mxerred; scuncertat jew m'hux f'locu; ibleħ.

SHATTERY - mfarrac; magħmul biccieт bicciet; m'hux compatt biċċa waħda jew sħiħ.

SHAUCLE—timxi inferċaħ; tilwi(tobrom jew tgħawweġ) iż-żarbun fil mixi.

SHAVE — tneħħi jew tkaxxar illeħja; tkatta crustini rkak rkak; tmeslaħ; tħocc ma; takla ruħ dac li icun biex tixtri xi ħaġa; tisloħ; tkaxxira (tneħħija) tal-leħja; crustina rkika rkika; bokxiex tal buttara etc.; tmeslih jew ħacc ma ħaġa (tant chemm tgħaddi krib lejha); *how often do you shave?*, cull chemm tneħħijha il-leħja?, *you want a shave*, għandec bżonn takxira (tal-leħja); *he shaved the lamp post*, għadda tant krib il fanal li meslaħ (ħacc) miegħu.

SHAVE HOOK—raxcatur (barraxa) tal landiera (li biha joborxu il-landa kabel ma jissaldaw).

SHAVELING—ragel (wieħed) mkaxxar (bil-leħja mkaxxra frisc jew bla leħja); (bħal kassis jew abbati).

SHAVER—barbier, min jagħmel illeħja; ħalliel; wieħed li jisloh jew ikaxxar in-nies (jisrakhom); ċajtier; bniedem żuffiettus; tfajjel; ġuvnott.

SHAVIE - ċajta; żuffiettata.

SHAVING — tkaxxir; tneħħija jew għamil tal-leħja; ċana.

SHAVING BRUSH — pinzell għassapuar tal wiċċ (għal leħja).

SHAVING TUB — il caxxa taħt il banc tal librar fein jakgħu li strixxi tal folji wara li jakta.

SHAW—bosc ċchejchen; post mdellel bis-siġar; masġar; zocc tal faxxina tal patata etc.

SHAW FOWL — tajra taċ-ċraret etc. micsija bir-rix magħmula apposta biex dawc li imorru il caċċa jitħarġu jisparaw fukha

SHAWL—xall; tgħatti (tgħeżwer) b'xall.

SHAWM — strument tad-dakk bħal clarinett.

SHE—hija; hi; *she told me*, hi kaltli; *she ass*, ħmara; *she bear*, ors mara; *she cat*, kattusa; *she world*, in-nisa li igħammru fid-dinja; in-nisa.

SHEAF—għamra; katta; ir-rota tat-taljola; tgħammar; tkattet; tagħmel jew torbot il kamħ f'kattiet.

SHEAL—koxra tal miżwed; miżwed.

SHEAR—iggiżż; tkarwes ngħaġ; taħsad; tkaxxar in-nies jew il poplu billi iġġagħlu iħallas actar milli imissu; foxxna bil gargi (għal ħut).

SHEARS—mkass cbir għar-rangar tas-siġar; mkass tal ġardinari; is-snin tan-ngħaġ; *a sheep of two shears*, ngħaġa ta sentejn.

SHEARER — min igiżż jew ikarwes ngħaġ etc.

SHEARING—tkarwis; ktiħ bli mkass; ħsâd.

SHEATH — għant; ħajt li itellgħu max-xtajtiet tax-xmara biex l-ilma ma jfurx; iddaħħal xabla etc fil għant; taħbi; *to sheath the sword*, tagħmel paci (tispiċċa il gwerra).

SHEATHWINGED — insetti bħal wirdien etc li għandhom għata għal fuk ġwenħajhom.

SHEAVE—rota f'taljola jew buzzell; il biċċa ta fuk it-tokba ta serratura.

SHEAVED—tat-tiben; *a sheaved hat*, cappell tat-tiben.

SHEBEED—ħanut tax-xorb; ħanut tal imbit.

SHED—għarix; tinda; ferk; kasma; tixrid; mżewwak; ixxerred; tbidded; twakka; *the trees begin to shed their leaves*, is-siġar bdew iwakkgħu il werak (bdew jinżgħu); *the shed of the hair*, ferk; *bloodshed*, tixrid ta demm; *hair shed with gray*, xagħar mżewwak (bl-abjad); *a railway shed*, tinda ta stazzion tal vapur tal art.

SHEDDER—min (dac li) ixerred.

SHEDDING—tixrid; għarajjex; tined; kasma; ferka (fejn jinferku żewġ torok etc) *we got out to that shedding of the roads* (Black, *Adventures of a Phaeton*), wasalna hemm fejn jibdew ħergin iż-żewġ torok.

SHEEL—ara *sheal*.

SHEEN—dija; dawl; ilekk; jilma.

SHEENY—ilekk; jilma.

SHEEP — ngħaġa; ngħaġ; merħla; ħaġa belha; bniedem mistħi.

SHEEP BITE — tnakkar (tisrak jew tieħu bil mod il mod).

SHEEP DOG—chelb ta li mrieħel.

SHEEP FACED—mistħi.

SHEEP FOLD—makjel.

SHEEP HEADED — stupidu; ħaġa belha.

SHEEP PEN—makjel għan-ngħaġ.

SHEEP RACK—maxtura (caxxa għal għalf) tan-ngħaġ.

SHEEP REEVE—ragħaj in-ngħaġ.

SHEEP RUN — pianura (biċċa art) cbira fejn jirgħaw in-ngħaġ fl-Australia etc.

SHEEP SHANK—siek ta ngħaġa; volti li jatu in-nies ta abbord f'cima meta icunu iridu ikassruha ftit; *to think one's self nae sheep shank*, tcun mimli bic in-nifsec jew prusuntus.

SHEEP SHEARING—il giżżar (ktiħ issuf jew it-tkarwiż) tan-ngħaġ.

SHEEP SKIN—gild in-ngħaġ; balċmina; diploma (fuk il balċmina jew il gild tan-ngħaġ iccunzat).

SHEEP'S SORREL—il ħaxixa Inglisa jew il kares

SHEEP TICK—kamla (bħal kurdiena) tan-ngħaġ.

SHEEP WALK—ara *sheep run*.

SHEEP'S EYE — ħarsa tal ħniena; ħarsa ta wieħed mistħi li jixtiek xi ħaġa; *to cast a sheep's eye*, titfa ħarsa (tħares) bil ħniena; titfa ħarsa ta namrat mistħi.

SHEEPISH—mistħi; beżżiegħi għal aħħar.

SHEEPISHNESS—biża; mistħija.

SHEER—li jiddi jew jilma; biss; waħdu; m'hux ħlief; safi; ċar; wiekaf bħar-rdum ; *this is sheer nonsense,* din bluha weħedha; (din m'hix ħlief bluha biss, jew bluha ċara); *a rock naturally sheer in some places,* gebla (blat) wiekaf (arbulat) f'xi bnadi.

SHEER—tiddevia ; tvaria mil-linja li tcun sejjer; tgħawweġ fil mixi; *a ship sheers from her course,* bastiment jiddevia (igħawweġ ftit) fil mixi tiegħu; *to sheer off,* titbiegħed; tmur fil bogħod; tiżgħiċċa; toħroġ; *to sheer up,* iddur u tersak lejn bastiment jew lejn xi mchien.

SHEERS—żewġ arbli jew antinjoli marbutin forbci għat-tkegħid, majnar, jew kluħ tal arbli ta bastiment; forca jew żewġ travi marbutin minn fuk f'loc macina.

SHEER WATER - ciefa.

SHEET — liżar, folja carta; ctieb; foll; pamflet; numru jew faxxiclu ta opra (ctieb); tgħatti b'liżar ; tinforra; issorr f'folja carta.

SHEET ANCHOR—l-ancra tal isperanza; l-aħħar rifugiu jew risorsa.

SHEET COPPER—ram f'fuljetti, pianci tar-ram.

SHEETFUL—mimli pagina.

SHEETING—xokka għal lożor; xokka tal bastun.

SHEET IRON—pianci tal ħadid.

SHEETLING—folja żgħira; fuljetta.

SHEIK—xejck; kassis tat-Toroc jew tal Għarab.

SHEKEL—xichel, munita (flus) tal Lhud li tiswa dwar iż-żewġ xelini u seba' soldi ; pis (użin) daks nofs ukija.

SHELD - mtabba.

SHELF—xcaffa; strixxa; tavla minn gewwa mal majjeri ta bastiment biex tati is-saħħa; tkiegħed jew titfa fuk li xcaffa; *to lay* jew *put on the shelf,* twaddab ħaġa fuk li xcaffa u terħila hemm ma tħittixiex actar.

SHELFY - collu scolji u baxx fond li jagħmel in-navigazion difficili; collu strati jew faxxi tal blat.

SHELL—koxra; bomba; takla mil koxra ; tchisser gewż, gellewż etc ; tkaxxar; titfa il bombi fuk belt etc; *to shell out,* toħroġ flus; *shell out five shillings, your share,* oħroġ ħames xelini, sehmec.

SHELLAC—ncira (għas-sigillar tal carti etc).

SHELL BUTTON—buttuna b-żewġt uċuħ.

SHELL FISH - frott tal baħar (gandoffli, gajdri, arzell etc).

SHELLING— kxur, biccief ta erba soldi tal fidda.

SHELL JACKET — ġacchetta ; ġlecc kasir tal militari.

SHELL MARL - il ħama bil kxur tal frott tal baħar li icun hemm f'kiħ ta għadira cbira.

SHELLS - il koxriet tal gewż tal India.

SHELLY - collu (mimli) frott tal baħar jew kxur tal frott tal baħar.

SHELTER - chenn; ġabra; tchennen; tieħu għal chenn ; tiġbor ; tistchenn.

SHELTERED - mchennen; għar-rdoss; miġbur.

SHELTERLESS - li ma għandux fejn idabbar rasu ; li ma għandux fejn jistchenn.

SHELTERY - li fih il chenn ; li jirdossa jew fih rdoss; li ichennen.

SHELTY - poni, żiemel baxx.

SHELVE - tkiegħed jew titfa fuk xcaffa ; tarma jew tgħmmar bli xcafef ; twaddab documenti fuk xcaffa biex terħilhom hemm u ma tħittixhomx actar ; tmil ; titmejjel ; tinżel għal xejn għal xejn.

SHELVING— immejjel, mżerżak, jew mixħut ftit il gewwa.

SHEMITE - xemita ; wieħed mnissel minn Xemm.

SHEMITIC—semiticu jew minn tannisel ta Xemm, jew tal lsien ta dawc li huma mnisslin minn Shem bħal ma hu il Caldeu, is-Sirjac, il Għarbi, il Lhudi, is-Samaritan u il Feniciu antic.

SHEND - tirvina; tagħmel għajb.

SHEOL—kabar ; il loc fejn imorru il mejtin (hecc msejjaħ mil Lhud).

SHEPHERD - ragħaj ; tirgħa ; tindocra ; tieħu ħsieb ta.

SHEPHERD CROOK — il bastun twil b-ganċ tal ħadid milwi fit-arf li izom-

mu f'idejhom ir-ragħajja biex jakbdu jew iżommu bih xi nagħġa.

Shepherd plaid — drapp ta li scoccisa jew fustan minsuġ għal kliezet tan-nies tar-raħal jew għar-ragħajja.

Shepherdess - ragħajja.

Shepherd's staff — ħaxixa, ġarġir il gemel.

Sherbet — xerbet, xorb frisc bħal luminata.

Sherd — biccia xakkufa.

Sherif — nobbli; illustri; bniedem cbir; titlu li in-nies tal Arabia jatu lill dawc li huma mnisslin minn Maumettu.

Sheriff — xeriff; marixxall; l-ogħla ufficial fl-esecuttiv.

Sherry — xeri; mbid Spanjol li isir f'*Xeres*.

Shew — wiria; mostra; turi; tesponi għal wiri.

Shide — lakxa; biċċa njam.

Shie — tixħet immejjel jew sguinċ.

Shield — tarca; tilka; tcun sejf u tarca għall; takbeż għall.

Shieldless — m'hux protett jew mħares minn xejn

Shift — kmis ta mara; tibdila ħwejjeġ; tibdila tal post (mawrien minn post għal l-jeħor jew tkalliba); mezz, tarf; rcaptu; scusa; tibdil ta uċuħ (jew ta dac li jiżirgħu) cull sena jew snin, fir-raba; it-tkegħid tal cantuni etc fil bini tal filati b'mod li il fili ma jaħbtux fuk xulxin; il maniġġar tas-swaba fuk il mancu tal violin; tbiddel; iġġorr; tmur jew tkalleb minn post għal l-jeħor; issib rcaptu jew ittarf; twaddab; titfa tort jew ħtija fuk ħadd jeħor; tbiddel; tkassam; tferrak; *to shift about*, tcun bejn ħaltejn; ma tcunx sħiħ filli għandec tagħmel; tkalleb; *to shift off*, tħalli għal darba oħra; tipposponi.

Shiftable — li jista jittieħed minn banda għal l-oħra jew icun mkalleb.

Shifter — min ibiddel; *a scene shifter*, dac li ibiddel ix-xeni f'teatru.

Shifting — tibdil; tkallib ta post minn banda għal l-oħra; scusa; mezz biex jew chif tiscarta.

Shiftless — bla ħila; bla mezzi; bla rcaptu f'idejh.

Shifty — li ibiddel; li m'hux ħlief ibiddel.

Shill — titfa il bombi fuk.

Shillaly - ħatar; bastun; għakkies.

Shilling — xelin.

Shilly shally — tokgħod titħasseb x'għandec tagħmel; tcun bejn ħaltejn jew bejn iva u lè; tibka u la l-hemm u la l-hawn; *I don't stand shilly shally then, if I say it, I'll do it*, (Congreve, *Way of the World*), jena mbagħad ma nokgħodx nittituba (jew nitbażża x'għandi ngħamel) jecc ngħejd nagħmel hecc, hecc nagħmel.

Shilpet — xorb donnu ilma (donnu ħasil il flixcun); safrani; pallidu; wiċċ ta marid.

Shim — lizz, interlinja (strixxa ċomb etc għal bejn it-tipi biex tifferma fuk it-torchiu etc); biċċa ħadida ċatta (waħda mic-ċopop) li ikegħdu ma li spnar dawc li jaksmu il blat fil barrieri.

Shimmer — tiddi bħal kamar; dia (dawl) bħal dic tal kamar.

Shin } il kasba tas-siek.
Shin bone }

Shin — titla ma zocc ta sigra (bħal xadin) b'idejc u b'sakajc biss; tissellef il flus.

Shindle — lavanja għat-tiskif tad-djar.

Shindy — rvell; xenata; storbiu; frattarija.

Shine — tiddi; tilma; tirrisplendi; tidher tajjeb jew tiddistingui ruħec; dija; splendur; dawl sabiħ, bnazzi (ġurnata tax-xemx); storbiu; frattarija; ġlied; *to kick up a shine*, tagħmel frattarija; *to take the shine out of*, tisbok; tgħaddi lill; titfi.

Shiner — lira; waħda safra; biċċa flus ġdida; *he gave him a shiner*, tah waħda safra (lira).

Shiney — flus.

Shingle — nakal; żrar; luh; tavla għat-tiskif tad-djar; tgħatti; ticsi jew issakkaf dar etc bit-twavel.

Shingles — bħal ħżieża (marda fil gilda).

Shining — mudwal; jiddi; ilekk; li jidher jew msemmi ferm; distint.

Shinner — min imur idur il ħbiebu

jissellef il flus dejjem b'xi scusa ta xi bżonn cbir.

Shinto — ir-Religion antica tal Ġappunisi kabel ma saru Buddisti

Shiny — mudwal; ilekk; li jiddi.

Ship — bastiment; navetta tal incens; tgħabbi bastiment; *ship of the desert*, il gemel.

Ship of the line — bastiment tal guerra.

Ship biscuit — galletta ta abbord.

Ship board — tavla ta bastiment.

Ship broker — provditur (agent) ta bastiment meta icun fil port.

Ship builder — costruttur; min jagħmel il bastimenti.

Ship building — costruzzion tal bastimenti.

Ship-chandler — xipxander; min jinnegozia fic-cimi, etc. u 'l bżonnijiet ta abbord.

Ship fever — id-deni tifu.

Ship holder / Ship owner — patrun (sid bastiment), min għandu bastimenti tiegħu.

Ship mate — min iservi fuk li stess bastiment ma ħadd jeħor.

Ship rigged — immattiat.

Ship shape — irranġat; pulit.

Ship yard — loc post fejn jagħmlu il bastimenti.

Shipment — tagħbija.

Shipped — msiefer; meħud fuk bament; mgħammar bil bastimenti.

Shippen — razzett; makjel; stalla għal bhejjem.

Shipper — min igħabbi il bastimenti għas-safar; schipper, il patrun ta bastiment.

Shipping — tal bastimenti; tan-navigazzion; tal baħar; *shipping news*, aħbarijiet fuk bastimenti; *to take shipping*, tieħu passaġġ; timbarca biex issiefer.

Shipping agent — agent tal bastimenti jew vapuri.

Shipping bill — manifest tat-tgħabija ta bastiment.

Shipping master — ufficial tal port li kuddiemu iridu jidru il baħrin biex impiegau rwieħhom u kabel jisbarcau.

Shipwreck — naufragiu; mawrien ta bastiment fl-art; għarka; tinnaufraga; titchisser (bastiment) fl-art; tegħrek; tgħarrak, tirvina jew taħli.

Shipwright — custruttur; carpentier; mgħallem li jaħdem (jagħmel) id-dgħajjes, brachen jew bastimenti.

Shire — contea; taksima ta art fli Inghilterra etc.

Shirk — min iħobb u jara chif jagħmel biex jiscarta xogħol etc.; tiscarta; tara chif tagħmel biex teħles mixxogħol; chelb il baħar (f'loc *shark*); *to shirk off*, tiscarta baxx baxx.

Shirred — bil-lasticu bħal dac tattaccalji, tal cpiepel etc.

Shirting — xertin; drapp, xokka, għal komos.

Shittah / Shittim — njam prezius li minnhu chienet mibnija l-arca ta Noè, it-Tabernaclu etc. tal Lhud fil ligi il kadima.

Shittle — li m'hux sod; titubant; meccuc.

Shive — crustina jew chisra ħobs; lakxa; xulliefa; tapp ta nofs quarta jew ta kolla tal imbit; tap ta barmil.

Shiver — farca; lakxa; xulliefa; rota; żgħira (bħal ta buzzell etc); tfarrac; ittertak; tagħmel frac jew trietak; trieghed; titriegħed; *the shivers*, iddeni bit-tchexchix tal bard

Shiver — tlebleb (il klugħ) meta fil burdiar iddawwar it-tmun u ir-riħ jaħbat max-xifer tal kala.

Shivering — tregħid; rogħda; li jitrigħed.

Shivery — magħmul donnu frac ma xulxin, m'hux compatt bħat-tafal etc.

Shoad — sinjal (fil) tal gebel mħallat mal metalli, sinjal ta fejn icun hemm il minieri tal metalli.

Shoal — gemgħa ta nies etc; għeġwegija; rassa; ġliba ħut; baxx fond; sicca; baħar kasir jew baxx; tinġama; tgħeġweġ; titrass; issir baxx fond jew sicca, collu sichec jew baxx fond.

Shoaly — collu sichec jew baxx fond.

Shoat — ferħ ta każkuż; kajżu.

Shock — lakta; ħabta; tħeżżiża; ħasda; katgħa; beżgħa; ħalla; gozz;

għarma jew munzell; ħemel ta 12 il katta; mazz jew katta duħ (sittin dewlgħa); tuppana xagħar (malji tax-xagħar mħabbel u magħkud flimchien); tolkot; taħbat; theżżeż; taħsad. tati katgħa jew takta; tbażża; tmenzel (tkiegħed katet tal kamħ fuk xulxin).

Shoking — li ichexchex; li fih jew jagħmel għajb jew għarucasa; li iwerwer; li ibażża.

Shod—(temp u particip passat tal verb *to shoe*) jena negħilt etc; mniegħel; liebes iż-żarbun jew bix-xedd f'sakajh; *I saw all the children shod*, rajt it-tfal collha bix-xedd f'sakajhom (ħadd m'hu ħafi).

Shoddy — drapp tas-suf ordinariu.

Shode—il fork (tax-xagħar).

Shoe — żarbun; nagħla ta żiemel; il basi (zocclu) ta pilastru; il brejk ta vapur tal art (dic il biċċa tal brejk li tmiss mar-roti); tlibbes jew tilbes iż-żarbun jew ix-xedd; ticsi it-tarf jew il ponta ta ħaġa; *to be in another's shoes*, tcun minn f'loc dac li icun; *I don't like to be in his shoes*, ma irridx incun minn f'locu; *to die in one's shoes*, tmut imgħallak; *to put the shoe on the right foot*, tati it-tort lil min imissu; *he is too big for his shoes*, jidhirlu li ma hawnx bħalu (żakku obira, jew jippretendiha wisk).

Shoe black — dac li jibblacca iż-żraben; tifel etc. tal blacc.

Shoe block — xorta ta buzzell b'żewġ roti.

Shoe brush — xcupilja taż-żraben.

Shoe butts — nagħl; gild għal pettijiet.

Shoe clasp — boccla taż-żraben.

Shoe factor — min ibiegħ iż-żraben la ingrossa.

Shoe fastener — ganċ għal kfil taż-żraben.

Shoe horn — għadma taż-żraben.

Shoe key — il makbad (ħolka) mnejn li scarpan jiġbed il forma miż-żarbuna.

Shoe knife — sicchina ta li scrapan.

Shoe lace — kafla taż-żraben.

Shoe stone — il ħaġra (mola) tassicchina ta li scrapan.

Shoe stretcher — forma li titwassa biex twassa iż-żraben.

Shoe-string }
Shoe-tie } kafla taż-żraben.

Shoeing horn — għadma taż-żraben.

Shoemaker — scarpar.

Shoer — min inigħel; nagħal.

Shog — imbuttatura; tefgħa; theżżiża.

Shoggle — iċċaklak; theżżeż.

Shogun — il Generalissimu jew il Gvernatur (Commander-in-Chief) tal Ġappun.

Shone (it-temp u 'l particip passat tal verb *to shine*) — chien jiddi; *the sun shone all day*, ix-xemx chienet tiddi il ġurnata collha.

Shoo — imxi! zgħâ! ħarra etc. (cholma li igħejdu dawc li imixxu ngħâġ etc.)

Shook — id-duħ u't-tuppan ta barmil jew bittija; il ġnieb, kigħ u għatu ta caxxa; tippacchia (torbot flimchien) duħ u tuppan ta cull barmil għalih.

Shool — timpala.

Shoot — rimja; raħsa; lakta; ħabta; twaddiba; tvenvina; tefgħa; tir ta azzarin; post, loc, fejn jinxteħet it-terrapien; kajżu (majjal ċchejchen); weġgħa, ugigħ, li jati lil għegiela; it-togħma f'newl; tarmi, traħħas jew toħroġ il frieghi (sigra); tolkot; twaddab; tvenven; titfa; tiġbed; tispara għal; tolkot b'azzarin; tinċana fillixx; titla f'dakka u ħafna (prezz); tgħaddi il kuddiem; tavanza; *the contractor has to provide a shoot*, il cuntrattur għandu jipprovdi post fejn jintafa it-terrapien etc.; *to shoot off a gun*, tispara canun jew azzarin; *prices shot up*, il prezziet għolew ħafna f'dakka waħda; *I'll be shot* jew *I am shot*, narrani immut; narrani maktul; *to be shot* (jew *shut*) *off*, tcun meħlus; *to shoot a bolt*, iddaħħal firroll f'locu; *to shoot ahead*, tħalli lura jew tgħaddi (takta warajc) f'tigrija tal għawm; *to shoot one's bolt*, taħli cull ma icolloc; ma tatix cont actar u la tal mezzi u l-ankas taż-żmien li icolloc; *to shoot the moon*, tiscarta bla ma tħallas il chera.

Shooter—min jispara azzarin jew ivenven vleġġa; chewcoba milli jiġru; il ballun li jiġri (jakbes u jitcaxcar ma l-art fil-logħob tal cricket) jew tefgħa tcaxchira.

Shooting—ta li sparar; sparar; tefgħa; twaddiba; tvenvina jew xeħta; weġgħa għal għarrieda; inċanar ta xifer ta tavla fid-dritt.

Shooting box—dwejra (dar) ta caċċatur għal li staġun tal caċċa.

Shooting gallery — curitur għal pratticar ta li sparâr.

Shooting-star—chewcoba milli jiġru.

Shooty—li jitla jew jicber flimchien u fir-raddiet tal moħriet bħal patata etc.

Shop—ħanut; iddur il ħwienet biex tixtri xi affarijiet; *to talk shop*, titchellem fuk affarijiet tal ufficiu wakt li tcun fil mistrieħ u barra mil ħin.

Shopbill · lista tal prezziet tal oggetti tal ħanut.

Shop girl / **Shop maid** } tifla (xbejba) li icun hemm isservi fil ħwienet·

Shop shift—briccunata (kerk) tannies tal ħwienet.

Shop walker—dac li fil ħanut idur mal banc u juri li in-nies fejn għandhom imorru biex jixtru li icunu iridu..

Shopkeeper / **Shopman** } tal ħanut.

Shopper—min idur jixtri mil ħwienet.

Shopping—xiri mil ħwienet.

Shoppy—tal ħanut jew tal ħwienet; collu (mimli) ħwienet; li ma ihobbx jitchellem ħlief fuk l-affarijet tal ufficiu f'cull ħin.

Shore—plajja; xatt; spiaġġa; puntal; canal (drenaġġ); tisbarca; tniżżel l-art; tirfed bil (iż-żomm fuk il) puntali; thedded; tcun maħsus b'xi mard); *shored folk live long*, (**Scott**, *Rob Roy*), in-nies li icunu maħsusin igħejxu actar.

Shore age / **Shorage** } id-dazju li tħallas talli tniżżel jew iżżomm mercanzija fl-art.

Shorling—il gild tan-nagħġ meta icun mgiżż (nagħġa mgiżża).

Shorn—mkarwes; mgiżż.

Short—kasir; niekes; m'hux biżżejjed; żmien li m'hux fil bogħod; (moħħ) li ma jarfax; frolla (pàsta, għagina) li iddub fil ħalk; sfuljurat; għal ftit; xorb waħdu (m'hux mħallat bl-ilma); f'dakka waħda; għal għarrieda; tkassar; tnakkas; tidha biex tara iż-żmien kasir; tgħaddi iż-żmien lill; tonkos; *in a short time*, fi żmien kasir; *I have two copies short*, għandi żewġ copji neksin; *his means most short*, (**Shakespear**, *Timon*), il mezzi tiegħu scarsi ferm; *he commanded them to be ready by a short day*, (**Clarendon**, *Civil Wars*), ordnalhom li icunu lesti għal xi ġurnata li ma chenitx fil bogħod; *he has a short memory*, għandu moħħu ħażin (jinsa malajr); *short pastry*, pastizzi etc. ta li sfoll jew pasta frolla; *escape was little short of a miracle*, ħlisna b'miraclu tista tgħejd; *he doesn't like coffee he prefers something short*, ma iħobbux il cafè jeħu gost actar b'xi daksxejn brandi etc. weħedha (bla ilma); *the lion turned short upon him tore him to pieces*, (**L'Estrange**, *Fables*), liun dar għal għarrieda għal fuku u kattgħu bċejjeċ; *at short sight*, (cambiali) a vista; *to cut short*, takta fil kasir; takta ħesrem; *to fall short*, tonkos; *to stop short*, tiekaf f' dakka, bis salt jew għal għarrieda; ma twassalx; ma tlaħħakx.

Short breathed—b'nifsu kasir.

Short clothes—lbies bil kasir.

Short coat—tlibbes bil kasir (bħal tfal żgħar).

Short commons — ichel scars jew ftit.

Short cut — l-ekreb (triek biex tmur f'post); tabacc tal pipa mkatta.

Short-drawn—kasir fin-nifs.

Short hand—stenografija.

Short handed — li ma għandux għajnuna ta nies biżżejjed; niekes min-nies jew mil għajnuua.

Short lived — ta żmien kasir; ta ħajja kasira.

Short rib—il custilja tal vagant.

SHORT SIGHT—vista kasira jew corta vista; miope.

SHORT SIGHTED—wiehed li jara mil krib biss; ighar; corta vista jew miope.

SHORTAGE—in-nukkas ta, jew dac li icun niekes m'is-somma; in-niekes.

SHORTCOMING — nukkas mid-dmir jew mix-xoghol li wiehed icollu jaghmel.

SHORTEN—tkassar; iccecchen; tiksar; ticchien.

SHORTENED—mkassar.

SHORTS—is-smida jew l-ahrax (tal kamh mithun); it-truf jew il fdal tal kanneb ghal hbula; hwejjeġ ksar, kalziet kasir.

SHORY—li kieghed lejn ix-xtajta jew leju li spiaġġa.

SHOT — maktul b'tir ta xcubetta; mnakkax (minsuġ bil hajt tal medda lewn u'l hajt tat-toghma lewn jehor); mdahhal fiż-żmien jew mzaczac; *well shot in years he seemed*, (Spenser), chien jidher mzaczac (mdahhal fiż-żmien) ġmielu.

SHOT—tefgha; tir; balla, pretcuna; wiehed li jispara tajjeb; *the father was a good shot and a keen fisherman*, il missier chien jispara tajjeb u sajjed prim; *a shot in the locker*, flus fil but; flus fil kabda (li meta wiehed icun irid imidd idu u isib); *shot of a cable*, iċ-ċumbar ta żewġ gumni flimchien; it-tul ta żewġ gumni iċċumbati.

SHOT FREE - li il balla ma tistax ghalih; li il balal ma jinfduhx; franc; mehlus; (floc *scotfree*).

SHOT GARLAND—it-tilar fejn iżommu fuk xulxin lesti il balal abbord (biex ma jitgherbux).

SHOT GUN—xcubetta ta żewġ canen ghal caċċa.

SHOT METAL—ċomb ghal pretcuni.

SHOT PLUG } cavilja, files li ikeghdu hemm fejn il bastiment icun jaghmel l-ilma.
SHOT PROP }

SHOT POUCH—borża ghal pretcuni.

SHOT PROOF—ara *shot free*.

SHOT RACK—il post fejn ikeghdu il balal fuk xulxin hdejn il canun biex isibuhom lesti ghal isparar.

SHOT SILK—harir canġa culur.

SHOT WINDOW — tieka b'bieba tal ghuda biċċa wahda; tieka hierġa il barra mil hajt.

SHOTE—huta tal ilma helu (ta dana l-isem); każkuż żghir.

SHOTTED — (canun) iccargat bil balla.

SHOTTEN—huta wara li tcun badet; (ghadma) maklugha; li hiereġ bhal cantunieri; maghkud wisk; *shotten milk*, halib li sar bakta u kras.

SHOUGH (akra: *xogg*)—chelb mgieghed.

SHOUGH (akra: *xogg*)—isa il barra! mur min hawn.

SHOULD—verb li bih isir il condizzional tal verbi bl-Inglis; *you should have gone*, int chien imissec mort.

SHOULDER—spalla; in-naha ta wara (wara, id-dahar); żurżieka (niżla); il hanec (mahruġ il barra) f'fus ta carrozza etc. tixhet fuk spallejc; tilbes, tarfa (fuk spaltec); ittalla fuk spallejc; titfa jew timbotta bi spaltec; *on my shoulders*, fuk spallejja; *the wind sits in the shoulder of your sail*, (Shakespear, *Hamlet*), ir-rih gej minn wara (il kluh); *the shoulder of a hill*, iż-żurżieka ta gholia; *shoulder to shoulder*, ma xulxin, flimchien; *to give the cold shoulder*, tati il genb lill (iggib ruhec bil bruda ma) wiehed li kabel tcun habib mieghu sewwa; *to put one's shoulder to the wheel*, tghejn ruhec; tmidd idejc; *shoulder blade*, il ghadma ta li spalla (li scapula); *shoulder knot*, spalletta; *shoulder slip*, klugh tad-drigh; *broad shouldered*, wasa minn spallejh (miftuh minn spallejh).

SHOUT—ghajta; applaus; tghajjat.

SHOUTING—ghajjât.

SHOVE—tefgha; il hatab taz-zocc tal kanneb jew tal chittien; titfa, timbotta; *to shove off*, titfa (dghajsa il barra mill moll).

SHOVEL—pala; luh; timpala; tghezzez b'pala; *to shovel up*, tghezzez ittrab etc b'pala; tghatti bit-trab etc. bil pala; *shovelful*, mimli pala; *shovel hat*, cappell tal kassisin Inglisi.

SHOVELLER—(tajra) il palettuna.

SHOW—turija; wiria; tperriċ; esibizioni; turi; tperreċ; tidher; titper-

rec; *to show forth*, tipproclama; thabbar; *a flower show*, wirja (esibizioni) tal fjuri; *a show of hands*, is sinjali bl-idejn ta dawo li jivvotau favur etc xi decisioni ta cumitat, cunsill, jew eduta.

SHOW BILL—avvis ta bejh jew ta rcant.

SHOW CARD—lista tal prezzijet ta wiehed bil hanut.

SHOW CASE — caxxa (mostra) tal hgieġ.

SHOW GLASS—mera.

SHOW ROOM—camra (sala) fejn icun hemm l-oggetti għal wiri.

SHOWER—werrej; halba jew bexxa xita; il cascati tal ġogdifogu; titfa bħax-xita; ixxerred ferm; tinżel ix-xita ferm.

SHOWER BATH—banju a doċċa; banju tal ilma nieżel fukec.

SHOWERY—temp ix-xita bil halbiet, żakk gejja u l-oħra sejra; provenz.

SHOWISH—li igħajjat; li ilellex; li jidher ferm; li jati fil għajn.

SHOW MAN—dac li jesponi fil wiriet.

SHOWN—particip passat tal verb *to show*—*I have shown*, jena urejt.

SHOWY—li jati fil għajn; li ilellex jew igħajjat.

SHRAG—tkaċċat it-truf jew iz-zcuc żejda tas-sigar; tiżbor; żabra; biċċa zocc żejjed maktuh minn sigra.

SHRAM—tirżah, tidhol f'kexirtec bil bard.

SHRANK—particip passat tal verb *to shrink*.

SHRAPNEL—balla iccargata b'balal żgħar li meta tispara tagħmel ħsara cbira (hecc msejħa minn *Shrapnel*, il General li ivventaha).

SHRED—taktigħa, jew biċċa ċarruta; nitfa, daks xejn; iċċarrat; tkatta ċraret; tkatta bċejjeċ jew biċċa biċċa; tiżbor (tkaċċat iz-zcuc żejda ta') issiġar; ixxerred l'hawn u l'hemm; *there was not a shred of evidence against him*, (Hawley Smart, *Struck Down*), ma chien hemm ebda nitfa ta prova contra tiegħu.

SHRED—tkattih; tiċrit; taktigħa; tiċrita; biċċa mkattgħa jew mċarta; *shreddings*, puntali għas-sakaf.

SHREDDY—collu bicciet.

SHREW — mara gellieda, mara li ħadd ma jista jokgħod biha, jew bi lsienha; annimal bħal ġurdien ta li mramma.

SHREWED—ħajjen; bil għakal; macacc. viljacc; vindicattiv; dispettus.

SHREWDNESS — ħajna; ħżunija ta moħħ; għakal.

SHRIEK—twerżieka; għajta; twerżak; tgħajjat.

SHRIEVAL—tas-*sheriff*.

SHRIVALTY—iż-żmien jew l-ufficciu ta *Sheriff*.

SHRIFT—krara; assoluzzioni.

SHRIKE—(għasfur) il bugħajjat.

SHRILL—żarżira; twerżika b'leħen rkik; twerżak; *a shrill trumpet*, trumbetta li iżżarżar; *shrill voice*, leħen rkik li jinfidlec widnejc.

SHRIMP—gamblu; kerkni; kasir, mbaċċaċ.

SHRIMP NET—copp (tal kgħâd) tal gambli.

SHRIMPER—sajjed il gambli.

SHRINE—niċċa; artal; caxxetta għal wiri tar-reliqui jew ħwejjeġ għeżies; tkiegħed.

SHRINK—tingibed; tiksar; titchemmex; *to shrink on*, tkiegħed circhijiet tar-roti etc billi kabel ticwihom biex bis-sħana jiċbru u imbagħd meta jiesħu jorbtu il curvi tar-roti etc sħiħ.

SHRINKAGE — iċ-ċocon li jiċċhien (jew li jinxtorob jew jonkos) il ħadid meta jiesah wara li issaħħnu.

SHRIVE—tkarar u tati l-assoluzioni; tkerr; tieħu l-assoluzioni.

SHRIVEL—titchemmex; tchemmex.

SHRIVER—confessur; min ikarar.

SHRIVING—krar; assoluzioni; *shriving pew*, cunfissinariu.

SHROFF—ċangior.

SHROUD—chefen; biċċa liżar etc. li idawru ma cadavru; biċċa ħwejjeġ jew ċarruta; għata; sakaf; protezioni; chenn; ġabra; sarsi; il ctajjen li iżommu f'locha ċumnija tal vapur; tgħeżwer f'liżar etc; tcheffen; tgħatti; titcheffen; titgħeżwer; titgħatta; tiżbor; tistchenn; *shroud laid*, ħabel

b'erba capi mibrumin ma dwar cap jew curdun jeħor fin-nofs; *shroud rope*, cimi għas-sarsi.

Shroudy — li ichennen ; li fih il chenn.

Shrove — tixxala; tiddeverti.

Shrove Tuesday—it-Tlieta ta kabel Ras ir-Randan (l-aħħar ġurnata tal Carnival).

Shrow — ara *shrowe*.

Shrub — xitla ; siġra żgħira; xorb, bħal ponċ tar-rum eto ; tkatta dejjem il friegħi ta siġra biex iżżommha baxxa.

Shrubbery — pianti (xtieli) li iżommu fil ġnieb tal mogħdijet fi ġnien biex isebbħu ; ħammiela tax-xtieli ; mixtla.

Shrubby—mimli xtieli ; bħal xitla.

Shruff — il fdal ; il-lakx ; rmoxo ; ħatab għan-nar.

Shrug — titlih (rfih) ta li spallejn; ittalla spallejo (bħal meta tgħejd ma jimpurtanix etc.); *when I asked him, he shrugged his shoulders and went away*, meta staksejtu, refgħali spallejh u telak.

Shrunk — temp u particip passat tal verb *shrink*.

Shrunken — niexef ; midbiel ; mixrub.

Shuck—koxra ta gewża, lewża etc. il fosdka ta xi dud; tkaxxar, tfesdak.

Shudder — tchexchixa ; rogħda ; titchexchex; tirtgħod.

Shude — il ħliefa tar-ross.

Shuffle—tgħerfix; taħwid; rmixcar tal carti (tal-logħob); strixxatura (tcaxchira tas-siek) chemm chemm fiż-żfin; tgħerfex; tħawwad; tirmixca il carti tal logħob ; titfa; tcaxcar sakajc ma l-art meta timxi jew tiżfen ; tbiddel (iddur bħal ma jagħmel irriħ); tiscarta bil baxx (issa f'post u issa f'jeħor biex ma tinkabadx); *to shuffle off*, teħles minn; *to shuffle up*, tiġbor u tkiegħed flimchien documenti eto. chif ġiè ġiè (jew ħorrox borrox); *shuffle cap*, logħob tal flus (iccechcicom) fil cappell jew f'berritta ; *shuffle scale*, chejl (kies) tal ħajjata għattifsil.

Shuffler — min jirmixca il carti ; min jimxi mferċaħ; min igħerfex jew iħawwad fid-discors (mastru griefex).

Shug—titkagħweġ (bħal meta trid tħoco x'imchien li ma tilħkux); tħoco.

Shun—iggenneb; twarrab; taħrab; tiscansa; tittrascura ; tħalli.

Shunless — li ma tistax taħarbu jew tiscansa minnu.

Shunt — taħrab ; tiżgħiċċa ; titfa (tren) fuk binariu jeħor; tbiddel; titfa jew iddawwar il current elettricu għal fuk fil jeħor; teħles minn ; twarrab; *he was drunk, and I was glad when the policeman shunted him*, chien fis-sacra u ħadd piacir meta ġiè il pulizia u warrbu minn ħdejja (ħelisni minnu); (fit-telegrafu) biċċa fildiferru biex tbiddel biċċa mil current; tibdil (xħit) ta tren għal fuk binariu jeħor mwarrab jew fil genb.

Shunter — l-impiegat tal ferrovia li jeħu ħsieb ibiddel biex vapur ta l-art minn binariu jakbes jew jakbad binariu jeħor.

Shut — tagħlak ; titbok; tħaxchen ; *to shut in*, tagħlak gewwa (iddawwar b') ħajt eto ; tgħatti li ma tħallix jidħer ; *to shut off*, iżżomm barra (ma tħallix li tasal ħaġa fejn icun hemm bżonn li tmur) ; *to shut out*, tgħalak jew tħalli barra ; *to shut up*, takfel, tagħlak sewwa; iġġongi żewġ biociet metall flimchien ; tispiċċa ; tagħlak ħalkec jew tiscot ma tgħejdx iżied ; *shut up!*, bizżejjed, basta, jew siochet lsienec; *to shut up shop*, tispiċċa għal collox.

Shut — magħluk ; mitbuk ; mħaxchen ; makful ; il caldiatura jew il għakda ta żewġ biociet metall flimchien, bin-nar.

Shutter — min jagħlak, jitbok; jew iħaxchen; contraporta ; tagħlak bil contraporti.

Shutting — il caldiar jew il għakda ta żewġ biociet (virghi eto.) tal metall flimchien, bin-nar.

Shuttle — mecouc ; tiġri bħal mecquo.

Shuttle brained — li m'hux sod fil fehma; li mhux ħlief ibiddel issa igħejd ħaġa u issa oħra.

Shuttle train — vapur tal art

(bħal ta Malta) li imur u jigi (jew gej u sejjer) minn post għal l-ieħor bħal meccuo fuk li stess linja.

Shy — mistħi; mgħerrex; tonfor; twaddab il gebel; twaddiba; xeħta ta gebla; nafra (ta żiemel); *shy of*, gelus, għajjur; *princes are somewhat shy of their successors* (Wotton) il princpijet huma actarx għajjurin għal dawc li isiru warajhom.

Shyly—bil mistħija.

Shyness—mistħija; tgħerrix.

Si—in-nota *si*.

Siagush—annimal bħal kattus.

Sialagogue — medicina li iggib (tcattar) ir-riek etc.

Sialology—chitba (trattat) fuk ir-riek.

Sib—karib (wieħed li jigi minni).

Siberian—tas-Siberia (bard, chesħa).

Sibilant— li għandu il-leħen tal littra S; li ipespes.

Sibilance—tpespis.

Sibilous—li ipespes; li fih il-leħen bħal tal littra S.

Sibyl—Sibilla, saħħara.

Sibyline—tas-sibilli jew tan nisa saħħarin.

Sibylist—wieħed li (min) jemmen dac li igħejdu is-sibilli jew in-nisa saħħarin.

Sic—hecc, sewwa sewwa dan jew dawn il chelmiet.

Sicca—pis tad-deheb Indian li fih dwar il 180 granell.

Siccan—bħal.

Siccate—tnixxef.

Siccation—tnixxif.

Siccative—li inixxef; siccant.

Siccity—nixfa.

Sicilian—Skalli; ta Skallija.

Sicilian saffron—iż-żagħfran.

Sick—marid; mgħallel; mdardar; mxabba; *I am sick of this sort of work*, mxabba minn dan ix-xogħol; *sea sick*, dardir, ħass ħażin tal baħar; *I was sea sick*, għamilli id-deni il baħar; *the sick*, il morda; *sick*, timrad; tmarrad.

Sick bay — is-siccbej, camra abbord għal morda.

Sick berth—fejn iżommu il morda abbord tal bastimenti tal guerra.

Sick list — lista tan-nies morda; *on the sick list*, marid; invaldu; *he has been on the sick list since last week*, ilu marid (niekes) mil gimgħa l-oħra.

Sicken— timrad; tiddardar; tiddejjak għall aħħar; tmarrad; iddardar; iddejjak jew ixxabba (tissicca) għal l-aħħar.

Sicker—sgur; sħiħ; ferm; sod; tisgura; taccerta.

Sickish—marradi; mgħallel; ftit u xejn marid; li idardar; li igib id-dardir; li ikalla li stoncu.

Sickle—mingel.

Sickleman—ħassād.

Sickly — marradi; mgħallel; tal mard; *a sickly season*, stagun tal mard li imarrad; fuk il kalb.

Sickness—marda; dardir.

Side - naħa; genb; ta mal genb; żurżieka ta għolia (mil kuċċata sa isfel); is-sewwa jew il wiċċ ta biċċa drapp; *by the side of*, krib; ħdejn; ma genb; *to take a side*, iżżomm ma; takbeż għall; tgħin; tersak lejn; *exterior side*, barra; minn barra, *interior side*, gewwa, minn gewwa; *side by side*, ħdejn xulxin jew ma genb xulxin; *to choose side*, tagħżel is-sħab għal partita (tal logħob) *to put on side*, titcabbar; trid turi li inti xi ħaga; *no one dared to side with him*, ħadd ma ried iżomm miegħu.

Side arms—baljunetta, xabla, jew xablott.

Side board - sajbord (għamara tal camra tal ichel fejn jitkegħdu platti, tazzi, suttacoppi etc.)

Sided—bil ġnieb jew naħħiet; *one sided*, b'naħa waħda; b'wiċċ wieħed; *two sided*, b'żewġt uċuħ (drapp li ma għandux sewwa u maklub).

Sideling—mal genb; mżerżak; biżżurżieka.

Sidelong—għal genb.

Sider—min iżomm ma.

Sideral } tal cwiecheb.
Siderbal }

Siderograph—incisioni fuk l-azzar.

Side saddle—sarġ tal mara.

Sidewalk - banchina; marċapied.

Sideward - lejn il genb; għal genb.

Sideways - għal genb; la genbha; mgenneb; immejjel.

Sidle—timxi la genba jew tidħol mgenneb ġol tolla; tofrok folla bi spaltec; tippassiġġa ma tagħmel xejn.

Siege—assediu; tħaxchin; tassedia (iddawwar belt etc. bil canuni u issuldati); tħaxchen.

Sierra—catina, serbut ta muntanji.

Siesta—rkâd jew mistrieħ (ngħasa) ta wara nofs inhar fil ġranet tassajf.

Sieve—għarbiel.

Sifflement—tisfira.

Sift—tgħarbel; tnakki; tifli.

Sifter—min igħarbel; għarbiel.

Sig—awrina kadima jew msawma.

Sigh—tnehida; titnihed; *to sigh for*, tixtiek ferm.

Sigher—min jitnihed.

Sighing—tnehid.

Sighingly—bit-tnehid.

Sight—dawl tal għajnejn; ħarsa; dakka ta għajn; dehra; veduta; ħafna nies (gemgħa jew folla) li fiha x'tara; fehma; opinioni; fetħa (tokba etc) mnejn wieħed iħares biex jara; mira; tara; tilmaħ; timmira; *at sight*, a vista; *to read at sight*, timpronta (takra u tcanta biċċa musica etc mil l-ewwel); *to take a sight*, tagħmel nini nini jew sebgħec il cbir fuk mnieħrec u tiftaħ idec iċċaklak subgħajc l-oħra meta trid turi lill xi ħadd li ma tridx tibla jew temmen dac li ke'd igħejdlec, jew biex turih li m'intix se'r tħallih jidħac bic; *to take sight*, timmira; tieħu il mira; *out of sight out of mind*, bogħod mil għajn, bogħod mil kalb.

Sight bill—cambiali a vista.

Sight seeing—ħars (wiri) ta veduti; ħrara (xewka cbira) għal veduti u għal ħwejjeġ sbieħ.

Sight seer—min iħobb jara dejjem veduti ġodda.

Sighted—li jara; bil vista; *short sighted*, corta vista, li jara mil kasir biss; *long sighted*, li jara mil bogħod; *quick sighted*, li jara malajr (intelligenti).

Sighting shot—tir li jisparaw bi prova biex jaraw jecc il canun icunx b'mira tajba.

Sightless—bla dawl; għâma.

Sightly—sabiħ fil għajn; li jogħġob lill cul min jarah; li fih x'tara.

Sightsman — min jimpronta jew jakra il musica mil l-ewwel.

Sigil—sigill.

Sigillative—tajjeb għas-sigillar; tas-sigill; tax-xama.

Sigla—littri u abbreviazionijiet etc li chienu jusaw fil manoscritti antichi, fil chitba (scrizionijiet) ta fuk il flus, midalji etc.

Sigma—il-littra S bil grieg.

Sign—sinjal; ħażż; għeliem; tabella; tħożż; tagħmel sinjal; tgħallem; tiffirma; tniżżel jew tagħmel ismec; tagħmel mn'idejc; *sign board*, tabella.

Signal—sinjal; tissinjala; distint; eminenti; tas-sinjali; *signal book*, ctieb tas-sinjali.

Signalman—ragel tas-sinjali.

Signalize—tagħmel jew tcun emimenti, distint, jew magħruf.

Signatory - tas-sigill.

Signature—firma; isem mictub jew mniżżel; in-numru jew ittra li icun hemm isfel f'lewwel paġna ta cull foll jew faxxiclu ta ctieb.

Signer—min jiffirma jew iħożż.

Signet—sigill; ħatem.

Signeted—bil marca tas-sigill.

Significance / Significancy—tifsira; tgħarifa.

Significant — li ifisser, juri jew igħarraf.

Signification—tifsir.

Significatory—li ifisser.

Signify — tfisser; turi; tgħarraf; jimporta; *it does not signify whether you go or not*; m'hux il custioni (xejn ma jimporta) jecc inti tmur jew le.

Signior—sinjur; sur.

Sike—xmara żgħira.

Sile—għarbiel; passatur; idderri (iċċarċar jew tkattar) il ħalib (minn sider il bakra etc); aringa żgħira (ferħa).

Silence—schiet; ħemda; quiet; issiechet; *silence!* iscot; isctu!

Silent — siechet, ħiemed; quiet b'fommu siechet.

Silently—bis-schiet; bil quiet.

Silex - il ħaġra taż-żniet; ċagħka

Silhouette - stampa; ħażż ta ri-

tratt jew profil ta wiċċ ta bniedem etc imbagħd mimli bl-iswed.

Siliceous—bic-ċagħk.

Silicify—tbiddel f-ċagħk jew ħaġar taż-żniet.

Siling dish—passatur.

Siliqua — carat (użin tad-deheb); koxra, miżwed tal piselli, gilbiena etc.

Silk—ħarir; tal ħarir; a *silk dress*, libsa tal ħarir;

Silk gown—toga ta avucat; avucat.

Silk mercer—neguziant tal ħarir.

Silk thrower } min (dac li) Silk throwster } jagħżel u ilesti il ħajt tal ħarir għal l-insiġ.

Silk worm—id-duda tal ħarir, *silk worm gut*; il ħarir għax-xolfa tassajd.

Silken—tal ħarir; tillixxa li tagħmel ilekk bħal ħarir.

Silky—tal ħarir; artab.

Sill — ħoġor ta tieka; għadba; bastun (lasta) tal carrozza; il ferħa tal aringa (aringa żgħira).

Sillabub—xorb magħmul mil ħalib u l-imbid jew miċ-cedru u'z-zoccor.

Silliness—bluha.

Silly—ibleh; ħaġa belha.

Silo—fossa tal kamħ.

Silt—tajn; ħama; issodd bit-trab jew tajn li jinġama wara xi xita jew riħ.

Silvan—tal bosc.

Silvas — boschijiet bis-siġar cbar (li jeħdu l-injam minnhom) fi-America t'Isfel.

Silver—fidda; taħsel bil fidda; targenta; tal fidda; *silver watch*, arloġġ tal fidda; *german silver*, german silver jew arganplachè.

Silver beater — min jagħmel il pannella etc tal fidda.

Silvering—argentar (chisi ta ħaġa bil pannella tal fidda).

Silver leaf—(folia) pannella tal fidda.

Silverling—biċċa flus (munita) tal fidda.

Silversmith—argentier.

Silver wedding—għeluk il ħamsa u għoxrin sena li wieħed ioun ilu miżżewweġ.

Silvery—bħal fidda; mil lewn il fidda.

Simar — bluża tad-dar ta mara: żmarra.

Similar—bħal; ta xebh wieħed; li jixbeh.

Similarly—li stess.

Similarity—xebh.

Simile—simile, xebh.

Similitude—xebh.

Similor—ram isfar lewn id-deheb.

Simmer—iddecdec; tagħli chemm chemm.

Simoniac } simunist, wieħed li ibigħ Simonist } jew jixtri il ħwejjeġ tal cnisia; min jagħmel simunija.

Simony—simunija; il ħtija ta min ibigħ jew jixtri il ħwejjeġ tal cnisia.

Simoon—simun; riħ jaħrak li jonfoħ mil l-Africa.

Simous—bi mnieħru mfattar.

Simper — tidħac sfurzat; tidħac bħal wieħed ibleh; tidħac għal xejn; titbissem tidħac; tbissima daħc; daħca belha jew ta wieħed ibleh.

Simple—semplici, ħafif; lixx; biss; m'hux ħlief; belhieni; ftit niekes; ħaġa bla taħbit ta xejn; ħaxixa li tingħata bħal duwa; tiġbor (tlakkat) il ħxejjex għal medicini; *simple hearted*, li m'hux malizzius; sincier.

Simpleness - semplicità; sincerità; innocenza.

Simpler — min jiġbor il ħxejjex għal medicini.

Simpleton—belhieni; belhun; checiċu ħaġa belha.

Simplicity—semplicità; ħaġa bla taħlit ta xejn; il-lixx.

Simplification—għemil jew bdil minn ħaġa complicata u mħalta jew tkila f'ħaġa semplici.

Simplify — tagħmel semplici jew lixx; tħaffef; tagħmel actar ħafif.

Simply — biss; waħdu; assolutament.

Simular — min jissimula, ikarrak, jew juri (jagħmel) ħaġa b'oħra.

Simulate — turi (tagħmel) ħaġa b'oħra; tkarrak.

Simulate } simulat; falz li juri Simulated } ħaġa b'oħra.

SIMULTANEOUS – li isir (li kiegħed isir) fli stess ħin; ta li stess ħin.

SIN – dnub; ħtija; tidneb; tagħmel dnub; taħti; *sinning one's mercies*, tcun ingrat (sconoxxenti) mal Providenza.

SINBORN, SINBRED – mnissel bid-dnub jew bil ħtija.

SINAPIS – senapa; il mustarda.

SINAPISM – sinapismu.

SINCE – minn; minn mindu; wara; ilu; billi; la darba; *since he is dead*, la darba (billi) hu mej et (miet); *since yesterday*, mil bieraħ; *since he came*, minn meta (minn mindu) giè; *twelve years since thy father was the Duke of Milan* (Shak spear, *Tempest*), tnax il sena ilu, missierec chien id-Duca ta Milan.

SINCERE – sincier; fidil; bla ħajna.

SINCERELY – sinceramant; bil fedeltà collha.

SINCERITY – sincerità; fedeltà.

SINCIPUT – il biċċa ta fuk tar ras.

SINDON – faxxa; strixxa.

SINE – (akra *sajn*) sino (fil geometria) linja dritta miġbuda minn tarf tal arc (tac-circlu) perpendiculari fuk ir-raġġ jew id-diametru li tgħaddi minn gewwa it-tarf l-ieħor tal arc (tac-circlu).

SINE — minn għajr; *sine invidia*, minn għajr għira; *sine die*, minn għajr ma icun hemm il ġurnata iffissata (li għandha tcun jew issir ħaġa); *sine qua non*, patt (condizioni) indispensabbli jew li ma tistax tgħaddi minn għajru.

SINECURE — sinecura; benefizziu biex tgaudi ir-renta biss; impieg li titħallas biss u ma għandec x'tagħmel xejn; tati impieg tal klieħ il flus biss u xogħol xejn; tati benefizziu.

SINEW – għerk; saħħa; kawwa; *the sinews of war*, flus.

SINEWED, SINEWY – b'saħtu; kawwi; bil għeruk.

SINFONIA – sinfonija.

SINFUL – midneb; bil ħtija.

SING – tgħanni; tcanta.

SING SONG – cantaliena; *sing song reading*, kari monotonu; leħen wieħed; bil cantaliena.

SINGE – (akra *sinġ*) ixxawwat; taħrak chemm chemm.

SINGER – cantant; għannej.

SINGING — cant; għana; tal cant; *singing master*, surmast tal cant; *singing bird*, għasfur tal għana; *singing cakes*, l-ostia (il ħobs) għat-tkarbin tal protestanti; *singing hinny*, chejc bil butir u'l passulina misjur (mixwi) fuk gradilia.

SINGLE — wieħed; farrâd; għażeb; biss; waħdu; tagħżel; taħtar; *one single word*, chelma waħda biss; *he is still single*, għadu għażeb; *single handed*, waħdu waħdu (bla għajnuna ta ħadd); *single combat*, ġlieda (tkabida) ta tnejn min-nies sider ma sider; *single rein*, cappestru (riedna waħda).

SINGLY — waħdu (għalih); biss (ħadd ħliefu); *thou singly honest man* (Shakespear, *Timon of Athens*), inti biss ragel onest waħdec.

SINGLES – il capi tal ħarir (ħjut rkak).

SINGSTER – mara li tcanta jew li tgħanni.

SINGULAR – singular (wieħed farrâd) singolari; rari; m'hux comuni; stramb; eccentricu.

SINGULARITY – li wieħed icun waħdu.

SINGULT - tneħida.

SINGULTIENT — li jitniħed waħdu (minn għajr ma irid).

SINGULTOUS – tas-sulluzzu; li għandu is-sulluzzu.

SINGULTUS – is-sulluzzu.

SINICAL – tas-*sine* (tal geometrija).

SINISTER – xellugħi; tax-xellug; ħażin; ta swied il kalb jew malauguriu; *sinister handed*, xellugħi.

SINISTERLY — m'hux xierak; disonestament; ta ħażin.

SINISTROUS – ara *sinister*.

SINK – canal tal ilma maħmuġ; fossa tal ħmieġ; sentina ta bastiment; cloaca (post) tal ħażen; degħbien; *sink stone*, mażżra.

SINK — tniżżel; twakka; tgħarrak; tinżel; tegħrek; taka; tibka dieħel; tidħer tonkos (jew nieżel) bħal ma tidher l-art tonkos minn fuk bastiment actar ma joħroġ il barra.

SINKER—iċ-ċomb tax-xlief; mażżra ta lenza tas-sajd etc.

SINKING—għarka; nżul; battent.

SINKING FUND—flus mwarba f'pajjis biex bihom jiscuntaw jew inakksu dejjem mid-dejn nazionali jew tal pajjis.

SINKING RIPE—li wasal biex jinżel

SINLESS—bla dnub; bla ħtija; innocenti.

SINNER—midneb; tidneb.

SINNERESS—midinba.

SINNET—sflasca mdawra ma gumna jew gherlin biex ma jiżżarradx.

SINTER—mineral (xorta ta carbonato di calce).

SINTOC—koxra ta siġra bħal cannella għal ħwawar.

SINNATE—tgħawweġ; tisserpeggia.

SINNATE — mgħawweġ ; milwi il gewwa u'l barra.

SINNATION—tgħawiġ, liwi il gewwa u'l barra.

SINNOSE } collu dħul u ħruġ.
SINNOUS }

SINUS — daħla tal baħar ; ħofra ; daħla.

SIP—belgħa; bokka; tixrob belgħa belgħa, bokka bokka, jew ftit ftit.

SIPING—tnixxija.

SIPHILIS—ara *Syphilis.*

SIPHOID—macna (armar) biex jagħmel is-*soda water etc.*

SIPHON — sifun; tromba għat-tramażżar.

SIPID — tajjeb fit-togħma; li fih togħma tajba.

SIPPER—minn jixrob bokka bokka jew ftit ftit.

SIPPET—ftieta żgħira; belgħa żgħira.

SIPING—tnixxija.

SIR—sinjur; cavaljer etc; *yes, Sir,* iva, Sinjur; *Sir John Carter,* Sir John Carter.

SIRDAR—cap; captan.

SIR KAR—gvern tal India.

SIRE—sire, maestà; missier; *grand sire,* nannu; iż-żiemel; ghendus (annimal li kiegħed għar refgħa); tnissel; tagħmel it-tfal jew il friħ; tati il għalla.

SIREDON—xorta ta żringiet.

SIREN — sirena; mara min-nofsha l-isfel ħuta li tgħanni sabiħ wisk.

SIRENE—sirena, strument għal chejl (marcar) tal vibrazionijiet ta nota), tocc etc.

SIRIASIS—xemxata.

SIRITCH—żejt tal ġulġlien.

SIRIUS — siriu; l-uctar chewcba li tiddi fis-smewiet; chewcba mil cbar tal grupp jew għankud *Canis Major.*

SIRLOIN—flett taċ-ċanga.

SIRNAME—cunjom.

SIROCCO—xlocc.

S RRAH—f'loc *Sir* (sinjur).

SIRUP—ġlepp

SISKIN—ecora (għasfur).

SIST—twakkaf; tiekaf; tibka; tagħmel citazioni; tħarrec; iggib kuddiem il korti; *to sist proceedings,* tiddifferixxi (tħalli) cawsi għal darb'oħra; ittawwal.

SISTER—oħt; soru; tcun oħt; tixbeħ ferm; *my sister,* oħti; *sister Mary,* soru Maria; *sister ship,* bastiment li hu li stess bħal jeħor; bastiment sieħeb ta jeħor għaliex xorta fil għamla etc.

SISTER IN LAW—cunjata ; oħt il mara jew oħt ir-ragel.

SISTERHOOD—ordni ta sorijiet.

SISTERS—aħwa bniet; sorijiet; *Sisters of the poor,* is-sorijiet li jiġbru għal fokra; *blue Sisters,* Sorijiet li jassistu mal morda fid-djar

SISTINE—sistina; tal Papa Sistu V; *the Sistine Chapel,* il Cappella Sistina tal Vatican f'Ruma.

SISTRUM—strument tad-dakk Egizian bil virghi tal metall f'loc cordi.

SIT—tokgħod; tinsab; *to sit at table,* tokgħok fuk il mejda biex tiecol; *to sit down,* tokgħod bil kegħda; tokgħod baxx; tibda assediu; *to sit out,* tibka sa l-aħħar; *to sit out a performance,* tibka sa chemm tispiċċa l-opra; *to sit up,* tkum bil wiekfa; tiekaf; tarbula fuk sakajc; tibka il-lejl collu imkajjem (ma timted xejn); *we sat up all night,* bkajna mkajmin il-lejl collu.

SITE—sit, loc, kagħda; naħa.

SIT FAST—fil-loc; li ma jitkankalx minn fejn hu; mwaħħal; kiegħed għal collox jew għal seħħ; gerħa fuk dahar żiemel taħt is-sarġ.

SITHED—mgħammar bli mniegel.
SITHEMAN—ħassàd.
SITHEN—la darba; billi.
SITIOLOGY — trattat (chitba) fuk l-affarijiet tal ichel.
SITTEN—kiegħed bil kegħda.
SITTER — min jokgħod; għasfur (għammiela) li tokgħod krokka jew fuk il bajd biex tfakkas.
SITTING—li kiegħed; minsub; kgħad; kagħda; lakgħa (ta cumitat, cunsill etc) seduta.
SITUATE, SITUATED—li kiegħed; li jinsab.
SITUATION — situazioni; post; impieg; xogħol; ħedma; kagħda; naħa; *he has a situation under government*, għandu post (impieg) mal gvern.
SITZ BATH—banju li jilħak sal genbejn; banju li tidħol fih bil kegħda.
SIVA—alla falz (bi tliet ucuħ) tal Indiani.
SIVAN — it-tielet xahar tas-sena Lhudija li chien jibda mil kamar ġdid ta Gunju sa'l kamar ta Lulju.
SIX—sitta, 6, VI; *to be at sixes and sevens*, icolloc collox imkalleb, mħarbat jew ta taħt fuk.
SIX SHOOTER—revolver b'sitt canen.
SIXFOLD—għal sitt darbiet.
SIXPENCE—sics pens (sitt soldi).
SIXSCORE—sitt għexieren; mija u għoxrin.
SIXTEEN—sittax; 16, XVI.
SIXTEENTH — is-sittax il wieħed; 16th; XIV.
SIXTH—is-sitt wieħed; 6th; VI.
SIXTHLY—fis-sitt loc.
SIXTIETH—is-sittin wieħed; 60th.; LX.
SIXTY—sittin; 60; LX.
SIXTYFOLD—għal sittin darba.
SIZAR — student f'Università (ta Cambridge u ta Dublin) li iħallas ankas minn ħadd ieħor.
SIZE—daks; cobor; colla; xorta ta verniċ; biċċa (porzion) ħobs, laħam etc ta student; iddakkas; tati il colla.
SIZEABLE — mdakkas ġmielu; ta cobor m'hux ħażin.
SIZER—chejl għal balal jew pritcuni.
SIZING—tidkis; colla; twaħħil bil colla; ncullar.
SIZE STICK—lasta li biha jeħdu il kies li scrapan.
SIZY—li iwaħħal.
SIZZLE — tfexfix, bħal tat-tidwib tax-xaħam; tfexfex (bħal ħaġa meta tcun tinkela).
SKADDLE — ħsara; li jagħmel il ħsara.
SKAIN—merilla; ġażżra.
SKATE — ħamiema; rajja (ħuta); żarbun tal ħadid għaż-żerżik fuk issilġ; tiżżerżak (b'dan iż-żarbun) fuk is-silġ.
SKATER—min jiżżerżak biż-żarbun għal apposta fuk is-silġ.
SKATING—żerżik fuk is-silġ bi żraben magħmulin apposta.
SKATING RINK—post ibbatmat lixx għaż-żerżik biż-żraben bir-roti fil kigħ.
SKEAN—xablott; sicchina.
SKEDADDLE—terħila bil giri; taħrab tgħasfar.
SKEEL — plattin tal għuda bħal cavetta għal ħalib.
SKEELY—ħażin; viljacc.
SKEER—tbażża.
SKEET—sassla bil lasta twila biex ibixxu jew jaħslu il murata ta bastiment etc.
SKEG—pruna salvaġġa.
SKEGGER—salamuna żgħira (ħuta).
SKEJN—ġażżra; marilla.
SKELDER — tidħak jew tkarrak bi; tgħallat.
SKELETON - scheletru; kafas (għadam) ta gisem; bniedem (wieħed) magħlub għadma u gilda; kafas; ossatura; *there is a skeleton in every house*, cul dar fiha l-inquiet taħha.
SKELETON KEY—muftiħ li bih tista tiftaħ (li jakbel għal) cullimchien.
SKELLOCH — twerżika; mustarda salvaġġa; ġargir isfar.
SKELLUM—briccun.
SKELLY—titwerreċ; werċ.
SKELP—dakka sewwa; ħalba xita kawwija; tati dakka sewwa.
SKEP - bejta tan-naħal.
SKEPTIC—xetticu; wieħed li jiddubita collox.
SKERRY—blata maktugħa għaliha f'nofs ta baħar; gżira li kgħeda weħeda.

SKETCH—lewwel ħażż; abbozz; tagħmel lewwel ħażż; tagħmel abbozz.
SKEW—mgħawweġ; immejjel; tħares sgwinċ; timxi immejjel jew mgħawweġ.
SKEW BALD—mtabba (żiemel).
SKEW BRIDGE—pont magħmul fuk ħnejja m'hix fid-dritt iżda li iddur bħal spirali.
SKEWER—bħal dussies tal għuda li idaħħlu fil-laħam biex meta icun jinxtewa jibka f'locu ma jimbaramx etc.
SKID—balzi (traversa fil bini ta bastiment etc.)
SKIFF—schiff; frejgatina ta dan l-isem; tittraversa, tgħaddi minn banda għal l-oħra, bi schiff.
SKILFUL—capaci; bravu; li jinkala; tas-sengħa; tal ħabta; meħjel.
SKILFULNESS—capacità, ħila, għerf.
SKILL—sengħa; ħabta; ħila; capacità; għerf; tcun taf; tcun mħarreġ fi; tifhem; tagħraf; jimporta; *it skills not etc*, (*Byron*, *Lara*), ma jimpurtax etc.; *he diplayed much skill*, wera ħila cbira.
SKILLED—bravu; mħarreġ; capaci.
SKILLET—chitla għal misħun tal ħadid.
SKILT—differenza.
SKIM—tixcuma il ħalib etc. (tneħħi ir-ragħwa jew li xcuma tal ħalib etc.); chemm chemm tmiss; chemm chemm tmiss ma (tmesluħ ma); tgħaddi bla ma tmiss ma; li xcuma, il fdal.
SKIMBLE SKAMBLE—ħorrox borrox; b'ħafna tgħerfix u confusioni.
SKIMMILK—ħalib li ħadulu il crema minnu.
SKIMMINGS—dac li ineħħu mil wiċċ tal licuri (li xcuma etc. tal wiċċ).
SKIMP—bil chemm; ftit; m'hux biżżejjed; niekes; ix-xeħħ; tkanċeċ
SKIN—gilda; koxra; il gisem (ras dac li icun); tkaxxar; tisloħ; tagħmel jew trabbi il koxra jew il gilda; tmerrec, tgħalak ferita; *when the wound skins over*, meta tagħlak il ferita; *he was skinned alive*, kaxxruh (selħuh) ħaj; *he was lucky to save his skin*, chellu xorti li salva rasu.
SKIN WOOL—suf li jeħdu min-ngħaġ mejtin.
SKINCH—tkanċeċ; iggewweż.
SKINDEEP—m'hux fond wisk; mal wiċċ; chemm chemm; ftit chemm xejn.
SKINFLINT—xħiħ għal darba; kancieci; wieħed li għal ħabba ikaxxar kamla.
SKINFUL—chemm (wieħed) jasa gildu jew jasa li stoncu tiegħu.
SKINK—siek tal bakra; soppa (brodu), tas-siek tal bakra u ta truf oħra; xuppatu.
SKINK—xaħmet l-art.
SKINNED—mkaxxar; misluħ; collu gilda; jebes
SKINNY—mgilled; collu koxra jew gilda; mgħalub; niexef.
SKIP—kabża; carretta (tal kasab) għal ġarr ta xi ħwejjeġ f'fabbrica; takbeż; titkabeż.
SKIPPER—captan; patrun ta xambecc, tartana etc.; kabbież; tfajjel; tifel; dudu tal ġobon.
SKIPPET—cajjich jew frejgatina żgħira.
SKIPPING—moħħu moħħ ir-riħ; mkareb; mkarkaċ; *skipping rope*, ħabel għal kbiż tat-tfal.
SKIRL—tgħajjat; twerżak.
SKIRMISH—taptipa; ġlieda; ittaptap; tiggieled.
SKIRMISHING—ġlied; tkabid żgħir (m'hux battalja sewwa).
SKIRL—taħrab; tisgħiċċa; titlak tiġri; tgħasfar.
SKIRT—dublett; xifer; tarf; tcheff; tberfel; tokgħod fit-tarf jew fix-xifer; *to sit upon one's skirts*, titħallas (tivvendica ruħec) minn bniedem.
SKIRTING—drapp għad-dbielet; zocclu ma dwar camra; tapit jew cuxxinett għal taħt is-sarġ.
SKITTISH—mistħi; mgħerrex; grixti.
SKITTLES—brilli.
SKIVE—il caxxa etc fejn inaddfu iddiamanti u ħaġar jeħor prezzius.
SKIVER—sicchina għal ktiħ tal ġlud; gild maktuħ għal legar tal cotba.
SKLENT—tgħejd il cliem b'jeħor; tigdeb.
SKOW—dgħajsa, fregatina tal gild.
SKRIMMAGE—tkabida; ġlieda
SKRIMPY—batut; xħiħ; kanċieċ; idu magħluka.

Skue—ara *Skew.*

Skulk — titrecchen; tinħeba; tistaħba.

Skull — kurrigħa tar-ras; ras ta mewt; *skull cap,* callotta; *skull fish,* baliena xiħa (ta actar minn sentejn).

Skunk—annimal bħal ballottra li igħejx bil ġrieden etc, msemmi għal l-intiena li jitfa minn ħalku.

Skurry—għaġġla; fixla.

Sky — wiċċ is-sema; is-smewiet; clima; pajjis; tgħolli; twaddab il fuk; ittalla fi-aria; tistħi; tkiegħed jew iddendel fil għoli; *to sky a picture,* iddendel inquatru fil għoli.

Skyed — għoli sas-sħab; mgħotti (mitluf jew moħbi) bis-sħab.

Skyey—bħas-sema.

Skyhigh—mogħla is-sema.

Skylark—alwetta; bilbla.

Skylarking—logħob bl-idejn; ċajt li jiċċajtaw bl-idejn il baħrin bejniethom abbord.

Skylight—seajlajt; tieka (bil ħġieġ) għad-dawl f-sakaf.

Skyrocket—suffarell tal aria.

Skysail—l-ogħla biċċa kala (ta fuk nett) f'arblu ta bastiment.

Slab—rħama; it-tavla ta barra, ta travu isserrat; magħkud; iwaħħal; grass; idellec; tajn magħkud.

Slabber—lgħâb; serriek għal ktiħ tal koxra ta barra ta travu (biex jagħmluh quadru jew lixx mill l-erba faċċati); tliegħeb; iddellec, bil lgħâb.

Slabberer—min iligħeb.

Slabbey—biż-żliek, li jiżlok.

Slabby—magħkud; mtajjen, mdellec collu tajn, biż-żliek.

Slack — ċnisa; trab jew żrar tal faħam; wied żgħir dejjak; maħlul, merħi; biered; chiesaħ, indifferenti; mejjet; trascurat; tnakkas; terħi xi ftit; timmitiga; ittaffi; terħi; tibred.

Slacked lime—gir mtoffi.

Slacken — tnakkas; tħoll; terħi; tberred; tinħall; tintreħa; tibred; ticsaħ; *to slacken speed,* tnakkas mil mixi.

Slack water — l-interval (iż-żmien) ta bejn il mili u'l fruħa tal baħar jew tal ma ea.

Slade—wied żgħir jew dejjak; rdum.

Slag—cagazza; gebel li jitfa il vulcan.

Slaie—moxt tan-newl; mserca.

Slain—maktul.

Slake—ittaffi; terħi; tnakkas; takta il għatċ; tħallat bl-ilma; *slaked lime,* gir mtoffi.

Slam — tisbita; issabbat; tagħlak b'tisbita; timbotta bis-salt.

Slambang—bis-saħħa; bil ferm.

Slamkin—mara dendula jew maħmuġa.

Slander — taksis; kalgħa; għidba fuk xi ħadd; malafama; tkassas; tigdeb; takla fuk xi ħadd jew tati malafama.

Slanderer—min ikassas; jakla jew jigdeb fuk in-nies, min jati malafama; kassies.

Slanderous—li jati malafama; falz.

Slang—mogħdija, passaġġ fir-raba, mal ġenb; discors jew cliem vulgari (chif jitchelmu in-nies ta pajjis jew cliem li m'hux eleganti jew mfittex); catina tal arloġġ; catina (ċipp) li jorbtu ma riġlejn xi prigunieri biex ma jaħarbux; xchiel; *slang whanger,* min jigbed fit-tul fid-discorsi li jagħmel; titchellem (tuża cliem) vulgari jew baxx.

Slant—mżerżak; immejjel; mgħawweġ; tmejjel; tgħawweġ.

Slap—dakka ta ħarta; tiċrita jew fetħa f'ħajt; tati dakka ta ħarta; tati bil ħarta.

Slap bang—bil ferm; bi rvell; bil għageb.

Slap dash—f'dakka waħda; għal għarrieda; chif giè giè; addoċċ.

Slap up—eccellenti; tajjeb ferm li ma jistax icun aħjar.

Slape—lixx; jiżlok.

Slapper—daks dinja; cbir ħafna; daks hiex; bniedem goff; oħxon.

Slash—kasma; tiċrita; katgħa; xabk; dakka fejn giè giè; merc; dawc ittokob (tiċritiet għal apposta) fil kliezet jew cmiem ta ġlecc biex tista tidher il libsa ta taħt; taksam; takta; iċċarrat; tati jew tilgħab bil frosta etc fejn gie gie; tfakka bil frosta.

Slashing—sarcasticu; li imiss jew jokros fi cliemu; cbir; daks hiex.

Slashy—collu ċaflis.

Slat — lakxa; lasta għac-celu ta carrozzin; li nsiġ tal għesieleġ jew virghi ta kiegħ ta koffa; ittajjar (moħħoc); tchesches; iġġagħal.

Slatch—iż-żakk li tagħmel gumna jew cima (meta tcun marbuta minn tarf għal l-jeħor); iż-żmien li tcun kegħda tagħmel jew għaddejja żiffa; iż-żmien li jibka il bnazzi.

Slate—lavanja; tgħatti, ticri, jew issakkaf bil lavanji.

Slate pencil—lapes tal lavanja.

Slating — għata, tiskif bil-lavanji; ċanfira; ħasla bil għakal.

Slatter — titħammeġ; tħammeġ; tcun maħmuġ; tcun trascurat fi lbies jew dendul; ixxerred (ilma etc) l-hawn u l-hemm (bla cont).

Slattern — mara maħmuġa; dendula; taħli.

Slaughter—ktil; massacru; toktol; timmassacra; tbiċċer (toktol il bhejjem f'biċċerija); *man's slaughter*, omicidiu; ktil ta bniedem.

Slaugtherer, Slaughterman } kattiel.

Slaughter house—biċċerija.

Slaughterous—li joktol; li jekred.

Slave — rsir; taħdem bħal rsir; tbati u tinkatel bix-xogħol; tjassar; tixtri u tbiħ li rsiera.

Slave coffle—cumpanija ta (gemgħa jew ħafna) nies suwed (rsiera) għal bejħ.

Slaver—(akra *slejver)* min jixtri u ibih rsiera; bastiment li iġorr rsiera.

Slaver—(akra *slaver*) lgħab; bżiek; tliegħeb.

Slavery—jasar.

Slavish—ta rsir.

Slaw—caboċċa mkattgħa fetti.

Slay—toktol; tmewwet; moxt tannissieġa (tan-newl); *slayer*, kattiel.

Sleave—il ħarir mibrum u lest għal l-insiġ; ħarir (ħajt) mħabbel.

Sleazy — rkiek; fin; li ma fihx kabda; ħajt oħxon collu għokod.

Sled—slitta; carrozza bla roti; miġbuda mil clieb etc għal giri fuk is-silġ; iġġorr njam etc fuk is-slitta.

Sledder—żiemel li jiġbed slitta.

Sledge—(ara *sled*) il carretta tal imgħalkin; mazza tal ħaddieda.

Sleek—mieles; lixx (bħal pil tal ktates); lustru; verniċ; *sleek headed*, li għandu xagħru ilekk; mimxut biccirott etc; *sleek*, tmelles; tillixxa.

Sleeky—lixx; mieles; artab bħal pil tal kattus; briccun; viljacc; ħażin; falz.

Sleep—rkad; mistrieħ; torkod; tistrih; tmut; tagħkad (bħal meta tcun iddur bil ferm żugraga) trakkad; *the cabin sleeps* 6 *passengers*, il cabin fih post fejn jorkdu 6 passiggieri; *to sleep away*, tgħaddi ħajtec (għomroc) fi rkâd; *to sleep off*, torkod biex tgħaddilec sacra etc; *sleep charged*, mejjet bi ngħas; *sleep walker*, min ibati bil ħmar il lejl jew bis-sonnambulismu.

Sleeper—min jorkod; min iħobb jorkod; għażżien; vagun ta ferrovija għar-rkad; traversa; lasta twila; travu li fuku ipoġġu pis cbir; pedistall ta (l-injam fejn ipoggi) il canun; *sleepers*, posti (traversi) li njam mindud li fuku kiegħed il binariu tal vapur tal art.

Sleeping—rieked; ta rkad; *sleeping hours*, ħin rkad; *sleeping room*, camra ta rkad; *sleeping car*, vagun tal vapur tal art għar-rkad.

Sleepish—bin-ngħas

Sleet—borra; silġ u xita fiimchien; tagħmel (tinżel) il borra jew ix-xita u is-silġ fiimchiem.

Sleetch - tajn magħkud.

Sleeve—comma; canal dejjak; cannol (tubu); tagħmel il cmiem fi ġlecc etc; iddaħħal fil comma; *to laugh in one's sleeves*, tidħac bil moħbi (li ma tidhirx jew minn wara dac li icun) *sleeve links*, buttuni għal cmiem.

Sleeved—bil cmiem.

Sleeveless—bla cmiem; daħca; taċċajt (bla sustanza; fieraħ) *a sleeveless errand*, kadja żuffiettata, bħal meta tibgħat lil xi ħadd li tcun trid tidħac bih biex jakdic fl-ewwel ta April.

Sleid—tlesti il ħajt għan-newl.

Sleigh — slitta, carrozza għal fuk is-silġ; *sleighing*, giri bis-slitta fuk is-silġ; meta is-silġ icun jebes li jiflaħ biżżejjed li jiġru fuku.

Sleight—ħeffa (fl-idejn); briccun;

viljacc; ħażin; *sleight of hand*, bussolotti.

Sleighty — ħażin; viljacc; ħajjen; jilħaklu.

Slender — rkik; magħlub; ħafif; delicat; snell.

Slenderness — rekka; għelubijia; ħeffa.

Slept — (temp u particip passat tal verb *to sleep*), *I slept*, jena rkadt; *he has slept*, hu rakad.

Slew — (temp passat tal verb *to slay*) *he slew*, hu katel.

Sley · moxt tan-nissieġa (tan-newl).

Slice — ftieta; katgħa; felli; silta; crustina; chisra; sicchina biex issewwi il ħut biha; takta biċċa biċċa; tfettet; tfellel; takta crustini crustini; tkassam.

Slicer — ir-rota ta dawc li jaħdmu (inaddfu, jillixxaw etc) il ħaġar prezius.

Slich — it-trab tad-deheb chif jinkata mil miniera mfarrac (misħuk etc) u lest għax-xogħol (biex jagħżluh).

Slick — mils; lixx; malajr malajr; sewwa; furmatur wasa.

Slid — (temp u particip passat tal verb *to slide*) *I slid*, jena iżżerżakt jew żlakt.

Slidder — li jiżlok.

Slide — żurżieka; slajd (stampa, veduta ta pajjis etc fuk il ħġieġ, għal lanterna magica, biex tidher fuk li *screen*; tiżżerżak; tiżlok; iżżiċċ; tagħmel żball; tmur; terħila; iżżerżak; iżżellak.

Sliding – li jiżżerżak jew jiżlok; żelka; żball; *sliding baulk*, it-travi (vasi) li fukhom ivara bastiment; *sliding rule*, riga immarcata bil kisien li titwal u tiksar chemm għandec bżonn għal chejl fix-xogħol metematicu.

Slight — tmakdir; megħra; ħafif; xipli; rkiek; chemm chemm; ftit u xejn; fuk fuk; ħeffa (fil-logħob etc); tittrascura; ma tatix cont; tħarbat; twakka; iżżarma; twaddab; tixħet; tarmi bħal ħaġa li ma tiswa għal xejn; *to slight over*, tieħu bl-indifferenza; tagħmel ħaġa bil għaġla u fuk kalbec (tagħmilha għax bil fors).

Slightly — chemm chemm; ftit; fuk fuk; bla cont; bl-indifferenza.

Slily – ta viljacc; ta wieħed ħażin (li jilħaklu).

Slim — xipli; rkik; magħlub; niexef.

Slime — tajn; ħama; għacar; timla bit tajn; bil ħama jew bil għacar.

Slimy — collu tajn; ħama jew għacar; mgħaccar; idellec.

Sliness – ħażen ta moħħ; viljaccheria.

Sling — sbandola; cinturin (strixxa) ta xcubetta biex iddendila ma spaltec; mactur (jew faxxa) mdendel mil għonk biex fuku tirposa idec li tcun marida; imbragatura; tvenven bli sbandola; twaddab; timbraga.

Slink — tiżgħiċċa; toħroġ jew tmur chisinchiss; tarmi jew tcorri (nagħġa, bakra etc); mwieled m'hux ta xhuru; xipli; rkiek; batut; bniedem vili; m'hux galantom; laħam ta bhima marida; *slink butcher*, biccier tal bakar etc morda; *slink lamb*, ħaruf rimi (m'hux ta xhuru).

Slip – żelka; biċċa; strixxi tal provi ta li stampa; cedula (strixxa b'vers mictub biex jaraw fuku it-tfal ħalli jitgħalmu jictbu); moll; scal; għilt; żball; fergħa jew żabra; rimja; nisel; kafla li biha iżżomm chelb marbut; libsa (bluża) wiesgħa, magħmula biex tinżaħħa malajr; fardal tat-tfal; nvesta ta mħadda; mogħdija dejka (skak) bejn żewġt idjar; ħabba jew tliet ħabbiet etc. micsija bil pannella etc. biex tgħaddiha b'biċċa flus tal fidda; li spag li igħakkad id-dahar tal ctieb mal koxra (fil legar); dac li fil logħob tal cricket icun wara il *wickets* biex jilka il ballun; tiżlok; tisgħiċċa; iżżiġġ; toħroġ (ħaġa) minn rasec jew tinsa; tieħu żball; tisbalja; tidħol; timbocca gewwa; tħoll (terħi) clieb li icunu marbutin; titlef; tħalli igħaddi; tarmi; tcorri (nagħġa, bakra etc); takta fergħa ta sigra biex tħawwilha; tneħħi minn fukec (teħles minn) pis jew tbatija li icolloc; *to slip off*, tneħħi tinża (bil mod) ħwejjeġ minn fukec; *to slip on*, tilbes malajr, tixħet fukec ħwejjeġ; *to slip the breath*, tmut; *to slip the leash*, toħroġ jew ma tibkax actar

taħt is-suggizioni u il cmand ta ħadd jeħor; *to give the slip*, taħrab; teħles u tmur.

Slip carriage — vagun tal vapur tal art li jinħall u jibka fli stazion li tcun trid wakt li il vapur bil vaguni l'oħra jibka sejjer jiġri

Slip coat cheese — ġobon tan-nar; ġobon ġdid.

Slip coin - flus ħżiena (biċċa munita jew flus) ħażina.

Slip knot — ingassa tiġri.

Slip on - cappa twila.

Slip slop - żball; addoċċ; chif giè giè; bit-trascuraġni.

Slip sloppy — mċaflas, collu ċaflis.

Slipped — (fjur jew fergħa), mkaċċat miz-zocc.

Slipper — papoċċa; carcura; brejc (għar-roti, fin-niżla), dac li iżomm il clieb tal caċċa marbutin f'idejh biex jitlakhom meta icun il wakt; fardal għat-tfal.

Slippered - bil papoċċ (liebes il papoċċ) jew il carcur.

Slipperiness — żliek.

Slippery — li jiżlok; mils; li m'hux sod; li ma tistax torbot fuku; li jobżokloc fis-sunnara; li m'hux sgur li jirnexxi; dubbius; ħorman; ħarrieki.

Slippy — lixx; jiżlok; traduzioni taxxahar Nivose li jigi ir-raba wieħed tas-sena tar-Republica Francisa.

Slip shod - liebes il papoċċ jew il carcur bil għarcub taż-żarbun mniżżel jew scarcanjat; (stil) chif giè giè, ta cafcaf etc.; mitfuħ addoċċ.

Slip slop — ħasil il fliexchen, xorb donnu ilma.

Slip string - disclu; bniedem tal forca.

Slit — xakk; kasma; tiċrita; maksum; mixkuk; mċarrat; taksam; ixxakkak; iċċarrat.

Slit deal — tavla ta li smiżżat, tannofs pulzier u ftit ħxuna.

Slitting saw — munxar għal ktiħ tat-twavel ta li smiżżat

Slive — takta; tiżmarra; tiscarta; tiżghiċċa; tmur chisinchiss; taħli iżżmien; ma tagħmel xejn; titgħażżen.

Sliver — tkatta (tofrok) fallacca etc fi twavel rkak jew strixxi tal injam; tkatta bcejjeċ; iċċarrat; taksam; fergħa; biċċa maktugħa; strixxa.

Sloam — strixxa (saff jew strat) trab, gebel etc bejn żewġ strati faħam tal ħaġra f'miniera jew saff tafal bejn żewġ saffi ramel.

Sloat - dewlgħa (tas-salib) ta xatba ta carrettun.

Slobber — tliegħeb; tcun (tagħmilha tal) ibleh; *to slobber over work*, tagħmel ix-xogħol (taħdem) mħaxlef jew addoċċ (bla cont).

Slock }
Slocken } ittaffi; takta il għaċċ.

Slob - prain.

Sloom — ngħasa ħelwa; għamża.

Sloomy — artab; manenu; ħaġa ratba; għażżien.

Sloop — curvetta.

Slop - ilma mxerred (ċaflis) fuk mejda jew fl-art etc; brodu donnu ilma; xorb donnu ħasil il fliexchen; ilma maħmuġ; ixxerred (timla cullimchien bl-ilma); tbecbec (tixrob ferm) ixxerred l-ilma meta tfawwar tazza etc.

Slop basin — scutella li jitfgħu fiha il fdal ta (li jibka f') chiccra tat-tè jew cafè kabel ma tferraħ (iferrgħulec) mimli chiccra oħra.

Slop pail — barmil; satal għal ilma maħmuġ; slopp.

Slope — żurżieka; niżla; tmejjel; iżżerżak.

Slopewise — immejjel; mżerżak (gej mżerżak).

Sloppy — collu ċaflis jew fangazz; mċaflas.

Slop seller — min ibiħ il ħwejjeġ tal lbies meħjutin u lesti.

Slop shop - ħanut fejn jimbigħu il ħwejjeġ tal lbies meħjutin u lesti.

Slopy - mżerżak; biż-żurżieka.

Slosh — silġ li icun kiegħed jinħall jew idub.

Slot — xakk; buccaport (fuk il palc ta teatru); is-sinjali (pedati) li iħalli minn fejn icun għadda cerv etc; sinjal (li iħalli xi ħadd warajh meta igħaddi minn xi mchien); firroll; kofol ta bieb etc; issabbat, tagħlak bis-salt, bieb etc; timxi jew tmur wara il pedati tac-cerv sa chemm issibu; *slot of the breast*, il bocca ta li stoncu.

SLOTE—buccaport fuk palc ta teatru.

SLOTH—għażż; reħja għax-xogħol; annimal ta dan l-isem li jimxi kalkajla; titgħażżen.

SLOTHFUL—għażżien

SLOTHFULNESS—għażż.

SLOTTERY—mċaflas; mtajjen; maħmuġ.

SLOUCH—ras mgħaddsa; għajnejn baxxi lejn l-art; mixja goffa ta ċaccar; ċaccar; titgħawweġ; timxi rasec mgħaddsa jew għajnejc lejn l-art; timxi goff ta ċaccar; tniżżel il faldi tal cappell, tgħaddas il cappell f'rasec.

SLOUGH (akra *slaw*)—fangazz; għadira mtajna

SLOUGH (akra *sluff*)—koxra tas-serp (milli jinża cull tant); koxra ta gerħa; tinża, tneħħi, tbiddel jew twakka il koxra (bħas-serp); *to slough off*, takta; tneħħi il laħam ħażin.

SLOUGHY (akra *slawi*)—collu tajn u ċaflis.

SLOUGHY (akra *slafy*)—li donnu (bħal) koxra ta gerħa etc. mdenni (bil laħam ħażin) bil marċa.

SLOVEN—nittien; cewlieħ; dendul; ragel maħmuġ.

SLOVENLINESS—dendil jew cewliħ fil lbies; ħmieġ.

SLOVENLY—maħmuġ; mcewlaħ; *a slovenly dress*, libsa maħmuġa, iccallata.

SLOW—artab; mejjet; indifferent; ħaxxa; manenu; bati (nar); (arloġġ) lura; tmixxi bil mod; tnakkas mil mixi; iddewwem; *my watch is five minutes slow*, l-arloġġ tiegħi għandu ħames minuti lura; *he is so slow*, chemm hu artab (ħaxxa).

SLOW COACH—stupidu li moħħu ma jarfax, m'hux intelligenti; artab.

SLOW GAITED—jimxi bil mod.

SLOWLY—bil mod il mod; bil kajla; kajla kajla.

SLOWNESS—dewmien; għażż; tcarchir fix-xogħol etc.

SLUB—fettul suf lest għal għażil jew għal brim.

SLUBBER—taħdem; tagħmel xogħol mħanżer u bla cont jew addoċċ; tħaxlef; taħdem chif giè giè; tgħatti; iżżelleġ; iċċappas bit-tbajja li ma tħallix ħaġa tingħaraf actar; tnitten bil ħmieġ jew bil callu.

SLUDGE—tajn; ċaflis; biċċa silġ f'wiċċ l-ilma.

SLUDGER—pompa għar-ramel; trapan biex tagħmel tokob fir-ramel.

SLUE—iddur (ħaġa) fuk fus

SLUG—bugħarwien; għażżien; tfixchil; imbarazz; ostaclu; lizz, strixxa ta li stampaturi għal bejn il colonni ta faċċata; ħadida tal cappillari; titgħażżen; iddum; titnicchef; iddewwem; tfixchel.

SLUG A BED—għażżien; wieħed li iħobb is sodda.

SLUGGARD—għażżien; gifa.

SLUGGISH—għażżien; artab; tkil.

SLUGGISHNESS—għażż; ġweferija.

SLUGSNAIL—bugħarwien.

SLUICE—siekia; gandott għal mogħdija tal ilma; cannol; tubu għal l-ilma li tiftħu u tagħalku meta trid; spurgatur (tokba etc mnejn igħaddi l-ilma żejjed); *sluice way*, siekia; canal għal l-ilma; *sluice*, tiftaħ siekia; tiftaħ l-ilma biex igħaddi mil canali għat-tiskija ta siġar ta ġnien; tħalli ilma etc joħroġ.

SLUM / SLUMS } fejn jokgħodu il comma-rotti; torok bil camamar baxxi u mezzanini f'torok mwarba fejn jokgħodu in-nies baxxi; tmur iddur għal cursità f'dawn it-torok fejn jokgħodu il fkar u in-nies baxxi.

SLUMBER—ngħsa; tongħos; tieħu ngħasa; tgħaggeb

SLUMBERING—ngħas; rkad.

SLUMBEROUS—bin-ngħas; li igib ngħas.

SLUMP—togħdos; tibka nieżel fittajn jew fil ħama; tinżel f'dakka fil prezz (tal azzionijiet).

SLUMP—is-somma collha f'dakka; l-ammont collu; il cost (prezz) ta ħwejjeġ minn ras għal ras.

SLUNG SHOT—cinturin bil balal tal ħadid fit-tarf (għal ġlied).

SLUR—tebgħa; disunur; tratta (fuk noti) tal musica; ittabba; tħammeġ; tagħmel disunur; titchellem b'mod li tati malafama jew biex tagħmel disunur lill xi ħadd; tgħatti; tħalli ma

tarax għal apposta jew għax ma tatix cont; tghedwed; tgħid; titchellem bla ma tiftihem; tgħallat fil logħob (tad-dadi etc); biċċa stampata mċapsa jew mżelġa (li ma tistax tinkara).

Slurry—tħammeġ; tghermed.

Slush — tajn; ċaflis; silġ nofsu mdewweb jew maħlul; xaħam etc. għad-dlic jew għal fusien tar-roti etc; bianchett u gir għat-tbajjid ta xi bcejjeċ tal macni biex ma isaddux; ix-xaħam u'l grass tal laħam ta ab-bordijiet; *slush tub*, barmil għax-xaħam.

Slut — mara maħmuġa; dendula; nittiena.

Slutch—art mċafalsa collha fan-gazz.

Sluttish—maħmuġ.

Sly—ħajjen; macacc; ħażin; viljacc.

Sly boots — bniedem viljacc jew macacc.

Smack — tifkiħ ta bewsa jew ta frosta; tmeċlik; togħma; dgħajsa tas-sajd (ferilla); dakka ta ħarta (dakka b'ideo miftuħa); ftit; nakra; idea żgħira (meta tcun taf chemm chemm lingua etc); tfakka bewsa jew frosta; twaħħal (tilgħab jew tati) dakka ta ħarta; ittiegħem; icolloc ftit jew lagħka minn ħaġa.

Small — żgħir; ċchejchen; ħafif; *small beer*, birra ħafifa; *small voice*, vuci ħafifa (m'hix kawwija); *small*, rkiek (l-irkak biċċa), *the small of the leg*, rkiek tar-rigel.

Small arms--armi tan-nar tal idejn (xcubetti, pistoli etc)

Small chisel—burìn (tal incisuri).

Small debt—dejn ta ħames liri li il cawsi tiegħu isiru kuddiem ma-gistrat, m'hux fil korti ta fuk.

Small fry—ħafna tfal ċchejcnin; it-tfal; iż-żgħar.

Small hand — carattru (chitba) b'ittri żgħar.

Smallish—ftit u xejn żgħir.

Smallness—ċocon.

Small pica—xorta ta tipi ta dan l-isem bħal dawn: Small Pica.

Small pox—gidri.

Small stuff—sflaschi; cimi; ħbula rkak.

Small wares—curdicelli; żagarelli; puntina, gallun etc cull ma ibiħ tal cobob u'l merilli.

Smalt — lewn icħal għat-tpingia (disinji) fil fajjenza; smalt.

Smart — li jaħrak; jecol; inigghez rkik; ħafif; fuk ruħu; ferħan; ħajjen; kalil; jebes; meħjel; mirkum; mlibbes sabiħ; taħrak; tiecol; tnigghez; *these wounds smart*, dawn il feriti jaħar-kuni; *smart money*, flus li wieħed (recluta) iħallas biex jeħles mil l-in-gaġġ; *a smart sentence*, sentenza jebsa (kalila); *a smart answer*, risposta f'loca (bil għakal).

Smarten tkum fuk ruħec; titħar-rec; *to smarten one's self up*, tkum fuk tiegħec.

Smartle – tinħèla (taħli); tnin.

Smartly—bil ħeffa; malajr malajr; bil għakal; bi rgulija; bil gost ferm; jebes; sabiħ; ilellex; *he answered smartly*, wiegeb malajr malajr u ta ragel; *he paid smartly for his conduct*, ħallasha karos talli għamel hecc; *he dresses smartly*, jilbes lbies ilellex jew ħwejjeġ li igħajtu.

Smartness — ħrik; tinghiż; ichel; ħeffa; tlellix fi lbies.

Smart ticket—biljett li bih ufficial jew bniedem tas-servizz li icun ferut jeħu (għandu id-dritt ta) somma ta flus.

Smash — tfarrac; ittertak; ticsir; tfarric; falliment; mawrien lura fin-negoziu; brandi bl-ilma u is-silġ; *all to smash*, collox bcejjeċ jew frac.

Smash up—rvina, kirda jew kerda sħiħa.

Smasher—xi ħaġa cbira tal għa-geb; min jagħmel u imixxi il flus fo-loz.

Smatter—tpaċpaċ; tpaċpiċ.

Smattering—tiċlika; idea ta ħaġa chemm chemm; conoxxenza ta ħaġa (lingua etc.) fuk fuk; *he knows English well and a has a smattering of French and German*, jaf bl-Inglis taj-jeb u chemm chemm jiddobba bil Francis u't-Tedesc.

Smear—tidlec; iċċappas; iccellak; tħammeġ; tidlic, ticpis; dlic; ħaġa magħkuda bħal għasel; ġlepp etc.

Smell—riħa; fwiħa; xamma; ix-xomm; tagħmel ir-riħa; tinten; icolloc ir-riħa tfuħ jew tinten; tfuħ; triħ; *to smell a rat*, għajnec tgħacrec; icolloc xi suspett jew xi riħa ta xi ħaġa; *to smell out*, ticxef (tinduna b') ħaġa bil għakal (bil ħajna) tiegħec.

Smeller — xammiem; li mnieħer; dakka ta ponn fuk li mnieħer.

Smell feast — wieħed li kiegħed biex jitchixxef fejn icun hemm xi pranzu biex malli icun jaf jiddeffes u imur jecol ucoll; pranzu fejn il mistednin imorru biex jeclu bir-riħa tal ichel biss.

Smelling—xamm.

Smelling bottle — balzmina; cunjett jew flixcun tal fwieħa.

Smelling salts — dac li ixammu meta xi ħadd iħossu ħażin biex jistejken.

Smelt—ħaġa belha; belhun; balalu; babbu; tħoll jew iddewweb metalli.

Smerk—(ara *smirk*).

Smew—serra (tajra tal ilma).

Smicker—(ara *smirk*).

Smift—miċċa.

Smilax—sarsaparilla (ħaxixa).

Smile—tbissima (daħc); daħca; titbissem tidħac.

Smiling—daħcani; bid-daħca.

Smirch—tkgħabar, tħammeġ; iddelleo.

Smirk — daħca ħelwa; titbissem tidħac; ħarsa ħelwa; tħares lejn xi ħadd bid-daħca.

Smit—particip passat ta *smite*.

Smite — taħbat; issawwat; tliff; tolkot; toktol; tilħak b'castig; tħarbat; iggennen bli mħabba; taħbat; tolkot ma.

Smith—ħaddied; mgħallem li jaħdem fil metalli, bħal ħaddied etc.; *blacksmith*, ħaddied; *goldsmith*, min jaħdem fid-deheb; *silversmith*, argintier; *tinsmith*, landier.

Smithers—frac.

Smithery—ħanut ta ħaddied; forġa; ix-xogħol tal ħaddieda.

Smithy—forġa; ħanut ta ħaddied.

Smitt—nogħra (trab) biex jiżbgħu (jimmarcaw) ngħaġ.

Smitten—particip passat ta *smite*, milkut; maktul; milħuk b'castig.

Smittle — tinfetta, iċċappas bil mard li jittieħed; li jittieħed (mard), contagius.

Smock—kmis ta mara; tan-nisa; *smock treason*, delitt tan-nisa; *smock faced*, li għandu wiċċ ta mara (lixx); donnu mara.

Smock frock—fardal ta li scarpan; fardal cbir ta mgħallem.

Smock mill—mitħna (tar-riħ) li iddur weħedha faċċata tar-riħ.

Smokable — li jista jitpejjep; tal tipjip.

Smoke—duħħan; iddaħħan; iddaħħan sigarru etc; tpejjep; tipprofuma; tati il profum perżut etc; tpejjep, tgħaddi biż-żmiem lill; tiddieħec b'dac li icun f'wiċċu; issofri; tpatti; tieħu il castig ta ħtija li tcun għamilt; *some of you shall smoke for in Rome*, (**Shakespear**, *Titus Andronicus*), bicciet minnoom għad tridu tpattu ta din il ħtija f'Ruma; *thou'rt very smart my dear, but see! smoke the Doctor*, (**Addison**, *Drummer*), inti fuk ruħec (ħaj) biżżejjed, ħanini, iżda indocra li tgħaddi biż-żmien (tpejjep) f'wiċċu it-tabib.

Smoker—min ipejjep; fumatur.

Smoking—tipjip; tat-tipjip; għat-tipjip; *smoking room*, camra għat-tipjip.

Smoke black—nugrufun (l-iswed li ittalla il-lampa).

Smoke cloud—sħaba duħħan.

Smokeless—bla duħħan.

Smoky—li idaħħan; mdaħħan.

Smoor—tifga; toħnok.

Smooth—mils; lixx; mwitti; cumdità; serħ; tillixxa; tmelles; twitti; *smooth chinned*, bla dakna (bla leħja); *smooth dittied*, cantat ħelu; melodius (ħelu fil cant jew fid-dakk), *smooth faced*, wiċċu lixx (mkaxxar); li għandu ħarsa li tiġbdec; li għandu ħarsa ħelwa; *smooth grained*, gebel etc lixx, safi, tajjeb għat-torn; *smooth plane*, varloppa(ċana); *smooth shaven*, maħsud collu; *smooth tongued*, ħelu fi cliemu (li iħobb ifaħħar).

Smoothen—tillixxa; twitti.

Smoother—min iħobb ifaħħar lill dac li icun f'wiċċu.

Smoothing iron—ħadida tal mogħdija.

Smoothing plane—ċana tal pulir.

Smote—temp passat tal verb *smite*.

Smother — tifga (bid-duħħan); daħna.

Smouch—tbus; tgħannak.

Smoulder—tixgħel (takbad) b'nar bati jew fgat

Smudge - duħħan li jifga (li jaktagħlec nifsec); tebgħa; ħmieġ; tħammeġ; iggemmed bid-duħħan; tifga bid-duħħan.

Smug—liebes sabiħ; migħud a caramella; pulit; donnu xummiema; tlibbes sabiħ jew pulit ferm; tirranġa; tnaddaf.

Smugboat — dgħajsa tal contrabandu.

Smuggle – tagħmel contrabandu.

Smuggled—mercanzija etc mdaħħla jew maħruġa minn post b'contrabandu.

Smuggler—min jagħmel contrabandu.

Smuggling – contrabandu.

Smut—tiċpisa bin-nugrufun; ġmied; ħmieġ; mard tal kamħ meta jiswied iż-żbul; xorta ta fakkiegħ; oxxenità; iċċappas; tħammeġ bin-nugrufun; iggemmed; tiswied (bħal ma jagħmel iż-żbul meta jimrad).

Smutch—iggemmed; ġmieda.

Smuttily—bil ġmied; bil ħmieġ; bi lsien ħażin jew oxxen.

Smuttiness—lsien ħażin jew oxxen; ħmieġ; ġmied.

Smutty — mgemmed; maħmuġ; kamħ jew xgħir marid bis-sadid.

Snack – biċċa; sehem; buccun; calazion fuk fuk; ghidma ħobż etc bil għaġġla, *to go snaks*, tieħu sehem; tagħmel sħab ma.

Snaffle — biċċa tal brilja (mal ħolka) taż-żiemel; timmaniġġa (taħchem) żiemel bil brilja.

Snaft—ftila ta xemgħa.

Snag—zoco ta sigra mkabbes il barra; biċċa zoco mkaċċat, li jibka mas-sigra; sinna mkabbża il barra; ghokda, ħotba f'zoco eto; *snag tooth*, sinna mkabbża il barra; *snag*, tkaċċat takta jew tneħħi iz-zcuc mkaċċtin; tillixxa; tagħmel ħsara lil bastiment dgħajsa etc billi tinvesti biha ma xi zoco etc li icun hemm fil kiħ taxxmara.

Snagged} Snaggy} collu għekiedi jew għekiesi mkabbżin il barra.

Snail — bebbuxxa; għakrux; bniedem artab; għażżien; timxi bil mod chemm chemm titħarrec.

Snake – lifgħa; *a snake in the grass*, għadu moħbi (li ma tounx taf bih); *snake charmer*, min isaħħar il lifgħat (għal cummiedia); *snake*, titcarcar bħal ma tagħmel lifgħa meta toħroġ mit-tokba fejn tcun; iddawwar, tcolji cimi rkak ma cimi ħoxnin.

Snap—takcita; ghidma; tifkigħa; fejn takbad il molla ta brazzuletta jew fermalji ta ctieb etc; tkaċċat; tigdem (taħtaf bi snienec); tfakka; *snap*, isem ta logħba tal carti (igħedulha ucoll *snip snap*).

Snap shot—tir li wieħed jispara bla ma jeħu mira xejn; wieħed li jispara bla ma jeħu mira xejn; fotografija meħuda bil għaġġla (bla ma tokgħod tirranġa xejn il macna).

Snap dragon — papuci bojjod jew ras il bakra (fiur)

Snappish—li ma iridx ħlief jati issalt biex jigdem; increpattiv; li jiżbel malajr; li ma tistax tchelmu għax jitfantas malair.

Snap sack — barżakka tas-suldati (għal l-ichel).

Snare — nassa; xibca; iddawwar bix-xibca; iddaħħal fin-nassa; takbad.

Snarl—għokda fil ħajt meta jitħabbel; taħbila; ġlieda; tlewwim; tgħergħer u ticxef snienec bħal ma jagħmel chelb; titchellem jebes; tgħergħer; tħabbel ħajt etc.

Snarler—bniedem li iħobb il ġlied; ġellied.

Snarling letter—il littra R.

Snary - li inassas; nassies; li jakbad bla trabocc.

Snash — tmegħir; tgħajjir; tmiegħer; tgħajjar.

Snast — il miċċ jew musmar (fil

ftila) ta xemgħa; il ftila ta xemgħa ta lampa jew ta musbieħ.

SNATCH—salt biex taħtaf; ħtif; biċċa; katgħa; buccun (ichel) maħtuf; bil ħatfa jew bis-serka; twegiba (risposta bit-tlaklik, m' hix soda); pastiega; taħtaf; taħfen; tisrak; tati is-salt għal; tistad fil magħluk jew fir-riservat

SNATCH BLOCK – pastiega (xorta ta buzzell ta abbord).

SNATH – mancu mgħawweġ (milwi) ta mingel.

SNATHE - tkaċċat; tiżbor.

SNEAD—rbat; biċċa spaga; cima jew rumnell; mancu ta mingel.

SNEAK – bniedem vili li ma tistax tafdah, li imur igħejd cull ma jara biex inassas; spiun; wassâl; ħalliel ċchejchen; tisghiċċa; tiscarta baxx baxx; toħroġ jew tmur chiss inchiss; tokgħod (tiddeffes) xi mchien biex tara x'icun isir u imbagħd tmur tgħejd u twassal; taħbi; tisrak.

SNEAK CUP / SNEAKER } bniedem (wieħed) li imur iwassal cull ma jara jew jisma; vili; spjun.

SNEAP - iċċanfar.

SNECK - lucchett ta bieb; *snecket*, li spaga li biha jiġbdu il-lucchett (minn barra).

SNEED – mancu ta mingel.

SNEER - daħc; tmasħir bi; disprezz; tidħac bi; tiddieħek bi; titmasħar bi; *you have no business to sneer at his weakness and folly*, ma għandec ebda dritt tidħac (tiddieħec) bid-debbulizza u'l bluha tiegħu.

SNEESHING MILL — tabacchiera (actarx magħmula mill karnuna jew tarf ta karn).

SNEEZE—għatsa; tgħatas; *to sneeze at*; tmiegħer; tcasbar; iżżeblaħ.

SNEEZER – min jagħtas; scalda riħ; żiffa (buffura) riħ kawwija.

SNEEZING – għatis.

SNELL—rkiek; ħafif, snell.

SNET – ix-xaħam (il grass) tac-cerv.

SNIB—iċċanfar; taħsel (tati ħasla) ċanfira; ħasla.

SNICK — katgħa chemm chemm (b'sicchina); għokda f'ħajta (mill ħajt stess); *snick and snee*, (*snick or snee*), ġlieda bis-schiechen (bl-armi) bejn l-Olandisi.

SNICKER – daħca miżmuma (għajta bħal daħca); tidħac chemm chemm; tinstama (tidħac minn taħt).

SNIFF — tigbed (tieħu) in-nifs il gewwa bli mnieħer; ixxammem; ixxomm; nifs; xamma; tefgħa (gibda) ta nifs il gewwa; *to sniff danger*, ixxomm (tara li hemm jew li ġej) il periclu; *Mrs. Gamb gave a sniff of uncommon significance* (Dickens, *Martin Chuzzlewit*), Mrs. Gamb gibdet gibda in-nifs il gewwa li ma naf xejn x'riedet tgħejd biha.

SNIFT – nifs; mument wieħed; borra (silġ).

SNIFTER—ġbid ta nifs il gewwa (kawwi li jinstama sewwa); sadda (ta li mnieħer fil flissioni); li mħat (marda) taż-żwiemel.

SNIG—sallura.

SNIGGER—daħca nofsha miżmuma.

SNIGGLE – tistad għas-sallur.

SNIP — katgħa; biċċa; scamplu; ħaj ât taparsi (ħajjât tat-tużżana); takta bli mkass; *to go snib*, tagħmel sħab.

SNIPE – beccaċċ; ħaġa belha; babbu; belhieni; bniedem niexef u kasir; musmar cbir li iżomm ix-xatba ta carrettun mal fus.

SNIPPET – biċċa żgħira.

SNIP SNAP – tu per tu; dialogu wieħed igħejd u l-jeħor iwieġbu minnufih (ma jerħilux waħda); malajr malajr; isa isa.

SNITE—tomħot; *to snite the Candle*, tismiċċa (tneħħi il musmar ta) ixxemgħa.

SNITHE / SNITHY } riħ chiesaħ li ixokk il kalb; li jidħol fil għadam.

SNIVEL – mħat; taktir ta li mnieħer; tkattar (li mnieħer); tigbed (ittalla) il maħta (jew li icolloc fi mnieħrec) il gewwa; tibchi (bħal ma jagħmlu ittfal) bi mnieħirhom mimli jew maħmuġ.

SNIVELLER – min jitbecca għal cull xejn.

SNOB – żatat, bniedem (wieħed) li jippretendiha li hu xi ħaġa u ma icun xejn; bniedem injurant; scarpan li

isewwi fit-torok; wieħed li iraħħas ix-xogħol fuk ħadd jeħor; wieħed li jibka jaħdem u ma jagħmilx xiopru ma l-oħrajn.

SNOBBISH } SNOBBY } bħal (ta) *snob*.

SNOD—faxxa; żagarella; lixx, sabieħ; iftrizat; immaljat (xgħar).

SNOFF—il lixca li tati in-nar il miċċa għal furnella.

SNOOD — ħarira tax-xlief; timmalja ix-xagħar u torbtu b'żagarella.

SNOOK—tokgħod mistoħbi.

SNOOZE—naghsa; tongħos.

SNORE—nħir; tonħor; *snoring*, nħir.

SNORER—min jonħor.

SNORT—dao il ħoss bħal nħir (jew għatsa) li jagħmel iż-żiemel meta jitfa in-nifs kawwi il barra bi mnifsejh; titfa in-nifs barra bis-saħħa (tagħtas) bħal ma jagħmlu iż-żwiemel.

SNOT—mħat; maħta; tomħot.

SNOTTER—il propoxxide ta (dic il biċċa mdendla li icollu fuk munkaru) id-dundian; maħta.

SNOTTER — titgħażżen; titlajja ma tagħmel xejn.

SNOTTY—maħmuġ li ikażżeż; schifus.

SNOUT — gheddum ta annimal; mnieħer; ir-ras (gewża) ta cannol jew ta pajp.

SNOUTED — li għandu mnieħru (gheddum) gej bil ponta.

SNOUTY—li gej bħal gheddum ta annimal.

SNOW—silġ; borra; tinżel (tagħmel) il borra jew is-silġ; *snow capped* jew *snow clad*, mgħotti bis-silġ (li fil kuċċata hu mgħotti bis-silġ); *snow ball*, ballun tas-silġ (balla tas-silġ); *snow broth*, ilma tas-silġ; *snow drift*, tefgħa silġ (ħafna silġ mitfuħ fuk xulxin) bir-riħ, (għolia silġ mitfuħ bir-riħ); *snow eyes*, bħal nuċċali li jusaw in-nies li igħammru fl-artijiet tas-silġ (bħal Eschimò etc) biex id-dija tas-silġ ma tgħamxilhomx għajnejhom; *snow fall*, ħalba silġ (xita tas silġ); *snowfinch*, li sponsun salvaġġ (għasfur); *snow flake*, silġa; farca (katra) borra; *snow slip*, biċċa silġ cbira li tinkata u tibka titgħerbeb l-isfel mal muntanja; *snow storm*, tempesta (burraxca cbira) tas-silġ; *snow white*, abjad silġ.

SNOWY—tas-silġ; collu silġ; abjad bħas-silġ.

SNUB—ngropp; għokda fli njam; ċanfira; mnieħer mfattar u mdaħħal il gewwa fin-nofs; ċanfira; ħasla; tkaċċat (tgħakkes siġar li ma jicbrux) bir-riħ etc.

SNUB NOSE—mnieħer mfattar u bil għadma (jew karkuċa) mdaħħla il gewwa fin-nofs.

SNUBBER — min iżomm gumna li toun ħierġa jew kegħda tvira l-isfel jew il barra.

SNUDGE — titgheżżeż; titrass; tirdossa; titchennen.

SNUFF—tabacc ta li mnieħer, musmar jew miċċ tal musbiħ; nifs il gewwa; il kiħ jew dac li jibka fit-tazza meta tixrob; tieħu it-tabacc; tinnaschia; tiġbed in-nifs il gewwa; ixxomm; tismiċċa; issewwi (jew tneħħi il miċċ ta) 'l-lampi jew ta musbiħ; *to snuff out*, titfi; tispiċċa għal collox; iggib fix-xejn; *to take a thing in snuff*, tieħu għalic; tieħu fastidiu; titfantas; *up to snuff*, b'għajnejh miftuħa; sargu; m'hux rieked; li ma titħakx bih bil giri.

SNUFF BOX - tabacchiera.

SNUFF TAKER—min jinnaschia jew jeħu it-tabacc ta li mnieħer.

SNUFFERS — smiċċatur; mkass tal lampi.

SNUFFLE — titchellem bli mnieħer (jew minn mnieħrec); il ħoss li tagħmel bi mnieħrec meta tiġbed in-nifs il gewwa bil kawwi; cliem mil li mnieħer.

SNUFFLES—sadda ta li mnieħer (ta min icollu flissioni).

SNUFFLING—ipocrita; li juri ħaġa b'oħra (li juri tjubja, bniedem falz).

SNUFFMAN—min ibigħ it-tabacc ta li mnieħer.

SNUFFY—donnu tabacc ta li mnieħer, mċappas bit-tabacc jew li fih riħa ta tabacc ta li mnieħer; mfantas; iffastidit; bil bulew; bil buri.

SNUG—chenni; titchennen; titghezzez għas-sħana jew għar-rdoss.

SNUGGERY—rocna għar-rdoss jew għal chenn; ħanut tax-xorb mchennen jew mwarrab.

SNUGGLE – titchennen; titghezzez, titrass biex tisħon.

SNUGGY—għar-rdoss; għal chenn, mghezzez ġmielu.

SNY—liwja (fli njam) il tuk; *snying*, tavla milwija mal poppa ta bastiment.

So—hecc; tant; ucoll; tajjeb, mela; collox sewwa; ħalli icun; għalecc; (mela); xi (bejn wieħed u jeħor); *do so*, għamel hecc; *you have cause, so have we all, of joy*, (Shakespear, *Tempest*), inti għandec għaliex tifraħ u aħna ucoll; *if it be my luck, so*, (Shakespear, *Merry Wives*), jeco hi minn xortija, ħalli tcun; *so help me God*, għalecc (mela) għejjnni o Sinjur; *have a score of men or so*, gib xi għoxrin ragel jew hecc; *so forth* jew *and so on*, etcetera (u il bkija); *so much as*, chemm (jista icun li.; *so much as you admire the beauty of his verse etc* (Pope, *Todd*), tammira chemm tammira il ġmiel tal versi tiegħu etc; *so so*, u hecc: oj! oj!; beni, beni; tajjeb, tajjeb; *so that*, għalecc; *so then*, għaldakstant.

SOAK—ixxarrab; issappap; tixxarrab; tissappap; issir għasra; tixrob sħiħ; tlegliga; tcun sponża (tischer); *soaker*, sacranazz, sponża.

SOAKING - li ixxarrab għasra; *soaking rain*, xita bil kliel li tagħmlec għasra; tixrob (xorb) sħiħ (socor).

SOAKY—mxarrab għasra; suppapa waħda; msappap.

SOAP—sapun; tissapna; tonfoħ (tfaħħar) lill

SOAP BUBBLE—bużżieka tas-sapun.

SOAP DISH – sapunjera.

SOAP SUDS – ilma tas-sapun (lissija bis-sapun).

SOAP WORK / SOAP HOUSE } fabbrica tas-sapun.

SOAPY—tas-sapun, bħas-sapun, collu sapun.

SOAR – titjir fil għoli; seker (falcun) ta sena; cerv ta erba snin; tittajjar fil għoli; titla fil għoli, togħla bil ħsebijet ta moħħoc.

SOARING – li jittajjar fil għoli; li imur fil għoli fil ħsebijiet tiegħu.

SOB—ifik; tolfok; ixxappap (issappap fl-ilma).

SO BE IT—basta li; bil patt li.

SOBER – makjus; tal kies fl-ichel u ix-xorb; li m'hux xurban jew fis-sacra (f'sessih); tneħħi is-sacra; ticcuieta; ticcalma; tibred.

SOBERLY – bil kies; bil quiet; mudest (xierak fi lbies); *to live soberly*, tgħix sewwa; tiecol u tixrob ftit chemm għandec bżonn; *to dress soberly*, tilbes mudest jew onest (bla tlellix).

SOBERSIDES—bniedem ta drawwiet quieti u sodi.

SOBOL—fergħa li toħroġ minn siġra u tixxebleo.

SOBOLIFEROUS – siġra li ittalla xtieli mil għeruk taħħa stess

SOBRIETY—astinenza; ichel u xorb chemm jinħtieġ

SOBRIQUET lakam.

Soc – il post (tokba) fejn tilħak li staffa fejn tpoġġi il lasta ta li standard ta riġment.

SOCIABLE—socievoli dħuli; minn tagħna; li iħobb jagħmilha man-nies; carrozza (tas-sinjuri, privata) b'żewġ postijiet wara biss; rota bi tlieta għal tnejn minn nies ħdejn (m'hux wara) xulxin; sufà li gej għamla ta S għal tnejn biex jistgħu jokgħodu jitchelmu wiċċ ma wiċċ (têt-a-têt).

SOCIAL—sociali; tal pubblicu; tannies; ta culħadd.

SOCIALISM – socialismu; comunismu; it-tagħlim ta xi nies li iridu li culħadd fid-dinja għandu icun xorta waħda m'hux x'uħud sinjuri jew għonja ħafna u oħrajn batuti.

SOCIALIST – socialista; min irid is-*socialism*.

SOCIETY—società; xirca; sħubija.

SOCK – peduna; is-sicca tal moħriet.

SOCKDOLAGER—il għeluk (it-tmiem jew id-decisioni) ta argument ta dibattiment jew ta custioni; id-dakka tal aħħar; il conclusioni; sunnara

bil molla li tingħalak u takbad il ħuta li tmiss il-lixca.

Socket—bucchin ta candlier; cimblor; ħofriet il għajn.

Socket chisel—furmatur wasa.

Socle - gebla (bħal pedistal) għal taħt statwa etc.

Socratic } Socratical } ta Socrate,il filosofu.

Sod - tuba bil ħaxix; paljett tal ħaxix; tgħatti bit-tub bil ħaxix.

Soda—soda; *soda water*, sodawoter, *baby soda*, flixcun soda żgħir.

Sodden - particip passat tal verb *seethe*.

Soddy—collu tub jew palietti bil ħaxix.

Soder—tissalda; stann għas-saldatura.

Sodomite—min hu mogħti għas-Sodomija; wieħed min-nies (abitanti) ta Sodoma.

Sodomy—sodomija; żina contra innatura.

Soe } So } bajja, mastella cbira; barmil għal l-ilma li jerfgħu tnejn fuk spallejhom b' bastun li igħaddi miż-żewġ widnejn.

Soever—chelma li tingħakad ma chelma (pronom) oħra tati actar saħħa; *whosoever*, cull min; dawc collha li etc.

Sofa—sufà.

Sofi—derwix; Maumettan religius.

Soffitt—soffitt; sakaf; sakaf birrusuni jew mkassam quadrati quadrati.

Soft—artab; mtenfex; civil; ħelu fli mgiba; pulit; moxx; merħi; ħelu fil widna; (lewn) m'hux kawwi jew carg, ma igħajjatx; *soft colours*, lewnijiet li ma igħajtux (delicati); *soft goods*; drappijiet, oggetti tal ħarir etc; *soft water*, ilma li jirgħi malajr massapun; *a soft person*, bniedem balalu (ħaġa belha, babbu); *soft!* bil mod!, kajla!; *a soft answer turneth away wrath*, bil chelma it-tajba toħroġ il far mit-tokba.

Soft—(fil pronunzia) li m'hux ta leħen jebes iżda li jinkara ħelu bħal *c* fil chelma *cinders*, (rmied) jew *g* fil chelma *gin* (ġnibru) u m'hux bħal *c* fil chelma *cat* (kattus) jew bħal *g* fil chelma *go* (mur).

Soft conscience — ta cunxenza rkika.

Soften—trattab; tirtab; tiċċara il lewnijiet; timmansa.

Soft grass—il ħurtan (ħaxix).

Soft headed—li moħħu ma tantx jarfa.

Soft hearted — ta kalb tajba; li iħoss malajr.

Softling—ħaġa ratba; wieħed (ragel) li donnu manenu; mdellel; mfissed; mgejjef.

Softly—bil mod; ħelu ħelu; kalkajla.

Soft money—flus tal carta.

Softness—rtubija.

Soft soap - sapun artab.

Soggy—niedi, msappap fl-ilma.

Soho - fejnu! hoj!, chelma (għajta) li biha il caċċaturi etc. igħajtu lill xulxin meta icunu fil bogħod; tgħajjat wara xi ħadd jew wara xi annimal fil caċċa.

Soi disant (akra *suà desàn*)—li jissejjaħ; li igħejd li hu jew li jismu.

Soil - art, ħamrija; tebgħa; ħmieġ; demel; bżar; żibel; art mtajna; fangazz; tħammeġ; iddennes; tnigges; iċċallas; iddemmel; tati id-demel jew il bżar lir-raba; titħammeġ; tittabba, *this stuff soon soils*, dan id-drapp malajr jittabba (jittabba jew jitħammeġ minn xejn, jew il ħmieġ malajr jidher fih).

Soiliness—ħmieġ.

Soily—maħmuġ.

Soiree (akra *suarè*)—stedina, lakgħa għand xi ħadd fil għaxija għal conversazioni.

Sojourn —għamara; kgħad; tgħammar; tokgħod.

Sojourner — min jokgħod f'post għal ftit taż-żmien.

Sol - sold Francis; sol (nota).

Solace—tfarraġ; idderri; tgħaddi iż-żmien lill; tfarriġ; mogħdija taż-żmien lill.

Solaceous—li ifarraġ jew iderri.

Solander — marda (mxija) taż-żwiemel.

Solano—riħ (lbiċ) jaħrak chif jinħass u igħedulu fi Spanja.

Solanum nigrum — il bella donna; *solanum lycopersicum*; it-tuffieħ tadam; *solanum tuberosum*, (is-sigra tal) patata.

Solar — tax-xemx; xemxi; *solar spots*, it-tbajja li hemm fix-xemx; *solar year*, sena (ta tnax il xahar), *solar system*, is-sistema solari jew ix-xemx bil pianeti collha li hemm iduru ma dwarha.

Solarize — tagħmel il ħsara (fil fotografija) billi tħalli wisk il camera esposta fix-xemx.

Solary—tax-xemx.

Sold—jena bgħet; mibjuħ.

Solder—tissalda

Soldering—saldatura (stann); *soldering iron*, saldatur.

Soldier—suldat; isservi jew tagħmilha ta suldat, *I've been soldiering*, (**Dickens**, *Black House*), cont inservi ta suldat.

Soldier crab—il bebbux tal granċ

Soldiering—is-servizz (għamil) ta suldat.

Soldierlike / **Soldierly** } militari; ta suldat.

Soldiery—l-armata; is-suldati collha flimchien; il militar.

Sole—lingwata (ħuta); pett ta żarbun; għażeb; wieħed waħdu; biss; tagħmel kiħ jew pett f'żarbun; *I want to have these shoes soled*, irrid nagħmillu il pettijiet (kigħan ġodda) lil da'ż-żarbun; *though he himself be sole and unmarried* (**Ayliffe**, *Parergon*) għad illi hu chien għażeb (waħdu, m'hux miżżewweġ).

Sole leather — ngħal (gild għal pettijiet).

Solecism—difett (nukkas) fil cliem li jigi mil l-injuranza, mgiba ħażina fis-società (kuddiem in-nies).

Solecist—min igib ruħu ħażin jew jonkos fi cliemu kuddiem in-nies.

Solely—waħdu; biss.

Solemn — sollenni; ta btala jew festa cbira; seriu; impurtanti; li juri (ta) kima jew serietà cbira; *to put on a solemn face*, turi wiċċ seriu.

Solemnity—sollennità; festa jew btala cbira; għid; dinjità; cobor; serietà

Solemnize — tissollennizza; tagħmel festa cbira; tħares il ħdud u il btajjel.

Solemnly—sollennement; bis-sollennità; bil cobor; bis-serietà, bil kima collha.

Solen—caxxa (caxxun, soddà) fejn ipoġġu siek micsura etc. ma titħarrieċ u il csur jagħkad.

Solenoid—current elettricu ċchejchen.

Solfanaria—miniera (barriera) tal cubrit.

Solfatara — xakk, tiċrita fil blat, (sfog) ta vulcan.

Solicit—tleħħ; tgħaġġel; tkabbeż; titlob u targa titlob li tkankal lill dac li icun; tkankal; tincuieta; iggagħal (tħajjar) lill xi ħadd jagħmel delitt; tati fastidiu, iddejjak billi titlob u targa titlob; tixtri (tħajjar) bir-rigali lill xi ħadd.

Solicitant—li jitlob; lħiħ.

Solicitation—taħbit biex tara chif tagħmel u tixtri bir-rigali lill xi ħadd.

Solicitor—procuratur legali; lħiħ; min hu għaġġiel, min ikabbeż lill; għaġġieli; sollecitatur.

Solicitor general — il procuratur legali (bħal l-avucat) tal curuna fl-Inghilterra, Irlanda etc.

Solicitous—lħiħ; li għandu mitt sena (ansius) biex jakla grazia; bil ħrara; mgħaġġel; incuiet jew mdejjak; *we were not a little solicitous for her return*, (**Anson**, *Voyages*, *Bk. III*), aħna xejn ma chelna ħeġġa li narawha tigi malajr.

Solicitude—ħeġġa; għaġġla; ħrara; leħħa.

Solid—solidu, jebes; sħiħ (mastizz); ħaġa mimlija jew mastizza; magħkud, ta flimchien (ħaġa waħda); *a solid vote*, vot wieħed ta ħafna nies flimchien (li ivvotaw xorta waħda); *solid food*, ichel solidu (m'hux merak jew brodu).

Solidarity — solidarietà; cumpannija, xirca (li għandhom interessi waħda, flimchien).

Solidate—issaħħaħ.

Solidify—issaħħaħ; tati is-saħħa, tagħkkad u tagħmel ħaġa waħda; twebbes.

Solidity—saħħa; ebusija; kawwa.

Solidungulous — li għandu difru biċċa waħda (bħal dac taż-żwiemel)

Solifidian—min jidhirlu li bil fidi biss (bla opri tajba xejn) tista issalva.

Soliloquize — titchellem (titħaddet) waħdec.

Soliloquy—taħdit ta wieħed waħdu.

Soliped—annimal li għandu difru biċċa waħda.

Solipedous—ara *solidungulous*.

Solitaire—solitariu; waħdu; eremit; solitâr (midaljun, misluta, jew circhett b'gebla, rubin, diamant etc) waħda); buttuna tal għonk.

Solitarian—eremita.

Solitary—waħdieni; solitariu.

Solitude—solitudni; post mwarrab u cuiet bla nies; kgħad ta wieħed waħdu.

Solivagant—li jiġġerra waħdu.

Sollar—daħla għal miniera.

Solo—sulu (fil musica, biċċa għal wieħed waħdu) — *solist*, min icanta jew idokk biċċa waħdu.

Solograph — stampa meħuda '(iccuppiata) bit-*talbotype*

Solstice — solstiziu; meta il ġurnata tiekaf jew li ma titwalx (fis-sajf) jew ma tiksarx (fix-xitwa) actar.

Solstitial - tas-solstiziu.

Soluble—li jinħall; li idub fl-ilma etc; *solubleness*, ħalla; tidwib.

Solute — merħi; mitluk; hieni; li dejjem jidħac ma jimpurtah minn xejn; li jinħall jew idub; tħoll; iddewweb.

Solution—tidwib; ħalla; soluzioni; tifsir; pagament (ħlas) lill wieħed li icollu jeħu; it-tmiem ta marda.

Solutive—li iħoll; li idewweb; li jinħall; li idub.

Solvability—solvibilità (li wieħed icun solvibbli jew icollu il capacità jew minn fejn iħallas).

Solvable—li tista tfissru; li jista jitfisser; somma li tista titħallas; (li jista iħallas) solvibbli.

Solve — iddowweb; tħoll; tfisser, taħdem jew issolvi; *to solve a problem*, issolvi (tfisser) jew taħdem problema.

Solvency—setgħa għal ħlas; ħlas.

Solvend—sustanza (chimica) lesta biex tiddewweb; ħaġa għat-tidwib.

Solvent—li idewweb; li iħoll; li jista iħallas; li għandu mnejn iħallas.

Solver—min jispiega jew ifisser.

Somatic / **Somatical** } tal gisem; materiali.

Somatist — min jammetti li ma jesistix ħlief il gisem tal bniedem biss; materialista.

Somatology - trattat fuk il gisem tal bniedem; tagħlim fuk il ħwejjeġ materiali.

Somatotomy - anatomia.

Sombre / **Sombrous** } mudlam; sewdieni; ta swied il kalb; trist; *sombrousness*, dlam; swied il kalb.

Some—xi; ftit.

Somebody—xi ħadd; xi ħaġa (xi persuna cbira); *he boasts to be some body*, jiftaħar li hu xi ħaġa cbira.

Somehow—b'mod jew b'jeħor; b'xi mod.

Somer - żiemel tat-tagħbija.

Somersault / **Somerset** } kabża bil gabriola fl-aria; cucrumbajsa fl-aria; tagħmel il cucrumbajsi fl-aria.

Something—xi ħaġa.

Sometime—xi darba; darba waħda.

Sometimes—xi drabi; dakkiet; minn xi dakkiet.

Somewhat—ftit u xejn.

Somewhere—xi mchien.

Somewhile — xi darba; għal xi żmien.

Somnambulate—timxi fi rkad; tbati bil ħmar il-lejl.

Somnambule—min jimxi fi rkad; min ibati bil ħmar il-lejl.

Somnambulism — mixi fi rkad; il ħmar il-lejl; sonnambulismu.

Somnambulist—ara *somnambule*.

Somnial—tal ħolm.

Somniferous—li igib ngħas; rakkadi.

Somniloquence / **Somniloquism** / **Somniloquy** } discors, cliem fi rkad.

Somnolence } ngħas.
Somnolency }

Somnolent — bi ngħas.

Somnopathy — ngħas li jigi bil mesmerismu.

Son — iben; wild; *his sons*, uliedu; *son-in-law*, żewġ bint dac li icun.

Sonance — ton; dakk; leħen.

Sonant — tad-dakk; li idokk; li fih leħen.

Sonata — dakka; biċċa għad-dakk jew biex tindakk (m'hux għal cant).

Sonatina — biċċa żgħira għad-dakk (biex tindakk).

Soncy — allegru; hieni; cuntent, daħcani; wiċċu għad-dawl.

Song — għanja; canzunetta; ħaġa żgħira; bagatella; ħrafa; ċajta; *an old song*, b'ħabba (ftit flus); *it was bought for a mere song*, inxtara b'ħabba; *he was forced to resign for an old song* (Addison), ġagħluh jitlak għal ftit flus (għal somma wisk żgħira).

Song bird — għasfur tal għana.

Song craft — il ħila (il ħabta) tal composizioni ta (li wieħed jicteb) il versi jew il poesija.

Songful — melodius.

Songster — għannej; għasfur tal għana.

Songstress — għannejja (mara li tgħanni)

Sonifer — strument għat-turxien biex bih jistgħu jisimgħu (biex iwasslulhom id-discors f'widnejhom).

Sonless — bla tfal.

Sonnet — sunett (poema ta erbatax il vers); *sonnet writer* jew *sonnetter*, min jicteb is-sonetti.

Sonorific — li igib id-dakk.

Sonorous — li idokk, li idamdam.

Sonsi — ara *soncy*.

Soon — malajr; dlonc; kabel il wakt; cmieni; *how is it that you are come so soon to day ?*, chif chien li inti gejt hecc cmieni illum ?; *as soon as*, malli; *as soon as possible*, mil l-actar fis; *sooner or later*, illum jew għada; issa jew imbagħd.

Sooping — cnis; *soopings*, iż-żibel li jinchines (il cnis).

Soot — nugrufun; ġmied; iggemmed; iċċappas, tħammeġ jew iddemmel raba bin-nugrufun; *the land was sooted before* (Mortimer, *Husbandry*), l-art demmluha bin-nugrufun kabel.

Sooth — veru; tassew; is-sewwa; ħelu; li jati piacir; *in sooth*, tassew.

Soothe — iżżiegħel bi; thejjem; tmelles, tfissed; iddellel; issabbar; ticcuieta; timmitiga; ittaffi.

Soothing — li itaffi; li jiccalma jew iberred; li iżiegħel bi.

Soothly — bis-sew; tas-sew; verità.

Soothsay — tbassar; tħabbar; tħabbira; verità; *soothsayer*, bassâr; ħabbâr; wieħed li igħejd hu icun veru, iseħħ.

Sooty — mgemmed; mimli ġmied jew nugrufun.

Sop — ħobż mxarrab f'xi mbit, ħalib etc; ħaġa li biha issicchet jew tagħlak ħalk xi hadd; caramella; cejċa etc; ixxarrab; issappap.

Soph — student ta Università.

Sophi — ir-Re tal Persia.

Sophic } li igħallem il għerf.
Sophical }

Sophism — sofismu; argument sbaljat; tchewtil; raġunar bil ħajna.

Sophist } min jirraġuna bis-*sophisms*.
Sophister }

Sophisticate — tħallat ilma ma imbit jew kanneb mitħun mal bżar jew ramel maz-zoccor etc. (tħallat ħaġa ordinaria ma ħaġa tajba u tbieħ collox b'tajjeb); tħażżen.

Sophisticated — mħallat; m'hux pur jew genwin.

Sophistry — raġunar falz.

Soporate — tixxaħxaħ; rieked.

Soporiferous } li igib ngħas; li
Soporific } ixaħxaħ; narcoticu.

Sopher — min ifettet jew ixappap ftiet fil brodu etc.

Soprano — supran.

Sorb — siġra taż-żorba; *sorb apple*, iż-żorba (frott),

Sorbet — gelat.

Sorcerer — saħħâr.

Sorceress — saħħara.

Sorcery — seħer; sħarijiet.

Sord — paljetti bil ħaxix.

Sordes — ħmieġ; kieħ (dac li jokgħod fil btieti etc).

Sordid — maħmuġ; mkankal; xħiħ; għadma; ħanżir; *sordidity*, xeħħa

Sordine }
Sordet }
sordina.

Sore — gerħa; ferita; miġruħ; marid; juġa; ħażin; kawwi; cbir; twaġġa; *sore throat*, ugigħ fil grieżem; *sore eyes*, ugigħ il għajnejn; *he has a sore foot*, għandu sieku tuġgħu.

Sorel — cerv tat-tielet sena; lewn li jati fl-aħmar; ħamrani.

Sori — iż-żerrigħa tal felci li tcun wara fil werak.

Sorn — tidħol biex torkod fil camra fejn ġa icun hemm ħadd jeħor f'lucanda.

Sororicide — ktil jew kattiel tal oħt.

Sorrage — żbul tal kamħ jew xgħir li icun għadu aħdar.

Sorrel — il ħaxixa Inglisa; agretti; lewn ħamrani (li jati fl-aħmar).

Sorrow — nichet; għali; ħasra; xogħfa; dispiacir; tagħli; titħassar; jiddispiacio.

Sorrowful }
Sorry }
mnicchet; mgħolli; mħassar; iddispiaċut; *I am very sorry*, jiddispiacini wisk.

Sort — gens; għamla; katgħa; speci; xorta; qualità; xorti; destin; tagħmira (caxxa) tipi sħiħa; taħtar; tagħżel; tkassam; tirranġa collox f'locu (chif imur); ticcastiga; tagħmila ma; takbel; tcun (icun) adattat jew igħejd (tgħejd ħaġa għalic etc.); *it sorts well with your fierceness*, (Shakespear, *Henry V*), ighejd wisk (jakbel ħafna) mal killa tiegħec; *what friends we sort with etc.* (Cowper, *Tirocinium*), ma liema ħbieb nagħmluha (jew nagħżlu biex nagħmluha maħhom); *out of sorts* m'hux f'lococ; tcun tħossoc ħażin; *I feel out of sorts to-day*, ma nħossnix f'saħti (f'sicti) illum; *out of sorts*, niekes (caxxa) minn xi tipa; *to run upon sorts*, ticcomponi biċċa b'tipi ta bosta xorta u għalecc trid tieħu minn bosta caxex; *sortable*, li jista jingħażel.

Sortation — għażil, għażla, tal ittri etc.

Sorted — magħżul.

Sorter — min jagħżel l-ittri f'posta etc.

Sortie — ħarġa; sortita għal għarrieda ta suldati għal fuk camp jew fortizza tal għedewwa.

Sortilege — is-sengħa jew id-drawwa li tagħmel ix-xorti; tħabbir x'għandu jiġri minn bniedem billi ittalla (tagħmel) ix-xorti.

Sortition — għażla bix-xorti.

Sortment — għażla; għażil; pacc santi etc magħżulin minn cull xorta u daks.

Sorty — xorta; bħal xulxin.

Sospiro — nifs; mistrieħ (fil musica).

So so — u hecc; indifferenti.

Soss — tintelak; tinxteħet bħal wieħed għajjien (jew ta għażżien) fuk siġġu; tixħet ħaġa bla cont jew fejn giè giè; bniedem għażżien; wakgħa bis-salt jew cbira; cawlata; tgħerfixa; għasida jew taħwida sħiħa.

Sot — sacranazz; sponża; stupidu; ħaġa belha; balalu; tbelleh; iggennen titbellaħ.

Sotadic — poesija (versi jew chitba) oxxena jew mokżieża.

Soteriology — trattat fuk is-saħħa; ix-xienza chif iżżomm tajba is-saħħa.

Sothic — tas-sena Egiziana jew tassena ta 361 ġurnata; *sothic period*, żmien (fil cronologija Egiziana) ta 1460 sena

Sottish — mogħti għax-xorb; ibleħ; balalu; stupidu.

Sotto voce — bil mod; minn taħt lsien.

Sou — sold Franciż.

Soubrette — camriera f'ħanut; il mara li tagħmilha ta seftura f'opra tat-teatru; mara intriganti (li tħobb tindaħal f'collox).

Souffe — suflè.

Sough — (akra *saff*) canal; mogħdija; passaġġ taħt l-art; tvenvin; tisfir; jew dac il ħoss li jagħmel ir-riħ meta icun jonfoħ u jinstama minn xi xkuk tal bwieb etc; tneħida cbira; żiffa ħelwa; dicerija; għajdun; tvenven; tonfoħ u tagħmel dac il ħoss li jagħmel ir-riħ; tieħu in-nifs kawwi bħal meta wieħed icun rieked; titchellem b'leħen monotonu jew li idejjak il

kalb; *there is a sough in the country about that six hundred pounds* (**Scott**, *Antiquary*), fir-raħal culħadd kiegħed igħejd fuk dawc is-sitt mitt lira; *to keep a calm sough*, iżżomm is-schiet.

Sought—jeua etc fittixt; mfittex.

Soul—ruħ; bniedem; kalb; *not a soul knew of his coming*, ħadd (ebda bniedem) ma chien jaf li gej.

Soulless—bla ruħ; bla ħila; gigna.

Sound—leħen; dakk; ħoss; daħla tal baħar; baħar kasir; scandall; sħiħ; kawwi; tajjeb; iddokk; tiscandalja; tipprova; tesamina; idokk; icolloc leħen; iddamdam; tagħmel ħoss; *he arrived safe and sound*, wasal kawwi sħiħ.

Soundage—dritt (ħlas) ta li scandaljar.

Sound board—cappa etc fuk pulptu etc biex il cliem jinstama tajjeb min-nies.

Sounder—merħla ħnieżer salvaġġa.

Sounding—li idamdam; li jagħmel ħoss; li idokk; li jinstama; (stil) bombasticu; scandaljar.

Soundness—saħħa; kawwa; tjubija.

Soup — tisjir; soppa; belgha; ftit; timxi (tgħaddi) mkajjem mkajjem bi lbies ta gala etc; *soup kitchen*, tisjir għal fkar (bħal caldarun li jagħmlu f'Għejd li Mwiet etc).

Souple—bħal marżebba jew lembuba għad-dris tal kamħ; stanga; bastun oħxon.

Sour—kares; mkit; bla misjur; (frott): tkarras; tmakkat; tikras; issir mkit; *sour grapes*, hecc igħejdu għal wieħed li imakdar ħaġa il għaliex ma icunx jista jaccwistaha; *sour eyed*, mkit; b'wiċċu mkarras; *sour sop*, bniedem bużżieka; wiċċ lascri; wiċċ ħmieti jew wiċċu dejjem mkarras.

Source — nixxigħa; għajn; bidu; tibda; toħroġ; icolloc bidu.

Sourde — tibda; toħroġ; icolloc bidu.

Sourdet—sordina tal violin etc.

Sourdine - sordina tal armoniu etc.

Sourish—ftit u xejn kares; jew mkit; li jati fil krusa.

Sourness—krusa; mkata; ħerra.

Sous—(akra *sù*) iben.

Souse — widnejn, sakajn, etc. tal ħanżir immelħin; widna; tgħaddisa; tixriba fl-ilma; tmellaħ sakajn, widnejn, etc tal ħanżir; puntal; tgħaddas; ixxarrab fl-ilma; tati is-salt jew takbes fuk ħaġa bħal ma jagħmel is-seker meta jati is-salt għal għasfur li icun irid jakbad; tati is-salt għal għarrieda; issawwat; tati dakkiet għal għarrieda.

Souter - scarpar; ċabattin.

Souterly—ta scarpar; ta ċabattin.

Souterrain — sotterran; għar fil blat taħt l-art.

South—nofs inhar (riħ); ta nofs inhar; tgħaddi jew tiscorri il meridian ta pajjis etc.

South east—xlocc; *south easterly*, mix-xlocc; *south eastern*, tax-xlocc.

Southerly—ta nofs inhar; għan-nofs inhar.

Southern—ta nofs inhar; li hu għan-naħa ta nofs inhar.

Southerner—wieħed li igħammar fil pajjisi tan-naħa ta nofs inhar.

Southernmost—li hu l-actar għan-naħa ta nofs inhar.

Southern wood—l-erba bianca.

Southing—li sejjer lejn nofs inhar; xeħta (gibda) lejn in-naħa ta nofs inhar.

Southson—wieħed li igħammar fil pajjisi tan-naħa ta nofs inhar.

Southsay—tħabbira; basra; tħabbar; tbassar.

Southward—tal pajjisi ta nofs inhar; leju nofs inhar.

South west—lbiċ.

Southwester — riħ jew xeħta ta riħ kawwi mil lbiċ; lbiċata; sawister; cappell (bħal berritta) tax-xokka miżbugħa għal baħrin li jilbsu fixxita abbord.

Souvenir—tifchira; ricordiu.

Sovereign—sultan; suvran; lira; l-ogħla; l-akwa; fuk culħadd.

Sovreignty—saltna, is-setgħa jew il kawwa li għandu sultan; supremazia, il cmand (l-ogħla cmand) fuk culħadd

Sow—ħanżira; każkuża; majjala; ingott (biċċa) ċomb; dudu bħaċ-centupied; tiżra; ixxerred; tħit.

Sowans—ħobż tal granza; ħobż li jagħmlu mil ħliefa tal ħafur.

Sower—min jiżra jew ixerred.

Sowing—żriħ.

Sowl—tiġbed (tcarcar)bniedem etc. minn widintu.

Sown—miżruħ.

Sowthistle—il kanċlita (ħaxixa).

Sozzle—tħallat li tagħmel tgħerfixa jew għasida waħda; ixxerred l-ilma jew iċċaflas.

Spa—ilma minerali; nixxigħa tal ilma minerali.

Space—wisa; cobor; spaziu; ftit taż-żmien; tispazia; timla bli spazii (fli stampa); *after some small space he sent me hither*, (**Shakespear**, *As you like it)*, wara ftit taż-żmien bagħatni hawn; *to space out*, twassa bli spazii (tinterlinja) biċċa composta (fli stampa).

Spaceful—wasa; spazius; li imidd.

Spacious—wasa; cbir.

Spaddle—mgħażka żgħira; lexxuna għat-tinkix tar-raba.

Spade—mgħażka; luħ; pala; spadi jew pichi (culur fil carti, tal-logħob); cerv ta tliet snin; eunucu, annimal msewwi jew moħsi; tagħżak; tnakkax b'lexxuna (ir-raba).

Spadebone—il pala (għadma) ta li spalla.

Spadiceous—lewn ħamrani mitfi; bajju.

Spado—bniedem li m'hux tajjeb biex icollu it-tfal.

Spagyrist—spiżżjar.

Spahee—wieħed tal cavlarija Torca.

Spake (floc *spoke)*—temp passat ta *speak*, jena tchellimt etc.

Spakinet—xibca għal kbid tal granci.

Spale—lakxa; scalda (njam); traversa; pal, biċċa njam biex issaħħaħ jew torbot (f'bastiment etc)

Span—xiber (mkejjes bl-id miftuħa); it-tmienia waħda ta kama; ftit żmien; żmien kasir; parilja żwiemel; żewġ bhejjem (bakar etc) marbutin b'madmad etc flimchien; *span*, iddawra collha tal ħnejja; tkis bixxiber; tkejjes; tasal (tilħak) minn moll għal jeħor etc; *the bridge that spans the river*, il pont li jilħak minn xatt għal l-jehor tax-xmara.

Spancel—xchiel (ħabel li bih jorbtu jew ixecclu sakajn il bakra etc).

Spandrel wall — ħajt mibni fuk ħnejja (fuk l-estradoss).

Spane—toftom.

Spangle—antaċċola; iżżejjen bl-antaċċoli; tlekk; tilma; tiddi.

Spangled—mżejjen bil (collu) antaċċoli.

Spaniard—Spaniol (wieħed minn Spanja).

Spaniel — chelb żgħir spanjol; melliesi, min imelles jew jimpustura.

Spanish — Spanjol (lsien Spanjol); ta Spanja; *spanish black*, iswed (ġmied) li isir bis-sufri maħruka; *spanish fly*, xorta ta dubbiena; il cantaride; *Spanish liquorice*, sugu jew għud is-sus.

Spank—tati (issawwat) b'idec miftuħa (bil pala tal id).

Spanker — bniedem li ipassi (li jagħmel passi cbar) bniedem cbir u għoli (li fih ragel sewwa); randa (biċċa kluħ ta dan l-isem).

Spanking — li imidd fil pass; li għandu pass cbir; cbir; li fih gisem jew mgissem sewwa; matnazz; daks ġolf.

Spanking breeze — żiffa kawwija; riħ ftit u xejn ħajj.

Spanlong—minn tul xiber; b'xiber; li fih xiber tul.

Spanner - manilja; il grillu jew il chelb ta carabina.

Span new—ġdid fiamant.

Span roof—sakaf li gej bix-xewca jew hecc ∧.

Spar—arblu (zocc cbir ta siġra tajjeb għal arblu ta bastiment); antinjola; travu żgħir; pastas (għal sakaf); stanga; traversa ta bieb; tiggieled bil ponnijet; titlewwem; sarâr bil ponnijiet; ġlieda; tkabida żgħira; lewm; issaccar; takfel bi stanga jew traversa; ixxejjer (timmaniġġa) idejc fis-sarâr meta tati jew tilka id-dakka.

Sparable—taċċ ta li scarpan.

Sparadrap — sticc (incirata) ta li spiżżiari.

Sparagus—sprağ.

Spare—tfaddal; twarrab; tkieghed fil genb; tiffranca; tkanceċ; taħfer; taħli; titlef; tbarri; ma tistax tagħmel jeħor jew tgħaddi minn għajr; żejjed; mfaddal; mkanceċ; magħlub; niexef; economija; tkanċiċ; fetħa (xakk) f'dublett etc; *a spare bed*, sodda żejda; *I have two more to spare*, għandi tnejn oħra żejda.

Spareness—nixfa; għelubija.

Sparer—kancieċ; min ifaddal jew jarfa.

Sparerib — custiljata tal majjal mkaxxra mil-laħam.

Sparing—ftit; xott; niekes; mkanceċ; li ifaddal; kancieċ; li iħobb jaħfer jew iħenu għall; tal ħniena.

Sparingly—bil ftit; bit tkanċiċ; bil kies (m'hux bil ħala); rari; cull tant il tant.

Spark—xrara: suffarell; wieħed fuk ruħu donnu suffarell; namrat; titfa, ittajjar ix-xrar (toħroġ minnec ix-xrar)

Sparker / **Sparkarrester** } xibca fiċ-ċumnija tal macna tal vapur tal art biex iżżomm li ma itirx ix-xrar.

Sparkish—fuk ruħu; liebes bi lbies igħajjat jew ilellex

Sparkle—xrara; suffarell; ittajjar ix-xrar; tlekk; tilma; tiddi; ixxerred.

Sparkling—fuk ruħu; ħaj; li ilellex; jilma, jiddi jew ilekk.

Sparling—ferħa ta salamuna; ħuta żgħira.

Sparlyre—il pexxun.

Sparpil—tisparpalja; ixxerred.

Sparrow—għasfur tal bejt.

Sparrow bill—ara *sparable*.

Sparse—mxerred; ħafif (l'hawn u l'hemm); ixxerred.

Sparseness—tixrid

Spartan—kalbieni; tal curaġġ.

Spasm—ugigħ; spasmu; sforz f'dakka (salt cbir li tati biex tagħmel ħaġa iżda li icun għal xejn); *a spasm of repentance*, sforz għal xejn tal indiema.

Spasmodic—tal ugigħ rkik; ta li spasmi.

Spat—(temp passat ta *spit*)—jena bżakt etc.

Spat—il bajd tal frott tal baħar, tal ostrichi etc.; tbid (frott tal baħar); tiggieled; titlewwem.

Spatch cock—tajra (tigieġa etc.) li malli toktolha issajjarha (tixwiha).

Spate—salt xita; xebgħa xita li tinżel għal għarrieda l-actar fejn hemm il muntanji.

Spate bone—il għadma ta li spalla.

Spathura—għasfur ta dan l-isem li għandu munkaru twil b'dembu jispiċċa b'żewġ rixiet twal u fit-tarf jispiċċaw bħal żewġ pali, u li jinsab f'pajjisi tal America t'Isfel.

Spatiate—tiggerra; timraħ.

Spatter—iċċallas; tħammeġ jew iżżelleġ (timla cullimchien) bit-tajn; tbeżżak.

Spatter dash—ghetti għal dawc li jircbu fuk iż-żiemel.

Spatte—tati il culur f'xi bnadi fil fajjenza (chif jagħmlu fil fabbrichi).

Spatula—sicchina ċatta għal macinar ta xi trab etc. ta li spiżżiari jew taż-żebbigħa; strument tat-tobba biex iżommu l-isfel lsien fil ħalk.

Spauld—li spalla.

Spavine—isem ta marda taż-żwiemel (f'riġlejhom ta wara bejn rcobba u'l pastur).

Spawl—tbeżżak l'hawn u l'hemm; timla cullimchien bil bżiek; tbeżżik l hawn u l'hemm.

Spawling—bżiek.

Spawn—bajd tal ħut; tbid (il ħut).

Spawner—ħuta li tbid (bil bajd).

Spay—tekred (tneħħi) il għankud tal bajd ta annimal; tagħmel b'mod li annimal (mara) ma jistax icollu frieħ.

Speak—titchellem; titħaddet; tgħid; *to speak against*, titchellem contra ta; *to speak for*, titchellem favur ta; *to speak out*, titchellem ċar, tgħid collox bla biża ta xejn.

Speak house — parlatoriu (tas-sorijiet).

Speaker—min jitchellem jew jitħaddet il president f'cunsill, cumitat etc.

SPEAKING—tal cliem, tad-discors; *a speaking tube*, tubu (cannol etc.) biex titchellem minn camra għal l-oħra etc. minnu; *to be on speaking terms*, tcun taf bniedem chemm chemm, li tgħelmu cull tant biss; *speaking trumpet*, bħal lembut cbir li jitchelmu bih abbordijiet minn bastiment għal l-jeħor biex il vuci tasal; porta vuci.

SPEAR—lanza; tinfed b'lanza; ragel armat b'lanza.

SPEAR HEAD—il ħadid etc. fit-tarf tal lanza.

SPEAR STAFF—il lasta tal lanza.

SPECIAL—barrani; speciali; ta barra mis-soltu; magħmul biss għal wieħed waħdu (għalih biss); ma għandux x'jaksam ma ħadd jeħor.

SPECIALIST—specialista; bniedem li hu pratcu ferm f'ħaġa, sengħa etc.

SPECIALLY—specialment; particularment; l-actar.

SPECIALTY—pont, ftehima, patt f'cuntratt; cuntratt speciali; obbligazioni; *specialty debts*, obligazionijiet, cuntratti ta dejn (djun) firmati u bis-sigill.

SPECIE—flus cuntanti (deheb u fidda) u m'hux carti etc.

SPECIES—gens; speci; xorta; xbiha; (fil medicina) taħlita ta trab (trab mħallat).

SPECIFIC—specificu; medicina, duwa li tagħmel effett (li tiswa u tfejjak malajr); particularizzat; magħżul minn oħrajn.

SPECIFICATION—tismija magħżula; specificazioni; għażla ta ħaġa minn oħra; tifsira u wiri sewwa ta liema ħaġa.

SPECIFY—turi; tagħżel ħaġa minn oħra; tispecifica; tgħejd liema.

SPECIMEN—campiun.

SPECIOUS—sabiħ; dieher.

SPECK—tebgħa; nicta; bużżieka; ixxaħam (il grass) tal baliena etc; ittabba; tnicchet.

SPECKLE—tebgħa żgħira; ittabba.

SPECKLED—mtabba; mnakkax b'ħafna lewnijiet.

SPECS (f'loc *spectacles*)—nuċċali.

SPECTACLE—spettaclu; wirja ta ħaġa jew ħwejjeġ ta min jarahom (bħal mostra jew wirja cbira), logħob ta'nnar; opra tragica etc f'teatru etc.)

SPECTACLED—bin-nuċċali, li jusa innuċċali.

SPECTACLES—nuċċali.

SPECTACULAR—ta li spettaculi.

SPECTANT—li kiegħed iħares il kuddiem.

SPECTATOR—min iħares jew jara x'ked isir f'teatru etc.

SPECTATRESS } mara li tcun tħares
SPECTATRIX } f'teatru etc.

SPECTRAL—ta ruħ jew fatat; bħal ruħ jew fatat.

SPECTRE—ruħ, fatat.

SPECTRUM—dell, dehra (figura) ta ħaġa li tara meta icolloc għajnejc magħluka; dehra xbiha ottica (chif tidher fil għajn) tax-xemx etc. li issir fuk ħajt jew biċċa mifruxa, b'raġġ tad-dawl; *spectra* il plural ta *spectrum*.

SPECULAR—li hu bħal mera; li igħejn il vista.

SPECULATE—titħaseb; tħabrec; tispecula; tistudia u tara chif tagħmel ħaġa; tispecula; tara u targa tara sewwa ħaġa chif għandha issir etc. tixtri salt affarijiet bi rħis u iżżommhom għandec sa chemm jogħla issuk taħhom biex takla minnhom.

SPECULATION—tħassib; tħabric; speculazioni.

SPECULATIST } min jispecula; jit-
SPECULATOR } ħasseb jew jistudia chif jakla fin-negoziu; speculatur.

SPECULUM—mera; strument tattobba biex bih iżommu miftuħ fejn icunu iridu jesaminaw jew joperaw minn gewwa fil gisem.

SPED—it-temp u'l particip passat tal verb *speed*.

SPEECH—spiċ; cliem; taħdit; għajdun; discors; *speech maker*, min jagħmel discors jew spiċ; min jitchellem fil publicu fuk xi suggett.

SPEECHIFIER—min jħobb jagħmel id-discorsi jew spiċis fil publicu.

SPEECHIFY—tagħmel discors jew spiċ; titchellem fil publicu fuk xi suggett; tcun tħobb tagħmel li spiċis.

SPEECHLESS—mutu; mbicchem; bla cliem.

Speed — ħeffa, għaġġla ; bżulija ; mixi; giri; risk, mawrien tajjeb f'ħaġa; għajnuna ; protettur; tħaffef ; tgħaggel; jirnexxilec (tirnexxi, tmur tajjeb) f'ħaġa ; tipprotiegi ; tiekaf ma jew tgħejn ; tgħaddi il kuddiem ; *Heaven so speed me in my time to come,* (Shakespear, *Merry Wives etc.),* is-Sema jekaf miegħi għalli gej; *more haste less speed,* il kattusa għaggelija tagħmel l-uliedha għomi.

Speeder—min igħaggel jew iħaffef; macna.

Speedful — li jinħtieġ ; li jiswa ; utli; ħafif; bieżel.

Speedless—rieked ; bil mod ; li ma igħaggilx ; li imur bil mod.

Speedwell—pianta li tagħmel fjur bħal *forget-me-not* (jgħedulha ucoll *veronica*).

Speedy—ħafif ; bieżel ; li igħaggel.

Speedily—bil ħeffa; bil għaġġla ; bil bżulija.

Speediness—ħeffa; għaġġla ; bżulija.

Speer—tistaksi ; titchixxef.

Speiss—metall, nickel m'hux rfinut.

Spelding—baccaljaw niexef.

Spelful — bis-sħarijet.

Spell—seħer; venda; xogħol; xogħol li isir min-nies li kegħdin għalecc, wara xulxin u chif imisshom; ftit żmien; żmien kasir; tispelli; issaħħar; tmur bil venda ; tagħmel ix-xogħol bin-nies wara xulxin culħadd meta imissu.

Spell bound – msaħħar.

Spelling — chif tispelli jew ticteb il cliem; ortografia ; *spelling book,* abbecedariu ; ctieb fejn it-tfal jitgħalmu chif jictbu jew jispellu il cliem ; ctieb li bih titgħallem l-ortografia.

Spelter — żingu m'hux maħdum jew rfinut sewwa.

Spencer—ceppun ; ġlecc ta mara ; ġlecc.

Spend — tonfok ; taħli ; tgħaddi (tagħmel żmien f'post etc.) ; *we went to spend a whole month there last year,* morna għaddejna xahar hemm issena l-oħra; *to spend a mast,* tkaċċat (imurlec) arblu ta bastiment f'maltempata.

Spend all—ħali ; berbieki.

Spendable —għal li nfiek ; li jista jintefak.

Spender — min jonfok ; neffiek ; spenditur.

Spending — nfik ; nefka.

Spendthrift — ħali; berbieki ; min iħobb jonfok cull ma icollu.

Spent (temp u particip passat tal verb *spend*) — jena etc. nfakt; minfuk; għajjien mejjet; li ma jiflaħx aktar; mitluk ; aringa, vopa etc. wara li tcun badet; scartoċċ etc. sparat (vojt, mixħut fl-art wara li icunu sparauh).

Spent ball — balla, pritcuni, jew ċomb ta xcubetta li jasal mejjet (li ma jagħmilx ħsara fejn jolkot).

Spere—issecsef; tistaksi ; titchixxef.

Sperm — sperma ; żerrigħa; bajd tal ħut; dac li minnu isir ix-xama tal baliena; xama tal baliena.

Spermaceti—iż-żejt li jeħdu mirras il baliena, dac li bih isir ix-xama tal baliena.

Spermatic } ta li sperma; taż-żer-
Spermatical } rigħa.

Spermatocele — nefħa fit-testiculi (fil ħaswejn).

Sperm oil — iż-żejt tal baliena.

Sperse — ixxerred

Spet—tobżok; bżiek.

Spetches — it-truf u'l fdal tal ġlud għal colla tal mastrudaxxi.

Spew — takla mil li stoncu tiegħec; tivvomta; tirrigetta ; vomtu.

Spewiness—umdità, bell, tixrib.

Spewy — umdu, miblul ; niedi.

Sphaçel—taħsir (fil gisem) ; cancrena.

Sphacelate — ticcancra; niexef ; iccancrat; mħassar.

Sphacelus — cancrena.

Sphene — cavilja (fettieħa).

Sphenoid — li gej bħal cavilja jew fettieħa ; għadma l-isfel fil għadam tar-ras.

Sphere — globu ; sfera ; għerbuba (ħaġa tonda mgħerba); rano, post jew condizioni fis-società; provincia, xogħol; impieg (li wieħed għandu jagħmel jew jaf); tgħerbeb, tagħmel globu jew sfera.

Spherio } ta li *sphere*, bħal
Spherical } *sphere*.

Sphericity—tgherbib.

Sphericle—globu żgħir.

Spherics—(fil Geometria)—it-tagħlim tal proprietà ta li sfera (globu jew ħaga tonda) l-actar iżda fuk iccirculi li icun hemm maħżużin fukha.

Spherometer—strument għal chejl tal ħxuna ta ħwejjeġ żgħar, it-tundiatura tal ħgieġ tan-nuċċalijet u tat-trombi etc.

Spherule—sfera żgħira.

Sphincter—sfintere, dawc il musculi collha li jagħalku it-tokba jew fetħa li icunu madwarha.

Sphinx—sfinge (tal Egittu), għageb b'wiċċ ta mara u gisem ta ljun.

Sphragistics—li studiu chif tagħraf (fuk) is-sigilli, autografi etc.

Sphigmic—tal polz (tat-taħbit tal polz u tal arterji).

Sphigmograph — strument li jimmarca it-taħbit tal polz.

Spial—spiun, spia.

Spica—rbit etc. spica; rbit b'faxxa b'mod li il volti jew it-tinjiet icunu gejjin fuk xulxin li jidru bħal V.

Spicate—biż-żbul, jew li gej bħal labarda.

Spice—ħwawar; tħawwar.

Spiced—mħawwar; li fih il ħwawar.

Spicer—min ibiħ il ħwawar, min iħawwar.

Spicing—tħawwir (taħwir).

Spick — labarda; *spick and span*, ġdid fiamant; frisc frisc.

Spicose—biż-żbul; bl-alabardi.

Spicula—bħal labarda jew ras ta vleġġa, jew ponta bil ħaxix.

Spicular—li donnu (bħal) vleġġa.

Spiculate — toħroġ (tagħmel) il ponta (f'ħaġa) fit-tarf.

Spicy—mħawwar; bil ħwawar.

Spider—brimba; xorta ta pagna jew tagen.

Spigot—witet, cannol jew tapp ta bittija.

Spike — żbula; musmar cbir; cavilja (tal għuda jew tal ħadid); spica (pianta); labarda; twaħħal bi msiemer cbar jew b'cavilji; tinfed b'alabarda; issodd il fgum ta canun b'cavilja.

Spile—witet, cavilja għal tokba f'bittija etc.

Spilehole — it-tokba għal l-aria (għan-nifs) f'bittija.

Spilikin – biċċa avoriu, għuda etc. bħal cavilja jew musmar għal marcar fil logħob tal *cribbage* etc.

Spill—witet, cavilja għal tokba ta bittija; lakxa; scalda; biċċa virga tal ħadid etc.; x'erba ħabbiet, chemxa flus żgħira jew somma ta flus żgħira; biċċa carta mibruma jew biċċa għuda rkieka bħal zocc ta solfarina biex tixgħel xemgħa, lampa etc.; wakgħa; tgherbiba; ixxerred; tbidded; twakka (tobżok) minn fuk dahar żiemel etc.; taħli; tberbak; taka.

Spiller—min ixerred jew ibidded; xorta ta lenza (ħajt) għas-sajd.

Spilter — waħda mil frieghi iżżgħar f'ras ta cerv.

Spilths – tixrid; ħala ta mbid etc. mxerred.

Spin— tagħżel it-tajjâr, is-suf, jew il għażel; iddawwar żugraga etc.; ittawwal; iggebbed; tingħażel (bħal tajjâr etc.) iddur bħal żugraga; tiġri jew issuk ferm fi triek etc.; *to spin a yarn*, tirracconta ħrafa twila; *spin*, salt jew giria sewwa.

Spinaceous—bħal bkajla jew ħxejjex bħal bkajla.

Spinach } bkajla, spinaci.
Spinage }

Spinal – tas-sinsla tad-dahar.

Spindle — magħżel; dussies; fus tal argnu; lasta tas-siġġu; tinsibec; titwal u tirkak.

Spine—sinsla tad-dahar; sinsla jew catina ta ħafna muntanji ħdejn xulxin.

Spinel—ħajt għal curdicelli; ħaġra preziusa bħal rubin ta ħafna lewnijiet.

Spineless—bla sinsla; zopp; mifluġ.

Spinet — spinett, strument taddakk bit-tastiera; ħafna siġar tal għolliek jicbru ħdejn xulxin.

Spink – li spunsun.

Spinner—min jagħżel tajjâr, sûf etc;

il brimba (li tagħmel għankbuta twila fil ġonna etc.)
SPINNERY—filatoriu.
SPINNING—il għażil tat-tajjâr etc.
SPINNING JENNY — raddiena għal għażil tat-tajjâr etc, filatoriu.
SPINNY—ċchejchen; rkik.
SPINOSITY—xwiec; tixwic.
SPINOUS—mxewwec, collu xewc.
SPINSTER — għażżiel (min jagħżel tajjâr etc.); xebba.
SPINULE—xewca żgħira, rkika.
SPINULOSE — mimli (collu) xewc rkiek.
SPINY — mxewwec; rkiek, mislut; kalil, jebes, tat-taħbit; *that was a spiny affair*, dic chienet biċċa (affari) ħarxa (jebsa, jew tat-taħbit).
SPIRACLE—rewwieħa; nifs (tokba) fis-sakaf etc.
SPIRAL—spirali; li gej idur bħal garagor jew cammini ta vit; mkagħwweġ.
SPIRATION—nifs.
SPIRE—tkawixa; plier; lembut jew piramida ta campnar; titla għal xejn għal xejn u tispiċċa f'ponta; *spire light*, tieka f'lembut ta campnar
SPIRIT — ruħ; fatat; ħares; ħila; kawwa, spirtu; tkawwi il kalb; tagħmel l-almu jew il curaġġ; tati irruħ; *the Spirit* jew *the Holy Spirit*, li Spirtu Santu.
SPIRITED—ħaj, fuk ruħu, xewca.
SPIRITEDNESS—ħeġġa; ħajja; ħila, almu.
SPIRITFUL—ħaj; fuk ruħu, bil curaġġ, bl-almu.
SPIRITING—xogħol bil ħeffa u bil quiet.
SPIRITISM—ara *spiritualism*.
SPIRIT LAMP—lampa li tixgħel bli spirtu; spiritiera.
SPIRITLESS—kalbu maktugħa; bla ħila, almu, jew curaġġ; mejjet; bla ruħ jew bla ħajja.
SPIRITS — spirtu; *spirits of wine*, spirtu di vinu.
SPIRITUAL—spirituali; tar-ruħ.
SPIRITUALISM – spiritualismu; is-sistema (tagħlim) ta dawc li igħejdu li nistgħu niccumnicaw (nitchelmu etc.) ma'l mejtin per mezz ta ħadd jeħor jew ruħ oħra.
SPIRITUALIST — min iħobb l-affarijiet tar-ruħ jew spirituali; min jemmen fli Spiritualismu.
SPIRITUOUS — mheggeġ, ħaj; fuk ruħu, spiritus; *spirituous liquor* (jew *drink*), xorb spiritus (kawwi, li isaccar).
SPIROMETER — strument tat-tobba biex jaraw chif jaħdmu il pulmuni u chemm wieħed jeħu aria man-nifs.
SPIRT—żennuna; tefgħa, xeħta jew kabża ta għajn ilma; toħroġ, takbeż bħal ma jagħmel l-ilma mill art etc.
SPIRTLE—toħroġ, takbeż bħal żennuna tal ilma mill art.
SPIRY—piramidali; li gej bħal lembut ta campnar.
SPISSATED—marsus, fitt.
SPISSITUDE—ħxuna.
SPIT—seffud; beżka; isseffed; iddaħħal fis-seffud; tobżok.
SPITCHCOCK— tiftaħ sallura m'it-tul u tixwiha; sallura miftuħa minn tulha u mixwija.
SPITE—nchejja; għokla; tinchi; *in spite of*, għall inchejja ta.
SPITEFUL—inchejjus; dispettus.
SPIT FIRE—bniedem furjus, mkarkaċ, donnu demoniu, li jiżbel malajr.
SPITTED—li gej mislut jew ħiereġ fit-tûl u rkiek.
SPITTER—min ibeżżak; cerv żgħir, ferħ.
SPITTLE—bżiek, riek.
SPITTOON—sputatur.
SPLANCHNIC—ta li msaren.
SPLANCHNOGRAPHY — l-anatomija (studiu) fuk il vixxri jew li msaren.
SPLASH — iċċaflas; ittajjar it-tajn; ċaflis; titjir tat-tajn.
SPLASHY—collu ċaflis u tajn.
SPLATTER—iċċaflas, tħabbat idejc jew tilgħab fl-ilma.
SPLATTERDASH—għagħa; frattarija; ħamba.
SPLATTER FACED — wieħed b'wiċċu mfakka.
SPLAY—takla; tisloga il għadma ta li spalla ta żiemel; tiftaħ il barra; tmejjel; wiċċ ta mejda etc. mżerżak; żurżieka; *splay foot*, li għandu sakajh

miftuħin il barra; *splay mouth*, wiċċ ħed li għandu ħalku ċbir u mgħawweġ.

Spleen—milsa; marrara; għokla; capriċċ; fellus; għali; *to vent one's spleen*, tisfoga, tistriħ, (takla dac li icolloc għal bniedem fli stoncu tiegħec); iddejjak; ixxabba; *he is manifestly spleened*, (North, *Examen*), jidher li hu mxabba jew mdejjak.

Spleened—bla marrara, li ħadulu il marrara.

Spleenful, Spleenish, Spleeny—ncurlat, mdejjak; mfantas; irrabiat; nfiscat; ta rasu; pessmu.

Spleenless — bla marrara; kalbu tajba; ħanin; kalb ta beċċun.

Spleglet—biċċa ċarruta tal għażel etc. miblula biex taħsel ferita.

Splenalgia—ugigħ fil milsa.

Splendent—jiddi, ilekk; jilma.

Splendid—sabiħ wisk; ta ġmiel cbir; tal hena; splendidu.

Splendidness — ġmiel cbir li ma bħalu, dija.

Splendour—dija; dawl; ġmiel.

Splenetic—li ibati bil milsa; li incwieta ruħu minn xejn; burus; medicina għal mard tal milsa.

Splenic, Splenical—tal milsa.

Splenish—incwiet; li jitħanfes malair.

Splenitis—infiammazioni tal milsa.

Splent—għokda, bħal callu, f'siek ta żiemel.

Splice—ċumbatura ta ħabel; tiċċomba ħabel.

Splicing—ċumbar tal ħbula; ċumbatura ta ħabel.

Splint—lakxa; xolliefa; għokda (għadma mkabbża) f'siek żiemel; strixxa tal għuda etc. għat-tkassib ta driħ jew rigel micsur biex wara żmien il csur jigi f'locu.

Splinter—scalda; lakxa; xolliefatchisser, tagħmel frac jew lakx; ittertak; titchisser; titfarrac issir trietak; *I ran a splinter in my thumb*; daħħalt scalda f'sebgħi il cbir (ta idi); *splinter* (jew *splint*) *bar*, lasta ta carrozza etc.

Split—tofrok; tifred jew taksam mit-tul; iggelgel; ixxokk; tinkasam bid-daħc; titfarrac, tfarrac; tinferak tinkasam f'żewġ partiti jew fehmiet (f'cumitat etc.); *to split hairs*, tfittex rkakât jew ix-xagħra fil għagina; tcun puntiljus (għal cull ħaġa ta xejn icolloc xi tgħejd); *to split one's sides*, tinkasam bid-daħc; *to split the difference*, taksam id-differenza; *I have a splitting headache*, għandu ugigħ ta ras li nħoss rasi trid tinkasam.

Split—kasma; xakk; gelgila; lakxa; xolliefa; biċċa żgħira; farca; firda; divisioni (fost membri ta cunsill, cumitat etc); flixcun soda żgħir; *a split soda*, flixcun soda żgħir; *split*, maksum; mixkuk; mgelgel; *split new*, ġdid fiamant; *split peas*, piżelli maksuma nofsijiet lesta għat-tisjir (soppa).

Splotch—tebgħa; tiċpisa.

Splotchy—mtabba; mċappas.

Splutter—tomgħod il cliem; titchellem mgħaggel b'mod li ma jifmec ħadd.

Spoffish—bniedem li jippretendiha; mżattat; deffusi, intriganti.

Spoil—serka; priża; il koxra li jinża (li ibiddel) is-serp; tnażża; tisrak tagħmel priża; tħassar; tgħarrak; tħażżen; tfissed; *spare the rod spoil the child*, jecc cultant ma tatix xi daktejn lit-tfal dawn jitħassru (jitilgħu jagħmlu li iridu); *that child is spoiled*, dac it-tifel mħassar bil fsied.

Spoil paper—min iħarbex fil chitba; min jicteb tħarbix u ħmerijiet; *spoil sport*, min iħassar il festi.

Spoiled—mħassar; mgħarrak; rvinat (mħassar bil fsied); *spoiled child*, tifel mħassar bil fsied.

Spoiler—ħalliel; min jisrak jew inażża post; min igħarrak jew iħassar bil fsied.

Spoke—temp passat tal verb *speak I spoke*, jena tchellimt.

Spoke—mgħażel ta rota; makbad ta rota tat-tmun; scaluna ta sellum; tgħammar bli mgħażel; *to put spokes is one's wheels*, tfixchel (bniedem fixxogħol jew fil pian li icollu lest).

Spoked—bli mgħażel.

Spoke shave—bokxiex.

SPOKESMAN — min jitchellem għal ħadd jeħor.

SPOLIATE — tnażża; tisrak; tisloh; tkaxxar.

SPOLIATOR—halliel.

SPOLIATION—serk; tkaxxir.

SPONDEE—pied ta żewġ sillabi twal fil chejl tal versi tal poesija Griega u Latina.

SPONDYLE—għaksa tas-sinsla tad-dahar.

SPONGE—sponża; tixxotta; tisponża; tiscrocchia; tgħix minn fuk spallejn ħadd jeħor; it-tarf tan-ngħala ta żiemel; il ħadid mdewweb jew fondut wara ftit li joħroġ mil fonderija; fid-da nofsha lesta għax-xogħol jew rfinuta.

SPONGE CAKE—panidispanja.

SPONGE FISHER—min imur għal li sponoż; *sponge fishery*, is-sajd għal li sponoż.

SPONGE TREE—il gazzija.

SPONGLET—sponża żgħira.

SPONGEOUS—donnu sponża.

SPONGER—min jisponża jew jixxotta; min jiscrocchia jew igħix minn fuk spallejn ħadd jeħor.

SPONGING — spunżar; tħassir jew tnaddif bi sponża; *sponging house*, il ħabs fejn iżommu lill dawc li icunu arrestati għad-dejn.

SPONGIOLE—it-tarf tal għeruk, il ponta rkieka li biha jispiċċa isfel għerk ta sigra etc.

SPONGY—bħal sponża; minfux.

SPONSAL—taż-żwieġ; tat-tieġ.

SPONSION — tcun parrin; tagħmel; tidħol pleġġ ta xi ħadd; responsabbli.

SPONSIONAL—responsabbli.

SPONSON—il wisa mal ġemb jew mal murata ta fejn id-dur ir-rota ta vapur bir-roti.

SPONSOR—parrin; min jagħmel tajjeb, min jidħol pleġġ;

SPONTANEITY — rieda, volontà (li tagħmel ħaġa bil kalb u minn rajc).

SPONTANEOUS—ta min jeddu jew minn rajh.

SPONTANEOUSLY—minn jeddu, minn rajh.

SPONTOON — labarda ċchejcna (kasira).

SPOOL—mserca; iġġorr jew tcheb-beb fuk li mserca.

SPOOM—timxi mar-rih (bħal bastiment bil kluħ fuk il baħar).

SPOON—mgħarfa; mazza (bastun) fil logħob tal *golf*; ħaġa belha; balalu; checiċu; *to be born with a silver spoon in one's mouth*, icolloc xortic tajba; icolloc xortic miegħec; titwieled sinjur; *to be spoons on*, tcun tħobb lill xi tfajla; tinnamra ma.

SPOON BAIT — bħal gulpara (għal kbid tal ħut).

SPOON BILL — (għasfur, tajra); il paletta.

SPOON DRIFT — ir-raxx rkik li itir mar-riħ mil mewġ.

SPOONFUL — mimli mgħarfa (nofs ukija); mgħarfa.

SPOON MEAT—merak (ħwejjeġ tas-sustanza) li jittieħed bli mgħarfa.

SPOONY—ħaġa belha; balalu, checiċu; stupidu.

SPOOR — is-sinjali li iħalli mnejn igħaddi annimal salvaġġ.

SPORADES—gozz (gropp) gżejjer mxerdin f' Oceanu etc.; cwiecheb mxerdin li kegħdin għalihom l'hawn u l-hemm.

SPORADIAL, SPORADIC, SPORADICAL — mxerred; li kiegħed magħżul wieħed l'hawn u l'hemm; *sporadic desease*, mard (mxija) li jidher cull sena jew cull tant f'pajjis u illi cull tant jittacca bniedem l'hawn u l'hemm bih.

SPORRAN—il borża bħal fardal tal gild bil pil li jilbsu fuk il għeżwira, kuddiem, li Scozzisi.

SPORT—mogħdija taż-żmien; farġa; logħob; tbahrid; żanicar; sport; tgħaddi iż-żmien; titfarraġ; tilgħab; titbahrad; tiżżanica.

SPORTAL—ta li *sports*, tal-logħob.

SPORTFUL—collu logħob.

SPORTAN — ferrieħi; ferħan; hieni; cuntent; fuk ruħu, collu logħob.

SPORTSMAN—caċċatur.

SPORTULE—carità (flus li jintgħataw bħala carità) contribuzioni.

SPOT—tebgħa; tiċpisa; biċċa; naħa; loc; ittabba; iċċappas; tilmah.

SPOTLESS—bla tebgħa.

SPOTLESSNESS—purità.

SPOTTED } SPOTTY } mtabba; bit-tbajja.

SPOUSAL — għerusija; żwieġ; tal għerusija; taż-żwieġ.

SPOUSE—għarus jew għarusa, ragel jew mara miżżewgin; tgħarras; tiżżewweġ.

SPOUSELESS—m'hux miżżewweġ.

SPOUT—żennuna; kattara; tferrah miż-żennuna; ittajjar l-ilma bħal ma tagħmel il baliena; tkattar; *a water spout*, tromba tal ilma fuk il baħar; *up the spout*, mirhun, il monti; tirhan; *to spout*, tagħmel discors jew *speech* b'ħafna pompa jew bil cbir.

SPOUTER—min itajjar bħal għajn ta l-ilma (baliena etc.); min jagħmel discors jew *speech*, b'ħafna pompa; attur f'teatru batut, li ma tantċ jinkala.

SPOUTHOLE — miżieb jew kattara; żennuna.

SPOUTING — tkattir, tferrih ta ilma etc. minn żennuna; tkattir; declamazioni.

SPOWTS — bħal cxaxen twal biex jixħtu il faħam tal ħagra mill carrijiet għal abbord.

SPRAG—kawwi; f'saħtu, fuk ruħu; ferħa ta salamuna; traversa, puntal mal għnieb jew sakaf ta miniera biex iżżomm li ma jintradamx collox.

SPRAICH—għajta; twerżika; ħafna; salt; gemgħa; *a spraich of children*, gemgħa tfal.

SPRAIN—tfecchec; tfecchica.

SPRANG (temp passat ta *spring*)—*I sprang*, jena kbist.

SPRAT—sardina.

SPRAWL—timtedd; titmattar; fergħa żgħira ta siġra.

SPRAY—raxx; ragħwa tal baħar; raħsa; żarġuna; fergħa.

SPREAD—ixxerred; tmidd; tifred; timtedd; tinfirex; tixxerred; medda frix; tixrid; mejda armata u lesta għal l-ichel.

SPREADING—li imidd, jinfirex jew jixxerred.

SPREAD EAGLE—ixxerred; tisparpalja u tħalli warajc; tigieġa; tajra etc. maksuma min-nofs u mixwija lesta għal l-ichel; aicla bi ġwienħajha u b'sakajha miftuħin; tal foħrija; faħħari; bombasticu, cbir; *a spread eagle speech*, discors (*speech*) bombasticu.

SPREE—xalata; bawxata; divertiment; festa; xorb etc; *on the spree*, xurban, biha; fis-sacra.

SPRIG—fergħa żgħira; raħsa; virga; għasluġ; tirraccma; iżżejjen bil friegħi.

SPRIGHT—ruħ; ħares; fatat.

SPRIGHTFUL—fuk ruħu; ħafif; hieni; cuntent.

SPRIGHTFULNESS—hena; ferħ; ħeffa.

SPRIGHTLESS—trist, kalbu dejka; għażżien.

SPRIGHTLY—fuk ruħu; hieni; ferħan ħafif.

SPRING—ir-rebbigħa; kabża; nixxigħa; għajn; nbiet; raħsa; kasma; xpaccatura; molla; takbeż; titla; toħroġ; tnixxi; tinbet; traħħas; tkabbeż; takla; tibda; tfakka; tati in-nar; *to spring a leak*, tisfaxxa, tinfetaħ fl-ilma (tibda tagħmel l-ilma, bastiment); *to spring an arch*, tibda ittalla ħnejja; *to spring in*, tidħol bis-salt; takbeż gewwa; *spring of the day*, issebħ, iż-żernik, jew it-tbexbix.

SPRING CARRIAGE—carrozza bil molol (fuk il molol).

SPRING TIME—żmien (li staġun ta) ir-rebbigħa.

SPRING WATER—ilma tan-nixxigħa jew tal għajn.

SPRING BOX—il caxxa fejn tċun il molla ta arloġġ.

SPRINGE—xibca b'ingassa; ixxebbec; iddaħħal fix-xibca.

SPRINGER — rimja ġdida; raħsa; lewwel gebla ta ħnejja; impustatura.

SPRINGINESS—elasticità.

SPRINGY—li jakbeż bħal molla; elasticu.

SPRINKLE—tbixx; ixxerred.

SPRINKLING—bexxa; tibxix.

SPRINT RUNNER — min jigri minn post għal l-ieħor f'nifs wieħed ma jistriħ xejn jew girja waħda.

SPRITE—ruħ; fatat.

SPROUT—raħsa; rimja; nbiet, traħħas; tarmi; tinbet.

SPRUCE — nadif; mżejjen; mirkum;

migbud caramella; tilbes sabih; tiżżejjen; tingibed a caramella; tiddandan; tlibbes; tirkem; *spruce tree*, siġra tal abjad mil l-acbar.

SPRUCENESS—ndafa; żina; rikma.

SPRUE—l-imboccatura; il fetħa fil forma minn fejn jitfgħu il ħadid fondut biex jagħmlu dic il ħaġa li icunu iridu; lasta; virga tal fundaturi li biha jagħmlu il mogħdija fil forma tar-ramel li icollhom għal ħadid fondut; ħmewwa fil ħalk; ħrar.

SPRUNG—temp u particip passat tal verb *to spring*.

SPRY—fuk ruħu; vivaci; ħafif; ħieni; cuntent.

SPUD—xafra kasira; sicchina għal ħaxix ħażin

SPUKE—ħares; fatat; ruħ.

SPUME—ragħwa; tagħmel ir-ragħwa; tirgħi.

SPUMOUS } bir-ragħwa.
SPUMY }

SPUN—temp u particip passat tal verb *to spin*.

SPUNGE—ara *sponge*.

SPUN HAY—ħuxlief mibrum f'ħabel biex tista tieħdu' aħjar, minn post għal l-jeħor.

SPUNK—lixca; miċċa (ta xorta ta njam artab niexef); suffarell; wieħed li jitilgħulu jew li jiżbel malajr; furjus; mkarkaċ; xewca; kalil.

SPUN YARN—cima mibruma.

SPUR—xpruna; nigghieża; xi ħaġa li tkabbżec; ħuttafa tal baħar; l-itwal għerk ta siġra; fergħa muntanji li toħroġ minn catina ta muntanji itwal u għola; tixpruna: tniggheż; iġġagħal, tkabbeż (bniedem) biex jagħmel ħaġa; tgħaggel tħaffef ferm fil mixi jew fil viaġġar; tmixxi tħaffef lill ħadd jeħor għax-xogħol etc.; *spur clad*, liebes li xpruni.

SPURGALL—tgħaccar (tagħmel gerħa) bit-tingħiż ta li xpruni; *spurgalled*, mgħaccar jew miġruħ bli xpruni.

SPURGE—tengħud.

SPURIOUS—bagħal; mhux genwin; falz.

SPURN—tħabbat sakajc; tati bissiek; tincorla; titmasħan; tiddisprezza; taħbit tas-sakajn b'corla jew fissaħna; dakka ta siek.

SPURRED—bli xpruni; bil għeruk twal.

SPURT — tittajjar; (toħroġ bis-salt bħad-demm mil gisem meta takta xi mchien etc.

SPURTLE—toħroġ, tixxerred, l'hawn u l'hemm.

SPURWHEEL—rota bis-snien.

SPUTATION—tbeżżik; bżiek.

SPUTTER—bżiek; tbeżżak; ittajjar il bżiek meta tcun titchellem; tgherwel; tibla jew tobrom il cliem meta tcun titchellem; tlaklak.

SPUTTERER—min itajjar il bżiek fil cliem; min ibeżżak; min jobrom u jomgħod il cliem.

SPY—secsief; spiun; spija; issecsef; titchixxef; tilmaħ; tara.

SPY GLASS—tromba.

SPYISM—ix-xogħol ta spjun.

SQUAB — għasfur etc. li għadu chemm fakkas li icun għadu ċappa laħam; smin; mibrum; ċappa laħam; xorta ta sufà jew canapè; mħadda mimlija; beċċun; taka fl-art bħal ċapsa; *squab chick*, fellus nofs ilbies; *squab pie*, torta tal bciecen etc.

SQUABBLE—ġlieda; silta; tissielet; tiggieled.

SQUABBY — kasir u oħxon; mbaċċaċ.

SQUAD—katgħa; ċorma nies; staccament suldati.

SQUADRON—rigment; miġfna, żfien; biċċa mil flotta; xi bastimenti mil flotta; squadra.

SQUALID—isfar; sfajjar; maħmuġ.

SQUALIDNESS } sfura; sfurija; ħmieġ.
SQUALIDITY }

SQUALIDÆ—il chelb il baħar u il ħut collu li hu bħalu.

SQUALL—buffura riħ; scalda (riħ); twerżika; twerżak.

SQUALLY—bil buffuri (temp bir-riħ buffuri buffuri jew scaldi scaldi).

SQUALOID—bħal chelb il baħar.

SQUAMA—koxra; scwam.

SQUAMOUS—bil kxur jew scwam.

SQUANDER—tberbak; ittajjar; taħli; ħala; tberbik jew titjir ta flus.

SQUANDERER—berbiek; ħali; wieħed li itajjar cull ma icollu.

SQUARE—quadrat; squerra; cartabun; misraħ; wesgħa; piazza; quadru; mibrum; matnazz; sewwa; li jixrak; mrabba', il prodott ta (dac li jigi minn) numru meta timmoltiplicah b'li stess; trabba'; tagħmel quadru; iddakkas; tkabbel; takbel; tixrak; *square root*, radice quadrata jew innumru li meta timmoltiplicah bih stess jatic li *square*, bħal: 4 hua li *square root* (ir-radici quadrata) ta 16; *square dealing*, mgiba sewwa (chif jixrak jew chif imur); *it is not square to take etc*, m'hux sewwa (ma jixrakx) li tieħu etc; *a* T *square*, riga scorra, cartabun doppiu magħmulha bħal littra T; *all square*, collox sewwa; ma għandix xi ngħejd; *on the square*, (maktuħ) fuk li scorra; *to break no squares*, ma tagħmel ebda differenza, ma ticsirha ma ħadd jew ma tati x'igħejd lill ħadd; *a square build man*, ragel godli, mibrum, jew matnazz; *square inch*, pulżier quadru.

SQUARROUS } SQUARROSE } werak etc. magħmul bix-xfar, bis-snien m'hux collha daks wieħed; mħanxar.

SQUASH—ħaġa ratba u titgħaffeġ; għafġa; tagħfiġa; kara xitwi; tgħaffeġ.

SQUAT—tokgħod cocca fl-art; tilbet; tintasab; titnabbar f'post jew f'loc, art etc. li ma tcunx tiegħec; kiegħed cocca jew bil kegħda fl-art; wakgħa għal għarrieda.

SQUALTER — min jokgħod cocca; min imur jitnabbar u jokgħod f'artijet li ma icunux tiegħu; iċċaflas u ittajjar l'ilma bħal ma tagħmel il papra fl-ilma bi ġwenħajha.

SQUAW—mara miżżewġa (mara, bli Indian).

SQUEAK—twerżieka; twerżak.

SQUEAKER—beċċun żgħir.

SQUEAL—għajta; għajjât; twerżiek bħal dac ta każkuż meta icunu se'r joktluh; tgħajjât; twerżak b'xi ugigħ jew bħal ħanżir meta icunu se'r joktluh.

SQUEAMISH—mdardar; li għandu l-istoncu jitla minn xejn; delicat; rkiek; scruplus.

SQUEASINESS—dardir.

SQUEEGEE — barraxa (bħal broxc) tal guttaperca għal ħasil jew għerik tal cverta abbord etc.

SQUEEZABLE—li jista jingħasar, jingħafas, jew jintrass.

SQUEEZE—tagħsar; tgħafas; tross; għafsa; għasra; rassa; *to squeeze through*, tiddeffes ġo rassa, folla etc. sa chemm tidħol jew tgħaddi.

SQUIB - suffarell tal ġogdifogu; leħħa (vampa) tan-nar li jagħmel meta jakbad jew jeħu il porvli; chittieb il poesija jew ta xi versi satirici; discors jew chitba satirica; ras ta li spraġ.

SQUIGGLE—tlaħlaħ ħalkec jew snieneċ billi tħabbat jew tixħet l-ilma etc li icolloc f'ħalkec minn banda għall oħra b'ħalkec magħluk; titkagħweġ jew timxi bħal sallura.

SQUILL — għansar; annimal (ħuta) tal baħar bħal ċcala.

SQUINT — titwerreċ; tħares werċ; twerreċ; werċ.

SQUINTER — min jitwerreċ jew iħares werċ.

SQUINT EYED—werċ; karriek; falz.

SQUIR—twaddab.

SQUIRE—sinjur (titlu) li jigi wara dac ta "Cavalier"; wieħed li icun ma guerrier nobbli; isservi; tcun ma.

SQUIRM—tiżżeglec timxi jew tagħmel bħas-sallura.

SQUIRR—twaddab.

SQUIRREL—annimal bħal fenec li igħejx fil boschi,iet u fuk is-siġar.

SQUIRT — merżuk; żennuna ilma; tmerżak; ittajjar ilma bħal żennuna.

ST. (f'loc *Saint*)—San; *St. Paul*, San Paul.

STAB—dakka ta mus, ta sicchina jew ta stallett; tati bil mus, bis-sicchina, jew bli stallett.

STABBER—min jati bil mus etc.

STABILIMENT—tisħiħ; twakkif; għajnuna jew żamma fis-sôd.

STABILITATE— tistabilixxi, tkiegħed fis-sod.

STABILITY } STABLENESS } sodizza żamma fis sħiħ jew fis-sod; wetka.

STABLE—stalla; remissa; sod, li kiegħed f'locu għal saħħ; sħiħ; dewwiemi; iddaħħal fli stalla; tidħol; tok-

għod fi stalla; *stable boy*, mozz, settur tifel li iħammel iż-żwiemel etc.

STABLING—remissa; stalla.

STABILATION — tidħil ; tkegħid ta bhejjem fli stalla.

STACK—munzell; ħalla; salt; ħafna ċmieni ta fabbrichi etc. kegħdin gozz ħdejn xulxin; tmenzel; tagħmel ħalla ħalla ; *stack guard*, biċċa incirata li jixħtu fuk munzell kamħ etc. biex iħarsuh mix-xita etc. ; *stack yard*, bitħa għal munzellar tal kattiet tal kamħ etc.

STACKING—munzellar, tkegħid jew stivar ta kattiet tal kamħ etc. fuk xulxin.

STACTE—il gomma aromatica tassiġra tal morr li iħaltu ma l-incens.

STADDLE—reffieda, puntal; strippa; crozza; siġra li iħallu titla weħedha wara li icunu ħasdu jew kaċċtu l-oħrajn.

STADIUM—iż-żmien, il cors, ta marda ; chejl tat-tul tal Grieghi li igib 606 piedi u 9 pulzieri.

STADTHOLDER—l-ewlieni magistrat tal provinci tal Olanda.

STAFF—ħatar; sawt; bastun; arblu għal bandiera; mancu ta xabla; stallett etc; scaluna ta sellun; bastun; mazza; sinjal ta autorità jew setgħa; strofa, strofi ta poesija; posta, il ħames versi u l-erba spazi fejn jinchitbu innoti tal musica; li stat maġġur; *to have the better* (jew *the worse*) *end of the staff*, tmur jew taħbat tajjeb (jew ħażin).

STAFF OFFICER—ufficial ta li stat maġġur.

STAG—cerv; barri (moħsi) msewwi; felu jew felwa.

STAGE—falca; palcu xenicu; plancier; teatru; wakfa fi viaġġ; stazzion; grad; pass.

STAGE BOX—proxen (palc f' teatru ħdejn il palcu xenicu).

STAGE CARRIAGE } carrozza li tiekaf
STAGE COACH } cull tant fil viaġġ.

STAGELY—ta li *stage*.

STAGE PLAY—opra (biċċa) teatrali.

STAGER—attur f'teatru (artist).

STAG EVIL — marda taż-żwiemel meta jisserraw snienhom.

STAGGARD—cerv ta erba' snin.

STAGGER — tixxenghel; tixxejjer; tiddubita; taka fid-dubiu; ixxenghel; ixxejjer; iġġagħal lill min jiddubita, iddaħħal; tkiegħed li mgħażel fil buttun ta rota wieħed il barra u jeħor il gewwa; tixjira mejt; xenghil; *staggered wheel*, rota li għandha li mgħażel mdaħħlin wieħed il barra u l-jeħor il gewwa fil buttun.

STAGGERING—xenghil; tixjir.

STAGGERS—marda bħal apoplesija taż-żwiemel li iħossu bħal mejt u ugigħ ta żakk.

STAGING—armar ta pont etc tal bennejja, pitturi etc; viaġġar fil carrozzi li kegħdin għal hecc.

STAG HOUND—chelb għal caċċa taccerv.

STAGIRITE—Aristotele, hecc msejjaħ il għaliex chien minn Stagira fil Macedonia.

STAGMA—licur distillat jew illampicat.

STAGNAT—kiegħed (ilma).

STAGNATE—tiekaf; tibka jew tokgħod f'loc wieħed ma tiċċaklak xejn; tiekaf.

STAGNATION — wakfa ; kagħda ; kgħad.

STAID—temp u particip passat tal verb *stay*.

STAID — m'hux xurban; f'sensih m'hux fis-sacra; sod.

STAILS—mancu għal li xcupi.

STAIN — tebgħa; għajb; disunur; għarucasa; ittabba; iċċappas; tiżboħ; tagħmel għajb jew disunur; *stained glass*, ħgieġ culurit.

STAINLESS—bla tebgħa; pur.

STAIR—tarġa; *stairs*, taraġ; *up stairs* fuk; *down stairs*, isfel.

STAIR CARPET—passaġġ għat-taraġ.

STAIR CASE—il ħajt ta (il mogħdija fejn icun) it-taraġ.

STAIR ROD—virga, ħadida etc biex iżżomm f'locu il passaġġ ta taraġ.

STAITHE—il post (armar bi twavel) minn fejn jixħtu il faħam għal fuk il vapuri etc; moll għal li sbarc.

STAKE—pal; zocc ma fejn torbot annimal etc; mħatra; katgħa (miża) flus fil-logħob; inquina żgira; iddaw-

war, taghlak bil pali jew biz-zcuc; taghmel mhatra; takta (tipponta) flus fil-loghob.

STALACTITE—stalactita; bhal lsien jew sinna twila etc tal blat li icun hemm mdendla f'sakaf ta xi ghar f'xi artijet.

STALAGMITE—stalagmita bhal stalactita iżda tielgha mil l-art taht li *stalactite*.

STALDER — post bhal strippa etc fejn ipoġġu (ikeghdu) il btieti.

STALE—kadim; jebes (hobs etc) bla toghma; mghoddi; kadim; antic; m'hux frisc; lixcata; xi haġa li tcun keghda biex thajjar lill xi hadd jersak; mara m'hix tal galbu; aurina (bewl) tal bhejjem etc; pulcinella, wiehed li kieghed biex idahhac innies bih; mancu twil ta barraxa etc; scaluna ta sellun; tbul (bhima).

STALK—zocc; lasta (genb) ta sellun; l-anima (iz-zocc) ta rixa; ċumnija twila (gholia) ta fabbrica; pass twil u maestus; timxi b'pass twil (cbir) u maestus; timxi bil mod ghal wara xi annimal fejn ma tidhirx biex tatih is-salt u takbdu; timxi baxx fil caċċa.

STALKED—biz-zocc.

STALKER—min imur ghal caċċa tac-cerv u jersak mistohbi lejh sa chemm jatih it-tir; xorta ta ghażel (xibca) ghas-sajd.

STALKER HORSE — fejn jew biex wiehed (caċċatur) jitghatta jew jistahba biex ma jidhirx fil caċċa; scuża.

STALL — posta fis-suk; stall fitteatru; sedia f'cor; stalla; iddahhal fi stalla; tati pussess; tokghod tghammar; *to hold a stall*, tcun canonicu f'xi colleggiata.

STALLAGE — hlas; chera ta posta fis-suk jew ta katgha fi stalla; demel (hmieġ taż-żwiemel etc li icun hemm fi stalla).

STALLATION—ghati ta permess.

STALL FEED — taghlef bin-niexef (bil huxliet) żwiemel fi stalla.

STALLION—żiemel li kieghed biss ghar-refgha jew ghar-razza; stallun.

STALWORTH — kawwi; f'sahtu; curaġġus jew kalbieni.

STAMEN } stami tal fjuri; it-trab
STAMINA } isfar li itir minn fjur ghal l-jehor u inissel fjuri ohra.

STAMIN — stamina, drapp ghaċċliekon etc tan-nisa.

STAMMEL — xorta ta lewn ahmar (scarlat ordinariu); drapp tas-suf ahmar.

STAMMER—ittemtem.

STAMMERER—min itemtem; temtumi.

STAMMERING—temtim.

STAMP—stampa; marca; boll; tahbita bis-siek ma l-art; tistampa; timmarca; timbolla; thabbat sakajc ma l-art; tishak; *to stamp out*, tekred; tistradica; *to stamp a letter*, timbolla (tkieghed li *stamp* jew il bolla f') ittra.

STAMPEDE—meta iż-żwiemel jew xi annimali ohra jonfru u jaharbu (jitilku jiġru l-hawn u l-hemm); tnaffar u tharrab żwiemel etc; tonfor (tiehu katgha) u terhila tiġri b'sakajc fuk rasec.

STAMPER—min jimbolla jew ihassar (bit-timbru) l-ittri fil posta; boll (timbru); *stamper press*, pressa ghal pianci tal hadid etc.

STANCE — loc, posizioni; sit (art ghal bini); stanza; strofa (tal poesija).

STANCH — tistanja (twakkaf jew iżżomm demm li icun hiereġ etc); takta, ittaffi il ghaċċ kawwi; shih; ahrax; pessmu; sa ruhu jew sa kaddisu.

STANCHER—min (dac li) jistanja jew iżomm demm etc li icun hiereġ jew nieżel.

STANCHION—riffieda; puntal; lasta (stanga) fil bieb fi stalla tal bhejjem; lasta ghal habel ta scala abbord.

STANCHLESS—bla xaba; *a stanchless avarice* (Shakespear, *Macbeth*), xehha bla xaba.

STANCHNESS — sustanza; perseveranza; ghakda ta haġa (barmil etc) li icun haġa wahda jew marbut tajjeb ma joktorx etc.

STAND—makghad; wakfa; kaghda; tfixchil; legiju; stazzion ghal carrozzini fi triek; plancier; post armat bit-twavel etc. ghan-nies biex

jaraw xi logħob; il post għax xhud (wakt li icunu jixhdu); cartell birra mwakkaf (arbulat fuk it-tuppan); tokgħod; tkum bil wiekfa; tokgħod arbulat jew wiekaf; iżżomm jebes; iggerraħ; issofri; tokgħod għal; tiekaf; iżżomm; tcun kiegħed; iggib mil għoli jew fit-tul; *he stood six feet high*, gieb sitt piedi tul; *to stand the cold*, issofri il bard; *to stand the expense*, issofri li spejjes (icolloc tħallas int), *to stand a drink*, tħallas katra jew grog; *he asked me to stand him a drop of whisky*, talabni nħallaslu katra whisky; *to stand against*, tirresisti; topponi; tmur (tcun) contra ta; *to stand by*, tokgħod tħares lejn ġlieda etc bla ma tindaħal; tibka (iħalluc) f'genb (jiscartawc jew jittrascurawc); tgħejn; tati għajnuna; iżżomm ma; tibka ma; *will you stand by me please?*, tatini għajnuna ?; *to stand by*, tiekaf; iżżomm; tistriħ; tieħu ħsieb ta; *you are to stand by the anchor*, inti għandec tieħu ħsieb tal ancra (l-ancra għalic); *to stand fire*, iżżomm sħiħ jebes fil post bla ma tiċċaklak minn lococ fli sparar (wakt li icunu gejjin il balal fukec fi gwerra); *to stand for*, takbeż għall; iżżomm ma; tcun (tidher) f'loc xi ħadd (f'loc ħadd jeħor); tippresenta ruħec (tersak) għal candidatura (biex jaħtruc, conslu etc); tieħu ir-rotta għal; tiddirigi; tmixxi il bastiment lejn; *I stand wholly for you* (**Shakespear**, *Merry Wives*), jena nżomm f'collox miegħec (jew lilec biss ngħejn); *I stand here for him*, jena kiegħed hawn f'locu (nirrappresentah); *were he to stand for Consul* (**Shakespear**, *Cariolanus*), li chiecu chien jersak (jippresenta ruħu candidat) għal Conslu; *to stand from*, toħroġ mir-rotta; titbiegħed minn; *to stand in*, tidħol (tcompli) ma; tiswa tkum; *it stood me in ten shillings*, swieli (kamli) għaxar xelini; *to stand off*, iżżomm bogħod minn; tirrifiuta; ma tridx ticcuntenta; *stand no more off* (**Shakespear**, *All's well etc*), la ticcuntentax actar; *to stand off and on*, tibbordia (f'bastiment) issa lejn l-art u issa il barra mill-art; *to stand one's ground*, iżżomm jebes, jew sod; ma iccedix; ma terħix; *to stand out*, toħroġ il barra; tisporgi; tkabbes il barra; *to stand to*, tħaddan; iżżomm sħiħ jew jebes; takbel; tgħejd; *this does not stand to reason*, dana ma hux scond irraġuni; *to stand to sea*, toħroġ il barra mill-art; *to stand trial*, tgħaddi ġuri, icolloc cawsa; *to stand under*, issofri; iggerraħ; *to stand up*, tkum bil wiekfa; tkum; tirvella; tarbula; *his hair stood up with fear*, xagħru arbula (irrizza) bil biża; *to stand up against*, tirresisti; topponi; iżżomm jebes lill jew għall; *to stand up for*, tiddefendi; takbeż għall.

STANDARD — standard; bandiera; sanġacc; kies; mera; mudell li fuku tkis; li iservi ta mera jew ta mudell; fiss; li kiegħed dejjem hemm (f'locu) bla ma jitbiddel xejn jew katt; li kiegħed għalih (m'hux poġġut mal ħajt); *a standard rose*, warda (siġra) tielgħa (tieber) fin-nofs (m'hux poġġuta ma'l ħajt.

STANDARD BEARER — min jarfa jew iżomm (ta) li standard, il bandiera jew is-sanġacc.

STANDEL — siġra xiħa; antica (li ilha) fil post.

STANDER — min igħejn jew jati għajnuna; siġra li ilha (antica) fil post.

STANDER BY — wieħed min-nies li icunu iħarsu.

STANDING — li ilu; li kiegħed; stabilit; li għadu; li jibka li ma jitfax; *standing army*, armata lesta dejjem għax-xogħol fejn icun hemm bżonn; *standing*, fama; *a man of high standing*, bniedem ta fama cbira (msemmi wisk) *standing*, wiekaf (arbulat).

STANDISH — platt għal clamar u'l pinna.

STAND POINT — il-loc fejn wieħed jokgħod; posizioni.

STAND STILL — twakkif; kagħd; *every thing is standing still*, collox wiekaf; *the engine was brought to a stand still*, il macna wakfet (żammet).

STANE (f'loc *stone*) — gebla; ħagra.

STANG — lasta; bastun; chejl tal art (li igħedulu ucoll *pole* jew *perch*, igib ħames jardi u nofs); sinna; nejba; *to*

war, taghlak bil pali jew biz-zcuc; taghmel mhatra; takta (tipponta) flus fil-loghob.

STALACTITE—stalactita; bhal lsien jew sinna twila etc tal blat li icun hemm mdendla f'sakaf ta xi ghar f'xi artijet.

STALAGMITE—stalagmita bhal stalactita iżda tielgha mil l-art taht li *stalactite*.

STALDER — post bhal strippa etc fejn ipoġġu (ikeghdu) il btieti.

STALE—kadim; jebes (hobs etc) bla toghma; mghoddi; kadim; antic; m'hux frisc; lixcata; xi haġa li tcun keghda biex thajjar lill xi hadd jersak; mara m'hix tal galbu; aurina (bewl) tal bhejjem etc; pulcinella, wiehed li kieghed biex idahhac innies bih; mancu twil ta barraxa etc; scaluna ta sellun; tbul (bhima).

STALK—zocc; lasta (genb) ta sellun; l-anima (iz-zocc) ta rixa; ċumnija twila (gholia) ta fabbrica; pass twil u maestus; timxi b'pass twil (cbir) u maestus; timxi bil mod ghal wara xi annimal fejn ma tidhirx biex tatih is-salt u takbdu; timxi baxx fil caċċa.

STALKED—biz-zocc.

STALKER—min imur ghal caċċa tac-cerv u jersak mistohbi lejh sa chemm jatih it-tir; xorta ta ghażel (xibca) ghas-sajd.

STALKER HORSE — fejn jew biex wiehed (caċċatur) jitghatta jew jistahba biex ma jidhirx fil caċċa; scuża.

STALL — posta fis-suk; stall fitteatru; sedia f'cor; stalla; iddahhal fi stalla; tati pussess; tokghod tghammar; *to hold a stall*, tcun canonicu f'xi colleggiata.

STALLAGE — hlas; chera ta posta fis-suk jew ta katgha fi stalla; demel (hmieġ taż-żwiemel etc li icun hemm fi stalla).

STALLATION—ghati ta permess.

STALL FEED — taghlef bin-niexef (bil huxliet) żwiemel fi stalla.

STALLION—żiemel li kieghed biss ghar-refgha jew ghar-razza; stallun.

STALWORTH — kawwi; f'sahtu; curaġġus jew kalbieni.

STAMEN } stami tal fjuri; it-trab
STAMINA } isfar li itir minn fjur ghal l-jehor u inissel fjuri ohra.

STAMIN — stamina, drapp ghaċċliekon etc tan-nisa.

STAMMEL — xorta ta lewn ahmar (scarlat ordinariu); drapp tas-suf ahmar.

STAMMER—ittemtem.

STAMMERER—min itemtem; temtumi.

STAMMERING—temtim.

STAMP—stampa; marca; boll; tahbita bis-siek ma l-art; tistampa; timmarca; timbolla; thabbat sakajc ma l-art; tishak; *to stamp out*, tekred; tistradica; *to stamp a letter*, timbolla (tkieghed li *stamp* jew il bolla f') ittra.

STAMPEDE—meta iż-żwiemel jew xi annimali ohra jonfru u jaharbu (jitilku jiġru l-hawn u l-hemm); tnaffar u tharrab żwiemel etc; tonfor (tiehu katgha) u terhila tiġri b'sakajc fuk rasec.

STAMPER—min jimbolla jew ihassar (bit-timbru) l-ittri fil posta; boll (timbru); *stamper press*, pressa ghal pianci tal hadid etc.

STANCE — loc, posizioni; sit (art ghal bini); stanza; strofa (tal poesija).

STANCH — tistanja (twakkaf jew iżżomm demm li icun hiereġ etc); takta, ittaffi il ghaċċ kawwi; shih; ahrax; pessmu; sa ruhu jew sa kaddisu.

STANCHER—min (dac li) jistanja jew iżomm demm etc li icun hiereġ jew nieżel.

STANCHION—riffieda; puntal; lasta (stanga) fil bieb fi stalla tal bhejjem; lasta ghal habel ta scala abbord.

STANCHLESS—bla xaba; *a stanchless avarice* (Shakespear, *Macbeth*), xehha bla xaba.

STANCHNESS — sustanza; perseveranza; ghakda ta haġa (barmil etc) li icun haġa wahda jew marbut tajjeb ma joktorx etc.

STAND—makghad; wakfa; kaghda; tfixchil; legiju; stazzion ghal carrozzini fi triek; plancier; post armat bit-twavel etc. ghan-nies biex

jaraw xi logħob; il post għax xhud (wakt li icunu jixhdu); cartell birra mwakkaf (arbulat fuk it-tuppan); tokgħod; tkum bil wiekfa; tokgħod arbulat jew wiekaf; iżżomm jebes; iggerraħ; issofri; tokgħod għal; tiekaf; iżżomm; tcun kiegħed; iggib mil għoli jew fit-tul; *he stood six feet high*, gieb sitt piedi tul; *to stand the cold*, issofri il bard; *to stand the expense*, issofri li spejjes (icolloc tħallas int), *to stand a drink*, tħallas katra jew grog; *he asked me to stand him a drop of whisky*, talabni nħallaslu katra whisky; *to stand against*, tirresisti; topponi; tmur (tcun) contra ta; *to stand by*, tokgħod tħares lejn glieda etc bla ma tindaħal; tibka (iħalluc) f'genb (jiscartawc jew jittrascurawc); tgħejn; tati għajnuna; iżżomm ma; tibka ma; *will you stand by me please?*, tatini għajnuna?; *to stand by*, tiekaf; iżżomm; tistriħ; tieħu ħsieb ta; *you are to stand by the anchor*, inti għandec tieħu ħsieb tal ancra (l-ancra għalic); *to stand fire*, iżżomm sħiħ jebes fil post bla ma ticcaklak minn lococ fli sparar (wakt li icunu gejjin il balal fukec fi gwerra); *to stand for*, takbeż għall; iżżomm ma; tcun (tidher) f'loc xi ħadd (f'loc ħadd jeħor); tippresenta ruħec (tersak) għal candidatura (biex jaħtruc, conslu etc); tieħu ir-rotta għal; tiddirigi; tmixxi il bastiment lejn; *I stand wholly for you* (**Shakespear**, *Merry Wives*), jena nżomm f'collox miegħec (jew lilec biss ngħejn); *I stand here for him*, jena kiegħed hawn f'locu (nirrappresentah); *were he to stand for Consul* (**Shakespear**, *Cariolanus*), li chiecu chien jersak (jippresenta ruħu candidat) għal Conslu; *to stand from*, toħroġ mir-rotta; titbiegħed minn; *to stand in*, tidħol (tcompli) ma; tiswa tkum; *it stood me in ten shillings*, swieli (kamli) għaxar xelini; *to stand off*, iżżomm bogħod minn; tirrifiuta; ma tridx ticcuntenta; *stand no more off* (**Shakespear**, *All's well etc*), la ticcuntentax actar; *to stand off and on*, tibbordia (f'bastiment) issa lejn l-art u issa il barra mill-art; *to stand one's ground*, iżżomm jebes, jew sod; ma iccedix; ma terħix; *to stand out*, toħroġ il barra; tisporgi; tkabbes il barra; *to stand to*, tħaddan; iżżomm sħiħ jew jebes; takbel; tgħejd; *this does not stand to reason*, dana ma hux scond irraġuni; *to stand to sea*, toħroġ il barra mill-art; *to stand trial*, tgħaddi ġuri, icolloc cawsa; *to stand under*, issofri; iggerraħ; *to stand up*, tkum bil wiekfa; tkum; tirvella; tarbula; *his hair stood up with fear*, xagħru arbula (irrizza) bil biża; *to stand up against*, tirresisti; topponi; iżżomm jebes lill jew għall; *to stand up for*, tiddefendi; takbeż għall.

Standard — standard; bandiera; sanġacc; kies; mera; mudell li fuku tkis; li iservi ta mera jew ta mudell; fiss; li kiegħed dejjem hemm (f'locu) bla ma jitbiddel xejn jew katt; li kiegħed għalih (m'hux poġġut mal ħajt); *a standard rose*, warda (siġra) tielgħa (ticber) fin-nofs (m'hux poġġuta ma'l ħajt.

Standard bearer—min jarfa jew iżomm (ta) li standard, il bandiera jew is-sanġacc.

Standel—siġra xiħa; antica (li ilha) fil post.

Stander — min igħejn jew jati għajnuna; siġra li ilha (antica) fil post.

Stander by—wieħed min-nies li icunu iħarsu.

Standing—li ilu; li kiegħed; stabilit; li għadu; li jibka li ma jitfax; *standing army*, armata lesta dejjem għax-xogħol fejn icun hemm bżonn; *standing*, fama; *a man of high standing*, bniedem ta fama cbira (msemmi wisk) *standing*, wiekaf (arbulat).

Standish — platt għal clamar u'l pinna.

Stand point—il-loc fejn wieħed jokgħod; posizioni.

Stand still—twakkif; kagħd; *every thing is standing still*, collox wiekaf; *the engine was brought to a stand still*, il macna wakfet (żammet).

Stane (f'loc *stone*)—gebla; ħagra.

Stang—lasta; bastun; chejl tal art (li igħedulu ucoll *pole* jew *perch*, igib ħames jardi u nofs); sinna; nejba; *to*

ride the stang, jeħduc fuk bastun fuk spallejn żewġt irgiel bħala castig u biex jidħcu in-nies bic (bħal ma chienu jagħmlu f'xi pajjisi dari lill ragel li isawwat il mara etc.); ittir bl-ugigħ.

STANHOPE— carrettun b'żewġ roti bħal *phæton; Stanhope press*, xorta ta torchiu.

STANK — debbuli ; batut ; miedud sħiħ ; ħajt mibni għal apposta biex iżomm l-ilma ta wied etc.

STANK (temp passat tal verb *stink*).

STANNARY—miniera tal landa; taxxogħol fil (tal) minieri tal-landa.

STANNEL } STANYEL } xorta ta seker jew bies.

STANNIFEROUS—li jati il-landa.

STANTIEN—ara *stanchion*.

STANZA—strofa fil poesija; stanza ; camra; *stanzaic* ta li *stanza*.

STAPHELIA — (ħaxixa) koxriet illifgħa.

STAPHYLINE—li gej bħal (li għandu għamla ta) għankud għeneb; tal kampiena tal ħalk.

STAPHYLORAPHY — operazioni (tattobba) meta iwaħħlu (iħitu) sakaf tal ħalk li icun maksum.

STAPHYLOMA } STAPHLOSIS } difett fil għajn; meta il ħabba tcun mkabbża il barra.

STAPES—il għadma ta gewwa nett tal widna; rabta b'faxxa ma dwar il għaksa gejja bħal 8

STAPLE—l-aħjar u l-ewwel (il fjur) tal għelejjel jew frott ta pajjis; suk; geżża suf; pil ; fiminella (ħolka ta gangetta etc.) l-aħjar ; l-ewwel ; l-iprem ; tajjeb għal bejħ; li jista jokgħod fis-suk.

STAPLER—neguziant, bejjeħ u xerrej; *a wool stapler*, min jixtri u ibiħ is-suf.

STAR—chewcba; stilla; asterisc (*); bniedem ta ħila cbira fl-arti tiegħu ; għageb (bniedem msemmi ferm għassengħa jew għal għerf); timla, iżżejjen bli stilel ; tilma, tibbrilla jew tiddi bħala chewcba; *to thank one's stars*, tirringrazia l'Alla ('tgħejd li inti ixxurtiat); *order of the star*, l-ordni ta li stilla; *star led*, immixxi minn chewcba.

STAR BLIND —nofsu għama.

STARBOARD—in-naħa tal-lemin, abbord ta min icun wiċċu lejn il prua ; *starboard lines*, in-nies għassa jew tal *watch* ta abbord li icunu għan-naħa tal-lemin.

STAR BRIGHT—jilma,jiddi daks stilla.

STARCH—lamtu; illamtat; jebes; tillamta.

STARCHNESS—lamtar, jebusija.

STAR CHAMBER—korti, ta żmien ir-Re Carlu 1 tal Ingħilterra, li fiha chienu jiccundannaw chif iridu u jogħġobhom.

STARCHED—illamtat; jebes.

STAR CROSSED—xortih ħażina.

STAR CROWNED —incurunat bil cwiecheb.

STARE—ħarsa ċassa; sturnell; tħares ċass jew fitt f'wiċċ dac li icun etc; *to stare in the face*, tidher (jidher) ċar; *death stared them in the face*, chellhom il mewt fuk wiċċhom.

STAREE —dac li tħares f'wiċċu ċass jew fitt.

STARER—min iħares ċass jew fitt f'wiċċ dac li icun ; *I as starer, and she as staree*, (**Miss Edgeworth**, *Belinda)*, jena dac li iħares ċass u hia dic li lejha nħares ċass.

STARFINCH—(għasfur) il cudirross.

STARFISH—stilla tal baħar.

STARGAZER – wieħed li iħares dejjem lejn il cwiecheb; bniedem għażżien ma jagħmel xejn ; (ħuta) iżżondu.

STARK — jebes (stendut bħal mejjet); kawwi ; f'saħtu ; jiflaħ ; collu chemm hu perfett ; compiut ; sħiħ ; għal collox sa kaddisu ; sa ruħu; pessmu; *the men that attended him were stark naked*,(**Macaulay**,*Hist. of Eng*), in-nies li chellu warajh chienu għarwenin laħam ; *he is a starke heretic* (**Sir T. More**. *Works)*, eretcu pessmu (sa kaddisu).

STARKNESS—ebusija.

STARLIGHT—dawl tal cwiecheb.

STARLING – sturnell (għasfur).

STARLIT—collu cwiecheb.

STARMONGER—astrologu (wieħed li jifhem u jgħejd x'għandu jiġri billi iħares lejn il cwiecheb.

STAR OF BETHLEHEM — (pianta) ħalib it-tajr.

STARPAVED — mdewwed bil cwiecheb, kurkaċa waħda cwiecheb.

STARRED } mżejjen bil (collu, mim-
STARRY } li) cwiecheb; *a starry sky*, sema collu cwiecheb.

STAR SPANGLED — mdewwed bil (kurkaċa waħda) cwiecheb.

STAR STONE — ħaġra preziusa, xorta ta zaffir.

START — bidu; tluk; dehxa; kabża (b'katgħa); il cudirross ta dembu (għasfur); titlak, tibda; tati bidu; tinkata; tindehex; takbeż; tinkala minn loc fejn tcun; ittellak, iddihex (tati dehxa); tkabbeż; tferraħ (tbattal) bit-tija milli icun fiha; iggib kuddiem (scusa etc.); *to start after*, tmur wara xi ħadd; *to start against*, toħroġ candidat biex ticcontesta lill ħadd jeħor (ticcontesta); *to start an anchor*, takta ancra minn fejn tcun mkabbda fil kiħ; *to start for*, titlak (terħila) lejn jew għal; *to get* (jew *have*) *the start*, icolloc (tieħu) il vantaġġ; *by fits and starts*, ta cull tant, ta cull meta jatih.

STARTER — telliek; min jibda; principiant; chelb tal caċċa li jtajjar is-summien etc.

STARTING — bidu; tluk.

STARTING POST — it-tluk; il post tat-tluk f'tiġrija

STARTLE — tidhex; taħsad bil biża; takta, tbażża; tnaffar; tgherrex.

STARVE — tmut jew toktol bil ġuħ; tmut; toktol bil bard; tirżaħ jew treżżaħ.

STARVELING — xitla; siġra batuta; bil għaċċ; annimal batut; magħcus bil ġuħ jew bil bard; bil ġuħ; magħcus; batut, mirżuħ.

STARWORT — il margheriti settembrini.

STASIS — stanjar tad-demm.

STATANT — wiekaf bħal ljun f'arma.

STATE — stat, condizioni; fiex wieħed icun jinsab; katgħa; għamla; saltna; pajjis; żina cbira; pompa; tron (tużell); nazionali (ta li stat jew pubblicu); tgħejd; tgħarraf; *I have the honour to state*, għandi l-unur ngħejd (ngħarraf); *state affairs*, affarijiet ta li stat (nazionali jew tal pubblicu).

STATE BARGE — il gondla tar-Re etc.

STATE BED — sodda famusa (collha durata etc).

STATE CARRIAGE — il carrozza tar-Re etc. li joħroġ biha f'xi festi cbar.

STATE CRIMINAL (jew POLITICAL OFFENDER) — min jagħmel xi delitt fil politica.

STATED — stabilit; kiegħed; fiss.

STATELY — b'żina jew pompa cbira; grandius; manjificu; maestus.

STATETLINESS — cobor; pompa cbira.

STATEMENT — għajdun; dac li wieħed icun kal jew għarraf.

STATER — min igħejd jew igħarraf; piż (użin) ta li spiżżiari li igib ukija u nofs; munita Griega tad-deheb li tiswa dwar 16 il xelin, jew tal fidda dwar 3 xelini u nofs.

STATE ROOM — is-sala il cbira tar-riceviment fil palazz tar-Re etc; il cabina il cbira (l-ewwel waħda) ta bastiment.

STATES — corp legislattiv.

STATESMAN — politicu; raġel li jifhem tajjeb fil pulitica u fl-affarijiet tal gvern ta pajjiż.

STATICS — li studiu tad-*dynamics*, (fil fisica jew il meccanica) li juri ir-relazioni li hemm fil forzi meta icunu fl-equilibriu jew kegħdin etc; is-sengħa tal użin.

STATIC } ta li *Statics*.
STATICAL }

STATION — kgħad; wakfa fi viaġġ; stazzion; stat, condizzioni; impieg; post; tkiegħed f'post, f'impieg etc; *police station*, stazzion tal pulizia (corp tal għassa); *railway station*, stazzion tal ferrovia; *the Stations of the Cross*, il Via Sagra.

STATION MASTER — il cap stazzion (tal ferrovia).

STATION STAFF — straguardi; għodda tal periti.

STATIONARY — li ma jitkankal katt minn locu; li dejjem kiegħed; stazzionariu.

STATIONER — librar, min ibiħ il cotba etc.

Stationers hall—il post tal librari (Edituri etc) l-Inghilterra; *to enter at Stationers Hall*, tirregistra ctieb jew iggib il *Copyright* ta opra tal chitba li toun għamilt; iggib il proprietà letteraria.

Stationery—stazzionerija, oggetti ta li scrivanja; carti, pinni, lapsijiet etc. ta li *stationer*; *stationery goods* oggetti li ibiħ li *stationer*.

Statism — pulitca; ix-xogħol tal gvern.

Statistics—statistica; cens (censiment) għadd tan-nies collha, tal prodotti etc ta pajjis.

Statistic } ta li statistica.
Statistical }

Statistician—min jaf jew jagħmel li statistichi (min jara chemm hemm nies, x'inhuma il prodotti u chemm il xorta hemm etc. f'pajjis).

Statuary—sengħet min jagħmel il vari jew li statui; statua; ħafna (gropp) statui jew vari; statuariu; scultur; *there was not a single English statuary whose name is now remembered* (**Macawlay**, *Hist. of England*), ma hemmx scultur Inglis wieħed li ismu għadu magħruf.

Statue — statua; vara; tagħmel tkiegħed statua jew vara.

Statuesque—ta statua jew ta vara.

Stature—statura; katgħa tal gisem; tul ta bniedem.

Statured—li wasal ma jitwalx actar; chiber biżżejjed.

Statutable—scond li statut.

Statute—statut, ligi, tal-ligi; *statute book*, ctieb (registru) ta li statut jew tal-ligi.

Statutory—magħmul bil ligi; scond li statut jew il-ligi.

Staunch—ara *stanch*; *he is a staunch Roman Catholic*, hu Nisrani pessmu.

Stave—dugħa ta barmil; strofa ta għania; posta (għan-noti); bastun; ħatar; tavla għal forma (mudell) ta ħnejja; tkiegħed twaħħal id-duħ ta barmil etc.; taksam; tofrok; toftok; tisfondra barmil etc.; tarma bli scaluni.

Staved—mdorri.

Staves—plural ta *staff*.

Staves acre—pedidalwett.

Staving—tati b'mazza fuk ir-ras ta virga tal ħadid micwija arbulata biex tkassarha.

Staw—tiekaf; iżżomm ferm f'post; twakkaf; ixxabba; iddejjak.

Stay—kagħda; puntal; għajnuna; twakkif; dewmien; bħal curpett; tgħejn; iżżomm il fuk; isservi ta puntal; iżżomm lura; twakkaf; iddewwem; tokgħod; tibka; tiekaf; jimpurtac minn jew tati cont ta; tistenna; isservi; tissaporti; icolloc nifs actar; tibka sa l-aħħar f'tigrija, glieda etc.

Stayed—ċass; quiet; kiegħed seriu.

Stayer—min ighejn.

Stay lace—kafla għal curpett.

Staymaker—min jagħmel il criepet.

Stays—curpett tan-nisa; ancoraġġ; sod (ta post wieħed); għajnuna.

Stead—post, loc (f'loc ħadd ieħor); *in stead*, minn f'loc; *in his stead*, minn f'locu; *stead*, ħadid tas-sodda; tabxa; stat; condizzioni; mument wieħed; ftit (żmien); *to do stead*, tiswa; isservi; *here thy sword can do thee little stead*, (**Milton**, *Comus*), hawn ix-xabla tiegħec ftit tista tiswielec (jew isservic); *to stand in stead*, tinħtieġ; tiswa; *the help of one stands me in little stead*, (**Shakespear**, *Henry VI*), il għajnuna ta wieħed waħdu ftit tiswieli.

Steadfast—utiek; kawwi; sod.

Steadfastness — wetka; kawwa; sodizza; għakal.

Steadier—min iżomm fis-sod jew fid-dritt; pis (tokol li icollu żiemel (tat-tigrija etc.)

Steadily—dritt; sod; bla ċaklik, bdil etc. xeju; dejjem xorta.

Steadiness—sodizza; għakal; fehma sħiħa jew kawwija.

Steady—dritt, sod; utiek; kawwi; bil għakal; tiddritta; tissoda; twettak; tkawwi; tgħakkal; *to steady one's hand*, tiddritta idec (iżżomm idec dritta, soda).

Steak—flett tal mixwi; *beefsteak*, bistecca.

Steal—tisrak; tidħol bil moħbi jew bil mod il mod f'camra etc. bla ma tħalli min jarac; *he stealeth into her chamber*, daħal (dieħel) fil camra

taghha minghair ma tarah (bil moħbi); *steal*, mancu (lasta) ta barraxa etc.

Stealer—ħalliel.

Stealing—serk; il ħaġa misruka.

Stealingly—li ma tidhirx; b'mod li ma jarac ħadd; bil moħbi.

Stealth—serk; il ħaġa misruka; moħbi; *by stealth*, bil moħbi.

Stealthy / Stealthily } bil moħbi; bil baxx.

Steam—fwar; stîm; tfawwar, issir fwar jew stîm; iddaħħan; issajjar bil fwar; *steam boat*, vapur; *steam boiler*, caldarun ta vapur; *steam carriage*, carrozza li timxi bli stîm, bħal *motor car*, etc.; *steam whistle*, suffara ta vapur, ta lanċa etc.

Steamer—vapur.

Steamy—collu fwar.

Stean—kannata, żir tal fuħħar.

Stearic—li gej (mnissel) mix-xaħam tal annimali.

Stearine—grass (xaħam) tal annimali; stearina.

Stedfast—ara *steadfast*.

Stee—sellun.

Steed—żiemel (tal cavlarija etc.)

Steel—azzar; żnied tal azzar; taghmel il ponta jew ix-xifer biss ta sicchina etc. tal azzar; *steel pen*, pinna tal azzar; *steel plate*, pianċa tal azzar; *steelwine*, imbit bl-azzar li jatu bħala medicina.

Steelyard—stasija.

Steening / Steaning } tbattim jew il battum ta bir.

Steep—telgħa; rampa; rdum; wiekaf; għali, bir-rampa; tgħaddas jew ixxarrab fl-ilma.

Steeple—campnar.

Steeplechase—tiġrija fejn iżżwiemel fil corsa icollhom jakbżu minn fuk ħitan jew gandotti etc; *steeple chaser*, gerrej jew żiemel tattiġrija tal *steeple chase*; *steeple crown*, cappell tan-nisa bħal tomna.

Steer—għoġol; iżżomm it-tmun; tmixxi bastiment fir-rotta tieghu; timxi sewwa; tmun ta bastiment.

Steerer / Steersman } tmunier; bdot; ir-ragel tat-tmun; min imixxi jew jiddirigi il bastiment.

Steerage—maniġġar tat-tmun; mixi; direzioni tal bastiment fir-rotta tieghu; in-naħa tal poppa (wara) ta bastiment.

Steering wheel—ir-rota tat-tmun.

Steeve—tgħolli; ittalla il pupresti.

Steg—wiżżu.

Steganography—chitba b'sinjali (ħżuż) sigrieti li ma jakrahomx cul-ħadd.

Stegnosis—xedda; stitichezza.

Stegnotic—li ixidd jew jistitica.

Stein—tinforra bir b'ħajt tal gebel etc.

Stela—colonna żghira bla zocclu jew captell.

Stele—zocc; mancu twil.

Stellar / Stellary } tal cwiecheb; ta li stilli.

Stellate / Stellated } bir-raggi (bil frieghi) bħal chewcba jew stilli.

Stellation—tfiħ; tixrid ta dawl (dija) bħal ta chewcba.

Stelleridan—li stilla tal baħar.

Stelliform—bir-raggi (jew frieghi) bħal stilla.

Stellion—wiżgħa bit-ticchi jew tbajja bħal stilel.

Stellulate—bħal cwiecheb żghar; collu stilel żghar.

Stelography—chitba fuk colonna.

Stem—zocc; rota tal prua ta dgħajsa etc; prua ta bastiment; gidd; razza; nisel; iżżomm; tilka il current.

Stemple—lasta, puntal, traversa etc. f'daħla (tokba, herża) ta miniera.

Stemson—brazzoll ma ras il prua ta bastiment.

Stench—riħa tinten; ntiena; tinten.

Stench strap—mezz (bieba) li jagħmlu biex ma titlax ir-riħa minn canal, sentina etc.

Stencil—stampilja, pianċa tal landa etc. bin-numri jew l-ittri maktughin minnha, biex ikegħdu fuk xi balal, caxxi tal mercanżija etc. u b'pinzell biż-żebgħa jimmarcaw li icunu iridu; carta mtakba bid-disinn li il bajjada igħaddu bli sporvlu mal ħajt kabel ma jakbdu ipingu (biex ipingu fuk id-disinn li ħalli li sporvlu).

Steneosaurus—xorta ta cuccudrill.

Stenography—stenografia.

STENOGRAPHER, STENOGRAPHIST — stenografu; min jioteb bli stenografia.

STENTOR — bniedem (wieħed) li għandu leħen kawwi, li leħnu jinstama mil bogħod.

STENTORIAN — ta leħen kawwi; li igħajjat.

STEP—targa; pass; scaluna; stampa tas-siek; timxi.

STEP CHILD— ben (jew bint) missier jew omm oħra.

STEP FATHER—żewġ l-omm; *my step father*, ir-ragel ta ommi.

STEP MOTHER—il mara tal missier; *his step mother*, il mara ta missieru.

STEP SISTER—oħt minn omm jew missier jeħor.

STEP SON—ben il missier jew omm oħra.

STEPHANOTIS—stefanotis, pianta bil fjuri bojjod ifuħu ferm.

STEPPE—xagħra cbira fir-Russia.

STEPPING — mogħdija il kuddiem, mixi il kuddiem.

STEPPING STONE—gebla f'xi nofs ta għadira fejn tirfes fix-xott; gebla għal għajnuna biex titla jew tinżel minn xi mchien.

STERCORACEOUS, STERCORAL — tal ħmieġ tal bhejjem.

STERCORARY—post (loc) fejn iżommu il ħmieġ tal bhejjem.

STERCORATE—ħmieġ tal bhejjem.

STEREOGRAPHY — il ħażż tal figuri solidi fuk carta.

STEREOMETRY—il chejl tas-solidi.

STEREOSCOPE — stereoscopiu; tromba b'żewġ lenti etc. biex tara li stampi żgħar, maklugħin u cbar.

STEREOTOMY—il ktiħ ta ħwejjeġ solidi bħal ma hu ħajt etc.

STEREOTYPE—pagina biċċa waħda fonduta bit-tipi collha lesta; tfondi placca etc. bit-tipi biċċa waħda; *stereotyped*, stereotipat.

STERILE—ħawli; m'hux għammiel.

STERILIZE—tagħmel ħawli.

STERLET — ħuta ta dan l-isem li minnha (mil bajd taħha) isir il cavjar.

STERLING—genwin; tajjeb chemm jista icun; pur; bla taħlit xejn; lira sterlina (20 xelin).

STERN—poppa; aħrax, kalil; sevêr; rigorus; li ma jaħfirha lill ħadd.

STERNNESS—killa; ħruxija; severità.

STERN CHASER—canun fil poppa ta bastiment.

STERN FAST — gumna; gherlin li jorbot mil poppa għal l-art bastiment.

STERN FRAME—li njam tal poppa.

STERNOCOSTAL—tal custilji li imissu mal għadma ta kuddiem tas-sider.

STERNON—il għadma tas-sider.

STERN PORT—tokba (tieka, purtell) fil poppa.

STERN POST—iz-zocc (li njam etc) tal poppa ma fejn iżomm it-tmun.

STERN SHEET — il banchijiet tad-dgħajsa.

STERNUM—il għadma tas-sider.

STERNUTATION—għatis.

STERNUTATORY—medicina li iġġagħlec tagħtas; li igib il għatis.

STERNWAY — sijar (mixi maurien lura) mixi bil poppa.

STERQUILINOUS—maħmuġ.

STET - stet, chelma li jusaw min jiccorriegi il provi ta li stampa, jfisser "ħalli chif in hu".

STETHMOMETER — strument tattobba biex jaraw il movimenti tas-sider ta min icun marid bil pulmun.

STETHOSCOPE — stetoscopiu, strument; tromba biex tissamma mit-taħbit tal kalb etc. x' mardijiet icun hemm fis-sider etc.

STEVE—tistiva f'bastiment.

STEVEDORE — ragel għat-tagħbija u'l ħatt ta mercanzija f'bastiment.

STEVEN—għajjât; għajta; leħen; tgħajjat; issejjaħ.

STEW - stuffat; camra sħuna għal banju; banju sħun; burdell; mara m'hix tal galbu; issajjar jew tagħmel stuffat; *in a stew*, f'taħbila, f'fixla.

STEWARD - stuett; ħażnadâr; dispensier; tiddispensa; tagħmilha ta stuett; isservi bl-ichel etc abbord.

STEWARDESS—dispensiera abbord.

STEW PAN—pagna.

STIAN — xgħira li titla fi xfar il għajnejn.

STIBIAL—tal antimoniu.

STIBIUM—antimoniu.

Stich—stanza, strofa tal poesija ta chemm il metru ta versi etc.; filliera.

Stick—ħatar; bastun; il kasba twila tas-suffarell ta l-aria; cumpositur (ta li stampaturi); twaħħal; iddeffes; tinfed; teħel; ticcomponi; *to stick by*, iżżomm (tpoggi) sħiħ ma; *we are your only friends, stick by us and we will stick by you*, lilna biss għandec ħbieb, żomm (poggi) sħiħ magħna u aħna miegħec; *to stick out*, toħroġ jew tispoṛgi il barra; iżżomm jebes; tinsisti; *they stick out for a raise of wages*, kegħdin iżommu jebes għaż-żieda fil paga; *to stick up*, tarbula, tiekaf, tkum; tiddejjen; *to stick up a suit of clothes*, tiddejjen (tagħmel bid-dejn) libsa ħwejjeġ: *to stick up for*, takbeż għall; tieħu il parti ta; *to stick upon*, teħel, takbad ma; *to stick up to*, tiggieled għall (tieħu il parti ta, jew iżżomm ma); *to beat all to sticks*, tgħaddi lill culħadd, tbatti għal collox lill culħadd; *to go to sticks and stones*, tispiċċa jew tinħela għal collox, issir lakx; *to stick a point*, tirranġa (issewwi) facenda.

Stick and groove — chif ikabbdu in-nar is-salvaggi billi idawru bil ferm lasta f'tavla tal injam bħal lixca u b'dac il ħakk ikabbdu li njam.

Stick and stone—għal collox, collu chemm hu.

Sticker—min iwaħħal; min joktol (biccier tal majjali etc.); ħaġa li ma tantx tinbieħ (li tibka ma wiċċ dac li icun); *bill sticker*, min iwaħħal l-avviżi; *pig sticker*, min joktol il kżiekeż.

Stickful—mimli cumpositur (tipi composti).

Stickiness—twaħħil; tidlic.

Sticking piece—biċċa laħam taċċanga, tan-naħa tal għonk.

Sticking plaster—sticc (għal min jindarab etc.)

Stickle—xewca; iżżomm ma; tiggieled għal; tiggieled; tfierak: tidħol bejn tnejn li icunu jiggieldu biex tirranġahom.

Sticky—li iwaħħal, li idellec jew igħallec.

Stiddy—inquina.

Stiff—jebes; mħaddel; rmazzat; rasu jebsa; stinat; kawwi; *a stiff examination*, esami jebes; *a stiff tumbler of punch*, tazza ponċ kawwi; *he paid a stiff price for it*, ħallas (ta) prezz jebes fih; *a stiff joint*, għaksa; ġog mħaddal jew rmazzat.

Stiff bit—il ħadid tal brilja ta ħalk iż-żiemel.

Stiff neck — għonk jebes (meta icolloc għonkoc ma tistax iddawru, b'xi riħ li tieħu etc.)

Stiff necked—stinat, rasu jebsa.

Stiffen—twebbes; tħaddel; tibies; teħdel; *the breeze stiffens*, iż-żifia (irriħ) kiegħed jitkawwa jew jiżdied.

Stiffener — biċċa crivellun etc. biex iżżomm cinta etc. jebsa u wiekfa.

Stiffness — ebusija; stinazioni; ħedla.

Stifle—tifga; iżżomm moħbi; taħbi; ma turix; rcobba (il ġoġ ta rcobba) ta annimal; marda fi rcobba taż-żwiemel.

Stigma—marca, sinjal magħmul fuk il gisem ta rsiera etc. b'ħadida miċwija; tebgħa ħamra (bħal għazza) fil gilda; tebgħa ta disunur, għajb; piaga.

Stigmata—piaga.

Stigmatic—bil piagħi, bil marchi, tal ħruk f'gismu; disunurat; briccun patentat.

Stigmatist — min icollu (igib) il piagħi bħal ta Sidna Gesù.

Stigmatize — timmarca, tistampa, taħrak il gisem b'ħadida miċwija; tagħmel disunur lill; tati malafama.

Stile—mogħdija għal ġo għalka; xatba; biċċa njam bħal cuxbiena ta bieb; il lasta, virga (lancettina) li timmarca bid-dell taħha il ħin f'arloġġ tax-xemx; *to help over a stile* jew *to help a lame dog over a stile*, tati għajnuna; tgħejn; tati dakka ta id.

Stiletto — stallett; temprin għal l-accetti; toktol (tfieri, tati) bi stallett.

Still — lambic; ħiemed, siechet; ċass; kiegħed; cwiet; ħemda; siota; għadu s'issa; ma dana collu; teħmed; tiscot; ticcwieta; ticcalma; tillambica (bħal l-essenza etc. mil-lam-

bic); *the wind is still*, ir-riħ ħiemed (sichet); *they still require more*, għadhom iridu actar; *are you here still?*, għadec hawn?; *sit still*, okgħod cwiet; *still and anon*, cull mument.

STILL BIRTH—corriment (twelid ta tarbija mejta).

STILL BORN—mwieled mejjet.

STILL LIFE—pittura ta fjuri, frottijiet, caċċa mejta etc. jew ta dawc il ħwejjeġ collha li ma jiċċakalkux.

STILLATION—katra katra.

STILLATITIOUS—li nieżel (jinżel) katra katra (bħal xogħol tal-lambic).

STILLATORY—lambic; fejn jaħdem il lambic; distillerija.

STILLER—min jiccwieta jew isicchet.

STILL HOUSE—distillerija, fejn jaħdmu bil-lambic.

STILLICIDE—taktir bħal tal ilma tax-xita mil miżieb etc.

STILLING—lambicar; strippa għal (loc fejn ikegħdu il) btieti.

STILLNESS—ħemda, quiet, schiet, siсta.

STILL STAND—kgħâd.

STILLY—bil mod.

STILL YARD—stasija.

STILT—lasta twila li jimxu fukha; *stilts*, par lasti twal (strippi) li fihom fejn tpoggi sakajc biex titla u timxi fukhom u tidher għoli; timxi bi jew togħlą fuk li *stilts*.

STILTBIRD—għasfur b'sakajh twal ħkak.

STILTIFY—togħla fuk li *stilts*.

STILTON—ġobon stilton.

STILTY—mgħolli; għoli; cbir; pompus; cburi.

STIMULANT—stimulant; li iċaklak; isewwes; inigghеż; li iġagħal; ċaklik; ġagħil; tiswis.

STIMULATE—tniggheż; issewwes; iċċaklak; iggib (ġuħ etc); iġġagħal; tħajjar.

STIMULATION—ġagħil; tinghiż; ħajra.

STIMULATIVE—li iġagħal, inigghеż, isewwes jew iħajjar.

STIMULUS—nigghieża; xprun; ħaġa li iġġagħal, iċċaklak, tkankal jew tkajjem.

STING—nigża; xewca ta żunżana tnigghеż; tati ix-xewca (żunżana).

STINGING—li inigghеż (bix-xewc), li jati ix-xewca.

STINGBUL — il boll (ħuta li tniggheż u fejn tmiss jinfiamma).

STINGS—birra kadima taħrak.

STINGY—xħiħ; ħanżir; idu magħluka; għadma; kancieci.

STINGINESS—xeħħa.

STINK—ntiena; riħa tinten; tinten.

STINKARD—bniedem vili; nittien.

STINKING—jinten.

STINK POT—ġarra b'ħafna ħwejjeġ jintnu li il furbani Cinisi chienu jixħtu abbord tal bastiment li fuku jatu is-salt biex b'dic ir-riħa jifgaw in-nies; disinfettant.

STINT—ċaħda; nukkas; ftit bil kies chemm wieħed jiddobba; tkanċiċ; iċċaħħad; tnakkas; iżżomm fl-ichel (tati l-ichel bil kies u chemm chemm wieħed ma imutx; ma tħallix; tiekaf.

STINT—(għasfur) it-tortuxa.

STIPE—zocc tal fakkiħ.

STIPEND—ħlas, salariu; paga; tħallas, tati salariu jew paga; tissalaria.

STIPENDARIAN—mħallas, li għandu is-salariu jew il paga; salariat.

STIPENDIARY—li għandu, jew tassalariu, paga, ħlas; wieħed mħallas, salariat.

STIPITATE—biz-zocc.

STIPPLE—tincisi tiechi tiechi (m'hux bil-linji) tpingi bil colpi (colpi colpi) m'hux bit-tratti tal pinzell.

STIPPLER—pinzell ta pittur.

STIPULA—dic il koxra (bħal ħliefa) li tcun ma dwar il werka meta din titlda ħierġa miz-zocc.

STIPULATE—tagħmel cuntratt, ticcuntratta; armat li fih li *stipula*.

STIPULATED — iccuntrattat, miftihem u mictub fil cuntratt.

STIPULE—ara *stipula*.

STIR—taħwid; taklib; ċaklik; kawmien; stembieħ; taħric; gilba; ħamba; storbiu; rvell; xewwiexa; tħawwad; tkalleb; iċċaklak; tħarrec; iġġagħal; tħajjar; tkum; tistembaħ (fil għodu); titħawwad; titkalleb; tiċċaklak; titniffes.

STIRABOUT—pudina tat-tkiek magħmula fuk fuk.

STIRIATED—bil ponot jew frieghi bħal dawc ta bicca silġ cbira li tinkata mil muntanji li xi drabi naraw tgħum f'wicc il baħar.

STIRK—għoġol ta ftit ankas minn sentejn.

STIRLESS—cass, li ma jiccaklakx.

STIRP—razza, gidd.

STIRPS—cipp (tar-razza) nisel.

STIRRER — min icaklak, iħarrec, iħawwad, iġagħal, iħajjar jew ixewwex; wieħed li ikum cmieni fil għodu; *stirrer up*, xewwiex.

STIRRING — ħaddiem; ħabriechi; attiv; li dejjem sejjer; caklik; tħarrio; tħajjir; ħajra.

STIRRUP—xpruna; ħadid li iżomm it-travi sodi; *to give one some stirrup oil*, tidlec (tati) xebgħa lill xi ħadd.

STIRRUP IRON—staffa.

STITCH — pont; ħjata; weġgħa fil genbejn; ugigħ rkiek; radda ta moħriet; il ħamrija bejn żewġ raddiet tal moħriet; tħit; torbot; *to take up a stitch*, tarfa pont fil calzetta; *to cut the stitches of a dress*, tneħħi it-tixlil; toftok; *to go through stitch with a thing*, tispicca ħaġa mn'idejc.

STICHEL—suf (ħajt) fin.

STITCHES—liwi bl-ugigħ rkik; ponti.

STITCHERY — xogħol tal ħjata, (ħjata).

STITCH FALLEN—b'pont (fil calzetta) mwakka.

STITCHING—ħjata; taksim tar-raba bir-raddiet tal moħriet.

STITH—jebes; kawwi; inquina.

STITHY—forġa (ħanut fejn jaħdem il ħaddied); taħdem fuk il forġa jew ta ħaddied.

STIVE—tgħezzez; tross; issaħħan, tagħmel is-sħana bir-rassa tan-nies f'post; tifga f'xi post li icun hemm ħafna sħana; ħanut bis-sħana; il għabra tat tkiek f'mitħna meta icun jintaħan il kamħ; burdell.

STIVED—li jifgac bis-sħana jew bil għeluk (bin-nukkas tal aria); soffocanti.

STIVER—munita Olandisa tiswa xi sold; ħaġa li ma tiswa xejn, ħabba.

STOA—porticu (luġġar): fl-architettura Griega.

STOAK—tifga; issodd.

STOAT—l-ermellin; annimal jinten bħal ballottra.

STOCCADE—ara *stockade*.

STOCK—zocc; ħalla; munzell; għamra; ħażna; xebgħa; katiħ; salt; bhejjem; annimali; capital (flus); ingravata; xalpa; gidd; rażża; puntali; vasi (għal varar ta bastiment etc.); stupidu; ras kargħa; rebecchin; cipp ta ancra; calzetta jew peduna; ic-craret li minnhom jagħmlu il carti; giżi (fjur); madum aħmar jew lewn jeħor; tmenzel; tgħammar; taħżen; tkiegħed fic-cipp; tagħmel cipp f'ancra; *to stock up*, tisradica; tekred; takla mil għeruk; *stock and die*, il mastra għal viti; *stock in trade*, effetti (oggetti) lesti għal bejħ (li icollu tal ħanut); *to take stock*, tagħmel inventariu; tistma; tara x'hemm sewwa.

STOCKADE — rixtellu bil ħadid bil ponot dwar fortizza.

STOCK BROKER—sensal tal cambi.

STOCK DOVE—ħamiem salvaġġ.

STOCK EXCHANGE—il borża; loc fejn jiltakgħu is-sensala tal cambiu u min jinnegozia fit-tituli etc.

STOCKFISH— stoccafixx; baccaljau niexef.

STOCK GILLY FLOWER—giżi (fjuri).

STOCKING—calzetta; tilbes il calzetta.

STOCKISH—rasu jebes; stupidu; jebes.

STOCKJOBBING—speculazioni (negoziu) fit-tituli u xiri u bejħ tal flus etc.

STOCKMAN—min iżomm (għandu) il bhejjem.

STOCKPURSE—il flus li jiffrancaw fil militar li iservu għal li spejjes li icun hemm bżonn isiru fir-riġment.

STOCKS—cipp; *stocks*, capitali jew flus mislufa bli mgħaxijiet; puntali.

STOCK SHAVE — bicca għodda tal buzzillar.

STOCK STATION—post fejn iżommu u irabbu il bhejjem.

STOCK STILL—cass donnu gebla; li ma jitħarrec xejn.

STOCKY—mbaccac; kasir u oħxon.

STOIC — indifferent; ħaġa mejta; bniedem donnu tal ġebel li u la iħoss u l-ankas jisma; apata.

STOICAL—li donnu ma iħossx; indifferenti.

STOIT — tixxengħel; timxi tcun donnoc fis-sacra jew se'r taka.

STOKER — stocher; raġel tan-nar (f'macna); ħadida li tkalleb jew tahwi in-nar biha.

STOLE—stola; libsa.

STOLE — (it-temp passat tal verb *to steal*) *I stole*, jena srakt.

STOLED—liebes li stola jew libsa twila.

STOLEN—misruk.

STOLID—stupidu; ibleħ; babbu.

STOLON—rimja, raħsa tal ħaxix li toħroġ mil għaksa ta li stess ħaxix.

STOMACACE—riħa tinten li wieħed icollu f'halku (tiġi mil ħniec għax icunu morda).

STOMACH—stoncu; ġuħ; cobor; supperyia ta wieħed mita icun mimli bih in-nifsu; gibda; ħajra; mħabba ta ħaġa; ħila; stoncu; killa; ħruxija; *the winds grow high so do your stomachs, Lords* (**Shakespear**, *Henry VI*), ir-riħ kiegħed jiħrax hecc ucoll inthom sinjuri; *he who hath no stomach to this fight etc* (**Shakespear**, *Henry V*), min ma għandux ħila (curaġġ jew stoncu) għal din il ġlieda etc; *stomach*, iżżomm, tnizżel fli stoncu (tiegħec); iggerraħ; tagħmel il kalb; timla bil curaġġ; tincorla; titmashan.

STOMACH ACHE—ugigħ ta żakk jew fli stoncu.

STOMACHED — incurlat; mimli bħal baħar.

STOMACHER — ceppun (bħal ġlecc tan-nisa).

STOMACHFUL—mimli; ncurlat; stinat.

STOMACHIC—medicina għal li stoncu; ta li stoncu; tajjeb għal li stoncu.

STOMACHING—tħantis.

STOMACHLESS—bla stoncu; bla ġuħ.

STOMAPATHIA — mardijet tal, jew fil ħalk.

STOMATIC—medicina għal mardijiet tal (fil) ħalk.

STOMATOGRAPHY — descrizioni anatomica tal ħalk.

STONE—ħaġra; ġebla (calclu jew ħaġra li issir fil cliewi etc.); użin Inglis ta 14 il libbra; għadma tal frott; mola; tal ġebel; tal ħaġar; tħaġġar; titfa il ġebel; tagħmel ħajt tal (tinforra bil) ġebel; tneħħi il ġebel; *stone blind*, għama iżrak, għama għal collox; *stone chat* jew *stone chatter*, bucakk, dumnican jew bucakċak (għasfur); *stone curlew*, tellerita; *stone cutter*, naġġar min jakta il ġebel, bakkunier; *stone fruit*, frott (bħal ħawħ etc.) bil għadma; *stone horse*, żiemel għar-refgħa, stallun,jew żiemel m'hux moħsi; *stone mason*, min jaħdem f' (ħaddiem) il ġebel; *stone pit* jew *stone quarry*, barriera tal ġebel; *stone's cast* jew *stone's throw*, il bogħod li tasal ġebla meta titfaħħa; daks tefgħa ta ġebla; *stone wall*, ħajt tal ġebel; *stone (of sulphur etc.)*, sajjetta; *to leave no stone unturned*, tagħmel cull ma tista (ħiltec collha) biex tirnexxilec ħaġa.

STONE-BLUE—lewn ichal.

STONE-COLD – chiesaħ silġ.

STONE-DEAD —mejjet għal collox; jebes.

STONE POCK—tumuri tuberculari li jitilgħu fil wiċċ.

STONE STILL—donnu ġebla; ma jiċċaklakx.

STONE WARE —affarijiet tal fuħħar; fuħħar.

STONY—tal ġebel; collu ġebel; jebes (bħal ġebel); *stony hearted*, kalbu jebsa (ma iħennx).

STOOD—temp u particip passat tal verb *stand*, *I stood*, jena kgħadt.

STOOK — ħemel ta tnax il katta kamħ jew tiben; timmunzella il kattiet f'ħemel ta tnax tnax.

STOOL — banchetta; mawra mil corp; rimja, raħsa li toħroġ miz-zocc tas-siġar; il għerk ta siġra li italla jew iraħħas minnu; ittalla minn taħt (mil għeruk) siġra; *stool of a window*, il ħoġor tat-tieka; *stool pigeon*, għasfur tat-taħrica jew ta ġoġa.

STOOP—timjil; tinżil; tagħwiġ; cunjett; għadba; tarġa tal bieb ta barra;

titmejjel; tinżel; tintewa; titgħawweġ; *to give the stoop*, icciedi.

STOOPING—timjil; tinżil; tagħwig.

STOP—wakfa; pont; nicta; żamma; tfixchil; ostaclu; tokba (valvla etc) fi strument; twakkaf; issodd; tiekat.

STOP COCK—cannol, kasba fil vit għal bittija.

STOP GAP — ħaġa li biha iżżomm għal mument; ħaġa li tiddobba biha għal ftit; temporariu; għal ftit taż-żmien.

STOPLESS—li ħadd ma jista iżommu.

STOPPAGE—sadd; sadda; ħaġa (imbarazz, ħmieġ, carti etc) li isoddu (canal etc), *stoppage in transitu*, (filligi); mandat (kbit) fuk oggetti mibjuħa huma u sejrin għand dac li xtrahom.

STOPPER—wakkâf; soddieda; tapp.

STOPPER BOLT — ħolka ċbira tal ħadid mwaħħla fil cverta ta bastiment.

STOPPLE—tapp; soddieda.

STOP WATCH—arloġġ li tista iżżommu (jew twakkfu) cull meta trid.

STORAGE — ħażna; ħżin; magazzinaġġ; daziu; ħlas tal magazzinaġġ.

STORAX—siġra li tati raża tfuħ; raża tfuħ.

STORE — maħżen; ħażna; xebgħa; salt; ħafna; quantità; ħanut fejn ibigħu bli mnut; taħżen; tarfa; maħżun; merfuħ; *in store*, maħżun; merfuħ; *to set store by*, tistma ferm bil għali.

STORE FARMER — bidwi li kiegħed l-actar għat-trobbija tan-ngħaġ u 'l bhejjem.

STORE HOUSE—maħżen.

STORE KEEPER—magazzinier.

STORE ROOM—il camra ta li *store* jew fejn tarfa l-affarijiet, oggetti etc.

STORER—min jaħżen.

STORE SHIP — bastiment li iservi għal (li igib il) ħażna għal bastimenti l-oħra jew għall flotta.

STORIED—mgħammar bil, jew li fih is-sular mżejjen (armat bi), quadri storici; msemmi fli storia; bis-sulari; *a house six storied high*, dar ta (għolia) sitt sulari.

STORIER — min jirracconta jew igħejd li stejjer.

STORK—ic-ciconia (tajra bħal russett).

STORM—tempesta; riefnu; maltemp; tlanġas; tagħmel maltemp; taħbat għal; tati is-salt għal; takbad fi; tieħu b'assalt; tiżbel; tincorla sħiħ; tfur bil corla; *and he so often storms at nought etc* (**Byron**, *Bride of Abydos*), u hu spiss jiżbel sħiħ għal cull xejn.

STORMY — tempestus; temp kalil; aħrax; kawwi.

STORM BIRD, STORM COCK, STORM FINCH } (għasfur, tajra) il canġu ta Filfla.

STORTHING—il colp legislativ tan-Norvegia.

STORMING—tempesta; attacc; assalt; ħbit għal.

STORY—storia; ħrata; ghidba; chelma b'oħra; pian ta dar jew sular; tirracconta; tgħejd ħrafa jew storia; tħarref; *story book*, ctieb tal ħrejjef jew tal istejjer; *story post*, puntal biex iżomm sular, *story teller*, ħarrief; ghiddieb.

STOTE—xorta ta ballottra.

STOUND — toun mwaġġa; muġuħ; għali, dispiacir; weġgħa; ugiħ; sturdament; għageb; dakka (b'xi ħaġa).

STOUP—ħawt (tal ilma imbierec); fonti.

STOUT—kawwi; msaħħaħ; meħjel; birra (sewda); stawt; *stout hearted*, meħjel; curaġġus.

STOUTNESS—kawwa; saħħa; ħila.

STOVE—chenur; fuglar; stufa; iżżomm sħun fli stufa.

STOVER—ħuxlief; għalf għal bhejjem.

STOW — loc; post; tarfa; twarrab; issorr; tistiva; tkiegħed fuk xulxin; tkiegħed; takta barra; tkaċċat.

STOWAGE—rfiħ; twarrib; sarr; stivar; loc, post, fejn wieħed jista jarfa xi ħaġa.

STOWAWAY—wieħed li jaħrab (isiefer maħrub) abbord billi jistaħba x'imbien sa chemm jasal il vapur etc fil post.

STOW BOARD—post fejn jixħtu itterrapien etc.

STOWCE, STOWCES } sinjali, marchi bl-injam bejn miniera ta proprietariu u ieħor.

Stowing—terrapien etc li jixħtu biex jimleu xi barriera etc.

Stowlins—bil moħbi; sicsnijiet.

Strabismus—twerriċ; werċ.

Strabometer—strument tat-tobba għal għajnejn (għal min hu werċ).

Strabotomy—operazioni fil għajn werċa.

Straddle — tokgħod jew timxi b'sakajc (riġleic) mfettħa; tpassi; tircheb fuk żiemel etc; pass twil u miftuħ; cuntratt; patt jew ftehim fix-xiri u'l bejħ ta li *stocks.*

Strae death—mewt f'sodtoc; mewt naturali.

Strage—stragi; massacru; tħarbita.

Straggle—titbiegħed; tiggiera.

Straggler — vagabond; min jiggiera l-hawn u l-hemm; min jitbiegħed.

Straggling—mxerred.

Straggling money —flus li jatu lill pulizia etc talli isibu u igibu abbord xi baħri maħrub jew desertut.

Straight—bla tagħwiġ; dritt; sequenza, ħames carti ta wara xulxin mil l-ass l-isfel; tiddritta.

Straighten—tiddritta.

Straight away—bla tgħawiġ; biddritt; malajr; dlonc; fis; minnufih; dritt dritt.

Straight forward—ċar; dritt; chif tħossha; bniedem onest; li jitchellem ċar; ta żakku f'fommu; dac li għandu igħejdlec igħejdulec ċar bla ma jokgħod jibgħatulec ma ħadd.

Strain—takbil ta leħnijiet; leħen; għanja; għafsa; sforż; rassa; tkanżiħ; razza; nisel; gibda; xeħta; disposizioni; tgħafas; tisforza; titħabat; tross; tgħaddi minn passatur; issaffi; twakkaf widnejc; tistira ħabel etc; tfecchec; tisforza nerv etc; *to strain a point*, tisforza; tagħmel ħiltec collha u tbati biex tagħmel piacir lil ħadd jeħor; tagħmel iżżejjed jew actar milli imissec; *to strain courtesy*, tagħmel cumplimenti li idejku jew tibka lura; *my business was great, and in such a case as mine a man may strain courtesy*, (Shakespear, *Romeo & Juliet*), jena għandi x'nagħmel ħafna; u f'cas bħal tiegħi bniedem jibka lura.

Strainable—kawwi; li iżomm.

Strainer—passatur.

Straining — tisfija (mogħdija mil passatur); biċċa xokka jew luna stirata għal taħt il berdgħa.

Strait—strett; friegu; passaġġ jew mogħdija tal baħar dejka; dejjak; strett: magħluk; *strait braced*, issiccat (makful issiccat) *strait handed*, xħiħ; idu magħluka; kancieċ; *strait laced*, issiccat (makful issiccat); *strait waistcoat*, ġlecc tal forzi (għal l-imgienen).

Straiten — iddejjak; icceccħen; tnakkas.

Straitness—dieka; strettezza; nukkas.

Strake—strixxa; circu tal ħadid ta rota; tiggerra; fili ta beju il fallacchi tal cverta etc ta bastiment.

Strale—il mimmi tal għajn.

Stram—takbeż bħal molla jew bħal lastcu miġbud meta titilku; tfettaħ riġlejc jew dirgħajc; tħabbat ma l-art; issawwat.

Stramash – storbiu; rvell; frattarija; issabbat; tħabbat; tchisser.

Stramineous—tat-tiben; bħat-tiben; ħafif; lewn it-tiben.

Strammel—tiben.

Stramonium cigar—sigarru magħmul mil werak ta sigra bħal datura, tajjeb għal min hu marid bl-asma.

Strand — plajja; xtajta; spiaġġa; ramla; canal għal l-ilma; gandott; xmara żgħira (ilma gieri); cap ta ħabel; żarda; titfa; tixħet bastiment l-art; tincalja; tiekaf; iżżomm; twakkaf; iżżarrad; takta wieħed mil capi ta ħabel.

Strange — barrani; ta barra missoltu; tal għageb; curius; singulari; *to make it strange*, tcabbarha; tistagħgeb; tgħaggibha.

Strangeness—stramberija.

Stranger—strangier; barrani; frustier; *he is a stranger to me*, jena dac ma nafux.

Strangle / **Strangulate** } tifga; tgħallak; tistrangula.

Strangury — marda li tbati biex tagħmel l-urina; meta tagħmel l-urina katra katra.

Strap — faxxa; strixxa tal gild;

gilda (għal mus) biex fukha tgħaddi il mus tal-leħia; straps (gilda) għal kalziet biex iżommloc ma jitlax fuk iż-żarbun; issawwat (tati dakka etc) b'gilda; torbot b'faxxa jew strixxa tal gild etc; tgħaddi mus fuk il gilda; tgħallak.

Strapper—bniedem twil u mimli (fih ragel); goff; dakshiex; *she is a strapper, a real strapper,* fiha mara dakshiex, daks baga, mogħla hawn.

Strapping — twil (daks hawn) mogħla hawn; *the police, fine strapping fellows etc, (Daily Telegraph Aug 25 1885),* il pulizia cull wieħed mogħla hawn etc.

Strapple—torbot ma xulxin b'gilda, b'faxxa jew bi strixxa.

Strass—dac li jibka (il fdal) it-truf tal ħarir wara li jagħmlu il merilli.

Strata—plural ta *stratum.*

Stratagem — stratagemma; ħajna; biċċa bil ghakal li issir minn xi general etc. fil guerra biex jidħac bil għadu (ikarrak bih, jurih ħaġa b'oħra).

Strategic—strategicu; ta li *strategy.*

Strategist — strategista; wieħed mħarreġ sewwa fli *strategy.*

Strategus — strategus, general Griec minn Ateni.

Strategy—strategia, tattica (chif tmixxi u tħaddem l-affarijiet) militari; ħajna; għakal; ħabta chif tmixxi u tidderigi suldati etc fuk il camp tal battalja biex tirbaħ bla ma titlef.

Strath — wied mnejn tgħaddi (tiġri) xmara; għolia żgħira; gozz.

Stratification — tkegħid ta saff fuk jeħor.

Stratify — issaffaf; tkiegħed saff saff.

Stratum - saff; strat.

Stratus—sħaba; sħab baxx fuk l-art.

Straw—tiben; tibna; tat-tiben; *a straw hat;* cappell tat-tiben; *straw man,* ragel tat-tiben; *in the straw,* helset (mara) jew spiċċat; *to beak a straw,* tiggieled; *to lay a straw,* tickaf; *he does care a straw,* ma jimpurtahx bniena (ma jimpurtah xejn affattu).

Straw board—cartun tull oħxon.

Strawberry—frawla.

Strawy—tat-tiben.

Stray—mitluf, barra minn triektu; tintilef; tiggerra; tisbalja; *a stray sheep,* nagħġa mitlufa.

Streak—tiżwik; faxx; scaluna ta sellum; strixxa; tistendi (bħal gisem mejjet); iżżewwak (tiżbogħ faxx lewn u faxx lewn jeħor); timxi actar, tiġri; tħaffef fil mixi.

Streaky—mżewwak.

Stream—xmara żgħira; ilma gieri; ħamla; salt raggi ħergin; sarbut; *a stream of words,* sarbut cliem; *stream,* salt (ħafna) nies mexjin dejjem wara xulxin; tiġri (bħal l-ilma ta xmara); ixxerred (dmugħ etc); toħroġ bħal ma jagħmlu ir-raggi ta dawl minn xi mchien; toħroġ u tħalli nieżel l'isfel; *with streaming locks,* (**Thomson,** *Summer),* b'xagħar twil (noccli) ħergin mdendlin ma wiċċha.

Streamer—fjamma (bandiera twila u rkieka); id-dawl sabiħ li jidher wara għeb ix-xemx ma l-orizzont.

Streamy—collu xmajjar żgħar jew raggi tad-dawl.

Streek—tistendi (bħal gisem mejjet).

Street — triek; ħâra; tat-triek; *street arab,* tifel (jew tifla) sdingat li jiggerrew mat-torok; *street door,* bieb li jigi għat triek; *street walker,* mara m'hix tal galbu; wieħed għażżien li ma jagħmel xejn jiggerra mat-torok biss; *street ward,* li iħares (jati) għat-torok.

Streight - dejjak, strett.

Stremma—liwija, sforz tal għerk etc. ta ma dwar il ġog.

Strength—kawwa; saħħa; wetka; forza; *on* (jew *upon*) *the strength,* lest li tista torbot fuku.

Strengthen — issaħħaħ; twettak; tkawwi.

Strengthener—li jati issaħħa; li li iwettak; *garlic is a great strengthener of the stomach,* **Sir T. Temple,** *Health and Long life*), it-tewn isaħħah ferm li stoncu.

Strengthful — kawwi, f'saħtu msaħħaħ

Strenuous — kawwi; msaħħaħ; sħiħ; kalbieni; curaġġus; tal colp; meħjel.

Strennousness — kawwa, saħħa; ħila; curaġġ; ħrara; ħeġġa għax-xogħol etc.

Stress — kawwa; saħħa; forza; rassa; iddejjak; *to lay stress*, tixħet (tagħmel) il forza.

Stretch — medda; tul; firxa; tkanżiħ; sforz; tmidd; ittawwal; tifrex; tiftaħ; timted; titwal; tinfirex; tinfetaħ; *to stretch out*, tiġbed (takdef) b'medda tal mokdief cbira; *at one stretch*, f'colp; f'nifs; f'darba; bla ma tiekaf xejn; *he walks 12 miles at a stretch*, jimxi 12 il mil bla ma jekaf (jistrieħ xejn).

Stretch mouthed — li għandu ħalku mċarrat dejjem; sejjer dejjem igħejd.

Stretcher — fettieħa; mettid finnewl; branda (catalett) għal xi ħadd li icorri biex fukha jeħduh li sptar; scaluna ta siġġu; biċċa ħoxna jew esagerata (għidba); fejn ipoġġi sieku jew jiffronta fit-tavlament tad-dgħajsa dac li icun jakdef.

Strew — ixxerred.

Strewing — tixrid.

Stria — strixxa (faxxa) bejn li sguxxaturi ta colonna etc; tbajja ħomor li jidru taħt il gilda ta min icun marid b'deni kalil.

Striate — immarcat b' (li fih) linji (ħżuż) paralleli; li gej (magħmul) bħal, jew donnu, ħajta.

Strich — għasfur tal mal auguriu.

Strick — gażżra (kabda jew fettul) kanneb (għażel) lest għax-xogħol.

Stricken — milkut; mzaczac (mdaħħal) fiż-żmien jew fis-snin; *Abraham and Sarah were well stricken in years*, (**Genesis**), Abram u Sara chienu mdaħħlin fiż-żmien ġmielhom.

Strickle — rażola (għuda biex timsaħ l-imburġatura fil chejl tal kamħ etc.); għodda għas-sann tal mingel; sicchina għal l-imxit (tħejja) tal kanneb jew għażel għax-xogħol.

Strict — aħrax; jebes; strett; rigorus; esatt; *a strict definition*, definizioni (tifsira) esatta.

Strict observance — il patrijet ta San Frangisc, il Minuri Osservanti.

Strictly — strettament (esattament); *strictly speaking he is wrong*, biex nitchelmu sewwa (ngħedulha ċara) għandu tort.

Strictness — ħruxija, severità; esattezza; rekka.

Striddle — ara *straddle*.

Stride — pass twil; tpassi (timxi b'passi twal); tiftaħ sakajc (bħal meta tircheb fuk żiemel); tagħmel pass cbir (takbeż minn banda għal oħra) tircheb fuk żiemel; *I mean to stride your steed* (Shakespear, *Coriolanus*), irrid nircheb iż-żiemel tiegħec.

Strident — li igħajjat (iżakżak jew iwerżak bħal xi firroll, ċappetti etc. bla żejt fil ftuħ u l-għeluk.

Stridulation — għajjat; twerżik ta xi insetti etc.

Stridulous — li iwerżak.

Strife — ġlieda; silta; xenata.

Striga — żguxxatura f'colonna.

Strigil — barraxa għal ġisem, li chienu jusaw f'xi pajjisi fil banju.

Strigose, Strigous — mgħotti b' (mimli, li fih) il-lanżit jew xagħar jebes.

Strike — xiopru; rfiħ mix-xogħol; rażola (lasta għal li msiħ tal imburġatura fil chejl tal kamħ etc); chejl tal kamħ jew *bushel*; rasta ta 25 sallura; tħabbat; taħbat; tolkot; issawwat; iddokk (kampiena); tniżżel (bandiera); tistampa flus; taħbat; tolkot: iddokk; *to strike at*, taħbat, tati is-salt għal; *to strike down*, tixħet (tħabbat) ma l-art; *to strike in with*, tokgħod jew taddatta ruħec għal; *to strike off*, tneħħi (ittajjar) b'dakka etc; tingassa; tnakkas; tistampa; *I had orders to strike his name off the list*, chelli l-ordni li ningassa ismu mil lista; *he struck off ten shillings*, nakkas nofs lira; *a hundred copies were struck off*, stampau mitt copia; *to strike out*, ittajjar (toħroġ) in-nar biż-żniet etc.; tingassa; tħassar; tinventa; tirricorri għal; tgħum lejn; tiggerra; *to strike up*, tibda iddokk (banda) jew tcanta; tagħmel conoxxenza; tibda tcun taf lill xi ħadd (ħbieb); *to strike hands*,

tiehu bl-id; *strike me luck* jew *strike me lucky*, gib idea hawn (b'sinjal li ahna ftehemna jew li hecc icun).

STRIKING—li jolkot; tal ghageb.

STRING—kafla ; spaga ; ghollieka; corda ta violin ; taccalja ; gażżra ; damma ; sensiela; sarbut; tghammar b'curdatura; ticcorda (tintona il cordi ta pianu, arpa etc.); issewwi (tnehhi il hjut ta) il fażola hadra etc.; iddomm; issensel; torbot b'kafla; *to harp upon one string*, tredden (titchellem) dejjem fuk li stess haġa; *to have two strings to one's bow*, icolloc żewġ torok mnejn tghaddi; icolloc żewġ pianijet (x'taghmel) f'rasec.

STRINGED—bil (tal) cordi; *stringed instruments*, strumenti a corda (violini, arpi etc.); *stringed band*, orchestra.

STRINGENCY—gholi; nukkas; scarsizza; ghafis; ghafsa.

STRINGENT—li jorbot; issiccat; sever; kalil; ahrax.

STRINGY—collu cordi jew hjut.

STRIP — strixxa (drapp); tkaxxar; tnażża; tgharwen; tisrak.

STRIPE — faxxa; strixxa; iżżewwak (bil lewnijiet); tati; issawwat; *striped*, iffaxxat ; mżewwak.

STRIPLING—ġuvnott; żaghżuh.

STRIPPING—l-ahhar halib ta bakra.

STRIVE—thabrec; taghmel id-dmir; thacchec; tithabat; thawtel; tirranca.

STRIX—sguxxatura f'colonna; (tajra) il cocca bil karn.

STROAM—tiggerra; tiggiera; timxi b'passi cbar.

STROKE—dakka; habta; lakta; colp; tmellisa; żeghila; tmiss; tmelles; iżżieghel; *to do a good stroke of business*, taghmel salt operazionijet (fin-negoziu) tajbin; *with a stroke of the pen*, b'dakka ta pinna; *on the stroke*, in pont (fil hin sewwa, esatt); *to stroke the wrong way of the hair*, thabbel ixxaghar (tmur contra il pil) iddejjak, tinfisca; *a stroke of paralysis* jew *apoplexy*, puplesija; *sunstroke*, xemxata.

STROKE OAR — min jakdef (monta casca) jiġbed ghal sidru.

STROLL—dawra (passiġġata); iddur dawra; taghmel passiġġata.

STROLLER—dakkak ta xi strument li idur fit-torok.

STROLLING—li idur jew imur l-hawn u l-hemm; *a strolling actor*, artist li jahdem issa hawn u issa hemm (artist tat-tużżana).

STROMA—saff, strat.

STROMBUS—bebbux tal bahar bhal beccum.

STRONG—kawwi; msahhah; shih; jiflah; *a strong firm*, ditta (dar) tajba ferm; *seven thousand strong*, sebat elef ruh (suldati etc); *a strong partisan*, partitariu pessmu; *strong liquor*, xorb kawwi; *strong odour*, riha kawwija; *to go it strong*, taghmel haġa bil kalb (bl-energija jew bil hrara); *strong minded*, shih fil fehma; li ghandu fehma ta raġel jew shiha.

STRONGHOLD—fortizza.

STRONGLY — bil ferm; bil kawwi; bis-shih; ferm; shih.

STROP—stropp; gilda ghal mus.

STROUD—il pircan li jilbsu it-Toroc.

STROUT—tcabbar; tesagera; tiftahar.

STROVE — temp passat tal verb *strive*.

STROW—ixxerred.

STROYAL—hali; berbiek.

STRUCK—temp u particip passat tal verb *strike*.

STRUCK MEASURE — chejl mimsuh (tal kamh etc).

STRUCTURAL – ta li *structure*.

STRUCTURE—bini; ghamla; taksima.

STRUGGLE—tahbit; tkanżih; tbatija; sforz; tkabida; ġlieda; tithabat; titkanżah; titkabad; tiġġieled; tissara.

STRUM — iccempel (iddokk hażin) il chitarra, l-arpa etc.

STRUMMING—cempil fuk il chitarra.

STRUMOSE / STRUMOUS } collu (mimli) ghekiedi (bhal gundalli jew hnieżer).

STRUMPET—żiemla; mara m'hix tal galbu.

STRUNT / STRUT } żeghbil; ronda (bhal tad-dundjan) mixi bir-ronda; taghmel ir-ronda; tiżżeghbel; puntal; traversa.

STRUTHIOUS—tal, jew bhal, li ngħama.

Strychnine—stricnina.

Stub—zocc (zcuc) li jifdal wara il ħsad; kasbija; stupidu; ras kargħa; tekred; takla.

Stubble—kasbija.

Stubborn—stinat; rasu jebsa; ta rasu.

Stubbornness — ras jebsa; stinazioni.

Stubby — mbaċċaċ; collu kasbija jew zcuc ksar.

Stub nail--musmar oħxon u kasir.

Stucco—tiċħil; tcaħħal.

Stuck—temp u partecip passat tal verb *to stick*.

Stuckle — munzell ħuxlief jew tiben etc.

Stud — buttuna tal għonk tal kmis etc; musmar bir-ras tar-ram; puntal; ħarġa żwiemel u dwieb għarrazza; iżżejjen (timla) bi msiemer b'rashom tar-ram jew b'pumi sbieħ ilekku.

Student—student; scular; *studentry*, scolaresca; li studenti flimchien.

Stud horse — żiemel tar-refgħa; stallun.

Studied — studiat; maħsub minn kabel; premeditat.

Studio — studiu; ħanut ta pittur, scultur, jew fotografu etc.

Studious — studius; mogħti għal, jew li iħobb, li studiu; li jidha; li jistudia.

Study—studiu; camra ta li studiu; dehwa; meditazioni; ħsieb chif għandec tagħmel biex tirnexxilec ħaġa; tidha; tistudia; taħseb chif għandec tagħmel biex tirnexxilec ħaġa; tfittex l-interessi ta; *to study a person's interests*, icolloc cont ta (tfittex) l-interessi ta bniedem li igħaddi il kuddiem.

Stufa—bħal għajn (merżuk) tal misħun ħiereġ minn xi kasma tal art fejn hemm xi (krib il) vulcani.

Stuff—ħaġa; xokka; drapp; medicina; dua; mistura; timla; taħxi; tibbalzma għasfur etc; tintela; tinħexa; ħmerija; bluha; ċajta; flus; ħbub; *has she got the stuff, Mr. Fag? is she rich?* (**Sheridan**, *Rivals*), għandha ħbub (flus)? Sur Fag; għania xejn?

Stuffed — mimli; moħxi; ibbalzmat; bi mnieħru miżdud bil flissioni.

Stuff gownsman — avucat mill ġodda li għadu chemm ħa il-lawrja.

Stuffing—ħaxu; mili.

Stuffy—(post) magħluk u li fih (mimli b') l-aria ħażina u li bil chemm tista tieħu in-nifs fih; ta rasu; incurlat sħiħ.

Stultify — tistultifica; toħroġ ta ibleħ lill; turi li ħaġa hia ħażina billi tneħħilha il valur taħha; *to stultify one's self*, tistultifica ruħec; ticcontradici dac li tcun għedt inti stess, tgħejd (tagħmel) contra dac li tcun għedt jew għamilt inti stess ftit ilu; toħroġ ta ibleħ.

Stultiloquence — discors (cliem) ta ibleħ bla sens.

Stum—il għeneb magħsur (is-sugu tal għeneb) msoffi; most; iggedded l-imbit billi iżżidlu il most; tipprofuma bittija tal imbit (minn gewwa) bil cubrit jixgħel jew bid-duħħan tal cubrit.

Stumble—għatra; tfixchila; wakgħa; għilt; żball; titfixchel; togħtor; taka; tigħlet; tisbalja.

Stumbling block / **Stumbling stone** } imbarazz finnofs li ifixchel; tfixchil.

Stump—zocc ta siġra jew ħaġ'oħra mkaċċta; tkaċċat; tistieden għal ġlied, tiftaħar; tcaxcar sakajc fil mixi; *stump speech*, discors li wieħed, li icun irid joħroġ candidat għal cunsill etc., jagħmel kabel l-elezioni; *on the stump*, iddur (tiġri) minn belt għal l-oħra tagħmel li *speeches* fuk il pulitica; *to stump it*, terħila bil giri, taħrab; *to stump up*, toħroġ (ittalla) il flus jew tħallas; *why don't you ask your old governor to stump up*, (**Dick ns**, *Sketches by Boz*), għaliex ma tgħejdx li mgħallem tiegħec iħallas (joħroġ il flus) hu.

Stumpage—daziu (taxxa, ħlas) fuk li njam maktuħ scond il post li jeħu.

Stumper—faħħari; ħrafa; storia; raccont li ma tantx tniżżlu (temmnu) malajr.

Stumpy—mkaċċat; kasir u oħxon mbaċċaċ; flus.

STUN—tistordi; titterżenta; tgħaggeb.

STUNG — temp u part. passat tal verb *sting*.

STUNK—temp passat tal verb *stink*.

STUNNER—min jistordi jew jitterżenta; ħaġa li tgħaggeb; tal għageb.

STUNNING — li igħaggeb; tal għageb; għal l-aħħar.

STUNT—tghaochis; ħaġa magħcusa (annimal, siġar li bakgħu żgħar jew maghousin); għal għarrieda ; *stunt*, tgħacches; tgħocos; *stunted*, magħcus; *stuntedness*; tghacohis.

STUPA—ħjut fil ħaxix etc.

STUPE—flanella, sufa etc. li tusa meta tagħmel il fumenti; biċċa (sufa flanella etc.) mgħaddsa fil misħun li tagħmel fuk xi mchien fejn toun tħoss l-ugigħ; troffa jew beżbuża; salt ħajt; tmontox; troffa stoppa; tagħmel il fumenti (bicciet tal flanella etc.) mgħaddsin fil misħun fuk gismec fejn icolloc l-ugigħ.

STUPE (f'loc *stupid*)—stupidu.

STUPEFACTION — stagħgib; tiblih; ħedla.

STUPEFIED — mgħaggeb; mbellah; mħaddel.

STUPEFY—tgħaggeb; tbelleh; tħaddel.

STUPENDOUS—tal għageb; li igħaggeb, stupend; sabiħ fuk li sabiħ; tajjeb chemm jista icun.

STUPID—stupidu; ibleh; ħmar; checiċu; *a stupid mistake*, żball ta ħmar.

STUPIDITY } stupidaġni; bluha;
STUPIDNESS } ħmerija.

STUPOR—stagħgib; tiblih; ħedla.

STUPOSE—li fih (li għandu) troffa jew beżbuża xagħar.

STUPRATE — tiscapriċċa tifla jew xebba.

STUPRUM—stupru; scapriċċar ta tifla jew xebba.

STURDILY—bis-saħħa; sħiħ; ferm.

STURDINESS—saħħa; obusija; kawwa.

STURDY—f'saħtu; mibrum; kawwi; magħkud; li jiflaħ sħiħ; donnu ċagħka; marda tan-ngħaġ li meta jildu jibdew iduru, jatihom bħal mejt; issiorana (ħaxixa).

STURGEON—ħuta (ta dan l-isem).

STURK—għoġol (ferħ tal bakra).

STURNIDÆ—sturnelli.

STUTTER—ittemtem; temtim.

STUTTERER—min itemtem; temtumi.

STUTTERING—temtim.

STY—makjel; gorboġ; xgħira li titla fi xfar il għajnejn; iddaħħal; tagħlak ġo makjel jew ġo gorboġ.

STYCA—biċċa flus (munita) nofs tliet ħabbiet ta żmien is-Sassoni.

STYGIAN—ta l-infern; infernali.

STYLAGALMAIC—tal figuri li iservu bħala (jew ta) colonni.

STYLAR—ta li stil (lancetta) ta arloġġ tax-xemx.

STYLE — stil fil chitba; drawwa; għamla; titlu; il chif (issir ħaġa); bulin (għodda bil ponta għal incisioni) il werrej tal arloġġ tax-xemx etc.; issemmi; issejjaħ.

STYLET—stallett; laminaria, għodda tat-tobba biex biha jesaminaw (jaraw) il feriti etc.

STYLISH—li ilellex; mkassam sabiħ; la moda.

STYLIST — li jokgħod għal moda jew għal li stil.

STYLOGRAPHY—stilografia, is-sengħa tal chitba bli stil (strument bil ponta).

STYLOMETER—stilometru, strument (għodda) għal chejl tal colonni.

STYPTIC—dua stringenti; rimediu chif iżżomm id-demm f'xi emoraġia (meta jinfaġar etc xi ħadd); li iżomm id-demm; astringenti.

STYRAX—merak (bħal benżina) ta siġra li tiober fl-Arabia.

STYX—l-isem tax-xmara li hemm l-infern (msemmi fil mitologia).

SUABLE—li tista tħarrcu jew tagħmillu citazioni; li jista icun citat jew mħarrec.

SUANT — wati; mxerred mal wiċċ collu cullimchien xorta waħda.

SUASION—f'loc *persuasion* (ara).

SUASIVE—li jippersuadi.

SUAVE—ħelu fli mgiba etc.

SUAVILOQUY—ħlewwa fil cliem jew fid-discors.

SUAVITY—ħlewwa; tieba (fit-togħma) fli mgiba.

Sub — taht; sotta.
Subacid — kares ftit; kares u heco.
Subaerial — taht l-aria.
Subagent — sotta agent.
Subagitation — li wiehed icollu x'jaksam ma mara, jew mara ma ragel.
Subah — provincia (India).
Subah dar — gvernatur ta Provincia fl-India.
Sub aiding — għajnuna bil moħbi, minn taht.
Subaltern — subaltern; min hu taht ħadd jeħor (fil cmand).
Subalternate — li jigi wiehed wara l-jeħor, min imissu.
Subaqueous } ta taht l-ilma.
Subaquatic }
Subastrial — tal art (ta taht il cwiecheb).
Subaxillary — ta taht l-abt (jew tal ħofra ta taht il ġwienaħ).
Sub base — l-actar noti baxxi ta orgni.
Subcaudal — li kiegħed taht id-denb.
Subclavian — li jigi taht l-abt.
Sub committee - sotta cumitat.
Sub cordate — li jixbeh ftit u xejn il kalb.
Subcutaneous - li kiegħed taht il gilda.
Subdeacon — suddiacnu.
Subdecuple — li fih bićća (parti) minn għaxra.
Subdiluted — maħlul ftit (m'hux collu maħlul).
Subdivide — tissuddividi; targa tkassam darb'oħra; (taksam il maksum).
Subdulous — ħażin; karrieki; falz; macacc.
Subduce — tieħu; tneħħi.
Subdue — tgħacches; trażżan; tirghen; tagħleb; tirbaħ; tieħu; tircheb.
Sub duple — li fih parti (bićća) minn tnejn.
Subequal — tista tgħejd daks; quasi daks.
Suber — is-siġra li tati is-sufra.
Suberic — tas-sufra.
Suberose — li donnu (jidher) ftit mgherrem.
Subbastation — rcant; subbasta.
Subingression — dħul (intrata) sigriet.
Subitaneous } ta f'dakka; għal għar-
Subitany } rieda.
Subito — malajr.
Subjacent — kiegħed taht.
Subject — suggett; sudditu; subaltern.
Subject — tissuggetta; iggib taħtec; trażżan; tagħleb.
Subjection — rebħa; conquista; rażna.
Subjective — tas-suggett.
Subject matter — is-suggett (il ħaġa) li fukha wieħed jicteb jew jitchellem.
Subjoin — iżżid wara jew fl-aħħar.
Subjugate — iggib taħtec; tgħacches; trażżan.
Subjunction — żieda wara jew fl-aħħar.
Subjunctive — soggiuntiv (mod tal verb), miżjud wara ħaġ'oħra.
Sublative — li ineħħi, ićaħħad jew inakkas.
Sublet — tissubbaffitta; ticri lill ħadd jeħor dar etc. li tcun micrija għandec; targa ticri lill ħadd jeħor.
Sublimate — akra sàblimejt; tgħalli; tbiddel ħaġa solida fi fwar bis-sħana.
Sublimate — akra sablimet; sublimat; *corrosive sublimate*, sublimat.
Sublime — sublimi; għali; għoli; tgħalli jew tgħolli.
Sublimity — għoli; cobor.
Sublineation — linja miġbuda jew maħżuża taht linja oħra.
Sublition — il culur tal fond fi quadru etc.
Sublunar — ta dina l-art (ta taht il kamar jew mil kamar l-isfel).
Subluxation — tfecchica (kalgħa) bir-ragel, jew cbira.
Submarine — ta taht il baħar.
Submaxillary — li kiegħed taht il ħniec.
Submental — taht lħit.
Submerge — tgħaddas (fl-ilma) tgħarrak; togħdos; tegħrek.
Submergence — tgħaddisa; għarka.
Submerse — tgħarrak; tgħerek; tgħaddas; tgħodos.

SUBMINISTER | SUBMINISTRATE } tissómministra; tforni; tati; tissupplixxi.

SUBMISS — sottomess; li jokghod ghal li tghejdlu; ubbidient.

SUBMISSION — ubbidienza; rażna; rigna; kghad ghal dac li wiehed ighejdlec.

SUBMISSIVE — li jokghod ghal dac li wiehed ighejdlu; sottomess; ubbidient; li jobdi.

SUBMISSIVENESS — ubbidienza.

SUBMIT—tokghod ghal dac li wiehed ighejdlec; tobdi; tissottometti ruhec; titrażżan; tokghod; taka ghal; trażżan; tissottometti, iggib tahtec (iggaghal lil min jobdic).

SUBMONISH—tfaccar; tissuggerixxi.

SUBMULTIPLE—numru (wiehed minnumri) li timmultiplicah ma jehor jatic risultat (prodott) u ghalecc icun jidhol sewwa f'dac il prodott; bhal 3 hua submultiple ta 21.

SUBORDINACY | SUBORDINANCY } subordinazioni; ubbidienza; kaghad ghal ordnijiet etc ta min hua acbar minnec.

SUBORDINATE — subordinat, li hu taht jew ankas minn hadd jehor (fil cmand); tkieghed, iggib tahtec (fil cmand).

SUBORDINATION — subordinazioni; kaghd (ubbidienza) ghal cmandi ta hadd jehor.

SUBORN—tixtri; ixxahham bniedem biex jehu ġurament falz; ticcorrompi; iggaghal lil min jehu ġurament falz.

SUBORNATION—tixhim biex wiehed jehu ġurament falz; ġaghil (thajjar) li wiehed jaghmel haġa m'hix sewwa.

SUBOVAL—quasi ghamla ta bajda; li ghandu wisk mil ghamla tal bajda.

SUBPŒNA — digriet li bih igibu bniedem arrestat (jew priġunier) jew li icun fil boghod biex jitla jixhed fil korti.

SUBPRIOL—sutta piriol.

SUBPURCHASER—xerrej li jixtri minn ghand xerrej jehor.

SUBROGATE — tkieghed (taghmel) f'loc hadd jehor.

SUBROTUND—quasi tond.

SUBSCRIBABLE—li jista icun sottoscritt.

SUBSCRIBE—tniżżel; taghmel ismec jew idejc; tissottoscrivi; tissocia f'opra, ctieb etc; tissieheb; tobbliga ruhec li thallas; *subscriber*, min iniżżel ismu; sociu; sieheb f'opra etc.

SUBSCRIPTION—suttascrizioni; arbural; tishib; isem mniżżel.

SUBSEQUENT—ta wara.

SUBSERVE—tghejn; tcun mezz ta.

SUBSERVIENT—li iservi; li ighejn; li jiswa; li jista icun mezz.

SUBSIDE—tinżel; tonkos; tbatti; tokghod (bhal morga, tartru etc); jew tinżel fil kigh.

SUBSIDENCE—nżul; kghad; kigh.

SUBSIDIARY—li ighejn; assistent li (min) jati ghajnuna.

SUBSIDIZE—tati ghajnuna; tghejn, tissoccorri bil flus.

SUBSIDY—ghajnuna; flus mahruġa b'ghajnuna ta xi hadd; taxxa; hlas ta flus.

SUBSIGN — tiffirma; tissottoscrivi; tniżżel ismec.

SUBSIST—tghejx; tibka; tcompli; tesisti; tghajjex; iżżomm; tmantni.

SUBSISTENCE — ghajxien; mantenimeut; hajja.

SUBSOIL — saff hamrija (jew art) taht saff jehor; hamrija ta taht.

SUBSTANCE—sustanza; btir; il biċċa (jew parti) essenziali; gid; proprietà.

SUBSTANTIAL—li fih, li jati, sustanza; sustanzius; sustanziali; kawwi; li fih kabda (ichel etc.); li iżomm; li m'hux hażin mil mezzi (li jaghmilha tajjeb); ta min jafdah.

SUBSTANTIALS—il parti (il bċejjeċ) essenziali.

SUBSTANTIATE—issahhah; tipprova; turi per mezz ta provi tajbin u ċari.

SUBSTANTIVE—sostantiv; nom; solidu, jebes, maghkud, mastizz; li ighejx minnu in-nifsu.

SUBSTITUTE—sostitut; min jaghmel jew jokghod (iservi) f'loc hadd jehor; taghmel, tkieghed, isservi, jew tokghod f'loc hadd jehor; tibdel; tbiddel.

SUBSTITUTION—bdil; tkeghid ta haġa etc. f'loc ohra; bidla; sostituzioni.

Substitutive—li igib (jati) *subtitute.*
Substract—tnakkas; takta.
Substruction—bini taħt bini jeħor.
Subsultory—kabbież; li jakbeż; li imur (jimxi) bis-salti.
Subsultus—kabża; salt.
Subtend — tmur (tiġbed) l-isfel; tgħaddi minn taħt jew l-isfel.
Subtense—corda ta arc.
Subterfluent—li jiġri (ilma) taħt.
Subterfuge—sotterfugiu; scusa; ohewtiela.
Subterrane—sotterran; mogħdija, passaġġ, jew camra taħt l-art.
Subterranean } Subterrene } ta taħt l-art.
Subtile—ħafif; rkiek; ħażin; fin; malizzius; macaco.
Subtilize—tħaffef; tirfina; tinżel fi rkakat.
Subtilty — ħeffa; rekka; ħażen; finezza; malizzia.
Subtle—ħażin; fin; macaco; rkik.
Subtlety—ħażen; rekka; finezza; ħajna cbira.
Subtract—tnakkas; takta; tneħħi.
Subtracter } Subtractor } in-numru iż-żgħir f'somma tat-tnakkis (is-*subtrahend).*
Subtraction—sottrazioni; tnakkis; ir-regula tat-tnakkis.
Subtrahend—in-numru ta taħt jew iż-żgħir fis-sottrazioni, in-numru li tnakkas mil *minuend.*
Subtrude — tkiegħed, iddaħħal, taħt.
Subulate—li għandu għamla ta (li gej bħal) xifa.
Suburb—subborg; rabat.
Suburban } Suburbial } Suburbian } rabti; tar-rabat; ta subborg.
Subvene—tigi taħt bħal puntal; tiġri (jiġri) issir (isir jew jissucciedi; li jinkala biex iżomm jew igħejn.
Subvention — għajnuna; flus (mgħotijin bħala) għajnuna; sovvenzioni.
Subverse—takleb ta taħt fuk.
Subversion—klib ta taħt fuk.
Subversionary } Subvertive } li jakleb ta taħt fuk; li igħarrak jew jekred.
Subvert—takleb ta taħt fuk; tħassar; tgħarrak.
Succade—biċċa ħelu; cunfettura.
Succedaneous — li jagħmel, jokgħod jew iservi f'loc ħadd jeħor jew f'loc ħaġ'oħra.
Succedaneum—ara *substitute.*
Succeed—tigi wara; tiret; isseħħ; tirnexxi; iggibha żewġ; tinżertaha; tigi b'wiċċ il gid; bir-risk; tigi wara; iggib żewġ; tispiċċa b'wiċċ il gid jew bir-risk; tinżerta; tirnexxi.
Succentor—baxx (cantant).
Success—seħħ; wiċċ il gid; success; risk; żewġ.
Successful—b'wiċċ il gid; bir-risk; biż-żewġ.
Succession—migi wara; ħaġa wara l-oħra; wirt; gebbieda; gidd; razza; *Apostical succession,* is-successioni (l-ordinazioni) tas-sacerdoti minn San Pietru sa'llum bla ma katgħet xejn.
Successive— li jigi wara xulxin; wieħed wara l-jeħor; consecuttiv.
Successless—sfortunat; xortih ħażina.
Successor—successur; min jigi wara.
Succiduous—lest (wasal) biex jaka.
Succinct—(lbies) mtalla; kasir; fuk fuk; mkassar; succint; compendiu; *his habit fit for speed, succinct,* (**Milton,** *Paradise Lost),* il libsa tiegħu kasira (mtellgħa 'l fuk sa rcubtejh) tajba għal giri; *a tale should be clear, succinct etc*, (**Cowper,** *Conversation),* ħrafa (storia) għandha tcun ċara, migbura fi ftit cliem etc.
Succinctness—kosor; abbreviar.
Succinic } Succinous } mnissel mill, jew tal, ambra.
Succinum—ambra, ambar.
Succory—il kanfuda (ħaxixa).
Succour—għajnuna; tgħin.
Succulent—grass; fih ħafna sugu; mlaħħam.
Succumb—taka; titlak; icciedi.
Such—bħal; *such and such,* it-tali; *if I speak to such and such a person,* jecc jena nitchellem mat-tali u it-tali persuna.
Suck—tarda; issefsef.
Sucker—min jarda; rimja; raħsa

il *piston* tal pompa jew ta macna ta vapur; biċċa gilda miblula; il buwaħħâl (ħuta).

Sucket—perlina, caramella etc. li iddub fil ħalk.

Sucking—rdiħ; *sucking bottle*, flixcun għat-trabi; *sucking pig*, każkuż (tal ħalib, li għadu jarda).

Suckle—tradda; tati il ħalib.

Suckling—tarbija tal ħalib; ħaruf, għidi etc.

Suction—rdiħ; redgħa.

Suctorial / Suctorious—tal rdiħ; li igħix birrdiħ.

Sudak—ħuta, bħal dott (mil bajd tagħha ir-Russi jagħmlu il caviar).

Sudary—mactur.

Sudation—għarak; (ħruġ) tixrid ta għarak.

Sudatory — li jegħrek; li joħroġ minnu) il għarak; banju sħun.

Sudden — sobtu; ta minnufih; ta malajr malajr jew ta bla ħsieb; ħabta u sabta; *sudden death*, mewt zobtu; *on a sudden*, *of a sudden etc*, għal għarrieda; bla ħsieb xejn.

Suddenly—ħabta u sabta; f'dakka waħda; għal għarrieda.

Sudorific — li iġagħlec tegħrek; medicina li iggib il għarak.

Sudra—ic-cetu (il classi tan-nies fost l-Indiani) tal artisti meccanici u ħaddiema.

Suds—lissija; ilma bis-sapun.

Sue—tħarrec; tagħmel citazioni lill; tiġbed; ticcita; *to sue out*, titlob għall.

Suet—sonża; xaħam taċ-ċanga.

Suffer—taħmel; iggerrah; tbati bi; tħalli; tippermetti; tbati; tara; iġgarrab; issofri; *to be suffering*, tħoss; *if you only know what I am suffering*, li cont taf x'kiegħed inħoss (insofri jew inġarrab).

Sufferable — li tista iggerrgħu jew issofrih; li tista tissaportih.

Sufferance—ugigħ; tbatija; ħmil; sabar.

Suffice—biżżejjed; tcun biżżejjed; *suffice it to say*, icun biżżejjed (basta) ngħejdlec.

Sufficience / Sufficiency—biżżejjed; iżżejjed; siwi (ħila) biex tagħmel ħaġa; competenza.

Sufficient—biżżejjed.

Suffix—suffiss; chelma jew sillaba miżjuda wara (f'tarf ta) chelma oħra.

Sufflate—tonfoħ.

Suffocate—tifga; toħnok.

Suffocating—li jifga.

Suffocation — suffocazioni; fgar; ħanka.

Suffragan—iskof ausiljari; iskof li kiegħed biex igħejn id-diocesan; assistent.

Suffragant—li igħejn; assistent.

Suffragate—tivvota għall; tati il vot tiegħec (f'elezioni) lill; *suffragator*, min jivvota għal.

Suffrage — vot f'elezioni; vutar; suffragiu; talb għal mistrieħ tal erwieħ tal purgatoriu; tivvota għall; tati il vot lill.

Suffragist—elettur; min għandu il vot; min jista jivvota.

Suffumigate—tati il profum minn taħt.

Suffuse—ixxerred; ixxandar.

Suffusion—tixrid; xandir.

Sug — id-duda (li tgħejx fuk il ħut etc) bħal kurdiena.

Sugar — zoccor; tagħmel ħelu (tagħmel iz-zoccor fil cafè etc); tazzoccor; *did you sugar my tea, please?*, għamiltli zoccor fit-tè tiegħi, jecc jogħġboc?; *sugar baker*, min jirfina (jaħdem biex jippurifica) iz-zoccor; *sugar candy*, zoccor candit jew cristallizzat; *sugar cane*; cannamiela; *sugar loaf*, zoccor tal kampiena; *sugar tongs*, mkass għaz-zoccor.

Sugaring—tħallat bi, tagħmel, izzoccor; tagħmel ħelu; chif jagħmlu (il għamil taz-) iz-zoccor.

Sugary—helu; li iħobb il ħelu jew iz-zoccor; li itiegħem ħelu.

Suggest—tnebbeħ; tissuggerixxi.

Suggestion — suggeriment; tnebbiħ; nebħ.

Suggestive — li jissuggerixxi; li inebbeħ; li iħassbec (ħażin).

Suggillate—tbengel.

Suggillation—tbengila.

Suicidal—tas-*suicide*.

Suicide—suicidiu; ktil ta wieħed b'idejh stess; li wieħed joktol ruħu b'idejh.

SUIT—taghmira; ghażla; ħatra ta ħwejjeġ flimchien; serie (tkegħid ta ħwejjeġ chif jiġu wara xulxin); talba; petizzioni; namrar; causa; liti; seguitu; *a new suit of clothes*, libsa (ħwejjeġ) ġdida; *thou hast obtained thy suit*, (Shakespear, *Merchant of Venice*), klajt (il grazzia) li tlabt.

SUIT—takbel; taħbat; tgħejd għall; tixrak; tgħammar; tkabbel; titlob; toħtob.

SUITABLE—adattat; tajjeb; li jakbel; jixrak; imur; igħejd għal.

SUITABLENESS — convenienza; xerka.

SUITE—(akra *swît*); in-nies ta ma dwar il obarat; ħaddara; sarbut; filliera; tagħmira; salt (għamara) tal camra tal pranzu, sala etc.

SUITER } SUITOR } min jitlob; min iħobb; min joħtob; min jagħmel causa jew liti.

SUITRESS—tifla (xbejba) li tibgħat toħtob ġuvni biex tiżżewġu; tfajla li tħobb; namrata.

SULCATE—bir-raddiet bħal tal moħriet; bil canali etc.

SULK—tcun bil buli; tcun kalbec dejka jew sewda; *to have the sulks*, tcun biħom (bin-nervi).

SULKINESS—buli; clampu.

SULKY—bil buli; kalbu sewda jew dejka; biċ-ċlampu; carrozza b'żewġ roti bħal *irish cart* ħafif għal wieħed.

SULLEN—bil buli; kalbu dejka jew sewda; biċ-ċlampu.

SULLENS—buli; ċlampu.

SULLIAGE—ħmieġ.

SULLY—tħammeġ; tcasbar; ittabba; tkagħbar; ħmieġ; tcasbir; tkagħbir.

SULPHUR—cubrit.

SULPHURATE—tħallat; tidlec bil (jew tati il) cubrit; tal cubrit; lewn il cubrit.

SULPHURATION — għati il cubrit; tati (tbajjad b') il cubrit (billi tkiegħed tiben etc fid-duħħan tal cubrit).

SULPHUREOUS } SULPHUROUS } SULPHURY } tal cubrit; mimli (collu) cubrit; bil cubrit.

SULPPURIC — sulfuricu; *sulphuric acid*, acidu sulfuricu.

SULPHUR WORT—(ħaxixa)il cubrita.

SULTAN: — is-sultan tat-Toroc, il Gran Sinjur.

SULTANA—is-sultana (il mara tal Gran Sinjur); żbib sultana.

SULTRINESS—ħriek; shana cbira.

SULTRY—tal ħriek; li jaħrak; *a sultry day*, ġurnata bl-eħtriek jew ta shana cbira.

SUM: — somma; ġabra; gemgħa flimchien; għoli; l-ogħla pont; tissomma; tiġma jew tiġbor flimchien; *to sum up*, tagħmel indirizz, bħal tal president f'xi ġuri wara li icunu instemgħu ix-xhieda collha; ticcompendia; tagħmel ricapitulazioni; *the sum of earthly bliss which I enjoy*, l-ogħla hena ta 'dina l-art li jena kiegħed ingawdi (Milton, *Paradise Lost*); *in sum*, insomma, biex naktgħu fil kasir (fi ftit cliem).

SUMACH - summacc (pianta li jusaw jew jaħdmu biha) għal conza tal gild.

SUMMARY—sommariu; compendiu; ġabra ta l-actar fattijet jew ġrajja impurtanti fi ftit cliem; taksira; kasir.

SUMMATION — għadd ta collox ma xulxin biex tara collox chemm jilħak.

SUMMER—sajf; sena; tas-sajf; sajfi; il blata ta bieb; feju ipoġġu is- (ittilar tas-) serratizzi għat-tavlar tal paviment ta camra etc; tgħaddi issajf; tgħajjex (iżżomm jew trabbi) għas-sajf; min jissomma jew igħodd; *summer fruits*, frottijiet tas-sajf; *summer colt*, chif tidher l-aria tielgħa mil art meta tcun ix-xemx tisreġ fuklha (fis-sajf); *summer house*, dar għal villeġġatura; *summersault* jew *summer set*, gabriola fl-aria.

SUMMERING—chif tgħaddi (il vacanzi ta') is-sajf.

SUMMERINGS — anjuletti ta sakaf troll tiela b'erba ġnieb.

SUMMERTIDE—żmien is-sajf (li staġun tas-sajf).

SUMMIST—min jiġbor fattijet etc fi ftit cliem; min jiccompendia.

SUMMIT—kuċċata.

SUMMON—issejjaħ; tgħajjat; tħarrec; ticcita.

SUMMONS—citazioni; taħrica.
SUMOOM—riħ li jagħmel ħsara cbira għaliex jaħrak wisk,jinħass l-actar fil Persia, (Asia).
SUMP—ħawt; ħofra għal ħasil tal metalli etc.
SUMPH—stupidu; ibleħ; checiċu.
SUMPTER — żiemel, bagħal, li iġorr tagħbija ta provisionijet u ħwejjeġ ta armata (tat-truppi); żiemel, bagħal etc. tat-tagħbija.
SUMPTUARY—tan-nefka; ta li spisa; *sumptuary laws*, ligijiet li jirregulau in-nefka jew li spisa għal ħajja, lbies etc.
SUMPTUOUS— splendidu għan-nefka, li iħobb jonfok; li ikum il flus.
SUN—xemx; ixxemmex; tkiegħed fix-xemx; *under the sun*, mis-sema l-isfel; taħt il cappa tax-xemx (f'din id-dinja); *to have the sun in one's eyes*, tischer; icolloc in-nies fis-sala; tixgħellu etc.
SUN BEAM—raġġ tax-xemx.
SUN BEAT / SUN BEATEN — mixwi (milħuk sħiħ) bix-xemx.
SUN BLINK — ħarsa lejn ix-xemx u't-tgħammix li tħalli fil għajnejn min iħares lejha.
SUN BRIGHT—li jiddi donnu xemx.
SUN BURN—taħrak (tiċċara culur) bix-xemx.
SUN CLAD—jiddi (bħax-xemx).
SUN DART—raġġ tax-xemx.
SUNDAY—il Hadd; tal Hadd; *Sunday School*, scola ta nhar ta Hadd; *every Sunday*, cull nhar ta Hadd.
SUNDER—taksam fi tnein; kasma f'biċċtejn jew fi tnejn.
SUNDOWN (bħal *sunset)* — nżul ix-xemx.
SUNDRIED—mnixxef fix-xemx.
SUNDRY—xi; x'uħud.
SUNDRIES—xarbitelli; griefex.
SUNFISH—(ħuta) il mola; il pixxiluna.
SUN FLOWER—warda tax-xemx.
SUNG—temp u particip passat tal verb *sing*.
SUNK—temp u particip passat tal verb *sink*.
SUNKEN—mniżżel l-isfel; baxx.
SUNLIGHT—id-dawl tax-xemx.
SUN LIT—bid-dawl tax-xemx.
SUNN—mineral donnu kanneb.
SUNNITES — Maumettani (Toroc); Ortodossi (it-Toroc li jilbsu jew li igibu it-turbant abjad).
SUNNY—tax-xemx; li tilħku (espost jew li kiegħed għax) ix-xemx; miżbuh bix-xemx; sabiħ; jiddi; xemxi.
SUNPROOF — li ix-xemx ma tistax għalih.
SUN RISE—tluħ ix-xemx; fil għodu mas-sebħ; il lvant.
SUN SCORCHED—maħruk bix-xemx.
SUN SET—nżul jew għeb ix-xemx.
SUNSHINE—dawl ix-xemx; dia tax-xemx; hena.
SUN STONE—xorta ta gebla jgħedulha ucoll *adularia*.
SUN STROKE—xemxata.
SUNWARD—lejn ix-xemx.
SUP—belgħa; bokka; tixrob belgħa belgħa jew bokka bokka; ticcena (tiecol l-icla ta fil għaxija); *will you sup with me this evening?*, trid tokgħod tieħu cena miegħi il-lejla ?
SUPER—fuk; actar minn; iżied.
SUPERABLE—li jintgħaleb; jitgħadda; li jittieħed.
SUPERABOUND—tabbonda; tagħmel, icolloc etc. ħafna jew iżżejjed.
SUPERABUNDANCE—iżżejjed; il mormi; il ħala.
SUPERABUNDANT—żejjed.
SUPER ADD—tgħodd iżied jew actar.
SUPERANNUATE—tati il pensioni jew il piazza; tiscarta ħaġa etc mħabba filli toun kadima jew toun mdaħħla sewwa fiż-żmien; iddum actar missena; tiscorri is-sena.
SUPERANNUATION—pensioni; piazza.
SUPERB—supperv; cbir; sabiħ fuk li sabiħ.
SUPERBNESS — cobor; ġmiel cbir tassew.
SUPERCARGO — supracargu; suprintendent (wieħed li icollu il ħsieb) tat-tagħbija f'bastiment.
SUPERCHARGE — figura li toun fuk oħra f'arma.
SUPERCHERY—kerk.
SUPERCILIARY—fuk il ħuġbejn.
SUPERCILIOUS—cburi; mimli biħ in-

nifsu; li jidhirlu li hu biss collox; li irid jiddetta il-ligijiet lil culħadd etc.

Supercilium—ix-xagħar ta fuk il ħuġbejn.

Super crescent—li tiela (li kiegħed jicber) fuk ħaġ'oħra.

Supereminent — l-għola; fuk culħadd.

Supererogate—tagħmel actar milli imissec jew actar milli huma id-dmirijiet tiegħec; tpatti fix-xogħol għal ħadd ieħor.

Superexalt—tfaħħar iżżejjed; tfaħħar ferm għal l-aħħar; li ma jistax icun li tfaħħar actar.

Superfice — il wiċċ; in-naħa ta barra.

Superficial—ta fuk fuk.

Superficially—fuk fuk.

Superficies—il wiċċ; in-naħa ta barra.

Superfine—fin u fuk li fin.

Superfluence—il ħala; actar milli wieħed għandu bżonn; il għarka.

Superfluitant—li igħum fil wiċċ.

Superfluity—iżżejjed.

Superfluous—żejjed.

Superhuman— li jiscorri is-setgħa jew in-natura tal bniedem (actar milli jista il bniedem).

Superincumbent — li kiegħed fuk ħaġ'oħra.

Superinspect — tissorvelja; tgħasses; tindocra; tara jecc hux collox sejjer sewwa.

Superintend—tgħasses; tindocra; tara jecc hux collox miexi sewwa; tiddirigi jew tmixxi xogħol etc ta ufficiu.

Superintendence } suprintendenza;
Superintendency } għassa ; inducrar; direzioni ta ufficiu etc.

Superintendent — suprintendent; cap ta dipartiment, ta post etc.

Superinvestiture—libsa ta fuk.

Superior — superiur ; superiuri ; għoli actar minn; min hu ogħla jew actar minn; ictar; ogħla.

Superiority—cobor; għoli; fuk.

Superlative — superlattiv; l-actar; l-ogħla nett.

Superlunar — il fuk mil kamar (m'hux ta din id-dinja).

Supernal — tas-sema; ta l-għoli; tas-smewiet.

Supernatant—li igħum fil wiċċ.

Supernatural — soprannaturali ; miraculus; tal għageb.

Supernumerary — suprannumerariu; fuk ir-riħ; żejjed.

Superpose—tokgħod,tigi (blat etc) fuk.

Superposition — tkegħid ta ħaġa (saff etc) fuk oħra.

Superpraise—tfaħħar bla kies.

Supersalient—li jakbeż fuk.

Supersaturate — ixxabba bl-ilma etc għal l-aħħar li ma tistax actar.

Superscribe—tagħmel, ticteb, issoprascritta jew l-indirizz ta ittra etc; ticteb fuk jew barra.

Superscript } suprascritta ; indirizz ta ittra etc;
Superscription } direzzioni.

Supersede—tħalli għal darb'oħra; tħalli fil genb; twarrab; tissospendi; tidħol jew iddaħħal lill xi ħadd f'loc ħadd ieħor.

Supersedeas — digriet li fih li mħallef etc jati l-ordni li iżommu (iwakkfu) causa li tcun sejra (miexia) basta iżda icun hemm raġuni sufficienti jew il għaliex tassew.

Supersession—twarrib; tkegħid fil genb; tħollija għal darb'oħra.

Superstition—superstizioni; twemmin f'dac li ma għandniex nemmnu, bħal ma huma iż-żanżin tal widnejn, l-ichel jew il ħakk li jati f' kih l-idejn etc.

Superstitious — superstizius ; li jemmen f'dac li ma għandux jemmen.

Superstrain—tisforza jew tagħfas iżżejjed.

Superstruct—tibni fuk il mibni jew fuk ħaġ'oħra.

Supertemporal—etern.

Superterrestial -ta fuk l-art.

Supertotus — sopradodos; overoll twil sa sakajc.

Supertragical—tragicu għal l-aħħar.

Supervacaneous—żejjed ; li ma jinħtieġx.

Supervene—tiġri; tingħata (jiġri

jintgħata), tigi (taħbat) bla ħsieb; tigi wara.

Supervisal } għassa; dakka ta
Supervision } għajn; inducrar.

Supervise—tati dakka ta għajn fuk; tindocra; tara jecc hux collox sejjer sewwa; tivverifica jew tara b'għajnejc ix-xogħol etc biex tara jecc hemmx xi żball.

Supervisor — spettur; suprintendent; għassies etc); min jivverifica chitba etc biex jara jecc hemmx sbalji etc.

Supervive — tgħejx actar minn; tgħejx iżied jew wara.

Supinator—il musclu li fuku iddur l-id il fuk.

Supine—(kiegħed) mxaħxaħ (b'wiċċu il fuk, għax-xemx etc); indifferent; biered; għażżien; nofsu rieked; supin, fil grammatica latina, xorta ta gerundiu; nom gej minn verb.

Supineness — għass; trascuragni; indolenza; indifferenza; bruda.

Suppage—soppa; minestra; tisjir.

Supparasite—timpustura.

Suppedamous — mkigħed taħt issakajn.

Supper—cena; għâxa; ichel (icla) ta fil għaxija; ticcena; tiecol l-icla ta fil għaxija; tati ic-cena jew l-ichel ta fil għaxija; *Lord's supper*, ic-cena tal Apostli; *supper board*, mejda taccena; *supper time*, ħin ic-cena.

Supplant — tgħolli (togħla) fuk sakajc (togħlli it-tcachen); twakkaf; tfixchel; tħalli; titlak (għal xejn b'xejn) lill xi ħadd (namrat, għarusa etc) biex takbad lill ħadd jeħor; tħalli bħal arrigu quartu jew bħal erba' fost il gimgħa; tixħet barra; tidħol f'loc ħadd jeħor; tkaċċat; tixħet (takla) il barra.

Supple—tgħawweġ; trattab; tchisser; tħarreġ żiemel f'riġment etc; titgħawweġ; tirtab; terħi; li jitgħawweġ; li jirtab jew li jerħi; li iciedi; li jobdi.

Supplement — suppliment; żieda; tagħmel suppliment jew żieda; iżżid biċċa etc wara xi ctieb; *supplement of an arc*, id-differenza bejn (il bkjia jew dac li jibka minn) l-arc u l-anglu ta 180 grad (jew nofs circlu).

Supplementary—supplementariu, li iservi biex jissupplixxi jew jagħmel tajjeb (jimla) fejn hemm niekes.

Suppleness — rtuba (bħal dic ta biċċa virga li tista tgħawwiġha chif trid).

Suppletive — li igħejn; li jissupplixxi.

Suppletory—li isodd (jimla) fejn hemm niekes; li iforni fejn icun hemm il bżonn.

Suppliant—li jitlob; min jagħmel petizioni.

Supplicant—min jitlob; li jitlob.

Supplicate—titlob; tagħmel petizioni.

Supplication—talba; supplica.

Supplicatory—li jitlob.

Supplier—min jati; jipprovdi jew iforni provisionijiet etc.

Supply—provista; provision; ħażna; muna; (għajnuna; żieda ta nies); tati; taħżen; stimi (flus) li jivvota il gvern għal bżonnijet salarji, etc tal pajjis; tforni; tagħmel ħażna jew provision; ticcuntenta (tati piacir); timla (tkiegħed bniedem etc f'loc ħadd jeħor); *I being absent and my place supplied*, (Shakespear, *Othello*), jena ma contx hemm u f'lochi chien hemm ħadd jeħor; *the Earl of Salisbury craveth supply* (Shakespear, *Henry V*), il Conti ta Salisbury mlebleb għal (jixtiek wisk li icollu) għajnuna tan-nies.

Supplyant—li igħejn; li jati għajnuna; tal għajnuna.

Support—għajnuna; appoġġ; għajxien; tgħin; tgħajjex; tmantni; taħmel; iggerraħ; tissaporti; issofri; tappoġġa; *he is the support of the family*, hu l-appoġġ (l-għajnuna) tal familja; *agriculture is their chief support*, il biedia hi l-għajxien taħhom (mir-raba l-actar li igħejxu); *he gave his support to the motion*, ta l-appoġġ tiegħu (ivvota) għal mozzioni.

Supportable — li iggerrgħu jew taħmlu; ta min igħejnu jew jappoġġah; *they found that my opinion is supportable*, sabu li l-opinioni tiegħi hi ta min jappoġġaha.

Supportance — għajnuna; appoġġ; għajxien.

Supporter—min jati għajnuna jew appoġġ; min igerraħ jew jaħmel.
Supposal—ara *supposition.*
Suppose — tifhem; taħseb; tissopòni; jidhirlec; *I suppose so,* hecc naħseb (hecc jidhirli).
Supposition—fehma; ħsieb; supposizioni; ipotesi.
Suppositious—simulat; m'hux genwin; fittiziu; immaginariu; bil ħsieb biss (m'hux bil fatti ucoll).
Suppository—suppositoriu (clistier solidu, jebes).
Supposure—ara *supposition.*
Suppress—tneħħi; tgħakkes; iggib taħt idejc jew taħt sakajc; tirbaħ; tgħeleb; iżżomm (daħca etc); iżżomm li ma jimxux ġurnali; ticconfisca etc; iżżomm moħbi (li ma turix) isem jew min jagħmel ħaġa; iżżomm sigriet (ma issemmix) min chiteb ittra etc; *to suppress a hemorrhage,* iżżomm emorragia (jew sabb tad-demm).
Suppression — tneħħija; żamma; ħabi.
Suppurate—tiddenna; tagħmel il marċa.
Suppuration — tidnija; ġbir tal marċa f'musmar etc; marċa.
Suppurative—li isajjar.
Supputе—tagħmel calclu; tgħodd.
Supputation—calclu; għadd.
Supra—fuk.
Supraciliary—li kiegħed fuk il ħoġbejn.
Supralapsarian — Calvinista; wieħed li jemmen (igħejd) li il wakgħa fid-dnub ta Adam chienet predestinata minn Alla; (wieħed mis-seguaci tas-settarii *Beza, Gomarus,* u *Voetius*).
Supranaturalism — id-dutrina (ittagħlim) tal għemil tal miraculi jew tal għeġubijet.
Supremacy—supremazija; li wieħed icun acbar, ogħla minn, jew fuk, culħadd; l-ogħla cmand; *the oath of Supremacy,* il ġurament li jatu lill dawc li jidħlu f'xi impieghi cbar tal, jew fil, gvern li għandhom jagħarfu b'cap tal cnisia tal Inghilterra ir-Re u m'hux il Papa; *papal Supremacy,* issupremazija, il cmand, li għandu fuk l-Insara collha il Papa, bħala Vicariu ta Cristu.
Supreme—l-actar; l-ogħla nett.
Sur—fuk.
Suraddition—xi ħaġa miżjuda mal isem.
Sural—tal pixxun (tar-rigel).
Surance—assicurazzioni.
Surat — xorta ta koton li jicber f'Bombay (India).
Surbase—dac il bastun (gwarniċa) mal ħajt ta camra li icun il għoli taddahar tas-siggijet; guarniċa fuk il basi jew pedistall ta colonna etc.
Surbate—tigreh (tisloħ) sakajc bil mixi.
Surbed — tonġor (tfassal) cantun scontru (ma tħalliħx fid-dritt chif jinkata mill barriera).
Surcease — tiscot; iżżomm; tħalli (icciedi) għal collox.
Surcharge – tagħbija żejda; tgħabbi iżżejjed.
Surchargement—numru żejjed.
Surcingle—cinga; cinturin; cinglu terħa (għal kadd fuk is-suttana); torbot; iżżomm b'cinga, faxxa, jew terħa.
Surcle—fergħa; żarġun.
Surcloy—tgħabbi li stoncu b'ichel żejjed; tiecol iżżejjed.
Surcoat—overoll, ġlecc li jintlibes fuk collox.
Surcolate — tkaċċat il kliebi ta siġra.
Surculose — mimli (collu) friegħi żgħar, rimjiet, jew raħs.
Surd—trux; (fl-aritmetica) numru; quantità li ma tistax tgħoddha.
Surditas } turxien.
Surdity }
Sure—sgur; tassew; tabilħakk; *to be sure,* dan sgur; naturalment; certament; *sure as a gun,* sgur daks hi chemm hi sgura il mewt (jew daks chemm jena sgur hawn); *to make sure,* taccerta; tisgura; tati il chelma lill (għaż-żwieġ); *sure footed,* li miexi jew li għandu sakajh ħis sħiħ
Sureness—ħaġa tassew; ta tabilħakk; sgura.
Surety—ħaġa tassew; ta tabilħakk; pleġġ; sicurtà; min jagħmel tajjeb lill jew għal.

SURF — ir-ragħwa li jagħmel il mewġ tal baħar meta jaħbat mal blat.

SURFACE—wiċċ (in-naħħa ta barra ta ħaġa, jew il ħaġa minn barra).

SURFEIT—iebel sa chemm jagħmel id-deni; icla li taksam; tiecol sa chemm ma tistax jew ma tiflaħx actar; tross sa chemm żakkec tcun sejra tixpacca.

SURFY — collu ragħwa tal baħar; donnu ragħwa tal baħar.

SURGE—ħalla baħar; mewġa; tit-kawwa (baħar); togħla ħalel ħalel jew mewġ mewġ; terħi; titlak; icciedi; f'dakka (għal għarrieda), cima etc abbord ta bastiment (li tcun ma dwar bitta, argnu etc).

SURGEFUL — (baħar) kawwi; collu mewġ jew ħalel.

SURGEON—chirurgu; (ciruġcu) tabib.

SURGEONCY – post (cummissioni jew impieg) ta ciruġcu jew tabib fir-Riġment.

SURGERY — chirurgija; sengħet tabib ciruġcu; is-sala (post) fi sptar etc fejn isiru l-operazzionijiet tat-tobba.

SURGICAL—tal chirurgija.

SURGY—collu mewġ jew ħalel tal baħar; tal mewġ tal baħar.

SURINAM — il Gwiana Olandisa, l-isem tax-xmara li tiġri fiha.

SURLING—(bniedem) mkit, pittma jew bużżieka; fonkla.

SURLOIN—(ara) *sirloin*.

SURLY—mkit; pittma; fonkla; bużżieka.

SURMISAL — suspett; xamma; idea fuk fuk.

SURMISE—ara *suspect*.

SURMOUNT—tagħleb; tirbaħ; tgħaddi; tiżbok.

SURMOUNTABLE—li tista tirbħu; tagħelbu, tiżbku, jew tgħaddih.

SURMOUNTED — mirbuħ; megħlub; mgħoddi; miżbuk.

SURMOUNTING — li jegħleb; jisbok; jirbaħ; jew igħaddi.

SURMULOT — il far (ġurdien cbir) lewn il cannella (tan-Norvegia).

SURNAME—cunjom; issejjaħ bil cunjom.

SURNIA—xorta ta cocca.

SURNOMINAL—tal cunjomijet.

SURPASS—tiżbok; tegħleb; tgħaddi.

SURPASSABLE — li tista tiżbku, tegħelbu, jew tgħaddih.

SURPASSING — li jegħleb, igħaddi jew jiżbok.

SURPLICE—spellizza; *surplice fees*, dritti ta li stola (ħlas chif jitħalsu scond it-taxxa il kassisin).

SURPLUS – iżżejjed.

SURPLUSAGE—żejjed; iż-żejjed (filligi) żieda actar milli hemm bżonn.

SURPRISAL—kabda; ħatfa għal għarrieda.

SURPRISE — ħasda; ħatfa; katgħa; kabda għal għar-radieda; għageb; sorprisa; taħsad; takta; tgħaggeb; takbad (tmur fuk dac li icun) għal għarrieda; tissorprendi; *I shan't be a bit surprised*, xejn ma nistagħgeb; *it was a pleasant surprise to her*, chienet ħaġa li tatha piacir minn għajr ma chienet tistenniha.

SURPRISING—tal għageb, li igħaggeb.

SURREBUTTER — twegiba (risposta) tal attur (min jagħmel il cawsa) lir-risposta, eccezioni etc tal convenut (jew tal mħarrec).

SURRENDER — telka; għati; reħja jew wakgħa f'idejn il għadu; terħi; titlak jew tati ruħec f'idejn il għadu; icciedi jew taka f'idejn il għadu; cessioni.

SURRENDEREE—dac li lilu tagħmel ic-cessioni.

SURRENDERER—min icciedi jew jagħmel cessioni; min jerħi ruħu etc f'idejn il għadu.

SURREPTION — dħul f'xi post (xi mchien bil moħbi jew għal għarrieda).

SURREPTITIOUS — ta bil kerk; bil moħbi; jew bid-dnewwa.

SURROGATE—min hu mibgħut jew magħmul f'loc ħadd jeħor; tkiegħed jew tibgħat f'loc ħadd jeħor; tissurroga.

SURROGATION—tkegħid ta bniedem f'loc bniedem jeħor; bdil.

SURROUND—iddawwar.

SURTOUT—(jew *frock coat*) surtun

Supporter—min jati għajnuna jew appoġġ; min igerraħ jew jaħmel.

Supposal—ara *supposition*.

Suppose — tifhem; taħseb; tissopòni; jidhirlec; *I suppose so*, hecc naħseb (hecc jidhirli).

Supposition—fehma; ħsieb; supposizioni; ipotesi.

Supposititious—simulat; m'hux genwin; fittiziu; immaginariu; bil ħsieb biss (m'hux bil fatti ucoll).

Suppository—suppositoriu (clistier solidu, jebes).

Supposure—ara *supposition*.

Suppress—tneħħi; tgħakkes; iggib taħt idejc jew taħt sakajc; tirbaħ; tgħeleb; iżżomm (daħca etc); iżżomm li ma jimxux ġurnali; ticconfisca etc; iżżomm moħbi (li ma turix) isem jew min jagħmel ħaġa; iżżomm sigriet (ma issemmix) min chiteb ittra etc; *to suppress a hemorrhage*, iżżomm emorragia (jew sabb tad-demm).

Suppression — tneħħija; żamma; ħabi.

Suppurate—tiddenna; tagħmel il marċa.

Suppuration — tidnija; ġbir tal marċa f'musmar etc; marċa.

Suppurative—li isajjar.

Supputé—tagħmel calclu; tgħodd.

Supputation—calclu; għadd.

Supra—fuk.

Supraciliary—li kiegħed fuk il ħoġbejn.

Supralapsarian — Calvinista; wieħed li jemmen (igħejd) li il wakgħa fid-dnub ta Adam chienet predestinata minn Alla; (wieħed mis-seguaci tas-settarii *Beza*, *Gomarus*, u *Voetius*).

Supranaturalism — id-dutrina (ittagħlim) tal għemil tal miraculi jew tal għeġubijet.

Supremacy—supremazija; li wieħed icun aċbar, ogħla minn, jew fuk, culħadd; l-ogħla cmand; *the oath of Supremacy*, il ġurament li jatu lill dawc li jidħlu f'xi impieghi cbar tal, jew fil, gvern li għandhom jagħarfu b'cap tal cnisia tal Inghilterra ir-Re u m'hux il Papa; *papal Supremacy*, is-supremazija, il cmand, li għandu fuk l-Insara collha il Papa, bħala Vicariu ta Cristu.

Supreme—l-actar; l-ogħla nett.

Sur—fuk.

Suraddition—xi ħaġa miżjuda mal isem.

Sural—tal pixxun (tar-rigel).

Surance—assicurazzioni.

Surat — xorta ta koton li jiġber f'Bombay (India).

Surbase—dac il bastun (gwarniċa) mal ħajt ta camra li icun il għoli taddahar tas-siggijet; guarniċa fuk il basi jew pedistall ta colonna etc.

Surbate—tigreh (tisloħ) sakajc bil mixi.

Surbed — tonġor (tfassal) cantun scontru (ma tħalliħx fid-dritt chif jinkata mill barriera).

Surcease — tiscot; iżżomm; tħalli (tieqaf) għal collox.

Surcharge – tagħbija żejda; tgħabbi iżżejjed.

Surchargement—numru żejjed.

Surcingle—cinga; cinturin; cinglu terħa (għal kadd fuk is-suttana); torbot; iżżomm b'cinga, faxxa, jew terħa.

Surcle—fergħa; żarġun.

Surcloy—tgħabbi li stoncu b'ichel żejjed; tiecol iżżejjed.

Surcoat—overoll, ġlecc li jintlibes fuk collox.

Surcolate — tkaċċat il kliebi ta siġra.

Surculose — mimli (collu) friegħi żgħar, rimjiet, jew raħs.

Surd—trux; (fl-aritmetica) numru; quantità li ma tistax tgħoddha.

Surditas }
Surdity } turxien.

Sure—sgur; tassew; tabilħakk; *to be sure*, dan sgur; naturalment; certament; *sure as a gun*, sgur daks li chemm li sgura il mewt (jew daks chemm jena sgur hawn); *to make sure*, taccerta; tisgura; tati il chelma lill (għaż-żwieġ); *sure footed*, li miexi jew li għandu sakajh tis sħiħ

Sureness—ħaġa tassew; ta tabilħakk; sgura.

Surety—ħaġa tassew; ta tabilħakk; pleġġ; sicurtà; min jagħmel tajjeb lill jew għal.

SURF — ir-ragħwa li jagħmel il mewġ tal baħar meta jaħbat mal blat.

SURFACE—wiċċ (in-naħħa ta barra ta ħaġa, jew il ħaġa minn barra).

SURFEIT—ichel sa chemm jagħmel id-deni; icla li taksam; tiecol sa chemm ma tistax jew ma tiflaħx actar; tross sa chemm żakkec toun sejra tixpacca.

SURFY — collu ragħwa tal baħar; donnu ragħwa tal baħar.

SURGE – ħalla baħar; mewġa; titkawwa (baħar); togħla ħalel ħalel jew mewġ mewġ; terħi; titlak; icciedi; f'dakka (għal għarrieda), cima etc abbord ta bastiment (li tcun ma dwar bitta, argnu etc).

SURGEFUL — (baħar) kawwi; collu mewġ jew ħalel.

SURGEON—chirurgu; (ciruġcu) tabib.

SURGEONCY – post (cummissioni jew impieg) ta ciruġcu jew tabib fir-Rigment.

SURGERY — chirurgija; sengħet tabib ciruġcu; is-sala (post) fi sptar etc fejn isiru l-operazzionijiet tat-tobba.

SURGICAL – tal chirurgija.

SURGY—collu mewġ jew ħalel tal baħar; tal mewġ tal baħar.

SURINAM — il Gwiana Olandisa, l-isem tax-xmara li tiġri fiha.

SURLING—(bniedem) mkit, pittma jew bużżieka; fonkla.

SURLOIN—(ara) *sirloin.*

SURLY—mkit; pittma; fonkla; bużżieka.

SURMISAL — suspett; xamma; idea fuk fuk.

SURMISE—ara *suspect.*

SURMOUNT—tagħleb; tirbaħ; tgħaddi; tiżbok.

SURMOUNTABLE—li tista tirbħu; tagħelbu, tiżbku, jew tgħaddih.

SURMOUNTED — mirbuħ; megħlub; mgħoddi; miżbuk.

SURMOUNTING — li jegħleb; jisbok; jirbaħ; jew igħaddi.

SURMULOT — il far (ġurdien cbir) lewn il cannella (tan-Norvegia).

SURNAME—cunjom; issejjaħ bil cunjom.

SURNIA—xorta ta cocca.

SURNOMINAL—tal cunjomijet.

SURPASS—tiżbok; tegħleb; tgħaddi.

SURPASSABLE — li tista tiżbku, tegħelbu, jew tgħaddih.

SURPASSING — li jegħleb, igħaddi jew jiżbok.

SURPLICE—spellizza; *surplice fees,* dritti ta li stola (ħlas chif jitħalsu scond it-taxxa il kassisin).

SURPLUS – iżżejjed.

SURPLUSAGE – żejjed; iż-żejjed (filligi) żieda actar milli hemm bżonn.

SURPRISAL—kabda; ħatfa għal għarrieda.

SURPRISE — ħasda; ħatfa; katgħa; kabda għal għar-radieda; għageb; sorprisa; taħsad; takta; tgħaggeb; takbad (tmur fuk dac li icun) għal għarrieda; tissorprendi; *I shan't be a bit surprised,* xejn ma nistagħgeb; *it was a pleasant surprise to her,* chienet ħaġa li tatha piacir minn għajr ma chienet tistenniha.

SURPRISING—tal għageb, li igħaggeb.

SURREBUTTER — twegiba (risposta) tal attur (min jagħmel il cawsa) lirrisposta, eccezioni etc tal convenut (jew tal mħarrec).

SURRENDER — telka; għati; reħja jew wakgħa f'idejn il għadu; terħi; titlak jew tati ruħec f'idejn il għadu; icciedi jew taka f'idejn il għadu; cessioni.

SURRENDEREE — dac li lilu tagħmel ic-cessioni.

SURRENDERER – min iciedi jew jagħmel cessioni; min jerħi ruħu etc f'idejn il għadu.

SURREPTION — dħul f'xi post (xi mchien bil moħbi jew għal għarrieda).

SURREPTITIOUS — ta bil kerk; bil moħbi; jew bid-dnewwa.

SURROGATE—min hu mibgħut jew magħmul f loc ħadd ieħor; tkiegħed jew tibgħat f'loc ħadd ieħor; tissurroga.

SURROGATION—tkegħid ta bniedem f'loc bniedem ieħor; bdil.

SURROUND—iddawwar.

SURTOUT—(jew *frock coat*) surtun

(ġlecc bil faldi twal) ; arma f'nofs arma oħra mkegħda minn fuk.

Surveillance—sorveljanza ; għassa ; spezzion.

Sùrvey—ħarsa; tiftixa; filja (minn tifli) spezzion ; dakka ta għajn sewwa; tikjis tar-raba u tad-djar (xogħol il periti); *sudden survey*, spezzion għal għarrieda.

Survèy—tifli; tagħmel tiftixa jew esami; tispezziona jew tagħmel spezzion; tchejjel raba jew bini; tistma.

Surveying—perizia (xogħol il perit) stima.

Surveyor — perit; min iħares; jifli jew ifittex ; min ikis ir-raba u id-djar.

Survival / Survivance — għajxien actar minn (li tibka ħaj wara li ħadd jeħor imut).

Survive—tgħix actar minn; tibka ħaj wara li ħadd jeħor imut.

Survivor—min igħejx actar minn; min jibka ħaj wara li ħadd jeħor imut.

Susceptible / Susceptive — li iħoss malajr; suxxettibbli.

Susceptor—parrin, min jidħol responsabbli ta.

Suscipient — min jircievi; jakla; jew jeħu.

Suscitate—tkajjem; tirxoxta.

Suspect — tħasib ; biża ; xamma; suspett; titħaseb ; tibża ; taħseb; tissuspetta ; togħkroc għajnec ; icolloc xi xamma.

Suspecter—min jissuspetta; jibża jew jitħaseb; min icollu xi xamma jew għajnu tgħocru għal xi ħaġa.

Suspectful — li iġagħlec taħseb, tibża, jew tissuspetta ; li jitħaseb, jibża, jew jissuspetta.

Suspection—ara *suspicion*.

Suspend — iddendel; twakkaf; iżżomm; tissospendi.

Suspender—dac li iżomm (mdendel) ; li iwakkaf; *suspenders*, cinghi għal kalziet etc; *suspender*, min jibka bejn ħaltejn jew jittituba.

Suspensation—żamma (sospensioni) għal ftit taż-żmien.

Suspense — sospensioni; żamma; tħasib; biża; kgħad bejn ħaltejn jew bejn iva u lè; dubiu; sospis; mdendel jew miżmum fl-aria.

Suspensible—li jista jinżamm; li ma jinżilx fil kigħ.

Suspension — sospensioni; żamma; dendil; wakfa ; posponiment; *suspension bridge*, pont miżmum fl-aria fuk il otajjen etc (f'loc li hu mibni fuk posti etc).

Suspensive—dubbius, li iħallic bejn iva u le.

Suspensor—sospensoriu; giem (cinturin għal min hu miftuk).

Suspicion — tħasib; biża; xnigħa; suspett; xamma; ftit wieħed; nakra; ponta; *the faintest suspicion*, ftit (nakra) chemm m'hux xejn.

Suspicious—li jitħaseb, jibża; jew jissuspetta; li iġagħlec tibża; taħseb jew tissuspetta.

Suspiral — nifs; rewwieħa; tokba għan-nifs; nixxigħa (ghelgul) ta ilma għaddejja taħt l-art u nieżla għal gewwa bir jew giebia.

Suspiration—tneħida; nifs kawwi.

Suspire — titnihed; tieħu in-nifs; tnehida; nifs obir.

Sustain—tgħejn ; twieżen ; tirfed; iżżomm; iggerraħ; taħmel ; tissaporti; issostni.

Sustainable—li jista jinżamm jew icun miżmum etc.

Sustaining — li iżomm; igħejn; iwieżen; jirfed etc.

Sustainment—żamma; rifda; rfid; tweżin; għajnuna.

Sustenance—għajnuna; mantenimment; ichel; għajxien.

Sustentation — għajnuna; ichel; għajxien; manteniment.

Susurration — tgherghir; tfesfis; oliem bil mod fil widnejn.

Sutile—meħjut.

Sutler—bejjeħ il-luminata, larinġ, gallettini etc f'camp fejn hemm issuldati.

Sutling—ta *sutler*.

Suttee—mara Indiana minn dawc li tinxteħet fuk il ħuggieġa fejn icun jinħarak il gisem mejjet (il cadavru) ta żewġha.

Sutile—nett (jigifieri il pis nett wara li tcun tneħħiet it-tara).

SUTURAL—tal ħjata.
SUTURATED—meħjut ma xulxin.
SUTURE—ħjata bħal dic li iħitu it-tobba il feriti etc; għalka (chif jagħ-lak) il għadam tal kurrigħa tar-ras li icollu ix-xifer bis-snien, b'mod li ix-xfar jidħlu jew jingastaw ġo xulxin.
SUTURED—meħjut bħal ma tcun meħjuta mit-tobba tiċrita jew ferita fil ġisem.
SUZERAIN—sinjur li għandu proprietà cbira; baruni; sultan; suvran
SUZERAINTY — setgħa ewlenija ta pajjis; cmand ewlieni.
SWAB—mselħa taċ-ċraret, suf etc għal ħasil tal art; taħsel l-art bi mselħa taċ-ċraret jew tas-suf etc.
SWABBER — min jaħsel l-art bi mselħa taċ-ċraret etc.
SWAD—kerkni; mbaċċaċ (ragel etc).
SWADDLE—fiskija; tfiski.
SWADDLING BAND } ħarka, fiskija
SWADDLING CLOTH } etc. għat-tra-
SWADDLING CLOUT } bi.
SWAG — titmejjel bil pis; tiddendel bit-tokol; żeglig; tbandil fil mixi; *swag bellied*, wieħed li għandu żakku cbira.
SWAGGER—tiftaħar; tiżżarġan; ftaħir.
SWAGGERER—faħħari; li jippretendi li jiflaħ; buli; gellied.
SWAGGERING—ftaħir.
SWAGGY—li iżomm bil pis tiegħu stess; mdendel bli stess pis jew tokol tiegħu; *his swaggy and prominent belly* (**Browne**, *Vulgar Errors*), iżżakk tiegħu mkabbża il barra u mdendla.
SWAIN—serv; seftur; żagħżuħ raħ-ħâl; ċaccâr; namrat; *she is little inclined to any of her swains* (**H. Taylor**, *1 Philip Van Artevelde*), ftit għandha cont tan-namrati li għandha.
SWAINMOTE — (fil-ligi) korti li tit-ħalla biss għall cawsi (custionijiet) tal boschijiet.
SWAIP—timxi mżattat ta wieħed cburi.
SWALE—tinħela; tinżel bħal xemgħa meta tcun mixgħula; taħli xama (billi tixgħela); dell; loc mdellel jew għad-dell; wied; canal f'xemgħa mnejn jinżel jew jiscula ir-ruttam.

SWALLET—l-ilma li jisbocca għal għarrieda f'miniera.
SWALLOW — ħuttafa (għasfur); il canal f'bużżell għaċ-ċima li iżżommu; gherżuma; chilba; xeħta; ħabta; gost; belligħa; degħbien (f'miniera etc); tibla: taħbi (iddewweb); tokgħod għall; *to swallow an affront*, tokgħod għall (tieħu bla ma tgħejd xejn) rifront jew ħasla; *swallowing the treasures of the realm* (**Shakespear**, *2 Henry VI*), jaħlu (idewbu, jiddissipaw) it-tesori tar-renju.
SWALLOW FISH—il gallina (ħuta).
SWALLOW STONE — il gebla li fil ħrejjef isemmu li il ħuttafa iggib minn xatt il baħar biex biha tiftaħ għajnejn u tati id-dawl liż-żgħar fil bejta taħha.
SWALLOW TAIL — gistacor; culdir-roundi (minċott, xogħol tal mastrudaxxi), *swallowtailed coat*, gistacor.
SWALLOW WORT—siġra tal ħarir.
SWAM—temp passat tal verb *swim*.
SWAMP — għadjra; tgħaddar; tgħaddas f'għadira; ticconfondi; tis-rom ir-ras; tgherfex; tħabbel; tintela bl-ilma bħal dgħajsa etc sfaxxata jew li tcun tnixxi; tgħarrak fl-ilma; tgħar-għar.
SWAMPY—collu (mimli) *swamps*.
SWAN — żinna (tajra bħal wiżża cbira bajda); *swannery*, fejn irabbu u iżommu iż-żinn.
SWAP—tibdel; tħaddem il ġwienaħ; tati bir-ras (minn isfel għal fuk); dakka; bidla; bdil.
SWAPE—manċu ta pompa; mokdief twil (palella); bucchin ta xemgħa etc.
SWARD—koxra; tuba bil ħaxix jew paljett; *sward cutter*, mkass għal ħaxix li jicber fl-art fil ġonna etc.; moħriet għal kliħ tat-tub (tar-raba) bil ħaxix.
SWARF—limatura tal ħadid; ir-ramel (frac) li jaka mil mola fis-sann; tati għaxwa jew rekkiet ir-ruħ.
SWARM—gheġwigija; żegħda; ferħ naħal; folla cbira; tgheġweġ; tiżgħed; tħaxwex; titla mħaddan ma arblu iżżomm dejjem b'sakajc u idejc.
SWARMING—mżiegħed.

Swart | **Swarth** | **Swarthy** ismar; għasli; *a swart complexion*, lewn tal wiċċ ismar jew għasli.

Swarthiness—smura.

Swash—ħoss ta ilma nieżel jew ħiereġ bis-saħħa; tagħmel għageb jew frattarija; tiftaħar; toħroġ bis-saħħa bħal ilma mil vit etc li icollu il pressa kawwija; taka bis-salt.

Swasher—faħħari; wieħed li jippretendiha li jiflaħ; macsar.

Swashing — (dakka etc) li tinżel bis-salt; dakka kawwija.

Swatch—mostra; campiun.

Swath—il ħaxix, kamħ etc li wieħed imidd fl-art f'ħasda jew f'colp; faxxa; strixxa.

Swath band—fiskija.

Swathe — tfiski; torbot f'kattiet (kamħ, ħuxlief etc).

Swats—xorb (birra) tajjeb.

Sway — setgħa; kawwa; cmand; timjil; il fejn jakleb jew imil il miżien; tmejjel; ixxejjer; iżżomm; icolloc f'idejc; icolloc is-setgħa jew il cmand; tmil; tixxejjer; tisa il pinnur etc.

Sweal—taħrak ix-xagħar jew il-lanżit tal majjali; tinħela (iddub) bħal xemgħa meta tcun tixgħel.

Swear — taħlef; tħallef; tieħu il ġurament; tati il ġurament.

Swearing—ħalf.

Sweat (akra *swett*)—għarak; xogħol jebes, tat-tbatija; tbatija; taħbit; tgħerek; tbati; taħdem (tagħmel) xogħol jebes jew tat-tbatija; toħroġ (bħal ma joħroġ il grass jew il għarak); tisloħ (tkaxxar) nies (poplu) mil flus, billi iggegħlu iħallas ħafna; *to sweat coins*, tħabbat jew tgħorok liri tad-deħeb etc fi xcora biex tieħu għalic it-trab tad-deheb li jaka minnhom b'dac il ħakk ma xulxin.

Sweatful—għarkan; batut (maħkur) bix-xogħol.

Sweating—għarak.

Sweating bath — banju (camra sħuna ferm) fejn jidħol min irid jegħrek ferm; banju tal fwar.

Sweating iron—bħal strilja biex joborxu (ineħħu) il għarak miż-żwiemel.

Sweaty—għarkan; tat-tbatija; tat-taħbit

Swede—Svedis.

Swedish—Svedis; ta li Svezia; lsien ta li Svedisi.

Sweep — chinsa; tidwir; dawra; mokdief cbir; macna bħal grabia biex ittalla b'barmil l-ilma minn bir etc; dakka ta għajn ma cullimchien (maddawra collha) malajr; chennies; capott (rebħa tal ponti collha) f'partita tal manilja etc; ticnes; tgħaddi malajr; timxi kalkajl; tcarcar (tmiss ma l-art bħal djul in-nisa etc); takdef b'palati cbar; tgħaddi tgħaggel (meta tcun iddokk arpa etc) subgħajc minn fuk il cordi; tħares, b'dakka ta għajn li tati, mad-dawra collha; *to sweep the board*, tirbaħ collox cull ma icun ippuntat fuk mejda tal-logħob.

Sweepage — wiċċ ħuxlief ta kasam etc.

Sweeper - chennies.

Sweepings — it-trab etc tal cnis; iż-żibel.

Sweep net — xibca cbira (bħal gamgmu) għal ħut.

Sweep stake—min jirbaħ collox.

Sweep washer — min jagħmel li xcupilja tal argintieri.

Sweer — għażżien; mwaħħar (li idum ma isir jew ma jilħak); *oats are sweer to ripen* (**H. Kinsley**, *Austin Elliott*), il ħafur hu mwaħħar (idum ma isir jew ma jilħak).

Sweet—ħelu; ħaġa ħelwa; *sweet water*, ilma ħelu; *sweet*, ġojja, għażis; *come, my sweet*, ejja ġojja tiegħi; *a sweet tooth*, mħabba cbira għall (tal) ħelu jew tal ħwejjeġ ħelwa; *sweet and twenty*, għażis; ġojja etc; *come, kiss me, sweet and twenty* (**Shakespear**, *Twelft Night*), ejja busni, ġojja tiegħi; *sweet bread*; l-animella tal għoġol; *sweet calamus* jew *sweet grass*, lwiża; *sweet marjoram*, il merdkux; *sweet meat*, ħelu, cunfettura; *sweet oil*, żejt tal ichel (taż-żebbuġ); *sweet pea*, il piżelli; *sweet root*, is sugu ta galizzia; *sweet scented*, ifuħ (fih rieħa ħelwa); *sweet sop*, il puma cannella; *sweet sultan*, ambretti (pianta); *sweet tem-*

pered, ħelu, minn tagħna, geniali etc; *sweet william*, kronfol tal bucchetti.

Sweeten — tagħmel ħelu; toħla (issir ħelu).

Sweetheart — namrat, għarus; ħanin; *my sweetheart*, il ħanina tiegħi; ħanini.

Sweetish — ftit u xejn ħelu; ħlejju.

Sweetness — ħlewwa.

Swell — nefħa; straccatur; tranja jew il mewġ li jibka dieħel wara xi maltempata: sfafar ta orgni li tagħlak jew tiftaħ f'registru wieħed; is-sinjali <, jew >, li juru kawwa (żieda) jew nukkas ta saħħa fil leħen; petitu, għaudur, damerin (wieħed li jilbes pulit u dejjem miġbud a caramella); tinfetaħ; teħxien: tiober; tootor; tiżdied; tonfoħ; tneffaħ; *a whisper which swelled fast into a fearful clamour etc* (**Macaulay**, *Hist. of Eng.*), tghergbir li chiber u sar ghagħa u rvell tal biża etc.

Swell mob — dawc il ħallelin li jisirku mil bwiet tan-nies flus etc u li jilbsu pulit biex ma jatux fil għajn.

Swelldom — il classi tal puliti, ta dawc li iħobbu jiddandnu: *all swelldom is at her feet* (**Thackeray**), il puliti (petiti) collha imorru (jinxteħtu) f'riġlejha jew kuddiema.

Swelling — nefħa; cburija (nefħa li wieħed icun minfuħ bih in-nifsu).

Swelt — tmut; tinħela; tintemm; tispiċċa; tatic għaxwa jew rekk tarruħ bis-sħana cbira; tifga bil għomma (bis-sħana).

Swelter — tegħrek ħafna; tifga tmut bis-sħana jew bil għomma; tkattar bil għarak.

Sweltry — li jifgac bil għomma; ta sħana cbira.

Swept — jena cnist; micnus.

Swerve — tiggerra; tħuf; titbiegħed minn; toħroġ barra mit-triek; titla ma zocc ta sigra etc mħaddan b'idejc u sakajc; tagħwiġa; liwija.

Sweven — ħolma; torkod; toħlom.

Swift — rundun (għasfur); ħafif; ħaj; lvent; mgħaggel; lest.

Swifter — ħabel li iżomm il-lasti (manwelli etc) tal argnu f'lochom; sarsi ta bastiment; tistendi; tistira. is-sarsi fil buzzelli.

Swift foot — wieħed ħafif minn sakajh.

Swiftly — bil ħeffa; malajr.

Swiftness — ħeffa; għaġġla cbira.

Swig — tlegleg; tixrob belgħat belgħat cbar; tarda bħal ħaruf etc li icun ilu bil għatx; belgħa (bokka) cbira; xarba; tlegliga cbira; xorta ta taljola tal bastimenti.

Swill — taħsel il platti; tixrob bħal mibluħ (bħal wieħed ilu mlebleb bil għatx); tixrob; tlegleg; tischer; l-ilma (merak) li bih jisku lil kżiekeż.

Swill bowl — sponża; sacranazz.

Swillery — belligħa (dic il ħofra tal ilma idur li iħalli il mokdief fil kdif).

Swim — tgħum; tistordi (tcun stordut jew bil mejt); icolloc il għarka; tgħargħar; tgħawwem; għawma; il fond; fejn ma hemmx blat; *my head swims*, rasi nħossha iddur bija; *in the swim*, bil moħbi; bil baxx.

Swimmer — għawwiem.

Swimming — għawm; mejt; sturdament; *swimming belt*, sufri etc għal dawc li ma jafux igħumu; *swimming bladder*, bużżieka li mimlja bl-aria biha iżomm il ħut fil wiċċ.

Swimmingly — il kuddiem (ġmielna); *now we shall go on swimmingly*, issa immorru il kuddiem ġmielna.

Swimmingness — dawran, li tara collox idur meta icolloc sturdament; *a swimmingness in the eyes*, sturdament (meta tara collox idur bic).

Swindle — tgħallat; tkarrak bi; tħarbex; tgħabbi (tidħac bi); kerk tberbix; tgħallit; għelt.

Swindler — berbiexi; ħalliel; *he is a jew and a noted swindler*, dac Lhudi u berbiexi ghal l-aħħar.

Swindlery — briccunati; kerk; serk; *swindlery and blackguardism* (**Carlyle**, *French Revolution*), serk (tberbix) u briccunati.

Swine — ħanżir; każkuż (salvaġġ).

Swine bread — tartufi.

Swine case, Swine coat, Swine cot — gorboġ jew makiel għal kżiekeż.

SWINE DRUNK — fis-sacra mejjet (donnu ħanżir); *he will be swine drunk* (**Shakespear,** *All's Well etc*), icollu sacra ta ħanżir.

SWINE STY—gorboġ għal kżiekeż.

SWINESHERD—ragħaj il ħnieżer.

SWING — tixjira; tbandila; xejra; ixxejjer; tkandel; tixxejjer; titbandal; iddur mar-riħ bħal ma jagħmel vapur etc li icun sorġut fuk ancra waħda; tistiva l-aringhi etc fil bramel; *in full swing*, miexi (sejjer) sewwa jew sħiħ.

SWING BRIDGE — pont fuk canal, mogħdija, etc, li jidħol u joħroġ (jingibed lura jew il kuddiem scond il bżonn, bħal dac tal menka tal Marsa).

SWING JACK—ħadida li biha jitfgħu il vaguni tal vapur tal art fuk il-linja li iridu.

SWING WHEEL—rota li tmixxi (iżżomm jiċċaklak) il pendlu ta arloġġ.

SWINGE—issawwat; tati bil frosta; tati xebgħa gilda etc; tferfer; tati b'denbec bhal ghendus etc.

SWINGE—setgħa; kawwa.

SWINGER—ghidba; waħda ħoxna.

SWINGING—tbandil; tixjir; cbir, cbir ferm; oħxon; *a good swinging agitation against the House of Lords* (*Pall Mall Gazette, July 7th, 1884*), xewwiexa cbira (famusa jew ħoxna) contra il Camra tal Lordi.

SWINGLE—titbandal; tomxot (tistrilja) jew tħabbat il kanneb, jew il għażel; tkaċċat (takta) il ħaxix ħażin.

SWINISH—li għandu mil każkuż; ta każkuż; ta majjâl.

SWINK—taħdem; titħabat fix-xogħol; tegħrek il għarak tad-demm jew tbati sħiħ fuk ix-xogħol; xogħol jebes jew tat-tbatija; xogħol kalil.

SWIPE — grabia (bħal sienia) għal mili tal ilma; tolkot dakka sewwa.

SWIPES — birra ratba (togħma ta ilma).

SWIPSY—fis-sacra; xurban.

SWIPPER—ħafif; ħaj.

SWIRL—iddur (bħal ma idur l-ilma meta jagħmel belligħa); dawran.

SWIRLIE—collu għekiedi; mħabbel.

SWISH—ixxejjer xabla etc fl-aria; issawwat; tati xebgħa frosta etc.

SWISS — Svizzeru; ta li Svizzera; lsien ta li Svizzeri.

SWISS MUSLIN—musulina fina trasparenti.

SWITCH — virga; għasluġ; malja xagħar falza jew barranija li jagħmlu (iżidu) in-nisa f'rashom; vit għal gas etc. biex (tiftaħ) tati id-dawl jew tagħlak; *switch*, jew il binarji li jersku l-hawn jew l-hemm biex ikabbdu vaguni fuk binarji oħra; tati bil virga, issawwat; titfa vagun minn fuk binariu għal fuk ieħor; timxi bil kabża jew bissalti; terħi (iddawwar) il vit etc biex tixgħel id-daul elettricu; *switch on*, ixgħel (dawwar il vit jew il pum biex igħaddi il current u jixgħel id-dawl elettricu); *switch off*, għalak; itfi (dawwar biex iżomm) id-dawl elettricu.

SWITCHEL—xorb; għasel bl-ilma.

SWITCHING — xebgħa għasluġ jew virga; tkarwes il ħaxix li jicber mal ħitan etc.

SWITCHMAN—ir-ragel li (min) icollu ħsieb ibiddel il binarji jew jixħet vaguni etc għal fuk binarji oħra.

SWITH—kawwi; ħafif, ħaj ħafna; salt; ferm; malajr; bil giri; arma! isa! iġri!

SWITHER — dubiu; li wieħed icun bejn ħaltejn jew bein iva u le; tiddubita; tcun bejn iva u le; tcun indecis; tvenven (tagħmel dac il ħoss li tagħmel għuda marbuta bi spaga etc u iddawwarha bis-saħħa).

SWITZER — Svizzeru; ragel mil li Svizzera.

SWIVE—icolloc x'taksam (ragel) ma mara.

SWIVEL—pern; canun żgħir li idur fuk il pern; *swivel bridge*, pont li idur fuk il pern; *swivel eye*, werċ.

SWOBBER—min jicnes il cverta ta bastiment.

SWOLLEN—minfuħ.

SWOON — għaxwa; rekkat ir-ruħ; sincope, togħxa; tatic rekkat ir-ruħ jew sincope.

SWOONING—għaxwa; rekket ir-ruħ.

SWOOP — tibrec; tinżel bis-salt fuk (bħal ma jagħmel seker fuk fellus etc).

SWOP—tibdel; tpartat; bidla; bdil; tpartit.

SWORD—sejf; xabla; *to put to the sword,* toktol; tekred; *sword belt,* cinturin għax-xabla; *sword blade,* il-lama tax-xabla; *sword cane,* bastun bis-sejf; *sword cut,* katgħa (dakka, ferita) bix-xabla.

SWORD CUTTER — min jagħmel ix-xwabel.

SWORD FISH—il pixxi spat.

SWORD GRASS—ħabb il kamħ (ħaxixa).

SWORD KNOT — il-lazz etc li icun marbut mal makbad tax-xabla.

SWORD LAW—violenza; il-ligi ta min hu l-akwa jirbaħ, jew min jiflaħ l-actar jati.

SWORD PLAYER—gladiatur, min jaf li żgħirma.

SWORE—jena etc ħlift; *he swore,* hu ħalef jew ħa il ġurament.

SWORN — particip passat tal verb *swear.*

SWUM—temp u particip passat ta *swim.*

SWUNG—temp u particip passat ta *swing.*

SYBARITE — bniedem mogħti għaxxalar u id-debuxxar; ħarrieki.

SYBO—basla ħadra (bla ras).

SYBOTIC—tar-ragħaj tal ħnieżer.

SYCAMINE—tut; tuta (siġra tat-tut).

SYCAMORE—siġra tal platanu (tagħmel bħal tin).

SYCEE—fidda (ingotti) tac-Cina.

SYCOMA—felula li titla fix-xfar il għajnejn etc għamla ta tina.

SYCOPHANCY — impusturar, servilismu.

SYCOPHANT — bniedem impustur, li biex jinħabb imur iwassal cull ma isir lis-superiur tiegħu; bniedem karriek, falz etc; tagħmilha ta bniedem impustur, jew ta widna.

SYCOSIS—bħal ħżieża, jew sbroff tuberculari li jitla fil wiċċ (mal-leħja).

SYLLABARY — sillabariu, (ctieb tal) bidu tal kari.

SYLLABIC
SYLLABICAL } tas-sillabi.

SYLLABICATE—tissillaba; tispelli sillaba sillaba.

SYLLABIFICATION—sillabar.

SYLLABLE—sillaba; tissillaba; tgħejd takra sillaba sillaba.

SYLLABUB—bakta maħlula (taħlita tal crema mal imbit etc).

SYLLABUS—sillabu, programm, compendiu ta studji li għandhom jitlestew f'cors etc.

SYLLEPSIS — sillessi (figura Grammaticali).

SYLLOGISM—sillogismu.

SYLLOGISTIC
SYLLOGISTICAL } tas-sillogismu.

SYLLOGIZE—tirraġuna bis-sillogismi.

SYLLOGIZER — min jirraġuna bis-sillogismi.

SYLPH—spirtu li igħammar fl-aria; (farfett tal) camla; mara (xbejba) li għandha il katgħa ta gisimha sabiħa.

SYLVA — ġabra ta poesii; bosc; is-siġar collha ta pajjis; xogħol; opra fuk is-siġar.

SYLVAN—tal bosc; alla falz tal boschijiet.

SYLVANIC—tal boschijiet.

SYLVESTER—(bħal *sylvan*) tal boschijiet; *all beasts domestic and sylvester* (T. Brown, *Works*), il bhejjem collha ta ma dwarna (domestici) u tal boschijiet (salvaggi).

SYLVESTRIANS—patriet (Benedittini) tal Ordni ta San Silvestru.

SYLVIADÆ—il għasafar tal għana.

SYMBAL—cimblu.

SYMBOL—simblu, figura; emblema; sinjal; marca.

SYMBOLIC
SYMBOLICAL } tas-*symbol* (simbolicu).

SYMBOLISM—simbolismu; wiri (tifsir) ta xi ħwejjeġ jew ġrajja bis-sinjal taħhom, bħal ma hi *ix-xabla* sinjal jew simbulu tal *mewt*; *palma* sinjal tal *vittoria etc*; paragun ta simbuli jew ta Credijiet.

SYMBOLIST—min jusa is-simbuli.

SYMBOLIZATION—xebħ; wiri ta ħaġa bħal oħra.

SYMBOLIZE—turi bis-simbuli; tkabbel; ixxebbeh.

SYMBOLIZER—min jakbel ma; min hu ta l-istess fehma bħal.

SYMBOLUM—għati, contribuzioni, ta flus.

SYMMETRIAN, SYMMETRIST, SYMMETRICIAN — min iħobb is-simetrija, il proporzioni, it-tidkis jew it-tkabbil ta ħaġa ma oħra.

SYMMETRICAL—armonius, simetricu, li jakbel ma.

SYMMETRY — simetria, proporzioni, takbil ta ħaġa ma oħra.

SYMPATHETIC, SYMPATHETICAL — simpaticu, li jiġbdec; ħlejju; li iħoss (li iħenn) għal.

SYMPATHETIC INK—linca li tibdel il lewn meta tħoss is-sħana.

SYMPATHIZE — tissimpatizza; tħoss (tħenn) għall, icolloc gibda lejn.

SYMPATHIZER, SYMPATHIST — min jissimpatizza, min iħoss għall; min icollu gibda lejn.

SYMPATHY—simpatija; ħass għall ħadd jeħor; gibda lejn.

SYMPEPSIS—sajran (mili jew ġbir) ta tumur; musmar etc infiammat.

SYMPHONIA—sinfonia.

SYMPHONIOUS, SYMPHONIC — sinfonicu; armonius

SYMPHONIZE—takbel ma; tarmonizza.

SYMPHONY—sinfonia.

SYMPIESOMETER—strument tal fisica għal chejl tat-tokol tal aria bil pis ta colonna ta gas.

SYMPOSIAC—tal festi, tal ichel u ixxorb; tal banchetti jew tal imwejjed.

SYMPOSIUM—bauxata; ichel u xorb mal cumpannija; articlu li xi auturi, wieħed wieħed, jictbu fuk xi suggett, f'xi *magazine*.

SYMPTOM—sinjal; sintôm.

SYMPTOMATIC, SYMPTOMATICAL — tas-sinjal, tas-sintôm; sintomaticu; li juric.

SYMPTOSIS—ħafna vocali li jakblu flimchien (ħdejn xulxin).

SYN—ma, flimchien ma.

SYNÆRESIS—sineresi; il għakda ta żewġ sillabi f'sillaba waħda, bħal *ne'er* f'loc *never*.

SYNAGOGUE — sinagoga, cnisia tal Lhud.

SYNALEPHA—għakda ta żewġ sillabi f'sillaba waħda.

SYNARCHY — sinarchia; gvern unit.

SYNAXIS—congregazioni

SYNCHONDROSIS—il għakda ta għadma ma oħra.

SYNCHRONAL — li jiġri, isir, jew li jaħbat fli stess ħin ma ħaġ'oħra.

SYNCHRONISM—sincronismu; ġrajja ta żewġ affarijiet fli stess żmien jew ħin.

SYNCHRONIZE — takbel (taħbat) fli stess ħin; takbel fiż-żmien.

SYNCHRONOUS—li jiġri, isir, jew jaħbat fli stess żmien.

SYNCHYSIS—tgħerfixa tat-tkegħid tal cliem fi proposizioni jew fid-discors.

SYNCOPAL—tas-sincopo.

SYNCOPATE — tnakkas; iccecchen; tabbrevia; tkassam (taksam) nota fil musica.

SYNCOPE — għaxwa; rekket ir-ruħ; sincope; ktiħ ta ittra minn nofs ta chelma; taksima (kasma) ta nota.

SYNCOPIZE—tkassar.

SYNCRETIC — li jiġbor (igħakkad) flimchien bosta tagħlim ta Filosofia etc differenti.

SYNCRETISM—il għakda jew ġabra ma xulxin ta bosta religionijiet jew setet fuk tagħlim ta principiu wieħed.

SYNDESMOGRAPHY—(anatomia) descrizioni jew trattat fuk il-ligamenti.

SYNDESMOSIS—il għakda ta għadma ma oħra per mezz tal-ligament.

SYNDIC—Sindcu.

SYNDICATE — tissindica; tgħejd fuk dac li icun; sindacat, xirca ta nies li kegħdin biex igħaddu il kuddiem xi intrapprisa etc.

SYNECDOCHE — sinneddoche (figura rettoricali).

SYNECHIA—mard fil għajnejn.

SYNGRAPH – document (cuntratt etc) firmat minn culħadd (mil parti collha).

SYNOCHA—xorta ta deni (mard).

SYNOCHUS—deni remittenti li għandu mit-tifu.

SYNOD—sinodu; cunsill (gemgħat) tal kassisin; *synodal*, sinodali.

SYNODIST – wieħed minn tas-*synod*.

SYNONYMA — sinonimi, chelmiet li tista tgħejd ifisseru li stess ħaġa.

SYNONIMOUS—li ifisser quasi li stess ħaġa; ta li stess tifsir.

SYNOPSIS—compendiu; sinopsis, ġabra (wiria) ta collox fi ftit cliem jew fil kasir.

SYNOPTIC } tas-*synopsis*, (sinot-
SYNOPTICAL } ticu).

SYNOSTEOLOGY—trattat fuk il għak-siet (għekiesi) jew ġogħi tal gisem.

SYNOVIA—dac l-ilma (bħal lgħâb) li icun hemm fil ġogħi.

SYNTAX—sintassi, biċċa mill grammatica li tgħallimna chif niccomponu jew inkegħdu il cliem f'discors sewwa.

SYNTACTIC } tas-*syntax*.
SYNTACTICAL }

SYNTERESIS—rimors tal cunxenza; preservazioni; żamma tas-saħħa.

SYNTERETIC—li iżomm is-saħħa.

SYNTETIC — bil marsuttin; marsuttlatt; tisicu; bil mard rkiek.

SYNTEXIS—mard rkik; marsuttin.

SYNTHERMAL — li għandu li stess (gradi ta) sħana.

SYNTHESIS—sintesi; għakda (ġabra) ma xulxin jew flimchien; taħlita ta bosta acidi etc flimchien (il cuntlariu ta *analysis*).

SYNTHETIZE—tiġbor, tgħakkad flimchien il ħwejjeġ chif imorru.

SYNTOMY—kosor.

SYNTONIC — (fil musica) kawwi; għoli.

SYPHILIS—sifilide, il mard veneriu jew tan-nisa.

SYPHILOID—li għandu mis (bħas) *siphilis*.

SYPHON—sifun, tubu, cannol.

SYREN—sirena

SYRIAC — Siriacu, tas-Siria; lsien Siriacu.

SYRIAN—wieħed mis-Siria.

SYRIGMUS—żanżin tal widnejn.

SYRINGE—saringa, cannol rkik: tis-siringa.

SYRINGOTOMY—l-operazioni tal ktiħ ta fistla jew xi feriti li icunu fil fond (f'xi tokba jew fondi).

SYRUP—ġlepp.

SYSTEM—sistema; metodu; kies; mod; xorta; *the nervous system* is-sistema nervus (in-nervi collha tal gisem); *a system of government*, mod (xorta) ta gvern; *he has no system in his business*, ma għandux sistema (metodu) fin-negoziu tiegħu.

SYSTEMATIC—sistematicu; tas-sistema; cosmicu; tad-dinja; li għandu metodu; li ma ibiddilx; *a systematic writer*, chittieb sistematicu; *systematic opposition*, opposizioni sistematica (guerra f'collox u f'cull ma jagħmel wieħed).

SYSTOLE—tkassir ta sillaba twila f'sillaba kasira; contrazioni tat-taksimiet tal kalb.

SYSTYLE—li għandu il (bil) colonni jew pilastri kegħdin ħdejn xulxin; mdawwar bil colonni spissi ma xulxin.

SYVER—grada, sprall tad drenaġġ; drenaġġ; canal tal ħmieġ.

SYZYGY—il post fejn icun il kamar jew xi pianeta (chewcba cbira) sewwa kuddiem jew ma ix-xemx; relazioni lineari tal kamar etc max-xemx.

SZOPELKA—strument tad-dakk bħal obue jew clarinett, usat wisk fil pajjisi (artijiet) tar-Russia ta isfel.

T

T—hia usata f'loc il chelma *Theology* (teologia) bħal S.T.D. jew: *Sanctæ Theologiæ Doctor*, Duttur (il-lawriat) fit-Teologia; T bħala numru tiswa 160 u T̄ tiswa 160000; *marked with a t*, ħalliel; *to a t*, sewwa sew; bid-dimis; *that fits me to a t*, dac jigini precis (tal kies).

TAB—widna ta żarbun (mfassal bil widnejn); lametta jew il landa fit-tarf ta kafla ta żarbuna jew ta curpett; comma mdendla ta libsa tat-tfal.

TABACCO—tabacc.

TABARD—bħal bluża li il cavalieri etc chienu jilbsu fuk il corazza.

TABARET—ħarir oħxon għal l-infoꞏror ta sufanijiet, pultruni etc.

TABBY—ħarir ondiat; tajn bid-deffun jew bil kxur ta arzell etc; bebbuxxi (mżewwak): kattus bebbuxi; xebba xiħa; *tabby cat*, kattusa bebbuxija.

TABEFY—ticconsma; tkadded; tnixxef; tgħalleb.

TABELLION — nutar, copista, bħal scrivan.

TABERN—cantina; dverna.

TABERNACLE — tabernaclu; tinda; tgħammar; tokgħod; *tabernacle work*, bħal niċċa fuk pulptu jew fuk sedia ta cor etc bil pilastri scolpita sabiħ.

Tabes — nixfa; tkaddid; għelubija; tkaddid tal gisem.

Tabid—niexef; mkadded; magħlub; marsuttlat.

Tabidness — għelubija ; tkaddid ; marsuttin.

Tablature—l-usu tal ittri f'loc innoti fil musica; biċċa musica (partitura) għal ljuto; taksima tal għadam tar-ras f'żewż bicciet; pittura fuk il ħajt jew mas-sakaf.

Table—mejda; indici; werrej; tavola tal moltiplicazioni; tavlozza; tacquin ; librett li wieħed iniżżel xi noti etc fih; waħda mil iffaccettiar taddiamant; is-sinjali (bħal xkuk) li jidru f'kiħ l-id; tħożż, tabbozza pittura etc; titma, tforni jew tgħammar bl-ichel; tkiegħed, tpoggi fuk mejda; *the man had some ale for which he tabled his two pence* (Carlyle, *Reminiscences*), ir-ragel ħa ftit birra u taħha xeħet (poġġa) żewġ soldi fuk il mejda; *table linen*, id-dvalji; srievet tal mejda; *Lord's table*, i t-Tkarbin Mkaddes; *table of Pythagoras*, it-tavola tal moltiplicazioni sa tal 10; *table of the law*, it-tavli (twavel) tal-ligi; *to lay on the table*, tippresenta document, rapport etc kuddiem il cunsill etc biex il kuddiem jitħaddtu fuku; *to order a bill etc to lie on the table*, tħalli ordinanza etc għall darb'oħra, tipposponi; *to turn the tables*, iddur ir-rota (xortic ma tibkax issawtec, tibda tirbaħ etc jew cuntlariu); *table book*, ctieb (tavola) tal moltiplicazioni, bil pis jew l-użin etc.; taccwin, librett għal xi noti li iżżomm fukec; *table cloth*, dvalia; *table clothing*, biancherija tal mejda; *tabel cover*, tapit għal fuk il mejda tal ichel etc; *table d'hote*, mejda comuni għal passiggieri collha li icun hemm f'lucanda biex jeclu f'ħin wieħed jew flimċhien; *table diamond*, diamant iffaccettiat ; *table knife*, sicchina għal fuk il mejda tal ichel għal-laħam etc; *table land*, witja; wesgħa; *table man*, ir-ragel, fil-logħob ta li scacchi; *table money*, flus li xi ufficiali icollom maħrugin mil gvern biex bihom jistgħu jatu pranzijet etc lill ufficiali l-oħra; *table shore*, xtajta baxxa; *table spoon*, mgħarfa tas-soppa ; *table spoonful*, mimli mgħarfa tas-soppa; mgħarfa; *table talk*, discors familjari.

Tableau } quadri plastici.
Tableau vivant }

Tablet — tavlozza; biċċa sapun (ċatta u żgħira); mustardina (b'xi dua); lapida.

Tabling—logħob għal flus; manteniment; ichel.

Tablorine — it-tavlar fejn ipoggi il canun f'fortizza.

Taboo — tipproibixxi; ma tħallix li ħaġa tidħol jew tersak lejn.

Tabor } tabal; tambur; iddokk it-
Tabour } tabal jew it-tambur.

Taborine } tabal żgħir; tamburlin.
Tabourine }

Tabular—li gej ċatt bħal mejda jew lapida: li kiegħed (mniżżel) bħal tavola; bħal indici etc.

Tabulate—tintavla; tkiegħed (turi) wara xulxin.

Tache—ingassa.

Tachometer — strument li juri il variazionijiet fil mixi tal macni.

Tachydidaxy — metudu kasir tattgħalim.

Tachygraphy — stenografia.

Tacit—siechet, ħiemed.

Tacitly—bis-schiet; bil ħemda.

Taciturn—siechet (fommu siechet).

Taciturnity—schiet, ħemda.

Tack—twaħħal; tħit; tintacca ma; iġġongi; iżżid wara; tibbordia b'bastiment; taċċ; żieda; supplement; ġonta; fermall (ta ctieb); scotta; cima biex tigbed il kluħ; *tack hammer*, martell żgħir għat-tacci.

Tacking—twaħħal (iżżomm ħaġa fil post) bit-tacci jew bil cavilji.

Tackle—taljola; paranc; mattiatura (cimi, ħbula attrazzi etc ta bastiment); tarma; timmattia bastiment; takbad, tieħu f'idejc; tmidd għonkoc jew tibda sewwa; tati is-salt għal biċċa xogħol biex tagħmilha ; tattacca ; *fishing tackle*, armâr għas-sajd.

Tackling — armar (mattatura) ta bastiment; armar; inginji.

Tacksman—cherrej (min jicri jew jeħu cens jew kbiela biċċa art, (bini etc).

Tact—ħass jew mess; ħabta; ħila; għakal; battuta (fil musica).

Tactable—li jista jinħass jew jintmess.

Tactician—min juf jew hu mħarreġ fit-*tactics*.

Tactics — manuvri; tattica (chif imixxu il manuvri fil militar).

Tactual—tal ħass jew tal mess.

Tadpole — ferħ ta żrinġ; żrinġ li icun għadu ma chibirx biex jeħu il forma sewwa.

Tædium—dieka ta kalb.

Ta'en—f'loc *taken* meħud.

Tænia—id-duda jew il vermu solitariu; faxxa dejka u twila.

Tænoid—li gej bħal, jew li għandu għamla ta'd-duda jew vermu solitariu.

Taffeta / Taffety } (drapp tal ħarir) taftan.

Taffrail—il filar dwar il partighetta jew poppa ta bastiment.

Tafia—xorta ta rum.

Tag—lametta jew it-tarf tal-landa f'kafla ta żarbun jew lazz ta curpett; carfa, marmalja; dakka, messa, logħba tat-tfal meta jatu id-dakka u igħejdu "biha"; iżżid; iġġongi wara; *to tag after*, timxi wara (xi ħadd) ma terħih xejn; *tag sore*, marda fin-ngħaġ.

Tagliacotian - tal operazioni biex ikegħdu jew isewwu li mnieħer.

Tagrag — il marmarlja; li xcuma; l-agħar nies jew il pastasalja.

Tail—denb; ir-regina, jew in-naħa cuntlaria ta fejn icun il wiċċ f'biċċa flus; tarf; l-aħħar; lasta ta nota; tigbed mid-denb; *head or tail?*, wiċċ jew regina?; *tail of the eye*, (minn) taħt il għajn; *I looked with the tail of the eye*, bdejt inħares minn taħt il għajn; *to turn tail*, iddawwar dembec, terħila jew tmur lura, taħrab jew tiscarta; *with one's tail between one's legs*, milbut; mbażża; b'denbu bejn sakajh (bħal chelb).

Tail board—ix-xatba ta carrettun, wara.

Tail castle—il poppa ta bastiment.

Tail coat—gistacor.

Tail end—it-tarf ta wara.

Tailage—tarf (biċċa) maktuħ minn ħaġa.

Tailing—ras, tarf ta xriec, cantun, travu etc maħruġa mil ħajt.

Tailings—il ħliefa tal kamħ.

Tailor—ħajjàt; taħdem ta ħajjat (tħit etc).

Tailoring—xogħol tal ħajjat; ħjata.

Tailoress—ħajjata.

Tailpiece—żieda; ġonta.

Tailzie — vinglu; tivvingla raba jew bini.

Tint — tebgħa; tiċpisa; taħsir; tebgħa; lewn; ittabba; tħassar; iċċappas; tnigges; tittabba; titħassar; tiċċappas; titnigges; *meat taints in hot weather*, il-laħam imur (ma iżommx jew jinten malajr) fis-sħana.

Taint free—bla ebda ħtija; bla tebgħa.

Take—tieħu; takbad; *take two from four*, nakkas tnejn minn erbgħa; *to give and take*, timmodera; twieżen; iggelben il biċċa; *to take aback*, ticconfondi, tisrom; *to take a back seat*, titlak collox; tibka lura; *to take advantage of*, tipprofitta ruħec minn; *to take after*, tcun tixbeh lill; *this boy takes after his father*, dan it-tifel jixbeh lil (għandu actar minn) missieru; *to take aim*, timmira; *to take air*, tiġri, tixxandar (ħaġa ma cullimchien); *to take arms*, jew *to take up arms*, tkum jew tirvella għall; *to take away*, tneħħi, twarrab; *to take breath*, tieħu in-nifs; tistriħ; *to take care*, tieħu ħsieb, tkis; tindocra; tokgħod attent; *to take care of*, tindocra, tieħu ħsieb ta; *to take down*, tniżżel; tbaxxi; tumilja; tgħacches; tibla; tħott; *to take down a building*, tħott bini; *to take down a speech in shorthand*, tieħu (ticteb) discors bli stenografia; *to take earth*, tistaħba (tidħol fit-tokba); *to take effect*, tiswa; tagħmel (ħaġa) il gid; tibda tgħaddi etc.; *the law takes effect next month*, il ligi tibda għaddejja ix-xaħar id-dieħel; *to take farewell*, tillicenzia ruħec minn; *ta take fire*, takbad; tieħu in-nar; *to take from*, tnakkas; *to take heart*, tieħu (tagħmel) il curaġġ jew il kalb; *to take heed*, tindocra; tkis; tati widen; *to take hold*, takbad; *to take in*, iddaħħal; tirciev i; tħalli jidħol; iddaħħal f'rasec; temmen jew tifhem; *I cannot take that story in*,

ma nistax niblaħħha (nemminha) dic li storia; *to take in hand*, tieħu f'idejc, tibda tagħmel xogħol etc; *to take in vain*, tieħu fil falz (ġurament) issemmi fil batal (l-isem t-Alla); *to take leave*, tillicenzia ruħec minn; titlak; terħilha; tmur; tillaxca; tieħu ftit tal-libertà; *to take notice*, tokgħod attent għall; *to take oath*, taħlef (tieħu ġurament fil korti etc); *to take off*, tneħħi; iżżarma; tnakkas; tgħajjeb, tagħmel bħal xi ħadd biex tiddieħec bih; tlesti għal kabża jew biex takbeż; *that horse takes off too soon at a fence*, dac iż-żiemel ilesti ruħu cmieni (jati is-salt kabel) għal kabża tal ħajt; *to take on* jew *upon*, tieħu fuk spallejc; tagħli ferm għall; tibchi it-telfa ta; *to take one's part*, iżżomm ma; takbeż għall; *to take out*, toħroġ; tagħżel; tneħħi; *to take out a stain*, tneħħi tebgħa; *to take the pride out of a person*, tneħħi l-aria ta dac l-icun (tneħħilu chemm icollu ċajt jew aria); *to take pains*, titħabat, tirsisti; *to take part in*, icolloc (tieħu) parti jew sehem; *to take place*, issir; jiġri; *when will this take place?*, dana meta isir? (dana għal meta?); *to take root*, tieħu, takbad bil għeruk (xitla); *to take tent*, tindocra; tkis; tokgħod attent; tifta' għajnejc; *to take the field*, tidħol għal cumbatt jew għall attacc; tlesti ruħec għal ġlied etc.; *to take time*, tistenna; *to take to*, tingibed lejn; tħobb; *to take to heart*, tħoss ferm; tieħodha bi cbira; *he took the disgrace much to heart*, ħassu wisk dan id-disunur (għajb) li għamlulu; *to take to task*, tmakdar; tmiegħer; issib xi tgħejd fi; *to take up*, tarfa, ittalla mill art; tiġbor; torbot flimchien; tipprotiegi; tiġbor taħt idejc; tibda; tcompli (fejn icun ħalla ħadd jeħor); taħli (tieħu) żmien; *to take up with*, tagħmilha (titħallat jew tokgħod) ma; tissaporti, tokgħod għall; *a take in*, impustur, karriek, li jidħac bin-nies.

Taken—meħud; togħġob (togħġboc ħaġa); *I was more taken with that first race*, actar għoġbitni l-ewwel corsa; *to be taken up with*, icolloc x'tagħmel; taħdem etc, fi; *to be taken with*, tħobb; togħġboc ħaġa.

Taker—min jeħu, jakbad, jew jibla; *taker off*, tifel jew ragel fli stamperija li ineħħi il paġni stampati mit-torchiu.

Taking—ħawda; kabda; li jeħu, li jakbad; li jittieħed; kbid; klili (li wieħed iħalli jew jati, ġbir); *the itch is very taking*, il ħakk jittieħed wisk; *the takings at the door were small*, il ġbir (il flus li ħallew in-nies) fil bieb chien żgħir (ftit); *to be in a taking*, tagita ruħec; tincwieta; titħawwad; tiscuncerta; *what a taking was he in when your husband asked who was in the basket* (Shakespear, *Merry Wives*), f'liema scuncert sab ruħu meta żewġec staksa min chien hemm fil koffa.

Talaria—il ġwienaħ ta ma sakajn Mercuriu etc

Talbot—xorta ta chelb tal caċċa

Tale—ħrafa; raccont; għadd; numru (chemm); dichiarazioni (fil korti, x'għandu wieħed igħejd); *his tale is told*, spiċċa collox għalih.

Tale master—min igħejd ħrafa.

Taled—libsa (costum) ta lhud.

Taleful—collu ħrejjef jew stejjer.

Talent—talent, ħila; flus; pis ta fidda etc li igib tant flus; *he is a youth of distinguished talent*, dac ġuvni ta talent (capacità) cbir; *talented*, tat-talent; meħjel.

Tales—ġurati li isejħulhom (jitla isimhom) u ma icunux hemm; *to pray a tales*, titlob li in-numru tal ġurati f'ġuri icun sewwa compit.

Talesman — wieħed (ragel) milli icun hemm fil korti li isejħulu biex iservi ta ġurat.

Taleteller—ħarrief; min igħejd il ħrejjef.

Talisman — seħer f'xi chitba jew ħag'oħra; biċċa flus, karn etc li wieħed iżomm fuku għal għajn jew għasseħer.

Talk — cliem; taħdit; discors; titchellem; titħaddet; tgħejd; tiddiscorri; *he has been talking away for more than an hour*, ilu jiddiscorri (ipaċpaċ) actar minn sigħa; *to talk from the point* jew *subject*, toħroġ barra mill-argument (ma tibkax titchellem fuk dac issuggett li icunu l-oħrajn jitħaddtu); *to talk one down*, tagħlak ħalk dac li

icun billi tgħejd dejjem int; *to talk out*, tibka dejjem titchellem fuk ordinanza etc (f'cunsill) sa chemm jaġġornaw is-seduta; *to talk over*, tiddiscuti; *to talk to*, tchellem; tati chelmtejn lill; iċċanfar, jew tati ħasla; *it is the talk of the town*, culħadd fuk dan kiegħed jitħaddet.

Talkative—lablâb; li igħid wisk; li lsienu dejjem sejjer.

Talkativeness—tlablib; cliem wisk.

Talkee—ħafna cliem u sustanza xejn; ħafna cliem fieraħ.

Talker—min jitħaddet, igħejd, jitchellem, jew jiftaħar.

Talking — cliem, discors; li iħobb igħejd, jitchellem, jew jitħaddet.

Talking to—ħasla (ċanfira); *to give one a good talking to*, tati ħasla sewwa lill.

Tall—twil; għali.

Tallage—taxxa; ħaraġ; tħallas il ħaraġ jew taxxa.

Tallness—għoli; tûl

Tallow—xaħam ta dam; iċċappas (ticcalla) bix-xaħam ta dam; *tallow candle*, xama ta dam; *tallow chandler*, min jagħmel ix-xama; *tallow face*, wiċċ sfajjar jew safrani (ta marid).

Tally—talja; il carta, landa etc. bli isem tal pianta mwaħħla fil kasrjia biex turi x'inhi; tħożż it-talja; takbel; tkabbel; *to live tally*, tingarża.

Tally shop — ħanut fejn ibiħ bil ħlas tant fix-xahar.

Tally system—bejħ ta oggetti bil ftehim li il ħlas icun bil gimgħa jew bix-xahar.

Tally woman – mara li iżżomm ħanut biex tbiħ bil ħlas tant fil gimgħa jew fix-xahar.

Talma—cappa cbira għar-rgiel jew għan-nisa.

Talmud—il ctieb tal-ligi ta Lhud; talmud.

Talon—difer tal għasafar tal ħatfa (ajcla, seker etc.); xorta ta gwarniċa f'capitell etc.

Talpa — talpa (annimal li igħejx bid-dud taħt l-art); tumur li jitla fil gisem.

Talus—il (għadma tal) għaksa tassiek; iż-żurżieka ta sur; il blat (gebel) li bit-taħbit tal baħar jinkata mill art u jibka migbur hemm.

Talwood (jew Tallwood) — ħatab mchisser u lest għan nar.

Tamable—li jitgħakkal; li jimmansa.

Tamara—ħwawar, cannella, msiemer tal kronfol, ftit ħlewwa u żerrigħa tal bużbież mitħunin u mħaltin flimchien.

Tamarind—tamarindi (siġra).

Tamarisk—bruca (siġra).

Tambac—siġra bħaż-żabbara.

Tambour — tambur (għal banda); tambur (għax-xogħol tar-raccmu); lanterna ta coppla; taħdem ir-raccmu; tirracma (bit-tambur); *tambour work*, raccmu, xogħol tar-raccmu, jew raccâm.

Tamboura—strument tad-dakk bil cordi bħal mandulina.

Tambourgi — tat-tamburlin (min idokk it-tambur).

Tambourine — tamburlin; tambur bħal għarbiel.

Tame—mans; mgħakkal; għakel; għakli jew ġwejjed; tgħakkal; timmansa; iggib għal idejc

Taming—mansâr; tgħakkil; mgiba taħt idejc.

Tameness—mansâr; cwiet.

Tamer—min jimmansa; igħakkel jew igib għal taħt idejh.

Tamine—għarbiel (passatur) tal ħarir.

Taminy — drapp tas-suf ta dan l-isem.

Tamis bird—(tigieġa) farawna.

Tammy—għarbiel tal ħarir.

Tamp—timla, issodd tajjeb, it-tokba jew il fgum tal furnelli biex il porvli ma johroġx minn hemm meta jispara; ticcarga (tagħfas l-isfel).

Tamper—tindaħal; tiddeffes.

Tamper — min jiccarga jew isodd tajjeb il fgum ta furnella.

Tamperer — deffusi; li iħobb jindaħal.

Tamping — cargâr (mili jew sadd) tal fgum ta furnella biex il poryli jagħmel is-saħħa fil blat u jaksam; *tamping bar*, carga.

Tampion—tapp tal għuda għal fomm

il canun; suddieda, tapp għal għeluk ta suffara tal orgni minn fuk.

TAMPOON — sponża etc. li biha it-tobba iżommu emorragia.

TAMTAM—ir-rambaba (bħal tambur tat-Toroc).

TAN—conza, ticconza; tiswied, tid-lec jew tati xebgħa; tinħarak bix-xemx.

TANDEM—tandem, carrozza b'żewġ żwiemel wieħed armat kuddiem l'je-ħor; bicycle (rota) għal tnejn recbin wieħed kuddiem l'jeħor; *tandem cart*, carrettun (*Irish cart*) li żewġ żwiemel jiġbdu wieħed kuddiem l'jeħor.

TANG—togħma kawwija li tħallilec ħaġa taħrak etc. f'ħalkec; togħma ħarra; alca tal baħar; leħen; siek (il ħadida t'isfel) ta sicchina, furmatur etc. li tidħol fil mancu; lsien, labra ta boccla; *tang chisel*, furmatur bis-siek (bil ħadida twila) biex jidħol (je-ħel) fil mancu.

TANGENCE—mess; lkit (ma xulxin); *point of tangence*, il pont fejn imissu (jaħbtu) żewġ linji ma xulxin).

TANGENT—li imiss; *to go* (jew *fly*) *off a tangent*, filli tcun taħseb ħaġa filli titlaka u takbad taħseb ħaġ'oħra.

TANGIBLE—li tista tmissu; li jint-mess; li tmissu b'idec; reali tassew; ċar; li jidher.

TANGLE—tħabbel; tisrom; tnassas; iddaħħal fin-nassa; titħabbel; tinsa-ram; taħbila; nassa; sarma; bniedem twil donnu lasta; ħaġa twila.

TANGLED—mħabbel; misrum.

TANGLY—collu għekiedi; mħabbel.

TAN HOUSE—cunzerija.

TANK—tanc ta l-ilma, giebia; ħawt; latmija; siek ta furmatur, sicchina etc. (il biċċa li tidħol fil mancu)

TANKA—dgħajsa, frejgatina taċ-Ci-nisi, li jakdfu fiha in-nisa.

TANKARD — bukar ta li stann etc. (għal birra etc.) bil għatu.

TANNABLE — tal cunzâr; tajjeb għal conza.

TANNER—cunzatur; sicspens (biċċa ta nofs xelin, tal fidda).

TANNERY— cunzerija; il post fejn jiccunzaw il gild.

TANNIN — conza (is-sustanza tal summacc li minnha issir il conza).

TANNING—cunzâr.

TANPIT—ħawt għal cunzâr.

TANSY—tenacet (baxixa), jew erba Santa Maria.

TANT—brimba żgħira li tcun fir-raba.

TANTALISM — tantalismu (castig li jifnic).

TANTALIZE — timbex; tittanta; tifni; titturmenta billi tressak ħaġa lejn ħalk xi ħadd u imbagħd tiġbidielu wakt li icun se'r jatiha is-salt.

TANTAMOUNT—li jiswa daks; ta siwi wieħed; tiswa daks.

TANTIVY—bil għaġla; malajr.

TANTRUMS—furja; saħna; biċċa ner-vi; *he has been in tantrums all the morning* (Lytton, *My novel*), chien bihom (chellu salt nervi) il għodwa collha.

TANTY—in-newl tal Indiani.

TAP—taptipa, taħbita f'bieb; can-nol; vit; xorb (birra etc.) li jinżel mil vit tal bittija; pett; gilda tas-supra sola ta żarbuna; ittaptap; tiftaħ jew tifsad bittija; tagħmel pett f'żarbun; tħabbat bil mod; *on tap*, birra etc. le-sta biex titferrah; birra li tinxtorob (tintela) mil crietel

TAP ROOT—il għerk principali (l-eħ-xen għerk) ta pianta jew siġra.

TAP OF TOW—fettul tajjar, suf etc. lest għal brim fuk il magħżel.

TAPE—curdicella; strixxa carta etc. dejka (bħal dic li jusaw tat-telegraff; licur (xorb) kawwi jew spiritus; it-tawwal; iggebbed; iggewweż; tibża għal ħaġa; iġġagħal li ħaġa iddum jew isservi żmien twil.

TAPER—candiletta; bruncella (xem-għa rkieka); dawl tax-xemgħa; li gej, jispiċċa (jew tiela) għal xejn għal xejn jew bil ponta; tispiċċa għal xejn għal xejn u bil ponta.

TAPERED—bil candiletti; bix-xama; mixgħul bix-xama.

TAPERING — li jispiċċa għal xejn għal xejn, jew bil ponta.

TAPESTRIED—mżejjen bid-damasc; ittapizzat

TAPESTRY — tapizzerija; damasc;

arazzi; iżżejjen, tarma bid-damasc jew bl-arazzi; tittapizza.

Tapstless—bla ras; ibleh; checiċu.

Tapeworm — id-duda, tenia jew il vermu solitariu.

Tapioca—tapioca.

Tapir annimal daks ħmar b'ghed-dumu cbir li jinsab fil Malaj.a u l-America.

Tapis—tapit ta mejda; mejda tal cunsill; *to be on the tapis*, tcun (ħaġa) kegħda biex wieħed jaħsibha jew għal li studiu (sotto considerazione, jew biex tcun discussa).

Tap lash—birra donnha ilma.

Tapnet—koffa (bixchilla) għat-tin.

Tap room—ħanut tal imbit tan-nies baxxi jew tal ħaddiema.

Tap root—għerk cbir li jibka nie-żel l-isfel ferm fl-art.

Tapster—min iservi (ibiħ jew ifer-raħ) il birra mil vit f'ħanut.

Tar—żift, katran; baħri; tiżżifta; tati il katran; timla (tidlec etc.); *I have anointed you and tarred you with my doctrine etc.* (**Beam. and Flet.** *Spanish Curate)*, dlictec biż-żejt u mlejtec bil għerf tiegħi etc.; *his tars passed their time in nothing etc.* (**Macaulay** *Hist. of Eng.)*, il baħrin tiegħu għaddew iż-żmien fiċ-ċajt; *tar-well*, tanc bl-ilma fejn isir il gass biex igħaddi il gass u iħalli il (jissaffa mil) katran li icollu miegħu; *tarred with the same brush*, xicu u bricu; li għandu li stess vizzijiet jew stramberij.

Tarantella—tarantella; żifna (għal tlieta min-nies) mgħaġġla.

Tarantismus—marda bħal ballu ta San Vitu; tarantella.

Tarantula—trenta, brimba cbira.

Tarantulated — li ibati bit-taran-tella; migdum mit-trenta.

Tardation—dewmien.

Tardigrade—it-tartigradu; annimal li jimxi bil mod ħafna.

Tardily—bil mod, bil fiacca.

Tardy—waħħari; artab; għażżien, li imur bil mod; iddum; iddewwem.

Tardy gaited—li jimxi jew imur bi mod.

Tare—gilbiena; sicrana (ħaxixa); tara; takta it-tara.

Target—tarca; versall.

Targetier—ragel (guerrier) armat bit-tarca.

Tari—rbigħi (għoxrin ħabba).

Tariff—tariffa, mieta, fier; tagħ-mel it-tariffa, il mieta, jew il fier.

Tarlatan—tarlatà (musulina ħox-na, wiekfa).

Tarn—moxa mgħaddar u mtajjen;

Tarnish—tebgħa; tiċpisa; issewwed; iddaħħan; iddennes; tgħarrak; tnas-sas; tneħħi il gieħ; ittabba l-unur ta; tiswied; tiddennes; titgħarrak.

Taro—rbigħi.

Tarpan — żiemel salvaġġ tat-Tarta-ria (Asia).

Tarpaulin—incirata ta abbordijiet għal mercanzia etc.; baħri; cappell tal incirata (xokka oljata) tal baħrin.

Tarrace—trab tal vulcani li jusaw fil fabbrichi tas-siment.

Tarragon—stragun (pianta).

Tarras—ara *tarrace*.

Tarriance—dewmien.

Tarrier—ara *terrier*.

Tarry — dewmien; tiddawwar; id-dum; tokgħod; tgħammar jew tgħaddi ftit taż-żmien f'post, dar etc.; tisten-na; *he that will have a cake out of the wheat must tarry the grinding* (**Shakes-pear**, *Troilus & Cressida)*, min irid il ftira mil kamħ jeħtieġ li jistenna li jintaħan; (min irid jitħenna irid lew-wel jistenna).

Tarry—tal katran; bħal katran.

Tarsal—tat-*tarsus* jew il għadam tas-siek.

Tarsus — is-seba' għadmiet żgħar tas-siek, mil għaksa sa wiċċ is-siek collha.

Tart—torta; ħarr; jaħrak; kares; jebes, aħrax; *the tart reply etc.* (**Cowper**, *Task)*, ir-risposta ħarxa jew jebsa.

Tartan — drapp scoccis; scoccisa; tartana.

Tartar—tartru; il ħmjeġ jew tar-tru li irabbu is-snien meta ma taħsi-lomx; wieħed (ragel) mit-Tartaria (Asia); mara sfiċċusa, pittma, jew li titħanfes minn xejn; *to catch a tartar*, tinkela b'żejtec; tinkabad b'idejc.

Tartar—l-Infern.

Tartarean—tal Infern.

TARTAREOUS—tat-tartru.

TARTARIAN / TARTARIC } tat-Tartaria.

TARTARIC—tat-tartru; *tartaric acid*, acidu tartaricu (li inakkas il għaċċ ta min icollu id-deni).

TARTAROUS—salvaġġ, aħrax; li donnu (bħal) tartru.

TARTARUS—l-Infern.

TARTISH—ftit u xejn ħarr; jaħrak jew kares.

TARTLET—torta żgħira.

TARTNESS—ħrar; krusa; cliem jew mgiba jebsa jew żorra; herra.

TARTUFFE—falz; ipocrita; bniedem li juri ħaġa b'oħra.

TARTUFFISM — ipocrisija; falsità; wiri ta ħaġa b'oħra.

TAS—gozz; għarma.

TASIMETER—strument inventat min Edison, li jimmarca cull variazioni ta pressioni tal aria, temperatura, umdità etc.

TASK — xogħol; staljata; lezzioni; tati xogħol; tgħabbi ir-ras; tagħfas; *task work*, staljata; xogħol li għandu isir sa certu ħin; *I dare not task my weakness with any more* (Shakespear, *Othello*), ma ngħabbix id-debulizza tiegħi b'xogħol actar; (ma nitgħabbiex actar la darba ma niflaħx).

TASKER—min jati xoghol jew lezzioni.

TASLET—bħal tarca għar-riġlejn ta gwerrier.

TASMANIAN—tat-Tasmania; wieħed mit-Tasmania.

TASS—tazza.

TASSE—biċċa malja tal ħadid mdendla mal curazza ta guerrier biex tħarislu cuxxejh.

TASSEL—ġummiena; żagarella rkieka tal ħarir sinjal fi ctieb.

TASSELED—mżejjen bil ġmiemel.

TASTABLE — li tista idduku; taddewkien; li itiegħem; bnin.

TASTE—togħma, benna, gost; biċċa żgħira; ftit chemm xejn; dewkien; palat; għoġba; prova; ġmiel; ittiegħem; idduk; *the organ of taste is the tongue and palate* (Locke, *Natural Philosophy*), l-organu tat-togħma (tal palat) hua lsien u is-sakaf tal ħalk; *she has a taste for music*, għandha gost għal (togħġobba il) musica; *have we not had a taste of his obedience* (Shakespear, *Cariolanus*), ma chelniex prova tal ubbidienza tiegħu.

TASTEFUL—li itiegħem, bnin; tajjeb; sabiħ; li fih gost.

TASTEFULLY—bil gost; *his garden is very tastefully laid out*, il ġnien tiegħu irranġat bil gost ħafna.

TASTELESS—bla togħma; bla benna; bla gost; insipidu.

TASTY—bnin, tajjeb; sabiħ, bil gost.

TAT—xorta ta għażel ordinariu li isir fl-India.

TAT—(f'loc *tattoo* ara); *tit for tat*, chif tagħmel jagħmlulec; patta para patta.

TATÀ—saħħa, addio; tatà.

TATH — demel, bżar (ħmieġ tal bhejjem jew ħmieġ li iħallu taħthom il bhejjem); ħaxix li jicber fejn icun hemm il ħmieġ tal bhejjem.

TATTER—ċarruta; tkatta ċraret.

TATTERDEMALION — mkatta ċraret; bniedem (raġel) dendul jew bi ħwejġu mkattgħin ċraret.

TATTERED—mkatta ċraret, kadim, li nieżel minn cullimchien, mħarbat sewwa.

TATTER WALLOPS—ċraret, dniedel.

TATTING—ganza (għat-tberfil).

TATTLE — tpaċpaċ; tlablab; titchellem fieraħ; tgħid cull ma tisma; tmur tpaċpaċ cull ma igħejdulec jew cull ma tisma; *she is a very tattling woman* (Shakespear *Merry Wives etc*), dic mara paċpaċa (li tmur tgħejd cull ma tisma) għal l-aħħar.

TATTLER—paċpâċ, wieħed lablâb li imur igħejd cull ma jisma.

TATTOO—irtirata; tattù; iddokk tnabar (tamburlini) bil-lejl għas-suldati biex jinġabru; *the devil's tattoo*, dac ittectic bis-swaba bħal tambur fuk mejda etc li jagħmel wieħed meta icun alienat, icun jaħseb xi ħaġa, jew ma icollux x'jagħmel.

TATTOO—tpingija tal gisem; tpingi il gisem mbagħad tgħaddih bid-dakkiet tal labar biex it-tpingija tidħol taħt il gilda u tibka ma tmur katt.

TATTOOED — wieħed li għandu ittpingija f'gismu.

Tattooer—min ipingi fil gisem.
Tattooing – tpingija fil gisem.
Tatty – mtappan (xagħar).
Tau - salib ta Sant'Antnin jew li gej bħal T; (ħuta) il ħamiema pixxi ajcla; *tau staff*, bastun li gej bħal T.
Taught – stis, stisat (ħabel etc).
Taught – jena etc. għallimt; mgħallem; *he taught*, hu għallem.
Taunt – twil ferm, għoli ħafna (bħal xi arbli ta bastimenti).
Taunt—ċanfira; nigża; botta; iċċanfar bil goff.
Taupie—mara belha bla għakal.
Tauricornous — li għandu il (bil) krun bħal tal ghendus.
Tauridor -- min jiggieled (jissara) mal gniedes.
Tauriform – li għandu għamla ta ghendus.
Taurine—tal gniedes; ta ghendus.
Taurocol – colla tal mastrudaxxi li issir mil ġlud tal gniedes.
Tauromachia, Tauromachy } ġlieda (sarâr) tal gniedes li issir fil publicu
Tauromachian—ara *Tauridor*.
Taurus—il ghendus; it-tieni sinjal taz-Zodiacu (li fih ix-xemx tidħol għal ħabta tat-22 ta April).
Taut – stis; stisat (ħabel etc.) lest, fil kabda għal chemm tmidd idec fuku u issibu f'xi bżonn.
Tauted – immaljat; mħabbel; mtappan (xagħar, suf etc)
Tautochrone—fil meccanica linja curva ta dan l-isem.
Tautologic, Tautological } tat-*tautology*.
Tautology – ripetizzioni ta li stess cliem (li stess cliem mtenni); għajdut ta li stess ħaġa bi cliem differenti, jew li stess ħaġa mfissra bi cliem jeħor.
Tautophomy—ripetizioni ta li stess leħen.
Tavern – dverna; ħanut tal imbit; *tavern haunter*, wieħed li issibu dejjem fil ħwienet (tal imbit); *to hunt a tavern fox*, tissacar; tischer.
Tavern man, Taverner } tad-dverna, dvernar, tal ħanut tal imbit etc.
Tavert – sturdut; xurban; fis-sacra.

Taw – ticconza il gild abjad; boċċa ta rħam; tilgħab il boċċi.
Tawdriness – għajjât, tlellix (xejxi cbir u bla gost) fi lbies.
Tawdry – lbies li igħajjat jew ilellex; lbies b'ħafna xejxi; *tawdry lace*, bizzilla tal għonk (li jagħmlu f'għonkhom f'loc mactur in-nies tar-raħal etc).
Tawer – min jicconza il gild abjad.
Tawie—mans, quiet, għakli (żiemel jew bakra etc.)
Tawniness—smurija; lewn ta wiċċ ismar.
Tawny—ismar; għasli.
Taws — gilda (cinturin) li jusaw għas-swat xi surmastriet etc.
Tax – taxxa; ħaraġ; pis; tagħmel ħaraġ jew taxxa; twaħħal fi; tugża; *he was taxed with falsehood*, għawh (waħħlu fih jew kalu) li hu briccun (ragel falz).
Taxable — suggett għat-taxxa; ta min jintaxxah.
Taxation – ħaraġ; taxex; għamil it-taxex.
Taxidermist—min jibbalzma tjur, annimali etc.
Taxidermy — balzmar ta annimali tjur etc.
Taxonomy – tkassim, classificazioni (tkegħid f'lochom, chif imisshom) tal pianti.
Tea – tè; *a cup of tea*, chiccra tè.
Tea caddy, Tea canister, Tea chest } caxxa (landa) fejn iżżomm it-tè.
Tea cup – chiccra tat-tè.
Tea kettle—chitla tat-tè.
Tea plant – is-siġra tat-tè.
Tea pot – tettiera.
Tea service – servizz tat-tè (chiccri, plattini, platti żgħar etc u cull ma jinħtieġ għat-tè).
Tea spoon – cuċċarina.
Tea spoonful — mimli cuċċarina, cuċċarina.
Teach—tgħallem.
Teachable – li jista jitgħallem.
Teacher – għalliem; mgħallem; surmastru.
Teaching – tgħalim.
Tead (jew Tede)—torċa.
Teak – ticc, njam jebes (bħal bal-

lut); *teak tree*, siġra bħal balluta, tic-ber fl-India minna jeħdu l-injam msejjaħ ticc.

Teal—brajmla, sarsella (tajra).

Team—żewġ; parilja; torbot żewġ bakar etc flimchien għax-xogħol; tarma parilja (żewġ żwiemel etc. f'carrozza).

Team—cumpannija (numru sewwa) ta nies għal partita tal *football* etc.

Teaming—(taħdem) xogħol bil gaj; xogħol li jeħdu mgħallem u jiccmanda in-nies hu.

Teamster — min isuk parilja jew żewġ bakar etc. flimchien.

Teapoy—mejda (bi tliet sakajn tintrama u tiżżarma) għat-tè.

Tear—demgħa.

Tear—tkatta; iċċarrat; tiċrita; taktigħa.

Tearful—tad-dmuħ; mbicchi; tal bichi.

Tease—timbex; tkardax; trixtel; nebbiex; *you are a great tease*, x'nebbiex int; *to be on the tease*, tcun inquiet, tcun fuk ix-xwiec.

Tease tenon—minċott cbir f'ras ta travu jew puntal.

Teasel—cardun (pianta).

Teaser—nebbiex.

Teat—ras il beżżula; żejża; nitfa; ftit wieħed; beżżul ta xcubetta.

Teazle—cardun (pianta).

Technical—tecnicu; tal arti jew tas-snajja.

Technics—cliem (chelmiet) tecnici; tagħlim is-snajja.

Technology — discors (trattat fuk is-snajja.

Techy, (akra: *teci*) — li jitħanfes minn xejn; stramb, sħiċċus; mberfel.

Tectonic—tal bini.

Tectrices—ir-rix ta tajra li igħatti il pinni (ir-rix rkiek tal ġwienaħ ta tajra).

Ted—tferrex (ixxerred) il ħuxlief etc biex jinxef.

Tedder—scarpa; cima; xchiel; ixxecchel.

Te Deum—Te Deum (innu ta ringraziament).

Tedge—tokba, wesgħa fil genb ta fonderija etc biex minnha igħaddi (tferrah) il metall mdewweb.

Tedious—tedius; tad-diek jew swied il kalb; pittma; fitt.

Tedium—swied il kalb; dieka.

Teem — tcun mimli bħal bajda (mara) tcun mgħobbija jew tkila; teħles; tilhed; tferraħ; *teem out the remainder of the ale etc.* (Swift, *Directions to the Butler)*, ferraħ li baka birra etc.

Teemer—min jeħles jew jilhed.

Teeming—mimli sa fuk; mimli sa kaddisu.

Teemless—ħawli.

Teen—tivvessa; iddejjak; tinbex; iġġagħal lill min jincorla; tagħlak (iddawwar) b'ħajt etc; tixgħel (xemgħa etc.)

Teenage—njam (lasti) għar-rixtellu jew biex tagħlak (iddawwar) bih xi mchien.

Teend—(f'loc *tind)* tkabbad; tixgħel.

Teens—is-snin mit-tlettax sad-dsatax; *she is still in her teens*, għadha tfal (għad ma għalkitx id-dsatax il sena).

Teeny—żgħir, ċchejchen; ċchejcun.

Teeter—tagħmel ċaklembuta.

Teeth—snien; ittalla is-snien; *in spite of one's teeth*, għallavolja tagħmel x'tagħmel; *to cast anything in one's teeth*, taħsel, iċċanfar; *to one's teeth*, f'wiċċ dac li icun; ċar, bid-dieher; *I shall live and tell him to his teeth etc.* (Shakespear *Hamlet)*, nibka ħaj u ngħejdulu f'wiċċu etc; *in the teeth of*, contra ta; sewwa sew faċċata ta; *we are right into the teeth of the wind*, kegħdin sewwa sew faċċata tar-riħ; *to cut one's eye-teeth*, ittalla id-darsa tal għakal; *he has cut his eye-teeth*, m'hux ibleh (jaf igħodd sa'l għaxra etc); *to set the teeth on edge*, iddarras snienec.

Teethe—(f'loc *teeth*) ittalla is-snien.

Teething—titlih tas-snien.

Teetotal—sħiħ, collu chemm hu; tat-*teetollars*, jew tat-titotla.

Teetotaller—titotla, wieħed li ma jixrobx spirti.

Teetotally—għal collox.

Teetotum—cippitatu.

Teg – nghajġa (nghaġa żghira ftit acbar minn ħarufa).

Tegmen – chisi ; ghata.

Tegula—xriec.

Tegular – tax-xoroc.

Tegument—chisi ; ghata.

Tehee — daħca ; tfakkigħa daħc ; tfakka id-daħc.

Teinoscope – strument tal ottica armat bil prismi.

Teint – lewn ; culur ; żebgħa.

Telamones – statwi (rgiel) tal gebel li 'kegħdin f'loc colonni iżommu captell (blata) fil bini.

Telary – tal brim jew il għażil.

Telegraph – telegrafu.

Telegram—telegramm.

Telegraphy – ix-xoghol tat-telegrafu (li tibgħat messaġġ cliem etc bit-telegraff).

Telengiscope—strument tal ottica ; li iservi bħala telescopiu u microscopiu fli stess wakt.

Teleology — teleologia ; ix-xienza tal causi finali.

Telepheme — messaġġ bit-telefon; telefon.

Telephone — telefon; strument li bih twassal il-leħen (cliem etc) fil bogħod; tibgħat (titchellem) bit-telefon.

Telescope – telescopiu, tromba għal bgħid.

Telesia – ħaġra prezziusa ; żaffir.

Telesm – seher, talisman.

Telestic—li jispiċċa; li jista jispiċċa jew icollu fini jew tmiem.

Telestich – poesija li l-aħħar ittra ta cull vers tagħha tagħmel (wara xulxin) isem.

Telic—tal ħsieb, fehma jew disinn.

Tell – tgħid; tgħarraf; tirracconta ; tispjuna; tgħodd, (flus etc); tgħaraf (tiddistingui); tiswa ; *I can't tell one from the other*, jena ma nafx liema minnhom (ma nagħrafhomx); *I'll tell you my dream*, nirraccuntalec (ngħejdlec) xi ħlomt ; *tell him to stop here*, għejdlu jekaf hawn ; *If he does so, I'll tell*, jecc jagħmel hecc, nispiuna; *every shot told*, cull balla swiet (ghamlet effett jew xi ħsara); *I can tell you*, nagħmillec tajjeb (ibka fuk cliemi jew ibka sgur); *to tell off*, tiddichiara, tgħejd, ixxandar; titchellem, issemmi; *to tell off*, tordna (tagħżel) nies għal xi xogħol; *we were told off to keep the way clear*, aħna conna ordnati (l-ordni li chelna chienet) biex inżommu it-triek nadifa min-nies ; *to tell one's beads*, tgħid ir-Rusariu ; *to tell up*, tgħodd.

Tellenite—koxra ta arzella etc. li tcun fil blat.

Teller – min igħejd jew jirracconta; l-impiegat fil banc li xogħlu hu biss li jircievi u iħallas il flus fuk il banc tal ufficiu.

Telling—li juri; li jagħmel effett cbir.

Tell tale – ħarrief ; arloġġ li bih min icun għassa juri li baka dejjem mkajjem, billi jimmarca sinjali bih ; *tell tale compass*, sinjal werrej fil cabin tal captan li jimmarca il fejn icun il laċċ tat-tmun.

Tellural – tal art.

Tellurian—bniedem tad-dinja, ta dina l-art; tad-dinja.

Telluric—tal art, jew li hu mnissel (gej) mill l-art.

Tellurion – strument li juri il mixi (id-dawran) tad-dinja u chemm hi immejla fuk il fus tagħha.

Tellurium – metall li għandu mil fidda u mil-landa.

Telotype — stampa tat-telegrafu (bl-elettricu).

Temerarious – temerariu; bla cont; li ma ikisiex; mifxul; mferfex; bla għakal.

Temerity – għaġġla; tferfix; għemil tal ħwejjeġ addoċċ bla ma tokgħod taħsibhom jew tkishom xejn; nukkas ta għakal jew ta cont; tisfik.

Temper – buli; tempra; tati it-tempra; tittempra (tħallat b'mod li iggib il ħaġa f'locha); tberred; takbel ma; *to temper clay*, iggib it-tafal artab biżżejjed għax-xogħol; *few men rightly temper with the stars* (Shakespear, *Henry VI*), ftit nies jakblu sewwa mal cwiecheb.

Temperament — temperament jew għamla ta gisem jew ta bniedem.

Temperance — temperanza ; kies

fl-ichel u fix-xorb; rażna; pacenzia; calma; clima tajjeb, jew sabiħ, *the island must needs be of delicate temperance* (**Shakespear**, *The Tempest*), il gżira hemm bżonn tcun ta clima tajjeb u sabiħ; *temperance hotel*, ħanut fejn ma jimbigħux licuri iżda xorb jeħor m'hux spiritus bħal luminata gażuż etc.

Temperate—tal kies fl-ichel u ix-xorb; fietel; ħelu; u hecc; calm; quiet; pacificu; tberred; tnakkas; ittaffi; *the boiling fluid temperates the cold* (Pope *Homer, Odissey*), il misħun jagħli itaffi (inakkas) il bard jew il chesħa.

Temperature – temperatura; il cotra jew in-nukkas tas-sħana jew tal bard; *to take the temperature*, tara chemm hi it-temperatura ta (chemm icollu deni) bniedem etc; *his temperature stood 102*, chellu mia u tnejn deni.

Tempered — dispost; *hot tempered*, calorus, li jisħon jew li jitilgħulu malajr; nervus; *good tempered*, minn tagħna, fabbli, ħelu fli mgiba tiegħu.

Tempest — tempesta, riefnu; dgħebien; maltempata; tlanġas; tagħmel (jagħmel) maltemp, tempesta, riefnu jew degħbien; *a tempest in a teapot*, ħafna għageb imbagħd tfittex u ma issib xejn.

Tempestive—ta li staġun; ta żmienu; tal wakt.

Tempestuous — aħrax; kawwi bil maltemp, bil burraxk; bil buffuri.

Templar—wieħed mil membri tal Ordni tan-*Knight Templars* jew tal Cavalieri tat-Tempiu (ta Salamun li chien hemm f'Gerusalemm); student tal ligi; avucat (Inglis).

Template – moll; mudell tal bennejja etc.

Temple — tempiu; cnisia; ngħas; lasta tan-nuċċali.

Templet—gwarniċa; bħal saljatura mal ħajt fejn ipoġġu ras ta travu.

Temporal — temporali; ta din iddinja; (fil grammatica) tat-temp; *temporal power*, is-setgħa tempurali tal Papa (is-setgħa tal Papa bħal Re; *temporal*, tan-ngħas.

Temporality—renta tal cnisia; is-seculari (m'hux in-nies tal cnisia jew l-ecclesiastici).

Temporaneous } temporariu; għal
Temporary } ftit taż-żmien; m'hux għal dejjem; m'hux fuk il fiss; *he is on the provisional and temporary establishment*, dac impiegat m'hux fuk il fiss.

Temporize — timxi jew taddatta ruħec scond iż-żmienijiet, tara chif tagħmel u tirranġa (issewwi) żewġ partiti; ittawwal iż-żmien; tħalli millum għall għada.

Temporizer—min jokgħod jew jaddatta ruħu għaż-żmien jew scond iż-żmienijiet; min isewwi jew jirranġa (partiti etc.)

Temporo facial — tan-ngħas u tal wiċċ.

Tempt – tittanta; tipprova; tħajjar; issewwes; tkankal; *don't tempt the wrath of Heaven etc.* (Pope, *Homer. Iliad*), la tkankalx il killa tas-Sema.

Temptable—li kiegħed għat-tentazioni; ta min jittantah.

Temptation — tentazioni; taħijir; tiswis.

Tempter – ħajjari; li isewwes; tantatur; ta barra minn hawn; tal Infern; id-demoniu.

Tempting – li iħajjar; li iġagħlec.

Temse—għarbiel; *temse bread*, ħobż tal fin (ħobż magħmul minn tkiek fin).

Temulent—xurban, fis-sacra.

Ten – għaxra; 10; X; *the upper ten*, il bontò; is-sinjuri; il cbarat.

Tenable—li jista jinżamm; li jista icun mħares.

Tenacious—jebes; mwaħħal tajjeb jew sħiħ; rasu jebsa.

Tenaciousness } ebusija; stinazzioni; twaħħil tajjeb, sħiħ.
Tenacity }

Tenaculum — strument tat-tobba bħal tnalja jew mkass li bih igibu f'idejhom tarf ta arteria li minnha icun iċarċar id-demm.

Tenancy – il chif wieħed icollu taħt idejh il bini u ir-raba, sewwa b'xiri, chemm ucoll b'chera, cens jew wirt.

Tenant — cherrej; min għandu xi cens f'idejh; ticri, icolloc cens f'idejc.

tenant in dower, mara armla li għandha proprietà (bini u raba) b'dota.

Tenanted — micri; meħud cens; li kiegħed cens għand.

Tenantry — il cherrejja collha flimchien.

Tench — (ħuta) il-lipp.

Tend — tindocra; tieħu ħsieb ta; tittendi minn; tmur ma, isservi lill (bħal camrier jew seftur lis-sinjur tiegħu); tiġbed lejn; icolloc gibda jew xeħta għal; tagħmel offerta; *these cares tend the crown*, (Shakespear, *Richard II*), dawn il ħsebijiet (pisijiet) imorru mal curuna.

Tendance — ħsieb; cura; is-sefturi; in-nies li iservu; servitù.

Tendence } gibda; xeħta għall; ten-
Tendency } denza.

Tender — min iservi lill, jew jeħu ħsieb jew cura ta, ħadd jeħor; attenzioni; mħabba; il carrozza, vagun, mal macna tal vapur tal art, għal faħam u l-ilma; bastiment żgħir li imur ma wieħed acbar; offerta; turi; tati; toffri; tistma; tgħożż; tħobb; dlil; midliel; debuli; marradi; tari; artab; ħlejju; li għandu kalbu żgħira u tinchiser malajr; *tender age*, età tenera, żgħużija jew iż-żgħużija; *he has a tender heart*, għandu kalbu żgħira (iħoss malajr); *I have a tender regard for your repution*, jena gelus wisk għal fama tiegħec (jena irrid li ħadd ma isemmic ħlief fil gid biss); *I have sent in my tender for that work too*, jena bgħatt l-offerta għal dac ix-xogħol ucoll.

Tender hearted — kalbu żgħira; li għandu kalbu tinchiser malajr.

Tenderling - l-ewwel krun (il krun toria) tac-cerv.

Tenderness — tidlil; mħabba; kalb żgħira u tinchiser malajr.

Tendinous — collu għeruk.

Tendon — għerk.

Tendrac — annimal bħal kanfud

Tendril — il hajt (żurżar) fit-truf tal friegħi li bih tixxabbat id-dielia, kara twil, u siġar oħra; li jakbad bħaż-żurżar tad-dwieli etc.

Tendry — offerta.

Tenebrific } li jagħmel jew igib
Tenebrificous } id-dlam.

Tenebrious }
Tenebrose } mudlam; iswed.
Tenebrous }

Tenement — dar; għalka; kasam (micri għand xi ħadd).

Tenesmus — tkanżiħ.

Tenet — dutrina; twemmin jew dac collu li wieħed jemmen bħala verità; verità.

Tenfold — għal għaxar darbiet.

Tenioid — tal, jew bħal, vermu solitariu jew id-duda.

Tennis — logħob tal ballun bil pala ta dan l-isem; *tennis ball*, ballun tattennis; *tennis court*, il post (bitħa jew wesgħa) fejn jilgħabu it-tennis.

Ten o'clock — isem ta ħaxixa ħażina li tagħmel ħsara cbira fir-raba bħal ħaxixa Inglisa etc.

Tenon — il masclu (bħal minċott f'ras ta serratizz etc li jinkata biex jidħol fil fimna).

Tenon saw — serriek tad-dahar.

Tenor — it-tifsir; il għakda ta cliemna jew għajdutna; is-sustanza ta dac li irridu ngħejdu; tenur.

Tenotomy — tenotomia; operazioni tat-tobba meta jaksmu għerk.

Tenpenny — ta għaxar soldi; *a ten penny box*, caxxa ta għaxar soldi.

Tenrec — ara *Tendrac*.

Tense — temp tal verb; miġbud tajjeb; jebes.

Tensible } li jista jingibed tajjeb;
Tensile } li jista jitwal jew jiggebbed.

Tension — ġbid; stisâr; sforz tal moħħ; applicazioni kawwija fli studiu etc.

Tensity — ebusija; siccar; stirâr.

Tensor — musclu li bih tistendi (tmidd) idec etc.

Tent — tinda; pulptu għal beraħ; specill; tokgħod taħt it-tinda; tara ferita bil-laminaria; iżżomm ferita miftuħa bil-laminaria; xorta ta mbid Spanjol; *tent bed*, sodda tal ħadid etc bil lasti għoljin (mill-antichi); *tent peg*, musmar tal injam etc li iwaħħlu fl-art biex jorbtu it-tinda miegħu.

Tentacle — mustaċċ (bħal saba rkiek) li bih iħossu xi insetti, annimali tal baħar etc.

TENTATIVE—li jipprova; li jittanta.

TENTED—mgħotti bit-tined.

TENTER—tilar biex jistiraw xokka drappijiet etc; camra fejn jistiraw u inixxfu drappijiet etc; *to be on the tenters*, tcun fuk ix-xwiec; tcun fuk in-nar; ma tcunx taf fejn int bl-inquiet etc; iddendel fuk il gancijiet; *tenter hook*, ganċ għal li stirar tad-drappijiet etc; *on tenter hooks*, fuk ix-xwiec; fuk in-nar.

TENTH—il għaxar (wieħed); 10th; jew X; dieċma (mil għaxra waħda).

TENTIE—attent.

TENTIGINOUS—stis; mgebbed ferm.

TENTORIUM—tinda.

TENTORY—il-luna ta tinda.

TENUATE—trakkak.

TENUIFOLIATE—b'werak rkâk.

TENUIROSTRAL—b'munkar rkik.

TENUITY—rekka; ċocon.

TENURE—il chif wieħed icollu taħt idejh il bini u ir-raba b'xiri, cens, chera, jew wirt.

TEPEFACTION—żamma ta ilma (jew misħun) fietel jew tepidu.

TEPEFY — tagħmel (iżżomm) fietel jew tepidu.

TEPID—fietel; tepidu (la chiesaħ u l-ankas sħun wisk); *tepidness, tepidity*, bruda; indifferenza.

TEPOR—sħana chemm chemm.

TERAPHIM—allât, xbihiet li chienu magħżużin wisk mil-Lhud antichi.

TERATICAL, TERATO } tal għageb.

TERETOGENY—tnissil (wild) ta għageb jew mostru.

TERCE—mit-tlieta waħda; it-terz.

TERCEL, TERCELET } il bies (seker) ragel; jew l-ajcla ragel.

TERCENTENARY—ta cull tliet mitt sena jew tliet centenarji.

TERCER — min għandu dota jew sehem mit-tlieta waħda.

TERCET—terzina (strofa poesija ta tliet versi).

TEREBENTHENE—termentina.

TEREBRATE — tħaffer ; ittakkab ; tgħawwar.

TERETE—li gej twil u dejjak; li gej (jispiċċa) għal xej għal xej jew bil ponta.

TERGAL—tad-dahar.

TERGEMINOUS—għal tliet darbiet.

TERGIVERSATE—tbiddel; tkalleb; iddawwar id-discors; iggib scusi etc.

TERGIVERSATION — tkallib; tidwir; tgħerfix ta discors; scusa.

TERGUM—il biċċa tal wiċċ (ta fuk) ta żakk ta insett etc.

TERIN—ecora (għasfur tal għana).

TERM — tarf; xifer; darba; żmien; patt; chelma; termnu; ħlas (x'wieħed jitlob jew irid biex jati lezioni jew jagħmel xogħol jeħor); colonna; pedistall li gej (jispiċċa) bil wisa il fuk u b'xi figura; issejjaħ; issemmi (tati l-isem); *what are your terms for French lessons*, chemm titlob misata (x-inhuma il pattijiet tiegħec) biex tati il-lezionijiet bil Francis ?; *terms of a fraction*, in-numeratur u id-denominatur ta frazzioni; *to bring to terms*, tirranġa (iggib il ftehim bejn żewġ partiti etc); *to come to terms*, tiftiehem; tirranġa; *to be on good terms*, tcun paci (tingieb) ma; *I shall make him come to my own terms*, ingibu għal snieni (inġagħlu jokgħod chif irrid jen); *not upon any terms*, bl-ebda mod; għal xejn.

TERMAGANT—gellied; storbius; frattarius; mara gellieda.

TERMER—min isemmi jew isejjaħ.

TERMES—in-nemel abjad (dud).

TERMINABLE—li jispiċċa, li għandu tmiem; li jintemm.

TERMINAL—tal limiti, truf, jew xfar; tat-tmiem; tal aħħar.

TERMINATE — ittemm; tispiċċa; tintemm.

TERMINATION—tmiem; tarf chif tispiċċa chelma.

TERMINOLOGY—nomenclatura; definizioni (tifsir) tal cliem tecnicu jew tax-xienza.

TERMINTHUS—tumur li igib ugigħ cbir.

TERMINUS — termnu; limiti; xfar; confini; gebla sinjal sa fejn jasal limiti; art, raba etc, ta proprietariu etc; li stazzion ta l-aħħar (l-aħħar stazion) ta fuk binariu jew linja ta ferrovia; it-tarf (tmiem) ta viaġġ; bust

(figura ta bniedem mis-sider il fuk) tal gebel etc f'tarf ta (fuk) colonna.

Termite—nemla cbira bajda.

Termless—bla tarf; bla tmiem.

Termly—li jigi (ta) cull żmien.

Tern—cerlewwa (għasfur).

Ternary — tern; in-numru tlieta; ta tlieta tlieta.

Ternate — għal tlieta (għal tliet darbiet).

Ternion—tlieta; tern.

Terpsichorean—taż-żfin.

Terrace — bejt; passaġġ; (curitur) għal passiġġata; djar ħdejn xulxin; triek; tiftaħ għad-dawl jew għal l-aria.

Terracotta—terracotta (tafal jew fuħħar).

Terrafirma—terra ferma.

Terrapin—fecruna (tal art).

Terraqueous—tal art u'l baħar.

Terras—tafal; art tafilija.

Terrel—calamita ta għamla tonda (bħal globu jew il għamla tad-dinja).

Terremote—terremot; theżżiża tal art.

Terrene — tal art; ta did-dinja; suppiera; *Terrene Sea*, il baħar Mediterran.

Terreous—tal art.

Terreplein—il post ċatt (pian jew wieti) f'fortizza fejn icun il canun.

Terrestrial—tal art.

Terret — il ħolka f'berdgħa jew sarġ minn fejn igħaddu ir-riedni.

Terreverte — trab għaż-żebgħa ħadra.

Terrible—li ibażża; li iwerwer bil biża; terribbli; waħxi.

Terrier—chelb tal caċċa; chelb tal fenec; pianta (pianti) tar-raba etc; proprietà tan-nies; trapan; sgorbia.

Terrific—li ibażża; li iwerwer.

Terrify—tbażża; twerwer; triegħed bil biża.

Terriginous—mnissel mill-art.

Territorial—tal art.

Territory—territoriu; art; pajjiż.

Terror—biża cbir; terroriżmu.

Terrorism — terroriżmu; trigija ta gvern bil biża, theddid etc; biża cbir.

Terrorist—min ibażża jew iwerwer.

Terryvelvet—plaxx tal ħarir.

Terse—safi; nadif; ters (mictùb bi stil safi, sabiħ u li jimxi).

Terseness—ġmiel u eleganza ta stil fil chitba; kosor u eleganza (ġmiel) fil chitba; safa; ndafa.

Tertial — il pjuma jew ir-rixa il cbira (l-acbar fost il pjumi) ta gewnaħ ta tajra.

Tertian—li jigi (ta) cull tliet tijiem (xorta ta deni hecc msejjaħ).

Tertiary — it-tielet; terziariu; *tertiary strata*, (fil geologia) saff art fuk żewġ saffi oħra.

Tertiate—tagħmel; tipprova għat-tielet darba; ittellet; tesamina (tara) il ħxuna tal bronż, ħadid etc, ta canun.

Terzetto — terzett (biċċa musica jew cant għal tlieta min-nies).

Tessellar — magħmul quadrati quadrati.

Tesselate—taħdem musajc (tkiegħed art etc bicciet bicciet quadri etc); *tesselated*, maħdum musajc; iċċangat bi bcejjeċ żgħar u ta xorta lewnijet.

Tessera—biċċa rħam żgħira għal musajc; il bicciet ta rħam etc li bihom jaħdmu il musajc; biliett (forma) sinjal biex tidħol f'teatru, musew etc, tessera.

Test—tiġrib; prova; esami; xhud; xieda; saġġ tad-deheb jew fidda; grigiol; iġġarrab; tagħmel is-saġġ (tipprova il qualità) tad-deheb u'l fidda; *test paper*, carta li biha jippruvaw acidi etc fil chimica; *test tube*, tubu għal isperimenti chimici; *to put to the test*, tipprova; tesamina.

Testable — li tista tħallib f'testment; li jista jara jew li jistgħu jarawh.

Testacea — il frott tal baħar etc bħal gandoffli, bebbux, arzell etc.

Testacean—frotta tal baħar bħal arzella etc.

Testaceous—tal kxur tal frott tal baħar; bil koxra (kxur) bħal tal frott tal baħar.

Testacel—calamita żgħira.

Testament—testment; *the Old and the New Testament*, il ligi il kadima u il ligi il ġdida (li Scrittura).

Testate—bit-testment; li għamel it-testment; mħolli fit-testment.

Testator—testatur; min jagħmel it-testment.

Testatrix — mara li tagħmel it-testment; testatrici.

Tested—ippruvat; esaminat.

Tester—ic-celu tas-sodda; cappa ta pulptu; il biċċa (cappa) fuk it-tribuna fejn icun li mħallef; biċċa ta sicspens.

Testicle — testiclu (bajda jew ħaswa).

Testification—esaminar; prova.

Testify—tixhed.

Testimonial—certificat; bon servita; attestat; xhieda bil mictub fuk l-imgiba ta xi ħadd.

Testimony—xhieda; prova.

Testiness—buri; gheddum.

Testing—prova; saġġar tal metalli.

Testoon—biċċa flus (munita) Taljana jew Portughisa li tiswa dwar xelin u tliet soldi.

Testudinal—tal fecruna (tal fchieren).

Testudinarious—mnakkax, lewn il koxra tal fecruna.

Testudinated—msakkaf bil ħnejjet jew bi troll di bomba

Testudineous — li donnu (bħal) koxriet il fecruna.

Testudo—fecruna; tumur bil koxra jebsa; cista; xorta ta lira (strument tad-dakk bil cordi).

Testy—li jitfantas jew jiżbel minn xejn; burus; pittma; bużżieka; fonkla.

Tetanus—tetanu; spasmi (tgħawwiġ tal muscli tal għonk, tal wiċċ etc); ebusija tal għonk (meta jibbieslec għonkoc li ma tistax iddawwar wiċcec).

Tetchy — li jitħanfes minn xejn; stramb; pittma.

Tete—xagħar barrani, parrocca ta mara; *tête-a-tête*, sar ma ras; cunversazioni (taħdita) bejn tnejn ras ma ras.

Tete de pont—trunciera (f'fortizza) biex tħares id-daħla tal pont.

Tether — ħabel li bih jorbtu żiemel etc meta icun jirgħa biex ma imurx jiggerra; xchiel; ixxecchel.

Tetracanthous — b'erba' sinsliet tad-dahar.

Tetrachord—scala ta erba' noti; lira (strument) b'erba' cordi.

Tetrad — in-numru erbgħa, erba' ħwejjeġ, jew erba' xorti.

Tetradactyl — annimal li għandu erba' swaba tas-siek.

Tetradites — dawc li jitwieldu fl-erba' tax-xahar u li għalecc chienu miżmumin b'nies ixxurtiati; nies (eretici) li chienu isumu fil Għejd; nies superstiziusi li għandhom kima cbira lejn in-numru erba' u dac collu li fih erba'.

Tetradrachm—(akra *tetradram*) munita (flus) Griega antica li chienet tiswa dwar tliet xelini u tliet soldi.

Tetragon – quadrat; figura tal Geometria b'erba' anguli; ir-raba waħda ta circlu jew 90 grad.

Tetragrammaton — in-numru 4 li lejh il Grieghi Antichi chellhom kima cbira.

Tetrahedral — li għandu erba' ġnieb.

Tetrahedron—figura solida li fiha erba' trianguli equilateri daks xulxin.

Tetrameter—vers tal poesia Griega jew Latina ta erba' piedi.

Tetramyron — (fil medicina) dlic magħmul minn erba' xorta ta duwa.

Tetrapharmacon—dlic (li jordnaw it-tobba) magħmul minn erba' ingredienti li huma xama, raża, xaħam, u żift.

Tetraphyllous — li għandu erba' werkat.

Tetrapla – il Bibbia (chif irranġaha *Origen*) f'erba' colonni jew f'erba' versionijiet.

Tetrapod—b'erba sakajn (annimal ta erba' sakajn).

Tetrapterous – b'erba' ġwienaħ.

Tetrarch — tetrarca, Gvernatur Ruman tar-raba biċċa (jew ta waħda mil l-erba' taksimiet) ta Provincia.

Tetrarchy, Tetrarchate } tetrarchia, il gvern (is-setgħa) fuk waħda mil erba' bcejjeċ li fihom tcun mkassma Provincia.

Tetraspaston—armar b'erba' taljoli jew buzzelli li jaħdmu collha flimchien.

TETRASTICH—epigramma (poesija) b'erba' strofi.

TETRASTYLE—bini b'erba' colonni fil faċċata.

TETRASYLLABLE — chelma b' erba' sillabi.

TETRIC—rasu jebsa; stinat; mkit; żorr; increpattiv.

TETTER — marda tal gilda, bħal: ħżieża, ġdiem etc; tinfetta bi (tircheb) ħżieża, ġdiem, ħacc etc.

TEUTONIC—Teutonicu; tat-Teutoni; nies mnisslin mit-Tedeschi; lsien (lingua) tat-Teutoni; *Teutonic Cross*, salib teutonicu ✠, l-arma ta l-Imperatur Enricu VI fil midalja tal Cavalieri tal Ordni Teutonicu; *Teutonic languages*, lingui Teutonici; gropp tal lingui Ariani u tan-nisel Indo Europei.

TEW—tittanta; tinbex; tiġbed; tirmonca; ic-cima (gherlin etc) li biha bastiment jirmonca jeħor.

TEWEL—ċumnija (tal ħadid f'forġa jew ħanut ta ħaddied).

TEXT – test ta prietca jew għajdun jeħor; test ta ctieb (il cliem originali ta autur); chitba; calligrafija b'ittri cbar; test.

TEXT BOOK — ctieb ta test; ctieb li li studenti jusaw (jistudiaw) f'cors; it-test.

TEXT HAND — chitba; calligrafija; ittri cbar li jidru sewwa.

TEXTILE—li jista jintiseġ; minsuġ; ta li nsiġ; *textile fabrics*, drapp minsuġ.

TEXTORIAL—ta li nsiġ.

TEXTRINE—fuk (li għandu x'jaksam ma) l-insiġ.

TEXTUAL — testuali; tat- (msemmi fit-) test.

TEXTUALIST—wieħed li jaf tajjeb it-testi ta li Scrittura; min jokgħod għat-test u ma jitbiegħed xejn.

TEXTURE—nsiġ; nisġa; tinseġ.

TEXTURY—nsiġ.

THALAMUS—il post fil moħħ minn fejn in-nervi ottici (tal għajnejn) għandhom biċċa min-nisel tagħhom; il post mnejn jaħsbu li jibda ħiereġ nerv.

THALER—tallera (gorda Tedesca).

THALLUS—il werak tal ħażiż.

THAMMUZ — il għaxar xaħar tas-sena Lhudija li jaħbat biċċa mix-xhar ta Ġunju u biċċa minn Lulju tas-sena tagħna.

THAN—minn; *small loaves are better than none*, aħjar ftit minn xejn; *better late than never*, aħjar tard inchella katt (jew xejn).

THANATOID—bħal mewt jew mejjet; donnu mejjet.

THANATOLOGY—discors fuk il mewt.

THANE—titlu tal unur (dinjità) tal Anglo-Sassoni.

THANK—tirringrazzia; tiżżiħajr; tibka tafu lill; *thank you*, grazzi; *thanks*, ringraziamenti; grazzi; *many thanks*, grazzi ħafna; *thanks be to God*, niżżiħajr l-Alla; *thank worthy*, li ħakku ringraziamenti; ta min jirringrazziah.

THANKFUL—li jibka jafulec; riconoxxenti; grat; *thankfulness*, gratitudni; riconoxxenza

THANKLESS—ingrat; li ma jibkax jafulec.

THANKS GIVING—ringrazziament.

THAR—xorta ta cerv.

THARM—(msaren mibrumin) corda; cordi ta violin.

THAT—dac, jew dic; li; illi; biex; *that boy*, dac it-tifel; *that girl*, dic it-tifla; *I saw the horse that you bought*, rajt iż-żiemel li xtrajt; *I lend you my Grammar that you may study better*, nisilfec il Grammatica tiegħi biex tcun tista tistudia aħjar; *in order that; so that; to the end that*, sabiex; *that*, li; *that you bore the mind that I do* (Shakespear, *Tempest*), Oh li chiecu chellec il fehma tiegħi; *that*, hecc; daks tant; *he was that angry*, daks tant chien incurlat.

THATCH—tiben li igħatti sakaf; cappell tat-tiben; tgħatti bit-tiben.

THATCHER—min igħatti l-oksfa bit-tiben.

THATCHING – issakkaf bit-tiben; tiben għat-tiskif jew għal fuk l-oksfa.

THAUMATURGIC—li jagħmel il għeġubijet jew miracli cbar.

THAUMATURGICS — sħarijiet; bussolotti.

Thaumaturgist — min jagħmel il għeġubijet, bussolotti jew is-sħarijiet.

Thaumaturgus — miraculus, li jagħmel il miracli.

Thaw — ħalla; tinħall (silġ); tħoll.

The — il; *the cow*, il bakra.

Thea — tè; is-siġra tat-tè.

Thead — biċċa bħal lasta b'żewġ anelli etc b'catina fejn tista iddendel ħaġa in-naħa l-waħda u l-oħra.

Theandric — taż-żewġ naturi, divina u umana, li jinsabu f'Gesù Cristu.

Theanthropic — taż-żewġ naturi divina u umana.

Thearchy — gvern, setgħa, cmand ta Alla.

Theatral — tat-teatru; teatrali.

Theatre — teatru; *theatre goer*, min imur spiss (jiffrequenta) it-teatri.

Theatric } tat-teatru; teatrali.
Theatrical }

Theatricals — opri; bcejjeċ tat-teatru.

Thebaine — sustanza li jeħdu mil l-oppiu.

Theca — teca; caxxa fejn ikegħdu il għadam tal kaddisin etc.

Thee — lilec; *I give Thee thanks o Lord*, natic (nati lilec) ringrazziamenti, jew niżżicħair, o Mulej.

Theft — serk; ħaġa misruka.

Theft bote — il ftehim li isir bejn il misruk u il ħalliel wara li dana icun serak, jew li il misruk jarġa jeħu lura minn għand il ħalliel il ħwejjeġ li icun seraklu b'xi pattijiet.

Theine — tejna.

Their — tagħhom; *their house*, iddar tagħhom.

Theirs — tagħhom; *this portion is theirs*, dan is-sehem tagħhom.

Theism — twemmin f'Alla.

Theist — min jemmen f'Alla.

Them — lilhom; *give them this money*, atihom (ati lilhom) dawn il flus.

Theme — tema; suggett ta discors jew ta chitba; ir-radici (il għerk jew in-nisel) ta chelma.

Themis — isem ta waħda mil pianeti li sabu m'ilhomx; Alla falz (mara) tal ġustizzia jew tal kakk.

Themselves — huma in-nifshom; *they are injuring themselves*, kegħdin jagħmlu ħsara lilhom infushom (lilhom stess).

Then — imbagħd; allura; dac il ħin; mela; *by then*, sa dac il ħin; sa dac iż-żmien; *why don't you go then ?*, mela għaliex ma tmurx ?; *now and then*, cull tant; *every now and then*, cull tant; cull dakka; *then a days*, f'dawc iż-żmienijiet; allura; *what then ?*, issa ?; x'ġara ?

Thenar — il kieħ tal id jew tas-siek; tal kieħ tal id jew tas-siek.

Thence — minn hemm; minn dac iż-żmien; *he is gone from thence*, telak (mar) minn hemm; *thence is that*, din hi ir-raġuni, għalecc dana sar.

Thenceforth — minn dac iż-żmien; minn hemm il hawn.

Thence forward — minn dac iż-żmien jew minn hemm il hawn.

Thence from — minn hemm.

Theocracy — teocrazia ; gvern ; cmand; ta Alla.

Theocrasy — taħlita ta adurazionijet (kima) ta ħafna jew bosta allat; il għakda (ħbeberija) tar-ruħ ma Alla, ħaġa waħda.

Theodicy — teologia metafisica; ottimismu.

Theodolite — strument tal periti etc li bih ichejlu il għoli u il bogħod ta ħwejjeġ fil bogħod.

Theodosian — tal ligijiet ta Teodosiu.

Theologaster — teologu tat-tużżana.

Theologian } teologu; professur tat-
Theologist } teologija; duttur (law-
Theologue } riat) fit-teologija.

Theologic } tat-*teology*.
Theological }

Theologize — titchellem, tirraġuna ta teologu.

Theology — Teologia jew ix-xienza li titchellem fuk l-esistenza, in-natura, u l-attributi collha t'Alla.

Theomachy — mawrien contra irrieda jew dac li irid Alla.

Theopethy — gibda cbira jew mħabba lejn Alla.

Theophany — l-Epifanija; id-debra ta Alla stess lill bniedem.

Theophilanthropism — li mħabba t'Alla u tal bniedmin.

Theopneusty—ispirazioni t'Alla.

Theorbo—ljuto (strument tal corda) cbir.

Theorem—teorema, verità li trid tcun ippruvata.

Theoretics—speculazioni; il parti speculativi, tal ħsieb, ta xienza.

Theorist — teorista; min jagħmel (isib) teoriji; min jispecula jew jitħaseb (jaħseb).

Theorize — tistudia; issib teoriji; tispecula; taħseb.

Theory—teoria; speculazioni; sche ma: ipotesi.

Theosophism — teosofismu; pretensioni (li wieħed jippretendi jew għandu f'rasu) li għandu id-dawl t'Alla; entusiasmu.

Theosophist—teosofista, min għandu f'rasu li jaf dac li jaf għaliex irrevelahulu (kalulu) Alla stess; min jippretendi jew igħejd li jitchellem ma Alla stess u ma l-anġli etc.

Theosophy—teosofia; għerf divin.

Therapeutics — terapeutica; râm (fergħa, biċċa) mill patologia (studiu tat-tobba) fuk chif jusaw ir-rimediu u chif jiccuraw jew ifejku il mard.

Therapeutist—min jaf jew jistudia it-*therapeutics*.

There — hemm; *here and there*, l-hawn u l-hemm; ma cull imchien; *there and then*, fil pront, malajr, f'dac il ħin stess.

Thereabout—hemm; dic in-naħa; f'dawc li nħawi, bejn wieħed u jeħor; *five or six hundred horses or thereabouts*, xi ħames mia jew sitt mitt żiemel, hecc.

Thereafter — wara, imbagħd; ta dic il katgħa; ta dic il qualità; minn dac; *my audience is not thereafter*, innies li kegħdin jisimgħuni m'humiex minn dic il qualità jew minn dic il katgħa.

There anent—fuk dac.

There at—hemm; għalecc.

There away—lil hemm; il dic innaħa; f'dawc li nħawi; bejn wieħed u jeħor (hemm aħna).

Thereby—b'dan; għalecc.

Therefore—għalecc; għaldakstant.

Therefrom - minn dan; minn dac.

Therein—f'dan; hemm gew; gewwa.

Thereof—ta dan; ta dac.

Thereology—*therapeutics* (ara), issengħa tal fejkien jew tal cura.

Thereon—fuk dan.

Thereout—barra minn dan; barra.

Thereto—għal dan; għal dac; minn fuk; ucoll; barra minn dan; *if she be black, and thereto have a wit* (Shakespear, *Othello*), jecc hi sewda għandha rasha (il għakal) ucoll.

Theretofore—kabel dac iż-żmien; kabel dac.

Thereunto—ucoll, barra minn dan.

Thereupon—għalecc; malajr; minnufiħ; dlonc.

Therewhile—fli stess ħin jew fli stess wakt.

Therewith—ma dan; malajr malajr; minnufiħ; dlonc.

Therewithal — b'dana collu; fli stess wakt jew ħin; minn fuk; ucoll; barra minn dana.

Therf—ażżmu (ħobż etc) m'hux mitluħ; *therf bread*, ħobż ażżmu.

Theriac—ghasel (contra velenu).

Therical—medicinali; tad-duwa.

Theriotomy — dissezzioni (taktiħ għal li studiu) tal gisem tal annimali.

Therm—pedistall li tiela fil wisa biex fuku ikegħdu bust jew figura (statwa).

Thermæ—banju tal misħun; fawwarijet (nixxigħat) tal ilma sħun.

Thermal } Thermic } tas-sħana; sħun.

Thermogen—sħana.

Thermogenous — li igib (jagħmel) is-sħana

Thermometer — termometru; strument għal chejl ta chemm tagħmel sħana.

Thermoscope — termoscopiu, bħal termometru.

Thermotics — il principii u ixxienza ta (li studiu fuk) is-sħana.

These—dawn; *these books*, dawn il cotba.

Theses—prular ta *Thesis*.

Thesis—tesi; tema; suggett; il ħaġa li fukha nictbu.

Thesmathete—magistrat; min jakta sentenzi fuk il-ligi.

Thespian—tat-tragedji.

Theta — il littra *th* tal alfabett Griec.

Thetical—posittiv; sgur.

Thetis – tetis, isem ta waħda mill pianeti li sabu m'ilhomx.

Theurgy—is-sengħa tas-sħarijiet.

Thewed—mibrum; f'saħtu; jiflaħ.

They — huma; *they are all here*, huma collha hawn; *so they say*, hecc igħejdu (huma).

Thick — oħxon; magħkud; sfik; li fih kabda; marsus; iffullat; mkankal; moħħu kargħa jew jebes biex jistudia etc; stupidu; (ngħas) tkil; *a plank three inches thick*, tavla ta tliet pulzieri ħxuna; *the ink is so thick*, chemm hi magħkuda il-linca; *this stuff is not so thick*, dan id-drapp ma tantċ fih kabda; *thick with trees*, marsus (iffullat) bis-siġar; *his wits as thick as mustard* (Shakespear, *Henry IV*), moħħu jebes daks il mustarda (magħkuda); *what a thick I was to come* (Hughes, *Tom Brown's School days*), chemm cont ħmar (stupidu) li gejt; *a thick fountain*, għajn bl-ilma mdardar (mkankal); *thick slumber hungs upon mine eyes* (Shakespear, *Pericles*), għandi ngħas tkil f'għajnejja; *to speak thick*, titchellem bla ma tiftihem (titfa jew tixħet il cliem ma xulxin); *in the thick*, fl-akwa; fl-akkal; *thick and thin*, hemm li hemm; *to follow through thick and thin*, tmur, hemm li hemm (tibka sejjer issib x'issib fit-triek; *thick and three fold*, wara xulxin bla ma jakta xejn; *thick brained*, stupidu, ras kargħa; *thick coated*, li fih passata grass; mgħotti tajjeb; *thick coming*, li gej folt jew wara xulxin bla ma jakta xejn, jew bla nifs; *thick eyed*, li ma tantx jara, batut minn għajnejh; *thick lipped*, li għandu xuftejh ħoxnin; *thick sighted*, corta vista, li ma jarax mil bogħod.

Thicken—teħxien; tħaxxen; tagħkad; tiggrassa; toscura; tiswied; issaħħaħ; twettak; tispissia; *to thicken blows*, tispissia id-dakkiet; *this may help to thicken our proofs* (Shakespear, *Othello*), dan iservi biex isaħħaħ il provi tagħna; *thy lustre thickens when he shines by* (Shakespear, *Antony & Cleopatra*), il ġmiel tiegħec jintefa (joscura ruħu) meta hu icun (jidher) ma genbec.

Thicket — bosc żgħir; buschett; maħtab.

Thickhead — ras kargħa; stupidu; balalu.

Thickish — ftit u xejn (actarx) oħxon.

Thickness – ħxuna; għakda.

Thickset—iffullat bis-siġar (li fih ħafna siġar mħawlin ħdejn xulxin wisk); oħxon.

Thief — ħalliel; miċċ fi ftila ta xemgħa; *thief catcher* jew *thief taker*, pulizia (min jakbad il ħallelin); *opportunity makes the thief*, tafdax, tħallilx.

Thieve—tisrak.

Thievery – serk; ħell.

Thieves – ħallelin.

Thievish—ta ħalliel; mogħti għall ħell jew għas-serk; li jisrak; bil moħbi.

Thig—titlob; tittallab; tiġbor carità għall-oħrajn.

Thigh – wirc; coxxa; *thigh bone*, il għadma tal coxxa.

Thilk—dac li stess; li stess.

Thill—lasta ta carrozzin etc; l-art (il kiegħa) ta miniera.

Thill coupling – l-armar fejn idaħħlu (ikabbdu) il-lasti tal carrozzin etc.

Thiller—żiemel armat bejn il-lasti ta carrozzin etc.

Thill tug – tarant.

Thimble—ħolka tal ħjata; vajlora; *thimbleful*, (mimli ħolka) nakra waħda; ftit wieħed.

Thime – ara *Thyme*.

Thin — trakkak; tgħalleb; tħaffef; tħoll; iżżid bl-ilma; rkik; magħlub; xipli; ħafif; maħlul; *thin clad*, liebes ħafif; *thin set*, bis-siġar (mħawlin) waħda l-hawn u waħda l-hemm; *thin skinned*, li jittiefes jew jitfantas malajr, jew minn xejn.

Thine – tiegħec.

Thing—ħaġa; *things real*, beni immobbli (beni u raba); *things personal*, mobbli, deheb (giocali); *things*, ħwejjeġ; *pack up my things*, ippacchiali (għamilli sorra) ħwejjġi; *a thing of nothing*, ħaġa ta xejn; ħaġa li ma

tiswa xejn; *poor thing!*, mischin; msejchen!.

Thing um bob — x'ighodulu...; x'jismu (meta trid tghejd xi ħaġa u ma tistax tiftacar isimha dac il mument li tcun titchellem).

Think — taħseb; titħaseb; tiftacar; tigi fiha; takta; tinduna; *what do you think?*, x'jidhirlec (xi tgħejd ?); *I can't think now who was with me*, ma nistax niftacar issa min chelli miegħi; *can you think who was at the door?*, ma taktax min chien hemm fil bieb; *to think long*, tistenna bil ħrara li tara iż-żmien twil.

Thinkable — li tista taħsbu; tal ħsieb.

Thinker — min jaħseb jew jimmedita.

Thinking — li jaħseb; tal ħsieb; ħsieb; *man is a thinking animal*, il bniedem jaħseb (hu annimal li jaħseb).

Thinly — ħafif.

Thinness — rekka; għelubija; ħeffa.

Thinnify — trakkak.

Thinning — trakkik.

Thinnish — ftit u xejn (actarx) rkiek ħafif jew magħlub.

Third — it-tielet.

Thirdings — mit-tlieta waħda tal wiċċ ta għalka.

Thirds — it-tielet sehem (mit-tlieta waħda) li ragel iħalli lil martu wara li imut.

Thirst — għaċċ; nixfa; icolloc il għaċċ.

Thirstily — bil għaċċ.

Thirstiness — għaċċ; nixfa.

Thirsty — bil għaċċ; *I am thirsty*, għandi l-għaċċ.

Thirteen — tlittax; 13; XIII.

Thirteenth — it-tlettax.

Thirty — tletin; 30; XXX.

This — dan, din; *by this*, sa dal ħin; s'issa.

Thistle — żannur; għallis.

Thistle finch — gardell.

Thither — hemm; *hither and thither*, l-hawn u l-hemm.

Thitherward — l-hemm; il dic innaħa.

Tho' — f'loc *though* (ara).

Thole — scalm (għal mokdief); rusun f'nofs sakaf (tond) tal injam etc; il post fejn idendlu 'l għewiedi fil cnejjes; issofri; tissaporti; tistenna.

Tholus — lanterna ta coppla ta cnisia etc.

Thomist — tat-Teologia ta San Tumas d'Aquino; min jistudia din it-Teologia.

Thong — strixxa (cinga) tal gild; gilda; tati xebgħa gilda.

Thoral — tas-sodda.

Thorax — sider.

Thorn — xewc, xewca; *thorn apple*, siġra tar-rizzi; *thorn back*, għaġusa (tal baħar).

Thornless — bla xewc.

Thorny — collu (mimli) xewc; mxewwec.

Thorough — sħiħ; bla nukkas xejn; minn collox; għal collox; sewwa; veru; canal għal l-ilma (siekia etc); *he is a thorough gentleman*, hu il veru sinjur; *a thorough change*, cambiament (takliba) sħiħa; *thorough bred*, genuin (mirrazza vera, m'hux pastard); *thorough framing*, ic-ċaccis (ta bieb etc); *thorough going*, li jibka dieħel sa gewwa nett jew sa isfel nett (sal kiħ etc); *thorough lighted*, bid-dawl li igħaddi minn banda għal l-oħra (bit-twieki etc biswit xulxin).

Thoroughfare — passaġġ; mogħdija; *no thoroughfare*, il passaġġ magħluk.

Thoroughly — sewwa; perfettament; *he knows his subject thoroughly well*, jaf is-suggett (il partita tiegħu) tajjeb ferm chemm jista icun.

Thoroughness — esattezza.

Thorp — raħal; villaġġ.

Those — dawc.

Thoth — Alla falz tal antichi Egiziani.

Thou — int.

Though — għad illi; għad li; għal chemm.

Thought — ħsibt; maħsub; ħsieb; *I thought*, jena ħsibt; *I have not thought of this*, ma ħsibtx f'dan; *this was my only thought*, dana biss chien il ħsieb tiegħi; *on second thoughts*, meta rġajt ħsibtha.

Thoughtful — ħusbien; tal ħsieb.

Theta — il littra *th* tal alfabett Griec.

Thetical—posittiv; sgur.

Thetis – tetis, isem ta waħda mill pianeti li sabu m'ilhomx.

Theurgy—is-sengħa tas-sħarijiet.

Thewed—mibrum; f'saħtu; jiflaħ.

They — huma; *they are all here*, huma collha hawn; *so they say*, hecc igħejdu (huma).

Thick — oħxon; magħkud; sfik; li fih kabda; marsus; iffullat; mkankal; moħħu kargħa jew jebes biex jistudia etc; stupidu; (ngħas) tkil; *a plank three inches thick*, tavla ta tliet pulzieri ħxuna; *the ink is so thick*, chemm hi magħkuda il-linca; *this stuff is not so thick*, dan id-drapp ma tantċ fih kabda; *thick with trees*, marsus (iffullat) bis-siġar; *his wits as thick as mustard* (Shakespear, *Henry IV*), moħħu jebes daks il mustarda (magħkuda); *what a thick I was to come* (Hughes, *Tom Brown's School days*), chemm cont ħmar (stupidu) li ġejt; *a thick fountain*, għajn bl-ilma mdardar (mkankal); *thick slumber hungs upon mine eyes* (Shakespear, *Pericles*), għandi ngħas tkil f'għajnejja; *to speak thick*, titchellem bla ma tiftiħem (titfa jew tixħet il cliem ma xulxin); *in the thick*, fl-akwa; fl-akkal; *thick and thin*, hemm li hemm; *to follow through thick and thin*, tmur, hemm li hemm (tibka sejjer issib x'issib fit-triek; *thick and three fold*, wara xulxin bla ma jakta xejn; *thick brained*, stupidu, ras kargħa; *thick coated*, li fih passata grass; mgħotti tajjeb; *thick coming*, li ġej folt jew wara xulxin bla ma jakta xejn, jew bla nifs; *thick eyed*, li ma tantx jara, batut minn għajnejh; *thick lipped*, li għandu xuftejh ħoxnin; *thick sighted*, corta vista, li ma jarax mil bogħod.

Thicken—teħxien; tħaxxen; tagħkad; tiggrassa; toscura; tiswied; issaħħaħ; twettak; tispissia; *to thicken blows*, tispissia id-dakkiet; *this may help to thicken our proofs* (Shakespear, *Othello*), dan iservi biex isaħħaħ il provi tagħna; *thy lustre thickens when he shines by* (Shakespear, *Antony & Cleopatra*), il ġmiel tiegħec jintefa (joscura ruħu) meta hu icun (jidher) ma ġenbec.

Thicket — bosc żgħir; buschett; maħtab.

Thickhead — ras kargħa; stupidu; balalu.

Thickish — ftit u xejn (actarx) oħxon.

Thickness—ħxuna; għakda.

Thickset—iffullat bis-siġar (li fih ħafna siġar mħawlin ħdejn xulxin wisk); oħxon.

Thief — ħalliel; miċċ fi ftila ta xemgħa; *thief catcher* jew *thief taker*, pulizia (min jakbad il ħallelin); *opportunity makes the thief*, tafdax, tħallilx.

Thieve—tisrak.

Thievery – serk; ħell.

Thieves—ħallelin.

Thievish—ta ħalliel; mogħti għall ħell jew għas-serk; li jisrak; bil moħbi.

Thig—titlob; tittallab; tiġbor carità għall-oħrajn.

Thigh — wirc; coxxa; *thigh bone*, il għadma tal coxxa.

Thilk—dac li stess; li stess.

Thill—lasta ta carrozzin etc; l-art (il kiegħa) ta miniera.

Thill coupling—l-armar fejn idaħħlu (ikabbdu) il-lasti tal carrozzin etc.

Thiller—żiemel armat bejn il-lasti ta carrozzin etc.

Thill tug – tarant.

Thimble—ħolka tal ħjata; vajlora; *thimbleful*, (mimli ħolka) nakra waħda; ftit wieħed.

Thime – ara *Thyme*.

Thin — trakkak; tgħalleb; tħaffef; tħoll; iżżid bl-ilma; rkik; magħlub; xipli; ħafif; maħlul; *thin clad*, liebes ħafif; *thin set*, bis-siġar (mħawlin) waħda l-hawn u waħda l-hemm; *thin skinned*, li jittiefes jew jitfantas malajr, jew minn xejn.

Thine – tiegħec.

Thing—ħaġa; *things real*, beni immobbli (beni u raba); *things personal*, mobbli, deheb (giocali); *things*, ħwejjeġ; *pack up my things*, ippacchiali (għamilli sorra) ħwejġi; *a thing of nothing*, ħaġa ta xejn; ħaġa li ma

tiswa xejn; *poor thing!*, mischin; msejchen!.

Thing um bob — x'ighodulu...; x'jismu (meta trid tghejd xi haga u ma tistax tiftacar isimha dac il mument li tcun titchellem).

Think—tahseb; tithaseb; tiftacar; tigi fiha; takta; tinduna; *what do you think?*, x'jidhirlec (xi tghejd ?); *I can't think now who was with me*, ma nistax niftacar issa min chelli mieghi; *can you think who was at the door?*, ma taktax min chien hemm fil bieb; *to think long*, tistenna bil hrara li tara iż-żmien twil.

Thinkable — li tista tahsbu; tal hsieb.

Thinker—min jahseb jew jimmedita.

Thinking — li jahseb; tal hsieb; hsieb; *man is a thinking animal*, il bniedem jahseb (hu annimal li jahseb).

Thinly—hafif.

Thinness—rekka; ghelubija; heffa.

Thinnify—trakkak.

Thinning—trakkik.

Thinnish—ftit u xejn (actarx) rkiek hafif jew maghlub.

Third—it-tielet.

Thirdings — mit-tlieta wahda tal wiċċ ta ghalka.

Thirds—it-tielet sehem (mit-tlieta wahda) li ragel ihalli lil martu wara li imut.

Thirst — ghaċċ; nixfa; icolloc il ghaċċ.

Thirstily—bil ghaċċ.

Thirstiness—ghaċċ; nixfa.

Thirsty—bil ghaċċ; *I am thirsty*, ghandi l-ghaċċ.

Thirteen—tlittax; 13; XIII.

Thirteenth—it-tlettax.

Thirty—tletin; 30; XXX.

This—dan, din; *by this*, sa dal hin; s'issa.

Thistle—żannur; ghallis.

Thistle finch—gardell.

Thither—hemm; *hither and thither*, l-hawn u l-hemm.

Thitherward—l-hemm; il dic innaha.

Tho'—f'loc *though* (ara).

Thole — scalm (ghal mokdief); rusun f'nofs sakaf (tond) tal injam etc; il post fejn idendlu 'l ghewiedi fil cnejjes; issofri; tissaporti; tistenna.

Tholus — lanterna ta coppla ta cnisia etc.

Thomist—tat-Teologia ta San Tumas d'Aquino; min jistudia din it-Teologia.

Thong — strixxa (cinga) tal gild; gilda; tati xebgha gilda.

Thoral—tas-sodda.

Thorax—sider.

Thorn—xewc, xewca; *thorn apple*, siġra tar-rizzi; *thorn back*, ghaġusa (tal bahar).

Thornless—bla xewc.

Thorny—collu (mimli) xewc; mxewwec.

Thorough—shih; bla nukkas xejn; minn collox; ghal collox; sewwa; veru; canal ghal l-ilma (siekia etc); *he is a thorough gentleman*, hu il veru sinjur; *a thorough change*, cambiament (takliba) shiha; *thorough bred*, genuin (mirrazza vera, m'hux pastard); *thorough framing*, ic-ċaccis (ta bieb etc); *thorough going*, li jihka diehel sa gewwa nett jew sa isfel nett (sal kih etc); *thorough lighted*, bid-dawl li ighaddi minn banda ghal l-ohra (bit-twieki etc biswit xulxin).

Thoroughfare—passaġġ; moghdija; *no thoroughfare*, il passaġġ maghluk.

Thoroughly—sewwa; perfettament; *he knows his subject thoroughly well*, jaf is-suggett (il partita tieghu) tajjeb ferm chemm jista icun.

Thoroughness—esattezza.

Thorp—rahal; villaġġ.

Those—dawc.

Thoth—Alla falz tal antichi Egiziani.

Thou—int.

Though—ghad illi; ghad li; ghal chemm.

Thought — hsibt; mahsub; hsieb; *I thought*, jena hsibt; *I have not thought of this*, ma hsibtx f'dan; *this was my only thought*, dana biss chien il hsieb tieghi; *on second thoughts*, meta rgajt hsibtha.

Thoughtful—husbien; tal hsieb.

Thoughtfully—bil ħsieb; bil għakal.
Thoughtfulness—ħsieb, għakal.
Thoughtless—bla ħsieb; bla cont; indifferent.
Thought sick — li dejjem jaħseb; marid bil ħsieb.
Thousand—elf, 1000, M; *thousand fold*, għal elf darba.
Thousandth—l-elf wieħed, M.
Thowl—scalm għal mokdief.
Thrack—tgħabbi.
Thrackscat – il metalli meta icunu għadhom fil miniera.
Thraldom—jasar.
Thrall – rsir; tjassar.
Thrash—tidres; taħbat; issawwat; tidlec xebgħa.
Thrashing floor — kiegħa (taddris tal kamħ).
Thrasonical—faħħari; tal ftaħir.
Thrave — żewġ tużżani (ħemlejn) kattiet kamħ etc; merħla; gozz; ħemel (ħafna, katiħ).
Thraw—tilwi; tobrom.
Thread—ħajta; ħil; iddaħħal ħajta fil-labra.
Thread bare — mecul (drapp) li jidher il ħajt; mgħażżel; kadim; antic.
Threaden—tal ħajt.
Thread lace—bizzilla tal ħajt.
Thready—bħal ħajt; rkiek.
Threap – tiggieled; titmasħan.
Threat—theddida; thedded.
Threaten—thedded.
Threatening—li ihedded jew jimminaccia.
Threatful – collu theddid.
Threave — erba' u għoxrin katta kamħ (ħemlejn); merħla.
Three—tlieta; 3; III; *three coat*, bi tliet passati; *three cornered*, bi tliet cantunieri; *three legged*, bi tliet sakajn.
Three decker—bastiment (gifen) ta tliet ponti.
Three pence—tliet soldi.
Three penny — ta tliet (li jiswa tliet) soldi.
Threepile—xorta ta bellus tajjeb antic.
Threescore – tliet għexieren; sittin.
Threne—lmint.
Threnetic—kalbu sewda; mbicchi.
Threnody—cant ta lmint; lamentazioni.
Threpsology — trepsologia; discors jew trattat fuk in-nutrizioni.
Thresh—tidres il kamħ; *threshing floor*, kiegħa għad-dris.
Threshold — għadba (tarġa tal bieb ta barra, ta dar).
Threw—jena xħett; xeħet etc.
Thribble—triplu; għal tlieta.
Thrice - tliet darbiet.
Thrid – iddaħħal ħajta fil labra; tgħaddi minn mogħdijiet dojjok.
Thrifallow—taħrat (raba li icun kiegħed jistrieħ) għat-tielet darba.
Thrift—kies; tiġwiż; tifdil; economija; ġabra; kliħ; risk; gid; (ħaxixa) lehjet ix-xiħ.
Thriftily — bil kies; bit-tiġwiż; bl-economija, bit-tifdil jew tfaddil.
Thriftless — bla kies; berbieki; ħali.
Thrifty – makjus; tal kies; bil kies; economicu; igewweż; jibża għal ħabba.
Thrill—berrina; trapan; tchexchixa; għorgħiġġ fil cant; taħbita tal kalb jew tal polz; għajta li tinfidlec (iżżarżarlec) widnejc; ittakkab b'berrina jew bi trapan; tinfed minn banda għal l-oħra; titchexchex; tiggorgheggia fil cant.
Thrinax – xorta ta palm.
Thrips—dubbiena żgħira mtebbgħa.
Thrive - tgħaddi il kuddiem; tigi bħaż-żejt f'wiċċ l-ilma; tistagħna; tfur fil gid.
Thriven—mgħoddi il kuddiem; li giè bħaż-żejt f'wiċċ l-ilma; li stgħana.
Throat—gherżuma; grieżem; daħla; brazzol (fil costruzzion ta bastiment); *to cut one another's throats*, tagħmel il ħsara fil cummerċ wieħed lill jeħor; *to give one the lie in his throat*, tgħiddeb bniedem f'wiċċu; *to lie in one's throat*, tigdeb daks chemm tieħu nifs.
Throat full —mimli (flixcun) sa fuk.
Throat pipe —il gherżuma tan-nifs.
Throatiness—cant mil gherżuma.
Throb—taktik tal kalb; taħbit tal polz; rogħda; ittaktak il kalb; tħabbat (il polz jew il kalb); titriegħed.
Throe—ugigħ cbir; ugigħ tal ħlas; tħoss (issofri) ugigħ cbir; twaġġa ferm.

Thrombus — tumur li isir bid-demm li jingabar mħabba (jew wara) fsada.

Throne—tron; tkiegħed jew ittalla fuk it-tron.

Throng — folla, gemgħa; rassa ta nies; tiffolla; titrass; tingama; tiġma; tross fil folla.

Thropple—ara *throttle*.

Throstle—merill (għasfur); xorta ta meccuc għal li nsiġ.

Throstling — marda (mxija) fil bakar meta icollhom nefħa taħt grieżmejhom.

Throttle—gherżuma; toħnok; tifga; tinħanak; tiffoga.

Through — min-nofs; min-naħa għal l-oħra; mil bidu sa t-tmiem; collu chemm hu; mħabba fi; *to pierce a board through*, tinfed tavla minn banda għal l-oħra; *to read a book through*, takra ctieb mil bidu sa t-tmiem; *all this is through you*, dana collu mħabba fic; *a through cold*, riħ kawwi (riħ bil għakal); *to drop through*, tispiċċa fix-xejn jew għal collox; *his project dropped through*, il pian tiegħu waka spiċċa għal collox (jew fix-xejn); *to go through with anything*, tispiċċa (tcompli ħaġa) sa l-aħħar jew sat-tmiem.

Through—tebut.

Through fare } Through gang } mogħdija; passaġġ.

Through ganging — ħafif; bieżel għax-xogħol.

Throughout — minn collox; għal collox; sa barra; mil bidu sat-tmiem; cullimchien.

Throve—temp passat ta *thrive*.

Throw—xeħta; tefgħa; rota ta wieħed li jaħdem il fajjenza; tixħet; titfa; tinża (bħal serp il koxra tiegħu); tferraħ (tilbed); *to throw about*, titħabat għal (post etc); *to throw away*, twaddab; tarmi; tirrifjuta; *he threw away a good offer*, irrifjuta (rema) partit sabiħ; *to throw back*, titfa lura; tirrifletti (dawl jew dija); twiegeb, tati risposta; *to throw by*, tixħet f'genb; tarmi; tiscarta; *to throw down*, tixħet fl-art, tbatti; tekred; tgħarrak; tħarbat; *to throw in*, iddaħħal; iddeffes; *he threw in a word every now & then*, cull tant beda ideffes xi chelma; *to throw off*, tinża (tixħet fejn giè giè) li icolloc fukec; tneħħi; tiscarta; *to throw on* jew *upon*, tilbes (ixxidd malajr) biċċa ħwejjeġ; *to throw one's self down*, tinxteħet fl-art, timtedd; *to throw open*, tiftaħ bis-salt; tiftaħ (tħalli miftuħ) għal culħadd; *to throw out*, tarmi; tiscarta; titfa (dawl); tfixchel (tisrom); tibka jew tħalli lura; *the noise threw the speaker out*, rvell (il ħoss) fixclu lill dac li chien jitchellem; *the horse was thrown out of the race*, iż-żiemel ħallewħ (baka) lura fit-tiġrija; *to throw over*, tiscarta; tarmi; tħalli namrata jew għarusa biex tieħu jew takbad oħra; *to throw up*, ittalla; twakkaf; tibni; *a rampart was thrown up in a few days*, tellgħu (bnew) sur fi ftit ġranet; *to throw up*, takla; tirrigetta; tivvomta; tħalli; titlak għal collox; tabbanduna.

Throw — mument wieħed; minuta waħda.

Throw lathe—torn tal idejn.

Thrower — min jobrom (jaħdem) il ħarir.

Throwing — xbit; tfiħ; brim tal capi tal ħarir; għamil ta chiccra etc tal fajjenza minn biċċa tafal fuk ir-rota tal *potter* (jew ta dac li jagħmel il fajjenza).

Thrown—mixħut; mitfuħ.

Thrum — it-truf tal ħajta, frenża, jew il għalla (tan-nissieġ); ħajt ordinariu; tinseġ; tgħakkad; tobrom; tagħmel il frenża; iccempel; tħanxar (fuk pianu jew fuk violin), iddokk ħażin; ordinariu (drapp).

Thrumwort — il banana tal ilma; (ħaxixa) beżbula salvaġġa.

Thrush—merill (għasfur).

Thrust — tidfis; ħabta; lakta; dakka ta mus jew ta sejf; nifda; is-saħħa li jagħmel travu poġġut ma ħajt jew il gebel ma xulxiu fi ħnejja; ix-xorrox (tal ħalib jew tal bakta); iddeffes; taħbat; tolkot; tati dakka ta mus jew ta sejf.

Thrustings — l-ilma li joħroġ mil bakta meta tagħsarha b'idejc.

Thud — ħoss (damdima) fil vojt; tisbita.

Thug — wieħed mis-setta (religion) tal kattiela Indiani.

Thule — l-artijet (pajjisi) ta fuk (tan-naħħa tal polo nord) tad-dinja, jew Shetland, l-Islanda, u in-Norvegia; *ultima thule*, l-aħħar tad-dinja.

Thumb — is-saba il cbir tal id; is-saba (tas-saba il cbir tal id) ta ngwanta; timmaniġġa b'idejc ħaġa bil goff; ittectec, iżżomm it-temp ta dakka b'subgħajc; tħammeġ jew tkgħabar ħaġa bil mess jew bit-tbagħbis ta subgħajc; *under one's thumb*, taħt is-suggizioni jew il ħacma ta; *thumb bit*, biċċa laħam fuk biċċa ħobż jew fuk chisra; *thumb blue*, in-nir (il blù) tal ħassiela; *thumb latch*, lucchett ta bieb li ittellgħu billi tagħfas fuk il paletta b'sebgħec il cbir; *thumb pot*, kasrija mil l-iżgħar; *thumb stall*, ħolka ta baħri jew tal veljera għal ħjata tal kluħ; *thumbed*, bis-swaba il cbar tal id; bis-sinjali jew stampi tas-saba il cbir.

Thumbkins — strument bħal vit li bih chienu jagħfsu is-saba il cbir tal id ta min chien icun iccundannat għat-turturi fi żmien l-Inghisizioni.

Thumbless — bla saba il cbir tal id; goff; bla grazia; li ma għandu ħila ta xejn.

Thump — dakka cbira; tati dakka cbira; issawwat jew taħbat; taħbat; tati dakkiet cbar.

Thumper — xi ħaġa (bniedem etc) goffa jew dakshiex.

Thumping — cbir ħafna; daks hawn; daks hiex.

Thunder — ragħda; triegħed.

Thunder blasted — milkut b'sajjetta.

Thunder bolt — sajjetta.

Thunder burst } tfakkigħa ta sajjetta.
Thunder clap }

Thunder dart — sajjetta.

Thunder darter — Ġove, dac li jitfa jew iwaddab is-sajjetti.

Thunder dint — il ħoss (damdim) tar-ragħd jew tas-sajjetti.

Thunder drop — katra tax-xita cbira li tinżel kabel ma tilħak burraxca bis-sajjetti.

Thunder head — is-sħab *cumulus* jew is-sħab mballat, hecc msejjaħ.

Thunder peal — tifkiħ tas-sajjetti.

Thunder rod — calamita tas-sajjetti.

Thunder shoot — tolkot u taħrak b'sajjetta.

Thunder splintered — mfarrac b'sajjetta.

Thunder storm — maltempata bis-sajjetti.

Thunder strike — tolkot b'sajjetta; ticconfondi; tgħaggeb.

Thunder struck — milkut b'sajjetta; icconfondut; mgħaggeb li ma jagħrafx biss jitchellem; mibluh.

Thundering — li jitfa is-sajjetti; cbir ferm; dakshiex; *I was drawing a thundering fish out of the water*, (T. Brown, *Works I, 219)*, cont tiela b'ħuta daks hiex mil l-ilma.

Thurible — censier.

Thuriferous — li iżomm l-incens.

Thurification — ħruk tal incens.

Thurls — mogħdija dejka li tati għal passaggi fil minieri.

Thursday — il Hamis; *Maundy Thursday*, Hamis ix-Xirca.

Thus — hecc; *thus far*, sa hawn; daks hecc.

Thus — incens.

Thwack — tħabbat, tati dakka b'xi ħaġa goffa jew cbira; dakka cbira jew goffa.

Thwaite — xagħra; art (saba) piana u maħduma; lacci (ħut).

Thwart — tfixchel; ixxecchel; tkassar; li ifixchel; ixecchel; iħassar; li jaksam; li isallab; il banc fejn ipoġġu (jokgħodu) dawc li jakdfu.

Thwarter — min iħassar jew ifixchel.

Thwarting — tfixchil.

Thwartship — li kiegħed min-nofs (jittraversa) il bastiment; *thwartship*, min-naħa għal oħra (min-nofs il bastiment).

Thwite — takta; tkaċċat b'sicchina.

Thwittle — sicchina.

Thy — tiegħec.

Thylacine — annimal bħal chelb jew lupu li igħejx bis-serk, jinsab fin-Nova Zelanda.

Thyme — sagħtar.

Thymus — glandula li tigi nofsha fil għonk l-isfel u nofsha fil caxxa tas-sider, ta dana l-isem.

Thymy—collu saghtar; ifuh (riha ta saghtar).

Thyroid—it-tuffiha t'Adam; dic il karkuċa li tidher maħruġa il barra fil gherżuma.

Thyself—int stess.

Tiab / Tiara—trireniu; curuna; diadema.

Tib — mara tad-dinja, prostituta; habibt; *to tib out*, tiscarta u tmur baxx baxx tiehu katra f'xi hanut; *St. Tib's Eve*, katt; Alla jaf; meta id-dubbien jilbes il gistacor.

Tib cat—kattusa.

Tibetan—wiehed mit-Tibet (Asia); lsien (lingua) tan-nies tat-Tibet.

Tibia—il kasba tas-siek; flejguta jew fifra tar-Rumani jew Griegħi antichi.

Tibial—tal kasba tas-siek; tal flejguta suffara jew fifra.

Tic—in-nevralgia.

Tic douloureux—tic dolorù, ugigh cbir fil ghadam tal wiċċ.

Tice—thajjar; iġġaghal.

Tick—kurdiena; tectic tal arloġġ; ittectec bhal ma jaghmel l-arloġġ; timmarca; ticcecchia partiti etc; tilghab fuk il chelma (bla ma thallas jecc titlef jew bla ma icolloc il flus kuddiemec); *to buy on tick*, tixtri bid-dejn.

Tick bean—fażola miż-żghira.

Ticken—drapp tal bordi, tal imtierah jew tas-sakkijiet.

Ticker—arloġġ.

Ticket — biljett tal ferrovija, tren etc; avvis (carta mwahhla mal hajt); biljett b'ismec fuku jew tal vista; ticchetta (carta bl-isem, prezz etc tal haġa); timmarca, twahhal itticchetti; *the ticket*, dic hi jew dac hu (il haġa li tcun trid) *she is not the ticket, you see* (Thackeray, *New Comer*), m'hix dic il mara li irrid, tarax.

Ticket night—serata (f'teatru) a beneficciu ta dawc li ibighu il biljetti.

Ticket of leave—permess li jintghata lill xi priġunieri li johorġu mil habs kabel ma jaghlak iż-żmien tassentenza, taht xi condizionijiet.

Ticking—drapp tal mtierah.

Tickle—taghrax; titgharax.

Tickle my fancy—xorta ta viola ighedulha ucoll *viola tricolor*.

Tickle footed — li m'hux sod, jilghab.

Tickler—li (min) jagħrax; li jati piacir; li ihajjar jew joghġob; xi haġa li tgherfixlec mohhoc jew li tisormoc, jew li ma tantċ tista twiegeb ghaliha malajr; biċċa ghodda, bhal furchetta, tal buttara; ctieb, registru, fejn icunu mniżżlin il partiti tad-dejn, wara xulxin, scond iż-żmien tahhom.

Tickling—taghrix.

Ticklish — li jitgharax; li m'hux sod; li jilghab; *are you ticklish?*, inti titgharax ? (tiehu ?).

Ticklishness—taghrix.

Tid—tari; artab.

Tidal—tat-*tides*.

Tidbit—biċċa tajba, tarija, helwa.

Tiddle—tfissed; tiehu bit-tajjeb.

Tide—żmien; staġun; il frugh u'l mili tal bahar; *to work double tides*, tahdem bi nhar u bil-lejl; *to tide on*, iddum; *to tide over*, tghaddi (teghleb) difficultaijiet.

Tide wave—mewġa li issir meta jiltakghu żewġ mewgiet, l-wahda maghmula mill-attrazioni tax-xemx u l-ohra minn dic tal kamar, ma xulxin.

Tidily—pulit pulit, nadif, bl-indafa collha.

Tidiness—indafa.

Tidings—ahbarijiet.

Tidology—li studiu fuk il frugh u u il mili tal bahar.

Tidy—nadif, pulit; ta żmienu; tal wakt; ġmielu, mdakkas; m'hux hażin (tajjeb ġmielu); *how are you to day?—pretty tidy*, chif int illum ?—m'hux hażin (u hecc).

Tidy—tnaddaf, tirranġa camra etc billi tkieghed collox f'locu; *you had better go to tidy up the patient, room*, ahjar tmur u tirranġa ftit il camra tal marid.

Tie—rbat; rabta; xalpa, ngravata; il beżbuża jew it-toppu ta wara ta parrocca; iż-żagarella jew il kafla ta wara ta parrocca; legatura ta fuk in-noti; torbot jew tghakkad flimchien; *tie beam*, travu li jorbot rjus ta travi ohra arbulati.

Tie dog — chelb feroci li bil fors icollu jinżamm marbut.

Tier (akra *tajer*)—min (dac li) jorbot; fardal tat-tfal.

Tier — ndana; sarbut; ordni (fit-teatru).

Tier-saw — serriek għal ktieħ fit-tond tar-rjus tal madumi etc (li jusaw fil bini tal ħnejjet jew colonni).

Tierce — chejl ta l-imbit etc ta 42 gallun; cartell għal li stivar tal laħam immellaħ etc li jasa 304 libbri; tliet carti ta wara xulxin ta lewn wieħed, ngħejdu aħna naplitana fil logħob tat-trisett etc; it-terza, fl-uri tal Cnisia); posizioni fli żgħirma ta dana l-isem; fil musica, terza maġġuri jew minuri; *arch of the tierce*, ħnejja li gejja bil ponta hecc Λ.

Tierce point — il ponta ta fuk ta trianglu equilateru.

Tiercel — seker, bies (ragel).

Tiercet—terzina (fil poesia).

Tiff—belgħa żgħira; bokka; katra xorb; xorb; ġlieda żgħira; fantasia; daks xej ta pica jew meta wieħed jit-fantas xi ftit; tiggieled; icolloc xi tgħejd; titlewwem; iżżejjen; tirranġa.

Tiffany — gass (ħarir rkik).

Tiffin — colazion; buccun għat-tafia.

Tig—biha (logħba tat-tfal meta jatu id-dakka u jgħejdu "biha").

Tige — il colonna miz-zocclu sal captell.

Tiger—tigra ragel; tifel *groom* jew it-tifel li jeħu ħsieb iż-żwiemel tas-sinjur tiegħu meta joħroġ riecheb; tanc mtakkab fejn jagħsru iz-zoccor (mnejn igħaddi il għasel iswed).

Tigerkin—tigra żgħira; kattus.

Tigh—għalka; post magħluk.

Tight — marsus; dejjak; miġbud; jebes; strett; stis; *a tight rope*, ħabel stis (miġbud, stirat tajjeb); *the stopper is tight in the bottle*, it-tapp marsus fil flixcun; *water tight*, li ma iħallix igħaddi l-ilma ġo fih; *air tight*, li ma iħallix tgħaddi l-aria; *tight*, f'saħtu, tajjeb sewwa; nadif, pulit; fis-sacra, ftit u xejn xurban jew biha; *he was a bit tight*, chien ftit xurban; chellu katra żejda; *they take delight to go neat and tight* (Dampier, *Voyages*), jeħdu piacir imorru (jidru) ndaf u puliti; *the little boy and all are well and tight* (Cowper, *Yearly distress*), it-tifel iż-żgħir u culħadd huma tajbin u f'saħħithom.

Tight / Tighten } tistisa; tistira; tross; trassas; tiġbed; iddejjak; togħla, titla fil prezz; *I believe that the market will tighten up towards the end of the year*, naħseb li is-suk jitla għal ħabta ta l-aħħar tas-sena.

Tightener—kafla, lazz etc biex tis-sicca (takfel) il ħwejjeġ etc; icla bir-ragel; icla ferma.

Tighter – kafla tal vajjina etc; kalfat.

Tightly—stis; stirat; mrassas; jebes ferm; bla mistriħ.

Tightness—rass; djek; ġbid; sacra; ħeffa.

Tights – ħwejjeġ (lbies) issiccat li jilbsu minn taħt dawc li jagħmlu il ginnastica etc; kalziet kasir.

Tigress—tigra mara.

Tigrine / Tigrish } bħal tigra; donnu tigra, kalil; aħrax.

Tike – geru; chelb; bniedem oħxon; comuni jew faxxug; bniedem stramb; kamla (kurdiena) tan-ngħaġ.

Tilbury—xorta ta carrozza b'żewġ roti.

Tile—xriec; tgħatti; issakkaf bix-xoroc; *tiled*, msakkaf bix-xoroc; *tiler*, min isakkaf id-djar etc bix-xoroc; dac li jokgħod fil bieb (il purtinar) ta loġġa tal mażuni ; *tile kiln*, fejn isir iċ-ċlamit għat-tiskif.

Tilery—fejn isiru ix-xoroc.

Till — caxxa (caxxun) tal flus f'banc ta ħanut etc; tagħżak, taħdem l-art; sa, sa chemm; *till the break of day*, sa't-tbexbix; *till now*, sa issa; *till then*, sa dac iż-żmien.

Tillable—(art, raba) li jista jin-ħadem jew jingħażak.

Tillage — ħidma (xogħol) tal art jew tar-raba.

Tiller—għażżiek, ħaddiem l-art; xitla, sigra żgħira li kegħda ticber jew li għadha tielgħa; zocc tal kamħ; caxxa (caxxun) tal flus; il-laċċ tat-

tmun; ittalla bgħula jew zcuc ġodda mill għeruk.

Tillering—rimi, titlih ta frieghi ġodda.

Tiller rope—il ħabel li icun marbut mal laċċ tat-tmun.

Tilly fally — puh ! x'għarucasa !

Tilmus—it-tiġbid tal firxa, is-sinjal li il marid icun mdejjak jew li wasal biex imut.

Tilt—tinda ta dgħajsa etc; logħba, eserciziu militari meta is-suldati imorru għal xulxin bl-alabardi fuk iż-żwiemel; xeħta (timjil) il kuddiem; tgħatti (dgħajsa etc) bit-tinda; tkiegħed bittija, barmil etc immejjel; tmejjel barmil etc biex tisvojtah; titmejjel; titgħawweġ.

Tilt boat – dgħajsa bit-tinda.

Tilth—art maħruta, maħduma, u lesta; ħidma (għeżiek etc) tal art.

Tilt hammer—martell cbir li jaħdem bin-nar (bil macna).

Tilt yard—il post fejn jiltakgħu biex jiccumbattu bl-alabardi.

Timbal—timpani (bħal tambur jew catuba).

Timber — njam; travu; tgħammar bl-injam jew bit-travi; tagħmel il bejta; tgħammar fuk siġra; dic il passata (bordura) martora etc f'libsa (ġlecc etc) ta xi sinjur, mħallef etc; il mitra, curuna etc li icun hemm fuk arma.

Timber sow—susa (duda ta li njam).

Timber toe – siek tal għuda; wieħed li għandu sieku tal għuda.

Timber wain—carru għal ġarr tal injam, travi etc.

Timber worm—is-susa tal injam.

Timber yard — maħżen jew bitħa fejn iżommu l-injam.

Timbre—timbru (fil musica).

Timbrel—timpani, bħal tambur jew tamburlin li jusaw fil musica.

Timbrology—li studiu fuk il (tal) bolli (francobolli) tal ittri.

Timbrophily — (bħal *philately*) li studiu fuk il (collezioni tal) bolli jew francobolli tal ittri.

Time—żmien; ħin; wakt; età; ħabta, temp (fil musica); tagħmel bil, jew fil, ħin; tagħmel fil wakt; tirregula l-arloġġ; iżżomm it-temp fil musica; *in good time*, fil ħin, sewwa; fil wakt; fortunatament; bix-xorti; *nick of time*, fil ħin sewwa; fil wakt precis; *time enough*, kabel il wakt; sewwa fil ħin; *time out of mind* jew *time immemorial*, żmien ilu; ilu ferm; fl-antic ferm; fi żmien żemżem; *to kill time*, tgħaddi iż-żmien; titlajja ma tagħmel xejn; *to lose time*, titlef iż-żmien; tmur lura (arloġġ); *time ball*, il ballun tat-tir jew ta nofs inhar (li malli jinżel jispara it-tir); *time book*, registru ctieb għal ħin tax-xogħol tal ħaddiema; *time detector*, rigistru, sinjal jew marcatur għal dawc li icunu għassa biex juru li f'dac il ħin chienu fejn chien imisshom; *time fuse*, miċċa li tieħu (takbad) bil ħin; *time honoured*, antic tant li jistħokklu kima; *time keeper*, arloġġ, cronometru; tajmchiper, wieħed (impiegat) biex jirregistra il ħin, u innies tax-xogħol f'fabbrica etc; *time piece*, arloġġ.

Time pleaser—min jaddatta ruħu jew jokgħod għal fehma ta culħadd jew għal opinioni chif tcun sejra, minn għajr ma imieri xejn.

Time table—orariu, carta etc fejn hemm immarcati il ħinijet tax-xogħol, tat-tluk ta vapur tal art, lanċa etc; tavola (carta) li turi chemm tiswa cull nota tal musica.

Timeful—cmieni, fil ħin.

Timeless—li m'hux fil ħin, fil wakt jew fiż-żmien; ta dejjem.

Timely—bicri; cmieni; fil ħin; fil wakt; fiż-żmien.

Timer — arloġġ bil minutieri tal quarti u'l minuti.

Timid — beżżieħ; mistħi; bla ħila; timidu.

Timidity — biża; mistħija; nukkas ta ħila.

Timidly—bil beżgħa; bil mistħija.

Timidness—ara *timidity*.

Timing—żamma, regular tat-temp fix-xogħol ta macna etc.

Timist—min iżomm it-temp fil musica.

Timocracy — timocrazia, gvern f'idejn nies cbar sinjuri benestanti ta pajjis.

TIMONEER—tmunier.
TIMOROUS—beżżieħ; bla ħila; mistħi.
TIMOROUSLY—bil biża.
TIMOTHY GRASS—ħaxix bħal widna, għal l-ichel (magħlef) tal bhejjem.
TIN - landa; flus; ħbub; ticsi bil-landa; tagħmel laħam etc fil-landa; tal-landa; *a tin canister*, bott (caxxa) tal-landa
TIN GLASS—stann.
TIN GLAZE—il-lustru (verniċ) li jatu lill affarijiet tal fajjenza.
TIN SMITH—landier.
TINCHEL—ħafna caċċaturi li jokgħodu kagħda b'mod li idawru minn cullimchien, u igibu fin-nofs biex jistgħu jakbdu, ċriev etc.
TINCT—tiżboħ; miżbuħ.
TINCTORIAL—taż-żebgħa; tal-lewnijet jew culuri
TINCTURE—lewn; żebgħa; ħjel; essenza ta xi xorb jew ichel; tiżboħ; tlewwen; (fl-armi) metall; lewn; pil.
TIND—tkabbad; taħrak.
TINDAL — ufficial Indian impiegat fl-India.
TINDER—lixca.
TINE—sinna ta midra jew ta furchetta: furchetta; incwiet; dwejjak; tagħlak; iddawwar b'ħajt etc; tkabbad; taħrak.
TINEA—falza.
TINED—bis-snien bħal furchetta etc.
TINFOIL—folji rkak tal-landa.
TING—tocc, dakk, leħen (cencil) ta kampiena; iddokk bħal kampiena; iccencel; il camra f'tempiu tac-Cinisi fejn icun hemm l-idolu.
TINGE — lewn; żebgħa; tlewwen; tiżboħ.
TINGENT—li jiżboħ; li jati il-lewn.
TINGLASS—xorta ta bismut.
TINGLE — iżżanżan; ittextex (widnejn); tnemmel (bħal meta torkod siekec jew idec).
TINGLING—żanżin fil widnejn; tnemmil: tinghiż.
TINK — iddokk, iżżarżar, bhal meta iddokk kampiena.
TINKER—min isewwi li stanjati ctieli etc kodma jew mtakkbin; issewwi li stanjati etc.
TINKLE — iccencel; iccechcec; cechcica; cencila; tocc; ħoss bħal dac ta ħabta ta żewġ stanjati, ctieli etc flimchien.
TINMAN — min jaħdem jew jinnegozia fil landa.
TINNER—min jaħdem fil (miniera tal) landa.
TINNIENT—li fih (li jagħmel jew jati) ħoss, tocc, jew leħen ċar.
TINNING—stanjar, chisi bil landa.
TINNY -li fih ħafna landa; li idokk bħal, jew li fih leħen jew ħoss ta, landa.
TIN PLATE – folietta (pianċa rkieka) tal ħadid maħsula bli stann jew bil-landa; pianci tal ħadid mħallat bli stann.
TINSEL — pannella; lama (drapp minsuġ bil ħarir u'l ħajt tal fidda); ħaġa li tlellex u li ma tiswa xejn; ħaġa żgħira, xejxi biss sustanza xejn; tindura (ticsi) bil pannella; tlellex.
TINT—lewn; żebgħa; tiżboħ; tlewwen.
TINT—mitluf.
TINTAMAR—ħsejjes u għajjât ta storbiu u frattaria; għajjât u twerżik ta għageb.
TINTINNABULANT—tal kniepel u iccencil jew iddakk tagħhom.
TINTINNABULUM—kampiena; tilar etc bil kniepel għad-dakk ta xi biċċa opra musica f'teatru, circlu etc.
TINTO—mbit tal Madera aħmar.
TINWARE—affarijiet tal landa, stanjati, ctieli etc.
TINY — ċchejchen; ċchejcun; żgħajjar; *when I was a little tiny boy*, meta cont għadni tifel daks nakra, jew ċchejchen.
TIP — karnuna; ponta; vajlora; il beżżul ta becc ta gass etc; il pinzell tax-xagħar (tal gemel) li bih l-induratur jarfa il pannella meta icun jindura; il pasta li jagħmlu minn gewwa fit-tromba tal cpiepel il cappillari biex iżommuha jebsa; ħadida (pianċa żgħira) li jagħmlu li scrapan fit-taccun taż-żraben biex ma jitteclux; dakka żgħira (messa chemm chemm) fuk li spalla etc; il mazcan etc ta barriera; manċa (ħlas ta flus, jew xi sold) li wieħed jati lis-sefturi, xi camrieri ta cafè etc; belgħa, tazza brandi jew

xorb 'jehor;' tagħmel, toħroġ, il ponta jew il karnuna; tagħmel jew ticsi tarf ta ħaġa b'vajlora; tmiss jew tati dakka (fuk spallejn xi ħadd etc) chemm chemm; tarbula carrettun biex tixħet fl-art it-tagħbija; tati il manċa jew xi ħaġa tal flus lil xi sefturi, camrieri etc; tati, tnewwel; *to tip off liquor*, tmejjel flixcun etc b'mod li tkattru u ma tħalli xejn fih; *to tip over*, titgherbeb; taka; *to tip the wink*, tagħmeż, tagħmel issinjal billi tagħlak ftit għajnec; *to tip up*, tarbula carrettun jew barmil biex tbattlu sewwa milli icollu.

Tip-cat } il mazzun, logħba
Tip cheese } tat-tfal.

Tip-paper – carta ħoxna li jusaw il cappillari għat-tromba tal cpiepel biex iżommuha jebsa.

Tippet—farbalà.

Tipping waggon—carrettun li tista tarbulaħ lura biex tixħet fl-art it-tagħbija, bla ma iżżarma iż-żiemel etc.

Tipple — tixrob; tiddrinchia; tlaħlaħha; tischira; taħrakha; torbot katet ta tiben fi mniezel għamla ta coppla.

Tipple—xurban, fis-sacra; biha.

Tippler — supplicant, wieħed bil ħanut tax-xorb.

Tipsify—issaccar bix-xorb.

Tipsiness – sacra.

Tipstaff – cuntistabbli; żbirr.

Tipsy – xurban; fis-sacra.

Tipsy cake — bħal panidispanja mxarba fl-imbit etc u mdawra bil lewż li tittiechel mgħollija bil *custard*.

Tipt—fis-sacra; xurban.

Tip tilted – (flus, munita) bix-xifer jew bic-circu mgħawweġ.

Tip toe – fuk ponot subgħajc; logħla; timxi fuk ponot subgħajc, bil mod il mod, bla ħoss; bis-schiet; *to be* jew *stand on tiptoe*, tokgħod all-erta, lest u attent.

Tip top — l-aħjar nett; l-iprem; l-ogħla nett.

Tiptopper — ħaġa (annimal etc) mill-iprem jew mill-aħjar nett.

Tirade—prietca etc fit-tul jew discursata twila li ma tispaċċa katt.

Tire—tiżijn (ornament) għar-ras; armâr; fardal tat-tfal (bla cmiem); filliera; sarbut; circu tal ħadid ta rota; rota ta vagun etc ta vapur ta l-art; għaja; tgħajji; iddejjak; ixxabba; tgħeja; tiddejjak; tixba; takbad u tkatta bil munkar u dwiefer (bħal ma jagħmel seker meta jakbad xi għasfur); *tirebolt*, vit (musmar) li jorbot ic-circu tal ħadid mal corvu tar-rota; *tire press*, macna (armâr) biex idaħħal ic-circu tal ħadid firrota; *tire woman*, mudista tal cpiepel; mara li tieħu ħsieb tirranġa jew tindrizza is-sinjura taħha.

Tired—għajjien.

Tiredness—għaja.

Tiresome — li igħaji, ixabba jew idejjak; fitt; siccanti.

Tiring room – il camra fejn in-nisa etc. imorru jirranġaw (jindrizzaw) kabel jidħlu it-teatru.

Tiro—ara *tyro*.

Tirocinium—novizziat; bidu; lewwel żmien fis-servizz.

Tironian—noti, chitba bħal stenografia, tar-Rumani antichi.

Tis (f'loc *it is*)—hu, hua.

Tisic (f'loc *Phthisic*)—tisi, marsuttin, mard rkiek jew tas-sider.

Tisri – lewwel xahar tas-sena tal Lhud.

Tissue – drapp tal ħarir; imbruccat; rita; tinseġ drapp tal ħarir jew imbruccat; *tissue paper*, carta strazza.

Tit – ħaġa żgħira daks nitfa; bicca żgħira; buccun; żiemel żgħir; mara ċchejcna donna ticca jew daks nakra; dakka (messa) chemm chemm; *tit for tat*, patta para patta; ħaġa titpatta bl-oħra; chif tagħmel jagħmlulec.

Titan – Alla falz (msemmi fil Mitologia) alla tax-xemx; is-sitt waħda mit-tmien satelliti ta Saturnu; isem ta metall.

Titbit – biċċa tajba; buccun tajjeb.

Tithable — suggett għal ħlas tal egħxur jew dieċmi.

Tithe – mil għaxra waħda li tati l-art li bid-dritt tmiss il Cnisia; magħxar; dieċma; iddaħħal, tiġbor il egħxur jew id-dieċma; tħallas id-dieċmi jew l-egħxur.

Tither – min jiġbor id-dieċmi.

Tithing – ġbir jew ħlas ta dieċmi; ġabra ta għaxar familji igħammru

ħdejn xulxin li chienu jagħmlu tajjeb lir-Re tal mgiba ta wieħed lil jeħor.

TITHONIC—tar-raggi tax-xemx jew tad-dawl li ġħom (jagħmlu) effetti chimiċi.

TITILLATE—tagħrax.

TITILLATION—tagħrixa.

TITLARK—alwetta, bilbla.

TITLE—titlu; isem; jedd; tati il jedd; issemmi; tati isem jew titlu; issejjaħ.

TITLE LEAF }
TITLE PAGE } il frontispiziu, il faċċata ta ctieb, lewwel waħda, fejn icun hemm l-isem tal ctieb, l-autur, id-data etc

TITLE ROLE—l-isem ta opra tat-teatru.

TITLED—li għandu titlu, nobbli.

TITMOUSE—buchajla (għasfur).

TITLER—daħca minn taħt; ħaxixa ħażina (sicrana) li ticber mal kamħ u tagħmel il ħsara; tidħac minn taħt; tagħmel ċaklembuta.

TITTER TOTTER—tagħmel ċaklembuta; nixenghel, m'hux sod; jilgħab; bix-xejra.

TITTLE—nitfa chemm xejn; farca waħda; daks xejn; tlablab; isserser.

TITTLE TATTLE—tpaċpiċ, tlablib, cliem fieraħ; paroli; tpaċpaċ; tlablab; titchellem fieraħ; tipparolia.

TITUBATE—titfixchel.

TITULAR—titulari; tal isem jew tat-titlu biss

TITULARY—li għandu isem, titlu, jew jedd.

TITWARBLER—buchajla (għasfur).

TIVER—nogħra li biha jimmarcaw il muntuni etc.

TIVY—malajr malajr; bil għaġġla.

TO—lill; lejn; *to and again* jew *to and fro*, l'hawn u l'hemm (il kuddiem u lura jew il fuk u l-isfel); *face to face*, wiċċ ma wiċċ.

TO-DAY—illum.

TO-MORROW—għada; *to-morrow never comes*, katt, jew meta id-dubbien jilbes il gistacor.

TO NIGHT—il-lejla.

TO YEAR—dis-sena.

TOAD—xorta ta żrinġ cbir.

TOAD EATER—bniedem impustur li jagħmel u jokgħod għal collox biex jinħabb u jakla xi ħaġa mis-superiuri tiegħu.

TOAD FISH—ħamiema; pixxi ajcla (ħuta).

TOADSTONE—xorta ta gebel li jakbad.

TOADY—ara *toad eater*.

TOADYISM—mgiba (għamil) ta *toad eater*.

TOAST—crustina ħobż mixwija; xorb bis-saħħa ta xi ħadd; min jixrob bis-saħħa; tixwi il ħobż; tixrob bis-saħħa ta, *to have on toast*, tgħallat; tidħac bi; tinganna; *toast master*, min (dac li) fi pranzu etc. jipproponi li jixorbu bis-saħħa ta dic u ta dac; *toast rack*, bħal xtilliera żgħira fejn jingiebu il crustini tal ħobż mixwija fuk il mejda; *toast water*, ilma fejn icunu xarbu fih il crustini tal ħobż mixwija li jatu lix-xjuħ (invaldi).

TOASTER—min jixrob bis-saħħa ta xi ħadd; min jixwi il crustini tal ħobż; furchetta jew seffud etc. biex iżżomm il crustini tal ħobż sa chemm jinxtewa.

TOASTING FORK—furchetta għaxxiwi tal crustini tal ħobż.

TOAT—il makbad tal varloppa.

TOATER—trumbettier.

TOBACCANALIAN—fumatur, wieħed li iħobb ipejjep ferm.

TOBACCO—tabacc; *tobacco cutter*, marlazz għat-tkattiħ tat-tabacc.

TOBACCO PAPER—carta tas-sigarretti.

TOBACCO PIPE—pipa; *tobacco pipe clay*, pipa tal galif.

TOBACCO POUCH—borża għat-tabacc.

TOBACCO STOPPER—cuperċ ta pipa.

TOBACCONIST—min ibiħ tabacc, sigarri etc.

TOBAGO—isem ta gżira tal Indji tal Punent.

TOBINE—xorta ta drapp tal ħarir li jusaw għal ħwejjeġ.

TOCOLOGY—ix-xienza tal ostetricia jew tal kwiebel (trattat fuk il ħlas).

TOCSIN—kampiena cbira li idokku bħala sinjal għal ajjut meta jiġri xi ħaġa.

TOD—pis ta (tant) suf; pis (użin) ta

28 libbra; volpi; ħaxix folt; siġar b'ħafna werak (bħal liedna folta etc); tiżen suf etc (li igib 28 libbra pis).

TODDLE — tferċaħ, timxi mfercaħ jew tixxenghel (bħal ma jimxu it-tfal meta jitilku jimxu)

TODDY - ponċ tal whisky etc, *a whisky toddy* jew *whisky hot*, ponċ tal whisky.

To DO - għageb, għaġġla.

TODY — għasfur bħal ċawla bajda.

TOE — saba tas-siek; difer iż-żiemel etc minn kuddiem; il ponta (fejn tigi il mascaretta) ta żarbuna; tàti dakka bil ponta taż-żarbun; tmiss linja bil ponot ta subgħajc; *to turn up the toes*, tmut.

TOE CALK—biċċa (pianċa) bis-snien fit-tarf ta nagħla ta żiemel, kuddiem, biex iżomm li ma jiżlokx meta icun miexi fuk is-silġ etc.

TOFF—petitu, għandur; żabicott.

TOFFY—ħelu bħal penit jew caramelli.

TOFT — ħafna siġar jicbru ħdejn xulxin; dar antica.

TOG — tlibbes; tilbes.

TOGA—toga, bħal mantell (lbies tar-Rumani antichi).

TOGATED — liebes it-toga; bit-toga.

TOGETHER — flimchien; *together with*, ma; flimchien ma.

TOGGED - liebes.

TOGGERY—lbies; ħwejjeġ ta lbies.

TOGGLE — cuċnill ; dic il cavilja (bħal musmar) tal għuda li icollom fit-truf il bandieri biex dawn jidħlu fl-accetta jew it-tokba tal ħabel u tisaha fl-arblu etc.

TOGS—ħwejjeġ (ta lbies); *look at his togs etc* (Dickens, *Oliver Twist*), ħarsu lejn ħwejġu (il ħwejjeġ li jilbes).

TOIL—tħacchic; xogħol jebes; tbatija; tħacchec; tagħmel xogħol jebes; tbati; *toil drop*, għarak tal ġbin, għarak tat-tbatija jew tax-xogħol jebes.

TOIL—xibca (għal trabocc).

TOILER — ħacchiec; min jaħdem u ibati f'xogħol jebes.

TOILET—twaletta; xcora għal ħwejjeġ ta bil-lejl; *toilet glass*, mera tat-twaletta; *toilet service*, sett tat-twaletta.

TOILFUL—ħaddiem ħacchiec għax-xogħol.

TOILINETTE — drapp Germanis; il medda suf u it-togħma ħarir.

TOILLESS — meħlus mix-xogħol u mit-taħbit.

TOILSOME—tat-tbatija; jebes

TOISON — is-suf mġiżż ta mogħża.

TOISON D'OR—il Haruf mkaddes.

TOKARY — xorta ta mbid Ungaris li jagħsruh mil għeneb abjad.

TOKEN —sinjal; għeliem; simblu; ricordiu; tifchira; *accept this bouquet as a token of respect*, accetta dan il bucchett bħala sinjal ta rispett; *by token* jew *by this token* jew *by the same token*, bi prova ta dan, jew biex nuric chemm hu sgur, jew biex nassigurac milli kiegħed ngħejdlec.

TOKEN MONEY—flus li jiswew actar b'milli huma mexjin

TOL - tneħħi.

TOLA — pis (użin) għad deheb u'l fidda fejn igib bejn wieħed u jeħor 180 granell.

TOLD —jena għedt, hu kal etc.

TOLE — tħajjar (tillixxa).

TOLEDO — xabla spanjola ta lama tajba ferm.

TOLERABLE — li jinħamel; li igħaddi; li hu hecc hecc; passabbli.

TOLERANCE — ħmil.

TOLERANT — li jaħmel; li jissaporti; bniedem (wieħed) li jammetti jew li jokgħod għal cull religion, li ma igħejd xejn u la għal dic u l-ankas għal din ir-Religion.

TOLERATE—taħmel; tissaporti; tittollera; tħalli igħaddi collox.

TOLERATION — ħmil.

TOLIBANT — turbant.

TOLL — ħaraġ; ħlas biex tgħaddi minn xi mchien; tinkir (tocchi sinjal ta mewt etc) bil kampiena; tħallas jew iddaħħal ħaraġ; tnakkar (iddokk tocchi) bil kampiena; *toll* (fil-ligi) tneħħi, twarrab, tvaca.

TOLLABLE — li għandu iħallas il ħaraġ.

TOLLAGE—ħlas ta ħaraġ.

TOLL BAR — rota li timmarca innies u cull min jgħaddi minn post li

ħallas il ħaraġ jew id-dritt biex igħaddi.

Toll booth—dwana; ħabs; ticcalzra.

Toll bridge—pont li biex tgħaddi minn fuku trid tħallas.

Toll corn—kamħ; tgħam li jittieħed għat-tħin fil mitħna.

Toller—min idaħħal il ħaraġ jew ħlas għal xi mogħdija minn xi mchien; min inakkar (jew idokk tocchi) b'kampiena

Toll gate—bieb (daħla) fejn tħallas il ħaraġ jew flus biex tgħaddi minn xi mchien

Toll man—ragel li jiġbor (idaħħal) il ħaraġ jew il ħlasijiet tan-nies biex igħaddu minn xi mchien.

Tolmen — ħaġra cbira tad-Druidi bil mogħdijet (tokob) gewwa fiha.

Tomahawk — rixa (mannara) tal Indiani, magħmulha minn gebla jebsa bix-xifer u mancu; tati dakka jew toktol b'din il mannara.

Tomato—tuffiħ tadam; tadama.

Tomb—kabar; tidfen·

Tombed—midfun.

Tombstone — gebla; lapida (rħama etc) ta fuk kabar.

Tombac—taħlita ta ram aħmar u żingu.

Tomboy — tifel; bniedem pastas (vili); żiemla, tifla sabi.

Tomcat—kattus.

Tome—tom (volum) ctieb.

Tomelet—volum (ctieb) żgħir.

Tomentose — mgħotti bix-xagħar twil u immaljat.

Tomfool—ibleh; ħaġa belha.

Tomin—użin (pis) ta 12 il granell (tal argintieri).

Tommy—ħbejża ta sold; ħobż etc li jatu lill ħaddiem floc salariu.

Tomorrow—għada.

Tompion—tappiera (tapp) ta canun; il cuxxinett jew *pad* ta timbru etc; registru (tapp bil vit) ta flawt etc.

Tompoker — babaw, ħaġa, biex tbażża it-tfal.

Tomtig—tifla żiemla, sabi, sfrenata.

Tomtit—buchajla (għasfur).

Tomtom—tambur li jusaw fl-India.

Ton—tunnellata (pis ta 2240 libbra).

Ton—il moda.

Tonal—tat-tôn.

Tonality—ntunâr, intonazioni.

Tone - tôn, leħen; carattru, disposizioni, il chif jew mod; tintona; *all in a tone*, unanimi, flimchien; *to tone down*, tintona (tirranġa) il culur jew il-lewnijiet bl-ombri etc ta quadru.

Toned—intunat; *toned paper*, carta lewn il crema.

Toneless - bla ton; stunat.

Tong—lsien ta boccla; takbad bli mkass jew bil molla.

Tongs—forbci; molla jew mkass tan-nar, etc.

Tongue—lsien; lingua (lsien); nazion; il-labra jew is-sinna ta boccla; minċott; il gilda bħal lsien ta żarbun li tiġi taħt il ktieli; titchellem; tgħijd; iċċanfar; tgħajjat ma; tugża; ixxandar li wieħed icun għamel; *to have at* (jew *on*) *the tip* (jew *end*) *of the tongue*, icolloc ħaġa (tcun taf ħaġa) fil ponta ta lsienec; *to give tongue*, tinbaħ, tgħajjat, bħal clieb tal caċċa wara l-annimali li icunu jiġru; *to hold one's tongue*, tiscot; issicchet lsienec; *to wag one's tongue*, titchellem fejn ma imissecx; *tongue grafting*, tlakkam (siġar) billi iddeffes fergħa ta siġra ġo zocc ta siġra oħra; *tongue tie*, il ħajta li actarx icollhom it-tfal fi lsienhom; torbot lsien xi ħadd; tagħlaklu ħalku; *tongue tied*, li għandu il ħajta fi lsienu.

Tonic—tonicu, ułiek; in-nota chiavi ta scala.

Tonnage—tunnellaġġ.

Tonous—bil-leħen, ntunat.

Tonsil—tonsilla, glandula għamla ta lewża li minnhom hemm tnejn waħda cull naħa fid-daħla tal gherżuma.

Tonsile—li jista jinkata barra.

Tonsillitis — tonsillite, nefħa fittonsilli.

Tonsor—barbier, parrucchier; min jakta ix-xagħar.

Tonsorial—ta barbier.

Tonsure—ktiħ ix-xagħar; circa; tonsura.

Tony—balalu, ħaġa belha.

Too—ucoll; *and too*, u fl stess wakti

too much, wisk; *too little*, ftit (jew żgħir) ħafna.

Took—temp passat ta *take*; *I took*, jena ħadt.

Tool – għodda; strument; *a poor tool*, bniedem (wieħed) li ma tantċ icun jinkala (jiswa) għal ħaġa; *tool chest*, caxxa tal għodda; *tool holder*, hemm fejn tpoġġi il furmatur etc meta tcun taħdem fit-torn jew issonn fuk il mola; *tool stone*, ġebel (ħaġar) għamla ta bajda etc li l-antichi chienu jusaw bħala għodda u daż-żmien bħala mażżri (f'loc ċomb) għax-xibca jew għażel tal ħut etc.

Tool – taħdem bil għodda; issuk carrozza, diligenza etc.

Tooled ashlar — ġebel (cantun) minġur u mibrux fil bini tad-djar etc.

Tooling — l-ornamenti li jagħmlu il-librari (dawc) li jillegaw il cotba, fil koxra tal ctieb.

Toolyc—ġlieda; takbida; tiġġieled.

Toom—tisvojta; tferraħ; post fejn jixħtu it-terrapien etc.

Toot—tagħmel ħoss; tifli; tara sewwa; titchixxef; tokgħod fil għoli fejn tidher; iddokk bħal karn jew flawt; dakka (għajta) bil karn jew b'suffara.

Tooth—sinna; togħma; *tooth and nail*, b'chemm wieħed icollu saħħa u ħila; b'saħtu collha; *tooth drawer*, dentista, min jakla is-snien; *tooth key*, strument (għodda) li biha jakalgħu issnien; *tooth pick*, biċċa kasba jew pinna rkieka għat-tnaddif tas-snien; *tooth powder* jew *tooth paste*, trab etc għat-tnaddif tas-snien; *tooth ache*, ugigħ tas-snien; *tooth edge*, tidris (tas-snien).

Toothful – collu snien; li fih togħma tajba; li itiegħem; belgħa whisky, rum etc.

Toothing—dawc rjus tal cantuni li iħallu il barra fix-xifer tal ħajt ta dar biex meta jibnu ma ġembha isibu illest

Toothing plane – ċana denti.

Toothless—bla snien.

Tootle – issaffar, tpespes bil mod jew ħelu ħelu; in-noti li cultant jitfa bil flawt wieħed li ma jafx idokk sewwa.

Top—kuċċata, ponta; żugraga; il wiċċ ta ħaġa; il koffa f'arblu ta bastiment tal gwerra etc; il faxxa ta fuk ta dahar ta siġġu; il gewża bi tliet sguxxaturi jew canali li jusaw il curdari biex jobormu il capi u jagħmlu ic-cimi u ħbula; togħla; tcun ogħla minn collox; tgħaddi lil culħadd; tisbok; tgħatti il kuċċata jew il ponta; tkaċċat; togħla; titla fuk il kuċċata; *top of the tree*, il fuk nett, l-ogħla post, l-aħħar grad ta impieg etc; *top and bottoms*, ftajjar (għagina) mixwijin għat-tfal; *top boots*, sdvali bit-tromba tal gild isfar etc għal dawc li jircbu iżżwiemel; *top cloth*, incirati biex igħattu il brandi tal baħrin etc; *top coat*, overoll; *top dress*, tati id-demel ir-raba fil wiċċ; *top filled*, mimli sa fuk nett; *top gallant*, (kala, kluħ) il pappafic; *top hamper*, cull ma icun żejjed (cimi etc) fuk cverta ta bastiment; *top heavy*, bil pis il fuk (li jegħleb bil pis); *top knot*, toppu fuk ras ta għasfur etc.

Topaz – tupaziu.

Tope – ħafna siġar jicbru ħdejn xulxin; mazzola (ħuta pistin); bini bħal tumlu jew coppla li jagħmlu l-Indiani għal Budda (Alla falz taħhom); tleg-leg; iddechdech; tixrob.

Topee—elmu tas-sufri etc; cappell tas-sufra.

Toper—sacranazz; sponża.

Toph – bħal tumur fuk il għadma jew fuk xi ġog.

Tophaceous – mrammel, collu żrar jew ċgħak rkiek.

Tophet — l-infern (chif isejħulu Lhud).

Topiary — mfassal bħas-siġar etc billi jaktgħulhom il frieghi bli mkass għal forma jew gost li iridu.

Topic—il ħaġa jew is-suggett li fuku nitħadtu; argument; duwa etc li jordnaw it-tobba għad-dlic ta minn barra.

Top man } ir-ragel ta fuk meta
Top sawyer } icunu jisserraw bil lupa.

Top mast – l-arblu tal gabia.

Topmost – tal kuċċata nett.

Topographer—min jaf it-*topography*.

Topographic—tat-*topography*.

Topography—topografia; id-descrizioni jew tifsir ta xi mchien bħal ma hu pajjis, belt, raħal etc.

Topolatry—adurazioni; kima li xi nies jatu lill xi post, belt etc.

Toponomy—registru tal ismijiet ta bliet, rħula etc.

Topper—min jisbok jew igħaddi; xi ħaġa superiuri; lima (għodda) ta dawc li jaħdmu li mxat; biċċa sigarru; it-tabacc li jibka fil kiħ tal pipa meta tintefa.

Topping — ta fuk nett, l-ogħla; l-aħjar nett, il fjur; tkaccit ta kuċċata jew tal ponta ta ħaġa.

Topping lift—ic-cima li biha tisa jew ittalla pinnur jew bûm ta arblu ta bastiment.

Topple—titgherbeb; taka minn fuk nett; tixhet minn fuk għal isfel; tgherbeb.

Top proud—mimli jew minfuħ bih in-nifsu li ma jistax icun actar.

Topsy turvy—ta taħt fuk; bil maklub.

Toquet—cappell (bonnet) tan-nisa.

Tor—torri, turretta, għolia gejja bil ponta.

Torch—torċa; *torch light*, dawl tat-torci.

Tore—temp passat tal verb *tear*, jena kattajt, hu katta jew ċarrat etc.

Toreumatography — ix-xienza jew l-arti ta li scultura; descrizioni ta li scultura jew bass riliev antic u ta dażżmien.

Toreutic — scultura rfinata; figuri ta li scultura ta njam jebes, avoriu etc.

Tòrment—turment, tirtura, ugigħ, dieka.

Tormènt—twaġġa; iddejjak; titturmenta; tati it-tirturi.

Tormenter } min (dac li) idejjak;
Tormentor } jitturmenta jew iwaġġa; min jati it-tirturi.

Tormina—colica, liwi fl msaren etc.

Torn—mkatta, mċarrat.

Tornado—riefnu, tromba tar-riħ.

Torose—bil ħtiebi, m'hux wieti jew lixx.

Torpedo—il ħaddiela (ħuta); torpedini; *torpedo boat*, torpediniera; *torpedo net*, xibca għat-torpedni.

Torpent } mħaddel, rieked; ma jiċ-
Torpid } ċaklakx, mejjet, ċass.

Torpitude—ħedla.

Torpify—trakkad; tħaddel.

Torpor—ħedla, swied il kalb.

Torque—bħal giracoll jew id-dudu li chienu jilbsu f'għonkhom fl-antic in-nisa tal Grecia etc.

Torqued — mgħawweġ bħal serp (delfin, forma li kgħeda bħal: S).

Torrefaction—nxief bis-sħana jew bin-nar; xiwi; tbaschit; tixwit.

Torrefy—tnixxef, tkarkaċ, tbascat bis-sħana tan-nar.

Torrent—ħamla; wied; li jiġri bħal ħamla jew wied; *torrent bow*, il kawsalla li tidher fl-ilma li icun nieżel jew iċarċar minn xi mchien.

Torrential—tal (bil) klial; *torrential rain*, xita bil klial.

Torrid—li jaħrak jew jicwi; *torrid zone*, iż-żona torrida, dic il faxxa (wesgħa) ta art fil globu li tigi bejn it-tropici fejn is-sħana tcun cbira ferm.

Torridity } sħana, ħruk jew chiwi
Torridness } cbir.

Torrock — ciefa (tajra bħal gawwija).

Torse—curuna, scartoċċ mibrum (ara *torso*).

Torsel—ħaġa mibruma.

Torsibility — ħalla ta brim ta ħabel etc.

Torsion—brim, barma.

Torsk—ħuta bħal baccaljaw.

Torso—gisem ta bniedem jew statua bla ras, bla dirgħajn, u bla riġlejn.

Tort—tort, ħsara, flagell, castig, ingiustizzia; stis (ħabel).

Tort feason—min jagħmel xi tort jew xi ħaġa ħażina, xi ħsara etc.

Tortile—mibrum; milwi; mkagħwex.

Tortion—turment, turtura.

Tortious—li jagħmel il ħsara, cattiv.

Tortive—mibrum, milwi; mkagħwex.

Tortness - stiràr ta ħabel.

Tortoise—fecruna tal art; *tortoise*

shell, koxriet il fecruna; mnakkax; tartuca (tartaruga).

Tortoix — xorta ta serp.

Tortuous — mgħawweġ; mkagħwex.

Tortuousness / Tortuosity } tgħawiġ; tkagħwix.

Torture — uigħ aħrax; turtura; tati ugigħ aħrax jew turtura; tittortura.

Torturer — min jati it-turturi.

Torturous — li jati it-turturi; li iwaġġa ferm, li jaħkar.

Torus — gwarniċa dwar colonnna il fuk mil pedistall.

Torvous — wiċċ aspru jew mkit, mkarras (wiċċ jew ħarsa).

Tory — conservattiv (wieħed mil partiti tal Inghilterra contra il *liberali*).

Tose — tomxot is-suf

Tosh — xorta ta mantell; mkassas pulit.

Toss — xħit; twaddib; tkabiż; tixħet; twaddab; tkabbeż; *to toss the head*, ittalla rasec il fuk bis-salt; *to toss out*, tilbes; tiddandan; *to toss up*, tgħalli il flus; *I'll toss you for it*, ngħallilec sold etc u naraw x'jigi, wiċċ għalic u regina għalija etc; *to toss off*, tibla f'belgħa waħda grog jew tazza xorb; *to toss the oars*, tarbula li mkaddef b'sinjal ta tislima; *to win the toss*, tirbaħha (tinzertaha, billi dac li tgħejd jew wiċċ jew regina meta tgħalli xi biċċa flus jigi c).

Tossel — ġummiena.

Toss up — inzertatura.

Toss pot — sponża; sacranazz.

Tost — temp u part. passat ta *toss*.

Total — collox; total; collu; is-somma collha.

Totally — għal collox.

Totality — is-somma collha; collox.

Totalize - tiġbor flimchien is-somma collha; tagħmel sħiħ.

Tote — l-intier; il corp collu; mancu tal varloppa (ċana); tieħu; iggib; tisporgi; toħroġ il barra; tittawwal; tħares; tifli; tosserva; *to tote fair*, tcun onest; iggib ruħec sewwa bla takrik (jew wiri ta ħaġa b'oħra) xejn.

Tote load — daks chemm wieħed jiflaħ jarfa.

Toter — min idokk flejguta jew il karn.

Totidem verbis — f'tant chelmiet; fli stess cliem jew chelmiet.

Totter — tferċaħ, timxi mferċaħ; tixxenghel; min jissomma jew jiccecchia somma; min jagħmel cont jew somma.

Totterer — min jimxi imxenghel jew mferċaħ.

Tottering — tferciħ; xenghil.

Tottery / Totty } mxenghel, mferċaħ, m'hux sod; se'r jaka u ma jakax.

Toucan — tajra tal America t'Isfel ta dana l-isem.

Touch — messa; ftit; nakra; lagħka; tfacchira; tmiss; idduk; tintriga; tindaħal; tilħak; titla (jitla); tasal; tmiss, tbeżbeż, jew iċċanfar); timmaniġġa ħaġa bil għakal jew bi rġulija; *to touch and go*, tmiss chemm chemm (tmeslaħ ħafif ħafif) bil prim ta bastiment mal kigħ meta tcun tibbordia; *to touch off*, tħożż fuk fuk; tischeccia; *to touch on*, tgħaddi u tmur f'post u tarġa toħroġ wara ftit; issemmi fuk fuk; tgħejd xi chelmtejn; *to touch up*, tirtocca; tirranġa; *to be in touch with others*, tħoss għall ħadd jeħor, tissimpatizza; tifhem x'inhuma il fehmiet etc tal oħrajn, *true as touch*, veru daks chemm hu veru li jena hawn.

Touch hole - fgum ta canun etc.

Touching — riguard, għal dac li hu... in quantu għal...

Touch me not — pianta in *noli me tangere*; xorta ta ħżieża.

Touch paper — carta mxarba fissalnitru li takbad bil mod bħal lixca.

Touch stone — tocca; ħaġra li fukha jippruvaw (jittastiaw) id-deheb l-argentieri.

Touch wood — njam mherri donnu lixca.

Touchiness - sfiċċa; tħanfis

Touchy — li jitfantas jew jitħanfes malajr; bisbeticu, fonkla.

Tough — jebes; xieref.

Toughness — ebusija; xrufija.

Toughen - tixraf; twebbes.

Toupee / Toupet } beżbuża xagħar; lakgħiet il far; toppu.

Tour — viaġġ żgħir.

Tourbillion — raddiena (curuna) tal ġogdifogu minn dawc li jitilgħu iduru fl-aria.

Tourist—turista; viaggatur.
Tourn - raddiena, mchebba.
Tournament — tornament, attacc militari finta (għal tapari).
Tourniquet—rabta li jorbtu it-tobba fejn u meta jaktgħu xi biċċa mil gisem (jew arteria) biex iżommu' id-demm.
Touse - tkanfed tħabbel ix-xagħar; gibda, kabda; tiġbed; takbad ittalla.
Tout - tfittex (tagħmel) issejjah il parruċċani; *touter*, min jitħabat biex jagħmel jew isib il parruċċani.
Tow - tmontox; stoppa; rmonc; tirmonca; *tow line* jew *tow rope*, ħabel, cima etc għar-rmuncar.
Towage - rmuncar; (ħlas) tar-rmuncar; (talli bastiment etc jirmonca lil l-jeħor).
Toward } lejn; għal ħabta ta; krib,
Towards } m'hux fil bogħod; li kiegħed jitlesta; curaġġus; meħjel; kalbieni; *a toward prince* (**Shakespear**, *Henry VI*), princep kalbieni; *we have a trifling, foolish, banquet towards*, (**Shakespear**, *Romeo and Juliet*), għandna banchett fukfuk etc kiegħed jitlesta għalina
Towel - xugaman (mindil); terħa ta artal; *an oaken towel*, stanga; bastun oħxon, għacchies; ħatar; sawt.
Towel horse—għuda (bil-lasti) fejn tpoggi jew iddendel ix-xugaman biex jinxef.
Towel roller - romblu li fuku tkigħed (iddendel) ix-xugaman għall-usu.
Tower—torri; borġ; togħla; tgħolli; ittalla (bini etc) fil għoli.
Towered - bit-torrijiet; bli braġ.
Toweret—torri żgħir.
Towering—li tiela il fuk fil għoli; għoli ferm; kawwi; aħrax; kalil; *Russell went into a towering passion* (**Macaulay**, *His. of Eng.*), Russell ħa saħna cbira.
Towing - rmonc; rmuncar.
Town - belt; ta belt; belti; *town life*, ħajja beltija; *town box*, caxxa municipali; il flus tal poplu ta belt li minnhom isiru li spejjes li hemm bżonn; *town hall*, sala fil palazz municipali etc fejn jiltakgħu il cunsiljeri għas-seduti tagħhom; *town talk*, xi igħejdu in-nies tal belt.
Townish - ta belt.
Townsfolk—in-nies tal belt.
Townsman—belti, wieħed mil belt.
Towsic—mgigħed.
Toxic—valenus; fih it-toscu.
Toxicant - li javvelena bil mod il mod (xorb, tabacc etc).
Toxicology - li studiu fil medicina fuk il veleni u biex jitneħħew jew l antidoti taħħom.
Toy - ħaġa tal logħob; gherfuxa (waħda mil griefex); ħaġa żgħira; bagatella; ħaġa ta xejn; ħrafa; tilgħab; tgħaddi bniedem ta ibleh; *to take toy*, tcun fuk ix-xwiec biex titlak; titlak; terħila bil giri.
Toy man — min ibiħ l-affarijet tal logħob tat-tfal jew il ġugarelli.
Toy mutch - scufia tan-nisa (xjuħ).
Toze - tiġbed.
Trace - rifsa; stampa ta (sinjal li tħalli is) siek; mogħdija; ftit; tmur mar-rifsiet jew ma li stampi tas-sakajn (mnejn icun ġa għadda ħadd jeħor) jew mal mogħdija; tmur wara; tittraccia; ticteb; tħożż pianta; disinn etc minn fuk l-original f' carta oljata trasparenti għal apposta.
Tracer - bħal lapes biex tħożż jew ticcopia disinn minn fuk disinn jeħor.
Tracery - id-disinn; scultura mattwieki ta stil goticu.
Trachea—il cannol (il passaġġ) tannifs li mil gherżuma l-isfel jinferak fi tnejn wieħed għal fuk cull pulmun.
Trachitis — infjammazioni tat-*trachea*.
Trachyte—xorta ta lava.
Tracing - tracciar; mixi jew mgħodija wara.
Track (ara *trace*) - tirmonca; tfettaħ; taħdem il kanneb jew il għażel; mogħdija (it-triek) għal vapur tal art; *to make tracks*, titlak (tmur) bil giri.
Trackage—ġbid jew rmonc ta dgħajsa etc.
Trackway — it-triek (mogħdija) għat-tramm.
Tract - gibda; medda; bicca art; faxxiclu jew ctieb żgħir (actarx tal Bibbia tal Protestanti).

Tractable—trattabbli; ħelu fli mgiba ma ħadd jeħor; li tista tmissu b'idec.

Tractability—ħlewwa; ħlewwa fli mgiba li icollu bniedem li tista tittratta miegħu; il mod ħelu chif jittratta jew igib ruħu mal oħrajn bniedem.

Tractarian—min jicteb it-*tracts* jew il faxxiculi fuk il Bibbia etc.

Tractate—trattat; faxxiclu; ctieb żgħir.

Tractator—ara *tractarian*.

Tractatrix—linja curva (fil geometria).

Tractile—li tista ittawlu u toħorġu bħal ħajta; (metall) artab li jingibed u jitwal.

Traction—ġbid; *traction engine*, macna għal ġbid tal carrijet mgħobbija.

Tractitious—li jittratta; li jitchellem fuk.

Tractor—strument (armâr) li jiġbed.

Tractory—curva (linja) li it-tangenti taħha hi dejjem daks linja mogħtija.

Trade—cummerċ, trafcu, negoziu; beiħ u xiri; drawwa; il-librari collha; tinnegozia; tittrafca; tixtri u tbiħ; *free trade*, cummerċ liberu; *trade allowance*, scont (għal bejjigħa biex jcunu jistgħu jakalgħu minn dac li jixtru).

Trade mark—sinjal, għaliem etc li cull fabbricant jagħżel u jagħmel fuk l-effetti tiegħu, u hecc jirregistrahom biex il-ligi tipprotegih jecc xi ħadd jimitalu xogħlu.

Trade winds—rjeħ li jonfħu fl-Ocean dejjem direzioni waħda, u għalecc tajbin għat trafcu (għal cummerċ).

Trades people—neguzianti; trafficanti.

Trades union—società, xirca, ta trafficanti li jgħejnu lil xulxin biex igibu dejjem il kuddiem l-interessi taħhom.

Traded—mħarreġ; mchisser; tal partita; capaci; *two traded pilots twist the dangerous shores etc* (Shakespear, *Troilus & Cressida*), żewġ bdoti capaci iduru kalb dawc li spiaggi periculusi.

Trader } Tradesman } mercant; neguziant; trafficant; wieħed bil ħanut.

Trading—tal cummerċ jew negoziu.

Tradition—tradizioni; għajdun; raccont etc li sa mill ibgħat żmenijiet gej minn fomm għal l-jeħor ifaccarna f'ħaġa li ma tinsab mictuba mchien.

Traditioner—min jokgħod għat *traditions*.

Traditive } Traditional } tradizionali (tat-*tradition*).

Tradotto—(fil musica); biċċa irranġata u mkegħda adattata għal dac li strument li icun.

Traduce—tmiegħer; tkassas jew tgħejd contra dac li icun; iċċanfar; tavvilixxi.

Traduct—tiddeduci; tnissel; tniżżel (iggib) minn.

Traduction—deduzioni; derivazioni; tnissil.

Traffic—traffcu; bejħ u xiri; mogħdija; passaġġ; mixi etc ta carozzi u ingenji oħra f'it-torok ta belt etc; tittrafca; tixtri u tbiħ; tinnegozia, tpartat etc.

Tragalism—xewkat ħżiena ta żina li jiġu mil paxximent taż-żakk jew billi wieħed jitpaxxa bl-ichel tajjeb.

Tragedian—min jicteb it-tragedij; attur tragicu jew tat-tragedji.

Tragedirienne—mara (attrici) tat-tragedji.

Tragedy—tragedia; ġrajja li tispiċċa bil ktil, b'xi mewt trista, jew bi swied il kalb.

Traget—impustura; wiri falz jew ta ħaġa b'oħra.

Tragic } Tragical } tragicu; tat-tragedji.

Traik—tiggerra (titlajja); titgħażżen ma tagħmel xejn.

Trail—curcar; mogħdija ta fenec jew annimal jeħor; mogħdija; passaġġ; cannizzata; faxxa (strixxa) tal ornat mal gwarnica tal bini ta stil goticu; it-tarf tal carru ta canun li jcun poġġut (icarcar) ma l-art; interjuri ta mogħża jew ta għasafar; mogħdija taż-żmien jew tipijip b'xi ħadd li icun daks xejn għajjen minn rasu; tcarcar; tgħaddi jew tmur mal mogħ-

dija ta (fejn icun għadda) fenec jew annimal jeħor; tcarcar; tcarcar mal art; tgħaffeġ il ħaxix billi timxi fuku; tinseġ; iżżejjen (iżżewwak bi fjuri etc); timxi titlajja jew titgħażżen fit-torok ma tagħmel xejn; tgħaddi iż-żmien bi jew tpejjep bniedem li icun daks xejn cajman; *to trail arms*, iżżomm azzarin immejjel bil canni l-isfel taħt spaltec.

Trail net—xibca tal ħut bħal tartarun; parit jew gangmu.

Trailer—cricc jew brejch għar-roti fin-niżla; cantun etc marbut wara carrettun mgħobbi icaxcar ma l-art biex iservi ta brejch fin-niżla.

Train—tren, vapur tal art, ħajna, kerk; curcar; cuda; sarbut; pircissioni (nies etc wara xulxin); id-demb ta meteora; cometa etc; in-nies ta wara ta riġment; trabocc; nasba għal kbid tal annimali; tcarcar; tiġbed lejn; tħajjar; tħarreġ; tgħallem; tivviaġġa bit-tren.

Train bearer—min iżomm il cuda jew il curcar ta Iskof etc.

Trained — mgħallem; mħarreġ; mchisser għal ħaġa.

Trainel—għażel bħat-tartarun etc għal ħut.

Trainer — min ichisser, igħallem, jew iħarreġ għax-xogħol lill ħadd jeħor.

Training—tagħlim; tħarrig; tchissir f'ħaġa; educazioni; *training bit*, biċċa ħadida għal ħalk iż-żiemel li icun ftit aħrax biex iżommuli frenat meta icunu iħarġuh; *Training College*, Culleġġ fejn jitħarġu (jitgħalmu jew jeducaw rwieħhom għat tagħlim etc) il ġuvintù etc; *training ship*, bastiment scola.

Traipse—timxi ixxalangat, b'xeħta ta wieħed għażżien.

Trait—sinjal; gibda; peculjarità.

Traitor—karrieki; trajditur.

Traitoress } trajditrici, mara kar-
Traitress } rieka.

Traject—titfa, twaddab, tixħet.

Trajection—xħit; tfiħ; twaddib.

Trajectory—xorta ta curva; l'orbita; id-dawra li tagħmel fil giri taħ-ra cometa.

Tralation — tifsir; traduzioni ta chelma.

Tralatition—metafora, bidla fl-usu tal cliem.

Tralatitious—metaforicu; figurattiv.

Tralineate — toħroġ; titbiegħed minn mixi, direzzioni, jew mit-triek.

Tralucent—ċar ilekk.

Tram—tramm.

Trammel—xibca; xbiec għal kbid tal ghasafar jew parit għal ħut; strument (biċċa għodda) għal ħażż tal ovali u tal ellissi; xchiel; tfixchil; ganċ f'ċumnja etc għad-dendil ta borma; kitla etc fuk in-nar; tfixchel; ixxecchel; tkabbad; iżżomm taħt idejc; iggib għal taħt idejc bil ħruxija.

Tramontane—frustier; strangier li gej minn wara il muntanji; salvaġġ (li ma għamiliex ma nies).

Tramp—tirfis; tgħafiġ; mixi; ħoss tas-sakajn fil mixi; mexxej, min imur bil mixi minn post għal jeħor; min jiggerra l'hawn u l'hemm; placca jew pianċa tal ħadid għal pettijiet taż-żraben tal ħaddiema jew għażżieka biex ma jittieclux wisk; tirfes, tgħaffeġ (taħt sakajc); tiggerra, tmur bil mixi minn post għal l-jeħor; timxi.

Tramper—vagabond; min jiggerra l'hawn u l'hemm ma jagħmel xejn.

Trample — tirfes; tgħaffeġ; tisħak taħt sakajc; il ħoss li jagħmlu is-sakajn ma l-art fil mixi; passi.

Tramway—tramvia, it-triek mnejn igħaddi it-tramm.

Tramwaycar — tramm, carrozza ta tramm.

Tranation — (f'loc: *transnatation*) għawm minn banda għal l-oħra.

Trance — estasi; ħruġ ta bniedem barra minnu in-nifsu.

Trannel—cavilja tal injam tonda (bħal-lembuba).

Tranquil — quiet; calm; kiegħed; pacifcu.

Tranquillity—calma.

Tranquillize—ticcalma; ticcwieta.

Trans — l'hemm minn, il barra minn.

Transact—tagħmel affari.

Transaction—għemil ta biċċa xogħol jew ta affari; transazzioni.

Transalpine—ta l'hemm mill-Alpi; ta wara l-Alpi.

Transanimate—tgħaddi ir-ruħ jew il ħajja minn ħaġa għal l-oħra, jew minn gisem għal l-jeħor.

Transatlantic—in-naħa l-oħra tal Atlanticu.

Transcalent — li iħalli is-sħana tgħaddi minnu.

Transcend – tgħaddi; tisbok.

Transcendent — prim ; eccellenti ; li ma igħaddih jew jisbku ħadd jew xejn.

Transcendental — li ma hawnx chifu; li ħadd jew xejn ma igħaddih; li jogħla, jitla, jagħleb jew ibatti lill culħadd; li aħna ma nistgħux nifmuh jew icolna esperienza tiegħu; li hua wisk actar milli nistgħu nifmuh aħna.

Transcolate—titgħarbel; tgħaddi; tiscula minn passatur jew minn għarbiel.

Transcribe—ticcopia.

Transcription—cupajr ta biċċa (bil chitba).

Transcur — tiggerra l'hawn u l'hemm.

Transelementation—bdil (bidla) ta element f'jeħor.

Transept – cappellun ta cnisia.

Trànsfer — tkankil minn banda jew minn naħa għal l-oħra; trasferiment; għati; bejħ; twellija

Transfèr — tittrasferixxi; tkankal; tibgħat minn banda għal l-oħra; tati; tbiħ; twelli.

Transferable – trasferibbli; li jista jitkankal minn banda għal l-oħra, jimbiegħ, jintgħata, jew jitwella.

Transferee — dac li lilu timbieħ, titwella, jew tingħata xi ħaġa.

Transferography — is-sengħa tal cupjar ta iscrizionijiet (chitba) minn fuk okbra antichi.

Transferrence | **Transference** — trasferiment; tkankil minn banda għal l-oħra; għati; bejħ; twellija.

Transferer—min (dac li) ikankal minn banda għal l-oħra; min jati, ibiħ jew iwelli.

Transfiguration—bidla, bdil; trasfigurazioni (bdil tax-xbiha jew tal għamla); il festa tas-Salvatur.

Transfigure — tbiddel il għamla; tittrasforma.

Transfix—tinfed minn banda għal l-oħra.

Transfluent—li jinżel jew igħaddi (ilma) minn banda għal l-oħra.

Transform — tittrasforma ; tibdel jew tbiddel il għamla jew il forma; tinbidel.

Transformation — bidla (bdil tal għamla).

Transfuge—desertur ; suldat etc li iħalli il camp tiegħu u imur ma dac tal għedewwa.

Transfuse — tferragħ minn ħaġa għal l-oħra ; tlakkam bid-demm (billi tgħaddi id-demm minn vini ta annimal għal dawc ta jeħor).

Transgress — ticser il-ligi ; toħroġ barra mill ħażż ; tittrasgredixxi ; taħti ; tidneb.

Transgression—csur tal-ligi; ħtija; dnub.

Transgressor — min jicser il-ligi ; ħati ; midneb.

Transient—li igħaddi malajr ; li idum biss ftit taż-żmien.

Transiency—mogħdija ta (żmien) malajr.

Transire – permess tad-dwana biex tgħaddi oggetti bla ħlas ta daziu.

Transit—mogħdija ; il mogħdija ta pianeta miż-żgħar minn kuddiem wiċċ ix-xemx.

Transition—mogħdija minn banda għal oħra ; bdil ta chiavi għal jeħor (fil musica) jew suggett għal jeħor fil conversazzioni.

Transitive — li igħaddi ; transittiv (verb).

Transitoriness—mogħdija ta żmien malajr.

Transitory—li igħaddi malajr.

Translate—tittraduci, takleb, iggib minn lsien għal jeħor.

Translation — traduzioni ; bdil ta Iskof minn diocesi għal oħra.

Translator—traduttur.

Translatory—li jittrasferixxi jew li jibgħat minn banda għal oħra.

TRANSLOCATION—traslocazioni; bdil ta post minn banda għal l-oħra.

TRANSLUCENT—trasparenti; li iħalli igħaddi id-dawl minnu.

TRANSLUNARY—l'hemm mil kamar.

TRANSMEW—tibdel.

TRANSMIGRANT—li imur f' (igħaddi għal) pajjis jeħor jew art oħra.

TRANSMIGRATE—tmur jew tgħaddi għal pajjis jeħor jew art oħra.

TRANSMIGRATORY — li igħaddi jew imur għal art oħra; tal passa (għasfur).

TRANSMIGRATION — mogħdija għal, jew mawrien f'art oħra.

TRANSMIGRATOR - li imur jew igħaddi għal pajjis jeħor jew art oħra.

TRANSMISSIBLE — li jista jimbgħat minn banda għal l-oħra jew minn wieħed għal jehor.

TRANSMISSION — li wiehed jibgħat minn wieħed għal jeħor, jew bgħit minn banda għal oħra.

TRANSMIT — tibgħat minn wieħed għal l-jeħor jew minn naħa għal l-oħra.

TRANSMITTAL—bgħit ta ħaġa minn wieħed għal jeħor jew minn naħa għal l-oħra.

TRANSMUTABLE- li jista jitbiddel.

TRANSMUTE—tbiddel.

TRANSOM—traversa f' nofs tieka li taksama fi tnejn, in-nofs ta fuk u l-jeħor t'isfel; il balzi ta cverta jew ċappa ta bastiment.

TRANSPARENCE } TRANSPARENCY } mgħodija tad-dawl minn xi ħaġa.

TRANSPARENT—trasparenti; li tara minn ġo fih; li iħalli igħaddi id-dawl minnu.

TRANSPARENTNESS—ara *transparence*.

TRANSPASS—tgħaddi minn naħa għal l-oħra; tmut; tmur għal collox.

TRANSPICUOUS—li iħalli igħaddi id-dawl minnu; li tara minnu.

TRANSPIERCE—tinfed; tidħol fi.

TRANSPIRATION — il fwar li joħroġ man-nifs mil pulmuni tagħna.

TRANSPIRE — tgħerek (toħroġ il għarak); tnixxi; tinduna; ixxomm xi riħa ta dac li kiegħed isir jew x'k'ed jiġri; jiġri; jissucciedi; isir; jaħbat; *what had transpired during my absence he himself knows*, x'sar u x'gara chemm ili niekes jena hu biss jaf.

TRANSPLACE — tkiegħed f'loc ġdid; tbiddel ħaġa għal loc jeħor.

TRANSPLANT—takla siġra bil għeruk b'collox minn post u tħawwilha f'jeħor; tkankal minn banda għal-oħra.

TRANSPLENDENT—li jilma ferm; li jiddi b'mod li ma jistax icun jiddi actar.

TRANSPORT—trasport, ġarr; taklib ta ħaġa minn banda għal oħra; trasport (bastiment tal guerra) għal ġarr tat-truppi etc minn pajjis għal jeħor; ħruġ ta bniedem barra minnu in-nifsu bil hena; estasi; bniedem briccun iccundannat għal esiliu; bniedem turufnat.

TRANSPORT — iġġorr; tieħu minn banda għal l-oħra; titturufna; tieħu bniedem fl-esiliu; tmur f'estasi jew toħroġ barra minnec in-nifsec bil hena.

TRANSPORTANCE } TRANSPORTATION } ġarr minn banda għal l-oħra; titrif; turufnar minn (bgħit ta bniedem briccun fl-esiliu).

TRANSPORT SHIP — trasport (bastiment għal ġarr tas-suldati etc).

TRANSPOSAL — trasposizioni; bdil; tkallib ta post; bidla minn post għal jeħor.

TRANSPOSE—tbiddel il ħwejjeġ minn post għal jeħor; tkiegħed ħaġa banda oħra; tkalleb il post.

TRANSPOSITION—ara *transposal*.

TRANSHIP—tieħu (tbiddel) minn fuk bastiment għal fuk jeħor.

TRANSHIPMENT — trasbord; bdil minn fuk bastiment għal fuk jeħor.

TRANSUBSTANTIATE — tbiddel minn sustanza għal oħra.

TRANSUBSTANTIATION—bdil minn sustanza f'oħra; il bidla li issir mil ħobż fil veru ġisem u demm ta Cristu Sidna mal chelmiet tal consagrazioni.

TRANSUDE—tegħrek; toħroġ fi fwar jew f'għarak.

TRANSUME —tibdel ħaġa f'oħra.

TRANSUMPTION—bdil (bidla) ta ħaġa f'oħra.

TRANSVECTION — ġarr minn banda għal l-oħra.

Transversal— li jaksam ; isallab minn banda għal l-oħra.

Transverse—tkalleb ; tbiddel ; trasversali ; li jaksam jew isallab minn naħa għal l-oħra; l-assi (il fus) jew id-diametru it-twil ta ellissi.

Trant— tbiħ fit-torok.

Trap—nasba ; xibca ; nassa ; bieba f'canal etc biex ma joħroġx il ħmieġ ; puliziott ; cuntistabbli ; *trap*, (carrozzin bil molol) ; logħba bil ballun u 'l pala ta dana l-isem ; sellum ; scalapisa għal fuk raf etc ; tiżijn (armar tal ġmiemel etc) għal żiemel ; tonsob ; ixxebbec ; takbad fin-nassa ; tirranġa; iżżejjen żiemel ; *up to trap*, *to understand trap*, tcun fuk tiegħec ; ma tcunx sturdut ; ma tcumx rieked.

Trap out—ktigħ jew faccettjar ta ħaġar prezius b'mod li jidher sabiħ.

Trap door—buccaport.

Trap net—nassa tal ħut.

Trap buff—rmied tal vulcani.

Trapan—nasba; xibca; nassa; takbad b'nassa jew b'nasba.

Trapes—mara dendula, għażżiena, maħmuġa tinten.

Trapes — titlajja, titgħażżen bħala wieħed dendul trascurat li ma irid jagħmel xejn.

Trapezate—li gej bħal (li għandu għamla ta) trapeziu.

Trapeze } **Trapezium** } trapeziu, figura tal geometria b'erba ġnieb li ebda tnejn minnhom ma huma paralleli għal xulxin; trapeziu; lasta mdendla fuk żewġ ħbula għal ginnastica.

Trapezius — isem ta musculu li jibda nieżel mill kurrigħa tar-ras isfel sa nofs id-dahar u marbut mal gewnaħ (għadma) ta li spalla.

Trapezoid—figura b'erba ġnieb li tnejn minnhom biss huma paralleli għal xulxin.

Trapper—min jonsob għal annimali (biex jeħu il gild taħhom); żiemel li jintrama fi trapp; armâr (ġmiemel ġliegel etc) għal żiemel

Trapping } **Trappings** } armâr, tirkim; żina (ġliegel; ġmiemel etc) għal żiemel.

Trappist—trappista (patri tal Ordni tac-Cistercensi).

Trappistine — tat-trappisti, xorb (lucur) bħal xartrês jew rosoliħ li jagħmlu it-trappisti.

Trappy — ingannatur; karriek; li jakbdec fin-nassa; periculus.

Traps—ħwejjeġ, valiġġi etc u dac collu li icollu bżonn wieħed għal xi viaġġ.

Trash—carfa; scart; rmoxc; cullar bil gilda biex iżżomm chelb; tiżbor; tkaċċat; takta barra il friegħi żejda ta siġra; taħkar, issawwat żiemel etc; iżżomm chelb bil cullar bil kafla biex ma tħallihx imur għal fuk il caċċa kabel il wakt; tumilja, iżżomm baxx bniedem, taħkar.

Trashy—li ma jiswa għal xejn.

Traumatic—tal piagħi jew tal feriti; tajjeb għal feriti; duwa tajba għal l'għeluk tal feriti.

Travail—taħdem; titħabat; tħacchec, tagħmel xogħol jebes; tbati; tħacchic, tbatija; xogħol jebes; ħlas (ħelsien ta mara) difficili.

Trave — travu, traversa, lasta li maħħa jorbtu iż-żwiemel li ma icunux iridu jokogħdu biex ineħħluhom.

Travel—viaġġ; tivviaġġa; tmur iddur il pajjisi.

Traveller—viaġġatur; min isiefer u imur idur il pajjisi; ħolka jew ingassa f'ħabel li tiġri ma arblu jew f'cima oħra.

Traveller's joy — ħaxixa, dliel il madliena.

Travers—min-nofs.

Traverse—xchiel; tfixchil; li jaksam jew isallab; burdjar; taksam; isallab; tibbordia; ixxecchel; tfixchel; tagħmel eccezzionijiet f'cawsa; tiċħad, tirrigetta accusa etc.

Travesty } **Travestie** } travestit ; liebes libsa oħra jew liebes ta ħaġ'-oħra biex ma jintgħarafx; tgħaddi b'ridiclu jew ħaġa etc bid-daħc; tagħmel parodia.

Travis—lasta (traversa) bejn stalla u oħra (bejn fejn jokgħodu iż-żwiemel fi stalla).

Trawl—gangmu, xibca (għażel) għal ħut li jitcarcar mal kiħ; cons tal kiħ etc.

Tray—gabarrò; fergħa maħruġa il barra f'karn ta cerv; *tray trip*, logħba bħal damma.

Treacher—trajditur; karriek.

Treacherous—karrieki, trajditur.

Treacherousness, Treachery—kerk; tradiment; wiri ta ħaġa b'oħra.

Treacle — għasel iswed; *treacle mustard*, ħaxixa taħrak bħal mustarda.

Tread—rifsa; għafġa (taħt is-siek) mixja, chif wieħed jimxi; pass (ta żiemel, chif jimxi); dic it-ticca, marca jew sinjal li icun hemm fl-isfar ta bajda; iċ-ċatt tar-rota ta vagun ta vapur tal art li tmiss fuk il binariu; it-tul tal prim tal bastiment; iċ-ċatt taċ-circu ta rota ta carrettun etc; rota ta sienia etc li iddur bir-rfis jew bissakajn.

Treadle—ir-rifs li bih iddawwar rota ta torn; pedal; felka; rifsa tannewl.

Tread mill—mitħna li iddur birrota bir rifs.

Treaque—ara *truce*.

Treason—kerk; tradiment; delitt ta nukkas tal fedeltà; *treason felony*, delitt ta min jaħdem, jiccongura etc contra ir-re biex iwakkgħu mit-tron tiegħu.

Treasure—tesor, għana mrecchen; trecchen, tiġbor, tarfa jew iġġamma għana jew flus; tipprezza; tistma; tgħożż; *treasure trove*, truvatura.

Treasurer—tesorier.

Treasurous—ta min igħożżu jew jistmah.

Treasury—teżor, fejn jinżammu il flus jew l-affarijiet prezziusi; il paga ta cull gimgħa tal atturi etc ta teatru; *treasury bench*, il banc ta kuddiem fejn jokgħodu il ministri fis-sala tal parlament l-Inghilterra.

Treat—trattament, stima; stedina; mejda; bawxata; xalata li jatu cull tant lit-tfal ta scola etc; tittratta; tistma; tagħmel stima (tati xorb etc) lill; iggib ruħec jew tittratta ma (tajjeb jew ħażin); icolloc x'tagħmel ma; ticcura; ticcunsidra; tkis; *to treat with*, tagħmel pattijet jew ftehim ma; *to stand treat*, tistma, tħallas xorb etc lill.

Treatable—trattabbli, minn tagħna, ħelu fli mgiba.

Treatise — trattat, ctieb; discors, cliem.

Treatment — mgiba; trattament; cura; *the treatment of the disease*, il cura tal marda.

Treaty—trattat, ftehim bil mictub.

Treble—għal tliet darbiet; triplu; mtellet; supran; leħen rkiek; cantant supran; ittellet; issir għal tlieta; *treble dated*, li igħejx tliet darbiet actar milli igħejx bniedem.

Trebly—għal tliet darbiet.

Trebuchet—macna li chienu jusaw l-antichi għat-twaddib tal gebel fil guerra; xorta ta miżien.

Trecentist — trecentista, wieħed, xogħol etc, tas-seculu erbatax.

Trechometer—strument biex jaraw (ichejlu) it-tul jew il bogħod li tivviaġġa carrozza.

Treddle — felka, rifs; rifsa tannewl; *treddles*, ħmieġ tan-ngħaġ jew tal fniec.

Tree — siġra; is-salib; il bastun (lasta) ta carrozza ma fejn jorbtu iżżwiemel; iġġagħal lill min jitla jew jixxabbat ma siġra; tkiegħed, iddendel ma siġra; tixxotta; iggib (bniedem) fil bżonn jew fil miseria; iggib fix-xejn; *the fatal tree* jew *the triple tree*, il forca; *at the top of the tree*, il fuk nett; fil kuċċata; fl-ogħla post, li ma jistax jogħla actar; *tree of knowledge*, it-tuffieħa li minnha chielu Adam u Eva fil genna tal art meta chisru l-ubbidienza; *tree climber*, ħuta, bħal dott; *tree cultus*, adurazzioni tas (kima lis) siġar; *to tree one's self*, tistaħba wara siġra fil caċċa etc.

Treeless—bla siġar.

Treenail—cavilja għat-twaħħil tal fallacchi jew twavel fil bastimenti.

Trefle—(fl-armi) salib li fl-erba truf jispiċċa bħal werka tas-silla.

Trefoil—xnien; silla; werka tassilla, ornament bħal tliet werkat, li jagħmlu fuk il vojt tat-twieki ta stil goticu.

Treblet—siġra żgħira.

TREILLAGE—cannizzata.

TREK — viaġġ b'vagun; tivviaġġa, tmur b'vagun.

TREK OXEN—gniedes li jarmawhom biex jiġbdu il vaguni.

TRELLIS—grada tal ħadid; cannizzata; tarma tgħammar b'cannizzata.

TREMADOC — Tremadoc, belt żgħira f'*Carnarvonshire*, f'Galles l-Inghilterra.

TREMANDO—tremulu (fuk corda ta violin).

TREMBLE—titriegħed.

TREMBLEMENT — rogħda; tregħid; tremulu.

TREMENDOUS—tremend, tal biża, li ibażża, li iwerwer bil biża, tal għageb.

TREMOLO—tremulu.

TREMOR—rogħda bil biża; biża.

TREMULOUS—li jitriegħed; li jittremula.

TREMULOUSNESS — rogħda; tregħid; tremulu.

TREN—foxxna (labarda) għal ħut.

TRENCH — gandott; ħandak; foss; tħaffer; takta jew tagħmel gandott ħandal jew foss; taħrat jew tagħżak fond għaż-żrieħ fir-raba; *to trench on*, tagħmel jedd fuk il-libertà ta ħadd jeħor (tidħollu fil għalka).

TRENCHANT—aħrax; kalil; sevêr; li ma jaħfirha lill ħadd; li jakta ferm.

TRENCHER—min iħaffer, jakla jew jagħmel foss jew gandott; cicnatur; *trencher cap*, berritta fuk ċatt, bħal pala tat-tajn, ta li studenti ta xi università, bħal ta Cambridge etc; *trencher fly* jew *friend*, min jiscrocchia l-ichel, jusa imur jecol għand dac u issa għand dan; *trencher man*, wicchiel cbir, min jecol jew ifendi sħiħ; min jecol, jew jokgħod fil mejda, ma.

TRENCHING—klib tar-raba.

TREND—tmidd; tnaddaf is-suf; tendenza; xeħta; suf nadif (mnaddaf u lest).

TRENDER—min inaddaf is-suf.

TRENDING—inclinazioni; tendenza; xeħta.

TRENTAL—trigesmu; il kuddiesa etc li issir għeluk ix-xahar li wieħed imut.

TREPAN — nasba; nassa; karriek; wieħed li juri ħaġa b'oħra; trapan; biċċa għodda tat-tobba bħal serriek li jusaw fl-operazionijiet tar-ras; tagħmel operazioni (ittakkab) bit-*trepan*; tkarrak; tonsob; iddaħħal fin-nassa.

TREPANO—dudu bħal sanghisug li jusaw għal l-ichel fic-Cina.

TREPANNER—min ikarrak bin-nies; min juri ħaġa b'oħra.

TREPANNING—ix-xogħol tad-dħul tal ġummiena jew troffa tal ħaxixa etc fit-tokob tal broxchijiet, jew xcupilja, u rbit bil fildiferru jew passaperla biex jorbtuhom fil-loc.

TREPHINE—għodda bħal trapan; ittakkab bit-trapan.

TREPID—li jirtgħod jew jitrigħed.

TREPIDATION—rogħda; tregħid.

TRESPASS — ħtija; dnub; dħul fil għalka artijiet etc ta ħadd jeħor jew fejn wieħed ma jesgħux; taħti, tidneb, tidħol fil għalka ta ħadd jeħor jew fejn ma jesgħecx.

TRESPASSER—min jagħmel xi ħtija jew dnub; ħati, midneb; min jidħol f'art jew fi ħwejjeġ ħadd jeħor, jew fejn ma jesghux.

TRESS—troffa, noccla xagħar; dafra.

TRESSED — midfur, immaljat (xagħar) innucclat.

TRESSEL } strippa, riġlejn (sakajn) TRESTLE } ta mejda; banchetta bi tliet sakajn; puntali li icunu iżommu il bastiment meta icun jinħadem.

TRET—tara, jew l-4 libbri f'cull 104 użin li icollu ix-xerrej biex ipattu għal mancament jew il ħsara fl-oggetti li jixtri.

TREVET—banchetta etc fuk tliet sakajn.

TREY — (carta tal-logħob) it-trè denari, fjuri etc tal mazz.

TRIABLE—li tista tippruvah, li jista jiġġarrab.

TRIACONTAHEDRAL—li għandu tletin genb.

TRIAD — triade, tlieta mgħakkdin flimchien.

TRIAL — tiġrib, prova, dewkien; tbatija; cawża il korti; *trial by jury*, ġurì; *trial list*, il-lista tal cawsi.

TRIALOGUE—trianglu, scorra (riga ċatta għamla ta trianglu); tripied (għal musica).

TRIANGLED } triangulari, ta għamla
TRIANGULAR } ta trianglu.

TRIANGULATE—tkassam (tħożż pianta etc) triangli triangli.

TRIANGULATION — taksim (ħażż) ta wiċċ tal art ta pajjis etc fi trianguli għal chejl tal periti.

TRIARCHY — gvern f' idejn tlieta min-nies.

TRIBE—tribù, razza; kabil; tkassam fi tribù, razez, jew scond il kabil.

TRIBAL—tat-*tribe*.

TRIBLET } għodda tal argintier
TRIBOULET } biex jagħmel iċ-ċriechet.

TRIBOMETER — strument biex bih jaraw il kawwa tal frizzioni jew ħacc ta ħwejjeġ ma xulxin.

TRIBRACH—chejl, (pied) tal versi, fil poesija, ta tliet sillabi ksar.

TRIBULATION — tribulazioni, salib, nichet, hemm, dieka.

TRIBUNAL—korti, tribunal.

TRIBUNE — tribuna, loc għal li mħallef fil korti; il post fejn jokgħod dac li jitchellem fil pubblicu; tribun; l-ewlieni; Magistrat ta tribù, ufficial Ruman magħżul mil poplu.

TRIBUNITIAL }
TRIBUNITIAN } tat-*tribune*.
TRIBUNITIOUS }

TRIBUTARY—min iħallas xi ħaraġ; xmara li tinxteħet f'oħra acbar; li iħallas xi ħaraġ; suggett; dependenti.

TRICE — mument wieħed; minuta waħda; dakka ta għajn; *in a trice*, f'mument; f'dakka ta għajn; tiġbed; ittalla; tisa; tirmonca b'cima.

TRICENNARIOUS—ta cull tletin sena

TRICENNIAL—ta tletin sena, ta cull tletin sena.

TRICENTENARY — li fih tliet mija; tliet mitt sena; festa etc li issir għeluk it-tliet mitt sena.

TRICEPS—bi tliet rjus.

TRICHIASIS—marda fil għajnejn; meta ix-xagħar tax-xfar il għajnejn jitla (jicber) il gewwa.

TRICHORD — strument tad-dakk bi tliet cordi.

TRICHOTOMY—taksima fi tliet bcejjeċ.

TRICK—daħca; cajta; ħlieka; takrieka; vaża (żamma jew pont) fil-logħob tal carti; beżbuża; tagħmel daħca; cajta jew ħlieka; tkarrak; iżżejjen, tarma; tħożż (tiddisinja) il contorni ta ħaġa.

TRICKER—min jiccajta jew jilgħab; min juri ħwejjeġ b'oħra; karriek; il grillu ta xcubetta.

TRICKERY } wiri ta ħaġa b'oħra;
TRICKINESS } impustura; daħk; kerk; ħajna.

TRICKING — kerk; wiri ta ħaġa b'oħra; lbies; ħwejjeġ ta lbies; *go, and get tricking for our fairies* (Shakespear, *Merry Wives*), morru u gibu ħwejjeg sbieħ għas-sbieħ (saħħarin) tagħna.

TRICKISH—ħajjen; karrieki; daħħac.

TRICKLE—tkattar; *trickling*, li ikattar

TRICKSTER—ara *tricker*.

TRIKSY—ħelu; gustus; grazzius.

TRICKY—ara *trickish*.

TRICLINIUM—sufà li fuku (l-antichi) chienu jinxteħtu wakt l-ichel.

TRICOLOR — il bandiera Francisa hecc msejħa mit-tliet culuri blù, abjad, u aħmar li fiha.

TRICORNIGEROUS — li fih (bi) tliet kranen jew krun.

TRICUSPID—bi tliet ponot.

TRICYCLE — triciclettta; rota bi tlieta.

TRIDACTYL—bi tliet swaba.

TRIDACTYLOUS—bi tliet werkat.

TRIDE—(pass) kasir u ħafif.

TRIDENT—foxxna tal ġgant etc (bi tliet sinniet).

TRIDENTATE — (foxxna, furchetta etc) bi tliet sinniet.

TRIDUAN—ta tliet jiem; li isir jew jaħbat (ta) cull tliet jiem.

TRIENNIAL—ta cull tliet snin.

TRIER—min jesamina jew iġarrab.

TRIERARCH—patrun (captan) ta dgħajsa (barcazza) bi tliet fillieri mkadef cull naħa.

TRIFALLOW — taħrat għat tielet darba.

TRIFARIOUS—għal tliet darbiet; fi tliet fillieri jew ndani.

TRIFID — maksum fi tliet bicciet (werak etc).

TRIFISTULARY—bi tliet cannoli.

TRIFLE—teftifa; ħaġa żgħira; ċajta; għerfuxa; ħlieku; tiċċajta; titħalak; taħli; tberbak.

TRIFLING — taċ-ċajt; li m'hux tal impurtanza; li ma jiswiex; ħaġa ta xejn; teftifa.

TRIFOLIATE—bi tliet werkat.

TRIFORIUM—sular bil loġġ, stil goticu.

TRIFURCATE — bi tliet sinniet; bi tliet friechet.

TRIG—cavilja, lakxa, rifda, gebla li wieħed ikiegħed taħt rota, bittija etc biex tirfed; pulit; nadif; mżejjen; mirkum; f'saħtu; kawwi; tajjeb (m'hux marid); petitu; wieħed li iżomm ruħu pulit u miġbud; iżżomm, tirfed rota fin-niżla b'gebla, lakxa etc; timla.

TRIGAMIST—wieħed miżżewweġ tliet nisa; mara miżżewġa tliet irgiel; min hu miżżewweġ għal tliet darbiet.

TRIGAMY—żwieġ ta tliet nisa jew ta tliet irgiel

TRIGEMINOUS — wieħed (mwieled) flimchien ma tnejn oħra f'wild wieħed; għal tliet darbiet.

TRIGGER — chelb jew sparatur ta xcubetta: fecruna jew cricc ta rota ta carrettun jew carrozza; il cavilja li tcun iżżomm il bastiment fuk il važi li malli titneħħa il bastiment ivara.

TRIGLYPH — ornament scolpit cull tant bogħod fil friż ta fuk captell ta colonna stil Doricu.

TRIGON—trianglu.

TRIGONOMETRY—trigonometria jew l-arti tal kesien tal ġnieb u l-anguli, tat-trianguli etc.

TRIGRAMMIC—li fih (bi) tliet ittri.

TRIGRAPH } TRIGRAM } lakgħa ta tliet vocali li jinkraw f'leħen wieħed bħal *eau* fil chelma *beau* (akra *bô*).

TRIHEDRAL—bi tliet ġnieb daks xulxin.

TRIHEDRON—figura bi tliet ġnieb daks wieħed.

TRIJUGOUS—li fih (bi) tliet pari.

TRILATERAL—bi tliet ġnieb.

TRILINGUAR—bi (li fih) tliet lingui.

TRILITHON — bħal grabia ta bir; tliet gebliet tnejn wekfin u waħda blata jew architrav fukhom.

TRILITERAL—bi tliet ittri.

TRILL—gorgheġġ (fil cant); tiggorgheggia (fil cant)

TRILLANDO (fil musica) bil gorghiġġ.

TRILLION—miljun biljuni; triljun; numru li jinchiteb: 1 bi tmintax il zero warajh.

TRILOGY—discors (cliem) fi tliet taksimijet; tliet drammi wara xulxin.

TRIM — rikma; muntatura; żina; gwarnizzion; lbies sabiħ; mirkum; mżejjen; miġbud; liebes sabiħ; tirkem; iżżejjen; tlibbes sabiħ; timmonta cappell; tiggvorni libsa; tiġġusta(njam etc); tillattia (tirranġa jew tkiegħed is-saborra jew it-tagħbija sewwa f'bastiment; tirranġa sigra billi tkaċċtilha il friegħi u iz-zcuc żejdin; tidlec, tati (tfarfar) xi daktejn lill.

TRIMEROUS—bi tliet bicciet jew bi tliet ġoghi.

TRIMESTER—tliet xhur.

TRIMMER—cavilja, lakxa biex tinvella njam etc; min jirkem jew iżejjen; min iċanfar, jaħsel lill, jew igħajjat ma; bniedem jew ħaġa bil chif; li jinkala, bi rgulija; mkass għal li smiċċar tal lampi; min jakleb (jibdel il fehma u imur issa ma dac u issa ma dac, scond chif jakbillu); lenza morta għas-sajd ta xi ħut; lattiatur.

TRIMMING — gvornizzion (żagarelli bizzilli etc għal lbiesi, cpiepel tannisa etc); ranġar; tiżjin; bdil ta opinioni ta bniedem scond chif jakbillu; contorni ta platt (tal ichel); ċanfir, dlic (swat, xebgħa).

TRIMNESS — pulitizza; ranġar; rikma.

TRIMORPHIC—li għandu tliet għamliet distinti.

TRIMURTI—Alla falz tal Indiani bi tliet uċuħ f'ras waħda, li huma ta Brahma, Vishnu, u Siva.

TRINAL—tlieti, bi tlieta.

TRICOMALEE — belt fic-*Ceylon*, ta dana l-isem.

TRINDLE—tigri, tgherbeb l-isfel bħal ilma ta xmara żgħira.

TRINDLE TAIL — denb mgherbeb;

annimal b'denbu mgherbeb jew mgighed.

TRINE—tlieti, bi tlieta; chif jidru il pianeti meta icunu boghod minn xulxin 120 grad jew mit-tlieta waħda taz-Zodiacu.

TRINGLE—ħadida tal curtinaġġ etc tas-sodda.

TRINITARIAN—min jemmen fit-Trinità; tat-Trinità.

TRINITY — Trinità, tliet persuni f'Alla wieħed; *Trinity Sunday*, l-ewwel Hadd li jigi fuk Għid il Hamsin.

TRINK—xorta ta għażel (xibca) għal ħut.

TRINKET—bebbuxa deheb bħal ma hu xi ċurchett, labra, locket etc; ħajta deheb; l-ogħla biċċa kala f'arblu; taħdem, timmaniġġa minn taħt.

TRINOMIAL—li għandu tliet ismijiet.

TRIO—cant etc għal tlieta flimchien; triu.

TRIOBOLAR—li jiswa tliet ħabbiet; li ma jiswa xejn; ħaġa ta ħabba.

TRIOCTILE — chif jidru il pianeti meta icunu tliet *octants* ($\frac{3}{8}$ ta circlu) boghod minn xulxin.

TRIOLET—strofa ta tmien versi li lewwel vers icun replicat tliet darbiet; tliet noti li idokkuhom fi tnejn.

TRIONES—l-ewlenin seba cwiecheb fil costellazzioni (għankud) ismu *Ursa Major* jew *Charles Wain* (is-siġġu).

TRIOR—dac li icun incarigat mil korti biex jara jecc il ġurati f'ġuri icunux collha tajbin biex jokoghdu.

TRIP—pass ħafif u kasir fiż-żfin jew fil mixi; għatra, tfixchila, gambetta; żball; pass ħażin; dakka ta għajn; nifs; mument; dawra; viaġġ żgħir; merħla bhejjem; timxi jew tiżfen b'pass ħafif u kasir; togħtor; titfixchel; takbeż; tieħu żball; tagħmel gambetta, tfixchel; takbad (tinduna) bi żball li wieħed jagħmel; tarra, terħi, icciedi (l-ancra) mil kieħ.

TRIPARDE—xorta ta żebbuġ.

TRIPARTED — mifruk (maksum) fi tliet sezzionijiet jew fi tliet bicciet.

TRIPARTIENT—li jiddividi (jaksam jew jidħol f') numru jeħor tliet darbiet, bħal ma hu in-numru 2 fis 6.

TRIPARTITE—maksum fi tliet bicciet.

TRIPE—chirxa; *tripe man*, min isajjar jew ibiħ il chirxa (tal chirxa).

TRIPEDAL—li għandu tliet sakajn.

TRIP HAMMER — mazza tal ħaddieda.

TRIPHTHONG—trittong, tliet vocali ħdejn xulxin f'chelma waħda.

TRIPLE—triplu; tagħmel għal tlieta; ittellet.

TRIPLE CROWN—trirenju tal Papa.

TRIPLET—tlieta minn ħaġa waħda; tliet versi (terzina) li jakblu (jagħmlu rima) ma xulxin; tliet noti li jitcantaw jew jindakku bħalli chiecu tnejn.

TRIPLETS—tlieta (tfal) f'wild wieħed; *my wife had twins; but yours had triplets*, il mara tiegħi chellha it-tewmin; iżda tiegħec chellha tlieta f'dakka.

TRIPLICATE — triplicat; għal tliet darbiet.

TRIPLICATION—żieda għal tliet darbiet.

TRIPOD—tripied, siġġu, mejda etc bi tliet sakajn.

TRIPODY—tliet piedi, tliet piedi wara xulxin.

TRIPOLI — gebla għat-tnaddif tal metalli jew għas-sann.

TRIPPANT—(annimal f'arma) b'sieku waħda ta kuddiem (il-lemenija) merfugħa donnu miexi, u l-oħrajn fl-art.

TRIPPING—ħafif (minn sakajh); tfixchila; gambetta; żifna ħafifa (bil pass ħafif).

TRIPSIS—tfarric, shik, ta ħaġa fi trab.

TRIPTYCH — programm, *Christmas card*, biljett etc li jinfetaħ bi tlieta; niċċa, armariu etc b'żewġ bibien li jinfetħu fl-aria.

TRIPUDIATE—tiżfen; takbeż bil ferħ.

TRIQUETROUS—bi tliet ġnieb.

TRIREME—xini tal Grieghi bi tliet banchijiet cull naħa għal li mkadef.

TRISAGEON—is-sejħa (invocazzioni) t'Alla għal tliet darbiet fil Cnisia (Religion) tal Grieghi.

TRISECT — taksam fi tliet bicciet daks wieħed.

TRISMUS—tetanu meta jisserraw issnien.

TRISPAST, TRISPASTON } macna (armar) bi tliet buzzelli biex jerfgħu, jisaw, ħwejjeġ tkal.

TRIST—kalbu sewda, trist; bil buli; fiera għal bejħ tan-ngħaġ u bhejjem oħra; lakgħa

TRISTY—kalbu sewda; mdejjak; trist.

TRISYLLABLE—chelma ta tliet taksimiet jew sillabi.

TRITE—micdud; comuni, li instama jew deher chemm il darba; li kdiem; *triteness*, chedda.

TRITHEISM—id-dutrina li jammettu xi uħud li hemm tliet allat.

TRITICUM—pianti li jatu it-tgħam (kamħ, xgħir etc).

TRITON—Trittone; alla tal baħar; il bronja tal mitħna.

TRITURATE—tfarrac; tisħak u tagħmel trab; titħan.

TRIUMPH — għalba; rebħa; trionf; tagħleb; tirbaħ; tittrionfa.

TRIUMPHAL—trionfali; tat-trionf; tal vittoria.

TRIUMPHANT—trionfant; rebbieħ.

TRIUMVIR — wieħed mit-triumvirat jew mit-tlieta min-nies (rgiel) li f'idejhom icollhom gvern ta pajjis etc.

TRIUMVIRATE — gvern f'idejn tliet irgiel.

TRIUNE—tlieta f'wieħed

TRIVERBIAL—li fih tliet chelmiet.

TRIVET - fuk tliet sakajn; mejda bi tliet sakajn.

TRIVIAL — triviali; vulgari; ħoxni; faxxug; vili; comuni; pastas; li ma jiswa xejn; *trivial name*, l-isem li bih icun magħruf annimal jew pianta; chif isejħulu annimal jew pianta vulgarment.

TRIVIALNESS, TRIVIALITY } trivialità; pastażata.

TRIWEEKLY—ta cull tliet gimgħat.

TROAT—tingħi (bħal ma tagħmel iccerva meta tisħon).

TROCAR — għodda tat-tobba bħal sicchina biex ixokku fil gisem, l-actar ta min icun marid bl-ilma.

TROCHAIC, TROCHAICAL } tat-*Trochee* (ara).

TROCHAL—li gej (għandu) għamla ta rota.

TROCHE—mustardina (bid-dua); pinnula.

TROCHEE—pied ta żewġ sillabi (fil versi tal poesija Inglisa) li minnhom waħda hi twila u l-oħra kasira.

TROCHILIC—li jiġri, idur bħal rota; li idur.

TROCHILICS—ix-xienza tal mot biddawran.

TROCHILUS — għasafar żgħar bħal ma huma il bufula etc; (fil bini) ħolka, gwarniċa tonda.

TROCHLEA—taljola; buzzell.

TROCHOIDES—hemm fejn il għadam tal coxxa etc jidħol u jidur ġo xulxin.

TROCHOMETER—strument biex jaraw chemm iddur rota ta carrozza etc.

TROD—jena etc rfist.

TRODDEN—mirfus.

TROGLODYTE—salvaġġ li igħejx fil għerien taħt l-art.

TROJAN—ta Troja; ta ragel kalbieni; kalbieni.

TROLL—iddur dawra mejt; tgħerbeb; titgħerbeb; *round*, tcanta fuga jew *round*, tistad (għal *pike*) ħut taxxmara etc; rucchell (rota żgħira f'kasba tas-sajd.)

TROLL—ragel (ġgant) jew mara li tiflaħ ferm (ta saħħa li ma bħala); saħħara.

TROLLEY—carrettun tal idejn; carrettun żgħir.

TROLLING — sajd bir-rixa jew bil gulpara.

TROLLING SPOON—rixa għas-sajd tal plamti etc.

TROLLOP — mara dendula, cerċura jew m'hix tal galbu; libsa wiesgħa wiesgħa mdendla fuk mara.

TROLLOPEE—libsa wiesgħa wiesgħa tan-nisa.

TROMBONE — trumbun; xorta ta canun żgħir.

TROMMEL—macna (għarbiel jew tilari tal injam) biex jagħżlu il metalli it-tajbin (fini) mill baxxi jew l-ordinarji chif icunu mħaltin mat-trab etc meta jitilgħu mill minieri.

TRON—il-lasta ta li stasija.

TRONE—stasija għal l-użin tal ħwejjeġ goffi u tkal.

TROOP — migimgħa; katgħa; rassa; troppa; nies; temp fil musica mgħaġġel; cumpannia suldati; tinġama, tmur ktajja ktajja; timxi mgħaggel; tcar-

wat; *troop ship*, bastiment tat-troppa; trasport.

Trooper—suldat tal cavlarija; suldat ta fuk iż-żiemel.

Trooping } it-tropps
Trooping the colours } (tas-suldati).

Trope — trope, figura rettoricali, chelma usata figurativament.

Trophi—l-organi fil ħalk tal insetti li bihom jew jerdgħu il għasel etc jew jeclu, inchella jomgħodu l-ichel.

Trophic—tat-*trophi*.

Trophied—armat, mżejjen bl-archijiet jew trufej.

Trophy—trufew; monument tifchira ta xi vittoria jew rebħa.

Tropic } tropici; żewġ circuli li jiġu
Tropics } parallel mal equatur, li minn bejniethom ix-xemx ta cull sena tittraversa; (fil Geografia) żewġ paralleli tal latitudni l-wieħed jaħbat 23 grad u 28 minuta il fuk u l-jeħor daks tant jeħor l-isfel mil l-equatur.

Tropical—tat-tropici.

Tropic bird—il *phæton* (għasfur) li isemmi Linneo·

Tropist—min jiddelitta bit-*tropes*, wieħed li (min) ifisser li Scrittura bil figuri tad-discors.

Trossers—f'loc *trousers* (kalziet)

Trot—trott; mara xwejħa; tittrottia.

Trotcosie—bħal barjola jew scufia biex iżżomm ir-ras sħuna fil bard.

Troth—verità, is-sewwa, il ħakk; għati tal chelma, il chelma tal għarajjes li jatu lill xulxin, jew li icunu għal xulxin; *troth plight*, tati il chelma (ġuvni u xebba li icunu jew li jibkgħu għal xulxin); għarus, wieħed li ġa ta il chelma; *this lad is troth plight to your daughter* (Shakespear, *Winter's Tale*), dan il ġuvnott għarus (ta il chelma) lil bintec; *troth ring*, iccirchett tar-rabta.

Trothless—karrieki, trajditur.

Trotter—żiemel li jittrottia.

Trotting—truttiar; *trotting horse*, żiemel li jittrottia.

Trottles—ħmieġ tan-ngħaġ.

Trottoir (akra *trotwar*)—banchina.

Troubadour—trovator, poeta minn dawc li chienu dehru għal lewwel fi Provenza fl-aħħar tas-seclu ħdax; poeta minn dawc li chien hemm icantaw u ifaħħru ir-Rejiet u in-nobbli.

Trouble—taħbit; dieka; nichet; incwiet; incomodu; fastidiu; tħabbat; iddejjak; tnicchet; tincwieta; tincomoda; iddardar jew tħawwad (tkankal) l-ilma; *with little trouble*, bi ftit fastidiu jew taħbit; *it is a great trouble to me to see him in that condition*, hia dieka cbira għalia li narah f'dac li stat; *to bring into trouble*, iggib fil għali; *may I trouble you for some water, please*, nincomodac għal ftit ilma, jecc jogħġboc; *why do you trouble yourself with such a man*, għaliex tincwieta ruħec ma bniedem bħal dac; *to trouble the water of a spring*, tkankal (iddardar) l-ilma ta nixxigħa; *nothing troubles him*, xejn ma idejku; *it troubles me*, jiddispiacini.

Troubler—min jati fastidiu, jincomoda jew iħabbat lill.

Troublesome—li iħabbat, idejjak, inicchet jew li jati fastidiu.

Trough (akra *troff*)—ħawt, mejjilla; *trough gutter*, miżieb; *holy water trough*, il ħawt tal ilma mbierec.

Trounce - issawwat; tidlec xebgħa sewwa; tati is-swat.

Troupe—cumpannija ta artisti ta teatru, circlu etc.

Trous de loup — bħal fossijiet li gejjin għamla ta lembut maklub, b'ħadida bil ponta f'cul wieħed ma dwar xi camp tal cavlarija.

Trouse—kalziet; *troused*, liebes il kalziet.

Troursered—bil kalziet.

Trousering—drapp għal kliezet ta rgiel.

Trousers—kalziet ta ragel.

Trousseau—ġież ta għarusa; sorra ħwejjeġ.

Trout - trota, ħuta tal ilma ħelu bħas-salamun.

Trout coloured—abjad bit-tbajja suwed, bajju, jew kastni; żiemel mtabba.

Trouvere—it-*troubadour* ta Franza tan-naħa t'isfel.

Trover—meta wieħed isib xi ħaġa; il ħaġa li wieħed isib.

TROW – xorta ta dgħajsa tas-sajd b'wesgħa (fetħa) fin-nofs; temmen; jidhirlec; tissoponi; *trowest thou... etc* (Shakespear, *Henry VI*), jidhirlec (tifhem) int...?

TROWEL – cazzola tat-tajn jew tat-tiċħil; tcaħħal, tillixxa it-tajn bil cazzola; *to lay on with a trowel*, tfaħħar (tgħalli bit-tifħir) ferm lill xi ħadd.

TROY (jew TROY WEIGTH)—pis (użin) għad-deheb, fidda u ġugali.

TRUANCY — żdingar, scartar mixxogħol etc.

TRUANT—żdingat; għażżien; scartat; *to play the truant*, tiscarta (mil li scola etc) jew tiżdinga.

TRUB TAIL—mara kasira, mbaċċa.

TRUCE — tregua; nifs; wakfa; mistrieħ għal ftit fil gwerra; *flag of truce*, bandiera bajda li itellgħu dawc li jiccumbattu b'sinjal biex li sparar etc jiscot għal ftit.

TRUCHMAN—turċman, interpreti jew draguman.

TRUCIDATION—ktil.

TRUCK—bidla, bdil, partit; rota (ta carrettun tat-tfal etc); carretta; galletta fil kuċċata ta arblu (għac-cimi tal isar tal bandieri etc); tibdel; tpartat.

TRUCKAGE — nol, ħlas tal ġarr ta ħwejjeġ jew tgħabi.

TRUCKLE - rota żgħira bħal dawc tas-sodod, sufanijiet etc; icciedi; tokgħod; tobdi jew tbaxxi rasec għall; *truckle bed*, sodda bir- (li timxi, tiġri fuk ir-) roti.

TRUCKLE CHEESE—ġobna baxxa jew ċatta.

TRUCKLER — min jobdi, jokgħod, iciedi jew ibaxxi rasu (billi jagħmel dac li icun irid jew jordnalu ħadd jeħor); bniedem servili.

TRUCULENCE—killa; ħruxija.

TRUCULENT—kalil; aħrax.

TRUDGE—tmur bil mixi u tcaxcar sakajc bil għaja; timxi mcaxcar; titcarcar (timxi bil ħniena mħabba fil għaja).

TRUE—veru, tassew; onest, genwin, li ma jidħacx bic; *true bill*, l-atto di accusa (li icollhom il ġurati kuddiemom u li fuku iridu jatu il veru dett); *true blue*, il veru ragel (bniedem) fidil jew onest; *a true bred, gentleman*, il veru sinjur (sinjur di naxxta); *true born*, legittmu u naturali; *true derived*, legittmu; *true love*, namrat, il ħanin; *true table*, mejda tal bagatell.

TRUE – tirranġa (tnakkax u tillixxa); *to true the face of a grindstome*, tirranġa (tillixxa jew tnakkax) mola.

TRUENESS — verità; onestà; fedeltà; esattezza; is-sewwa.

TRUEPENNY—ragel (wieħed) onest u fidil tassew.

TRUFF—salamuna (ħuta) żgħira (ferħa).

TRUFFLE—tartufi (ħaxix bħal fakkiħ)

TRUG—barmil tat-tajn.

TRUISM — verità li ħadd ma jista jiċħada.

TRULL—mara mitluka (m'hix tal galbu).

TRULLIZATION—tiċħil bil cazzola.

TRULY – verament; tassew.

TRUMP—tromba; biambò; trionf (carta tat-trionf fil logħob tal manilja etc); tittrionfa; tilgħab carta tat-trionf; tisforza lill; iġġagħal bil forz (li wieħed jagħmel ħaġa għad li tcun contra kalbu); *to trump up*, tivvinta, toħlok (takla) ħaġa minn rasec jew minn żniedec; iddokk it-tromba; tittrionfa; tilgħab carta tat-trionf.

TRUMPERY — carfa; rmoxc; griefex (gherfuxa) ħaġa ta xejn jew li ma tiswiex; bluha, ħmeria.

TRUMPET—trumbetta; iddokk (iżżarżar) it-trumbetta; tipproclama; ixxaudar; iddokk trumbetta etc; *trumpet call*, żarżira (sinjal) bi trumbetta; *trumpet fish*, beccaċċ; *trumpet flower*, il fjur bħal dac tal fuxa etc; *trumpet shell*, il brancutlu; *trumpet tongue*, li għandu lsienu ixandar u igħejd ma culħadd u fuk culħadd.

TRUMPETER - min idokk it-trumbetta; hubbara (tajra, u ħuta).

TRUNCAL—tal gisem tal bniedem.

TRUNCATE—maktuħ; mkaċċat; tkaċċat; takta (b'mod li tħalli kasir jew li tkassar).

TRUNCATION—ktiħ; tkaccit.

TRUNCHEON—il-lembuba tal pulizia;

bastun kasir u oħxon; ħatar; issawwat (tati) bil-lembuba, bil bastun jew bil ħatar.

TRUNCHEONEER — wieħed armat bil lembuba jew bil bastun.

TRUNDLE—rota, romblu etc; iggerri; tiġri fuk ir-roti; *trundle bed*, sodda birroti; *trundle dog*, chelb b'dembu mibrum.

TRUNK—zocc ta sigra; senduk; bagoll; il gisem ta bniedem bla dirgħajn, sakajn u ras; zocc ta colonna; iz-zocclu ta colonna; it-tromba (propoxxide) ta ljunfant etc.; catusa; cannol miftuħ minn zewġ tirijus għal l-ilma; tkaċċat; takta barra; *trunk maker*, min jagħmel is-sniedak jew il bagolli.

TRUNNEL—rota; romblu żgħir bħal rucchell etc; cavilja tal injam

TRUSS — ħemel, katta; sorra; il fjur bħal ġummiena fit-tarf ta bastun ta xi pianti; gwarniċa scolpita li isservi bħal saljaturi f'gallarija; ic-circu bil ġog li bih pinnur icun miżmum sħiħ min-nofs ma l-arblu ta bastiment; giem, ħżiem; mbaċċaċ; issorr; torbot f'kattiet etc; tiggranfa (taħtaf ġo dufrejc) u titla bdac li takbad (bħal ma jagħmel is-seker etc); torbot u takfel sewwa; tissicca il ħwejjeġ fukec; iżżomm; (torbot) tajjeb il ġwienaħ ta tigieġa etc flochom meta tcun tinxtewa; *truss hoop*, iccircu li bih il buttar iżomm rjus tadduħ flimchien; *trussed*, armat bil giem

TRUSSING—il brazzolli li bihom jorbtu li njam, majjeri etc ta bastiment minn gewwa.

TRUST—tama, fiducia; tidjin; dejn; titma; tafda fi; torbot għal; tafda; iddejjen; *we trust in God*, aħna nitimgħu f Alla; *they trusted to the men that were expected*, huma rabtu (kagħdu) għan-nies li chienu jistennew gejjin.

TRUSTEE – curatur, dac li jeħu ħsieb ta proprietà etc ta ħadd jeħor minn floc il proprietariu.

TRUSTER—min jafda; min idejjen; min (dac li) icollu jeħu; min jemmen jew jorbot (jokgħod) għal li igħejdulu.

TRUSTFUL—ta min jafda jew jorbot fih, ta min jafdah.

TRUSTNESS—fedeltà, onestà; li wieħed icun fidil jew onest.

TRUSTWORTHINESS—onestà, fedeltà.

TRUSTWORTHY—ta min jafdah; li hu ta min jorbot fuku jew jokgħod għal dac li igħejd etc; fidil; onest.

TRUSTY - ta min jafdah; fidil; ta min jorbot fuku.

TRUTH — is-sewwa; il verità; taccerta; tisgura; tgħejd issewwa (tati b'veru); *in truth*, tassew; tabilħakk (fuk chelmti); *in truth, Sir, and she is pretty* (Shakespear, *Merry Wives*), tabilħakk, Sinjur, u hia sabiħa.

TRUTHFUL — tas-sewwa; veru; li (iħobb) igħejd is-sewwa; *a truthful man*, ragel li ma igħejdx cliem b'jeħor.

TRUTHFULLY—scond is-sewwa; bil verità

TRUTENATE – tiżen.

TRY—prova; speriment; għarbiel (bħal passatur); iġġarrab; tipprova; tagħmel cawża lill; tfittex; tħabrec; tagħmel id-dmir tiegħec; tipprova; tittanta; tiddecidi; *he was to try the matter by the sword*, chien sejjer jiddecidi il custioni bix-xabla (billi joktol); *to try a fall with*, tara x'tagħmel ma (xi ħadd li jiflaħ) fis-sarâr (tara iggibux); *to try on*, iġġarrab (ħwejjeġ).

TRY SQUARE—xorta ta cartabù tal mastrudaxxi.

TRYGON—il bonn (rajja bix-xewca).

TRYING—kalil; jebes; tal pacenzia, li jaklagħlec ruħec; prova; tiġrib; *trying plane*, varloppa (ċana twila).

TRYST—tama; fiducia; ftehim biex tiltaka ma bniedem; suk; loc; il-lakgħa (jew fejn wieħed jiltaka); tordna, tati cummissioni ta; *to bide tryst*, tiltaka fil post u fil ħin sewwa chif tcun ftehimt; iżżomm chelmtec għal appuntat.

TRYSTING DAY—ġurnata tal lakgħa; *trysting place*, loc fejn issir il-lakgħa.

TSAR—il Czar (jew chif igħejdulu) l-Imperatur tar-Russia.

TSARINA—il mara tat *Tsar*, it-titlu tal Imperatrici tar-Russia.

T SQURE—scorra (riga gejja għamla tal littra T).

TUB—bajja; tnell; mastella; ba-

nju, (ħasla fil banju); bastiment kadim etc (carracca); *a good tub and a hearty breakfast etc (Field, Feb. 20th 1886)*, ħasla sewwa (f'banju) u calazzion bil għakal; *she is an old tub and never makes more than 10 knots an hour (Scribner's Magazine, No. 1878)*, dac (bastiment) carracca katt ma jimxi (jagħmel) actar minn għaxra fissigħa; *a tale of a tub*, ħrafa qualunque.

Tub - tkiegħed (tħawwel) f' bajja jew tnell; taħsel f'bajja jew tnell.

Tub saw—serriek għal ktiħ tadduħ jew tad dewlgħat tal btieti etc

Tuba—tromba, (strument tar-ram).

Tubber — xorta ta bakkun (għal ktiħ fil minieri).

Tubbing—ħasla f'banju (bi sponża) ix-xogħol (is-sengħa) ta min jagħmel il bajji etc jew tal buttar; duħ (dewlgħat) għal bajji, mastelli etc.

Tubbish—wieħed li għandu żakku cbira.

Tubby—bħal mastella; oħxon (ragel) donnu barmil.

Tube—tubu; cannol; canal; catusa; fgum ta canun; pajp għal l-ilma jew għan nar f'caldarun ta macna; tforni jew tgħammar bit tubi, cannoli etc.

Tubeform—għamla ta cannol etc

Tuber—għokda; ħobża (għolia jew nefħa); basla etc (ta pianta) bħal ma hi il patata.

Tuberated — gej imħatteb jew mkabbeż (mżaccar) il barra.

Tubercle — nefħa (ħaġa żgħira mkabbża il barra); bħal felula etc li titla fil gisem: tubercli, tumur (marda) bħal għekiedi jew nfafet żgħar li jitilgħu fil pulmuni, msaren etc.

Tubercula — marda fil gilda (meta jitilgħu bħal ħafna boċoċ jew żibeġ żgħar.

Tubercular — tuberculari; collu għekiedi jew nfafet żgħar; *tubercular phthisis*, tisi tuberculari.

Tuberculate — collu tubercoli jew bħal felul (nfafet) żgħar tuberculari.

Tubercule—għeruk mlaħħmin bħal tad-dalji etc.

Tuberculose } marid bit tubercolosi
tuberculous } jew bit tubercoli.

Tuberculosis—tubercolosi (marda).

Tuberculous—mimli *tubercles*.

Tuberose—temperoża (pianta u 'l fjur taħha).

Tuberous } bil għekiedi jew *tubers*
Tuberous } (bħal ma tagħmel patata).

Tubular } bħal cannol, catusa jew
Tubulated } pajp; magħmul minn
Tubulous } cannol, catusa jew pajp; fistulari.

Tubule—cannol jew pajp żgħir.

Tuck—imbasta; xabla (twila u dejka): turbant; pastizzott (ħelu); il poppa fejn jingabru msammrin ittwavel tal corp ta bastiment; roll (dakk) ta tamburlin; tarfa jew ittalla bl-imbasti; tiġma jew tiġbor (xagħar etc); tgħezzez il ħirxa ma; iddeffes (iddaħħal) it-truf tal ħirxa taħt li mtieraħ meta tifrex; *when you put the baby in bed tuck him in warm*, meta tkiegħed it-tarbija fis-sodda daħħallu il ħirxa taħt il mitraħ biex tgħezzu u jibka sħun; *to tuck in*, tiecol sħiħ u bil kalb; *to tuck up*, tisrom; tkiegħed f'imbarazz, f'basla jew f'tabxa.

Tucker - camiżetta; bizzilla etc li jusaw in-nisa bħal piassa fuk sidirhom; ichel

Tucket - dakk bi tromba; tromba twila (fanfara); katgħa laħam; flett tal mixwi; *a tucket sounds* (Shakespear, *Othello*), kegħda iddokk tromba

Tue irons — mkass (tnalja) tal ħaddieda

Tue fall - dar bis-sakaf mżerżak banda waħda biss.

Tuel—it-tokba tat-tint; il culjurin.

Tuesday — it-tlieta.

Tuff - xorta ta gebla bħal ħaffiefa (tal vulcani).

Tuft -- beżbuża; troffa; kabda; katta; għorma siġar; tagħmel jew torbot katta katta; tispiċċa bi troffa (torbot troffa fit-tarf).

Tufted — bit-trofof, bżiebeż jew katet.

Tufter— cholb tal caċċa tac-cerv li iservi biex inaffar u joħroġ ic-cerv minn fejn icun mistoħbi.

Tug—ġbid; rmonc; tiġbed; tirmonca carru (carrettun) għat-tagħbja jew għal ġarr tal injam, ħatab etc; gild li bih chienu jagħmlu it-taranti għal moħriet; tarant; vapur ta rmonc; *to hold one tug*, iżżomm wieħed dejjem sejjer fuk ix-xogħol (tati x'jagħmel lill); *to hold tug*, tissaporti fix-xogħol.

Tug boat — vapur, dgħajsa, ta rmonc.

Tug iron—ganċ tat-tarant.

Tug of war—ġbid; logħob meta ma ħabel icun hemm tant nies banda u tant nies il banda l-oħra u dawc li jigbdu l-actar jirbħu.

Tuilless — għata tal azzar għal cuxxejn tal gwerrieri.

Tuition—tagħlim.

Tuitionary—tat-tagħlim.

Tulip - tulipan (fjur).

Tulipist — min irabbi (joccoltiva) it-tulipani.

Tulle—tull; filoxx tal ħarir etc.

Tumble - tcabris; tgherbib; cucrumbajsa; titcabras; titgherbeb; taka (tmur) għar-rasec etc; tgherbeb; tcabras; tixħet; titfa; twaddab; tħawwad, takleb (tkalleb) ta fuk taħt; *to tumble a bed*, tkalleb il firxa ta sodda; *to tumble in*, timbozza (tidħol jew tmur) fis-sodda; tiġġusta (tingasta) njam ma xulxin; *to tumble to* tifhem.

Tumble down—ħerba, (loc etc) se'r jaka; *they are so poor now that they are living in a tumble down old house in the country*, ftakru tant issa li marru jokgħodu f'dar kadima se'r taka fil campanja.

Tumbler - min (dac li) jitgherbeb, jitcabras, jagħmel cucrumbajsi, jimxi fuk rasu etc; tazza cbira tal ilma; *tumblerful*, mimli tazza tal ilma.

Tumbling net — gamgmu, xibca għal ħut.

Tumbrel } carretta; caxxa (cannestru jew maxtura) għal
Tumbril } għalf tan-ngħaġ; il carru li fuku chienu iġorru għad-dfin lill dawc li icunu imutu bill ghiljottina fi Franza; carru bil għodda collha tas-suldati tal genju jew tas-*sappers*.

Tumefaction } tumur; nefħa.
Tumescence }

Tumid—minfuħ; li jisporgi il barra (għoli actar mil l-oħrajn); bombasticu (b'ħafna cliem magħżul u faħħari).

Tumidity } nefħa.
Tumidness }

Tummals - gozz, borġ, terrapien etc f'miniera.

Tumour—tumur; demla.

Tump - borġ (gozz jew għolia) żgħira; tbarraġ il ħamrija ma zocc ta xitla; tcarcar cerv etc mejjet (maktul fil cacċa) lejn id-dar.

Tumtum—platt (ichel) li jagħmlu mil banana misħuka (magħfġa) u jeclu ferm in-nies tal Indji tal Punent.

Tumulate—tidfen

Tumulous } collu braġ jew għolijet
Tumulose } żgħar.

Tumular - magħmul minn borġ jew gozz; għamla ta borġ jew gozz.

Tumult—għagħa, ħamba; rewwixta; għageb; rvell; storbiu; frattarija.

Tumultuary - storbius; frattarius; bi rvell; imħawwad; mxewwex.

Tumultuate - tagħmel rvell, storbiu, frattarija.

Tumulus - borġ, għolia żgħira fuk kabar; tumlu.

Tun—bittija (cbira) chejl; tunnellata; tkiegħed fil btieti

Tunable—li tista ticcurdah, armonius.

Tune - dakka; għania; ton; armonija; buri; tintona; ticcorda strument etc; tkabbel leħen ma jeħor.

Tuner—min jintona jew jiccorda pianu etc.

Tunhoof—xorta ta liedna.

Tunic - tônca; libsa; ġlecc ta suldat; rita; koxra.

Tunicle—rita rkieka rkieka.

Tuning - ntunar, accurdar ta strumenti tad-dakk.

Tuning fork—corista (bħal furchetta tal azzar b'żewġ fergħat li jusaw tal musica għat-tôn).

Tuning hammer } muftieħ għal curdar tal pianoforti.
Tuning key }

Tunisian—Tunisin; minn Tunes; ta Tunes.

Tunnage and poundage—dazju fuk il ħwejjeġ collha tal ichel u ix-xorb, li jiscorru certu chejl u użin, li jinħargu

u jiddaħħlu minn belt għal oħra fi stess pajjis (dac li fl-Italia igħejdulu *dazio e consumo*).

Tunnel — bittija; lembut; tanel; mina; mogħdija taħt l-art (għal ferrovia); tħaffer mina jew tanel taħt l-art.

Tunnel—għażel (xibca għal ħut) għamla ta lembut; takbat il ħut b'dan il għażel.

Tunny — tonn (ħut); *white tunny*, aċċola.

Tup — muntun; tati il għalla bħal muntun lin-nagħġa; tati bir-ras (bħal muntun); tbadbad

Turban — turbant; *turban crowned*, bit turbant (liebes it-turbant).

Turbaned — liebes it-turbant, bit-turbant ma rasu.

Turbary—post fejn jakilgħu it-tub bil ħaxix; id-dritt (fil-ligi) li wieħed icollu li jakla il ħaxix mil l-artijiet ta ħadd jeħor.

Turbid — mkankal, mdardar; mħawwad; incwiet; mħabbat.

Turbidity } tkankil, taħwid; dardir.
Turbidness }

Turbillion—riefnu; belligħa.

Turbinate—li għandu għamla ta żugraga; li idur bħal żugraga; iddur bħal żugraga.

Turbine — rota li iddur bil forza tal ilma.

Turbit — xorta ta ħamiema bil munkar kasir kasir.

Turbot — ħuta ċatta fina ta dan l-isem.

Turbulence — taħwida; rewwixta; rvell.

Turbulent — mħawwad; rvellat; mkankal; kalil; ħawwadi; xewwiexi; sturbiatur.

Turcism — ir-religion, usanzi etc tat-Toroc.

Turd—kallut, ħmieġ.

Turdus—il merill (għasfur).

Tureen—terrina, suppiera.

Turf—tuba bil ħaxix; tghatti bit-tub bil ħaxix; *the turf*, it-triek tal corsa (il mogħdija fejn jiġru iż-żwiemel fit-tiġrija); *on the turf*, (bniedem) li igħejx biss bli mħatri fit-tiġrijiet taż-żwiemel.

Turfy — collu tub bil ħaxix; bħat-tub bil ħaxix.

Turgent — minfuħ; mkabbeż il barra.

Turgescе — tintefaħ.

Turgid — minfuħ.

Turio — zocc (bagħal) ta siġra, micsi bil kxur li jitla minn taħt minn siġra oħra.

Turkey—dundian.

Turkey — lewn aħmar fin li bih jiżbgħu calicò etc.

Turkish—Toroc; tat-Toroc jew tat-Turchia.

Turkois — turchin, ħaġra blù.

Turks cap —xorta ta gilju (pianta).

Turmeric — għeruk ta siġra li bihom jiżbgħu isfar.

Turmoil — taħbil; taħwid; ħamba; għagħa; rvell; rewwixta; tħabbat; tgħajji; tagħmel ħamba, għagħa, rvell jew rewwixta.

Turn — liwja; mincheb; macsar; dawra; kalba (takliba) tidwira; bidla; ticser; iddur; tilwi; takleb; issir; tibdel; tbiddel; tkarras; tikras; *turn about*, iddawwar wiccec; iddur (tħares lura); *to turn adrift*, tixħet il barra; tchecci; *to turn again*, tarġa tigi darb'oħra; *to turn against*, iddur (tmur, ħaġa etc) contra tiegħec stess; tmur contra ta; *to turn aside*, tilka (dakka); *to turn away*, tchecci, tibgħat il barra, tillicenzia; *to turn a barrel organ, mangle etc*, tħaddem; *to turn a cold shoulder to* (jew *on*), tieħu bl-indifferenza lill; iggib ruħec ta indifferenti ma; *to turn a penny*, tħaddem il flus; tinnegozia shiħ; *to turn a summersault*, taklibha fl-aria; *to turn one's flank*, tittacca lill xi ħadd hemm fejn tcun taf li hu debboli; *to turn back*, traġġa lura; titni lura; *to turn down*, tniżżel (iddawwar l-isfel) vit tal gas etc; *turn down the gas*, niżżel il gas; *to turn forth*, tchecci; *to turn head*, tiekaf, iżżomm shiħ (tilka il għadu billi tibka f'lococ ma taħrabx) *to turn in*, takleb il gewwa, iddawwar il gewwa; tidħol fissodda; *his legs turn in*, riġlejh milwijn il gewwa; *to turn off*, toħroġ il barra; toħroġ barra mit-triek; iddawwar; tiscarta; tixħet il barra; tarmi; tati

ruħec; tlesti (tistampa; tagħmel, toħroġ etc; iddawwar (tati tifsir jeħor ta ħaġa); toħroġ (triek etc meta tcun sejra bid-dritt imbagħt ticser); *turn off the gas*, itfi il gas; *the printers turned off 1000 copies in ten minutes*, li stampaturi lestew 1000 copia f'għaxar minuti; *to turn off a joke*, iddawwar (billi tati tifsir jeħor ta) ċajta; *to turn on*, tiftaħ (gas, ilma etc); tincorla (tagħmel jew iddur) għal; tiddefendi, tpoggi, iddur etc; *the whole point turns on this*, il custioni collha tiddependi minn dan; *turn on the gas*, iftaħlu il gas; *to turn one's hand*, taddatta ruħec; *to turn one's head*, iddawwar rasec; tiggennen; titbelleh; ma tafx fejn tati rasec; *to turn out*, tchecci, tibgħat il barra; toħroġ ngħaġ etc biex jirgħaw; tlesti (tibgħat xogħlijet lesti għal bejh etc); tkum (toħroġ mis-sodda); takleb; toħroġ (tintlewa) il. barra; terħi (titlak) mix-xogħol u tagħmel xiopru; tispiċċa (jispiċċa); *information that turns out hardly correct*, aħbar li imbagħd tispiċċa biex tcun jalla jalla tassew; *his toes turn out*, subgħajh ta sakajh milwijin (maħrugin) il barra; *turn your pockets out*, oħroġ il bwiet u aklibom; *we turned out early*, baccarna; *to turn over*, takleb ta fuk taħt; twelli; tirriferixxi; tibgħat għand; tneħħi (tbiħ); tkalleb folji ta ctieb; takleb (il folja); *to turn over a new leaf*, tibda ħajja ġdida (trodd salib għal wiccec); *to turn round*, iddur b'wiccec lura; takleb għal collox (iddur ma partit jeħor b'ruħec u b'gismec); *to turn tail*, iddawwar dembec u taħrab ta gifa; *weather will turn milk*, is-sħana tkarras il ħalib (il ħalib jikras fis-sħana); *to turn the back*, taħrab; *to turn the back on*, iddawwar spallejc, ma tibkax actar ħabib ma; terħi, tabbanduna; titlak (ħabib) bħal erba' fost il gimgħa; *to turn the corner*, tgħaddi l-agħar; tibda gej għal aħjar jew il kuddiem; tgħaddi l-akwa; *to turn the scale*, tiddecidi, taktaħħa (tniżżel il miżien jew l'hawn jew l'hemm); *to turn the stomach of*, iddardar; iggib id-dardir lill; *to turn the tables*, tibdel (tbiddel) il posizioni; *to turn to*, iddur; takleb lejn; *to turn turtle*, tkalleb ta taħt fuk; *to turn up*, takleb ir-raba; takleb; ticxef; takla; issemmi passaġġ etc fi ctieb; tinkala; tiffaċċa jew tidher minn fejn tcun; *to turn up one's nose*, tchemmex xuftejc; *to turn up*, iddawwar; taddatta għalic; tmur (iddur) contra ta; iddur fuk; *by turns*, min imissu (wara xulxin, jew wieħed wara l-jeħor); *your turn*, int imissec (lilec imiss); *done to a turn*, (laħam etc) mixwi etc bil għakal; *in turn, in turns*, sewwa meta imiss (fil wakt); *to take turns*, tmur (timxi etc) wara xulxin (tistennà sa meta imissec); *turn and turn about*, wara xulxin, wieħed iva u l-jeħor le; *turn of life*, l-età tan nisa ta bejn l-45 u'l 50 (iż-żmien meta jaslu biex iżommu mil porog taħhom); *one good turn deserves another*, piacir jitpatta b'jeħor.

TURN AGAIN—skâk; żenka (ma jinfidx).

TURN BENCH—torn żgħir li jiżżarma u jintrama fuk il banc tal arluġġari etc.

TURNCAP—bocca ta cumnija li dejjem iddur għar-rieħ.

TURNCOAT—rnegat; maklub; min jakleb, apostata.

TURNCOCK — ir-ragel incarigat li jagħlak jew jiftaħ l-ilma mil cannol il majjistru.

TURNDOWN—(għonk etc) maklub.

TURN OUT—ħruġ; ħarġa; tluk mix-xogħol; xiopru; ħafna; salt; nies li imorru jaraw ħaġa; speriment etc; *there was a good turn out of students*, chien hemm salt studenti ġmielu; *turn out*, binariu doppiu (hemm fejn jistgħu jiltakgħu żewġ vapuri tal art; b'mod li jistennew il xulxin biex ma jiltakgħux fuk linja waħda).

TURNOVER — takliba; ravjula tal laħam etc; apprendista li imur minn għand mgħallem għal l-jeħor biex hemm icompli jew jispiċċa il cors tassengħa tiegħu; material compost biżżejjed u xi ħaġa żejda għal stampa ta faċċata ta ctieb etc; *turn over table*, mejda li tingħalak u tinfetaħ scond chif icolloc bżonnha.

Turn pin—tappiera, suddieda għal cannol jew pajp tal ilma etc.

Turn screw—tirabuxù.

Turn table — dic il biċċa tonda b'binariu salib li icun hemm fl-art biex iddur u tlakka il binariu għattkegħid tal vaguni li icolloc bżonn tkigħed fuk dic il linja.

Turn up — ġrajja għal għarrieda, jew bla ħsieb li tcun favorevoli.

Turner — min idawwar; dawwâr f'torn; xorta ta ħamiem.

Turnery—xogħol tat-torn.

Turning — liwija; cantuniera; *the first turning to your left*, lewwel cantuniera max-xellug.

Turnip—lift, nevew.

Turnkey—calzrier.

Turnpike—dic ir-rota f'mogħdija ta fuk pont tal-laneċ, dħul ta xi ġnien etc li mid-dawran taħha icunu jafu chemm daħlu nies.

Turnsick — sturdut, mdardar, bil mejt.

Turnsole—vanilja (pianta, fjur).

Turnstile—*turnpike* f'banchina.

Turnstone—monachella (għasfur).

Turpentine—termentina.

Turpitude—ħażen; viltà; immoralità cbira, oxxenità.

Turrel—biċċa għodda tal buttara.

Turret — turretta, torri għoli u sħieħ.

Turtle—fecruna tal baħar.

Turtle dove—gamiema.

Turtler—min jakbad il fchieren.

Tuscan—Toscan; tat-Toscana (Italia).

Tush—puh !

Tusk—sinna (nejba) ta ljunfant etc.

Tusked — armat (li għandu) njeb cbar.

Tussle — ġlieda; tkabida; tiggieled bl-idejn; titkabad.

Tussock—kabda, katta jew ġummiena ħaxix; beżbuża; troffa xagħar; *tussock grass*, ħaxix għal għalf tal bhejjem.

Tutelage—tutela; li tcun taħt idejn xi ħadd biex irabbic, igħalmec, u jeħu ħsiebec.

Tutelar, Tutelary — titular; li jeħu ħsieb ta; li imixxi; igħallem etc taħt il protezioni tiegħu.

Tutenag — taħlita ta ram aħmar, żingu u nichel.

Tutor—mgħallem; surmast; tutur; tgħallem; twiddeb.

Tutorage—is-setgħa ta *tutor*.

Tutoress—tutrici, majjistra.

Tutorial—tat-tutor.

Tutorship—tutela, il ħsieb jew il cura ta wieħed li icun kiegħed taħt idejn ħadd jeħor.

Tutti—il coll flimchien.

Tuwhit tuwhoo—il għajjât tal cocca (chif tgħajjat il cocca).

Twaddle—tlablib; tpaċpiċ; discors jew cliem fieragħ; tlablab; tpaċpaċ; titchellem fieraħ.

Twain—tnejn; żewġ; par; *in twain*, fi tnejn; min-nofs.

Twait—lacci (ħut); art mbattma mbagħd maħduma.

Twal—tnax.

Twang—il ħoss li tagħmel meta tmiss corda stirata; żarżira ta tromba; tnaħniħ jew cliem (leħen) mil li mnieħer; titchellem mi mnieħrec; iddokk strument tal cordi ; iżżarżar trumbetta.

Twang—togħma ħażina li tħallilec f'ħalkec xi ħaġa tal ichel jew tax-xorb.

Twangle — cempil fuk il chitarra etc; iccempel, iddokk chitarra etc.

Twangling—cempil (dakk) fuk il chitarra.

Twankay—xorta ta tè aħdar.

'Twas—f'loc *it was*, chien.

Twattle—(ara *twaddle*) iżżiegħel b' (ittaptap fuk għonk) żiemel etc biex tifraħ bih.

Twbague — tabxa; confusioni; srim tar-ras jew tal moħħ.

Tweak — tagħfas bejn subgħajc ; karsa; mara m'hix tal galbu.

Tweed — cażimir (drapp tas-suf għal ħwejjeġ ta rgiel etc).

Tweedle—iddokk il violin; takbad, tmiss bill ħeffa; ħoss (leħen) bħal ta corda (bl-arc) ta violin.

Tweel—ara *twill*.

Tween—f'loc *between* (bejn).

TWEEZE } caxxa ta li stru-
TWEEZER CASE } menti.

TWELFTH—12th; it-tnax.

TWELFTH DAY } l-Epifania; it-Tre-
TWELFTH TIDE } rè.

TWELVE—tnax, tużżana, 12, XII; *the twelve*, (it-tnax) l-Appostli.

TWELVE MONTH - sena.

TWELVE PENCE—xelin.

TWELVE SCORE—tnax għal għoxrin darba; għoxrin tużżana.

TWENTIETH—(20th) il għoxrin.

TWENTY—għoxrin, 20, XX.

TWIBILL — mannara (rixa) doppia, naħa waħda mannara u l-oħra lexxuna; mingel.

TWICE — darbtejn; għal darbtejn; doppiu.

TWIDDLE — tidha biċ-ċajt; tmiss (timmaniġġa) chemm chemm

TWIG—żarġun, fergħa żgħira; kadib; *to hop the twig*, tmut; *twig*, tiġbed; tifhem (takbad is-sens jew li wieħed icun irid igħejd).

TWIGGY—collu, jew magħmul minn, friegħi żgħar jew żragen.

TWILIGHT—għabex; it-tbexbix taddawl jew tad-dlam; mudlam (scur).

TWILL—tinseġ drapp diagonal; iżżewwak fli nsiġ; mserca (rucchell etc) għat-tchebbib tal ħajt.

TWILLED CLOTH - diagonal (drapp).

TWIN — doppiu; tewmi, tewmija; icolloc it-tewmin (mara); *the twins*, it-tewmin (sinjal taz-Zodiacu).

TWIN BORN—tewmi.

TWIN BROTHER—wieħed mil l-aħwa tewmin; *the great twin brethren*, Castor u Pollux.

TWIN SCREWS—b'żewġ scrù (wieħed cul naħa).

TWIN SISTER — tewmija; tifla mittewin; jew it-tifla mit-tewmin.

TWINE — spag; barma, għanka (tgħannika); tobrom; ixxeblec; tgħannak; timbaram; tixxeblec.

TWINCH — nigża; weġgħa; taħkar; tagħfas; tittartura; tniggbeż; twaġġa.

TWINK — għamża; iċċanfar, tati ħasla lill; tgħajjat ma

TWINKLE—tiddi; tpetpet għajnejc; tpetpet bħal ma tagħmel chewcba meta tcun tiddi; teptipa tal għajn; għamża; teptip.

TWINKLING—għamża; tpetpita tal għajn; *in the twinkling of an eye*, f'dakka ta għajn.

TWINNER — min icollu it-tewmin (omm li icollha it-tewmin).

TWINNING SAW—serriek għal ktieħ tas-snien ta li mxat.

TWINTER — bhima ta sentejn (ta żewġt ixtiewi).

TWIRE — ħajt mibrum; iccejjak bħal għasfur; tħares minn taħt il għajn; tagħmel is-sinjal b'għajnejc lill; tobrom (il mustacci etc).

TWIRE PIPE—dakkâk minn dawc li iduru fit-torok.

TWIRL — tidwir; tidwira; iddawwar; iddur.

TWIST—barma; fitla; tobrom; tiftel; timbaram; *to twist round one's finger*, iggib (bniedem etc) taħt idejc.

TWISTER—min jobrom il ħajt f'filatoriu; mserca għal brim tal ħajt; iddahar taż-żiemel (naħħa tal ingroppa) fejn dac li jirchèb għandu jokgħod.

TWISTING CROOK - bħal magħżel cbir għal brim tat-tiben fi ħbula.

TWISTING MACHINE—ir-rota tal cordari (għax-xogħol u 'l brim tal ħbula).

TWIT—tiecol kalb dac li icun jew iddejku għal l-aħħar billi tibka issemmilu jew tiecollu wiċċu għal xi żball li icun għamel; tinbex.

TWITCH — karsa; weġgħa; gibda; tokros; twaġġa; tiġbed.

TWITCH GRASS—nigem.

TWITE—għasfur tal għana bħal gardill, ġojjin etc.

TWITTER—tpespis; ticjik tal għasafar; tpespes; iccejjak.

TWITTLE TWATTLE — ticjik; tlablib, tpaċpiċ.

TWIXT—f'loc *betwixt* (bejn)

TWO—tnejn, 2, II; *in two*, fi tnejn; min-nofs; *to be two*, ma tcunx takbel ma (tcunu tnejn ta żewġ fehmiet li ma jakblux); *two cleft*, difer xpaccat (maksum fi tnejn); *two decker*, biċċa tal guerra li iggib canun fuk zewġ cvieret jew ponti; *two edged*, li jakta minn żewġ bnadi; *two faced*, bżewġt uċuħ; faċċol; li juric ħaġa b'oħra;

karrieki; *two fold*, mtenni; għal tnejn; doppiu; *two handed*, b'żewġ idejn; *two humped camel*, id-dromedariu; gemel b'żewġ ħotbiet; *two masted*, (bastiment) b'żewġ arbli; *two ply*, (cima, ħajt, etc) b'żewġ capi; *two penny*, ta żewġ soldi; ta ħabba; li ma jiswa xejn; *two some*, żifna; logħba minn tnejn min-nies.

Tyke - chelb.

Tymbal—timpani.

Tympan—tilar ta torchiu.

Tympanize—tistira gild fuk tambur etc.

Tympanon—timpani; tambur; tambur tal widnejn; il-loġġ ta bieb; panew ta bieb; iz-zocclu; vasa ta pediment.

Tyne—titlef; *to tyne heart*, takta kalbec, jonksoc il curaġġ jew l-almu.

Typal—tat-tipi.

Type—tipa; tip; sinjal; emblema; mudell; campiun; figura; tiffigura; *type founding*, fundar (tidwib jew għemil) tat-tipi ta li stampa

Typhlitis — infiammazioni fit-tarf tal musrana il għamia.

Typhoid —tifu.

Typhomania—deliriu (thewdin) biddeni tifu.

Typhon - ta barra minn hawn, chif inhu magħruf fil Mitologia Egiziana.

Typhoon—tempesta kalila; riħ kawwi jew uragan fl'ibħra Cinisi; tempesta fit-tropici hecc msejħa.

Typhus - (id-deni) tifu.

Typic
Typical } emblematicu, figurattiv.

Typify—tiffigura; turi b'emblemi, figuri, sinjali etc.

Typocosmy — rappresentazioni (wirja) tad-dinja.

Typographer—tipografu; stampatur; tebbiegħ.

Typography—is-sengħa ta li stampa; tipografia.

Tyrannic
Tyrannical } aħrax; kalil; kalbu ħażina; tat-tiranni jew tirannia.

Tyrannize—tagħmilha ta tirann; tati chemm tiflaħ bil killa jew bil ħruxija; tħarraxa ma.

Tyranny — tirannia, dispotismu; ħruxija ta kalb.

Tyrant—tirann; bniedem kalil, aħrax u kalbu ħażina; despota; li iħobb jaħkar.

Tyre—ross msajjar fil ħalib.

Tyrian—aħmar (lewn).

Tyro—principiant; wieħed li għadu jibda studiu etc; biedi; novizz.

Tythe—diecma; *tythes*, diecmi jew għejxur.

Tzar—il Czar jew l-Imperatur tar-Russia.

U

U, tokgħod f'loc il chelma *United*, bħal U. K jigifieri *United Kingdom* jew ir-Renju Unit (tal Gran Brettanja); U. S. jigifieri *United States*, li Stati Uniti (tal America); U, hia usata ucoll f'loc *Urbe* bħal U. C. 400, fissena ta Ruma 400; U, bħala simblu hi usata fil chimica f'loc il chelma *Uranium*.

Uberous—għammiel ferm; li jati ħafna frott; abbundanti.

Ubiquarian—li issibu, li hu, cullimchien.

Ubiquitarian
Ubiquist } wieħed li issibu jew li jinsab cullimchien; min jemmen li fl-Ostia Mkaddsa (consagrata) jinsab il gisem innifsu ta Sidna Gesù.

Ubiquitary—li jesisti jew li jinsab cullimchien.

Ubiquity — ubiquità, is-setgħa li (tista) tcun jew tinsab cullimchien.

Udal—(art, beni) libru u franc.

Udder—sider; drigħ (bżieżel jew ħobb) ta bakra mnejn jerdgħu il għegiela; beżżula.

Udometer—pluviometru, tazza immarcata għal chejl tax-xita (chemm tinżel).

Uglines—cruha.

Ugly—icreh.

Ukase — uchejs, editt, ordinanza maħruġa jew mgħoddija mil l-Imperatur tar-Russia.

Ulans—milizia tat-Tartari (tannies tat-Tartaria).

Ulcer — gerħa, għakra, dabra, piaga.

ULCERATE — tingeraħ; tingħakar; tiggerraħ; tagħccar; iddabbar; tippiaga.

ULCERATED } migruħ; bid-dbabar;
ULCERED } ippiagat; bil piaghi.
ULCEROUS }

ULCUSCLE—gerħa, dabra, jew piaga żgħira.

ULE } siġra li tati il gomma,
ULE TREE } ticber fil Messicu (America).

ULEMA—il corp tan-nies għorrief (cbarat) tat-Turchia; li huma l'*Imams* jew is-Sacerdoti; il *Muftis* jew l-avucati; u il *Cadis* jew il Magistrati u l-Imħalfin.

ULIGINOUS—mdellec, collu tajn.

ULLAGE—li icun jonkos mil bittija biex tintela sewwa.

ULLALOO—il għajta li igħajtu l-Irlandisi (in-newwieħa) wara il mejjet.

ULMACEOUS—tal ulmu (siġra).

ULMIC ACID—acidu ulmicu, l-acidu (ilma) li joħroġ waħdu jew jiscula miz-zocc tas-siġar tal ulmu, kastan, ballut etc.

ULNA—l-ulna, l-itwal uaħda miż-żewġ għadmiet li hemm fid-driħ tal bniedem, mil mincheb sal polz jew il pala tal id.

ULT—(f'loc *Ultimo*) l-aħħar, li għadda jew li ħareġ; *on the 20th ult*, fil għoxrin tax-xahar li ħareġ.

ULTERIOR—actar lill hemm, ta lill hemm.

ULTIMATE—l-aħħar.

ULTIMATELY—fl-aħħar nett.

ULTIMATUM — ultimatum, l-aħħar offerta jew stedina għal ftehim ta bejn żewġ potenzi etc fuk xi twegħir li icollom bejniethom tal pulitca etc.

ULTIMO—ara *ult.*

ULTION—vendetta, ħlas minn bniedem jeħor talli icun għamillec; *to do good for evil is a soft and melting ultion* (Browne, *Christian Morals*), li tagħmel il gid lil min jagħmillec iddeni hi l-aħjar (l-isbaħ) vendetta.

ULTRA—actar; lill hemm, wisk actar jew iżjed; stravaganti; estrem; għall aħħar.

ULTRAIST — wieħed stravaganti (stramb għall-aħħar fl-idejet tiegħu).

ULTRAMARINE — ultra mar (culur icħal.

ULTRAMONTANE—ta lill hemm mill muntanji.

ULTRAMUNDANE—ta lill hemm middinja; ta barra mid-dinja.

ULTRA RADICAL—radicali għal l-aħħar.

ULTRONEOUS—minn rajh, minn kalbu, volontariu; għax irid hu.

ULULATE—tgħajjât, twerżak.

ULULATION—għajjât, twerżik, xhir (li jixru in-newwieħa wara il mejtin).

UMBEL—ħruġ ta werak jew fjuri għamla ta mrewħa.

UMBELLIFERÆ — il ħaxix tar-razza tat-tursin, crafes etc (li għandhom il werak gej għamla ta mrewħa).

UMBELLULE—taksima ta werka ta ħaxixa (tursin etc) li għandha għamla ta mrewħa.

UMBER — terra d'ombra; xorta ta ħaxix niexef (bħal faħam tal ħaġra li isibu ħdejn Colonja) li jusaw għallewn jew biex iħaltuh mat-tabacc ta li mnieħer.

UMBER—ħuta (bħal l-aringa jew il lacci).

UMBER—tiżboħ lewn (jew b-) it-terra d'ombra.

UMBERED—samrani, lewn it-terra d'ombra.

UMBILIC — iż-żocra; ic-centru; innofs; *hell is the umbilic of the world etc* (Sir T. Herbert, *Travels* p. 329), l-infern hua ic-centru (in-nofs jew il kalba) tad-dinja.

UMBILICAL—tal *umbilic* (ara).

UMBILICAL CORD (jew *Funiculus*)—il curdun (taż-żocra).

UMBILICATE—magħfus l-isfel bħażżocra.

UMBLES—l-interjuri (msaren etc) tac-cerv.

UMBO—il biċċa mkabbża il barra ta tarca; in-nofs tat-tambur tal widna; il ponta (it-tarf) t'isfel ta moxt jew arzella etc tal baħar.

UMBRA — dell; id-dell; l-ombra li tagħmel chewcba cbira (waħda mis-satelliti) man-naħa ta biswit ix-xemx.

UMBRATE—tagħmel id-dell; iddellel.

UMBRAGE — dell ; ħiel ; stcherrieħ ; stmerra, offisa ; rifront.

UMBRAGEOUS — bid-dell, li fih id-dell; mdellel.

UMBRATIC — bid dell ; gewwa ġid-dar; magħluk ; m'hux reali jew m'hux veru ; tipicu ; figurativ.

UMBRATIOUS — suspettus ; li iħassbec, li jitħasseb jew jissuspettac.

UMBREL / UMBRELLA } umbrella.

UMBRIFEROUS — li jagħmel (jitfa jew jixħet) dell.

UMBROSITY -- dell ; dlam ; oscurità.

UMPIRAGE — rangar chif jirranġa jew iddecidi l-*umpire*; arbitrazioni.

UMPIRE — wieħed li jiddecidi custioni bejn tnejn li icollhom xi igħejdu jew bejn zewġ cumpannji (*teams*) tal *foot ball*, *cricket* etc ; mħallef; li mgħallem fil logħob; tiddecidi custioni; tagħmilha ta mħallef bejn tnejn etc.

UNABANDONED — m'hux mħolli ; m'hux abbandunat.

UNABATED — m'hux niekes; m'hux mnakkas.

UNABIDING — m'hux cert; m'hux ta min jokgħod fuku.

UNABLE — bla ħila; li ma jistax; li ma jinkalax.

UNABRADED — m'hux mecul ; m'hux moħfi.

UNACCENTED — bla accent ; m'hux accentat

UNACCEPTABLE — m'hux milkuħ.

UNACCEPTED — m'hux milkuħ.

UNACCOMPANIED — waħdu ; ma għandu il ħadd miegħu.

UNACCOMPLISHED — m'hux lest, m'hux spiċċat.

UNACCORDED — m'hux miftiehem.

UNACCOUNTABLE — li ħadd ma jista jifhmu, ifissru, jew igħejd il għala.

UNACCUSTOMED — m'hux mdorri.

UNACHING — li ma juġax.

UNACKNOWLEDGED — li m'hux magħruf.

UNACQUAINTED — li m'hux infurmat.

UNACTED — m'hux magħmul (f'teatru).

UNADAPTED — m'hux adattat.

UNADDICTED — m'hux mogħti għall.

UNADHESIVE — ma iwaħħalx.

UNADJUSTED — m'hux kiegħed f'locu (fejn imissu).

UNADOPTED — m'hux adottat ; m'hux mgħaruf bħal iben ta.

UNADORED — m'hux mekjum.

UNADORNED — m'hux mżejjen.

UNADULTERATE / UNADULTERATED } genwin; pur; m'hu mħallat b'xejn.

UNADVISABLE — m'hux prudenti ; li m'hux ta min wieħed jagħmlu.

UNÆRATED — m'hux mħallat mal acidu carbonicu.

UNAFFECTED — m'hux affettat ; veru ; m'hux falz; ma jurix ħaġa b'oħra.

UNAFFECTING — li ma iħossx (li kalbu ma tħossx) li ma imissx il kalb; m'hux patetiku.

UNAFFLICTED — m'hux msallab bi guai etc ; m'hux mdejjak ; m'hux mħabbat.

UNAFRAID — li ma jibżax.

UNAGITATED — m'hux mkankal; quiet; calm ; kiegħed.

UNAIDED — m'hux megħjun; bla ebda għajnuna (waħdu waħdu).

UNAILING — f'saħtu ; m'hux marid.

UNALIENABLE — li ma jistax jimbiħ.

UNALLOYED — m'hu mħallat b'xejn ; pur.

UNALTERABLE — li ma jidbiddilx.

UNALTERED — m'hux mibdul.

UNAMBIGUOUS — ċar (li ma jistax jiftiehem xort'oħra ucoll).

UNAMBITIOUS — umli ; m'hux ambizius jew mimli bih in-nifsu ; m'hux cburi ; ma jippretendihiex.

UNAMENDABLE — li ma jistax jissewwa.

UNANIMATED — bla ħajja ; mejjet.

UNANIMITY — annuna ; kalb u fehma waħda ; kbil ta nies (fil fehma) flimchien.

UNANIMOUS — annuna ; ta kalb u fehma waħda.

UNANIMOUSLY — unanimament, cullħadd flimchien b-fehma waħda.

UNANSWERABLE — li ma jistax icun rifiutat.

UNANTICIPATED — li ma tcunx tistennieh.

UNAPPALLED — m'hux mbażża.

UNAPPARELLED — m'hux liebes.

UNAPPARENT — ma jidhirx, oscur.

Unapprehensive — li ma tistax tifmu.

Unapprized—m'hux mgħarraf jew infurmat.

Unapproachable — li ma tistax tersak lejh.

Unappropriate — m' hux sewwa; m'hux xierak; m'hux f'locu; ma imurx.

Unapt—m'hux tajjeb; m'hux adattat, li ma jinkalax.

Unarm—iżżarma; tneħħi l-armi.

Unarraigned—m'hux migjub kuddiem il korti għal ħakk; m'hux mgħoddi magistrat jew ġurì.

Unarrayed—m'hux liebes.

Unaspiring—m'hux cburi; m'hux mimli bih in-nifsu; li ma jippretendihiex.

Unassayed—m'hux ippruvat.

Unassisted—m'hux mgħejjun; waħdu, waħdu biss.

Unattended—m'hux frequentat (li ma imorrux nies etc fih).

Unattested—bla xhud, bla xiehda

Unau—it-tartigradu (annimal).

Unaudited—m'hux mgħoddi mill auditur.

Unauthentic—m'hux genwin, m'hux sewwa chif imissu; ma jiswiex.

Unauthorized — m'hux autorizzat m'hux mgħoddi mill autorità.

Unavailable—ma jiswiex.

Unavailing—ma jiswiex; għal xejn.

Unaverted — m'hux mdawwar; m'hux mbigħed jew scansat.

Unavoidable—li ma jistax icun li taħarbu, inevitabbli; li bil fors icollu icun jew icollu isir (igħaddi); li ma tistax taħarbu.

Unaware—m'hux attent; bla ħsieb; għal għarrieda.

Unawares — għal għarrieda; bla ħsieb.

Unawed—bla ebda biża ta xejn.

Unbacked—m'hux mgħejjun minn ħadd.

Unbaked—nej.

Unballasted—bla saborra.

Unbaptized—m'hux mgħammed.

Unbar—tiftaħ, tneħħi il kofol jew it-tischir.

Unbashful—bla mistħija; imprudent.

Unbearable—li ma tistax tissaportih jew issofrih; li ma tistax iggergħu.

Unbearded—bla leħja.

Unbeautiful—m'hux sabiħ.

Unbeclouded — m'hux msaħħab; m'hux mgħajjeb: ċar; safi.

Unbecoming — ma jixrakx; m'hux xierak; ma imurx: *this is unbecoming a gentleman*, din m'hix ħaġa xierka li jagħmilha sinjur.

Unbecomingly—b'mod li ma imurx jew li ma hux xierak; *he behaved himself unbecomingly*; ma giebx ruħu sewwa.

Unbecomingness—nukkas ta mgiba sewwa; mgiba m'hux xierka.

Unbefitting—li ma imurx jew li ma jixrakx.

Unbegot / Unbegotten — li m'hux mnissel; bla nisel; etern; li chien minn dejjem.

Unbegan—m'hux mibdi.

Unbelief—nukkas ta twemmin.

Unbeliever — (min) wieħed li ma jemminx.

Unbelted—m'hux mħażżem b'cinturin etc.

Unbemoaned—m'hux mibchi; li ma tħassru ħadd.

Unbend—terħi; titlak; isserraħ; tħoll; tiddritta; tħalli dritt; ma tagħwiġx; tieħu il-libertà; tinħall.

Unbending—jebes; li ma icedix; li ma jitgħawwiġx; sħiħ fil fehma; stinat; mistrih (serħan) jew tluk għal ftit taż-żmien mix-xogħol u mis-serietà; *I hope it may entertain your Lordships at an unbending hour* (Rowe), nittama li jaticom piacir, sinjuri, f'din issigħa tal mistrih tagħcom mix-xogħol.

Unbendingly—sħiħ; ferm.

Unbendingness—stinazzioni; żamma jebes.

Unbenevolent — li m'hux kalbu tajba; m'hux ħanin.

Unbenign — aħrax, crudil; kalbu ħażina.

Unbent — m'hux mirbuħ; m'hux mgħawweġ; dritt.

Unbequeathed—m'hux mħolli fittestment.

Unbeseeming — ma jiżrakx ; ma imurx.

Unbeset—m'hux mdawwar bis-suldati etc; m'hux mħaxchen jew assediat.

Unbestowed—m'hux mgħoti.

Unbetrayed - m'hux mkarrak.

Unbewailed—m'hux mibchi; m'hux mħassar (ma tħassru ħadd).

Unbewitch—tneħħi is-seħer (teħles mis-seħer).

Unbias—ma tibkax (jew ma tħallix min hu) immejjel jew migbud lejn; tcun imparziali (ġust) ma.

Unbiased } Unbiassed } imparziali ; li m'hux immejjel jew miżmum lejn wieħed etc actar milli icun lejn l-jehor; ġust, li la iżomm u la ma dan u l-ankas ma dac.

Unbid } Unbidden } waħdu, minn rajh bla ma talbu ħadd; għax ried hu; minn kalbu.

Unbind—tħoll.

Unbishop — tissospendi Iskof missetgħa tiegħu.

Unbit } Unbitten } m'hux migdum,(ma ġralu xejn).

Unblamable—bla ħtija.

Unblamed - li ma waħħlux fih; li ma għandux htija.

Unblemished—bla tebgħa.

Unblest — m'hux cuntent, m'hux hieni.

Unbloodied—m'hux mċappas biddemm.

Unblushing—li ma jistħix; bla mistħija.

Unbodied—bla ġisem.

Unbolt—tneħħi it-tischir jew kofol ta bieb etc.

Unboned—bla għadam.

Unbookish—li ma iħobbx il cotba jew li studiu; li ma iħobbx jistudia

Unborn—li għad m'hux mwieled; li għadu ma twelidx.

Unborrowed—m'hux msellef; genwin.

Unbosom—tafda jew tiftaħ kalbec ma (tgħejd chelma rasec u ras ħadd jehor għax tafda fih).

Unbound - m'hux marbut; maħlul; m'hux legat (ctieb); bla koxra.

Unbounded -bla tarf; bla limti; bla fini; bla tmiem.

Unbounteous—m'hux ħanin.

Unbox—toħroġ dac li icun hemm f'caxxa; iżżarma; tbattal caxxa.

Unbrace—tħoll; tneħħi ic-ċinghi; terħi; tintreħa; tintelak.

Unbraid—issellet; tħoll malja etc.

Unbreast—tisvela; tgħejd li icolloc f'kalbec.

Unbreathed—li ma jitteħidx mannifs (aria); li m'hux mħaddem, mħarreġ, jew esercitat; *now have toiled their unbreathed memories etc* (Shakespear, *Midsummer Night's Dream)*, issa ħaddmu ferm il memorji taħhom li ma chenux mdorrijin jaħdmu.

Unbred - m'hux mnissel, bla nisel; malcriat; pastas, oħxon fli mgiba tiegħu; m'hux mgħallem; ma jafx; *she is unbred to spinning* (Dryden, *Virgil, Ænejd)*, ma chenitx taf (ma chenitx mgħalma) chif tagħżel (tobrom) ittajjar.

Unbribed—m'hux mixtri bir-rigali; m'hux mxaħħam.

Unbridled — m'hux mrażżan; bla lgiem; sfrenat; mitluk; jagħmel li irid.

Unbroke } Unbroken } m'hux mchisser; shiħ; m'hux mirbuħ jew migiub taħt idejn ħadd jehor.

Unbuild—tħott; iġġarraf (bini etc).

Unburden—tneħħi (tħott) it tgħabija; isserraħ mil pis jew mit-tghabija.

Unburied—m'hux midfun.

Unbury—takla mil kabar.

Unbusied - kiegħed; m'hux jaħdem; ma għandux x'jagħmel.

Unbusiness like—trascurat.

Unbusy — kiegħed; ma għandux x'jagħmel ; m'hux jaħdem.

Unbutton—tħoll (buttuni).

Uncamp—tchecci (tixħet il barra) mil camp jew minn fejn wieħed icun kiegħed.

Uncap—ticxef.

Uncape—takla (toħroġ) mill-art (fejn tcun ħaġa etc) moħbija ; toħroġ mix-xcora jew tħoll (terħi) il clieb fil caċċa tal volpi ; tneħħi il cappun tal għasafar tal ġoga fil caċċa jew li nsib.

Uncapped — xuxa ; bla berritta etc f'rasu.

Uncared for — li m'hux iccalculat; trascurat; li ħadd ma jati contu.

Uncase — toħroġ (iżżarma) mil caxxa etc; ticxef (toħroġ) ħaġa li tcun mgħottija.

Unceasing — li jibka (jew għâdu) sejjer; li ma jiscotx jew ma jeħdu xejn.

Unceremonious — bla complimenti xejn.

Uncertain — m'hux sgur; dubbius; bejn iva u lè; m'hux sod.

Uncertainty - dubiu.

Unchangeable — li ma jitbiddilx.

Uncharv — m'hux attent; m'hux ħajjen biżżejjed.

Unchaste — ħorman; ħarrieki.

Unchecked — m'hux miżmum taħt il fren jew lgiem; m'hux mrażżan.

Unchewed — m'hux mimgħud

Unchristian - m'hux ta Nisrani.

Unchurch — tchecci (tescludi) minn cnisia.

Uncial (akra *ànxal*) — carattru (tipi) bil grieg etc majjisclu jew chitba b-ittri cbar iżda bil-lasti mgħawgin (tondi jew curvi) f'loc dritti, li chienu jusaw fl-iscrizzionijiet ta fuk il lapidi etc.

Unciform — ta għamla ta ganċ.

Uncinate — li jispiċċa bħal ganċ fittarf.

Uncipher — takra, tfisser, tgħaraf chitba; numru etc.

Uncivil — pastas, oħxon fli mgiba; ħoxni, żorr; faxxug.

Uncivilized — pastas; mrobbi ħażin.

Uncle — ziu; barba.

Unclean — maħmuġ.

Uncleanliness — ħmieġ.

Unclew — tħoll.

Unclinch — tiftaħ id magħluka (ponn).

Unclipped — li m'hu maktuh minnu xejn; shiħ; m'hux mimsus.

Unclog — teħles; tħoll.

Uncloister — terħi (tħalli bniedem etc) imur il barra; teħles bniedem li icun magħluk, tiftaħlu jiġri il barra.

Uncloud — tneħħi il velu; ticxef; tiċċara ħaġa; ma tħallix actar fiddlam.

Uncloudy — ċar; bla sħab.

Unclutch — tiftaħ l-id li tcun magħlukha ponn.

Unco — ħafna; ferm.

Uncoagulated — m'hux magħkud.

Uncock — tniżżel il grillu ta xcubetta; tniżżel il falda ta cappell.

Uncoif — tneħħi il berritta.

Uncomely — żorr; m'hux ħelu; m'hux grazzius; mkit.

Uncomfortable — ma fihx cumdità; m'hux commodu; li idejkec jew idejjaklec kalbec.

Uncommon — m'hux comuni; rari.

Uncompleted — m'hux lest; m'hux spiċċat.

Uncomposed — li ma għandux quiet; dejjem sejjer.

Uncomprehensive — li ma tistax tifmu; li ħadd ma jista jifmu.

Unconcern — indifferenza; bruda.

Unconcerned — biered; indifferent; li ma jimpurtaħx.

Unconcocted — m'hux misjur.

Unconditional — minn għajr ebda patt jew condizioni.

Unconformable — inconsistenti; li ma jakbilx.

Unconformity — nukkas ta kbil ma.

Uncongenial — li ma jakbilx ma; li m'hux ta geniu jew natural wieħed.

Unconnected — li ma għandux x'jaksam ma; li m'hux marbut ma; maktuħ; magħzul li kiegħed għalih.

Unconquerable } li ma jistax jintrebaħ; li ħadd ma jista għalih; li ħadd ma jeħdu jew jagħelbu.
Unconquered }

Unconscionable — enormi; cbir ferm; daks hiex; m'hux scond irraġuni jew scond il ħakk; barra millocu.

Unconscious — li ma jafx; li ma jagħrafx cull ma sar; mitluf minn sensih.

Unconsented — m'hux accettat (li wieħed ma kalx iva għalih).

Unconsonant — li m'hux xierak; li ma jakbilx; li ma jokgħodx lill.

Unconstraint — libru; m'hux marbut; m'hux obligat.

UNCONTESTED — ċar; li ħadd ma għandu x'igħejd actar fih jew għalih.

UNCONTROLLABLE — li ħadd ma jista iżommu, jaħkmu, jew jiffrenah.

UNCONTROLLED — m'hux frenat, controllat, mrażżan, jew miżmum taħt lgiem.

UNCONVERSANT — li ma jafx (il ħaġa) sewwa chif imiss jew minn għankudha.

UNCOOKED — m'hux msajjar; nej.

UNCORK — tneħħi it-tapp; tiftaħ flixcun etc.

UNCORRECTED — m'hux corrett, m'hux sewwa, m'hux esatt.

UNCORRUPT — onest, m'hux mħażżen jew mħassar; bla mtiesef xejn.

UNCOUNTABLE — li ma jistax jingħadd; li ħadd ma jista igħoddu.

UNCOUNTED — m'ħux mgħadud.

UNCOUPLE — tħoll.

UNCORTEOUS — ara *uncivil.*

UNCOURTLY — goff fl-imgiba.

UNCOUTH — goff; żorr; stramb; li ibażża; *nor can I like this uncouth dream* (**Milton**, *P. L.*, *v 98*); u l-ankas jista icun li jena nieħu gost b'din il ħolma li tbażża.

UNCOVER — ticxef; tneħħi il għatu etc; tneħħi il cappell.

UNCREATE — iggib fix-xejn; ix-xejjen.

UNCREATE / UNCREATED } m'hux maħluk.

UNCREDITED - m'hux emmnut.

UNCROPPED — m'hux miġbur (ma l-uċuħ tar-raba); m'hux maħsud jew mkaċċat.

UNCROSSED — m'hux traversat jew msallab, m'hux ingassat.

UNCTION — dlic, dilca; *extreme unction*, il griżma tal morda.

UNCTUOUS — mdellec.

UNCTUOUSNESS / UNCTUOSITY } dlic, tidlic.

UNCULLED — m'ħux miġbur.

UNCULTIVATED — m' hux maħdum (raba); m'hux mgħallem; m'hux coltivat (li ħadd ma ħa ħsiebu).

UNCURB — tneħħi lgiem jew ir-rażna; tneħħi il frenu, terħi.

UNCURBED — sfrenat; jagħmel li irid; bla ebda rażna.

UNCURL — tisduna; tneħħi (tiftaħ) noccli, brim etc; *uncurled*, (xgħar) m'hux innucclat.

UNCURRENT — li ma igħaddix; ma jimxix jew ma jiġrix.

UNCUSTOMARY — m'hux soltu; m'hux mdorri.

UNDAMAGED — bla ħsara; m'hux mimsus.

UNDAUNTED — li ma jibża minn xejn; kalbieni; curaġġus.

UNDAUNTEDNESS — curaġġ; sfik.

UNDAWNING — m'hux mdawwal.

UNDECAGON - figura (tal Geometria) bi ħdax il genb u ħdax l-anglu.

UNDECAYED — m'hux mħassar.

UNDECENARY — (il ħdax il wieħed); li isir (jigi) cull ħdax il sena.

UNDECIDED — m'hux sod, m'hux decis fil fehma (li jilgħab).

UNDECK — iżżarma.

UNDECLINED — (nom etc) li ma hux iddeclinat.

UNDECLINABLE — li ma tistax tiddeclinah.

UNDEFEATED — m'hux mirbuh.

UNDEFILED — m'hux mtabba; safi; pur; nadif.

UNDEFINED — m'hux imfisser jew spiegat.

UNDEFRAYED — m' hux mħallas (m'hux maktuh mil cont).

UNDELIBERATE — li ma jaħsibiex; li jagħmel il ħwejjeġ bil għaġla.

UNDEMANDED — m'hux mitlub.

UNDENIABLE — li ma tistax tiċħdu jew tmerih; li ma jista jiċħdu jew jinnegah ħadd.

UNDEPLORED — m'hux mibchi; m'hux mħassar.

UNDER — taħt; ankas jew inkas; *under the table*, taħt il mejda; *under twenty pounds*, ankas (inkas) minn għoxrin lira; *under age*, li għad ma għalakx is-snin li imissu; li għadu minorenni; *under fire*, espost għan-nar (balal etc) tal għadu (fi guerra); *under foot*, taħt is-sakajn (prezz); ankas milli jiswa; *under sail*, bil kluh miftuħa (bil kluh, miexi); *under way* jew *under weigh*, (bastiment) li salpa l-ancra u miexi (sejjer); *under clay*, saff tafal (saff art tafija) taħt saff ħamrija

f'għalka; *under clothes, under clothing,* biancherija, ħwejjeġ (lbies) ta taħt; *under craft,* maganjata; *'Tis an under craft of authors* (Sterne, *Tristram Shandy*), hia maganjata tal auturi; *under hangman,* sotta bojja; *under jaw,* ix-xedak t'isfel; *under rate,* inferiuri; *under secretary,* sotta jew assistent sigritariu; *under skinker,* l-assistent tal provditur ta li stuett (abbord); *under shirt,* dublett ta taħt; *under stated,* esagerat; m'hux chif igħejdu; *under suit,* libsa ta taħt; *under tow,* current (tal baħar) minn taħt, contra dac tal wiċċ; *such resistless under tow* (Longfellow, *Building of the Ship*), currenti minn taħt hecc kawwija (li ma jista iżomm fihom ħadd); *under treated,* ittrattat ħażin jew m'hux tajjeb biżżejjed chif jistħokklu; *under bid,* tati prezz ankas minn ħadd jeħor fi rcant; *under bred,* pastas, baxx; *under buy,* tixtri b'ankas prezz jew orħos; *under croft,* sotterran taħt cor etc fi cnisia etc; *under dealing,* ħdim minn taħt; maganjar; hajna, kerk; *under done,* m'hux misjur wisk, ħaj, wiekaf; *under dose,* dosa u hecc; tati dosa m'hix kawwija; *under drain,* canali għall-ilma, għat-tnixxija etc minn taħt; *under fellow,* bniedem vili; *under filling,* il biċċa t'isfel ta taħt ta bini; *under foot,* taħt; taħt is-sakajn; *under furrow,* tiżra fir-radda tal moħriet.

Undergo—issofri; taħmel; iggerraħ; tgħaddi minn; tagħmel; *I had to undergo another examination,* chelli nagħmel esami jeħor.

Under graduate—student f'Università etc li ma ħax grad jew lawria ta xi ħaġa.

Underground—taħt l-art; sotterran.

Under growth—siġar baxxi li jitilgħu jew jicbru taħt siġar għoljin.

Underhand—bil moħbi; minn taħt il taħt; bis-schiet.

Underlet — tissubbaffitta; ticri minn għand ħadd jeħor li icollu micri; ticri b'ankas flus.

Underline — tiġbed linja taħt (chelma jew cliem); tissottolinja.

Underling—min hu sotta; bniedem baxx; ċchejchen; li dejjem minn taħt.

Undermasted — (bastiment) bl-arbli baxxi jew ksar ħafna.

Undermeal—l-icla sewwa (il cbira) tal ġurnata jew ta cull jum; il ħin tal ġurnata tal ħdax ta fil għodu; dic il quarta rkad jew ngħasa li wieħed jeħu wara nofs inhar (wara l-ichel).

Undermentioned — msemmi wara jew l-isfel actar.

Undermine — tħaffer; tgħawwar minn taħt; tagħmel il ħsara bil moħbi; tberren biex tagħmel id-deni bil moħbi.

Undermost—ta taħt jew ta isfel nett.

Undern – il ħin tad-disgħa ta fil għodu, jew scond x'uħud oħra, il ħdax ta fil għodu.

Underneath—taht.

Underogatory—li ma inakkasx.

Underpeopled—li m'hux mgħammar bin-nies biżżejjed.

Underpetticoat—dublett ta taħt.

Underpin } tirfod.
Underprop }

Underrate—prezz baxx; tati prezz baxx; tixħet taħt is-sakajn; ma tgħożżx; ma tistmax.

Underrun — tgħaddi minn taħt b'dgħajsa biex tesamina (iddur għal xi ħsara) fil bastiment; *to underrun a tackle,* iżżarma buzzelli etc u tarġa tkegħedhom sewwa (tirranġahom).

Underscare — tħożż (tiġbed) linja taħt xi chelmiet.

Undersell — tbiħ taħt il prezz (jew il cost); tbiħ orħos minn ħadd jeħor.

Underset—tirfed; current tal baħar minn taħt.

Undershot — li taħdem (rota) bl-ilma li icun għaddej minn taħt.

Undersign — tissottoscrivi; tniżżel jew ticteb ismec isfel f'carta etc.

Undersong—cor fil cant.

Understand—tifhem; tcun taf; tisma; *I have been given to understand that...,* smajt (għadda minn għala widni) li...

Understanding—fehma, moħħ; intelligenza; ftehim; *o Lord dispel the darkness of ignorance from my understanding,* o Mulejja checci id-dla-

mijet tal injuranza mil moħħ tiegħi; *this will produce a good understanding between the town etc* (**Macaulay**, *Hist of Eng.*), dan igib il ftehim bejn il belt etc.

Understood—sott'intis; miftiehem; *I have understood*, jena fhimt.

Undertake—tidħol għal xi xogħol tintrapprendi; *to undertake for*, tidħol garanti ta; tagħmel tajjeb lill; tieħu fuk spallejc.

Undertaker—min jeħu il cummissioni tal funerali; cuntrattur; beccamort.

Undertaking—intrapprisa; li wieħed jidħol għal xi xogħol.

Under tow—current fil baħar, fil kiħ, li icun sejjer contra tal current tal wiċċ.

Undertreated — maħkur; ittrattat ħażin; mżeblaħ.

Undervalue—ara *underrate.*

Underwork—xogħol żgħir; teftif.

Underwrite — tassigura, tissottoscrivi.

Undescried—li ma jidhirx.

Undeserved—bla ma ħakku; bla ma jistħokklu.

Undeserver—wieħed bla ebda meritu, li ma ħakkux jew ma jistħokklux.

Undeserving—li ma ħakkux jew ma jistħokklux.

Undesigning — li ma jurix ħaġa b'oħra; sincier; fidil.

Undetermined—m'hux decis; m'hux sod fil fehma; li għad ma jafx x'għandu jagħmel.

Und.d—it-temp passat ta *undo*(ara).

Undigenous—mnissel mill ilma.

Undight—tinża, tneħħi il ħwejjeġ minn fukcc.

Undine—spirtu (ruħ, fatat) li, chif igħejdu il Cabalisti, jinsab dejjem fl-ilma.

Undiscernible—li ma jintgħarafx; li ma jidhirx.

Undisciplined—m'hux dixxiplinat, mħarreġ, mchisser, jew mgħallem.

Undisguised — m'hux moħbi, ċar; bid-dieher; m'hux mgħotti.

Undismayed—bil curaġġ collu; bla biża ta xejn.

Undisputed — li ħadd ma jissielet jew jiggieled fuku; m'hux ta min jicustiona fuku.

Undisturbed—bi quietu; bla ma hu mittiefes xejn; b'sabru collu; calm; pacifcu.

Undivided — m'hux mkassam; m'hux maksum; sħiħ.

Undivulged—m'hux mxerred; sigriet.

Undo—tħassar; tneħħi; tħoll; ma tagħmilx; tispiċċa; tekred; tirvina: *why, Masters, will you undo yourselves?* (**Shakespear**, *Cariolanus*) għaliex, mgħalmin, tridu tirvinaw rwieħcom?

Undock — toħroġ (bastiment etc) mid-dock jew mil bacin.

Undoer — min iħoll; ineħħi jew iħassar; min jirvina jew jekred.

Undoing—li wieħed iħassar; ineħħi jew iħoll; tħassir; tneħħija; ħalla; kerda; rvina.

Undone—m'hux magħmul; m'hux lest jew spiċċat (mitmum) mekrud; svinat.

Undouble—tħoll; tiftaħ; ħaġa mitnija għal bosta drabi li iggibha għall darba.

Undoubted—bla dubiu.

Undoubtedly—bla dubiu ta xejn; sgur; bans.

Undoubtful—sgur; cert.

Undrawn—m'hux maħżuż.

Undreaded — m'hux tal biża; li ħadd ma baża (jibża) minnu.

Undress—tinża; tnażża; tneħħi il ħwejjeġ; libsa wiesgħa tad-dar; libsa ta cull jum jew tax-xogħol (m'hux il-libsa tal gala jew tal uniformi *full dress*).

Undressy—safi, nadif; (deheb etc); m'hux mħallat b'xejn; nadif.

Undubbed—li għad ma ħax (jew ma tawhx) ebda titlu tal unur jew ebda dinjità ta cavaljer etc; m'hux mżejjen jew mirkum.

Undue—m'hux sewwa; m'hux xierak; m'hux legali; iżżejjed; li ma imissux.

Undulant / Undulary — li sejjer bħal mewġ; li sejjer bħal bandla jixxejjer etc.

Undulate — ixxejjer; tbandal; tmewweġ; bil mewġ.

Undulation - tixijr; tbandil; timwiġ.

Undulatory — li ixejjer; ibandal jew imewweġ; li jitla u jinżel bħal mewġ.

Undull — idderri lill; tferraħ; thenni il kalb; tneħħi iċ-ċlampu jew is-swjed il kalb (buli) lill.

Unduly — ħażin; m'hux sewwa; ma hux xierak; iżżejjed.

Undurable—li ma idumx; li ma jibkax żmien twil.

Undutious / Undutiful — diżubbidient; li ma jokgħodx għal dac li għejdulu.

Unearth—takla minn taħt l-art; *unearthed*, makluh minn taħt l-art; *unearthly*, li m'hux ta dina l'art; tassema.

Uneasiness - incwiet; tixchil; taħbit.

Uneasy—incwiet; li m'hux kiegħed f'locu, quiet, jew cuntent; li m'hux comdu; li kiegħed fuk ix-xwiec.

Uneatable — m'hux tajjeb għal l-ichel.

Uneath—bil chemm; bil ħniena; *uneath may she endure etc* (Shakespear, *Henry VI*); bil chemm tista hia issofri.

Unedge—tkaċċat il ponta jew ixxifer ta sicchina etc.

Unemployed—m'hux k'ed jaħdem; kiegħed; ma għandux x'jagħmel.

Unemulating—li m'hux impenjat; ma jaħdimx (ma jridx jaħdem) biex igħaddi il kuddiem jew jiżbok lill ħadd jeħor; indifferenti; biered.

Unended—ara *unfinished*.

Unengaged—battâl; ma għandux x'jagħmel.

Unenglish—m'hux Inglis.

Unentered—m'hux midħul.

Unentertaining — m'hux interessanti.

Unentombed—m'hux midfun.

Unequal—m'hux xorta jew daks wieħed.

Unerrable—infallibbli; li ma jistax jiżbalja.

Unerring—li ma jiżbaljax; infallibbili; li ma jistax jitkarrak jew ikarrak.

Unescheweable—inevitabbli; li ma tistax teħilsu, li bil fors icollu isir jew icun.

Unessential—m'hux meħtieġ; bla essenza jew esistenza reali.

Uneven—aħrax; mħatteb; m'hux wati jew lixx.

Unexact — m'hux esatt; niekes (m'hux sewwa jew tal kies).

Unexacted—m'hux mitlub.

Unexampled — li katt ma chien hemm jew ma ġara kabel bħalu.

Unexceptionable—li ħadd ma jista igħejd xejn fih; bla ebda difett jew ħtija; *men of clear and unexceptionable characters* (Waterland, *Works*), nies li ħadd ma jista igħejd xejn akkal mil l-isem tagħhom (nies ta condotta li ħadd ma jista igħejd xejn fiha).

Unexpected — li ħadd ma chien jistennih; *unexpectedly*, għal għarrieda; bla ħsieb xejn.

Unexplicit — m'hux ċar biżżejjed; vâg.

Unexpressed - li m'hux msemmi.

Unfading—li ma jidbielx; li ma jitfax.

Unfailable - infallibbli.

Unfailing - li ma jistax jonkos.

Unfair—m'hux sewwa, m'hux chif jixrak; bl-inġustiżżi; li m'hux tajjeb.

Unfaithful — trajditur; karrieki.

Unfalcated - m'hux maktuħ minnu; m'hux mkassar.

Unfamed - m'hux msemmi; m'hux mgħaruf.

Unfashionable—li m'hux moda.

Unfast — m'hux makful, m'hux mgħaluk jew m'hux marbut; maħlul; miftuħ.

Unfasten - tħoll; tiftaħ.

Unfathered - bla missier.

Unfatigued—m'hux għajjien.

Unfaulty—li ma issibx xejn xi tgħejd fih; li ma fihx xi tmakdar; bla difetti.

Unfearing—kalbieni; curaġġus; li ma jibżax.

Unfeasible - li ma jistax icun; li ma jistax isir; impratticabbli.

Unfeathered - bla rix.

UNFEATURED—icreħ.

UNFED—m'hux mitmuħ.

UNFEED—li ma tħallasx; li ma ħax ħlas jew ma ħax il flus li chienu imissuh bħala dritt tiegħu.

UNFEELING—li ma iħossx.

UNFEIGNED—sincier; veru; tassew; m'hux għal ta parsi; li m'hux faċċol; li ma jurix ħaġa b'oħra; li ma għandux uċuħ; *till every tongue shall offer up unfeigned applause* (**Goldsmith**, *Oratorio*), sa chemm cull ħadd jati applaus (ifaħħar) tassew (sinceramənt jew minn kalbu).

UNFEIGNEDLY — tassew, sinceramənt; *I most unfeignedly beseech your lordship etc* (**Shakespear**, *All's well etc*), jena sinceramənt (tassew, b'kalbi collha) nitlob lis-sinjuria tiegħec.

UNFELLOW—tifred; tissepara; tagħżel minn xulxin; *death quite unfellows us*, (**E. B. Browning**), il mewt tifridna minn xulxin għal collox.

UNFELLOWED—li ma għandux sieħbu; farrâd.

UNFELT—li ma jinħassx.

UNFEMININE — m'hux ta mara; m'hux tan-nisa.

UNFENCE — tiftaħ, tneħħi ħajt ta għalka etc.

UNFERTILE—ħawli; m'hux għammiel.

UNFETTER—tħoll mill ctajjen; teħles mir-rbat tal castig.

UNFILED—m'hux mnaddaf; m'hux nadif; m'hux illimat; m'hux mgħoddi bil-lima; maħmuġ.

UNFILIAL—li m'hux ta iben jew ta bint; li m'hux tal ulied.

UNFINISHED — li m'hux lest jew mitmum; li għad m'hux spiċċat; *he left the work unfinished*, ħalla ix-xogħol f'nofs leħja (m'hux lest).

UNFIRM — m'hux sod; m'hux fissħiħ.

UNFIT—m'hux adattat; m'hux tajjeb; ma jiswiex; m'hux xierak; li ma jakbilx; ma tagħmilx xierak; ma tkabbilx; ma tgħaddix b'tajjeb.

UNFITTING — m'hux tajjeb; m'hux xierak; ma imurx.

UNFIX — takla ħaġa minn locha; tneħħi; tħoll; iddewweb; *nor can the rising sun unfix her frosts etc* (**Dryden, Todd**), u l-ankas ix-xemx li tielgħa ma tista iddewweb (tħoll) il ġlata taħha etc.

UNFIXED—m'hux sod; li m'hux kiegħed dejjem f'post wieħed; li ma għandux post stabilit; li jiggerra minn hawn għal hemm.

UNFLATTERING — li ma jokgħodx itegħemilec; li igħejdilec chif iħossha; li igħejdilec ċara.

UNFLEDGED — (għasfur) għarwien; m'hux liebes bir-rix.

UNFLESHED—m'hux mħarreġ għal caċċa, li katt ma ra tajra mejta jew bid-demm (maktula).

UNFLESHY — bla laħam; għadam biss (bħal scheletru).

UNFLINCHING—li ma jibżax jew li ma jarġax lura (sod, li ma jitmeżmiżx).

UNFLUENT—li lsienu ma jaktax fid-discors; li ma jitchellimx b'dic illibertà ta wieħed li jaf jitchellem.

UNFOILED — m'hux mirbuħ jew mgħacches.

UNFOLD — toħroġ ngħaġ etc mil makjel; tiftaħ; tperreċ; tfisser, turi il ħaġa chif inhi sewwa; ticxef; *the rest let time unfold* (**Byron**, *Bride of Abydos*), il bkija ħalliħ jinchixef biżżmien.

UNFOLLOWED — waħdu, bla ħadd miegħu, bla seguaci.

UNFORBID — m'hux projbit; li hu permess; li wieħed jista jagħmlu.

UNFORCED — m'hux ta bil fors; m'hux mgiegħel; naturali; m'hux sfurzat.

UNFOREBODING — li ma jagħmilx jew li ma jatix ebda sinjali minn kabel.

UNFORESEEN — li ħadd ma chien jobsor bih; ta bla ħsieb; li ħadd ma chien jistennih.

UNFORESKINNED — circoncis (imgħammed la Lhudija).

UNFORETOLD—li m'hux mħabbar; li ħadd ma kal bih, jew ma semmih kabel.

UNFORGIVING — li ma jaħfirha il ħadd; li ma iħennx; kalil.

UNFORTUNATE — xortih ħażina; sventurat.

UNFORTUNATELY — sventuratament, b'disgrazzia.

UNFOULED — m'hux mtabba ; safi ; pur ; nadif.

UNFOUND — m'hux misjub.

UNFOUNDED - li ma tokgħodx fuku; bla pedament; li ma hemmx fuk hix torbot jew fejn wieħed ikabbad.

UNFRÈQUENT—m'hux ta spiss.

UNFREQUÈNT — ma tibkax tmur spiss jew ta cull jum etc f'loc; ma tibkax tiffrequenta.

UNFRUITFUL—ħawli; m'hux għammiel.

UNFULFILLED — m'hux mitmum; m'hux magħmul jew complut.

UNFUMED — m'hux ipprofumat.

UNFURL — tiftaħ ; (kluħ etc) tperroċ.

UNFURNISH — iżżarma; tħalli m'hux mgħammar; tnażża.

UNFUSIBLE — li ma jistax jinħall jew jiddewweb.

UNGAINLY—nej ; chiesaħ ; bla grazzia ; goff ; li ma jiġbdecx ; li isawtec meta tħares lejh.

UNGAINSAID — m'hux merut ; m'hux miċħud.

UNGALLED—m'hux mwaġġa, m'hux miġruħ jew magħcur.

UNGATHERED — m'hux miġbur; mxerred.

UNGEAR—iżżarma.

UNGENEROUS — xħiħ ; rkik fil għati; li għandu idu magħluka.

UNGENTLE—goff fli mgiba ; m'hux pulit.

UNGENTLEMANLIKE } UNGENTLEMANLY } ta (wieħed jew bniedem) pastas; m'hux ta sinjur (m'hux ta mgiba ta ragel jew ta sinjur).

UNGILDED } UNGILT } m'hux ndurat.

UNGIRD — tħoll mil (tneħħi il) ħżiem.

UNGIRT — m'hux bil ħżiem ; bla ħżiem jew m'hux marbut minn kaddu.

UNGIVING—li ma jatix; li ma igibx; rigali.

UNGLAZED—bla ħgieġ (tieka etc).

UNGLAZE — tneħħi il ħgieġ minn twieki etc.

UNGLOVE—tneħħi l-inguanti.

UNGLUTTED — m'hux mxabba bl-ichel.

UNGODLY — m'hux devot; (ragel etc) ħażin.

UNGORED — m'hux midrub jew ferut.

UNGORGED — m'hux mimli.

UNGOT — m'hux makluh; migiub jew acquistat.

UNGOVERNABLE — li ħadd ma jista isib rcaptu tiegħu ; li ħadd ma jista irażżnu; sfrenat.

UNGOVERNED — m'hux maħcum jew miżmum bi lgiem; m'hux mrażżan.

UNGRACEFUL — nej ; chiesaħ ; bla grazzia ; ma jiġbdecx ; indigest.

UNGRACIOUS — ħażin ; cattiv.

UNGRAMMATICAL — li m'hux scond il grammatica.

UNGRANTED — m'hux għoli ; m'hux permess

UNGRATE } UNGRATEFUL } ingrat ; li ma jibkax jafulec, (dac il gid li tagħmel ma bniedem).

UNGRATE — bniedem ingrat jew sconoxxenti; bniedem li katt ma jibka jafulec dac li tagħmel miegħu.

UNGRAVELY — bla serietà jew sodizza.

UNGROUNDED — bla pedament; li ma għandux is-sħiħ fuk hix ipoggi.

UNGROWN — li għad ma chibirx biżżejjed; li għadu m'hux misjur.

UNGUAL — tad-dwiefer; *ungual phalanges*, il għadmiet tat-truf tas-swaba ta l-id jew tas-siek.

UNGUARDED — m' hux inducrat, mħolli; abbandunat; trascurat; mitluk; m'hux attent; bla cont; li ma jaħsibiex; mferfex f'għamilu.

UNGUENT — unguent; dua għad-dlic.

UNGUENTOUS — li għandu mil l-unguent; li idellec.

UNGUENTARY — tad-dlic, li fih iddlic.

UNGUICULATE — (annimal) li għandu id-dwiefer; bid-dwiefer; li gej bħal, jew li għandu għamla ta difer.

UNGUIDED — m'hux immexxi minn ħadd.

UNGUIFEROUS — li għandu, li igib iddwiefer.

UNGUILTY — bla ħtija; innocenti.

UNGULA — biċċa maktugħa minn côn, cilindru, jew piramda, b'mod li fejn icun maktuħ icun jidher għamla ta difer ta żiemel; ungula; strument tat-tobba biex igibu tarbija mejta mil ġuf.

UNHABITUATED—m'hux mdorri.

UNHACKED—m'hux maktuħ.

UNHAILED—li ma selmulux; li ħadd ma jifraħ bih.

UNHALE—m'hux tajjeb għas-saħħa, m'hux tas-saħħa.

UNHALLOW—tipprofana.

UNHALLOWED—ipprofanat.

UNHALVED—m'hux mkassam f'nofsijiet.

UNHAMPERED—m'hux mfixchel.

UNHAND - titlak mil l-id.

UNHANDLED—m'hux mimsus; m'hux mbagħbas; m'hux immaniġġat.

UNHANDY—li m'hux tal ħabta; li m'hux fil kabda; li ma jatix għal ideo; li m'hux comdu; li m'hux tajjeb; li ma jakbilx.

UNHAP—disgrazzia.

UNHAPPY — mnicchet; infelici; msejchen; m'hux hieni.

UNHARBOUR - tchecci jew titfa barra minn post fejn wieħed icun mchennen jew jischenn.

UNHARDY - teneru; li iħoss malajr.

UNHARNESS - iżżarma (tneħħi żiemel etc) mil l'inginji.

UNHEAD—tneħħi ir-ras jew il kuċċata.

UNHEALABLE—li ma jistax ifiek.

UNHEALTHFUL } m'hux tajjeb għas-
UNHEALTHY } saħħa; li hu ħażin għas-saħħa; bla saħħa.

UNHEALTHINESS — nukkas tas-saħħa.

UNHEARD—li ma instamax; *unheard of*, li katt ma instama; li ħadd ma chien jaf bih kabel; li katt ma chien sar dab'oħra kabel.

UNHEATED—m'hux sħun; chiesaħ.

UNHEEDED—bla ma wieħed jati cont tiegħu; inosservat.

UNHEEDING—trascurat, li ma jatix cont.

UNHESITATING—li ma jokgħod jaħsibha xejn; li ma jokgħodx bejn ħaltejn jew bejn iva u le.

UNHINGE—takla mic-cappetti; titfa barra, takla bis-salt; tħawwad; tisrom.

UNHIRED—m'hux mixtri; li ma jinxtarax.

UNHITCH - teħles; tħoll; terħi.

UNHOLY - profan.

UNHOOK—tisganġa; takla mil gangetta etc; tħoll mil curchetti.

UNHOPED—li ma tittamax fih; li ma tistenniħx; *unhoped for*, li ma tistenniħx.

UNHOPEFUL—bla ebda tama.

UNHORSE -- tobżok (tixħet fl-art) minn fuk dahar ta żiemel.

UNHOUSELLED - bla mhejji; m'hux mhejji jew lest; bla precett.

UNHUMANIZE — tissalvaġġa; tħarrax.

UNHURTFUL—li ma iwaġġax; li ma jagħmilx deni.

UNHUSBANDED - trascurat; mitluk; m'hux miġbur.

UNICORN — żiemel bil karn (bħal dac li naraw ma l-arma tal Ingħilterra) jew ir-rinoceront.

UNIDEAL—m'hux ideali; veru; reali.

UNIFACIAL—b'wiċċ wieħed biss.

UNIFIC—li jifforma (jagħmel) wieħed biss

UNIFORM - uniformi; xorta waħda f'collox; li jakbel ma; li jixbeh lill.

UNIFORMITY } uniformità; għamil;
UNIFORMNESS } lbies etc xorta waħda li jakbel ma xulxin jew li stess.

UNIFY—tagħmel wieħed jew f'wieħed.

UNIGENOUS - ta xorta jew qualità waħda.

UNILABIATE—b'xoffa waħda biss.

UNILATERAL—b'genb wieħed.

UNILOCULAR — f' biċċa (taksima) waħda; li m'hux mkassam f'ħafna taksimiet.

UNIMPASSIONED—li ma iħossx; calm; quiet; innocenti.

UNIMPORTANT—li ma jinħtieġx.

UNIMPORTUNED — m'hux mitlub; li ħadd ma jicsirlu rasu bit-talb.

UNIMPOSING—m'hux ta bil fors; volontariu, għax wieħed icun irid hu, minn rajh jew piacir tiegħu.

UNINCREASABLE—li ma jiżdiedx.

UNINDUSTRIOUS—m'hux ħawtieli; m'hux intelligenti; moħħu ma jatiħx.

UNINFECTIOUS—(mard) li ma jitteħidx jew ma jintrichibx.

UNINFLAMMABLE—li ma jakbadx; ma jixgħelx fin-nar; ma jinħarakx.

UNINFLUENCIVE, UNINFLUENTIAL—li ma għandux influenza; li ma jista jagħmel xejn għal.

UNINGENIOUS—stupidu.

UNINHABITABLE—li m'hux ta min igħammar jew jokgħod fih.

UNINHABITED—li ma fihx nies jokgħodu jew igħammru fih.

UNINJURED—m'hux mwaġġa; ma ġralu xejn.

UNINJURIOUS—li ma jagħmel xejn, ma jagħmilx ħsara; ma iwaġġax.

UNINQUIRING—li ma jistaksix; li ma jagħmilx mistoksijiet.

UNINQUISITIVE—m'hux curius jew secsiechi.

UNINSTIGATED—m'hux mgigħel.

UNINTELLIGIBLE—li ma jiftehimx; li ħadd ma jista jifhmu.

UNINTELLIGIBLY—scur, b'mod li ma jiftehimx.

UNINTENTIONAL—bla fehma; bla ma tcun trid; m'hux għal tapposta; ta bla ħsieb.

UNINTERMITTED—m'hux makluħ; li icompli; li jibka sejjer; ma jaktax.

UNINURED—m'hux mdorri.

UNINVITED—m'hux mitlub; m'hux mistieden; bla mistoksi.

UNIO—ġawhra cbira; masclu taxxmajjar.

UNION—unioni; għakda; annuna; fehma waħda; *union jack*, il ġacc Inglis (bandiera Inglisa jew il bandiera nazionali tal flotta Inglisa).

UNIPAROUS—li jilhed ras (wieħed) f'cull ħlas, jew li iferrah wieħed biss cull darba jew cull wild.

UNIPED—li għandu siek waħda; b'siek waħda.

UNIQUE—unicu, waħdu, biss; li ma hemmx ħliefu.

UNIRADIATED—li ma għandux ħlief raġġ wieħed biss.

UNISON—unisonu, leħen wieħed; armonia; kbil ma, ħaġa waħda ma.

UNISONANCE—leħen wieħed.

UNIT—wieħed, waħda.

UNITABLE—li tista tgħakkdu flimchien.

UNITARIAN—unitariu, min ma jammettix it-Trinità; min jemmen biss b'Alla il Missier.

UNITE—tgħakkad; twaħħal; torbot; tiġbor flimchien; tagħkad; teħel; tintrabat; takbel.

UNITED—magħkud, flimchien.

UNITED KINGDOM—ir-Renju Unit; l-Inghilterra, li Scozia, u l-Irlanda flimchiem.

UNITED STATES—li Stati Uniti (America).

UNITEDLY—flimchien.

UNITER—min igħakkad, jorbot, jew jiġbor flimchien.

UNITION—tgħakkid flimchiem; għakda ma.

UNITY—unità, għakda; unioni; annuna, li tcun ħaġa waħda ma; uniformità; *at unity*, flimchien; ħaġa waħda; *the King and the Commons were at unity* (**Macaulay**, *History of England*), ir-Re u'l Comuni chienu issa flimchien ħaġa waħda.

UNIVALVE—b'tebka (koxra) waħda bħal beccum, bebbux etc.

UNIVERSAL—universali; ta, jew għal, cullimchien; mad-dinja collha, ta, jew għal, culħadd; *Universal Church*, il Cnisia Cattolica; il Cnisia waħda.

UNIVERSALIST—wieħed li jidhirlu li jifhem f'collox; wieħed li jemmen (li igħejd jew li għandu f'rasu) li culħadd fl'aħħar għandu isalva ruħu; wieħed li igħejd li Cristu giè u chien fid-dinja għal culħadd, m'hux għal Lhud biss.

UNIVERSALIZE—tagħmel (tirrendi) universali.

UNIVERSE—l-univers; id-dinja jew il ħolkien collu.

UNIVERSITY—università; loc li studiu tax-xienzi u l-arti etc.

UNIVOCAL—li għandu biss tifsira waħda; li ifisser ħaġa waħda biss; cert, sgur regolari.

UNJARRING—m'hux scurdat; intunat; jakbel fil leħen etc.

UNJOINT—tofrok.

UNJUST—inġust, li ma jagħmilx is-

sewwa; *unjustly*, ingustament; contra is-sewwa.

UNJUSTIFIABLE—ħażin; li ma jistax icun ġustificat.

UNKEMPT—m'hux mimxut; b'xagħru mħabbel, żmattat.

UNKENT—m'hux magħruf.

UNKIND—ta mgiba ħażina; ħoxni ta bla piacir.

UNKINGLY—m'hux ta sultan jew ta re; li ma jixrakx lill sultan jew li jagħmlu sultan.

UNKNIT—toftok il malja jew il calzetta; m'hux maħdum bil malja.

UNKNOTTED—bla għekiedi.

UNKNOWING—bla ma jaf; li ma jafx; injurant.

UNKNOWN—m'hux magħruf; li wieħed għadu ma jafux.

UNLABOURED—bla taħbit xejn; waħdu waħdu; minn rajh.

UNLADE—tħott tagħbija minn bastiment.

UNLADYLIKE—li ma jixrakx li tagħmlu (li ma tistennihx minn għand) sinjura.

UNLASH—tħoll dac li tcun rbatt.

UNLATCH—tiftaħ billi tgħolli il-lucchett.

UNLAVISH—li jibża għal ħaġa; m'hux ħali.

UNLAWFUL—contra il-ligi; li m'hux scond il-ligi; illegali.

UNLAY—tħoll jew tiftaħ gumna etc mill curduni jew il capi taħha.

UNLEARNED—li ma jafx scola.

UNLESS—ħlief illi; għajr jecc

UNLETTERED—ara *unlearned*.

UNLIBIDINOUS — li m'hux *lustful* (ara).

UNLICENSED — bla permess; li ma għandux sensja; m'hux autorizzat.

UNLICKED—bla għamla; bla sura.

UNLIGHTSOME—mudlam.

UNLIKE—li ma jixbahx; li m'hux bħal, ta għamla oħra.

UNLIKELY—li ma jistax icun; improbabli; actarx le.

UNLIMITED—bla tarf; bla tmiem.

UNLINED—m'hux infurrat.

UNLITERARY—illitterat; li ma jafx scola.

UNLIVELY—mejjet; bla ħajja; m'hux ferħan jew fuk ruħu.

UNLOAD—tħott tgħabija.

UNLOOKED FOR—li wieħed ma chienx jistennih; bla ħsieb.

UNLOOSE } tħoll.
UNLOOSEN }

UNLUCKY — xortih ħażina, svinturat.

UNLUSTY—debbuli; li ma hux tal colp.

UNLUTE — tnaddaf (tħassar etc) mis-siment jew mit-tajn etc; takla is-siment, tafal etc minn ħaġa.

UNMADE — m'hux magħmul jew maħluk.

UNMAKE—tħassar; tekred; tistradica.

UNMAN—tneħħi in-nies minn fortizza etc; tneħħi minn (ma tħallix li wieħed jibka) ragel; tiscuraggixxi; takta kalb lill.

UNMANAGEABLE—immaniġġabbli; li ħadd ma jista iżommu jew irażżnu.

UNMANFUL, UNMANLIKE, UNMANLY } m'hux ta ragel; li ma jixrakx li jagħmlu ragel.

UNMANNED — bla nies; m'hux mgħammar bin-nies.

UNMANNERED—li ma jafx igib ruħu; pastas; ġoff fli mġiba tiegħu.

UNMANNERLY—pastas; goff; ħoxni fli mġiba tiegħu.

UNMARRED—m'hux mimsus; m'hu mittiesef b'xejn.

UNMARRIED — għażeb; m'hux miżżewweġ; xebba.

UNMARRY — tħoll miż-żwieġ; tagħmel divorziu.

UNMASK—tneħħi il mascra; ticxef; bla mascra; b'wiċċu micxuf.

UNMASTERABLE — li ħadd ma jista jirbħu.

UNMASTERED—m'hux mirbuħ.

UNMEASURABLE—ta cobor bla kies, li ħadd ma jista ichejlu.

UNMEASURED—immens, ta cobor li ma bħalu.

UNMEDDLED WITH — m'hux mbagħbas; m'hux mimsus.

UNMEET—m'hux sewwa; m'hux xierak.

Unmelodious—aħrax fil widna; li m'hux ħelu; m'hux intunat.

Unmentionable—li ma jissemmiex li m'hux ta min isemmih; *unmentionables*, kalziet; *fishing stockings full of water, unmentionables ditto* (*Field, Dec. 19, 1885*), calzetti tas-sajd collha ilma u il kalziet ucoll.

Unmerciful - aħrax, kalil; bla ħniena.

Unmeritorious – li ma ħakkux ; ma jistħokklux.

Unmilled – (munita) bla circu issinghjat (m'hux bħal dac ta-xelin, lira etc).

Unmindful—li ma jimportahx ; trascurat ; li jinsa.

Unmingle — tagħżel minn xulxin ħwejjeġ li icunu mħaltin.

Unmixed / Unmixt } m'hux mħallat.

Unmolested—kiegħed bi quietu bla ma jinquetah ħadd.

Unmoneyed—bla flus ; ma għandux flus.

Unmoor—ittalla l-ancra ; terħi bastiment mil l-art u tħallih fuk l'ancra.

Unmoved—li ma ittiefes xejn, li baka chif chien ma tkankal xejn ; li ma iħossx ; li jibka b'sabru ; quiet.

Unmusical — m'hux armonius, ma idokkx tajjeb (m'hux ħelu) fil widna

Unmuzzle – tneħħi is-sarima.

Unnatural—li m'hux naturali; sfurzat; ta bil forz; affettat jew mkanżaħ.

Unnecessary—bla bżonn, bla m'hu meħtieġ.

Unnervate / Unnerved } debbli, ma jiflaħx; mitluk ; mħeddel.

Unnigardly — liberali ; ta wieħed galantom jew idu miftuħa ; bla tkanċiċ xejn.

Unnoted / Unnoticed } li ħadd ma ta contu jew cas tiegħu ; li ma raħ ħadd.

Unnumbered - ara *innumerable*.

Unobserved – li ħadd ma jarah jew jati cas tiegħu.

Unobserving — m'hux attent ; ma jatix cas.

Unoccupied – battâl; kiegħed; idejh marbuta ; ma għandu x'jagħmel xejn; li m'hu ta ħadd.

Unoffending – li ma jwaġġa jew ma jagħmel deni lill ħadd.

Unoften — rari ; m'hux ta spiss ; darba fill

Unorganized—ara *inorganized*.

Unostentatious — li ma iħobbx jidher jew juri ruħu ; modest.

Unowned—bla sid ; li ħadd ma irreclamah jew kal li hu tiegħu.

Unpack – tiftaħ ; tħoll.

Unpaid – m'hux mħallas

Unparagoned – ara *unmatched*

Unpalatable — bla togħma ; bla benna.

Unpardonable—li ma jistax jinħafer ; li ma jinħafirx.

Unparliamentary – li hu contra irreguli (m'hux scond ir-reguli) tal parlament.

Unpartnered - bla sieħeb ; li ma hux mxerrec.

Unpassable – li ma igħaddix ; li ma jimxix.

Unpaved – m'hux ċangat.

Unpawned—m'hux mirhun

Unpen—tiftah bieb ta makiel etc.

Unperceivable—li ma jidhirx; bil chemm jidher.

Unpin – takla, tneħħi il labar.

Unpinked – bla tokob għal-lazzijet etc.

Unpinned – bla labar; m'hux megħmuż.

Unpitied — li m'hux magħdur ; li ħadd ma tħassru.

Unpitying — bla ħniena ; li ma iħennx.

Unpleasant — dispiacevoli ; li ma jatix gost ; li m'hux għal kalb.

Unpliant – jebes li ma icedix.

Unplume – tintef (tneħħi) ir-rix lill; tniżżel (tiegrada) tibbaxxa lill.

Unpolished — m'hux mingur bitżejjed ; m'hux educat ; m'hux mnaddaf.

Unpolite – ta mgiba ħażina; pastas; bla chirjanza.

Unpoliteness—mgiba ħażina; nukkas tal chirjanza.

Unpopular – li m'hux popolari.

Unportuous — bla portijet, li magħandux portijet.

Unpotable – (ilma) m'hux tax-xorb.

UNPRACTISED—m'hux mħarreġ jew mdorri.

UNPRECARIOUS—cert; sigur; li m'hux dubbius.

UNPRECEDENTED—li katt għadu ma sar jew ma ġara bħalu.

UNPRECEDENTIAL—li katt ma chellu precedenti.

UNPRECISED—li m'hux precis; mlaħlaħ.

UNPREJUDICATED, UNPREJUDICED—li ma għandux ħmerijiet jew preġudizzi.

UNPREMEDITATE, UNPREMEDITATED—li m'hux maħsub kabel; li ma hux premeditat.

UNPREPARED — m'hux lest; m'hux mħeiji.

UNPRESUMPTOUS—li ma jippretendihiex; li m'hux mżattat; umli.

UNPRETENDING—umli; modest li ma jipprentendihiex.

UNPRINCIPLED—bla principiu; immorali.

UNPRODUCTIVE—ħawli; li ma jatix (li ma jagħmilx) frott.

UNPROFITABLE—għal xejn; magħmul għal xejn; li ma jiswielec xejn; li ma tiehx ħajr; li minnu ma tieħu xejn.

UNPROLIFIC—ħawli; m'hux għammiel.

UNPROMISING—li ma hemm ebda tama fih.

UNPROP tneħħi ir-reffidiet minn.

UNPROTECTED - li ħadd ma jidħol jew jakbeż għalih; m'hux mħares jew protett.

UNQUALIFIED — m'hux qualificat; m'hux mgħoddi b'tajjeb għal.

UNQUESTIONABLE—li ma jista imerih ħadd; li ma jistax jitmiera

UNQUESTIONED—li ma fihx dubiu.

UNQUIET—inquiet; mkareb; m'hux f'sictu.

UNQUIZZABLE—sewwa; li ma fihx xi tgħejd xejn; li ma fihx biex tidħac; *most exact and unquizzable uniform* (**Maryatt**, *Frank Mildway*), uniformi esatta (kegħda tajjeb) li min jilbisha ma idaħħacx nies bih.

UNRACKED—m'hux msoffi mil morga jew mil kiħ (mbid jew żejt etc).

UNRANSACKED—m'hux misruk.

UNRASH—prudent, bil għakal.

UNRAVEL—ara *disentangle*.

UNRAZURED—bil-leħja m'hix mkaxxra.

UNREAD — m'hux mokri; m'hux mgħallem jew istruit.

UNREADABLE—li ma jistax jinkara.

UNREAL—m'hux veru; li ma jesistix; immaginariu.

UNREASONABLE—m'hux raġunevuli; li m'hux scond ir-raġuni; bla raj; bla moħħ; bla raguni.

UNREAVE—tħott il ħajt etc.

UNRECORDED—m'hux registrat.

UNREDEEMED—m'hux mifdi.

UNREEVE—tiġbed jew toħroġ cima minn buzzell etc abbord.

UNREFINED—m'hux msoffi jew rfinut.

UNREGAL—li m'hux ta sultan, li ma jixrakx li jagħmlu re jew sultan.

UNREGISTERED — m'hux mniżżel fil ctieb jew registrat.

UNREHEARSED—m'hux iccuncertat.

UNRELENTING—kalbu ħażina; li ma iħennx; li ma jaħfirx.

UNRELIABLE - li ma tistax torbot, jew li m'hux ta min jorbot, fuku.

UNREMITTING - li ma jitlakx; li ma jerħix; li iżomm jebes.

UNRENT—m'hux mkatta.

UNREPENTANT — m' hux niedem; m'hux sogħbien.

UNREPINING — bla tghemghim; bla lmint.

UNREQUITABLE — li m'hux ta min ipattih.

UNREQUITED—m'hux mħallas.

UNRESERVED—franc; li igħidha chif iħossha; ta żakku f'fommu.

UNRESISTING—li ma iżommx jebes; li jerħi; li idur.

UNREWARDED—m'hux mħallas jew premiat.

UNRIDDLE—tispiega; tfisser taħbil il moħħ.

UNRIG — iżżarma (tismatta) bastiment.

UNRIGHTEOUS—ħażin.

UNRIGHTEOUSNESS—ħażen.

UNRIP—toftok, iċċarrat, tiftaħ żakk ta bniedem etc.

Unripe — aħdar, ħesrem, m'hux misjur, għadu nej.

Unrivalled — li għadu ħadd ma chisru, sebku, jew għaddieh; li ħadd ma iħabbatha jew jilħak miegħu.

Unroll — tiftaħ ħaġa mgherba.

Unroot — takla mil għeruk; tistradica.

Unruffled — bnazzi (baħar m'hux mkankal); m'hux mħabbel.

Unruly — mkareb; li ma tistax issib tarfu.

Unsaddle — tneħħi is-sarġ.

Unsafe — li m'hux fis-sħiħ jew fissigur.

Unsapped — m'hux mħaffer, jew imminat, minn taħt.

Unsated — li m'hux mxabba; li għad ma xabax.

Unsatisfactory — li m'hux sodisfacenti.

Unsatisfying — li m'hux biżżejjed; ma iservix.

Unsavoury — bla togħma; m'hux bnin.

Unsay — tarġa lura minn dac li tcun għedt.

Unscaly — bla scwam; bla kxur.

Unscented — ma ifuħx, bla riħa tfuħ.

Unschooled — bla scola; bla tagħlim.

Unscrew — tisvita.

Unscrupulous — li ma ifittix; li m'hux scruplus; li ma jimpurtaħx.

Unseal — tneħħi, tchisser, is-sigill.

Unseam — toftok ħjata.

Unseasonable — ta barra miż-żmien jew mil li staġun; tard.

Unseasoned — m'hux mħawwar; m'hux bil melħ (immellaħ); m'hux mħarreġ jew mchisser biż-żmien; m'hux tal wakt.

Unseaworthy — (bastiment) li ma jiswiex għal baħar.

Unseemly — ma jixrakx; ma imurx.

Unseen — li ma jidhirx.

Unserviceable — li ma jiswiex; li m'hux tajjeb actar.

Unsettled — m'hux fiss, stabilit, jew kiegħed f'locu għal collox jew għal sehħ.

Unshackle — teħles, tati il ħelsien lill; tħoll mix-xchiel.

Unshaken — li jibka sħiħ fil fehma; li ma ibiddilx il fehma; sħiħ

Unsheath — tislet sejf etc mil għant.

Unshod — ħafi.

Unshrouded — m'hux mcheffen.

Unrightly — icreh fil għajn.

Unskilful / Unskilled — m'hux mħarreġ; li ma jinkalax; bla ħila.

Unslaked — m'hux mtoffi.

Unsling — tneħħi; teħles (dgħajsa etc) minn fejn tcun imbragata.

Unsmirched — m'hux mtabba, nadif.

Unsmooth — aħrax; mħatteb; m'hux lixx.

Unsociable / Unsocial — magħmul għalih; li ma jagħmiliex mannies; ta waħdu.

Unsoiled — m'hux maħmuġ jew mtabba; nadif.

Unsold — m'hux mibjuħ.

Unsolicited — bla mitlub.

Unsolved — m'hux mfisser.

Unsophisticate / Unsophisticated — m'hux falz jew mfallaz; pur, genwin; m'hu mħallat b'xejn; belhieni; ftit niekes; li m'hux sargu; daks xejn balalu; *he obtained money, under false pretences, from several unsophisticated persons* (*Daily Telegraph Jan. 26th, 1888*), ħa flus, b'ħafna scusi u ghideb, minn għand nies li ma jilħkilhomx (balali).

Unsound — li m'hux sħajjeħ jew kawwi; maħsus; mgħallel; mgelgel; marid; mxigħer; ħażin; m'hux fidil; m'hux onest.

Unsounded — m'hux scandaljat.

Unsparing — kalil; aħrax; li ma jaħfirha il ħadd.

Unspeakable — li ma jitfisserx jew li ma jingħadx.

Unspotted — bla tebgħa; immaculat.

Unstable — li ibiddel; li ikalleb; li m'hux sod.

Unstaid — li m'hux sħiħ jew sod; li ibiddel, issa igħejd ħaġa u issa oħra; li għandu moħħu moħħ ir-riħ; *wholesome counsel to his unstaid youth* (Shakespear, *Richard II*), parir sħiħ jew tajjeb liż-żgħużija tiegħu ta wieħed li għadu moħħ ir-riħ.

Unsteady — m'hux sod.

Unstitch—tneħħi it-tixlil.

Unstooping—li ma icedih, ma idurx.

Unstoried — m'hux imsemmi fli Storia

Unstormed—li m'hux attaccat jew meħud bl-assalt.

Unstrained—m'hux issiccat.

Unstring — tneħħi il kħeli; tħoll; tneħħi jew terħi il cordi.

Unstudied—bla studiat jew maħsub.

Unsuccessful — li ma igħaddix il kuddiem; li ma jinkalax; li ma jirnexxix.

Unsuitable — li m' hux xierak; m'hux tajjeb għal; li ma jakbilx.

Unsullied—m'hux mtabba.

Unsunned—li m'hux (espost jew mkigħed) għax-xemx.

Unsweat—tibred (mil għarak wara ix-xogħol etc).

Untinted—m'hux mtabba, safi, pur, nadif.

Untamable—li ma jistax jimmansa; li ma jista jimmansah ħadd

Untangle—tħoll; issewwi ħaġa imħabbla.

Untasted—bla mdewwak; li ħadd ma dieku.

Untaught—injurant, bla scola.

Untempted — m'hux mħajjar jew mġagħal.

Unthankful—ingrat.

Unthawed—(silġ) m'hux maħlul.

Unthink — tchecci, tneħħi, jew ittajjar, ħsieb minn rasec.

Unthought of—ta bla ħsieb.

Unthrift—bniedem ħali; berbieki

Unthrifty—ħali; berbieki

Unthrone—tniżżel mit-tron.

Untidy—maħmuġ; mħarbat fi lbiesu; *untidiness*, ħmieġ; tħarbit fi lbies.

Untie—tħoll

Until—sa, sa chemm.

Untilled—(raba) m'hux maħdum.

Untimely—ta kabel il wakt; bicri; kabel iż-żmien li imissu.

Unto—ġo; fi.

Untold—li ħadd ma kalu.

Untomb—takla mil kabar jew minn taħt l-art.

Untouched—m'hux mimsus.

Untoward — rasu jebsa; ta rasu; stinat; li ma jakbilx; tal csir ir-ras; li idejjak jew siccanti; disgrazziat; ta xorti ħażina; goff; bla grazzia

Untractable—ta rasu; li ħadd ma jista jimmaniġġah, jirgnu, irażżnu, jew iżommu; li m'hux trattabbli.

Untried — li m'hux mġarrab; li ħadd ma ġarbu.

Untrodden—li ħadd ma rifes jew midd riġlejh fuku.

Untroubled—bla inquiet; li m'hux micdud bid-dwejjak, taħbit, etc; li kiegħed bi quietu.

Untrue—falz; m'hux tassew.

Untruth—gidba, chelma b'oħra.

Unturbid — m'hux mħawwad jew mkankal; ċar.

Untwine / Untwirl / Untwist } tiftaħ; tħott jew tħoll ħaġa mibruma.

Unused — li m'hux mdorri jew mħarreġ.

Unusual—li m'hux tas-soltu jew li m'hux ta cull jum.

Unvail—ticxef statua etc.

Unvalued—m'hux stmat; ma jiswiex; trascurat; mixhut hemm.

Unvanquished—m'hux mirbuħ.

Unvarnished — bla verniċ; m'hux mżejjen

Unvarying—li ma jidbiddilx.

Unveil—ticxef statua etc.

Unveiledly—ċar, bla ħabi xejn.

Unvenomous — bla velenu, li ma għandux (ma fihx jew ma jatix) velenu.

Unveritable—m'hux veru, m'hux tasseu.

Unversed — m'hux mħarreġ jew mdorri.

Unwary—li ma ikisha jew ma jaħsibha xejn.

Unwed / Unwedded } m'hux miżżewweġ.

Unweeting—li ma jafx, jnjurant.

Unwell — li iħossu ħażin; ma iħossux fiha.

Unwhole — m'hux sħih; mġelgel jew marid.

Unwholesome—m'hux tajjeb għassaħħa.

Unwieldy—tkil, oħxon; jebes; goff biex timmaniġġah; li m'hux tal idejn.

Unwilling—li ma iridx; ta bla kalb

Unwillingly—bla kalb; contra il volontà ta.

Unwind—tħott ħaġa mchebba; tisduna.

Unwise—ibleh; bla għakal.

Unwittingly—bla ma tcun taf; bla ħsieb; ħabta u sabta.

Unwonted—li m'hux mdorri; rari, li m'hux soltu.

Unworn—bla milbus; bla micdud.

Unworthy—li ma jistħokklux.

Unwrite—tħassar (tisgassa) il mictub.

Unwritten — m'hux bil mictub; bil fomm; m'hux bil chitba.

Unyielding—li ma icedix.

Unyoke—tneħħi il madmad.

Up—fuk; mkajjem; barra mis-sodda; riecheb fuk iż-żiemel; il fuk, wiekaf; li kiegħed jissewwa (triek etc); collox; għandu ponti f'logħba jew partita etc; sa; *up to the ears in the blood*, sa widnejh fid-demm; *up, on high*, il fuk, fil għoli; *ere I was up*, kabel ma komt mis-sodda; *when he was up he looked grand*, meta chien riecheb fuk iż-żiemel deher fih ragel sabiħ; *streets that are up*, torok li kegħdin jissewwew; *the game (billiards) is 2000 up*, il partita tal biliard hia sa 2000 pont, collox; *he is 10 up*, għandu 10 ponti; *up with my tent*, fittxu wakkfu it-tinda tiegħi; *all up*, collox spiċċa; *to come up with*, tilħak; *to go up*, tmur lura (tarġa tmur) fl-Università fejn tcun; *to have (jew pull) one up*, iggib bniedem kuddiem il magistrat; *up and down*, l-hawn u l-hemm; ma cullimchien; *up a tree*, rvinat, spiċċa għal collox; *up sticks*, takbad ħwejgec u terħila (titlak, tmur); *up to snuff*, macacc; ħażin; jilħaklu; li jaf fejn ibejjet ix-xitan; *up to the knocker*, bir-ragel; bil fjocchi; bil chif; xicc; *up line*, il-linja tal vapur tal art li tati għal belt.

Upas—upas, siġra velenusa ferm li ticber fil Ġava; il velenu upas

Upbar—tagħmel li stanga; issaccar.

Upbraid—iċċanfar.

Upbraider—ċanfir; min iċanfar.

Upbraiding—ċanfir.

Upcast—mixħut, mitfuh il fuk.

Uphand—mtalla bl-idejn

Upheaped—mgħezzez; mbarraġ

Upheave—ittalla; tarfa il fuk.

Upher—lasta; arblu; antanjola; zocc għal l armar tal pont tal bennejja etc.

Uphill—il fuk; għat-telgħa; tkil, diffiċli; wiekaf; għoli.

Uphoard - taħżen; trecchen.

Uphold—tgħolli; tirfed; twieżen

Upholder—beccamort; min jeħu il cummissioni ta xi funeral jew t d-dfin ta xi ħadd; min jgħammar djar bil mobbli.

Upholsterer—tal mobbli; bejjeħ il mobbli.

Upholstery—mobbli

Ophrob—bużżell tawwali għal isar etc tat-tinda ta fuk il cverta etc

Upland—art għolia; għoli; ogħla; goff; ħoxni; ta ġo l-art; li ma jafx igib ruħu

Uplandish—tal muntanji; ta l-artijiet għòlja; goff fli mgiba; ċaccar; rozz.

Uplift—tarfa; ittalla; tgħolli

Upmost—ta fuk nett; l-ogħla; l-actar għoli.

Upon - fuk; għal; *upon this*, għal dan.

Upper—actar il fuk; ogħla.

Upperhand - superiorità; cmand fuk; vantaġġ; *the nobles thus attained the upper hand* (Buckle, *History of Civilization*), u hecc in-nobli gew minn fuk (rebħu huma, għaddiet taħhom).

Uppermost—l-ogħla ta fuk nett.

Uppish—mimli bih in-nifsu; mżattat; prusuntus; fitt

Upright — sewwa; tajjeb; dritt; wiekaf; tar-ruħ; il għoli tal bini; pilastru; lasta; travu arbulat li iżomm gebel etc fil bini.

Uprise—tkum; titla.

Uproar—storbiu; għagħa; frattarija; għageb; ħamba; rewwixta; rvell; tħawwad; tirvella; tkajjem rewwixta; *to act or uproar for his own safety* (Carlysle, *French, Revolution*), imidd

dejh jew ikajjem rewwixta biex isalva rasu

Uproarious—storbius; frattarjus.

Uproot—takla mill għeruk.

Uprun—titla.

Upset — takleb; tħassar; tinkaleb; tati bil martell fuk biċċa fidda etc biex tbaxxiha u tħaxxinha; tisbalja; tieħu żball fil għadd etc; kalba; klib

Upset price—l-ewwel prezz li jagħmel l-ircantatur ta ħaġa fi rcant; l-actar prezz baxx li tinbih ħaġa fi rcant.

Upsetting — prusuntus; mżattat; cburi.

Upshot — final; għeluk; tmiem ta ħaġa; conclusioni jew chif tispiċċa ħaġa.

Upside—il biċċa ta fuk ; il wiċċ.

Upside down - bil maklub; ta fuk taħt; rasu l-isfel; mkalleb jew mħarbat għal collox.

Upstairs — fuk (fit-taraġ); *go upstairs*, itla fuk.

Upstart—min ifur f'dakka fil gid; min isir nies mix-xejn fi ftit żmien; min jidhirlu li hu xi ħaġa; min jippretendiha; *he is an upstart not a gentleman born*, dac m'hux sinjur mil gidd, bniedem li stagħna f'dakka.

Upturn - takleb raba (ħamrija) bil moħriet jew biz-zappun.

Upwafted—miżmum fil għoli.

Upward—il fuk.

Urania—isem ta Chewcba li sabu m'ilhomx; il musa tal astronomia.

Uranian—tas-sema; celesti; tal pianeta *Uranus*.

Uranic—tas-smewiet; astronomicu; tal cwiecheb etc; li fih, jew tal, metal *Uranium*.

Uranographist — min jaf l-*Uranography*.

Uranography—uranografia; descrizioni, mappa, carta, tal cwiecheb chif jidru kegħdin f'wiċċ is-sema.

Uranology—studiu fuk is-smewiet

Uranoscopus—żondu (ħuta).

Uranoscopy — studiu fuk il cwiecheb etc li jidru f'wiċċ is-sema.

Uranus—Urano, l-actar antic fost l-allat (foloz); waħda mil pianeti cbar, bejn Saturno u Nettuno.

Uraster—li stilla tal baħar.

Urate—urat, melħ tal acidu uricu.

Urban—belti, tal belt, mil belt.

Urbane — ħanin, ħelu fli mgiba; minn tagħna; gustus; pulit.

Urbanist — xorta ta lanġasa bħal tira (pera) butira.

Urbanity—mgiba tajba; educazioni.

Urbiculous—belti, tal belt.

Urceolate—li għandu għamla ta (li gej bħal) dorga.

Urchin—kanfud; tfajjel ċchejchen; żgħajjar.

Ure—usu, drawwa.

Urea—sustanza li tcun maħlula fl-urina (li meta tinxef issir bħal cristall).

Ureter—il cannol (tal passaġġ jew mogħdija) tal urina mil cliewi għal bużżieka.

Urethra—il canal (passaġġ, mogħdija) mnejn tgħaddi l-urina.

Urethritis—infiammazioni (nefħa) tal uretra.

Uretic—ureticu; medicina li iggib, tkankal, l-urina mil cliewi.

Urge—iġġagħal; tross; tkabbeż; titfa.

Urgency—ġagħil; għaġġla; rassa; bżonn cbir.

Urgent — urgenti; tal għaġġla; li iross; li ikabbeż; tal premura.

Urger—min iġagħal li issir ħaġa malajr; min iross jew ikabbeż; min jagħmel premura.

Uric—uricu, acidu li isir mil calculi tal cliewi.

Urin — dwal; *urin and thummim*, dawl u perfezzioni; jew iż-żewġ ħaġriet preziusi li chien igib fuk sidru meta icun liebes gala is-Sommu Sacerdot ta Lhud.

Urinal—urinal ; pixxatur.

Urinarium—awrinar; post għall awrina.

Urinary—tal urina.

Urination—għamil (nżul) tal urina.

Urinator—għaddâs.

Urine—urina; tagħmel l-awrina.

Urinose } tal, jew li fih, l-awrina.
Urinous }

Urn — urna; ġarra; caxxa; chejl Ruman ta erba galluni; tagħlak f'caxxa jew f'urna.

Uroscopy — esami (spezzion) tal urina.

Urry—xorta ta tafal caħlani jew iswed.

Ursa—l-ors; l-ewwel isem fil Costellazioni; *Ursa Major*, il moħriet (għankud cwiecheb ta dan l-isem); *Ursa Minor*, l-imchebba.

Ursiform—li għandu għamla ta ors.

Ursine—tal ors.

Ursuline—Orsolina (soru mil l-Ordni ta Sant'Orsla).

Ursus—l-ors.

Urtication—tixwic bil ħurriek.

Urus – il ghendus salvaġġ

Us—lilna; tagħna; *give it to us*, atih lilna; *this belongs to us*, dan tagħna.

Usable—li jista icun usat.

Usage—użu; għâda; drawwa; moda.

Usance — usura; mgħax; lucru; drawwa; għâda.

Use—għâda; drawwa; użu; icolloc il għâda, id-drawwa jew l-użu; mgħax; lucri; bżonn; *here is no use for gold* (**Shakespear**, *Timon etc*), hawn ma hawnx bżonn tad-deheb; *the Jews were forbidden to take use one of another* (**Selden**, *Table Talk*, *Usury*), Lhud ma chienux jistgħu jeħdu li mgħax lill xulxin; *in use*, kiegħed jaħdem jew iservi; kiegħed fl-idejn; *the book is in use*, il ctieb kegħdin jisservew bih (kiegħed fl-idejn); *to make use of*, tutilizza (tapprofitta ruħec minn) *make use of time*, approfitta ruħec miż-żmien; *to use up*, taħbi collox (cull ma icolloc) tgħajji; toktol bix-xogħol.

Useful—meħtieġ, utli; li iservi.

Useless—għal xejn; li ma jinħtieġx; ma iservi xejn.

Usher—dac tal bieb; min idaħħal in-nies; bewwieb; assistent; min jimxi kuddiem xi superiur obir; timxi jew tmur kuddiem.

Usine—dar tal ħgieġ.

Usquebaugh—xorb kawwi, *whiskey* (bl-Ulandis).

Ustilago—sadid jew dac is-swied li isir meta jimrad il kamħ etc; xorta ta fakkiegħ.

Ustion—ħruk; ħarka.

Ustorious—li jaħrak.

Ustulation — ħruk; tixwit; ħrara cbira għaż-żina; concupixxenza; tneħħija (tisfija) ta sustanza minn metall bis-sħana; tbaschit ta ħaġa umida biex tfarracha fi trab; ħruk tal imbit.

Usual—tas-soltu; ta dari.

Usucaption—prescrizzioni.

Usufruct—usufrott; it-tgawdija ta ħaġa, beni etc, żmien ħajtec biss.

Usure—tagħmel l-usura; tcun usurariu.

Usurer — usurariu, wieħed li jeħu mgħax actar mis-6 fil mija.

Usurious—li iħobb l-usura; usurariu; li iħobb jeħu mgħax cbir.

Usurp—taħtaf; tigref; tisrak; tieħu ħwejjeġ, drittijet etc li ma icunux imissu lilec.

Usurper—min jaħtaf; jisrak; jigref ħwejjeġ li ma icunux imissu lilu.

Usurpation—serk, ħtif, grif, ħell ta ħaġa, dritt etc.

Usury—usura, mgħax cbir fuk self ta flus; mgħax jew lucri actar mis-6 fil 100.

Ut—in-nota *do*.

Utensil—xarbitell; *utensils*, xarbitelli; affarijiet; għodda; *kitchen utensils*, affarijiet (għodda) tal chcina.

Uterine—tal ġuf; farsiek, ħu jew oħt; ħu jew oħt minn omm waħda u m'hux minn missier wieħed.

Utile—ara *useful*.

Utility—gid; ħajr; utilità.

Utilize — tutilizza; tagħmel usu minn jew tisserva b'ħaġa

Utmost—id-dmir collu; l-akkal; cull; l-akwa; l-acbar; *I have done my utmost to please him*, għamilt dmiri collu (cull ma stajt) biex niccuntentah.

Utopia—utopia; loc (post) jew stat ta vera perfezioni jew fejn cull ma hemm, ligijiet etc, hua perfett.

Utopian—immaginariu, ideali; tal fantasia; riformatur tal pulitca sociali li icun collu mimli ħrara iżda li katt ma jista jagħmel xejn.

Utricle—xcora żgħira.

Utter — cull, akwa; akkal; kieraħ; sħiħ; għal collox; assolut; tgħejd; tbiħ; toffri flus ħżiena jew antichi etc għal bejħ; *drive them out into the utter deep* (**Milton**, *P. L.*), jixħethom fl-akwa fond; *the utter loss of all the realm of*

France (Shakespear, *Henry VI*), it-telfa shiħa tar-renju ta Franza; *my tongue shall utter all*, sejjer ngħejd collox.

Utterable — li jista jingħad.

Utterance—espressioni; pronunzia.

Utterer—min imexxi flus ħżiena.

Utterly — għal collox; chemm jista icun; sewwa.

Uttermost — l-ibgħat; l-actar fil bogħod.

Uva — għeneb; żbib.

Uvate—cunserva tal għeneb.

Uvula — il kampiena tal ħalk.

Uvular—tal *uvula*.

Uxorial — tal mara (mart xi ħadd).

Uxoricide — ktil tal mara minn żewġha; ragel li joktol lil martu.

Uxorious — li hu miġnun għal (iħobb ferm il) martu.

Uxoriousness — genn, mħabba cbira, li ragel icollu għal martu.

Uzema — chejl ta dwar 12 il mil bogħod.

V

V tiswa jew kegħda f'loc 5; u $\bar{V}$ f'loc 5000; V fil chimica f'loc il chelma *Vanadium*; *v* f'loc *versus*, contra; *v* fil fisica f'loc *velocity*, ħeffa; *v* fil musica f'loc violin; vuci etc.

Va — (fil musica), compli; ibka sejjer.

Vacance } vaganzia; btala; post
Vacancy } battâl

Vacant — vaganti; battâl.

Vacate—tbattal.

Vacation - vaganzia, btala; mistriħ; *vacation leave*, permess li wieħed impiegat jeħu biex jistrieħ mix-xogħol.

Vaccary — razzett għal bakar.

Vaccina — bakla.

Vaccinate—tlakkam il gidri.

Vaccination — tilkim il gidri.

Vaccinator—min (dac li) ilakkam il gidri.

Vaccine — tal bakra; tat-tilkim tal bakla.

Vaccinist — ara *vaccinator*.

Vachery—razzett għal bakar.

Vacillancy — logħob; nukkas ta sodizza.

Vacillate—tilgħab; ma tcunx sod jew shiħ; tlaklak fid-discors; issa tgħejd ħaġa u issa tgħejd oħra.

Vacuist — min igħejd (jemmen) li jista jesisti vacwu jew post li ma fih xejn xejn.

Vacuum — post vojt għal collox; vacwu; frugħa.

Vade mecum—(ejja miegħi) ctieb; guida b'ħafna informazionijet meħtieġa li wieħed iżomm fuku għal bżonn tiegħu.

Vadium—pleġġ; min jagħmel tajjeb għall; garanti.

Vafrous—ħażin; macacc.

Vagabond — vagabond; min dejjem jiggiera; li dejjem jiggiera.

Vagabondize—tgħejx (tgħaddi) ħajja ta *vagabond*.

Vagabondage—vagabundaġġ; il ħajja tal *vagabond*.

Vagary — capriċċ; fellus; sfiċċa; tiggerra; tmur, tkalleb, minn hawn għal hemm spiss.

Vagina—vagina; il canal (passaġġ) li jati mil bużżieka għal utru.

Vagrant—li jiggerra; li ma għandux dar jew fejn jokgħod għal sehħ; tallâb (milli iduru fit-torok).

Vague — li jiggiera; li ibiddel; li ikalleb; li għandu tifsir li ma jiftiehemx sewwa chif imissu; li jilgħab fit-tifsir.

Vail—velu; kliħ; pircacci; flus li xi sinjuri etc jatu lis-sefturi bħala pircacci; icciedi; tniżżel; titbaxxa; tbexxak; *she vailed her eyelids* (Shakespear, *Venus & Adonis*), għalket (ibbaxxat) għajnejha; *thy convenience must vail to thy neighbour's necessity* (South), il cumditâ tiegħec jaħtieġ icciedi għal bżonnijiet tal ġar tiegħec.

Vailable—tal kliħ, vantaġġus.

Vaimure—(fil fortizzi) ħajt, sur, ta barra.

Vain — għal xejn; fieragħ; vojt; mimli bih in-nifsu; mimli bil frugħa; *in vain*, għal xejn.

Vainness—frugħa.

Vainglory — vanagloria; nefħa; tcabbir ta bniedem bih in-nifsu; frugħa.

Vainglorious — mimli; minfuħ; mcabbar bih in-nifsu.

Vair — gild bil pil tal ermellin li jusaw mfassal bħal armi żgħar jew scudetti fl-armi tan-nies etc.

Valance — pavaljun bil frenża (tas-

sodda); valur; kawwa; setgħa; ħila; curaġġ; siwi fi gwerra etc; iżżejjen jew tarma sodda bil pavaljun bil frenża; tħalli il-leħja; iżżejjen wiċċ bil leħja twila; *thy face is valanced since I saw thee last* (Shakespear, *Hamlet*), wiċċec irranġa bil-leħja min l-aħħar darba li rajtec.

Vale—wied.

Valediction—addio, xewka ta saħħa li tixtiek lill bniedem meta tcun se'r titbiegħdu minn xulxin.

Valenciennes lace—xorta ta biżżilla fina, sabiħa.

Valentia—xorta ta drapp (suf, tajjâr, u ħarir).

Valentine—namrat; ittra; valentajn li jibagħtu in-namrati lill xulxin nhar il festa ta San Valentinu (fl-14 ta Frar).

Valerian — valeriana (pianta), ittoppu tar-Regina.

Vales—pircacci, flus, li jintagħtaw lis-sefturi.

Valet—valè, paġġ.

Valetudinarian — marradi; marid; invaldu.

Valetudinary—wieħed li ma jiswa xejn; li m'hux ħlief jimrad; marradi.

Valhalla—il palazz tal immortalità chif inhu msemmi fil Mitologia ta li Scandinavia, jew il palazz fejn igħejdu li imorru jixxalaw, jeclu u jixorbu, l-erwieħ ta dawc is-suldati kalbenin li imutu fil guerra.

Valiant — kawwi; jiflaħ; valorus; kalbieni.

Valid — li jiswa; tajjeb; kawwi; jiflaħ.

Validity / Validness } validità; siwi.

Validate—tagħmel *valid.*

Valinch—tubu (cannol) biex ittalla dac li icun f'bittija mit-tokba li icun hemm.

Valise—valiggia, portmanto; sacco di notte għal ħwejjeġ tal passiggieri etc.

Vallancy—parrocca cbira li tgħatti biċċa sewwa mil wiċċ.

Vallation—truncieri ma dwar fortizza.

Valley—wied; rocna, anglu li icun hemm jew li isir meta jiltakgħu il ġnieb mżerżkin ta sakaf.

Vallum—sûr.

Valonia—xorta ta ġandar (frott tal balluta) li jusaw għal conzâr tal gild.

Valour—curaġġ; ħila; valur; siwi ta bniedem kalbieni fi guerra etc.

Valuable—li jiswa (meħtieġ) ferm; stmat ferm; prezzius.

Valuables—oggetti li jiswew il flus.

Valuation — prezzatura; siwi ta ħaġa.

Valuator — prezzatur, min jistma jew jara chemm tiswa ħaġa.

Value—prezz; siwi ta ħaġa; stima; tistma; tipprezza; tara chemm tiswa ħaġa; tiswa; tiflaħ daks; *the queen is valued thirty thousand strong* (Shakespear, *Henry VI*), ir-regina tiswa daks 30000 ruħ (suldati).

Valued — stmat; *a valued friend*, ħabib stmat (rispettat)

Valueless—li ma jiswa xejn

Valuer—prezzatur

Valure—saħħa, kawwa, valur.

Valve—valvula, tebka; bieba.

Valvet / Valvule } bieba jew tebka żgħira.

Vambrace — il biċċa tal metall li biha iħarsu driegħhom il gwerrieri.

Vamp—wiċċ ta żarbun; tagħmel wiċċ ta żarbun ġdid; *vamp up*, issewwi (tagħmel uċuħ f'żarbun etc); trakka.

Vamp—accompanjament bil musica improvisat; timprovisa accumpanjament bil musica (bi strument etc).

Vamper—min isewwi jew irakka; min jagħmel (improvisa) accumpanjament bil musica; titla (tagħmel) bħal duħħan, tmur mxenghel.

Vampire—ruħ, fatat, spirtu li jarda demm in-nies; xorta ta farfett il lejl; min jisrak demm ħadd jeħor.

Vampirism—rdiħ ta demm in-nies.

Vamplate—ara *vambrace.*

Vampyrus—xorta ta farfett il-lejl.

Vamps—calzetti li jilħku sal għaksa biss.

Vampt—mhejji; lest.

Van — suldati li jimxu kuddiem l-oħrajn; għarbiel; midra; carrozza; vagun; tgħarbel; idderri il kamħ.

VANADIUM—metall ta dan l-isem.

VANCOURIER — suldat etc li imur kuddiem bl-aħbar jew bl-ordnijiet.

VANDAL—wieħed mil Vandali jew mir-razza tan-nies barbari li chien hemm igħammru fuk ix-xtajtiet tal Balticu.

VANDALIC—feroci, kalil; li iħarbat cull ma isib, li jekred dac collu li hu sabiħ (tal arti etc).

VANDALISM — vandalismu ; kirda (ticsir etc) ta monumenti u xogħlijet oħra sbieħ tal arti etc; nukkas ta cont jew ta rispett għal dac collu li hu sabiħ u li hu ta min jistmah

VANDYKE—xorta ta għonk tal bizzilla etc li dari nisa u rgiel chienu jilbsu fi żmien is-saltna ta Carlu I tal Inghilterra (għonk li jidher fil pitturi collha ta *Vandyke*).

VANE—dewwiema; pinnur; gewnaħ ta rota ta scrù.

VANG—isem ta cima ta abbord.

VANGUARD—għassa avanzata; suldati li jimxu kuddiem l-oħrajn.

VANILLA—vanilja (ħwawar).

VANISH—tgħib

VANITY — frugħa; vanità; tcabbir; nefħa (ta bniedem bih in-nifsu).

VANQUISH—tirbaħ; tagħleb.

VANTAGE—kliħ; gid, vantaġġ; profitt.

VANTBRACE / VANTBRASS } ara *vambrace*.

VAPID—svintat; artab fit-togħma; chiesaħ; mejjet; bla ruħ.

VAPORATE — tisvinta; titbiddel fi fwar.

VAPORIZE—tbiddel fi fwar.

VAPOROUS—collu fwar jew duħħan.

VAPOUR — fwar; ittir u issir fwar; flati; aria li icolna ġo fina u li inneħħu fi flati.

VAPOURABLE—li jista isir fwar.

VAPORY—tal (bil) fwar.

VAPULATION — flagellar; swat; dakkiet bi frosta etc fuk gisem ta bniedem.

VARE—il bastun (lembuba) sinjal tas-setgħa jew ta ħakk

VAREC—xorta ta carbonato di soda; l-alcalini jew xorta ta alca li minnha isir il ħgieg.

VARIABLE—li ibiddel; li ikalleb

VARIANCE—nukkas tal ftehim; differenza; *at variance*, ma jakbilx; miggieled ma.

VARIATE—tbiddel; tkalleb; tvaria.

VARIATION—tibdil; tkallib.

VARICELLA—gidri ir-riħ.

VARICOSE / VARICOUS } minfuħ (bħal meta tintefaħ vina).

VARIED—variu; ta ħafna xorta.

VARIEGATE—iżżewwak.

VARIEGATED—mżewwak.

VARIEGATION—tiżwiek

VARIETY—varietà; nukkas tat-takbil u tax-xebh; taħlita ta ftit minn collox; ħaġa m'hix bħal oħra.

VARIFORM — li għandu (ta) bosta għamliet.

VARIFY—iżżewwak fil lewnijiet.

VARINA'S ROLL — tabacc magħmul cazzott.

VARIOLA—gidri.

VARIOLIC—tal gidri

VARIOLOID—il gidri li joħroġ wara li wieħed icun mlakkam.

VARIOLOUS — tal gidri; li għandu sinjali (ħofor) bħal tal gidri.

VARIORUM—li fih varietà (bosta xorta); *variorum editions*, edizionijet ta cotba (opri) li igibu ucoll dac li icunu kalu fukhom auturi jew chittieba oħra.

VARIOUS—li ma jakbilx; ma jixbehx; differenti; bosta; xi; ħaġa; salt; diversi; li m'hux sod; li ibiddel; *for various reasons*, għal bosta raġunijiet; *there were various books that were sold cheap*, chien hemm xi cotba li nbiegħu bi rħis; *these modes are various and doubtful* (Locke), dawn il modi huma dubbiusi, m'humiex sodi.

VARISSE — difett (nefħa) f'riġlejn żiemel.

VARLET—valè, paġġ; seftur; grûm; briccun; viljacc.

VARNISH—verniċ; tati il verniċ; iżżelleġ.

VARVELS—ħolok (bħal ċappetta tal fidda) f'sakajn seker etc bl-isem ta sidu.

VARY—tbiddel; tkalleb; tvaria; titbiddel; ma tibkax li tcun; ma takbilx ma; bidla; bdil; alterazioni.

VAS—vini u arterij tal gisem.

sodda); valur; kawwa; setgħa; ħila; curaġġ; siwi fi gwerra etc; iżżejjen jew tarma sodda bil pavaljun bil frenża; tħalli il-leħja; iżżejjen wiċċ bil leħja twila; *thy face is valanced since I saw thee last* (Shakespear, *Hamlet*), wiċċec irranġa bil-leħja min l-aħħar darba li rajtec.

Vale—wied.

Valediction—addio, xewka ta saħħa li tixtiek lill bniedem meta tcun se'r titbiegħdu minn xulxin.

Valenciennes lace—xorta ta biżżilla fina, sabiħa.

Valentia—xorta ta drapp (suf, tajjâr, u ħarir).

Valentine—namrat; ittra; valentajn li jibagħtu in-namrati lill xulxin nhar il festa ta San Valentinu (fl-14 ta Frar).

Valerian — valeriana (pianta), ittoppu tar-Regina.

Vales—pircacci, flus, li jintagħtaw lis-sefturi.

Valet—valè, paġġ.

Valetudinarian — marradi; marid; invaldu.

Valetudinary—wieħed li ma jiswa xejn; li m'hux ħlief jimrad; marradi.

Valhalla—il palazz tal immortalità chif inhu msemmi fil Mitologia ta li Scandinavia, jew il palazz fejn igħejdu li imorru jixxalaw, jeclu u jixorbu, l-erwieħ ta dawc is-suldati kalbenin li imutu fil guerra.

Valiant — kawwi; jiflaħ; valorus; kalbieni.

Valid — li jiswa; tajjeb; kawwi; jiflaħ.

Validity } validità; siwi.
Validness }

Validate—tagħmel *valid.*

Valinch—tubu (cannol) biex ittalla dac li icun f'bittija mit-tokba li icun hemm.

Valise—valiggia, portmanto; sacco di notte għal ħwejjeġ tal passiggieri etc.

Vallancy—parrocca cbira li tgħatti biċċa sewwa mil wiċċ.

Vallation—truncieri ma dwar fortizza.

Valley—wied; rocna, anglu li icun hemm jew li isir meta jiltakgħu il ġnieb mżerżkin ta sakaf.

Vallum—sûr.

Valonia—xorta ta ġandar (frott tal balluta) li jusaw għal conzâr tal gild.

Valour—curaġġ; ħila; valur; siwi ta bniedem kalbieni fi guerra etc.

Valuable—li jiswa (meħtieġ) ferm; stmat ferm; prezzius.

Valuables—oggetti li jiswew il flus.

Valuation — prezzatura; siwi ta ħaġa.

Valuator — prezzatur, min jistma jew jara chemm tiswa ħaġa.

Value —prezz; siwi ta ħaġa; stima; tistma; tipprezza; tara chemm tiswa ħaġa; tiswa; tiflaħ daks; *the queen is valued thirty thousand strong* (Shakespear, *Henry VI*), ir-regina tiswa daks 30000 ruħ (suldati).

Valued — stmat; *a valued friend,* ħabib stmat (rispettat)

Valueless—li ma jiswa xejn

Valuer—prezzatur

Valure—saħħa, kawwa, valur.

Valve—valvula, tebka; bieba.

Valvet } bieba jew tebka żgħira.
Valvule }

Vambrace — il biċċa tal metall li biha iħarsu driegħhom il gwerrieri.

Vamp—wiċċ ta żarbun; tagħmel wiċċ ta żarbun ġdid; *vamp up,* issewwi (tagħmel uċuħ f'żarbun etc); trakka.

Vamp—accompanjament bil musica improvisat; timprovisa accumpanjament bil musica (bi strument etc).

Vamper—min isewwi jew irakka; min jagħmel (improvisa) accumpanjament bil musica; titla (tagħmel) bħal duħħan, tmur mxenghel.

Vampire—ruħ, fatat, spirtu li jarda demm in-nies; xorta ta farfett il lejl; min jisrak demm ħadd jeħor.

Vampirism—rdiħ ta demm in-nies.

Vamplate—ara *vambrace.*

Vampyrus—xorta ta farfett il-lejl.

Vamps—calzetti li jilħku sal għaksa biss.

Vampt—mhejji; lest.

Van — suldati li jimxu kuddiem l-oħrajn; għarbiel; midra; carrozza; vagun; tgħarbel; idderri il kamħ.

VANADIUM—metall ta dan l-isem.

VANCOURIER — suldat etc li imur kuddiem bl-aħbar jew bl-ordnijiet.

VANDAL—wieħed mil Vandali jew mir-razza tan-nies barbari li chien hemm igħammru fuk ix-xtajtiet tal Balticu.

VANDALIC—feroci, kalil; li iħarbat cull ma isib, li jekred dac collu li hu sabiħ (tal arti etc).

VANDALISM — vandalismu ; kirda (ticsir etc) ta monumenti u xogħlijet oħra sbieħ tal arti etc; nukkas ta cont jew ta rispett għal dac collu li hu sabiħ u li hu ta min jistmah

VANDYKE—xorta ta għonk tal bizzilla etc li dari nisà u rgiel chienu jilbsu fi żmien is-saltna ta Carlu I tal Inghilterra (għonk li jidher fil pitturi collha ta *Vandyke*).

VANE—dewwiema; pinnur; gewnaħ ta rota ta scrù.

VANG—isem ta cima ta abbord.

VANGUARD—għassa avanzata; suldati li jimxu kuddiem l-oħrajn.

VANILLA—vanilja (ħwawar).

VANISH—tgħib

VANITY — frugħa; vanità; tcabbir; nefħa (ta bniedem bih in-nifsu).

VANQUISH—tirbaħ; tagħleb.

VANTAGE—kliħ; gid, vantaġġ; profitt.

VANTBRACE / VANTBRASS } ara *vambrace*.

VAPID—svintat; artab fit-togħma; chiesaħ; mejjet; bla ruħ.

VAPORATE — tisvinta; titbiddel fi fwar.

VAPORIZE—tbiddel fi fwar.

VAPOROUS—collu fwar jew duħħan.

VAPOUR — fwar; ittir u issir fwar; flati; aria li icolna ġo fina u li inneħħu fi flati.

VAPOURABLE—li jista isir fwar.

VAPORY—tal (bil) fwar.

VAPULATION — flagellar; swat; dakkiet bi frosta etc fuk gisem ta bniedem.

VARE—il bastun (lembuba) sinjal tas-setgħa jew ta ħakk

VAREC—xorta ta carbonato di soda; l-alcalini jew xorta ta alca li minnha isir il ħgieg.

VARIABLE—li ibiddel; li ikalleb

VARIANCE—nukkas tal ftehim; differenza; *at variance*, ma jakbilx; miggieled ma.

VARIATE—tbiddel; tkalleb; tvaria.

VARIATION—tibdil; tkallib.

VARICELLA—gidri ir-riħ.

VARICOSE / VARICOUS } minfuħ (bħal meta tintefaħ vina).

VARIED—variu; ta ħafna xorta.

VARIEGATE—iżżewwak.

VARIEGATED—mżewwak.

VARIEGATION—tiżwiek

VARIETY—varietà; nukkas tat-takbil u tax-xebh; taħlita ta ftit minn collox; ħaġa m'hix bħal oħra.

VARIFORM — li għandu (ta) bosta għamliet.

VARIFY—iżżewwak fil lewnijiet.

VARINA'S ROLL — tabacc magħmul cazzott.

VARIOLA—gidri.

VARIOLIC—tal gidri

VARIOLOID—il gidri li joħroġ wara li wieħed icun mlakkam.

VARIOLOUS — tal gidri; li għandu sinjali (ħofor) bħal tal gidri.

VARIORUM—li fih varietà (bosta xorta); *variorum editions*, edizionijet ta cotba (opri) li igibu ucoll dac li icunu kalu fukhom auturi jew chittieba oħra.

VARIOUS—li ma jakbilx; ma jixbehx; differenti; bosta; xi; ħaġa; salt; diversi; li m'hux sod; li ibiddel; *for various reasons*, għal bosta raġunijiet; *there were various books that were sold cheap*, chien hemm xi cotba li nbiegħu bi rħis; *these modes are various and doubtful* (Locke), dawn il modi huma dubbiusi, m'humiex sodi.

VARISSE — difett (nefħa) f'riġlejn żiemel.

VARLET—valè, paġġ; seftur; grûm; briccun; viljacc.

VARNISH—verniċ; tati il verniċ; iżżelleġ.

VARVELS—ħolok (bħal ċappetta tal fidda) f'sakajn seker etc bl-isem ta sidu.

VARY—tbiddel; tkalleb; tvaria; titbiddel; ma tibkax li tcun; ma takbilx ma; bidla; bdil; alterazioni.

VAS—vini u arterij tal gisem.

VASCULAR — collu recipienti (vini) mimlijin bl-aria jew bl-ilma, demm etc.

VASCULAR SYSTEM—il vini, arterij etc collha tal gisem li minnhom jimxi igħaddi jew jiccircula id-demm.

VASE—vasett; kasrija; it-tarf (fuk) ta colonna.

VASELENE } vaselina (gelatina tal
VASELINE } petroliu).

VASSAL—vassall; rsir; micri; sudditu; tjassar; iżżomm taħtec bniedem bħala suddita.

VASSALAGE—jasar; dipendenza.

VAST—wasa jew cbir ferm; ta cobor li ma bħalu.

VASTNESS—wisa; cobor li ma bħalu.

VASTATION — ħsara; kirda; ticsir; tħarbit.

VASTITUDE—ara *vastness*.

VASTO—digriet (sentenza) għal tant snin jew għal għomor ta dac l-inquilin jew cherrej li jagħmel ħsara fil proprietà (ħwejjeġ) ħadd jeħor.

VASTY—cbir, wasa, ferm; ta wisa jew cobor bla kies.

VAT—vasca; bajja; tnell.

VATICAN—il Vatican, il palazz tal Papa f'Ruma.

VATICIDE—ktil, jew kattiel, ta poeta jew profeta.

VATICINAL — li iħabbar; li igħejd x'gej minn kabel iż-żmien.

VATICINATE—tħabbar; tipprofetizza.

VATICINATION—tħabbir.

VAUDEVILLE—vôdvill; cant (actarx satiricu; għanja (ballata) li issir, li igħannu, fit-torok.

VAULT—sakaf troll di bomba jew bil ħnejjiet; issakkaf troll jew bil ħnejjiet; carniria; sotterran; għâr.

VAULT—takbeż; kabża.

VAULTER—kabbież.

VAULTAGE—cantina bil ħnejjiet.

VAULTY—gej bħal sakaf bil ħnejjiet jew troll.

VAUNT—faħħari; tiftaħar; tifħir.

VAUNTFUL—faħħari.

VAUNTMURE — ħajt (sur) mtalla; mibni kuddiem l-ewwel sur jew issur permanenti.

VAVASOR—titlu antic ta dinjità, li jigi wara ta baruni.

VEAL—vitella, laħam tal erħa; *veal cutlet*, bifsticc tal vitella; vitella mixwija; mixwi tal vitella.

VECTOR — linja (sinjal) dritta, li l-astronomi jaħsbu (jiffiguraw) f'rashom li hemm għaddejja mic-centru ta pianeta għan-nofs ix-xemx.

VEDA—l-actar ctieb antic 'għażis (mkaddes) tal Indiani, jew ġabra ta volumi (cotba) mkassmin f'erba taksimiet, b'ismijiet ta Brama u allat foloz oħra taħhom.

VEDAH — in-nies li igħammru il gewwa fis-*Ceylon*, mnisslin mis-Singalisi.

VEDETTE — sentinella (għassa) fuk iż-żiemel.

VEER — tibdel ir-rotta; iddawwar; iddur; tvira.

VEGETABILITY—il ħxejjex collha

VEGETABLE—ħaxix; tal ħaxix; *vegetable marrow*, kara bgħali; *vegetables*, ħxejjex (ġdur, crafes, etc).

VEGETAL—tal ħaxix jew ħxejjex.

VEGETARIAN—wieħed li igħejx bil (igħaddi jew jecol il)ħaxix biss

VEGETARIANISM—id-dutrina, il fehma u it-tagħlim ta xi uħud li igħejdu li il bniedem għandu igħejx bil ħxejjex biss.

VEGETATE — ticber; tgħejx bħala siġra; tisbieħ, tgħaddi il kuddiem siġra.

VEGETATION—cobor, ġmiel, tal ħxejjex u tas-siġar; ħxejjex u siġar li jicbru f'pajjis; vegetazioni.

VEGETATIVE—li icabbar u igħaddi il kuddiem ħxejjex, siġar etc.

VEGETE—kawwi, fuk ruħu, donnu warda, f'saħtu.

VEGETINE—ara *vegetative*.

VEGETO — animal, li għandu mill ħaxix u mil l-annimal.

VEGETOUS—fuk ruħu; ħaj; f'saħtu.

VEHEMENCE—forza; saħħa; heġġa; ħrara.

VEHEMENCIE } ara *vehemence*.
VEHEMENCY }

VEHEMENT — mheġġeġ; bil ħrara; bil herra; bis-saħħa; bil kawwa; bil forza; kawwi; aħrax; *a vehement gale*. tempesta (riefnu) kawwi.

VEHEMENTLY—bil ferm; bil kawwi; bil herra.

Vehicle — carrozza; carrettun ,u cull ma jiswa biex bih iġġor ħaġa jew ħwejjeġ, nies etc, minn banda għal l-oħra; vettura; cull ma iħaltu il pitturi fix-xogħol taħhom (ngħeidu aħna l-ilma u il colla jew gomma fix-xogħol tal acquarella); iż-żejt tal chittien, tal gewż, tax-xaħxiħ, etc fil pitturi taż-żejt etc.

Vehicular—tal vetturi, tal carrozzi, carrozzini, carrettuni etc; *vehicular traffic was impeded in the streets*, ma ħallewhomx igħaddu il carrozzi etc mit-triek (żammew it-trafcu).

Vehiculate — tmur minn banda għal l-oħra bil vettura (carrozzin etc).

Vehiculation—trafcu tal vetturi.

Vehmic — tat-tribunali (krati) sigrieti li chien hemm dari fil Germania.

Veil—velu; tgħatti; taħbi b'velu etc

Vein—vina; temperament; buri ta bniedem; tivvina.

Veiny collu vini.

Velarium — it-tinda ta xi teatru micxuf, bħal dic tal Colossew ta Ruma etc.

Veliferous—li igib il kluħ.

Velleity—l-ictar xewka (xewkat) żgħira; xewka chemm chemm jew daks xejn ta ħajra għal ħaġa.

Vellet }
Vellute } bellus

Vellicate—tigbed jew iddawwar musclu bħal meta jagħmel għasfur meta taklagħlu rixa jew annimal meta tniggżu; tingibed; turi li tħoss meta wieħed iniggżec etc.

Vellon — munita (flus) tar-ram Spanjola.

Velloped — bil gargi, għalla etc lewn jeħor.

Vells—it-tames tal għegiela.

Vellum—parċmina.

Veloce—(fil musica) mgħaggel.

Velocimeter—strument biex ichejlu il mixi ta macna.

Velocipede—(*bicycle*) ir-rota, velocipied.

Velocity—ħeffa; għaġġla.

Velours—xorta ta plaxx (bellus) għat tapiti etc.

Velutenous—donnu bellus; artab; ħelu fil ħass.

Velvet—bellus; tal bellus; bellusi; melliesi; artab fil ħass jew fl-idejn; tiżboħ; tpingi fuk il bellus; ticsi bil bellus; tagħmel bħal bellus; *to stand on velvet*, tagħmel mħatra li tcun fissigur li tirbaħ.

Velveted—pingut (miżbuħ) donnu bellus; bħal bellus

Velveteen—velvetin; drapp donnu bellus.

Velveting—il pil tal bellus

Velvety—donnu (bħal) bellus.

Venal — venali; li jagħmel għal flus; li jinxtara bil flus; tal vini; li jinsab fil vini.

Venality — venalità; mħabba jew gibda cbira għal flus; li wieħed jinxtara bil flus.

Venary—tal caċċa.

Venatic—usat (li jusawh) fil caċċa; tal caċċa.

Venation — caċċa; ktil u kbid ta għasafar, annimali etc.

Venatorial—tal caċċa.

Vend—tbiħ.

Vendee—cumpratur, xerrej.

Vender—bejjiħ.

Vendible—tal bejħ, għal bejħ; li jimbieħ.

Venditate—tperreċ, tesponi għal wiri jew għal bejħ.

Vendition—bejħ.

Vendor—bejjiħ.

Vendue—bejħ fis-subbasta; rcant; *vendue master*, rcantatur.

Veneer—fuljetta; koxra rkieka ta njam fin; ticsi xogħlijet bli njam tal abjad etc b'fuljetti ta njam fin.

Veneering—ix-xogħol tal infurrar ta njam b'fuljetti ta njam fin.

Venefice—avvelenar; intuscar.

Veneficious—li jintosca jew jivvelena; tal magħmul; li jagħmel issħarijiet.

Venenate—tavvelena; tintosca.

Venerable—li jisthokklu kima; venerabbli.

Venerate — tivvenera; tati kima; tadura.

Venerator—min jati kima, jivvenera jew jadura.

Veneration — venerazioni; kima; rispett cbir.

Venereal – tal imħabba; ħorman; ħarrieki; *venereal diseases*, mard ħażin; mard veneriu jew tan-nisa

Venerous — li iħobb in-nisa; ħorman; ħarrieki.

Venery – li wieħed icollu x'jaksam ma mara; il caċċa tac-cerv etc; caċċa (criev); caxxa fejn jorkdu etc il clieb tal caċċa.

Venesection—fsada, ftuħ ta vina

Venetian—Venezian, ta Venezia; *venetian blind*, persiana; *venetian door*, bieb tal ħgieġ; *venetian glass* (jew *ball)*, ħgieġ bħal dac li naraw fil bocci tal logħob jew fil posa carti (tal ħgieġ).

Veney – volta; l.wja; tidwira fli sghirma.

Venge – tivvendica ruħec; titħallas minn.

Vengeance – vendetta; ħakk; saħta; *a vengeance on 't, there 't is*, (**Shakespear**, *Two Gentleman*), saħta fuku! (narraħ misħut!) hemm hu; *with vengeance*, bil herra.

Vengeful—li jagħmel ħakk jew vendetta minn.

Veniable }
Venial } venjal; li jinħafer; *venial sin*, dnub venjal m'hux dnub mejjet).

Venison—laħam tac-cerv jew ta xi caċċa oħra (annimali salvaggi); malizzia; ħżunija; ħażen

Venom — velenu, toscu; tivvelena; tintosca

Venomous - velenus; malinn.

Venose—collu vini jew għeruk.

Venosity - meta id-demm jiġri bil mod fil vini (circulazioni tad-demm bil mod jew lenta).

Venous – tal vini, li icun fil vini.

Vent—fetħa; nifs; fgum; sfog; tokba tat-tint tal għasafar; tiftaħ; tati in nifs jew sfog; tisfoga; tippublica; ixxandar; tieħu in-nifs; titfa in-nifs (bis-salt) il barra; tbiħ; *to vent one's spleen*, tisfoga; tivvendica ruħec; titħallas minn

Venta — dverna; ħanut tal ichel għan-nies baxxi.

Ventage — tokba għan-nifs; sfog; rewwieħa.

Ventail – il biċċa t'isfel li tiċċaklak u li minnha tgħaddi l-aria tal elmu jew viżiera.

Vental—tar-riħ.

Venter—min ixandar jew jippublica; iż-żakk; ġuf; omm; *A has issue B a son, and C a daughter, by one venter, and D a son of another venter* (**Hale**), A għandu tifel ismu B u tifla C minn omm waħda, u tifel jeħor D minn omm oħra.

Venticular – collu tokob żgħar jew rkak.

Ventiduct—passaġġ għal aria (min taħt fid-djar).

Ventil—tast, valvla għan-nifs jew għall aria f'xi strumenti jew sfafar tal orgni etc.

Ventilate – trewwaħ; tivventla; idderri il kamħ etc fuk il kigħa; ventilat, discuss; suggett; li wieħed tchellem fuku biżżejjed.

Ventilation — ventilazioni; tirwiħ; esami (fili) pubblicu; discussioni libera (li culħadd jista igħejd jew jati l-opinioni tiegħu fuk suggett jew custioni).

Ventilative—tal *ventilation*.

Ventilator – ventilatur; rewwieħa; catusa; ċumnija għan-nifs jew biex tgħaddi l-aria

Venting hole (jew Vent hole) — fgum; rewwieħa; tokba għan-nifs.

Ventless - bla sfog.

Ventose – fintusa; is-sitt xahar tar-Republica Francisa, li chien jibda fid-19 ta Frar, u chien it-tielet xahar tax-xitwa.

Ventosity – flati; riħ; frugħa; mili ta wieħed bih in-nifsu; vanagloria.

Ventral }
Ventricular } taż-żakk.

Ventric—taż-żakk; ta li stoncu.

Ventricle—li stoncu; kanżħa.

Ventricous — mżakkak; biż-żakk; minfuħ.

Ventricular – ta li stoncu, taż-żakk tal kanżħa.

Ventrilocution—ara *ventriloquy*.

Ventriloquial }
Ventriloquous } tal *ventriloquism*.

VENTRILOQUISM } sengħa li biha il-le-
VENTRILOQUY } ħen ta min icun jitchellem fejnec jagħmlu li icun donnu gej mil bgħid ; cliem minn żakk dac li icun.

VENTRILOQUIST—ventriloquista; min jitchellem minn żakku.

VENTRILOQUIZE — titchellem minn żakkec.

VENTS—ċmieni ; rewwiħat ; catusi għan-nifs.

VENTURE - tilgħab (tilgħaba); tibża; tissogra; tirrischia ; *at a venture*, chif giè giè, addoċċ; fejn ħabat lakat ; *to venture at, on*, jew *upon*, tissogra; tirrischia ; *it was impossible to think of venturing upon this passage ;* (Anson, *Voyages, Bk. II)*, ma satax icun li nissugraw ngħaddu minn din il mogħdija ; *nothing venture nothing win*, jecc katt ma tissogra sgur li katt ma tirbaħ.

VENTURER - min (dac li) jissogra jew jilgħaba ; mara m'hix tal galbu.

VENTURESOME—kalbieni; li jilgħaba; li jissogra.

VENTURINE—trab tad-deheb għaddisinn tal fajjenza.

VENTUROUS - li jissogra; li jirrischia; kalbieni.

VENUE—dakka, colp, li wieħed jakla fli sghirma ; cumbattiment ; tkabida ; silta ; il-loc fejn isir ġuri jew il causa ta xi ħadd (l-Inghilterra) ; *to lay a venue*, tagħżel (tiffissa) il post fejn għandha issir il cawsa jew ġuri

VENULE—vina żgħira jew rkieka.

VENULOSE—collu vini rkâk.

VENUS—Venere (Zahrija) chewcba; *venus's comb*, dajna; gandoffla; *venus's fly trap*, pianta bħal sensitiva.

VENUST - sabiħ, ħelu; ta min iħobbu.

VERACIOUS—li igħid is-sewwa (tassewwa) onest.

VERACITY—onestà ; sedka ; verità ; is-sewwa.

VERANDA — tinda, gallarija fuk il porticu tal bieb ; loġġa.

VERB—verb (chelma li turi għemil).

VERBAL—tal verb; verbali; bil cliem; bil fomm ; chelma chelma.

VERBENA—verbena, pianta (fjur), il bukexrem jew ħaxixa tal banju.

VERBERATE—taħbat ma ; tħabbat.

VERBIAGE—ħafna cliem (paroli) u sustanza ftit jew xejn.

VERBOSE—b'ħafna cliem jew paroli; collu cliem żejjed.

VERBOSITY—discors, cliem biss; cliem żejjed.

VERD—ħdura

VERDANT—aħdar ; iħaddar ; lewn il ħaxix

VERDANCY } ħdura.
VERDANTNESS }

VERDANTIQUE—il-lewn ħadrani (aħdar) li icollu il bronz antic jew il-lewn tal munita tar-ram antica.

VERDE—xorta ta imbid abjad Tunisin.

VERDERER - ufficial li jeħu ħsieb tal foresta Reali.

VERDICT—il verdett, id-decisioni jew ir-risposta tal ġurati jecc dac li igħaddi ġuri icun ħati jew le ; *the jury have brought in their verdict*, il ġurati taw il verudett taħhom.

VERDIGRIS—virdirram.

VERDURA—ħdura tal ħxejjex.

VERECUND—mistħi.

VERETILLUM—xorta ta karnita.

VERGALOO—xorta ta lanġasa.

VERGE—virga ; għasluġ ; mgħażel ta bilancia f'arloġġ; xifer; tarf; curuna; circu; circhett ; tkarreb; tasal lejn ixxifer; tasal; tmil lejn; tersak; takleb.

VERGER—tal virga; sagristan

VERGUILLA—fil tal fidda jew tad-deheb bla ħarir.

VERIFICATION—verifica; tilkiħ; takbil.

VERIFY—tivverifica ; tlakka ; tkabbel.

VERILY—tassew ; tabilħakk.

VERINO—(bli Spanjol) tabacc.

VERISIMILAR—li għandu mil verità jew mis-sewwa; jista icun; probabbli.

VERISIMILITUDE—ħaġa li tista tcun; probabbiltà.

VERITABLE—tassew, veru.

VERITY—is-sewwa ; il verità.

VERJUICE—il krusa tal għeneb kares ; ħesrem.

VERMEOLOGY—discors (studiu) fuk iddud jew il ħniex.

VERMES—dud, ħniex.

VERMICELLI—bruncell (għagin).

Vermicious—tad-dud jew ħniex.

Vermicular—bħal, li jagħmel bħal jew li donnu, dudu; li jitkagħweġ (idur) bħal dudu jew ħanex.

Vermiculate } mdewwed; collu
Vermiculose } dud jew ħniex.
Vermiculous }

Vermicule—duda żgħira jew ħanex żgħir.

Vermifugal—li ichecci (ineħħi) id-dud.

Vermifuge—medicina biex tneħħi il ħniex.

Vermilion—aħmar (lewn); nogħra; cucinilia; vermiliun; tiżboħ bl-aħmar jew bin-nogħra jew bil cucinilia.

Vermin—dud (kamel etc); carfa; marmalja.

Verminate—iddewwed, tintela jew tiżgħed bid-dud jew bil kamel.

Vermiparous—li inissel id-dud.

Vermuth—(imbid) Vermut.

Vernacular—nattiv; tal pajjis; *a vernacular language (in vernacular)*, bil lingua jew lsien tal pajjis.

Vernal — tar-rebbigħa; li jidher fir-rebbigħa; taż-żgħużija; iż-żgħużija; *vernal signs*, is-sinjali tar-rebbigħa.

Vernant—li jceber jew igħaddi il kuddiem fir-rebbigħa; tar-rebbigħa.

Vernate—tgħaddi il kuddiem; tiżbieħ; tiffiurixxi.

Vernicle—copia tal mactur tal Veronica li chienu iżommu dari il Pellegrini li marru Ruma.

Vernier—vernier, strument, għodda jew armar biex jaraw (ichejlu) il frazzionijiet ta cull grad jew taksima ta strument bli scala, gradi etc.

Vernile—ta rsir.

Veronese — ta Verona; Veronis, Veronisi jew in-nies ta Verona.

Verrel—vajlora.

Verruca—felul.

Verrucose—collu felul.

Versable—li jista idur.

Versant—mħarreġ; li jaf; arbulat; wiekaf.

Versatile — li tista iddawru chif trid; li idur chif trid int; variabli; li ibiddel; li issibu, jew li jokgħod, għal collox.

Verse—strofa; stanza tal poesija; vers ta li scrittura; vers; paragrafu; *blank vers*, versi sciolti, versi bla rima jew bla takbil; *verse*, tivverseggia.

Versed—mdorri, tal ħabta; mħarreġ.

Versemaker }
Verseman } min jicteb il versi.
Verser }

Versicle—*verse* żgħir.

Versicolour—ta bosta culuri jew lewnijiet; mżewwak.

Versification—takbil; is-sengħa li tgħallimna chif nagħmlu il versi jew il poesija.

Versificator } kabbiel; min jicteb
Versifier } il versi jew il poesija.

Version—tibdil; traduzioni; għajdun; cliem.

Verst—chejl tat-tul (Russu) li igib ftit ankas minn tliet quarti ta mil.

Versus—contra.

Versute—ħażin; macacc; malizzius; kanfud; jilħaklu sħiħ.

Vert - pianti, ħxejjex u dac collu li iħaddar f'bosc jew foresta; lewn aħdar.

Vertebra—għadma; il għadam tas-sinsla tad-dahar.

Vertebral—tal għadam tas-sinsla tad-dahar.

Vertebrate — annimal li għandu dahru bis-sinsla.

Vertebrated—bis-sinsla tad-dahar.

Vertixes—plural ta *vertex*.

Vertex — kuċċata, l-ogħla ponta jew tarf; iz-zenit.

Vertical—verticali; ta jew fil kuċċata; wiekaf li jaka ċomb minn fuk s'isfel; *vertical angles*, anguli ta biswit xulxin; *vertical circle*, (fl-astronomia) circlu cbir li igħaddi (jofrok) iz-zenit, jew il ponta li tigi dritt fuk rasna fis-smewjet, u in-nadir, jew il ponta li tigi sewwa sew contra iz-zenit; *vertical line*, linja, sinjal perpendiculari (wiekfa xemgħa) ma l-orizzont.

Verticil—belligħa żgħira.

Verticillate—li kiegħed madwar (mibrum ma) zocc.

Verticillus—ħolka, dawra.

Verticity—dawran.

Verticle—fus.

Vertiginous—li idur; li igib il mejt.

Vertiginousness—dawran; mejt.

Vertigo — mejt; vertiġni (meta tħoss rasec jew collox idur bic); xorta ta bebbux (għechierex).

Vertilinear — ta linji (b'linji) dritti.

Vervain — bukexrem, ħaxixa tal banju.

Vervels—carti (biljetti etc) li jorbtu ma sakajn seker etc.

Very—sewwa; in-nifsu; stess; veru; saħansitra; biss; wisk; ħafna; *very God of very God*, il veru Alla (ibnu u wieħed sidna), *the very birds are mute* (**Shakespear**, *Sonnet 27*), saħansitra l-għasafar huma siecta; *nothing but the very smell were left me* (**Shakespear** *Venus & Adonis*), xejn, ħlief ir-riħa biss, ma chien bakgħali; *this is the very thing I want*, din hi biss il ħaġa li irrid (dil ħaġa biss irrid, u m'hux ħaġ'oħra); *thank you very much*, grazzi wisk; *he is very rich*; għani ħafna jew wisk.

Vesica—bużżieka; *vesica piscis*, sigill tal cunventi, monasteri u culleggi etc li chien magħmul għamla ta domna b'żewġ ponot, bil figura ta Sidna Gesu fiha.

Vesical—tal bużżieka.

Vesicant—viżicant; dua etc li ittalla bużżieka jew bżieżak fil gisem fejn tcun kegħda.

Vesicate—ittalla bżieżak bżieżak fil gisem.

Vesicatory — li italla jew igib il bżieżak (nfafet) fil gisem

Vesicle—bużżieka; nuffata.

Vesicular, Vesiculate, Vesiculose — collu bżieżak jew nfafet; collu tokob rkak jew xkuk (fili) żgħar.

Vesper—żabrija; Venere; il chewcba ta fil għaxija; għasar; il għaxia; ta fil għaxija; *vesper bell*, il kampiena ta fil għaxija; *vesper hymn*, innu ta fil għaxija.

Vespertine — ta fil għaxija; collu sħiħ; li jilħak wara nett jew wara collox; *that vespertine knowledge of the Saints* (**Bishop Hall**, *the Best Bargain*), dic il conoxxenza collha tal kaddisin.

Vespiary—bejta tan-naħal etc.

Vespillo — dac li jeħu il cadavri għad-dfin bil-lejl.

Vessel — kolla; ġarra; borma; kasrija; bittija; satal; bastiment; vina; vas; recipient; tkiegħed f'kasrija; *weaker vessel*, mara; *I must comfort the weaker vessel etc* (**Shakespear**, *As you like it*), jeħtieġ nicconforta il mara (in-nisa); *take earth and vessel it, and in that set the seed* (**Bacon**), ħu il ħamrija kegħedha f'kasrija u hemm jitfa iż-żerrigħa

Vessignon — nefħa (bħal nuffata) fuk difer ta żiemel.

Vest — sidrija; libsa; tlibbes; tati pussess.

Vesta—Vesta, Alla (falz); mara tal kalb; isem ta waħda mil pianeti żgħar li hemm iduru bejn l-orbiti ta Marte u Giove

Vestal — xbejba iccunsacrata lill Alla falz *Vesta*; pura; bla tebgħa; safja.

Vested — stabilit (magħmul jew mogħti) mil ligi; li għandu dritt.

Vestiarian—tal lbies.

Vestiary — camra ta lbies, fejn iżommu il ħwejjeġ jew fejn wieħed jilbes; gwardarobba.

Vestibule—daħla cbira ta dar; porticu.

Vestigate—tistaksi; titchixxef; tindaġa; issecsef.

Vestige—sinjal, marca li iħallu issakajn u minn fejn wieħed igħaddi; stampa tas-siek; mogħdija; sinjal; marca; fdal.

Vesting—drapp; għata; chisi.

Vestiture—manifattura (nsiġ) taddrappijiet.

Vestment—lbies; libsa.

Vestry—sagristija; *vestry board*, il procuraturi tal cnisia; *vestry clerk*; puntatur jew pricratur ta cnisia jew lampa.

Vestuary—gwardarobba.

Vesture—lbies; vestiariu.

Vesuvian—tal Vesuviu.

Vetch—gilbiena.

Vetchy—collu gilbiena.

Veteran—suldat xiħ; veteran; wieħed li għandu ħafna esperienza; kadim fis-sengħa etc.

Veterinarian - tabib tal bhejjem jew veterinariu.

Veterinary—tal fejkien jew il cura tal bhejjem morda.

Veto – veto; is-setgħa li icollu president ta cunsill jew cap jeħor tal gvern etc li biha iħassar jew ma iħallix tgħaddi decisioni li tcun għaddiet minn cunsill etc; tivveta; ma tħallix tgħaddi decisioni gia vutata; tgħejd le f'legislazzioni.

Vettura—carrozza.

Vetturino—carrozzier, cuccier.

Vetust - kadim, antic.

Vex — iddejjak; tinfosca; tivvessa; tiddejjak; tinfosca; tivvessa ruħec.

Vexing – li idejjak. jinfosca jew jivvessa.

Vexation—dieka; nfuscar; vessar.

Vexatious - li idejjak jew jinfosca.

Vexil – standard, bandiera.

Vexillation — truppa, gemgħa ta nies, riġment etc taħt standard wieħed.

Vexillary — ta li standard (min iżomm li standard).

Viable — li jista igħejx; (tarbija) għal għajxien.

Viaduct — pont, mogħdija minn triek għal oħra fuk il ħnejjiet jew l-arcati; viadott.

Vial — cunjett; karraba; flixcun żgħir; tkiegħed f'cunjett jew f'karraba.

Vialactea – (igħedulha ucoll *milky way*), it-triek ta Sant' Anna u San Ġacbu; dic li strixxa bħal sħab abjad li naraw fis-sema bil-lejl, meta icun ċar fis-sajf.

Viands—ħwejjeġ tal ichel.

Viameter—strument biex tchejjel il bogħod (it-tul) li wieħed icun għadda jew mexa.

Viarian — tat-torok; li jimxi fittorok.

Viatecture (jew **Civil Engeneering**) — ix-xogħol tat-tifsil tat-torok, pontijiet, gandotti tal ilma etc.

Viatic—tal viaġġ.

Viaticum—viatcu.

Vibrate — ixxejjer; triegħed; tvenven; tixxejjer; titriegħed.

Vibration — tixjir; tregħid; vibrazioni.

Vibratile / **Vibrative** / **Vibratory** } li jixxejjer; li jitrigħed.

Vibrissæ — ix-xagħar jebes jew il lanżit li jitla fli mnieħer (fli mnifsejn); il mustacci tal kattus, ġurdien etc.

Viburnum — xorta ta pianta bħassebuka.

Vicar (akra *vìcar*) – vigariu.

Vicarage – beneficcju jew id-dar ta vigariu.

Vicariate – vicariat, ufficiu, setgħa li icollu vigariu

Vicarious – delegat, wieħed li jagħmel (iservi f'ufficiu) f'loc ħadd jeħor.

Vice — vizziu; drawwa ħażina; morsa; garagor; vici; iżżomm; tagħfas f'morsa etc; tissicca; *vice suppressing*, li jekred jew irażżan il viżżiu.

Vice admiral—vici armirall.

Vice consul – vici conslu.

Viceroy – vicirè.

Vice versa -- bil maklub, cuntrariu.

Vicinage – fli nħawi, fil krib; ta madwar u tal vicin.

Vicinal – tal krib; ta mad-dwar.

Vicinity—krib; korob.

Viciosity — ħażen; vizzijiet; drawwiet ħżiena.

Vicious—vizzius; li għandu drawwiet ħżiena; ħażin.

Vicissitude — taklib jew tibdil ta ħaġa wara l-oħra; variazioni; tkallib.

Vicissitudinary — suggett għattkallib.

Victim — vittima; bniedem etc li isofri mewt tbatija etc b'capriċċ jew għax icun irid hecc ħadd jeħor

Victimate — toffri bniedem jew annimal bħala vittima.

Victimize – tkarrak bi; tgħallat; tinganna bniedem billi tisraklu ħwejġu.

Victor – rebbieħ, dac li joħroġ rebbieħ fi ġliedà, gwerra etc

Victoria – (fil Mitologia Rumana) waħda mill Allat foloz tar-Rumani (li il Grieghi isejħula *Nikê*) waħda minn dawc ta ma dwar Ġove, u narawha pinġuta bil ġwienaħ b'curuna tar-rand f'rasha, u b'fergħa tal palm f'idha; victoria (carrozza, carrozzin ta dan l-isem)

Victoria Cross — decorazioni mili-

tari għamla ta salib ta San Ġwann (bi rjus lixxi) li tingħata lill dawc li juru xi curaġġ jew ħila cbira xi darba.

Victorine — mactur (xalpa) tal għonk għan-nisa.

Victorious — rebbieħ.

Victory—vittoria; rebħa.

Victual—(akra *vitil*) tforni bl-ichel u'l proviżionijet; tagħmel il muna jew il ħażna tal ħwejjeġ tal ichel.

Victualling—(akra *vitlin*) tal jew għal proviżionijet (ichel u ħwejjeġ etc).

Victuals—(akra *vitils*) muna, ħwejjeġ tal ichel; ħażna tal ħwejjeġ tal ichel.

Vicugna — annimal bħal nagħġa jew l-alpaca li jati is-suf (jicber fl-America ta Isfel)

Videlicet (jew viz) — cioè; jigifieri.

Viduage — li stat tar-romol.

Vidual—ta armla.

Viduity - li stat tal armel jew tar-romol.

Vie—trid tħabbatha jew tilħak ma ħadd jeħor; tissielet fuk xi ħaġa ma xi ħadd.

View — ħarsa; ciera; wiċċ; dakka ta għajn; veduta; pajsaġġ; fehma; ħsieb; tħares; tara; tfittex; tifli; tgħarbel bil moħħ; *you that choose not by the view* (**Shakespear**, *Merchant of Venice*), inti li ma tagħżilx in-nies mic ciera (jew mil ħarsa) tagħhom; *whose eye views all things at one view* (**Milton**, *Par. Lost*), li għajnu tara collox f'dakka ta għajn (jew ħarsa) waħda; *what a lovely view from here?*, x'veduta (chemm jidher pajsaġġ sabiħ) minn hawn: *in view*, in vista; jidher; *in view of*, riguard għal; għal dac li hu; mħabba fi; *on view*, mperreċ; li kiegħed fejn wieħed jista jarah; *point of view*, minn fejn (chif) wieħed jara il ħaġa; *to have in view*, icolloc f'moħħoc; icolloc fi ħsiebec.

Viewly — li jidher sewwa; li jolkot il (jati fil) għajn.

Vigesimal—il għoxrin wieħed.

Vigesimation — li ticcundanna għal (tati il) mewt lill cull fuk min jigi għoxrin (tgħodd u cull għoxrin ragel toktol wieħed).

Vigil—sahra; lejl; sawm; vgili.

Vigilance }
Vigilancy } sahra; tħabric.

Vigilant — li jishar; mistembeħ; mkajjem; ħabriechi; dejjem jirsisti jew attent.

Vignetta—vinjetta; ornament, fregiu ta li stampaturi li naraw mal margni ta xi faccati tal cotba etc; ritratt żgħir fejn jidher biss il wiċċ u ftit mil l'ispallejn sa nofs is-sider; tieħu ritratt vinjetta; tincisi b'mod li turi ix-xfar ta li stampa sfumati.

Vigonia—drapp tal ħwejjeġ jew suf collu jnchella suf u ħarir; *vigonia*.

Vigorous — kawwi; msaħħaħ; *vigorously*, bis-saħħa.

Vigour — kawwa, saħħa; tati issaħħa jew il kawwa; issaħħaħ; tkawwi.

Viking — furban; ħalliel ta fuk il baħar.

Vile—vili; gigna; ħażin chemm jista icun; ħakkieki.

Vilification — tmegħir; tcasbir; cewliħ; tmakdir.

Vilify }
Vilipend } tmiegħer; tcasbar; tmakdar; iccewlaħ.

Vill (f'loc *village*) raħal, villaġġ.

Villa — villa, dar bil ġnien cbir f'raħal.

Village—villaġġ; raħal.

Villager - raħħâl.

Villain — briccun; coċċ brodu; lokma.

Villanize — tgħaddi; iżżomm ta (jew ixxandar bniedem bi) briccun jew m'hux galantom.

Villainous—ħażin; briccun; ħabsi.

Villainy — ħażen; briccunaġni.

Villi — xagħar; pil (fil werak etc).

Villose }
Villous } muswaf; muxgħar, mgieġħed; li jinħass aħrax fl'idejn; msewwef.

Vim—saħħa; kawwa.

Vimen—għasluġ (zocc, fergħa, jew rimja) twil u rkiek.

Viminal—bil, jew tal, għesieleġ.

Vimineous — magħmul bil għesieleġ; tal għesieleġ.

Vinaceous—tal imbit, tal għeneb.

Vinaigrette—balzamina; flixcun tal fidda etc bit-tapp mtakkab li icun fih xi ħall, ammonia etc biex jatuh ixomm li min iħossu ħażin jew tatih xi għax-

wa etc; carrozza żgħira tal idejn; zalza tal ħall.

VINAGROUS – kares; mkit.

VINATICO – xorta ta njam bħal cawba li jigi mil Maderas tajjeb wisk għal bini tal bastimenti.

VINCENTIAN—ta San Vicens di Paula, Lazzarista (patri).

VINCIBLE—li jista icun mirbuħ; li jista jintrebaħ.

VINCULUM – rabta.

VINDEMIAL—tal *vintage* (ara).

VINDEMIATE—tiġbor (takta) il għeneb għal għasir tal imbit.

VINDICATE—takbeż għall; titħallas minn.

VINDICATION—kbiż għall; ħlas minn.

VINDICATIVE—li jitħallas jew jivvendica ruħu minn.

VINDICTIVE — vendicattiv; malinn; ħażin.

VINE—(akra *vajn*) dielia; *vine dresser*, min irabbi, jiżbor, jew jiccoltiva etc id-dwieli.

VINE FRETTER – dudu li jecol il werak tad-dwieli.

VINEGAR—ħall; tal ħall; kares; *vinegar cruet*, cunjett (flixcun fl-oliera) għall ħall.

VINE GRUB—ara *vine fretter*.

VINERY—post (għalka etc) fejn jicbru id-dwieli.

VINEYARD – (akra *vìnjard*) għalka, ġnien, kasam etc collu dwieli.

VINGTAINE – (akra *vântân*) waħda mit-taksimiet li fihom huma mkassmin il parrocci ta *Gersey*.

VINGT ET UN—ventun (logħba tal carti f'loc *trentun*).

VINIC—tal imbid.

VINNY—mnawwar; immuffat.

VINOLENCY—socor, xobor żejjed tal imbid.

VIN-ORDINAIRE—xorta ta imbid bħal claret.

VINOSE }
VINOUS } tal imbid.

VINQUISH—marda tan-ngħaġ, meta jibdew ininu sa chemm imutu.

VINTAGE—żmien il ktiħ u 'l għasir tal għeneb.

VINTNER—bejjeħ l-imbid.

VINTRY—fejn jimbiħ l-imbid.

VINY—tal, jew collu, dwieli.

VIOL—viola, strument tal musica bil cordi ftit acbar minn violin; cima (gherlin) li tcun mal argnu biex biha jisaw l-ancra.

VIOL BLOCK – pastiega cbira (buzzell).

VIOLA—viola (violin tenur) strument b'erba cordi.

VIOLABLE—(cmand, ligi etc) li jista jew tista tinchiser.

VIOLACEOUS—li jati fil viola.

VIOLATE—ticser cmand jew ligi; tisvirġna; tagħmel stupru.

VIOLATION—csir ta cmand jew ligi; stupru.

VIOLENCE — ġagħil, dnewwa; stupru bil violenza jew bid-dnewwa li iġġagħal tifla etc li icollha x'taksam miegħec bil forz jew bid-dnewwa.

VIOLENT — li iġagħal bid-dnewwa, bil forz; kawwi; aħrax; kalil.

VIOLESCENT – li jati fil-lewn viola.

VIOLET — viola (lewn); violi (xitla tal violi); *a bunch of violets*, mazz (mazzett) violi.

VIOLIN—violin.

VIOLIN BOW—arc tal violin.

VIOLINIST — violinista, dakkâk il violin.

VIOLIST—dakkâk il viola.

VIOLINCELLO—violincell.

VIOLONE—cuntrabaxx.

VIPARIOUS—li ma imut katt; li għandu sebat erwieħ (kattus etc).

VIPER—lifgħa; bniedem falz, malinn jew cattiv; *viperous*, ta (bħal) lifgħa; velenus; cattiv; malinn; *a viperous tongue*, lsien cattiv.

VIRAGO—mara ragel.

VIRENT—li iħaddar; sabiħ; wiekaf m'hux midbiel.

VIREONIDÆ—il virdun u'l għasafar ta dic ir-razza.

VIRESCENCE—il ħdura (il-lewn aħdar) li werka tarija tibda tieħu cull ma tmur ticber u tixraf.

VIRESCENT—aħdar; li iħaddar (ħaxix wiekaf, sabiħ), ħadrani; li jati fl-aħdar; aħdar ċar.

VIRETON—vleġġa bil ġwienaħ.

VIRGAL—tal (magħmul mil) għesieleġ jew friegħi rkâk.

Virgate—collu zcuc jew għesieleġ (frieghi) rkâk.

Virge—virga.

Virgilian — tal (istil ta) Virgiliu (poeta Latin).

Virgin—xebba; ta xbejba; pur; safi; virġni; *a virgin soil*, art virġni (m'hix maħduma), *to play the virgin*, tibka safi; pur; tibka xebba.

Virginal — ta xebba; pur; cast; nadif; virġni; bla tebgħa; caxxa taddakk, bħal pianu bla sakajn; iddokk il *virginal*; ittectec b'subgħajc fuk mejda etc.

Virginhood—xbubija.

Virginia—tabacc Virginia; Virginia (wieħed mil li Stati tal America ta fuk hecc msemmi).

Virginity—verġnità; xbubija.

Virgo—ix-xebba; is-sitt sinjal taz-Zodiacu.

Virgulate—magħmul bħal għasluġ.

Virid—aħdar; li iħaddar dejjem.

Viridness } ħdura tal ħaxix etc.
Viridity }

Viridescent—ħadrani; li beda jaħdar.

Virile—ta ragel; virili; rġuli.

Virility—rġulija.

Virose—velenus; li fih riħa kawwija u ħażina.

Virtu — mħabba (gost) għal arti; gost jew gibda għal ħwejjeġ sbieħ u curiusi.

Virtual—li jinħass iżda ma jidhirx; li jista, li għandu jew li jagħmel effett jecc jimxi jew jaħdem.

Virtue—virtù, drawwa jew għemil tajjeb; setgħa; kawwa; ħila; virtù (waħda mil l-ordni tal gerarchia tas-smewwiet); *Thrones, Dominations, Virtues etc*, Troni, Dominazioni, Virtù etc; *Cardinal Virtues*, il Virtù Cardinali; *in Virtue of* (jew *by virtue of*), fis-setgħa ta (jew bis setgħa li għandu...)

Virtuosity—li studiu ta xi arti (musica, scultura etc).

Virtuoso—bniedem (wieħed) li icun jaf tajjeb xi arti, xi pittur, scultur jew wieħed li jaf il musica tajjeb.

Virtuous—virtus, li għandu drawwiet tajba; kawwi; f'saħtu; bravu; kalbieni; (mara) virtusa; li ħadd ma jista igħejd akkal mil isem taħha.

Virulent—velenus.

Virulented—ivvelenat, intuscat.

Virus—velenu, marċa ta ferita jew umuri ta xi mard li jittieħed; il velenu ta serp jew lifgħa.

Vis—kawwa, saħħa, forza.

Vis—(akra *vî*) wiċċ; *vis-a-vis*, wiċċ mbwiċċ, wiċċ ma wiċċ; biswit, jew iħares lejn; carrozza żgħira għal tnejn min-nies li jokgħodu iħarsu lejn xulxin (m'hux ħdejn xulxin).

Visage—wiċċ; xbiha.

Viscera—li msaren; il vixxri; l-interjuri.

Viscid—li idellec jew igħallec.

Viscidity—tgħallic; tidlic.

Viscount—(akra *vajcaunt*) visconti; *viscountess*, viscontessa.

Viscous—li iwaħħal, idellec, jew igħallec.

Viscum—il *Mistletoe*.

Viscus—musrana etc; interjuri.

Vishnu—wieħed mit-tliet Allat ewlenin tal Indiani.

Visible—li jidher.

Visie—is-sinjal fil fomm tal canun għal mira.

Vision—visioni; dehra; icolloc, jew tara, f'visioni.

Visionary — visiunariu; li jara il ħwejjeġ fil ħolm; li jara il bżieżak b'anterni; m'hux reali; immaginariu, li jesisti jew jidher li icun fil ħolm biss; mibni fuk ir-riħ; fieraħ.

Visit—żjara; iżżur; tagħmel żjara; *to pay a visit*, tagħmel żjara; tmur iżżur (tara) lil xi ħadd; *visit day*, il ġurnata taż-żiajjar (meta wieħed icun "*at home*" jew jircievi.

Visitant—min iżur, jara, jew jagħmel żjara.

Visitation—żjara; vista; esami jew fili (revisioni) ta cotba etc ta società, cumitat etc; *Visitation of the Virgin Mary*, il festa tal Visitazioni tal Madonna (fit-2 ta Lulju) jew it-tifchira ta meta il Madonna marret iżżur lill Sant'Elisabetta.

Visite—mantilja tal ħarir jew bizzilla tan-nisa għas-sajf.

VISITING—li iżur; taż-żjajjar; taż-żiarat; *visiting card*, biljett di visita; biljett b'isem u cunjom dac li icun li iħalli fid dar ta dac li lilu imur jagħmel żjara.

VISITOR—visitatur; min imur jara jew jagħmel żjara f'post etc.

VISOR—viżiera, il biċċa ta l-elmu li titla u tinżel fuk il wiċċ.

VISTA—prospettiva ta (chif tidher) triek bis-siġr etc.

VISUAL—tal għajnejn; tad-dawl.

VITAL—vitali; tal ħajja; li jati il ħajja; l-actar li jinħtieġ għal ħajja.

VITALITY—il ħajja.

VITALIZE—tati il ħajja.

VITALS—il bicciet tal gisem li jatu il (essenziali għal) ħajja; ħajja; kalb.

VITELOTTE—xorta ta patata chitnija ta lewn ħamrani.

VITIATE—tħassar, tgħarrak; tħażżen; tinfetta.

VITIOUS—vizzius.

VITREOUS—taż-żgieġ; bħaż-żgieġ.

VITRESCIBLE—li jista isir ħgieġ.

VITR FACTURE—il għemil (fabbrica) tal ħgieġ, xakkuf, china etc.

VITRIFY—tagħmel żgieġ; issir ħgieġ.

VITRINA—xorta ta bebbux jew bugħarwien.

VITRIOELECTRIC—li fih l-elettricità li tingieb billi tħocc jew tgħoroc il ħgieġ.

VITRIOL—vitriol; *oil of vitriol*, acidu sulfuricu; *blue vitriol*, solfato di rame (ħaġra jew pietra infernali).

VITRIOLATE—tibdel f'vitriol; mimli (collu) vitriol.

VITTA—id-dawra bħal diadema li naraw f'xi domna, jew midalja.

VITTATE—iffaxxiat; bil faxxi jew strixxi.

VITULINE—tal vitella; tal għoġol.

VITUPERABLE—li ħakku ċanfira; ta min imakdru jew imegħru.

VITUPERATION—megħra.

VIVACE—allegru.

VIVACIOUS—ferrieħi; fuk ruħu.

VIVACITY—ferħ; allegrija; li wieħed icun ħafif jew fuk ruħu.

VIVANDIERE—vivandiera, mara li tcun mar-riġment tbieħ lis-suldati etc xi affarijiet x'jeclu u x'jixorbu.

VIVARIUM—ħawt, vasca, acquariu fejn iżommu il ħut ħaj.

VIVARY—il post fejn iżommu l-annimali ħajjin; pixcherija; acquariu; għadira fejn jinżamm il ħut etc ħaj.

VIVES—isem ta glanduli taż-żwiemel.

VIVID—ħaj; fuk ruħu; kawwi (dawli) ferrieħi; ħafif.

VIVIFIC—li jati il ħajja.

VIVIFICATE } tati il ħajja; tkajjem;
VIVIFY } tirxoxta

VIVIPAROUS—li iferraħ il frieħ ħajjin (annimal li jilled il ġriewi, uliedu, jew il frieħ ħajjin).

VIVISECTION - tkattih jew ftuħ ta annimali

VIVO—ħaj.

VIXEN—volpi mara; gilpa; mara pittma jew ghemguma; mara li għandha lsiena dejjem sejjer, mara raddiena.

VIXENISH—pittma; fonkla; bużżieka.

VIZ—(*videlicet*) cioè.

VIZAMENT—f'loc *advisement*.

VIZARD—tgħatti (wiċċ) bil mascra.

VIZIER — viżir; *grand vizir*, gran viżir jew il prim Ministru tat-Toroc.

VIZOR—tgħatti il wiċċ b'mascra jew b'viżiera.

VOCABLE—vocabblu; chelma.

VOCABULARY—vocabularju; dammet il cliem jew dizziunariu.

VOCABULIST—min idomm il cliem jew jagħmel vocabulariu.

VOCAL—vocali; tal leħen; bil leħen jew bil vuci; tal vuci; *vocally*, verbalment; bil vuci; bil fomm.

VOCAL—wieħed (fratell etc) li jista jivvota (jati il vot tiegħu), f'xi cunsulta etc, bil vuci jew bil fomm.

VOCAL CHORDS } il cordi (ħjut) li
VOCAL CORDS } icollu il bniedem fil grieżem li bihom jinstama il cliem jew il cant.

VOCALIST—cantant.

VOCALIZATION—controll, rażna, tal leħen (jew tal vuci) fil cant.

VOCALIZE—tagħmel, tibdel f'leħen jew f'vuci; tagħmel *vocal* (ara).

VOCATION—sejħa; vocazioni.

VOCATIVE—tal cliem, tal għajjât; vocattiv (cas fil grammatca).

VOCIFERATE — tgħajjat; ixxandar; tgħejd; toħroġ xniegħa.

VOCIFERATION – għajjât; xniegħa.

VOCIFEROUS – li igħajjat.

VOGUE – moda; drawwa.

VOICE —leħen; vuci; fehma; vot; *in my voice*, b'ismi, fl-isem tiegħi; *voice*, issemmi; ixxandar; ixxerred; tintona (tati il leħen); *to voice the pipes of an organ*, tintona is-sfafar ta orgni; *voice*, tivvota għal; tagħżel; tgħajjat; *made you, against the grain, to voice him Consul* (Shakespear, *Curiolanus*), ġagħlucom, contra kalbcom, tinnominawh (tagħżluh jew tagħmluh) Conslu.

VOICEFUL—li jinstama; li għandu leħen kawwi.

VOICELESS —bla leħen; siechet, ħiemed.

VOID—frugħa, vojt; fieraħ; tferraħ; tbattal; tħassar; tneħħi; tcheccj; tibgħat; tipporga; tcacchi.

VOIDABLE — li jista jitneħħa, jitħassar, jew jispiċċa fix-xejn.

VOIDANCE—tcheccija; tfiħ il barra.

VOIDER — min ibattal jew ineħħi koffa jew cannestru li fiħ jiġbru il fdal tal laħam minn fuk il mejda.

VOITURE (akra *vuatur*)—carrozza.

VOLACIOUS—li itir jew jittajjar; li m'hux sod; li ma jibkax, li m'hux costanti.

VOLANT—li kiegħed itir jew jittajjar; li għaddej, miexi; ħafif; fuk ruħu; *volant piece*, biċċa azzar ċatta li tigi mil l-elmu għal fuk is-sider tal gwerrier (fuk il corazza).

VOLAPUK — volapuc, alfabett jew lsien li chellu icun miftiehem minnazzionijiet tad-dinja collha, magħmul minn Johann Maria Schleyer (kassis Tedesc).

VOLAR – tal kieħ tal id.

VOLARY — kafas, gaġġa cbira għal l-għasafar.

VOLATILE —li itir bħal fwar; li jisvinta; li idur ma cull riħ; tajra (għasfur; bil ġwienaħ).

VOLATILIZE — tagħmel *volatile*.

VOLCANO – vulcan, muntanja li tarmi in-nar, lava, rmied etc.

VOLE—capott, banc rjal, fil logħob tal carti; meta wieħed jirbaħ collox u iħallic ballija.

VOLEE —scala mgħaġġla fil musica.

VOLENTLY (f'loc *willingly*)—bil kalb collha; għax wieħed icun irid; minn rajh.

VOLERY—ara *volary*.

VOLET—bħal xibca għax-xahar li chienu jusaw dari in-nisa.

VOLITION—rieda; volontà; għażla.

VOLLEY — filliera canuni, xcubetti, jew azzarini li jisparaw f'dakka (wara xulxin); tispara filliera canuni etc f'dakka; *on the volley*, addoċċ, chif giè giè.

VOLT —dawra; kabża; dawra li idur żiemel; volta; kabża ta żiemel.

VOLTA—ripetizioni.

VOLTAISM – elettricità (galvanismu) ta Volta.

VOLTAMETER – voltametru, strument għal chejl tal current tal elettricità ta Volta.

VOLTATYPE (jew *electrotype*) — placca li icun fiha xbiha ta midalja etc.

VOLTI — akleb.

VOLUBILATE — li idur jew jimbaram ma.

VOLUBILITY—li wieħed ikalleb jew ibiddel sicwit; li wieħed icun volubbli jew idur ma cul riħ; lsien jakta; *the shameless volubility with which he uttered falsehoods* (Macaulay, *Hist. of Eng.*), il lsien ħafif u tost li bih beda tant igħejd ħwejjeġ li m' humiex minnhom.

VOLUBLE — li ibiddel jew ikalleb sicwit; volubbli; li idur; lsienu jakta.

VOLUME—volum, ctieb.

VOLUMINOUS – voluminus; ta ħafna volumi; cbir; tkil; goff; daks bambar.

VOLUNTARY—li tagħmlu minn rajc, minn jeddec, jew jecc trid; volontariu; suldat li jidħol iservi fir-riġment minn rajh; biċċa musica li wieħed idokk minn rasu (bla carti jew bla ma tcun studiata xejn)

VOLUNTARIETY — għax wieħed icun irid hecc; minn rajh.

VOLUNTEER — suldat volontariu, li icun iservi fir-riġment għax icun irid hu; toffri ruħec li isservi f'riġment minn rajc.

Voluptuary—bniedem moghti ghad-debuxxar jew ghal divertimenti (xalar) illeciti jew li ma jixirkux.

Voluptuous — moghti ghad-debuxxar jew ghal divertimenti m'humiex xerkin; harrieki; hormân.

Volute—voluta, scartocc (spirali) f'colonna; ornament ewlieni fil captelli tal colonni tal ordni Jonicu; Corintiu u'l Compost; xorta ta bebbux.

Volution—ghamla spirali.

Vomer—ghadma tal imnieher.

Vomica—axxess (tumur) fil pulmun.

Vomic nut - noce vomica.

Vomit—vomtu; li wiehed jakla jew inehhi mil li stoncu; tivvomta; tirrigetta; takla mil li stoncu jew minn go fic; *black vomit*, il febbre gialla.

Vomition — vomitar; rigettar; tfih barra.

Vomito—il febbre gialla.

Vomitory—li ikalla; li igib il vomtu; li ichecci; bieb cbir (moghdija jew passagg) f'teatru biex johorgu il folol tan-nies; *sixty four vomitories poured forth the immense multitude* (**Gibbon**, *Decline and Fall*), erba u sittin bieb bdew hergin minnhom il folol cbar.

Vomiturition—taklih; sforzi ghal xejn biex wiehed jivvomta.

Voracious—li jibla; ileflef; clubi; rghib; miclub.

Voraciously—bil chilba.

Voracity - reghba; chilba; belligha; leblieba.

Voraginous—collu golfi, fethat, jew wesghat cbar.

Vorant—huta (f'arma) li keghda tibla annimal haj.

Vortex—belligha; riefnu.

Votary—min hu marbut b'weghda; devot; min ikim jew jati kima.

Vote—vot; tivvota; tati il vot lill.

Voter—min (li) jivvota; min jati il vot.

Votive—tal weghda; votiv.

Vouch—issejjah b'xiehda; thakkak; tixhed; taghmel tajjeb, taghmel plegg.

Vouchee—dac li lilu taghmel plegg; l-ippleggat.

Voucher—min (dac li) jipplegga jew jaghmel tajjeb ghal document (carta) li tixhed il contijiet ta spisa nefka etc; ctieb tal contijiet; xhieda (document) li il hlas lill wiehed li icollu jehu icun sar; xhieda li id-dejn icun thallas; xhieda; prova; *the stamp is a mark and a public voucher* (**Locke**), li stampa hu sinjal u prova li jista jaraha culhadd; *I shall have many vouchers who will be ready to justify me* (**Burnet**, *Life of Sir M. Hale*), jena icolli bosta xhieda li icunu lesti biex juru li nghejd jena hu collu veru.

Vouchment - dichiarazzioni.

Vouchor—min (dac li) irid jew jitlob *vouchee*.

Vouchsafe—taka ghall; titkanna bi; tindenja ruhec; trid; tati; *she vouchsafes no notice* (**Shakespear**, *Cymbeline*), hi ma tati ebda cas.

Voussoir (akra *vossuâr*)—cavi ta hnejja; il gebla bhal files f'nofs ta (li tghalak) hnejja

Vow—weghda; twieghed; taghmel weghda lill.

Vowed—devot.

Vowel—vocali, lehen shih.

Vowelism—l-usu tal vocali.

Voya—cima, gherlin ohxon, ghal isâr tal ancra

Voyage—viagg bil bahar; taghmel viagg jew tivviagga bil bahar; tivviagga, tmur minn banda ghal l-ohra; tghaddi ghall; tittraversa, tofrok.

Voyager—viaggatur.

Vugh—fossa, hofra cbira.

Vulcanian } tal vulcani; *vulcanian*
Vulcanic } *theory*, it-teorija (il fehma jew it-taghlim) ta dawc li ighejdu li id-dinja (l-art) saret min-nar.

Vulgar—vulgari; baxx; ordinariu; comuni; il baxxi (nies); il carfa; il psatas; tan-nies il baxxi; *the vulgar*, il pastas, il poplu baxx; *drive away the vulgar from the streets* (**Shakespear**, *Julius Caesar*), checci il baxxi collha mit-triek.

Vulgar fraction—frazioni vulgari; frazioni bhal $\frac{3}{4}$ jew $\frac{5}{8}$ etc jigifieri b'numru fuk u l-jehor taht.

Vulgarism — vulgarismu; chelma, espressioni, ghajdun tan-nies baxxi jew vulgari.

Vulgarize—taghmel (tirrendi) *vulgar*.

VULGATE—it-tifsir (traduzioni) antica bil-Latin ta li Scrittura magħmul l-actar minn San Ġrolmu, dac li il Cnisia Mkaddsa tokgħod l-actar fuku.

VULNERABLE — li tista tinfdu jew tferih.

VULNERARY—tal feriti; li ifejjak il feriti; duwa; balzmu; *like a balsamic vulnerary etc* (**Knox**), bħal duwa jew balzmu li ifejjak.

VULNERATE—tidrob; tferi

VULNEROSE—collu (mimli) feriti.

VULNIFIC—li igib (jagħmel) il feriti; li jidrob.

VULPINE—ta volpi; ħażin; macacc; ħajjen sħiħ; malizzius.

VULSELLUM—strument tat-tobba li jusaw fl operazionijiet li bih igibu jew jilħku il biċċa li iridu jaktgħu jew idewwu etc.

VULTURE—seker; ta seker.

VULTURISH, VULTUROUS—ta seker, bħal seker.

VULVA—marca, sinjal, għafsa fil kxur ta xi frott tal baħar.

VYING—li jitħabat biex igħaddi lill ħadd jeħor; li irid ibabbatha ma ħadd jeħor; *they are always vying with each other*, dejjem ippicati ma (jaħdmu biex igħaddu lill) xulxin.

W

W. f'loc West (punent) jew fil carta tal boxxla W.S.W. punent lbiċ.

WA'—f'loc *wall* ħajt.

WABBLE—tixxejjer; tixxenghel; tixjir, xenghil; tilgħab; tvaria; *the wabbling of the shot etc*, il variar tal balla (*Field*).

WABBLY, WOBBLY—li jixxenghel jew jixxejjer.

WAD — katta tiben, tmontox etc; stoppin tal armi tan-nar; mħatra; *wad* (Scoccis) f'loc il chelma *would*; *O wad some power the gift give us etc* (**Burns**), oh li chienet xi potenza tatina id-don etc; *wad*, timla (issodd) biċ-ċraret, carti etc.

WADDED—mimli, moħxi biċ-ċraret, stoppa etc.

WADDING — fuljetti tat-tajjâr etc għal cuttunar tal cutri etc.

WADDLE — tferċaħ; tixxenghel; tixxejjer; timxi bħal papra.

WADE—timxi fl-ilma; tgħaddi l-ilma jew xmara inchella għadira bir-rigel; timxi, tgħaddi jew tiċċaklak bit-tbatija.

WADER—min jofrok jew igħaddi xmara bil mixi; stvali bit-tromba għalia għal dawc li jimxu fl-ilma.

WADING BIRDS—għasafar tal ilma.

WADMAL—xorta ta drapp tas-suf ordinariu.

WADSET—rahan; il fuk biex dac li icun jissellef xi ħaġa tal flus.

WADY—il canal jew gandott mnejn igħaddi l-ilma tax-xita.

WAFER—ostia; tagħlak ittra b'ostia.

WAFFLE—galletta; biscotta.

WAFT — cull ma iżomm imewweġ fl-airu jew f'wiċċ il baħar; bandiera; sinjal fuk il baħar; iggib, tieħu (l-aria il baħar jew il mewġ); iżżomm fl-ajru jew f'wiċċ il baħar.

WAFTER—dgħajsa għal ġarr fuk il baħar.

WAG—daħħâk; ċajtier; buffun; ċaklieka; ixxejjer; tferfer; tixxejjer; tferfer; tiċċaklak; timxi; tgħaddi il kuddiem; titlak; tmur; terħila; *come, neighbours, we must wag*, (**Cowper**, *Yearly Distress*), ejjew l aħwa, ejjew nitilku (nerħulha minn hawn); *thus we may see how the world wags*, (**Shakespear**, *As you like it*), hecc aħna naraw chif tmur jew timxi id-dinja; *to give a wag of one's head*, iċċaklak rasec.

WAG HALTER—briccun; banavolja.

WAGE—tagħmel mħatra; tagħmel tajjeb; tidha; tagħmel gwerra; ticri; tkabbad nies għal ħaġa bil flus; tħallas; tati il paga; *wanted money to wage his soldiers* (**Prynne**), ried il (chellu bżonn tal) flus biex iħallas is-suldati tiegħu.

WAGEL — ciefa; gawwija ta lewn griż.

WAGER—mħatra; tagħmel mħatra.

WAGES—paga; salariu; ħlas tan-nies tax-xogħol li jagħmlu; ħlas (castig); *the wages of sin is death*, il ħlas (il castig) tad-dnub hua il mewt.

WAGGERY—briccunata; ċajta; daħca.

WAGGISH—briccun; banavolja; ċajtier.

WAGGLE—ara *waddle*.

WAGGON—carrettun, vagun, carru b'erba roti; iġġorr b'carrettun jew b'carru b'erba roti.

WAGGONAGE — ħlas, flus, dritt tal ġarr ta ħwejjeġ etc fuk il *wagon.*

WAGGONETTE — vagunett, xorta ta carrozza micxufa b'erba roti.

WAGTAIL—ġarnell, zacac (għasfur).

WAIF—ħaġa misjuba u ma jafux ta min hi.

WAIL—tibchi; tixher; *she wails the absence of her Lord,* hia tibchi l-is-Sinjur taħha ma hux hemm; *wail,* bichi; xhir.

WAILING—bichi, xhir.

WAIN—carrozza, vagun.

WAINABLE—li jista jinħarat.

WAINROPE—ħabel oħxon; cima ħoxna; gherlin.

WAINSCOAT—l-injam li jicsi il ħitan (zocclu għoli) ta camra; ticsi (tagħmel zocclu f') camra bl-injam.

WAINSCOAT OAK twavel tal ballut (njam) għax-xogħol tal affarijiet tal għamara etc.

WAINWRIGHT—carrettunar; mgħallem li jagħmel il carrijiet etc.

WAIST—kadd; il wesgħa tal bastiment; *waist band,* cinta ta kalziet; *waistcoat,* sidrija.

WAISTER—ragel li icollu ix-xogħol tiegħu (stazzionat) fil wesgħa tal bastiment.

WAIT—tistenna; tmur ma bniedem jew tcun isservi bniedem; isservi fil mejda; tħalli; tarfa (ichel etc) għal xi ħadd; *to wait attendance,* isservi lill, tokgħod ma dwar bniedem biex isservih; *to wait at table,* isservi (tnewwel ichel etc) fil mejda; *to wait upon,* thares lejn; icolloc għajnejc mixħutin lejn; *the eyes of all wait upon thee (Psalms),* il għajnejn ta culħadd huma mixħutin fukec; *to lie in wait,* tcun tistenna mistoħbi lest biex tati is-salt; *to lay wait,* tistaħba lill

WAIT—wieħed minn dawc li nhar il Milied fil għodu (jew mal-lejl) icunu iduru icantaw jew idokku fit-torok.

WAITER—camrier; servient; seftur; min (dac li) jistenna; gabarrè.

WAITING—li icun iservi jew madwar xi ħadd lest għall ordnijiet.

WAITING MAID—camriera.

WAITRESS—camriera; seftura; mara li isservi f'lucanda etc

WAITS—dawc li iduru icantaw u idokku fil-lejl tal Milied.

WAIVE—tħalli; titlak; terħi; icciedi; tirrinunzia għal dritt; mara mitluka jew abbandunata mil-ligi.

WAIVED — mitluk, mħolli, merħi, abbandunat.

WAKE — kawmien, stenbiħ; sahra; (meta tgħaddi il-lejl tishar ma cadavru); il festa tad-dedicazzioni ta cnisia; velja; vgili; is-sinjal li iħalli il bastiment warajh fil baħar meta icun miexi; tkajjem; tkum; tistenbaħ; tishar; *the first time I knew him was at my mother's wake* (Croker, *Fairy legends of Ireland*), lewwel darba li rajtu chien meta conna nisru ma ommi mejta.

WAKEFUL—attent, m'hux rieked.

WAKEMAN—hecc hu msejjaħ l-ewlieni Magistrat ta Ripon fil Contea ta York (Inghilterra).

WAKEN—tkajjem; tnebbeh.

WAKE ROBIN—il għorgħas.

WAKING—kawmien; stenbieh.

WALE—is-sinjal li tħalli dakka ta virga etc fuk il gisem ta xi ħadd; ħanec jew għokda fil pannu jew fid-drappijiet; travu, lasta li kegħda biex iżżomm pali (njam) flimchien u flocom; bardnelli ta bastiment etc; timmarca (tħalli is-sinjal fuk) il gisem b'dakka ta virga jew ta sawt; tagħżel (bli Scoccis); *wale* (jew *wall*) *knot,* għokda f'tarf ta cima biex din ma toħroġx mill buzzell etc.

WALK — mixia; passiġġata; triek; mogħdija; passaġġ; timxi; tagħmel dawra jew passiġġata; tiffrequenta post; *let us take a walk,* e ja immorru (noħorġu) passiġġata; *to walk into,* tati ħasla bil għakal lill; iċċanfar sħiħ; tibla (tiecol icla sewwa); *to walk over,* tagħmel id dawra tat-tiġrija (bil mod) waħdec bħal meta icun hemm żiemel wieħed waħdu biss biex itellak għal premiu; *to walk alone,* tcun (iħalluc) waħdec waħdec (ma jagħmilha miegħec ħadd); *to walk the hospitals,* iddur (student) li sptarijiet biex tieħu il

prattica; *you never see a postboy in that hospital as yow walked* (**Dickens**, *Pickwick)*, katt ma tara tifel tal posta idur f'dac li sptar bħal ma dort int; *to walk the plank*, tgħarrak il priġunieri bħal ma jagħmlu il furbani billi iġagħluhom jimxu fuk fallacca li tcun nofsha għal baħar b'mod li meta jaslu fit-tarf, din tarbula bihom u dawn imorru il baħar u jegħerku; *a milkman's walk*, it-torok tas soltu li minnhom igħaddi tal ħalib biex iservi il parruċċani tiegħu.

Walkable - tajjeb għal (tal) mixi.

Walker — min jimxi; mexxej; ufficial; impiegat; spettur ta biċċa art; dac li inaddaf id-drappijiet; min iħarreġ il ġriewi (clieb tal caċċa); *Walker!* jew *Hookey Walker!*, ħarref biss! (chif igħejdu dawc li ma icunux iridu jemmnu xi ħaġa li icun igħejd xi ħadd għaliex jidhrilhom li hi xi għidba).

Walking—mixi; tal mixi.

Walking stick—bastun; bastunċin; għokda cbira f'tarf ta cima etc.

Wall—ħajt; sur; tagħlak; iddawwar b'ħajt jew b'sur jew b'fortizza; tagħlak barra; ma tħallix passaġġ jew mogħdija; timpedixxi; *to go to the wall*, tmur minn taħt; taklaħħa; titlef; *to hang by the walls*, ma tcun isservi għal xejn; *to thrust to the wall*, tiscarta, tixħet fil genb; twarrab min-nofs biex tħalli igħaddi lill ħadd jeħor; *women, being the weaker vessels, are ever thrust to the wall* (**Shakespear**, *Romeo & Juliet)*, billi in-nisa huma debuli dejjem iwarbuhom fil genb; *to take the wall of*, tieħu l-aħjar; tmur l-aħjar; *I will take the wall of any man or maid* (**Shakespear**, *Romeo and Juliet*), jena immur aħjar minn cull ragel jew xbejba oħra.

Wall box—caxxa għal littri ma 'l ħajt ta triek etc.

Wall clamp - rabta ta circhijiet tal ħadid etc biex iżżomm ħajt jew ħitan sħaħ f'lochom li ma jinfetħux.

Wall flower - giżi sofor; wieħed li imur il ballu u jokgħod iħares ma jisfinx.

Wall paper—carta għal chisi tal ħitan etc.

Wall pellitory—(ħaxixa) ix-xeħt ir-riħ jew ħaxixiet ir-riħ.

Wall penniwort—(ħaxixa) żocriet il far.

Wall wort — (ħaxixa) is-sebuka salvaġġa.

Waller—min igħabbi il mawni u iċ-ċattri.

Wallet—ħorġ; ctieb żgħir li jidħol (iżżommu) fil but; ctieb tal but.

Wall eye—meta il (cornea tal) għajn icollha bħall velu.

Walling—ħitan; li wieħed jibni jew italla ħajt.

Wallop — dakka; ħabta; xebgħa; dilca bir-ragel; issawwat; taħbat; tati xebgħa; tbakbak; tagħli ferm; tiġri ferm; tparpar; tiggaloppia; titgħerbeb; taka; tiċċappas ma l-art; *trying to get at a good place to wallop you with his ferule* (*Scribner's Magazine, 1888*), ried jeħdoc xi mchien sewwa biex jidliclec xebgħa bir-ragel.

Wallow—tidbiel; titmantar; titmiegħec; titmaħmaħ jew titkagħbar fit-tajn jew fil ħmieġ; *gird thee with sackcloth, and wallow thyself in ashes* (*Jeremiah)*, ilbes ix-xchejjer u tcagħbar kalb rmied; *wallow*, tgħejx fil vizzi u fil kżież; bla togħma; insipidu.

Wallower — min jitmiegħec jew jitmaħmaħ fil ħmieġ, tajn etc; rota ta macna bis-snien.

Walnut—gewża; siġra tal gewż; tal gewż; *a walnut table*, mejda tal gewż.

Walrus - iż-żiemel tal baħar.

Walter—takleb; tinkaleb.

Waltz—valz (dakka jew żifna) tiżfen valż; *can you waltz?*, taf tiżfen valz?

Waltzer—min jiżfen il valz.

Waly — sabiħ ferm; mill-aħjar; magħżul cbir, sabiħ; wiesa; spazjus; kawwi; jiflaħ; ħaġa sabiħa li biha iżżejjen; xejxi.

Wamble—taklib jew dardir (ta li stoncu); titħabat; titkawgħeġ; titħarrec jew tiċċaklak minn banda għal l-oħra (bħal ma jagħmel xi drabi xi ichel fli stoncu).

Wame —ġuf; żakk.

Wampee—frotta bħal frawla cbira

(il frotta tis-siġra *Cookia puntata)*, li jeċluha fic-Cina.

Wampish – ixxejjer; tati b'dirgħajc bħal meta wieħed icun jirraġuna incurlat.

Wampun — kxur; bebbux li l-Americani Indiani idommu f'ħanniekat u jusaw f'loc flus.

Wan – isfar; magħlub; tisfâr; issir pallidu; magħlub jew sfajjar; *all his visage wanned* (**Shakespear**, *Hamlet*), wiċċu sfâr.

Wanchancy—sventurat, xortih ħażina; *some wanchancy person* (**Scott**, *Waverly*); xi ħadd sventurat (xortih ħażina).

Wand—għasluġ, virga; bacchetta (magica); kadib.

Wander — tiggiera; temigra, tmur (titlak) minn pajjisec għal art oħra; thewden; *the mind wanders*, il moħħ ihewden; *wander*, toħroġ (titbiegħed) mil l-argument jew mil custioni.

Wanderer—min jiggiera, pellegrin; min jitbiegħed mit-triek it-tajba.

Wandering — li kiegħed jiggiera; giri mad-dinja; ħruġ (tbegħid) mit-triek tas-sewwa; thewdin tal moħħ; *the wandering Jew*, dac il Lhudi li chif igħejdu hu iccundannat minn Sidna stess li jibka jiggiera mad-dinja sa'l ġudizziu universali.

Wanderoo — xorta ta macacc jew xadin cbir.

Wandy – twil u rkiek, li jitgħawweġ bħal virga jew għasluġ.

Wane—tinkis; tinżil; nżul; nukkas; tonkos; tinżel; tnakkas; tnizżel; *night wanes o King! 't is time of sleep* (**Longfellow**, *Musician's Tale*), il-lejl kiegħed jicser (dieħel ġmielu) sar il ħin għar-rkad, o Sultan !; *the wane of the moon*, in-nukkas tal kamar (chif jibda jidher wara il quinta).

Wang—kafla ta żarbun.

Wan hope — nukkas ta tama.

Wanned—sfar; għolob; sfajjar.

Wanness – sfura; għelubija.

Wannish — sfajjar.

Want—nukkas; fakar; bżonn; tonkos; taħtieġ; tambi; icolloc bżonn; trid; *he does not want to go*, hu ma iridx imur; *to be wanted*, tcun mfittex (tcun tridec) il pulizia għal xi delitt li tcun għamilt ; *two men were wanted in Germany for murder* (*Daily Telegraph*, *Dec. 19, 1885*), chien hemm żewġt irgiel chienu ifiċċuhom il Germania għax katlu.

Want—ngwanta; talpa.

Wa'n't—f'loc *was want*, ma chienx.

Wantage—nukkas.

Wanthriven — batut, mgħacus; li ma jistax jehu ruħ.

Wantless—abbundanti; għammiel; li fih ħafna; li ma għandux bżonn.

Wanton—mkareb; mkarkaċ; ħarrieki; maħlul u mitluk (bħal xagħar twil fuk li spallejn); ħaj; li jinħass ġmielu; għammiel ferm; sabiħ; bniedem (ġuvnott) mrobbi fil fsied u fil vizzijiet ħżiena; ġuvnott mħassar għal collox bil fsied u it-trobbija ħażina; ticber, titla sabiħ (ħaxix, siġra etc); *tresses in wanton ringlets waned* (**Milton**, *Par. Lost*), troffiet tax-xagħar bħal noccli maħlula chienu mixħutin jittajru (fuk spalleiha); *a beardless boy... a silken wanton* (**Shakespear**, *King John*), tfajjel li għadu wiċċu lixx mħassar għal collox bit-thejjim.

Wantonly — bit-trascuraġni; bl-indifferenza; bil bruda; bil-logħob; biżżuffiett; bil ħmerijiet.

Wantonness – mkarberija; tkarkiċ; żina.

Wanty — gilda jew cinturin wasa' biex bih jorbtu it-tagħbija fuk dahar bhima.

Wap – tħabbat; taħbat ma; tolkot; tidlec; tati xebgħa; icolloc x'taksam (ragel) ma mara; twaddab; tixħet; tħabbat ġwenħajc; dakka; tefgħa; xeħta.

Wapacut — xorta ta cocca (tal Bajja ta Hudson, fl-America).

Waped — batut; msawwat sħiħ; mgħattan; taħt l-ilma.

Wapentake — taksima tal art (ta Contea etc) fl-Inghilterra.

Wapinschaw — spezzion tal armi.

Wapper — (ħuta) bħal mazzun taxxmajjar.

Wappered — għajjien; batut; bla mistrieħ; mchisser.

War—gwerra; tagħmel gwerra; tig-

gwerra; *Holy war*, il gwerra tal Crociati; *Civil war*, gwerra civili jew bejn li stess nies ta pajjis; *war Captain*, General; *war department*, dipartiment tal gwerra; *war marked*, kalbieni, suldat etc li chien f'chemm il gwerra; *war song*, għanja li tkankal (iġġagħal) in-nies imorru għal) il gwerra; *war whoop*, il għajjat li igħajtu xi suldati (Indiani u oħrajn) meta jersku għal fuk il għedewwa.

Warble—tgħanni; tivversia (għasfur); issallab (iżżomm msalbin) il ġwienaħ fuk dahar bies, seker etc; tmur; ponta jew musmar li jitla bil berdgħa etc fuk dahar żiemel.

Warbler—għasfur tal għana; għannej.

Warbling—għana; tisfir; versjar.

Ward—għassa; cura; protezioni; ħsieb; difisa ta (suldati gwarniġon li icunu biex jiddefendu) belt; difisa (lkiħ) ta dakka fli sghirma; custodia; żamma; ħabs; wieħed, tifel, ċchejchen li kiegħed taħt idejn tutur; taksima ta belt; sala ta sptar; sigriet f'serratura; tgħasses; tindocra; tieħu ħsieb ta; tilka dakka; tħares; tgħallel (chelb lill chelba); *some of the soldiers are employed in keeping watch and ward etc* (**Dampier**, *Voyages*), is-suldati kegħdin biex jinducraw u jagħmlu il għassa etc; *he took the child into his ward* (**Gower**), ħa it-tarbija taħt idejh (fi ħsiebu) jew taħt it-trigija tiegħu; *he put them in ward*, żammhom arrestati etc; *he warded the felling blow*, laka id-dakka bil għakal.

Wardage—ħaraġ, ħlas ta flus, ta għassa.

Warden—għassies; guardian; xorta ta lanġasa cbira li iżżomm (iddum ma titħassar) għal żmien.

Warder—għassies, guardian.

Wardmote — meeting, lakgħa tal guardiani jew għassiesa (tuturi) ta belt.

Ward penny—flus li wieħed iħallas ta għassa.

Wardrobe—guardarobba; tagħmira jew xedda ħwejjeġ; lbies (ħwejjeġ) collu li wieħed ixidd.

Wardroom—il mess (sala tal ichel etc) tal ufficiali tal baħar fuk il bastiment taħhom.

Wardsman—ragel tal għassa; guardian.

Ware—tindocra; tkis; tifta għajnec.

Ware / Wares } mercanzija; ħwejjeġ.

Wareful — attent; bil għakal; b'għajnejh miftuħa.

Warehouse—maħżen; taħżen; tarfa; *warehouseman*, ir-ragel tal maħżen jew magazzinier;

Warehousing—ħżin; ħażna; *warehousing system*, is-sistema (ftehim) tal ħżin ta mercanzija bla ħlas tal magazzinaġġ saż-żmien li tigi biex tinbih.

Warfare — guerra; tgħaddi ħajja militari.

Warfarer—guerrier; wieħed li ħajtu dejjem fil guerer.

Warhorse — żiemel li jusaw fil guerra.

Warlike — mgħoti għal guerra; guerrier; ostili.

Warlock—saħħar.

Warm - sħun; ħabriechi; collu ħrara; li kalbu taħarku; bieżel; collu ħeġġa; sħana; issaħħan; tisħon; tħenn; tħoss għall; *a warm day*, ġurnata tassħana; *a warm supporter*, partitariu kawwi, sħiħ, collu heġġa; *he becomes warm when contradicted*, jecc tmerih jiżbel; *now warm in youth etc* (**Pope**, *Abelard and Elvisa*), issa fuk ruħu (lvent) fiż-żgħużija etc; *his heart always warmed towards the unhappy*, (**Macaulay**, *Hist. of Eng.*), kalbu dejjem ħennet għal imsejcnin.

Warmer—recipient etc fejn iżommu sħun ħalib, birra etc f'ħanut etc.

Warm hearted — li iħobb; kalbu ħanina.

Warming pan - ħadida etc biex issaħħan is-sodda.

Warmth—sħana; ħrara; heġġa.

Warn—twiddeb; tiftaħ għajn lill.

Warning—twiddiba; twiddib.

War office—l-ufficiu centrali tal gwerra.

Warp—il medd tax-xokka; ħabel; gherlin; dac it-trab, ħama etc li jibka wara li igħaddi xi wied jew meta joffrok il baħar; rimi ta ngħaġa, bakra

etc; erbgħa; tkiegħed il medd fuk il mitwa (tan-newl); twaddab; tixħet; tbid; tobrom; tgħawweġ; *the heath of the sun will warp timber*, is-sħana taxxemx tobrom l-injam (iġġagħal li njam jimbaram); *to warp*, tgħawweġ; tbiddel it-triek jew id-direzioni; tarmi (tferragħ nagħġa bakra etc kabel iż-żmien); tgħallel l-art (raba) billi tgħaddi l-ilma ta xmara minnu u tħallih hemm sa chemm jokgħod; tbiddel għal collox; tmexxi bastiment lejn l-art fuk il gherlin (billi tiġbed il gherlin li icun marbut ma l-art).

Warpage—tkegħid tal medd f'newl; ħlas ta tant fit-tunnellata ta tagħbija ta bastiment fiż-żmien li icun fil port.

Warped—(njam) mibrum; milwi.

Warper—min ilesti il medda finnewl.

Warrant—warant, setgħa, digriet; tati il warant jew is-setgħa.

Warrantee — dac li lilu tagħmel pleġġ; l-ippleġġat.

Warranter, Warrantor — min jippleġġa; min jagħmel pleġġ jew tajjeb.

Warranty—pleġġ; li wieħed jagħmel tajjeb.

Warren – bejta tal fniec.

Warrior—guerrier.

Wart—felula.

Wart wort—(ħaxixa) tengħud.

Wary—attent; bil għakal; bid-dehen; mistembah; li għandu għajnejh miftuħa.

Was—chien, cont; *I was*, jena cont.

Wass—kagħwara.

Wash—ħasla; ir-rima jew tranja li tagħmel fl-ilma mil prua ta lanċa meta tcun miexia sħiħ; it-tlakkit tal platti; xtajta tal baħar; għadira fil blat ta xtajta; palella ta mokdief; donnu ilma; tibjida; tbajjid; taħsel; tbajjad.

Wash ball—sapuna; biċċa sapun.

Wash board — għuda tal ħasil (li fukha jaħslu in-nisa etc); zocclu baxx ta li njam ma dwar il ħitan ta camra.

Washhandstand—lavaman.

Wash house – il camra tal ħasil.

Wash off – li jerħi jew jitfa (lewn ta xi drappijet).

Wash tub—mastella għal ħasil.

Wash woman—ħassiela.

Washable—li jinħasel (ma jitfax bil ħasil).

Washer — ħassiel; il vit fit-triek fl-art għal ħasil tat-torok; tokba (spurgatur) f'giebia mnejn joħroġ l-ilma żejjed; ħolka f'fus ta rota; il gilda (ħolka tal gild) tal vit ta l-ilma etc.

Washer woman – ħassiela.

Washiba—xorta ta njam tajjeb għal kaws tal vleġġa li jigi mil Gwiana.

Washing—ħasil; ħasla.

Washy—brodu etc donnu ħasil il platti; donnu ilma.

Wasp—naħla bagħlija.

Waspish—li jitħanfes jew jeħu fastidiu minn xejn; li jiżbel malajr; li idejjak; petulanti.

Wassail—divertita, xalata, bawxata, fejn isir ħafna xorb; xorb li jitlesta l-actar għal Milied jew l-istrina, bħal ponċ tal imbid ħelu, nucimuscata, msiemer tal kronfol, cannella, u tuffieħ mixwi etc; tal ferħ, tal festi.

Wast—cont; *thou wast*, inti cont.

Waste – ħela; dberbik; telfa; chedda; xagħra; moħli; mberbak; mitluf; micdud; taħli; tberbak; titlef; tchidd; taħfi; tiecol bl-usu jew bix-xogħol; tgharrak; *to lay waste*, tħarbat; tagħmel ħerba; tirvna; *to run to waste*, issir ħerba; tegħrek; tispiċċa biex ma tibka tiswa għal xejn; *waste basket*, koffa għal carti mkattgħin etc; *waste book*, il ctieb ġurnal ta maħżen etc; *waste gate*, spurgatur għal ilma żejjed; *waste land*, moxa; art m'hix maħduma.

Wasteful – ħali; berbieki.

Wastel bread - ħobż tal fin.

Waster – ħali; berbieki; musmar fi ftila ta xemgħa.

Wastethrift – ħali, berbieki; li itajjar u jaħli cull ma icollu.

Wasting – ħali, li jaħli.

Watch - għassa; sahra; guardian; għassies; arloġġ tal but; xemgħa immarcata li tinħela cull tant ħin; tgħasses; tindocra; tisħar; tosserva; tgħum fil wiċċ bħal ħaġa etc; tistenna; *to watch over*, tokgħod attent tajjeb; tkis ferm li ma tieħux xi żball etc; *watch and ward*, għassa bil-lejl u bi nhar.

WATCH BARREL—il caxxa fejn tcun il molla ta arloġġ.

WATCH BELL—kampiena ta bastiment.

WATCH BILL—il carta abbord bli ismijet tal ufficiali u in-nies, chif, x'hin, u fejn, imisshom il għassa taħhom.

WATCH BIRTH - kabla.

WATCH BOX—gardiola.

WATCH DOG—chelb li jinżamm fuk il bjut jew fil għelieki għal inducrar.

WATCH KEY—muftiħ tal arloġġ.

WATCH TOWER—torri tal għassa; fanal ta port.

WATCHER—għassies; min jokgħod jisħar; min jisħar mal marid; min josserva u jara sewwa collox.

WATCHET—caħlani, icħal.

WATCHFUL—mistembeh, mkajjem; attent; b'għajnejh miftuħa.

WATCH MAKER—arluġġar.

WATER—ilma; xita; il baħar; stocks (flus) li jinħarġu minn għajr ftehim fuk li mgħax li għandhom igibu; dmuħ; *then they seemed all to be glad but the water stood in their eyes* (Bunyan, *Pilgrim's progress*), imbagħd huma chienu jidru collha cuntenti iżda bid-dmuħ f'għajnejhom; *water*, issakki; tagħmel l-ilma, tagħmel l-urina; *aerated water*, soda, luminata etc; *to keep above water* jew *to keep one's head above water*, chemm chemm tlaħħak jew iġġaħġaħ bil flus li icolloc; *diamond of the first water*, diamant mil l-ifien (safi, pur, u trasparenti); *my mouth waters*, ħalki kiegħed iliegħeb (mixtiek ferm); *water bailiff*, ufficial tad-dwana li ifittex fuk il bastimenti; *water cart*, bexxiexa għat-torok; *water closet* jew *W.C.*, lochi, *water colour*, acquarella; *water colourist*, min ipingi bl-acquarella; *water cress*, sija, crexxuni (ħaxixa); *water drop*, katra ilma; demgħa; *water elephant*, l-ippopotamu; *waterfall*, cascata; *water-fly*, nemusa (dubbiena) tal ilma; *water-fowl*, gallina; *water-gall*, gandott li iħalli minn fejn igħaddi l wied fl-art; *water gauge*, pluviometru, strument biex ichejlu chemm tagħmel xita; *water gruel*, għasida (smid mgħolli fl-ilma); *water hemlock*, ħaxix tal ilma; *water-hen*, gallozz prim; *water level*, wiċċ l-ilma (meta icun kiegħed ċass); *water lily*, gilju ta l-ilma; *water logged*, bastiment li jitkal u li ma tistax tigih chif trid mħabba fl-ilma li icun kiegħed jagħmel; *waterman*, tad-dgħajsa; barclor; *water-mark*, issinjal sa fejn jitla jew jilħak l-ilma; is-sinjal fil carti jew bolli tal ittri (trasparenti) li jagħmlu tal fabbrica; *water melon*, dulligħa; *water-mill*, mitħna li taħdem bl-ilma; *water-murrain*, marda tal bhejjem; *water nymph*, alla (falz) mara tal ilma; *water poise*, strument biex jaraw il forza tal licuri etc; *water-pot*, borma, pott etc għal l-ilma; *water proof*, li ma jinfdux, jew li ma igħaddix minnhu, l-ilma; woterprûf (incirata); *water-rail*, gallozz (tajra); *water-rat*, ġurdien tal ilma; *water rocket*, ħaxixa tal ilma bħal crexxuni; suffarell li jeħu fl-ilma; *water rot*, tħerri fl-ilma; mħerri bl-ilma; *water shoot*, żargun (rimja) miz-zocc minn taħt ta siġra; *water shrew*, far tal ilma; *water side*, max-xifer tal ilma; *water soak*, issappap fl-ilma; *water-spout*, tromba ta fuk il baħar; *water standing*, li fih l-ilma; *water tobby*, ħarir ondiat; *water table*, cinta fil ħajt (fil bini); *water thief*, furban, ħalliel ta fuk il baħar; *water tight*, magħluk tajjeb b'mod li ma jidħolx ilma fih; *water toad*, żrinġ; *water walled*, mdawwar bl-ilma; *water-way*, trincarini; minn fejn igħaddi l-ilma biex imur il baħar, abbord; *water wheel*, rota għal pumpiar tal ilma minn bir, sienia etc; *water work*, xogħol tal ilma jew bl-ilma; *water worn*, moħfi; mecul bit-taħbit ta, jew bl-ilma.

WATERER—min isakki.

WATERING—tiskija; *watering place*, post għal baħar; loc mal plajja fejn imorru in-nies fis-sajf għal banji.

WATERING TROUGH—ħawt mnejn jixorbu il bhejjem.

WATERY—collu ilma, donnu ilma, togħma ta ilma; mifkuħ bl-ilma.

WATTLE—għasluġ; il kasab ma fejn jorbot il corda dac li idokk it-tajjâr; il għalla ta taħt tas-serduk; kandula; tinseġ il għesieleġ; tagħmel kiġħ ta koffa etc bil għesieleġ; *wattle and daub*,

chif in-nies dari chienu jagħmlu il għarajjex taħhom, bil virghi jew għesieleġ minsugin u mċappsin (mcaħħlin) bit-tajn; *their cottages were of wattle and daub* (*Field, March 20, 1886*), il għarajjex taħhom chienu tal għesieleġ minsuġa u imbaghd mgħottija bit-tajn.

Wattling — nsiġ bil għesieleġ.

Waul—tgħajjat bħal kattus.

Wave—mewġa; ilma; *by the salt wave of the Mediterranean*, (**Shakespear**, *Love Labour's Lost*), bl-ilma mielaħ tal Mediterran; *wave*, tmewweġ; tperper; issejjaħ bl-id ; tagħmel sinjal bl-id etc; *she spoke, and bowing waved dismissal*, (**Tennyson**, *Princess*), hi tchelmet u mejlet rasha b'sinjal biex culħadd jitlak u imur; *wave*, tħalli għal dac il mument jew għal issa; tcun bejn ħaltejn, tcun indecis; *he waved indifferently betwixt doing them neither good nor harm*, (**Shakespear**, *Cariolanus*), baka hecc, bejn ħaltejn, jeċċ jagħmlilhomx ħsara (deni) jew inchella gid; *waveless*, lixx; bla mewġ; *wave offering*, sacrificciu tal Lhud li jagħmlu billi iferfru idejhom lejn l-erba rjieħ ewlenin.

Waver—tmewweġ; tcun incert jew bejn ħaltejn; tittituba; siġra żgħira rkieka

Wavsson—biċċa bastiment, jew xi tagħbija milli jibka titħabat mal baħar wara li il bastiment imur fl-art f'xi tempesta etc.

Wave subjected—iccappellat bl-ilma.

Waving—timwiġ.

Wavure—tħollija għal darb'oħra.

Wavy—bil mewġ.

Wawl—tgħajjat.

Wax—xama; il ħmieġ jew għacar tal widnej; rabja, corla, dagħdigħa; *she is in a terrible wax*, (**H. Kingsley**, *Ravenshoe*), hi f' dagħdigħa l-actar cbira; *wax*, tax-xama; toctor; ticber; issir; twaħħal bix-xama; tati ix-xama ; tincira; *wax-candle*, xemgħa; *wax cloth*, incirata (għal l-imwejjed etc); *wax end*, li spag bix-xama li jaħdmu bih li scrapan; *wax-flower*, asclepias, ward tax-xama; *wax-light*, candiletta; *wax work*, statwi, bambini etc tax-xama.

Waxy—donnu xama; artab bħax-xama; li iwaħħal.

Way—triek; ħâra; viaġġ; naħa; boghod; mgiba; mod; il chif; il mezz; tmixxi, tħarreġ żiemel ġdid fil mixi jew fi triek; tmur; tivviaġġa; *on a time, as they together wayed* (**Spenser**), darba x'ħin chienu sejrin flimchien; *a vessel under way*, bastiment miexi, sejjer; *the boat had a good deal of way on when the accident occurred*, il bastiment chien sejjer miexi sħiħ meta ġrat id-disgrazzia; *by the way*, fit-triek; int u gej; bil ħakk; *by way of*, minn; *to travel by way of Paris*, tgħaddi minn Parigi fil viaġġ; *by way of*, f'loc; bi; *he said this by way of introduction*, kal dan b'introduzioni; *in the family way*, (mara) tkila; *in the way*, fin-nofs; *you are always in the way*, inti dejjem fin-nofs; *milky way*, it-triek ta Sant'Anna u San Ġacbu; *out of the way*, mwarrab; m'hux fin-nofs; *to give way*, icciedi; *to go one's way*, tibka sejjer għal affari tiegħec; *to have one's way*, tgħaddi tiegħec; *to hold one's way*, tibka sejjer ma tiekaf xejn; *to lead the way*, tibda it-triek; timxi kuddiem; *to make one's way*, tgħaddi il kuddiem; *the Committee of ways and means*, (fil-legislazioni ta pajjis) in-nies tal Cumitat li għandhom f'idejhom il ħsieb tad-dħul tar-renti u il finanzi (il caxxa) tal pajjis jew tal belt; *where there is a will there is a way*, meta wieħed irid tassew jagħmel ħaġa jara chif jagħmel u jagħmilha.

Way beaten—għajjien bil mixi.

Way bill—lista tal passiggieri jew tal mercanzija li imorru b'vettura etc.

Way bound—impedit, mfixchel fil mixi tiegħu (li ma jistax jimxi il kuddiem b'xi silġ etc li icun hemm fit-torok).

Way door—il bieb ta dar li jati għat-triek; il bieb ta barra.

Way farer—min hu fit-triek jew sejjer mat-triek ; *way faring*, mixi fit-triek.

Way lay—iżżom, twakkaf, nies fit

triek biex tisrakom; *waylayer*, ħalliel milli iwakkaf in-nies fit-torok.

WAY POST—l-id jew saba werrej li juric it-triek f'salib it-torok.

WAYS—vasi.

WAYSIDE—il banchina; il genb tat-triek.

WAYWARD—ta rasu; rasu jebsa; li jiġri jew imur il fejn ma tcunx tridu imur; *send its rough wayward roots in all directions* (**Smithson**, *Useful book for farmers*), jitfgħu il għeruk taħhom ħoxnin l-hemm fejn ma tcunx tridhom int.

WAYWISE—li jaf jimxi fit-torok, li iżomm l-amment tat-torok.

WAYWISER—strument għal chejl tat-tul tat-triek jew chemm bogħod wieħed jimxi.

WE—aħna.

WEAK—debbuli, li m'hux sod; merħi; mitluk; mgħaxxex; mitruħ; dgħajjef: tiddebbulixxi; tgħaxxex.

WEAKNESS—debbulizza; reħja; telka.

WEAKEN—terħi; titlak; tgħaxxex; tintreħa; tintelak; titgħaxxex.

WEAKLING—bniedem li ma jiflaħx, ta spirtu żgħir, dejjem mgħaxxex.

WEAKLY—mgħaxxex; batut minn saħtu.

WEAL—ħajr, gid; hena; *common-weal*, repubblica; *weal*, sinjal, merc ta dakka ta virga fuk il gisem; tissinghia; tagħmel singhi singhi bħas-sinjal li iħallu dakkiet ta virga etc fuk il gisem; *the sacred body was stripped of the garments, and wealed with bloody stripes* (**Bishop Hall**, *Contemplations*), il gisem mkaddes neżżgħuħ mil lbies li chellu u immerchiauh b'singhi biddemm.

WEALSMAN—bniedem politicu.

WEALTH } għana, gid.
WEALTHINESS }

WEALTHY—għani, tal gid, li għandu il gid.

WEAN—toftom.

WEANING—ftim, ftama.

WEANEL } tarbija, ħaruf, għoġol etc li għadu chemm infatam.
WEANLING }

WEAPON—arma tan-nar jew bajda; revolver, stallett, sicchina etc.

WEAR—lbies; chedda; moda; ħefa; sies jew lakgħa għal l-ilma; nassa tal virghi għal ħut; tilbes; ixxidd jew iggib fukec; tcun tidher; *he wears the rose of youth upon him* (**Shakespear**, *Antony and Cleopatra*), għadu jidher żagħżuħ sewwa (donnu warda); *wear*, tchidd; taħfi; tgħaddi (igħaddi) żmien fid-dieka ta kalb; tcun moda; iservi (drapp) żmien twil; tinchedd; tinħefa; *to wear away*, taħli; tchidd. *to wear off*, taħfi, tiecol bil ħakk jew bl-usu; tinħela; tittiechel; tispiċċa fix-xejn; *to wear the breeches*, tcun int il padrun tad-dar; *his wife always wore the breeches*, dejjem martu icċmandat collox (hia ir-ragel); *to wear well*, (drapp) iservi, utiek, idum ma jitkatta; *to wear ill*, (drapp) ħażin li jitkatta mil l-għada; *to wear*, tiscansa (iżżomm il bogħod minn) tindocra; *to wear a wolf from sheep*, iżżomm il lupu li ma jersakx lejn in-ngħaġ; *wear and tear*, il chidd ta ħaġa bl-usu; *the day wears away*, il ġurnata sa flaħħar għaddiet (fid-dwejjak jew meta taraha twila); *this cloth will not wear*, dan id-drapp m'hux utiek (jibda imur mil l-għâda); *the wear and tear of a dress*, l-usu (bi lbies) jew il chedd tax-xedd (ta lbies) tal ħwejjeġ.

WEARILY—bil għeja.

WEARINESS—għaja.

WEARING—ta lbies; li jintlibes.

WEARISH—midbiel; mniżżel; li ma jiswa xejn; briccun; ħażin; viljacc.

WEARISOME—li igħajji; idejjak jew ixabba.

WEARISOMENESS—għeja; dieka.

WEARY—għajjien; mdejjak; tgħaji; ixxabba; iddejjak; tgħeja; tiddejjak jew tixba; *till God at last, wearied with their iniquities, withdrew his presence*, (**Milton**, *Paradise Lost*), sa chemm Alla, mxabba bil ħażen taħhom, ma bakax fejn jarawh actar.

WEASAND—il cannol (il gherżuma) tan-nifs.

WEASEL—ballottra (annimal).

WEATHER temp, tempesta; burraxca; lejn ir-riħ; tmur, takbeż, fuk ir-

riħ ta; takbeż ponta art; iżżomm tajjeb; tagħleb; *stress of weather*, l-akwa ta 't-tempesta; taħt maltempata; *to make fair weather*, timpustura (tfaħħar f'wiċċu lill dac li icun), biex tagħmel ħabib miegħu jew tippacificah etc; *to make good weather*, tmur tajjeb (jirnexxilec tiscappa bla ħsara bil bastiment) f'tempesta; *to make ill weather*, tagħmel ħsara bil bastiment f'tempesta; *weather anchor*, l-ancra li jitfa fil port vapur; *weather beaten*, maħkur bit-tempijiet u bil baħar; *weather board*, issammar twavel mricchbin f'sakaf biex ix-xita ma tistax tidħol gewwa; dic in-naħa tal bastiment li tcun lejn mnejn icun irriħ; *weather bound*, bastiment etc li jibka lura mħabba fit-temp; *weather cock* jew *weather gauge*, pinnur; dewwiema; *weather glass*, barometru jew termometru; *weather side*, in-naħa tal bastiment li tcun faċċata tar-riħ; *weather wise*, min (wieħed li) jifhem fittemp.

Weather box—caxxa bħal dar jew gardiola li minnha joħorġu xiħ jew xiħa meta tcun gejja ix-xita etc; caxxa li isservi ta *hygrometer*.

Weather headed—stupidu, balalu, ħaġa belgħa.

Weather house—ara *weather box*.

Weathermost—l actar li hu għarriħ.

Weave—tinseġ.

Weaver—nissieġ; il brima; *weaver fish*, traċna (ħuta).

Weazen — magħlub; mixrub; *his dark weazen face* (Irving, *Sketch Book*), il wiċċ tiegħu ismar u mixrub.

Web—għankbuta; panna (fil għajn); rita (f'sakajn il għasafar); biċċa xokka rkieka; nassa, nasba (minsuġa bil għakal); folji rkak ferm tal metall etc; il-lama ta xabla iċ-ċatt ta rota ta vapur tal art bejn il buttun u ic-circu (li jagħmlu f'loc li mgħażel f'roti oħra); *what a tangled web we weave etc* (Scott, *Marmion*), x'nasba minsuġa tajba aħna ninsġu; *web eye*, panna (fil għajn); *web footed*, li għandu sakajh bħal ta papra, wiżża etc; *web saw*, serriek tal ħabel.

Web—tgħeżwer.

Webbed—bir-rita f'sakajh; *the webbed feet of a goose*, is-sakajn bir-rita tal wiżża.

Webster—nissieġ.

Wed — ittejjeġ; tiżżewweġ; iżżewweġ; iżżomm ma; tipparteġġa ma; *they positively wedded his cause*, (Clarendon), huma tassew żammew miegħu sħiħ.

Wedded — miżżewweġ; taż-żwieġ; tat-tieġ; marbut sħiħ ma; *wedded bliss*, hena taż-żwieġ; *but man, in general, wedded to this world, despises its call* (Gilpin, *Sermons*), iżda il bniedem, actarx, marbut mad-dinja, ma jatix widen u iżeblah il vocazioni tiegħu.

Wedding — tieġ; żwieġ; taż-żwieġ; *wedding card*, l-invit (stedina jew tgħarifa) li l-għarajjes jibgħatu lil ħbiebom etc meta jaslu għat-tieġ; *wedding favour*, il cuccarda li jilbsu rgiel mistednin f'xi tieġ; *wedding ring*, iċ-ċirchett tat-tieġ jew il ħatem.

Wedge—files; spnar; taksam; tofrok b'feles jew bi spnar; torbot jew tgħakkad b'feles.

Wedgewood ware—xorta ta fajjenża fina.

Wedlock — żwieġ; *wedlock bands*, żwieġ; *weddlock bound*, miżżewweġ; *wedlocked*, miżżewweġ.

Wednesday—l-Erbgħa; *Ash Wednesday*, l-Erbgħa ta Rmied (Ras ir-Randan).

Wee—nitfa; ftit chemm (m'hux) xejn; nakra waħda; *a wee drop*, katra waħda.

Weed—ħaxixa ħażina; *weeds*, ħaxix ħażin; lbies tal vistu ta mara armla; *weed*, tnakki (tneħħi) il ħaxix ħażin mir-raba; *ill weeds grow apace*, il ħaxix ħażin jicber malajr.

Weeder—min inakki jew ineħħi il ħaxix mir-raba.

Weedery — fejn jicber il ħaxix ħażin.

Weed hook / Weeding hook } lexxuna għat-tnokkija tal ħaxix ħażin.

Weeding—tnokkija tal ħaxix ħażin.

Weedy—collu (mimli) ħaxix ħażin.

Week — gimgħa; *Holy Week*, jew *Passion Week*, il gimgħa tal Gimgħa

il cbira; *week day*, ġurnata fost ix-xogħol (li m'hux il Hadd); *Feast of weeks*, Għejd il Hamsin jew Pentecoste; *this day a week*, bħal-lum gimgħa jew bħal-lum tmient ijiem.

Weekly—ta cull gimgħa; darba fil gimgħa; *weekly tenant*, cherrej li iħallas bil gimgħa.

Weel—belligħa; nassa (nasba) għal ħut.

Ween—taħseb; titħaseb; icolloc il fehma, jidhirlec; *thy father levied an army, weening to redeem me etc*, (Shakespear, *Henry VI*), missierec ġabar armata bil fehma li jifdini etc.

Weep—tibchi; tinżel jew tagħmel ix-xita; *when heaven doth weep etc*, (Shakespear, *Titus Andronicus*), meta jinfetħu bwieb is-sema jew meta tibda nieżla ix-xita.

Weeper — becchej; bħal pulzier abjad sinjal tal vistu.

Weeping — bichi; tixrid ta dmuħ; *weeping rock*, blata porusa li dejjem icarċar minnha l-ilma; *weeping spring*, nixxiegħa li tati l-ilma bil mod; *weeping cross*, salib tal ħaġar li icun fit-torok u fejn dawc li icunu fid-dwejjak jew il midimbin imorru jisfugaw u jibcu dnubiethom; *to return* (jew *come home*) *by weeping cross*, tagħmel ħaġa u ma tirnexxilecx; tibka minn taħt f'ħaġa li icolloc f'rasec li tagħmel u tirnexxilec; jisgħobbic għaliex tcun għamilt ħaġa.

Weet—tcun taf; tisma.

Weever—(ħuta) it-traċna.

Weevil—bumunkar jew duda tal kamħ.

Weezel—magħlub; niexef; mixrub.

Weft — it-togħma tax-xokka etc; ħaġa abbandunata, mitluka jew mixħuta f'genb; *a posthumous edition, in which also I shall embody some wefts and strays* (Southey, *Letters*), edizioni li noħroġ wara, li fiha ucoll jena ingib xi bicciet li chienu mħollija.

Weigh—tiżen; ittalja jew tisa l-ancra; tistudia sewwa; tirrifletti tajjeb; *to weigh down*, tgħakkes bil pis; tinżel (tegħrek) bil pis jew bit-tokol.

Weighage—ħlas; dritt jew daziu fuk l-użin.

Weigher—pisatur; min jiżen.

Weighed — miżun; iccunsidrat; maħsub tajjeb.

Weight—pis; użin; tokol; impurtanza.

Weightiness—tokol, pis.

Weighty—tkil; li jiżen; impurtanti.

Weir—sies; ħajt jew lakgħa għal l-ilma; zcuc jew għesieleġ mwakkfin ma xulxin fi xmara etc għal kbid tal ħut.

Weird—seħer; destin tas-sħarijiet; *the weird sisters*, id-destin tal (ix-xorti, jew dac li icollu igħaddi mil) bniedem.

Wel a way!—jaħasra!

Welch glaive—rixa (mannara) li jusaw xi nies fil guerra.

Welcome — merħba; merħba bic; tilka tajjeb; tgħejd merħba; *you are welcome*, merħba bic; *we welcomed him*, lkajnieh tajjeb (ħadna piacir bih); *welcomer*, min jilka tajjeb bil piacir lill xi ħadd etc.

Weld—ħaxixa bħal resedà jew denb il ħaruf li minnha jagħmlu żebgħa safra; caldjar (tgħakkid ta) metalli fin-nar; ticcaldia; tgħakkad żewġ bicciet ħadid etc billi l-ewwel ticwihom nar imbagħad tati fukom bil mazza li tgħamilhom biċċa waħda; tgħakkad sewwa ma xulxin jew flimchien; *to weld the three kingdoms into an inseparable union etc*, (*Weekly Echo*, *Sept. 5, 1885*), tgħakkad flimchien (ħaġa waħda) it-tliet renji.

Weldable—(metall) li tista ticcaldiah.

Welder—cherrej, min icollu biċċa art kbiela f'idejh; *manager*, (il maniger).

Welfare—saħħa; riżk; gid.

Welk—tkassar; takta barra; issappap fl-ilma; tnixxef; tinxef; tidbiel.

Welked—bil ħanek jew bil għoliet bħal dawc li jagħmel fir-raba il moħriet bejn ir-raddiet.

Welkin — is-sema; *black stormy clouds deformed the welkin's face etc* (Thomson, *Castle of Indolence*); *welkin eye*, għajnejn coħol żorok (lewn is-sema); *look on me with your welkin eye* (Shakespear, *Winter's Tale*), ħares

lejja b'dawc il għajnejn tiegħec coħol lewn is-sema (żorok).

Well—bir; tajjeb; sewwa; il ħofra (tokba) fejn jitkegħdu it-targiet; il post fejn hemm il pompi tal ilma ab-bord; il post (kuddiem li mħallef) għal l-avucati fil korti fejn jiddefendu il cawsi; toħroġ bħal nixxigħa; *as well*, ucoll; *his father came as well*, missieru giè ucoll; *as well as*, chif ucoll; *well nigh*, quasi; tista tgħejd; *well enough*, u hecc, m'hux ħażin; *well to live*, tajjeb minn daru; li għandu biex igħejx (bir-renti); *well acquainted*, li jaf tajjeb; magħruf tajjeb; *well apparelled*, liebes tajjeb; *well behaved*, pulit fli mgiba; educat; li jixrak; *gave a well behaved reproof etc* (**Shakespear**, *Merry Wives of Windsor*), taħ ċanfira chif jixrak (chif chien jimmeritah); *well being*, gid, saħħa, riżk; *well beloved*, maħbub ferm; l-actar għażis; *well boat*, dgħajsa (ferilla) tas-sajd magħmula b'mod li iżommu fiha ħaj u fl-ilma il ħut li jakbdu; *well bred*, educat; mrobbi tajjeb; *well conditioned*, f'saħtu sewwa; (ferita etc) li tidher li hi għal fejkien; *a well conditioned wound*, ferita li dal wakt tagħlak u tfiek; *well conned*, mifli jew esaminat tajjeb; *from me, dost thou ask the classic poet's well conned task* (**Scott**, *Marmion*), minni (lili) inti titlob ix-xogħol esaminat u mifli tajjeb tal poeta; *well defined*, ċar, li jidher sewwa; *well derived*, li nieżel minn persuni puliti; *well deserving*, li ħakku ferm; *well disposed*, leali, sincier; *well doer*, min jagħmel il gid; *well doing*, gid, għamil tajjeb; *well famed*, famus, msemmi; *well looking*, sabiħ; *well mannered*, pulit, jaf igib ruħu; *well met!*, saħħa! (tislima); *well off*, tajjeb minn daru; jista; igħejx bir-renti; *well oiled*, complimentus, ħelu; *I was curteous, every phrase well oiled, as man's could be etc*, (**Tennyson**, *Princess*), jena cont pulit fli mgiba, cull chelma cumplimentusa u helwa chemm jista icun; cull chelma bil cumplimenti jew bil ħlewwa; *well set*, mkighed (mwaħħal) tajjeb, fis-sħiħ; mdakkas; proporzionat; *well thewed*, magħkud; mibrum; f'saħtu; għaref; li jaf l-affari tiegħu sewwa; *well timed*, fil wakt; fi żmienu; li iżomm il ħin sewwa (flimchien); *well to do*, li jagħmilha tajjeb (igħejx bir-renti); *well tuned*, intunat; *well won*, makluh bit-tbatija (bil għarak tal ġbin); *well wisher*, min jixtiek il gid lill ħadd ieħor.

Welsh—Isien tan-nies tal Galles; in-nies tal Galles.

Welt—tberfila; gwardiun ta żarbun; xifer; tagħmel jew tħit il guardiun; issappap fl-ilma jew ixxarrab għasra; tidbiel; iddawwar bi frenża jew b'cheffa, strixxa etc; *the sleves of green velvet welted with white sate* (**Shelton**, *Don Quixote*), il cmiem tal bellus aħdar mdawwrin bi strixxi tas-satin abjad.

Welter (ara *wallow*) - confusioni; taħbila; *I leave the whole business in a frightful welter* (**Carlysle**, *French Revolution*), nħalli collox mgħerfex sħiħ.

Wem—tħassar; tgħarrak; tebgħa.

Wen – callu; żirma jew cista.

Wench — cerċura, dendula; tgħamilha maċ-ċriecer jew ma nisa li m'humiex tal galbu; tiżnen; *given he was execedingly to wenching* (**P. Holland**, *Plinie*), mogħti sħiħ (għal l-aħħar) chif chien, għaż-żina.

Wend—tmur; tgħaddi minn (triek jew mgħodija etc); iddur; *I had to wend my way through the crowd*, chelli ngħaddi minn ġo 'l folla.

Went—mort; mar; *I went*, jena mort.

Wept — temp u part. passat ta *weep*; *I wept*, jena bchejt; *he has wept*, hua beca.

Were — conna, chienu, contu; *we were*, aħna conna; *you were*, inthom contu; *if I were you*, li cont minnec; li cont f'lococ; *were wolf*, wieħed, li igħejdu, chien jista jinbidel minn bniedem f'lupu u isir feroci bħalu.

Were gild—multa (ħlas ta flus) għal omicidiu.

Wert—cont; *thou wert*, int cont.

Wesand—il gherżuma tan-nifs.

Wesleyan — Weslejan; seguaci ta Ġanni Wesley, Metodist.

West—il punent; *western*, tal pu-

nent; *westwards*, lejn il punent; *north west*, majistral; *south west*, lbiċ.

Wet — mxarrab; miblul, niedi, ndewwa; bell; umdu; ilma; xita; belgħa (xorb); grog; katra; ixxarrab; tbill; *to wet one's whistle*, ixxarrab grieżmec (tieħu katra); *wet weather*, temp ix-xita; *let us have a wet*, ejja nixorbu katra; *as wet as a drowned rat*, xraba joktor (jew xraba noktor); *with a wet finger*, bla taħbit ta xejn, malajr; bil mod; bil lajma; donnu (wieħed) miexi fuk il bajt; *a wet bulb thermometer*, (ara *hygrometer*).

Wether — muntun (moħsi); kibx.

Wetness - tixrib; bell; umdità.

Wetnurse — mreddgħa.

Wetshod — b'sakajh miblulin.

Wettish — niedi, ftit u xejn miblul.

Wex (f'loc wax) — tieber; tgħaddi il kuddiem.

Wey — pis, użin, jew chejl wieħed iżda li m'hux xorta fil quantità u li imur scond l-oggetti; bħal; *wey* suf iggib 182 libbra u *wey* butir minn żewġ *cwts* sa tlieta etc.

Whack — xebgħa, dilca bir-ragel; tati xebgħa jew tidlec wieħed sewwa.

Whacker — ħaġa daks hiex; ghidba ħoxna.

Whale — baliena (ħuta); *whalebone*, il baliena (balieni għal għenienel etc); *very like a whale*, din ħoxna!, din m'hux ta min iniżżilha jew jemmina malajr!

Whale calf — il ferħa tal baliena (baliena żgħira).

Whale fin - il balieni (baliena tal għenienel, criepet etc).

Whale fishery — is-sajd tal balieni.

Whaling — tal baliena jew is-sajd tal baliena.

Whall — marda tal għajnejn, il *glaucoma*.

Whammel — takleb ta taħt fuk.

Whang — gilda, strixxa tal gild; tati xebgħa gilda.

Whap — xebgħa (swat) cbira.

Whapping — daks hiex; cbir ferm; goff.

Wharf — moll; mġarr; *wharfage*, ħlas (ta flus) talli tisbarca ħwejjeġ jew mercanzija fuk moll.

Wharfinger — min icollu moll tiegħu; dac li jittendi mill moll; *Mr. Winkle is a wharfinger, Sir* (C. Dickens, *Pickwick*), is-sur Winkle jindocra il moll, Sinjur.

Wharl — li wieħed ma jistax jippronunzia jew igib (bi lsienu) il littra R.

What — xi, x'inhu dac li; *what is your name?*, x'ismec?; *what if?*, x'jiġri? x'isir?; *what of?*, issa? allura?, u b'dana collu?, *all this is so, but what of this, my Lord?* (Shakespear, *Much Ado about nothing*), dana collu veru, issa? b'dakshecc?; *what of that?*, issa, x'ġara?; *what though*, nammettu, ngħejdu li hu hecc; issa billi; jew ma jimpurtax; ma ġara xejn; *but what though! courage* (Shakespear, *As you like it*), iżda ma jimpurtax, curaġġ!; *to know what's what*, tcun taf il ħaġa sewwa minn għankudha; *what else?*, x'iżied? x'actar? bakax?, *what not*, u x'naf jena (etcetera); *what's-his name?*, x'ismu? x'igħedulu?; *tell Mr. what's-his-name to come*, għejd lis-Sur...... x'igħedulu, jigi.

Whatever / Whatsoever } dac collu, cull ma.

Whatnot — xcafef għal cotba (bħal librerija) fejn wieħed ipoggi il cotba.

Whaup — (għasfur) il gurlin.

Wheal — miniera tal landa; nuffata żgħira jew ponta.

Wheat — kamħ; tgħam; *wheat ear*, żbula tal kamħ.

Wheaten — tal kamħ.

Wheedle — iżżigħel; tmelles; żegħil bi; tmellis.

Wheedling — żegħil bi; tmellis.

Wheel — rota; raddiena tal ġogdi-fogu; iddawwar; iddur; tircheb ir-rota jew il bicicletta; tiggerra; *right wheel*, dur (duru) fuk il-lemin jew mal-lemin; *to break a fly on the wheel*, tati castig lill wieħed wisk actar milli imissu jew icun jistħokklu talli icun għamel; *to put one's shoulder to the wheel*, tmidd għonkoc; tgħejn ruħec; *wheels within wheels*, tgherfixa cumplicazioni l'actar cbira.

Wheel band — circu ta rota.

Wheel barrow — carretta b'rota waħda.

Wheel chair — siġġu bir-roti għal morda etc.

Wheel house—il camrin (abbord) fejn icun it-tmunier.

Wheeling—rchib tar-rota tal bicicletta jew tal *bicycle*.

Wheel tire — ara *wheel band*.

Wheel wright — min jagħmel ir-roti.

Wheely—bħal rota; mdawwar.

Wheen—ħafna.

Wheeze — tilħeġ bħal wieħed li icollu l-ażma; cajta, daħca; żoffiettata (li jagħmel cull tant xi buffu tat-teatru jew *clown* f'xi circlu).

Whelk — coċċ, ponta; nefħa; bronja.

Whelm - tgħaddas; tgħarrak; tgħargħar fl-ilma etc.

Whelp — geru; lasta f'argnu ma fejn ichebbu ic-cima; tferraħ; tilhed chelba, ljunissa etc; *a lioness hath whelped in the streets etc* (Shakesper, *Julius Cæsar*), ljunissa ferregħt fit-triek etc.

Whemmel — takleb ta fuk taħt.

When — meta.

Whence — mnein; minn hemm.

Where—fejn; *any where*, fejn icun; cullimchien; *no where*, mchien.

Where about—il dic in-naħa; *where abouts*, il dawc li nħawi, il post (li nħawi) fejn wieħed ipoġġi jew soltu icun.

Whereas—billi; fejn.

Whereat — li fih; li fiha.

Whereby (f'loc *by which*) — li bih, bi.

Wherefore — għalecc; għalfejn; għaliex; *wherefore was I born?* (Shakespear, *Richard II*), għalfejn twielidt jena?

Wherein (f'loc *in which*)—fi; fejn; meta; xħin; chif? *where into*, li fih.

Whereof (f'loc *of which*) — li minnu; minn; mniex; *whereof are you made?* mniex int magħmul?

Where on (f'loc *on which* jew *on what*)—li fuk, fejn.

Wheresoever — cullimchien; cull fejn.

Where to (f'loc *to what* jew *to what end*) — għal fejn; *whereto tends all this*, (Shakespear, *Midsummer Night's Dream*), għal fejn dana collu.

Whereunto — għal fejn; għalecc; għal dan.

Whereupon—għalecc.

Wherever — cull fejn.

Where with — li bih.

Wherewithal — għalecc; għal dan; li bih; b'dana; biex; il mezzi; *M had not the wherewithal to furnish etc* (*Daily Telegraph*, *Dec. 8, 1887*), M ma chellux il mezzi biex iforni (jibgħat etc).

Wherne — mitħna tal cafè etc; *her hands are on the wherne, and her fingers on the distaff*; (Dr. Clarke, *Sermons*), idejha kegħdin fuk il mitħna tal cafè u subgħajha fuk il magħżel

Wherret — iddejjak, ticser ir-ras lill; tati dakka fuk ħalk jew fuk il wiċċ ta.

Wherret—dakka ta ponn fuk wiċċ bniedem.

Wherry — dgħajsa tal pass tax-xmara etc.

Whet — senn (tas-schiechen etc); issonn; ixxeffer; ittalla in-nervi lill; iġgagħal lill min jincorla; titlef il pacenzia lill; *to whet on* jew *to whet forward*, iġgagħal, tħajjar; *whet on Warwick to this enterprise* (Shakespear, *Henry VI*), ġagħal (ħajjar) lill Warrick li jagħmel dan; *whetter*, min isonn.

Whether — jecc.

Whethering—iż-żamma tas-seconda meta tilhed bakra.

Whetslate — ħaġra tal mejlak (għassann tal għodda).

Whetstone—mejlak.

Whew — isa minn hawn! mur il barra! mur minn hawn!

Whey—xorrox.

Whiblin — ewnuc (ragel castrat).

Which — liema; li; *which is which*, liema hu; liema minnhom.

Whichever } liema trid; liema
Whichsoever } icun icun.

Whid—il giri tal fenec tal liepru; ghidba; chelma b'oħra; timxi ħafif; tgħaggel; tiġri; tigdeb; tgħejd chelma b'oħra.

Whiff — nifs; fewġa; żiffa; dakka ta għajn; isem ta ħuta; tpejjep; titfa

nifs nifs (bħal duħħan min icun ipejjep); *let me have a whiff*, ħallini nieħu nifs (npejjep ftit).

Whiffing—is-sajd tal ħut bħal ma hu tal cavalli etc; is-sajd bit-trejjix.

Whiffle — flejguta jew flawt żgħir; tbiddel bħal riħ; tiċċaklak; titħarrec ma cull żiffa; tchecci; ittajjar marriħ; *whiffle away these thoughts*, (More, checci minn rasec dawn il ħsebijiet).

Whiffle tree — lasta ta carrettun.

Whiffler—min m'hux ħlief ibiddel il fehmiet tiegħu; min idokk il flawt jew fifra; dac li jimxi kuddiem f'pircissioni biex jagħmel passaġġ.

Whiffling – logħob fid-discors; taħwid (jew tgherfix) biex ma tgħejdx issewwa.

Whig—wieħed mil partit tal *Whigs* (contra it *Tories*) jew tal partit Democraticu tal Inghilterra; xorrox, ħalib kares.

Whiggish—tal *whigs*.

While—fil wakt; xħin; ħin; wakt; żmien; tgħaddi, taħli, iż-żmien; *the while*, sa dat-tant; *put on the gown the while*, (Shakespear, *Merry Wives* etc), ilbes id-dublett sa dat-tant; *worthwhile*, ta min, val la pena; hemm għal fejn jew għaliex; *alas the while!* oh! jaħasra! *to while so much time in perusing*, (Pegge, *Anecdotes*), biex jaħli tant żmien jakra etc; *I came here to while away the time*, gejt hawn biex ngħaddi (nkatta) ftit iż-żmien.

Whilere—ftit ilu.

Whilom – dari, żmien ilu; *in the vale beneath are domes, where whilom kings did make repair* (Byron, *Child Harold*), fil wied ta taħt, hemm għerien fejn ir-rejet chienu imorru (jidħlu) fihom dari.

Whilst—mentri, fil wakt, x'ħin.

Whim – capriċċ, estru, sfiċċa; argnu cbir (grabia) biex itellgħu gebel etc mil minieri etc; carrozza żgħira; tcun stramb jew mherwel; tcun tbati bl'estri.

Whimbrel—(għasfur) gurlin second.

Whimper—tingħi; tnewwaħ; tgħergħer; tgħejd minn taħt lsien; *to whimper out complaints*, tilminta, tghemghem minn taħt lsien.

Whimsey—capriċċ, estru.

Whimsical — capriċċus, estrus, stramb.

Whim wham—ħaġa żgħira; ħaġa tallogħob; sfiċċa, estru.

Whin (jew whin stone)—għokda, ħaġar samm.

Whinchat — (għasfur) buċakk tal cudi.

Whine – tnewwaħ; tnewwiħ.

Whinny — tiżher; ħaġar jew blat collu (mimli) għokod.

Whip—frosta; staljata; sawt; cuccier; issawwat; tati bil frosta; tati cavall; kala ta antinna ta mitħna tarriħ; cima mgħoddija għal darba minn taljola jew buzzell; *whip and spur*, b'għaġġla cbira; *to whip a top*, iddawwar żugraga bid-dakkiet tal frosta; *to whip eggs*, tħabbat il bajt; *to whip*, trejjex (tistad bir-rixa); *to whip*, tigma; tħit chemm chemm jew fuk fuk; *to whip in*, tigi, tasal jew tidħol l-aħħar; *to whip the cat*, tkanċeċ ferm; tmur taħdem (scarpan, ħajjât etc) fiddjar, bil ġurnata.

Whip hand — cmand, setgħa; fuk ħadd jeħor; *to get* (jew *have*) *the whip hand over*, tcun fuk ħadd jeħor; tcun ticcmanda int.

Whip lash – il ħabel tal frosta.

Whip saw—sega tal archett etc.

Whip staff—laċċ ta tmun.

Whip stick } manċu ta frosta.
Whip stock }

Whipper—min isawwat jew jati bil frosta; (ħaġa) li tgħaddi bil bosta lill oħrajn.

Whipping—swat; cavall; flagellar.

Whip-poor-will — għasfur (tajra) American li igħanni bil-lejl.

Whipster—wieħed fuk ruħu, ħafif.

Whipt — temp u part. passat ta *whip*.

Whir—tidwir (bil ħsejjes bħal dac tal verviera); iddur bis-saħħa li tagħmel ħoss bħal tvenvin.

Whirl—tidwir, riefnu; iddur kawwi; iddawwar ferm; *whirl about*, dic ir-rota biż-żwiemel etc li jagħmlu iddur għat-tfal f'xi fiera; *whirl blast*, riefnu, tromba, tar-riħ; *whirl bone*, ittukkala jew l-għadma ta roobba.

Whirligig—żigromblu; brigħed tal ilma; rota biż-żwiemel tal għuda li iddur biex it-tfal jiddevertu f'xi fiera; *whirligigs*, estri, capricci.

Whirling—li idur.

Whirlpool—belliegħa; riefnu.

Whirlwind.— riefnu, meta ir-riħ jonfoħ b'mod li idawwar carti, trab, etc u itellaħħom bħal colonna; degħbien.

Whirring—tvenvin li tagħmel ħaġa li tcun iddur kawwi.

Whisk—xcupa żgħira jew xcupilja; tixcupilja (il frac tal ħobż minn fuk mejda etc); tħabbat il bajt; tiġri; tħaffef fil mixi.

Whisker—mustaċċ; *whiskers*, mustacci, baffi; *whiskered*, bil baffi jew bil mustacci.

Whisket — koffa; torn żgħir għaċċumbini etc.

Whiskey — wischi; carrozzin żgħir, b'żewġ roti ħafif, għal wieħed.

Whiskeyfied — xurban, fis-sacra; *the two whiskeyfied gentlemen* (Thakeray, *Virginians*), iż-żewġ sinjuri rgiel fis-sacra etc.

Whisking—cbir; li jicnes fuk fuk u malajr malajr.

Whisper—tfesfis; tgħeġwiġ; tfesfes; tgħeġweġ; titchellem bil mod.

Whispering—tfesfis; għeġwiġ; għajdut; tkassis fuk in-nies.

Whist—logħba tal carti (bħal manilja) ta dan l-isem; iscot!, basta!, iss!; issicchet.

Whistle—suffara; issaffar; *whistling*, tisfir.

Whit—ftit, nakra; nitfa.

White—abjad; pallidu; wiċċ safrani; lewn il gir; is-sinjal (marca) f'targhet etc għal fejn wieħed jimmira; abjad tal bajd; tbajjad; tibjad; issir abjad; *white ant*, nemla bajda; *white bajt*, maccu mil-abjad; *white boy*, wieħed mix-xuxxaturi jew li jirvellaw fl-Irlanda; *white cap*, xorta ta għasfur tal bejt; *white feather*, biża, ġuħija; *white heat*, chiwi tal ħadid f'biċċa nar; *white lead*, bianchett; *white livered*, cattiv; invidius; *white meat*, laham abjad; *white sum*, (tajra) serra; *white swelling*, nefħa f'għaksa; *white tile*, zacac (tajra); *white throat*, (għasfur) beccafic aħmar.

Whiten—tbajjad; tibjad.

Whiteness—bjuda.

Whitening stone—ħaġra tas-schiechen.

Whites—marda tan-nisa (tisfija jew tnixxija); tkiek mil prim; lbies abjad (alba, etc); libsa tal flanella bajda għal cricket; l abiad tal għajnejn.

Whitesmith—landier.

Whitewash—tibjiid bil gir; tbajjad bil gir.

Whitewasher—bajjâd.

Whitewashing—tibjid.

Whither - fejn.

Whithersoever—cul fejn; fejn icun icun.

Whitherward—lejn; il fejn.

Whiting—baccaljaw tal ħama (ħuta); trab tal gibs; gibs mfarrac; *whiting mop*, tfajla sabiħa.

Whitish bajdani.

Whitishness—bjuda.

Whitleather — gild jebes (utik) ferm iccunzat bix-xebb il ġmiel.

Whitlow - dieħes

Whitret - ballottra.

Whitster—min ibajjad ix-xokka.

Whitsun—ta Għejd il Hamsin.

Whitsunday—Għejd il Hamsin.

Whitsuntide—żmien Għejd il Hamsin.

Whittle—mus; xcavina; cutra tas-suf; takta bil mus; *whittle shawl*, xall tas-suf etc bil frenża.

Whity brown—abjad scur, griż ċar ferm.

Whiz—tisfir tar-riħ, ta balla etc; issaffar (riħ jew balla).

Who—li, min; *whose*, ta min; *whom*, li

Who—akra (*how*), haw! sakkaf!

Whoever—cull min.

Whole—collox; cull; sħiħ; f'saħtu; mfejjak; m'hux marid; *on the whole*, in general; collox flimchien; *by whole sale; by the whole*, la ingrossa; *whole blood*, li nieżel sewwa fir-razza, sewwa min-naħħa tal missier chemm tal omm; *whole hoofed*, b'difer biċċa waħda (bħal taż-żiemel); *whole length*,

mit-tul collu; *whole number*, intier (numru), *whole skinned*, shih ; m'hux migruh jew mibrux.

Wholesale (bejħ) langrossa; arring; *wholesale slaughter*, ktil (tannies) arring ; veru massacru jew taktigħa generali (fuk minn giè giè).

Wholesome—msaħħaħ, kawwi, li jati issaħħa; tajjeb; *wholesomeness*, saħħa ; kawwa.

Wholly—għal collox.

Whomsoever—cull min.

Whoop—twerżika, għajta; twerżak; tgħajjat.

Whooping cough – sogħla convulsiva.

Whoot—tgħajjat, tinsulta bil għajjât.

Whop - tati dakka ; issawwat.

Whopper (ħaġa) daks hiex ; għidba (waħda) ħoxna.

Whore—mara m'hix tal galbu (prostituta).

Whoredom—żîna.

Whoremaster } min jiżnen; min
Whoremonger } imur għand in-nisa m'hux tal galbu.

Whorish—żieni; ta mara m'hix tal galbu.

Whorl—acbar minn żewġ werkat ma dwar centru wieħed.

Whorlbbut—ngwanta tal ħadid li dari chienu jusaw dawc li chienu jissaraw.

Whoso } cull min
Whosoever }

Whurr—tippronunzia (issamma) il littra R bil kawwi

Why - għaliex ; għala ; chif ; għoġol żgħir.

Wick—ftila.

Wicked – (bniedem) ħażin; *the wicked*, in-nies ħżiena

Wicker—żargun; virga; taż-żarġun; tal virghi ; *wicker work*, xogħol tal virghi jew bħal tal kfief; *wicker basket*, bixchilla (koffa) tal għasieleġ.

Wicket—bwejba ; xatba jew grada żgħira ; *wickets*, il lasti fil-logħob tal crickets.

Widdy—cappestru (ħabel) tal għesieleġ.

Wide—wasa; tusiegħ cbir ; twassa; *wide open*, beraħ ; *there is a wide difference between the two*, hemm differenza cbira bejn it-tnejn.

Wide awake—attent; m'hux rieked; b'għajnejh miftuħa.

Wide spread – mxerred sewwa ma cullimchien.

Widely—bil wisa, fil wisa.

Widen—twassa.

Wideness – wisa.

Widening – tusigħ.

Widgeon—(tajra); siltjun.

Widow – armla, trammal.

Widower – armel.

Widowhood – rmulija,

Width -- wisa.

Wield – iżżomm ; tarfa ; ixxejjer ; timmaniġġa.

Wieldy – li jinżamm; li jixxejjer ; li tista timmaniġġah; tal maniġġar, tajjeb għal l-idejn

Wiery – tal fildiferru.

Wife – mara miżżewġa ; *wife bound*, ragel li jokgħod għal dac collu li trid martu.

Wife carle—ragel li fid-dar jagħmel ix-xogħol ta martu, jixtri, jħit etc.

Wife ridden—ragel li jokgħod għal dac collu li trid martu, ragel li ma jiccmanda xejn u li martu hi collox.

Wifeless - bla mara, m'hux miżżewweġ għażeb.

Wig — parrocca ; *wig maker*, min jagħmel il parrocchi ; *wig block*, bħal ras tal għuda li fukha jaħdmu il parrocchi.

Wight – bniedem; flien; fuk ruħu; ħafif, tajjeb għal guerra, tal guerra, marziali.

Wigwam – il għarix tal Americani, Indiani.

Wike – sinjal bil gebel etc fir-raba biex juru il-limti.

Wild – bâr, xagħra; desert; tal bâr, tax-xagħri; salvaġġ; mgherrex; m'hux mans ; aħrax ; mkareb ; kalil; esagerat; żejjed; stravaganti; *to run wild*, tissalvaġġa; *a wild shot*, tir sparat addoċċ (fejn giè giè); *wild beasts*, bhejjem salvaggi.

Wild tansy—(ħaxixa) in-nittiena.

Wilder – tistorba, ticconfondi, tinsaram, tintilef.

WILDERNESS—desert, solitudni.

WILDING—tuffiħa salvaġġa karsa.

WILDS—id-driħ tal moħriet.

WILE—kerk, ingann; frodi; wiri ta ħaġa b'oħra.

WILFUL—ta rasu, stinat; rasu jebsa; volontariu, għax wieħed icun irid hecc (m'hux b'disgrazzia, jew b'combinazioni); *a wilful murder*, omicidiu volontariu (ktil ta bniedem għax wieħed hecc icun irid); *wilful*, bla cont, bla ma jaħsibha xejn; *like a wilful boy etc* (**Shakespear**, *Merchant of Venice*), bħala tifel moħħu fuk il werka etc.

WILFULLY—għax wieħed icun irid hecc; minn rajc; bil piacir tiegħec; bil kalb collha.

WILFULNESS— stinazioni, ebusija ta ras; intenzioni, fehma.

WILILY—bil malizzia.

WILINESS—malizzia; ħażen.

WILK — bebbuxa tal baħar, brancutlu,

WILL—rieda, xewka, fehma; testment; trid; *Thy will be done etc*, tcun magħmulha il volontà Tiegħec (icun li trid Int etc); *he had his will*, kata xewktu (għamel chif ried hu, jew għaddiet tiegħu); *at will*, sa chemm tcun trid, sa chemm jogħġboc; *good will*, rispett, ħlewwa fli mgiba; piacir; *ill will*, ħażen; *with a will*, b'fehma sħiħa jew kawwija; *where there is a will there is a way*, meta wieħed jagħmilha f'rasu (irid tassew) jagħmel ħaġa, isib il mezzi li jagħmilha; *a fat kitchen, a lean will*, mejda tajba, testment ħażin.

WILL (f'loc *William*)—Guljelmu.

WILLING—irid; mħajjar.

WILL OFFICE—Ufficiu tat-testment (Archiviu etc).

WILL-O-THE-WISP—fuochi fatwi (il vampi jew ilsna bħal nar li jidru f'xi cimiteri etc).

WILLOW — (siġra) il bicchejja jew salci piangenti; żâfżâfa.

WILLOWED—collu *willows*.

WILLOWING—id-dakk tat-troffi tassuf; tfettiħ tas-suf.

WILLOW LARK — (għasfur) usinjol salvaġġ.

WILL-WITH-A-WISP—ara *will-o-the-wisp*.

WILLY—macna għat-tnaddif u tfettiħ tas-suf.

WILSOMS – stinat, ta rasu.

WILT – tidbiel.

WILTON CARPETS—tapiti tal Belgiu jew ta Brusellas.

WILY—ħajjen; ħażin; viljacc.

WIMBLE – berrina, trapan; ittakkab bil berrina jew bi trapan.

WIMPLE—velu ta soru etc; tniżżel il velu.

WIN – tirbaħ, tagħleb; tiġbed lejc; *to score a win*, tirbaħ, icolloc vittoria.

WINCE – tingibed; titgħawweġ bl-ugigħ; tarġa lura, titkamas bħal żiemel li icun fuk ix-xwiec biex jitlak; gibda, reġgħa lura, titgħawweġ bl-ugigħ.

WINCH — winċ, mradd; rucchell ta kasba tas-sajd; kamsa, reġgħa lura bis-salt ta żiemel meta icun fuk ixxwiec biex jitlak.

WIND —riħ; flati; trewwaħ; tonfoħ; *to go down the wind*, tinżel, tmur lura; *to take* jew *have the wind*, tircheb, jew tcun fuk, ir-riħ; *wind changing*, li idur ma cull riħ, m'hux sod; *wind egg*, bajda udajja; *wind flower*, anemoni; *wind gauge*, strument biex jimmarca il kawwa tar-riħ; *wind gall*, tumur f'siek żiemel; *wind gun*, xcubetta tar-riħ; *wind instrument*, strument di fjato (trumbun, sacs etc); *wind mill*, mitħna tar-riħ; *wind pipe*, il gherzuma tannifs ; *wind-rode*, iddawran mar-riħ (prua għar-riħ) ta bastiment li icun marbut jew fuk l-ancra; *wind sail*, antinni ta mitħna tar-riħ; ventilatur tal luna fuk il coverta abbordijiet li jitfa ir-riħ (il frisc) isfel, għan-nies; *wind swift*, ħafif daks ir-riħ; *wind tight*, li ma jistax igħaddi riħ minnu.

WIND (akra *wajnd*)—titgħawweġ; titkagħweġ; tinbaram; iddur; tixxeblec; tagħwweġ, tobrom, iddawwar; tchebbeb; *vines wind round a pole*, id-dwieli jixxebilcu ma zocc; *to wind off*, tħoll; tħott cobba etc; *to wind out of*, teħles, toħroġ; *to wind himself out of the labyrinth he was in* (**Clarendon**), biex jeħles (joħroġ jew jiscappa) mit-tfixchila

(jew taħbila) li sab ruħu fiha; *to wind up*, tchebbeb (tagħmel cobba); ittalla (tissicca) il cordi biex ticcorda violin etc; tati il ħabel l-arloġġ; issewwi, tirranġa; tarġa iggib għal locu; tirristora; tissicca b'mod li ittalla in-nervi lill dac li icun; ixxettel; tkajjem; tati ir-ruħ jew il ħajja; tkankal; tispiċċa; takta; tagħlak discors etc; *wind up the slackened strings of thy lute* (**Waller**, *Chloris and Hylas*), talla (issicca) il cordi merħija tal ljuto tiegħec; *the company was ordered to be wound up*, il cumpanija ġagħluha (kalulha) biex tagħlak il contijiet u tispiċċa; *thus they wound up his temper to a pitch, that...* (**Atterbury**), hecc huma tellgħuhomlu (in-nervi) tant, jew b'mod, li...; *the unchanged and jarring senses, O wind up, of this father*, (**Shakespear**, *Lear*), irristorau (gibu f'lochom) issensi barra mil lochom ta dan il missier; *fate seemed to wind him up for fourscore years*, (**Dryden**, *Todd*), ixxorti reġgħet xettlitu (tatu il ħajja għal tmenin sena oħra); *wind up*, conclusioni, tmiem, għeluk ta discors, tmiem, għeluk.

Windage—il calibru ta canun; il ħoss li tagħmel il balla fl-aria meta toħroġ mil canun.

Winder—mchebba; raddiena għat-tchebbib taċ-ċumbini etc; xitla (siġra) li tixxeblec; garagor; *winders and creepers*, xtieli li jixxabtu u jixxebilcu.

Windfall—il frott ta taħt is-siġar; dac il frott li jaka mis-siġar bir-riħ; siġra mixħuta fl-art bir-riħ; ħaġa ta bla ħsieb (li tinkalgħalec minn taħt ir-riħ, bla ma tcun tistenniha); *these windfalls were great places for rabbits and partridges* (**Hammond**, *Wild Northern Scenes*), dawn is-siġar mixħutin fl-art bir-riħ chienu postijiet tajbin ferm għal (mimlija bill) fniec u 'l pernici; *as a body, the farmers found the rinderpest a windfall*, *British Quarterly Review*, *1873*), collha chemm huma il bdiewa sabu il lantcun (il ħabb fil bhejjem) bla ħsieb ta xejn (sabu li il mard fuk il bhejjem taħhom, giè għal għarrieda bla ma chienu jistennewh xejn).

Wind fallen — mwakka (mixħut fl-art jew makluħ) bir-riħ.

Windiness—flati; riħ kawwi; temp bir-riħ.

Winding—tidwir; liwi; brim; *winding sheet*, liżar li bih icheffnu mejjet; biċċa ftila mdendla f'xemgħa tixgħel; *windiug stairs*, garagor.

Windlass — argnu; tarfa, ittalla, tkankal b'argnu; *none of our windlassing will ever bring her up*, (**Miss Edgeworth**, *Helen*), ebda sforz bl'argnu ma ikankalha.

Windle—ara (ara *spindle*).

Windless—bla nifs.

Windle straw—zocc ta ħaxixa niexef.

Window — tieka; tgħammar bittwieki; tkiegħed f'tieka jew fit-twieki; *window blind*, persiana; *window curtain*, purtiera; *window frame* jew *window-sash*, l-injam (fein icun il ħgieġ etc) ta tieka; *window sill*, ħoġor ta tieka; *window*, wisa; spaziu; tħollija ta biċċa fil chitba fejn tcun tista iddaħħal jew iżżid xi chelma, xi isem etc.

Windowy—bit-twieki.

Windpipe—gherżuma.

Windward—għar-riħ; *to lay an anchor to the windward*, taħseb minn cmieni (timmaniġġa minn kabel) biex tirnexxilec ħaġa.

Windy—mirjeħ; bir-riħ; għar-riħ; li igib il flati; fieraħ; vojt; tal frugħa.

Wine—imbid; *wine bibber*, sponża, wieħed li jixrob l-imbid bil bosta; *wine bin*, taksimijet f'cantina fejn iżommu magħżulin il fliexchen tal imbejjed; *wine stone* jew *argal* it-tartru (fil btieti) tal imbid; *wine*, sacra bl-imbid; *Noah awoke from his wine* (*Genesis*), Noè kam mis-sacra tal imbid li chellu.

Wing—gewnaħ; tgħammar (tarma) bil ġwienaħ; iġġagħal (tgħejn) lil min itir, jew ittajjar; ittir; *wing footed*, ħafif ferm.

Wingy—bil ġwienaħ; bħal ġwienaħ.

Wink—għamża, petpit bil għajneju; tgħemeż, tpetpet, tgħalak għajnejc (biex tħalli tgħaddi xi ħaġa u tagħmel ta bir-ruħec ma tarahiex); *to wink one's eye*, tpetpet għajnejc.

WINNER—rebbieħ.

WINNING—li jirbaħ, li jiġbdec, li iħajrec; li iġagħlec tingibed lejh; rebħ; *the winnings to be laid out in an entertainment*, ir-rebħ jibka biex bih isiru li spejjes għad-divertimenti.

WINNOW—idderri il kamħ etc; tħabbat il ġwienaħ; tifli u tara (tagħżel il ħażin mit-tajjeb jew il veru mil falz); *if some be friends, they may with ease be winnowed* (**Dryden**, *Don Sebastian*), jecc x'uħud minnhom icunu ħbieb, dawn malajr jistgħu icunu magħżulin (jew magħrufin); *with quick fan winnows the bosom air* (**Milton**, *Par. Lost*), b'tirwiħa ħafifa (ta malajr) ikankal l-aria kawwija.

WINSOME—hieni, cuntent, ferħan.

WINTER—xitwa; ħadida, armar, fejn idendlu kitla etc għas-sħana taċ-ċumnija jew fuglar; tgħaddi ix-xitwa; xitwi; tax-xitwa; *winter quarters*, il il quartier tax-xitwa għas-suldati; *winter*, l-agħar żmien, l-akkal jew l akwa ta ħaġa jew ta żmien; *now is the winter of our discontent*, (**Shakespear**, *Richard III*), issa l-akwa (l-akkal taż-żmien) tal ġlied (dwejjak jew taħbit) tagħna; *he seemed seventy winters old*, (**Scott**, *Lay of the Last Minstrel*), chien donnu ragel ta sebgħin sena.

WINTERING—il mogħdija ta (il chif tgħaddi) ix-xitwa.

WINTERLY } tax-xitwa; tajjeb għax-
WINTRY } xitwa.

WINY—togħma ta imbit; li hu bħal imbit.

WINZE—mina jew spiera għal ventilazioni (għan-nifs) minn miniera għal oħra.

WIPE—mesħa; għarca; mactur; sarcasmu; timsaħ; togħrok; tixxotta; tkarrak bi; tinganna; *to wipe out*, tneħħi, tekred; *to wipe away*, tneħħi billi tnaddaf għal collox; *to wipe one's eye*, tis para għal u tolkot tajra li tcun ħelset mit-tir ta ħadd jeħor; tieħu grog jew katra (tazza xorb) oħra.

WIPER—min, dac li, jimsaħ, jogħrok jew jixxotta; *pen-wiper*, biċċa fejn timsaħ il pinna.

WIRE — fildiferru; fil tat-telegraff; torbot, jew iddawwar ħaġa, bil fildiferru; issensel curuna etc; tonsob għal għasafar etc bil fildiferru; tibgħat (tagħmel) telegramma lill; tittelegrafa; *to wire in*, tirsisti, tirgatta; tistinca; iżżomm (taħdem) sħiħ; *wire gauze*, xibca tal fildiferru (pianċa) li minnhom jagħmlu il masćri etc; *wire rope*, ħabel tal fildiferru, wajar; *wire draw*, tagħmel, ittawwal, il fildiferru; ittawwal iżżomm (tiġbed) fit-tul ħaġa jew argument; *to wire draw an argument*, ittawwal argument.

WIRY—tal fildiferru.

WISDOM—għerf, għakal; tal għakal; *wisdom tooth*, id-darsa tal għakal.

WISE — għaref, bil għakal; *in no wise*, bl-ebda mod; *lengthwise*, mittul; *wise*, tajjeb, kaddis, religius; *from a child thou hast known the Holy Scriptures, which are able to make thee wise unto Salvation*, (*2, Timothy*), minn tarbija (tifel żgħir) inti għaraft (tgħallimt) li Srittura mkaddsa li biha tista issir kaddis (jew ragel tajjeb) u issalva ruħec; *to make wise*, tippretendi li int; tagħmilha ta bir-ruħec.

WISE ACRE—wieħed li jidhirlu li hu għaref; ħaġa belha; ibleh.

WISENESS—għerf; għakal.

WISH—xewka; tixtiek; trid

WISHER—min jixtiek jew irid.

WISHY WASHY — xorb donnu ilma; mifkuħ etc, ħasil tal platti etc.

WISKET—koffa, bixchilla.

WISP—katta żgħira (troffa jew ħafna) ħuxlief etc; tfarfar; timsaħ b'kabda tiben etc.

WISTFUL — attent, li jokgħod jaħsibha.

WIT—deħen; għakal; moħħ tajjeb; sens; melħ; għajdun jew twegib bil melħ, fil wakt, jew spiritus; bniedem spiritus; taf; *I wot well where he is* (**Shakespear**, *Romeo and Juliet*), jena naf tajjeb fejn hu; *at one's wits end*, li wieħed ma jafx x' jakbad jagħmel actar; *wit tooth*, id-darsa tal għakal; *to wit*, cioè; jigifieri; *there were three persons present, to wit: John, James, and Peter*, chien hemm tlieta min-nies, cioè: Ġanni, Ġacbu u Pietru; *wit cracker*, ċajtier, wieħed li jaf jiċċajta jew igħejd xi ċajta; *wit craft*, is-sengħa

tar-raġunar; logica; ħabta, sengħa chif tagħmel tajjeb ħaġa; *wit jar*, ras; *wit snapper*, wieħed li jagħmilha tal (irid juri li hu) gustus, li jilħaklu, jew li għandu il melħ.

WITCH — saħħara; mara smagata; tagħmel is-sħarijet jew magħmul; is-saħħar; *foul wrinkled witch, what makest thou in my sight*, (Shakespear, *Richard III*), ja biċċa ta mara ħażina, xiħa, smagata, x'inti tagħmel int kuddiemi ?; *to be no witch*, tcun stupidu, ma tcunx tinkala (jew bravu) wisk għal ħaġa; *the editor is clearly no witch at a riddle* (Carlyle, *Miscellany, III 51*), l'Editur donnu ma tantx jinkala għal biex isolvi ix-xaradi.

WITCHCRAFT—tisħir; seħer; magħmul.

WITCHERY—sħarijet.

WITCHTREE — fraxxnu (siġra tal muntanji).

WITCRACKER—min iħobb u jaf jiċċajta; ċajtier.

WITENAGEMOTE—lakgħa (cunsill) ta nies għorrief (li fiż-żmien is-Sassoni l-Inghilterra chienu jatu parir lir-Re).

WITH—bi, ma; *with a stone*, b'gebla; *with his mother*, ma ommu; *with child*, tkila (ħobla).

WITHAL—ucoll; b'dac jew b'dan, *he will scarce be pleased withal* (Shakespear, *Two Gentlemen*), la icun jogħġbu dan u l-ankas dac.

WITHDRAW—tneħħi; toħroġ; tiġbor; tirtira; tarġa lura.

WITHDRAWAL—tneħħija; ħruġ; regħa lura.

WITHDRAWMENT—rgiħ lura; tneħħija.

WITHE—għasluġ; rbit tal għesieleġ.

WITHER — tidbiel; tinxef; titkadded; togħlob; tnixxef; tkaddel; tgħalleb; iddebbel.

WITHERHAND—il ħadid (strixxa) tal berdgħa.

WITHEREDNESS—nxufija; għelubija; tidbil.

WITHERLOCK—it-troffa ta fuk għonk iż-żiemel li takbad maħħa sabiex tircbeb.

WITHERS—fejn jiltakgħu il għadmiet ta fuk spallejn iż-żiemel.

WITHHOLD — iżżomm, twakkaf; ma tħallix.

WITHIN—gewwa.

WITHOUT—barra; *without door*, mil bieb il barra; minn barra; *without*, minn għajr; *to do without* jew *to go without a thing*, tgħaddi minn għajr ħaġa; *from without* minn barra.

WITHSTAND—topponi; iżżomm lill; tiekaf lill; ma terħix.

WITHY—għasluġ, siġra li tati il għesieleġ; li iciedi bħal ghasluġ.

WITLESS—ibleħ, bla għakal.

WITLING—wieħed li jidhirlu li hu għaref.

WITNESS — xhieda, xhud; tixhed; tara b'għajnejc; tagħmel xhieda f'testment etc; *with a witness*, b'saħħa jew b'energija.

WITTICISM — rimarca, chelma, bil għakal, bil melħ jew spiritusa.

WITTINGLY—għal apposta.

WITTY—bil melħ; ħluki; cajtier; spiritus.

WIVE—tiżżewweġ; tieħu il mara.

WIVES—nisa miżżewġa.

WIZARD—saħħar.

WIZEN—tinxef; titkarkaċ; tidbiel.

WOAD—siġra (il guado) li minnha jeħdu il culur biex bih ipinġu fil gisem tan-nies.

WOBEGONE—mimli (collu) dwejjak u swied il kalb.

WOFUL—mdejjak; msallab; collu guai; kalbu sewda; ta swied il kalb; batut; msejchen.

WOLD—bosc; xagħra cbira jew pianura; għolia żgħira; *wolds*, ħafna għoljiet żgħar jew baxxi ħdejn xulxin sarbut.

WOLF—lupu, dip; dudu bħal bumunkar li jinsab fil fosos tal kamħ; láħam ħażin li jitla fil gisem; tibla (taħtaf fl-jchel) bħal lupu; *dark as a wolf's mouth*, dlam ċappa; *to cry wolf*, tgħajjat gej il-lupu! (biex tidħac bin-nies), imbagħt meta tcun tgħajjat tassew ħadd ma jati cas tiegħec); *to have a wolf in the stomach*, icolloc lupa (għal l-ichel); *to keep the wolf from the door*, iżżomm bogħod il bżonn jew il ġuħ minn darec; *to see a wolf*, timmuta;

ma tistax titchellem; *dark as wolf's throat*, dlam ċappa.

Wolf dog — chelb tar-ragħajja li jindocra li mriehel.

Wolfish—bħal lupu, ta lupu.

Wolfnet—tartarun (xibca li ittalla ħafna).

Wolf's bane — ħaxixa li trakkad (pianta narcotica) ta dan l-isem.

Wolf's peach—it-tuffieħ tadam.

Wolverene—xorta ta annimal li jecol ħafna (żakkiek) jixbeh il-lupu.

Wolves—lupi.

Woman—mara; tagħmilha ta, jew tcun bħal mara; *woman of the world*, mara li dejjem fis-società, issibha cullimchien (f'balli, teatri etc); mara miżżewġa (li taf id-dinja); *to play* (jew *act*) *the woman*, tagħmel bħannisa (tibchi, jew ma iżżomx chelmtec etc); *woman vested*, liebes ta mara.

Womanhood—li stat, carattru etc tal mara.

Womanish—ta mara, tan-nisa.

Womankind—in-nisa collha.

Womanly—ta mara.

Womb—ġuf; iżżomm ġo fic, taħbi; *not for all the sun sees or the close earth wombs, will I break my oath*, (**Shakespear**, *Winter's Tale*), l-ankas għal cull ma tara ix-xemx jew cull ma fiha moħbi ġo fiha l-art, ma nicser il ġurament; *womb brother*, ħu minn omm waħda iżda m'hux minn missier wiehed.

Wombat—annimal ta dan l-isem li jinsab fl-Australia.

Women—nisa.

Won—temp u part passat ta *win*; *I won* jena rbaħt; *he has won*, hu rebaħ; *won*, dar; għamâra; loc fejn wieħed jokgħod; tgħammar; tcun tokgħod; *there's Morris that wons in yon glen*, (**Burns**, *Auld Rob Morris*); hemm Morris li igħammar f'dac il għar ta hemm.

Wonde—tibża; tbażża.

Wonder — għaġeb; tistgħageb; *a nine days wonder*, ħaġa li tagħmel furur (tissemma u cull ħadd jistgħageb biha) għal erba tijiem imbagħt tintesa bħalli chiecu ma chien xejn; *I wonder if he will be here in time*, tgħejd icun hawn (jasal) fil ħin!

Wonderful } tal għageb; ta min
Wondrous } jistgħageb bih.

Wont—drawwa, użu; mdorri; soltu; *he was wont to come once a week*, chien soltu jigi darba fil gimgħa.

Won't } floc *will not*, *I won't go*,
Wont } jena ma immurx.

Wonted—mdorri, soltu; *Montague spoke with even more than his wonted ability*, (**Macaulay**, *History of England*), Montague tchellem b'actar capacità mis-soltu; *she was wonted to the place, and would not remove*, (**L'Estrange**) hi chienet mdorrija fil post u ma reditx tiċċaklak minn hemm.

Wontless—m'hux soltu.

Woo—tinnamra; titħanxel; toħtob; tħajjar sħiħ.

Wood—njam; għuda; maħtab; bosc; *drawn from the wood*, mferraħ (migiub dritt) mil bittija; *wine in the wood*, imbid fid-dugħ jew fil barmil m'hux ibbottiljat.

Wood carpet—tavlar fl-art bid-disin jew b'xi gost; xorta ta duda (bħal camla).

Wood carving—intall fuk li njam jew scultura; figura scolpita jew biċċa intall fuk li njam.

Wood chat—il caċċa mendula (għasfur).

Wood choir—ħafna għana tal għasafar f'bosc.

Wood chuck—il marmotta (annimal bħal ġurdien cbir li ibejjet taħt l-art.

Wood coal—faħam tal cannol.

Wood cock—gallina cieca.

Wood cut—incisioni (stampa) fuk li njam.

Wood fretter—susa.

Wood iron—mineral jebes bħal ħadid, u bil vini bħal ta li njam.

Wood lark—ċuklajta rara.

Wood lock—ċavi tat-tmun.

Wood louse—ħanżir l-art.

Wood moss—il ħażiż li jicber maxxcuc tas-sigar.

Wood pigeon—tudun.

Wood pile—għarma jew gozz ħatab.

Wood reeve—dac li għandu il cura (jindocra) il boschijiet.

WOOD SORREL—il kares jew il ħaxixa Inglisa.

WOOD WORK—l-injam (bwieb, twieki etc) ta dar.

WOOD WORM—susa.

WOODED—bli njam.

WOODEN—tal injam.

WOODLAND—art collha boschijiet.

WOODY—collu boschijiet, tal bosc.

WOOER—namrat.

WOOF—it-togħma tax-xokka etc.

WOOFFY—dens (magħkud); *a wooffy cloud*, sħaba densa

WOOING—namrar.

WOOL—suf; *wool ball*, cobba suf; *wool bearing*, li jati is-suf; *wool gathering*, xogħol jew taħbit għal xejn; *woolman*, negoziant tas-suf; *woolsack*, xcora (ċurniena) tas-suf; il post fejn jokgħod il *Lord Chancellor* fil parlament (fis-sala tal Lordi) l-Inghilterra; *wool staple*, suk (loc għal bejħ u ix-xiri) tas-suf; *much cry and little wool*, duħħan bla xiwa; ħafna għageb għal xejn.

WOOLD—iddawwar (tchebbeb) cima ma arblu jew ma pinnur.

WOOLDRIVER—neguziant fis-suf.

WOOLFEL—gild tan-ngħaġ etc bis-suf b'collox.

WOOLLEN—tas-suf; drapp tas-suf; liebes baġin ta ċaccar jew raħli; ordinariu; *woollen vassals etc* (Shakespear, *Coriolanus*), rsiera (nies baxxi jew ċaccara) etc; *woollen draper*, mercant tal hwejjeġ jew drappijiet (tas suf).

WOOLLENETTE—lanetta.

WOOLLY—muswaf; tas-suf.

WOOLLY HEAD—iswed (ragel) b'xagħru mgiġħed

WOOLWORK—xogħol tas-suf (papocci etc).

WOOTZ—azzar fin ferm li jusaw għal li mwies tal leħja, xfar tal għodda etc igibuh mil Bengal (India).

WORD—chelma; il kaddis; tgħarifa; aħbar; titchellem; tgħejd; *the word of God*, il chelma t'Alla, li Scrittura, l-Evangeliu; *by my word*, fuk ruħi; sgurissmu; *a word and a blow*, mal ħaġra it-tajn; *by word of mouth* (jew *orally*, (inchella: *viva voce*), bil cliem (m'hux bil ċhitba); *good word*, raccmandazioni; għajnuna b'chelma; *in a word*, f'chelma waħda; insomma; fi ftit cliem; biex nakta fil kasir; *the Word*, it-tieni persuna tas-SSma. Trinità jew l-Iben t'Alla; *word*, proverbiu (xi igħejdu in-nies); *the old word is: what the eye views not the heart rues not* (Bishop Hall), il proverbiu antic igħejd: għajn ma tara kalb ma tuġa; *to eat one's words*, tgħiddeb ruħec; *I will not eat my words*, jena ma nghiddibx ruħi (Shakespear, *Much Ado*); *a word and a blow*, mal ħaġra it-tajn, malli tgħejd tagħmel, bla ebda telf ta żmien xejn; *I find there is nothing but a word and a blow with you* (Swift, *Polite Conversation*), inti donnoc mal ħaġra it-tajn (cull ma tgħejd tagħmlu malajr malajr); *to have a word with a person*, tgħejd chellma lill (titchellem ma); *the Generals would have some words* (Shakespear, *Julius Caesar*), il Generali iridu jitchelmu bejniethom; *to word it*, tieħoda (tiggieled) ma, bil cliem; *with a word* jew *at a word*, f'chelma waħda; fi ftit cliem; *word for word*, chelma b'chelma; *word book*, damm il cliem jew dizzionariu; *word bound*, marbut bil chelma (li ta il chelma); *word building*, għemil tal chelmiet; *word monger*, min igħejd jew jitchellem ħafna; *word painter*, min jaf jiddescrivi ħaġa tajjeb bil cliem; *word square*, chelmiet li jinkraw dritt jew il fuk jew l-isfel xorta bħal:

C A P

A T E

P E N

WORDING—il chif tesprimi ħaġa bil cliem jew il chif tgħejd ħaġa; tkegħid ta cliem.

WORDISH—collu cliem.

WORDISHNESS—ħafna cliem żejjed; *the truth they hide by their dark wordishness* (Digby, *On Bodies*), il verità li huma jaħbu bil ħafna cliem żejjed, u li ma jiftehimx, taħhom.

WORDLESS—bla cliem; siechet.

WORDILY—b'ħafna cliem.

WORDY—ta cliem wisk; tal cliem.

WORE—temp passat ta *Wear*.

WORK — xogħol, ħedma; taħdem; tagħmel xogħol; timxi (tmur, tgħaddi) bit-tbatija; timxi; tħaddem; tmixxi; tagħmel (taħdem) somma; *this plan will not work*, dan il progett ma jimxix (ma jistax iseħħ); *to work an engine*, tħaddem macna; *to work a ship*, tmexxi bastiment; *to work against*, tmur (taħdem) sħiħ contra ta; *to work in*, takbel; taħbat tajjeb ma; tinseġ; iddaħħal ħaġa ma l-oħra; iddaħħal bil mod; tidħol bil mod il mod; tbiddel (iggib); *this man will work us all from Princes into pages* (**Shakespear**, *Henry VIII*), dan ir-ragel sejjer igibna paggi (sefturi) minn prinċpijiet; *to work off*, issaffi, tneħħi; *to work off the impurities of a liquor by fermentation*, issaffi (tnaddaf jew tippurifica) licur bil fermentazioni; *to work on*, iġġagħal; tinfluenza lill; *to work one's way*, timxi, tmur jew tgħaddi il kuddiem; *to work out*, timxi, tmur, tista (ħaġa) issir; *Reforms which looked very well on paper but did not work out very well*, Riformi li mictubin (fuk il carta) jidru collox sewwa, imbagħad iżda issib li ma jimxux (jew ma jistgħux jimxu); *to work out*, issolvi (taħdem) problem; iġġorr (tieħu) cull ma hemm tajjeb jew jiswa minn miniera etc; *to work up*, titla, tavanza; tagħmel; tifforma; tkankal; tcabbar; tispiċċa (taħdem) cull ma icolloc; titgħallem; tistudia ħaġa sewwa; *this lake resembles a sea when worked up by storms* (**Addison**), din il għadira donna baħar meta icun mkankal bit-tempesti; *tubular shaped blossoms are of great value for working up in bouquets* (*Field*), blanzuni ta għamla bħal tubu huma tajbin wisk biex tagħmilhom (torbothom) f'bucchetti; *to work up an article* jew *story*, tcabbar (iżżid fil cliem) articlu jew storia; *to work up a subject*, tistudia suggett sewwa.

WORK BAG — cannestru jew caxxa tax-xogħol tan-nisa.

WORK DAY—ġurnata fost il gimgħa jew fost ix-xogħol.

WORK FOLK — in-nies tax-xogħol; il ħaddiema.

WORK HOUSE—post fejn il fkar isibu x'jagħmlu (jaħdmu) biex jeclu.

WORK SHOP—ħanut ta *fitter*.

WORK WOMAN—ħajjata etc.

WORKER—ħaddiem.

WORKABLE—li tista taħdmu; li hu ta min jaħdmu.

WORKING—tax-xogħol; li jaħdem; xogħol; *this is the result of our first month's working*, dan hu ir-risultat ta lewwel xahar xogħol tagħna; *working classes*, nies tax-xogħol; il ħaddiema; *working day*, ġurnata tax-xogħol

WORKMAN – ħaddiem.

WORKMANSHIP — xogħol, manifattura; ħidma.

WORLD—dinja; salt, ħafna; *a world of torments though I should endure* (**Shakespear**, *Love's Labour Lost*), l-ankas jecc naf li ngarrab salt turmenti ħorox; *all the world and his wife*, culħadd, culħadd; *there was all the world and his wife*, (**Swift**, *Polite Conversation*), chien hemm culħadd (minn cull gens jew xorta ta nies) jew Ciccu u'l poplu); *for all the world*, sewwa sew; *world without end*, għal dejjem ta dejjem; *world wide*, ma cullimchien, maddinja collha chif iddur; *world*, affarijiet etc; *how goes the world with you?* chif immorru? (jew chif aħna sejrin fl-affarijiet tagħna?); *to go to the world*, tiżżewweġ; *thus goes every one to the world, but I etc* (**Shakespear**, *Much Ado about nothing*), u hecc culħadd jiżżewweġ, ħliefi etc; *it is a world to see*, hua piacir jew gost cbir li tara etc; (**Shakespear**, *Taming of the Shrew*).

WORDLINESS—gibda għal ħwejjeġ ta din id-dinja.

WORDLING — wieħed li hu mogħti għad-dinja.

WORLDLY—mogħti għad-dinja; taddinja.

WORM—duda; il ħajta ta taħt lsien chelb; li spirali ta vit jew tirabuxù; titkagħwex; titcarcar; titcaxcar; taħwi; taħdem minn taħt; takta il ħajta ta taħt lsien chelb; *the worm of conscience*, it-tingħiż tal cuxjenza; *the worm of conscience still begnaws thy soul* (**Shakespear**, *Richard III*), it-tingħiż tal cu-

xienza għadu iħabbtec; *a book worm*, wieħed li dejjem mħabbat fuk il cotba; wieħed li dejjem sejjer jistudia; *worm*, titcaxcar (bħal mixi ta dudu); tmur, timxi, jew tidħol bil mod il mod; tnakki (issaffi) mid-dud; *the weeding and worming of every bed*, (**Milton**, *Latham*) it-tnokkija mil ħaxix ħażin u mid-dud ta cull ħammiela; *to worm one's self into favour*, tidħol, tiddeffes bil mod il mod in grazia ma xi ħadd.

Worm eaten—iccamlat; msewwes; mecul bid-dud; kadim; immermer.

Worm wood—l-erba bianca.

Wormy—collu dud; mdewwed.

Worn—micdud, mkaddem, għajjien bix-xogħol; *worn out*, mittiechel, mecul, moħfi; *worn*, milbus; mixdud.

Wornil } deccuca (duda); tumur
Wornal } li jitla fuk dahar bhima li icollha id-deccuca.

Worry — tincwieta ruħec jew ruħ ħadd jeħor; tkatta msarnec; tkatta jew iċċarrat bis-snien; iddejjak; ixxabba; tgħacches bix-xogħol.

Worried – mċewlaħ; mdejjak.

Worrying—dicka; incwiet; taktieħ ta msaren.

Worse—agħar; tgħacches; ittellef; titfa lura; *from bad to worse*, dejjem għal l-agħar; *to go to the worse*, taklaħha; tmur minn taħt; titlef; *perhaps more valid arms... may serve to better us and worse our foes* (**Milton**, *Paradise Lost*), forsi armi actar tajbin jagħmlu il gid lilna (jisweulna) u itelfu (igħaccsu) lill għedewwa tagħna; *you are worse than your word*, inti ma iżżomx chelmtec.

Worsen — tħażżen; teħżien; *it worsens and slugs the most learned* (**Milton** *of Reformation in England*), tħażżen u tgħażżen l-actar nies għorrief.

Worship—kima; tkim; tati kima; titlu tal (chif insejħu lill) Magistrati; *if he had done or said anything amiss, he desired their worships to think it was his infirmity* (**Shakespear**, *Julius Cæsar*), jecc katt għamel jew kal xi ħaġa li m'hix sewwa, talab lill magistrati jiccumpatuh għaliex marid.

Worshipful—li jistħokklu kima.

Worshipper—min jati kima lill; min jadura.

Worst—l-agħar; tirbaħ; tgħakkes; *I had the worst of it*, jena ħbadt (mort) l-agħar jew minn taħt.

Worsted—ħajt tas-suf.

Wort — coscswa (ħaxixa); birra m'hix fermentata; dac li igagħal il birra etc, tiffermenta.

Worth—siwi; ħakk; gid; li wieħed icollu; tcun; issir; li jiswa; li ħakku; *I'll give you the worth of it*, natic ħakku (chemm jiswa); *it is little worth*, ma jiswa xejn; *he is worth a thousand pounds a year*, dac ragel ta elf lira fissena tiegħu; *he is not worth his salt*, ma jiswiex tebak fwiedu; *a thing not worth minding*, ħaġa li m'hix ta min jati contha; *it is worth while*, ta min; *not worth while*, ma hemmx għal fejn jew għaliex.

Worthless—li ma jiswa xejn; vili; li m'hux ta min jati casu.

Worthy—li jiswa; li ħakku; li jistħokklu; denn.

Wot—taf; tcun taf; *and now brethren I wot that through ignorance ye did it* (*Acts*), u issa ħuti, jena naf illi inthom għamiltu dan għaliex ma contux tafu.

Would — il verb ausiljar li juri xewka etc.

Would be—li jixtiek chiecu icun iżda ma hux; *a would be satirist etc* (**Byron**, *English Bards*).

Wound—temp u part. passat ta *wind*.

Wound—gerħa; ferita; darba; tiġraħ; tferi; tidrob.

Wounded—ferut, midrub, miġruħ.

Woundy—iżżejjed; li jagħmel jew igib il feriti jew ġrieħi; *'tis a woundy hindrance to a poor man that lives by his labour*, (**L'Estrange**), hu ostaclu (tfixchil) cbir għal l-imsejchen ragel li igħejx bil ħidma (ix-xogħol) tiegħu.

Wove—temp passat ta (*weave*), *I weave*, jena nsiġt.

Woven—minsuġ.

Wove paper—carta tal chitba, lixxa bla righi jew marchi tal fabbrica.

Wrack—nawfragiu; tchissir ta ba-

stiment mal blat; rvina; telfa; tchissir fil bahar etc; tirvina.

WRAICK—xorta ta alga (haxixa) tal bahar.

WRAITH—spirtu ruh, fatat; dehra ta xi hadd li icun se'r imut; *she was uncertain whether it was the gipsy or her wraith* (**Scott**, *Guy Mannering*), ma chenitx sgura jecc chenitx iż-żingara jew li spirtu tahha

WRANGLE—tiggieled; tissielet; glieda, silta; *to wrangle about bills etc* (**Macaulay**, *History of England*), icollom xi ighejdu (jiggieldu etc) fuk ordinanzi.

WRANGLESOME }
WRANGLER } gellied.

WRAP — tgheżwer; issorr; tliff; *to wrap up*, tgheżwer, tliff sewwa.

WRAPPAGE—sarr, tgheżwir.

WRAPPER — dac li fih issorr jew tgheżwer haga; copertina; invilopp; strixxa ghall indirizz ta gurnal etc.

WRASSE — mirli; baghal; boxbox; gharusa (hut).

WRATH—ghadba, corla.

WRATHFUL—mghaddab, ncurlat.

WREAK — tithallas jew tivvendica ruhec minn; vendetta; titfa; tixhet; *wreak my vengeance on one guilty land* (**Pope**, *Home*, *Iliad*), nixhet il vendetta tieghi fuk art wahda li ghandha il htija; *on her son to wreak her brother's death* (**Pope**, *Homer*, *Iliad*), biex tivvendica ruhha mil mewt ta huha fuk binha; *and what if his sorrow etc shall we be thus afflicted in his wreaks etc* (**Shakespear**, *Titus Andronicus*).

WREATH — curuna jew ghirlanda fjuri etc; barma, dafra.

WREATHE — iddawwar b'ghirlanda jew b'curuna tal fjuri etc; tobrom; tidfor; taghmel ghirlanda.

WRECK—ara *wrack*.

WRECKAGE—il fdal ta bastiment etc li imur l-art f'xi maltemp etc.

WRECKER—min jisrak il bastimenti li imorru l'art.

WREN—bufula.

WRENCH—mastra; htif; liwi; tahtaf, tilwi; *wrench his sword from him* (**Shakespear**, *Othello*), tahtaflu (billi tobromlu) minn idu ix-xabla; *you wrenched your foot against a stone and were forced to stay* (**Swift**), inti lweit siekec ma gebla u chellec tokghod bil fors

WREST—tahtaf, tilwi, htif, liwi.

WRESTLE—tissara.

WRESTLING—sarâr.

WRETCH—msejchen; hażin, briccun.

WRETCHED—msejchen; fkajjar; batut; briccun.

WRIGGLE—tiżżegleg; timxi jew tahdem b'mezzi vili jew li m'humiex ta bniedem galantom biex jirnexxilec li icolloc taghmel; tidhol, tiddeffes, b'mezzi baxxi; *an attempt to use the technicalities of the law to wriggle out of his agreement* (*Field, Feb. 19, 1887*), salt (mezz) biex isib it-tecnicalità talligi halli jirnexxilu jarga lura vilment mil pattijiet tieghu; *wriggle*, li iciedi jew jimmolla (artab biex tghawgu).

WRIGHT — mghallem; ragel tassengha

WRING—tobrom, tilwi; tintlewa, timbaram, tilwi bl-ugigh; taghfas; taghsar; *to wring water out of a wet garment*, taghsar l-ilma minn biċċa hwejjeġ; *you hurt my hand with wringing* (**Shakespear**, *Venus and Adonis*), ke'd twegġghali idi bil ghafis.

WRINGING WET—li jinghasar; xraba, miblul, joktor.

WRINKLE—ticmixa; tchemmex; titchemmex; *wrinkled*, mchemmex; collu ticmix.

WRIST—polz; *wrist link*, buttuni tal pulzieri.

WRISTBAND—pulzier.

WRISTLET—holka tal lasteu li jusaw in-nisa mal polz biex iżommu li ngwanti; brazzuletta.

WRIT—chitba; tahrica; digriet; *Holy* jew *Sacred Writ*, li Scrittura.

WRITE—ticteb; *to write down*, tniżżel fi ctieb jew fuk carta dac li wiehed jiddettalec etc; *to write up*, tfahhar lill, jew xoghol, xi hadd billi ticteb tajjeb fuku u tfahhru; iżżomm sewwa, chif imiss jew aġġornu il cotba ta neguziant etc; *he is famous to write up a trader's book*, msemmi (jinkala) ferm

biex iżomm il cotba ta ħanut etc; *he wrote up the play and the author*, faħħar ferm (bil chitba) l-opra u l'autur.

Writer — chittieb, scrivan; *who is the writer of this work?*, min hu il chittieb (l-autur) ta dan ix-xogħol (ctieb etc) ?

Writhe — tgħawweġ, tilwi; titgħawweġ, tintlewa, titkagħweġ.

Writing — chitba, ctieb; tal chitba; *writing desk*, scrivanja; *writing master*, surmast tal calligrafia.

Written — mictub.

Wrizzled — mchemmex.

Wrong — ħażin, tort, żball; deni; li għandu tort jew żball; mgħawweġ; tagħmel id-deni, tort jew żball; *this sum is wrong*, din is-somma ħażina; *you are wrong*, għandec tort; *you wrong me, Sir*, kiegħed tagħmilli tort, sinjur; *a wrong nose*, mnieħer mgħawweġ.

Wrongful — ħażin, li jagħmel iddeni.

Wronghead — stinat, ta rasu; *much do I suffer, much, to keep in peace, this jealous, wronghead race* (Pope, *Satires*), kiegħed insofri bosta u bosta biex inżomm fil paci din ir-razza ta nies għajjurin u ta rashom (stinati).

Wrongly — ħażin.

Wrote — temp passat ta *write*.

Wroth — mdagħdah, incurlat.

Wrought — maħdum, manufatturat; magħmul; *wrought iron*, ħadid (virghi) maħdum mill forga.

Wrung — temp u part. passat ta *wring*.

Wry — mgħawweġ, mibrum, milwi, titgħawweġ, toħroġ mil linja jew titbigħed mis-sewwa; titgħaweġ; tintlewa; mkarras; *he took it with a very wry face*, ħadha b'wiċċu mkarras (ma għoġbitux; meta semaħha ħarras wiċċu); *wry mouthed*, b'ħalku jew b'għeddumu mgħawweġ; *wry neck*, b'għonku mgħawweġ.

Wryneck — għonk mgħawweġ; il bulebbiet (għasfur).

Wryness — tagħwiġ.

Wurst — ambulanza (carru għal morda).

Wynd — skâk.

Wynn — carru (vagun) għal ġarr ta li njam.

Wyvern — (fl-araldica) serp, dragun bil ġwienaħ, jew għasfur pinġut b'denb ta serp.

X

X — tiswa għaxra (10); ⋈ tiswa elf (1000); X̄ f'loc għaxart'elef (10000); X f'loc *Christ*, Cristu; *Xmas* f'loc *Christmas*, il Milied; X fuk il btieti jew bramel tal birra hia sinjal jew marca li dic il birra ħalset għaxar xelini (nofs lira) daziu.

Xanthein — dac il lewn isfar, tal fjuri, li jinħal fl-ilma.

Xanthic — li jati fl-isfar; lewn safrani; (fil chimica) acidu magħmul mil cubrit, carbon, u ossigenu.

Xanthine — il lewn isfar li fihom l-alizzari.

Xanthium — ħaxixa li-biha dari chienu ifejku il ġarab.

Xanthocon — xorta ta trab tal fidda chif icun fil minieri.

Xanthophyll — il lewn isfar li isibu f'xi werak tas-siġar fil boschijiet fil ħarifa.

Xanthous — razez ta nies li icollom xagħarhom isfar, aħmar, jew kastni.

Xantippe — mara li m'hix ħlief iċċanfar il culħadd (mart Socrate).

Xebec — xambecc, bastiment tal kluħ żgħir bi tliet arbli.

Xenium } rigal li wieħed jati lill xi
Xenia } ħadd mistieden jew barrani; disinji ta figuri etc bħal dawc li hemm fir-rovini ta Pompej etc.

Xerasia — marda fix-xagħar.

Xeres — xeri (imbid).

Xeriff — xeriff; biċċa munita (flus) tad-deheb li chellhom fl-Egittu u fit-Turchia, tiswa disa' xelini u erba' soldi; id-ducat (flus) tal Marocc.

Xeroderma — nixfa fil gilda.

Xeromyrum — dlic (duwa) li tnixxef.

Xerophagy — ichel xott; ħajja (għajxien) b-ichel xott.

Xerophthalmy — ħmura fil għajnejn, jew ugigħ tal għajnejn meta icunu ħomor biss u ma jintefħux.

Xestes—chejl ta imbid etc il fuk min-nofs.

Xiphias—il pixxispad (ħut) tal Mediterran; cometa bħal xabla.

Xiphoid—bħal (donnu) xabla.

Xylanthrax—faħam tal cannol.

Xylobalsamum — l-injam tas-siġra tal balsmu.

Xylographic } tax-*Xilography*.
Xylographical }

Xylography — silografia jew incisioni fuk li njam.

Xylophage } li jecol jew li igħejx
Xylophageous } bl-injam.

Xylophilan—duda (insett) li igħejx bl-ilma.

Xylopia—siġra li ticber fl-artijiet tal America t'Isfel u l-Indji tal punent li mil ħjut tal koxra taħha jaghmlu il ħbula.

Xyst } bitħa cbira bil colonni jew
Xystos } bil-luġġar fejn il Grieghi chienu jagħmlu l-esercizzi tal ginnastica, is-sarâr u logħob jeħor.

Xystarch—l-Ufficial Suprintendent tax-*Xyst* f'Ateni (Grecia).

Xyster—sicchina (strument) tattobba biex bih joborxu il għadam.

Y

Y bħala numru tiswa 150 u Ȳ tiswa 150000.

Yacht—jott (bastiment); tibbordia jew tivviaġġa f'jott.

Yachter—sid il jott; min jibbordia jew jivviaġġa bil jott.

Yager—suldat tal fanteria (Tedesc).

Yahoo—salvaġġ (bniedem).

Yak—il ghendus tal muntanji tat-Tibet (Asia).

Yank—taħtaf bis-salt; taħdem bil għakal u ferm; taħdem bil bżulija (ittalla fix-xogħol) u sewwa, esatt; *she yanked on at the work*, hia tellgħet ferm fix-xogħol taħha esatt.

Yankee—American ta li Stati Uniti (America).

Yap—tinbaħ, tghergher bħal chelb.

Yard—bitħa; pinnur jarda; tarznar (fejn jagħmlu jew isewwu il bastimenti); taghlak f'bitħa.

Yare—lest lest; ħafif; pront; *be yare in thy preparations* (Shakespear, *Twelfth Night*), cun ħafif fil għemil tiegħec (dac li għandec tagħmel għamlu malajr.

Yarn—ħajt tas-suf, tal għażel etc; cap jew curdun tal ħabel; raccont, ħrafa (chif isejħula in-nies tal baħar); *to spin a yarn*, tirracconta (tgħejd) ħrafa twila u esagerata; tħarref.

Yarr—tghergher bħal chelb meta icun donnu se'r jinbaħ.

Yarrow—il ħaxixa tal murliti.

Yataghan—xorta tà xabla kasira tat-Toroc.

Yate—bieb.

Yaulp — tingħi, tibchi bħat-tfal żgħar.

Yaup—negħi, tnewwiħ tat-tfal, jew tal għasafar; tibchi; tnewwaħ.

Yaw—ħruġ chemm xejn mid-direzzion jew mir-rotta li jagħmel bastiment fil mixi; toħroġ il barra mir-rotta bil bastiment; iċċaklak l-hawn u l-hemm; *she yawd her head about all sorts of ways* (Hood, *Sailor's Apology for bow legs*), bdiet iċċaklak rasha l-hemm u l-hawn għall-aħħar.

Yawl—barcazza twila ta bastiment b'erba jew sitt mkadef; tgħajjat.

Yawn—titwiba; fetħa; tiċrita cbira, bħal kabar; tiftaħ ħalkec bil għageb; tittewweb.

Yawing - titwiba, titwib.

Yclepd—ismu, igħedulu; *Judas I am, ycleped Maccabeus*, (Shakespear, *Love's Labour lost*), jena Guda, igħeduli il Maccabeu.

Ye (f-loc *you*)—inthom.

Yea—iva.

Yea forsooth—briccun, banavolia.

Yead—timxi, tmur il kuddiem, tibka sejjer.

Yean—tferraħ nagħġa (icollha il ħrif)

Yeanling—ħaruf.

Year—sena; *years*, żmien, etc; *I am struck in years*, jena mdaħħal sewwa fiż-żmien jew fl-età (xiħ sewwa); *Year of Grace*, sena tal era Nisranija (jew ta Cristu).

YEARLING – annimal (ferh) ta sena; ta sena; *a yearling bullock etc*, (**Pope**, *Todd*), ghendus ta sena etc.

YEARLY—ta cull sena; ta darba fis-sena.

YEARN - ticser kalbec; tigic hniena; thoss ghall; tibchi lill; tithassar; tix-tiek wisk; tlebleb ghall; tghakad bhal halib meta isir bakta; tghakkad il halib f'bakta; *Falstaff is dead, and we must yearn therefore*, (**Shakespear**, *Henry V*), Falstaff miet u ghal dakstant ahna ghandna nibcuh (nithas-sruh; *she laments for it, that it would yearn your heart to see it*, (**Shakespear**, *Merry Wives*), hia tibchih, li ticsirlec kalbec taraha.

YEARNING—li jixtiek wisk, mlebleb ghall; li thoss kalbec tinchiser; swied il kalb; vistu, dispiacir.

YEAST—hmira; xcuma; raghwa.

YELK—isfar tal bajda.

YELL—twerżika; twerżak.

YELLOW—isfar; tisfar; issaffar jew taghmel isfar; *yellow fever*, febbre gialla (deni remittenti kalil); *yellow bird*, gardill (ghasfur tal America ta Fuk; *yellow boy*, lira tad-deheb (wahda safra) *John did not starve the cause, there wanted not yellow boys to fee counsel* (**Arbuthnot**, *John Bull*), Ganni ma bakax ma xahhamx ghal cawsa; il-liri ma chenux neksin biex ihallas l-avucati; *yellow earth*, terra ġalla; *yellow gum*, is-suffejra (marda tat-trabi); *yellow hammer* (jew *yellow bunting*), ghasfur bhal durrajsa; *yellow jack*, il bandiera (safra) tal quarantina; *yellow ochre*, trab isfar, murdent.

YELLOWING – il ghati tal-lewn isfar lill labar tar-ras fil fabbrichi.

YELLOWISH—safrani.

YELLOWNESS – sfura; ghojra.

YELLOWS—suffejra (tal annimali); ghejra.

YELLOWY—safrani.

YELP—tinbah; tghajjat bhal chelb mwaġġa; ghajta; nebha.

YEOMAN—bidwi sinjur; sinjur tar-raba tieghu; ufficial impiegat fil palazzi tar-Re; valet; *yeoman of the guards*, hecc huma msejhin xi militari l-Inghilterra.

YEOMANRY—il bdiewa sinjuri etc li jidhlu fis-servizz (militari) volontari.

YERK (ara *jerk*) – tati (issawwat) bil frosta; titfa b'sakajc ta wara jew tati biż-żewġ; *here yerking him with my satyric whip*, (**Marston**, *Satires*), hawn jena natih bil frosta tieghi tas-satira;... *that the horse being mad withall yerked out behind etc*, (**North**, *Plutarch*), li iż-żiemel nafar shih rama jati biż-żewġ (jitfa b'sakajh ta wara etc).

YERNUT — carawetta.

YES—iva.

YEST—hmira; xcuma.

YESTERDAY—il bierah; *the day before yesterday*, il bierah t'lura.

YESTERN—tal bierah t'lura.

YET – ghad; iżda; ma dan..collu; *not yet*, ghad; *are you yet living?* ghadec haj?; *as yet*, s'issa.

YEW—siġra ta dan l-isem, li il frieghi tahha jusawhom ghal kaws tal vleġeġ; kaws ghal vleġġa.

YEX—sullużżu; icolloc is-sullużżu.

YIELD—titlak; terhi; taka ghal; iccìedi; tati; taghmel, tiffrotta; prodott, ġabra ta frott; *to yield up the ghost*, tmut; *a goodly yield of fruit doth bring* (**Bacon**), jati ġabra ta frott ġmiela (jew jati prodott ġmielu).

YIELDANCE—ghati, concessioni.

YIELDING—li jati, li jiffrotta, li iciedi jew jerhi; li jiccuntenta.

Y-LEVEL—strument ghal chejl tal boghod u tal-latitudni.

YOKE—madmad; tmadmad jew tkieghed fil madmad; laċċ ta tmun (b'żewġ frieghi).

YOKE FELLOW—siehеb fix-xoghol jew fit-tbatija (fil madmad); il mara jew ir-ragel miżżewġin; *yolk fellows were they long and well approved*, (**Wordsworth**, *Excursion*), chienu shab (hbieb antichi) sewwa.

YOKELET — biċċa raba (kasam) żghira.

YOLK—isfar ta bajda.

YON / YOND jew YONDER } ta hemm, ta hinn; hemm, hemmec; *do not marry me to yond fool*, (**Shakespear**, *Merry Wives*), la iżżewwiġnix lill dac l-ibleh ta emmec; *yond*, ibleh mi-

ġnun; *Florimel fled from that monster yond* (**Spenser**), Florimel ħarbet minn dac il miġnun furius.

Yonker—ġuvnott; tfajjel.

Yore—ta żmien ilu, tal antic; *of yore*, dari, fl-antic; *if better be performed in days of yore*, (**Bowe**, *Love for Love*).

You—int, inthom.

Young—ferħ, ben; bint; żgħażuħ; żgħir fiż-żmien; *with young*, (mara etc) tkila.

Youngling—ara *youngster*.

Youngness—żgħużija.

Youngster—tifel; tfajjel; żgħażuħ.

Your—tiegħec; tagħcom.

Yourself—int in-nifsec jew inthom nfuscom.

Youth—żgħużija; żgħażuħ; żgħażaħ.

Youthful — taż-żgħużija; żgħażuħ; fl-aħjar tiegħu; kawwi.

Youthhood—żgħużija.

Yowl—tingħi bħal clieb.

Ypresslace—xorta ta bizzilla fina ferm u għalia ta Valenzia.

Yttria—mineral rari li jinsab fli Scozia.

Yuck—tħocc; tiecloc idec etc.

Yufts — raxianleder (*Russian leather*).

Yule—l-isem (iż-żmien) taż-żewġ festi Antichi tas-sajf (bidu ta Awwissu) u tal Milied (l-actar iżda tal Milied) chif isejħulhom l-Ingliżi; *yule tide*, żmien il Milied; *yule block*, il ħatba cbira li ikegħdu l-Ingliżi fiċ-ċumnija għal Milied.

Yunx—(għasfur) bħal bulebbiet.

Yux—sulluzzu.

Z

Zaccho—il biċċa t'isfel nett ta pedistall ta colonna.

Zala—buraċ.

Zambo—wild ta (ben) Indian u mara sewda jew ta mara Indiana u ragel iswed.

Zany—chemużel; daħħiek; buffun.

Zaphara—mineral li jati lewn ichal li jusaw għal fajjenza.

Zareba — trunciera mdawra bizzcuc etc.

Zax—biċċa għodda biex jaktgħu il lavanji

Zeal—ħrara; ħeġġa; tintela bil, jew icolloc il, ħrara jew il ħeġġa.

Zealot — wieħed, bniedem mimli bil ħrara jew bil ħeġġa; fanaticu.

Zealous—zelanti, collu ħrara jew heġġa; mheggeġ.

Zealousness—ħrara, heġġa.

Zebec—xambecc.

Zebra—zebra, annimal bħal żiemel gismu iffaxxat.

Zebu—bizonte, annimal bħal ghendus bil ħotba.

Zechin—zicchin (munita, flus li tiswa dwar 9 xelini).

Zeine—il lewn isfar tal kamħirrun

Zeitung—gażżetta, foll, ġurnal.

Zend—lsien (lingua) tal Magi antichi jew ta dawc li chienu jaduraw innar fil Persia (Asia).

Zenith—zenit, fejn is-sema jaħbat sew sew fuk rasna; kuċċata; l-actar jew l-ogħla pont.

Zephyr—żiffa ħelwa.

Zeriba—camp tas-suldati mdawwar bil ħitan tal għolliek etc.

Zero—zero, xejn

Zest—zest (koxra tal lumi jew tal larinġ mkattgħa fin); benna; gost; tati benna jew gost.

Zeta—il littra Z; camra żgħira actarx fuk il porticu ta Cnisia għassagristan.

Zetetics — (fl Algebra) it-tiftix ta quantitajet li tcun għad ma tafhomx.

Zeticula—dakxejn ta cmajra.

Zeuglodon—xorta ta baliena li illum ma għadiex tesisti.

Zeugma—figura tar-Rettorica bħal ellissi; *I love you and you (love) me*, jena nħobb lilec u inti (tħobb) lili, hia *ellissi*; *the sun shall not burn thee by day, neither the moon (injure thee) by night*, ix-xemx ma taħarkecx bi nhar u l-ankas il kamar (ma jagħmillec xejn) bil-lejl, hia *żeugma*.

Zeugmatic—taż-Żeugma.

Zeus—xorta ta ħuta bħal pixxi San Pietru, comuni fil baħar Mediterran.

ZEUS—ħuta bħal Pixxi San Pietru.

ZIGZAG — linja li gejja bl-anguli hecc: ΛΛΛ; timxi, jew tagħmel żig-żag.

ZILLA—contea (hecc msejħa) fl-Industan.

ZINC — żingu; tiggalvanizza; taħsel biż-żingu.

ZINCKE—żummara żgħira.

ZINCODE—il pol posittiv ta batterija galvanica.

ZINCOGRAPHY—incisioni fuk iż-żingu.

ZINGARI—żingari, nies li jiggerrew minn pajjis għal l-jeħor.

ZION—il cnisia; isem ta muntania f'Gerusalemm.

ZITHER — strument tad-dakk bil cordi bħal *cithara.*

ZIZANIA—sicrana

ZIZYPHUS—iż-żinżli.

ZOANTHROPY—xorta ta monomania (marda jew fissazioni) meta bniedem igħejd u iħoss li hu annimal (bħal ħanżir, muntun etc).

ZODIAC—zodiacu, tnax il katgħa jew għankud cwiecheb, għal cull xahar waħda, li jagħmlu bħal triek fis-sema, li maħha nistħajlu ix-xemx iddur f'sena; cinturin, faxxa; *by his side as in a glistening zodiac, hung his sword* (**Milton**, *Par. Lost*), ma genbu chellu ix-xabla mdendla ma cinturin jilma u ilekk.

ZODIACAL—taz-*Zodiac.*

ZOEDONE—xorb m'hux spiritus.

ZOHAR—ctieb ta li Scrittura il kadima stmat wisk mil Lhud.

ZOILEAN—criticu aħrax, kalil, jew sever.

ZONAR—cinturin, terħa jew faxxa li l-Insara jew Lhud jilbsu fi Lvant biex jingħarfu mit-Toroc.

ZONE—zona, faxxa, taksima tal art; ħżiem; iddawwar ma; *she brought a silken hood zoned with gold* (**Tennyson**, *Princess*), giebet capoċċ tal ħarir mdawwar bid-deheb.

ZONULAR—ta *zone*, bħal *zone.*

ZOO — tal annimali; il ġnien cbir fejn l-Inghilterra etc hemm ġabra ta annimali li kegħdin biex jarawhom in-nies; (*Zoological gardens*).

ZOOCHOMY—chimica tal annimali.

ZOOGRAPHY—descrizioni fuk l-annimali.

ZOOGENIC—tal produzioni jew innisel tal annimali.

ZOOGENY—li studiu fuk chif isiru l-organi tal annimali u'l ħwejjeġ l-oħra li huma ħajjin.

ZOOGEOGRAPHICAL—taz-*zoogeography.*

ZOOGEOGRAPHY—li studiu fuk chif huma mkassmin l-annimali fuk il wiċċ tal art, u fuk chif imorru (jemigrau) minn pajjis għal l-jeħor.

ZOOID—bħal (jixbeh) annimal.

ZOOLITE — il għadam tal annimali petrificat jew li isibu fil b at.

ZOOLOGIST—min jaf iz-*Zoology.*

ZOOLOGY—zoologia; tagħlim, studiu fuk l-annimali.

ZOOMORPHISM — il bdil ta bniedem f'annimal.

ZOONOMY—fisiologia tal annimali.

ZOOPATHOLOGY—studiu fuk il mardijiet tal annimali.

ZOOPHAGON—annimal li igħejx billaħam ta annimali oħra.

ZOOPHYTE—ħlejjak li għandhom mil l-annimali u mil pianti jew mil ħxejjex.

ZOOTOMY—dissezzioni (taktih għal li studiu) tal annimali.

ZORILLA / ZORILLE } annimal bħal ballottra, jinten, tajjeb biex jakbad il ġrieden.

ZOSTER—faxxa, ħżiem; rsipla.

ZOSTERA MARINA — haxixa tal baħar għal mili tal mtieraħ.

ZOUAVE—zuâv, suldat Francis.

ZOUNDS — is-sabreċ! li mniefaħ! mela! bomba!!

ZUCCHETTO (jew SKULL-CAP) — callotta.

ZUFOLO—fifra, flejguta.

ZUMBOORUK — canun li jintrama u jisparawh minn fuk dahar ta gemel.

ZUMIC—li isir bil fermentazioni.

ZUMOMETER—strument biex jaraw chemm hi il fermentazioni jew chemm ħadmet il ħmira.

Zurlite—xorta ta mineral li sabu m'ilhomx mil Vesuviu.

Zygodactylous—li għandu is-swaba tas-sakajn bħal dawc tal pappagall, tnejn il kuddiem u tnejn lura.

Zygoma—għadma tax-xedak ta fuk.

Zygomatic—taz-*zygoma*; bħal mad-mad.

Zymology—li studiu fuk il fermentazioni jew ix-xogħol (virtù) tal ħmira.

Zymosis — fermentazioni, tluħ tal ħobż etc bil ħmira.

Zymotic—bid-deni, tad-deni; *zymotic diseases*, il mardijiet, bħal ma huma il ħożba, scarlatina, gidri, mard tal grieżem, cropp, u rsipla li jittieħdu b'dac li it-tobba isejħulu il *fermentable virus.*

Zythepsary—birrerija; fejn issir il birra.

Zythum—xorb magħmul mill kamħ u werak li bih jagħmlu il birra.

TIFSIR TA XI ABBREVIAZIONIJIET

A

A 1.—First class, (*bastiment*) *mil l-ahjar, tal prima*; A 1, *bil ghakal bil chif.*

A. B.—Able-bodied seaman, *bahri.*

A. B. — Artium Baccalaureus *jew* Bachelor of Arts, *Baccillier.*

Abp.—Archbishop—Arciskof.

A. C.— Ante Christum (Before Christ), *kabel ma gie Cristu fil-Dinja.*

A. D.—*Anno Domini* (in the Year of our Lord), *fis-sena ta wara it-twelid ta Cristu*

A. D.—(after date) Ante diem *jew* before the day, *kabel iż-żmien jew il wakt.*

Ad.—Advertisement, *avvis.*

A. D. C.—Aide-de-Camp, *ajjutant.*

A. H.—(f'loc *Anno Hegiræ*) in the Year of the Hegira *jew* flight of Mahomet, *fis-sena tal harba ta Maumettu* (li tahbat is-sena 622).

A. M.—Artium Magister, Master of Arts.

A. M.—Ante Meridiem, before noon, *fil ghodu.*

A. R. A. — Associate of the Royal Academy, *sieheb fil* (*wiehed minn tal*) *Accademia Reali.*

A. U. C. — (f'loc *Anno ab urbe condita*) in the year from the building of the city (Rome) *fis-sena minn meta imbniet il belt* (*ta Ruma*).

B

B. A.—Bachelor of Arts, *baccilier.*

Bart. jew Bt.—baronet, *baronet.*

B. C. L.—Bachelor of Civil Law, *Baccilier tal ligi* (*Civili*).

B. D.—Bachelor of Divinity, *Baccil-lier tal teologia.*

B. I.—British India, *l-India Inglisa.*

Bk.—bank, *banc, jew* book *ctieb.*

B. L.- Bachelor of Laws, *Baccillier tal ligi.*

b/l.- Bill of lading, *polza di cargu.*

Bro.—brother, *hu, jew, fra.*

b/s.—Bill of sale, *polza tal beih.*

B. Sc.—Bachelor of Science, *Baccil-lier tax-Xienza.*

B. V. — Blessed Virgin, *il Virgni Mkaddsa* (*il Madonna*) *jew* BENE VALE; farewell, *addio.*

C

C. A. · Court of Appeal, *il Korti tal Appell.*

C. B. — Companion of the Bath, *Cumpann tal* (*ordni*) *banju.*

C. C. C. — Corpus Christi College, *il Culleġġ ta "Corpus Cristi".*

C. D. S.—Companion of the Distinguished Service Order, *Cumpann tal ordni tad "Distinguished Service".*

C. E. — Canada East, *Canada tal Lvant, jew* Civil Engineer, *Inginjer.*

C. F. I.—cost, freight, and insurance, *il prezz, it-taghbia, u is-sicurtà.*

C. H.—Court House, *il Korti, jew* Custom House, *id-Dwana.*

C. I.—Member of the Imperial Order of the Crown of India, *Membru tal Ordni Imperiali tal India.*

C. I. E.—Companion of the Indian Empire, *Cumpann tal Imperu Indian.*

C. J. — Chief Justice, *il President tal Krati.*

C. M. G.—Companion of St Michael and St. George, *Cumpann tal Ordni ta San Michiel "ta San Gorġ."*

c/o.—Care of, *fil, jew ghal, cura ta.*

C. O. D.—Cash (*jew* collect) on delivery, *flus, jew hlas, mal cunsinja.*

Crim. con. - Criminal conversation *jew* Adultery, *Adulteriu.*

C. S. I.—Companion of the Star of India, *Cumpann tal Ordni ta li Stilla tal India.*

C. T.—Certificated Teacher, *Surmastru li ghandu ic-certificat jew il warrant.*

C. W.—Canada West, *il Canada tal Punent.*

D

D.—(*f'loc Denarius jew Denarii*), *sold jew soldi (flus)*; D *f-loc 500*.

D. C.—(Da Capo) mil ġdid.

D. C. L.—Doctor of Civil *jew* Canon, Law, *Duttur tal ligi Civili jew Canonica*.

D. D.—(*Divinitatis Doctor*) Doctor of Divinity, *Lawriat fit-Teologia*.

D. D. S.—Doctor of Dental Surgery, *Tabib dentista (tas-snien)*.

D. G —(*f'loc: Dei Gratia*), by the Grace of God, *bil Grazzia t'Alla*.

Disct.—discount, *discont, scont*.

D. M. — Doctor of Music, *Duttur (lawriat) fil Musica*.

Dr.—Debtor, *debitur (li ghandu jati lill)*; Doctor, *duttur*; dram, *dramma*.

D. S —(Dal Segno) from the Sign, *mis-sinjal*.

D. Sc.—Doctor of Science, *Duttur tax-Xienza*.

D. s. p.—(*sine prole*) died without issue, *miet bla tfal (ma halliex tfal)*.

D. T. — (*f'loc* Doctor Theologiæ) Doctor of Divinity, *Lawriat fit-Teologia*.

D. V. — (*f'loc: Deo Volente*) God willing, *jekk Alla irid*.

E

E. and O. E. errors and omissions excepted, *barra mil li sbalji u it-thollijet*.

E. C.—Eastern Central (Postal District), *id-Distrett tal Posta tal Lvant Centrali, Londra etc*.

E. E.—errors excepted, *barra mil li sbalji*.

E. I. C.—East India Company, *il Cumpannija tal " India tal Lvant "*

E. N. E.—East-North-East, *Grieg lvant*.

E. S. E.— East-South-East, *Xlocc lvant*.

E. T.—English Translation, *Traduzioni bl-Inglis*.

Et al.—(*f'loc et alibi*) *u band'ohra jew f'loc et alii jew et aliæ*), and others, *u ohrajn*.

Et seg.—and the following, *u li gej wara*.

Exor.—Esecutor, *esecutur*.

F

F. A. S —Fellow of the Antiquarian Society, *sieheb tas (wiehed mis) Società jew ix-Xirca tal Antiquarji*.

F. B S. E.—Fellow of the Botanical Society of Edinburgh, *wiehed min tax-Xirca tal Botanica ta Edinburgo*.

Fcp.—Foolscap *carta fullscapp*.

F. C. S.—Fellow of the Chemical Society, *wiehed min tax-Xirca tal Chimica jew ta li Spiżżiari*.

F. D.—(*f'loc Fidei Defensor*), Defender of the Faith, *Difensur tal Fidi*.

Fi. fa —(*f'loc fieri facias*), cause it to be done, *ġaghal li isir*.

F. L. S.—Fellow of the Linnean Society, *sieheb tax-Xirca ta Linneu*.

F. P. S.—Fellow of the Philological Society, *sieheb tax-Xirca tal Filologi*.

F. R A. S.—Fellow of the Royal Astronomical Society, *sieheb tax-Xirca Reali tal Astronomia*.

F. R C. P.—Fellow of the Royal College of Preceptors, *sieheb tal Culleġġ Reali tas-Surmastrijiet*; *jew* Fellow of the Royal College of Physicians, *sieheb tal Culleġġ Reali tat-Tobba*.

F. R. C. S.—Fellow of the Royal College of Surgeons, *sieheb tal Culleġġ Reali tal Chirurgi (tobba)*.

F. R. G. S —Fellow of the Royal Geographical (*jew* Geological) Society, *sieheb tax-Xirca Reali tal Geografia (jew tal Geologia)*.

F. R. H S.—Fellow of the Royal Horticultural Society, *sieheb tax-Xirca Reali tal Orticultura jew tal Ġonna*.

F. R S.—Fellow of the Royal Society, *sieheb tax-Xirca Reali*.

F. S. S.—Fellow of the Statistical Society, *sieheb tax-Xirca ta li Statistichi*.

F. Z. S.—Fellow of the Zoological Society, *sieheb tax-Xirca tal Annimali*.

G

G. C. B.—Grand Cross of the Bath, *Gran Cruċ tal ordni tal Banju*.

G. C. S. I.—Grand Commander of the Star of India, *Gran Cmandant ta li Star (stilla) tal India*,

G. C. M. G.—Grand Cross of St. Michael and St. George, *Gran Cruċ ta San Michiel u San Ġorġ.*

G. M.—Grand Master, *Gran Mastru.*

G. P. O.—General Post Office, *il Posta.*

H

H. B M.—His (*jew* Her) Britannic Majesty, *ir-Re, jew ir-Regina.*

H. H.—His Holiness, *Sua Santità, il Papa.*

H. I. H—His (*jew* Her) Imperial Highness.

H. J. S.—(f'loc *Hic Jacet Sepultus*) *hawn midfun.*

H. S. H.—His (*jew* Her) Serene Highness.

I

Id.—(f'loc *idem*) the same, *li stess*

Incog.—incognito, *m'hux magharuf.*

I. O. G. T—Independent Order of Good Templars, *setta tal Mażuni ta dan l-isem.*

I. O. U.—*ghandi natic.*

J

J. C—Jesus Christ, *Gesù Cristu.*

J. C. D.—(*f'loc* Juris Civilis Doctor), *Duttur (lawriat) tal-Ligi Civili, Avucat.*

J. D.—Doctor of Laws, *avucat.*

J. U. D.—(*f'loc* Juris utriusque Doctor, *Lawriat fil Ligi Civili u Canonica.*

K

K. C M. G.—Knight Commander of St. Michael & St. George.

K. C. S. I.—Knight Commander of the Star of India.

K. G. C.—Knight of the Grand Cross, *Cavalier Gran Cruċ.*

K. P.—Knight of St. Patrick, *Cavaljer tal Ordni ta San Patriziu.*

K. T.—Knight of the Thistle, *Cavalier tat-Thistle (Xewc), Ordni ta dan l-isem).*

L

L jew £—*lira sterlina.*

Lb—*libbra.*

l/c — letter of Credit, *littra tal Credtu.*

LL. D.—*Avucat.*

L. S.—left side, *in-naha tax-xellug* jew *loco sigilli, il-loc tas-sigill.*

L. s. d.— pounds, shillings, and pence, *liri, xelini, u soldi.*

M

M—(*f'loc* Meridies, *jew* Meridian) noon, *nofs inhar,* jew *f'loc* 1000.

M. B—Bachelor of Medicine, *Baccillier tal Medicina.*

Mem.—Memorandum *jew* remember, *ftacar.*

Messrs *jew* MM.—(*bill Francis Messieurs*) Gentlemen, Sirs, *is-sinjuri N. N. etc.*

MS.—Manuscript, *manoscritt.*

MSS.—Manuscripts, *manoscritti.*

M. W.—Most Worthy, *denjissimu.*

N

N.—Noon, *nofs inhar,* north, *tramuntana etc.*

N. B.—New Brunswick; *jew: Nota bene.*

Nem. con—(*f'loc* Nemine Contradicente) *culhadd culhadd, unanimament.*

N. l.—(*f'loc* non liquet) *ma jidhirx.*

N. N. E.—Nort-North-East, *grieg it-tramuntana.*

N. N. W.—North-North-West, *majistral it-tramuntana.*

N. P.—Notary Public, *nutar.*

O

o/o—*per cent, fil mija.*

Ob.—(*objit*) *miet.*

O. H. M. S.—On His (*jew* Her) Majesty's Service, *servizz (ufficiali).*

Oz.—Ounce, *ukija.*

P

P.—(*particula*) a small part, *biċċa żghira, jew* page, *pagna.*

Ph. B.—Bachelor of Philosophy, *Bacillier tal Filosofija.*

Pd.—paid, *mhallas.*

Plff. — Plaintiff, *dac li jaghmel il cawsa, l-attur.*

P. T. O. — please turn over, *akleb, jecc joghġboc.*

Q

Q C.—Queen's Counsel, *Avucat difensur (bhal tal Curuna.)*
Q. l.—*(quantum libet)* as much as you please, *chemm trid.*
Q. M. G.—Quarter Master General.
Qr.—quarter *jew* 28 lbs.; quire, *manetta.*
Q. V.—*(f'loc* quod vido) which see, *ara.*

R

R.—*(f'loc* Rex) King, *re; jew* Recipe, take, *hu.*
R. C. — Roman Catholic, *Nisrani Cattolicu.*
r. h.—Right hand, *id il-leminja.*
R. I. P.—Requiescat in Pace.
R. S. V. P.—*(bil Francis* Répondez s'il vous plait) *wiegeb, jecc joghġboc.*

S

S.—South, *nofs inhar;* sulphur, *cubrit etc.*
S. P. G.—Society for the propagation of the Gospel, *Xirca ghat-tixrid tal Evangeliu.*
S. J.—Society of Jesus, *Giswita.*
S. M.—State Militia, *Milizzia;* sons of Malta, *ulied Malta, etc.*
Stet—Stet, *halli chif inhu.*

T

T. O.—Turn over, *akleb.*
Tu.—Tuesday, *it-Tlieta.*
Typ.—Typographer, *stampatur.*

U

U. K.—United Kingdom, *ir-Renju Unit (tal Gran Brettania).*
Ult.—Ultimo, *tax-xahar li hareġ.*
U. S. N.—United States Navy, *il Flotta ta li Stati Uniti, America.*

V

V.—f'loc 5.
v.—*(f'loc* versus) against, *contra.*
V. A. — Vicar Apostolic, *Vicariu Apostolicu etc.*
V. G.—Vicar General, *Vicariu Generali.*

W

W.—West, *punent.*
W. C. — Western Central (Postal District), *distrett tal posta tal punent centrali;* W. C. (water closet) *lochi comdu.*
W. S. W.—West-South-West, *punent lbiċ.*

X

X.—Christ, *Cristu; jew* X. *10.*
Xmas—Christmas, *il Milied.*

Y

Y. *jew* Yr—Year, *sena.*
Yd.—Yard, *jarda.*

Z

Z.—zero, *zèro.*
Zn.—Zinc, *zingu.*
Zool.—Zoology, *Zoologia.*

☛ Ghat-tifsir ta Abbreviazionijiet ohra, chif ucoll ta xi ismijiet tan-nies etc, ara in-numru l-jehor tad DIZZIUNARIU MIL MALTI GHAL L-INGLIS sieheb dana.

V. Busuttil.

LILL MIN JAKRA

Billi ix-xogħol ta compilazioni ta Dizziunariu, actar minn xogħlijet oħra, għandu icun magħmul bir-rekka collha, chemm jista icun, u billi ucoll, bħal ma kal il bravu Patri Gisuita GIUSEPPE BRUNENGO fl-Osservazionijiet li chiteb fuk li *Storia Universali* ta CESARE CANTU', meta xogħol chir icun magħmul minn bniedem waħdu hia ħaġa wisk naturali li isiru xi żbalji jew xi nukkas jehor, u billi dan id-DIZZIUNARJU chien iccompilat u corrett minni, waħdi, biss—il għalecc jena, bħal ma għamlu auturi guappi — fosthom CESARE CANTU', l'autur tal famusa *Storia Universali* ; DR. COBHAM BREWER li chiteb il chir Dizziunariu msejjaħ *of Phrase and Fable ;* PIETRU FANFANI, autur tal magħruf Vocabulariu Talian ; NICOLÒ PERSICHETTI, l-autur tal Dizziunariu msejjaħ "*di Pensieri e Sentenze*"; F. COSTERO u H. LEFEBVRE fid-Dizziunariu taħhom *Francis u Taljan* etc. li, wara li kalu huma stess li ix-xogħlijet taħhom m'humiex perfetti (u dana tassew, il għaliex il perfezioni m'hix xogħol tagħna il bnedmin), talbu ucoll, u sticdnu, lill cull min jista u jaf, biex igħinuhom billi jibgħatu igħidulhom li żbalji etc. li josservaw fl-opri taħhom, u dana għal edizionijet oħrajn, biex dejjem ix-xogħol icun actar krib is-sewwa ; jena, ucoll, mic-cocon tiegħi, bħalom, nitlob lill dawc collha li f'dan id-DIZZIUNARJU tiegħi isibu xi żbalji—cull xorta ta żbalji—jew inchella xi cliem niekes, li jidrilhom li icun meħtieġ, li jagħmluli piacir igħarrfuni—u dana il piacir jena nibka nafulhom.

Nirringrazzia, bil kalb tassew, lill dawc collha li feħsiebhom jatu widen għal din it-talba tiegħi.

V. BUSUTTIL.

